NOVUM TESTAMENTUM GRAECE

EX

SINAITICO CODICE.

VIRO SUMMO

ABRAHAMO DE NOROFF

IMPERATORI OMNIUM RUSSIARUM A SUMMO IMPERII CONSILIO
ANTEHAC SUMMO INSTITUTIONIS PUBLICAE MINISTRO

LITTERARUM BONARUM INTELLEGENTISSIMO EXISTIMATORI

IPSARUMQUE SACRARUM LITTERARUM SCIENTISSIMO

ELEGANTISSIMO TERRAE SANCTAE SCRIPTORI

DE ITINERE ORIENTALI

CUI BIBLIA SINAITICA DEBENTUR

MERITISSIMO

SENI VENERABILI

MENTE GRATA AC VENERABUNDA

D. D. D.

CONSTANTINUS TISCHENDORF.

PROLEGOMENA.

Omnibus Novi Testamenti Sinaitici exemplaribus intra paucos menses divenditis simili libro eruditorum circa principalem istum textus sacri apostolici testem studiis consulendum erat. Tamen non consentaneum videbatur ut nihil aliud faceremus quam ut repeteremus priorem editionem. Qua quum id spectatum esset ut ipsius codicis rationem sequeremur singularum paginarum et columnarum quas dicunt versuumque singulorum textu accurate exscribendo, nullis additis accentuum aut spirituum signis, retenta interpunctione antiquissima, observatis scripturae compendiis, omnibus denique quae non arctius cum unciali scriptura cohaererent, nova hac editione id egimus ut neglectis libri manu scripti rationibus palaeographicis critica textus Sinaitici studia adiuvaremus. Hinc textum codicis ita edidimus quemadmodum usus et ratio postulare videbantur, additis accentibus spiritibus interpunctione, emendatisque iis quae aperto vitio scripta essent: qua in re plerumque veteres ipsius codicis correctores sequi licebat. Pertinebat autem emendatio illa quum ad vocales ex itacismo saepissime confusas, tum eos ad locos ubi vel per festinationem vel per inscitiam aliquid deliquit antiquus scriptor. Hinc vero etiam et codicem Vaticanum utpote aetate et ratione Sinaitico proximum

et editionem Stephanicam Elzevirianam ut recentioris rationis testem locupletissimam per totum Novum Testamentum cum lectione Sinaitica contulimus. Sed accuratius quum de his conlationibus tum de nostra textus Sinaitici emendatione post videbimus. Quum enim haec nova editio non tam iis destinata sit qui iam habent Novum Testamentum Sinaiticum superiore anno a nobis editum, quamvis et ipsis acceptam utilemque fore confidamus, quam iis qui non habent, facere non possumus quin quae de historia et codicis et editionis, quam propria et singulari significatione dicere licet, commentati sumus, item quibus codicem et scriptores in conscribendo et corrigendo eo occupatos descripsimus, item summae vetustatis eius argumenta et lectionis exempla ad docendam Sinaitici textus indolem ac praestantiam prolata inde huc transferamus, aliis quidem contractis in brevius vel etiam demptis, additis aliis uberiusque explicatis. Haec vero omnia anteponenda iis quae de huius libri instituto, ut iam indicatum est, paullo accuratius dicemus. Illud vero hoc ipso loco aperte atque ingenue profiteor, quem codicem Sinaiticum omnium qui in membranis supersunt antiquissimum in se habere rei criticae principatum diximus, eum continuis subtilioribusque studiis nostris confirmatum esse: nullum enim alium ad tantam eorum quibus summa Christiana antiquitas utebatur, vel ut definitius dicam, quos Irenaei ac Tertulliani, Clementis et Origenis aetas adhibebat codicum similitudinem accedere idoneis argumentis probatur; nec dubium est quin, expunctis quidem librariorum vitiis creberrimis et licentiae eiusdem aevi circa textum sacrum vestigiis, prae ceteris omnibus ad recuperandam textus sacri integritatem sit valiturus. Praetereaque vehementer gaudemus quod accuratissime summaque cum fide in editione principe ac vere principali illa Sinaiticam scripturam a nobis expressam iure meritoque praedicavimus. Nihil enim eorum quae S. P. Tregelles in codice aliter atque edidimus reperisse sibi visus est non ex ipsius errore fluxit, nec magis quae Fr. H. Scrivener duobus locis ex tabulis nostris aliter atque in textu posuimus adsecutus est ad corrigendum hunc textum valent.

Uno vero loco litteram unam typothetae vitio corruptam infra docebimus, ubi dabuntur quae in elaboranda hac nova editione ad supplendos commentarios editionum superiorum invenimus.

I.

Quod in elaboranda prima Novi Testamenti editione rem librorum sacrorum criticam altius promovendi ceperam consilium quum obeundis bibliothecis quae Parisiis, quae in Anglia, in Hollandia, in Helvetia, in Italia vigent, ab auctumno anni 1840 per quadriennium fere exsecutus essem, nihil magis desiderabam quam ipsum adire orientem, unde in Europae bibliothecas tot clara antiquitatis studiosae monumenta pervenerunt. Cui desiderio non sine singulari favore Friderici Augusti beati Saxoniae regis ita satisfactum est, ut maximam anni 1844 partem in perlustrandis terris orientis consumerem, in iis maxime ubi vetera monasteria habentur. Quod iter constat magnam inprimis laudem habuisse ab aliquot Graecis Veteris Testamenti fragmentis in patriam delatis, pietatis testificandae caussa nomine regii patroni mei insignitis, bibliothecae universitatis Lipsiensis traditis brevique post Lipsiae in publicum editis. Quum enim mense Maio anni 1844 in monasterio S. Catharinae ad montem Sinaiticum veteres libros scriptos investigando incidissem in sportam, in quam coniectae erant variorum codicum lacerorum perditorumque reliquiae, cuiusmodi plures iam furnus acceperat, detexi illa antiquissimi LXX interpretum codicis fragmenta. Quae quippe despecta et proxima exitio quum facile mihi cederentur, tamen non cessae sunt aliae eaeque ampliores eiusdem codicis partes ex eadem oblivione protractae, in quibus Esaias totus et Maccabaeorum libri cum aliis scripti erant. Has certe ut dignius conservarent suasi, sperans post de iis cedendis conventum iri. Quod quum praeter exspectationem non contigisset, se-

cundo in orientem itinere anno 1853 quicquid eius textus antiquissimi supererat in futuram editionem accurate describere constitueram. At quum secundum visebam Sinai montem cum S. Catharinae monasterio, nec vidi quem adpetebam thesaurum, nec quo devenisset comperi. Hinc in Europam eum delatum neque amplius locum spei meae relictum esse coniiciens, quum anno 1855 primum volumen Monumentorum sacrorum meorum edebam, textum extremae paginae vaticiniorum Esaiae, quem iam anno 1844 descripseram, una edendum curavi, monens ut codicem Friderico-Augustanum ita etiam reliqua eiusdem libri antiquissimi fragmenta, quoquo pervenerint, mea opera ab interitu esse vindicata.[1]

At longe aliud atque opinabar Deus providerat. Quum enim exeunte fere anno 1856, consentiente Paulo de Falkenstein, regi Saxoniae e summis rei publicae ministris, ut iam dudum apud me constitueram, litteris legato Imperiali Russico[2] Dresdae traditis proposuissem ut mandatu imperatoris

[1] Cf. Monum. sacr. ined. Nov. Collect. Vol. I. 1855. p. XXXX. „In priore meo itinere orientali in duas incidi reliquias eiusdem Vet. Test. codicis, quo dubito an quicquam in membranis Graece scriptum exstet antiquius. Alteras mihi contigit tam esse felici ut acquirerem: quas quum in patriam attulissem atque ut decus essent bibliothecae univ. Lips. convenisset, insignitas nomine clementissimi regis Friderici Augusti anno 1846 foras dedi. Alterae vero ut mihi cederentur frustra operam dedi; spe tamen fretus, fore ut brevi post de cedendis conveniretur, non descripsi nisi unam paginam. Ipsis membranis pretiosissimis quid postea factum sit, comperire non potui; sed dudum in Europam allatas credo. Meum vindico ab interitu eas retraxisse: inter abiectas enim variorum codicum reliquias quanti illac pretii essent significavi, atque ut melius ac dignius conservarentur auctor fui. Quum vero illorum fragmentorum — — nondum quicquam in lucem prolatum sit, meum esse officium putavi ut quae pauca ex antiquissimo thesauro deprompta habeo publici iuris facerem.“ Praeterea cf. quae iam anno 1850 de eadem re scripseram in Prolegomenis Vet. Test. tom. I. p. XXXVII. „Inveni equidem nuper in itineribus meis codicem Graecum alium pretiosissimum quarti ut videtur saeculi, in quo cum aliis etiam tres“ (sed non sunt nisi primus et quartus) „Maccabaeorum libri continentur. Quem tantum thesaurum ut propediem ex diuturnis tenebris in lucem protrahere contingat omnem operam dabo.“

[2] Erat tum Baro de Schroeder, cuius in locum paullo post successit princeps Alex. Wolkonsky. Horum uterque cum Barone Guilielmo de Kotzebue rem a me susceptam eximio studio prosecutus est.

Alexandri II. in orientem proficiscerer antiquos codices quum Graecos tum orientales maximeque litterarum sacrarum investigandi acquirendique caussa: intercedentibus viris summis Abrahamo de Noroff et E. de Kowalevsky, item viro illustrissimo Theodoro de Grimm, olim Constantini fratris imperatoris tum Nicolai heredis regni educatore, commendante etiam academia scientiarum Imperiali Petropolitana,[1] ipsa denique favente Maria imperatrice, qua est singulari animi generositate, celsissimus imperator, revera vir celsus et erectus, medio mense Septembri anni 1858 exsequi me iussit propositum. Urgebat autem tum septima Novi Testamenti mei editio, duobus ante annis suscepta. Qua ultimis diebus anni 1858 absoluta, primis anni 1859 diebus iter orientale ingressus sum. Ultimo die mensis Ianuarii tertium visi S. Catharinae monasterium, benevolentissime a fratribus Sinaitis exceptus, venerabili antistite id ipsum voti nuncupante ut „novas veritatis divinae columnas“ meis contingeret studiis inveniri. Die quarto mensis Februarii, quo iam unum e servis miseram ut arcesseret camelos quibus die septimo in Aegyptum redirem, cum oeconomo monasterii inter ambulandum collocutus eram de interpretatione LXX virorum, cuius a me editae exemplaria aliquot pariter cum Novi Testamenti mei exemplaribus attuleram fratribus. Ex ambulatione reversi intravimus cubiculum oeconomi. Ibi ille se quoque exemplar LXX virorum habere dixit posuitque ante oculos pannum quo involutum erat. Aperui pannum et vidi quod ultra omnem spem erat. Erant enim codicis, quem antiquissimum omnium codicum Graecorum in membranis superstitum ex anno 1844 declaraveram, reliquiae uberrimae, in quibus non modo quos anno 1844 e sporta protraxeram aliosque Veteris Testamenti libros sed etiam, quod longe gravissi-

[1] Cf. Bulletin de la classe des sciences historiques, philologiques et politiques de l'académie Impériale des sciences de S. Pétersbourg, Nr. 326. 327; tom. XIV. Nr. 14. 15. p. 239 sq. „M. Stephani s'exprime également avec les plus grands éloges sur la capacité et le mérite de M. Tischendorf. Il désire donc, et ses deux collègues (MM. Dorn et Brosset) partagent son avis, que le savant saxon puisse être mis à même d'exécuter le voyage“ etc.

mum, Novum Testamentum totum ne minima quidem lacuna deformatum, auctum vero plena Barnabae epistula, ad quam prima Pastoris pars accedebat, superesse videbam. Quae res quantam in admirationem me coniecerit, dissimulare nequibam. Librum vel potius libri fragmenta — singula enim folia in plures partes dissoluta erant nec alio tegumento quam panno utebantur — consentiente oeconomo, qui ipse sumpserat ex cella scevophylacis, quae libros quum scriptos tum typis expressos eosque maiorem partem liturgicos cum varia supellectile liturgica continebat et iam brevi post iter meum orientale primum quicquid illorum fragmentorum supererat in unum collectum acceperat, in cubiculum meum transtuli. Ibi demum quantum thesaurum manibus tenerem prorsus intellexi, et Deo auctori tanti beneficii in ecclesiam, in litteras inque me ipsum conlati laudes et grates egi. Ipsam primam noctem transcribendae Barnabae epistulae impendi; quippe dormire nefas videbatur. Postridie convenit cum fratribus ut accepto mandato superiorum Cahirae sedentium codicem transcribendi caussa ad me Cahiram mitterent. Profectus igitur statuto die, non sine litteris officiosis Cyrilli monachi docti supra bibliothecam constituti, iam die tertio decimo mensis Februarii adveni Cahiram, ubi reduci, favente inprimis Agathangelo venerabili coenobii magistro, res tantopere cessit ut, quod vix credibile videbitur, nuntio intra novem dies deserta Aegyptiacum et Arabicum bis emenso, die vicesimo quarto eiusdem mensis membranas antiquissimas ex manibus sumerem superiorum. Ut erat constitutum, sine mora suscepta est totius textus antiquissimi transcriptio atque laboris sociis adsumptis duobus popularibus, altero medicinae doctore, altero medicamentario, intra duo menses absoluta. Quamvis autem quae vel socii pro viribus descripserant vel ipse mea manu transcripseram rursus ad litteram recognoscerem, probe sensi rationem antiquorum correctorum vehementer esse impeditam novaque opus esse retractatione ut accuratam codicis editionem confidenter aggredi possem.

Interea vero venerandis fratribus Sinaitis auctor fui ut ipsum codicem singularis pietatis significandae caussa offerrent per me

imperatori Alexandro II. tanto fidei orthodoxae decori ac praesidio. Id quod illi ex animo comprobarunt. Quum vero defuncto Constantio archiepiscopo, quondam et ipso patriarcha, non esset totius Sinaitarum collegii princeps, summam rerum eius curam gerens, atque qui illo ipso tempore electione fratrum unanimi in defuncti locum suffectus erat, vir multis laudibus conspicuus, nondum esset solemniter consecratus, adversante qui auctoritatem sibi sumpserat, consensit venerabile collegium ut editionis parandae caussa textus accuratissimae, id quod vel maxime urgebam, codicem Petropolin deferrem, utpote datum ad tempus donec in perpetuum datum esse archiepiscopus collegii nomine significaret. Quo ex pacto traditus mihi est codex Cahirae die 28. mensis Septembris anni 1859.[1] Cuius rei gratam recolendo memoriam non tantum quam benevolo ac fidenti in me animo fratres reverendi fuerint praedicandum habeo, sed etiam quanta animi ingenuitate quanta liberalitate litteris Christianis prodesse illi studuerint.

Sed antequam ad tam prosperum itineris exitum pervenirem, per plures menses viseram Palaestinam, maxime Hierosolyma cum iis quae adiacent, Berytum, Laodiceam, Smyrnam, insulam Patmi, Constantinopolin: neque his locis defuit quod faceret ad propositum meum.[2] Singulare itineri isti decus accessit inde quod contigit ut ipsam urbem sanctam simul cum magno duce Constantino ingrederer. Hunc principem intellegentissimum magnoque animo praeditum insigniter studia mea fovisse et inter primos fuisse qui detectum codicem Sinaiticum litterisque destinatum laetaretur mecum, hoc loco non est silentio praetereundum.

[1] Multo uberius de invento codice deque his Sinaitarum rebus expositum est in libro cui index est: Aus dem heiligen Lande. Conferendae ibi sunt sectiones inprimis quattuor, quarum inscripsimus nonam: Der Bibelfund; decimam: Kairiner Verhandlungen und Arbeiten; quintam decimam: Verlauf der Kairiner Verhandlungen; vicesimam quintam: Das erreichte Ziel.

[2] Relatum est de codicibus Graecis, Syriacis, Copticis, Arabicis, Hebraicis, Samaritanis, Abyssinicis, Armeniacis, Slavonicis similibusque monumentis ex oriente mea opera Petropolin perlatis in appendice Notitiae editionis codicis bibliorum Sinaitici, inde a pag. 47 usque 73.

Praeterea optime de me promeruit Alex. Lobanow princeps, imperatoris Alexandri II. apud Turcarum imperatorem legatus, vir pari animi ac generis nobilitate. Apud quem quum exeunte mense Augusto ad ripas Bospori liberali hospitio exceptus commorabar, aliquando ille attulit librum Russice scriptum, in quo codicis Sinaitici a me tantopere laudati notitiam se invenisse dicebat. Liber erat Porphyrii Uspenskii archimandritae, Petropoli anno 1856 editus, in quo ille de itineribus annis 1845 et 1850 per orientem inque primis ad Sinai montem factis exponit. Locum quo agit de bibliis Sinaiticis Lobanow princeps accurate interpretando mecum communicavit. Inde intellexi, anno postquam ipse Veteris Testamenti fragmenta inveneram magnique faciunda significaveram, eadem in monasterio S. Catharinae vidisse Porphyrium, et quidem iis iam aucta partibus quae antea latuerant, sed quas eiusdem membra corporis esse primo obtutu apparebat. Licet autem ille per totum librum suum multis modis virum se doctissimum peritissimumque probaverit neque codicem rem pretiosam esse ignoraverit, tamen quae de scriptura notavit, de aetate, de textu, in errore versantur pleraque,[1] neque magis sensit, ut de reliquis taceam, quantum litteris Christianis incrementum adlatura essent sola folia extrema quattuordecim, quibus tota Barnabae epistula cum Pastoris fragmentis continetur. Quae quidem non impediunt quominus gaudeamus quod doctus archimandrita eiusdem gentis, ad quam nostra opera tantus rei Christianae thesaurus pervenit, primus de eo et quidem patrio sermone suo commentatus est.[2]

[1] Accuratius hac de re expositum est quum in Prolegg. Cod. Bibl. Sin. p. 4 sq. tum in Nov. Test. Sinait. Prolegg. p. XIII.

[2] Ceterum etiam Anglus doctus isque vir militaris in societatem huius honoris vocandus est. Certe enim Sam. Prid. Tregelles vir clarissimus in libro suo: Additions to the fourth volume of the Introduction to the Holy Scriptures by the Rev. Th. H. Horne, pag. 775 haec testatus est: „A little later (post Porphyrium), perhaps, Major Macdonald described a very ancient Ms. which he had seen at Mount Sinai, containing the New Testament in early uncial characters, which he stated distinctly to be attributed to the 4th century. Major Macdonald also mentioned the manner in which the monks destroyed by fire ancient Mss.“

Relicta Aegypto medio mense Octobri ineunte mense Novembri Petropolin veni. Ibi ipse imperator cum augustissima coniuge dignatus est non modo oculis perlustrare sed etiam studiose cognoscere quae summo eius mandatu ex oriente attuleram antiqua litterarum monumenta. Quibus tantopere est delectatus, ut etiam in communem fructum ea propalam collocari iuberet. Collocata favente Modesto de Korff viro summo in bibliotheca Imperiali publica duas per hebdomades honorifice excepta sunt splendidissimorum hominum concursu. Qui vero prae ceteris omnibus eminebat, codicem bibliorum Sinaiticum ut quam primum et quam convenientissime edendum curarem placuit, ne diutius litteris atque ecclesiae deesset talis sanctarum litterarum custos apostolicarum, quem longe plerisque tantae antiquitatis libris singularis Dei gratia superstitem esse voluit. Reputanti igitur mecum quem potissimum editionis modum proponerem tria maxime observanda erant. Quum enim ita edendus ille videbatur, ut quam accuratissime repraesentaretur scriptura antiqua, tum ut viro cuius summa mandata exsequebar dignus prodiret, denique ut exspectationi omnium strenuis circa sacrum textum studiis deditorum quam maturissime satisfieret. Re diligenter perpensa tres potissimum modos proponendos existimavi inque manus tradidi viri summi E. de Kowalevsky, cordati litterarum bonarum patroni. Cuius commendatione ductus imperator eum modum ratum habuit, qui mihi ipsi maxime probatus medium quiddam inter duos reliquos tenebat.

Labores igitur nostri in parando opere potissimum hi fuerunt. Exeunte mense Decembri Petropoli domum rediens, nullam mihi moram fore ratus dimidiam codicis Sinaitici partem mecum attuli Lipsiam, ut ad normam litterarum antiqua manu scriptarum singulos typos faciundos curarem. Quam ad rem aptissimae ex universo codice formae deligendae erant, neque quicquam comprobavi nisi quod ad peculiarem codicis scripturam proxime accederet. Alphabetum autem duplex in aes incisum est, alterum - ΑΒΓΔΕΖΗΘΜ et ΙΙΚ etc. - ad textum quem dicunt exprimendum, alterum - ΑΒΓΔΕΖΗΘΜ

et ΜΚ etc. - ad exprimendas notas, nisi quod posterius etiam ad minutas formas exeuntibus versibus adhibitas volebam respondere. Quas ad formas aliae aliquot etiam minutiores vel minutissimae - ε c ο ο ω ιω - ex usu auctorum codicis accedebant. Et quum nonnullas litteras iuxta positas plus intervalli in typis quam in scriptura requirere animadversum esset, ut ΛΥ ΛΤ ΛΥ, vel binas litteras coniunctas fieri iussimus, ut ΛΥ ΟΥ, vel singulos typos ita circumcidi ut alter cum altero arctissime necti posset, ut ΛΤ ΛΥ ΔΥ° Δω.

Qui typi dum parabantur, etiam charta tali opere digna, speciosa aeque ac firma, praeparanda erat. Cuius rei curam demandavimus Ferdinando Flinsch, viro chartarum conficiendarum peritissimo. Perferebatur illo tempore ad nos nuntius, a chartario Londinensi, cui nomen est Delarue, chartam elementis chemicis ita confici ut membranae similitudinem quandam haberet. Unde quum operi nostro novum decus accessurum videretur, quantum sufficeret viginti exemplaribus ut Londino Lipsiam mitteretur mandavimus.

Quibus ita praeparatis, exeunte mense Martio anni 1860 per nives septentrionales repetenda erat Petropolis, ubi celsissimus imperator, intercedente cui praecipuam ille huius rei curam demandaverat E. de Kowalevsky cum A. Kislovsky summi muneris adiutore, quicquid praeparaveram liberaliter ratum fecit. Supererat autem ea operis pars, qua iis satisfaciendum erat qui rationes codicis palaeographicas penitus vellent cognoscere. Propterea tabularum tantum addere numerum placuit, ut similia opera quam maxime superaret. Hos labores Nicolao Wodoff artifici Petropolitano a mandatis praetorii cum sociis commisi, quocum mihi convenit ut simulacris photographicis in lapides translatis tabularum a me delectarum specimina recognoscendi caussa ad me mitterentur Lipsiam.

His peractis medio mense Maio Lipsiam redii, totum mecum portans codicem exceptis foliis viginti ad tabulas destinatis, quorum custodem constitueram Hermannum Zunck virum litteris instructissimum. Brevi post reditum meum textus typis exscribi Lipsiae coeptus est in officina Giesecke et Devrient.

duumvirorum excolenda arte typographica clarorum. Nihil autem unquam operis typographicis traditum est nisi quod ipsi e codice, quem nunquam de manibus emisimus, transcripsimus variisque signis ad imitandam veterem scripturam auximus. Quem ad laborem alius accessit haud minoris momenti; quicquid enim typorum compositum est, postquam correxerunt docti amici, a nobis solis ad ipsum codicem exactum est. Procedente autem opere ipsam rationem scripturae typorum ope exprimendae variis modis emendare didici. Litterarum prae ceteris fluctuantium formae auctae sunt, ut T accessit ad T T T, ω ω ω ad ω ω ω ω, ∘ ad O o ∘; litteras passim vel aliquoties coniunctim scriptas imitati sumus, ut NH MH, ΠH, MNH. Quoties novi aliquid occurrebat exprimendum curavimus, ut Σ pro Σ, ΠΙ pro ΜΙ, ut compendium scripturae Π, alia. Subtilius res minoris momenti distinguendas curavimus, ut lineolarum longitudinem in ΘΥ et ΘΥ, in Ō Ō Ō: maiore etiam audacia usi sumus, alteram litteram alteri suprascribentes vel aliis modis a vulgari typothetarum usu discedentes. Gravissima vero emendatio facta est eo quod intervalla quibus litterarum alterae ab alteris in codice seiunctae sunt, tot aeneis lineis interponendis quot postulabat spatii ratio exprimenda curavimus. Quae res in nullo unquam simili opere temptata, laborem immensum quantum auxit, et quum per hebdomadem triginta duae columnae textus quadripartiti ad codicis normam in usum operarum praeparandae ac post varias correctiones typis exscribendae essent, de toto opere intra triennium vel potius biennium absolvendo — anno enim 1860 mense Iulio prima folia prelo subiecta sunt — tantum non desperandum videbatur. Orta est inde etiam quaedam partium libri inaequalitas, prioribus minus quam posterioribus ad eam quam diximus insignem codicis similitudinem adductis. At praestabat, opinor, perfectiora praebere simulac posse praeberi intellectum est, quam minus perfectis, quae et ipsa codici Alexandrino Baberiano et Monumentis sacris meis cum similibus libris antecellebant, constantiae caussa acquiescere. Liber ipse eo modo testis factus est, quantum diligentiae quantum religionis adhi-

bitum sit ut imitationem manu scriptorum a susceptione prima ad maiorem perduceremus perfectionem. Ceterum quae ea in re per ipsum codicem varietas inveniatur, e tabulis ex diversis partibus depromptis iudicari poterit.

Postquam exeunte anno 1860 Notitia editionis nostrae susceptae publici iuris facta est,[1] qua quidem tantae omnium

[1] Is liber quomodo in orbe litterarum exceptus sit, perscripsit I. E. Volbeding in libello quem inscripsit: Constantin Tischendorf in seiner fünfundzwanzigjährigen schriftstellerischen Wirksamkeit. Literar-historische Skizze. Leipzig 1862. Cf. ibi pag. 89 sqq. Post accesserunt litterae honorificentissimae Pii Noni P. M., ipsius manu signatae, his conscriptae verbis:

Pius P. P. IX.

Illustris Vir, salutem. Epistolam Tuam una cum libro typis edito, quem dono mittere Nobis voluisti, grato et benevolenti animo accepimus: neque ambigimus quin investigationes et lucubrationes Tuae viris doctis inter catholicos magno futurae sint emolumento, cum sacrarum scientiarum supellex novis thesauris ditescat. Gratulamur etiam, quod celebritati illi, qua merito frueris, novus adhuc titulus accedat; praesertim cum ea animi probitate sis praeditus ut ab iis vehementer abhorreas, qui, prout recte animadvertis, contemptores sacrorum, fidei naufragium religionisque ruinam conclamant. Nos plane confidimus fore ut Deus non sinat teterrimum hoc impietatis et incredulitatis monstrum in Europa diutius grassari, et Nos maxime ea cogitatio solatur, quod nobiliora ingenia et doctiores Viri cuiuslibet religionis nefarios impiorum conatus detestentur. Interim dum Tibi, Illustris Vir, aestimationem Nostram profitemur, Deum Opt. Max. adprecamur ut Te Nobiscum perfecta charitate conjungat. Datum Romae apud S. Petrum d. 31. Mai. 1862. Pontificatus Nostri Anno XVI.

Pius PP. IX.

Quum vero imperator Alexander II. Pontifici Maximo magnificam totius codicis editionem misisset paulloque post ipse misissem Nov. Test. Sinaiticum, alterae ad me pervenerunt litterae ad meum operisque honorem mirifice cumulandum. In iis est, ut potiora exscribamus: Etsi ea sit tanti operis indoles, cuius pretium nonnisi per diuturnum accuratissimumque examen penitus assequi liceat (quod certe multiplices gravissimaeque curae Nostrae non patiuntur); mirati tamen sumus quae primum feriunt obtutum. Scilicet animadvertimus diligentissimum illud studium, quo, ipsas veluti codicis membranas oculis exhibiturus, sedulo reddidisti paginarum columnas, versiculos, interpunctionem, interjecta spatia; quo typos solerter exegisti ad singulorum characterum formam et magnitudinem; quo demum contulisti singularum emendationum scripturam cum textu et inter se; quae omnia dum absentibus etiam potestatem faciunt judicandi de pretio et vetustate codicis, simul etiam aperte testantur fidem illam immanemque laborem, quo insigne istud monumentum, tamdiu ignotum, ad novam vitam revocasti. Laudem certe, qua in hoc studiorum genere excellebas, postremum istud opus cumulavit, non modo difficultate

codicis cognoscendi exspectationi satisfaciendum videbatur, ut convenerat, ineunte mense Maio anni 1861 tertium iter Petropolitanum feci eorum maxime laborum caussa, quos artificibus Petropolitanis tradideram. Qui quidem quum parum ex sententia cessissent, malebam decem tabulas Petropolitanas satis habere quam ceterarum etiam decem, ut constitutum erat, periculum facere. Quo autem magis viri illi intellexerunt quantam ego accurationem quantam subtilitatem poscerem, eo magis ipsi arte profecerunt. Atque ita factum est ut speciminibus saepius repetitis omnique studio Lipsiae a me correctis intra annum perveniretur ad propositum. Nec facere possum quin plures ex tabulis Petropolitanis maxima cum similitudine codicem exprimere affirmem: quam ad perfectionem coniuncta artium photographicae et lithographicae studia valuerunt. Petropolitanarum autem supplementa suscepta sunt Lipsiae, quibus parandis tantopere prospexi ut praecipua laborum pars in domo mea inspectante me ac moderante perficeretur.

Tribus voluminibus, quae textui cum Veteris tum Novi Testamenti destinavimus, ad finem prope adductis ultimum examen eorum quae typis exscripta erant instituendum curavi, eo quidem consilio ut si quid per laboris festinationem vel typorum iniuria vitiose prelo exisset corrigeretur. Absoluta autem sunt tria illa volumina una cum supplementis medio fere mense Iulio.

sua et amplitudine, verum etiam utilitate. Quippe ad lectionem magnae partis veterum bibliorum et totius novi testamenti, quod ne in ipso quoque Vaticano Codice prorsus integrum habetur, ab hoc Sinaitico Codice suppeditatam, accessit etiam ea quae Barnabae nomine circumfertur epistola, hactenus nonnisi per partes et satis mendose vulgata, nec non prior pars Pastoris: quae certe magni momenti aestimanda sunt. Utinam fructus tot itinerum, curarum, studiorum, quae impigre suscepisti alacriterque tolerasti, potissimum, uti profiteris, in christianae rei emolumentum, non modo benevertant fidelium reipublicae, sed et tantam Tibi a Deo gratiam concilient, ut per perfectae charitatis vincula Nobis junctum, Te veluti amantissimum filium complecti tandem possimus. Id Tibi, Illustris vir, adprecamur a Deo, dum gratum animum Nostrum Tibi significamus Nostramque profitemur aestimationem. Datum Romae apud S. Petrum die 2. Sept. 1863. Pontificatus nostri anno XVIII.

Pius PP. IX.

Ipsum typographorum officium pro tota libri ratione haud vulgare erat. Singularem curam quum antiquus scripturae color, tum litterae atque signa medio saepe textu minio scripta exigebant. Difficillimum vero erat, propter eam qua laborat siccitatem, in facticia membrana omnia recte typis exscribere. Ceterum permisimus ut iam mense Maio anni 1862 nonnulla libri nostri specimina Londinum mitterentur cum tot aliis artis operibus ex toto orbe advectis propalam collocanda.[1] Neque eventus spem fefellit; ut enim plurimorum spectatorum oculos in se converterunt et scientissimorum iudicum suffragiis probata sunt, ita typographis solemne praemium decretum est. Honor vero etiam maior accessit eo quod absoluto opere iussu imperatoris Alexandri II. numo aureo magnifico decorati sunt.

Textu universo typis exscripto supererat commentarius de omnibus iis locis quos veteres correctores attigerunt, item de diversis singulorum foliorum paginis, prout interiore aut exteriore membrana constant, quo a discrimine conservatio scripturae maxime pendebat, et si quid aliud explicatione opus habere videbatur. Haec non minima totius operis pars ut nos obruit mole sua, notarum quae scribendae erant numero milia quindecim excedente, ita maximam difficultatem habuit ab obscuri-

[1] Rogantibus Giesecke et Devrient schedulam addidimus testimonii instar his conscriptam verbis: ... Le travail en question était des plus difficiles, car je m'étais proposé une reproduction du vénérable document telle qu'elle n'a jamais encore été entreprise pour des publications de ce genre. Je ne me suis pas contenté, en effet, de représenter en général l'ancienne écriture, mais j'ai voulu aussi y faire entrer les différentes nuances que la main des anciens copistes y a introduites, telles que le changement des formes ordinaires par diminution ou par particularité ... les rapprochements d'une lettre à une autre ... et même les caprices des copistes ..., en outre une quantité de signes paléographiques employés à l'occasion. Conformément à ces intentions j'ai fait les arrangements et donné les dessins, l'original ne devant jamais sortir de mes mains, et MM. Giesecke et Devrient ont mis tout leur zèle à exécuter mes ordres. Ils ont également soigné avec la plus grande attention l'impression des feuilles: chose si délicate, par suite de la grande différence des formes du texte ... j'espère que les juges compétents trouveront cet ouvrage supérieur à beaucoup d'égards à toutes les publications de ce genre, et qu'ils le jugeront bien propre à faire constater un véritable progrès de la typographie ...

tate atque ambiguitate plurimarum correctionum. Quid quod aliquot locorum milia rasuram subierunt et, passim contradicentibus sibi invicem ipsis correctoribus, librorum palimpsestorum speciem induerunt.

Denique ad Prolegomena perventum est, quae ne plenius atque uberius perscriberentur, brevissimum quo absolvenda erant temporis spatium vetuit. Opus enim non tantum sanctarum litterarum caussa, quas ad iuvandas ipsum plurimum valiturum spes est, sed etiam propterea accelerandum erat quod, quemadmodum iam in Notitia p. 9. significatum est,[1] imperatori Alexandro II. placuerat ut in celebrando millesimo imperii Russici anno partem illud suam haberet. Quod consilium tum demum mutatum esse rescivi, quum toto textu antiquo typis exscripto in conscribendis Prolegomenis et commentario occupatus eram. Hinc destinatio illa ad maturandum opus omnem suam vim habuit, etsi brevi (ineunte mense Iulio) ante ipsa solemnia (quae in diem 8/20. mens. Sept. inciderunt) irrita facta est.

Postquam ipso die Sti. Alexandri festo (30. Aug./11. Sept.) celsissimo imperatori magnificam codicis editionem dedicassem,[2]

[1] „Quum enim anno 1862 imperio Russorum — rarissimam solemnitatem instare sciebam, desiderium me incessit efficiendi ut huic operi in concelebrandis istis solemnibus pars esset. Quod quum placuerit imperatori Alexandro II., quippe qui litterarum lumen ab imperii sui gloria abesse vetat, iam non amplius desiderium est sed officium, cui ut satisfiat religionis est.“

[2] Quod his verbis feci:

Qua ante tres annos hunc litterarum sacrarum thesaurum auspiciis Tuis mea opera ex orientis latebris in Europam studiorum altricem perferri voluit, eadem benignitate Deus, qua est gratia erga nos, etiam hoc dedit ut, labore multorum annorum intra triennium absoluto, eundem librum typis lapidibusque accurate exscriptum multisque modis enucleatum hodie in Tuas manus tradere possem. Quod dum summa cum reverentia facio, vehementer illud animum delectat, quam maxima cum fiducia praedicaveram codicis praestantiam accuratiore pervestigatione egregie confirmatam esse. Praeter monumenta enim generis istiusmodi omnia luculenta indicia veterrimae nobilitatis habet. Ipsi remotissimae antiquitatis viri, venerabiles quum orientis tum occidentis patres surgunt testes, suae aetatis homines arcana sanctarum litterarum ex voluminibus hausisse huius simillimis.

quae parata erant volumina plus mille et ducenta tegumento vestita et intra mensem Octobr. Lipsia Petropolin advecta sunt. Ineunte mense Novembri contigit mihi tam esse felici ut clementissimo imperatori et augustissimae conjugi eius opus insignibus imperatoriis decoratum solemniter traderem. Acceptum est autem cum eximia laudis et favoris significatione. Postea ex sententia Alexandri de Golovnine summi institutionis Russorum publicae ministri, viri litterarum augendarum studiosissimi, constitutum est ut ducenta exemplaria ad imperatoris munera reservarentur, centum mihi reddita venderentur. Qua re etsi discessum est ab ea ratione quam ab initio ipse suaseram et in Notitia editionis susceptae pag. 9. sqq. singulari cum voluptate indicaveram,[1] tamen etiam multorum commodis consultum esse optamus et speramus.[2]

Mense Decembri Petropoli Lipsiam reversus nihil habebam antiquius quam ut editionem Novi Testamenti Sinaitici criticam minorem sive manualem ad finem perducerem. Molienti enim primum editionem maiorem tanto litterarum thesauro

Hic igitur liber, primorum qui Christo nomen dederunt imperatorum aequalis, quasi in sacro recessu in radicibus montis illius repositus erat, in quo olim Dei gloria Mosi affulsit et lex divina divinitus promulgata est. Delituerat ibi per tot saecula, ut refulgens nuper ad Te perveniret atque ex Tuis manibus in totum orbem Christianum exiret, novum huic generi lumen praeferens, antiquae veritatis nuntius. Nuntiat autem simul illud, Augustissimam Domum Tuam pietatem ab avis acceptam pariter atque litteras artesque fovere. Christo enim et litteris ipsa natura sua hoc opus sacrum est. Hinc et qui Christo et qui litteris se addixerunt cuncti munificentiam Tuam praedicant. Quorum nomine mihi primo contigit ut gratissimos animi sensus Tibi testificari possem. Meo vero ipsius nomine Tibi, Augustissime Imperator, maximas gratias propterea ago, quod tantum opus tanto cum favore tantaque cum fiducia mihi mandasti. Cui mandato satisfacturi id adnisi sumus, ut tale ex manibus nostris prodiret opus cuius in fronte iure inscriberemus:

CHRISTO ET LITTERIS.

[1] „Statutum est ut non in venditionem sed ad donandum paretur. Nihil igitur exemplarium venale erit, sed omnia per totam Christi ecclesiam, ubicumque litteris locus atque honos est, a clementissimo imperatore donabuntur.“

[2] Silentio praeterire non possum, anno 1862 C. de Peters virum illustrissimum optimam rerum circa opus nostrum curam gessisse.

dignissimam, nobile insignium orbis Christiani bibliothecarum monumentum, illud etiam curae cordique erat ut simul alteram in communem hominum doctorum usum pararem. Exiit prelo mense Maio anni 1863.

II.

1. Membrana codicis non tam alba quam sufflava est, magnaque ubique laevitate et subtilitate, quamvis singula folia satis inter se differant. Pleraque enim a crassitudine pariter atque a nimia tenuitate abhorrent; sunt vero etiam tanta tenuitate ut superari nequeat, proptereaque partim exesa et perforata. Totum per codicem, paucis exceptis foliis, altera folii pagina scripturam bene, altera parum conservavit. Quod a diversitate laterum pellis ex qua membranam confecere ortum est; quo enim latere carnem attingebat pellis, membrana multo mollior altero latere pilis tecto facta est. Qua in re memorabile est quod totus codex ita confectus est ut, mollioribus partibus cum mollioribus, fortioribus cum fortioribus iunctis, binae paginae molliores binas fortiores exciperent. Quae lex tantopere observata est ut quod excipias rarissime inveniatur, cuiusmodi sunt voluminis quarti folia 65 et 66, disparibus paginis iuncta.

Quaerenti quorum potissimum animalium pelles ad conficiendas membranas adhibitae sint vix dubium esse olim scripsimus quin prae ceteris ea antiloparum species, quae etiamnum in desertis Libyae Aegypti Arabiae frequentissima est, egregiam materiem suppeditaverit. At nec asinorum pelles eo ab usu alienae erant. Nec satis liquet utrum pellis genus ac natura an artificium plus valuerit ad elegantiam membranae. Ceterum sive asinorum sive mavis antiloparum pelles, pro magnitudine codicis Sinaitici singula folia singulis pellibus conficienda erant. Singula autem more antiquorum dicimus; quae enim nobis bina dici solent, natura unum tantum corpus efficiunt nec nisi complicando atque scribendo in partes duas paginasque quattuor diremta sunt.

Qua cum re quaternionum et ternionum, qui Eusebio (de vita Const. 4, 37) τρισσὰ καὶ τετρασσά dicuntur, appellatio cohaeret. Quaterniones enim octonis foliis ex nostra computandi ratione, terniones senis constabant. Codex Sinaiticus quaternionibus compositus est. Quae totius libri fragmenta hoc nomine edidimus, a folio extremo quaternionis ΛΑ incipiunt, in quo scriptum est Παραλ. 9, 27—11, 22. Codex enim Friderico-Augustanus, cuius initium fit a quaternione ΛΕ, ipsum folium illud excipit, nisi quod syllaba κα a librario omissa inter utrumque desideratur.[1] Sequuntur quaternionis ΛΖ folia quinque posteriora, tribus prioribus in codice Frid. Aug. editis. Quaternionis ΛΗ folium extremum cum fragmento libri Iudith prorsus periit. Quadragesimi - Μ - vero quaternionis dimidia tantum pars videtur superesse; sed iam tum quum compingeretur codex nihil amplius praesto fuisse, quum ex eo modo intellegitur quo primum folium ΜΑ quaternionis cum quarto quaternionis Μ coniunctum est, tum inde apparet quod quattuor huius quaternionis folia ita ut alibi octona filo continentur. Haec propterea tam accurate perscribenda videbantur, quoniam quaeri potest an ab initio aeque ac nunc fit Maccabaeorum liber quartus primum exceperit. Alterum quidem quattuor folia quae de pleno quaternione desiderantur continere non poterant, tertium poterant. Numeri vero quaternionum ipsi antiquiores, de quibus dicetur infra, cum posterioribus in editione expressis plane conveniunt: cum igitur adscribebantur primum, foliorum numerus eum qui nunc est pluribus quam quattuor foliis non poterat excedere. A quaternione ΜΑ usque ad Μϛ quaterniones sex integri sunt. Sequuntur ΝΖ quaternio et quaternionis ΝΗ folia priora sex. Atque hi quidem quaterniones omnes ad libros historicos et propheticos, quos volumine II. edidimus, pertinent. Volumen III., quo libros ex antiquo more versibus scriptos complexi sumus, quaternionibus constat quattuordecim, a quaternione ΝΘ usque ΟΒ, iisque integris. Quartum denique

[1] Codex Frid. Aug. incipit litteris βασαηλ, et primum codicis Sinaitici folium exit voce υπερ, quod utrumque incidit in Παραλ. 11, 22, ubi est υπερ καβασαηλ.

volumen, quo omnes Novi Testamenti libros edidimus, a quaternione $\overline{ογ}$ incipiens numeros viginti complectitur, quorum ultimus est $\overline{ϙβ}$. In his $\overline{οη}$ quaternio (in evangelio Lucae) septem tantum foliis constat; quaterniones $\overline{π}$ (quo exit Iohannis evangelium) et $\overline{ϙ}$ (in epistula Barnabae) senis tantum constant, ita ut non tam quaterniones sint quam terniones, $\overline{ϙα}$ quaternionis duo tantum folia, quibus epistula Barnabae desinit, item eius qui sequitur folia tantum sex cum septimi dimidio et brevi fragmento supersunt. Intellegitur autem ex hac quaternionum serie omnes utriusque Testamenti libros unum ab initio volumen sive σωμάτιον effecisse, cuiusmodi olim Constantinus imperator quinquaginta in usum ecclesiae Constantinopolitanae parari iussit, ut Eusebius nobis tradidit de vita Constantini 4, 36.

Quae in codice Sinaitico foliorum magnitudo sit, ex tabula integram paginam exhibente facile coniici poterit, accuratissime vero editionis maioris tabula XIX et codicis mei Friderico-Augustani (Lipsiae 1846) fol. 13. expressum est. Sed non dubium est quin quum primum e manibus scriptorum exibat codex, forma paullo maiore sit usus. Passim enim extremis marginibus, vel summo, ubi olim quaternionum numeri rubro adpicti erant, vel dextero, ubi notae solebant addi, litterarum aliquid abscisum est. Unde etiam hoc clarum fit, tum codicem a bibliopego compactum esse quum quaternionum numeri abscisis prioribus renovati sint.

2. Constat inter eos qui codicum veterum usum habent, librarios lineas stilo ducere consuevisse, quarum ad normam scripturam conformarent. Hoc etiam in codice Sinaitico factum est, in quo lineae eiusmodi quum ad columnas tum ad versus constituendos pertinent. Singulae enim columnae ad utrumque latus singulis lineis tamquam limitibus circumscriptae sunt; versus vero lineis ita significantur ut singulae lineae modo singulos modo binos modo ternos versus separent. Quae versuum lineae a punctis exeunt acu in extremo plerumque foliorum margine factis. Fit vero etiam ut a solis his punctis ordo versuum pendeat. Fecit autem membranae subtilitas ut lineae in altera cuiusvis folii pagina ductae textui utriusque paginae inservirent.

3. Atramentum quo antiquissima scriptura utitur plerumque fuscum est. Saepe etiam cineraceum aliquid habet; alibi fulvum dici potest, alibi e fusco rutilans. Plerumque aliquem nitorem habet. Quae quidem coloris varietas non modo ab ipsius atramenti diversitate, verum etiam a membranae natura videtur pependisse. Hoc maxime inde coniiciendum est quod passim, et potissimum quidem interioribus sive mollioribus paginis, quae antiquissimus scriptor et quae correctores dederunt aliquam similitudinem adsumserunt. Praeterea super rasuras idem atramentum aliam atque in laeva membrana speciem induit.

Correctiones omnium antiquissimae non ita multum a prima scriptura atramento differunt. Quas siglo A comprehendimus, plerumque paullo pallidiores sunt; sed valuit ad hoc nonnihil formarum exiguitas qua scriptae esse solent; ubi enim textus magnitudinem aequant, atramentum fuscum apparet. Notae B correctoris mollioribus paginis simillimum cum textu colorem habent, durioribus plerumque magis nigricant. Posteriores correctores, qui C^a et C^b nobis dicuntur, plerumque atramento e fusco rutilante, passim fulvo usi sunt. Hos qui excepit, C^c, atramento pullo usus est. Nigerrimum vero ac nitens is adhibuit qui litteras paginarum multarum pallentes in Esaia maxime (et in Ieremia codicis Friderico-Augustani) instauravit, notis aliquot vel Graece vel Arabice adspersis.

4. Minio scripti sunt psalmorum tituli et numeri, tituli ad canticum canticorum illustrandum additi, numeri quibus Ammonii sectiones cum canonibus Eusebii indicantur, item ex parte libri Ecclesiastae inscriptio; nec nihil in picturis quas arabescos vocant rubricatum est, ut ad finem psalterii et evangelii secundum Marcum. Quicquid autem minio scriptum est, editio maior eodem colore conspiciendum praebet.

5. Interpunctio et rarissima et simplicissima esse solet. Textus librorum versibus scriptorum, qui totum volumen III. occupant, plane expers est interpunctionis, quamvis versuum minime ea sit ratio ut pariter ac versus Euthalii ad scribendas Pauli epistulas adhibiti interpunctionem ipsi compensent. Hoc

inde quoque patet quod correctores, excepto psalterio, plurima addiderunt puncta. Neque excipiendus est prologus Siracidae aut longiores Ecclesiastae sententiae, quibus nusquam prima manus, multis vero locis posterior puncta intulit.

Non aeque ac bipartitus libri textus interpunctione prorsus exemtus est quadripartitus, quem voluminibus altero et quarto complexi sumus. Tamen et ipse magna interpunctionis raritate atque simplicitate insignis est. Plurimae columnae quas vocant et integrae paginae haud paucae inveniuntur, quibus ne uno quidem loco punctum positum est. In nonnullis eiusdem textus partibus, ut vol. II. per textum librorum Tobith et Iudith, vol. IIII. (i. e. Nov. Test.) foll. 10 et 15. foll. 25 et 26, medio textu spatia vacua modo minora modo maiora ad textum distinguendum destinata sunt. Passim vero non tanta puncti raritas est, quemadmodum similes voces iuxta positae alibi punctis alibi versibus distinguuntur: prius fit Rom. 1, 29 sqq., posterius Gal. 5, 19 sqq. Aliquoties etiam duplex punctum adhibitum est, et in iisdem quidem libris quorum scriptor spatiis vacuis textus distinguendi caussa usus est.

De interpunctione autem codicis antiquissima inquirenti maxima difficultas inde oritur, quod innumeris locis suppleta est a correctoribus. Quae supplementa ut plurimis locis et forma et colore correctorem produnt, item eo quod nullo spatio relicto continuis verbis parum apte interposita sunt, ita multis aliis locis praesertim paginarum earum, quae interiorem membranae partem tenent, facile in errorem ducunt. Inprimis ambigua sunt puncta exeuntibus versibus addita, item spatiis illata eiusmodi quae antiquissimum scriptorem vacua reliquisse aliis locis iisque salvis proptereaque certis probabile fit. Accedit quod aliquot quamvis paucissima puncta primae ut videtur manus inveniuntur ubi nihil spatii relictum est, cf. fol. 62. col. 4 πονηρια· κακια· πλεονεξια·, unde consequitur, quod a sola spatii ratione in distinguendis punctis scriptoris et correctorum argumentum sumitur posse in dubium vocari. Praeterea ipsi correctores ea in re inter se differunt; sunt enim quae nemo cum antiquissimis confundat, rursus omnium difficillime is

discernitur qui singularem prioribus Matthaei capitibus curam impendit et apud nos siglo B signatus est. Quae quum ita sint, singulis locis a nemine rectum facile inveniri potest nisi toto codice curiose subtiliterque examinato. Ipsi quidem examine toties repetito maximam curam adhibuimus ut nihil non recte ederetur, licet in tanta rei ambiguitate ut nunquam a vero erraremus vix contigerit.

6. Quae in codice Frid. Aug. scripturae signa inveniri Prol. § 6 diximus, apostrophum et illud cuius forma est ›, eadem hoc loco commemoranda sunt. Apostrophi exempla haec sunt: ϊουδειθ’ δαυειδ’ ϊωσηφ’ εφρεμ’ ϊερουσαλημ’ ϊματια’ αυτων κατεπατησα’ αυτουσ. Nonnulla nomina propria apostrophi et puncti signa coniuncta habent, ut ΪⲰΒ’., quamquam in eodem libro ab eadem manu etiam ΪⲰΒ’ et ΪⲰΒ scriptum est. Multis codicis partibus apostrophus admodum raro invenitur, neque certa lege posita est; quae enim verba alibi habent, eadem alibi non habent. Saepissime vero correctores B et C suppleverunt: quod facile videbit si quis tabulas cum textu typis exscripto comparaverit; in hoc enim non expressae sunt apostrophi nisi quas prima manus posuit.

Alterum signum, cuius multa exempla praebent libri Tobith et Iudith, satis ambiguum est. Quod olim in Prolegomenis codicis Frid. Augustani diximus, videri nobis ita adhiberi ut quod exeunte versu scriptum sit, sive vocem integram sive syllabam, arctius coniungat cum eo quod proximo ineunte sequatur, id multis exemplis luculenter probari videtur, cuiusmodi iam illo loco adscripsimus ex papyris Herculanensibus petita (οικοδο›μιαν ψευ›δεσθαι αναρμο›στον ε›θρυπτεν). Tamen non solum aut ubique eam illud signum vim habere putamus, sed saepe tantum ornamenti locum tenere, explendi spatii caussa positum. Hoc quum multis aliis locis tum iis maxime probatur, ubi in locum substitutum est eorum quae exeunte versu erasa sunt. Ceterum praeter papyros nescio an in nullis libris scriptis nisi paucis veterrimis inveniatur, ut in fragmentis Octateuchi ex Origenis editione (quae continet Monumentorum meorum sacror. volumen III.) et in codice bibliorum Vaticano.

Passim lineola versibus interiecta ad distinguendum textum facit, quod idem in papyris fit. Aliae lineolae et quae eodem loco habenda sunt signa ad ornandos titulos, inscriptiones, subscriptiones pertinent. Uno quantum memini loco, IIII. (i. e. Nov. Test.) 116*. col. 2., ipsa prima manu iis quae ab auctore sacro aliunde afferuntur duo signa addita sunt. Multis vero aliis locis eadem suppeditata sunt ab A et B correctoribus, cuius rei exempla praebent tabula XIII ex actis petita et duo loci tabulae XVIII.

Puncta diaeretica super ι et υ, si ab usu lex derivanda est, multo saepius omissa quam posita, saepissime vero a correctoribus suppleta sunt: qua quidem in re innumeris locis manum antiquissimam et posteriores distinguere perdifficile est, praesertim quum correctores etiam operam dederint ut subtilissimos primae manus ductus instaurarent ac manifestiores redderent.

Compendia scripturae in codice haec fere adhibentur: ΘС ΚС ΙС ΧС ΥС ΠΗΡ ΜΗΡ ΠΝΑ ΠΝΙΚΟС ΑΝΟС ΟΥΝΟС cum iis quae inde declinantur, etiam СΡС et (IIII. 28, 4) СΤΡΘΗ, quocum ΕСΤΡΩΘΗ cohaeret, quae scriptura (vide infra) maxime memorabilis est; item ΔΑΔ ΙΛΗΜ ΙΕΛΜ ΙΗΛΜ ΙΗΛ ΙСΛ ΪСΗΛ. Accedunt Ϗ pro και et ΜΥ pro μου et μοι, bis vel ter etiam, quod ex papyris Herculanensibus innotuit, ΠΡ pro προσ et προ. Ubi versus exit, saepissime ν littera lineola finali exprimitur ad frontem extremae litterae adposita, ut ειπε̄, τω̄, πᾱ. Horum quicquid in codice invenitur, in editione maiore expressum est, item exceptis compendiis vocum προσ et προ, μου et μοι in minore editione. In maiore editione etiam opera data est ut, quas passim in scriptis observavimus, litterae coniunctae accurate redderentur, cuiusmodi sunt ΝΗ ΗΝ ΜΗ ΗΜ ΠΗ ΜΝΗ.

Numeri modo plene scribuntur, ut numerus nominis bestiae in apocalypsi εξακοσιαι εξηκοντα εξ, modo litteris exprimuntur, ut εκατον μ̄δ̄ πηχεων, αγγελουσ ῑβ̄, ο δ̄ etc. [1]

[1] Hoc loco in Prolegg. Codicis Biblior. Sin. et Novi Test. Sinait. mentio adiecta est signi quod monogramma Christi vel crucem monogrammam

8. Restat ut de variis codicis Sinaitici scripturis et scriptoribus explicemus.

Ipsum textum antiquissimum non ab eodem scriptore profectum esse certissimum est. Qui vero coniunctis viribus ei scribendo operam dederunt, tanta scripturae similitudine utuntur ut intuentem primum facile fugiat quae singulorum sit diversitas, atque etiam repetitis curis supersit de quo dubites. Unde hoc apparet, ad indagandam totam eam rem subtiliore curiositate opus esse. Mea quidem sententia quattuor potissimum librarii textum scripserunt. A cum Chronicorum fragmento librum Maccabaeorum primum et quarti folia posteriora quattuor cum dimidio (37*), item totum Novum Testamentum exceptis foliis septem et Pastore scripsit; B prophetas et Pastoris librum; C libros ex more antiquissimo versibus editos; D libros Tobith et Iudith, item quarti Maccabaeorum libri folia tria priora cum dimidio, in Novo vero Testamento duo Matthaei folia: 10 et 15, ultimum Marci folium et primum Lucae: 28 et 29, prioris ad Thessalonicenses epistulae folium alterum et folium epistulae ad Hebraeos tertium: 88 et 91. Quibus accedit apocalypsis initium, quod prima paginae 126* columna usque ad verba ο μαρτυϲ ο πιϲτοϲ ο πρωτοτοκοϲ των νεκρων scriptum est.[1] In his quattuor librariis rursus maior quaedam scripturae similitudo inter A et B intercedit, item inter C et D. Ad A ex tabulis nostris integris pertinent decem: V. VI. IX. usque XVI.; ad B tabulae II. et XVII.; ad C tabulae III. et IIII.; ad D tabulae I. VII. VIII.

Minio quae in Vetere Testamento scripta sunt, ab alia manu derivanda quam quae evangeliis Ammonii sectiones cum canonibus Eusebii addidit, quamvis non sit grave utriusque scripturae discrimen.

vocant, in Sinaiticis bibliis (ter) pariter atque in Vaticanis (quater) et Alexandrinis (bis) inventi. Vide Cod. Bibl. Sin. fol. 8 et N.T. Sinait. p. XX sq.

[1] Hoc ex ipsa editione maiore intellegi potest comparatis formis litterae T exeuntibus versibus positae; item ex eo quod > signum (etiam in ed. minore nostra expressum) ultra illa verba nusquam additum est, quamvis pro spatii ratione eidem scriptori passim addendum esset.

De librorum inscriptionibus et subscriptionibus, item de titulis paginarum ita dicendum videtur ut singula secundum ordinem percenseam. In libris Tobith et Iudith quicquid titulorum est una cum subscriptionibus ad ipsum scriptorem pertinet, quem siglo D insignivimus. Ad eundem referendae sunt inscriptiones utriusque Maccabaeorum libri cum titulo paginae 35. Atque idem, ut breviter dicam, illud negotii sibi sumpsisse putandus est, ut per totum codicem ubi ex re esset singulis paginis repeteret titulos. Qua in re vol. II. fol. 82. αγγεοσ ῑ propterea videtur ex errore repetisse, quoniam fol. 81*. omissa est Zachariae inscriptio. Titulum paginae 63. vol. III. fecit ασματα, quum praecessisset libri inscriptio ασμα ασματων. Quae vero in fronte singulorum librorum inscripta et ad finem subscripta sunt, inde a subscriptionibus utriusque Maccabaeorum libri usque ad Malachiam, item a psalmis, quibus nec inscriptio est nec tituli paginarum, usque ad librum Iob, ea omnia cum scriptura continui textus conveniunt. In Novo autem Testamento omnes evangeliorum tituli cum subscriptionibus evangeliorum Marci et Iohannis ad manum D referendi sunt, quae quidem et ipsa extremam Marci et primam Lucae paginam scripsit. Hinc in evangeliis ad manum A non pertinet nisi subscriptio evangelii Lucae. In epistulis Pauli omnes subscriptiones scriptori A tribuendae sunt, excepta epistula altera ad Thessalonicenses, cuius ultimum folium cum subscriptione D scripsit. Idem D plurimum studii in titulis posuit, nisi quod inde ab epistula ad Galatas inscriptiones pleraeque, aliquot etiam paginarum tituli ab ea potius manu profecti videntur cui versuum (στιχων) notatio debetur. Quod si revera ita est, is qui στιχουσ addidit aetate vix differt a codicis scriptoribus sed in quadam cum iis negotii societate fuisse credendus est.[1] Ipsum D a versuum notatione

[1] Horum versuum computationem minime ab Euthalio pendere in promtu est. Mihi non dubium est quin ea ratio, qua veteres voluminum versus numerare et notare solebant, iam prioribus p. Chr. saeculis etiam ad libros Novi Testamenti adhibita sit. Cuius rei praeter alios Origenem et Eustathium Antiochenum testes habemus, quorum ille alteram et tertiam Iohannis epistulam minus centum versus continere scripsit (cf. Euseb. h. e. 6, 25. πλὴν οὐκ εἰσὶ στίχων ἀμφότεραι ἑκατόν), Eustathius vero in

alienum fuisse, quum e scripturae discrimine tum inde apparet, quod epistulae priori ad Thessalonicenses, cuius extrema pars cum subscriptione huius est scriptoris, versuum numerus deest. Ea quidem varietas, quacum nomen Colossensium in inscriptione et in paginarum titulis scriptum est, κολοσσαεισ et κολασσαεισ, quaeritur an diversos auctores cogat statuere, accedente quadam litterarum varietate quam in ed. maiore expressimus. At ipse libri scriptor in principio epistulae κολοσσαισ, in subscriptione κολασσαεισ dedit. Eadem fere cum epistulis Paulinis reliquorum librorum est ratio. Quae enim manus textum scripsit, eadem subscripsit actis, epistulis catholicis, apocalypsi, epistulae Barnabae. Inscriptiones vero, excepta Barnabae epistula, et paginarum tituli ad D scriptorem pertinent, nisi aliam similem manum unius ex sociis praestat ponere. Qua de re dubitatio inde mihi oborta est quod D apocalypsi suprascripsit αποκαλυψισ ϊωανου neque in prima quam scripsit parte hanc scripturam mutavit, qui sequuntur vero tituli (cum subscriptione) αποκαλυψεις ϊωαννου praebent. In Pastoris libro tituli tantum non ab ipso textu differunt, nec atramento nec scriptura.

Ceterum in tanta quam non dissimulavimus notarum illarum ambiguitate tenendum hoc est, cum auctorum diversitate non coniunctam videri aetatis diversitatem. Res autem est eiusmodi ut doceat quomodo in elaborando tali scripturarum sanctarum corpore versati sint illa Constantini aetate, rebus Christianis ingenti incremento auctis. Usus cui destinatum erat non permittebat ut ab uno ut otium ferebat perscriberetur, sed coniunctis viribus properandum videbatur.

Iam vero ad eos transeundum est quos correctorum nomine complecti par est, quamquam is qui primo loco ponendus est in ipso scribendo codice partem habuit. Qui enim in auctoribus codicis nobis dictus est D, idem etiam hoc egit ut quae

comm. in Hexaem. etc. Lugd. 1629. p. 392. a Ioh. 8, 59 usque 10, 31. versus 135 numerari indicavit. Quam antiquam rationem postea Pamphilus (exeunte saec. 3.) et Euthalius (a. 458) excoluerunt. Sed de hac re in plerisque Novi Testamenti libris isagogicis parum recte tractata alibi accuratius explicandum erit.

reliqui scripsissent, in Novo potissimum Testamento, recognosceret. Qua de re diu dubitanti plura fidem fecerunt. Plerosque enim paginarum titulos eadem manu additos esse, ex ductibus quibusdam et atramento conclusi, comparatis textus partibus a D solo scriptis, quibus ipsis eadem titulorum atque textus est scriptura. Quod postquam intellectum est, accessit locus gravissimus. Folio enim Novi Testamenti 73 notam supra textum quae incipit verbis γεγονα χαλκοσ ηχων η κυμβαλον, et paginae titulum προσ κορινθιουσ ᾱ, ab eodem scripta esse manifestum est. Quid quod notam ille prius videtur addidisse quam titulum, quum tituli scriptura ei accommodata sit spatio quod nota occupabat.[1] Aliquo etiam loco illud habebam, quod quas textus paginas D scripsit, eae uno fere loco excepto (τον ναζαρηνον ultimo folio Marci) nil notarum quas siglo A designavimus acceperunt. Quae vero folio voluminis II. tertio columna tertia insignis invenitur correctio, tabula XIX expressa (εισ γαρρασ etc.), ea cum ipsius textus scriptura, quae eiusdem D est, prorsus convenit. Quum autem antiquissimarum de quibus sermo est notarum scriptura quum nexibus certis tum magnitudine litterarum plerumque differat a paginis continui textus a D scriptis, praeter notam illam et titulum prioris ad Corinthios epistulae alius locus inventus est ad docendum aptissimus. Novi enim Testamenti folio 3. col. 4. verba και βρεχι επι δικαιουσ και αδικουσ a scriptore paginae omissa quum primus ille corrector supplebat, ea quae vacuum primi versus spatium occupant eadem cum textu reliquo magnitudine exaravit, quae vero lineam excedunt minutioribus formis iisque antiquissimarum notarum scripturae propriis. Hinc luculenter probatum est eundem scriptorem alias formas multo minutiores et sensu quodam proprias adhibuisse ad notas, alias ad textum scribendum. Quum igitur dubitari nequeat quin auctor codicis noster D textus partes collegae manu absolutas recognoscens pertractaverit, mirum alicui videri potest quod ille non satis habuit vitia corrigere et omissa supplere, sed ipsum textum

[1] Hoc in editione maiore ipso textus folio 73. accurate expressum est

ad aliud exemplar exegit quam quod ad describendum collegae propositum erat. Sed id ipsum recognitioni, quam Graeci διόρθωσιν vocabant, peculiare fuisse ex ea nota discitur quam ad finem librorum εσδρασ β̄ et εσθηρ in codice Friderico-Augustano edidimus. Ibi enim quum inter conlationem distinguatur et recognitionem — αντωνινοσ αντεβαλεν, παμφιλοσ διορθωσα — indicatur illud, recognoscenti nequaquam conferendis recens scriptis cum exemplo unde descripta essent acquiescendum fuisse. Ad recognoscendum autem Sinaiticum codicem revera aliud exemplar adhibitum esse iis locis evincitur ubi utraque scriptura, et quam scriptor et quam primus ille corrector secutus est, aliorum veterrimorum codicum auctoritate confirmatur.

Quae codicum vel certe lectionum varietas ad eum ipsum pertinebat qui maximam Novi Testamenti partem descripsit. Aliquoties enim ille vel fluctuavit inter duas lectiones vel duarum adeo lectionum partes miscuit. Huiusmodi est (98*, 6) Tit. 3, 2, ubi ενδεικνυσθαι σπουδην τα προσ scripsit, inepte retenta τα syllaba vocis πραΰτητα, cuius in locum σπουδην substituit, quod in exemplari suo voci πραΰτητα suprascriptum invenisse putandus est. Item (122*, 14) 2 Petr. 2, 15 βεωορσορ scripsit, βεωρ et βοσορ in unum conflatis. Similiter (120*, 28) 1 Petr. 2, 12 inter δοξασουσιν et τρεμουσιν optio ei data erat. Folio vero 103, 15 sq. Act. 6, 11 βλασφημα ex βλασφημιασ effinxit, quemadmodum tabula XIX accurate expressum est. Cf. etiam 123, 11. 12. 124*, 7, alia. Correctiones eiusmodi ab iis ubique distinguere quae primo quem diximus correctori debentur, quam sit difficile, non est quod demonstretur.

Neque haec sola in diiudicandis emendationibus antiquissimis difficultas est. Ad eas enim quae vel ipsi scriptori vel primo correctori nostro debentur accedunt aliae pari scripturae elegantia nec ullo fere atramenti discrimine, quae tertium quendam auctorem habent.[1] Huius est nota quam tab. XVIII. col. 1 ex margine folii 42* describendam curavimus, item ea quam

[1] Eidem tribuendum erit illud τον ναζαρηνον exeunte Marci evangelio.

tab. VI repraesentat, ubi sub textu columnae tertiae legitur, incipiens verbis ο ευρων, item verba μη μοιχευσησ et μακαριοσ etc. quae tab. XIX e foliis 24* et 40* exhibentur. Quae quidem omnia ut recte ab iis discernere nobis videmur quorum exempla dedimus tabulae XVIII columna prima, ita loci alii multi, ubi una vel paucae tantum litterae in censum veniunt, correctorum simillimorum alterum ab altero accuratius distinctuum eludunt.

Quae quum ita se haberent, siglo A correctiones omnes comprehendendas iudicavimus quae parem scripturae elegantiam prae se ferunt et vix vel parum aetate differunt. Nec facere potuimus quin cum iisdem correctionibus arctiore nexu illas quoque notas poneremus, quarum exempla praebet tabula XVIII. col. altera ex folio 78. recto et verso allata (εαυτουσ et λεγω). Fit enim semel vel bis ut iidem ductus obliqui cum aliis inveniantur coniuncti qui ad antiquissimam elegantiam accedunt. Hinc in edd. prioribus auctorem A^{obliq} i. e. A obliquis ductibus diximus.

In Novo Testamento correctiones A ad omnes partes exceptis apocalypsi et Barnaba pertinuerunt.

Quae scriptura sit notarum B, tabula XVIII. col. 2. aliquot exemplis docet, ubi videnda sunt ελθοντεσ, εθνων, λεγων, εαν, ουν, η πυλη. Alia praebet tabula V. col. 2, ubi B corrector και μη ὁλον pro η ολον reposuit, εαν pro αν, μοιχαται pro μοιχατε, μηδε pro μητε etc. Quae quidem cum aliis ut satis manifesta nec facile cum notis A confundenda sunt, ita sunt etiam quae dubitationem habeant et propius ad antiquissimas notas accedant. Scripsit haud dubie vir doctus, qui eo consilio ad retractandum codicem videtur accessisse, ut antiquae scripturae variis modis consuleret. Hinc nullam paginam maiore studio quam ipsam primam amplexus est, quam etiam apostrophis spiritibus accentibus punctis aliisque signis larga manu exornavit.[1] A qua liberalitate quantopere iam recesserit folio

[1] Hanc ad retractationem primi fol. vers. columna prima hi pertinent apostrophi, spiritus, accentus: ελαχίστή ει, ὁστισ, ποιμανεῖ, βηθλεεμ᾽ εῖπεν, ἑύρητε, ὁπωσ, ὁιδε, ὁ αστηρ ὁν εῖδον, προῆγεν, ἑωσ, ὁῦ ἠν, εῖδον, θησ. αὐτων,

tertio, tabula V docet. Etiam parcior fuit in iis quae sequuntur, ac praeter Matthaeum paucos tantum evangeliorum locos attigit.

Inter correctiones B et A quodammodo fluctuant quibus siglum B^{a} in commentario priorum editionum praepositum est. Harum exempla tabula XVIII. col. altera continet, ubi ex foliis 1 et 2 afferuntur υπο pro δια et αυτω ad ανεωχϑησαν additum, quibus accedit tabula V. col. 4 ουχι super και οι additum, item αυτησ col. 1. Haec manum doctam similiter produnt atque quae antiquissimis notis passim festinanter adiecta sunt κατω et ανω: cf. tab. XVIII. col. 1 sub finem.

Pertinent huc etiam quae textui actuum apostolorum passim suprascripta sunt lemmata, quorum exempla tabulae XIII et XVIII exhibent. Haec cum sectionum numeris (cf. tab. XIII ubi notata est sectio H) perantiqua et ipsa sunt, licet ad nullum eorum quos A et B siglis comprehendimus referenda videantur.[1]

Pergendum est ad correctorum par, quos C^{a} et C^{b} siglis insignivimus. Uterque quum Vetus tum Novum attigit Testamentum; prior vero alterius studia magnopere superavit. Et in Vetere quidem Testamento utriusque curae libris propheticis impertitae sunt, praevalente passim C^{b}; libros vero versibus scriptos C^{a} maximam partem omnium solus et magna quidem cum diligentia tractavit, C^{b} plane non attigit. In Novo Testamento postquam evangelia utrumque nacta sunt correcto-

προσηνεγ'καν. Item altera: κατ ὁναρ, δἰ ἀλ'λησ ὁδου, ἀυτων χ́ωραν, κατ̓ οναρ, μητερα ἀ̓υτου, ἰσϑι, ἑωσ αν έιπω, μελ'λει, ὁ δε, μητερα ἁυτου, ἡρωδου, πληρωϑῆ, ὁτι, λῐαν, ανὲῐλεν, πᾶσι, ὁρὶοισ ἀ̓υτησ, ὁν.

[1] Ceterum sectiones istae prorsus fere cum iis conveniunt quas manus quaedam posterior codici Vaticano pariter ac Sinaitico intulit. (Cf. Hugii commentationem de antiquitate codicis Vaticani pag. 21.) Indicantur autem in Sinaitico sectiones hae: β′ ad 1, 15; η′ ad 3, 1; ϑ′ ι′ ια′ ιβ′ ad 4, 1. 13. 23. 32; ιγ′ ιδ′ ιε′ ιϛ′ ad 5, 1. 12. 21. 34; ιζ′ et ιη′ ad 6, 1 et 9; ιϑ′ et κ′ ad 7, 11 et 35; κα′ κβ′ κγ′ κδ′ κε′ ad 8, 1. 9. 18. 26. 34 (in codice B ad 9, 1): κϛ′ et κζ′ ad 9, 10 et 32; κη′ κϑ′ λ′ λα′ ad 10, 1. 19. 30. 48 (in B ad 11, 1); λβ′ ad 11, 27; λγ′ ad 12, 1; λδ′ ad 12, 18; λε′ λϛ′ λζ′ ad 13, 1. 13. 26; λη′ et λϑ′ ad 14, 1 et 8; μ′ ad 15, 1 (in B ad 15, 23); μα′ (in B est μ′) ad 15, 23; μβ′ (in B est μα′) ad 15, 40. Ultra hoc caput, ubi novus quaternio incipit notatio ista non procedit.

rem, epistulae Paulinae, acta apostolorum, epistulae catholicae, apocalypsis, Pastoris liber non habuerunt nisi C[a] (simplici C in commentario notatum), qui quidem unam Barnabae epistulam praeteriit. Qua usi sint scriptura, passim in tabulis nostris significatum est. Utriusque exempla tabula IX praebet, ubi quae supra col. tertiam addita sunt: τοις μαθηταις οι δε μαθηται, C[b] correctoris sunt, cetera vero simillimis formis adnotata omnia C[a] auctorem habent. Cf. etiam tabulam XVII ubi textum passim C[a] correxit praetereaque και ανεφερετο εις τον ουρανον supplevit, C[b] vero ϋϊου βαραχιου adscripsit. In ceteris tabulis praeter tabulam II pleraque id genus ad C[a] pertinent, etiam in tabula huic ed. adiuncta. Qua potissimum re hae scripturae differant, satis perspicuum erit. Sunt enim litterae quarum infimas partes brevi linea caudae instar ornare solet C[b], non item C[a]; quae caudae ubi locum non habent aut a scriptore omissae sunt, non enim ubique constanter addidit, alterum ab altero distinguere difficillimum est, praesertim quum passim atramenti discrimen nullius momenti sit. Elegantiam scripturae neuter eorum affectavit; scribebant non ut librarii, sed ut viri docti tum solebant scribere. Qua aetate vixerint quaerenti non negligendum est quod nondum habebant accentuum usum. Grammaticas quod attinet formas, inprimis memorabile est quod non modo non mutarunt εραυναν, quae forma in antiquissimo textu usitatissima est, sed ipse C[a] εραυνησω in notis scripsit III, 34, 6. Idem aliquoties ν εφελκ. ante consonam addidit (ut III, 21*, 15. πασιν τουτοις 42*, 4. σαρξιν σου 67, 12. οιδεν γαρ) atque etiam ουτως pro ουτω sequente consona reposuit (ut II, 40*, 7. ουτως σειρηνιοι 39*, 17. ουτως περι), quae quidem potius de exemplari hausisse quam arbitrio suo videtur correxisse. Sed accuratius hoc loco videre de textu, quem secuti sunt, non in animo est. Exemplaria ad quae uterque antiquissimum Novi Testamenti textum recensebant quamvis similia essent, tamen nec deerat quod discreparet. Hinc passim accidit ut quae C[a] adnotasset C[b] improbaret. Ut utrumque aliquot saeculis postquam ex auctorum manibus prodisset ad codicem accessisse

probabile est, ita dubito an alter ab altero longo intervallo fuerit disiunctus.

Excepit autem illos is quem C^c diximus, quo siglo et ipsum arctiore cum iis vinculo coniunximus. In utroque Testamento sunt quibus operam navavit, textum non modo corrigendo sed etiam variis notis adornando, quemadmodum libro Esaiae numeros sectionum addidit ac saepe per totum codicem in margine adpinxit ὡραιον, eo quidem compendio quod tabula XVIII. col. 3. sub finem redditum est.[1] Ductibus utebatur plerumque rudibus, cuiusmodi sunt numerorum tabula II expressorum, sed passim etiam paullo comptius scripsit atque ad scripturam C^b correctoris propius accessit eo quod similiter atque ille infimis quarumdam litterarum partibus caudas breves fecit. Atramento utebatur plerumque pullo ac sordido, passim fusco. Qua scripturae atque atramenti varietate non est quod offendamus: quum enim ille sine dubio longiore tempore possideret codicem atque ad pias adhiberet meditationes, teste nota illa de sententiarum pulchritudine saepe repetita, alio tempore hoc, alio illud in exemplari suo addidit.

A C^c correctore distinximus in apocalypsi alium siglo C^{c*} insignitum. Scriptura quam adhibebat iudicari potest ad verba και εστηκει ο αγγελοσ λεγων et πεντε, quae tabula XVIII continentur, item ad εσται, quod media fere tabula XIX exscriptum est. Quae licet formis plerisque satis differant a notis C^c, tamen atramento cum iis conveniunt. Si non eundem auctorem habuerunt, certe aetate non videntur differre.

Neque post C^c deerant qui novas codici curas impenderent. Postquam enim iam dudum scriptura antiquissima mollioribus membranae partibus imposita propter pallorem passim manu haud imperita renovata esset,[2] inventus est qui multas paginas in libris prophetarum instauraret, litteras antiquas quae expalluerant atramento inducens admodum nitenti et nigerrimo,

[1] Cf. etiam codicis Frid. Aug. fol. 20. inter alteram et tertiam paginam.

[2] Huius renovationis vestigia in tabula VII conspici licet; etiam in tabula XVI.

nisi mavis subfuscum dicere. Quo negotio dum fungebatur, et notas aliquot sermone Arabico adscripsit, quae pleraeque lemmatum rationem habent, nec ab emendando textu abstinuit. Tria notarum exempla tab. XVIII. col. 3. exscripsimus; ad emendationes pertinent verba κάτω ἐμβλέψονται καὶ, quae e folio desumpta voluminis II. quadragesimo quarto tabulae XVII addidimus. Quas notas D correctoris propterea magni facimus quia Graecae quibus utuntur formae maxima cum probabilitate saeculo octavo adscribendae sunt.[1] Quod si recte vidimus, non enim facile inter peritos aliud quidquam in dubium vocari potest nisi hoc, utrum octavo saeculo an nono instaurator iste idemque corrector vixerit, probatum est, iam mille annis ante multas scripturae antiquissimae partes tantopere evanuisse ut curiose instaurandae viderentur. Neque id tum primo sed secundo factum est; passim enim in iisdem textus continui partibus, ut in ipso primo folio Esaiae, renovationis eius quae praecessit manifesta vestigia sunt.

In tempora posteriora incidunt notae illae Arabicae quas tabula XV exprimenda curavimus. Quae quum ab eodem profectae sint atque duae notae bilingues, Graecae et Arabicae, folio 128. verso additae, quarum alteram in tabulam XVIII recepimus, inter saeculum X et XII scriptae videntur. Ipsius saeculi duodecimi paucissima illa videntur esse, quibus E siglum in commentario praepositum est. In his est θεοσ ex οσ factum celebri loco prioris ad Timotheum epistulae, quem tabula XVII accuratissime expressimus. Has correctiones nescio an ad Theophylactum illum referam qui aliquot codicis locis nominis sui memoriam reliquit. Ad quem Dionysium quendam et Hilarionem accedere, quos quidem omnes ex numero fratrum Sinaitarum fuisse putamus, tabula XVIII testatur. Et ad Dionysium quidem fortasse erit qui notas Arabicas bilingues referat, quod pro discrimine eorum quae Graece scripta sunt satis dubium videtur.

[1] Inprimis similes sunt scripturis fragmentorum evangelii Iohannis Barberinorum et codicis Vaticani apocalypsis, quas lapidi incisas in Monum. sacr. ined. anno 1846 edidimus. Cf. ibi tab. II. num. 5. et 9.

Iam supra commemoratum est duplices quaternionum numeros quum antiquiores tum recentiores in codice inveniri. Priores summis marginibus interioribus scripti sunt, per Novum Testamentum rubro, per Vetus colore lurido; alteri exterioribus marginibus eo quo edidimus loco, atramento plerumque nigerrimo. Antiquiorum in libris Veteris Testamenti historicis et propheticis nil superest praeter $\overline{\text{ΜΓ}}$ et vestigia numeri $\overline{\text{ΝΖ}}$; plerique toti vel ex parte supersunt in libris per versus scriptis: qui quidem omnes cum iis plane conveniunt quos manus posterior adscripsit. In Novo vero Testamento postquam per evangelia antiquiores numeri abscisi sunt, inde ab epistulis Paulinis sive a quaternione $\overline{\text{ΠΑ}}$ secundis curis addito usque ad $\overline{\text{ϘΒ}}$ vestigia antiquiorum ubique cernuntur. Utrique autem ita differunt ut numeri posteriores $\overline{\text{ΠΑ}}$ $\overline{\text{ΠΒ}}$ $\overline{\text{ΠΓ}}$ numeris antiquioribus $\overline{\text{ΠΒ}}$ $\overline{\text{ΠΓ}}$ $\overline{\text{ΠΔ}}$ respondeant atque ita usque ad finem priores posterioribus uno numero antecedant. Cuius discriminis caussa de binis numeris antiquioribus alter quisque, in quo differentia posita est, cum $\overline{\text{Ϙ}}$ toto, erasus est. Quae differentia nisi ex mera incuria fluxit, quod mihi probabile videtur, aut inter evangelia et epistulas Paulinas aut inter librum Iob et Matthaei evangelium excidisse quaternionem statuendum est. Antiquiorum scripturam numerorum aliquot exemplis reddendam curavimus tabula XVIII; quos qui compensarunt, expressi in editione suo quique loco, quamquam similes sunt scripturis C^{c} et D correctorum qui nobis dicuntur, tamen non tanta est similitudo ut ab alterutro horum scriptos putem. Eadem vero aetate i. e. saeculo octavo vel nono, omnino additi videntur.

III.

Sectione III. in prolegg. utriusque editionis nostrae superioris et totius codicis et Novi Testamenti Sinaitici de imitatione manu scriptorum in ed. maiore typis instituta expositum est: quod multo uberius in ipsa ed. maiore quam in minore Novi Test. editione fecimus. Inde haec tantum verba huc transferemus: Ceterum ne novitatem aut praestantiam eius rationis

qua codicem Sinaiticum typis exscripsimus temere praedicasse videremur, tab. XIX comparationis caussa iuxta ponendos curavimus aliquot psalmi 150 versus, quemadmodum in editione nostra maiore et in editione codicis Alexandrini Baberiana expressi sunt. Opus Henrici Herveii Baber, quod Vetus Testamentum totum paucis foliis exceptis complectitur, Georgii III. „auspiciis et iussu,“ ut est in dedicatione libri, anno 1814 susceptum et anno 1828, quo Prolegomena cum indicibus notarum ad tria textus antiqui volumina (1816. 1819. 1821) exierunt, absolutum est. Intra quos annos quattuordecim codice typis propriis describendo editor „labores plane Herculeos se exantlasse“ fatetur, quamvis tanta errorum copia in textum descriptum inrepserit ut ad solam Genesin plus triginta, ad dimidiam Proverbiorum paginam tres in notis ipse indicaverit. Iisdem typis nuper usi sunt William Cureton et S. Prid. Tregelles ad edenda fragmenta palimpsesta, altera Iliadis Homeri (Lond. 1851), altera evangelii Lucae (Lond. 1861). Comparaturos autem nostra et Baberiana ad ea respicere velim, quae supra de typis ad imitandum codicem praeparatis dicta sunt. Praetereaque quanti faciamus Anglica studia eo ipso significatum est, quod superasse illa magna in laude ponimus.

Paranti autem hanc novam Novi Testamenti Sinaitici editionem denuoque omnia et singula examinanti inventus est locus ubi typothetae vitium inter corrigendum non expunctum prelo exiit. Lucae enim 5, 3 (32*, l. 1) ηρωτησεν mea manu ex codice descriptum est, male vero editum ερωτησεν. Quum autem ad elaborandum typisque exscribendum librorum utriusque Testamenti commentarium, qui quidem quindecim notarum milia complectitur, pro solemni editionis maioris destinatione non superesset nisi sex hebdomadum spatium, accidit ut aliquoties vel minus recte exscriberetur aliquid ex schedis meis vel etiam omitteretur: id quod ad utramque editionem spectat, etsi aliquot maioris notae in minore (cf. pag. LXXXI.) iam vel emendatae vel amplificatae sunt. Haec igitur, quae ad hanc novam editionem iam adhibita sunt, in repetendo commentariorum examine observavimus. 4, 7 et 8 ed. min. εαν ad 7,

ουν ad 8 pertinet, ut iam recte ed. mai. 4*, 30. 31. addi poterat θαλ λασση fugisse correctorem; cuiusmodi passim non indicavimus, ut 1, 18 μνησ στευθισησ, quod ipsum in comm. scribendum erat. 6, 9 et 10: hi numeri in ed. min. ex maiore transierunt, ubi nota 9 de lineola super ισ relatum est, paullo aliter secunda quam prima manu posita, num. 10 vero ad τω spectat 6*, 10 repone βηδσ. pro βηθσ. et 7, 9 δεμονιων (huiusmodi omnia in ipso edd. nostrarum textu Sinaitico rectissime scripta sunt) 8*, 13 repone ομοιασ pro ομοια 16, 1 repone γυνεκι et γυναικι pro -κα 16*, 11 repone λεγιωνων pro -νασ 20, 10 (Mc 4, 8) restitutum αλλα pro αλλο potius ad C[b] quam C[a] referendum videtur 20, 13. 14. 15. repone ακουωσι pro -σωσι 20*, 19 C[a] δια το αυτον reposuit, non δια τουτον 22*, 13 notandum erat C reposuisse δαιμονιον pro δεμ. 37*, 21 adde: idem i. e. C[a] αφιομεν ex -εμεν 38*, 10 repone ποισαι 40*, 19 adde: item post. 41, 7. 8 adde: C και ηρξαντο pro ηρξ. 45*, 4 repone των pro αυτ. 46*, 3 repone βεβλημενοσ pro -νον et 48, 14 συνετ pro συνετε 49, 16. 17 nota 16 debebat esse: C[a] ο ιωαννησ pro ιωανν. 49*, 19 repone πιη pro πινη 50 col. 2 vers. 3 adde: C[a] ante ηδη interpunxit 50*, 2. 3. addi poterat κραβακτον quod iam praecessit fugisse correctorem 51, 6 repone πιστευσετε pro -ετε 51, 14 scribe: item C[b] pro item C[a] 53, 22 adde: C[a] υμεισ δε, et perge: 23 ουκ etc. 54, 12 adde: super α in εποιησαν notatum est ε, ipsa prima fortasse manu 55, 3 praeter morem editum est in ipso textu τουτου, quod (exeunte versu) C pro του reposuit, ut recte adnotatum est 56, 6. 7. ante supplevere adde: expuncto και quod sequitur 57, 5. 6. repone C[a] pro C[c] 67 col. 4 vers. 7 adde: C post φιλιππε interpunxit 62, 1 ed. min. scribe δια ιησ. χρι. (ut recte ed. mai.) 64, 5 scribe: C addidit puncta super κετι etc. 64*, 7 supple: ε in εαυ ipse* in rasura scripsit 67*, 12 scribe κ̄ε̄ pro και 70*, *: adde: post δυ omissum est να nec suppletum 71*, 5 pro addidit scribe pergit 75*, 20 scribe: C κατενωπιον τ. θε. 80*, 3 addi poterat: χ̄ῡ vero non correctum est 82, 3 scribe notam sic: την εισ: C την αγ. τ. εισ (ut recte ed. mai.) 85, 8: emendatio utrum A an ipsum* auctorem habuerit dubium videtur 88, 10. ad εν adde: sec. 89, 5 dele C

94, 15 adde: Item ex η fecit ην 94*, 1. notari poterat: την quod praecedit per incuriam corrector non delevit; item ad 101*, 2: πυλην per incuriam corrector intactum reliquit; item ad 104, 2 post λυτρωτην: δικαστην per incuriam non delevit 116*, 2 addi poterat: κατην quod sequitur fugit correctorem 128*, 3. 4. scribe και δια pro δια 134, 20 scribe εχουσα pro εχουσας.[1] 100, 8 exscriptum est ομοθυμαθον pro -δον 110, 5 επ. pro εβ. 116*, 4 βασιλ. pro βασειλ. 133, 18. 19 αγγελον pro αγγε 107, 9 adde sec. post ο 116, 8 c ante κατελαβ. et 14 prim. ad του 129 ad* inter 2 et 3 notandum erat σ pr. in στολας ipsa prima manu suppletum esse.

Hoc loco mentio iniicienda est libri quem Frid. H. Scrivener in usum eorum composuit qui facili negotio discere cupiunt quibus locis ac modis scriptura codicis Sinaitici ab ed. Stephani tertia (a. 1550) differat. Cui libro hunc ille titulum fecit: A full Collation of the Codex Sinaiticus with the received text of the New Testament: to which is prefixed a critical introduction by Frederick H. Scrivener. (Cambridge, London 1864.) Usus est vir clarissimus in excerpendis lectionibus Sinaiticis et cum Stephano conferendis eadem qua solet diligentia ac subtilitate; nec fere erravit nisi in his: Matth. 2, 17 quod ad υπο adscripsit: „B[a] cum Steph.“ delendum est; nec enim nisi v. 23 B[a] υπο pro δια dedit 6, 4 scribi debebat: η σου ελεημ. η (i. e. ἡ σοῦ vel ἤ σου ἐλ. ἦ) pro η σου η ελ. (i. e. ἦ σου ἡ ἐλ.), non: ελεημοσυνη η pro η ελεημ. 6, 26 ad τας αποθηκας addendum est B 7, 18 ποιειν non dicendum erat rescriptum esse „lectione non mutata“; licet enim non supersint vestigia prioris scripturae unde antea ενεγκειν scriptum esse confirmetur, ut in commentario adnotavi, tamen non dubitari potest quin antea ενεγκειν fuerit 13, 52 ex editione

[1] Si quid in lectionibus sect. V. excerptis a textu aut commentario differt, per incuriam accidit, quemadmodum Ioh. 7, 22 μωυσης pro ο μωυσης exscriptum est et Mt. 23, 6 τας πρωτοκλισιας, quod c correctoris est, pro scriptura primae manus haberi videtur. Idem quadrat ad Notitiam editionis cod. Sin., in qua si quid differt ab edd. nostris ipsius codicis, ex his corrigendum est, ut Mc. 1, 23 εν omissum est et Ioh. 21, 24 ο και γραψας, quod correctoris A est, pro ipsa prima lectione exscriptum est.

utraque apparet non ομοια (ut in comm. est) sed ομοιασ mutatum esse in ομοιοσ 14, 35 notari debebat εκεινου omissum esse 16, 20 non deest αυτοισ sed αυτου 18, 18 non deest και a prima nec supplevit c, sed c plene scripsit και quod * per compendium scripserat 18, 26 εκεινοσ non addit ipse scriptor, sed c[a] corrector 19, 13 scribendum erat πεδια pro πεδιαι 24, 24 notandum erat μεγαλα omitti 26, 10 non deest γαρ a prima, ut vult signum Scriveneri, sed correctorum alter improbavit, alter restituit 26, 53 c[a] non tantum αι pro ι dedit, sed λεγαιωνασ pro λεγιωνων Marc. 2, 26 non est ιερεισ pro ιερευσι sed τουσ ιερεισ pro τοισ ιερευσι 9, 47 minime deest την secundum Luc. 4, 29 non habet codex εισ το pro ωστε, sed ωστε pro εισ το 4, 38 addi debebat οικ. του σιμωνοσ pro οικ. σιμ. 5, 35 notandum erat εν εκειναισ ταισ ημεραισ ad seqq. trahi 7, 20 A habet οι ανδρεσ, sed post παραγεν. δε ponit 9, 9 indicandum erat εγω secundum omitti 10, 20 μαλλον non adest sed omittitur 10, 38 αυτησ quod A addidit rursus (a c) erasum est 11, 11 in codice est ιχθυν ut recte ed. mai. habet (ιχθην vitium typographicum ed. min.) 11, 32 non νινευιται sed νινευειται tuetur codex 20, 8 indicandum erat a pr. man. αποκριθεισ pro ο ιησ. esse 20, 37 non του sed τον omittitur 23, 5 addendum erat τον οχλον pro τ. λαον esse in Sinaitico Ioh. 2, 24 debebat γιγνωσκιν notari, item 3, 1 ονοματι pro ονομα 5, 1 minime deest ο articulus 5, 19 praetermissum est αν μη pro εαν μη 9, 9 non αλλοι δε habet codex sed αλλ. δε ελεγον Rom. 3, 7 omissum est δε pro γαρ 6, 22 non dici debebat τε primo pro δε fuisse, sed ipsa prima manu ex τ antequam absolutum esset δε factum esse 10, 19 επ pro επι notandum erat 15, 9 minime a pr. man. deest και, sed c post εθνεσιν addidit $\overline{κε}$ (in comm. per errorem exscriptum est και, unde fluxit error coniecturae) 1 Cor. 3, 12 notandum erat χρυσιον pro χρυσον 6, 14 notatur „* in Ms.", at volebam notare ad * signum, quod non adpictum est nisi in ed. minore, syllabam να in δυμεωσ omissam fugisse correctorem. 11, 26 debebat dici * per errorem scripsisse τουτο pro τουτον, id quod c restituit, posteaque τουτο post ποτηριον deesse, id quod c supplevit. Apud Scr. est:

„deest τουτον (habet c), at habet τουτο και το ποτηριον πινητε (c cum Steph.)“ 15, 5 notandum erat επειτα pro ειτα et 15, 50 δυναται pro δυνανται 2 Cor. 3, 7 intellegi nequit quid sibi velit του [θανα]του. Planissima vero nota commentarii mei est 7, 12 ουκ pro ουχ notandum erat Gal. 4, 25 utrumque compendium vocis ιερουσαλημ corruptum est Eph. 1, 15 ex ed. mai. nota debebat sumi, quum in minore c εισ transpositis confusa esset. Ad Thess. 1, 3 in codice est αδειαλιπτωσ, non αδιαλ. 2, 11 notandum erat υμασ post παρακ. omitti 3, 6 scripsit: „νπ separat c??“ non additis commentarii mei verbis: „νπ prima manus coniunctim scripsit“, cuiusmodi de coniunctione in Prolegg. II, 7 dictum est Hebr. 9, 3 τα αγια των non est primae manus sed c correctoris. Ibidem v. 5 χερουβιν et Stephani et codicis est lectio 2 Tim. 2, 19 non παντωσ sed παντασ additum est Philem. 6 διακονια est c correctoris, non primae manus Act. 7, 6 omissum est σου pro αυτου 14, 20 sq. verba excerpsit „punctis positis rursusque deletis“, sed omisit εκεινην ad quam vocem puncta spectabant Iac. 3, 17 non item ανοθεν sed ανωθεν legitur 4, 15 ζησομεν pro lectione Stephani laudatur sed Steph. ζησωμεν habet 5, 20 praetermissum est γιγνωσκετω 1 Petr. 2, 5 debebat notari ϊσ a c, antequam εισ reponeret, punctis improbatum esse 2 Petr. 3, 3 rursus praetermissum γιγνωσκ., item 1 Ioh. 4, 7. 1 Ioh. 2, 28 απ αυτου non additur sed tantum transponitur Apoc. 4, 2 επι τον θρονον pro Steph. lectione habitum est, sed ille ε. του θρονου habet 9, 2 in καπινοσ non π sed ι puncto notandum erat 20, 8 scripsit „τωγ primo?“ at τ primo pro γ ad prius γ in μαγωγ spectat; nota enim: „γ prius“ ad μαγωγ adpositum est 21, 7 omissum est μου pro μοι. Praeterea signum quod iis quae ex itacismo, ν εφελκ. vel affixo σ variant et apertis erroribus praeposuit saepe non recte collocatum vidimus, ut Mt. 5, 11 ad διωξουσιν (pro διωξωσι) 5, 39 ad ραπιζι (quod i. e. ραπιζει ℵB pro ραπισει habent) 13, 3 ad σπιρε, quod est σπειραι, pro σπειρειν (debebat vero signum ad σπιρων poni) 13, 15 sq. ad ιασομε et ακουουσιν pro ιασωμαι et ακουει 27, 29 ad ενεπεξαν pro ενεπαιζον (debebat signum ad ενεπεξαν v. 31 poni) Mc. 6, 21 ad εποιησεν pro

εποιει 8, 6 ad παρατιϑωσιν pro παραϑωσι 15, 17 ad ενδιδυσκουσιν pro ενδυουσι Lc. 6, 6 ad ανϑρωπος εκει pro εκει ανϑρωπος 8, 30 ad ονομα εστιν pro εστιν ονομα Ioh. 6, 29 ad πιστευηται pro πιστευσητε Gal. 4, 18 ubi (omisso το) ζηλουσϑε minime ex itacismo pro ζηλουσϑαι accipiendum est (Vulg. cum pluribus patribus *aemulamini*), etc. Rursus idem signum haud raro deest ubi poni debebat, ut Lc. 20, 11 εξαπεστιλαν καινον. In iis quae magno ille cum studio ex commentario excerpsit passim est quod accuratius dictum vellem, ut Mt. 8, 29 lectio B relata est ημας βασανισαι ημας πρ. καιρ. quum ipse notassem: „pro ημας (sed per incuriam intactum reliquit) απολεσαι B βασανισαι ημας reposuit". Ad Lc. 3, 24 notavit Scr.: „μαϑϑαϑ (μαεϑαϑ vel μαϑεαϑ primo: ambigue Tisch. ϑ medium ex ε)." At „ϑ medium" in μαϑϑαϑ absque ambiguitate dictum est; inter tria enim ϑ medium non est nisi secundum. Rom. 6, 14 notavit: „ουκετι (pro ου prim. Delet ουκετι C)"; at in ed. mai. ουκετι cum punctis super κετι exscriptum est, addita hac nota: „puncta C correctoris rursus erasa. Ceterum etiam super ου puncta ex errore posita erant". Inde quid rei esset planissimum et nota ed. minoris corrigenda erat. Puncta rursus erasa esse apud Scriv. plane praetermissum est. 1 Petr. 2, 1 habet „υποκρισις (-σεις vel -σειν? C)"; at in comm. meo est: „C -σεις, ν quod σ extremo imposuerat rursus absterso". Primum igitur ille υποκρισιν, tum υποκρισεις legi voluit. Haud raro in codice littera exeunte versu scripta per errorem ineunte sequente repetitur, unde separatio syllabarum pro caussa duplicationis habenda est. At in conlatione Scriv. illam caussam ubique fere praeteriit (ut Mt. 1, 18. Act. 27, 7. Apoc. 2, 19), nec magis indicavit syllabam passim propterea excidisse vel duplicatam esse quod altera verbi pars exeunte, altera ineunte versu scripta est. Cf. Rom. 5, 16 ubi in codice est αμαρτη τος (pro αμαρτησαντος) Col. 2, 8 συλα γων (pro συλαγωγων Act. 14, 22 εν ενμενιν 18, 2 τε χεναι (pro τεταχεναι) 22, 9 εϑεα το (pro εϑεασαντο) 27, 7 προσε εωντος Apoc. 21, 27 notat Scr. „ο ποιωσει (pro ποιουν: C[a] ποιων, ωσει improbato)", at in codice litteris ο ποι exit columna, ων extrema syllaba omissa; ab ωσει

vero nova columna incipit. Praetereo alia. Minime vero praetereundum est, ut iam supra monuimus, quicquid S. P. Tregelles, dum anno 1862 invitatu meo Lipsiae versabatur et intra dies aliquot domi meae epistulas catholicas in codice Sinaitico perlustrabat, teste Scrivenero aliter atque edidimus legisse sibi visus est, ex mero errore fluxisse. Quod quum omnibus fere locis pro ipsa ea ratione qua textus mea manu ex codice descriptus, identidem recognitus et in usum typothetarum praeparatus est certissimum esset, tum quo solo loco dubitare poteram, i. e. 1 Ioh. 1, 3, examine a Bernh. de Dorn viro acutissimo Petropoli repetito confirmatum est. Non igitur Iac. 2, 16 prima manu ειπε sed ειπει (unde c ειπη correxit) scriptum est. Erravit Tr. eo quod non vidit litteram ι minuta forma prope ε et ipsum minutum positam. Similes litterarum earumque formae minutae coarctationes talibus locis ubi exit versus per totum codicem frequentissimae. 1 Petr. 1, 17 vult prima manu αναστραφομενοι scriptum, at est αναστρεφομενοι, Tr. vero eo falsus est quod c corrector αναστραφητε reposuit. 1 Petr. 4, 14 prima manu scriptum vult αναπεπαυεται et correctum επαναπαυεται. At rursus ille confudit primam manum et correctorem, non animadvertens πε correctoris esse et ε ab eodem esse deletam; prima enim manus dederat αναπαυεται, corrector substituit επαναπεπαυται. 2 Petr. 2, 9 Tr. legit περιφυλακισμενουσ, at in codice est πεφυλακισμενουσ. Ibidem 3, 10 indicavit ημερα pro η ημερα legi. At alterum η idque forma paullulum producta exeunte versu, alterum idque plena forma ineunte versu locum habet. 1 Ioh. 1, 3 vidisse sibi visus est απαγγελομεν, at codex rectissime απαγγελλομεν habet. Ibidem 3, 21 primam eamque vitiosam scripturam καταγινωσκιν esse statuit, at est -σκω, ex quo quum -σκη (ut omnino debebat scribi) correctum sit, proclive est inspicientem falli. Ibidem 5, 1 scripturam vulgatam τον γεγεννημενον codici tribuit, at is plane propriam lectionem habet το γεγεννημενον. 3 Ioh. 9 rursus scripturas diversas confudit εγραψα αν ipsi scriptori tribuens, quum c correctoris sit, qui exeunte versu α¯ adpinxit, deleto τι quod sequitur versu proximo ineunte. Iud. 14 προεφητευσεν

indicavit, at codex habet προεπροφητευσεν, quod nec corrector attigit. Levioris momenti est quod Iac. 2, 3 ϋ in ϋποποδιον paullo super lineam suppletum et punctum super ν in την correctori tribuit, ego vero emendationi ipsius scriptoris. Iud. 12 ipsa prima manu κατα τασ scriptum esse vult. At τα ad κα exeunte versu demum c corrector supplevit, antequam totum locum illum signis delendi circumdaret. (Hoc tum demum fecisse videtur quum aliquot versibus post eadem verba posita vidisset.) Denique significavit aliter se de Ioh. 21, 25 sentire, quem versum a scriptore omissum a diorthota suppletum dixi; illi vero ipsius scriptoris esse visus est, qui antequam scriberet intinxerit calamum, unde scriptura speciem quandam vegetiorem assumserit („only that the scribe, when he had completed v. 24, dipped his pen afresh into the fluid, which afterwards flowed more freely“: Scriv. l. l. p. LIX). Quae res quum tanti momenti sit[1], digna videtur de qua paullo accuratius videamus. Non miror quod Tr. cui aliquoties locum inspiciendi copiam feci, ipsis oculis quid rei esset non perspexit. Quid quod ipse iam dudum codicem curiose pertractaveram antequam veram eius loci naturam perviderem. Iamvero res est eiusmodi ut nec mihi nec aliis multis quibus locum ostendi ulla dubitatio remanserit quin prima manus ultra verba η μαρτυρια αυτου non sit progressa. Ut enim atramentum ita plures etiam formae id quod volo luculenter probant.[2] Ac sane per-

[1] Scriv. gratissimum mihi fecit quod codicem 63. Dublinensem, qui solus cum Sinaitico versum illum ab Iohanne omissum testari videbatur, denuo examinandum curavit, unde docuit l. l. p. LIX. perisse quidem in eo codice membranae particulam cum ultimo evangelii versu et parte commentarii de eodem scripti, minime vero ab ipso librario omissum fuisse.

[2] Cf. comm. meum ad h. l. ubi praemissis aliis haec leguntur: „Accuratius enim singula attendenti manifestum fit, additamentum a textu atramento differre. Textus enim totam per paginam cineraceum aliquid habet, additamentum vero subrufo utitur colore. Accedit maior quaedam litterarum gracilitas levisque in nonnullis ipsius formae differentia, cuiusmodi inprimis sunt κ α τ υ χ. Repraesentavimus locum gravissimum ed. mai. tabula XIX, quamvis quae differunt ex omni parte non queant ante oculos poni, praesertim quum maximo momento sit coloris discrimen. Ceterum si quis hebetioribus oculis utatur, comparandus ei est locus III, 12 ad fidem faciundam aptissimus. Ibi enim priora verba in ipsum textum

mirum esset, non tantum per totam ultimam Iohannis paginam versuum plus centum septuaginta sed nec per totum Novum Testamentum, quamvis saepe perquisiverim, locum inveniri similem, quum librarius toties calamum intingere debuerit, hoc uno vero loco rem gravissimam a fatali calami intinctione pendere. Equidem etiam atque etiam mihi gratulor, quod singulari Dei beneficio acri oculorum acie summoque studio licuit tantum litterarum sacrarum thesaurum, textu antiquissimo innumeris locis a correctoribus retractato, confidenter edere. Inde enim quod vir haud mediocriter doctus et prae aliis multis in legendis antiquis codicibus exercitatus per pauca ea folia, quibus epistulae catholicae continentur, in eruendis variis lectionibus tantopere erravit operis feliciter absoluti difficultatem ipse rursus doctus sum.

Sed restant duo loci quibus ipse Scriv., cuius libro Tregellesii lectiones in lucem prolatae sunt, errorem editionis principis se invenisse putavit, Ioh. 5, 37 et Apoc. 9, 4.[1] Illo enim loco ex tabula nostra IX conclusit pro ειδοϲ edendum fuisse ειδοε, altero ex tabula XV pro ουδε exscribendum fuisse ουδε̄. At utroque loco amicus noster circa formas litterarum in utraque tabula accuratissime expressas falsus est. ϲ enim illud forma minutissima deformatum quidem eo est quod scriptor superiorem partem singulari ductu paullo inferius supplevit quum primo non satis expressisset; at minime dici potest pro ϲ positum esse ε, quae littera eadem minuta forma in eadem tabula IX passim occurrit. Cum illo vero ϲ confer eandem litteram in tab. huius ed. col. 1, 11, item in illa tab. col. 4. vv. 33 et 34. Alterum etiam manifestius est, ουδε tab. XV falso pro ουδε̄ a Scriv. habitum esse. ε enim eo loco lineolam mediam paullo productam habet eundem in modum quo col. 3. versu penultimo (ημε ρα) scriptum est, a qua forma omnino

recepta: και βρεχι επι, colore cum atramento huius loci conveniunt tantum quantum differunt a textu cui inlata sunt; tantam vero etiam litterarum cum textu reliquo similitudinem habent, ut distingui ab eo vix possent nisi litterae quae lineam excedunt alienam manum manifestam facerent."

[1] De Mc. 1, 23 vide supra.

differt ε¯ in tab. XV ter positum: col. 1. vv. 14 et 20. col. 4. vers. penultimo.[1]

In Prolegg. libri sui Scriv. multus est in refutanda fabula Simonidea circa codicem Sinaiticum. Fuerunt fortasse qui mirarentur in edd. meis codicis Sinaitici nusquam istius fabulae mentionem fieri. At praestabat rem tam turpem praeterire silentio. Turpitudinem autem non ab ipso tam nobili falsario adsumsit sed ab iis, opinor, quibus ille post tot fraudes denuo fucum fecit. Simonidem nunquam vidisse codicem dudum mihi certissimum erat. Si enim vidisset, tam imprudenter labi non poterat. Ceterum nec apud Scriv. miserrimae illius fabulae caussam relatam legi. Posita vero in eo erat quod ipse cum Alexandro Lycurgo fraudem librorum palimpsestorum Uranii et Hermae anno 1856 tot tantisque viris pessime deceptis detexi.[2] Conclusit autem vir clarissimus commentationem suam

[1] Etiam in Novo Testamento Sinaitico, cuius plagulas aliis potius quam meis curis correctas esse indicavi p. XXIX, textum sacrum magna cum fide exscriptum esse ipse cum Scrivenero expertus sum. Lineola finalis, quae tam facile perit de typis, non excidit nisi ter: 12*, 4, 37 ε¯ 41, 4, 31 σιτευτο¯ 128, 3, 30 δυναμι¯. Rom. vero 6, 8 συνζησομε¯ et 128, 3, 24 μυριαδω¯ (male Scriv. χιλιαδω¯) in tribus exemplaribus meis salva est, in exemplari vero Scriv. periit. Praeterea Mt. 13, 32 πετιπα pro -να, Phil. 4, 3 συζηγε pro συζυγε Act. 28, 15 αρχι pro αχρι (item ut iam notatum est Lc. 11, 11 ιχθην pro ιχθυν) typis exscriptum est. Contra 1 Tim. 6, 20 et Act. 24, 18 recte φυλαξον et τησ in duobus exx. exhibitum vidi, in tertio et exemplari Scriv. φυλαζον est, ita ut a typographo inter laborem in partem exemplarium vitium intrusum sit, item σ truncatum, ut paene ο videretur esse. Punctum („the dot“) quod idem ter (Mt. 1, 25. 6, 16. Lc. 10, 5) super litteras adpictum vidit ego nuspiam vidi, nec esse potest nisi chartae macula. Quae p. 166 sq. in notis errata consignavit, ea pleraque iis comprehensa sunt quae supra pag. XXXXI sqq. supplevimus. Quam ambiguitatem ad fol. 39*, 3 („inter ε et ι“) indicavit, ea in ed. mai. non est, ubi inter ε et ι in ipso textu spatium relictum est. Nec magis ambiguum est: „ειπει (ει primae manus est)“ fol. 119, 3; ει enim non est nisi de illo ει accipiendum quod proxime praecedit et cui nota apposita est. Praeterea indicavit aliquoties tabularum numerum non recte perscriptum esse. Quae vero de lectionibus nonnullis sectione V (ex notis brevissimis editionis Ni Ti meae VII) excerptis habet, ad ea quod supra pag. XXXXIII diximus spectat.

[1] Cf. librum: Enthüllungen über den Simonides-Dindorf'schen Uranios. Zweite zu einem Geschichtsabriss über Simonides, den Hermastext und das Leipzig-Berliner Palimpsest erweiterte, sowie mit Berichten und pa-

luculentam de falsarii fabula his verbis: „Such are the grounds of our firm conviction that the codex Sinaiticus is a monument of the Biblical scholarship and pious skill of the fourth century of our aera. On its happy discovery we congratulate the Christian world, and respectfully thank Prof. T. for the care and diligence he has bestowed upon editing it.“ [1]

IIII.

Quaerenti qua aetate codex Sinaiticus scriptus sit nec nota praesto est qua ipsi scriptores tempus professi sint suum, nec quicquam a fratribus Sinaitis de origine deque historia eius libri traditum est. [2] Antequam ipse anno 1844 fragmenta

laeographischen Erläuterungen Prof. Tischendorfs und Anderer vermehrte Auflage. Von Alex. Lykurgos. Leipzig 1856.

[1] Incidit nuper in manus nostras ea etiam codicis Sin. conlatio quam Ed. H. Hansell theologus Oxoniensis Novo Testamento suo antiquissimorum codicum composito inseruit. Quae qua fide utatur non quaesivimus; dolorem vero inde percepimus quod incredibili inscitia circa codicem Laudianum et ipsum Oxoniensem versatus est. Quae enim olim Hearnius pessime ediderat, ea nunc pleraque Hansellius repetiit, ut χαητη, ετινοντο, αυτοιο, επιχαηθεισ, επωληθεν, αντιοοεα, quae omnia imperitus litterarum evanidarum instaurator reposuit pro και τη, εγινοντο, αυτοισ, επιχληθεισ, επωλησεν, αντιοχεα. Quid quod εθαυμαζον μεν τε (pro „mente“, quod ad columnam Latinam pertinet, in qua est „confundebantur mente“) και διηπορουν cum Hearnio falsi nihil suspicans repetiit. Ita etiam vitia ineptissima ab artifice Parisiensi ex codd. C et D exscripta πυρετοο, οηκια, ο $\overline{ιο}$, τουο pro πυρετοσ, οικια, ο $\overline{ισ}$, του $\overline{θυ}$ pro vera illorum codicum scriptura venditavit. Sed ut alia omnia praetereamus, de ipso Sinaitico codice scripsit: „The Ammonian sections and Eusebian canons are not given in Tischendorf's printed editions: but the photo-lithographed plates exhibit them in certain portions of the Gospels.“ Credideris virum doctissimum neutram editionem nostram ne obiter quidem inspexisse; in utraque enim quicquid codex sectionum Ammonii et canonum Eusebii adpositum habet fideliter expressum est.

[2] Veteres librorum catalogos ut in nullo eorum quae perscrutatus sum orientis monasteriorum, ita nec apud Sinaitas vidi; nec magis, opinor, apud istos certe eiusmodi quid inveniri potest. In S. Catharinae quidem monasterio Cyrillus vir plurimum reverendus, qui ex viginti annis praeest bibliothecae, primus confecit catalogum; at nec ipse exemplaria librorum sacrorum accuratius descripsit sed pleraque summatim indicare satis habuit, libris vero dudum discerptis et fragmentis nullum locum reliquit.

illa Veteris Testamenti ex tenebris protraxi, nemo fratrum ad folia ex longo tempore disiecta attendisse aut quid rei esset cognitum videtur habuisse, neque magis peregrinatores docti quicquam litteris consignarunt unde eos vidisse codicem aut de eo audisse coniicias. Tamen ex multis saeculis in possessione monasterii S. Catharinae eum fuisse statuendum est.[1] Qui omnium ultimi quum studiorum suorum tum ipsorum memoriam in codice esse voluerunt, Dionysium, Hilarionem, Theophylactum, circa saeculum duodecimum ex numero Sinaitarum fuisse, licet horum nominum nullum inter archiepiscopos illorum temporum inveniatur,[2] ex annalibus monasterii fortasse ostendi poterit. Priorum temporum memoriam recolenti non negligendum est, nobilem illam pietatis antiquae arcem perfugiumque, quum circa annum 530 Iustiniani imperatoris praesidio opibusque condita esset, nunquam dirutam esse. Neque absonum fidei est, illo ipso tempore imperatoris munificentia prospectum etiam esse ut ne studiis pietatique Sinaitarum, quos permagni fecit,[3] librorum sacrorum supellex deesset, quae vix aliunde quam ex Alexandria, codicum laudatissimorum patria, calligraphorum sede celeberrimorum, arcessenda erat. At nihil hac via inveniri potest quod ad aetatem codicis accuratius definiendam faciat. Sive enim illo ipso tempore sive alio ad monasterii subsidia perveniebat, aliquot saeculis ante poterat scriptus esse. Qui quum hodieque, exceptis plerisque paginis mollioribus, tanta scripturae pulchritudine sit ut rei palaeographicae ignaro primorum quae prelo exibant

[1] Hoc probatur etiam duobus codicis Sinaitici fragmentis, quae Porphyrius archimandrita e S. Catharinae monasterio Petropolin attulit. Sunt enim membranae resegmina ex codicum eiusdem monasterii recentiorum tegumentis protracta, ad quae pluribus ante saeculis adhibita videntur. Pertinet autem quod ibi scriptum est ad capita V. VI. et VII. libri Numerorum. Quibus fragmentis, ad quae maior pars folii ex media Genesi decerpti accedit, etiam hoc confirmatur, totam eam codicis partem, qua qui nunc desiderantur libri Veteris Testamenti continebantur, ex longo iam tempore perisse.

[2] Cf. Περιγραφὴ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ θεοβαδίστου ὄρουσ Σινᾶ. Ἐν Βενετίᾳ 1817. pag. 151. sqq. ubi est: Περὶ τῶν ἀρχιεπισκόπων τοῦ μοναστηρίου.

[3] Cf. librum meum: Aus dem heiligen Lande, pag. 92. sqq. ubi Procopii verba illa de re exscripsimus.

bibliorum aetatem aequare possit videri, aetate Iustiniani non poterat non eximiam novitatis speciem prae se ferre.

Sed non deest alia via quae scite ac probe inquirentem ad maximam probabilitatem ducat. Quibus verbis augustissimo imperatori hoc opus tradidi, ea hoc loco non possum quin repetam, nullum omnium quae supersunt monumentorum similium tam luculentis indiciis veterrimae nobilitatis vel, ut rectius dicam, venerandae vetustatis praeditum esse affirmans. Quibus enim argumentis codici celeberrimo Vaticano, qui solus cum Sinaitico comparari potest, praecipuam antiquitatis laudem cum Hugio et alii et ipsi vindicamus, eadem non modo prorsus in Sinaiticum codicem quadrant, sed etiam aliis augentur confirmanturque, quibus non minima inest auctoritas. Si quis igitur Vaticani codicis vetustatem cognitam comprehensamque habet, ut Sinaitico parem vel maiorem laudem tribuat, non nostra commendatione vel studio opus habet, sed ratione et intellegentia ipse cogitur. Qui vero petulantia ingenii gestire malunt quam severis studiis verum quaerere, aut imbecillitate animi quadam impediuntur quominus sentiant verum, eos nil morari quam docere praestat. Fit etiam ut cum hominibus ipsae res omnium maxime praecellentes invidiam habeant; invidia vero ut ab omni probitate, ita a discendo alienissima.

Primum antiquitatis argumentum in scriptura positum esse constat. Codicis Sinaitici scriptura formas unciales habet eiusmodi ut inter codices membranaceos quos novimus antiquissimos omnes antiquitatis specie excellat, proxime etiam, si ab iis rebus discedamus quae papyris propriae sunt, ad papyraceorum nonnullorum ipsorumque voluminum Herculanensium usum accedat. Quod ut ipsis oculis iudicari posset, tabulis XX et XXI scripturas triginta sex repraesentavimus quae, una vel duabus septimi fere saeculi exceptis, prioribus sex p. Chr. saeculis a viris rei palaeographicae peritis adscribuntur. Tabulae XX columna prima e solis papyris constat; sumpsimus autem exempla priora quinque ex voluminibus Herculanensibus, sextum ex Hyperide Thebaico, septimum e fragmento Saquarensi, quod quum Beduini in necropoli Memphitica effodissent,

cum aliis similibus anno 1853 Saquarae dono Marietti viri cel. ad nos pervenit. Hoc autem tanta codicis Sinaitici similitudine insigne est, ut litterae omnes ex eo ipso exscriptae videantur. Columnarum alterius et tertiae primum locum occupat exemplum Octateuchi Origeniani, cuius fragmenta a Sarravio plerumque dicta Parisiis Leidae et Petropoli servantur. Sequuntur quinque codicis bibliorum Vaticani exempla, quorum duo extrema scripturam novo atramento inductam praebent. Haec excipiunt fragmenta evangelii Iohannis Borgiana et fragmenta Iohannis palimpsesta Londinensia (N^{b}, in ed. Ni Ti nostra octava I^{b}). Tertia columna conspiciuntur duae scripturae Dionis Cassii Vaticani, quas sequuntur duo exempla e Cottonianis Genesis fragmentis exscripta. Alteri additus est versus e libro palimpsesto antea nostro nunc Petropolitano. Porro exemplum Alexandrini bibliorum codicis datum est cum fragmento librorum Regum palimpsesto Londinensi. Denique infimam columnarum secundae et tertiae partem exempla codicis Ephraemi Syri rescripti occupant, alterum Veteris, alterum Novi Testamenti. Nihil membranarum, unde haec exscripta sunt, saeculo quinto posterius videtur; ceteris vero aetate antecedere putamus Octateuchum Sarravianum et biblia Vaticana. Quae autem tabula XIX repraesentata sunt, vel quinto saeculo (I^{1} I^{2} I^{3} Q) vel sexto (I^{4} I^{7} P N Num$^{petr.}$ R D$^{clar.}$ D$^{cant.}$ E$^{laud.}$ Gen$^{vind.}$) vel septimo (Galen$^{gue.}$ Θ$^{lips.}$) adscribenda ducimus. Quibus omnibus diligenter inter se comparatis facile plura cognoscentur quibus differunt quae aetate differre diximus. Qua in re quid inprimis valeat quaerenti adtendendum est ad constantem formarum partim quadrarum partim rotundarum sinceritatem, a qua quidem antiquissimi libri ne tum quidem discedunt ubi, ut saepissime fit versu exeunte, propter spatii angustias litterae adhibentur minutiores. Talis scribendi munditia ut in Sinaitico codice, in Vaticano, in Alexandrino, in Ephraemi rescripto, in Octateuchi fragmentis Sarravianis, in altero Dioscoride Vindobonensi, in altero palimpsesto evangeliorum Guelferbytano (Q), in Genesi Cottoniana, in Dione Cassio Vaticano, item in aliis nonnullis sacri textus fragmentis

invenitur: ita non amplius plena mansit in altero Dioscoride Vindobonensi, quem ineunte saeculo sexto scriptum esse ipse scriba testatur, nec magis in aliis eiusdem aetatis codicibus, quales sunt Genesis purpurea Vindobonensis, Numerorum liber palimpsestus Petropolitanus, alter evangeliorum codex palimpsestus Guelferbytanus (P), Lucae fragmenta palimpsesta Londinensia (R). Sed in tabulas nostras ex codicibus saeculi sexti nihil formarum eiusmodi obliquarum sive productarum recepimus, quoniam non modo insolentiora haec quae raris locis habent, sed universum quo scripti sunt litterarum genus a scriptura codicis Sinaitici similiumque vehementer discrepat. Ad eam enim quam diximus munditiam alia accedit virtus, quam formarum simplicitatem dicere possumus. Haec in eo cernitur quod Є et C litterae nondum in crassiora puncta exeunt cuiusmodi in exemplis nostris plerisque inveniuntur, quod T et Γ, quibuscum K quodammodo convenit, lineam transversam magis aequalem quam crassioribus punctis innixam praebent, quod Δ litterae linea inferior nullis ad extremas partes punctis ornatur. Accedit quod Λ in acutum desinere solet, quamquam rotunda species papyris nonnullis aeque ac scripturis iis Graecis quae a Coptis pendent propria est. Praeterea antiquiores codices saepissime I et Υ tuentur, quemadmodum in papyris fit, ubi posteriores Ϊ et Ϋ tueri solent: cuius rei ipse codex Sinaiticus testis est, in quo innumeris locis correctores Ϊ et Ϋ pro I et Υ reposuerunt. Ut breviter dicam, quo antiquior est scriptura, eo magis artificio atque ornatu artificioso vacare et nativam quandam pulchritudinem prae se ferre solet. Quam ad normam si quae scripturarum exempla dedimus exiguntur, in membranis nil invenitur quod Sinaiticam scripturam antecedat; simillimae vero ei sunt scripturae bibliorum Vaticanorum et Octateuchi Sarraviani. Magnitudinem litterarum quod attinet, hac illi re non magis quam volumina Herculanensia inter se differunt. Ac non in iis tantum concordant quae ad definiendam aetatem praecipuam vim habent, sed eiusmodi etiam res atque formas communes habent quae maxime a singulorum scribarum arbitrio atque usu videantur

pependisse: unde eandem eos patriam habuisse atque ex eadem prodisse schola concludas. Huc pertinent formae minutissimae exeuntibus versibus adhibitae, duplex forma M et Ⲙ, quarum posterior in titulis et subscriptionibus celebratur, forma ω pro ω pariter in Vaticano atque in Sinaitico codice inventa, signum › ad finem versuum additum. Quae cognatio trium illorum monumentorum alia re gravissima augetur, nondum enim initialium quas vocant litterarum usum habent. Contra habent antiquissimae membranae tabulis nostris repraesentatae, exceptis fragmentis Iohanneis palimpsestis Londinensibus, reliquae omnes. Transiit illa scripturae aequalitas a papyris ad membranas, sed iam inde a quinto saeculo desuefacta videtur esse. Rursus in taxanda scriptura non parvi momenti interpunctionis ratio est. Haec in Sinaitico codice exceptis paucis et simplicissima et rarissima, ita quidem ut integrae columnae haud paucae nil punctorum habeant atque etiam plurimae textus continui series medio versu sine puncto terminentur, saepe vero continua verba nulla alia re nisi vacuo distinguantur spatio. Rursus hac in re codici Sinaitico cum papyris et Vaticano codice, nondum satis accurate excusso illo quidem, maior est similitudo quam cum aliis monumentis iisque ut videtur posterioribus.

Denique hae virtutes ad probandam summam codicis Sinaitici antiquitatem tanto plus valent, quoniam eorum quos in scribendo adornandoque eo partes habuisse diximus nullus, utut differunt, a communi ratione discedit.

Ad aliud argumentum pergimus scripturae proximum. Palaeographiae Graecae studiosi facile memores erunt quantopere Leonhardus Hug in ea quam anno 1810 de antiquitate codicis Vaticani scripsit commentatione delectatus sit textu Vaticano qualibet pagina in tres columnas distincto, ita ut, „si liber expansus ob oculos ponatur sex columnas simul uno intuitu complectamur.“ Hinc „superficiem libri vix non praebere speciem prisci voluminis“ dicit concluditque inde eximiam eius vetustatem esse verbis his: „Singularis haec forma codicis docet eum scriptum fuisse quo tempore a voluminibus ad libros

transitum, atque eorum prisca facies, cui oculus iam insueverat, retenta est, quo voluminibus quantum fieri poterat libri quam simillimi essent, et rei novitas coniunctam vetustatis speciem propagaret." Quam vero ille Vaticani codicis laudem praedicat, eam Sinaiticus exsuperat eo quod exceptis pariter atque in Vaticano libris poeticis sive stichometricis, quavis pagina non tres sed quattuor columnas exhibet, ita ut expanso libro octo columnas uno intuitu complectamur, etiam maiore prisci voluminis specie decepti. Ut autem Vaticanà quidem ratio in perpaucis aliis, ita Sinaitica in codice alio nullo inventa est. Cohaeret autem hac cum re aliud quod et ipsum pro summae antiquitatis indicio habendum est. Cum maxima enim probabilitate statuitur codicem Sinaiticum ex papyro Aegyptiaco descriptum esse. Quod quamvis dudum sensissem, tamen ante me Frid. H. Scrivener cum populari suo docto qui in ephemeridibus litterariis sacris (Journal of Sacred Literature for Apr. 1863. Nr. V. p. 8) de cod. Sinait. explicuit, in medium protulit.[1] Ut autem a papyraceo illo exemplari tota scripturae in cod. Sin. ratio pendebat, ex qua quaternae singulis paginis columnae institutae sunt et per versus paucarum i. e. fere 12, 14, 16 litterarum textus scriptus est, id quod mox desuefactum esse scimus testibus codicibus Octateuchi Sarraviano, Novi Test. Alexandrino, Ephraemi rescripto, Matthaei rescripto Dublinensi, fragmentis variis quae I siglo comprehendimus, aliis: ita facile demonstrari potest versum unum vel duo vel tres eodem plane cum reliquis ambitu passim excidisse. Cf. Lc. 19, 47 ubi inter Ͻημερανεντω et αρχιερεισκαιοι verba ιερω· οιδε exciderunt. Ibidem 20, 16 scriptum est καιαπολεσειτουτουσ, versu solito longiore (praecedit λωνοσελευσεται et sequitur καιδωσειτοναμ). Erat ni fallor in antiquiore exemplo: καιαπολεσειτουσ γεωργουστουτουσ. Ibidem 20, 19 post versum Ͻησαντονλαον excidit versus εγνωσανγαρ, item 21, 8 post γοντεσεγωειμιχ versus totidem litterarum οκαιροσεγγυσμη. 2 Pe. 3, 8 ante ωσημεραμια excidit καιχιλιαετη. Ibi-

[1] Cf. A full Collation etc. p. XIV et Bezae Cod. Cantabrig. Prol. XXIII sq.

dem 3, 12 scriptum est προσδοκωνταστη̄, sed debebat esse προσδοκωντασκαι σπευδονταστη̄. Duo versus exciderunt 1 Io. 2, 28 ubi nunc est νετεεναυτωινα, sed fuisse statuendum est: νετεεναυτωκαι νυντεκνιαμε νετεεναυτωινα. Item Lc. 12, 52 tres versus ita fere scripti: εσονταιγαραποτου νυνπεντεενενι οικωδιαμεμερισμε inter αλληδιαμερισμο̄ et νοιτρεισεπιδυσῑ versibus ante et post inter 13 et 16 fluctuantibus. Alia exempla ut Ioh. 19, 25 sq. Scriv. in editione sua codicis Cantabrig. l. l. attulit.[1]

Alia insignis antiquitatis argumenta, quae rursus Sinaitico codici inprimis cum Vaticano communia sunt, quum orthographia tum universa ea ratio grammatica praebet, quae nominum declinatione verborumque coniugatione et syntaxi a sinceritate Graeca multifariam discedit. Utramque enim rationem posteriorum codicum auctores ad communem Graecorum usum accommodare quam ex antiquioribus libris, ad quos ni fallor ab ipsis scriptoribus sacris transierat, fideliter transcribere maluerunt. Accedit librorum Novi Testamenti ordo, qui eo quod cum antiquissima Syrorum interpretatione actus apostolorum epistulis Paulinis postpositos habet, ad illa tempora quadrat, quibus ordo antiquissimorum codicum reliquorum, Vaticani, Alexandrini, Ephraemi Syri, nondum usu receptus ac stabilitus erat. Accedunt etiam singulorum Novi Testamenti librorum et inscriptiones et subscriptiones antiqua simplicitate excellentes, quemadmodum πραξεισ nude positum apud patres quidem passim, sed in nullo quod sciam codicum nostrorum invenitur.

Quod in Notitia huius editionis susceptae pag. 13. a capitulis Ammonii cum Eusebii canonibus argumentum sumpsi, plus quam necesse est probare cuipiam videri possit. Ista

[1]) Praeterea speciosum est quod Scriv. l. l. his verbis commemoravit: „It has also been remarked that no line in the Cod. Sinait. begins with any combination of letters which might not commence a Greek word, unless it be ϑμ in Mt. 8, 12. 25, 30. Io. 6, 10. Act. 21, 35. Apoc. 7, 4. Inasmuch as ϑμ is found at the beginning of *Coptic* words (Herod. II, 166 etc.), it has been ingeniously suggested that this apparent exception to the scribe's general practice is a proof that he copied line for line from an *Egyptian* papyrus, to the writer of which such forms would be familiar.“

enim harmoniae evangelicae instrumenta quum non modo iam circa medium saeculum quartum in communem usum abisse testentur Caesarius (in iis qui eius nomine circumferuntur dialogis), Epiphanius (in ancorato quem anno 374 scripsit) atque Hieronymus, qui, ut Damaso scripsit, nec a Latinis abesse volebat, sed etiam dubitari nequeat quin ipse Eusebius in codices illos quinquaginta Constantini imperatoris iussu anno 331 scriptos curaverit recipienda, a quo inde tempore codicum principalium aemulos exstitisse plurimos maxime probabile est, in codice Sinaitico ab initio addi poterant, etiamsi ante medium saeculum quartum vel ipsius Eusebii aetate scriptus est. Quam enim Vaticanus codex habet aliam ac peculiarem textus evangelici distinctionem iusto pluris fecisse Hugium, nuperrime eo est probatum quod in codice palimpsesto Lucae Zacynthio octavi fere saeculi eadem inventa est. Quamvis enim Ammonii Eusebiique ratio plerisque probaretur, tamen alia etiam, quo aemulatio valere debebat, et institui et repeti poterat. In Sinaitico vero codice res ad diiudicandum perdifficilis. In ipsa quidem scriptura numerorum, quos typis edidimus atque accuratius pluribus tabulis expressimus, nihil est ab aetate ipsius codicis alienum. Esse autem eos correctionibus A posteriores, eo probatur loco quem tabula VI columna tertia repraesentat; at ista correctio quamvis non sit ad D auctorem codicis referenda, ipso codice vix multo recentior est. Plus valiturum esset si lineas quas multas variaeque formae B corrector prioribus Matthaei capitibus ad distinguendum textum intulit numeris illis antecessisse ostendi posset; at id quamvis pluribus locis confirmetur non satis evidens est. Illud quidem manifestum est, auctorem officio parum satisfecisse suo; in Luca enim a sectione ρ̄ς̄ reliquos omnes praetermisit:[1] quae negligentia facilius subrepere potuit si quis posteaquam codex exiit numeros supplevit, quam si ab initio codici destinati erant

[1] Desunt etiam foliis 10. et 15. a D scriptis, quae unum integrum quaternionis folium efficiunt. Quae res ne cui in indaganda omnium horum numerorum origine gravis videatur, vetat alterum foliorum par ab eodem D scriptorum, 28. et 29., quibus non desunt numeri.

in eoque conficiendo locum habebant. At nec hoc dubitatione exemptum est. Quae quum ita sint, non cautum duco in definienda codicis aetate multum his numeris tribuere auctoritatis.

Aliud cum hac re cohaeret idque manifestius est. Quum enim codices evangeliorum Graeci antiquissimi nostri, A C Z P R E L etc.[1] maioribus evangeliorum capitulis instructi sint, quae quin iam ante Euthalii aetatem pervulgata fuerint non dubium est, soli Sinaiticus et Vaticanus ea non habent.

Nec vero parvi faciendum quod codex Sinaiticus tanquam ad ipsum canonem pertinentes Barnabae epistulam et Pastorem praebet. Quum enim probe scimus saeculis secundo et tertio utrumque hunc librum ad canonicam auctoritatem adspirasse et a multis revera inter canonicos receptum esse, cuius rei testes luculentos habemus prae ceteris Clementem Alexandrinum et Origenem, atque etiam circa annum 325 Barnabae epistulam et Pastorem cum actibus Pauli et apocalypsi Petri[2] inter ἀντιλεγόμενα i. e. dubiae auctoritatis libros recepisse Eusebium (hist. eccl. 3, 25), quocum egregie consentit index ille canonicorum librorum codici Claromontano medii fere saeculi sexti additus sed ipso haud dubie aliquot saeculis antiquior (—„Barnabae epistula,[3] Iohannis revelatio, actus apostolorum, Pastor, actus Pauli, revelatio Petri“), tum inter omnes constat exeunte fere saeculo quarto (i. e. in conciliis Laodiceae anno 364 et Carthagine anno 397 habitis) de canonicis ecclesiae libris publice praeceptum esse nec vero Barnabam aut Pastorem locum in iis habuisse. Qua in re quae codici Sinaitico consensio intercedit cum Eusebio atque codicis Claromontani canone,

[1] Excipiendus tamen est D codex Graecus et Latinus Cantabrigiensis, quod inde explicandum videtur quia Italus eiusdem codicis textus, a quo ipsum Graecum pependisse certum est, nihil eiusmodi praebuit.

[2] His quattuor libris apocryphis Eusebius videtur priores partes detulisse, posthabitis apostolorum institutionibus et, cuius postremo loco meminit (ἤδη δ' ἐν τούτοισ τινὲσ καὶ τὸ καθ' ἑβραίουσ εὐαγγ. κατέλεξαν), evangelio secundum Hebraeos. Quam in rem cum 3, 25 cf. etiam 3, 3. 6, 13. et 14. Alibi (3, 16. et 6, 13.) etiam Clementis epistulam simili laude exornat.

[3] Quibus hoc nomine epistula ad Hebraeos significari nuper visa est, assentiri non possumus.

augetur etiam eo quod inter Barnabam et Pastorem sex folia exciderunt, quibus tertium ex antilegomenis Eusebii scriptum fuisse perquam probabile fit; neque magis codex ad finem integer superest, deperdita ipsius Pastoris maiore parte. Quando vero talem codicis biblici magna cum cura atque elegantia adornati modum placuisse putemus? Quod diu mihi multumque reputanti etiam illud quaerendum videbatur quos potissimum Novi Testamenti libros Eusebium in exemplaria ad imperatorem mittenda recepisse probabile esset. Qua de re in duas partes discedi potest: aut enim nihil recepit nisi quod pleno omnium ecclesiarum consensu comprobatum esset, aut nihil exclusit nisi quod pleraeque respuerent. Ut illud tutius erat et pace facile omnium fieri poterat, quum ab usu removeri posset quod displiciturum esset, ita hoc arrogantiae plenum erat et odiosum, antequam publice quicquam praeceptum esset, propria vi et arbitrio a canone excludere quae multis sancta habebantur.[1] In re tam gravi atque inprimis obloquendi libidini obnoxia episcopum prudentem mandato imperatoris liberaliter rei Christianae prospicientis ita satisfecisse puto, ut quam plurimis gratum faceret et quantum posset a se arceret calumniam, licet omnia promiscue ab eo recepta esse quae in hist. eccl. ἀντιλεγόμενα dixisset minime contendi possit. Quae si recte disputata sunt, exemplar Sinaiticum ad normam Eusebii egregie conformatum videtur, additis ad finem quae nobilioribus antilegomenis (quinque illis epistulis catholicis cum apocalypsi) proxima erant et tamen cedebant auctoritate. Simile vero exemplum aliud nullum habemus. Vaticanus enim codex quum inde a cap. 9. epistulae ad Hebraeos mutilus sit, certe non potest ab iis quae ignorantur commendationem habere. Alexandrinus vero codex, in quo scriptis canonicis duae quae feruntur Clementis epistulae adiunctae sunt, etsi testetur potuisse etiam quinto saeculo, quo propter idoneas caussas scriptus creditur, unum vel alterum veterum antilegomenon, quod passim etiam invitis conciliis in publico

[1] Quae ἀντιλεγόμενα et νόθα vocat, eadem γνώριμα τοῖς πολλοῖς et ἐν πλείσταις ἐκκλησίαις παρὰ πολλοῖς δεδημοσιευμένα (3, 25. et 31) dicit.

usu esset, cum canonicis coniunctim edi, certe tamen nihil cum canone Eusebii aut Claromontano illo commune habet. Ceterum ista codicis Sinaitici ratio per se spectata non eam vim habet ut medio saeculo quarto nos eum cogat adscribere; certe enim poterat etiam quinto saeculo tale quid repeti; sed multo est verisimilius id tum factum esse quum fieri posset cum quadam doctorum ecclesiae auctoritate.

Quarto vero saeculo dum adscribimus biblia Sinaitica, quaeritur an forte erroris nos convincant quae libris Esdrae et Estherae posteriore manu subscripta sunt. Haec enim qui scripsit testatur utrumque illum librum in codice Sinaitico ad exemplar conlatum esse „antiquissimum“, ab ipso Pamphilo captivo recognitum.[1] At minime contraria ista sunt nostrae de aetate codicis sententiae. Spectant enim ad ea quae a c^{a} et c^{b} correctoribus nostris ineunte fere saeculo septimo in illis libris mutata vel addita sunt. Illo tempore codex Sinaiticus, qui etiamnum, i. e. duodecim saeculis post, maximam partem pulcherrimus est, haud dubie satis novus videbatur. Pamphili vero exemplar a manu eius certissimum venerandae vetustatis indicium habebat. Praeterea exemplar illud minime tum videtur scriptum esse quum recognoscebat Pamphilus: id ipsum in eo inest quod Pamphilus ad Hexapla Origenis conlatum et recognitum esse[2]

[1] Haec ad finem libri Estherae adnotata et iam anno 1846 ex lapide a nobis edita sunt: αντεβληϑη προσ παλαιωτατον (sic) λιαν αντιγραφον δεδιορϑωμενον χειρι του αγιου μαρτυροσ παμφιλου · προσ δε τω τελει του αυτου παλαιωτατου βιβλιου οπερ αρχην μεν ειχεν απο τησ πρωτησ των βασιλειων · εισ δε την εσϑηρ εληγεν · τοιαυτη τισ εν πλατει ιδιωχειροσ (c^{b} ex ω corr. ο) υποσημιωσισ (c^{b} corr. -μειωσισ) του αυτου μαρτυροσ υπεκειτο εχουσα ουτωσ: μετελημφϑη και διορϑωϑη πρόσ τα εξαπλα ωριγενουσ υπ αυτου διορϑωμενα · αντωνινοσ ομολογητησ αντεβαλεν · παμφιλοσ διορϑωσα το τευχοσ εν τη φυλακη · δια την του ϑεου πολλην και χαριν και πλατυσμον · και ειγε μη βαρυ ειπειν τουτω τω αντιγραφω παραπλησιον ευρειν αντιγραφον ου ραδιον: — διεφωνη (sic) δε το αυτο παλαιωτατον βιβλιον προσ τοδε το τευχοσ εισ τα (c^{b} corr. τινα) κυρια ονοματα. Eadem in brevius contracta ad finem libri Esdrae leguntur.

[2] Quae scripta sunt, μετελημφϑη και διορϑωϑη προσ τα εξαπλ. ωριγ. mea quidem sententia ita accipi nequeunt ut significent ex hexaplis illud ipsum exemplar descriptum esse. Ut enim διορϑωϑη et παμφιλοσ διορϑωσα ita μετελημφϑη et αντωνινοσ αντεβαλεν sibi invicem respondent. Innotuerunt ex Montefalconii Palaeographia p. 41 et Maii Nov. PP. Bibl. vol. IV. p. 318 sqq. codicum subscriptiones in quibus μετεληφϑη απο αντιγραφου et μετεληφϑη

dixit; nondum igitur Origenis studia expertum erat. Nec negligendum est ipsi exemplari suo Pamphilum eximiam laudem tribuere: verba enim και ειγε μη βαρυ usque ου ραδιον omnino ut scripta sunt extremam notae Pamphili partem efficiunt; duplici enim signo, et duobus punctis et lineola, ab iis seiunguntur quae corrector codicis Sinaitici de suo addidit. Qui vero notam codicis Sinaitici sive Friderico-Augustani scripsit, duas virtutes exempli illius laudat, quod et antiquissimum esset et manu Pamphili recognitum. Quum autem tertio saeculo sive ineunte sive medio sive, quod ipse non credo, exeunte scriberetur, ut ipsum exemplar unde Sinaiticus liber exscriptus est, papyro potius quam membrana constabat,[1] unde antiquitatis species aliquot saeculis post, papyro dudum desuefacto, mirum in modum augeri debebat.[2]

Ab istis vero correctorum notis discedere non possum quin moneam, quantam antiquitatem etiam tantus correctorum veterrimorum numerus testetur, qui quidem omnes praeter ultimum paucarum notarum auctorem uncialibus litteris usi sunt. In nullo alio codice simile quicquam observatum est. Accedit quod, ut supra indicatum est, iam octavo saeculo vel nono in mollioribus membranarum partibus multarum pagi-

εκ των εξαπλ. eodem sensu quo μετεγραφη απο (Montef. Palaeogr. p. 66) dicta sunt. At quis non videt quantum ab illa dictione differat μετελημφθη κ. διορθωθη προσ τα εξαπλα? Eodem modo ac sensu in eadem subscriptione apud Montef. p. 44 αντεβληθη προσ dictum est; scriptum est enim sic: μετεληφθη ο ησαϊασ απο αντιγραφου του αββα -- εν ω καθυποκειται ταυτα· μετεληφθη ο ησαϊασ εκ των κατα τασ εκδοσεισ εξαπλων· αντεβλήθη δε και προσ ετερον εξαπλουν etc. Ceterum facile opinor intellegitur, notam Pamphili nec tum si revera ad ipsam libri scriptionem pertineret eam quam volunt vim contra summae antiquitatis argumenta in codice Sinaitico conspicua habituram esse.

[1] Bibliotheca Pamphili Caesareensis maxime papyris ab initio composita videtur fuisse; Hieronymo enim teste ep. 34. (141.) „ex parte corruptam Acacius et Euzoius in membranis instaurare conati sunt.“

[2] Subscriptiones illae revera cum sententia nostra pugnarent si ab ipso codicis Sinaitici scriptore vel eadem certe cum eo aetate additae essent. In hac opinione is erat qui primus illis ad nos refutandos usus est. Errore vero patefacto, quo nihil evidentius esse potest, iisdem ad mentes perturbandas abuti inane prorsus ac frustra est.

narum scriptura tantopere expalluerat ut novum litteris atramentum induceretur, neque id tum primum sed secundum factum est, licet quando prior renovatio suscepta sit accuratius definiri non possit.

Palaeographiam Graecam a theologis ac philologis plurimis ignorari ut satis notum est, ita ignorantia pudendum nihil habet nisi indocilem arrogantiam coniunctam habet. Haec a Sinaitico quidem codice vix poterat fieri ut maneret remota, ita ut Hieronymi verbis adhibitis princeps codicum dici non potuerit „absque morsu invidorum, qui ignorantes quid audiant, quid loquantur, de eo audent iudicare quod nesciunt". At ut in hoc litterarum genere quae ignorant frustra doceantur nec pudeat eos Simonidea fabula deserta quodcumque occurrit cupide amplecti, reliquum est longe gravissimum et a palaeographicis rationibus quas proprie dicis satis exemtum summae antiquitatis argumentum. Hoc in eo quem codex Sinaiticus continet textu positum est. Quod quum iis quae ad universam textus rationem significandam scripta sunt infra plene cumulateque doceatur, hoc loco satis erit selectis paucis iisque manifestis luculentisque exemplis uti. Marci evangelium ex vetere consuetudine sic editur ut caput extremum versus viginti complectatur. Nec aliter illud habent codices Graeci nostri laudatissimi saeculorum ut videtur quinti et sexti, Alexandrinus Londinensis, Ephraemi Syri Parisiensis, Bezae Cantabrigiensis, cum uncialibus reliquis quattuordecim et minusculis omnibus, item codices Itali septem cum Vulgatae omnibus, Syriaci omnes, interpres Gothus, alii. Nihilominus Eusebius ad Marinum testatur, in accuratis exemplaribus fere omnibus[1] extremos versus duodecim deesse, quod testimonium etiam Hieronymus confirmat, scribens Hedibiae „omnes Graeciae libros paene hoc capitulum non habere". Quum igitur plus quingenti codices Graeci a quinto inde saeculo scripti miro consensu eos exhibeant versus, quos Eusebius ante annum 340

[1] τὰ γοῦν ἀκριβῆ τῶν ἀντιγράφων ... ἐφοβοῦντο γάρ· ἐν τούτῳ γὰρ σχεδὸν ἐν ἅπασι τοῖσ ἀντιγράφοισ τοῦ κατ. μάρκ. εὐαγγ. περιγέγραπται τὸ τέλοσ. Cf. Nov. Test. edd. meas maior. crit. ad h. l.

(quo mortuus est) in plerisque codicibus non inventos testificatur, soli contra stant codices Sinaiticus et Vaticanus, Eusebianae aetatis consuetudinem fideliter testantes.[1] Plus etiam, ut videtur, locus epistulae ad Ephesios probat. Huius enim in principio codices Graeci et interpretes et patres magna consensione testantur verba εν εφεσω verbis τοισ ουσιν adposita. Tamen Origenem scimus εν εφεσω non legisse (cf. Nov. Test. ed. meam VII. ad h. l.), et Basilius medio fere quarto saeculo priorum temporum doctores pariter ac veteres sui temporis codices testari perhibet τοισ ουσιν absque εν εφεσω scriptum esse[2], quemadmodum nec Marcionem aliter legisse probabile est. Post Basilium nemo amplius eius lectionis meminit; quid quod Hieronymus, quum Origenis commentarium ad suum conficiendum vel maxime adhibebat, verba magni magistri ex ipso quem olim is ante oculos habuisset textu potius quam ex „curiosiore" interpretatione pendere non adsecutus videtur. (Cf. Nov. Test. meum l. l.) Iam vero soli codicum omnium Sinaiticus et Vaticanus[3], uterque a prima manu, cum „veteribus" Basilii codicibus conveniunt.[4]

His lectionibus alias adiungamus, quas in codicibus temporis sui se invenisse testati sunt veteres et tamen vel nullus vel paucissimi codices ad haec tempora conservarunt. Primo omnium loco ponendus est Matthaei versus 35 capitis 13. Hunc Hieronymus testatur Porphyrium saeculo tertio ita scriptum

[1] Ex Latinis solus accedit codex Italae Taurinensis olim Bobbiensis, qui ipse ad quartum saeculum referendus videtur. Tamen etiam tres versiones orientales, Armena, Aethiopica, Arabica, dissidentibus quidem codicibus longe plerisque, eandem antiquissimi textus rationem confirmant. Ceterum quum ex tota textus sacri historia tum ex Irenaei testimonio certum est supplementum Marci vulgatissimum medio saeculo secundo antiquius esse.

[2] Cf. 1, 255. οὕτω γὰρ καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν παραδεδώκασι καὶ ἡμεῖσ ἐν τοῖσ παλαιοῖσ τῶν ἀντιγράφων εὑρήκαμεν.

[3] Ex hoc vel alio fonte persimili fluxerunt quae secundis curis inlata sunt codici Vindobonensi epp. Paulin. apud nos numero 67 signato. In his est etiam quod verba εν εφεσω punctis notantur.

[4] Hoc maxime loco Hugius l. l. pag. 26 usus est ut codicem Vaticanum „in ea tempora reponeret quae Basilium nondum viderunt."

invenisse ut cum verbis δια του προφητου nomen ησαΐου coniunctum esset. („Denique et impius ille Porphyrius proponit adversum nos hoc ipsum et dicit: *Evangelista vester Matthaeus tam imperitus fuit ut diceret* — — *per Esaiam* — —.) Quod quum ipse in plerisque codicibus non amplius inveniret, „postea a prudentibus viris sublatum" arbitratus est, etsi Porphyrii textum etiam Eusebius ad psalmum 78 cum homiliis quae feruntur Clementis 18, 15 testatur.[1] Iam vero lectio saeculi tertii in codicibus Graecis uncialibus periit omnibus, in omnibus pariter versionibus: non item in Sinaitico libro, in quo revera a prima manu scriptum est δια ησαΐου του προφητου, accedentibus codd. minusculis 1. 13. 33. 124. 253, quos passim invitis uncialibus plerisque antiquissimam scripturam confirmare inter criticos constat. Aliam Porphyrii lectionem Hieronymus ad Ioh. 7, 8 testatur, ubi Iesu verbis ουκ αναβαινω abusum eum esse refert. Etiam haec ex plerisque libris expulsa est, Vaticano non excepto; conservarunt vero praeter interpretes multos de quingentis codicibus Graecis nostris Sinaiticus et Cantabrigiensis cum aliis sex. Ad Luc. 7, 35 Ambrosius in commentario „plerosque Graecos" „ab omnibus operibus suis" tueri testatur. Nihilominus codices nostri ad unum omnes τεκνων pro εργων habent; non item Sinaiticus, in quo revera scriptura codicum Ambrosii superest.[2] Ioh. 1, 4 in omnibus codicibus Graecis excepto solo Cantabrigiensi scriptum est εν αυτω ζωη ην. Quod vero Origenes ex nonnullis laudat codicibus (addita censura τάχα οὐκ ἀπιθάνως) aliique scriptores antiquissimi (ut Valentiniani apud Irenaeum, Naasseni apud Hippolytum) cum interpretibus nobilissimis confirmant, εν αυτω ζωη εστιν, cum Cantabrigiensi solus Sinaiticus conservavit. Marcum in evangelio 11, 1 a Matthaeo et Luca dissentientem και εις βηθανιαν edidisse Origenes scripsit. At omnium Grae-

[1] Uberiora et accuratiora quaerenti et ad hunc locum et ad eos qui sequuntur satisfaciet commentarius criticus editionis Novi Testamenti meae maioris octavae, cuius primus fasciculus modo exiit.

[2] Similis ratio est loci paralleli apud Matthaeum, ubi cum „codicibus quibusdam" Hieronymi consentiens codex Sinaiticus eandem scripturam praebet, accedentibus Vaticano, minusculo 124 pluribusque versionibus.

corum codicum soli Sinaiticus et Cantabrigiensis istam scripturam fideliter tradiderunt. Ad Ioh. 17, 7 Chrysostomus notavit: τινὲσ μὲν γὰρ λέγουσιν ὅτι νῦν ἔγνων etc. Ita vero in Sinaitico eoque solo scriptum est. In Luca 11, 4 Origenes, Augustinus aliique testantur verba αλλα ρυσαι etc. non addita esse. Tamen ex Graecis codicibus non omittunt nisi Sinaiticus B L et minusculi aliquot, de interpretibus Latinus vulgatus et Armenus.[1] Quod Isidorus († 434) Hebr. 9, 17 in „antiquis codicibus" se reperisse testatur, μη τοτε pro μη ποτε, id omnium soli Sinaiticus et Claromontanus tuentur. Ad Ioh. 12, 32 Augustinus adnotavit: *non autem dixit omnes sed omnia.* Nihilominus Graecorum codicum soli Sinaiticus et Cantabrigiensis cum minusculo uno παντα habent. Quod Luc. 24, 13 edi solet, oppidum cui nomen Emmaus σταδιουσ εξηκοντα ab Hierosolyma abfuisse, parum cum eo concordat quod Eusebius et Hieronymus testati sunt, Nicopolin idem esse oppidum, distans ab Hierosolyma paene centum et sexaginta stadia. Quum igitur illos non ita existimaturos fuisse appareat, nisi εκατον εξηκοντα in codicibus suis invenissent, hoc ipsum cum nonnullis aliis Sinaiticus codex praebet.

His igitur locis quas lectiones tertii ac quarti saeculi scriptores ex codicibus suis protulerunt, dissidentibus vel omnibus vel paene omnibus codex Sinaiticus nobis conservavit. Nec vero minus momenti in iis est locis ubi quem textum in libris suis exscripserunt veteres vel primi interpretes expresserunt, eundem codex Sinaiticus Graecorum omnium praebet solus. Istiusmodi sunt: Matth. 8, 12 ubi solus εξελευσονται pro εκβληθησονται habet cum Italae codd. plerisque, item Syra utraque antiquissima (Curetoni et Peschitho), Heracleone apud Origenem et Irenaeo (ex interprete): Matth. 18, 24 ubi solus cum versionibus Sahidica et Memphitica Origenis textum confirmat sexies scribentis πολλων pro μυριων: Ioh. 13, 10 ubi solus Sinaiticus cum Latinis paucis confirmat Origenem, ουκ εχει χρειαν νιψασθαι sexies scribentem sine additamento, in quo libri maxime

[1] Contra 11, 2. Origenis testimonium Sinaiticus deserit, non item BL.

fluctuant: Matth. 6, 33 ubi solus cum duobus cdd. Ital. (altero Germanensi et Bobbiensi) et auctore Speculi item Eusebio et Ps.-Athan. (homil. in Mt. 21, 2) την βασιλειαν absque additamento tuetur: Rom. 5, 7 ubi solus Sinaiticus cum Origene solo μογισ pro μολισ praebet: Matth. 7, 13 ubi lectionem Clementis et Origenis atque Latinorum codicum antiquissimorum η πυλη praetermittentium solus Sinaiticus confirmat: Matth. 7, 18 ubi solus Sinaiticus, priore loco accedente Vaticano, bis ενεγκειν tuetur cum Heracleone et Origene itemque Dialogo contra Marcionitas: 2 Petr. 1, 4 ubi solus Sinaiticus eum praebet textum quem Hieronymus reddidit: *eam quae in mundo est concupiscentiam corruptionis*, την εν τω κοσμω επιϑυμιαν φϑορασ: Ioh. 19, 38 ubi Sinaiticus solus lectionem ab antiquissimis codicibus Latinis Sahidico et Syro Hierosolymitano expressam custodivit, ηλϑον ουν και ηραν: Marc. 1, 5 ubi solus Sinaiticus cum Origene et duobus codicibus Latinis και λεγων omittit:[1] Marc. 7, 3 ubi solus πυκνα praebet quod expresserunt Coptus, Gothus, Syrus posterior et Latini aliquot: Ioh. 6, 51 ubi solus textum verissimum servavit, quem Tertullianus cum auctore Speculi secutus est: *panis quem ego dedero pro salute mundi caro mea est*: Ioh. 2, 3 ubi solus textum prorsus Iohanneum interpretum Latinorum vetustissimorum et Aethiopis, notatum etiam in margine Syrae posterioris, servavit, etsi iam eadem aetate vulgata lectio sit superscripta: 2 Cor. 12, 15 ubi ει περισσοτερωσ υμασ αγαπω ηττον αγαπωμαι (quod egregium est) cum solis Sahidico et Copto scribit: Eph. 3, 9 ubi cum solo Marcione τω ϑεω pro εν τω ϑεω habet, in quam scripturam Tertullianus (parum caute, opinor) dixit: „rapuit haereticus *in* praepositionem: Apoc. 3, 3 ubi pro μη γρηγορησησ cum solo Primasio, quem principalem in apocalypsi Italae testem habemus, μη μετανοησησ tuetur: Apoc. 3, 7 ubi Origenis, Andreae et Primasii lectionem και κλειων confirmat, quemadmodum ibi-

[1] Antea h. l. addidimus μηδενα απελπιζοντεσ Luc. 6, 35, quod cum Syris interpretibus solus Sinaiticus praebebat. Nuper vero idem quum a Tregellesio ex codice Zacynthio palimpsesto tum a me in codice unciali Smyrnensi erutum est, unde non minima auctoritas ei lectioni accedit.

dem 5, 1 et 19, 13 solus Origenis lectiones εμπροσθεν και οπισθεν et κεκλητο confirmat.

Sed haec iam satis sunto, quamvis facile aliis augeri queant; satis enim erunt ad ostendendam mirificam textus istius indolem, qua maxima cum fide confirmatur, codicem Sinaiticum propius Vaticano ceterisque omnibus ad similitudinem eorum accedere codicum, quibus summa Christiana antiquitas utebatur. Apparet autem ex his textus exemplis non tam quarti saeculi consuetudinem quam multo priorum temporum ex Sinaitico discendam esse. Quod subtilius exquisituri id velim attendant quod qui codicem Sinaiticum calligraphi Alexandrini scribebant, ab iis nil novi textui inlatum est nisi quae festinatione vel inscitia peccavere. At nec ipsum exemplar illud papyraceum, ad quod novum membranaceum conformarunt, ab aliis quam Alexandrinis scribis derivandum est. Ceterum antiquissima textus sacri historia et ipsum studium restituendi antiquissimam eius scripturam a nullis testimoniis magis pendet quam a veterrimo Latino interprete: qui quum in medium fere saeculum secundum incidat, codicibus eius quarti et quinti saeculi ab interprete Irenaei Tertulliano Cypriano toties comprobatis, quotiescumque Graecos testes eosque antiquissimos confirmat, vix dubium est quin secundi saeculi lectio inventa sit, etiamsi discedant plerique vel omnes reliqui testes.[1] Non est vero codex, exceptis quippe qui ipsi Latini pariter ac Graeci sunt, qui tanta quanta Sinaiticus antiquissimorum Latinorum testium cognatione excellat. Qua de re gravissima mox alibi accuratius dicendum erit.

Non possum autem ab hac de antiquitate codicis disputatione discedere quin moneam quantam argumenta nostra inde adsumant vim quod coniuncta sese offerunt. Ut hoc, ut illud impugnari possit, nec sit fere quicquam quod per se solum omnem dubitationem excludat: at omnibus miro modo con-

[1] Hoc post somnia eorum qui consensionem antiquissimorum Graecorum codicum cum Latinis suspectam reddiderunt nemo hac aetate rectius Carolo Lachmanno videtur sensisse, cui per codices Claromontanum et Börnerianum effici videbatur ut epistularum Pauli multis partibus certior lectio sit quam reliquorum Novi Testamenti librorum. Cf. N. T. 1842. p. XX.

gruentibus providit Deus ut ne specie ipsi decepti falleremus alios, neve magis temerariis ac vanis coniecturis eludi pateremur quae studiorum sinceritate ac religione explorata habemus.

V.

Quae prolata sunt lectionis exempla quamvis gravissima nondum satis ad docendum putamus esse, quae universa textus Sinaitici ratio sit, et quem ei locum in instrumentis textus sacri ad integritatem apostolicam revocandi tribuendum existimemus.

Laudes vero antequam perscripturi simus, quid eas imminuat dicemus. Imminuit enim, ut multis videbitur, magna scripturae vitiositas, quae ne tot quidem correctorum studiis plane remota est. At coniunctam habet illa quidem, quamvis sit molesta, virtutem haud contemnendam. Orta est enim, ut modo diximus, inde quod qui scribebant calligraphi Alexandrini, ut scribendi usu et dexteritate excellebant, ita parum Graece sciebant: qua quidem in re a Sinaitico libro non ita multum differt Vaticanus cum similibus. (Vide infra.) Fecit autem haec litterarum Graecarum inscientia ut quod propositum esset fideliter ac quasi serviliter describerent, alienissimi ab omni emendandi studio. A quo studio quum integritatem textus sancti prioribus p. Chr. saeculis plurimum detrimenti cepisse constet, ipsa ignorantia describentium quod prodesset continebat. Nec nisi raro a vitiositate scripturae illa dubitatio critici oriri potest.

Universam vero textus indolem breviter significaturo tria potissimum lectionum genera constituenda videntur, in quae describantur singulae. Primum eas complectitur quae probant, quam mira sit consensio Sinaiticum inter et Vaticanum simillimosque reliquos codices Graecos. Alterum quas dissentientibus illis sociis auctoritate gravissimorum patrum atque interpretum commendatas praebet. Tertium quas omnium qui supersunt testium solus conservavit. Quae quo iure dicta sint, idoneis

probabimus exemplis; plus enim quam exemplorum aliquid dare non in animo est.[1]

Ac primum quidem genus quum ad innumeros locos pertineat, quibus testes veterrimi luculentissimique, ut A B C, B D L, ad quos iis quas continent partibus inprimis accedunt I P Q R T^abc Z Ξ, cum ℵ consentientes docent quid prima aetas Christiana in sacris libris scriptum invenerit, ad demonstrandum id quod volumus non adhibebimus nisi lectiones eiusmodi quas Sinaiticus codex vel cum B solo vel cum uno atque altero sociorum eius tuetur, ita quidem ut omnia excludamus quae cum tribus ac pluribus communia habet. Quod enim paucissimis commune est, id singularem eorum cognationem probat maxime, ac vero eo magis probat quo magis arbitrio patebat.

Cum B ex codd. Graecis omnibus solo, accedente passim interpretum vel patrum testimonio, quod non adscribemus, Sinaiticus haec habet: Matth. 1, 5 βοεσ 2, 5 ειπαν 3, 2 λεγων pro και λεγων 3, 7 βαπτισμα omisso αυτου 3, 14 ο δε διεκωλυεν 3, 16 ανεωχθησαν (ηνε.) omisso αυτω, πνευμα θεου pro το πν. του θε. et ερχομενον pro και ερχ. 5, 1 προσηλθαν 6, 7 βατταλογησητε 6, 8 ο θεοσ ο πατ. υμ. 9, 2 αφιενται (item 9, 5 ℵ^c et B) 10, 2 και ιακωβοσ 11, 8 om. εισιν 12, 15 om. οχλοι 12, 24 et 27 (item alibi) βεεζεβουλ 13, 17 ειδαν (ιδ.) 13, 36 διασαφησον 13, 43 ωτα absque ακουειν 14, 3 εδησεν και εν φυλακη απεθετο 16, 13 τινα sine με 16, 21 ηρξατο ιησ. χριστ. pro ηρξ. ο ιησ. 17, 7 και αψαμενοσ αυ. ειπεν 18, 24 εισ αυτω 19, 24 τρηματοσ 20, 21 δεξιων sine σου 25, 4 λαμπ. εαυτων 25, 16 ευθεωσ πορευθεισ sine δε 25, 27 τα αργυρια 27, 44 συν αυτω Marc. 1, 27 συνζητειν αυτουσ 4, 8 αυξανομενα 7, 24 ηδυνασθη 8, 28 λεγοντεσ οτι 8, 36 κερδησαι et ζημιωθηναι 8, 37 δοι 9, 29 εν προσευχη sine και νηστ. 9, 47 σε εστιν 12, 17 εξεθαυμαζον 13, 7 δει sine γαρ 14, 46 επεβαλαν Lucae 3, 31 ναθαμ 3, 32 ιωβηλ et σαλα 5, 12 ιδων δε 6, 5 του σαββ. sine και 6, 30 omissum τω 6, 33 και γαρ εαν 6, 45 τησ καρδιασ sine αυτου 8, 30 οτι εισηλθ. δαιμ. πολλ. εισ αυτον 8, 35 εξηλθεν 9, 50 ιησουσ 9, 52 ωσ pro ωστε 14, 31 βουλευσεται 18, 12 αποδεκατευω 18, 29 εινεκεν 19, 48 εξεκρεμετο 24, 13 ησαν post ημερα 24, 47 μετανοιαν εισ αφεσιν Iohannis 1, 27 οπισω sine αυτ. εστ. ο 2, 20 οικοδομηθη (sed accedit nunc T^b) 3, 16 τ. υιον τον μονογ. sine αυτου 4, 5 τω ιωσηφ 4, 15 διερχ. 4, 17 ειπεσ 5, 17 ο δε omisso ιησουσ 5, 39 εραυνατε 9, 28 και ελοιδορ. 9, 35 ιησουσ 10, 18 ηρεν pro αιρει 12, 16 αυτου οι μαθηται 12, 19 ειπαν 13, 6 αυτω omisso εκεινοσ 18, 22 εισ παρεστηκωσ των υπηρετ. 18, 29 om. κατα 19, 35 πιστευητε 19, 39 ελιγμα 19, 41 ην τεθειμενοσ 20, 31 πιστευητε Rom. 2, 16 δια χριστ. ιησ. 7, 17 ενοικουσα 16, 20 om. χριστου 1 Cor. 1, 4 et 1, 14 om. μου 1, 25 om. εστ. sec. 7, 17 μεμεριχεν 10, 9 απωλλυντο 11, 26 αχρι ου 2 Cor. 9, 2 το εξ υμων ζηλοσ Gal. 3, 7 υιοι εισιν 4, 9 δουλευσαι Eph. 5, 19 τη καρδια Col. 1, 16 om. τα tertio loco 2, 2 παν πλουτοσ 2, 4 τουτο λεγω omisso δε 1 Thess.

[1] Supra iam exscripta in hac sectione non repetemus.

3, 1 ηυδοκησαμεν Heb. 1, 8 αυτου pro σου Actorum 1, 5 εν πνευμ. βαπτ. 2, 26 μου η καρδ. 4, 18 καθολου sine το 4, 30 εκτεινειν σε 5, 31 του δουναι 6, 3 επισκεψ. δε 8, 18 om. το αγιον 9, 22 ιουδαιουσ sine τουσ 13, 10 του κυριου 14, 8 αδυνατοσ εν λυστρ. 15, 17 ποιων 16, 32 του θεου 17, 30 απαγγελλει 21, 23 αφ εαυτων 28, 13 περιελοντεσ 1 Petr. 1, 6 ει δεον 3, 22 εν δεξια θεου Iac. 2, 18 σοι δειξω 3, 4 οπου et βουλεται 4, 14 om. γαρ 2 Petr. 2, 19 om. και 1 Ioh. 2, 20 οιδατε παντεσ 5, 13 τοισ πιστευουσιν 2 Ioh. 12 πεπληρ. η 3 Ioh. 7 εξηλθαν. Inprimis vero hac in re magni momenti sunt aliquot loci ubi soli Sinaiticus et Vaticanus vitiosum aliquid habent, ut (Marc. 4, 21 υπο λυχν. pro επι λυχν. accedunt 33. 69.) Iac. 1, 17 τροπησ αποσκιασματοσ 2 Petr. 2, 13 αδικουμενοι pro κομιουμενοι (sed accedit nunc P palimps. Petrop.). Huc certe videtur etiam pertinere Marc. 15, 21 εγγαρευουσιν, quam formam Sinaiticus etiam Matth. 5, 41 habet. Simili ratione utuntur Marc. 12, 4 ubi cum BL commune habet εκεφαλιωσαν Act. 3, 7 σφυδρα cum A 1 Petr. 1, 23 εκ φθορασ φθαρτησ cum AC 2 Petr. 2, 4 σειροισ ζοφοισ cum A Hebr. 11, 35 γυναικασ cum AD Apoc. 9, 10 ομοιοισ (cf. etiam 7, 14 εκινησαν cum απεκεινησαν in A 11, 11 ημισου et 19, 20 τησ καιομενησ in ℵ et A solis) cum A.

His in N. T. Sinait. (uti etiam in maiore totius codicis editione) plura eiusmodi adiunximus quae Sinaiticus cum solis BD, BC, BA, BI, BL etc. tuetur: quae quum facile magno numero excerpi queant, h. l. praetermittimus. Nec magis repetemus quae cum binis Vaticani sociis ut CZ, LZ, LR, AD communia habet. Praebebimus vero lectionum exempla quae cum solo D vel L vel Z vel C vel A Sinaitico sunt communes.

Cum D (Cantabrig.) solo: Matth. 1, 14 σαδωχ 4, 2 κ. τεσσερακ. νυκτασ 5, 13 το αλα et 22 ραχα 9, 5 αφιονται 9, 28 οι δυο τυφλοι 21, 27 ειπαν 24, 21 ουκ εγενετο et 24 πλανηθηναι 27, 45 εκατονταρχησ Marc. 4, 36 ησαν 6, 35 γινομενησ 9, 12 αποκαταστανει 16, 6 om. τον ναζαρηνον Luc. 5, 3 εν τω πλοιω εδιδ. 10, 19 ουδεν υμασ αδικησει 10, 35 πανδοκεἱ 24, 19 εν λογ. και εργ. Ioh. 1, 6 ην ονομα αυτω 1, 15 om. λεγων 4, 14 ο δε πινων 4, 17 εχεισ pro εχω 4, 24 προσκυνδει et om. αυτον 4, 25 αναγγελλει 4, 27 και εν τουτω (4, 33 om. ουν cum d e Syra Curetoni et Schaafii invito D Graece) 4, 38 απεσταλκα 4, 42 σην μαρτυριαν 4, 45 ωσ ουν 4, 51 και ηγγειλαν, ibidem om. λεγοντεσ[1] 5, 42 ουκ εχ. την αγαπ. 6, 7 αποκρινεται 6, 11 ευχαριστησεν (D ηυχ.) και εδωκεν 6, 17 κατελαβεν δε αυτουσ η σκοτια (non item 69.) pro και σκοτ. ηδη εγεγονει 6, 33 ο του θεου 6, 46 εωρακ. τον θεον pro εωρ. τ. πατερα 6, 64 εξ υμων εισ. τινεσ 7, 31 πολλοι δε επιστευσαν εκ 7, 32 ηκουσαν δε 7, 37 ερχεσθω omissis προσ με 7, 40 ακουσ. αυτου των λογ. τουτων 7, 46 ουτωσ ανθρωπ. ελαλησεν 7, 48 πιστευει 8, 16 om. πατηρ 8, 41. 52. 57. 9, 28. 40. 11, 46 ειπαν 9, 19 ει ante ουτοσ εστιν 9, 35 και ηκουσεν 10, 11 et 15 διδωσιν et διδωμι 10, 25 omissum αυτοισ 11, 1 τησ μαριασ 14, 17 γνωσεσθε Act. 16, 26 ανελυθη. Item in epistulis cum D (Clarom.) solo: Hebr. 10, 37 χρονισει 11, 33 ηργασαντο 12, 21 εκτρομοσ 13, 15 om. ουν 13, 21 om. εργω.

[1] Uno igitur capite 4 Sinaiticus et Cantabrigiensis omnium soli undecies consentiunt. Per totum Iohannis evangelium eosdem prae ceteris omnibus convenire maxime memorabile est. Nec tamen alio Novi Testamenti libro Sinaiticus magis propriam textus formam habet.

Cum L solo in evangeliis: Matth. (ℵ[b] 6, 26 εισ τασ αποθηκασ) 18, 17 ειπον pro ειπε 19, 18 ποιασ φησιν 27, 31 εκδυσαντεσ (nisi quod L inepte και ante ενεδυσαν ex altera lectione habet) Marc. 12, 34 om. ει Luc. 8, 8 και εφυεν (pergit και επ. cum solo D) 9, 14 ησαν δε 14, 8 η κεκλημ. αυτου Ioh. 9, 4 του πεμψ. ημασ. Cum Z solo: Matth. 14, 19 εκελευσεν 17, 15 om. κυριε. Item 13, 1 εκ et 15, 22 εκραξεν accedentibus paucis minusculis (ut 21, 28. 21, 45. 22, 43 accedente L). Cum C solo: Matth. 10, 15 γη repetitum ante γομορρ. Marc. 4, 10 ηρωτουν Luc. 5, 28 παντασ Act. 9, 25 σφυριδι Apoc. 12, 6 τρεφουσιν. Cum A solo: Luc. 6, 8 τω την ξηραν Act. 14, 3 μαρτ. επι τω 28, 20 εινεκεν Iac. 2, 5 επαγγελιασ pro βασιλ. 4, 9 om. και ante κλαυσατε 4, 14 om. γαρ post ατμισ 1 Pet. 4, 17 οτι καιροσ 2 Pet. 1, 18 εκ του ουρανου 2 Ioh. 5 ειχαμεν 3 Ioh. 8 εκκλησια Col. 1, 4 κυριω pro χριστω Heb. 12, 7 τισ γαρ sine εστιν 11, 32 omissum τε post βαρακ Apoc. 2, 22 μετανοησουσιν 3, 7 ο αληθινοσ ο αγιοσ 4, 4 θρονουσ εικ. τεσσαρεσ 4, 9 επι τω θρονω 5, 10 βασιλειαν 5, 13 τω αρνιω omisso και et 6, 4 εδοθη λαβειν sine αυτω: quod utrumque codex Sinaiticus ex emendatione habet 9, 8 ειχαν 9, 14 λεγοντα 9, 21 πονηριασ pro πορνειασ 11, 16 και εικοσι 17, 6 ειδα 20, 11 του προσωπου 21, 1 απηλθαν et 10 επι οροσ 22, 5 φωτ. επ αυτουσ. (2 Petr. 2, 4 ζοφοισ Apoc. 9, 10 ομοιοισ 11, 11 ημισου 19, 20 τησ καιομενησ, quae maxime memorabilia sunt, iam supra indicavimus.)

Si quid est quod probet, Sinaiticum codicem et Vaticanum ab antiquiore communi fundamento pependisse, Sinaiticum vero vel propius ab eo abfuisse vel arctius ei adhaesisse, certe illud est quod non modo plurima soli communia habent, non exclusis quae miro vitio laborant, sed etiam tot lectiones quas unus aut alter ex iis qui maxima cum Vaticano cognatione continentur invito ipso conservavit, in Sinaitico coniunctae repertae sunt. Qua in re etiam illud grave est, quod ubi tacet Vaticanus, ut in extrema parte epistulae ad Hebraeos et in apocalypsi, Vaticanam rationem in sociis tantum superstitem etiam Sinaiticus tuetur. Ceterum inter viros criticos constat Alexandrinum codicem in altera Novi Test. parte antiquiorem et sinceriorem textum quam in evangeliis conservasse. Hinc fit ut inde ab actis app. multo arctiore quam per evv. cum Sinaitico ille vinculo teneatur: id quod non satis ex allatis Alexandrini lectionibus intellegitur quia in epp. saepe accedit unus vel alter testium reliquorum nobilissimorum, inprimis D Claromontanus, socius gravissimus, ut Heb. 11, 8 τοπον absque τον 11, 11 ηλικιασ absque ετεκεν 11, 32 με γαρ 11, 34 et 37 μαχαιρησ 11, 34 εδυναμωθησαν 11, 35 γυναικασ 12, 9 πολυ 13, 9 περιπατουντεσ.

Alterum genus ex iis Sinaiticis lectionibus constitutum est, quas a codd. ABCDL simillimisque antiquissimis desertas gravissimorum patrum vel interpretum confirmat auctoritas. Praeter illa quae sectione priore prolata sunt, huius generis exempla haec sunt.

Matth. 5, 28 επιϑυμησαι sine αυτην aut αυτησ cum 236. Clem. Orig. Isidoro aliis 6, 20 και pro ουδε cum 1. Italae cdd. plerisq. Syr^{cur} Cypr. aliis 6, 32 ο πατ. υμων (sed ℵ* praem. ο ϑεοσ) sine ο ουρανιοσ cum minusc. duobus Syr^{cur} It^{pler} vg Clem. Cypr. aliis 7, 4 λεγεισ pro ερεισ cum Ital^{pler} vg Lucif. 7, 13 om. εισιν cum Sahid. 8, 6 om. κυριε cum Syr^{cur} Hil. 9, 5 εγειρε περιπατει nulla coniunctione interposita cum Sahid. 9, 21 om. μονον cum Italae cdd. tribus 15, 31 om. κυλλουσ υγιεισ cum minusc. duobus Copt. Syr^{cur} Ital. cdd. plerisq. etc. 16, 12 απο τησ ζυμ. των φαρισαιων κ. σαδδουκαιων αλλα απο cum Syro^{cur} solo (similiter unus Ital. cod.) (23, 6 huc non pertinet; τασ πρωτοκλισιασ enim est ℵ^{c}, quod tuetur ille cum minusc. aliquot It^{pler} Syr^{cur} aliis Basilio) 23, 35 om. υιου βαραχιου cum minusc. duobus et Eusebio bis 24, 45 cum minusc. fere decem Ephr. Syro Basilio Chrysost. τησ οικιασ pro τησ ϑεραπειασ vel οικετειασ Marc. 1, 1 om. υιου ϑεου cum minusc. duobus Irenaeo^{semel} (Gr. et Lat.) Orig.^{quater} Bas. Victorin. aliis 1, 15 om. λεγων (και λεγων) cum Origene et duobus cdd. Latinis 3, 6 ιωσηφ (pro ιωσητοσ, ιωση) cum minusc. uno pluribus Ital. cdd. et vg 4, 37 om. ωστε ηδη etc. cum Italae codice e 6, 35 om. αυτω cum minusc. tribus Ital. cdd. duobus et vg 9, 6 τι απεκριϑη cum Orig.^{bis} 10, 30 om. οικιασ usque διωγμ. cum Italae codice k Luc. 2, 15 ελαλουν πρ. αλλ. λεγοντεσ cum quinque Ital. cdd. 9, 10 om. πολεωσ καλουμ. βηϑσ. cum minusculis et Syra^{cur} 12, 8 om. των αγγελων cum 259. et Marcione apud Epiph. Ioh. 1, 20 om. και ωμολογ. sec. loco cum Ital. codice e et Syr^{cur} 2, 12 om. και οι μαϑ. αυτου cum minusc. aliquot Ital^{sex} Armena 3, 5 των ουρανων cum minusc. paucis Docetis apud Hippolytum Orig^{int} aliis 4, 33 ελεγον nec ουν nec δε addito cum Italae cdd. d e Syr^{cur} et Syr^{schaaf} 4, 42 αληϑωσ ουτ. εστιν cum Syr^{cur} aliis et Orig.^{bis} 4, 50 τω λογω του ιησου cum Syra^{cur} 6, 51 εκ του εμου αρτου cum Ital. cdd. a e Cypr. Hil. 7, 39 πνευμα sine αγιον aut δεδομενον cum KT minusc. duobus Orig.^{quater} aliis 9, 21 om. αυτον ερωτησατε cum Ital. codice b Sahid. et Chrysost. 10, 4 τα ιδια cum Goth. Hebr. 4, 2 συνκεκερασμενοσ cum 17. aliis d e Syr. Cyrillo 11, 13 κομισαμενοι (testibus reliquis προσδεξαμενοι et λαβοντεσ praebentibus) cum 17. aliis Chrys. 13, 25 omittit αμην cum 15. et Fuldensi Act. 17, 25 ωσ προσδεομενοσ cum minusc. uno d e Theodoret. Ir^{int} 21, 16 ιασονι cum Copto et cdd. Lat. 27, 16 κλαυδα cum minusc. aliquot Copta Syr.^{post} et Syr.^{post} Graece in margine 1 Petr. 2, 21 απεϑανεν pro επαϑεν cum minusc. Syr. Arm. Ephr. Amb. aliis 2 Petr. 2, 14 ακαταπαυστουσ αμαρτιαισ cum m *(incessabiles delictis)* 1 Ioh. 5, 20 το αληϑινον cum Sah. Idac. Facund. Apoc. 2, 17 εκ του μαννα cum Primasio *de manna* 3, 9 γνωση cum 14. et Primasio 11, 10 πεμπουσιν (recte post χαιρουσιν et ευφραινονται) cum vg^{cod} et Tich. 12, 5 ηρπαγη cum minusc. aliquot Hippol. Methodio 17, 4 αυτησ και τησ γησ cum Syris cdd.

Restant exempla lectionum tertii generis, quas Sinaiticus sine ullo socio tuetur. In his magnum est bonitatis discrimen.

Sunt enim quae invitis omnibus maxima probabilitate commendentur, rursus aliae nullam commendationem habent nisi quod in codice omnium antiquissimo scriptae sunt. Etiam hac in re insignis similitudo Sinaiticum inter et Vaticanum codicem intercedit; et ille enim haud paucas lectiones praebet a ceteris omnibus desertas. Cohaeret hoc cum summa librorum illorum vetustate nec commune habent nisi cum aliis testibus simili vetustate cuiusmodi sunt plures Italae codices, ut Vercellensis, Bobbiensis, Palatinus, et qui Italam cum Graeco fonte coniunctam praebent Cantabrigiensis et Claromontanus, item prae aliis multis Syrus Curetoni (ineunte fere saec. quinto scriptus).[1] Pendent autem lectiones istiusmodi minime ab ipsa horum testium aetate, sed vestigia sunt licentiae illius qua duo maxime priora saecula circa textum sacrum videntur abusa esse, posteriora vero tempora, certe iam inde a quarto saeculo, omnino abstinebant. Pro singulari autem Sinaitici et Vaticani praestantia, quos saepissime uno atque altero socio accedente verum tenere vix dubium est nec raro a codicibus reliquis omnibus destitutos antiquissimorum patrum auctoritas a suspicione arbitrii vindicat, probe videndum est ne quicquam, licet soli praebeant, temere, statim primo quasi obtutu abiiciamus.

Ut igitur de ingenti numero pauca afferamus, solus haec habet: Matth. 3, 6 om. υπ αυτου 3, 11 habet εγω μεν γαρ υμ. βαπτιζ. 8, 28 γαζαρηνων 11, 8 ανϑρωπον ιδειν pro ιδειν ανϑρωπον 14, 23 om. απολυσασ τουσ οχλ. (quod non propter ομοιοτ. excidit quum και retentum sit) 15, 5 ουδεν εστιν ου μη τιμηση 21, 17 εξηλϑεν sine εξω τησ πολεωσ 22, 39 δευτερα ομοια (Vaticanus δευτερα ομοιωσ, reliqui δευτερα δε ομοια) 23, 4 φορτια μεγαλα βαρεα (reliqui βαρεα και

[1] Certe Syri Curetoni exempla nonnulla adscribamus lectionum quas vel omnium solus vel certe nullo codice Graeco comitante habet. Matth. 1, 21 habet *mundum* pro τον λαον αυτου 1, 22 om. ολον cum Ir. interpr. et Epiph. 1, 24 praebet *Mariam* pro την γυναικ. αυτου 2, 14 *Ioseph autem* pro ο δε (similiter Ital. cdd.) 2, 23 δια του προφητου cum Ital. cdd. plur. et versionibus aliis pro δια των προφητων 3, 3 *dei nostri* pro αυτου cum b Cyrillo et Iren. interprete 3, 15 post αφιησιν αυτον add. *ut baptizaretur, et baptizabat Iesum* 4, 17 ad φωνη add. (cum uno Ital. codice) *audita est* 6, 16 om. σκυϑρωποι 6, 32 om. απαντων 7, 22 post κυριε κυριε add. ου τω σω ονοματι εφαγομεν και επιομεν, quorum similia etiam apud Iustinum et Origenem inveniuntur. Unus codex Graecus accedit 6, 7 ubi cum Vaticano υποκριται pro εϑνικοι habet 6, 27 ubi cum minusc. uno et pluribus Ital. cdd. μεριμνων om.

δυσβαστακτα, βαρεα, δυσβαστακτα, δυσβ. κ. βαρ.) 26, 50 ο δε sine ιησουσ 26, 61 ειπαν: similia saepe 28, 5 ειπεν sine ταισ γυναιξιν 28, 13 λεγοντεσ οτι ειπατε οι (reliqui λεγ. ειπατε οτι οι) Marc. 1, 39 ηλθεν κηρυσσιν (reliqui ην κηρυσσων, BL et א^c ηλθεν κηρυσσων) 6, 29 ηραν το πτωμα αυτου και εθηκαν αυτον (pro αυτο) Marc. 8, 7 και ευλογησασ αυτα παρεθηκεν. Ita vix dubium est scripsisse evangelistam. Mira vero est in ceteris libris scripturae varietas: και ταυτα ευλογησασ [alii αυτα ευλ., ευλ. αυτα, ευλ., D ευχαριστησασ] ειπεν [D εκελευσεν, item it vg] παρατιθεναι [alii παραθειναι, παρατεθηναι, παραθετε] και αυτα [alii και ταυτα ante παρ., D και αυτουσ ante εκελευσεν, alii om. κ. αυτ. Etiam additur τω οχλω] 12, 42 μια γυνη χηρα Luc. 6, 42 πωσ δε (alii πωσ, και πωσ, η πωσ) 8, 40 προσδοκ. τον θεον pro πρ. αυτον 8, 42 οτι θυγ. μονογ. αυτω sine ην 8, 51 ουδενα αφηκεν συνεισελθειν αυτω pro ουκ αφ. εισελθ. ουδενα 10, 6 επαναπαησεται pro επαναπαυσεται 13, 4 επεπεσεν pro επεσεν Ioh. 1, 25 και ειπον αυτω sine και ηρωτ. αυτον 1, 32 ωσ περιστ. καταβαινον εκ του ουρ. και μενον pro καταβ. ωσ περ. εξ ουρ. και εμεινεν 1, 34 εστ. ο εκλεκτοσ του θεου pro εστ. ο υιοσ τ. θ. 1, 37 ηκουσαν αυτου pro και ηκουσαν αυτου 4, 27 επηλθαν (B ηλθαν, reliqui ηλθον) 5, 2 το λεγομενον pro η επιλεγομενη vel η λεγομενη 5, 5 ανθρωποσ pro ανθρ. εκει vel εκει ανθρ. 6, 23 εκ τιβεριαδοσ εγγυσ ουσησ οπου (cf. etiam quae sequuntur) pro εκ τιβ. εγγυσ του τοπου οπου 6, 27 εργαζεσθε βρωσιν μη την απολλυμενην pro εργ. μη την βρ. την απολλ. 6, 64 ην ο μελλων αυτον παραδιδοναι pro εστιν ο παραδωσων αυτον 7, 22 ο μωυσησ pro δια τουτο ο μω. 7, 27 γινωσκει αυτον ποθεν εστιν pro γιν. ποθ. εστ. 7, 44 επεβαλεν αυτω τασ χειρασ pro επεβ. (εβαλ.) επ αυτον τ. χ. 7, 45 και λεγουσιν 7, 50 λεγ. νικοδ. πρ. αυτ. praetermissis rectissime verbis quae mirum in modum fluctuant et ex 19, 39 huc inlata sunt: ο ελθ. προσ αυτον προτερον 8, 12 εχει pro εξει 8, 57 εωρακεν σε pro εωρακασ (Vaticanus εωρακεσ) 9, 10 ελεγαν ut saepe (nec raro etiam Vat.) 10, 24 ειπον pro ειπε 9, 22. 26. 11, 12 et 37 ειπαν 11, 43 εκραυγαζεν pro εκραυγασεν 13, 24 πυθεσθαι τισ αν ειη περι ου ελεγεν και λεγει αυτω ειπε τισ εστ. Hoc loco alii πυθεσθαι τισ αν ειη (D addit ουτοσ, alii om. τισ αν ειη), alii και λεγει αυτω ειπε τισ εστ. 17, 10 και εμοι αυτουσ εδωκασ (vide quae praecedunt et quae sequuntur) pro και τα εμα παντα σα εστιν και τα σα εμα 19, 16 et 23 οι δε λαβοντεσ τον ιησουν et οι σταυρωσαντεσ Ioh. 21, 25 hunc versum ipse scriptor (vide supra sect. 3.) omittit. [1] Vix alia lectio maioris ponderis inveniri poterit. Quem enim versum testes antiquissimi nostri omnes quum codices tum interpretes et patres, ducibus Origene[quinquies] et Pamphilo, pro Iohanneo probant, quamvis ex longo inde tempore, testibus variis scholiis, in dubium vocaverint maximeque nostra memoria multi pari subtilitate iudicii atque veneratione sancti evangelistae conspicui reprobaverint, eum codex Sinaiticus rarus apostolicae veritatis vindex testatur in antiquiore exemplari, unde descriptus est, locum non habuisse. Quod testimonium nequaquam eo debilitatur quod is qui collegae scripturas recognoscebat et ad aliud exemplar corrigebat eum versum curiose supplevit: multo enim ante quam scriberetur codex pervulgatum illum iam fuisse notissimum certissimumque est. Rom. 8, 27 εραυνων: quae forma quum ubique in Nov. Test. testata esset, hoc solo loco nondum habebat

[1] Per errorem accidit ut cod. 63. eiusdem lectionis i. e. omissionis huius versus testem afferrent edd. criticae. Vide supra pag. XXXXVIII.

testem. Eph. 4, 25 λαλειτε εκαστοσ αληθειαν προσ τον πλησιον pro λαλ. αλ. εκ. μετα του πλ. 1 Tim. 6, 17 μη υψηλα φρονειν pro μ. υψηλοφρο., ibidem καιρω pro αιωνι 2 Tim. 3, 2 om. οι ante ανθρωπ. Act. 7, 43 ρομφαν (B ρομφα, alii ρεφαν, ρεμφαν, ρεμφαμ etc.) 28, 21 κατα σου pro περι (παρα) σου Iac. 3, 3 ειδε γαρ των ιππων pro ιδου (ει δε) των ιππ. 3, 6 η γλωσσα πυρ pro και η γλ. πυρ, ibidem και σπιλουσα pro η σπιλουσα 1 Petr. 2, 15 φιμοιν et 5, 8 καταπιν 1 Ioh. 5, 16 αιτησεισ et δωσεισ Apoc. 1, 1 αγιοισ pro δουλοισ et ιωανει pro ιωαννη 1, 7 οψονται αυτ. πασ οφθ. και οιτινεσ εξεκεντησαν pro οψεται et αυτον εξεκ. 1, 17 επεσα εισ τουσ ποδ. αυτ. ωσει νεκροσ pro προσ τουσ et ωσ νεκρ. 2, 18 ωσ φλοξ pro ωσ φλογα 3, 16 παυσαι του στοματοσ σου (sequitur οτι λεγεισ οτι πλουσιοσ ειμι etc) pro μελλω σε εμεσαι εκ του στομ. μου 4, 8 εν εκαστον αυτων ειχον 6, 10 εκδικησεισ pro εκδικεισ 11, 14 παρηλθεν ιδου ερχεται η ουαι η τριτη ταχυ 13, 5 εξουσια ποιησαι ο θελει 14, 6 αιματα αγιων κ. προφητ. pro αιμα αγ. κ. πρ. 16, 6 οπερ αξιοι εισιν 19, 13 περιρεραμμενον pro βεβαμμενον 21, 3 και φωνη μεγαλη εκ τ. θρον. λεγουσα pro και ηκουσα φωνησ μεγαλησ ε. τ. θρ. (ουρ.) λεγουσησ 21, 3 sq. αυτοσ ο θεοσ εσται μετ αυτων και εξαλειψει παν δρακυ εκ των οφθ. αυτ. 22, 12 αποδοθηναι pro αποδουναι 22, 17 και πνευμα και νυμφη λεγουσιν 22, 21 μετα των αγιων pro μετ. παντων υμων vel μετ. παντ. τ. αγιων vel μετ. παντων.

Quibus omnibus expositis vix opus erit ut addam, quem codici Sinaitico in numero praestantissimorum codicum nostrorum deberi locum putem. Dignus videtur qui omnium principatum teneat. Quod etsi non ita intellegi velim ac si ubique, exceptis vitiis manifestis, textum sacrum ad normam codicis Sinaitici edi iubeam, tamen nullus alius est quo tutiore fundamento textus constituendi uti possimus. Ut igitur in re exercenda critica primas huic libro partes deferendas, ita pristinam ex eo textus sacri integritatem non repetendam duco nisi adhibitis simul diligenter religioseque Vaticano simillimisque summae antiquitatis testibus reliquis. Illud mihi quidem minime dubium est, thesaurum Sinaiticum providente Deo ex tenebris protractum lucique redditum litterarum sacrarum studiis profuturum esse plurimum destinatumque ad id esse ut, quicumque quae litteris consignarunt sanctissimi apostoli aeternae salutis veritatisque divinae caussa maximi facimus, quum salutis tum veritatis certiores fieremus.[1]

[1] Expositum est hoc loco in Prolegg. Novi Test. Sin. p. XXXIX de Porphyrii archimandritae circa textum Sinaiticum erroribus, quippe quem haereticae fidei esse opinatus est. Non mirum esset si quis alius ex contrario auctoritatem codicis nimio fidei catholicae studio — cf. Mt. 1, 25 Luc. 8, 40 Ioh. 1, 18 Act. 20, 28 — suspectam diceret. At eiusmodi rationes alienae sunt a sano critico. Erravit autem vir doctissimus, offi-

Compare this conclusion with that expressed by Philipp Buttmann in the Prolegomena to his edition of the Vatican Codex p. 488. Berlin. 1860

VI.

Iam supra breviter significatum est et tota ipsius libri facies docet hanc novam textus Sinaitici editionem usui accommodatam esse. Postquam uberius expositum est quae codicis ratio sit et quae scriptura, non est quod doceamus accentus ac spiritus cum apostrophis a codice prorsus alienos esse; nec magis distinctiones aut interpunctio a codice pependerunt, nisi si quid ipsi codici in commentario tribuitur.[1] In textu exscribendo non ex re esse visum est ut retineremus antiquorum scriptorum circa ει et ι, αι et ε vocales licentiam. Nec igitur ab usu vulgari praeceptisque grammaticorum discessum est, si haec excipis. Primum in nominibus propriis scripturam codicis, etiamsi fluctuat, ubique conservavimus, ut μωυσησ et μωσησ, σαλομων et σολομων, ηλιασ et ηλειασ, πιλατοσ et πειλατοσ, ιεριχω et ιερειχω, ελισαβετ et ελεισαβετ, μακαιδονια (quod tantum non ubique legitur) et μακεδονια, ναζαρετ et ναζαρεθ, αμιναδαβ et αμιναδαμ, μαθθαιοσ et ματθαιοσ, nisi quod non retentum est ε pro αι in -αιοσ, -αια etc. positum, ut μαθθεοσ, βαρθολομεοσ, ιουδεοι, ιουδεασ, γαλιλεασ, ζεβεδεου, κυρηνεον. Porro conservavimus ει et ι ubi in codice constanter praeter morem sed ex usu fere codi-

ciis ac benevolentia nobis ipsis coniunctus, ea in re maxime propterea quod antiquissimam textus historiam, quae magni studii assiduitatem poscit, plurimum ad rem criticam valere nesciebat. Quod si nunc ego denuo perstringere vellem, in eos peccarem qui quum inter nos vivant — sunt tamen paucissimi — Sinaitico codice abusi sunt ad miram ipsorum ignorantiam insolenter venditandam. Neque magis huc pertinent quibus l. l. pag. XL sq. historiam Hermae Simonidei Lipsiensem repetendam censebam.

[1] Quam interpungendi libertatem codex dedit, ea passim non satis usi videbimur, ut Iac. 3, 5 sq. et 4, 4: quibus de locis Henricus Ewald, quum anno 1863 in act. Gotting. fascic. 35 de Novo Testamento Sinaitico referebat, ingeniose commentatus est. Priore enim loco, ex auctoritate codicis και ante η γλωσσα abiecto et και σπιλουσα pro η σπιλ. substituto, ιδου ηλικον πυρ ηλικην υλην αναπτει cum η γλωσσα quod sequitur coniungi vult, πυρ vero trahi ad sequentia: ο κοσμοσ (ornamentum) τησ αδικιασ η γλωσσα καθισταται etc. Altero loco μοιχαλιδεσ prioribus adnectendum censet, non iis quae sequuntur. Profecto magna utrumque probabilitate valet.

cum antiquissimorum posita sunt atque etiam analogiae ratione (ανδρια et ανδρεια) defendi possunt. Huc pertinent σαμαρια, σαμαριτησ, σαμαριτισ, αντιοχια, καισαρια, σελευκια, quae quidem etiam ex priore lege servanda erant, item αναιδιαν, αρεσκιαν, δουλιαν, οφθαλμοδουλιαν, εθελοθρησκια, ειλικρινια, επιεικια, επιμελιασ, κολωνια, κολακιασ, μαγιαισ, πορνια (ita ubique praeter 1 Thess. 4, 3 folio a D scripto), ποριαισ, πανδοκιον, πραϋπαθιαν, ταμιον, αγγιοισ, item δανιον, δανισασθαι, item κεραμειον, νινευειταισ, ισδραηλειται, τραπεζειταισ, λευειτησ, item ιστηκει. Etiam in voce στρατια et στρατεια scripturam codicis expressimus. Non recepimus eiusmodi ut βαπτισι, ισχυει, ποιμανι, φυγιν, ζητιν, εγερθισ, εκι, ισ, ιρηνη, πετινα, ονιδιζειν, πλισται, σισμοσ, διλοι, επεισκιαζουσα, σπιρουσιν, πιραζων, ανετιλεν, οφιλημα, σκοτινον, φωτινον, ειασπισ, ικων, ειλεωσ, καταλιμμα, υπολιμμα, ανεκλιπτον, ιδωλιω (ιδ- ℵAFG, -λιω ℵABDL), ιδωλον, ιδωλοθυτον, γεινεται et γεινωσκω (quod utrumque multo saepius in Vaticano quam in Sinaitico legitur), ερειψαν, τελιοσ, αχριον, μειχρων, ακρειβωσ, εκστασεισ ελαβεν (Luc. 5, 26). Nec magis usum deseruimus ubi scriptura codicis admodum fluctuat inter -εια et -ια, -ειον et -ιον, ut in αληθεια, ασεβεια, ασθενεια, απωλεια, βασιλεια, εγκρατεια, ενεργεια, ιερατεια, προφητεια, πολιτεια, μνημειον, σημειον, aut ubi pro raritate qua vox aliqua in N. T. posita est nil auctoritatis a codice contra usum sumi potest, ut in βραβειον. Quae res quam ambiguitatem habeat in promtu est; nec poterat facile lex scribi quae arbitrium excluderet, nisi aut ubique codicis scripturam aut ubique usum et grammaticorum praecepta observanda statueremus.

Non aeque dubium erat utrum ederemus ubi αι et ε promiscue posita sunt. Haud raro enim scribitur σαδδουκεοι, φαρισεοι, ποιμαινεσ, δεμονιον, ενεπεχθη, κεουσιν, κενοσ (pro καινοσ) εστε pro εσται, εσεσθαι pro εσεσθε, απολεσε, αρξοντε cum similibus plurimis, quae ubique corrigenda erant nisi mutata scriptura sensus mutabatur, ut Mt. 12, 33 γινωσκετε pro γινωσκεται, quemadmodum Mt. 24, 32 et ll. pp. in Vaticano codice pro γινωσκετε corrector γινωσκεται substituit. Nec magis scripturae υ pro οι, quae verbo ανοιγειν in antiquissimis libris

fere propria est, parcendum erat, aut η pro ει (ut η μη pro ει μη) scripto, quod perraro invenitur.[1]

In formis grammaticis quae Sinaitico codici cum Vaticano et similibus fere communia sunt retinenda iudicavimus.[2] Huc pertinent etiam εμισηκεν, εμαρτυρηκεν (in Ioh. evang. et epp.), εγεννημεθα, quae perfecti formae quum aliquoties recurrant, non ex mero vitio videntur fluxisse.[3] Pauca alia, ut εμεινον, συνισασιν, ανασχεσθε, μεταλαβαν, quae non in textum recepimus, in commentario notata sunt. ν εφελκ.[4] et ουτωσ ante consonam ubique ex codice edidimus.

Quae aperto vitio in codice scripta sunt, vel singulis corruptis litteris vel verbis syllabis litteris omissis, qua in re scriptor saepe propter ὁμοιοτέλευτον erravit[5], ea maxime antiquorum correctorum ope emendata edidimus. Quibus de emendationibus plerisque in commentario refertur; sunt vero etiam quae nullam notam additam habent. Huius generis sunt: ενυμνιον pro εν υμιν ποιμνιον, ut C correxit, κατην pro κατα

[1] Litteris ex itacismo confusis nec Sinaiticus antecellit Vaticano nec Vaticanus Sinaitico. Differunt tamen eo quod Vaticanus saepius ει pro ι, Sinaiticus ι pro ει substituit. In Vaticano creberrima sunt γεινεται, γεινωσκω, τειμη (επετειμησεν τειμιουσ πολυτειμον φιλοτειμεισθαι), κρεινω (ανακρεινεται διακρεινομενοσ), θλειψισ, θλειβω, πειπτω, πεινω, μεισω, μεικρον, λειαν, γαλειλαιοι, φαρεισαιοι et similia.

[2] Spectat huc etiam ιστηκει, ιστηκεισαν, quod iam supra commemoratum est. Etiam ιδον et ειδον ubique ex codice edidimus. In eodem verbo inconstantiae accusandi sumus quod praesentis formas in ει, ut ινα ειδωσιν, ινα ειδω, ab initio libri correximus, sub finem vero aliquoties, ut Apoc. 18, 7 ου μη ειδω, retinuimus. In Homero aliisque ειδεται, ειδομενοσ edi constat.

[3] Cf. εμνηστευμενην, quod Lc. 2, 5 soli ℵ A B*C*D*L contra vulgatam scripturam μεμνηστευμενην tuentur. Similiter εκτημαι et κεκτημαι in codicibus inveniri constat.

[4] Memorabile est Sinaiticum et Vaticanum non raro consentientes ν εφελκ. praeter solitum abiicere.

[5] Locis eiusmodi nonnullis supplementum uncis circumdedimus, quippe ubi dubitari possit an ex mera incuria omissum fuerit, ut Mt. 5, 45. Idem fecimus ubi supplementum gravius etiam a correctoribus praetermissum est, ut Apoc. 7, 5 sqq. Ioh. 3, 20 verba και ουκ ερχ. πρ. το φωσ uncis circumclusimus, quippe quibus sublatis oratio ita procedat ut sensum habeat. Eo vero qui sequitur versu verba ο δε ποιων usque τα εργα αυτου absque signis in textum admissa sunt quia salvo sensu abesse non possunt.

την, περισσω pro περισσωσ, γεννηται pro γεννητοισ, οψιασ γενομενουσ (c -νησ), στυγηται pro στυγητοι, ανακτησιν pro αγαν., εκλησιασ (non corr.) pro εκκλ., ποισαι (nec correctum) pro ποιησαι, ανασι pro ανασειει (c -σιει), εκ του καλουντασ (nec correctum), επιλαβομενοι-επεθηκεν (c -καν), αυτοσ-απεκριναντο (c -νατο), ουτοσ -εμελλον (c -εν), σφραγισαμενοισ (non correctum) - απελευσομαι, προσεχοντεσ - διδασκαλειασ (c -αισ), του pro τουσ, κρινατε υμασ (c -εισ) ο φημι, ο μειζον δουλευσει, αποκριθη (c απεκρ.) ο ιησουσ, ημεισ (a et c υμεισ) - ποιειτε, κηρυσσομεν - εαυτουσ - δουλουσ ημων (nec corr.) cum similibus locis ubi υμεισ et ημεισ manifesto confusa sunt, item ubi littera vel syllaba exeunte versu scripta per incuriam ineunte eo qui sequitur repetitur, ut μνησ στηθισησ, vel ubi similiter peccatur ut inter δυ et μεωσ excidit να syllaba.[1] Nonnullas lectiones intactas dedimus quae pro vitiosis habendae videntur et tamen habent quo defendantur, ut 1 Petr. 2, 25 επιστραφητε pro επεστραφητε. Nec magis mutavimus Mc. 14, 35 ει δυνατον παρελθειν απ αυτου η ωρα, ubi duas constructiones mixtas esse apparet, nec Ioh. 10, 29 ο δεδωκεν παντων μειζων εστιν, ubi scriptura codicum satis fluctuat, nec Lc. 18, 5 παρενοχλειν μοι κοπουσ, ubi παρενοχλειν pro παρεχειν μοι κοπουσ in antiquiore exemplari notatum videtur, nec Hebr. 12, 21

[1] Etiam mira haec scripturae vitiositas cum Vaticano codice communis est Sinaitico, quod quidem multo magis ex conlationibus ante Maium institutis quam ex editionibus Maii discitur, inprimis ex altera quae dicitur Bentleji conlatione. Ut autem Sinaitici ita etiam Vaticani vitia inepta permulta, quorum maximam partem posterior manus emendavit, a commentario huius editionis exclusimus. Ita Mt. 6, 25 habet μη μεριμνατε τ. ψυχ. ημων 6, 32 χρητε pro χρηζετε 8, 15 (item Mc. 1, 31) διεκονει et 25, 44 διεκονησαμεν 10, 14 om. μη δεξηται ante μηδε ακουσει 10, 19 μεριμνησητε 12, 33 απρον pro σαπρον 17, 23 τρι ημερα 24, 6 μελησεται pro μελλησετε 25, 10 εκλεισθη 25, 42 om. ουκ ante εδωκατε 27, 12 υπο των αρχιερεω 28, 3 ειδε (pro ειδεα) αυτου (in comm. ad Mt. iam notavimus 13, 14 ακουσατε pro ακουσετε 19, 17 omissum εισ ante εστιν 14, 19 κελευσατε pro κελευσασ 14, 2 omissum δια τουτο ante αι δυναμεισ 12, 32 additum ουκ ante αφεθησεται) Mc. 1, 14 με (pro μετα) το 1, 36 οι post και omissum 1, 38 λεγει αυτοι pro λε. αυτοισ et τασ εχομενα κωμοπολεισ 2, 3 αιρομενων pro αιρομενον 2, 12 αρα pro αρασ 4, 16 om. οι post σπειρομενοι 6, 22 ειελθουσησ 6, 40 ανεπασαν pro ανεπεσαν 7, 18 ασυντοι pro ασυνετοι 7, 21 διλογισμοι 8, 18 εχοντε pro εχοντεσ 8, 14 επελαθεντο (13, 13 εισ στελοσ Mai. ed. 1.) 14, 49 εκρατει (pro εκρατειτε) με Lc. 2, 37 αφειστα pro αφειστατο 3, 17 αβεστω 11, 46 φορτιζε pro –ζετε etc.

μωυσης ειπεν εκφοβος και εκτρομος, nec Act. 25, 23 ακρωτηριον pro ακροατηριον, et si qua alia huius generis sunt.

Inscriptiones et subscriptiones singulorum librorum ad fidem codicis edidimus; de quibus si quid desideratur — ut subscriptio evangelii Matthaei, inscriptio epistulae Iacobi[1], nec nos supplevimus.[2]

Capitula Ammonii cum canonibus Eusebii postquam ubicumque ipse codex habet quum in totius codicis editione tum in Novo Test. Sinaitico fideliter exscripta sunt, ab hac editione abesse passi sumus: quod vereor ne multis displiciturum sit. Per maiorem evangelii Lucae partem (ultimis numeris 106, 2 ad 9, 61 appositis) et duobus Matthaei foliis eos numeros desiderari indicatum est supra. Nec magis indicavimus lemmata quae passim in actis apostolorum manu perantiqua (vide supra pag. XXXVI) summis paginis adscripta sunt. Sunt autem haec, quae quorsum pertineant per se clarum erit: τα περι τον πετρον και ιωαννην και του εκ κοιλιας χωλου (sic): τα περι τον ανανιαν και την γυναικα σαπφειρας (sic): τα περι τον στεφανον: τα περι σιμωνος του μαγου: τα περι σαυλον, τα περι αινεαν, τα περι ταβιθαν: τα περι βαριησου του μαγου: τα περι λυδιας: τα περι τας αθηνας: απο των αθηνων ηλθεν ο παυλος εις κορινθον: τα περι τον απελλην: τα περι των εξορκιστων, τα περι δημητριον τον αργυροκοπον: τα περι ευτυχον οτε επεσεν απο του τριστεγου, item τοις πρεσβυτεροις της ασιας παυλου διαμαρτυρια: τα περι παυλον οτε ανεβαινεν ϊς ιεροσολυμα, τα περι των αγνισθεντων: παυλου απολογια προς τον λαον επιτρεψαντος του χιλιαρχου: του παυλου επι την επαυριον διαλεκτος προς τον χιλιαρχον περι της αποδημιας της εις τον αρχιερεα και το συνεδρειον: επιστολη κλαυδιου του χιλιαρχου προς φηλικα τον ηγεμονα, του παυλου απολογια προς φηλικα τον ηγεμονα: του παυλου η προς τον φηστον απολογια και εκκλητος: του παυλου απολογια προς αγριππαν τον βασιλεα: τα περι τον πλουν του παυλου ανερχομενου εις ρωμην.

[1] Nec paginarum titulos ista epistula habet; nostros ad modum ceterarum epistularum catholicarum accommodavimus.

[2] Numerus β sub altera ad Thess. epistula, qui in codice desideratur, suppletus est invito libro meo typographis proposito.

Versuum numerum hae decem Pauli epistulae subscriptum habent[1]: 2 Cor. χιβ', Gal. τιβ' Eph. τιβ', Philipp. σ' Coloss. τ', 2 Thess. ρπ', Hebr. ψν', 1 Tim. σν', 2 Tim. ρπ', Tit. ϙϛ'.

Commentarii sub textu ea est ratio, ut prima parte exhibeantur quae ad varias ipsius codicis Sinaitici scripturas pertinent, altera lectiones Vaticani a Sinaitico diversae, tertia Stephanianae itemque Elzevirianae. Dicendum autem erit paullo accuratius de singulis.

Primam partem maxime occupant veteres antiquissimae scripturae correctores. Siglis ^{a} et ^{b} comprehendimus omnes emendationes ante C septimi fere saeculi factas, licet plus quam duo auctores habeant. Cf. supra pag. XXXII sqq. Rursus inter C^{a} et C^{b} (vide supra pag. XXXVI sqq.) non distinximus nisi ubi alter ab altero satis distingui potest. Longe igitur plurima quibus ^{c} siglum praepositum est a C^{a} profecta sunt, nec tamen a C^{b} mutata. De reliquis correctoribus: C^{c} et C^{c*}, qui in apocalypsi ad C^{a}, quem simpliciter C diximus, accesserunt, item de E vide supra pag. XXXVIII sq. Ceterum certum est omnes hos correctores non coniecturas suas sed exemplaria quibus ipsi utebantur in corrigendo codice secutos esse: id quod in similes codices correctorum manus expertos quadrat omnes, ut Vaticanum, Alexandrinum, Ephraemi Syri rescriptum. Textus quem C corrector locis plurimis codici inferre studuit multo quidem propius ipso antiquissimo accedit ad usum Byzantinum recentioribus testibus plerisque communem, sed satis etiam ab eo differt ac passim lectiones praebet cum Vaticanis similibusque convenientes, ut Act. 27, 16 καυδα 2 Cor. 7, 12 αλλ ουδε ενεκεν του αδικηθεντος Col. 4, 9 γνωρισουσιν Mt. 17, 24 ειπαν 17, 25 ελθοντα Lc. 18, 28 τι αρα εσται ημιν.[2]

Vaticani codicis lectiones quaerenti plures viae patent, sed nulla satis certa. Postquam enim plures eius libri conla-

[1] De auctore horum numerorum diximus supra pag. XXXI.

[2] Idem passim etiam ν εφελκ. supplevit, quod ab initio non indicavimus, ut Mc. 1, 34 ηφιεν 4, 17 εχουσιν 4, 12 βλεπωσιν, ιδωσιν, ακουωσιν. Aliquoties vero etiam αι pro ε substituit ubi ε rectissime scriptum erat, ut Col. 4, 1 παρεχεσθαι pro -σθε, Heb. 10, 32 αναμιμνησκεσθαι pro -σθε.

tiones institutae sunt, prima anno 1669 a Bartoloccio, bibliothecae Vaticanae tum custode, quinquaginta fere annis post alterae duae impensis Richardi Bentleji et saeculo decimo octavo exeunte quarta ab Andrea Birch Dano, passim etiam anno 1843 a me, post a Tregellesio et Alberto Dressel quid codex praebeat exploratum est, nuper Romae prodierunt duae Angeli Maii editiones, altera maior Novum Testamentum cum Vetere complectens circa solemnia paschalia anni 1858, altera minor Novi tantum Testamenti anno 1859.[1] Opus vero rationibus criticis consentaneum qui exspectabant, quod sane omnes exspectare iubebant codicis fama et gravitas, Maiano opere falsi sunt. Ratio enim totius libri nihil commune habet cum codicum editionibus ad ipsorum manu scriptorum similitudinem institutis, cuiusmodi dudum contigerunt Alexandrino et Cantabrigiensi, nuper Ephraemi Syri rescripto, Claromontano, Sinaitico aliisque pluribus, sed textum ita praebet ut in vulgaribus Novi Testamenti editionibus usu venit: tali vero editione multa quae ad codicem penitus cognoscendum faciunt exprimi nequeunt. Etiam gravius vero detrimentum rei criticae eo allatum est quod ipsae lectiones codicis non ea qua opus erat accuratione exscriptae sunt, atque multis locis, ubi antiquissimam scripturam correctores attigerunt, vel antiquissima cum posteriore confusa vel certe correctorum studia non satis observata sunt. Inventus quidem est qui post mortem Angeli Maii (9. Sept. 1854) ex ipsius mente notisque quas reliquerat adhibitis opus viri celeberrimi recognosceret; sed nec emendationes Caroli Vercellone Barnabitae clarissimi doctissimique aliud valuerunt quam ut magnum errorum numerum auferrent, sat aliis relictis. Atque haec quidem in maiorem Maii editionem dicta sunt, ad quam etiam conformatae sunt Londinensis (ex officina Teubneriana Lipsiensi) anni 1859[2] et Leidensis anni 1860. Quod anno

[1] Totam laborum criticorum circa cod. Vat. historiam paullo accuratius descripsimus in Prolegg. ed. N. T. crit. mai. a. 1859.

[2] Liber iste tot vitiis scatet ut nisi maxima cum cautione adhiberi nequeat. Graviorum exempla pauca haec sunt. In Matthaeo: ιδυ pro ιδου, τη πνευμα, ανδρωποισ, τον πλοιον, φιλακτηρια, ηϑη pro ηδη (24, 32), ητοιμα-

1859 Romae insecutum est Novum Testamentum „secundis curis editum studio Angeli Maii", ut est in titulo, locis haud paucis veriorem codicis lectionem praebet nec nisi raro[1] priori posthabenda videtur, vel certe utra praestet dubium relinquit, multis vero locis et ipsa ex prioribus quas commemoravimus conlationibus emendanda est, nec desunt denique quae novum ipsius codicis examen postulent.

Iamvero hanc Vaticanarum cum Sinaiticis conlationem instituenti quid faciendum erat? Illud faciendum putavi ut quovis loco id darem quod mihi certum vel prae ceteris maxime probabile videretur, iis quae aliter haberent non adnotatis nisi aliqua probabilitate uterentur. An potius quicquid differt inter singulas auctoritates proponendum erat? At collectio eiusmodi[2] ab instituto huius libri abhorrebat, nec fere usui esse

σωμεν, σησ pro τησ, μηπωτε, πατροε. In Marco: om. τω ανϑρωπω (3, 3), καϑημευουσ, μυκυνεται, παρποσ pro καρποσ, γησ pro τησ, ϑυνασϑαι, ανϑρωτοσ, εξερανϑη, ηγηγερται, ηδελησεν, αμο pro απο, νιον, παταβασ, παταπετασμα. In Luca: το ασπασμον, ψνχη, ηγομονευοντοσ, ευρησητε pro -σετε (2, 12), ιηρουσαλημ (2, 25 item 13, 4), ανηζητουν, υχαρχων, υμο pro υπο, ατειτε, σται εσοι, ιρχυσεν, ευκοποτερον (16, 17), επεβλητο, ταὶ τοὺσ ὄχλοτσ (23, 4), ενεπαιζαν pro -ξαν (23, 36), ιερουσαλην. In Iohanne: Δεγει pro Λεγει, om. ουκ (5, 42), transpon. τα εργ. ϑεωρησ. pro ϑεωρ. τα εργ. (7, 3), πατ' ὄψιν, πρίνει, σαβαττον, ακολυϑει, παρρρησια, τροσ pro πρ., μειρκον, απρκριϑη, παρπον, εν τησ. In Actis: αναβαινον pro ανεβ., ανηστησαν, επληρουντο pro -ρουτο (7, 23), ται pro και, κροσηνεγκατε, γνναικασ, λερων pro λεγων, απα pro απο, επατονταρχησ, φνλακην, οσ pro ωσ (16, 4), αυαγγελισασϑαι, δειροντεσ pro δειραντεσ (16, 37), διονοιγων, ιερουραλημ, υμων pro ημων (22, 14), υποστεψαντι, οτινεσ, ανδραμυττηνω, ανδεσ, εβαλλομενοι.

[1] Ita Mt. 4, 15 ubi ed. 1. γαλειλαιασ praebet cum DL et Latinis testibus multis, ed. 2. vulgatum -λαια. Edidimus in commentario -λαιασ, neglecta alterius lectionis mentione. Mc. 2, 9. 11. 12. ed. 1. a prima manu κραβαττον, ed. 2. κραββαττον, quod valde dubium videtur. 1 Cor. 1, 11. ed. 1. a pr. manu αδελφ. μοι habet, a sec. αδ. μου; ed. 2. αδ. μου a pr., αδ. μοι a sec. At tam inepte correctum esse vix credibile est. Lc. 3, 32 ed. 1. ιωβηλ cum ℵ*, ed. 2. ιωβηδ.

[2] Recensum eorum locorum ubi auctoritates de lectione Vaticana dissentiunt Philippus Buttmann addidit Novo Testamento suo ad fidem codicis Vaticani recensito. Ac sane multum in eo laboris consumpsit auctor doctissimus. Sunt tamen quae rectius ab eo edita vellem. Ita lectiones quas ed. Ni. Ti. mea anni 1859 testatur in recensum retulit; at qui tandem etiam earum me testem lectionum dicere poterat quarum ipse auctorem Maium esse scripsi? Cf. Luc. 8, 51. 23, 35. 23, 38 ubi ad τινασ, ad

potest nisi iis qui ipsi in re critica habitant, ut falsum a vero possint distinguere. Sed unde hac in re iudicium nostrum pependerit quaeritur. Hoc clarum erit si docebimus constare saepe de vera codicis lectione invita ipsa utraque Maii editione. Constat enim tum si Bentleji testis i. e. Mico Italus et Andreas Birch adversum Maium testantur Elzevirianam codici lectionem tribuentem. Quum enim Maius Carolo Vercellone teste pessimam hanc edendi codicis viam inierit, ut editionem Elzevirianam inlatis lectionibus Vaticanis traderet typothetis, accidit facile ut intactum relinqueret Elzevirianum textum non observato codicis discrimine. Duo vero illos conlatores, quorum uterque, exceptis Lucae et Iohannis evangeliis a Micone

εκλεκτοσ, ad ὁ omissum „B^{mai}“ in ed. mea notatur. Luc. 19, 8 ipse in commentario scripsi „ημισεια cum B“, in supplementis notatur „B^{mai}* ημισια, ** -σεα.“ Ioh. 4, 5 notatur: „συχαρ cum uncialibus omnibus“ et „σιχαρ cum (B^{mai}) minusculis ut videtur paucis.“ Nihilominus his Maii lectionibus omnibus Buttm. meum testimonium adposuit. Similiter 1 Cor. 7, 17 apud me est: „B teste Bentlejo (non item Maio nec Birch. aut Bart.) om. ουτ. περιπατειτ. και.“ Buttm. vero notat: „ουτ. περιπατ.“ (male praetermisit και, ab ουτωσ enim ad ουτωσ sive conlator sive scriptor codicis transiluit) „perspicue leguntur I. II, om. Woid. Lachm. Tisch.“ Rursus alibi quod revera testatus sum praetermisit, ut Luc. 9, 59 et 13, 15 ubi κυριε a B* omissum et B* απαγων notavi, ut Ioh. 19, 35 ubi ινα και υμεισ „invito Maio“ ex collectionibus meis codici B tribui (Buttm. in ipso textu cum Maio erravit)“, ut Act. 8, 34 ubi (ex altera Bentleji) τουτο a B* omitti notavi, ut Hebr. 9, 10 ubi και post βαπτισμοισ omissum testor. Alibi vero ipsum contrarium mihi adscripsit, ut Mc. 14, 25 γεννηματοσ Luc. 13, 25 αρξεσθε (confudit versum 25 cum 26), Act. 17, 14 ubi et ad ευρακυλων et ad ευρακλυδων nomen meum apposuit; at relatis in supplementis posteriore quae est Vercellonii et ipsius Maii lectione (ευρακλυδων) addidi: „utrumque ut videtur male.“ Editionum Maii lectiones passim non recte notavit, ut 1 Cor. 14, 16. 2 Cor. 5, 15. 7, 4. Iud. 12 inter I et II distinxit, at omnibus quattuor locis consentiunt, ita quidem ut ubique a vero aberraverint. Contra differunt Mc. 10, 31 ed. 1. οι εσχατοι ed. 2. εσχατοι, item 14, 24 ed. 1. μου το τησ (quod secutus est Buttm.) ed. 2. recte μου τησ: neutro vero loco differentiam adnotavit. 3 Ioh. 4 solo Lachmanno adscribit εχω, at ed. 2. Maii idem εχω ex B** testatur. Act. 10, 11 et 11, 5 quid vellet nota Maii non assecutus male edidit καθειμενον et καθειμενην. At nota „l. m. θει, infra θι“ significatum est 10, 11 καθειεμενον et 11, 5 καθιεμενην prima manu in codice scriptum esse. In indicem lectionum etiam στενοχωριασ 2 Cor. 12, 10 et κυρυγμα Lc. 11, 32 retulit: at utrumque pro mendo typorum habendum est: quod si non esset, non sine nota edidisset Maius. Praetereo alia.

How the Vatican was printed under Maius

tantum excussis posteaque a Woidio communicatis cum Birchio, totum codicem perscrutatus est, si quidem a vulgato textu diversum consentientes enotarunt, errasse incredibile est. Hinc Rom. 16, 7 γεγοναν 1 Cor. 14, 16 εν πνευματι 2 Cor. 5, 15 εισ pro ει εισ 7, 4 εν τη Eph. 1, 23 τα παντα Iud. 12 οι certissima sunt quamvis utraque Maii editio vulgatum testetur. Neque magis dubia est lectio si ad conlatorum illorum testimonium sive Miconis sive Birchii alterutra ex edd. Maii accedit.[1] In adhibenda tamen Bentlejana conlatione videndum est ne iis fallamur quae Woidius non satis recte edidit. Hoc etiam ad eos locos pertinet quibus Maius secunda editione manuali maiorem priorem emendavit.[2] Quum autem qui manum correctorum subierunt loci praeter ceteros dubii sint et obscuri, Mico vero et Birchius ipsum correctorem plerumque sint secuti, feliciter nuper contigit ut Rulottanam conlationem ex tenebris protraheremus ad lectiones correctorum ab antiquissimis discernendas mandatu Bentleji institutam. Huius ope, quamvis et ipsa satis imperfecta sit, saepe primam Vaticani scripturam indicare potuimus. Accesserunt alia veri inveniendi subsidia.[3] Tamen etiamnum supersunt de quibus dubites, ut

[1] Hoc cum nesciret Ed. de Muralt, lectiones Elz. Col. 1, 4 την εισ 1, 16 τα εν τοισ 1 Ioh. 3, 21 εχομεν Lc. 22, 66 ανηγαγον addita nota *ut ipsi vidimus*, *ut nobis visum est*, fulcire ausus est.

[2] Tamen iam antequam ista emendatio prodisset, in ed. nostra Ni. Ti. crit. mai. VII. confidenter secuti sumus Bentlejum et Birchium subiunctis plerumque verbis: „neglexit Mai“, „rursus neglexit Mai“, „errat Mai“.

[3] Inter ea quae ipse olim (anno 1843) in codice recognovi insignis locus est Act. 27, 14. Ibi postquam Birchius pro primae manus lectione dederat ευραχυλων, Mico ευραχυδων, Maius edidit ευραχλυδων, cuius in locum Vercellonius ευραχυδων substituendum indicavit. Quod utrumque quum ex errore fluxisse dixissem in N. T. anni 1859, Vercellonius in secunda ed. Romana affirmavit „certum sibi exploratumque esse Vaticanum codicem primo habuisse ευραχυδων“. At pace viri plurimum reverendi equidem non possum quin affirmem nihil aliud nisi ευραχυλων prima manu scriptum esse: lineola enim qua ex Λ factum est Δ correctoris est, non primae manus: id quod diligentissimo loci examine instituto pro certo habeo. Sunt haec eiusmodi quae exercitatissimos oculos acutissimosque postulent. Ceterum illud quoque aliquo loco habendum erit quod ευραχυδων nil est nisi ineptum vitium, ευραχυλων vero pariter a Sinaitico et

passim etiam in commentario nostro significatum est. Inprimis in correctores multo subtilius inquirendum est. Ipsum scriptorem, calligraphum scholae Alexandrinae simili Graecorum ignorantia cum libri Sinaitici auctore, saepe se correxisse, ut opinatus est Rulotta, vehementer dubito; videntur tamen quae illi adscripsit ad antiquissimi diorthotae studia pertinere. Quae vero in expungendis itacismis versantur, in mutandis Alexandrinae dialecti formis, lectionibus etiam nonnullis gravioribus ad usum posteriorem accommodandis, in eum potissimum cadere videntur qui codicem accentibus similibusque signis auxit atque universam fere scripturam novo atramento induxit. Ille sine dubio pluribus post scriptorem saeculis vixit neque quicquam cum auctoritate antiquissimi textus commune habet.

Circa haec omnia propediem nos ipsos nova studia suscepturos omnemque curam et operam in eo esse posituros ut quicquid in codice Vaticano digno Sinaitici aemulo obscurum est expediamus, hac occasione data pollicemur. Confidimus iam octavam Ni. Ti. editionem nostram criticam maiorem iis quae adhuc desiderantur auctam prodituram esse; unde nonnihil etiam ad hunc lectionum Vaticanarum commentarium accessurum esse spes est.

Ceterum quae in lectionibus Vaticanis nostris locum habuerint, quae non habuerint, ex iis clarum erit quae de Sinaiticis quum notatis tum exclusis supra diximus. Pauca sunt in quibus non satis sibi constitit commentarius, quemadmodum γαλειλαια, φαρεισαιοι, quae Vaticanus adamat, notari poterant. Secunda quidem manus quae in augmentis mutavit (ut προεφητευσεν pro επροφ., ειργασ. pro ηργασαντο) vel in formis eiusmodi ut ηλθαν et μαχαιρησ, vel ubi ιερειχω, πειλατοσ etc. ad vulgarem scripturam revocavit, ea raro adscripsimus, neque ineptorum vitiorum (vide supra pag. LXXXI) plus quam exempla dedimus. Aliquoties Vaticanum et Sinaiticum formis ουτω et ουτωσ

Alexandrino praebetur, accedente insuper Sahidicae et Vulgatae testimonio. Errare vero inde proclive erat quod corrector ευρυκλυδων substituens litteras υ et λ de suo adpinxit, δ vero ex ipso λ finxit addita lineola inferiore, ut ipsis typis ante oculos posuimus.

differre indicatum est; ubi vero circa ν εφελκ. discedant notare alienum erat.

De Stephanianis et Elzevirianis lectionibus, quae tertiam commentarii partem efficiunt, pauca dicenda sunt. Secuti sumus ed. Elz. anni 1624 et Steph. a. 1550. Etiam quae inter utramque differunt (cuiusmodi locis ς Steph., ς^{e} Elz. significat) accurate notata sunt, ad locos 150 quos N. T. 1859. pag. LXXXV recensuimus nonnullis additis aliis.[1] ν εφελκ. ante consonam illi editores fere non posuerunt nisi per incuriam, item ουτωσ pro ουτω.

[1] Valuerunt ad supplendum Scriveneri studia: cf. A plain introduction to the Criticism of the N. T. p. 304 sqq. Notavit ibi etiam quae spiritu vel accentu passim differunt, ut επαινετὸν et επαίνετον, ὣ et ὦ, ἐσθητα et ἑσθητα, αὑτουσ et αὐτουσ, ἑλκυσω et ἐλκυσω, item plura inepta vitia (ut Mt. 20, 22 αποκρ. ο δε ιησ. ς pro αποκρ. δε ο ιησ. Mc. 8, 27 ο μαθηται ς^{e} et 9, 45 γεεναν ς Ioh. 5, 7 προσ ς pro προ), quae non recepimus. Adde vero ad commentarium haec: Mt. 8, 4 ς αλλ 19, 1 ς^{e} om. (errore) τησ ante γαλιλ. 20, 15 scribe ς pro ς^{e} Mt. 21, 11 et Act. 10, 38 ς^{e} ναζαρεθ Mc. 6, 29 ς^{e} om. τω 10, 25 ς εισελθ. pro διελθ.

ΚΑΤΑ ΜΑΘΘΑΙΟΝ.

I.

1 Βίβλοσ γενέσεωσ ἰησοῦ χριστοῦ υἱοῦ δαυεὶδ υἱοῦ ἀβραάμ.
2 ἀβραὰμ ἐγέννησεν τὸν ἰσάκ· ἰσὰκ ἐγέννησεν τὸν ἰακώβ· ἰακὼβ
δὲ ἐγέννησεν τὸν ἰούδαν καὶ τοὺσ ἀδελφοὺσ αὐτοῦ· 3 ἰούδασ δὲ
ἐγέννησεν τὸν φαρὲσ καὶ τὸν ζαρὰ ἐκ τῆσ θάμαρ· φαρὲσ δὲ
ἐγέννησεν τὸν ἐσρώμ· ἐσρὼμ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἀράμ· 4 ἀρὰμ δὲ
ἐγέννησεν τὸν ἀμιναδάβ· ἀμιναδὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν ναασσών·
ναασσὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν σαλμών· 5 σαλμὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν
βοὲσ ἐκ τῆσ ῥαχάβ· βοὲσ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἰωβὴδ ἐκ τῆσ ῥούθ·
ἰωβὴδ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἰεσσαί· 6 ἰεσσαὶ δὲ ἐγέννησεν τὸν δαυεὶδ
τὸν βασιλέα· δαυεὶδ δὲ ἐγέννησεν τὸν σαλομὼν ἐκ τῆσ τοῦ οὐ-
ρίου· 7 σολομὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν ῥοβοάμ· ῥοβοὰμ δὲ ἐγέννησεν
τὸν ἀβιά· ἀβιὰσ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἀσάφ· 8 ἀσὰφ δὲ ἐγέννησεν
τὸν ἰωσαφάτ· ἰωσαφὰτ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἰωράμ· ἰωρὰμ δὲ ἐγέν-
νησεν τὸν ὀζείαν· 9 ὀζίασ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἰωάθαμ· ἰωάθαμ δὲ
ἐγέννησεν τὸν ἄχαζ· ἄχασ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἐζεκίαν· 10 ἐζεκίασ
δὲ ἐγέννησεν τὸν μανασσῆ· μανασσῆσ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἀμώσ·
ἀμὼσ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἰωσείαν· 11 ἰωσείασ δὲ ἐγέννησεν τὸν
ἰεχονίαν καὶ τοὺσ ἀδελφοὺσ αὐτοῦ ἐπὶ τῆσ μετοικεσίασ βαβυ-
λῶνοσ. 12 μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν βαβυλῶνοσ ἰεχονίασ ἐγέννη-
σεν τὸν σαλαθιήλ· σαλαθιὴλ δὲ ἐγέννησεν τὸν ζοροβάβελ· 13 ζο-

---

2 [b] ισαακ ισαακ δε 6 [b] σαλωμωνα 7 [b] σαλωμων | [b] αβια δε 8 [b] οζιαν 9 [a] vel [b] τον αχασ 10 [b] μανασση δε | [b] ιωσιαν

2 ισαακ ισαακ δε 3 ζαρε 4 αμειναδαβ bis 6 σολομωνα | ουρειου 7 αβια δε 9 οζειασ | αχαζ δε 10 μανασση δε 12 γεννα bis | σελαθιηλ bis

1 δαβιδ 2 ισαακ ισαακ δε 4 αμιναδαβ δε 5 βοοζ bis | ωβηδ bis 6 τον δαβιδ | δαβιδ δε ο βασιλευσ εγ. τ. σολομωντα 7 αβια δε | τον ασα 8 ασα | οζιαν 9 αχαζ δε 10 αμων bis | ιωσιαν 11 ιωσιασ

ροβάβελ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἀβιούτ· ἀβιοὺδ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἐλια-
κείμ· ἐλιακεὶμ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἀζώρ· 14 ἀζὼρ δὲ ἐγέννησεν τὸν
σαδώχ· σαδὼχ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἀχείμ· ἀχεὶμ δὲ ἐγέννησεν τὸν
ἐλιούτ· 15 ἐλιοὺτ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἐλεάζαρ· ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννη-
σεν τὸν ματθάν· ματθὰν δὲ ἐγέννησεν τὸν ἰακώβ· 16 ἰακὼβ δὲ
ἐγέννησεν τὸν ἰωσὴφ τὸν ἄνδρα μαρίασ, ἐξ ἧσ ἐγεννήθη ἰησοῦσ
ὁ λεγόμενοσ χριστόσ. 17 πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ ἀβραὰμ ἕωσ
δαυεὶδ γενεαὶ ιδ΄, καὶ ἀπὸ δαυεὶδ ἕωσ τῆσ μετοικεσίασ βαβυ-
λῶνοσ γενεαὶ ιδ΄, καὶ ἀπὸ τῆσ μετοικεσίασ βαβυλῶνοσ ἕωσ τοῦ
χριστοῦ γενεαὶ ιδ΄.
18 Τοῦ δὲ ἰησοῦ χριστοῦ ἡ γένεσισ οὕτωσ ἦν. μνηστευθείσησ
τῆσ μητρὸσ αὐτοῦ μαρίασ τῷ ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺσ
εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματοσ ἁγίου. 19 ἰωσὴφ δὲ ὁ
ἀνὴρ αὐτῆσ, δίκαιοσ ὢν καὶ μὴ θέλων αὐτὴν παραδειγματίσαι,
ἐβουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν. 20 ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμη-
θέντοσ, ἰδοὺ ἄγγελοσ κυρίου κατ᾽ ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων· ἰω-
σὴφ υἱὸσ δαυείδ, μὴ φοβηθῇσ παραλαβεῖν μαριὰμ τὴν γυναῖκά
σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ πνεύματόσ ἐστιν ἁγίου. 21 τέ-
ξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέσεισ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰησοῦν· αὐτὸσ γὰρ
σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. 22 τοῦτο δὲ ὅλον
γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου
λέγοντοσ· 23 ἰδοὺ ἡ παρθένοσ ἐν γαστρὶ ἕξει καὶ τέξεται υἱόν,
καὶ καλέσουσιν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐμμανουήλ, ὅ ἐστιν μεθερμη-
νευόμενον μεθ᾽ ἡμῶν ὁ θεόσ. 24 ἐγερθεὶσ δὲ ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου
ἐποίησεν ὡσ προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελοσ κυρίου, καὶ παρέλαβεν
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. 25 καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕωσ οὗ ἔτεκεν
υἱόν, καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰησοῦν.

---

13 [b] τον αβιουδ 14 [b] σαδωκ bis | [b] αχιμ bis | [b] ελιουδ 15 [b] ελιουδ 19 [a?b] δειγματισαι, [c] παραδ. 21 αυτου pr: *om[vid] 23 αυτου: *om[vid] 24 [c] μαριαμ την, sed μαρ. rursus erasum | [b] γυν. εαυτου

13 γεννα τ. αβιουδ 14 σαδωκ bis | ελιουδ bis 15 μαθθαν bis 17 γεν. δεκατεσσαρεσ ter 18 χριστου ιησου 19 δειγμάτισαι 20 μαριαν 24 ο ιωσηφ 25 om ου

13 τον αβιουδ 14 σαδωκ bis | ελιουδ bis 17 δαβιδ bis | γεν. δεκατεσσαρεσ ter 18 μνηστ. γαρ 22 του κυριου 24 διεγερθεισ | ο ιωσηφ 25 τον υιον αυτησ τον πρωτοτοκον

II.

1 Τοῦ δὲ ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν βηθλεὲμ τῆς ἰουδαίας ἐν
ἡμέραις ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρ-
εγένοντο εἰς ἱεροσόλυμα 2 λέγοντες· ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς
τῶν ἰουδαίων; ἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ
ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ. 3 ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς ἡρώδης
ἐταράχθη, καὶ πᾶσα ἱεροσόλυμα μετ᾽ αὐτοῦ. 4 καὶ συναγαγὼν
πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ ἐπυνθάνετο
παρ᾽ αὐτῶν ποῦ ὁ χριστὸς γεννᾶται. 5 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ἐν βη-
θλεὲμ τῆς ἰουδαίας· οὕτως γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφή-
του· 6 καὶ σὺ βηθλεέμ, γῆ ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς
ἡγεμόσιν ἰούδα· ἐκ σοῦ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ
τὸν λαόν μου τὸν ἰσραήλ. 7 τότε ἡρώδης λάθρα καλέσας τοὺς
μάγους ἠκρίβωσεν παρ᾽ αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου
ἀστέρος, 8 καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς βηθλεὲμ εἶπεν· πορευθέντες
ἐξετάσατε ἀκριβῶς περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγ-
γείλατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ. 9 οἱ δὲ ἀκού-
σαντες τοῦ βασιλέως ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστήρ, ὃν ἴδον
ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτούς, ἕως ἐλθὼν ἐστάθη ἐπάνω οὗ
ἦν τὸ παιδίον. 10 ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέραν ἐχάρησαν χαρὰν μεγά-
λην σφόδρα. 11 καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν ἴδον τὸ παιδίον μετὰ
μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ,
καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα,
χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν. 12 καὶ χρηματισθέντες κατ᾽
ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς ἡρώδην, δι᾽ ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν
εἰς τὴν ἑαυτῶν χώραν.

13 Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν εἰς την χώραν αὐτῶν, ἰδοὺ

---

1 του: [b] del, [c] rest 2 [b] ειδομεν, [c] ιδ. | αστερα εν: *αστεραν[vid] 4 [b] αρχιϊερ. 5 αυτω: [b] del, [c] rest 6 εκ σου (cod εξου): [b] add γαρ 9 [b] ειδον 10 [corr] αστερα 11 [b] ειδον 12 [b] χωραν αὐτων

2 ειδομεν 6 εξ σου γαρ 9 ειδον 10 αστερα 11 ειδον 12 χωραν αυτων

2 ειδομεν 3 ηρωδ. ο βασιλ. 5 ειπον 6 εκ σου γαρ 8 ακριβ. εξετασ. 9 ειδον | εστη 10 αστερα 11 ιδον: ευρον 12 χωραν αυτων

ἄγγελοσ κυρίου φαίνεται κατ᾽ ὄναρ τῷ ἰωσὴφ λέγων· ἐγερθεὶσ
παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰσ
αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕωσ ἂν εἴπω σοι· μέλλει γὰρ ἡρώδησ
ζητεῖν τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. [14] ὁ δὲ ἐγερθεὶσ παρέλαβε
τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτόσ, καὶ ἀνεχώρησεν εἰσ
αἴγυπτον, [15] καὶ ἦν ἐκεῖ ἕωσ τῆσ τελευτῆσ ἡρώδου· ἵνα πλη-
ρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντοσ· ἐξ αἰ-
γύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου. [16] τότε ἡρώδησ ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη
ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη λίαν· καὶ ἀποστείλασ ἀνεῖλεν πάν-
τασ τοὺσ παῖδασ τοὺσ ἐν βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖσ ὁρίοισ αὐ-
τῆσ ἀπὸ διετοῦσ καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσεν
παρὰ τῶν μάγων. [17] τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ ἱερεμίου τοῦ
προφήτου λέγοντοσ· [18] φωνὴ ἐν ῥαμᾶ ἠκούσθη, κλαυθμὸσ καὶ
ὀδυρμὸσ πολύσ, ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆσ, καὶ οὐκ ἤθε-
λεν παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσίν. [19] τελευτήσαντοσ δὲ τοῦ ἡρώ-
δου, ἰδοὺ ἄγγελοσ κυρίου φαίνεται κατ᾽ ὄναρ τῷ ἰωσὴφ ἐν αἰ-
γύπτῳ [20] λέγων· ἐγερθεὶσ παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα
αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰσ γῆν ἰσραήλ· τεθνήκασιν γὰρ οἱ ζητοῦν-
τεσ τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. [21] ὁ δὲ ἐγερθεὶσ παρέλαβε τὸ παι-
δίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθεν εἰσ γῆν ἰσραήλ.
[22] ἀκούσασ δὲ ὅτι ἀρχέλαοσ βασιλεύει τῆσ ἰουδαίασ ἀντὶ τοῦ
πατρὸσ αὐτοῦ ἡρώδου, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶσ δὲ
κατ᾽ ὄναρ ἀνεχώρησεν εἰσ τὰ μέρη τῆσ γαλιλαίασ. [23] καὶ ἐλθὼν
κατῴκησεν εἰσ πόλιν λεγομένην ναζαρέτ· ὅπωσ πληρωθῇ το
ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν ὅτι ναζωραῖοσ κληθήσεται.

III.

[1] Ἐν δὲ ταῖσ ἡμέραισ ἐκείναισ παραγίνεται ἰωάννησ ο
βαπτιστὴσ κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆσ ἰουδαίασ, [2] λέγων· μετα-
νοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. [3] οὗτοσ γάρ ἐστιν

---

23 δια: [b] υπο

13 κατ ον. εφανη III, 1 ιωανησ

15 υπο του κυριου 17 δια: υπο 18 κλαυθμοσ: θρηνοσ και κλ. 19 κατ ον. φαιν. 21 ηλθεν 22 βασ. επι τησ | ηρωδ. τ. πατρ. αυτ. III, 2 και λεγων

ο ῥηθεὶσ διὰ ἠσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντοσ· φωνὴ βοῶντοσ ἐν
τῇ ἐρήμῳ, ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείασ ποιεῖτε τὰσ
τρίβουσ αὐτοῦ. [4] αὐτὸσ δὲ ὁ ἰωάννησ εἶχεν τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ
ἀπὸ τριχῶν καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐ-
τοῦ· ἡ δὲ τροφὴ ἦν αὐτοῦ ἀκρίδεσ καὶ μέλι ἄγριον. [5] τότε ἐξ-
επορεύετο πρὸσ αὐτὸν ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα ἡ ἰουδαία καὶ πᾶ-
σα ἡ περίχωροσ τοῦ ἰορδάνου, [6] καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ ἰορδάνῃ
ποταμῷ ἐξομολογούμενοι τὰσ ἁμαρτίασ αὐτῶν. [7] ἰδὼν δὲ πολ-
λοὺσ τῶν φαρισαίων καὶ σαδδουκαίων ἐρχομένουσ ἐπὶ τὸ βά-
πτισμα, εἶπεν αὐτοῖσ· γεννήματα ἐχιδνῶν, τίσ ὑπέδειξεν ὑμῖν
φυγεῖν ἀπὸ τῆσ μελλούσησ ὀργῆσ; [8] ποιήσατε οὖν καρπὸν ἄξιον
τῆσ μετανοίασ, [9] καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖσ· πατέρα ἔχο-
μεν τὸν ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸσ ἐκ τῶν λί-
θων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ ἀβραάμ. [10] ἤδη δὲ ἡ ἀξίνη πρὸσ
τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρ-
πὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰσ πῦρ βάλλεται. [11] ἐγὼ μὲν γὰρ
ὑμᾶσ βαπτίζω ἐν ὕδατι εἰσ μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμε-
νοσ ἰσχυρότερόσ μου ἐστίν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸσ τὰ ὑποδήματα
βαστάσαι· αὐτὸσ ὑμᾶσ βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί.
[12] οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα
αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον αὐτοῦ εἰσ τὴν ἀποθήκην, τὸ δὲ
ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.

[13] Τότε παραγίνεται ὁ ἰησοῦσ ἀπὸ τῆσ γαλιλαίασ ἐπὶ τὸν
ἰορδάνην πρὸσ τὸν ἰωάννην τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ᾿ αὐτοῦ. [14] ὁ δὲ
διεκώλυεν αὐτὸν λέγων· ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι,
καὶ σὺ ἔρχῃ πρὸσ μέ; [15] ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν πρὸσ αὐ-
τόν· ἄφεσ ἄρτι· οὕτω γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡμᾶσ πληρῶσαι πᾶσαν

---

6 ποταμω: [b] add υπ αυτου 7 βαπτισμα: [b] add αυτου 11 [b] εν υδ. βαπτ. 14 [b] ο δε ιωαννησ 15 [b] ουτωσ | ημασ: ημιν

4 ιωανησ 6 ποταμω υπ αυτου 11 γαρ: om 12 αποθηκην αυτου 14 ιωανην 15 ειπεν αυτω | ημασ: ημιν

3 δια: υπο 4 αυτου ην 6 ιορδ. ποταμω: ιορδ. υπ αυτου 7 βαπτ. αυτου 8 καρπουσ αξιουσ 10 ηδη δε και 11 εγ. μεν βαπτ. υμασ 14 ο δε ιωαννησ 15 ημασ: ημιν

δικαιοσύνην. τότε ἀφίησιν αὐτόν. 16 βαπτισθεὶσ δὲ ὁ ἰησοῦσ
εὐθὺσ ἀνέβη ἀπὸ τοῦ ὕδατοσ· καὶ ἰδοὺ ἀνεῴχθησαν οἱ οὐρανοί,
καὶ εἶδεν πνεῦμα θεοῦ καταβαῖνον ὡσεὶ περιστεράν, ἐρχόμενον
ἐπ᾽ αὐτόν. 17 καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα· οὗτόσ
ἐστιν ὁ υἱόσ μου ὁ ἀγαπητόσ, ἐν ᾧ ηὐδόκησα.

IV.

1 Τότε ὁ ἰησοῦσ ἀνήχθη ὑπὸ τοῦ πνεύματοσ εἰσ τὴν ἔρημον
πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου. 2 καὶ νηστεύσασ ἡμέρασ τεσσε-
ράκοντα καὶ τεσσεράκοντα νύκτασ, ὕστερον ἐπείνασεν. 3 καὶ
προσελθὼν ὁ πειράζων εἶπεν αὐτῷ· εἰ υἱὸσ εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ ἵνα
οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται. 4 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· γέγρα-
πται· οὐκ ἐπ᾽ ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωποσ, ἀλλ᾽ ἐπὶ παντὶ
ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματοσ θεοῦ. 5 τότε παραλαμβάνει
αὐτὸν ὁ διάβολοσ εἰσ τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ
τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, 6 καὶ λέγει αὐτῷ· εἰ υἱὸσ εἶ τοῦ θεοῦ,
βάλε σεαυτὸν κάτω· γέγραπται γὰρ ὅτι τοῖσ ἀγγέλοισ αὐτοῦ
ἐντελεῖται περὶ σοῦ καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε, μήποτε προσ-
κόψησ πρὸσ λίθον τὸν πόδα σου. 7 ἔφη αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ· πάλιν
γέγραπται· οὐκ ἐκπειράσεισ κύριον τὸν θεόν σου. 8 πάλιν παρα-
λαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολοσ εἰσ ὄροσ ὑψηλὸν λίαν καὶ δεικνύει
αὐτῷ πάσασ τὰσ βασιλείασ τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν,
9 καὶ εἶπεν αὐτῷ· ταῦτά σοι πάντα δώσω, ἐὰν πεσὼν προσκυ-
νήσῃσ μοι. 10 τότε λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ· ὕπαγε σατανᾶ· γέ-
γραπται γάρ· κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσῃσ καὶ αὐτῷ μόνῳ
λατρεύσεισ. 11 τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολοσ, καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι
προσῆλθον καὶ διηκόνουν αὐτῷ.

---

16 b ανεωχθ. αυτω | b και ερχομενον 17 b ευδοχησα, c ηυδ. IV, 3 b ειπον ινα 4 ο δε: b ο δ 6 λεγει: b ειπεν, c λεγ.

16 ηνεωχθησαν 17 ευδοχησα IV, 1 τοτε ιησ. | εισ τ. ερ. υπο τ. πν. 2 νυκτ. τεσσερ. 8 δεικνυσιν 10 προσκυνησεισ

16 και βαπτισθεισ | ανεβ. ευθ. | ανεωχθ. αυτω | το πν. του θεου | και ερχομενον 17 ευδοκησα IV, 1 εισ τ. ερ. υπο τ. πν. 2 ημ. τεσσαραχ. κ. νυκτ. τεσσαραχ. 3 αυτω ο πειρ. ειπεν 4 ο ανθρωποσ: ανθρ. 5 ιστησιν 9 ειπεν: λεγει | ταυτ. παντ. σοι 10 προσκυνησεισ

12 Ἀκούσας δὲ ὅτι ἰωάννησ παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰσ τὴν
γαλιλαίαν. 13 καὶ καταλιπὼν τὴν ναζαρέθ, ἐλθὼν κατῴκησεν
εἰσ καφαρναοὺμ τὴν παρὰ θάλασσαν ἐν ὁρίοισ ζαβουλὼν καὶ
νεφθαλείμ· 14 ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ ἠσαΐου τοῦ προφήτου
λέγοντοσ· 15 γῆ ζαβουλὼν καὶ γῆ νεφθαλείμ, ὁδὸν θαλάσσησ πέ-
ραν τοῦ ἰορδάνου, γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, 16 ὁ λαὸσ ὁ καθήμενοσ
ἐν σκότει φῶσ ἴδεν μέγα, καὶ τοῖσ καθημένοισ ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ
θανάτου φῶσ ἀνέτειλεν αὐτοῖσ.

17 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ ἰησοῦσ κηρύσσειν καὶ λέγειν· μετα-
νοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 18 περιπατῶν δὲ
παρὰ τὴν θάλασσαν τῆσ γαλιλαίασ εἶδεν δύο ἀδελφούσ, σίμωνα
τὸν λεγόμενον πέτρον καὶ ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλον-
τασ ἀμφίβληστρον εἰσ τὴν θάλασσαν· ἦσαν γὰρ ἁλεεῖσ. 19 καὶ
λέγει αὐτοῖσ· δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶσ ἁλεεῖσ ἀνθρώ-
πων. 20 οἱ δὲ εὐθέωσ ἀφέντεσ τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ.
21 καὶ προβὰσ ἐκεῖθεν ἴδεν ἄλλουσ δύο ἀδελφούσ, ἰάκωβον τὸν
τοῦ ζεβεδαίου καὶ ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ
μετα ζεβεδαίου τοῦ πατρὸσ αὐτῶν καταρτίζοντασ τὰ δίκτυα
αὐτῶν, καὶ ἐκάλεσεν αὐτούσ. 22 οἱ δὲ εὐθέωσ ἀφέντεσ τὸ πλοῖον
αὐτῶν καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ.

23 Καὶ περιῆγεν ὁ ἰησοῦσ ἐν τῇ γαλιλαίᾳ διδάσκων αὐτοὺσ
ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆσ
βασιλείασ καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν
τῷ λαῷ. 24 καὶ ἐξῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰσ πᾶσαν τὴν συρίαν·
καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντασ τοὺσ κακῶσ ἔχοντασ ποικίλαισ

---

12 οτι ιω. [a][b]: *ιω. οτι 13 [b] ναζαρα | *corr? et [b] τ. παραθαλασσιαν 16 [b] σκοτια et ειδεν 18 λεγομενον: [b] καλουμενον | [b] αλιεισ 19 αλεεισ: [b] γενεσθαι αλιεισ 21 αυτου: [a] εαυτου, [b] αὑτου 22 αυτων pr: [b] om 23 ολην την γαλιλαιαν | αυτουσ: om

12 ιωανησ 13 ναζαρα,**-ρετ | την παραθαλασσιαν 15 γαλειλαιασ 16 σκοτια et ειδεν 18 αλειεισ 19 αλειεισ 21 ειδεν | ιωανην 22 αυτων pr: om 23 ο ιησουσ: om | εν ολη τη | αυτουσ: om 24 απηλθεν | πασαν: ολην

12 ακουσ. δε ο ιησουσ 13 ναζαρετ | καπερναουμ | τ. παραθαλασσιαν 16 ειδε φωσ 18 περιπ. δε ο ιησουσ | αλιεισ 19 αλιεισ 21 ειδεν 22 αυτων pr: om 23 περιηγ. ολην την γαλιλαιαν ο ιησουσ | αυτουσ: om 24 απηλθεν | πασαν: ολην

νόσοισ καὶ βασάνοισ συνεχομένουσ καὶ δαιμονιζομένουσ καὶ σε-
ληνιαζομένουσ καὶ παραλυτικούσ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούσ. 25 καὶ
ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆσ γαλιλαίασ καὶ δεκα-
πόλεωσ καὶ ἱεροσολύμων καὶ ἰουδαίασ καὶ πέραν τοῦ ἰορδάνου.

V.

1 Ἰδὼν δὲ τοὺσ ὄχλουσ ἀνέβη εἰσ τὸ ὄροσ· καὶ καθίσαντοσ
αὐτοῦ προσῆλθαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2 καὶ ἀνοίξασ τὸ στό-
μα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺσ λέγων· 3 μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ
πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 4 μακάριοι
οἱ πενθοῦντεσ, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται. 5 μακάριοι οἱ πρα-
εῖσ, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσιν τὴν γῆν. 6 μακάριοι οἱ πεινῶν-
τεσ καὶ διψῶντεσ τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται.
7 μακάριοι οἱ ἐλεήμονεσ, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. 8 μακάριοι οἱ
καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψονται. 9 μακάριοι οἱ
εἰρηνοποιοί, ὅτι υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται. 10 μακάριοι οἱ δεδιωγμέ-
νοι ἕνεκεν δικαιοσύνησ, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρα-
νῶν. 11 μακάριοί ἐστε ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶσ καὶ διώξουσιν καὶ
εἴπωσιν πᾶν πονηρὸν καθ᾽ ὑμῶν ψευδόμενοι ἕνεκεν ἐμοῦ. 12 χαί-
ρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸσ ὑμῶν πολὺσ ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ·
οὕτωσ γὰρ ἐδίωξαν τοὺσ προφήτασ τοὺσ πρὸ ὑμῶν. 13 ὑμεῖσ
ἐστὲ τὸ ἅλα τῆσ γῆσ· ἐὰν δὲ τὸ ἅλα μωρανθῇ, ἐν τίνι ἁλισθή-
σεται; εἰσ οὐδὲν ἰσχύει ἔτι εἰ μὴ βληθὲν ἔξω καταπατεῖσθαι
ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. 14 ὑμεῖσ ἐστὲ τὸ φῶσ τοῦ κόσμου· οὐ δύνα-
ται πόλισ κρυβῆναι ἐπάνω ὄρουσ κειμένη· 15 οὐδὲ καίουσιν
λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ᾽ ἐπὶ τὴν λυχνί-
αν, καὶ λάμπει πᾶσιν τοῖσ ἐν τῇ οἰκίᾳ. 16 οὕτωσ λαμψάτω τὸ

---

24 *βασανουσ V, 1 [b] προσηλθον 4 πενθουντεσ: [b] add νυν 13 αλα pr: [c] αλασ, sed σ rursus abstersum

24 και δαιμον.: δαιμον. V, 1 αυτω: om 9 οτι αυτοι 10 ενεκα 11 διωξωσιν | ενεκα 13 αλασ bis

1 προσηλθον 9 οτι αυτοι 11 διωξωσι | π. πονηρ. ρημα 13 αλασ bis | βληθηναι εξω και καταπατ.

φῶσ ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπωσ ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ
ἔργα καὶ δοξάσωσιν τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ.
17 Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺσ προ-
φήτασ· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι ἀλλὰ πληρῶσαι. 18 ἀμὴν γὰρ λέ-
γω ὑμῖν, ἕωσ ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸσ καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν ἢ μία
κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕωσ ἂν πάντα γένηται.
19 ὃσ ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων καὶ
διδάξῃ οὕτωσ τοὺσ ἀνθρώπουσ, ἐλάχιστοσ κληθήσεται ἐν τῇ
βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὃσ δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτοσ μέγασ
κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. 20 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι
ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ὑμῶν ἡ δικαιοσύνη πλέον τῶν γραμματέων
καὶ φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰσ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρα-
νῶν. 21 ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖσ ἀρχαίοισ· οὐ φονεύσεισ· ὃσ
δ' ἂν φονεύσῃ, ἔνοχοσ ἔσται τῇ κρίσει. 22 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι
πᾶσ ὁ ὀργιζόμενοσ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἔνοχοσ ἔσται τῇ κρίσει·
ὃσ δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ῥαχά, ἔνοχοσ ἔσται τῷ συν-
εδρίῳ· ὃσ δ' ἂν εἴπῃ μωρέ, ἔνοχοσ ἔσται εἰσ τὴν γέενναν τοῦ
πυρόσ. 23 ἐὰν οὖν προσφέρῃσ τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον,
κἀκεῖ μνησθῇσ ὅτι ὁ ἀδελφόσ σου ἔχει τι κατὰ σοῦ, 24 ἄφεσ
ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ὕπαγε πρῶ-
τον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ
δῶρόν σου. 25 ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ ἕωσ ὅτου εἶ
μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ· μήποτέ σε παραδῷ ὁ ἀντίδικοσ τῷ
κριτῇ καὶ ὁ κριτὴσ τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰσ φυλακὴν βληθήσῃ.
26 ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃσ ἐκεῖθεν ἕωσ ἂν ἀποδῷσ τὸν
ἔσχατον κοδράντην. 27 ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη· οὐ μοιχεύσεισ.
28 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶσ ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸσ τὸ ἐπιθυ-

---

19 οσ δ αν usque ουρανων suppl [a] 20 [b] πλιον, [c] πλειον 22 οτι: [b] om | αυτου pr: [cb] add εικη | [b] ρακα 28 [b] επιθυμ. αυτησ

16 εργα: *om 18 αν sec: *om 20 πλειον 21 ερρηθη 22 ρακα 27 ερρηθη 28 επιθυμ. αυτην

20 η δικαιοσυνη υμων | πλειον 22 αυτου pr: add εικη | ρακα 25 εν τ. οδ. μετ αυτ. | ο κριτησ: add σε παραδω 27 ερρεθη: add τοισ αρχαιοισ 28 επιθυμησαι αυτησ

μῆσαι ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. [29] εἰ δὲ ὁ
ὀφθαλμόσ σου ὁ δεξιὸσ σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε
ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου καὶ
μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰσ γέενναν. [30] καὶ εἰ ἡ δεξιά σου
χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὴν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμ-
φέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου ἢ ὅλον τὸ σῶμά
σου εἰσ γέενναν ἀπέλθῃ. [31] ἐρρέθη· ὃσ ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα
αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον. [32] ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶσ ὁ
ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτὸσ λόγου πορνίασ ποιεῖ αὐ-
τὴν μοιχευθῆναι, καὶ ὃσ ἂν ἀπολελυμένην γαμήσῃ, μοιχᾶται.
[33] πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖσ ἀρχαίοισ· οὐκ ἐφιορκήσεισ,
ἀποδώσεισ δὲ τῷ κυρίῳ τοὺσ ὅρκουσ σου. [34] ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν
μὴ ὀμόσαι ὅλωσ· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνοσ ἐστὶν τοῦ
θεοῦ· [35] μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστιν τῶν ποδῶν αὐτοῦ·
μήτε εἰσ ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλισ ἐστὶν τοῦ μεγάλου βασιλέωσ·
[36] μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὀμόσῃσ, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχαν
λευκὴν ποιῆσαι ἢ μέλαιναν. [37] ἔστω δὲ ὁ λόγοσ ὑμῶν ναὶ ναί,
οὒ οὔ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστίν. [38] ἠκούσατε
ὅτι ἐρρέθη· ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντοσ.
[39] ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντισταθῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ᾽ ὅστισ
σε ῥαπίζει εἰσ τὴν δεξιὰν σιαγόνα, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλ-
λην· [40] καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν,
ἄφεσ τούτῳ καὶ τὸ ἱμάτιόν σου· [41] καὶ ὅστισ σε ἐὰν ἐγγαρεύσῃ
μίλιον ἕν, ὕπαγε μετ᾽ αὐτοῦ δύο. [42] τῷ αἰτοῦντί σε δόσ, καὶ
τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανίσασθαι μὴ ἀποστραφῇσ. [43] ἠκούσατε

---

30 η ολον: [b] και μη ολ. 31 [b] ερρ. δε 32 [b] οσ εαν 36 [b] μηδε, [c] rursus μητε | [b] τριχα 39 εισ: [c] επι 40 [c] αφεσ αυτω 42 σε[b]: *σοι

28 εαυτου 30 και μη ολον 31 ερρ. δε 32 πορνειασ | και ο απολελυμενην γαμησασ 33 ερρηθη | επιορκησεισ 36 τριχα 37 εσται 39 αντιστηναι | σιαγονα σου 40 αφεσ αυτω | σου sec: om 41 σε αγγαρευσει (sed cf Mc 15, 21) 42 δανεισασθαι

30 και μη ολον | βληθη εισ γεενναν 31 ερρ. δε οτι 32 οτι οσ αν απολυση | μοιχευθηναι: μοιχασθαι 33 επιορκησεισ 36 τριχα | λευκ. η μελ. ποιησαι 39 αντιστηναι | ραπισει επι τ. δε. σου σιαγ. 40 αφεσ αυτω | σου sec: om 41 εαν: om | αγγαρευσει 42 διδου | δανεισασθ.

ὅτι ἐρρέθη· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν
σου. [44] ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ
προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν διωκόντων ὑμᾶς· [45] ὅπως γένησθε υἱοὶ
τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλ-
λει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς [καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ
ἀδίκους]. [46] ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα
μισθὸν ἔχετε; καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν. [47] καὶ ἐὰν ἀσπά-
σησθε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ
οἱ ἐθνικοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν; [48] ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι, ὡς ὁ
πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τέλειός ἐστιν.

VI.

[1] Προσέχετε δὲ τὴν δικαιοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν
τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ
ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν οὐρανοῖς. [2] ὅταν οὖν ποιῇς
ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ
ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως δοξα-
σθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν
τὸν μισθὸν αὐτῶν. [3] σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεημοσύνην μὴ γνώτω
ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου, [4] ὅπως ᾖ σου ἐλεημοσύνη
ᾖ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀπο-
δώσει σοι. [5] καὶ ὅταν προσεύχησθε, οὐκ ἔσεσθε ὡς οἱ ὑποκριταί·
ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλα-
τειῶν ἑστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις·
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. [6] σὺ δὲ ὅταν

---

45 και βρεχ. etc: [a]suppl 46 [b] ουχι και οι VI, 1 δικαιοσυνην *et [b]: [a] δοσειν | [c] εν τοισ ουρ. 2 αμην sec: [c]om 4 [b] οπ. η σου η ελεημ. 5 *προσευχησθε omissis ουκ εσ., [a] προσευχη ([c]–ησθε) ουκ εσ.

46 ουχι και οι VI, 1 δε: om | εν τοισ ουρ. 2 αμην sec: om 4 οπ. η σου η ελεημ.

44 υμων: add ευλογειτε τουσ καταρωμενουσ υμασ, καλωσ ποιειτε τουσ μισουντασ υμασ | υπερ των: add επηρεαζοντων υμασ και 46 ουχι και οι 47 ουχι κ. οι τελωναι ουτω ποι. 48 ωσπερ ο π. υμ. ο εν τοισ ουρανοισ VI, 1 δε: om | δικαιοσυνην: ελεημοσυνην | εν τοισ ουρ. 2 αμην sec: om 4 οπ. η σου η ελεημ. | αυτοσ αποδωσει 5 προσευχη, ουκ εση ωσπερ

προσεύχῃ, εἴσελθε εἰσ το τάμιόν σου καὶ κλείσασ τὴν θύραν
σου πρόσευξαι τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ
σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι. 7 προσευχόμενοι δὲ
μὴ βατταλογήσητε ὥσπερ οἱ ἐθνικοί· δοκοῦσιν γὰρ ὅτι ἐν τῇ
πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται. 8 μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐ-
τοῖσ· οἶδεν γὰρ ὁ θεὸσ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὧν χρείαν ἔχετε πρὸ τοῦ
ὑμᾶσ αἰτῆσαι αὐτόν. 9 οὕτωσ οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖσ¶ Πάτερ
ἡμῶν ὁ ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· 10 ἐλθάτω
ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ θέλημά σου ὡσ ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ
γῆσ· 11 τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸσ ἡμῖν σήμερον· 12 καὶ
ἄφεσ ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡσ καὶ ἡμεῖσ ἀφήκαμεν τοῖσ
ὀφειλέταισ ἡμῶν· 13 καὶ μὴ εἰσενέγκησ ἡμᾶσ εἰσ πειρασμόν, ἀλλὰ
ῥῦσαι ἡμᾶσ ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.¶ 14 ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖσ ἀνθρώποισ
τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ο
οὐράνιοσ· 15 ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖσ ἀνθρώποισ, οὐδὲ ὁ πατὴρ
ὑμῖν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν. 16 καὶ ὅταν δὲ νηστεύητε,
μὴ γίνεσθε ὡσ ὑποκριταὶ σκυθρωποί· ἀφανίζουσι γὰρ τὸ πρό-
σωπον αὐτῶν ὅπωσ φανῶσι τοῖσ ἀνθρώποισ νηστεύοντεσ· ἀμὴν
γὰρ λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. 17 σὺ δὲ νηστεύων
ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι, 18 ὅπωσ μὴ
φανῇσ τοῖσ ἀνθρώποισ νηστεύων ἀλλὰ τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ
κρυφαίῳ, καὶ ὁ πατὴρ ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυφαίῳ ἀποδώσει σοι.
19 μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺσ ἐπὶ τῆσ γῆσ, ὅπου σὴσ καὶ
βρῶσισ ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσιν καὶ κλέπτου-

---

8 ο θεοσ: erasum 9 ο: ipse*suppl 12 [c] αφιεμεν 16 και: [a]vel[b]om | [c]ωσ οι | [c]τα προσωπα | γαρ sec: om 18 ο πατηρ σου

6 ταμειον 7 ωσπ. οι υποκριται 10 ελθετω 15 τοισ ανθρ. τα παραπτωματα αυτων | υμιν: υμων 16 και: om | ωσ οι | τα προσωπα εαυτων | γαρ sec: om 18 νηστ. τοισ ανθρ. | ο πατηρ σου

6 ταμιειον | αποδ. σοι εν τω φανερω 7 βαττολογησητε 8 om ο θεοσ 10 ελθετω | επι τησ γησ 12 αφιεμεν 13 πονηρου: add οτι σου εστιν η βασιλεια και η δυναμισ και η δοξα εισ τουσ αιωνασ. αμην 15 τοισ ανθρ. τα παραπτωματα αυτων | υμιν: υμων 16 και: om | ωσπερ οι | τα προσωπα | γαρ sec: om | οτι απεχουσι 18 κρυφαιω bis: κρυπτω | ο πατηρ σου | αποδ. σοι εν τω φανερω

σιν. 20 θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺσ ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε
σὴσ οὔτε βρῶσισ ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσι
καὶ κλέπτουσιν· 21 ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρόσ σου, ἐκεῖ ἔσται
καὶ ἡ καρδία σου. 22 ὁ λύχνοσ τοῦ σώματόσ ἐστιν ὁ ὀφθαλμόσ·
ἐὰν ᾖ ὁ ὀφθαλμόσ σου ἁπλοῦσ, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν
ἔσται· 23 ἐὰν δὲ ᾖ ὁ ὀφθαλμόσ σου πονηρόσ, ὅλον τὸ σῶμά σου
σκοτεινὸν ἔσται· εἰ οὖν τὸ φῶσ τὸ ἐν σοὶ σκότοσ ἐστίν, τὸ σκό-
τοσ πόσον. 24 οὐδεὶσ δύναται δυσὶ κυρίοισ δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν
ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἑνὸσ ἀνθέξεται καὶ τοῦ
ἑτέρου καταφρονήσει· οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.
25 διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί φάγητε,
μηδὲ τῷ σώματι τί ἐνδύσησθε· οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστι τῆσ
τροφῆσ καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματοσ; 26 ἐμβλέψατε εἰσ τὰ πε-
τεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπείρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν οὐδὲ συν-
άγουσιν εἰσ ἀποθήκασ, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιοσ τρέφει
αὐτά· οὐχ ὑμεῖσ μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; 27 τίσ δὲ ἐξ ὑμῶν
μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν
ἕνα; 28 καὶ περὶ ἐνδύματοσ τί μεριμνᾶτε; καταμάθετε τὰ κρίνα
τοῦ ἀγροῦ πῶσ αὐξάνουσιν· οὐ κοπιῶσιν οὐδὲ νήθουσιν. 29 λέγω
δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο
ὡσ ἓν τούτων. 30 εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ σήμερον ὄντα καὶ
αὔριον εἰσ κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸσ οὕτωσ ἀμφιέννυσιν, οὐ
πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶσ, ὀλιγόπιστοι; 31 μὴ οὖν μεριμνήσητε λέ-
γοντεσ· τί φάγωμεν ἢ τί πίωμεν ἢ τί περιβαλώμεθα; 32 ταῦτα
γὰρ πάντα τὰ ἔθνη ἐπιζητοῦσιν· οἶδεν γὰρ ὁ θεὸσ ὁ πατὴρ ὑμῶν
ὅτι χρῄζετε τούτων ἁπάντων. 33 ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασι-

---

23 η: [b] post πονηροσ 25 σωματι: [b] add υμων 26 [b] τασ αποθηκ. 32 γαρ sec: [c] δε, sed rursus del | ο θεοσ: [c] om

20 ου διορ. ουδε κλ. 21 και: om 22 ο οφθ. pr: add σου | εαν ουν 23 η: post πονηρ. 25 φαγητε: add η τι πιητε | σωματι: add υμων 28 κοπιουσιν 32 παντ. γ. ταυτ. | γαρ ο πατ. υμ. ο ουρανιοσ

20 ου διορ. ουδε κλ. 21 σου bis: υμων 22 εαν ουν ο οφθ. σ. α. η 23 δε ο οφθ. σ. πο. η 24 μαμμωνα 25 φαγητε: add και τι πιητε | σωματι: add υμων 28 αυξανει· ου κοπια ουδε νηθει 32 παντ. γ. ταυτ. | επιζητει | γαρ ο πατ. υμ. ο ουρανιοσ

λείαν καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθή-
σεται ὑμῖν. 34 μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰσ τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον
μεριμνήσει ἑαυτῆσ· ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆσ.

VII.

1 Μη κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε. 2 ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε
κριθήσεσθε, καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν. 3 τί δὲ
βλέπεισ τὸ κάρφοσ τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ
δοκὸν τὴν ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖσ; 4 ἢ πῶσ λέγεισ τῷ
ἀδελφῷ σου· ἀδελφέ, ἄφεσ ἐκβάλω τὸ κάρφοσ ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ
σου, καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸσ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σοῦ; 5 ὑποκριτά, ἔκβαλε
πρῶτον ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σοῦ τὴν δοκόν, καὶ τότε διαβλέψεισ ἐκ-
βάλλειν τὸ κάρφοσ ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. 6 μὴ δῶτε τὸ
ἅγιον τοῖσ κυσίν, μηδὲ βάλητε τοὺσ μαργαρίτασ ὑμῶν ἔμπροσθεν
τῶν χοίρων, μήποτε καταπατήσωσιν αὐτοὺσ ἐν τοῖσ ποσὶν αὐ-
τῶν καὶ στραφέντεσ ῥήξωσιν ὑμᾶσ. 7 αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται
ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν.
8 πᾶσ γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ
κρούοντι ἀνοιγήσεται. 9 ἢ τίσ ἐστιν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωποσ, ὃν αἰτή-
σει ὁ υἱὸσ αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; 10 ἢ καὶ ἰχθὺν
αἰτήσει, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; 11 εἰ ουν ὑμεῖσ πονηροὶ ὄντεσ
οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖσ τέκνοισ ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον
ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ δώσει ἀγαθὰ τοῖσ αἰτοῦσιν
αὐτόν. 12 πάντα ὅσα ἐὰν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι,
οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ ποιεῖτε αὐτοῖσ· οὗτοσ γάρ ἐστιν ὁ νόμοσ καὶ
οἱ προφῆται. 13 εἰσέλθατε διὰ τῆσ στενῆσ πύλησ· ὅτι πλατεία

3[c] την δε εν τ. σ. ο. δοκον 4 λεγεισ: [b] ερεισ 9 ον: [b] add εαν 12 παντα: [b] add ουν 13 πλατεια: [b] add η πυλη

33 τ. δικαιοσυ. κ. τ. βασιλ. αυτ. VII, 3 την δε εν τ. σ. ο. δοκον 4 λεγεισ: ερεισ | αδελφε: om 5 εκβαλειν 6 καταπατησουσιν 8 ανοιγεται 9 εστιν: *suppl 12 παντα ουν 13 πλατεια η πυλη

33 τ. βασ. του θεου 34 τα εαυτησ VII, 2 αντιμετρηθησεται 3 την δε εν τ. σ. ο. δοκον 4 λεγεισ: ερεισ | αδελφε: om | εκ: απο 5 την δο. εκ τ. ο. σου | εκβαλειν 9 ον εαν αιτηση 10 η και εαν ιχθ. αιτηση 12 παντα ουν 13 εισ-ελθετε | πλατεια η πυλη

καὶ εὐρύχωροσ ἡ ὁδὸσ ἡ ἀπάγουσα εἰσ τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολ-
λοὶ οἱ εἰσερχόμενοι δι᾽ αὐτῆσ· 14 ὅτι στενὴ ἡ πύλη καὶ τεθλιμ-
μένη ἡ ὁδὸσ ἡ ἀπάγουσα εἰσ τὴν ζωήν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὑ-
ρίσκοντεσ αὐτήν. 15 προσέχετε ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινεσ
ἔρχονται πρὸσ ὑμᾶσ ἐν ἐνδύμασι προβάτων, ἔσωθεν δέ εἰσιν
λύκοι ἅρπαγεσ. 16 ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούσ.
μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὰσ ἢ ἀπὸ τριβόλων
σῦκα; 17 οὕτω πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺσ καλοὺσ ποιεῖ, τὸ
δὲ σαπρὸν δένδρον καρποὺσ πονηροὺσ ποιεῖ. 18 οὐ δύναται δέν-
δρον ἀγαθὸν καρποὺσ πονηροὺσ ποιεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν
καρποὺσ καλοὺσ ἐνεγκεῖν. 19 πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν κα-
λὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰσ πῦρ βάλλεται. 20 ἄραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν
αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούσ. 21 οὐ πᾶσ ὁ λέγων μοι· κύριε κύριε,
εἰσελεύσεται εἰσ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ᾽ ὁ ποιῶν τὰ
θελήματα τοῦ πατρόσ μου τοῦ ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ. 22 πολλοὶ ἐροῦ-
σίν μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· κύριε κύριε, οὐ τῷ σῷ ὀνόματι
ἐπροφητεύσαμεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια πολλὰ ἐξεβάλ-
λομεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεισ πολλὰσ ἐποιήσαμεν; 23 καὶ
τότε ὁμολογήσω αὐτοῖσ ὅτι οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶσ· ἀποχωρεῖτε
ἀπ᾽ ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν.

24 Πᾶσ οὖν ὅστισ ἀκούει μου τοὺσ λόγουσ τούτουσ καὶ ποιεῖ
αὐτούσ, ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστισ ᾠκοδόμησεν αὐτοῦ
τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν πέτραν. 25 καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ
ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέπεσαν τῇ οἰκίᾳ ἐκεί-
νῃ, καὶ οὐκ ἔπεσεν· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. 26 καὶ πᾶσ
ὁ ἀκούων μου τοὺσ λόγουσ τούτουσ καὶ μὴ ποιῶν αὐτοὺσ

---

13 ᵇ πολλοι εισιν | εισερχ.: ᵇ πορευομενοι, sed ipse[vid] rursus del 14 οτι: ᵇ [vid] et ᶜ τι 18 ποιειν: ita *[corr], antea ενεγκειν? 21 ᵇ το θελημα 22 πολλα: ᵇ om | ᵇ εξεβαλομεν 25 προσεπεσαν ᵇ: *προσεπεσεν

13 πολλοι εισιν 14 οτι ([corr] τι) δε 17 ουτωσ | ποιει καλουσ 18 ποιειν: ενεγκειν | ενεγκειν: ποιειν 21 το θελημα 22 πολλα: om | εξεβαλομεν 24 τουτουσ: *om 25 ηλθαν

13 πολλοι εισιν 15 προσεχ. δε 16 σταφυλην 18 ενεγκειν: ποιειν 19 παν ουν 21 το θελημα | τοισ: om 22 πολλα: om | προεφητευσαμεν | εξεβαλομεν 24 ομοιωσω αυτον | την οικ. αυτ. 25 προσεπεσον

ομοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστισ ῴκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν
ἐπὶ τὴν ἄμμον. 27 καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθαν οἱ ποταμοὶ
καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ
ἔπεσεν, καὶ ἦν ἡ πτῶσισ αὐτῆσ μεγάλη.

28 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ ἰησοῦσ τοὺσ λόγουσ τούτουσ,
ἐξεπλήττοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ οἱ ὄχλοι. 29 ἦν γὰρ διδάσκων
αὐτοὺσ ωσ ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡσ οἱ γραμματεῖσ αὐτῶν.

VIII.

1 Καταβάντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρουσ, ἠκολούθησαν αὐτῷ
ὄχλοι πολλοί. 2 καὶ ἰδοὺ λεπρὸσ προσελθὼν προσεκύνει αὐτῷ
λέγων· κύριε, ἐὰν θέλῃσ, δύνασαί με καθαρίσαι. 3 καὶ ἐκτείνασ
τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἥψατο αὐτοῦ λέγων· θέλω, καθαρίσθητι. καὶ
ἐκαθαρίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα. 4 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ· ὅρα
μηδενὶ εἴπῃσ, ἀλλὰ ὕπαγε σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσ-
ένεγκε τὸ δῶρον ὃ προσέταξεν μωϋσῆσ, εἰσ μαρτύριον αὐτοῖσ.
5 Εἰσελθόντοσ δὲ αὐτοῦ εἰσ καφαρναούμ, προσῆλθεν αὐτῷ
ἑκατοντάρχησ παρακαλῶν αὐτὸν 6 καὶ λέγων· ὁ παῖσ μου βέ-
βληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικόσ, δεινῶσ βασανιζόμενοσ. 7 καὶ
λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι, ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν.
8 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ ἑκατοντάρχησ εἶπεν· κύριε, οὐκ εἰμὶ ἱκανὸσ
ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃσ· ἀλλὰ μόνον εἰπὲ λόγῳ, καὶ
ἰαθήσεται ὁ παῖσ μου. 9 καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπόσ εἰμι ὑπὸ ἐξου-

---

26 [ca] ψαμμον, sed ψ rursus del 27 κ. επνευσ. οι ανεμ. [a]: *om 28 οι οχλ. επι τ. δ. αυτ. VIII, 1 [b] καταβαντοσ δε αυτου 3 αυτου prim: [b] om, [c] rest | [b] κ. ευθεωσ εκαθαρισθη 4 ειπεν: [c] λεγει 5 [b] εκατονταρχοσ 6 λεγων: [b] add κυριε 7 ακολ. μοι: [c] om 8 [b] και αποκρ. ο εκατονταρχοσ εφη

27 ηλθον 28 εξεπλησσοντο οι οχλ. επι τ. δ. α. VIII, 1 καταβαντοσ δε αυτου 3 αυτου prim: om | κ. ευθεωσ εκαθερισθη 4 ειπεν: λεγει | προσενεγκον 5 εκατονταρχοσ 6 λεγων: add κυριε 7 om και et ακολ. μοι 8 ο εκατονταρχοσ εφη

26 την οικ. αυτου 27 ηλθον 28 συνετελεσεν | εξεπλησσοντο οι οχλ. επι τ. δ. α. 29 αυτων: om VIII, 2 ελθων 3 αυτου prim: om | ηψ. αυτ. ο ιησουσ | κ. ευθεωσ εκαθαρ. 4 ειπεν: λεγει | μωσησ 5 εισελθοντι δε αυτω ε. καπερναουμ | εκατονταρχοσ 6 λεγων: add κυριε 7 αυτω: add ο ιησουσ | ακολ. μοι: om 8 και αποκρ. ο εκατονταρχοσ εφη | λογον

σίαν τασσόμενοσ, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτασ, καὶ λέγω
τούτῳ· πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ· ἔρχου, καὶ ἔρχεται,
καὶ τῷ δούλῳ μου· ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. [10] ἀκούσασ δὲ ὁ
ἰησοῦσ ἐθαύμασεν καὶ εἶπεν τοῖσ ἀκολουθοῦσιν· ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον. [11] λέγω δὲ ὑμῖν
ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἥξουσιν καὶ ἀνακλιθή-
σονται μετὰ ἀβραὰμ καὶ ἰσὰκ καὶ ἰακὼβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν
οὐρανῶν· [12] οἱ δὲ υἱοὶ τῆσ βασιλείασ ἐξελεύσονται εἰσ τὸ σκότοσ
τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸσ καὶ ο βρυγμὸσ τῶν ὀδόν-
των. [13] καὶ εἶπεν ὁ ἰησοῦσ τῷ ἑκατοντάρχῃ· ὕπαγε, ὡσ ἐπίστευ-
σασ γενηθήτω σοι. καὶ ἰάθη ὁ παῖσ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ. καὶ
ὑποστρέψασ ὁ ἑκατόνταρχοσ εἰσ τὸν οἶκον αὐτοῦ εὗρεν τὸν παῖδα
ὑγιαίνοντα.

[14] Καὶ ἐλθὼν ὁ ἰησοῦσ εἰσ τὴν οἰκίαν πέτρου εἶδεν τὴν πεν-
θερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν. [15] καὶ ἥψατο τῆσ
χειρὸσ αὐτῆσ, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετόσ· καὶ ἠγέρθη, καὶ
διηκόνει αὐτῷ. [16] ὀψίασ δὲ γενομένησ προσήνεγκαν αὐτῷ δαι-
μονιζομένουσ πολλούσ, καὶ ἐξέβαλεν τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ
πάντασ τοὺσ κακῶσ ἔχοντασ ἐθεράπευσεν. [17] ὅπωσ πληρωθῇ τὸ
ῥηθὲν διὰ ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντοσ· αὐτὸσ τὰσ ἀσθενείασ
ἡμῶν ἔλαβεν καὶ τὰσ νόσουσ ἐβάστασεν.

[18] Ἰδὼν δὲ ὁ ἰησοῦσ ὄχλουσ περὶ αὐτὸν ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν
εἰσ τὸ πέραν. [19] καὶ προσελθὼν εἷσ γραμματεὺσ εἶπεν αὐτῷ·
διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ. [20] καὶ λέγει αὐ-
τῷ ο ἰησοῦσ· αἱ ἀλώπεκεσ φωλεοὺσ ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ
οὐρανοῦ κατασκηνώσεισ, ὁ δὲ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ
τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. [21] ἕτεροσ δὲ τῶν μαθητῶν εἶπεν αὐτῷ· κύ-

---

12 εξελευσονται: [a] εκβληθησοντ. 13 [b] εκατονταρχω | και υποστρ. usq υγιαιν.: [b] om, [c] rest 15 ηγερθ. και [b]: *[vid] εγερθισ (pro -θεισα) | [b] αυτοισ 18 [c] πολλ. οχλουσ

10 παρ ουδενι τοσαυτ. πιστ. εν 11 ισαακ 12 εξελευσ.: εκβληθησοντ. 13 om και υποστρ. usq υγιαιν. 18 οχλον

9 τασσομενοσ: om 11 ισαακ 12 εξελευσ.: εκβληθησοντ. 13 εκατονταρχω | υπ. και ωσ | ο παισ αυτου | om και υποστρ. usq υγιαιν. 15 διηκ. αυτοισ 18 πολλουσ οχλουσ 21 μαθητων: add αυτου

ριε, ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου.
22 ὁ δὲ λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι, καὶ ἄφεσ τοὺσ νεκροὺσ θάψαι
τοὺσ ἑαυτῶν νεκρούσ.

23 Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰσ τὸ πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ. 24 καὶ ἰδοὺ σεισμὸσ μέγασ ἐγένετο ἐν τῇ θα-
λάσσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων· αὐτὸσ
δὲ ἐκάθευδεν. 25 καὶ προσελθόντεσ ἤγειραν αὐτὸν λέγοντεσ· κύ-
ριε, σῶσον, ἀπολλύμεθα. 26 καὶ λέγει αὐτοῖσ· τί δειλοί ἐστε, ὀλι-
γόπιστοι; τότε ἐγερθεὶσ ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ τῇ θαλάσ-
σῃ, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. 27 οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν
λέγοντεσ· ποταπόσ ἐστιν οὗτοσ, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θά-
λασσα αὐτῷ ὑπακούουσιν.

28 Καὶ ἐλθόντων αὐτῶν εἰσ τὸ πέραν εἰσ τὴν χώραν τῶν γα-
ζαρηνῶν, ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων
ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ
τῆσ ὁδοῦ ἐκείνησ. 29 καὶ ἰδοὺ ἔκραξαν λέγοντεσ· τί ἡμῖν καὶ
σοί, υἱὲ τοῦ θεοῦ; ἦλθεσ ὧδε ἡμᾶσ ἀπολέσαι πρὸ καιροῦ; 30 ἦν
δὲ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη. 31 οἱ δὲ
δαίμονεσ παρεκάλουν αὐτὸν λέγοντεσ· εἰ ἐκβάλλεισ ἡμᾶσ,
ἀπόστειλον ἡμᾶσ εἰσ τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων. 32 καὶ εἶπεν αὐ-
τοῖσ· ὑπάγετε. οἱ δὲ ἐξελθόντεσ ἀπῆλθον εἰσ τοὺσ χοίρουσ· καὶ
ἰδοὺ ὥρμησεν πᾶσα ἡ ἀγέλη κατα τοῦ κρημνοῦ εἰσ τὴν θάλασ-
σαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖσ ὕδασιν. 33 οἱ δὲ βόσκοντεσ ἔφυγον,
καὶ ἀπελθόντεσ εἰσ τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν πάντα καὶ τὰ τῶν
δαιμονιζομένων. 34 καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ πόλισ ἐξῆλθεν εἰσ ὑπάντη-
σιν τοῦ ἰησοῦ, καὶ ἰδόντεσ αὐτὸν παρεκάλεσαν ὅπωσ μεταβῇ
ἀπὸ τῶν ορίων αὐτῶν.

---

23 το: [b] om, [c] rest 26 [b] τοισ ανεμοισ 28 [b] ελθοντοσ αυτου | [c] γεργεσηνων 29 [b] βασανισαι ημασ 32 [b] απεθαναν

22 ο δε ιησουσ 23 om το 24 **απο 26 τοισ ανεμοισ 28 ελθοντοσ αυτου | γαδαρηνων 29 προ καιρ. βασανισαι ημ. 32 απηλθαν 34 τω ιησου | ινα: οπωσ

22 ο δε ιησουσ ειπεν 25 προσελθοντ. οι μαθηται αυτου | σωσον ημασ 26 τοισ ανεμοισ 27 υπακου. αυτω 28 ελθοντι αυτω | γεργεσηνων 29 ιησου υιε | προ καιρ. βασανισαι ημ. 31 αποστ. ημ.: επιτρεψον ημιν απελθειν 32 εισ την αγελην των χοιρων | αγελη: add των χοιρων 34 εισ συναντησιν τω ιησου

IX.

1 Καὶ ἐμβὰσ εἰσ πλοῖον διεπέρασεν, καὶ ἦλθεν εἰσ τὴν ἰδίαν
πόλιν. 2 καὶ ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνησ βε-
βλημένον· καὶ ἰδὼν ὁ ἰησοῦσ τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπεν τῷ παρα-
λυτικῷ· θάρσει τέκνον, ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι. 3 καὶ ἰδοὺ
τινὲσ τῶν γραμματέων εἶπον ἐν ἑαυτοῖσ· οὗτοσ βλασφημεῖ.
4 καὶ ἰδὼν ὁ ἰησοῦσ τὰσ ἐνθυμήσεισ αὐτῶν εἶπεν· ἱνατί ἐν-
θυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν; 5 τί γάρ ἐστιν εὐκο-
πώτερον, εἰπεῖν· ἀφίονταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε
περιπάτει; 6 ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώ-
που ἐπὶ τῆσ γῆσ ἀφιέναι ἁμαρτίασ, τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ·
ἐγερθεὶσ ἆρόν σου τὴν κλίνην καὶ πορεύου εἰσ τὸν οἶκόν σου.
7 καὶ ἐγερθεὶσ ἀπῆλθεν εἰσ τὸν οἶκον αὐτοῦ. 8 ἰδόντεσ δὲ οἱ ὄχλοι
ἐφοβήθησαν, καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην
τοῖσ ἀνθρώποισ.

9 Καὶ παράγων ὁ ἰησοῦσ εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον ἐπὶ τὸ
τελώνιον, μαθθαῖον λεγόμενον. λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. καὶ
ἀναστὰσ ἠκολούθει αὐτῷ. 10 καὶ ἀνακειμένων ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἰδοὺ
πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ ἰησοῦ καὶ τοῖσ
μαθηταῖσ αὐτοῦ. 11 καὶ ἰδόντεσ οἱ φαρισαῖοι ἔλεγον τοῖσ μα-
θηταῖσ αὐτοῦ· διατί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει
ὁ διδάσκαλοσ ὑμῶν; 12 ὁ δὲ ἀκούσασ εἶπεν· οὐ χρείαν ἔχουσιν
οἱ ἰσχύοντεσ ἰατρῶν ἀλλ' οἱ κακῶσ ἔχοντεσ. 13 πορευθέντεσ δὲ
μάθετε τί ἐστιν· ἔλεοσ θέλω καὶ οὐ θυσίαν· οὐ γὰρ ἦλθον κα-
λέσαι δικαίουσ ἀλλὰ ἁμαρτωλούσ.

---

5 [c] αφιενται | [b] εγ. και 6 πορευου: [c] υπαγε 9 [c] ο ιησ. εκειθεν | [b] και λεγει 10 [c] και εγενετο ανακειμενου αυτου | [b] ελθοντεσ συνανεκ.

3 ειπαν 4 ιδων: ειδωσ 5 αφιενται | και περιπ. 6 εγειρε αρον | πορευου: υπαγε 9 ο ιησ. εκειθεν | και λεγει | ηκολουθησεν 10 κ. εγενετο αυτου ανακειμενου | και ιδου | ελθοντεσ συνανεκ. 12 ιατρου | αλλα

1 το πλοιον 2 αφεωνται σοι αι αμαρτ. σου 4 ινατι υμεισ 5 αφεωνται σοι αι αμαρτ. | εγειραι και περ. 6 πορευου: υπαγε 8 εφοβ.: εθαυμασαν 9 ο ιησ. εκειθεν | ματθαιον | και λεγει | ηκολουθησεν 10 κ. εγενετο αυτου ανακειμενου | και ιδου | ελθοντεσ συνανεκ. 11 ελεγον: ειπον 12 ο δε ιησουσ | ειπ. αυτοισ | ιατρου 13 ελεον | αλλ αμαρτ. εισ μετανοιαν

14 Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ ἰωάννου λέγοντεσ·
διατί ἡμεῖσ καὶ οἱ φαρισαῖοι νηστεύομεν, οἱ δὲ μαθηταί σου οὐ
νηστεύουσιν; 15 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ
τοῦ νυμφῶνοσ πενθεῖν, ἐφ᾽ ὅσον μετ᾽ αὐτῶν ἐστὶν ὁ νυμφίοσ;
ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ᾽ αὐτῶν ὁ νυμφίοσ, καὶ
τότε νηστεύσουσιν. 16 οὐδεὶσ δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκουσ
ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἴρει γὰρ τὸ πλήρωμα ἀπὸ τοῦ
ἱματίου, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. 17 οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον
εἰσ ἀσκοὺσ παλαιούσ· εἰ δὲ μήγε, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί, καὶ ὁ
οἶνοσ ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπόλλυνται· ἀλλ᾽ οἶνον νέον εἰσ
ἀσκοὺσ καινοὺσ βλητέον, καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται.
18 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντοσ αὐτοῖσ, ἰδοὺ ἄρχων προσελθὼν
προσεκύνει αὐτῷ λέγων· ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν· ἀλ-
λὰ ἐλθὼν ἐπίθεσ τὴν χεῖρά σου ἐπ᾽ αὐτήν, καὶ ζήσεται. 19 καὶ
ἐγερθεὶσ ὁ ἰησοῦσ ἠκολούθει αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 20 καὶ
ἰδοὺ γυνὴ αἱμαροοῦσα δώδεκα ἔτη προσελθοῦσα ὄπισθεν ἥψατο
τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. 21 ἔλεγεν γὰρ ἐν ἑαυτῇ· ἐὰν
ἅψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι. 22 ὁ δὲ στραφεὶσ καὶ
ἰδὼν αὐτὴν εἶπεν· θάρσει θύγατερ, ἡ πίστισ σου σέσωκέν σε. καὶ
ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆσ ὥρασ ἐκείνησ. 23 καὶ ἐλθὼν ὁ ἰησοῦσ εἰσ
τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντοσ καὶ ἰδὼν τοὺσ αὐλητὰσ καὶ τὸν ὄχλον
θορυβούμενον ἔλεγεν· 24 ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανεν τὸ κορά-
σιον, ἀλλὰ καθεύδει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ, εἰδότεσ ὅτι ἀπέθα-
νεν. 25 ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλοσ, εἰσελθὼν ἐκράτησεν τῆσ χειρὸσ

---

14 νηστευομεν: b(a?) add πυκνα, c πολλα 15 ελευσοντ. usq νυμφιοσ a: *om 16 πληρωμα: b add αυτου 18 b εισ προσελθων, c εισ ελθων 20 c αιμοροουσα 21 b μονον αψωμαι 22 b ο δε ιησουσ 24 ειδ. οτ. απεθ.: c om

14 ιωανου 16 πληρωμα: add αυτου 17 μηγε: μη | αλλα βαλλουσιν 18 εισ προσελθων | λεγων οτι 19 ηκολουθησεν 20 αιμορροουσα 21 μονον αψωμαι 22 ο δε ιησουσ 24 om ειδοτ. οτ. απεθ.

14 νηστευομεν πολλα 16 πληρωμα: add αυτου 17 απολουνται | αλλα βαλλουσιν | αμφοτερα 18 ελθων | λεγων οτι 19 ηκολουθησεν 20 αιμορροουσα 21 μονον αψωμαι 22 ο δε ιησουσ επιστραφεισ 23 λεγει αυτοισ 24 om ειδοτ. οτ. απεθ.

αὐτῆσ, καὶ ἠγέρθη τὸ κοράσιον. [26] καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὐτῆσ
εἰσ ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην.
[27] Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ ἰησοῦ, ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο
τυφλοὶ κραυγάζοντεσ καὶ λέγοντεσ· ἐλέησον ἡμᾶσ, υἱὲ δαυείδ.
[28] εἰσελθόντι δὲ αὐτῷ εἰσ τὴν οἰκίαν προσῆλθον αὐτῷ οἱ δύο τυφλοί,
καὶ λέγει αὐτοῖσ ἰησοῦσ· πιστεύετε ὅτι δύναμαι ὑμῖν τοῦτο
ποιῆσαι; λέγουσιν αὐτῷ· ναὶ κύριε. [29] τότε ἥψατο τῶν ὀφθαλ-
μῶν αὐτῶν λέγων· κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν. [30] καὶ
ἀνεῴχθησαν οἱ ὀφθαλμοί. καὶ ἐνεβριμήθη αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ λέ-
γων· ὁρᾶτε μηδεὶσ γινωσκέτω. [31] οἱ δὲ ἐξελθόντεσ διεφήμισαν
αὐτὸν ἐν τῇ γῇ ἐκείνῃ.
[32] Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοὺ προσήνεγκαν αὐτῷ κωφὸν
δαιμονιζόμενον. [33] καὶ ἐκβληθέντοσ τοῦ δαιμονίου ἐλάλησεν ὁ
κωφόσ· καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι λέγοντεσ· οὐδέποτε ἐφάνη οὕ-
τωσ ἐν τῷ ἰσραήλ. [34] οἱ δὲ φαρισαῖοι ἔλεγον· ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν
δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.
[35] Καὶ περιῆγεν ὁ ἰησοῦσ τὰσ πόλεισ πάσασ καὶ τὰσ κώ-
μασ, διδάσκων ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ αὐτῶν, κηρύσσων τὸ εὐ-
αγγέλιον τῆσ βασιλείασ καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν
μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ· καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ. [36] ἰδὼν δὲ τοὺσ
ὄχλουσ ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν ἐσκυλμένοι καὶ
ἐριμμένοι ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα. [37] τότε λέγει τοῖσ
μαθηταῖσ αὐτοῦ· ὁ μὲν θερισμὸσ πολύσ, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι·
[38] δεήθητε ουν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτασ
εἰσ τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

---

28 [c] ελθοντι | δυο: [c] om | [c] ο ιησουσ | υμιν: [a] om, [b] rest, [c] om 30 [c] αυτων οι οφθ. 31 [b] εν ολη τη 34 εν [b]: *om 35 [b] και κηρυσσων | εν τω usq αυτω: [b] om

26 αυτησ: αυτη 27 om αυτω | κραζοντεσ | υιοσ 28 ελθοντι | προσηλθαν | δυο: om | ο ιησουσ | τουτο δυναμαι sine υμ. 30 ηνεωχθ. αυτων οι | **ενεβριμησατο 31 εν ολη τη 35 και κηρυσσων | εν τω usq αυτω: om

26 αυτησ: αυτη 27 κραζοντεσ | δαβιδ 28 ελθοντι | om δυο | ο ιησουσ | om υμιν 30 αυτων οι οφθ. | ενεβριμησατο 31 εν ολη τη 32 ανθρωπον κωφον 33 λεγοντεσ οτι 35 και κηρυσσων | om κ. ηκολουθ. αυτω 36 εσκυλμ.: εκλελυμενοι | ερριμμενοι

X.

1 Καὶ προσκαλεσάμενοσ τοὺσ ιβ′ μαθητὰσ αὐτοῦ ἔδωκεν
αὐτοῖσ ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτά,
καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν. 2 τῶν δὲ ιβ′
ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστιν ταῦτα· πρῶτοσ σίμων ὁ λεγόμε-
νοσ πέτροσ καὶ ἀνδρέασ ὁ ἀδελφὸσ αὐτοῦ, καὶ ἰάκωβοσ ὁ τοῦ
ζεβεδαίου καὶ ἰωάννησ ὁ ἀδελφὸσ αὐτοῦ, 3 φίλιπποσ καὶ βαρ-
θολομαῖοσ, θωμᾶσ καὶ μαθθαῖοσ ὁ τελώνησ, ἰάκωβοσ ὁ τοῦ ἀλ-
φαίου, θαδδαῖοσ, 4 σίμων ὁ κανανίτησ καὶ ὁ ἰούδασ ὁ ἰσκαρι-
ώτησ, ὁ καὶ παραδοὺσ αὐτόν.
5 Τούτουσ τοὺσ ιβ′ ἀπέστειλεν ὁ ἰησοῦσ παραγγείλασ αὐ-
τοῖσ· εἰσ ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰσ πόλιν σαμαριτῶν μὴ
εἰσέλθητε· 6 πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸσ τὰ πρόβατα τὰ ἀπολω-
λότα οἴκου ἰσραήλ. 7 πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε λέγοντεσ ὅτι
ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 8 ἀσθενοῦντασ θεραπεύετε,
νεκροὺσ ἐγείρετε, λεπροὺσ καθαρίζετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε· δω-
ρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε. 9 μὴ κτήσησθε χρυσὸν μηδὲ ἄργυρον
μηδὲ χαλκὸν εἰσ τὰσ ζώνασ ὑμῶν, 10 μὴ πήραν εἰσ ὁδὸν μηδὲ
δύο χιτῶνασ μηδὲ ὑποδήματα μηδὲ ῥάβδον· ἄξιοσ γὰρ ὁ ἐργά-
τησ τῆσ τροφῆσ αὐτοῦ. 11 εἰσ ἣν δ᾽ ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλ-
θητε, ἐξετάσατε ἐν αὐτῇ τίσ ἄξιόσ ἐστιν· κἀκεῖ μείνατε ἕωσ
ἂν ἐξέλθητε. 12 εἰσερχόμενοι δὲ εἰσ τὴν οἰκίαν ἀσπάσασθε αὐ-
τὴν λέγοντεσ· εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ. 13 καὶ ἐὰν μὲν ᾖ ἡ οἰκία
ἀξία, ἐλθάτω η εἰρήνη ὑμῶν ἐπ᾽ αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ ᾖ ἀξία, ἡ
εἰρήνη υμῶν ἐφ᾽ ὑμᾶσ ἐπιστραφήτω. 14 καὶ ὃσ ἂν μὴ δέξηται
ὑμᾶσ μηδὲ ἀκούσῃ τοὺσ λόγουσ ὑμῶν, ἐξερχόμενοι ἔξω τῆσ

---

2 και sec: erasum 3 [b] και θαδδ. 4 [b] και ιουδ. ισχαρ. | [b] παραδιδουσ, [c] rursus παραδουσ 5 [b] παραγγ. αυ. λεγων | εθνων [b]: *om 8 νεκρ. εγ.: [a] vel [b] om, [c] rest 9 μηδ. αργυρον [b]: *om 12 λεγοντεσ usq τουτω: [b] ? et [ca] om, [cb] rest

1 sqq δωδεκα 2 ιωανησ 3 και θαδδ. 4 χαναναιοσ | και ιουδασ 5 παραγγ. αυ. λεγων | σαμαρειτων 7 οτι: om 11 τισ εν αυτη 12 λεγοντ. usq τουτω: om 13 ελθετω

1 sqq δωδεκα 2 και sec: om 3 ματθαιοσ | και λεββαιοσ ο επικληθεισ θαδδαιοσ 4 και ιουδασ ο (ς om) ισχ. 5 παραγγ. αυ. λεγων | σαμαρειτων 8 λεπρ. καθαρ. νεκρ. εγειρ. 10 αυτου: add εστιν 11 τισ εν αυτη 12 λεγοντ. usq τουτω: om 13 ελθετω | εφ: προσ 14 οσ εαν | εξω: om

οἰκίασ ἢ πόλεωσ ἢ κώμησ ἐκείνησ ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν ἐκ
τῶν ποδῶν ὑμῶν. 15 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῇ σο-
δόμων καὶ γῇ γομόρρων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεωσ ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.
16 Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶσ ὡσ πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων·
γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡσ ὁ ὄφισ καὶ ἀκέραιοι ὡσ αἱ περιστεραί.
17 προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παραδώσουσιν γὰρ υμᾶσ
εἰσ συνέδρια, καὶ ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ αὐτῶν μαστιγώσουσιν
ὑμᾶσ· 18 καὶ ἐπὶ ἡγεμόνασ δὲ καὶ βασιλεῖσ ἀχθήσεσθε ἕνεκεν
ἐμοῦ, εἰσ μαρτύριον αὐτοῖσ καὶ τοῖσ ἔθνεσιν. 19 ὅταν δὲ παρα-
δῶσιν ὑμᾶσ, μὴ μεριμνήσητε πῶσ ἢ τί λαλήσητε· δοθήσεται
γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί λαλήσητε· 20 οὐ γὰρ ὑμεῖσ ἐστὲ
οἱ λαλοῦντεσ, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸσ ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν
ὑμῖν. 21 παραδώσει δὲ ἀδελφὸσ ἀδελφὸν εἰσ θάνατον, καὶ πα-
τὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖσ καὶ θανατώ-
σουσιν αὐτούσ. 22 καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ το
ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνασ εἰσ τέλοσ, οὗτοσ σωθήσεται. 23 ὅταν
δὲ διώκωσιν ὑμᾶσ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰσ τὴν ἑτέραν·
ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε τὰσ πόλεισ τοῦ ἰσραὴλ
ἕωσ ἔλθῃ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου. 24 οὐκ ἔστιν μαθητὴσ ὑπὲρ τὸν
διδάσκαλον αὐτοῦ, οὐδὲ δοῦλοσ ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ. 25 ἀρ-
κετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται ὡσ ὁ διδάσκαλοσ αὐτοῦ, καὶ ὁ
δοῦλοσ ὡσ ὁ κύριοσ αὐτοῦ· εἰ τὸν οἰκοδεσπότην βεεζεβοὺλ
ἐπεκαλέσαντο, πόσῳ μᾶλλον τοὺσ οἰκιακοὺσ αὐτοῦ. 26 μὴ οὖν
φοβηθῆτε αὐτούσ· οὐδὲν γάρ ἐστιν κεκαλυμμένον ὃ οὐκ ἀποκα-
λυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται. 27 ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ
σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν τῷ φωτί· καὶ ὃ εἰσ τὸ οὖσ ἀκούετε, κηρύξατε
ἐπὶ τῶν δωμάτων. 28 καὶ μὴ φοβεῖσθε ἀπο τῶν ἀποκτεννόντων

---

16 [b] οι οφ. 23 [c] εωσ ου 25 [c] επεκαλεσαν

14 η πολ. η κωμησ: η τησ πολ. | εκ: om 15 om γη sec 16 οι οφεισ 21 το τεκνον[bentl] | επαναστησεται 23 του pr: om 24 αυτου pr: om 25 *τω οικοδεσποτη et τοισ οικιακοισ | επεκαλεσαν 28 μη φοβεισθε: μ. φοβηθητε[mai] | αποκτεινοντων

14 η πολ. η κωμησ: η τησ πολ. | εκ: om 15 om γη sec 16 οι οφεισ 19 παραδιδωσιν | λαλησητε sec: λαλησετε 23 ετεραν: αλλην | εωσ αν 24 αυτου pr: om 25 βεελζεβουλ | εκαλεσαν 28 μη φοβηθητε | αποκτεινοντων

τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβεῖσθε δὲ
μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ.
29 οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ πε-
σεῖται ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸσ ὑμῶν. 30 ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρί-
χεσ τῆσ κεφαλῆσ πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσίν. 31 μὴ οὖν φοβεῖσθε·
πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖσ. 32 πᾶσ οὖν ὅστισ ὁμολογήσει ἐν
ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπρο-
σθεν τοῦ πατρόσ μου τοῦ ἐν οὐρανοῖσ· 33 ὅστισ δ᾽ ἂν ἀρνήσηταί με
ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι κἀγὼ αὐτὸν ἔμπροσθεν τοῦ
πατρόσ μου τοῦ ἐν οὐρανοῖσ. 34 μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον εἰρήνην βα-
λεῖν ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἀλλὰ μάχαιραν. 35 ἦλθον
γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸσ αὐτοῦ καὶ θυγατέρα κα-
τὰ τῆσ μητρὸσ αὐτῆσ καὶ νύμφην κατὰ τῆσ πενθερᾶσ αὐτῆσ,
36 καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ. 37 ὁ φιλῶν πατέρα ἢ
μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου ἄξιοσ· καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα
ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου ἄξιοσ· 38 καὶ ὃσ οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν
αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστιν μου ἄξιοσ. 39 ὁ εὑρὼν τὴν
ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν, καὶ ὁ ἀπολέσασ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
ἕνεκεν ἐμοῦ εὑρήσει αὐτήν. 40 ὁ δεχόμενοσ ὑμᾶσ ἐμὲ δέχεται, ὁ δὲ
ἐμὲ δεχόμενοσ δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με. 41 ὁ δεχόμενοσ προφή-
την εἰσ ὄνομα προφήτου μισθὸν προφήτου λήμψεται, καὶ ὁ δεχό-
μενοσ δίκαιον εἰσ ὄνομα δικαίου μισθὸν δικαίου λήμψεται· 42 καὶ
ὃσ ἐὰν ποτίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον ψυχροῦ μόνον εἰσ
ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

XI.

1 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ ἰησοῦσ διατάσσων τοῖσ ιβ´ μα-
θηταῖσ αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσσειν ἐν
ταῖσ πόλεσιν αὐτῶν.

---

28 [b] και την ψυχ. 39 ο ευρ. usq απολ. αυτ. και [a]: *om 40 ο δε: [c] και ο

28 φοβεισθε: φοβηθητε[ben] et[bir] | το sec: om 32 εν τοισ ουρ. 33 δ᾽ αν: δε | εν τοισ ουρ. 34 βαλ. ειρη. επι 36 οιχοιχοι[bentl] 37 και ο φι. usq αξ.: *om 40 ο δε: και ο 42 οσ αν

28 φοβηθητε δε | om το sec 31 φοβηθητε 33 αυτον καγω 34 βαλ. ειρη. επι 40 ο δε: και ο 41 ληψεται bis

[2] Ὁ δὲ ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ
χριστοῦ, πέμψας διὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ [3] εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ
ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; [4] καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς
εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἀπαγγείλατε τῷ ἰωάννῃ ἃ ἀκούετε
καὶ βλέπετε· [5] τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν καὶ χωλοὶ περιπατοῦσιν,
λεπροὶ καθαρίζονται καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν, καὶ νεκροὶ ἐγείρον-
ται καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται, [6] καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν
μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί. [7] τούτων δὲ πορευομένων ἤρξατο ὁ
ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ ἰωάννου· τί ἐξήλθατε εἰς τὴν
ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; [8] ἀλλὰ
τί ἐξήλθατε; ἄνθρωπον ἰδεῖν ἐν μαλακοῖς ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ
τὰ μαλακὰ φοροῦντες ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλέων. [9] ἀλλὰ τί
ἐξήλθατε; προφήτην ἰδεῖν; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον
προφήτου. [10] οὗτός ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται· ἰδοὺ ἐγὼ ἀπο-
στέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει
τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. [11] ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται
ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ
μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μείζων αὐτοῦ ἐστίν.
[12] ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι ἡ βα-
σιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασταὶ ἁρπάζουσιν αὐτήν.
[13] πάντες γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος ἕως ἰωάννου ἐπροφή-
τευσαν, [14] καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν ἠλίας ὁ μέλλων
ἔρχεσθαι. [15] ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω. [16] τίνι δὲ ὁμοιώσω
τὴν γενεὰν ταύτην; ὁμοία ἐστὶν παιδίοις καθημένοις ἐν ταῖς
ἀγοραῖς, ἃ προσφωνοῦντα τοῖς ἑτέροις [17] λέγουσιν· ηὐλήσαμεν
ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε· ἐθρηνήσαμεν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε.
[18] ἦλθεν γὰρ ἰωάννης μήτε ἐσθίων μήτε πίνων, καὶ λέγουσιν·

---

4 τω: [b] om 8 [b] ιδ. ανθρωπ. | βασιλεων: [c] add εισιν 9 [c] ιδ. προφ.

2 ιωανης 4 om τω | ιωανει 6 οσ αν 7 ιωανου 8 ιδ. ανθρωπ. 11 ιωανου 12 ιωανου 13 ιωανου | **προεφητ. 14 ηλειας 15 om ακουειν 18 ιωανησ

2 δια: δυο 4 τω: om 5 και νεκροι: om και 7 εξηλθετε 8 εξηλθετε ιδειν; ανθρωπον | μαλακοισ: add ιματιοισ | βασιλεων εισιν 9 εξηλθετε | ιδειν; προφητην 10 ουτοσ γαρ 13 προεφητευσαν 16 παιδαριοισ εν αγοραισ καθημ. και προσφωνουσι τοισ εταιροισ αυτων 17 και λεγουσιν | εθρην. υμιν

‡ But a less than he in the kingdom of the heavens is greater than he ?

δαιμόνιον ἔχει. 19 ἦλθεν ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων,
καὶ λέγουσιν· ἰδοὺ ἄνθρωποσ φάγοσ καὶ οἰνοπότησ, φίλοσ τε-
λωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν· καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν ἔργων
αὐτῆσ.

20 Τότε ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰσ πόλεισ ἐν αἷσ ἐγένοντο αἱ πλεῖ-
σται δυνάμεισ αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν. 21 οὐαί σοι χοραζείν,
οὐαί σοι βηδσαϊδάν, ὅτι εἰ ἐν τύρῳ καὶ σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυ-
νάμεισ αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ
καθήμενοι μετενόησαν. 22 πλὴν λέγω ὑμῖν, τύρῳ καὶ σιδῶνι
ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεωσ ἢ ὑμῖν. 23 καὶ σὺ καφαρ-
ναούμ, μὴ ἕωσ οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἕωσ ᾅδου καταβιβασθήσῃ,
ὅτι εἰ ἐν σοδόμοισ ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεισ αἱ γενόμεναι ἐν σοί,
ἔμεινεν ἂν μέχρι τῆσ σήμερον. 24 πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον
ἔσται γῇ σοδόμων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεωσ ἢ σοί.

25 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶσ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν· ἐξομο-
λογοῦμαί σοι πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆσ γῆσ, ὅτι
ἔκρυψασ ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψασ αὐ-
τὰ νηπίοισ. 26 ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτωσ εὐδοκία ἐγένετο ἔμ-
προσθέν σου. 27 πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρόσ, καὶ οὐδεὶσ
ἐπιγινώσκει τὸν υἱὸν εἰ μὴ ὁ πατήρ, οὐδὲ τὸν πατέρα τισ ἐπι-
γινώσκει εἰ μὴ ὁ υἱόσ, καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸσ ἀποκαλύψαι.
28 δεῦτε πρόσ με πάντεσ οἱ κοπιῶντεσ καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ
ἀναπαύσω ὑμᾶσ. 29 ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶσ καὶ μάθετε,
ὅτι πραῢσ εἰμι καὶ ταπεινὸσ τῇ καρδίᾳ, καὶ εὑρήσετε ἀνάπαυ-
σιν ταῖσ ψυχαῖσ ὑμῶν. 30 ὁ γὰρ ζυγόσ μου χρηστὸσ καὶ τὸ
φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστιν.

---

21 [corr] βηδσαϊδα 24 υμιν: [b] add οτι, [c] del 27 [b] πατρ. μου 29 μαθετε: [a] add απ εμου

19 τελων. φιλ. | εργων: **τεκνων 20 βηθσαϊδ. 21 om καθημ. 21 sq *σειδωνι 23 μη: **η? | εωσ αδ. καταβηση 24 οτι γη σοδ. ανεκτ. εστ. 27 πατρ. μου 29 μαθετ. απ εμου

19 τελων. φιλ. | εργων: τεκνων 20 βηθσαϊδ. 21 χοραζιν | om καθημενοι 23 καπερναουμ η εωσ του ουρ. υψωθεισα | εγενοντο | εμειναν 24 οτι γη σοδ. ανεκτ. εστ. 25 απεκρυψασ 26 εγεν. ευδοκ. 27 πατρ. μου 29 μαθετ. απ εμου | πραοσ

XII.

1 'Εν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ ἰησοῦσ τοῖσ σάββασιν
διὰ τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπείνασαν, καὶ ἤρξαντο
τίλλειν στάχυασ καὶ ἐσθίειν. 2 οἱ δὲ φαρισαῖοι ἰδόντεσ εἶπαν
αὐτῷ· ἰδοὺ οἱ μαθηταί σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστιν ποιεῖν ἐν
σαββάτῳ. 3 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν δαυείδ,
ὅτε ἐπείνασεν καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ; 4 πῶσ εἰσῆλθεν εἰσ τὸν οἶκον
τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺσ ἄρτουσ τῆσ προθέσεωσ ἔφαγον, οὓσ οὐκ ἐξὸν
ἦν αὐτῷ φαγεῖν οὐδὲ τοῖσ μετ᾽ αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖσ ἱερεῦσιν μό-
νοισ; 5 ἢ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ ὅτι τοῖσ σάββασιν οἱ ἱερεῖσ
ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσιν καὶ ἀναίτιοί εἰσιν; 6 λέγω
δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ ἱεροῦ μεῖζόν ἐστιν ὧδε. 7 εἰ δὲ ἐγνώκειτε τί
ἐστιν· ἔλεοσ θέλω καὶ οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺσ
ἀναιτίουσ. 8 κύριοσ γάρ ἐστιν τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸσ τοῦ ἀν-
θρώπου.

9 Καὶ μεταβὰσ ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰσ τὴν συναγωγὴν αὐτῶν.
10 καὶ ἰδοὺ ἄνθρωποσ χεῖρα ἔχων ξηράν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐ-
τὸν λέγοντεσ· εἰ ἔξεστιν τοῖσ σάββασιν θεραπεῦσαι; ἵνα κατη-
γορήσωσιν αὐτοῦ. 11 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· τίσ ἔσται ἐξ ὑμῶν ἄν-
θρωποσ, ὃσ ἕξει πρόβατον ἕν, καὶ ἐὰν πέσῃ τοῦτο τοῖσ σάββασιν
εἰσ βόθυνον, οὐχὶ κρατήσασ ἐγερεῖ αὐτό; 12 πόσῳ οὖν διαφέρει
ἄνθρωποσ προβάτου· ὥστε ἔξεστιν τοῖσ σάββασιν καλῶσ ποιεῖν.
13 τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινόν σου τὴν χεῖρα. καὶ ἐξέτει-
νεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ὑγιήσ. 14 ἐξελθόντεσ δὲ οἱ φαρισαῖοι
συμβούλιον ἔλαβον κατ᾽ αὐτοῦ, ὅπωσ αὐτὸν ἀπολέσωσιν. 15 ὁ
δὲ ἰησοῦσ γνοὺσ ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν. καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ
πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺσ πάντασ, 16 καὶ ἐπετίμησεν αὐ-

---

11 [b] ενπεση 13 [c] τ. χει. σου, sed rursus σου τ. χει.

1 σαββατοισ 4 ουσ : ο 10 θεραπευειν 11 εμπεση | κρατησει αυτο και εγερει 12 σαββατοισ | υγιησ ωσ η αλλη

2 ειπον 3 δαβιδ | επεινασ. αυτοσ 4 εφαγεν 6 μειζων 7 ελεον 8 εστι και 10 ανθρ. ην την χειρα | θεραπευειν 11 εμπεση | κρατησει αυτο και εγερει 13 την χει. σου | αποκατεσταθη | υγιησ: add ωσ η αλλη 14 οι δε φαρισ. συμβ. ελαβ. κατ αυτ. εξελθοντ. 15 οχλοι πολλοι

τοῖσ ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσιν· 17 ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ
ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντοσ· 18 ἰδοὺ ὁ παῖσ μου ὃν ἡρέτισα, ὁ
ἀγαπητόσ μου ὃν ηὐδόκησεν ἡ ψυχή μου· θήσω τὸ πνεῦμά μου
ἐπ' αὐτόν, καὶ κρίσιν τοῖσ ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ. 19 οὐκ ἐρίσει οὐδὲ
κραυγάσει, οὐδὲ ἀκούσει τισ ἐν ταῖσ πλατείαισ τὴν φωνὴν αὐ-
τοῦ. 20 κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει καὶ λίνον τυφόμε-
νον οὐ σβέσει, ἕωσ ἂν ἐκβάλῃ εἰσ νῖκοσ τὴν κρίσιν. 21 καὶ τῷ
ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσιν.

22 Τότε προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενοσ τυφλὸσ καὶ κω-
φόσ· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν κωφὸν λαλεῖν καὶ βλέ-
πειν. 23 καὶ ἐξίσταντο πάντεσ οἱ ὄχλοι καὶ ἔλεγον· μήτι οὗτόσ
ἐστιν ὁ υἱὸσ δαυείδ; 24 οἱ δὲ φαρισαῖοι ἀκούσαντεσ εἶπον· οὗτοσ
οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια εἰ μὴ ἐν τῷ βεεζεβοὺλ ἄρχοντι τῶν
δαιμονίων. 25 εἰδὼσ δὲ τὰσ ἐνθυμήσεισ αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖσ·
πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆσ ἐρημοῦται, καὶ πᾶσα
πόλισ ἢ οἰκία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆσ οὐ σταθήσεται. 26 καὶ εἰ
ὁ σατανᾶσ τὸν σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶσ
οὖν σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; 27 καὶ εἰ ἐγὼ ἐν βεεζεβοὺλ
ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ
τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ ἔσονται ὑμῶν. 28 εἰ δὲ ἐν πνεύματι θεοῦ ἐγὼ
ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶσ ἡ βασιλεία τοῦ
θεοῦ. 29 ἢ πῶσ δύναταί τισ εἰσελθεῖν εἰσ τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ
καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δήσῃ τὸν ἰσχυ-
ρόν, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσῃ; 30 ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ
κατ' ἐμοῦ ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει με.
31 διὰ τοῦτο λέγω υμῖν, πᾶσα αμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθή-
σεται τοῖσ ἀνθρώποισ, ἡ δὲ τοῦ πνεύματοσ βλασφημία οὐκ

---

18 [b] εισ ον ηυδ. 22 αυτον [c]: *αυτουσ | [c] και λαλειν 25 ιδωσ (sic): [b] ιδων, [c] rursus ιδωσ

18 ευδοκ. 22 προσηνεγκαν αυ. δαιμονιζομενον τυφλον κ. κωφον 29 αρπασαι | διαρπασει 30 om με 31 υμιν τοισ ανθρ.

17 οπωσ πληρ. 18 εισ ον ευδοκησεν 21 εν τω ονομ. 22 τον τυφλον και κωφον και λαλ. 23 δαβιδ 24 βεελζεβουλ 25 ειδ. δε ο ιησουσ 27 βεελζεβουλ | υμων εσοντ. κριτ. 28 εγω εν πν. θεου 29 διαρπασει 30 om με 31 ουκ αφεθ.: add τοισ ανθρωποισ

ἀφεθήσεται. [32] καὶ ὃσ ἐὰν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώ-
που, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὃσ δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ πνεύματοσ τοῦ
ἁγίου, οὐ μὴ ἀφεθήσεται αὐτῷ οὔτε ἐν τούτῳ τῷ αἰῶνι οὔτε ἐν
τῷ μέλλοντι. [33] ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον καλὸν καὶ τὸν καρπὸν
αὐτοῦ καλόν, ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρὸν καὶ τὸν καρπὸν
αὐτοῦ σαπρόν· ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκετε.
[34] γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶσ δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν, πονηροὶ ὄν-
τεσ; ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματοσ τῆσ καρδίασ τὸ στόμα λαλεῖ.
[35] ὁ ἀγαθὸσ ἄνθρωποσ ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει τὰ
ἀγαθά, καὶ ὁ πονηρὸσ ἄνθρωποσ ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκ-
βάλλει πονηρά. [36] λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργὸν ὃ λαλή-
σουσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσιν περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ
κρίσεωσ. [37] ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λό-
γων καταδικασθήσῃ.

[38] Τότε ἀπεκρίθησαν αὐτῷ τινὲσ τῶν γραμματέων καὶ φα-
ρισαίων λέγοντεσ· διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν.
[39] ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶσ
σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ ση-
μεῖον ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. [40] ὥσπερ γὰρ ἦν ἰωνᾶσ ἐν τῇ κοιλίᾳ
τοῦ κήτουσ τρεῖσ ἡμέρασ καὶ τρεῖσ νύκτασ, οὕτωσ ἔσται ὁ
υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆσ γῆσ τρεῖσ ἡμέρασ καὶ γ'
νύκτασ. [41] ἄνδρεσ νινευεῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ
τῆσ γενεᾶσ ταύτησ καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν, ὅτι μετενόησαν
εἰσ τὸ κήρυγμα ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον ἰωνᾶ ὧδε. [42] βασίλισσα
νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆσ γενεᾶσ ταύτησ καὶ
κατακρινεῖ αὐτήν, ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆσ γῆσ ἀκοῦσαι
τὴν σοφίαν σολομῶνοσ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον σολομῶνοσ ὧδε. [43] ὅταν
δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται

---

32 ου μη: [b] [vid]et [c] ουχ   36 [b] δωσουσιν, [c] αποδ.

32 αφεθησεται: *praem ουχ | ου μη αφεθη   33 γινωσκεται   35 om τα   37 και ε. τ. λο. σου   38 om και φαρισ.   40 τρεισ νυκτ.

32 εαν: αν | ου μη: ουχ   33 γινωσκεται   35 αγαθ. θησαυρ.: add τησ καρδιασ   36 ο εαν λαλησωσιν   37 και ε. τ. λο. σου   38 αυτω: om   40 τρεισ νυκτ.   41 νινευῖται   42 σολομωντοσ

δι᾽ ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ οὐχ εὑρίσκει.
44 τότε λέγει· εἰσ τὸν οἶκόν μου ἐπιστρέψω, ὅθεν ἐξῆλθον· καὶ
εὑρίσκει σχολάζοντα καὶ σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. 45 τότε
πορεύεται καὶ παραλαμβάνει μεθ᾽ ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα
πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται
τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων. οὕτωσ
ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.

46 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντοσ τοῖσ ὄχλοισ, ἰδοὺ ἡ μήτηρ καὶ οἱ
ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἱστήκεισαν ἔξω. 48 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν τῷ
λέγοντι αὐτῷ· τίσ ἐστιν ἡ μήτηρ μου, καὶ τίνεσ εἰσὶν οἱ ἀδελ-
φοί μου; 49 καὶ ἐκτείνασ τὴν χεῖραν ἐπὶ τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ
εἶπεν· ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου· 50 ὅστισ γὰρ ἂν
ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρόσ μου τοῦ ἐν οὐρανοῖσ, αὐτόσ μου
ἀδελφὸσ καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

XIII.

1 Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ ἰησοῦσ ἐκ τῆσ οἰκίασ
ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν. 2 καὶ συνήχθησαν πρὸσ αὐτὸν
ὄχλοι πολλοί, ὥστε αὐτὸν εἰσ πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι, καὶ
πᾶσ ὁ ὄχλοσ ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν ἱστήκει. 3 καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖσ
πολλὰ ἐν παραβολαῖσ, λέγων· ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖ-
ραι. 4 καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ἃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν,
καὶ ἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν αὐτά. 5 ἄλλα δὲ ἔπεσεν
ἐπὶ τὰ πετρώδη, ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ εὐθέωσ ἐξαν-

---

43 [a] vel [b] ζητων, sed restitutum ζητουν 44 [a] κ. ελθον ευρισκει 46 αυτου sec: [corr]del et [corr]rest | εξω: [a] suppl: ζητουντεσ αυτω λαλησαι 47 ειπεν δε τισ των μαθητων αυτου ιδου η μητηρ σου και οι αδελφοι σου εξω ζητουσιν σε 49 χειραν: [a] χειρα αυτου

44 κ. ελθον ευρισκει | και sec: om 46 ειστηκεισαν εξω ζητουντεσ αυτω λαλησαι 48 μου sec: *om 49 τ. χειρα αυτου XIII, 1 εκ: om 2 ειστηκει 3 σπειρειν 4 ελθοντα τα πε. κατεφ. 5 εξανετειλαν

44 επιστρεψ. εισ τ. οι. μου | κ. ελθον ευρισκει | και sec: om 46 ετι δε | ειστηκεισαν εξω ζητουντεσ αυτω λαλησαι. 47 ειπε δε τισ αυτω· ιδου η μητηρ σου και οι αδελφοι σου εξω εστηκασι ζητουντεσ σοι λαλησαι 48 λεγοντι: ειποντι 49 τ. χειρα αυτου XIII, 1 εν δε τη | εκ: απο 2 εισ το πλ. | ειστηκει 3 σπειρειν

έτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθοσ γῆσ· 6 ἡλίου δὲ ἀνατείλαντοσ
ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη. 7 ἄλλα δὲ
ἔπεσεν ἐπὶ τὰσ ἀκάνθασ, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι καὶ ἔπνιξαν
αὐτά. 8 ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν καὶ ἐδίδου καρ-
πόν, ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ λ΄. 9 ὁ ἔχων ὦτα ἀκου-
έτω. 10 καὶ προσελθόντεσ οἱ μαθηταὶ εἶπαν αὐτῷ· διατί ἐν
παραβολαῖσ αὐτοῖσ λαλεῖσ; 11 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· ὅτι ὑμῖν
δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆσ βασιλείασ τῶν οὐρανῶν,
ἐκείνοισ δὲ οὐ δέδοται. 12 ὅστισ γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ καὶ
περισσευθήσεται· ὅστισ δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ᾽
αὐτοῦ. 13 διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖσ αὐτοῖσ λαλῶ, ὅτι βλέποντεσ
οὐ βλέπουσιν καὶ ἀκούοντεσ οὐκ ἀκούουσιν οὐδὲ συνιοῦσιν.
14 καὶ ἀναπληροῦται αὐτοῖσ ἡ προφητεία ἠσαΐου ἡ λέγουσα·
ἀκοῇ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντεσ βλέψητε καὶ
οὐ μὴ ἴδητε. 15 ἐπαχύνθη γαρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ
τοῖσ ὠσὶν αὐτῶν βαρέωσ ἤκουσαν, καὶ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτῶν
ἐκάμμυσαν· μήποτε ἴδωσιν τοῖσ ὀφθαλμοῖσ καὶ τοῖσ ὠσὶν ἀκού-
σωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἰάσομαι
αὐτούσ. 16 υμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ ὅτι βλέπουσιν, καὶ
τὰ ὦτα ὑμῶν ὅτι ἀκούουσιν. 17 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πολλοὶ
προφῆται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ
εἶδαν, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν. 18 ὑμεῖσ οὖν
ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπείραντοσ. 19 παντὸσ ἀκούοντοσ
τὸν λόγον τῆσ βασιλείασ καὶ μὴ συνιέντοσ, ἔρχεται ὁ πονηρὸσ
καὶ ἁρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτόσ ἐστιν ὁ
παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρείσ. 20 ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρείσ, οὗτόσ
ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ εὐθὺσ μετὰ χαρᾶσ λαμβάνων

---

9 ωτα: [c] add ακουειν 10 [b] λαλεισ αυτοισ 15 ωσιν sec: [b] add αυτων 18 [c] σπει-ροντοσ

5 τησ γησ 6 εκαυματωθη 7 απεπνιξαν 8 τριακοντα 10 λαλεισ αυτοισ 11 ειπεν αυτοισ 13 *συνιοσιν[bent2] (-ουσιν[mai]), **συνιωσιν 14 *ακουσατε | βλεψετε 15 αυτων pr: om 16 om υμων sec 17 αμην γαρ | *om και δικ.

7 απεπνιξαν 8 τριακοντα 9 ωτα: add ακουειν 10 ειπον | λαλ. αυτοισ 11 ειπεν αυτοισ 14 αναπλ. επ αυτοισ | βλεψετε 15 αυτων pr: om | ιασωμαι 16 ακουει 17 αμην γαρ | ειδον 18 σπειροντοσ

αὐτόν· 21 οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ πρόσκαιρόσ ἐστιν·
γενομένησ δὲ θλίψεωσ ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺσ σκαν-
δαλίζεται. 22 ὁ δὲ εἰσ τὰσ ἀκάνθασ σπαρείσ, οὗτόσ ἐστιν ὁ τὸν
λόγον ἀκούων, καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνοσ καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ
πλούτου συνπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρποσ γίνεται. 23 ὁ δὲ ἐπὶ
τὴν καλὴν γῆν σπαρείσ, οὗτόσ ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ
συνιείσ, ὃσ δὴ καρποφορεῖ, καὶ ποιεῖ ὃ μὲν ρ΄, ὃ δὲ ξ΄, ὃ δὲ λ΄.

24 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖσ λέγων· ὡμοιώθη ἡ
βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπείραντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ
ἀγρῷ αὐτοῦ. 25 ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺσ ἀνθρώπουσ ἦλθεν αὐ-
τοῦ ὁ ἐχθρὸσ καὶ ἐπέσπαρκεν ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου καὶ
ἀπῆλθεν. 26 ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτοσ καὶ καρπὸν ἐποίησεν,
τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια. 27 προσελθόντεσ δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ
οἰκοδεσπότου εἶπον αὐτῷ· κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἔσπειρασ
ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ; πόθεν οὖν ἔχει τὰ ζιζάνια; 28 ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖσ·
ἐχθρὸσ ἄνθρωποσ τοῦτο ἐποίησεν. οἱ δὲ δοῦλοι λέγουσιν αὐτῷ·
θέλεισ οὖν ἀπελθόντεσ συλλέξωμεν αὐτά; 29 ὁ δὲ φησίν· οὔ,
μήποτε συλλέγοντεσ τὰ ζιζάνια ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖσ τὸν
σῖτον. 30 ἄφετε συναυξάνεσθαι ἀμφότερα ἄχρι τοῦ θερισμοῦ,
καὶ ἐν τῷ καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ τοῖσ θερισταῖσ· συλλέξατε
πρῶτον τὰ ζιζάνια καὶ δήσατε αὐτὰ εἰσ δεσμὰσ πρὸσ τὸ κα-
τακαῦσαι αὐτά, τὸν δὲ σῖτον συναγάγετε εἰσ τὴν ἀποθή-
κην μου.

31 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖσ λέγων· ὁμοία ἐστὶν
ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπεωσ, ὃν λαβὼν ἄνθρωποσ
ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· 32 ὃ μικρότερον μέν ἐστιν πάντων
τῶν σπερμάτων, ὅταν δὲ αὐξηθῇ, μεῖζον τῶν λαχάνων ἐστὶν καὶ
γίνεται δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ

---

22 αιωνοσ: [b] add τουτου 25 [b] επεσπειρεν 27 [b] om τα 30 [b] μεχρι, [c] rursus αχρι | τω: [b] del, [c] rest 32 [corr] αυξηση, sed restitutum αυξηθη

23 εκατον | εξηκοντα | τριακοντα 24 αγρω εαυτου 25 επεσπειρεν 27 om τα 28 om δουλοι | αυτω λεγουσιν 30 αχρι: εωσ | om τω | συναγετε

22 του αιωνοσ τουτου | συμπνιγει 23 επ. την γην την καλην | συνιων | εκατον etc 24 σπειροντι 25 εσπειρε 28 ειπον αυτω 29 εφη 30 μεχρι

κατασκηνοῦν ἐν τοῖσ κλάδοισ αὐτοῦ. 33 ἄλλην παραβολὴν ἐλά-
λησεν αὐτοῖσ λέγων· ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ,
ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰσ ἀλεύρου σάτα τρία, ἕωσ οὗ
ἐζυμώθη ὅλον.
34 Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ ἰησοῦσ ἐν παραβολαῖσ τοῖσ
ὄχλοισ, καὶ χωρὶσ παραβολῆσ οὐδὲν ἐλάλησεν αὐτοῖσ· 35 ὅπωσ
πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ ἠσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντοσ· ἀνοίξω
ἐν παραβολαῖσ τὸ στόμα μου, ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ κατα-
βολῆσ κόσμου.
36 Τότε ἀφεὶσ τοὺσ ὄχλουσ εἰσῆλθεν εἰσ τὴν οἰκίαν, καὶ
προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντεσ· διασάφησον ἡμῖν
τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ. 37 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ
εἶπεν· ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα ἐστὶν ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου·
38 ὁ δὲ ἀγρόσ ἐστιν ὁ κόσμοσ· τὸ δὲ καλον σπέρμα, οὗτοί εἰσιν
οἱ υἱοὶ τῆσ βασιλείασ· τὰ δὲ ζιζάνιά εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ,
39 ὁ δὲ ἐχθρὸσ ο σπείρασ αὐτά ἐστιν ὁ διάβολοσ· ὁ δὲ θερισμὸσ
συντέλεια αἰῶνόσ ἐστιν, οἱ δὲ θερισταὶ ἄγγελοί εἰσιν. 40 ὥσπερ
οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια καὶ πυρὶ κατακαίεται, οὕτωσ ἔσται
ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνοσ. 41 ἀποστελεῖ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου
τοὺσ ἀγγέλουσ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆσ βασιλείασ αὐτοῦ πάντα
τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺσ ποιοῦντασ τὴν ἀνομίαν, 42 καὶ βάλλου-
σιν αὐτοὺσ εἰσ τὴν κάμινον τοῦ πυρόσ· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸσ
καὶ ο βρυγμὸσ τῶν ὀδόντων. 43 τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡσ
ὁ ἥλιοσ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸσ αὐτῶν. ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω.
44 ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν
τῷ ἀγρῷ, ὃν εὑρὼν ἄνθρωποσ ἔκρυψεν, καὶ ἀπὸ τῆσ χαρᾶσ
αὐτοῦ ὑπάγει καὶ πωλεῖ πάντα ὅσα ἔχει καὶ ἀγοράζει τὸν

---

34 [c] ουκ ελαλει 35 ησαιου: [b] om | κοσμου: [b] del, [c] rest 36 [c] φρασον ημιν 39 ο δε θερισμ. usq εστιν [a]: *om | [c] του αιωνοσ 42 [corr] βαλουσιν 43 [c] ωτα ακουειν 44 [b] ομοια δε | εν τω αγρω [a]: *om

32 κατασκηνοιν 33 om λεγων 34 ου. ελαλει 35 om ησαιου | om κοσμου 36 ηλθεν | προσηλθαν 39 εστιν ο σπειρ. αυτα 41 τ. αγγελ. αυτου 42 βαλουσιν 44 om παντα

33 om λεγων 34 ουκ ελαλει 35 om ησαιου 36 ηλθεν | οικιαν ο ιησουσ | φρασον ημιν 37 ειπεν αυτοισ 39 του αιωνοσ 40 του αιων. τουτου 41 τουσ αγγ. αυτου 42 βαλουσιν 43 ωτα ακουειν 44 παλιν ομοια | παντ. οσ. εχ. πωλει

ἀγρὸν ἐκεῖνον. 45 πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
ἐμπόρῳ ζητοῦντι καλοὺσ μαργαρίτασ· 46 εὑρὼν δὲ ἕνα πολύτι-
μον μαργαρίτην, ἀπελθὼν πέπρακεν πάντα ὅσα εἶχεν καὶ ἠγό-
ρασεν αὐτόν. 47 πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
σαγήνῃ βληθείσῃ εἰσ τὴν θάλασσαν καὶ ἐκ παντὸσ γένουσ
συναγαγούσῃ· 48 ἣν ὅτε ἐπληρώθη ἀναβιβάσαντεσ ἐπὶ τὸν
αἰγιαλὸν καὶ καθίσαντεσ συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰσ ἄγγη, τὰ δὲ
σαπρὰ ἔξω ἔβαλλον. 49 οὕτωσ ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰ-
ῶνοσ· ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι καὶ ἀφοριοῦσι τοὺσ πονηροὺσ
ἐκ μέσου τῶν δικαίων, 50 καὶ βάλλουσιν αὐτοὺσ εἰσ τὴν κάμι-
νον τοῦ πυρόσ· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸσ καὶ ὁ βρυγμὸσ τῶν
ὀδόντων. 51 συνήκατε ταῦτα πάντα; λέγουσιν αὐτῷ· ναί. 52 ὁ
δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· διὰ τοῦτο πᾶσ γραμματεὺσ μαθητευθεὶσ τῇ
βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν ὅμοιόσ ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστισ
ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιά.

53 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ ἰησοῦσ τὰσ παραβολὰσ ταύ-
τασ, μετῆρεν ἐκεῖθεν. 54 καὶ ἐλθὼν εἰσ τὴν πατρίδα αὐτοῦ
ἐδίδασκεν αὐτοὺσ ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε ἐκπλήσσεσθαι
αὐτοὺσ καὶ λέγειν· πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη καὶ αἱ δυνά-
μεισ; 55 οὐχ οὗτόσ ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονοσ υἱόσ; οὐχ ἡ μήτηρ
αὐτοῦ λέγεται μαριάμ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἰάκωβοσ καὶ
ἰωάννησ καὶ σίμων καὶ ἰούδασ; 56 καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ
πᾶσαι πρὸσ ἡμᾶσ εἰσίν; πόθεν οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα; 57 καὶ
ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· οὐκ ἔστιν προφή-
τησ ἄτιμοσ εἰ μὴ ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.
58 καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεισ πολλὰσ διὰ τὴν ἀπιστίαν
αὐτῶν.

---

45 [b] ανθρωπω εμπορω 48 [b] και επι τ. αιγ. καθισ., sed [c] rest priora | [b] εβαλον 50 [b] βαλουσιν 54 πατριδα [a] vel [b]: *αντιπατρ. 55 ιωαννησ: [a] ιωσηφ

48 εβαλον 50 βαλουσιν 52 ** λεγει 55 ιωαννησ: ιωσηφ 57 ο δε ιησουσ | om ιδια

45 ανθρωπω εμπορω 46 οσ ευρων ενα 48 αγγεια | εβαλον 50 βαλουσιν 51 λεγει αυτοισ ο ιησουσ· συνηκατε | ναι κυριε 52 εισ την βασιλειαν 54 εκπληττεσθ. 55 ουχι η μητ. | ιωαννησ: ιωσησ 57 ο δε ιησουσ | ιδ. πατριδι: πατρ. αυτου

XIV.

1 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν ἡρώδησ ὁ τετραάρχησ τὴν
ἀκοὴν ἰησοῦ, 2 καὶ εἶπεν τοῖσ παισὶν αὐτοῦ· οὗτόσ ἐστιν ἰωάν-
νησ ὁ βαπτιστήσ, αὐτὸσ ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ
τοῦτο αἱ δυνάμεισ ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ. 3 ὁ γὰρ ἡρώδησ κρα-
τήσασ τὸν ἰωάννην ἔδησεν καὶ ἐν φυλακῇ ἀπέθετο διὰ ἡρωδι-
άδα τὴν γυναῖκα φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ· 4 ἔλεγεν γὰρ
ἰωάννησ· οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν αὐτήν. 5 καὶ θέλων αὐτὸν ἀπο-
κτεῖναι ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡσ προφήτην αὐτὸν εἶχον. 6 γε-
νεσίοισ δὲ γενομένοισ τοῦ ἡρώδου ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆσ
ἡρωδιάδοσ ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἤρεσεν τῷ ἡρώδῃ, 7 ὅθεν μετὰ ὅρ-
κου ὡμολόγησεν αὐτῇ δοῦναι ὃ ἐὰν αἰτήσηται. 8 ἡ δὲ προβι-
βασθεῖσα ὑπὸ τῆσ μητρὸσ αὐτῆσ· δόσ μοι, φησίν, ὧδε ἐπὶ
πίνακι τὴν κεφαλὴν ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. 9 καὶ ἐλυπήθη ὁ
βασιλεύσ, διὰ δὲ τοὺσ ὅρκουσ καὶ τοὺσ συνανακειμένουσ ἐκέ-
λευσεν δοθῆναι, 10 καὶ πέμψασ ἀπεκεφάλισεν ἰωάννην ἐν τῇ
φυλακῇ. 11 καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἐδόθη
τῷ κορασίῳ, καὶ ἤνεγκεν τῇ μητρὶ αὐτῆσ. 12 καὶ προσελθόντεσ
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦραν τὸ πτῶμα αὐτοῦ καὶ ἔθαψαν αὐτόν,
καὶ ἐλθόντεσ ἀπήγγειλαν τῷ ἰησοῦ. 13 ἀκούσασ δὲ ὁ ἰησοῦσ
ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰσ ἔρημον τόπον κατ᾽ ἰδίαν·
καὶ ἀκούσαντεσ οἱ ὄχλοι ἠκολούθησαν αὐτῷ πεζοὶ ἀπὸ τῶν
πόλεων.

14 Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ᾽
αὐτοῖσ καὶ ἐθεράπευσεν τοὺσ ἀρρώστουσ αὐτῶν. 15 ὀψίασ δὲ
γενομένησ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ λέγοντεσ· ἔρημόσ ἐστιν

---

3 [a] εδησεν αυτον | [c] εδησ. αυτον εν τη φυλ. και απεθ. 4 [c] ιωαννησ αυτω 10 [c] τον ιωαννην 12 αυτου sec: [corr]del et [corr]rest | [b] εθαψ. αυτο

1 τετραρχησ 2 ιωανησ | *om δια τουτ. 3 τοτε κρατησασ | ιωανην | εν τη φυ. 4 ο ιωανησ αυτω 5 οτι: *επει 7 μεθ ορκου | ο αν 9 λυπηθεισ ο βα. δια τουσ 12 αυτου sec: om 13 πεζη 15 προσηλθαν

1 τετραρχησ 3 εδησ. αυτον κ. εθετο εν φυλ. 4 αυτω ο ιωανν. 6 γενεσιων δε αγομενων 7 μεθ ορκου 12 το σωμα και εθαψ. αυτο 13 και ακουσασ | πεζη 14 εξελθων ο ιησουσ | επ αυτουσ 15 οι μαθ. αυτου

ο τόπος καὶ η ὥρα παρῆλθεν ἤδη· ἀπόλυσον οὖν τοὺς ὄχλους,
ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς χώρας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα.
16 ο δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οὐ χρείαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς
ὑμεῖς φαγεῖν. 17 οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ· οὐκ ἔχομεν ὧδε ἄρτους
εἰ μὴ πέντε καὶ δύο ἰχθύας. 18 ὁ δὲ εἶπεν· φέρετέ μοι ὧδε αὐ-
τούς. 19 καὶ ἐκέλευσεν τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοῦ χόρτου,
καὶ λαβὼν τοὺς ε′ ἄρτους καὶ τοὺς β′ ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν
οὐρανὸν εὐλόγησεν, καὶ κλάσας ἔδωκεν τοῖς μαθηταῖς τοὺς
ἄρτους, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. 20 καὶ ἔφαγον πάντες καὶ
ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων δώδεκα
κοφίνους πλήρεις. 21 οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντα-
κισχίλιοι χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.

22 Καὶ ἠνάγκασεν τοὺς μαθητὰς ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον
καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους.
23 καὶ ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ᾽ ἰδίαν προσεύξασθαι· ὀψίας δὲ
γενομένης μόνος ἦν ἐκεῖ. 24 τὸ δὲ πλοῖον ἤδη μέσον τῆς θα-
λάσσης ἦν βασανιζόμενον υπὸ τῶν κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναντίος
ὁ ἄνεμος. 25 τετάρτῃ δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς ἦλθεν πρὸς αὐ-
τοὺς περιπατῶν ἐπὶ τὴν θάλασσαν. 26 ἰδόντες δὲ αὐτὸν ἐπὶ τῆς
θαλάσσης περιπατοῦντα ἐταράχθησαν, λέγοντες ὅτι φάντασμά
ἐστιν, καὶ ἀπο τοῦ φόβου ἔκραξαν. 27 εὐθὺς δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς
λέγων· θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε. 28 ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ
ὁ πέτρος εἶπεν· εἰ σὺ εἶ, κύριε, κέλευσόν με ἐλθεῖν πρός σε ἐπὶ
τὰ ὕδατα. 29 ὁ δὲ εἶπεν· ἐλθέ. καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου

---

15 χωρας: [c] κωμας 16 [c] ο δε ιησους 17 [c] ει μ. πε. αρτ. 22 [b] και ευθεως 23 και: [a] add απολυσας τους οχλους 26 [a] οι δε μαθηται ιδοντες 27 [a] ο ιησους αυτοις

15 ηδ. παρηλθ. | om ουν | εις τ. κωμας 16 ο δε ιησους 17 ει μ. πε. αρτ. 19 * κελευσατε, ** κελευσας | om και sec | πεντε et δυο 22 και ευθεως | μαθητ. αυτου | εις πλοι. 23 και: add απολυσας τους οχλους 24 μεσ. τ. θα. ην: σταδιους πολλους απο της γης απειχεν 26 οι δε μαθηται ιδοντες 27 ο ιησους αυτοις 28 δε ο πε. ειπ. αυτω | κυρ. ει συ ει

15 ηδ. παρηλθ. | om ουν | εις τ. κωμας 16 ο δε ιησους 17 ει μ. πε. αρτ. 18 αυτους ωδε 19 κελευσας | επι τους χορτους | πεντε et δυο 22 και ευθεως ηναγκ. ο ιησους τ. μα. αυτου 23 και: add απολυσας τους οχλους 25 απηλθε πρ. αυ. ο ιησους | επ. της θαλασσης 26 και ιδοντ. αυ. οι μαθηται | επ. την θαλασσαν 27 ευθεως | αυτοις ο ιησους 28 κυρ. ει συ ει | πρ. σε ελθ.

πέτροσ περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα ἐλθεῖν. ηλθεν ουν πρὸσ τὸν
ἰησοῦν· 30 βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἐφοβήθη, καὶ ἀρξάμενοσ κα-
ταποντίζεσθαι ἔκραξεν λέγων· κύριε, σῶσόν με. 31 εὐθυσ δὲ ο
ἰησοῦσ ἐκτείνασ τὴν χεῖρα ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ·
ὀλιγόπιστε, εἰσ τί ἐδίστασασ; 32 καὶ ἀναβάντων αὐτῶν εἰσ τὸ
πλοῖον ἐκόπασεν ο ἄνεμοσ. 33 οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ προσεκύνησαν
αὐτῷ λέγοντεσ· ἀληθῶσ θεοῦ υἱὸσ εἶ.

34 Καὶ διαπεράσαντεσ ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν εἰσ γεννησαρέτ.
35 καὶ ἐπιγνόντεσ αὐτὸν οἱ ἄνδρεσ τοῦ τόπου ἀπέστειλαν εἰσ
ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντασ
τοὺσ κακῶσ ἔχοντασ, 36 καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μόνον
ἅψωνται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἥψαντο
ἐσώθησαν.

XV.

1 Τότε προσέρχονται τῷ ἰησοῦ ἀπὸ ἱεροσολύμων φαρισαῖοι
καὶ γραμματεῖσ λέγοντεσ· 2 διατί οἱ μαθηταί σου παραβαίνουσι
τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ νίπτονται τὰσ χεῖρασ
ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν. 3 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· διατί
ὑμεῖσ παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν
ὑμῶν; 4 ὁ γὰρ θεὸσ ἐνετείλατο λέγων· τίμα τὸν πατέρα καὶ
τὴν μητέρα, καί· ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τε-
λευτάτω. 5 ὑμεῖσ δὲ λέγετε· ὃσ ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί·
δῶρον ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇσ, οὐδέν ἐστιν, οὐ μὴ τιμήσῃ τὸν
πατέρα αὐτοῦ· 6 καὶ ἠκυρώσατε τὸν νόμον τοῦ θεοῦ διὰ τὴν
παράδοσιν ὑμῶν. 7 υποκριταί, καλῶσ ἐπροφήτευσεν περὶ υμῶν

---

29 [c] om ηλθ. ουν XV, 3 [c] διατι και 4 ενετ. λεγ.: [ca] ειπεν, [cb] ενετ. λε. 5 ουδ. εστιν: iam [a]vel[b] om 6 νομον: [ca] λογον, [cb] rursus νομ.

29 υδατα και ηλθεν 30 **τ. αν. ισχυρον 31 ευθεωσ 35 τ. τοπ. εκεινου 36 *om αυτον | διεσωθησαν XV, 3 διατι και 4 ενετ. λεγ.: ειπεν 5 om ουδ. εστ.| τιμησει 6 τον λογον

29 ο πετροσ | om ηλθεν ουν 30 τ. ανεμ. ισχυρον 31 ευθεωσ 32 εμβαντων 33 πλοιω: add ελθοντεσ 34 ηλθ. εισ την γην γενν. 35 τ. τοπ. εκεινου 36 διεσωθησαν XV, 1 οι απο ιερ. γραμμ. κ. φαρισ. 2 τασ χει. αυτων 3 διατι και 4 τ. πατερ. σου 5 om ουδ. εστ. | και ου μη | πατ. αυτου: add η την μητερα αυτου 6 την εντολην του 7 προεφητευσε

ἠσαΐασ λέγων· 8 ὁ λαὸσ οὗτοσ τοῖσ χείλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ
καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ᾿ ἐμοῦ· 9 μάτην δὲ σέβονταί με,
διδάσκοντεσ διδασκαλίασ ἐντάλματα ἀνθρώπων. 10 καὶ προσ-
καλεσάμενοσ τὸν ὄχλον εἶπεν αὐτοῖσ· ἀκούετε καὶ συνίετε·
11 οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰσ τὸ στόμα, τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπόν,
ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματοσ, τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄν-
θρωπον. 12 τότε προσελθόντεσ οἱ μαθηταὶ εἶπαν αὐτῷ· οἶδασ ὅτι
οἱ φαρισαῖοι ἀκούσαντεσ τὸν λόγον ἐσκανδαλίσθησαν; 13 ὁ δὲ
ἀποκριθεὶσ εἶπεν· πᾶσα φυτεία, ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου
ὁ οὐράνιοσ, ἐκριζωθήσεται. 14 ἄφετε αὐτούσ· ὁδηγοί εἰσιν
τυφλοί· τυφλὸσ δὲ τυφλὸν ἐὰν ὁδηγῇ, ἀμφότεροι εἰσ βόθυνον
πεσοῦνται. 15 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ πέτροσ εἶπεν αὐτῷ· φράσον ἡμῖν
τὴν παραβολήν. 16 ὁ δὲ εἶπεν· ἀκμὴν καὶ ὑμεῖσ ἀσύνετοί ἐστε;
17 οὔπω νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰσ τὸ στόμα εἰσ τὴν
κοιλίαν χωρεῖ καὶ εἰσ τὸν ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται; 18 τὰ δὲ ἐκ-
πορευόμενα ἐκ τοῦ στόματοσ ἐκ τῆσ καρδίασ ἐξέρχεται, κἀ-
κεῖνα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. 19 ἐκ γὰρ τῆσ καρδίασ ἐξέρχονται
διαλογισμοὶ πονηροί, φόνοι, μοιχεῖαι, πορνίαι, κλοπαί, ψευδο-
μαρτυρίαι, βλασφημίαι. 20 ταῦτά ἐστιν τὰ κοινοῦντα τὸν ἄν-
θρωπον· τὸ δὲ ἀνίπτοισ χερσὶν φαγεῖν οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.
21 Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ ἰησοῦσ ἀνεχώρησεν εἰσ τὰ μέρη
τύρου καὶ σιδῶνοσ. 22 καὶ ἰδοὺ γυνὴ χαναναία ἀπὸ τῶν ὁρίων
ἐκείνων ἐξελθοῦσα ἔκραξεν λέγουσα· ἐλέησόν με, κύριε υἱὲ
δαυείδ, ἡ θυγάτηρ μου κακῶσ δαιμονίζεται. 23 ὁ δὲ οὐκ ἀπ-
εκρίθη αὐτῇ λόγον. καὶ προσελθόντεσ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠρώ-
τουν αὐτὸν λέγοντεσ· ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κράζει ὄπισθεν ἡμῶν.
24 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰσ τὰ πρόβατα

---

11 [c] om τουτο pr 14 [ca] τυφλοι εισ. οδηγ. τυφλων, sed [cb] ut* 18 εξερχεται usq καρδιασ [a]: *om 22 [c] εκραζεν

11 ου το ερχομενον | om τουτο pr 12 ειπαν: λεγουσιν 14 τυφλ. εισ. οδηγ. 15 αυτω ειπεν 17 ου νοειτε | το εισερχομενον | om τον 19 πορνειαι 22 εκραζεν | υιοσ

8 εγγιζει μοι ο λαοσ ουτ. τω στοματι αυτων και τοισ χει. μ. τι. 11 om τουτο pr 12 οι μαθητ. αυτου ειπον α. 14 τυφλοι: add τυφλων 15 την παρ. ταυτην 16 ο δε ιησουσ 17 om τον 19 πορνειαι 22 εκραυγασεν αυτω λεγ. 23 ηρωτων

τὰ ἀπολωλότα οἴκου ἰσραήλ. [25] ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνει αὐτῷ
λέγουσα· κύριε, βοήθει μοι. [26] ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· οὐκ ἔστιν
καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖσ κυναρίοισ.
[27] ἡ δὲ εἶπεν· ναὶ κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν
ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆσ τραπέζησ τῶν κυρίων αὐτῶν.
[28] τότε ἀποκριθεὶσ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῇ· ὦ γύναι, μεγάλη σου
ἡ πίστισ· γενηθήτω σοι ὡσ θέλεισ. καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆσ
ἀπὸ τῆσ ὥρασ ἐκείνησ.

[29] Καὶ μεταβὰσ ἐκεῖθεν ὁ ἰησοῦσ ἦλθεν παρὰ τὴν θάλασσαν
τῆσ γαλιλαίασ, καὶ ἀναβὰσ εἰσ τὸ ὄροσ ἐκάθητο ἐκεῖ. [30] καὶ
προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, ἔχοντεσ μεθ' ἑαυτῶν χωλοὺσ
τυφλοὺσ κυλλοὺσ κωφοὺσ καὶ ἑτέρουσ πολλούσ, καὶ ἔριψαν
αὐτοὺσ παρὰ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούσ,
[31] ὥστε τὸν ὄχλον θαυμάσαι, βλέποντασ κωφοὺσ λαλοῦντασ καὶ
χωλοὺσ περιπατοῦντασ καὶ τυφλοὺσ βλέποντασ· καὶ ἐδόξαζον
τὸν θεὸν ἰσραήλ. [32] ὁ δὲ ἰησοῦσ προσκαλεσάμενοσ τοὺσ μαθη-
τὰσ εἶπεν· σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέρασ γ'
προσμένουσί μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν· καὶ ἀπολῦσαι
αὐτοὺσ νήστισ οὐ θέλω, μὴ ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ. [33] καὶ λέ-
γουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι
ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον; [34] καὶ λέγει αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ·
πόσουσ ἄρτουσ ἔχετε; οἱ δὲ εἶπαν· ἑπτά, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια.
[35] καὶ παραγγείλασ τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν, [36] ἔλαβεν
τοὺσ ἑπτὰ ἄρτουσ καὶ τοὺσ δύο ἰχθύασ καὶ εὐχαριστήσασ
ἔκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖσ μαθηταῖσ, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖσ ὄχλοισ.
[37] καὶ ἔφαγον πάντεσ καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦραν τὸ περισ-

---

25 [c] προσεκυνησεν 32 [a] ειπεν αυτοισ 36 [c] om δυο

27 om γαρ 30 χωλ. κυλλ. τυφλ. κωφ. | ερριψαν 31 τουσ οχλουσ | βλεποντασ θαυμασαι | λαλουντασ: ακουοντασ κυλλουσ υγιεισ | εδοξασαν 32 τουσ μα. αυτου | om ηδη | ημεραι τρεισ | νηστεισ | μηποτε 34 ειπον 36 om δυο 37 και το περ. τ. κλ. ηραν

30 χωλ. τυφλ. κωφ. κυλλ. | ερριψαν | αυτου: του ιησου 31 τουσ οχλουσ | λαλουντασ: add κυλλουσ υγιεισ | και pr: om | εδοξασαν 32 τ. μαθ. αυτου ειπ. αυτοισ | τρεισ | νηστεισ | μηποτε 33 οι μαθ. αυτου 34 ειπον 35 και εκελευσε τοισ οχλοισ 36 και λαβων | om δυο | και ευχαρ.: om και | εδωκε τ. μαθ. αυτου

σεῦον τῶν κλασμάτων ἑπτὰ σπυρίδασ πλήρεισ. 38 οἱ δὲ ἐσθίον–
τεσ ἦσαν ἄνδρεσ ωσεὶ τετρακισχίλιοι χωρὶσ παιδίων καὶ γυ–
ναικῶν. 39 καὶ ἀπολύσασ τοὺσ ὄχλουσ ἐνέβη εἰσ τὸ πλοῖον, καὶ
ἦλθεν εἰσ τα ὅρια μαγαδάν.

XVI.

1 Καὶ προσελθόντεσ οἱ φαρισαῖοι καὶ σαδδουκαῖοι πειράζον–
τεσ ἐπηρώτων αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτοῖσ.
2 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· 4 γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶσ
σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ ση–
μεῖον ἰωνᾶ. καὶ καταλιπὼν αὐτοὺσ ἀπῆλθεν.

5 Καὶ ἐλθόντεσ οἱ μαθηταὶ εἰσ τὸ πέραν ἐπελάθοντο ἄρτουσ
λαβεῖν. 6 ὁ δὲ ἰησοῦσ εἶπεν· ὁρᾶτε καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆσ ζύ–
μησ τῶν φαρισαίων καὶ σαδδουκαίων. 7 οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν
ἑαυτοῖσ λέγοντεσ ὅτι ἄρτουσ οὐκ ἐλάβομεν. 8 γνοὺσ δὲ ο ἰησοῦσ
εἶπεν· τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖσ, ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτουσ οὐκ
ἔχετε; 9 οὔπω νοεῖτε, οὐδὲ μνημονεύετε τοὺσ πέντε ἄρτουσ τῶν
πεντακισχιλίων καὶ πόσουσ κοφίνουσ ἐλάβετε; 10 οὐδὲ τοὺσ ζ'
ἄρτουσ τῶν τετρακισχιλίων καὶ πόσασ σπυρίδασ ἐλάβετε;
11 πῶσ οὐ νοεῖτε ὅτι οὐ περὶ ἄρτων εἶπον ὑμῖν; προσέχετε δὲ
ἀπὸ τῆσ ζύμησ τῶν φαρισαίων καὶ σαδδουκαίων. 12 τότε συν–
ῆκαν ὅτι οὐκ εἶπεν προσέχειν ἀπὸ τῆσ ζύμησ τῶν φαρισαίων
καὶ σαδδουκαίων, ἀλλὰ ἀπὸ τῆσ διδασκαλίασ τῶν φαρισαίων
καὶ σαδδουκαίων.

---

39 [c] μαγεδαν XVI, 1 [c] και οι σαδδ. | [ca] ηρωτησαν, [cb] επηρωτων 9 ουδ. μνημον. [c]: *om 12 ζυμ. τ. φα. κ. σα.: [c] ζυμ. των αρτων | [c] α. τ. διδαχησ

38 ησαν ωσ τετραχ. ανδρ. χω. γυν. κ. παιδ. XVI, 1 επηρωτησαν 4 επιζητει: αιτει 5 λαβ. αρτ. 6 ειπ. αυτοισ 10 επτα | σφυριδασ 12 ζυμ. τ. φα. κ. σαδδ.: ζυμ. των αρτων | τ. διδαχησ τ. σαδδουκ. κ. φαρισ.

38 ησαν τετραχ. ανδρ. χω. γυν. κ. παιδ. 39 μαγδαλα XVI, 1 επηρωτησαν 2 αυτοισ: add οψιασ γενομενησ λεγετε· ευδια, πυρραζει γαρ ο ουρανοσ· 3 και πρωι· σημερον χειμων, πυρραζει γαρ στυγναζων ο ουρανοσ. υποκριται· το μεν προσωπον του ουρανου γινωσκετε διακρινειν, τα δε σημεια των καιρων ου δυνασθε; 4 ιωνα του προφητου 5 οι μαθ. αυτου 6 ειπ. αυτοισ 8 ειπ. αυτοισ | ουκ ελαβετε 10 επτα 11 αρτου | ειπ. υμ. προσεχειν απο 12 ζυμ. τ. φα. κ. σαδδ.: ζυμ. του αρτου | αλλ απ. τ. διδαχησ

13 Ἐλθὼν δὲ ο ἰησοῦσ εἰσ τὰ μέρη καισαρίασ τῆσ φιλίππου
ἠρώτα τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ λέγων· τίνα οἱ ἄνθρωποι εἶναι λέ-
γουσιν τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; 14 οἱ δὲ εἶπον· οἱ μὲν ἰωάνην τὸν
βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ ἠλίαν, ἕτεροι δὲ ἱερεμίαν ἢ ἕνα τῶν προ-
φητῶν. 15 λέγει αὐτοῖσ· ὑμεῖσ δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; 16 ἀπο-
κριθεὶσ δὲ σίμων πέτροσ εἶπεν· σὺ εἶ ο χριστὸσ ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ
τοῦ ζῶντοσ. 17 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ· μακάριοσ εἶ,
σίμων βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέν σοι, ἀλλὰ
ὁ πατήρ μου ο ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ. 18 κἀγὼ δέ σοι λέγω ὅτι σὺ εἶ
πέτροσ, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλη-
σίαν, καὶ πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆσ. 19 δώσω σοι
τὰσ κλεῖδασ τῆσ βασιλείασ τῶν οὐρανῶν, καὶ ὃ ἐὰν δήσῃσ
ἐπὶ τὴν γῆν ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖσ ουρανοῖσ, καὶ ὃ ἐὰν λύσῃσ
ἐπὶ τῆσ γῆσ ἔσται λελυμένον ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ. 20 τότε διεστεί-
λατο τοῖσ μαθηταῖσ ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν ὅτι αὐτόσ ἐστιν ὁ
χριστόσ. 21 ἀπὸ τότε ἤρξατο ἰησοῦσ χριστὸσ δεικνύειν τοῖσ μα-
θηταῖσ αὐτοῦ ὅτι δεῖ αὐτον εἰσ ἱεροσόλυμα ἀπελθεῖν καὶ πολλὰ
παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων
καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. 22 καὶ προσ-
λαβόμενοσ αὐτὸν ὁ πέτροσ ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ λέγων· ἵλεώσ
σοι, κύριε· οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο. 23 ὁ δὲ στραφεὶσ εἶπεν τῷ
πέτρῳ· ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ· σκάνδαλον εἶ ἐμοῦ, ὅτι οὐ
φρονεῖσ τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

24 Τότε ὁ ἰησοῦσ εἶπεν τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· εἴ τισ θέλει
ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυ-
ρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. 25 ὃσ γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃσ δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν

13 [c] λεγουσ. ειν. 19 [c] τασ κλεισ | [c] δησησ επι τησ γησ 20 [c] ιησουσ ο χριστ. 21 ιησ. χριστ.: [ca] om, [cb] ο ιησουσ 23 [c] ει μου

13 καισαρειασ | λεγ. οι α. ειν. 14 ειπαν | αλλ. δε: οι δε | ηλειαν 17 οτι: *om[bentl2] | αλλ | om τοισ 19 **και δω. | ο αν δησησ επι τησ γησ 20 *τοτε επετιμησεν 21 **om χρ. | δεικνυναι 22 ηρξ. ε. α. λεγ.: λεγει αυτω επιτιμων 24 ο ιησ.: *om[bir], *ιησ.[mai]

13 καισαρειασ | τινα με | λεγ. οι ανθρ. ειν. 14 ιωαννην 17 και αποκριθ. | βαρ ιωνα | αλλ 19 και δωσω | τασ κλεισ | δησησ επι τησ γησ 20 τοισ μα. αυτου | ιησουσ ο χριστοσ 21 ο ιησουσ δειχν. | απελθ. εισ ιεροσολ. 23 σχ. μου ει 25 γαρ αν

αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὑρήσει αὐτήν. 26 τί γὰρ ὠφεληθήσεται ἄν-
θρωπος, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζη-
μιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;
27 μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ
πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, καὶ τότε ἀποδώσει
ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. 28 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσίν τινες
τῶν ὧδε ἑστώτων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕως ἂν
ἴδωσιν τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

XVII.

1 Καὶ μεθ᾽ ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ ἰησοῦς τὸν πέτρον
καὶ τὸν ἰάκωβον καὶ ἰωάνην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει
αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ᾽ ἰδίαν. 2 καὶ μετεμορφώθη ἔμ-
προσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος,
τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς. 3 καὶ ἰδοὺ ὤφθη
αὐτοῖς μωϋσῆς καὶ ἠλείας συνλαλοῦντες μετ᾽ αὐτοῦ. 4 ἀπο-
κριθεὶς δὲ ὁ πέτρος εἶπεν τῷ ἰησοῦ· κύριε, καλόν ἐστιν ἡμᾶς
ὧδε εἶναι· εἰ θέλεις, ποιήσω ὧδε τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ
μωϋσεῖ μίαν καὶ ἠλείᾳ μίαν. 5 ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ νε-
φέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούς, καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆς νε-
φέλης λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐ-
δόκησα· ἀκούετε αὐτοῦ. 6 καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ ἔπεσαν
ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. 7 καὶ προσῆλθεν
ὁ ἰησοῦς καὶ ἁψάμενος αὐτῶν εἶπεν· ἐγέρθητε καὶ μὴ φο-
βεῖσθε. 8 ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν οὐδένα εἶδον εἰ
μὴ ἰησοῦν αὐτὸν μόνον. 9 καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ ὄρους,
ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς λέγων· μηδενὶ εἴπητε τὸ ὅραμα

---

26 εαν: [ca] οταν, [cb] εαν 27 τ. εργ.: [c] την πραξιν 28 βασ. αυτου: [c] δοξη του πατρος αυτου

27 τ. εργ.: την πραξιν XVII, 1 om τον sec | καθ ιδ. 4 σκην. τρεις | μιαν ηλεια 8 *αυτον ιησουν, **τον ιησ.

26 ωφελειται 27 τ. εργα: την πραξιν 28 οτι: om | εστηκοτων XVII, 1 om τον sec | ιωαννην 3 ωφθησαν | μωσης | ηλιας | μετ αυτ. συλλαλουντ. 4 ποιησωμεν | μωση | μιαν ηλια 5 αυτ. ακουετ. 6 επεσον 7 κ. προσελθων ο ιη. ηψατο αυτ. και ειπ. 8 τον ιησ. μονον 9 εκ: απο

ἕωσ οὗ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. 10 καὶ ἐπηρώ-
τησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ λέγοντεσ· τί οὖν οἱ γραμματεῖσ λέ-
γουσιν ὅτι ἠλείαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; 11 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν
αὐτοῖσ ὅτι ἠλείασ μὲν ἔρχεται καὶ ἀποκαταστήσει πάντα. 12 λέγω
δὲ ὑμῖν ὅτι ἠλείασ ἤδη ἦλθεν, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτόν, ἀλλ’
ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν. οὕτωσ καὶ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου
μέλλει πάσχειν ὑπ’ αὐτῶν. 13 τότε συνῆκαν οἱ μαθηταὶ ὅτι περὶ
ἰωάνου τοῦ βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖσ.

14 Καὶ ἐλθόντων πρὸσ τὸν ὄχλον, προσῆλθεν αὐτῷ ἄνθρωποσ
γονυπετῶν αὐτὸν 15 καὶ λέγων· ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, ὅτι σελη-
νιάζεται καὶ κακῶσ ἔχει· πολλάκισ γὰρ πίπτει εἰσ τὸ πῦρ καὶ
πολλάκισ εἰσ τὸ ὕδωρ. 16 καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖσ μαθηταῖσ
σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αυτὸν θεραπεῦσαι. 17 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ
εἶπεν αὐτοῖσ· ὦ γενεὰ ἄπιστοσ καὶ διεστραμμένη, ἕωσ πότε
μεθ’ ὑμῶν ἔσομαι; ἕωσ πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν
ὧδε. 18 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ’ αὐτοῦ
τὸ δαιμόνιον, καὶ ἐθεραπεύθη ἀπὸ τῆσ ὥρασ ἐκείνησ. 19 τότε
προσελθόντεσ οἱ μαθηταὶ τῷ ἰησοῦ κατ’ ἰδίαν εἶπαν· διατί
ἡμεῖσ οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; 20 ὁ δὲ λέγει αὐτοῖσ·
διὰ τὴν ὀλιγοπιστίαν ὑμῶν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε
πίστιν ὡσ κόκκον σινάπεωσ, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ· μετάβα ἔν-
θεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται, καὶ οὐδὲν αδυνατήσει ὑμῖν.

22 Συστρεφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ γαλιλαίᾳ, εἶπεν αὐτοῖσ
ὁ ἰησοῦσ· μέλλει ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰσ χεῖρασ

---

17 [c] τοτε αποκριθ. ο ιησουσ ειπ. 20 αδυν. υμιν: [cb] add τουτο δε το γενοσ ουκ εκβαλλεται ει μη εν προσευχη και νηστεια

9 εκ νε. εγερθη 10 οι μαθ. αυτου 11 om αυτοισ οτι 12 εποι. εν αυτω 15 κυριε ελεησ. | *μου τ. υι. μου 16 ηδυνασθησαν 17 αποκρ. δε ο ιησουσ ειπ. ω 18 εθεραπ. ο παισ 19 καθ | ειπον | εδυνηθημεν

10 οι μαθ. αυτου | ηλιαν 11 ο δε ιησουσ | om οτι | ηλιασ | ερχεται πρωτον 12 ηλιασ | εποι. εν αυτω 13 ιωαννου 14 ελθοντων αυτων 15 κυριε ελεησ. | κακ. πασχει 17 αποκριθεισ δε ο ιησουσ ειπ. ω | εσομ. μ. υμων 18 εθεραπ. ο παισ 19 ειπον 20 ο δε ιησουσ ειπεν αυτ. | απιστιαν | μεταβηθι εντευθεν | αδυν. υμιν: add 21 τουτο δε το γενοσ ουκ εκπορευεται ει μη εν προσευχη και νηστεια 22 αναστρεφομενων

ἀνθρώπων, 23 καὶ αποκτενοῦσιν αυτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ
ἐγερθήσεται. καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα.
24 Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰσ καφαρναούμ, προσῆλθον οἱ τὰ
δίδραχμα λαμβάνοντεσ τῷ πέτρῳ καὶ εἶπον· ὁ διδάσκαλοσ
ὑμῶν οὐ τελεῖ δίδραχμα; 25 λέγει· ναί. καὶ εἰσελθόντα εἰσ τὴν
οἰκίαν, προέφθασεν αὐτὸν ὁ ἰησοῦσ λέγων· τί σοι δοκεῖ, σίμων;
οἱ βασιλεῖσ τῆσ γῆσ ἀπὸ τίνων λαμβάνουσιν τέλη ἢ κῆνσον;
ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων; 26 ὁ δὲ ἔφη· ἀπο
τῶν ἀλλοτρίων. εἰπόντοσ δέ· ἀπο τῶν ἀλλοτρίων, ἔφη αὐτῷ ο
ἰησοῦσ· ἄραγε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί. 27 ἵνα δὲ μὴ σκανδαλί-
ζωμεν αὐτούσ, πορευθεὶσ εἰσ θάλασσαν βάλε ἄγκιστρον καὶ
τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἰχθὺν ἆρον, καὶ ἀνοίξασ τὸ στόμα αὐ-
τοῦ εὑρήσεισ στατῆρα· ἐκεῖνον λαβὼν δὸσ αὐτοῖσ ἀντὶ ἐμοῦ
καὶ σοῦ.

XVIII.

1 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ ἰησοῦ λέ-
γοντεσ· τίσ ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν;
2 καὶ προσκαλεσάμενοσ παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν
3 καὶ εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ωσ
τὰ παιδία, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰσ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.
4 ὅστισ οὖν ταπεινώσει ἑαυτὸν ὡσ τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτόσ ἐστιν
ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· 5 καὶ ὃσ ἐὰν δέξηται
παιδίον ἓν τοιοῦτο ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται. 6 ὃσ δ᾽ ἂν
σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰσ ἐμέ,
συμφέρει αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ μύλοσ ονικὸσ περὶ τὸν τράχηλον
αὐτοῦ καὶ καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆσ θαλάσσησ. 7 ουαὶ

---

24 c ειπαν | c τα διδραχμ. 25 ca ελθοντα, cb εισελθ.

23 αναστησεται 24 ειπαν | τα διδρ. 25 ελθοντα | απο τινοσ 26 om ο δε εφ. απ. τ. αλλοτρ. 27 σκανδαλισωμεν XVIII, 1 εν εκ. δε 5 εν παιδ. τοιουτ.

24 καπερναουμ | τα διδρ. 25 εισελθοντα: οτε εισηλθεν 26 ο δε usq εφη αυτω: λεγει αυτω ο πετροσ· απο τ. αλλ. εφη αυτω 27 σκανδαλισωμεν | εισ την θαλασσ. XVIII, 2 προσκαλ. ο ιησουσ 4 ταπεινωση 5 παιδ. τοιουτον εν 6 επι τον τραχ.

τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη γάρ ἐστιν ἐλθεῖν τὰ
σκάνδαλα, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ δι᾽ οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρ-
χεται. 8 εἰ δὲ ἡ χείρ σου ἢ ὁ πούσ σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε
αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοι ἐστὶν εἰσελθεῖν εἰσ τὴν
ζωὴν κυλλὸν ἢ χωλόν, ἢ δύο χεῖρασ ἢ δύο πόδασ ἔχοντα βλη-
θῆναι εἰσ τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον. 9 καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμόσ σου σκανδα-
λίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοι ἐστὶν μον-
όφθαλμον εἰσ τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμοὺσ ἔχοντα
βληθῆναι εἰσ τὴν γέενναν τοῦ πυρόσ. 10 ὁρᾶτε μὴ καταφρονή-
σητε ἑνὸσ τῶν μικρῶν τούτων· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγελοι
αὐτῶν ἐν οὐρανοῖσ διὰ παντὸσ βλέπουσι τὸ πρόσωπον τοῦ πα-
τρόσ μου τοῦ ἐν οὐρανοῖσ. 12 τί ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν γένηταί τινι
ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα καὶ πλανηθῇ ἓν ἐξ αὐτῶν, οὐχὶ
ἀφεὶσ τὰ ἐνενηκονταεννέα πορευθεὶσ ζητεῖ τὸ πλανώμενον;
13 καὶ ἐὰν γένηται εὑρεῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι χαίρει ἐπ᾽
αὐτῷ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖσ ἐνενηκονταεννέα τοῖσ μὴ πεπλανη-
μένοισ. 14 οὕτωσ οὐκ ἔστιν θέλημα τοῦ πατρὸσ ὑμῶν τοῦ ἐν
οὐρανοῖσ ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μικρῶν τούτων. 15 ἐὰν δὲ ἁμαρ-
τήσῃ ὁ ἀδελφόσ σου, ὕπαγε ἔλεγξον αὐτὸν μεταξὺ σοῦ καὶ
αὐτοῦ μόνου· ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησασ τὸν ἀδελφόν σου.
16 ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σεαυτοῦ ἔτι ἕνα ἢ δύο,
ἵνα ἐπὶ στόματοσ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων σταθῇ πᾶν ῥῆμα.
17 ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὸν τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆσ
ἐκκλησίασ παρακούσῃ, ἔστω σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικὸσ καὶ ὁ τελώ-
νησ. 18 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν δήσητε ἐπὶ τῆσ γῆσ, ἔσται
δεδεμένα ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ, καὶ ὅσα ἂν λύσητε ἐπὶ τῆσ γῆσ, ἔσται

---

8 εξελε: [c] εκκοψον 12 [a] τα ενεν. επι τα ορη 18 αν: [b] et [c] εαν

7 om εστιν | τω ανθρ. εκεινω 8 εξελε: εκκοψον 9 σκανδαλει 10 αυτων εν τω ουρανω 12 ουχ. αφησει τ. ε. προβατα επι τα ορη και πορ. 14 θελημ. εμπροσθεν του 16 παρ. ετ. ε. η δυ. μετ. σου | δυ. μαρτ. η τρ. 17 ειπε 18 οσα αν δησ. | δεδεμ. εν ουρανω | σσ. εαν λυσ.

7 τω ανθρ. εκεινω 8 εξελε: εκκοψον | αυτα | χωλ. η κυλλ. 10 ουρανοισ: add [11] ηλθε γαρ ο υιοσ του ανθρωπου σωσαι το απολωλοσ 12 εννενηκ. επι τα ορη 13 εννενηκ. 14 θελημα εμπροσθεν του | εν: εισ 15 αμαρτ. εισ σε | υπαγε και 16 μετα σου | δυ. μαρτ. η τρ. 17 ειπε 18 δεδεμ. εν τω ουρανω | οσα εαν λυσ.

λελυμένα ἐν οὐρανῷ. 19 πάλιν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν δύο συμφωνή-
σουσιν ἐξ ὑμῶν ἐπὶ τῆσ γῆσ περὶ παντὸσ πράγματοσ οὗ ἐὰν
αἰτήσωνται, αὐτοῖσ γενήσεται παρὰ τοῦ πατρόσ μου τοῦ ἐν
οὐρανοῖσ. 20 οὗ γάρ εἰσιν δύο ἢ γʹ συνηγμένοι εἰσ τὸ ἐμὸν ὄνο-
μα, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν.

21 Τότε προσελθὼν ὁ πέτροσ εἶπεν· κύριε, ποσάκισ ἁμαρ-
τήσει εἰσ ἐμὲ ὁ ἀδελφόσ μου καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕωσ ἑπτάκισ;
22 λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ· οὐ λέγω σοι ἕωσ ἑπτάκισ, ἀλλ' ἕωσ
ἑβδομηκοντάκισ ἑπτά. 23 διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν
οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃσ ἠθέλησεν συνᾶραι λόγον μετὰ
τῶν δούλων αὐτοῦ. 24 ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, προσηνέχθη
εἶσ αὐτῷ ὀφειλέτησ πολλῶν ταλάντων. 25 μὴ ἔχοντοσ δὲ αὐτοῦ
ἀποδοῦναι, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριοσ πραθῆναι καὶ τὴν γυναῖκα
καὶ τὰ παιδία καὶ πάντα ὅσα εἶχεν, καὶ ἀποδοθῆναι. 26 πεσὼν
οὖν ὁ δοῦλοσ προσεκύνει αὐτῷ λέγων· κύριε, μακροθύμησον ἐπ'
ἐμοί, καὶ πάντα ἀποδώσω σοι. 27 σπλαγχνισθεὶσ δὲ ὁ κύριοσ τοῦ
δούλου ἐκείνου ἀπέλυσεν αὐτόν, καὶ τὸ δάνιον ἀφῆκεν αὐτῷ.
28 ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦλοσ ἐκεῖνοσ εὗρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ,
ὃσ ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατήσασ αὐτὸν ἔπνιγεν
λέγων· ἀπόδοσ εἴ τι ὀφείλεισ. 29 πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλοσ αὐτοῦ
παρεκάλει αὐτὸν λέγων· μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ ἀποδώσω
σοι. 30 ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν, καὶ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰσ φυλακήν,
ἕωσ ἀποδῷ τὸ ὀφειλόμενον. 31 ἰδόντεσ οὖν οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ
τὰ γενόμενα ἐλυπήθησαν σφόδρα· οἱ δὲ ἐλθόντεσ διεσάφησαν

---

20 ου * et c: b οπου vid | η b: *om 21 c προσελθ. αυτω 24 c αυτω εισ οφ. μυριων τα. 26 c ο δουλ. εκεινοσ 29 και: c add παντα 30 c αλλα απελθ. 31 ουν: ca δε, cb ουν | ca γεινομενα, cb rursus γεν.

19 παλιν αμην | γενησ. αυτ. 20 τρεισ 21 ειπεν αυτω | ο αδ. μου εισ εμε 22 αλλα 24 προσηχθη | μυριων ταλ. 25 παιδ.: τεκνα | οσα εχει 26 om κυριε 27 om εκεινου | δανειον 28 om εκεινοσ 30 αλλα απελθ. 31 αυτου οι συνδ. | οι δε: και

18 λελυμ. εν τω ουρ. 19 δυο υμων συμφωνησωσιν | γενησ. αυτ. 20 τρεισ 21 προσελθ. αυτω 24 αυτω εισ | μυριων ταλ. 25 ο κυριοσ αυτου | τ. γυν. αυτου κ. τ. τεκνα 26 σοι αποδωσω 27 δανειον 28 αποδοσ μοι οτι 29 αυτου: add εισ τουσ ποδασ αυτου | και: add παντα 30 αλλα (ς e αλλ) απελθ. | εωσ ου 31 ιδοντ. δε | οι δε: και

τῷ κυρίῳ ἑαυτῶν πάντα τὰ γενόμενα. 32 τότε προσκαλεσάμε-
νοσ αὐτὸν ὁ κύριοσ αὐτοῦ λέγει αὐτῷ· δοῦλε πονηρέ, πᾶσαν
τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάσ με· 33 οὐκ
ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου, ὡσ κἀγὼ σὲ ἠλέησα;
34 καὶ ὀργισθεὶσ ὁ κύριοσ αυτοῦ παρέδωκεν αὐτον τοῖσ βασανι-
σταῖσ, ἕωσ οὗ ἀποδῷ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον αυτῷ. 35 οὕτωσ καὶ
ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιοσ ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἕκαστοσ
τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν.

XIX.

1 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ ἰησοῦσ τοὺσ λόγουσ τούτουσ,
μετῆρεν ἀπὸ τῆσ γαλιλαίασ καὶ ἦλθεν εἰσ τὰ ὅρια τῆσ ἰου-
δαίασ πέραν τοῦ ἰορδάνου. 2 καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολ-
λοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺσ ἐκεῖ. 3 καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ
φαρισαῖοι πειράζοντεσ αὐτὸν καὶ λέγοντεσ· εἰ ἔξεστιν ἀπολῦσαι
τὴν γυναῖκα αυτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν; 4 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ
εἶπεν· οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ὁ ποιήσασ ἀπ' ἀρχῆσ ἄρσεν καὶ θῆλυ
ἐποίησεν αὐτούσ; 5 καὶ εἶπεν· ἕνεκα τούτου καταλείψει ἄνθρω-
ποσ τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ προσκολληθήσεται τῇ γυ-
ναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰσ σάρκα μίαν. 6 ὥστε οὐκέτι
εἰσὶν δύο ἀλλὰ μία σάρξ. ὃ οὖν ὁ θεὸσ συνέζευξεν, ἄνθρωποσ
μὴ χωριζέτω. 7 λέγουσιν αὐτῷ· τί οὖν μωσῆσ ἐνετείλατο δοῦναι
βιβλίον ἀποστασίου καὶ ἀπολῦσαι; 8 λέγει αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ ὅτι
μωϋσῆσ πρὸσ τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπο-
λῦσαι τὰσ γυναῖκασ ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆσ δὲ οὐ γέγονεν οὕτωσ.
9 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι ὃσ ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μὴ ἐπὶ

---

34 αυτω: corrdel, corrrest XIX, 3 e εξεστ. ανθρωπω 7 b μωυσησ

34 εωσ αποδω XIX, 3 om οι 4 ποιησασ: κτισασ 5 κολληθησεται 6 σαρξ μια 7 μωυσησ | απολυσ. αυτην 8 om ο ιησ. 9 om οτι | μη ε. πορν.: παρεκτοσ λογου πορνειασ

31 αὑτων 33 και εγω 35 επουρανιοσ | υμων: add τα παραπτωματα αυτων XIX, 3 λεγοντ. αυτω | εξεστιν ανθρωπω 4 ειπεν αυτοισ 5 ενεκεν 6 σαρξ μια 7 απολυσ. αυτην 8 om ο ιησ. | μωσησ 9 ει μη επι πορνεια

πορνίᾳ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται. 10 λέγουσιν οἱ μαθηταί·
εἰ οὕτωσ ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆσ γυναικόσ, οὐ
συμφέρει γαμῆσαι. 11 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· οὐ πάντεσ χωροῦσι
τον λόγον τοῦτον, ἀλλ οἷσ δέδοται· 12 εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινεσ
ἐκ κοιλίασ μητρὸσ ἐγεννήθησαν οὕτωσ, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵ-
τινεσ εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵ-
τινεσ εὐνούχισαν ἑαυτοὺσ διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ο
δυνάμενοσ χωρεῖν χωρείτω.

13 Τότε προσηνέχθησαν αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰσ χεῖρασ ἐπιθῇ
αυτοῖσ καὶ προσεύξηται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖσ.
14 ὁ δὲ ἰησοῦσ εἶπεν αυτοῖσ· ἄφετε τὰ παιδία καὶ μὴ κωλύετε
αὐτὰ ἐλθεῖν πρὸσ ἐμέ· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν
οὐρανῶν. 15 καὶ ἐπιθεὶσ τὰσ χεῖρασ ἐπ᾽ αὐτοὺσ ἐπορεύθη ἐκεῖθεν.
16 καὶ ἰδοὺ εἷσ προσελθὼν αὐτῷ εἶπεν· διδάσκαλε, τί ἀγαθὸν
ποιήσασ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; 17 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· τί με
ἐρωτᾷσ περὶ τοῦ ἀγαθοῦ; εἷσ ἐστὶν ὁ ἀγαθόσ· εἰ δὲ θέλεισ εἰσ
τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, τήρησον τὰσ ἐντολάσ. 18 ποίασ; φησίν. ὁ δὲ
ἰησοῦσ εἶπεν· τὸ οὐ φονεύσεισ, οὐ μοιχεύσεισ, οὐ κλέψεισ, οὐ
ψευδομαρτυρήσεισ, 19 τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ
ἀγαπήσεισ τὸν πλησίον σου ὡσ σεαυτόν. 20 λέγει αὐτῷ ὁ νε-
ανίσκοσ· πάντα ταῦτα ἐφύλαξα· τί ἔτι ὑστερῶ; 21 ἔφη αὐτῷ
ὁ ἰησοῦσ· εἰ θέλεισ τέλειοσ γενέσθαι, ὕπαγε πώλησόν σου τὰ
ὑπάρχοντα καὶ δὸσ πτωχοῖσ, καὶ ἕξεισ θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ,

---

10 [c] λεγουσ. αυτω | ει [b vid] et [c]: *om 12 [c] εισ. γαρ ευν. 18 ου μοιχ. ου κλεψ. [a]: *om 20 [cb] εφυλαξ. εκ νεοτητοσ μου 21 [c] τελ. ειναι

9 om και γαμ. αλλ. | μοιχαται: ποιει αυτην μοιχευθηναι, και ο απολελυμενην γαμησασ μοιχαται 10 λεγουσ. αυτω 11 om τουτον 12 εισιν γαρ ευν. | *δυνομενοσ 14 om αυτοισ | προσ με 15 τ. χ. αυτοισ 16 ποιησω ινα σχω ζ. αι. 17 εἷσ: suprascriptum | τηρει 18 λεγει αυτω ποιασ | ειπεν: εφη 20 ταυτ. παντ. 21 εφη: λεγει | τελ. ειναι | τοισ πτωχοισ | εν ουρανοισ

9 μοιχαται: add και ο απολελυμενην γαμησασ μοιχαται 10 λεγ. αυτω οι μαθ. αυτου 12 εισι γαρ ευν. 13 προσηνεχθη 14 om αυτοισ | προσ με 15 αυτοισ τασ χειρ. 16 προσελθ. ειπ. αυτω | διδασκ. αγαθε | ποιησω ινα εχω ζω. αιων. 17 τι με λεγεισ αγαθον; ουδεισ αγαθ. ει μη εισ ο θεοσ | εισελθ. εισ τ. ζω. 18 λεγει αυτω· ποιασ 19 πατερα: add σου 20 εφυλαξαμην εκ νεοτητοσ μου 21 τελει. ειναι

καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. 22 ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος ἀπῆλθεν
λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. 23 ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πλούσιος δυσκόλως
εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 24 πάλιν δὲ λέγω
ὑμῖν ὅτι εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τρήματος ῥαφίδος
εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 25 ἀκούσαν-
τες οἱ μαθηταὶ ἐξεπλήσσοντο σφόδρα, λέγοντες· τίς ἄρα δύ-
ναται σωθῆναι; 26 ἐμβλέψας δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· παρὰ
ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστιν, παρὰ δὲ θεῷ δυνατὰ πάντα.
27 τότε ἀποκριθεὶς ὁ πέτρος εἶπεν αὐτῷ· ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν
πάντα καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; 28 ὁ δὲ
ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι υμεῖς οἱ ἀκολου-
θήσαντές μοι ἐν τῇ παλινγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθήσεσθε καὶ αὐτοὶ ἐπὶ
ιβʹ θρόνους, κρίνοντες τὰς ιβʹ φυλὰς τοῦ ἰσραήλ. 29 καὶ πᾶς
ὅστις ἀφῆκεν ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ
γυναῖκα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἕνεκα τοῦ ἐμοῦ ὀνόματος, ἑκα-
τονταπλασίονα λήμψεται καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει.
30 πολλοὶ δὲ ἔσονται ἔσχατοι πρῶτοι, καὶ πρῶτοι ἔσχατοι.

XX.

1 Ὁμοία γάρ ἐστιν η βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκο-
δεσπότῃ, ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρωῒ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς
τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. 2 συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ
δηναρίου τὴν ἡμέραν, ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα

24 c τρυπηματος 25 a ακους. δε 26 παρ. ανθρ. a: *om 29 αγρους: a add η οικιας

22 ο νεαν. τον λογον τουτον | χρηματα πολλ. 24 om οτι | ραφ. διελθειν | εισελθειν εις την 25 ακους. δε 26 παντ. δυν. 28 καθησ. και υμεις | bis δωδεκα 29 αφηκεν: add οικιας η | om η γυναικα | ενεκεν | πολλαπλασιονα 30 πρωτ. εσχ. και εσχ. πρωτ.

22 ο νεαν. τον λογον 23 δυσκολ. πλουσ. 24 om οτι | τρυπηματος | ραφ. διελθειν | τ. θεου εισελθειν 25 ακουσ. δε οι μα. αυτου 26 παντ. δυν. 28 παλιγγενεσια | καθισεσθε και υμεις | bis δωδεκα 29 οστις: ος | αφηκεν: add οικιας η | ενεκεν τ. ονομ. μου 30 πρωτ. εσχ. και εσχ. πρωτ.

αὐτοῦ. 3 καὶ ἐξελθὼν περὶ τρίτην ὥραν εἶδεν ἄλλους ἑστῶτας
ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς, 4 καὶ ἐκείνοις εἶπεν· ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς
εἰς τὸν ἀμπελῶνά μου, καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον δώσω ὑμῖν. 5 οἱ δὲ
ἀπῆλθον. πάλιν δὲ ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ ἐνάτην ὥραν ἐποί-
ησεν ὡσαύτως. 6 περὶ δὲ τὴν ἑνδεκάτην ἐξελθὼν εὗρεν ἄλλους
ἑστῶτας, καὶ λέγει αὐτοῖς· τί ὧδε ἑστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν
ἀργοί; 7 λέγουσιν αὐτῷ· ὅτι οὐδεὶς ἐμισθώσατο. λέγει αὐτοῖς·
ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα. 8 ὀψίας δὲ γενομένης
λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ· κάλεσον
τοὺς ἐργάτας καὶ ἀπόδος τὸν μισθόν, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν
ἐσχάτων ἕως τῶν πρώτων. 9 καὶ ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν ἑνδε-
κάτην ὥραν ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον. 10 ἐλθόντες δὲ οἱ πρῶτοι
ἐνόμισαν ὅτι πλείονα λήμψονται· καὶ ἔλαβον τὸ ἀνὰ δηνάριον
καὶ αὐτοί. 11 λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου
12 λέγοντες· οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἴσους
αὐτοὺς ἡμῖν ἐποίησας τοῖς βαστάσασι τὸ βάρος τῆς ἡμέρας
καὶ τὸν καύσωνα. 13 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς ἑνὶ αὐτῶν εἶπεν· ἑταῖρε,
οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου συνεφώνησάς μοι; 14 ἆρον τὸ σὸν
καὶ ὕπαγε. θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὡς καὶ σοί· 15 ἢ
οὐκ ἔξεστίν μοι ὃ θέλω ποιῆσαι ἐν τοῖς ἐμοῖς; ἢ ὁ ὀφθαλμός
σου πονηρός ἐστιν, ὅτι ἐγὼ ἀγαθός εἰμι; 16 οὕτως ἔσονται οἱ
ἔσχατοι πρῶτοι, καὶ οἱ πρῶτοι ἔσχατοι.

17 Καὶ ἀναβαίνων ὁ ἰησοῦς εἰς ἱεροσόλυμα παρέλαβεν τοὺς
ιβʹ κατʼ ἰδίαν, καὶ ἐν τῇ ὁδῷ εἶπεν αὐτοῖς· 18 ἰδοὺ ἀναβαίνο-
μεν εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται

---

6 εξελθων corr[a] vel* ex εξηλθεν 7 ουδεις: [a] add ημας

4 om μου 5 om δε sec? 7 ουδεις ημας 8 αποδος αυτοις 9 ελθοντ. δε 10 και ελθοντ. | πλειον | om το 12 ημιν αυτους 13 αυτων ενι ειπ. | ουχ αδ. 14 δε: εγω 15 om η pr | η sec: **ει 17 μελλων δε αναβαινειν ιησους | τ. δωδεκα μαθητας | καθ

3 περι την τρ. 4 κακεινοις | om μου 5 om δε sec | εννατην 6 ενδ. ωραν | εστωτας αργους 7 ουδεις ημας | αμπελωνα: add και ο εαν η δικαιον ληψεσθε 8 αποδος αυτοις 10 κ. ελ. και αυτοι ανα δη. 12 λεγοντες οτι | ημιν αυτους 13 ειπ. ενι αυτων | ουχ αδ. 15 ποιησ. ο θελω | η sec: ς[e] ει 16 εσχατοι: add πολλοι γαρ εισι κλητοι, ολιγοι δε εκλεκτοι 17 τ. δωδεκα μαθητας | και post οδω pon

τοῖσ ἀρχιερεῦσιν καὶ γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν
εἰσ θάνατον, 19 καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖσ ἔθνεσιν εἰσ τὸ
ἐμπαῖξαι καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ
ἐγερθήσεται.

20 Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν ζεβεδαίου μετὰ
τῶν υἱῶν αὐτῆσ, προσκυνοῦσα καὶ αἰτοῦσά τι παρ' αὐτοῦ.
21 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· τί θέλεισ; λέγει αὐτῷ· εἰπὲ ἵνα καθίσωσιν
οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου εἷσ ἐκ δεξιῶν καὶ εἷσ ἐξ εὐωνύμων σου ἐν
τῇ βασιλείᾳ σου. 22 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν· οὐκ οἴδατε
τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν; λέ-
γουσιν αὐτῷ· δυνάμεθα. 23 λέγει αὐτοῖσ· τὸ μὲν ποτήριόν μου
πίεσθε, τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων οὐκ ἔστιν
ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷσ ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρόσ μου. 24 καὶ
ἀκούσαντεσ οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ τῶν δύο ἀδελ-
φῶν. 25 ὁ δὲ ἰησοῦσ προσκαλεσάμενοσ αὐτοὺσ εἶπεν· οἴδατε ὅτι
οἱ ἄρχοντεσ τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι
κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. 26 οὐχ οὕτωσ ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃσ
ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγασ γενέσθαι, ἔσται ὑμῶν διάκονοσ, 27 καὶ
ὃσ ἂν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτοσ, ἔσται ὑμῶν δοῦλοσ· 28 ὥσπερ
ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι
καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

29 Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ ἰεριχὼ ἠκολούθησεν ὄχλοσ
πολύσ. 30 καὶ ἰδοὺ δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν ὁδόν, ἀκού-
σαντεσ ὅτι ἰησοῦσ παράγει, ἔκραξαν λέγοντεσ· ἐλέησον ἡμᾶσ,
ἰησοῦ υἱὲ δαυείδ. 31 ὁ δὲ ὄχλοσ ἐπετίμησεν αὐτοῖσ ἵνα σιωπή-

---

19 και quart: [a] vel *suppl 24 [c] ακουσ. δε 26 [c] εστω υμων διακ. 29 [a] ηκολουθ. αυτω

18 om εισ θανατον 19 αναστησεται 20 απ αυτου 21 λεγ. αυτω: η δε ειπεν 22 μελλω πιειν 23 η εξ 24 ηγανακτησαν 25 κατακυριευσουσιν 26 ουτ. εστιν | οσ αν θε. μεγ. εν υμ. 27 θε. ειν. υμων πρ. | εστω 29 ιερειχω | ηκολουθ. αυτω 30 κυριε ελ. ημ. υιοσ δα.

18 αυτ. θανατω 19 αναστησεται 21 δεξι. σου | om σου pr 22 πινειν: add και το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαπτισθηναι 23 και λεγει | πιεσθε: add και το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαπτισθησεσθε | ευωνυμ. μου 24 ηγανακτησαν 26 ουχ ουτ. δε | εστω υμων διακ. 27 οσ εαν | εστω 29 ηκολουθ. αυτω 30 ελ. ημ. κυριε υιοσ δαβιδ

σωσιν· οἱ δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραξαν λέγοντεσ· κύριε, ἐλέησον
ἡμᾶσ, υἱὲ δαυείδ. 32 καὶ στὰσ ἰησοῦσ ἐφώνησεν αὐτοὺσ καὶ
εἶπεν· τί θέλετε ποιήσω ὑμῖν; 33 λέγουσιν αὐτῷ· κύριε, ἵνα
ἀνοιγῶσιν οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν. 34 σπλαγχνισθεὶσ δὲ ὁ ἰησοῦσ
ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ εὐθέωσ ἀνέβλεψαν καὶ ἠκο-
λούθησαν αὐτῷ.

XXI.

1 Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰσ ἱεροσόλυμα καὶ ἦλθεν εἰσ βηθφαγὴ
πρὸσ τὸ ὄροσ τῶν ἐλαιῶν, τότε ὁ ἰησοῦσ ἀπέστειλεν β′ μαθητὰσ
2 λέγων αὐτοῖσ· πορεύεσθε εἰσ τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν,
καὶ εὐθὺσ εὑρήσετε ὄνον δεδεμένην καὶ πῶλον μετ᾽ αὐτῆσ· λύ-
σαντεσ ἀγάγετέ μοι. 3 καὶ ἐάν τισ ὑμῖν εἴπῃ τι, ἐρεῖτε ὅτι ὁ
κύριοσ αὐτοῦ χρείαν ἔχει· εὐθὺσ δὲ ἀποστελεῖ αὐτούσ. 4 τοῦτο
δὲ γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντοσ·
5 εἴπατε τῇ θυγατρὶ σιών· ἰδοὺ ὁ βασιλεύσ σου ἔρχεταί σοι
πραῢσ καὶ ἐπιβεβηκὼσ ἐπὶ ὄνον καὶ ἐπὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου.
6 πορευθέντεσ δὲ οἱ μαθηταὶ καὶ ποιήσαντεσ καθὼσ προσέταξεν
αυτοῖσ ὁ ἰησοῦσ, 7 ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθη-
καν ἐπ᾽ αὐτῶν τὰ ἱμάτια, καὶ ἐκάθισαν ἐπάνω ἐπ᾽ αὐτῶν. 8 ὁ
δὲ πλεῖστοσ ὄχλοσ ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ,
ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδουσ ἀπὸ τῶν δένδρων καὶ ἔστρωσαν ἐν
τῇ ὁδῷ. 9 οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντεσ αὐτὸν καὶ οἱ ἀκολουθοῦν-
τεσ ἔκραζον λέγοντεσ· ὡσαννὰ τῷ υἱῷ δαυείδ, εὐλογημένοσ ὁ
ἐρχόμενοσ ἐν ὀνόματι κυρίου, ὡσαννὰ ἐν τοῖσ ὑψίστοισ. 10 καὶ

---

32 [c] θελετε ινα 34 αυτων [a]: *αυτου XXI, 1 [c] ηλθον 5 υιον: [a]vel[b] del, [c] rest 7 [a] τα ιμα. αυτων | [c] επεκαθισαν | επ αυτων: [c] αυτον 8 εστρωσαν sec: [c] εστρωννυον

31 πο. μαλλ.: μειζον | υιοσ 34 ηψ. αυτ. των ομματων XXI, 1 ηλθον | **βηθ-σφαγη | προσ: εισ | τοτε ιησουσ | δυο μαθ. 2 ευθεωσ | αγετε 3 αυτων χρ. 4 τουτ. δε ολον 6 συνεταξεν 7 επεκαθισεν | om επ sec 8 εστρωσ. sec: εστρωννυον

31 οι δε μειζον εκραζον | ελεη. ημ. κυρ. υιοσ δαβιδ 33 ανοιχθωσιν ημ. οι οφθ. 34 ανεβλ. αυτων οι οφθαλμοι XXI, 1 ηλθον | δυο μαθ. 2 πορευθητε | απεναντι | ευθεωσ 3 αυτων χρ. | ευθεωσ 4 τουτο δε ολον 5 om επι sec 7 επεθηκ. επανω αυτ. τα ιμα. αυτων | επεκαθισεν (ς[e] -σαν) | om επ sec 8 εστρωσ. sec: εστρωννυον 9 om αυτον

ἐλθόντοσ αὐτοῦ εἰσ ἱεροσόλυμα ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλισ λέγουσα·
τίσ ἐστιν οὗτοσ; [11] οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον· οὗτόσ ἐστιν ὁ προφήτησ
ἰησοῦσ ὁ ἀπὸ ναζαρὲθ τῆσ γαλιλαίασ. [12] καὶ εἰσῆλθεν ἰησοῦσ
εἰσ τὸ ἱερόν, καὶ ἐξέβαλεν πάντασ τοὺσ πωλοῦντασ καὶ ἀγο-
ράζοντασ ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰσ τραπέζασ τῶν κολλυβιστῶν κα-
τέστρεψεν καὶ τὰσ καθέδρασ τῶν πωλούντων τὰσ περιστεράσ,
[13] καὶ λέγει αὐτοῖσ· γέγραπται· ὁ οἶκόσ μου οἶκοσ προσευχῆσ
κληθήσεται, ὑμεῖσ δὲ αὐτὸν ποιεῖτε σπήλαιον λῃστῶν. [14] καὶ
προσῆλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ ἐθεράπευσεν
αὐτούσ. [15] ἰδόντεσ δὲ οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ γραμματεῖσ τὰ θαυ-
μάσια ἃ ἐποίησεν, καὶ τοὺσ παῖδασ τοὺσ κράζοντασ ἐν τῷ
ἱερῷ καὶ λέγοντασ· ὡσαννὰ τῷ υἱῷ δαυείδ, ἠγανάκτησαν [16] καὶ
εἶπαν αὐτῷ· ἀκούεισ τί οὗτοι λέγουσιν; ὁ δὲ ἰησοῦσ λέγει αὐ-
τοῖσ· ναί· οὐδέποτε ἀνέγνωτε· ἐκ στόματοσ νηπίων καὶ θηλα-
ζόντων κατηρτίσω αἶνον; [17] καὶ καταλιπὼν αὐτοὺσ ἐξῆλθεν εἰσ
βηθανίαν, καὶ ηὐλίσθη ἐκεῖ.

[18] Πρωῒ δὲ ἐπαναγαγὼν εἰσ τὴν πόλιν ἐπείνασεν. [19] καὶ ἰδὼν
συκῆν μίαν ἐπὶ τῆσ ὁδοῦ ἦλθεν ἐπ' αὐτήν, καὶ οὐδὲν ἐν αὐτῇ
εἰ μὴ φύλλα μόνον, καὶ λέγει αὐτῇ· μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸσ
γένοιτο εἰσ τὸν αἰῶνα. καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκῆ. [20] καὶ
ἰδόντεσ οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν λέγοντεσ· πῶσ παραχρῆμα ἐξη-
ράνθη ἡ συκῆ; [21] ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ
τῆσ συκῆσ ποιήσετε, ἀλλὰ κἂν τῷ ὄρει τούτῳ εἴπητε· ἄρθητι
καὶ βλήθητι εἰσ τὴν θάλασσαν, γενήσεται· [22] καὶ πάντα ὅσα
ἂν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ πιστεύοντεσ λήμψεσθε.

[23] Καὶ ἐλθόντοσ αὐτοῦ εἰσ τὸ ἱερόν, προσῆλθον αὐτῷ δι-

---

10 [c] εισελθοντοσ 12 ιησουσ: [corr] ο ιησ. sed ο rursus deletum 17 εξηλθεν: [a] add εξω τησ πολεωσ 18 [c] πρωϊασ δ. επαναγων 19 ουδεν: [a] add ευρεν

10 εισελθοντοσ 16 οτι εκ 17 εξηλθ. εξω τησ πολεωσ 18 **επαναγων 19 ουδεν ευρεν | ου μηκετι | γενηται

10 εισελθοντοσ 11 ιησ. ο προφητ. | ναζαρετ 12 ο ιησουσ | ιερον: add του θεου 13 εποιησατε 15 om τουσ sec | δαβιδ 16 ειπον | οτι εκ 17 εξηλθ. εξω τησ πολεωσ 18 πρωϊασ δ. επαναγων 19 ουδεν ευρεν | γενηται 23 ελθοντι αυτω

δάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ λέγοντεσ·
ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖσ; καὶ τίσ σοι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν
ταύτην; [24] ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· ἐρωτήσω
ὑμᾶσ κἀγὼ λόγον ἕνα, ὃν ἐὰν εἴπητέ μοι, κἀγὼ ὑμῖν ἐρῶ
ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ· [25] τὸ βάπτισμα τὸ ἰωάννου πόθεν
ἦν; ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώπων; οἱ δὲ διελογίζοντο παρ' ἑαυτοῖσ
λέγοντεσ· [26] ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν· διατί οὖν οὐκ
ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ἐὰν δὲ εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων, φοβούμεθα
τὸν ὄχλον· πάντεσ γὰρ ὡσ προφήτην ἔχουσι τὸν ἰωάννην. [27] καὶ
ἀποκριθέντεσ τῷ ἰησοῦ εἶπαν· οὐκ οἴδαμεν. ἔφη αὐτοῖσ ὁ ἰη-
σοῦσ· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. [28] τί
δὲ ὑμῖν δοκεῖ; ἄνθρωποσ εἶχεν τέκνα β'. προσελθὼν τῷ πρώτῳ
εἶπεν· τέκνον, ὕπαγε σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνι. [29] ὁ
δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· οὐ θέλω· ὕστερον μεταμεληθεὶσ ἀπῆλθεν.
[30] προσελθὼν δὲ τῷ ἑτέρῳ εἶπεν ὡσαύτωσ. ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν·
ἐγὼ κύριε, καὶ οὐκ ἀπῆλθεν. [31] τίσ ἐκ τῶν β' ἐποίησεν τὸ θέ-
λημα τοῦ πατρόσ; λέγουσιν· ὁ πρῶτοσ. λέγει αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ·
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶσ εἰσ
τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. [32] ἦλθεν γὰρ ἰωάννησ πρὸσ ὑμᾶσ ἐν
ὁδῷ δικαιοσύνησ, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶναι
καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖσ δὲ ἰδόντεσ οὐ μετε-
μελήθητε ὕστερον τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ. [33] ἄλλην παραβολὴν
ἀκούσατε. ἄνθρωποσ ἦν οἰκοδεσπότησ, ὅστισ ἐφύτευσεν ἀμπε-
λῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκεν καὶ ὤρυξεν [ἐν] αὐτῷ
ληνὸν καὶ ᾠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖσ, καὶ

---

25 ην c: *η 28 c και προσελθ. 29 c υστερ. δε 30 c δευτερω | ο δ. απ. ειπ. c: *om 31 c οτι οι 33 εν c: *om | c εξεδοτο

24 καγω bis | παρ: εν 25 ιωανου 26 ιωανην 27 ειπον | ο ιησ.: και αυτοσ 28 δυο τεκνα | και προσελθ. | αμπελ. μου 29 ου θελ. etc: εγω κυριε· και ουκ απηλθεν 30 δευτερω | εγω κυρ. etc: ου θελω· υστερον μεταμεληθεισ απηλθεν 31 δυο | ο υστεροσ | οτι οι 32 ιωανησ | ουδε μετεμελ.

24 καγω bis 25 om το sec 26 εχ. τ. ιω. ωσ προφ. 27 ειπον | ο ιησ.: και αυτοσ 28 δυο | και προσελθ. | αμπελ. μου 29 υστερ. δε 30 και προσελθ. τω δευτερω 31 δυο | λεγουσ. αυτω | οτι οι 32 πρ. υμ. ιωανν. 33 ανθρωπ. τισ | εξεδοτο

ἀπεδήμησεν. 34 ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸσ τῶν καρπῶν, ἀπέστει-
λεν τοὺσ δούλουσ αὐτοῦ πρὸσ τοὺσ γεωργοὺσ λαβεῖν τοὺσ
καρποὺσ αὐτοῦ. 35 καὶ λαβόντεσ οἱ γεωργοὶ τοὺσ δούλουσ
αὐτοῦ, ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν.
36 καὶ πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλουσ δούλουσ πλείονασ τῶν πρώτων,
καὶ ἐποίησαν αὐτοῖσ ὡσαύτωσ. 37 ὕστερον δὲ ἀπέστειλεν πρὸσ
αὐτοὺσ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, λέγων· ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου.
38 οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντεσ τὸν υἱὸν εἶπον ἐν ἑαυτοῖσ· οὗτόσ ἐστιν
ὁ κληρονόμοσ· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτὸν καὶ σχῶμεν τὴν κλη-
ρονομίαν αὐτοῦ. 39 καὶ λαβόντεσ αὐτὸν ἔβαλον ἔξω τοῦ αμ-
πελῶνοσ καὶ ἀπέκτειναν. 40 ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριοσ τοῦ ἀμπε-
λῶνοσ, τί ποιήσει τοῖσ γεωργοῖσ ἐκείνοισ; 41 λέγουσιν αὐτῷ·
κακοὺσ κακῶσ ἀπολέσει αὐτούσ, καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται
ἄλλοισ γεωργοῖσ, οἵτινεσ ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺσ καρποὺσ ἐν
τοῖσ καιροῖσ αὐτῶν. 42 λέγει αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· οὐδέποτε ἀνέ-
γνωτε ἐν ταῖσ γραφαῖσ· λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδο-
μοῦντεσ, οὗτοσ ἐγενήθη εἰσ κεφαλὴν γωνίασ· παρὰ κυρίῳ
ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖσ ἡμῶν; 43 διὰ
τοῦτο λέγω ὑμῖν, ἀρθήσεται ἀφ᾽ ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ καὶ
δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺσ καρποὺσ αὐτοῦ. 44 καὶ ὁ πεσὼν
ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον συνθλασθήσεται· ἐφ᾽ ὃν δ᾽ ἂν πέσῃ, λικ-
μήσει αὐτόν. 45 ἀκούσαντεσ δὲ οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ φαρισαῖοι
τὰσ παραβολὰσ αὐτοῦ ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει· 46 καὶ
ζητοῦντεσ αὐτὸν κρατῆσαι ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον, ἐπεὶ εἰσ προ-
φήτην αὐτὸν εἶχον.

XXII.

1 Καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ ἰησοῦσ πάλιν εἶπεν ἐν παραβολαῖσ αὐ-
τοῖσ, λέγων· 2 ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βα-

36 και pr: [c] om 42 [c] κυριου 43 [c] αυτησ 46 [c] τουσ οχλουσ XXII, 1 εν [a]: *om

36 om και pr 39 εξεβαλον 42 παρ. κυριου 43 οτι αρθησετ. | καρπ. αυτησ 45 και ακουσ. 46 τουσ οχλουσ

36 om και pr 38 κατασχωμεν 39 εξεβαλον 41 εκδοσεται 42 παρ. κυριου 43 οτι αρθησετ. | καρπ. αυτησ 45 και ακουσαντ. 46 τουσ οχλουσ | επειδη ωσ προφ. XXII, 1 ειπ. αυτ. εν παραβ.

σιλεῖ, ὅστισ ἐποίησεν γάμουσ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. 3 καὶ ἀπέστειλεν
τοὺσ δούλουσ αὐτοῦ καλέσαι τοὺσ κεκλημένουσ εἰσ τοὺσ γά-
μουσ, καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν. 4 πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλουσ δού-
λουσ λέγων· εἴπατε τοῖσ κεκλημένοισ· ἰδου τὸ ἄριστόν μου
ἡτοίμακα, οἱ ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα
ἕτοιμα· δεῦτε εἰσ τοὺσ γάμουσ. 5 οἱ δὲ ἀμελήσαντεσ ἀπῆλθον,
ὁ μὲν εἰσ τὸν ἴδιον ἀγρόν, ὃσ δὲ ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ· 6 οἱ
δὲ λοιποὶ κρατήσαντεσ τοὺσ δούλουσ αὐτοῦ ὕβρισαν καὶ ἀπέ-
κτειναν. 7 ο δὲ βασιλεὺσ ὠργίσθη, καὶ πέμψασ τὰ στρατεύ-
ματα αυτοῦ ἀπώλεσεν τοὺσ φονεῖσ ἐκείνουσ καὶ τὴν πόλιν
αὐτῶν ἐνέπρησεν. 8 τότε λέγει τοῖσ δούλοισ αὐτοῦ· ὁ μὲν γάμοσ
ἕτοιμόσ ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι· 9 πορεύεσθε
οὖν ἐπὶ τὰσ διεξόδουσ τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσουσ ἐὰν εὕρητε καλέ-
σατε εἰσ τοὺσ γάμουσ. 10 καὶ ἐξελθόντεσ οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι εἰσ
τὰσ ὁδοὺσ συνήγαγον πάντασ οὓσ εὗρον, πονηρούσ τε καὶ
ἀγαθούσ· καὶ ἐπλήσθη ὁ νυμφὼν ἀνακειμένων. 11 εἰσελθὼν δὲ
ὁ βασιλεὺσ θεάσασθαι τοὺσ ἀνακειμένουσ, εἶδεν ἄνθρωπον οὐκ
ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου. 12 καὶ λέγει αὐτῷ· ἑταῖρε, πῶσ
εἰσῆλθεσ ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; ὁ δὲ ἐφιμώθη. 13 τότε ὁ
βασιλεὺσ εἶπεν τοῖσ διακόνοισ· δήσαντεσ αὐτοῦ πόδασ καὶ
χεῖρασ ἐκβάλετε αὐτὸν εἰσ τὸ σκότοσ τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται
ὁ κλαυθμὸσ καὶ ὁ βρυγμὸσ τῶν ὀδόντων. 14 πολλοὶ γάρ εἰσιν
κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

15 Τότε πορευθέντεσ οἱ φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον ὅπωσ
αὐτὸν παγιδεύσωσιν. 16 καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺσ μαθητὰσ
αὐτῶν μετὰ τῶν ἡρωδιανῶν λέγοντασ· διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι
ἀληθὴσ εἶ καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεισ, καὶ οὐ
μέλει σοι περὶ οὐδενόσ· οὐ γὰρ βλέπεισ εἰσ πρόσωπον ἀνθρώ-

---

11 ειδεν: c add εκει 15 ελαβον c: *om | c παγιδευσ. εν λογω

5 οσ μεν 10 παντασ οσουσ | νυμφων: **γαμοσ 11 ειδεν εκει 15 παγιδ. εν λογω

4 ητοιμασα 5 ο δε εισ την 7 ακουσασ δε ο βασιλ. 9 οσουσ αν 10 παντασ οσουσ | νυμφων: γαμοσ 11 ειδεν εκει 13 ειπ. ο βασιλ. | εκβαλ. αυτον: αρατε αυτον και εκβαλετε 15 παγιδ. εν λογω 16 λεγοντεσ

πων· 17 εἰπὲ οὖν ἡμῖν τί σοι δοκεῖ· ἔξεστιν δοῦναι κῆνσον καί-
σαρι ἢ οὔ; 18 γνοὺσ δὲ ὁ ἰησοῦσ τὴν πονηρίαν αὐτῶν εἶπεν· τί
με πειράζετε, ὑποκριταί; 19 ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ
κήνσου. οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον. 20 καὶ λέγει αὐτοῖσ·
τίνοσ ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; 21 λέγουσιν· καίσαροσ.
τότε λέγει αὐτοῖσ· ἀπόδοτε οὖν τὰ καίσαροσ καίσαρι, καὶ τὰ
τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. 22 καὶ ἀκούσαντεσ ἐθαύμασαν, καὶ ἀφέντεσ
αὐτὸν ἀπῆλθον.

23 Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον σαδδουκαῖοι λέγοντεσ
μὴ εἶναι ἀνάστασιν, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν 24 λέγοντεσ· διδά-
σκαλε, μωσῆσ εἶπεν· ἐάν τισ ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμ-
βρεύσει ὁ ἀδελφὸσ αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἀναστήσει
σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 25 ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί,
καὶ ὁ πρῶτοσ γήμασ ἐτελεύτησεν, καὶ μὴ ἔχων σπέρμα ἀφῆ-
κεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 26 ὁμοίωσ καὶ ὁ
δεύτεροσ καὶ ὁ τρίτοσ, ἕωσ τῶν ἑπτά. 27 ὕστερον δὲ πάντων
ἀπέθανεν ἡ γυνή. 28 ἐν τῇ ἀναστάσει οὖν τίνοσ τῶν ἑπτὰ ἔσται
γυνή; πάντεσ γὰρ ἔσχον αὐτήν. 29 καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ ἰησοῦσ
εἶπεν αὐτοῖσ· πλανᾶσθε, μὴ εἰδότεσ τὰσ γραφὰσ μηδὲ τὴν
δύναμιν τοῦ θεοῦ. 30 ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσι οὔτε
γαμίζονται, ἀλλ' ὡσ ἄγγελοι θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ εἰσίν. 31 περὶ
δὲ τῆσ ἀναστάσεωσ τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν
ὑπὸ τοῦ θεοῦ λέγοντοσ· 32 ἐγώ εἰμι ὁ θεὸσ ἀβραὰμ καὶ θεὸσ
ἰσὰκ καὶ θεὸσ ἰακώβ; οὐκ ἔστιν θεὸσ νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων. 33 καὶ
ἀκούσαντεσ οἱ ὄχλοι ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

34 Οἱ δὲ φαρισαῖοι ἀκούσαντεσ ὅτι ἐφίμωσε τοὺσ σαδδου-
καίουσ, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό, 35 καὶ ἐπηρώτησεν εἷσ ἐξ
αὐτῶν νομικὸσ πειράζων αὐτόν· 36 διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ με-

---

23 [c] om και pr | [c] προσηλθ. αυτω σαδδ. οι 32 [c] ισαακ

22 απηλθαν 23 om και pr | προσηλθ. αυτω 24 μωυσης 29 αποκριθ. δε
30 γαμουσιν | om θεου 32 ο θε. ισαακ κ. ο θε. ιακ. | ο θε. νεκρ.

21 λεγουσιν αυτω 23 om και pr | προσηλθ. αυτω σαδδ. οι λεγ. 25 γαμησας
27 απεθ. και η 28 εν τ. ουν αναστ. 29 αποκριθ. δε 30 γαμουσιν | εκγαμιζον-
ται | του θεου | εν ουρανω 32 ο θε. ισαακ κ. ο θε. ιακ. | ο θεοσ θεοσ νεκρ. 35 πειρ.
αυτ. και λεγων

γάλη ἐν τῷ νόμῳ; [37] ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ· ἀγαπήσεις κύριον τὸν
θεόν σου ἐν ὅλῃ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ
τῇ διανοίᾳ σου. [38] αὕτη ἐστὶν ἡ μεγάλη καὶ πρώτη ἐντολή.
[39] δευτέρα ὁμοία αὐτῇ· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυ-
τόν. [40] ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὁ νόμος κρέμαται καὶ
οἱ προφῆται.

[41] Συνηγμένων δὲ τῶν φαρισαίων ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ
ἰησοῦς [42] λέγων· τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ χριστοῦ; τίνος υἱός
ἐστιν; λέγουσιν αὐτῷ· δαυείδ. [43] λέγει αὐτοῖς· πῶς οὖν δαυεὶδ
ἐν πνεύματι καλεῖ κύριον αὐτόν, λέγων· [44] εἶπεν κύριος τῷ κυ-
ρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου
ὑποκάτω τῶν ποδῶν σου. [45] εἰ οὖν δαυεὶδ καλεῖ αὐτὸν κύριον,
πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστίν; [46] καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο ἀποκριθῆναι αὐ-
τῷ λόγον, οὐδὲ ἐτόλμησέν τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερω-
τῆσαι αὐτὸν οὐκέτι.

XXIII.

[1] Τότε ὁ ἰησοῦς ἐλάλησεν τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐ-
τοῦ [2] λέγων· ἐπὶ τῆς μωϋσέως καθέδρας ἐκάθισαν οἱ γραμματεῖς
καὶ οἱ φαρισαῖοι. [3] πάντα οὖν ὅσα ἐὰν εἴπωσιν ὑμῖν ποιήσατε,
κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· λέγουσιν γὰρ καὶ οὐ ποι-
οῦσιν. [4] δεσμεύουσιν δὲ φορτία μεγάλα βαρέα καὶ ἐπιτιθέασιν
ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων, αὐτοὶ δὲ τῷ δακτύλῳ αὐτῶν
οὐ θέλουσιν κινῆσαι αὐτά. [5] πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσιν
πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις· πλατύνουσι γὰρ τὰ φυλα-

---

37 [c] ολ. τη καρδ. 39 [c] δευτερ. δε | [c] ολοσ ο νομοσ XXIII, 3 [c] ποιησατ. και τηρειτε

37 ολη ψυχη[mai] 39 ομοιωσ absque αυτη | ολοσ ο νομοσ 42 του δαυ. 43 καλ. αυτ. κυρ. 45 κυρ. αυτ. καλ.[bentl] 46 **ηδυνατο XXIII, 1 τοτε ιησουσ 3 οσα αν | ποιησ. και τηρειτε 4 φορτ. βαρεα και δυσβαστακτα

37 ο δε ιησουσ ειπεν αυτω | ολ. τη καρδ. 38 εστ. πρωτη και μεγαλη 39 δευτ. δε 40 ολοσ ο νομοσ κ. οι πρ. κρεμανται 42 του δαβιδ 43 κυριον αυτον καλει 44 ειπ. ο κυριοσ | υποποδιον 46 αυτω αποκριθ. XXIII, 2 μωσεωσ 3 οσα αν | υμ. τηρειν τηρειτε και ποιειτε 4 δεσμ. γαρ φορτ. βαρεα και δυσβαστακτα | αυτοι δε τω : τω δε 5 πλατυν. δε

κτήρια αὐτῶν καὶ μεγαλύνουσι τὰ κράσπεδα, 6 φιλοῦσι δὲ τὴν
πρωτοκλισίαν ἐν τοῖσ δείπνοισ καὶ τὰσ πρωτοκαθεδρίασ ἐν ταῖσ
συναγωγαῖσ 7 καὶ τοὺσ ἀσπασμοὺσ ἐν ταῖσ ἀγοραῖσ, καὶ κα-
λεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ῥαββεί. 8 ὑμεῖσ δὲ μὴ κληθῆτε ῥαβ-
βεί· εἷσ γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ καθηγητήσ, πάντεσ δὲ ὑμεῖσ ἀδελφοί
ἐστε. 9 καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆσ γῆσ· εἷσ γάρ
ἐστιν ὑμῶν ὁ πατὴρ ὁ οὐράνιοσ. 10 μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί·
εἷσ γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ καθηγητὴσ ὁ χριστόσ. 11 ὁ δὲ μείζων
ὑμῶν ἔσται διάκονοσ. 12 ὅστισ δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν ταπεινωθήσε-
ται, καὶ ὅστισ ταπεινώσει ἑαυτὸν ὑψωθήσεται. 13 οὐαὶ ὑμῖν,
γραμματεῖσ καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν
τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖσ γὰρ οὐκ εἰσέρ-
χεσθε, οὐδὲ τοὺσ εἰσερχομένουσ ἀφίετε εἰσελθεῖν. 15 οὐαὶ ὑμῖν,
γραμματεῖσ καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι περιάγετε τὴν θά-
λασσαν καὶ τὴν ξηρὰν ποιῆσαι ἕνα προσήλυτον, καὶ ὅταν γέ-
νηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννησ διπλότερον ὑμῶν. 16 οὐαὶ
ὑμῖν, ὁδηγοὶ οἱ τυφλοὶ οἱ λέγοντεσ· ὃσ ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ ναῷ,
οὐδέν ἐστιν· ὃσ δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει.
17 μωροὶ καὶ τυφλοί, τίσ γὰρ μείζων ἐστίν, ὁ χρυσὸσ ἢ ὁ ναὸσ ὁ
ἁγιάσασ τὸν χρυσόν; 18 καὶ ὃσ ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ,
οὐδέν ἐστιν· ὃσ δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ,
ὀφείλει. 19 τυφλοί, τί γὰρ μεῖζον, τὸ δῶρον ἢ τὸ θυσιαστήριον
τὸ ἁγιάζον τὸ δῶρον; 20 ὁ οὖν ὀμόσασ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ ὀμνύει
ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσι τοῖσ ἐπάνω αὐτοῦ· 21 καὶ ὁ ὀμόσασ ἐν
τῷ ναῷ ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ κατοικοῦντι αὐτόν· 22 καὶ ὁ

---

6 [c] τασ πρωτοκλισιασ 8 υμ. δε μ. κλ. ραββ. [a]: *om | καθηγητησ: [ca] διδασκαλοσ, [cb] rursus καθηγ. 13 [a] ουαι δε 16 οι pr: erasum

8 υμων ο διδασκαλοσ 10 εισ γαρ etc: οτι καθηγ. υμ. εστ. εισ 11 υμ. εστ. υμων 13 ουαι δε 16 om οι pr 19 μωροι και τυφλοι

5 τα κρασπ. των ιματιων αυτων 6 φιλουσ. τε 7 ραββι ραββι 8 ραββι | ο καθ. ο χριστοσ 9 ο πατηρ υμων ο εν τοισ ουρανοισ 10 υμων εστιν 11 υμ. εστ. υμων 13 ουαι δε | εισελθειν: ς[c] add [14] ουαι υμιν γραμματεισ και φαρισαιοι υποκριται, οτι κατεσθιετε τασ οικιασ των χηρων και προφασει μακρα προσευχομενοι· δια τουτο ληψεσθε περισσοτερον κριμα, ς vero eadem (sed ουαι δε υμιν) ante v. 13 (ουαι υμιν) hab 16 om οι pr 17 ο αγιαζων 18 οσ εαν 19 μωροι και τυφλοι

ὀμόσασ ἐν τῷ οὐρανῷ ὀμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τῷ
καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ. 23 οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖσ καὶ φαρι-
σαῖοι ὑποκριταί, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ ἄνηθον
καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρί-
σιν καὶ τὸ ἔλεοσ καὶ τὴν πίστιν· ταῦτα ἔδει ποιῆσαι κἀκεῖνα
μὴ ἀφεῖναι. 24 ὁδηγοὶ τυφλοί, οἱ διϋλίζοντεσ τὸν κώνωπα, τὴν
δὲ κάμηλον καταπίνοντεσ. 25 οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖσ καὶ φα-
ρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ
τῆσ παροψίδοσ, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἁρπαγῆσ καὶ ἀκρασίασ.
26 φαρισαῖε τυφλέ, καθάρισον πρῶτον τὸ ἐντὸσ τοῦ ποτηρίου καὶ
τῆσ παροψίδοσ, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸσ αὐτῶν καθαρόν.
27 οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖσ καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι παρο-
μοιάζετε τάφοισ κεκονιαμένοισ· ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι,
ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσησ ἀκαθαρσίασ.
28 οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖσ ἀνθρώποισ δίκαιοι,
ἔσωθεν δέ ἐστε μεστοὶ ὑποκρίσεωσ καὶ ἀνομίασ. 29 οὐαὶ ὑμῖν,
γραμματεῖσ καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺσ τά-
φουσ τῶν προφητῶν καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων,
30 καὶ λέγετε· εἰ ἤμεθα ἐν ταῖσ ἡμέραισ τῶν πατέρων ἡμῶν,
οὐκ ἂν ἤμεθα κοινωνοὶ αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν.
31 ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖσ ὅτι υἱοί ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺσ
προφήτασ. 32 καὶ ὑμεῖσ πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων
ὑμῶν. 33 ὄφεισ, γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶσ φύγητε ἀπὸ τῆσ κρί-
σεωσ τῆσ γεέννησ; 34 διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸσ
ὑμᾶσ προφήτασ καὶ σοφοὺσ καὶ γραμματεῖσ· ἐξ αὐτῶν ἀπο-
κτενεῖτε καὶ σταυρώσετε· ἐξ αὐτῶν καὶ μαστιγώσετε ἐν
ταῖσ συναγωγαῖσ ὑμῶν καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεωσ εἰσ πόλιν·
35 ὅπωσ ἔλθῃ ἐφ᾽ ὑμᾶσ πᾶν αἷμα δίκαιον ἐκχυννόμενον ἐπὶ τῆσ

---

24 οι: [a]? del, [c]? rest 26 εκτοσ [c]: *εντοσ 27 [c] οιτινεσ εξωθεν 34 εξ αυτ. και: [c] και εξ αυτ. 35 [c] οπωσ αν | παν [c]: *om

23 *αφηκετε | ταυτα δε 24 om οι 26 *αυτου 27 ομοιαζετε | οιτινεσ εξωθεν 30 αυτων κοινωνοι 32 *πληρωσετε 34 εξ αυτ. και: και ε. α.

23 τον ελεον | αφιεναι 27 οιτινεσ εξωθεν 28 μεστ. εστ. 30 ημεν bis 34 και εξ αυτων αποκτ. | και εξ αυτ. μαστ. 35 εχχυνομενον

γῆσ ἀπὸ τοῦ αἵματοσ ἄβελ τοῦ δικαίου ἕωσ τοῦ αἵματοσ ζα-
χαρίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου.
36 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἥξει ταῦτα πάντα ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην.
37 ἱερουσαλὴμ ἱερουσαλήμ, τοὺσ προφήτασ ἀποκτένουσα καὶ
λιθοβολοῦσα τοὺσ ἀπεσταλμένουσ πρὸσ αὐτήν, ποσάκισ ἠθέ-
λησα ἐπισυνάγειν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνισ ἐπισυνάγει τὰ
νοσσία αὐτῆσ ὑπὸ τὰσ πτέρυγασ, καὶ οὐκ ἠθελήσατε. 38 ἰδοὺ
ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκοσ ὑμῶν ἔρημοσ. 39 λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μή με
ἴδητε ἀπάρτι ἕωσ ἂν εἴπητε· εὐλογημένοσ ὁ ἐρχόμενοσ ἐν ὀνό-
ματι κυρίου.

XXIV.

1 Καὶ ἐξελθὼν ὁ ἰησοῦσ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐπορεύετο, καὶ προσ-
ῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰσ οἰκοδομὰσ τοῦ
ἱεροῦ. 2 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· οὐ βλέπετε ταῦτα πάντα;
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθοσ ἐπὶ λίθον, ὃσ οὐ κα-
ταλυθήσεται. 3 καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρουσ τῶν ἐλαιῶν,
προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ καθ᾽ ἰδίαν λέγοντεσ· εἰπὲ ἡμῖν
πότε ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον τῆσ σῆσ παρουσίασ καὶ
συντελείασ τοῦ αἰῶνοσ; 4 καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν αὐ-
τοῖσ· βλέπετε μή τισ ὑμᾶσ πλανήσῃ. 5 πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται
ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέγοντεσ· ἐγώ εἰμι ὁ χριστόσ, καὶ πολλοὺσ
πλανήσουσιν. 6 μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμουσ καὶ ἀκοὰσ πο-
λέμων· ὁρᾶτε μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ γενέσθαι, ἀλλ᾽ οὔπω ἐστὶν
τὸ τέλοσ. 7 ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνοσ ἐπ᾽ ἔθνοσ καὶ βασιλεία ἐπὶ
βασιλείαν, καὶ ἔσονται σεισμοὶ καὶ λιμοὶ κατὰ τόπουσ. 8 πάντα
δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὠδίνων. 9 τότε παραδώσουσιν ὑμᾶσ εἰσ θλῖψιν

---

35 ζαχαριου: [cb] add υιου βαραχιου 37 [c] η αποκτενουσα τ. προφ. | [c] επισυναγαγειν | [c] τα νοσσ. εαυτησ XXIV, 2 παντα: videtur *omisisse et [a] supplesse

35 ζαχαριου υιου βαραχιου 36 παντα ταυτα 37 η αποκτεινουσα τ. προφ. | επισυναγαγειν | *om αυτησ 38 om ερημοσ XXIV, 1 απο: εκ 7 επι εθνοσ | λιμ. κ. σεισμ.

35 ζαχαριου υιου βαραχιου 37 η αποκτεινουσα τ. προφ. | επισυναγαγειν | επισυναγ. ορνισ | τα νο. εαυτησ XXIV, 1 επορ. απο τ. ιερ. 2 ο δε ιησουσ ειπ. | παντ. ταυ. | οσ ου μη κατ. 3 κατ | και τησ συντ. 6 δει γαρ παντα 7 επι εθνοσ | λιμοι και λοιμοι και σεισμοι

καὶ ἀποκτενοῦσιν υμᾶσ, καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ τῶν ἐθνῶν
διὰ τὸ ὄνομά μου. [10] καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοὶ καὶ
ἀλλήλους παραδώσουσιν εἰσ θλίψιν. [11] καὶ πολλοὶ ψευδοπρο-
φῆται ἐγερθήσονται καὶ πολλοὺσ πλανήσουσι. [12] καὶ διὰ τὸ
πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν. [13] ὁ
δὲ ὑπομείνασ εἰσ τέλοσ, οὗτοσ σωθήσεται. [14] καὶ κηρυχθήσεται
τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆσ βασιλείασ εἰσ ὅλην τὴν οἰκουμένην,
εἰσ μαρτύριον πᾶσι τοῖσ ἔθνεσιν, καὶ τότε ἥξει τὸ τέλοσ.
[15] ὅταν οὖν ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆσ ἐρημώσεωσ τὸ ῥηθὲν διὰ
δανιὴλ τοῦ προφήτου ἑστὸσ ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ὁ ἀναγινώσκων νο-
είτω, [16] τότε οἱ ἐν τῇ ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν ἐπὶ τὰ ὄρη, [17] ὁ ἐπὶ
τοῦ δώματοσ μὴ καταβάτω ἆραι τὸ ἐκ τῆσ οἰκίασ αὐτοῦ,
[18] καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ μὴ ἐπιστεψάτω ὀπίσω ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐ-
τοῦ. [19] οὐαὶ δὲ ταῖσ ἐν γαστρὶ ἐχούσαισ καὶ ταῖσ θηλαζούσαισ
ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ. [20] προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ
φυγὴ ὑμῶν χειμῶνοσ μηδὲ σαββάτῳ. [21] ἔσται γὰρ τότε θλίψισ
μεγάλη, οἵα οὐκ ἐγένετο ἀπ᾽ ἀρχῆσ κόσμου ἕωσ τοῦ νῦν, οὐδ᾽
οὐ μὴ γένηται. [22] καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι,
οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· διὰ δὲ τοὺσ ἐκλεκτοὺσ ἐκολοβώθη-
σαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι. [23] τότε ἐάν τισ ὑμῖν εἴπῃ· ἰδοὺ ὧδε ὁ
χριστόσ, ἤ ὧδε, μὴ πιστεύσητε. [24] ἐγερθήσονται γὰρ ψευδό-
χριστοι καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσιν σημεῖα καὶ τέρατα,
ὥστε πλανηθῆναι, εἰ δυνατόν, καὶ τοὺσ ἐκλεκτούσ. [25] ἰδοὺ προ-
είρηκα ὑμῖν. [26] ἐὰν εἴπωσιν ὑμῖν· ἰδοὺ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστίν, μὴ
ἐξέλθητε· ἰδοὺ ἐν τοῖσ ταμίοισ, μὴ πιστεύσητε. [27] ὥσπερ γὰρ

---

9 [c] υπο παντων των 15 ουν: [c] δε 17 το: [c] τα 22 εκολοβ. sec: [c] χολοβωθησονται 26 [cb] εαν ουν

9 υπο παντων των 10 παραδωσουσιν και μεισησουσιν αλληλουσ 11 πλανησ. πολλ. 14 εν ολη τη οικουμενη 15 **εστωσ 16 επι: εισ 17 αραι τα 21 ου γεγονεν 22 εκολοβ. sec: κολοβωθησονται 23 *πιστευετε, **πιστευητε 24 σημ. μεγαλα | πλανησαι 26 εαν ουν | ταμειοισ

9 υπο παντων των (ς[e] om των) 10 παραδωσουσι και μισησουσιν αλληλουσ 11 πλανησ. πολλ. 14 εν ολη τη οικουμενη 15 ς[e] εστωσ 17 καταβαινετω αραι τι 18 τα ιματια 20 εν σαββατω 21 ου γεγονεν 22 εκολοβ. sec: κολοβωθησονται 24 σημ. μεγαλα | πλανησαι 26 εαν ουν | ταμειοισ

ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἕωσ δυσμῶν,
οὕτωσ ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. [28] ὅπου ἐὰν
ᾖ τὸ σῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί. [29] εὐθέωσ δὲ μετὰ τὴν
θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιοσ σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη
οὐ δώσει τὸ φέγγοσ αὐτῆσ, καὶ οἱ ἀστέρεσ πεσοῦνται ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεισ τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. [30] καὶ
τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν οὐρανῷ,
καὶ κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆσ γῆσ, καὶ ὄψονται τὸν υἱὸν
τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ
δυνάμεωσ καὶ δόξησ πολλῆσ. [31] καὶ ἀποστελεῖ τοὺσ ἀγγέλουσ
αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγοσ μεγάλησ, καὶ ἐπισυνάξει τοὺσ ἐκλεκ-
τοὺσ αὐτοῦ ἐκ τῶν δ´ ἀνέμων ἀπ᾽ ἄκρων οὐρανῶν ἕωσ ἄκρων
αὐτῶν. [32] ἀπὸ δὲ τῆσ συκῆσ μάθετε τὴν παραβολήν. ὅταν ἤδη
ὁ κλάδοσ αὐτῆσ γένηται ἁπαλὸσ καὶ τὰ φύλλα ἐκφύῃ, γινώ-
σκετε ὅτι ἐγγὺσ τὸ θέροσ. [33] οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ ὅταν ἴδητε ταῦτα
πάντα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύσ ἐστιν ἐπὶ θύραισ. [34] ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕωσ πάντα ταῦτα γένηται.
[36] περὶ δὲ τῆσ ἡμέρασ ἐκείνησ καὶ ὥρασ οὐδεὶσ οἶδεν, οὐδὲ οἱ
ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν, οὐδὲ ὁ υἱόσ, εἰ μὴ ὁ πατὴρ μόνοσ.
[37] ὥσπερ δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ νῶε, οὕτωσ ἔσται ἡ παρουσία τοῦ
υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. [38] ὡσ γὰρ ἦσαν ἐν ταῖσ ἡμέραισ ταῖσ πρὸ
τοῦ κατακλυσμοῦ τρώγοντεσ καὶ πίνοντεσ, γαμοῦντεσ καὶ γα-
μίζοντεσ, ἄχρι ἧσ ἡμέρασ εἰσῆλθεν νῶε εἰσ τὴν κιβωτόν, [39] καὶ

---

28 οπου [a vid]et [c]: *που | [c] το πτωμα 30 [c] και τοτε κοψ. 31 [c] επισυναξουσιν 32 τα: *vel[a] suppl 34 γενηται: [c] add ο ουρανοσ και η γη παρελευσονται οι δε λογοι μου ου μη παρελθωσιν 36 ουδ. ο υιοσ: [ca vid]om,sed rursus restituta 37 του υιου [c]: *om 38 [c] και γαμουντεσ

28 το πτωμα 29 εκ: απο 30 και τοτε κοψ. 31 σαλπ. φωνησ μεγ. | επισυναξουσιν | τεσσαρων 32 **γινωσκεται 33 παντ. ταυτ. 34 οτι ου μη | εωσ αν | γενηται. [35] ο ουρανοσ και η γη παρελευσεται οι δε λογοι μου ου μη παρελθωσιν 37 ωσπ. γαρ 38 ημερ. εκειναισ | γαμισκοντεσ

27 εσται και 28 οπου γαρ | το πτωμα 29 εκ: απο 30 εν τω ουρ. | και τοτε κοψοντ. 31 σαλπ. φωνησ μεγ. | επισυναξουσιν | τεσσαρων | εωσ των ακρ. 33 παντ. ταυτ. 34 εωσ αν | γενηται. [35] ο ουρανοσ και η γη παρελευσονται, οι δε λογοι μου ου μη παρελθωσι 36 και τησ ωρασ | om ουδε ο υιοσ | ο πατ. μου μο. 37 εσται και 38 ωσπερ | εκγαμιζοντεσ

οὐκ ἔγνωσαν ἕωσ ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸσ καὶ ἦρεν ἅπαντασ,
οὕτωσ ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 40 τότε
ἔσονται δύο ἐν τῷ ἀγρῷ, εἷσ παραλαμβάνεται καὶ εἷσ ἀφίεται.
41 δύο ἀλήθουσαι ἐν τῷ μύλῳ, μία παραλαμβάνεται καὶ μία
ἀφίεται. 42 γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποίᾳ ἡμέρᾳ ὁ κύ-
ριοσ ὑμῶν ἔρχεται. 43 ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκο-
δεσπότησ ποίᾳ φυλακῇ ὁ κλέπτησ ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν καὶ
οὐκ ἂν εἴασεν διορυχθῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. 44 διὰ τοῦτο καὶ
ὑμεῖσ γίνεσθε ἕτοιμοι, ὅτι ᾗ οὐ δοκεῖτε ὥρᾳ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου
ἔρχεται. 45 τίσ ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸσ δοῦλοσ καὶ φρόνιμοσ, ὃν
καταστήσει ὁ κύριοσ ἐπὶ τῆσ οἰκίασ αὐτοῦ τοῦ δοῦναι αὐτοῖσ
τὴν τροφὴν ἐν καιρῷ; 46 μακάριοσ ὁ δοῦλοσ ἐκεῖνοσ, ὃν ἐλθὼν
ὁ κύριοσ αὐτοῦ εὑρήσει οὕτωσ ποιοῦντα. 47 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι
ἐπὶ πᾶσιν τοῖσ ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. 48 ἐὰν δὲ
εἴπῃ ὁ κακὸσ δοῦλοσ ἐν τῇ καρδίᾳ ἑαυτοῦ· χρονίζει μου ὁ κύ-
ριοσ, 49 καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺσ συνδούλουσ ἑαυτοῦ, ἐσθίῃ δὲ
καὶ πίνῃ μετὰ τῶν μεθυόντων· 50 ἥξει ὁ κύριοσ τοῦ δούλου
ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει,
51 καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέροσ αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑπο-
κριτῶν θήσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸσ καὶ ὁ βρυγμὸσ τῶν
ὀδόντων.

XXV.

1 Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρ-
θένοισ, αἵτινεσ λαβοῦσαι τὰσ λαμπάδασ αὐτῶν ἐξῆλθον εἰσ
ὑπάντησιν τοῦ νυμφίου. 2 πέντε δὲ ἐξ αὐτῶν ἦσαν μωραὶ καὶ

---

40 c δυο εσοντ. 48 c δουλ. εκεινοσ

39 εσται η παρ. 43 διορυγηναι 45 κατεστησεν | οικετειασ 48 δουλ. εκεινοσ | αυτου 49 εαυτου: αυτου XXV, 1 λαμπ. εαυτων

40 δυο εσοντ. | ο εισ bis 41 μυλωνι 42 ποια ωρα 43 διορυγηναι 44 η ωρα ου δοκειτε 45 κατεστησεν | ο κυριοσ αυτου ε. τ. θεραπειασ α. τ. διδοναι 46 ποιουντ. ουτ. 48 δουλ. εκεινοσ | αυτου | ο κυρ. μου ελθειν 49 om εαυτου | εσθιειν δε και πινειν XXV, 1 απαντησιν 2 ησαν εξ αυτων φρον. και αι (5e om) πεντ. μωραι

πέντε φρόνιμοι. [3] αἱ γὰρ μωραί, λαβοῦσαι τὰσ λαμπάδασ οὐκ
ἔλαβον μεθ᾽ ἑαυτῶν ἔλαιον· [4] αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν
τοῖσ ἀγγίοισ μετὰ τῶν λαμπάδων ἑαυτῶν. [5] χρονίζοντοσ δὲ τοῦ
νυμφίου ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον. [6] μέσησ δὲ νυκτὸσ
κραυγὴ γέγονεν· ἰδοὺ ὁ νυμφίοσ, ἐξέρχεσθε εἰσ ἀπάντησιν.
[7] τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι καὶ ἐκόσμησαν τὰσ
λαμπάδασ ἑαυτῶν. [8] αἱ δὲ μωραὶ ταῖσ φρονίμοισ εἶπον· δότε
ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδεσ ἡμῶν σβέννυνται.
[9] ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι λέγουσαι· μήποτε οὐκ ἀρκέσῃ
ὑμῖν καὶ ἡμῖν, πορεύεσθε μᾶλλον πρὸσ τοὺσ πωλοῦντασ καὶ
ἀγοράσατε ἑαυταῖσ. [10] ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι ἦλθεν
ὁ νυμφίοσ, καὶ αἱ ἕτοιμοι εἰσῆλθον μετ᾽ αὐτοῦ εἰσ τοὺσ γάμουσ,
καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα. [11] ὕστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρ-
θένοι λέγουσαι· κύριε κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν. [12] ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ
εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶσ. [13] γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι
οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν. [14] ὥσπερ γὰρ ἄνθρωποσ
ἀποδημῶν ἐκάλεσεν τοὺσ ἰδίουσ δούλουσ καὶ παρέδωκεν αὐ-
τοῖσ τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ, [15] καὶ ᾧ μὲν ἔδωκεν πέντε τάλαντα,
ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ ἕν, ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν, καὶ ἀπε-
δήμησεν εὐθέωσ. [16] πορευθεὶσ ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν ἠρ-
γάσατο ἐν αὐτοῖσ, καὶ ἐποίησεν ἄλλα πέντε τάλαντα. [17] ὡσαύτωσ
ὁ τὰ δύο ἐκέρδησεν ἄλλα δύο. [18] ὁ δὲ τὸ ἓν λαβὼν ἀπελθὼν ὤρυ-
ξεν γῆν καὶ ἔκρυψεν τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ. [19] μετὰ δὲ
πολὺν χρόνον ἔρχεται ὁ κύριοσ τῶν δούλων ἐκείνων καὶ συναίρει
λόγον μετ᾽ αὐτῶν. [20] καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε λαβὼν προσ-
ήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα, λέγων· κύριε, πέντε τάλαντά μοι

---

16 [c] πορευθ. δε | [c] ειργασ. | εποι.: [c] εκερδησεν 17 [c] ωσαυτωσ και

3 τ. λαμπ. αυτων 4 αγγειοισ 6 εγενετο 8 ειπαν 9 ουκ: ου μη | ημιν κ. υμιν 16 εποι.: εκερδησεν | om ταλ. sec 17 ωσαυτωσ και 20 πεντ. ταλαντα λαβ.

3 αιτινεσ μωρ. | τ. λαμπ. αυτων 4 αγγειοισ αυτων | λαμπ. αυτων 6 ο νυμφ. ερχεται | απαντησ. αυτου 7 λαμπ. αυτων 9 ημιν κ. υμιν | πορευ. δε 13 ωραν: add εν η ο υιοσ του ανθρωπου ερχεται 16 πορευθ. δε | ειργασατο 17 ωσαυτ. και | εκερδ. και αυτοσ 18 ωρυξ. εν τη γη κ. απεκρυψε 19 χρονον πολυν | μετ αυτ. λογ. 20 πεντ. ταλαντα λαβων

παρέδωκασ, ἴδε ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα. 21 ἔφη αὐτῷ
ὁ κύριοσ αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦσ
πιστόσ, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰσ τὴν χαρὰν τοῦ
κυρίου σου. 22 προσελθὼν καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα λαβὼν εἶπεν·
δύο τάλαντά μοι παρέδωκας, ἴδε ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα.
23 ἔφη αὐτῷ ὁ κύριοσ αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ
ὀλίγα ἦσ πιστόσ, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰσ τὴν
χαρὰν τοῦ κυρίου σου. 24 προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον
εἰληφὼσ εἶπεν· κύριε, ἔγνων σε ὅτι ἄνθρωποσ αὐστηρὸσ εἶ, θε-
ρίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρασ, καὶ συνάγων ὅθεν οὐ διεσκόρπισασ·
25 καὶ φοβηθεὶσ ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῇ·
ἴδε ἔχεισ τὸ σόν. 26 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ κύριοσ αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ·
πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρέ, ᾔδεισ ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα,
καὶ συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα; 27 ἔδει σε οὖν βαλεῖν τὰ ἀρ-
γύριά μου τοῖσ τραπεζείταισ, καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ
ἐμὸν σὺν τόκῳ. 28 ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον καὶ δότε
τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα. 29 τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται,
καὶ περισσευθήσεται· τοῦ δὲ μὴ ἔχοντοσ, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται
ἀπ' αὐτοῦ. 30 καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλετε εἰσ τὸ σκότοσ
τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸσ καὶ ὁ βρυγμὸσ τῶν ὀδόν-
των. 31 ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ,
καὶ πάντεσ οἱ ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου
δόξησ αὐτοῦ· 32 καὶ συναχθήσονται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ
ἔθνη, καὶ ἀφορίσει αὐτοὺσ ἀπ' ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφο-
ρίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων, 33 καὶ στήσει τὰ μὲν πρό-
βατα ἐκ δεξιῶν, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ. 34 τότε ἐρεῖ
ὁ βασιλεὺσ τοῖσ ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ

---

22 ᶜ προσελθ. δε και 27 ᶜ το αργυριον 32 ᶜ αφοριει

22 om λαβων | ειπεν: add κυριε 23 πιστοσ ησ 24 οτι σκληροσ ει ανθρ. 32 αφοριει | εριφιων 33 δεξι. αυτου | om αυτου

20 εκερδησα: add επ αυτοισ 21 εφη δε 22 προσελθ. δε και | ειπεν: add κυριε | εκερδ. επ αυτοισ 24 οτι σκληροσ ει ανθρ. 27 ουν σε | το αργυριον | τραπεζιταισ 29 απο δε του μη 30 εκβαλλετε 31 π. οι αγιοι αγγ. 32 συναχθησεται | αφοριει 33 δεξι. αυτου | om αυτου

πατρόσ μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην υμῖν βασιλείαν
ἀπὸ καταβολῆσ κόσμου. 35 ἐπείνασα γὰρ καὶ ἐδώκατέ μοι φα-
γεῖν, ἐδίψησα καὶ ἐποτίσατέ με, ξένοσ ἤμην καὶ συναγάγετέ
με, 36 γυμνὸσ καὶ περιεβάλετέ με, ἠσθένησα καὶ ἐπεσκέψασθέ
με, ἐν φυλακῇ ἤμην καὶ ἤλθατε πρὸσ ἐμέ. 37 τότε ἀποκριθή-
σονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγοντεσ· κύριε, πότε σε εἴδομεν πει-
νῶντα καὶ ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα καὶ ἐποτίσαμεν; 38 πότε δέ
σε εἴδομεν ξένον καὶ συνηγάγομεν; ἢ γυμνὸν καὶ περιεβάλομεν;
39 πότε δέ σε εἴδομεν ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ καὶ ἤλθομεν πρόσ
σε; 40 καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ βασιλεὺσ ἐρεῖ αὐτοῖσ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ἐφ᾽ ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων,
ἐμοὶ ἐποιήσατε. 41 τότε ἐρεῖ καὶ τοῖσ ἐξ εὐωνύμων· ὑπάγετε
ἀπ᾽ ἐμοῦ κατηραμένοι εἰσ τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον
τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖσ ἀγγέλοισ αὐτοῦ. 42 ἐπείνασα γὰρ καὶ οὐκ
ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με, 43 ξένοσ
ἤμην καὶ οὐ συνηγάγετέ με, γυμνὸσ καὶ οὐ περιεβάλετε, ἀσθε-
νὴσ καὶ ἐν φυλακῇ καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με. 44 τότε ἀποκρι-
θήσονται αὐτοὶ λέγοντεσ· κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα ἢ
διψῶντα ἢ ξένον ἢ γυμνὸν ἢ ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐκ
ἠδιηκονήσαμέν σοι; 45 τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖσ λέγων· ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ἐφ᾽ ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων,
οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. 46 καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰσ κόλασιν
αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰσ ζωὴν αἰώνιον.

XXVI.

1 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ ἰησοῦσ πάντασ τοὺσ λόγουσ
τούτουσ, εἶπεν τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· 2 οἴδατε ὅτι μετὰ δύο

---

43 γυμν. κ. ο. περιεβ. c: *om 44 c και αυτοι | ουκ ηδιηκονησαμεν: sic, neque correctum

36 προσ με 37 ειδαμεν 39 ασθενουντα 40 *om των αδελφ. μου 41 πορευεσθε απ 42 *και εδιψησα 43 περιεβ. με 44 και αυτοι | ου διηκονησαμεν

36 ηλθετε πρ. με 41 πορευεσθε απ εμ. οι κατ. 43 περιεβ. με 44 αποκρ. αυτω και αυτοι | ου διηκονησαμεν

ημέρασ τὸ πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου παραδίδο-
ται εἰσ τὸ σταυρωθῆναι.
3 Τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ
λαοῦ εἰσ τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέωσ τοῦ λεγομένου καϊάφα, 4 καὶ
συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν ἰησοῦν δόλῳ κρατήσωσιν καὶ ἀπο-
κτείνωσιν. 5 ἔλεγον δέ· μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβοσ γένη-
ται ἐν τῷ λαῷ.
6 Τοῦ δὲ ἰησοῦ γενομένου ἐν βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ σίμωνοσ τοῦ
λεπροῦ, 7 προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου πο-
λυτίμου, καὶ κατέχεεν ἐπὶ τῆσ κεφαλῆσ αὐτοῦ ἀνακειμένου.
8 ἰδόντεσ δὲ οἱ μαθηταὶ ἠγανάκτησαν λέγοντεσ· εἰσ τί ἡ ἀπώ-
λεια αὕτη; 9 ἐδύνατο γὰρ τοῦτο πραθῆναι πολλοῦ καὶ δοθῆναι
πτωχοῖσ. 10 γνοὺσ δὲ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· τί κόπουσ παρ-
έχετε τῇ γυναικί; ἔργον γὰρ καλὸν ἠργάσατο εἰσ ἐμέ. 11 πάν-
τοτε γὰρ τοὺσ πτωχοὺσ ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε
ἔχετε. 12 βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματόσ
μου πρὸσ τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποίησεν. 13 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου
ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθή-
σεται καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη εἰσ μνημόσυνον αὐτῆσ. 14 τότε πο-
ρευθεὶσ εἷσ τῶν ιβ', ὁ λεγόμενοσ ἰούδασ ἰσκαριώτησ, πρὸσ τοὺσ
ἀρχιερεῖσ 15 εἶπεν· τί θέλετέ μοι δοῦναι, καὶ ἐγὼ ὑμῖν παρα-
δώσω αὐτόν; οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ λ' ἀργύρια. 16 καὶ ἀπὸ τότε
ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῷ.
17 Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ
ἰησοῦ λέγοντεσ· ποῦ θέλεισ ἑτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα;
18 ὁ δὲ εἶπεν· ὑπάγετε εἰσ τὴν πόλιν πρὸσ τὸν δεῖνα καὶ εἴπατε
αὐτῷ· ὁ διδάσκαλοσ λέγει· ὁ καιρόσ μου ἐγγύσ ἐστιν, πρὸσ σὲ
ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου. 19 καὶ ἐποίησαν οἱ

---

10 γαρ: corr del itemque rest | c ειργασατο 15 δουναι: cod δωνε

3 *om του λαου 4 *om και αποκτειν. 7 βαρυτιμου 10 ειργασατο 13 **αμην δε 14 δωδεκα 15 καγω | τριακοντα

3 αρχιερ.: add και οι γραμματεισ 4 κρατησ. δολω 7 αλαβ. μυρ. εχουσ. βαρυτιμου | επι την κεφαλην 8 οι μαθ. αυτου 9 ηδυνατο γ. τουτ. το μυρον 10 ειργασατο 14 δωδεκα 15 καγω | τριακοντα 17 λεγοντεσ αυτω

μαθηταὶ ὡσ συνέταξεν αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ, καὶ ἡτοίμασαν τὸ
πάσχα. [20] ὀψίασ δὲ γενομένησ ἀνέκειτο μετὰ τῶν ιβʹ μαθητῶν.
[21] καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν λέγει· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἶσ ἐξ ὑμῶν
παραδώσει με. [22] καὶ λυπούμενοι σφόδρα ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ
εἶσ ἕκαστοσ· μήτι ἐγώ εἰμι, κύριε; [23] ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· ὁ
ἐμβάψασ μετ᾽ ἐμοῦ τὴν χεῖρα ἐν τῷ τρυβλίῳ, οὗτόσ με παρα-
δώσει. [24] ὁ μὲν υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼσ γέγραπται
περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι᾽ οὗ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀν-
θρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρω-
ποσ ἐκεῖνοσ. [25] ἀποκριθεὶσ δὲ ἰούδασ ὁ παραδιδοὺσ αὐτὸν εἶπεν·
μήτι ἐγώ εἰμι, ῥαββεί; λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ· σὺ εἶπασ. [26] ἐσθι-
όντων δὲ αὐτῶν λαβὼν ὁ ἰησοῦσ ἄρτον καὶ εὐλογήσασ ἔκλασεν
καὶ δοὺσ τοῖσ μαθηταῖσ εἶπεν· λάβετε φάγετε· τοῦτό ἐστιν τὸ
σῶμά μου. [27] καὶ λαβὼν ποτήριον καὶ εὐχαριστήσασ ἔδωκεν
αὐτοῖσ λέγων· πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντεσ· [28] τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ
αἷμά μου τῆσ διαθήκησ τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυννόμενον εἰσ ἄφεσιν
ἁμαρτιῶν. [29] λέγω δὲ ὑμῖν, οὐ μὴ πίω ἀπάρτι ἐκ τούτου τοῦ
γενήματοσ τῆσ ἀμπέλου ἕωσ τῆσ ἡμέρασ ἐκείνησ ὅταν αὐτὸ
πίνω μεθ᾽ ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρόσ μου. [30] καὶ
ὑμνήσαντεσ ἐξῆλθον εἰσ τὸ ὄροσ τῶν ἐλαιῶν.

[31] Τότε λέγει αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· πάντεσ ὑμεῖσ σκανδαλισθή-
σεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ. γέγραπται γάρ· πατάξω τὸν
ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσονται τὰ πρόβατα τῆσ ποίμνησ.
[32] μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶσ εἰσ τὴν γαλιλαίαν.
[33] ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ πέτροσ εἶπεν αὐτῷ· [εἰ] πάντεσ σκανδαλι-
σθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι. [34] ἔφη αὐ-
τῷ ὁ ἰησοῦσ· ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτί, πρὶν

---

26 δουσ: ex εδιδου (ab^{a}?) correctum 29 τουτου του ^{c}: *om του 33 ει: *om, ^{c} ει και

20 δωδεκα | om μαθητων 21 λεγει: ειπεν 25 om ο ιησουσ

20 δωδεκα | om μαθητων 21 λεγει: ειπεν 22 λεγ. αυτ. εκαστοσ αυτων 23 εν τ. τρυβλ. την χειρ. 25 ραββι | om ο ιησουσ 26 τον αρτον | εδιδου τ. μα. και 27 το ποτηριον 28 μου το τησ καινησ διαθ. | εκχυνομενον 29 οτι ου μη | γεννηματοσ 31 διασκορπισθησεται

ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρίσ με ἀπαρνήσῃ. 35 λέγει αὐτῷ ὁ πέτροσ·
κἂν δέῃ με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μή σε ἀπαρνήσομαι. ὁμοίωσ
καὶ πάντεσ οἱ μαθηταὶ εἶπον.

36 Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ ἰησοῦσ εἰσ χωρίον λεγόμενον
γεθσημανί, καὶ λέγει τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· καθίσατε, ἕωσ
ἀπελθὼν ἐκεῖ προσεύξωμαι. 37 καὶ παραλαβὼν τὸν πέτρον καὶ
τοὺσ δύο υἱοὺσ ζεβεδαίου ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν.
38 τότε λέγει αὐτοῖσ· περίλυπόσ ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕωσ θανά-
του· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ. 39 καὶ προσελθὼν
μικρὸν ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ προσευχόμενοσ καὶ λέγων·
πάτερ μου, εἰ δυνατόν ἐστιν, παρελθάτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον
τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡσ ἐγὼ θέλω ἀλλ' ὡσ σύ. 40 καὶ ἔρχεται πρὸσ
τοὺσ μαθητὰσ καὶ εὑρίσκει αὐτοὺσ καθεύδοντασ, καὶ λέγει τῷ
πέτρῳ· οὕτωσ οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ;
41 γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰσ πειρασμόν.
τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενήσ. 42 πάλιν ἐκ δευ-
τέρου ἀπελθὼν προσηύξατο λέγων· πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται
τοῦτο παρελθεῖν ἐὰν μὴ αὐτὸ πίω, γενηθήτω τὸ θέλημά σου.
43 καὶ ἐλθὼν πάλιν εὗρεν αὐτοὺσ καθεύδοντασ· ἦσαν γὰρ αὐ-
τῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι. 44 καὶ ἀφεὶσ αὐτοὺσ πάλιν ἀπ-
ελθὼν προσηύξατο, τὸν αὐτὸν ἐκ τρίτου λόγον εἰπὼν πάλιν.
45 τότε ἔρχεται πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ καὶ λέγει αὐτοῖσ· καθεύ-
δετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἰδοὺ ἤγγικεν ἡ ὥρα καὶ ὁ
υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰσ χεῖρασ ἁμαρτωλῶν. 46 ἐγεί-
ρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ ἤγγικεν ὁ παραδιδών με.

47 Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντοσ, ἰδοὺ ἰούδασ εἷσ τῶν ιβ' ἦλθεν,

---

34 [c] απαρν. με 42 προσηυξατο: [a]vel[b] add ο ιησουσ, sed rursus erasum est 44 [c] εκ τριτ. τον αυτ. 46 [c] παραδιδουσ

34 απαρνησει με 36 γεθσημανει | μαθηταισ· καθισατε αυτου εωσ ου 39 προελθων | παρελθετω 42 om λεγων 44 εκ τριτ. τον αυτ. 45 om το | ιδου γαρ 46 παραδιδουσ 47 δωδεκα

34 απαρν. με 36 γεθσημανη. | τοισ μαθ. καθισ. αυτου εωσ ου απ. πρ. εκ. 39 προελθων | παρελθετω 42 τουτο το ποτηριον παρελθ. απ εμου 43 ελθ. ευρισκει αυτ. παλιν καθευδ. 44 απελθ. παλ. προσ. εκ τριτ. τον αυτ. | om παλιν sec 45 μαθητ. αυτου 46 παραδιδουσ 47 δωδεκα

καὶ μετ᾽ αὐτοῦ ὄχλοσ πολὺσ μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων ἀπὸ
τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ. 48 ὁ δὲ παραδιδοὺσ
αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖσ σημεῖον λέγων· ὃν ἐὰν φιλήσω, αὐτόσ
ἐστιν· κρατήσατε αὐτόν. 49 καὶ εὐθέωσ προσελθὼν τῷ ἰησοῦ
εἶπεν· χαῖρε ῥαββεί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. 50 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ·
ἑταῖρε, ἐφ᾽ ὃ πάρει; τότε προσελθόντεσ ἐπέβαλον τὰσ χεῖρασ
ἐπὶ τὸν ἰησοῦν καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. 51 καὶ ἰδοὺ εἷσ τῶν μετὰ
ἰησοῦ ἐκτείνασ τὴν χεῖρα ἀπέσπασε τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ
πατάξασ τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέωσ ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον.
52 τότε λέγει αὐτῷ ο ἰησοῦσ· ἀπόστρεψον τὴν μάχαιράν σου εἰσ
τὸν τόπον αὐτῆσ· πάντεσ γὰρ οἱ λαβόντεσ μάχαιραν ἐν μα-
χαίρῃ ἀπολοῦνται. 53 ἢ δοκεῖσ ὅτι οὐ δύναμαι παρακαλέσαι τὸν
πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι ὧδε ἄρτι πλείω δώδεκα λε-
γιώνων ἀγγέλων; 54 πῶσ οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαί, ὅτι οὕτωσ
δεῖ γενέσθαι; 55 ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ ἰησοῦσ τοῖσ ὄχλοισ·
ὡσ ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν
με· καθ᾽ ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ ἐκαθεζόμην διδάσκων, καὶ οὐκ
ἐκρατήσατέ με. 56 τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῶσιν αἱ
γραφαὶ τῶν προφητῶν. τότε οἱ μαθηταὶ πάντεσ ἀφέντεσ αὐτὸν
ἔφυγον.
57 Οἱ δὲ κρατήσαντεσ τὸν ἰησοῦν ἀπήγαγον πρὸσ καϊάφαν
τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι συνήχθη-
σαν. 58 ὁ δὲ πέτροσ ἠκολούθει αὐτῷ μακρόθεν ἕωσ τῆσ αὐλῆσ
τοῦ ἀρχιερέωσ, καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν
ἰδεῖν τὸ τέλοσ. 59 οἱ δὲ ἀρχιερεῖσ καὶ τὸ συνέδριον ὅλον ἐζήτουν
ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ ἰησοῦ, ὅπωσ αὐτὸν θανατώσωσιν·

---

53 [c] om ωδε | [c] πλειουσ δωδ. λεγαιωνασ | αγγελων: [a] αγγελουσ, [c] rursus αγγελων

48 ον αν 50 ο δε ιησουσ 51 των μετ αυτου 53 δυνομαι | om ωδε | λεγιωνασ, ** λεγεωνασ 56 μαθητ. αυτου 58 απο μακροθ.

48 ον αν 49 ραββι 50 ο δε ιησουσ | εφ ω 52 σου τ. μαχ. | εν μαχαιρα 53 αρτι παρακαλ. | om ωδε αρτι | πλειουσ η δωδεκ. λεγεωνασ αγγελ. 55 εξηλθετε | καθ ημερ. προσ υμασ εκαθ. διδασκ. εν τ. ιερ. 58 απο μακροθ. 59 αρχιερεισ: add και οι πρεσβυτεροι

60 καὶ οὐχ εὗρον πολλῶν προσελθόντων ψευδομαρτύρων. ὕστερον
δὲ προσελθόντεσ β′ 61 εἶπαν· οὗτοσ ἔφη· δύναμαι καταλῦσαι
τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν αὐτὸν οἰκοδομῆσαι.
62 καὶ ἀναστὰσ ὁ ἀρχιερεὺσ εἶπεν αὐτῷ· οὐδὲν ἀποκρίνῃ τί οὗ-
τοί σου καταμαρτυροῦσιν; 63 ὁ δὲ ἰησοῦσ ἐσιώπα. καὶ ὁ ἀρ-
χιερεὺσ εἶπεν αὐτῷ· ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντοσ,
ἵνα ἡμῖν εἴπῃσ εἰ σὺ εἶ ὁ χριστὸσ ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ. 64 λέγει αὐ-
τῷ ὁ ἰησοῦσ· σὺ εἶπασ· πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπάρτι ὄψεσθε τὸν
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆσ δυνάμεωσ καὶ
ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. 65 τότε ὁ ἀρχιερεὺσ
διέρρηξεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ λέγει· ἴδε ἐβλασφήμησεν· τί
ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτυρίων; ἴδε νῦν ἠκούσατε τὴν βλασφη-
μίαν. 66 τί ὑμῖν δοκεῖ; οἱ δὲ ἀποκριθέντεσ εἶπαν· ἔνοχοσ θανά-
του ἐστίν. 67 τότε ἐνέπτυσαν εἰσ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐκο-
λάφισαν αὐτόν, οἱ δὲ ἐράπισαν 68 λέγοντεσ· προφήτευσον ἡμῖν,
χριστέ, τίσ ἐστιν ὁ παίσασ σε;

69 Ὁ δὲ πέτροσ ἐκάθητο ἔξω ἐν τῇ αὐλῇ. καὶ προσῆλθεν
αὐτῷ μία παιδίσκη λέγουσα· καὶ σὺ ἦσθα μετὰ ἰησοῦ τοῦ
γαλιλαίου. 70 ὁ δὲ ἠρνήσατο ἔμπροσθεν πάντων λέγων· οὐκ οἶδα
τί λέγεισ. 71 ἐξελθόντα δὲ εἰσ τὸν πυλῶνα εἶδεν αὐτὸν ἄλλη καὶ
λέγει τοῖσ ἐκεῖ· οὗτοσ ἦν μετὰ ἰησοῦ τοῦ ναζωραίου. 72 καὶ
πάλιν ἠρνήσατο μετὰ ὅρκου· οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. 73 μετὰ
μικρὸν δὲ προσελθόντεσ οἱ ἑστῶτεσ εἶπον τῷ πέτρῳ· ἀληθῶσ
καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ.
74 τότε ἤρξατο καταθεματίζειν καὶ ὀμνύειν ὅτι οὐκ οἶδα τὸν
ἄνθρωπον· καὶ εὐθέωσ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. 75 καὶ ἐμνήσθη ὁ

---

62 ουδεν αποκρινη usq 63 ειπεν αυτω [c]: *om 65 ο: suppl [a]vel[b] | κ. λεγ. ιδε: [c] λεγων 66 [c] ειπον

60 δυο 61 ειπον | om αυτον 65 αυτ. λεγων εβλασφημ. | μαρτυρων 66 ειπον 72 οτι ουκ 74 ευθυσ

60 και ουχ ευρον· και πολλων ψευδ. προσελθ. ουχ ευρον | δυο ψευδομαρτυρεσ 61 ειπον | οικοδομ. αυτον 63 και αποκριθεισ ο αρχ. 65 λεγων οτι εβλασφ. | μαρτυρων | τ. βλασφημ. αυτου 66 ειπον 67 ερραπισαν 69 εξω εκαθ. 71 εξελθ. δε: add αυτον | και ουτοσ 72 μεθ ορχου οτι ουχ 74 καταναθεματιζειν

πέτροσ τοῦ ῥήματοσ ἰησοῦ εἰρηκότοσ ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φω-
νῆσαι τρὶσ ἀπαρνήσῃ με· καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶσ.

XXVII.

[1] Πρωΐασ δὲ γενομένησ συμβούλιον ἔλαβον πάντεσ οἱ ἀρ-
χιερεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ ἰησοῦ, ὥστε θα-
νατῶσαι αὐτόν. [2] καὶ δήσαντεσ αὐτὸν ἀπήγαγον καὶ παρέδω-
καν πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.
[3] Τότε ἰδὼν ἰούδασ ὁ παραδιδοὺσ αὐτὸν ὅτι κατεκρίθη,
μετεμελήθη καὶ ἔστρεψεν τὰ λ′ ἀργύρια τοῖσ ἀρχιερεῦσι καὶ
πρεσβυτέροισ [4] λέγων· ἥμαρτον παραδοὺσ αἷμα ἀθῷον. οἱ δὲ
εἶπον· τί πρὸσ ἡμᾶσ; σὺ ὄψῃ. [5] καὶ ῥίψασ τὰ λ′ ἀργύρια εἰσ
τὸν ναὸν ἀνεχώρησεν, καὶ ἀπελθὼν ἀπήγξατο. [6] οἱ δὲ ἀρχιερεῖσ
λαβόντεσ τὰ ἀργύρια εἶπον· οὐκ ἔξεστιν βαλεῖν αὐτὰ εἰσ τὸν
κορβανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἵματόσ ἐστιν. [7] συμβούλιον δὲ λαβόντεσ
ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέωσ εἰσ ταφὴν τοῖσ
ξένοισ. [8] διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸσ ἐκεῖνοσ ἀγρὸσ αἵματοσ ἕωσ τῆσ
σήμερον. [9] καὶ ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ ἱερεμίου τοῦ προφήτου
λέγοντοσ· καὶ ἔλαβον τὰ λ′ ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημέ-
νου, ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν ἰσραήλ, [10] καὶ ἔδωκα αὐτὰ εἰσ
τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέωσ, καθὰ συνέταξέν μοι κύριοσ.
[11] Ὁ δὲ ἰησοῦσ ἐστάθη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνοσ· καὶ ἐπη-
ρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺσ τῶν ἰουδαί-
ων; ὁ δὲ ἰησοῦσ ἔφη· "σὺ λέγεισ." [12] καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι
αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων οὐδὲν ἀπεκρίνατο.
[13] τότε λέγει αὐτῷ ὁ πιλάτοσ· οὐκ ἀκούεισ πόσα σου καταμαρ-
τυροῦσιν; [14] καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸσ οὐδὲ ἓν ῥῆμα, ὥστε

---

3 [c] μεταμεληθεισ εστρεψ. 9 και pr: [c] τοτε 11 ο ηγεμ.: ο suppletum

2 πειλατω 3 παραδουσ | μεταμεληθεισ εστρεψ. | τριακοντα 4 **αιμα δικαιον 5 om λ′ 6 ειπαν | *κορβαν 9 τοτε επληρ. | τριακοντα 10 εδωκαν 11 εφη αυτω 12 **και των πρεσβ. 13 πειλατοσ | *οσα

75 του ιησου ειρηκ. αυτω XXVII, 2 παρεδωκαν: add αυτον | ποντιω πιλατω 3 μεταμεληθεισ απεστρεψε | τριακοντα | κ. τοισ πρεσβ. 4 οψει 5 om λ′ | εν τω ναω 9 τοτε επληρ. | τριακοντα 10 εδωκαν 11 εστη | εφη αυτω 12 και των πρεσβ.

θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν. [15] κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν
ἀπολύειν ἕνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον, ὃν παρῃτοῦντο. [16] εἶχον δὲ τότε
δέσμιον ἐπίσημον, λεγόμενον βαραββᾶν. [17] συνηγμένων οὖν αὐ-
τῶν εἶπεν αὐτοῖσ ὁ πιλᾶτοσ· τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν, βα-
ραββᾶν ἢ ἰησοῦν τὸν λεγόμενον χριστόν; [18] ᾔδει γὰρ ὅτι διὰ
φθόνον παρέδωκαν αὐτόν. [19] καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βή-
ματοσ, ἀπέστειλεν πρὸσ αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ λέγουσα· μηδὲν
σοὶ καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ᾽
ὄναρ δι᾽ αὐτόν. [20] οἱ δὲ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν
τοὺσ ὄχλουσ ἵνα αἰτήσωνται τὸν βαραββᾶν, τὸν δὲ ἰησοῦν ἀπο-
λέσωσιν. [21] ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ ἡγεμὼν εἶπεν αὐτοῖσ· τίνα θέλετε
ἀπὸ τῶν β´ ἀπολύσω ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπον· τὸν βαραββᾶν. [22] λέγει
αὐτοῖσ ὁ πιλᾶτοσ· τί οὖν ποιήσω ἰησοῦν τὸν λεγόμενον χριστόν;
λέγουσιν πάντεσ· σταυρωθήτω. [23] ὁ δὲ ἔφη· τί γὰρ κακὸν ἐποί-
ησεν; οἱ δὲ περισσῶσ ἔκραζον λέγοντεσ· σταυρωθήτω. [24] ἰδὼν
δὲ ὁ πιλᾶτοσ ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβοσ γίνεται,
λαβὼν ὕδωρ ἀπενίψατο τὰσ χεῖρασ ἀπέναντι τοῦ ὄχλου λέγων·
ἀθῷόσ εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματοσ τοῦ δικαίου τούτου· ὑμεῖσ δὲ
ὄψεσθε. [25] καὶ ἀποκριθεὶσ πᾶσ ὁ λαὸσ εἶπεν· τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ᾽
ἡμᾶσ καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν. [26] τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖσ τὸν βα-
ραββᾶν, τὸν δὲ ἰησοῦν φραγελλώσασ παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ.
[27] τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνοσ παραλαβόντεσ τὸν ἰησοῦν
εἰσ τὸ πραιτώριον συνήγαγον ἐπ᾽ αὐτὸν ὅλην τὴν σπεῖραν.
[28] καὶ ἐκδύσαντεσ αὐτόν, χλαμύδα κοκκίνην περιέθηκαν αὐτῷ,
[29] καὶ πλέξαντεσ στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν ἐπὶ τῆσ κε-
φαλῆσ αὐτοῦ καὶ κάλαμον ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, καὶ γονυπετή-
σαντεσ ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐνέπαιξαν αὐτῷ λέγοντεσ· χαῖρε ὁ

---

15 [c] ον ηθελον 24 [c] om δε sec 26 παρεδωκεν: [ca] add αυτοισ, [cb] rursus del 28 [ca] ενδυσαντεσ, [cb] rursus εκδ.

15 ον ηθελον 17 πειλατοσ | τον βαραββαν 21 δυο 22 πειλατοσ 24 πειλατοσ | κατεναντι | om του δικαιου | om δε sec 28 ενδυσαντεσ 29 περιεθηκαν

15 ον ηθελον 21 δυο | om τον 22 λεγουσιν αυτω 23 ο δε ηγεμων 24 om δε sec 28 περιεθ. αυτ. χλαμ. κοκκιν. 29 επι την κεφαλην | επι την δεξιαν | ενεπαιζον

βασιλεὺσ τῶν ἰουδαίων. [30] καὶ ἐμπτύσαντεσ εἰσ αὐτὸν ἔλαβον
τὸν κάλαμον καὶ ἔτυπτον εἰσ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. [31] καὶ ὅτε
ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐκδύσαντεσ αὐτὸν τὴν χλαμύδα ἐνέδυσαν αὐ-
τὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰσ τὸ σταυρῶσαι.
[32] Ἐξερχόμενοι δὲ εὗρον ἄνθρωπον κυρηναῖον, ὀνόματι σί-
μωνα· τοῦτον ἠγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. [33] καὶ
ἐλθόντεσ εἰσ τόπον γολγοθᾶ, ὅ ἐστιν κρανίου τόποσ λεγόμενοσ,
[34] ἔδωκαν αὐτῷ πῖν οἶνον μετὰ χολῆσ μεμιγμένον· καὶ γευσά-
μενοσ οὐκ ἠθέλησεν πῖν. [35] σταυρώσαντεσ δὲ αὐτὸν διεμερί-
σαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ βαλόντεσ κλῆρον, [36] καὶ καθήμενοι
ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ. [37] καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆσ κεφαλῆσ αὐ-
τοῦ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην· οὗτόσ ἐστιν ἰησοῦσ ὁ βασι-
λεὺσ τῶν ἰουδαίων. [38] τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λῃσταί,
εἷσ ἐκ δεξιῶν καὶ εἷσ ἐξ εὐωνύμων. [39] οἱ δὲ παραπορευόμενοι
ἐβλασφήμουν αὐτόν, κινοῦντεσ τὰσ κεφαλὰσ αὐτῶν [40] καὶ λέ-
γοντεσ· ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραισ οἰκοδομῶν,
σῶσον σεαυτόν, εἰ υἱὸσ εἶ τοῦ θεοῦ, καὶ κατάβηθι ἀπὸ τοῦ
σταυροῦ. [41] ὁμοίωσ οἱ ἀρχιερεῖσ ἐμπαίζοντεσ μετὰ τῶν πρεσβυ-
τέρων καὶ γραμματέων ἔλεγον· [42] ἄλλουσ ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ
δύναται σῶσαι· βασιλεὺσ ἰσραήλ ἐστιν, καταβάτω νῦν ἀπὸ
τοῦ σταυροῦ καὶ πιστεύσωμεν ἐπ᾽ αὐτόν· [43] πέποιθεν ἐπὶ τὸν
θεόν, ῥυσάσθω νῦν εἰ θέλει αὐτόν· εἶπεν γὰρ ὅτι θεοῦ εἰμὶ υἱόσ.
[44] τὸ δ᾽ αὐτὸ καὶ οἱ λῃσταὶ οἱ συνσταυρωθέντεσ σὺν αὐτῷ ὠνεί-
διζον αὐτόν.

---

33 ^c τοπον λεγομενον | ^ca del λεγομενοσ, ^cb rest 34 ^c πιειν bis | ^ca ηθελεν, ^cb rursus ηθελησεν

29 βασιλευ 31 εξεδυσαν αυτ. τ. χλ. και ενεδ. 33 τον τοπον τον λεγομενον γο. 34 πιειν bis 35 βαλλοντεσ 40 υιοσ θεου ει | om και tert 41 ομοι. και | γραμμ. κ. πρεσβ. 42 πιστευσομεν 43 επι τω θεω

31 εξεδυσαν αυτ. τ. χλ. και ενεδ. 33 εισ τοπ. λεγομενον | οσ εστι λεγ. κρ. τοπ. 34 πιειν | οινον: οξοσ | ηθελε πιειν 35 βαλλοντεσ | κληρον: add ινα πληρωθη το ρηθεν υπο του προφητου· διεμερισαντο τα ιματια μου εαυτοισ, και επι τον ιματισμον μου εβαλον κληρον 40 και tert: om 41 ομοι. δε και | γραμματ. κ. πρεσβυτ. 42 ει βασιλευσ | πιστευσομεν αυτω 43 ρυσ. νυν: add αυτον 44 οι συσταυρωθ. αυτω

45 Ἀπὸ δὲ ἕκτησ ὥρασ σκότοσ ἐγένετο ἕωσ ὥρασ ἐνάτησ.
46 περὶ δὲ τὴν ἐνάτην ὥραν ἀνεβόησεν ὁ ἰησοῦσ φωνῇ μεγάλη
λέγων· ἐλωὶ ἐλωὶ λεμὰ σαβαχθανεί; τουτέστιν· θεέ μου θεέ μου,
ἱνατί με ἐγκατέλιπεσ; 47 τινὲσ δὲ τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων ἀκού-
σαντεσ ἔλεγον· ἠλίαν φωνεῖ οὗτοσ. 48 καὶ εὐθέωσ δραμὼν εἷσ
καὶ λαβὼν σπόγγον πλήσασ τε ὄξουσ καὶ περιθεὶσ καλάμῳ
ἐπότιζεν αὐτόν. 49 οἱ δὲ λοιποὶ ἔλεγον· ἄφεσ ἴδωμεν εἰ ἔρχεται
ἠλίασ σῶσαι αὐτόν. ἄλλοσ δὲ λαβὼν λόγχην ἔνυξεν αὐτοῦ τὴν
πλευράν, καὶ ἐξῆλθεν ὕδωρ καὶ αἷμα.

50 Ὁ δὲ ἰησοῦσ πάλιν κράξασ φωνῇ μεγάλῃ ἀφῆκεν τὸ
πνεῦμα. 51 καὶ ἰδοὺ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰσ δύο
ἄνωθεν ἕωσ κάτω, καὶ ἡ γῆ ἐσείσθη, καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν,
52 καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθησαν,
53 καὶ ἐξελθόντεσ ἐκ τῶν μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ εἰσ
τὴν ἁγίαν πόλιν ἐνεφανίσθησαν πολλοῖσ. 54 ὁ δὲ ἑκατοντάρχησ
καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦντεσ τὸν ἰησοῦν, ἰδόντεσ τὸν σεισμὸν
καὶ τὰ γενόμενα, ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντεσ· ἀληθῶσ υἱὸσ
ἦν τοῦ θεοῦ οὗτοσ. 55 ἦσαν δὲ κἀκεῖ γυναῖκεσ πολλαὶ ἀπὸ μα-
κρόθεν θεωροῦσαι, αἵτινεσ ἠκολούθησαν τῷ ἰησοῦ ἀπὸ τῆσ γα-
λιλαίασ διακονοῦσαι αὐτῷ· 56 ἐν αἷσ ἦν μαρία ἡ τοῦ ἰακώβου
καὶ ἡ μαρία ἡ ἰωσὴφ καὶ ἡ μαρία ἡ τῶν υἱῶν ζεβεδαίου.

57 Ὀψίασ δὲ γενομένησ ἦλθεν ἄνθρωποσ πλούσιοσ ἀπὸ ἀρι-

---

45 εγενετο: [a] add εφ ολην την γην 49 [c] σωσων 51 εσχισθησαν: [c] add [52] και τα μνημια ανεωχθησαν 54 [c] θε. υι. ην ουτ. 56 ην: [c] add μαρια η μαγδαληνη και | και η μα. η ιωσ. κ. η μα. η των: [c] και η (sic) ιωσ. μητηρ κ. η μητηρ των

45 εγενετο: add επι πασαν την γην 46 εβοησεν | ελωει ελωει | σαβαχτανει 47 οτι ηλειαν 48 εισ εξ αυτων 49 ελεγον: ειπαν | ηλειασ | σωσον 51 απ ανωθ. ε. κ. εισ δυο | εσχισθ.: add [52] και τα μνημεια ανεωχθησαν 53 εισηλθον εισ τ. αγ. πολ. και ενεφ. 54 εκατονταρχοσ | γεινομενα | υι. θε. ην ουτ. 55 εκει 56 ην μαρια η μαγδαληνη και μαρ. η τ. ιακ. και ιωση μητηρ και η μητηρ των

45 εγενετο: add επι πασαν την γην | εννατησ 46 εννατην | ηλι ηλι λαμα σαβαχθανι 47 εστωτων | οτι ηλιαν 48 εισ εξ αυτων 49 σωσων | αλλοσ δε usq αιμα: om 51 απο ανωθεν | εσχισθ.: add [52] και τα μνημεια ανεωχθησαν 52 ηγερθη 53 εισηλθον εισ τ. αγ. πολ. και ενεφ. 54 εκατονταρχοσ | θεου υι. ην ουτ. 55 εκει 56 ην μαρια η μαγδαληνη και μαρια η τ. ιακ. και ιωση μητηρ και η μητηρ των

μαθαίασ, τοὔνομα ἰωσήφ, ὃσ καὶ αὐτὸσ ἐμαθητεύθη τῷ ἰησοῦ·
[58] οὗτοσ προσελθὼν τῷ πιλάτῳ ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ.
τότε ὁ πιλᾶτοσ ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι. [59] καὶ λαβὼν τὸ σῶμα ὁ
ἰωσὴφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι καθαρᾷ, [60] καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν
τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ, ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ, καὶ προσ-
κυλίσασ λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου ἀπῆλθεν. [61] ἦν δὲ
ἐκεῖ μαριὰμ ἡ μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη μαρία, καθήμεναι ἀπέ-
ναντι τοῦ τάφου.

[62] Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτισ ἐστὶν μετὰ τὴν παρασκευήν, συν-
ήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ φαρισαῖοι πρὸσ πιλᾶτον [63] λέγον-
τεσ· κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνοσ ὁ πλάνοσ εἶπεν ἔτι ζῶν·
μετὰ τρεῖσ ἡμέρασ ἐγείρομαι. [64] κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι
τὸν τάφον ἕωσ τῆσ τρίτησ ἡμέρασ, μήποτε ἐλθόντεσ οἱ μαθη-
ταὶ κλέψουσιν αὐτὸν καὶ εἴπωσιν τῷ λαῷ· ἠγέρθη ἀπὸ τῶν
νεκρῶν, καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆσ πρώτησ. [65] ἔφη
δὲ αὐτοῖσ ὁ πιλᾶτοσ· ἔχετε κουστωδίαν· ὑπάγετε ἀσφαλίσα-
σθαι ὡσ οἴδατε. [66] οἱ δὲ πορευθέντεσ ἠσφαλίσαντο τὸν τάφον,
σφραγίσαντεσ τὸν λίθον μετὰ τῆσ κουστωδίασ.

XXVIII.

[1] Ὀψὲ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰσ μίαν σαββάτων,
ἦλθεν μαριὰμ ἡ μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη μαρία θεωρῆσαι τὸν
τάφον. [2] καὶ ἰδοὺ σεισμὸσ ἐγένετο μέγασ· ἄγγελοσ γὰρ κυρίου
καταβὰσ ἐξ οὐρανοῦ καὶ προσελθὼν ἀπεκύλισε τὸν λίθον, καὶ
ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. [3] ἦν δὲ ἡ εἰδέα αὐτοῦ ὡσ ἀστραπή, καὶ
τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡσ χιών. [4] ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ
ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντεσ καὶ ἐγενήθησαν ὡσ νεκροί. [5] ἀποκρι-

---

64 cod χειρον XXVIII, 3 ην δε η ειδ. αυτου [a]: *om | ωσ χιων: [c] ωση χιων

57 εμαθητευσεν 58 πειλατω et πειλατοσ 59 εν σινδονι 62 πειλατον 63 **ο πλαν. εκειν. 64 κλεψωσιν 65 om δε | πειλατοσ | ασφαλισασθε XXVIII, 1 μαρια η μαγδ.

57 εμαθητευσε 58 αποδοθ. το σωμα 61 μαρια η μαγδ. 64 οι μαθ. αυτου | νυκτοσ κλεψωσιν 65 ασφαλισασθε XXVIII, 1 μαρια η μαγδ. 2 om και sec | λιθον απο τησ θυρασ 3 ιδεα | ωσει χιων 4 εγενοντο ωσει νεκρ.

θεὶσ δὲ ὁ ἄγγελοσ εἶπεν· μὴ φοβηθῆτε ὑμεῖσ· οἶδα γὰρ ὅτι ἰη-
σοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε. 6 οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγέρθη γάρ,
καθὼσ εἶπεν· δεῦτε ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο. 7 καὶ ταχὺ
πορευθεῖσαι εἴπατε τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ τῶν
νεκρῶν, καὶ ἰδοὺ προάγει ὑμᾶσ εἰσ τὴν γαλιλαίαν, ἐκεῖ αὐτὸν
οψεσθε· ἰδοὺ εἶπα ὑμῖν. 8 καὶ ἀπελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνη-
μείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶσ μεγάλησ ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι
τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ. 9 καὶ ἰδοὺ ἰησοῦσ ὑπήντησεν αὐταῖσ
λέγων· χαίρετε. αἱ δὲ προσελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τουσ
πόδασ καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ. 10 τότε λέγει αὐταῖσ ὁ ἰησοῦσ·
μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε ἀπαγγείλατε τοῖσ ἀδελφοῖσ ἵνα ἔλθω-
σιν εἰσ τὴν γαλιλαίαν, καὶ ἐκεῖ με ὄψονται.

11 Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ τινὲσ τῆσ κουστωδίασ ἐλ-
θόντεσ εἰσ τὴν πόλιν ἀνήγγειλαν τοῖσ ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ
γενόμενα. 12 καὶ συναχθέντεσ μετὰ τῶν πρεσβυτέρων συμβού-
λιόν τε ἐποίησαν καὶ λαβόντεσ ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖσ
στρατιώταισ, 13 λέγοντεσ ὅτι εἴπατε· οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸσ
ἐλθόντεσ ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμωμένων. 14 καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ
τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνοσ, ἡμεῖσ πείσομεν καὶ ὑμᾶσ ἀμερίμνουσ
ποιήσωμεν. 15 οἱ δὲ λαβόντεσ ἀργύρια ἐποίησαν ὡσ ἐδιδάχθη-
σαν· καὶ ἐφημίσθη ὁ λόγοσ οὗτοσ παρὰ ἰουδαίοισ ἕωσ τῆσ σή-
μερον.

16 Οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰσ τὴν γαλιλαίαν,
εἰσ τὸ ὄροσ οὗ ἐτάξατο αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ. 17 καὶ ἰδόντεσ αὐτὸν

---

5 [a] et [c] ειπεν ταισ γυναιξιν | [c] φοβεισθε 7 [c] ειπον υμιν 9 [c] απηντησ. 10 [c] τ. αδελφ. μου | [c] απελθωσιν 12 εποιησ. και λαβ. [a]: *om κ. λαβ., [ca] εποι. και del, [cb] rest 15 [c] τα αργυρ. | [c] καθωσ εδιδ. | εωσ: [c] μεχρι

5 ειπ. ταισ γυναιξιν | φοβεισθε 7 ειπον υμιν 10 τ. αδελφ. μου | απελθωσιν | κακει 11 απηγγειλαν 12 om εποιησαν και 13 λεγοντ. ειπατε οτι 14 επι: υπο 14 ποιησομεν 15 τα αργυρια | διεφημισθη | μεχρι τ. σημ. ημερασ

5 ειπ. ταισ γυναιξι | φοβεισθε 6 εκειτο ο κυριοσ 7 ειπον υμιν 8 εξελθουσαι 9 ωσ δε επορευοντο απαγγειλαι τοισ μαθηταισ αυτου, και ιδου ο ιησουσ απηντησεν 10 τ. αδελφ. μου | απελθωσιν | κακει 11 απηγγειλαν 12 om εποιησαν και 13 λεγοντ. ειπατε οτι 14 πεισομεν αυτον | ποιησομεν 15 τα αργυρια | διεφημισθη | εωσ: μεχρι

προσεκύνησαν, οἱ δὲ ἐδίστασαν. [18] καὶ προσελθὼν ὁ ἰησοῦσ
ἐλάλησεν λέγων· ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ
γῆσ. [19] πορευθέντεσ μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντεσ
αὐτοὺσ εἰσ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸσ καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου
πνεύματοσ, [20] διδάσκοντεσ αὐτοὺσ τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλά-
μην ὑμῖν. καὶ ἰδοὺ ἐγώ εἰμι μεθ' ὑμῶν πάσασ τὰσ ἡμέρασ
ἕωσ τῆσ συντελείασ τοῦ αἰῶνοσ.

---

18 ^{c} ελαλησ. αυτοισ 20: nil subscriptum

18 ελαλησ. αυτοισ | επι τησ γησ 19 πορευθ. ουν | βαπτισαντεσ 20 μεθ υμ. ειμι. Subscriptum est: κατα μαθθαιον

17 προσεκυν. αυτω 18 ελαλησ. αυτοισ 19 πορευθ. ουν 20 μεθ υμ. ειμι | αιωνοσ: add αμην | nil subscriptum. Inscriptum vero (adde supra): το κατα ματθαιον (ϛ add αγιον) ευαγγελιον.

ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ.

I.

1 Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου ἰησοῦ χριστοῦ. 2 καθὼσ γέγραπται ἐν
τῷ ἠσαΐᾳ τῷ προφήτῃ· ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστελῶ τὸν ἄγγελόν μου
πρὸ προσώπου σου, ὃσ κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου. 3 φωνὴ
βοῶντοσ ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείασ
ποιεῖτε τὰσ τρίβουσ αὐτοῦ. 4 καὶ ἐγένετο ἰωάννησ ὁ βαπτίζων
ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίασ εἰσ ἄφεσιν
ἁμαρτιῶν. 5 καὶ ἐξεπορεύετο πρὸσ αὐτὸν πᾶσα ἡ ἰουδαία χώρα,
καὶ οἱ ἱεροσολυμεῖται πάντεσ ἐβαπτίζοντο ὑπ᾽ αὐτοῦ ἐν τῷ ἰορ-
δάνῃ ποταμῷ, ἐξομολογούμενοι τὰσ ἁμαρτίασ αὐτῶν. 6 καὶ ἦν
ὁ ἰωάννησ ἐνδεδυμένοσ τρίχασ καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην
περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἔσθων ἀκρίδασ καὶ μέλι ἄγριον.
7 καὶ ἐκήρυσσεν λέγων· ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερόσ μου ὀπίσω μου,
οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸσ κύψασ λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων
αὐτοῦ. 8 ἐγὼ ἐβάπτισα ὑμᾶσ ὕδατι, αὐτὸσ δὲ βαπτίσει ἐν πνεύ-
ματι ἁγίῳ.

9 Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ ἦλθεν ἰησοῦσ ἀπὸ
ναζαρὲτ τῆσ γαλιλαίασ καὶ ἐβαπτίσθη εἰσ τὸν ἰορδάνην ὑπὸ
ἰωάννου. 10 καὶ εὐθὺσ ἀναβαίνων ἐκ τοῦ ὕδατοσ εἶδεν σχιζομέ-
νουσ τοὺσ οὐρανοὺσ καὶ τὸ πνεῦμα ὡσ περιστερὰν καταβαῖνον

---

1 ιησ. χρ.: [a] add υιου θεου 4 και pr: [c] om 5 [c] και εβαπτιζ. 6 [c vid] εσθιων 8 [c] βαπτισει υμασ

1 ιησ. χρ. υιου θεου 2 ιδου αποστελλω 4 om και pr et sec | ιωανησ 5 και εβαπτιζ. 6 ιωανησ 7 om μου sec 8 βαπτισει υμασ πν. 9 om και pr | ιωανου

Inscriptum est: το κατα μαρκον (ς add αγιον) ευαγγελιον 1 ιησ. χρ. υιου του θεου 2 ωσ γεγρ. εν τοισ προφηταισ | αποστελλω | τ. οδ. σου εμπροσθεν σου 4 om και pr | ιωανν. βαπτιζ. 5 οι ιεροσολυμιται και εβαπτιζ. παντ. ε. τ. ιο. πο. υπ αυτ. 6 ην δε ιωανν. | εσθιων 8 εγω μεν | εν υδατι | βαπτισει υμασ 9 ς[e] ναζαρεθ | υπ. ιωανν. εισ τ. ιορδ. 10 ευθεωσ | εκ: απο | ωσει περιστ.

καὶ μένον ἐπ᾽ αὐτόν. 11 καὶ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν· σὺ εἶ ὁ υἱόσ
μου ὁ ἀγαπητόσ, ἐν σοὶ εὐδόκησα.
12 Καὶ εὐθὺσ τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰσ τὴν ἔρημον.
13 καὶ ἦν ἐν τῇ ἐρήμῳ μ´ ἡμέρασ πειραζόμενοσ ὑπὸ τοῦ σα-
τανᾶ, καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων, καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ.
14 Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι τὸν ἰωάννην ἦλθεν ὁ ἰησοῦσ εἰσ
τὴν γαλιλαίαν, κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, 15 ὅτι πεπλή-
ρωται ὁ καιρὸσ καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ· μετανοεῖτε
καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.
16 Καὶ παράγων παρὰ τὴν θάλασσαν τῆσ γαλιλαίασ εἶδεν
σίμωνα καὶ ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν σίμωνοσ, ἀμφιβάλλοντασ ἐν
τῇ θαλάσσῃ· ἦσαν γὰρ ἁλιεῖσ. 17 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ·
δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶσ γενέσθαι ἁλεεῖσ ἀνθρώπων.
18 καὶ εὐθὺσ ἀφέντεσ τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. 19 καὶ προ-
βὰσ ἐκεῖθεν ἴδεν ἰάκωβον τὸν τοῦ ζεβεδαίου καὶ ἰωάννην τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺσ ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντασ τὰ
δίκτυα. 20 καὶ εὐθὺσ ἐκάλεσεν αὐτούσ· καὶ ἀφέντεσ τὸν πα-
τέρα αὐτῶν ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετα τῶν μισθωτῶν ἀπῆλθον
ὀπίσω αὐτοῦ.
21 Καὶ εἰσπορεύονται εἰσ καφαρναούμ· καὶ εὐθὺσ τοῖσ σάβ-
βασιν ἐδίδαξεν εἰσ τὴν συναγωγήν. 22 καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ
διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺσ ὡσ ἐξουσίαν ἔχων, καὶ
οὐχ ὡσ οἱ γραμματεῖσ. 23 καὶ εὐθὺσ ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν
ἄνθρωποσ ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξεν 24 λέγων· τί
ἡμῖν καὶ σοί, ἰησοῦ ναζαρηνέ; ἦλθεσ ἀπολέσαι ἡμᾶσ· οἴδαμέν

---

11 [c] φωνη εγενετο 15 οτι: [a vid] λεγων οτι 16 [c] ιδεν 19 [c] προβ. ολιγον εκ. 21 [c] εδιδασκεν 24 λεγων: [c] add εα

10 om και μενον | επ: εισ 11 φωνη εγενετο 13 τεσσερακοντα 14 και μετα το ιωανην 15 και λεγων οτι 16 *αλεεισ 17 **αλιεισ 18 ευθεωσ | ηκολουθουν 19 προβασ ολιγον ειδεν | ιωανην 21 ευθεωσ | εισελθων εισ τ. συ. εδιδασκεν 24 οιδα

10 om και μενον 11 φωνη εγενετο | εν ω ευδοκ. 13 κ. ην εκει | ημερασ τεσσαρακοντα 14 τησ βασιλειασ του θεου 15 και λεγων οτι 16 περιπατων δε παρα | σιμωνοσ: αυτου | βαλλοντασ αμφιβληστρον εν τ. θ. 17 αλιεισ 18 ευθεωσ | τα δικτ. αυτων 19 προβασ εκειθ. ολιγον ειδεν 20 ευθεωσ 21 καπερναουμ | ευθεωσ | εισελθων εισ την (5[e] om) συ. εδιδασκε 23 om ευθυσ 24 λεγων εα | οιδα

σε τίσ εἶ, ὁ ἅγιοσ τοῦ θεοῦ. 25 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ·
φιμώθητι καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. 26 καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα
τὸ ἀκάθαρτον καὶ φωνῆσαν φωνῇ μεγάλῃ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ.
27 καὶ ἐθαμβήθησαν ἅπαντεσ, ὥστε συνζητεῖν αὐτοὺσ λέγοντασ·
τί ἐστιν τοῦτο; διδαχὴ καινὴ κατ᾽ ἐξουσίαν· καὶ τοῖσ πνεύμασι
τοῖσ ἀκαθάρτοισ ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ. 28 καὶ ἐξ-
ῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰσ ὅλην τὴν περίχωρον τῆσ ἰουδαίασ.
29 Καὶ εὐθὺσ ἐκ τῆσ συναγωγῆσ ἐξελθόντεσ ἦλθον εἰσ τὴν
οἰκίαν σίμωνοσ καὶ ἀνδρέου μετὰ ἰακώβου καὶ ἰωάννου. 30 ἡ δὲ
πενθερὰ σίμωνοσ κατέκειτο πυρέσσουσα, καὶ εὐθὺσ λέγουσιν
αὐτῷ περὶ αὐτῆσ. 31 καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν κρατήσασ
τῆσ χειρόσ· καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετόσ, καὶ διηκόνει αὐτοῖσ.
32 ὀψίασ δὲ γενομένησ, ὅτε ἔδυ ο ἥλιοσ, ἔφερον πρὸσ αὐτὸν
πάντασ τοὺσ κακῶσ ἔχοντασ καὶ τοὺσ δαιμονιζομένουσ. 33 καὶ
ἦν ὅλη ἡ πόλισ ἐπισυνηγμένη πρὸσ τὴν θύραν. 34 καὶ ἐθερά-
πευσεν πολλοὺσ κακῶσ ἔχοντασ [ποικίλαισ νόσοισ], καὶ δαι-
μόνια πολλὰ ἐξέβαλλεν· καὶ οὐκ ἤφιε λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι
ᾔδεισαν αὐτόν.
35 Καὶ πρωΐ ἔννυχα λίαν ἀναστὰσ ἐξῆλθεν καὶ ἀπῆλθεν εἰσ
ἔρημον τόπον, κἀκεῖ προσηύχετο. 36 καὶ κατεδίωξεν αὐτὸν σί-
μων καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ· 37 καὶ εὗρον αὐτόν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ
ὅτι πάντεσ ζητοῦσίν σε. 38 καὶ λέγει αὐτοῖσ· ἄγωμεν ἀλλαχοῦ
εἰσ τὰσ ἐχομένασ κωμοπόλεισ, ἵνα κἀκεῖ κηρύξω· εἰσ τοῦτο

---

25 [a] ο ιησουσ λεγων 28 αυτου: [c] add ευθυσ πανταχη | ιουδ.: [c] γαλιλαιασ 32—34 *transiluit a κακ. εχοντ. pr ad κακ. εχοντ. sec, [c] supplevit omissa unaque add ποικιλαισ νοσοισ 34 αυτον: [c] add τον χριστον ειναι 38 cod αγομεν

25 ο ιησουσ λεγων 26 om το πνευμ. 28 αυτου: add ευθυσ πανταχου | τησ γαλειλαιασ 29 εξελθων ηλθεν | ιωανου 32 εδυσεν 34 εξεβαλεν | τα δαιμ. λαλ. | αυτον: add χριστον ειναι 35 om και απηλθ. 36 *om οι 38 και εκει

25 ο ιησ. λεγων 26 φωνησαν: κραξαν 27 παντεσ | συζητειν προσ αὐτουσ | διδαχη etc: τισ η διδαχη η καινη αυτη; οτι κατ εξουσ. και 28 εξηλθ. δε | αυτου: add ευθυσ | τησ γαλιλαιασ 29 ευθεωσ 30 ευθεωσ 31 τ. χειρ. αυτησ | ο πυρετ. ευθεωσ 33 και η πολ. ολη επισ. ην 34 εξεβαλεν 35 εννυχον 36 κατεδιωξαν | ο σιμων 37 και ευροντεσ αυτ. λεγ. 38 om αλλαχου

γὰρ ἐξῆλθον. [39] καὶ ἦλθεν κηρύσσειν εἰσ τὰσ συναγωγὰσ αὐ-
τῶν εἰσ ὅλην τὴν γαλιλαίαν, καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων.
[40] Καὶ ἔρχεται πρὸσ αὐτὸν λεπρόσ, παρακαλῶν αὐτὸν καὶ
γονυπετῶν λέγων αὐτῷ ὅτι ἐὰν θέλῃσ, δύνασαί με καθαρίσαι.
[41] καὶ σπλαγχνισθεὶσ ἐκτείνασ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἥψατο καὶ λέ-
γει· θέλω, καθαρίσθητι. [42] καὶ εὐθὺσ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ
λέπρα, καὶ ἐκαθαρίσθη. [43] καὶ ἐμβριμησάμενοσ αὐτῷ εὐθὺσ
ἐξέβαλεν αὐτόν, [44] καὶ λέγει αὐτῷ· ὅρα μηδενὶ εἴπῃσ, ἀλλὰ
ὕπαγε σαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθα-
ρισμοῦ σου ἃ προσέταξεν μωϋσῆσ, εἰσ μαρτύριον αὐτοῖσ. [45] ὁ
δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον,
ὥστε μηκέτι δύνασθαι αὐτὸν εἰσ πόλιν φανερῶσ εἰσελθεῖν, ἀλλ'
ἔξω ἐπ' ἐρήμοισ τόποισ ἦν, καὶ ἤρχοντο προσ αὐτὸν πάντοθεν.

II.

[1] Καὶ εἰσελθὼν πάλιν εἰσ καφαρναοὺμ δι' ἡμερῶν, ἠκούσθη
ὅτι ἐν οἴκῳ ἐστίν. [2] καὶ συνήχθησαν πολλοί, ὥστε μηκέτι χω-
ρεῖν μηδὲ τὰ πρὸσ τὴν θύραν, καὶ ἐλάλει αὐτοῖσ τὸν λόγον.
[3] καὶ ἔρχονται φέροντεσ πρὸσ αὐτὸν παραλυτικὸν αἱρόμενον ὑπὸ
δ'. [4] καὶ μὴ δυνάμενοι προσενέγκαι αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἀπε-
στέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντεσ χαλῶσι τὸν
κράβακτον ὅπου ὁ παραλυτικὸσ κατέκειτο. [5] καὶ ἰδὼν ὁ ἰησοῦσ
τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ· τέκνον μου, ἀφέωνταί
σου αἱ ἁμαρτίαι. [6] ἦσαν δέ τινεσ τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθή-
μενοι καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖσ καρδίαισ αὐτῶν· [7] τί οὗτοσ

---

39 ᶜ κηρυσσων 40 γονυπετων: ᶜ add και II, 5 ᶜ om μου

39 κηρυσσων 40 om και γονυπ. | κυριε οτι | δυνη 41 λεγει αυτω 42 *εκαθερισθη 44 μηδενι: μηδεν | σεαυτον 45 αυτ. δυν. φαν. εισ πο. | om ην II, 3 τεσσαρων 4 *κραβατον (-ττον?), **κραββατον 5 om μου | αφιενται 7 τι: οτι | ουτω

38 εξεληλυθα 39 και ην κηρυσσων εν ταισ συναγωγαισ 40 κ. γονυπ. αυτον και λε. 41 ο δε ιησουσ σπλαγχν. | τ. χει. ηψ. αυτ. κ. λε. αυτω 42 και ειποντοσ αυτου ευθεωσ 43 ευθεωσ 44 μηδενι μηδεν | αλλ | σεαυτον | μωσησ 45 αυτ. δυνασθ. φαν. εισ πολ. | επ: εν | πανταχοθεν II, 1 κ. παλ. εισηλθεν ε. καπερναουμ | και ηκουσθ. | εισ οικον 2 κ. ευθεωσ συνηχθ. 3 πρ. αυτ. παραλυτ. φεροντ. | τεσσαρων 4 μ. δυν. προσεγγισαι | κραββατον εφ ω 5 ιδων δε | om μου | σοι αι αμαρτ. σου

οὕτωσ λαλεῖ; βλασφημεῖ· τίσ δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίασ εἰ μὴ
εἷσ ὁ θεόσ; [8] καὶ εὐθὺσ ἐπιγνοὺσ ὁ ἰησοῦσ τῷ πνεύματι αὐτοῦ
ὅτι οὕτωσ διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖσ, λέγει αὐτοῖσ· τί ταῦτα
διαλογίζεσθε ἐν ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν; [9] τί ἐστιν εὐκοπώτερον,
εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ· ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν·
ἔγειρε καὶ ἆρον τὸν κράβακτόν σου καὶ ὕπαγε; [10] ἵνα δὲ εἰδῆτε
ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆσ γῆσ ἀφιέναι
ἁμαρτίασ, λέγει τῷ παραλυτικῷ· [11] ἔγειρε, σοὶ λέγω, ἆρον τὸν
κράβακτόν σου καὶ ὕπαγε εἰσ τὸν οἶκόν σου. [12] καὶ ἠγέρθη, καὶ
εὐθὺσ ἄρασ τὸν κράβακτον ἐξῆλθεν ἔμπροσθεν πάντων, ὥστε
ἐξίστασθαι πάντασ καὶ δοξάζειν τὸν θεόν, λέγοντασ ὅτι οὕτωσ
οὐδέποτε ἐφάνη ἐν τῷ ἰσραήλ.

[13] Καὶ ἐξῆλθον πάλιν εἰσ τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶσ ὁ ὄχλοσ
ἤρχετο πρὸσ αὐτούσ, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούσ. [14] καὶ παράγων
εἶδεν λευεὶ τὸν τοῦ ἀλφαίου καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ
λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰσ ἠκολούθησεν αὐτῷ.
[15] καὶ γίνεται κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολ-
λοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ ἰησοῦ καὶ τοῖσ
μαθηταῖσ αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοί, καὶ ἠκολούθουν αὐτῷ [16] καὶ
γραμματεῖσ τῶν φαρισαίων· καὶ ἰδόντεσ ὅτι ἤσθιεν μετὰ τῶν
τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν, ἔλεγον τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· διατί
μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλοσ ὑμῶν;
[17] καὶ ἀκούσασ ο ἰησοῦσ λέγει αὐτοῖσ· οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ

---

12 εφ. ε. τ. ισρ.: c ειδομεν 13 c εξηλθεν | εισ: c παρα | c πρ. αυτον 14 c λευειν

8 om ουτωσ | om αυτοισ 9 εγειρου | *κραβατον (-ββαττον?), **κραββατον. Item vv. 11 et 12. | υπαγε: περιπατει 10 αφιεν. αμαρτ. επ. τ. γ. 11 σοι λεγω εγειρε 12 om λεγοντασ | εφ. ε. τ. ισρ.: ειδομεν 13 εξηλθεν | εισ: παρα | πρ. αυτον 14 λευειν 16 και οι γραμμ.? | om και sec? | εσθιει μ. τ. αμαρτ. κ. (**add των) τελ. | διατι: οτι | κ. των αμαρτ. | om ο διδ. υμ. 17 οτι ου

7 λαλει βλασφημιασ 8 ευθεωσ | οτι ουτωσ αυτοι | ειπεν αυτοισ 9 αφεωνται σοι αι αμαρτ. | εγειραι | κραββατον | υπαγε: περιπατει 10 αφιεν. επ. τ. γ. αμαρτ. 11 σοι λεγ. εγειραι και αρον | κραββατον 12 ηγερθ. ευθεωσ και αρ. | κραββατον | εναντιον παντων | ουδεπ. ουτωσ | εφα. ε. τ. ισρ.: ειδομεν 13 εξηλθε | εισ: παρα | πρ. αυτον 14 λευῒν 15 κ. εγενετο εν τω κατ. | ηκολουθησαν 16 και οι γραμμ. κ. οι φαρισαιοι ιδοντ. αυτον εσθιοντα | τι οτι μετα | εσθιει και πινει | om ο διδασκ. υμ. | αμαρτωλ. εισ μετανοιαν

ἰσχύοντεσ ἰατροῦ, ἀλλʼ οἱ κακῶσ ἔχοντεσ· οὐκ ἦλθον καλέσαι
δικαίουσ ἀλλὰ ἁμαρτωλούσ.
[18] Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ ἰωάννου καὶ οἱ φαρισαῖοι νηστεύ-
οντεσ. καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διατί οἱ μαθηταὶ ἰω-
άννου καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ μαθη-
ταὶ σοῦ οὐ νηστεύουσιν; [19] καὶ εἶπεν αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· μὴ δύναν-
ται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνοσ, ἐν ᾧ ὁ νυμφίοσ μετʼ αὐτῶν ἐστίν,
νηστεύειν; ὅσον χρόνον ἔχουσι τὸν νυμφίον μετʼ αὐτῶν, οὐ δύ-
νανται νηστεύειν· [20] ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπʼ
αὐτῶν ὁ νυμφίοσ, καὶ τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ.
[21] οὐδεὶσ ἐπίβλημα ῥάκουσ ἀγνάφου ἐπιράπτει ἐπὶ ἱμάτιον πα-
λαιόν· εἰ δὲ μή, αἴρει πλήρωμα ἀπʼ αυτοῦ τὸ καινὸν τοῦ πα-
λαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. [22] καὶ οὐδεὶσ βάλλει οἶνον
νέον εἰσ ἀσκοὺσ παλαιούσ· εἰ δὲ μή, ῥήξει ὁ οἶνοσ τοὺσ ἀσκούσ,
καὶ ὁ οἶνοσ ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· ἀλλὰ οἶνον νέον
εἰσ ἀσκοὺσ καινούσ.
[23] Καὶ ἐγένετο αὐτὸν ἐν τοῖσ σάββασιν παραπορεύεσθαι διὰ
τῶν σπορίμων, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤρξαντο ὁδὸν ποιεῖν τίλλον-
τεσ τοὺσ στάχυασ. [24] καὶ οἱ φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ· ἴδε τί ποιοῦ-
σιν τοῖσ σάββασιν ὃ οὐκ ἔξεστι; [25] καὶ λέγει αὐτοῖσ· οὐδέποτε
ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν δαυείδ, ὅτε χρείαν ἔσχεν καὶ ἐπείνασεν
αὐτὸσ καὶ οἱ μετʼ αὐτοῦ; [26] πῶσ εἰσῆλθεν εἰσ τὸν οἶκον τοῦ
θεοῦ ἐπὶ ἀβιάθαρ ἀρχιερέωσ, καὶ τοὺσ ἄρτουσ τῆσ προθέσεωσ
ἔφαγεν, οὓσ οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ τοὺσ ἱερεῖσ, καὶ ἔδωκεν
καὶ τοῖσ σὺν αὐτῷ οὖσιν; [27] καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· τὸ σάββατον
διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, καὶ οὐχ ὁ ἄνθρωποσ διὰ τὸ σάββα-

22 καινουσ: [a] add βλητεον

17 αλλα οι[ben] 18 ιωανου bis | οι δε σοι ου νη. 21 το πληρ. αφ εαυτου 22 εκχειται: απολλυται | om απολουντ. 23 διαπορευεσθαι | οδοποιειν 25 ελεγεν 26 om πωσ | ηλθεν[ben]

18 οι φαρισαιοι: οι των φαρισαιων | om μαθηται tert | οι δε σοι μαθ. ου 19 μεθ εαυτων εχουσι τον νυμφ. 20 εν εκειναισ ταισ ημεραισ 21 και ουδεισ | επιρραπτει επι ιματιω παλαιω | αιρ. το πληρ. αυτου το 22 ρησσει ο οι. ο νεοσ | καινουσ: add βλητεον 23 παραπορ. αυτον εν τ. σαββ. | κ. ηρξ. οι μα. αυ. 24 εν τοισ σαββ. 25 και αυτοσ ελεγεν αυτ. | δαβιδ 26 του αρχιερ. | τοισ ιερευσι 27 om και sec

τον· 28 ὥστε κύριόσ ἐστιν ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

III.

1 Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν εἰσ συναγωγήν, καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωποσ ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα· 2 καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ ἐν τοῖσ σάββασι θεραπεύει αὐτόν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. 3 καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ τὴν ξηρὰν χεῖρα ἔχοντι· ἔγειρε εἰσ τὸ μέσον. 4 καὶ λέγει αὐτοῖσ· ἔξεστιν τοῖσ σάββασιν ἀγαθὸν ποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι; ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; οἱ δὲ ἐσιώπων. 5 καὶ περιβλεψάμενοσ αὐτοὺσ μετ᾽ ὀργῆσ, συνλυπούμενοσ ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆσ καρδίασ αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. καὶ ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ. 6 καὶ ἐξελθόντεσ οἱ φαρισαῖοι εὐθὺσ μετὰ τῶν ἡρωδιανῶν συμβούλιον ἐποίησαν κατ᾽ αὐτοῦ, ὅπωσ αὐτὸν ἀπολέσωσιν.

7 Καὶ ὁ ἰησοῦσ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνεχώρησεν πρὸσ τὴν θάλασσαν, καὶ πολὺ πλῆθοσ ἀπὸ τῆσ γαλιλαίασ καὶ ἀπὸ τῆσ ἰουδαίασ ἠκολούθησαν, 8 καὶ ἀπὸ ἱεροσολύμων [καὶ ἀπὸ τῆσ ἰδουμαίασ] καὶ πέραν τοῦ ἰορδάνου, περὶ τύρον καὶ σιδῶνα, πλῆθοσ πολύ, ἀκούοντεσ ὅσα ἐποίει, ἦλθον πρὸσ αὐτόν. 9 καὶ εἶπεν τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν· 10 πολλοὺσ γὰρ ἐθεράπευσεν, ὥστε ἐπιπίπτειν αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ ἅψωνται, ὅσοι εἶχον μάστιγασ. 11 καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν ἐθεώρουν, προσέπιπτον αὐτῷ καὶ ἔκραζον λέγοντεσ ὅτι σὺ εἶ ο

---

8 κ. απ. τ. ιδουμαιασ c: *om | c και περι

2 om εν | θεραπευσει 3 την χει. εχ. ξηρ. 4 αγαθοποιησαι 5 om σου 6 συμβ. εδιδουν 7 γαλ. ηκολουθησεν και απ. τ. ιουδ. 8 και περι | ποιει 9 πλοιαρια 11 προσεπειπταν | λεγοντα

1 εισ την συναγ. 2 om εν | θεραπευσει 3 τω εξηραμμενην εχ. την χει. | εγειραι 4 αγαθοποιησαι 5 συλλυπουμ. | αποκατεσταθη | αυτου: add υγιησ ωσ η αλλη 6 ευθεωσ | εποιουν 7 ανεχω. μετ. τ. μαθ. αυτ. | γαλιλ. ηκολ. αυτω κ. απ. τ. ιουδ. 8 και οι περι | ακουσαντεσ 11 εθεωρει | προσεπιπτεν | εκραζε λεγοντα

υἱὸσ τοῦ θεοῦ. [12] καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖσ ἵνα μὴ αὐτὸν φα-
νερὸν ποιήσωσιν.
[13] Καὶ ἀναβαίνει εἰσ τὸ ὄροσ, καὶ προσκαλεῖται οὓσ ἤθελεν
αὐτόσ, οἱ δὲ ἀπῆλθον πρὸσ αὐτόν. [14] καὶ ἐποίησεν ιβʹ, οὓσ καὶ
ἀποστόλουσ ὠνόμασεν, ἵνα ὦσι μετʼ αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ
αὐτοὺσ κηρύσσειν [15] καὶ ἔχειν ἐξουσίαν ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια.
[16] καὶ ἐποίησεν τοὺσ ιβʹ, καὶ ἐπέθηκεν ὄνομα τῷ σίμωνι πέτρον·
[17] καὶ ἰάκωβον τὸν τοῦ ζεβεδαίου, καὶ ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ
ἰακώβου, καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖσ ὀνόματα βοανηργέσ, ὅ ἐστιν υἱοὶ
βροντῆσ· [18] καὶ ἀνδρέαν καὶ φίλιππον καὶ βαρθολομαῖον καὶ
ματθαῖον καὶ θωμᾶν καὶ ἰάκωβον τὸν τοῦ ἀλφαίου καὶ θαδ-
δαῖον καὶ σίμωνα τὸν καναναῖον [19] καὶ ἰούδαν ἰσκαριώθ, ὃσ καὶ
παρέδωκεν αὐτόν.
Καὶ ἔρχεται εἰσ οἶκον· [20] καὶ συνέρχεται πάλιν ὄχλοσ, ὥστε
μὴ δύνασθαι αὐτοὺσ μήτε ἄρτον φαγεῖν. [21] καὶ ἀκούσαντεσ οἱ
παρʼ αὐτοῦ ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γὰρ ὅτι ἐξέστη.
[22] καὶ οἱ γραμματεῖσ οἱ ἀπὸ ἱεροσολύμων καταβάντεσ ἔλεγον
ὅτι βεελζεβοὺλ ἔχει, καὶ ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκ-
βάλλει τὰ δαιμόνια. [23] καὶ προσκαλεσάμενοσ αὐτοὺσ ἐν παρα-
βολαῖσ ἔλεγεν αὐτοῖσ· πῶσ δύναται σατανᾶσ σατανᾶν ἐκβάλ-
λειν; [24] καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφʼ ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται
σταθῆναι ἡ βασιλεία ἐκείνη. [25] καὶ ἐὰν οἰκία ἐφʼ ἑαυτὴν με-
ρισθῇ, οὐ δυνήσεται ἡ οἰκία ἐκείνη σταθῆναι. [26] καὶ εἰ ὁ σα-
τανᾶσ ἀνέστη ἐφʼ ἑαυτόν, ἐμερίσθη καὶ οὐ δύναται στῆναι,
ἀλλὰ τέλοσ ἔχει. [27] ἀλλʼ οὐ δύναται οὐδεὶσ εἰσελθὼν εἰσ τὴν

---

19 [c] ερχονται | [c] ο οχλοσ 26 [c] και εμερισθη και (per errorem, ut videtur, intactum reliquit) ου

12 ** ποιωσιν 13 οι δε: και 14 δωδεκα | om ινα sec 16 δωδεκα 17 ιωανην | ονομα 18 μαθθαιον 20 ο οχλοσ | μηδε 22 βεεζεβουλ 25 στηναι 26 και εμερισθη ου 27 εισελθων: post ισχυρ. pon

13 οι δε: και 14 δωδεκα | om ουσ κ. αποστ. ωνομ. 15 εξουσιαν: add θεραπευειν τασ νοσουσ και 16 om κ. εποι. τ. ιβʹ | τω σιμ. ονομα 17 βοανεργεσ 18 κανανιτην 19 ισχαριωτην | ερχονται 25 ου δυναται σταθ. η οικ. εκ. 26 και μεμερισται, ου δυ. σταθηναι 27 om αλλ

οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ τὰ σκεύη αὐτοῦ διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον
τὸν ἰσχυρὸν δήσῃ, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αυτοῦ διαρπάσει. [28] ἀμὴν
λέγω ὑμῖν ὅτι πάντα ἀφεθήσεται τοῖσ υἱοῖσ τῶν ἀνθρώπων τὰ
ἁμαρτήματα καὶ αἱ βλασφημίαι, ὅσα ἂν βλασφημήσωσιν·
[29] ὃσ δ' ἂν βλασφημήσῃ εἰσ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφε-
σιν εἰσ τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ ἔνοχοσ ἔσται αἰωνίου ἁμαρτήματοσ.
[30] ὅτι ἔλεγον· πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει.

[31] Καὶ ἔρχεται ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ
ἔξω στάντεσ ἀπέστειλαν πρὸσ αὐτόν, καλοῦντεσ αὐτόν. [32] καὶ
ἐκάθητο πρὸσ αὐτὸν ὄχλοσ, καὶ λέγουσιν αὐτῷ· ἰδοὺ ἡ μήτηρ
σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ζητοῦσίν σε. [33] καὶ ἀποκριθεὶσ
αὐτοῖσ λέγει· τίσ ἐστιν ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου;
[34] καὶ περιβλεψάμενοσ τοὺσ περὶ αὐτὸν κύκλῳ καθημένουσ
λέγει· ἴδε ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. [35] ὃσ γὰρ ἂν ποι-
ήσῃ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, οὗτοσ ἀδελφόσ μου καὶ ἀδελφὴ καὶ
μήτηρ ἐστίν.

IV.

[1] Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ
συνάγεται πρὸσ αὐτὸν ὄχλοσ πλεῖστοσ, ὥστε αὐτὸν εἰσ πλοῖον
ἐμβάντα καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ πᾶσ ὁ ὄχλοσ πρὸσ τὴν
θάλασσαν ἐπὶ τῆσ γῆσ ἦσαν. [2] καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺσ πολλὰ
ἐν παραβολαῖσ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· [3] ἀκού-
ετε. ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων σπεῖραι. [4] καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπεί-
ρειν, ὃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ

32 προσ: [c] περι IV, 3 [c] του σπειραι

28 οσα εαν 29 αλλ ενοχοσ εστιν 31 ερχονται | εξω στηκοντεσ 32 προσ: περι 33 om μου sec 34 om και pr 35 om γαρ | τα θεληματα IV, 1 **εισ το πλ. 2 εν παραβ. πολλ.

27 τα σκευ. του ισχυρου εισελθ. εισ τ. οικ. αυτου διαρπ. 28 τα αμαρτ. τοισ υι. των ανθρ. | και βλασφ. οσασ 29 αλλ ενοχ. εστιν αιω. κρισεωσ 31 ερχονται ουν οι αδελφ. και η μητ. αυτου | εξω εστωτεσ | φωνουντεσ 32 οχλοσ περι αυτον | και λεγ.: ειπον δε 33 και απεκριθη αυτ. λεγων | και οι: η οι 34 κυκλω τουσ πε. αυτ. καθ. 35 αδελφη μου IV, 1 συνηχθη | οχλ. πολυσ | εμβαντ. εισ το πλ. | ησαν: ην 2 εν παραβ. πολλ. 3 του σπειραι 4 τα πετ. του ουρανου

κατέφαγεν αὐτό. 5 καὶ ἄλλο ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη, ὅπου οὐκ
εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ εὐθὺσ ἐξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθοσ
γῆσ· 6 καὶ ὅτε ἀνέτειλεν ὁ ἥλιοσ, ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ
ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη. 7 καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰσ τὰσ ἀκάνθασ, καὶ
ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι καὶ συνέπνιξαν αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ
ἔδωκεν. 8 καὶ ἄλλα ἔπεσεν εἰσ τὴν γῆν τὴν καλήν, καὶ ἐδίδου
καρπὸν ἀναβαίνοντα καὶ αὐξανόμενα, καὶ ἔφερον εἰσ λʹ καὶ εἰσ
ξʹ καὶ εἰσ ρʹ. 9 καὶ ἔλεγεν· ὃσ ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.
10 καὶ ὅτε ἐγένετο κατὰ μόνασ, ἠρώτουν αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν
σὺν τοῖσ ιβʹ τὰσ παραβολάσ. 11 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· ὑμῖν τὸ
μυστήριον δέδοται τῆσ βασιλείασ τοῦ θεοῦ, ἐκείνοισ δὲ τοῖσ
ἔξω ἐν παραβολαῖσ πάντα γίνεται, 12 ἵνα βλέποντεσ βλέπωσι
καὶ μὴ ἴδωσι, καὶ ἀκούοντεσ ἀκούωσι καὶ μὴ συνιῶσιν, μή-
ποτε ἐπιστρέψωσιν καὶ ἀφεθῇ αὐτοῖσ. 13 καὶ λέγει αὐτοῖσ· οὐκ
οἴδατε τὴν παραβολὴν ταύτην, καὶ πῶσ πάσασ τὰσ παραβο-
λὰσ γνώσεσθε; 14 ὁ σπείρων τὸν λόγον σπείρει. 15 οὗτοι δέ εἰσιν
οἱ παρὰ τὴν ὁδὸν ὅπου σπείρεται ὁ λόγοσ, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν,
εὐθὺσ ἔρχεται ὁ σατανᾶσ καὶ ἁρπάζει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμέ-
νον ἐν αὐτοῖσ. 16 καὶ οὗτοι ὁμοίωσ εἰσὶν οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη
σπειρόμενοι, οἳ ὅταν ἀκούσωσιν τὸν λόγον, εὐθὺσ μετὰ χαρᾶσ
λαμβάνουσιν αὐτόν, 17 καὶ οὐκ ἔχουσι ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖσ, ἀλλὰ
πρόσκαιροί εἰσιν, εἶτα γενομένησ θλίψεωσ ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν
λόγον εὐθὺσ σκανδαλίζονται. 18 καὶ ἄλλοι εἰσὶν οἱ ἐπὶ τὰσ
ἀκάνθασ σπειρόμενοι· οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντεσ τὸν λόγον,

---

5 c επι το πετρωδεσ 8 αλλα: ca αλλο, sed restitutum αλλα | αυξανομενα: non mutatum 9 c ο εχων 14 σπειρει: cod σπερει

5 επ. το πετρωδεσ και οπου | βαθ. τησ γησ 6 εκαυματισθησαν 8 εφερεν εισ τριακοντα κ. εν εξηκοντα κ. εν εκατον 10 ηρωτων | δωδεκα 11 εξωθεν | τα παντα 15 και οταν: οι οταν | αρπαζ.: αιρει | εσπαρμ. εισ αυτουσ 16 εισιν ομοιωσ 18 επι: εισ | οι τον λο. ακ.

5 αλλο δε | το πετρωδεσ | ευθεωσ 6 και οτε etc: ηλιου δε ανατειλαντοσ 8 αλλο | αυξανοντα | εφερεν ἑν τριακοντα κ. ἑν εξηκοντα κ. ἑν εκατον 9 ελεγ. αυτοισ | ο εχων 10 οτε δε | ηρωτησαν | δωδεκα | την παραβολην 11 δεδοτ. γνωναι το μυστ. τησ | τα παντα 12 αυτοισ: add τα αμαρτηματα 15 ευθεωσ | αρπαζ.: αιρει | εσπαρμ. εν ταισ καρδιαισ αυτων 16 εισιν ομοιωσ | ευθεωσ 17 ευθεωσ 18 επι: εισ | οι τ. λογ. ακουοντεσ

19 καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνοσ καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου συν–
πνίγει τὸν λόγον, καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι,
καὶ ἄκαρποσ γίνεται. 20 καὶ ἐκεῖνοί εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν
καλὴν σπαρέντεσ, οἵτινεσ ἀκούουσι τὸν λόγον καὶ παραδέχον–
ται, καὶ καρποφοροῦσιν ἐν λ' καὶ ἐν ξ' καὶ ἐν ρ'.

21 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· μήτι ἔρχεται ὁ λύχνοσ ὑπὸ τὸν μόδιον
τεθῆναι ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν τεθῇ; 22 οὐ
γάρ ἔστιν τι κρυπτόν, ἐὰν μὴ ἵνα φανερωθῇ· οὐδὲ ἐγένετο
ἀπόκρυφον, ἀλλ' ἵνα ἔλθῃ εἰσ φανερόν. 23 εἴ τισ ἔχει ὦτα ἀκού–
ειν, ἀκουέτω.

24 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· βλέπετε τί ἀκούετε. ἐν ᾧ μέτρῳ με–
τρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν. 25 ὃσ γὰρ
ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃσ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται
ἀπ' αὐτοῦ.

26 Καὶ ἔλεγεν· οὕτωσ ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ὡσ ἄνθρω–
ποσ βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆσ γῆσ, 27 καὶ καθεύδῃ καὶ ἐγείρεται
νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόροσ βλαστάνῃ καὶ μηκύνηται, ὡσ
οὐκ οἶδεν αὐτόσ. 28 αὐτομάτη ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρ–
τον, εἶτα στάχυν, εἶτεν πλήρη σῖτον ἐν τῷ στάχυϊ. 29 ὅταν δὲ
παραδοῖ ὁ καρπόσ, εὐθὺσ ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρ–
έστηκεν ὁ θερισμόσ.

30 Καὶ ἔλεγεν· πῶσ ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ
ἐν τίνι αὐτὴν παραβολῇ θῶμεν; 31 ὡσ κόκκῳ σινάπεωσ, ὅταν
σπαρῇ ἐπὶ τῆσ γῆσ, ὃ μικρότερον ὂν πάντων τῶν σπερμάτων

19 περι [c]: *παρα | εισπορ.: [a] add συνπνιγουσιν τον λογον (prioribus per incuriam ut videtur non deletis) 21 [c] ινα υπ. τ. μο. τεθη | επι: cod υπο 28 ειτα σταχυν [c]: *om 29 [c] παραδω 30 [a] ελεγ. αυτοισ 31 οταν: [c] οσ οταν | ὃ: [c] om

19 συνπνειγουσιν τ. λογ. eaque post εισπορ. pon 20 εν τριακοντα κ. εξηκοντα κ. εκατον 21 οτι μητι | ινα υπ. τ. μο. τεθη | επι: *υπο 22 om τι | ελθη etc: φανερωθη 27 εγειρηται | βλαστα κ. μηκυνεται 28 ειτα: *ειτεν | **ειτα | πληρεσ (sic) σειτοσ 31 οσ οταν | om ὃ

19 τ. αιω. τουτου | συμπνιγουσι τ. λογ. eaque post εισπορ. pon 20 εκεινοι: ουτοι | ἓν τριακοντα κ. ἓν εξηκοντα κ. ἓν εκατον 21 ο λυχν. ερχετ. ινα υπ. τ. μ. τεθη | λυχνι. επιτεθη 22 ο εαν μη φανερωθ. | εισ φαν. ελθη 24 προστ. υμ. τοισ ακουουσιν 25 οσ γ. αν εχη 26 ωσ εαν ανθρ. 27 εγειρηται 28 αυτομ. γαρ | ειτεν: ειτα 29 παραδω | ευθεωσ 30 πωσ: τινι | εν ποια παραβολη παραβαλωμεν αυτην 31 οσ οταν σπ. ε. τ. γ. μικροτεροσ πα. τ. σπ. εστι των

τῶν ἐπὶ τῆσ γῆσ· 32 καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει καὶ γίνεται
μεῖζον πάντων τῶν λαχάνων, καὶ ποιεῖ κλάδουσ μεγάλουσ,
ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ
κατασκηνοῦν. 33 καὶ τοιαύταισ παραβολαῖσ πολλαῖσ ἐλάλει
αὐτοῖσ τὸν λόγον, καθὼσ ἠδύναντο ἀκούειν· 34 χωρὶσ δὲ παρα-
βολῆσ οὐκ ἐλάλει αὐτοῖσ, κατ᾽ ἰδίαν δὲ τοῖσ ἰδίοισ μαθηταῖσ
ἐπέλυεν πάντα.

35 Καὶ λέγει αὐτοῖσ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψίασ γενομένησ·
διέλθωμεν εἰσ τὸ πέραν. 36 καὶ ἀφέντεσ τὸν ὄχλον παραλαμβά-
νουσιν αὐτὸν ὡσ ἦν ἐν τῷ πλοίῳ, καὶ ἄλλα πλοῖα ἦσαν μετ᾽
αὐτοῦ. 37 καὶ γίνεται λαῖλαψ μέγασ ἀνέμου, καὶ τὰ κύματα
ἐπέβαλεν εἰσ τὸ πλοῖον [ὥστε ἤδη γεμίζεσθαι τὸ πλοῖον]. 38 καὶ
αὐτὸσ ἦν ἐν τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων· καὶ
ἐγείρουσιν αὐτὸν καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι
ὅτι ἀπολλύμεθα; 39 καὶ διεγερθεὶσ ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ
εἶπεν τῇ θαλάσσῃ· σιώπα, πεφίμωσο. καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμοσ,
καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. 40 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· τί δειλοί ἐστε;
οὔπω ἔχετε πίστιν; 41 καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον
πρὸσ ἀλλήλουσ· τίσ ἄρα οὗτόσ ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμοσ καὶ ἡ
θάλασσα αὐτῷ ὑπακούει;

V.

1 Καὶ ἦλθον εἰσ τὸ πέραν τῆσ θαλάσσησ εἰσ τὴν χώραν τῶν
γερασηνῶν. 2 καὶ ἐξελθόντοσ αὐτοῦ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθὺσ ὑπήν-
τησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωποσ ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ,

---

37 ᶜ μεγαλη | ωστ. η. γε. τ. πλ. ᵃ: *om 40 ειπεν: ᶜ λεγει 41 ᶜ οι ανεμοι, sed restitutum est ο ανεμ. | ᶜ υπακ. αυτ. V, 1 ᶜ γεργεσηνων

32 κατασκηνοιν 34 και χωρισ | * καθ 36 ησαν: ην 37 μεγαλη | επεβαλλεν 38 **διεγειρουσιν 41 υπακ. αυτω V, 2 om ευθυσ

32 πα. τ. λαχ. μειζων 34 τοισ μαθ. αυτου 36 και αλλα δε πλοιαρια ην 37 ανεμου μεγαλη | τα δε κυ. επεβαλλεν | ωστ. αυτο ηδ. γεμιζ. 38 και ην αυτοσ επι τη | διεγειρουσιν 40 εστε ουτω; πωσ ουκ εχ. πι. 41 υπακουουσιν αυτω V, 1 γαδαρηνων 2 εξελθοντι αυτω | ευθεωσ απηντησεν

3 ὃσ τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖσ μνήμασιν· καὶ οὐδὲ ἁλύσεσιν
οὐκέτι οὐδεὶσ ἐδύνατο αὐτὸν δῆσαι, 4 διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκισ
πέδαισ καὶ ἁλύσεσι δεδέσθαι, καὶ διεσπάσθαι ὑπ᾽ αὐτοῦ τὰσ
ἁλύσεισ καὶ τὰσ πέδασ συντετρῖφθαι, καὶ οὐδεὶσ ἴσχυσεν αὐ-
τὸν δαμάσαι, 5 καὶ διαπαντὸσ νυκτὸσ καὶ ἡμέρασ ἐν τοῖσ μνή-
μασιν καὶ ἐν τοῖσ ὄρεσιν ἦν κράζων καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν
λίθοισ. 6 καὶ ἰδὼν τὸν ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν ἔδραμεν καὶ προσ-
εκύνησεν αὐτῷ, 7 καὶ κράξασ φωνῇ μεγάλῃ λέγει· τί ἐμοὶ καὶ
σοί, ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ὁρκίζω σε τὸν θεόν, μή
με βασανίσῃσ. 8 καὶ ἔλεγεν αὐτῷ· ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκά-
θαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. 9 καὶ ἐπηρώτα αὐτόν· τί ὄνομά σοι;
καὶ λέγει αὐτῷ· λεγιὼν ὄνομά μοι, ὅτι πολλοί ἐσμεν. 10 καὶ
παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ ἵνα μὴ αὐτὸν ἀποστείλῃ ἔξω τῆσ χώ-
ρασ. 11 ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸσ τῷ ὄρει ἀγέλη χοίρων μεγάλη βοσκο-
μένη· 12 καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν λέγοντεσ· πέμψον ἡμᾶσ εἰσ
τοὺσ χοίρουσ, ἵνα εἰσ αὐτοὺσ εἰσέλθωμεν. 13 καὶ ἐπέτρεψεν
αὐτοῖσ. καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα εἰσῆλθον
εἰσ τοὺσ χοίρουσ, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰσ
τὴν θάλασσαν, ὡσ δισχίλιοι, καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσσῃ.
14 καὶ οἱ βόσκοντεσ αὐτουσ ἔφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰσ τὴν
πόλιν καὶ εἰσ τοὺσ ἀγρούσ· καὶ ἐξῆλθον ἰδεῖν τί ἐστιν τὸ γε-
γονόσ. 15 καὶ ἤρχοντο πρὸσ τὸν ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσι τὸν δαι-
μονιζόμενον καθήμενον ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα, τὸν ἐσχη-
κότα τὸν λεγιῶνα, καὶ ἐφοβήθησαν. 16 καὶ διηγήσαντο αὐτοῖσ

---

3 δια το αυτον [c] (sic): *διαυτον 4 δαμασαι [c]: *om 9 [c] λεγαιων 11 ορει [a]: *om | [c] βοσχομενων 14 cod απηγγιλον | [c] ηλθον 15 [c] et iam [a vid] ερχονται | [c] λεγαιωνα

3 αλυσει | **ηδυνατο 4 ισχυεν 6 προσεχυν. αυτον 8 ελεγ. γαρ 9 μοι: add εστιν 10 αυτα αποστ. 13 εισηλθεν | δισχ.: ,β 14 ηλθον 15 ερχονται | **λεγεωνα

3 μνημειοισ | κ. ουτε αλ. | om ουχετι | ηδυνατο 4 αυτον ισχυε 5 εν τ. ορεσ. κ. εν τ. μνημ. 6 ιδων δε 7 λεγει: ειπε 8 ελεγε γαρ 9 σοι ονομα; κ. απεκριθη λεγων | λεγεων 10 αυτουσ αποστ. 11 προσ τα ορη 12 παρεχ. αυ. παντεσ οι δαιμονεσ λεγ. 13 αυτοισ: add ευθεωσ ο ιησουσ | ησαν δε ωσ δισχιλ. 14 οι δε βοσκοντ. τουσ χοιρουσ | ανηγγειλαν 15 ερχονται | καθημ. και ιμ. | λεγεωνα

οἱ ἰδόντεσ πῶσ ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ, καὶ περὶ τῶν χοίρων.
17 καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐ-
τῶν. 18 καὶ ἐμβαίνοντοσ αὐτοῦ εἰσ τὸ πλοῖον, παρεκάλει αὐτὸν
ὁ δαιμονισθεὶσ ἵνα μετ᾽ αὐτοῦ ᾖ. 19 καὶ οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν,
ἀλλὰ λέγει αὐτῷ· ὕπαγε εἰσ τὸν οἶκόν σου πρὸσ τοὺσ σούσ,
καὶ ἀπάγγειλον αὐτοῖσ ὅσα ὁ κύριοσ πεποίηκέν σοι καὶ ἠλέ-
ησέν σε. 20 καὶ ἀπῆλθεν, καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ δεκα-
πόλει ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ, καὶ πάντεσ ἐθαύμαζον.
21 Καὶ διαπεράσαντοσ τοῦ ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ εἰσ τὸ πέραν
πάλιν συνήχθη ὄχλοσ πολὺσ ἐπ᾽ αὐτόν, καὶ ἦν παρὰ τὴν θά-
λασσαν. 22 καὶ ἔρχεται εἷσ τῶν ἀρχισυναγώγων, ὀνόματι ἰάϊροσ,
καὶ ἰδὼν αὐτὸν πίπτει πρὸσ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ, 23 καὶ παρα-
καλεῖ αὐτὸν πολλά, λέγων ὅτι τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτωσ ἔχει,
ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῇσ τὰσ χεῖρασ αὐτῇ, ἵνα σωθῇ καὶ ζήσῃ. 24 καὶ
ἀπῆλθεν μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλοσ πολύσ, καὶ
συνέθλιβον αὐτόν. 25 καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματοσ δώδεκα
ἔτη, 26 καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν καὶ δαπανή-
σασα τὰ παρ᾽ ἑαυτῆσ πάντα, καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα ἀλλὰ
μᾶλλον εἰσ τὸ χεῖρον ἐλθοῦσα, 27 ἀκούσασα τὰ περὶ τοῦ ἰησοῦ,
ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ ὄπιθεν ἥψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. 28 ἔλεγεν
γὰρ ὅτι ἐὰν ἅψωμαι κἂν τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι. 29 καὶ
εὐθὺσ ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματοσ αὐτῆσ, καὶ ἔγνω τῷ σώ-
ματι ὅτι ἴαται ἀπὸ τῆσ μάστιγοσ. 30 καὶ εὐθὺσ ὁ ἰησοῦσ ἐπι-
γνοὺσ ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν, ἐπιστραφεὶσ
ἐν τῷ ὄχλῳ ἔλεγεν· τίσ μου ἥψατο τῶν ἱματίων; 31 καὶ ἔλεγον
αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· βλέπεισ τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε,
καὶ λέγεισ· τίσ μου ἥψατο; 32 καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο

---

27 c om τα | c et iam a vid οπισθεν

18 ᾖ: *ην 19 σοι πεποιηκ. 21 εν πλοιω παλιν ε. τ. περ. 22 ιαειροσ 23 παρεκαλει 26 παρ αυτησ 27 οπισθεν 28 *om καν | των ιματιων

18 εμβαντοσ | ινα η μετ αυτ. 19 ο δε ιησουσ ουκ αφ. | αναγγειλον | σοι ο κυρ. εποιησε 21 παλιν εισ το περ. 22 και ιδου ερχετ. | ιαειροσ 23 παρεκαλει | αυτη τ. χειρ. | οπωσ σωθη και ζησεται 25 γυνη τισ | ετη δωδεκ. 27 om τα | οπισθέν 28 οτι καν των ιματιων αυτ. αψωμαι 29 ευθεωσ 30 ευθεωσ

ποιήσασαν. 33 ἡ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, καὶ εἰδυῖα
ὃ γέγονεν αὐτῇ, ἦλθεν καὶ προσέπεσεν αὐτῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ
πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. 34 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· θύγατερ, ἡ πίστισ
σου σέσωκέν σε· ὕπαγε εἰσ εἰρήνην, καὶ ἴσθι ὑγιὴσ ἀπὸ τῆσ
μάστιγόσ σου.

35 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντοσ ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου
λέγοντεσ ὅτι ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανεν, τί ἔτι σκύλλεισ τὸν δι-
δάσκαλον; 36 ὁ δὲ ἰησοῦσ παρακούσασ τὸν λόγον λαλούμενον,
λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ· μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε. 37 καὶ οὐκ
ἀφῆκεν οὐδένα μετ᾽ αὐτοῦ συνακολουθῆσαι εἰ μὴ τὸν πέτρον
καὶ ἰάκωβον καὶ ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν ἰακώβου. 38 καὶ ἔρχονται
εἰσ τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ θεωρεῖ θόρυβον καὶ κλαί-
οντασ καὶ ἀλαλάζοντασ πολλά, 39 καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖσ·
τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ κα-
θεύδει. 40 καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. αὐτὸσ δὲ ἐκβαλὼν πάντασ
παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέρα καὶ
τοὺσ μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ παιδίον. 41 καὶ
κρατήσασ τῆσ χειρὸσ τοῦ παιδίου λέγει αὐτῇ· ταλιθὰ κούμ, ὅ
ἐστιν μεθερμηνευόμενον· τὸ κοράσιον, σοὶ λέγω, ἔγειρε. 42 καὶ
εὐθὺσ ἀνέστη τὸ κοράσιον καὶ περιεπάτει· ἦν γὰρ ὡσεὶ ἐτῶν
ιβ᾽· καὶ ἐξέστησαν εὐθὺσ ἐκστάσει μεγάλῃ. 43 καὶ διεστείλατο
αὐτοῖσ πολλὰ ἵνα μηδεὶσ γνῷ τοῦτο, καὶ εἶπεν δοθῆναι αὐτῇ
φαγεῖν.

VI.

1 Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἔρχεται εἰσ τὴν πατρίδα αὐτοῦ,
καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2 καὶ γενομένου

---

33 και sec: [c] et iam [a]? om 36 [ca]? ακουσασ, [cb]? rursus παρακ.

33 om και sec 34 θυγατηρ 36 τ. λογ. τον λαλ. 37 ιωανην 41 ταλειθα 42 γαρ ετων δωδεκα 43 γνοι

33 γεγ. επ αυτη 36 ευθεωσ ακουσασ 37 ουδενα αυτω συνακολ. | om τον 38 ερχεται | om και tert 40 αυτ. δε: ο δε | απαντασ | το παιδ. ανακειμενον 41 κουμι | εγειραι 42 ευθεωσ | om ωσει | ετ. δωδεκα | om ευθυσ sec VI, 1 ερχεται: ηλθεν

σαββάτου ἤρξατο διδάσκειν ἐν τῇ συναγωγῇ· καὶ πολλοὶ
ἀκούοντεσ ἐξεπλήσσοντο, λέγοντεσ· πόθεν τούτῳ ταῦτα πάντα,
καὶ τίσ ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα τούτῳ, καὶ αἱ δυνάμεισ τοιαῦται
διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γινόμεναι; 3 οὐχ οὗτόσ ἐστιν ὁ τέκτων,
ο υἱὸσ τῆσ μαρίασ καὶ ὁ ἀδελφὸσ ἰακώβου καὶ ἰωσὴφ καὶ
ἰούδα καὶ σίμωνοσ; καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε πρὸσ
ἡμᾶσ; καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. 4 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ ὁ ἰη-
σοῦσ ὅτι οὐκ ἔστιν προφήτησ ἄτιμοσ εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι ἑαυ-
τοῦ καὶ ἐν [τοῖσ συγγενέσιν καὶ ἐν] τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 5 καὶ οὐκ
ἠδύνατο ἐκεῖ ποιῆσαι οὐδεμίαν δύναμιν, εἰ μὴ ὀλίγοισ ἀρρώ-
στοισ ἐπιθεὶσ τὰσ χεῖρασ ἐθεράπευσεν. 6 καὶ ἐθαύμασεν διὰ τὴν
απιστίαν αὐτῶν. καὶ περιῆγεν ὁ ἰησοῦσ τὰσ κώμασ κύκλῳ
διδάσκων.

Καὶ προσκαλεῖται τοὺσ ιβ', 7 καὶ ἤρξατο αὐτοὺσ ἀποστέλ-
λειν δύο δύο, καὶ ἐδίδου αὐτοῖσ ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν
ἀκαθάρτων, 8 καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖσ ἵνα μηδὲν ἄρωσιν εἰσ
ὁδὸν εἰ μὴ ῥάβδον μόνον, μὴ ἄρτον, μὴ πήραν, μὴ εἰσ τὴν ζώ-
νην χαλκόν, 9 ἀλλὰ ὑποδεδεμένουσ σανδάλια, καὶ μὴ ἐνδύση-
σθε δύο χιτῶνασ. 10 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· ὅπου ἐὰν εἰσέλθητε εἰσ
οἰκίαν, ἐκεῖ μείνατε ἕωσ ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν. 11 καὶ ὃσ ἂν τό-
ποσ μὴ δέξηται ὑμᾶσ μηδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι
ἐκεῖθεν ἐκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν εἰσ
μαρτύριον αὐτοῖσ. 12 καὶ ἐξελθόντεσ ἐκήρυξαν αὐτοῖσ ἵνα μετα-

---

2 [c] αι τοιαυται αι 4 [c] εν τη ιδια πατριδι αυτου | τοισ συγγ. και εν [a]: *om 7—8 εξουσιαν usq παρηγγ. αυτοισ [a]: *ab αυτοισ ad αυτοισ transiluerat 12 αυτοισ: [a vid]del

2 οι πολλοι | om παντα 3 και αδελφοσ | ιωσητοσ 4 πατριδ. αυτου | συγγενευσιν (**-νεσιν) αυτου 5 *εδυνατο 6 om ο ιησουσ | δωδεκα 8 αιρωσιν 9 ενδυσασθε (**-σθαι) 10 μενετε 12 om αυτοισ

2 ηρξ. εν τ. συ. διδασκ. | om παντα | η δοθ. αυτω | και δυν. τοι. δι. τ. χει. αυτ. γινονται 3 ο υι. μαριασ, αδελφ. δε | ιωση 4 ελεγε δε | πατριδ. αυτου 5 ουδεμ. δυν. ποιησ. 6 εθαυμαζε | om ο ιησ. | δωδεκα 8 αιρωσιν | μ. πηρ. μ. αρτ. 9 αλλ | ς[e] ενδυσασθαι 10 μενετε 11 κ. οσοι αν μη δεξωνται υμ. | αυτοισ: add αμην λεγω υμιν, ανεκτοτερον εσται σοδομοισ η γομορροισ εν ημερα κρισεωσ η τη πολει εκεινη 12 εκηρυσσον ινα

νοήσωσιν, 13 καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον, καὶ ἤλειφον ἐλαίῳ
πολλοὺσ ἀρρώστουσ καὶ ἐθεράπευον.

14 Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺσ ἡρώδησ, φανερὸν γὰρ ἐγένετο
τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν ὅτι ἰωάννησ ὁ βαπτίζων ἐγήγερται
ἐκ νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεισ ἐν αὐτῷ.
15 ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι ἠλίασ ἐστίν· ἄλλοι δὲ ὅτι προφήτησ, ὡσ
εἷσ τῶν προφητῶν. 16 ἀκούσασ δὲ ὁ ἡρώδησ ἔλεγεν· ὃν ἐγὼ
ἀπεκεφάλισα, οὗτοσ ἰωάννησ ἠγέρθη. 17 αὐτὸσ γὰρ ὁ ἡρώδησ
ἀποστείλασ ἐκράτησε τὸν ἰωάννην καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν φυλα-
κῇ διὰ ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ,
ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν· 18 ἔλεγεν γὰρ ὁ ἰωάννησ τῷ ἡρώδῃ ὅτι
οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου. 19 ἡ δὲ
ἡρωδιὰσ ἐνεῖχεν αὐτῷ καὶ ἤθελεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι, καὶ οὐκ
ἠδύνατο· 20 ὁ γὰρ ἡρώδησ ἐφοβεῖτο τὸν ἰωάννην, εἰδὼσ αὐτὸν
ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον, καὶ συνετήρει αὐτόν, καὶ ἀκούσασ
αὐτοῦ πολλὰ ἠπόρει, καὶ ἡδέωσ αὐτοῦ ἤκουεν. 21 καὶ γενομέ-
νησ ἡμέρασ εὐκαίρου, ὅτε ἡρώδησ τοῖσ γενεσίοισ αὐτοῦ δεῖπνον
ἐποίησεν τοῖσ μεγιστᾶσιν αὐτοῦ καὶ τοῖσ χιλιάρχοισ καὶ τοῖσ
πρώτοισ τῆσ γαλιλαίασ, 22 καὶ ἐλθούσησ τῆσ θυγατρὸσ αὐτοῦ
ἡρωδιάδοσ καὶ ὀρχησαμένησ, ἤρεσεν τῷ ἡρώδῃ καὶ τοῖσ συν-
ανακειμένοισ. ὁ δὲ βασιλεὺσ εἶπεν τῷ κορασίῳ· αἴτησαί με
ὃ ἐὰν θέλῃσ, καὶ δώσω σοι. 23 καὶ ὤμοσεν αὐτῇ ὅτι ὃ ἐὰν αἰ-
τήσῃσ δώσω σοι, ἕωσ ἡμίσουσ τῆσ βασιλείασ μου. 24 καὶ ἐξ-
ελθοῦσα εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτῆσ· τί αἰτήσωμαι; ἡ δὲ εἶπεν· τὴν
κεφαλὴν ἰωάννου τοῦ βαπτίζοντοσ. 25 καὶ ἐλθοῦσα εὐθὺσ μετὰ

---

16 [a] ουτοσ ιωανν. αυτοσ, [c] ιωαννην ουτοσ 17 αυτ. γ. ο: [ca] ο γαρ, sed prius restitutum 22 [c] εισελθουσησ 25 [c] εισελθουσα

12 μετανοωσιν 14 ελεγον | ιωανησ 15 ηλειασ | αλλοι δε sec: add ελεγον 16 ιωανην ουτοσ ηγ. 17 ιωανην | *om την γυναικ. 18 ιωανησ 20 ιωανην | om και sec 22 εισελθουσησ | αιτησον 23 αυτη ο τι εαν με αιτ. 24 ιωανου 25 εισελθουσα

14 εκ νεκρ. ηγερθη 15 om δε pr | αλλ. δε: add ελεγον | προφητ. εστιν η ωσ 16 ειπεν οτι ον | ιωαννην, ουτοσ εστιν· αυτοσ ηγερθ. εκ νεκρων 17 εν τη φυλακη 20 ηπορει: εποιει 21 εποιει 22 εισελθουσησ | θυγ. αυτησ τησ ηρωδ. | ορχ. και αρεσασησ | ειπεν ο βασιλ. | αιτησον 23 με αιτησησ 24 η δε εξελθουσα | αιτησομαι | του βαπτιστου 25 εισελθουσα ευθεωσ

σπουδῆσ πρὸσ τὸν βασιλέα ἠτήσατο λέγουσα· θέλω ἵνα ἐξ-
αυτῆσ δῷσ μοι ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ.
26 καὶ περίλυποσ γενόμενοσ ὁ βασιλεὺσ διὰ τοὺσ ὅρκουσ καὶ
τοὺσ συνανακειμένουσ οὐκ ἠθέλησεν ἀθετῆσαι αὐτήν. 27 καὶ
εὐθὺσ ἀποστείλασ ὁ βασιλεὺσ σπεκουλάτορα ἐπέταξεν ἐνέγκαι
τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 28 [καὶ ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν
τῇ φυλακῇ, καὶ ἤνεγκεν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ] ἐπὶ πίνακι, καὶ
ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ, καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ
μητρὶ αὐτῆσ. 29 καὶ ἀκούσαντεσ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦλθον καὶ
ἦραν τὸ πτῶμα αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν αὐτὸν ἐν μνημείῳ.
30 Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸσ τὸν ἰησοῦν, καὶ ἀπ-
ήγγειλαν αὐτῷ πάντα ὅσα ἐποίησαν καὶ ἐδίδαξαν. 31 καὶ λέγει
αὐτοῖσ· δεῦτε ὑμεῖσ αὐτοὶ κατ᾽ ἰδίαν εἰσ ἔρημον τόπον καὶ
ἀναπαύεσθε ὀλίγον. ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντεσ
πολλοί, καὶ οὐδὲ φαγεῖν εὐκαίρουν. 32 καὶ ἀπῆλθον ἐν πλοίῳ
εἰσ ἔρημον τόπον κατ᾽ ἰδίαν. 33 καὶ ἴδον αὐτοὺσ ὑπάγοντας,
καὶ ἐπέγνωσαν αὐτοὺσ πολλοί, καὶ πεζῇ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων
συνέδραμον ἐκεῖ καὶ προῆλθον αὐτούσ. 34 καὶ ἐξελθὼν εἶδεν ὄχ-
λον πολύν, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ᾽ αὐτούσ, ὅτι ἦσαν ὡσ πρόβατα
μὴ ἔχοντα ποιμένα, καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺσ πολλά. 35 καὶ
ἤδη ὥρασ πολλῆσ γινομένησ προσελθόντεσ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
ἔλεγον ὅτι ἔρημόσ ἐστιν ὁ τόποσ, καὶ ἤδη ὥρα πολλή· 36 ἀπό-
λυσον αὐτούσ, ἵνα ἀπελθόντεσ εἰσ τοὺσ κύκλῳ ἀγροὺσ καὶ
κώμασ ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖσ βρώματα τί φάγωσιν. 37 ὁ δὲ ἀπο-

---

28 και απελθων etc: scriptor a την κεφ. αυτ. pr ad τ. κεφ. αυτ. sec transiluit 30 [c] και οσα εδιδ. 31 εισ: [c] επ 34 ωσ προβ. [c]: *om 35 [c] προσελθ. αυτω

25 ιωανου 26 ανακειμενουσ 29 ηλθαν | εθηκ. αυτο 30 και οσα εδιδ. 31 καθ | αναπαυσασθε 32 εν τω πλοι. 33 ειδον | *εγνωσαν | om αυτουσ sec 34 πολυν οχλον 35 γενομενησ | προσελθ. αυτω 36 om βρωματ.

25 μοι δωσ εξαυτησ 26 αυτην αθετησαι 27 ευθεωσ | σπεκουλατωρα | ενεχθηναι 28 ο δε απελθ. 29 αυτο εν τω μνημ. 30 πα. και οσ. επ. κ. οσα εδιδ. 31 ειπεν | ηυκαιρουν 32 εισ ερ. τοπ. τω πλοιω 33 ειδον | υπαγοντ. οι οχλοι κ. επ. αυτον πο. | προ. αυτουσ: add και συνηλθον προσ αυτον 34 ειδεν ο ιησουσ πολ. οχλ. | επ αυτοισ 35 γενομενησ | προσελθ. αυτω | λεγουσιν 36 αγ. εαυτ. αρτουσ· [illegible] φαγωσιν ουκ εχουσιν

κριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· δότε αὐτοῖσ ὑμεῖσ φαγεῖν. καὶ λέγουσιν
αὐτῷ· ἀπελθόντεσ ἀγοράσωμεν δηναρίων διακοσίων ἄρτουσ,
καὶ δώσωμεν αὐτοῖσ φαγεῖν; 38 ὁ δὲ λέγει αὐτοῖσ· πόσουσ ἄρ-
τουσ ἔχετε; ὑπάγετε ἴδετε. καὶ ἐλθόντεσ λέγουσιν· πέντε, καὶ
δύο ἰχθύασ. 39 καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖσ ἀνακλιθῆναι πάντασ συμ-
πόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ: 40 καὶ ἀνέπεσαν πρασιαὶ
κατὰ ἑκατὸν καὶ κατὰ ν΄. 41 καὶ λαβὼν τοὺσ πέντε ἄρτουσ
καὶ τοὺσ δύο ἰχθύασ ἀναβλέψασ εἰσ τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν,
καὶ κλάσασ τοὺσ ἄρτουσ ἐδίδου τοῖσ μαθηταῖσ ἵνα παρατιθῶ-
σιν αὐτοῖσ, καὶ τοὺσ β΄ ἰχθύασ ἐμέρισεν πᾶσιν. 42 καὶ ἔφαγον
πάντεσ καὶ ἐχορτάσθησαν· 43 καὶ ἦραν κλασμάτων ιβ΄ κοφίνων
πληρώματα, καὶ ἀπὸ τῶν δύο ἰχθύων. 44 καὶ ἦσαν οἱ φαγόντεσ
ὡσ πεντακισχίλιοι ἄνδρεσ.

45 Καὶ εὐθὺσ ἠνάγκασε τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰσ
πλοῖον καὶ προάγειν εἰσ τὸ πέραν πρὸσ βηθσαϊδάν, ἕωσ αὐτὸσ
ἀπολύει τὸν ὄχλον. 46 καὶ ἀποταξάμενοσ αὐτοῖσ ἀπῆλθεν εἰσ
τὸ ὄροσ προσεύξασθαι. 47 καὶ ὀψίασ γενομένησ ἦν τὸ πλοῖον ἐν
μέσῳ τῆσ θαλάσσησ, καὶ αὐτὸσ μόνοσ ἐπὶ τῆσ γῆσ. 48 καὶ
ἰδὼν αὐτοὺσ βασανιζομένουσ ἐν τῷ ἐλαύνειν, ἦν γὰρ ἐναντίοσ
ὁ ἄνεμοσ αὐτοῖσ, περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆσ νυκτὸσ ἔρχεται
πρὸσ αὐτούσ, περιπατῶν ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ. καὶ ἤθελεν παρ-
ελθεῖν αὐτούσ· 49 οἱ δὲ ἰδόντεσ αὐτὸν ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ περι-
πατοῦντα, ἔδοξαν ὅτι φάντασμά ἐστιν, καὶ ἀνέκραξαν· 50 πάν-
τεσ γὰρ αὐτὸν εἶδαν καὶ ἐταράχθησαν. ὁ δὲ εὐθὺσ ἐλάλησεν

---

38 ελθοντεσ: [c] γνοντεσ 41 [c] και εδιδου (non mutato κλασασ) 41 [c] παραθωσιν 44 φαγοντεσ: [c] additurus erat τουσ αρτουσ sed το quod iam scripserat rursus delevit

38 εχετε αρτουσ | ελθοντεσ: γνοντεσ 39 **ανακλιναι | *εν τω 40 πρασιαι πρασιαι | πεντηκοντα 41 κ. κατεκλασεν τ. α. και εδ. | δυο 43 κλασματα | δωδεκα | om δυο 44 φαγοντ. τουσ αρτουσ | om ωσ 45 εισ το πλοι. 48 ο ανεμ. εναντ.

37 διακοσ. δηναρ. | δωμεν 38 υπ. και ιδετ. κ. γνοντεσ λεγ. 39 ανακλιναι 40 ανεπεσον | πρασιαι πρασιαι ανα εκ. κ. ανα πεντηκοντα 41 κ. κατεκλασε τ. αρτ. και εδ. τ. μα. αυτου | παραθωσιν | δυο 43 δωδεκα κοφινουσ πληρεισ | om δυο 44 φαγ. τουσ αρτουσ ωσει πεντ. 45 ευθεωσ | εισ το πλοι. | απολυση 48 ειδεν; ο ανεμ. εναντ. | και περι 49 περιπατ. επ. τησ θαλ. | εδοξ. φαντασμ. ειναι 50 ειδον | και ευθεωσ ελαλ.

μετ᾽ αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖσ· θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε.
51 καὶ ἀνέβη πρὸσ αὐτοὺσ εἰσ τὸ πλοῖον, καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνε-
μοσ· καὶ λίαν ἐν ἑαυτοῖσ ἐξίσταντο. 52 οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖσ
ἄρτοισ, ἀλλ᾽ ἦν αὐτῶν ἡ καρδία πεπωρωμένη.

53 Καὶ διαπεράσαντεσ ἐπὶ τὴν γῆν ἦλθον εἰσ γεννησαρέτ,
καὶ προσωρμήθησαν. 54 καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου
εὐθὺσ ἐπιγνόντεσ αὐτὸν 55 περιέδραμον ὅλην τὴν χώραν ἐκείνην
καὶ ἤρξαντο ἐν τοῖσ κραβάκτοισ τοὺσ κακῶσ ἔχοντασ περιφέ-
ρειν, ὅπου ἠκούσθη ὅτι ἔστιν. 56 καὶ ὅπου ἐὰν εἰσεπορεύετο εἰσ
κώμασ ἢ εἰσ πόλεισ ἢ εἰσ ἀγρούσ, ἐν ταῖσ ἀγοραῖσ ἐτίθεσαν
τοὺσ ἀσθενοῦντασ, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα κἂν τοῦ κρα-
σπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἅψωνται· καὶ ὅσοι ἥψαντο αὐτοῦ,
ἐσώζοντο.

VII.

1 Καὶ συνάγονται πρὸσ αὐτὸν οἱ φαρισαῖοι καί τινεσ τῶν
γραμματέων, ἐλθόντεσ ἀπὸ ἱεροσολύμων. 2 καὶ ἰδόντεσ τινὰσ
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὅτι κοιναῖσ χερσίν, τουτέστιν ἀνίπτοισ,
ἐσθίουσιν ἄρτον· 3 οἱ γὰρ φαρισαῖοι καὶ πάντεσ οἱ ἰουδαῖοι
ἐὰν μὴ πυκνὰ νίψωνται τὰσ χεῖρασ οὐκ ἐσθίουσιν, κρατοῦντεσ
τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, 4 καὶ ἀπὸ ἀγορᾶσ ἐὰν μὴ
ῥαντίσωνται οὐκ ἐσθίουσιν, καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν ἃ παρέλαβον
κρατεῖν, βαπτισμοὺσ ποτηρίων καὶ ξεστῶν καὶ χαλκίων· 5 καὶ
ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖσ· διατί οὐ

---

53 ᶜ προσωρμισθησαν 55 εν: ᶜ επι 56 εν: cod η εν VII, 2 τινασ ᶜ: *τινεσ 3 cod εσθιωσιν

53 *γεννησαρεθ | προσωρμισθησαν 54 *om αυτων 55 επι τοισ | *κραβατοισ (-αττοισ?), **κραββατοισ | ηκουον 56 οπου αν | οσοι αν VII, 2 εσθ. τουσ αρτουσ 3 πυκνα: πυγμη 4 απ αγορασ | απερ ελαβον

51 λιαν εκ περισσου ε. εαυ. εξ. και εθαυμαζον 52 ην γαρ η καρδ. αυτ. 53 διαπ. ηλθον επι τ. γην γενησαρετ κ. προσωρμισθησαν 54 ευθεωσ 55 περιδραμοντεσ ολ. τ. περιχωρον εκ. ηρξαντο επι τ. κραββατοισ | οπ. ηκουον οτ. εκει εστ. 56 οπ. αν | om εισ sec et tert | ετιθουν | οσοι αν ηπτοντο VII, 2 om οτι | εσθιοντασ αρτουσ εμεμψαντο 3 πυκνα: πυγμη 4 βαπτισωνται | χαλκι. και κλινων 5 επειτα επερωτ.

περιπατοῦσιν οἱ μαθηταί σου κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσ-
βυτέρων, ἀλλὰ κοιναῖσ χερσὶν ἐσθίουσιν τὸν ἄρτον; 6 ὁ δὲ εἶπεν
αὐτοῖσ· καλῶσ ἐπροφήτευσεν ἠσαΐασ περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκρι-
τῶν, ὡσ γέγραπται ὅτι οὗτοσ ὁ λαὸσ τοῖσ χείλεσίν με τιμᾷ, ἡ
δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ᾽ ἐμοῦ· 7 μάτην δὲ σέβονταί
με, διδάσκοντεσ διδασκαλίασ ἐντάλματα ἀνθρώπων. 8 ἀφέντεσ
τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων.
9 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· καλῶσ ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ,
ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν τηρήσητε. 10 μωϋσῆσ γὰρ εἶπεν· τίμα
τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, καὶ ὁ κακολογῶν πατέρα
ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτω. 11 ὑμεῖσ δὲ λέγετε· ἐὰν εἴπῃ ἄν-
θρωποσ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί· κορβᾶν, ὅ ἐστιν δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ
ἐμοῦ ὠφεληθῇσ· 12 οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ
ἢ τῇ μητρί, 13 ἀκυροῦντεσ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ τῇ παραδόσει
ὑμῶν ᾗ παρεδώκατε. καὶ παρόμοια πολλὰ τοιαῦτα ποιεῖτε.
14 καὶ προσκαλεσάμενοσ πάλιν τὸν ὄχλον ἔλεγεν αὐτοῖσ· ἀκού-
ετε καὶ συνίετε. 15 οὐδέν ἐστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευ-
όμενον ἐπ᾽ αὐτὸν ὃ δύναται κοινῶσαι αὐτόν, ἀλλὰ τὰ ἐκ τοῦ
ἀνθρώπου ἐκπορευόμενά ἐστιν τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον.

17 Καὶ ὅτε εἰσῆλθον εἰσ τὸν οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτων
αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὴν παραβολήν. 18 καὶ λέγει αὐτοῖσ·
οὕτω καὶ ὑμεῖσ ἀσύνετοί ἐστε; οὔπω νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν
εἰσπορευόμενον οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον, 19 ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται
αὐτοῦ εἰσ τὴν καρδίαν ἀλλ᾽ εἰσ τὴν κοιλίαν, καὶ εἰσ τὸν ἀφε-

---

5 κοιναισ: [c] ανιπτοισ 15 επ: [c] εισ 18 [c] ουτωσ

6 **προεφητ. | ο λαοσ ουτ. 9 om κ. ελεγ. αυτ.[bentl] | τηρητε 13 τοιαυτ. πολλ. 14 λεγει αυτ. ακουσατε μου παντεσ κ. συνετε 15 εισπ. εισ αυτον το κοινουν αυτον αλλα | *om τον[bir] 17 εισηλθεν εισ οικον 18 ουτωσ | ου νοειτε | εισπορ. εισ τον ανθρωπον ου δυναται αυτον κοινωσαι 19 εισ τ. αφ. εκπορευεται

5 οι μαθητ. σου ου περιπ. | αλλα ανιπτοισ χερσ. 6 ο δε αποκριθεισ | οτι καλωσ προεφητευσεν | om οτι 8 αφεντεσ γαρ | ανθρωπων: add βαπτισμουσ ξεστων και ποτηριων και αλλα παρομοια τοιαυτα πολλα ποιειτε 10 μωσησ 12 και ουκετι | τ. πατρ. αυτου η τ. μη. αυτου 14 παλιν: παντα | ακουετε μου παντεσ 15 επ: εισ | αυτον κοινωσαι | αλλα τα εκπορ. απ αυτου εκεινα εστι | ανθρωπον: add 16 ει τισ εχει ωτα ακουειν, ακουετω 17 εισηλθεν εισ οικον | περι τησ παραβολησ 18 ου νοειτε | εισπορ. εισ τον ανθρωπον ου δυναται αυτον κοινωσαι

δρῶνα ἐκβάλλεται, καθαρίζων πάντα τὰ βρώματα; 20 ἔλεγεν
δὲ ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄν-
θρωπον. 21 ἔσωθεν γὰρ ἐκ τῆσ καρδίασ τῶν ἀνθρώπων οἱ δια-
λογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, πορνίαι, κλοπαί, φόνοι, 22 μοι-
χεῖαι, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλοσ, ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸσ πονη-
ρόσ, βλασφημία, ὑπερηφανία, ἀφροσύνη· 23 πάντα ταῦτα τὰ
πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεται, κἀκεῖνα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

24 Ἐκεῖθεν δὲ ἀναστὰσ ἀπῆλθεν εἰσ τὰ ὅρια τύρου καὶ σι-
δῶνοσ. καὶ εἰσελθὼν εἰσ οἰκίαν οὐδένα ἠθέλησεν γνῶναι, καὶ
οὐκ ἠδυνάσθη λαθεῖν. 25 ἀλλὰ εὐθὺσ ἀκούσασα γυνὴ περὶ αὐ-
τοῦ, ἧσ εἶχεν τὸ θυγάτριον πνεῦμα ἀκάθαρτον, εἰσελθοῦσα
προσέπεσεν πρὸσ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ· 26 ἡ δὲ γυνὴ ἦν ἑλληνίσ,
συροφοινίκισσα τῷ γένει· καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον
ἐκβάλῃ ἐκ τῆσ θυγατρὸσ αὐτῆσ. 27 καὶ ἔλεγεν αὐτῇ· ἄφεσ
πρῶτον χορτασθῆναι τὰ τέκνα· οὐ γάρ ἐστιν καλὸν λαβεῖν τὸν
ἄρτον τῶν τέκνων καὶ τοῖσ κυναρίοισ βαλεῖν. 28 ἡ δὲ ἀπεκρίθη
καὶ λέγει αὐτῷ· ναὶ κύριε· καὶ τὰ κυνάρια ἐσθίουσιν ὑποκάτω
τῆσ τραπέζησ ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν παιδίων. 29 καὶ εἶπεν αὐτῇ·
διὰ τοῦτον τὸν λόγον ὕπαγε, ἐξελήλυθεν ἐκ τῆσ θυγατρόσ σου
τὸ δαιμόνιον. 30 καὶ ἀπελθοῦσα εἰσ τὸν οἶκον ἑαυτῆσ εὗρεν τὸ
παιδίον βεβλημένον ἐπὶ τὴν κλίνην καὶ τὸ δαιμόνιον ἐξελη-
λυθόσ.

31 Καὶ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων τύρου ἦλθεν διὰ σιδῶ-
νοσ εἰσ τὴν θάλασσαν τῆσ γαλιλαίασ ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων
δεκαπόλεωσ. 32 καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν καὶ μογιλάλον, καὶ

---

23 λαθειν [c]: *λαλειν 28 υποκατω[a]: *αποκατω

21 πορνειαι 23 κακεινα: και 24 σειδω. | ηθελεν 25 αλλ ευθυσ | θυγατρ. αυτησ | ελθουσα 26 συρα φοιν. 28 υποκ. τ. τραπ. εσθι. 30 αυτησ 31 σειδω. 32 **μογγιλαλον

19 αφεδρ. εκπορευεται καθαριζον 21—22 μοιχ. πορνειαι φονοι 22 κλοπ. πλεον. 23 κακεινα: και 24 και εκειθ. | μεθορια | εισ την οικιαν | ηθελε | ηδυνηθη 25 αλλα etc: ακουσασα γαρ γυνη | θυγατρ. αυτησ | ελθουσα 26 ην δε η γυνη | συροφοινισσα | εκβαλλη 27 ο δε ιησουσ ειπεν αυτ. | καλον εστι | βαλ. τοισ κυν. 28 και γαρ τα κυ. υπ. τ. τραπ. εσθιει 29 το δαιμ. εκ τ. θυ. σου 30 αυτησ | ευρ. το δαιμ. εξελ. και την θυγατερα βεβλημενην επι τησ κλινησ 31 τυρ. και σιδωνοσ ηλθε προσ την 32 κωφον μογιλ.

παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὰσ χεῖρασ. 33 καὶ ἀπο-
λαβόμενοσ αὐτὸν κατ᾽ ἰδίαν ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἔβαλεν τοὺσ δα-
κτύλουσ εἰσ τὰ ὦτα αὐτοῦ, καὶ πτύσασ ἥψατο τῆσ γλώσσησ
αὐτοῦ, 34 καὶ ἀναβλέψασ εἰσ τὸν οὐρανὸν ἐστέναξεν καὶ λέγει
αὐτῷ· ἐφφαθά, ὅ ἐστιν διανοίχθητι. 35 καὶ ἠνοίγησαν αὐτοῦ αἱ
ἀκοαί, καὶ εὐθὺσ ἐλύθη ὁ δεσμὸσ τῆσ γλώσσησ αὐτοῦ, καὶ
ἐλάλει ὀρθῶσ. 36 καὶ διεστείλατο αὐτοῖσ ἵνα μηδενὶ λέγωσιν·
ὅσον δὲ αὐτοῖσ διεστέλλετο, αὐτοὶ μᾶλλον περισσοτέρωσ ἐκή-
ρυσσον. 37 καὶ ὑπερπερισσῶσ ἐξεπλήσσοντο λέγοντεσ· καλῶσ
πάντα πεποίηκεν, καὶ τοὺσ κωφοὺσ ποιεῖ ἀκούειν καὶ ἀλάλουσ
λαλεῖν.

VIII.

1 Ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ πάλιν πολλοῦ ὄχλου ὄντοσ καὶ
μὴ ἐχόντων τί φάγωσιν, προσκαλεσάμενοσ τοὺσ μαθητὰσ λέγει
αὐτοῖσ· 2 σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖσ
προσμένουσί μοι καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσιν. 3 καὶ ἐὰν ἀπο-
λύσω αὐτοὺσ νήστισ εἰσ οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ·
καί τινεσ αὐτῶν ἀπὸ μακρόθεν ἥκασιν. 4 καὶ ἀπεκρίθησαν οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ εἶπαν· πόθεν τούτουσ δυνήσεταί τισ ὧδε
χορτάσαι ἄρτων ἐπ᾽ ἐρημίασ; 5 καὶ ἠρώτα αὐτούσ· πόσουσ
ἄρτουσ ἔχετε; οἱ δὲ εἶπαν· ζ΄. 6 καὶ παραγγέλλει τῷ ὄχλῳ ἀνα-
πεσεῖν ἐπὶ τῆσ γῆσ. καὶ λαβὼν τοὺσ ζ΄ ἄρτουσ εὐχαριστήσασ
ἔκλασεν, καὶ ἐδίδου τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ ἵνα παρατιθῶσιν·
καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ. 7 καὶ εἶχαν ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ εὐλο-

---

32 ᶜ την χειρα 33 εβαλενᶜ: *ελαβ. 34 ᶜ εφφεθα

32 την χειρα 33 απο τ. οχλ. κ. ιδ. | δακτ. αυτου 35 om ευθυσ 36 περισσοτερον 37 ωσ και τουσ κω. VIII, 1 μαθητ. αυτου 2 ημεραισ τρισιν | om μοι 3 νηστεισ | ηκασιν: εισιν 4 απεκρ. αυτω | om και ειπ. | οτι ποθεν 5 εχετ. αρτ. | επτα 6 επτα

32 την χειρα 33 απο τ. οχλ. κ. ιδι. | δακτ. αυτου 35 κ. ευθεωσ διηνοιχθησαν | om ευθυσ 36 ειπωσιν· οσ. δ. αυτοσ αυτοισ | om αυτοι | περισσοτερον 37 κ. τουσ αλαλ. VIII, 1 παλ. πολλ.: παμπολλου | προσκαλ. ο ιησουσ τ. μα. αυτου 2 ημερασ τρεισ 3 νηστεισ | τινεσ γαρ | om απο | sᶜ ηκουσι 4 απεκρ. αυτω | om κ. ειπαν 5 επηρωτα | εχετ. αρτ. | ειπον | επτα 6 παρηγγειλε | επτα | παραθωσι 7 ειχον

γήσασ αυτὰ παρέθηκεν. 8 καὶ ἔφαγον πάντεσ καὶ ἐχορτάσθη-
σαν, καὶ ἦραν τὰ περισσεύματα κλασμάτων ἑπτὰ σφυρίδασ.
9 ἦσαν δὲ τετρακισχίλιοι· καὶ ἀπέλυσεν αὐτούσ.

10 Καὶ εὐθὺσ ἐμβὰσ εἰσ τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐ-
τοῦ ἦλθεν ὁ ἰησοῦσ εἰσ τὰ μέρη δαλμανουθά. 11 καὶ ἐξῆλθον οἱ
φαρισαῖοι καὶ ἤρξαντο συνζητεῖν αὐτῷ, ζητοῦντεσ παρ᾽ αὐτοῦ
σημεῖον ἰδεῖν ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντεσ αὐτόν. 12 καὶ ἀνα-
στενάξασ τῷ πνεύματι αὐτοῦ λέγει· τί ἡ γενεὰ αὕτη ζητεῖ
σημεῖον; ἀμὴν λέγω ὑμῖν εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ ση-
μεῖον. 13 καὶ ἀφεὶσ αὐτοὺσ πάλιν ἐμβὰσ ἀπῆλθεν εἰσ τὸ πέραν.
14 καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτουσ, καὶ εἰ μὴ ἕνα ἄρτον οὐκ
εἶχον μεθ᾽ ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. 15 καὶ διεστέλλετο αὐτοῖσ λέ-
γων· ὁρᾶτε βλέπετε ἀπὸ τῆσ ζύμησ τῶν φαρισαίων καὶ τῆσ
ζύμησ ἡρώδου. 16 καὶ διελογίζοντο πρὸσ ἀλλήλουσ ὅτι ἄρτουσ
οὐκ ἔχομεν. 17 καὶ γνοὺσ ὁ ἰησοῦσ λέγει αὐτοῖσ· τί διαλογίζεσθε
ὅτι ἄρτουσ οὐκ ἔχετε; οὔπω νοεῖτε οὐδὲ συνίετε; πεπωρωμένην
ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν; 18 ὀφθαλμοὺσ ἔχοντεσ οὐ βλέπετε,
ὦτα ἔχοντεσ οὐκ ἀκούετε, καὶ οὐ μνημονεύετε, 19 ὅτε τοὺσ
πέντε ἄρτουσ ἔκλασα εἰσ τοὺσ πεντακισχιλίουσ, καὶ πόσουσ
κοφίνουσ κλασμάτων πλήρεισ ἤρατε; λέγουσιν αὐτῷ· ιβ΄.
20 ὅτε καὶ τοὺσ ἑπτὰ ἄρτουσ εἰσ τοὺσ τετρακισχιλίουσ, πόσων
σπυρίδων πληρώματα κλασμάτων ἤρατε; καὶ λέγουσιν· ἑπτά.
21 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· οὔπω συνίετε;

22 Καὶ ἔρχεται εἰσ βηθσαϊδάν. καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλόν,
καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἅψηται. 23 καὶ ἐπιλαβόμε-

---

7 παρεθηκεν: [a] ειπεν και ταυτα παρατιθεναι 10 ο ιησουσ: [c] om 17 ο ιησουσ: [c] om 18 [a] και ωτα 22 [c] ερχονται

7 παρεθηκεν: ειπεν και ταυτα παρατιθεναι 8 om παντεσ et τα | σπυριδασ 9 ωσ τετρακισχ. 10 εμβασ αυτοσ | om ο ιησουσ | δαλμανουνθα 11 om ιδειν 12 om υμιν 14 *επελαθεντο 15 om και sec[bentl] 16 εχουσιν 17 om ο ιησουσ | *συνειτε? συνιειτε? 18 και ωτα 19 om και | δωδεκα 20 και οτε τουσ | om αρτουσ | λεγουσιν: add αυτω 21 πωσ ου νοειτε 22 ερχονται

7 και ευλογησασ ειπε παραθειναι και αυτα 8 εφαγ. δε | om παντεσ et τα | σπυριδασ 9 ησ. δε οι φαγοντεσ ωσ 10 ευθεωσ | om ο ιησουσ 11 συζητειν | om ιδειν 12 σημειον επιζητει 13 εμβασ παλιν εισ το πλοιον 16 πρ. αλληλ. λεγοντεσ 17 ετι πεπωρωμ. 18 και ωτα 19 om και | πληρεισ κλασματ. | δωδεκα 20 οτε δε τουσ | om αρτουσ | και λεγ.: οι δε ειπον 21 ουπω: πωσ ου 22 ερχεται

νοσ τῆσ χειρὸσ τοῦ τυφλοῦ ἐξήνεγκεν αὐτὸν ἔξω τῆσ κώμησ,
καὶ πτύσασ εἰσ τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶσ τὰσ χεῖρασ αὐτῷ,
ἐπηρώτα αὐτὸν εἴ τι βλέπει. 24 καὶ ἀναβλέψασ εἶπεν· βλέπω
τοὺσ ἀνθρώπουσ, ὅτι ὡσ δένδρα ὁρῶ περιπατοῦντασ. 25 εἶτα
πάλιν ἐπέθηκεν τὰσ χεῖρασ ἐπὶ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτοῦ, καὶ
διέβλεψεν, καὶ ἀπεκατέστη, καὶ ἔβλεψεν δηλαυγῶσ ἅπαντα.
26 καὶ ἀπέστειλεν εἰσ οἶκον αὐτὸν αὐτοῦ λέγων· μὴ εἰσ τὴν
κώμην εἰσέλθῃσ.

27 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ ἰησοῦσ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰσ τὰσ κώ-
μασ καισαρίασ τῆσ φιλίππου. καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺσ
μαθητὰσ αὐτοῦ λέγων αὐτοῖσ· τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι
εἶναι; 28 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ λέγοντεσ ὅτι ἰωάννην τὸν βαπτιστήν·
καὶ ἄλλοι ἠλείαν, ἄλλοι δὲ ὅτι εἷσ τῶν προφητῶν. 29 καὶ αὐτὸσ
ἐπηρώτα αὐτούσ· ὑμεῖσ δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶσ δὲ
ὁ πέτροσ λέγει αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ χριστὸσ ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ. 30 καὶ
ἐπετίμησεν αὐτοῖσ ἵνα μηδενὶ λέγωσιν περὶ αὐτοῦ. 31 καὶ ἤρξατο
διδάσκειν αὐτοὺσ ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν,
καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν ἀρχιερέων
καὶ τῶν γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ μετὰ τρεῖσ ἡμέ-
ρασ ἀναστῆναι. 32 καὶ παρρησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει· καὶ προσ-
λαβόμενοσ αὐτὸν ὁ πέτροσ ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ. 33 ὁ δὲ ἐπι-
στραφεὶσ καὶ ἰδὼν τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ ἐπετίμησεν πέτρῳ καὶ
λέγει· ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ, ὅτι οὐ φρονεῖσ τὰ τοῦ θεοῦ
ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων. 34 καὶ προσκαλεσάμενοσ τὸν ὄχλον σὺν
τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖσ· εἴ τισ θέλει ὀπίσω μου ἐλ-

---

24 [c] αναβλ. ελεγεν 25 [c] ενεβλεπεν τηλαυγωσ 26 [c] απεστ. αυτον εισ τον οικ. αυτου | [c] μηδε εισ 27 αυτοισ: [ca]del, [cb]rest 28 οτι pr: [c] om

23 βλεπεισ 24 ειπεν: ελεγεν 25 εθηκεν | αποκατεστη κ. ενεβλεπεν τηλαυγωσ 26 αυτον ε. οικ. αυτου | μη: μηδε 27 καισαρειασ 28 ιωανην 29 om δε sec | om ο υι. τ. θεου 32 *παρησια | ο πετροσ αυτον

23 εξηγαγεν 24 αναβλ. ελεγε | ς[e] [1633] om οτι et ορω 25 οφθ. αυτ. και εποιησεν αυτον αναβλεψαι κ. αποκατεσταθη κ. ενεβλεψε τηλαυγωσ απαντασ 26 απεστ. αυτον εισ οικ. αυτου | μηδε εισ τ. κω. εισελθ. μηδε ειπησ τινι εν τη κωμη 27 καισαρειασ 28 οι δε απεκριθησαν ιωαννην | ηλιαν | οτι εισ: ενα 29 κ. αυτ. λεγει αυτοισ | om ο υι. τ. θεου 31 υπο: απο | om των sec et tert 33 τω πετρω λεγων 34 ει τισ: οστισ

θεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν ἑαυτοῦ καὶ
ἀκολουθείτω μοι. 35 ὃσ γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι,
ἀπολέσει αὐτήν· ὃσ δ' ἂν ἀπολέσει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν
ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, σώσει αὐτήν. 36 τί γὰρ ὠφελεῖ ἄν-
θρωποσ κερδῆσαι τὸν κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῆναι τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ; 37 τί γὰρ δοῖ ἄνθρωποσ ἀντάλλαγμα τῆσ ψυχῆσ αὐτοῦ;
38 ὃσ γὰρ ἐὰν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺσ ἐμοὺσ λόγουσ ἐν τῇ γε-
νεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώ-
που ἐπαισχυνθήσεται αὐτόν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸσ
αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων.

IX.

1 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσίν τινεσ τῶν
ὧδε ἑστώτων, οἵτινεσ οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕωσ ἂν ἴδωσιν
τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.
2 Καὶ μετὰ ἡμέρασ ἓξ παραλαμβάνει ὁ ἰησοῦσ τὸν πέτρον
καὶ τὸν ἰάκωβον καὶ τὸν ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺσ εἰσ ὄροσ
ὑψηλὸν λίαν κατ' ἰδίαν μόνουσ, καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν
αὐτῶν. 3 καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο στίλβοντα λευκὰ λίαν,
οἷα γναφεὺσ ἐπὶ τῆσ γῆσ οὐ δύναται οὕτωσ λευκᾶναι. 4 καὶ
ὤφθη αὐτοῖσ ἠλίασ σὺν μωϋσῇ, καὶ ἦσαν λαλοῦντεσ τῷ ἰησοῦ.
5 καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ πέτροσ λέγει τῷ ἰησοῦ· ῥαββεί, καλόν ἐστιν
ἡμᾶσ ὧδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν γ' σκηνάσ, σοὶ μίαν καὶ μωϋσεῖ
μίαν καὶ ἠλίᾳ μίαν. 6 οὐ γὰρ ᾔδει τί ἀπεκρίθη· ἔκφοβοι γὰρ
ἐγένοντο. 7 καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖσ, καὶ ἐγέ-
νετο ἐκ τῆσ νεφέλησ φωνή· οὗτόσ ἐστιν ὁ υἱόσ μου ὁ ἀγαπητόσ,

---

36 [c] ανθρωπον 37 [c] δω IX, 7 αγαπητοσ: [a] add εν ω ευδοκησα

34 σταυρ. αυτου 35 την εαυτου ψυ. σωσαι 36 ανθρωπον 37 ο ανθρωποσ | εαυτου IX, 1 ωδε των εστηκοτων 2 και ιωανην | om λιαν 4 ηλειασ | ** μωυσει | συνλαλουντεσ 5 τρεισ | ηλεια 6 αποκριθη 7 φωνη εκ τ. νεφ.

34 σταυρ. αυτου 35 γαρ αν | αν απολεση | ουτοσ σωσει 36 ωφελησει ανθρωπον εαν κερδηση | ζημιωθη 37 η τι δωσει 38 γαρ αν IX, 1 εστηκοτων 2 μεθ. ημ. | om λιαν 3 λιαν: add ωσ χιων | om ουτωσ 4 μωσει | συλλαλουντ. 5 ραββι | σκην. τρεισ | μωσει 6 τι λαληση· ησαν γαρ εκφοβ. 7 κ. ηλθε φων. εκ τ. νεφ. λεγουσα

ἀκούετε αὐτοῦ! [8] καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι οὐκέτι οὐδένα
εἶδον εἰ μὴ τὸν ἰησοῦν μόνον μεθ᾽ ἑαυτῶν. [9] καὶ καταβαινόν-
των αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρουσ, διεστείλατο αὐτοῖσ ἵνα μηδενὶ ἃ
εἶδον διηγήσωνται, εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν
ἀναστῇ. [10] καὶ τὸν λόγον ἐκράτησαν πρὸσ ἑαυτούσ, συνζητοῦν-
τεσ τί ἐστιν τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. [11] καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν
λέγοντεσ· ὅτι λέγουσιν οἱ φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖσ ὅτι
ἠλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; [12] ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖσ· ἠλίασ μὲν ἐλθὼν
πρῶτον ἀποκαταστάνει πάντα· καὶ πῶσ γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν
τοῦ ἀνθρώπου; ἵνα πολλὰ πάθῃ καὶ ἐξουθενωθῇ. [13] ἀλλὰ λέγω
ὑμῖν, καὶ ἠλίασ ἐλήλυθεν, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἤθελον,
καθὼσ γέγραπται ἐπ᾽ αὐτόν.
[14] Καὶ ἐλθόντεσ πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ εἶδον ὄχλον πολὺν περὶ
αὐτοὺσ καὶ γραμματεῖσ συνζητοῦντασ πρὸσ ἑαυτούσ. [15] καὶ
εὐθὺσ πᾶσ ὁ ὄχλοσ ἰδόντεσ αὐτὸν ἐξεθαμβήθησαν, καὶ προσ-
τρέχοντεσ ἠσπάζοντο αὐτόν. [16] καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούσ· τί συν-
ζητεῖτε πρὸσ ἑαυτούσ; [17] καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ εἷσ ἐκ τοῦ ὄχλου·
διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρόσ σε, ἔχοντα πνεῦμα ἄλα-
λον· [18] καὶ ὅπου αὐτὸν καταλάβῃ, ῥήσσει, καὶ ἀφρίζει καὶ
τρίζει τοὺσ ὀδόντασ καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπα τοῖσ μαθηταῖσ
σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι, καὶ οὐκ ἴσχυσαν. [19] ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ
αὐτοῖσ λέγει· ὦ γενεὰ ἄπιστοσ, ἕωσ πότε πρὸσ ὑμᾶσ ἔσομαι;
ἕωσ πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρὸσ ἐμέ. [20] καὶ ἤνεγκαν
αὐτὸν πρὸσ αὐτόν· καὶ ἰδὼν αὐτόν, τὸ πνεῦμα εὐθὺσ συνεσπά-
ραξεν αὐτόν, καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆσ γῆσ ἐκυλίετο ἀφρίζων. [21] καὶ

---

9 ει μη[a]: *om 12 [c] πρωτοσ αποκαθιστανι 13 [c] οτι και ηλ. | [c] επ. εν αυτω 14 [c] προσ αυτουσ 16 [a vid] πρ. αυτουσ, sed restitutum πρ. εαυτ. 18 [c] οπου εαν

8 μετα εαυτων ει μη τ. ιη. μον. 9 απο: εκ 11 om οι φαρισ. και | ηλειαν 12 ηλειασ | *αποκατιστανει, **αποκαθιστ. | εξουδενηθη 13 οτι και ηλειασ 14 *ειδαν | προσ αυτουσ 16 προσ αυτουσ 18 οπου εαν | ρησσει αυτον 19 προσ με

7 αυτου ακουετε 8 ει μη: αλλα 9 καταβαιν. δε | διηγησ. α ειδον 10 συζητ. 11 om οι φαρισ. και 12 ο δε αποκριθεισ ειπεν αυτ. | αποκαθιστα | εξουδενωθη 13 οτι και ηλ. | ηθελησαν 14 ελθων et ειδεν | συζητουντ. αυτοισ 15 ευθεωσ | ιδων α. εξεθαμβηθη 16 αυτουσ: τουσ γραμματεισ | συζητειτ. πρ. αύτουσ 17 αποκριθεισ εισ ε. τ. οχλ. ειπε 18 οπου αν | ρησσ. αυτον | τ. οδοντ. αυτου | ειπον 19 αποκρ. αυτω | προσ με 20 ευθεωσ το πν. εσπαραξεν

ἐπηρώτησεν τὸν πατέρα αὐτοῦ· πόσοσ χρόνοσ ἐστὶν ὡσ τοῦτο
γέγονεν αὐτῷ; ὁ δὲ εἶπεν· ἐκ παιδιόθεν. 22 καὶ πολλάκισ καὶ
εἰσ πῦρ αὐτὸν ἔβαλεν καὶ εἰσ ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλα
εἴ τι δύνῃ, βοήθησον ἡμῖν, σπλαγχνισθεὶσ ἐφ' ἡμᾶσ. 23 ὁ δὲ ἰη-
σοῦσ εἶπεν αὐτῷ· τὸ εἰ δύνῃ, πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι.
24 καὶ κράξασ ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου ἔλεγεν· πιστεύω, βοήθει
μου τῇ ἀπιστίᾳ. 25 ἰδὼν δὲ ὁ ἰησοῦσ ὅτι ἐπισυντρέχει ὁ ὄχλοσ,
ἐπετίμησεν τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ λέγων αὐτῷ· τὸ ἄλαλον
καὶ κωφὸν πνεῦμα, ἐπιτάσσω σοι, ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ καὶ μηκέτι
εἰσέλθῃσ εἰσ αὐτόν. 26 καὶ κράξασ καὶ πολλὰ σπαράξασ αὐτὸν
ἐξῆλθεν· καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρόσ, ὥστε τοὺσ πολλοὺσ λέγειν
ὅτι ἀπέθανεν. 27 ὁ δὲ ἰησοῦσ κρατήσασ τῆσ χειρὸσ αὐτοῦ ἤγει-
ρεν αὐτόν, καὶ ἀνέστη. 28 καὶ εἰσελθόντοσ αὐτοῦ εἰσ οἶκον, οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ κατ' ἰδίαν ἐπηρώτων αὐτόν· ὅτι ἡμεῖσ οὐκ
ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; 29 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· τοῦτο τὸ γένοσ
ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν εἰ μὴ ἐν προσευχῇ.

30 Κἀκεῖθεν ἐξελθόντεσ παρεπορεύοντο διὰ τῆσ γαλιλαίασ,
καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα τισ γνοῖ. 31 ἐδίδασκεν γὰρ τοὺσ μαθητὰσ
αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ ὅτι ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται
εἰσ χεῖρασ ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ ἀποκταν-
θεὶσ μετὰ τρεῖσ ἡμέρασ ἀναστήσεται. 32 οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα,
καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

33 Καὶ ἦλθον εἰσ καφαρναούμ. καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενοσ
ἐπηρώτα αὐτούσ· τί ἐν τῇ ὁδῷ διελογίζεσθε; 34 οἱ δὲ ἐσιώπων·
πρὸσ ἀλλήλουσ γὰρ διελέγχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ τίσ μείζων ἐστίν.

---

21 ωσ: [c]εξ ου 23 [c]δυνασαι 24 και: [c]ευθυσ 25 [c]εγω επιτασσω 26 αυτον: [corr]del, [corr]rest 29 προσευχη: [cb]add και νηστεια

21 ωσ: εωσ 22 αλλ ει 24 και: ευθυσ 25 om ὁ | εγω εγω (* *om sec) επιτασσω 26 om αυτον 28 *καθ 30 *επορευοντο 31 om αυτοισ 34 διελεχθησαν | om εστιν

21 om εκ 22 αυτον και εισ πυρ | αλλ ει τι δυνασαι 23 ει δυνασαι πιστευσαι 24 και ευθεωσ κραξ. | μετα δακρυων ελεγε· πιστευω κυριε 25 om ὁ | το πνευμ. το αλαλ. κ. κωφ. εγω σοι επιτασσ. 26 κραξαν | σπαραξαν | om τουσ 27 αυτον τησ χειροσ ηγ. 28 εισελθοντα αυτον | επηρωτ. αυτ. κατ ιδιαν 29 εν προσευχ. και νηστεια 30 και εκειθεν | γνω 31 τη τριτη ημερα 33 ηλθεν εισ καπερναουμ | προσ εαυτουσ διελογ. 34 διελεχθησαν | om εστιν

[35]καὶ καθίσασ ἐφώνησεν τοὺσ ιβ΄ καὶ λέγει αὐτοῖσ· εἴ τισ θέλει
πρῶτοσ εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατοσ καὶ πάντων διάκονοσ.
[36]καὶ λαβὼν παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ ἐναγκα-
λισάμενοσ αὐτὸ εἶπεν αὐτοῖσ· [37]ὃσ ἂν ἓν τῶν παιδίων τούτων
δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃσ ἐμὲ δέχεται,
οὐκ ἐμὲ δέχεται ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά με. [38]ἔφη αὐτῷ ὁ ἰω-
άννησ· διδάσκαλε, εἴδομέν τινα ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα
δαιμόνια, καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἠκολούθει ἡμῖν. [39]ὁ
δὲ ἰησοῦσ εἶπεν· μὴ κωλύετε αὐτόν· οὐδεὶσ γάρ ἐστιν ὃσ ποι-
ήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου καὶ δυνήσεται ταχὺ κακο-
λογῆσαί με· [40]ὃσ γὰρ οὐκ ἔστιν καθ᾽ ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἐστίν.
[41]ὃσ γὰρ ἐὰν ποτίσῃ ὑμᾶσ ποτήριον ὕδατοσ ἐν ὀνόματί μου,
ὅτι χριστοῦ ἐστέ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισ-
θὸν αὐτοῦ. [42]καὶ ὃσ ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων
τῶν πιστευόντων, καλόν ἐστιν αὐτῷ μᾶλλον εἰ περίκειται μύλοσ
ὀνικὸσ περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ βέβληται εἰσ τὴν θάλασσαν.
[43]καὶ ἐὰν σκανδαλίσῃ σε ἡ χείρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν· καλόν
ἐστίν σε κυλλὸν εἰσελθεῖν εἰσ τὴν ζωήν, ἢ τὰσ δύο χεῖρασ
ἔχοντα εἰσελθεῖν εἰσ τὴν γέενναν, εἰσ τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον.
[45]καὶ ἐὰν ὁ πούσ σου σκανδαλίζει σε, ἀπόκοψον αὐτόν· καλόν
ἐστίν σε εἰσ τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν κυλλὸν ἢ χωλόν, ἢ τοὺσ δύο
πόδασ ἔχοντα εἰσ τὴν γέενναν βληθῆναι. [47]καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμόσ
σου σκανδαλίζῃ σε, ἔκβαλε αὐτόν· καλόν σε ἐστὶν μονόφθαλ-

---

41 [c] om μου | χριστου[c]: [*]εμον (ex εμοι ortum?) 43 [c] εχοντα απελθειν | εισ τ. π. τ. ασβ.: [corr]del, [corr]rest

35 δωδεκα 37 των τοιουτων παιδιων | και οσ αν εμε δεχηται 38 ιωανησ 41 γαρ αν | om μου 42 πιστευοντ. εισ εμε 43 εχοντα απελθειν 45 σκανδαλιζη | εισελθειν εισ τ. ζω. χωλον η τουσ | βληθην. εισ τ. γε.

35 δωδεκα 37 οσ εαν εν τ. τοιουτων παιδιων | κ. οσ εαν εμε δεξηται 38 απεκριθη δε αυτω ο ιω. λεγων | ς om εν | δαιμον. οσ ουκ ακολουθει ημιν κ. εκωλυσαμεν α. οτ. ο. ακολουθει ημιν 40 καθ υμων υπ. υμων 41 γαρ αν | εν τω ονομ. | om οτι sec 42 om τουτων | τ. πιστ. εισ εμε | λιθοσ μυλικοσ 43 σκανδαλιζη | καλ. σοι εστι κυ. εισ τ. ζω. εισελθ. | εχοντα απελθειν | ασβεστον: add [44] οπου ο σκωληξ αυτων ου τελευτα και το πυρ ου σβεννυται 45 σκανδαλιζη | εστι σοι εισελθ. εισ τ. ζω. | om κυλλ. η | βληθ. εισ τ. γεενν. εισ το πυρ το ασβεστον· [46] οπου ο σκωληξ αυτων ου τελευτα και το πυρ ου σβεννυται 47 καλ. σοι εστι

μον εἰσελθεῖν εἰσ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ δύο ὀφθαλμοὺσ
ἔχοντα βληθῆναι εἰσ τὴν γέενναν, 48 ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ
τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. 49 πᾶσ γὰρ ἐν πυρὶ ἁλισθή-
σεται. 50 καλὸν τὸ ἅλασ· ἐὰν δὲ τὸ ἅλα ἄναλον γένηται, ἐν
τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖσ ἅλα, καὶ εἰρηνεύετε ἐν
ἀλλήλοισ.

X.

1 Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰσ ἔρχεται εἰσ τὰ ὅρια τῆσ ἰουδαίασ
καὶ πέραν τοῦ ἰορδάνου, καὶ συνπορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸσ
αὐτόν, καὶ ὡσ εἰώθει πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούσ. 2 καὶ προσελ-
θόντεσ οἱ φαρισαῖοι ἐπηρώτων αὐτὸν εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα
ἀπολῦσαι, πειράζοντεσ αὐτόν. 3 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ·
τί ὑμῖν ἐνετείλατο μωϋσῆσ; 4 οἱ δὲ εἶπαν· ἐπέτρεψεν μωϋσῆσ
βιβλίον ἀποστασίου γράψαι καὶ ἀπολῦσαι. 5 ὁ δὲ ἰησοῦσ εἶπεν
αὐτοῖσ· πρὸσ τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐν-
τολὴν ταύτην. 6 ἀπὸ δὲ ἀρχῆσ κτίσεωσ ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποί-
ησεν αὐτούσ· 7 ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωποσ τὸν πατέρα
αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, 8 καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰσ σάρκα
μίαν· ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία. 9 ὃ οὖν ὁ θεὸσ
συνέζευξεν, ἄνθρωποσ μὴ χωριζέτω. 10 καὶ εἰσ τὴν οἰκίαν πάλιν
οἱ μαθηταὶ περὶ τούτων ἐπηρώτων αὐτόν. 11 καὶ λέγει αὐτοῖσ·
ὃσ ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοι-
χᾶται ἐπ' αὐτήν· 12 καὶ ἐὰν αὕτη ἀπολύσασα τὸν ἄνδρα αὐ-
τῆσ γαμήσῃ ἄλλον, μοιχᾶται.
13 Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία, ἵνα αὐτῶν ἅψηται· οἱ δὲ

---

47 εισελθειν^c: *om 50 αλα bis: ^c αλασ X, 7 ανθρωποσ: cod ανθρωπω

47 εισ γεενναν 49 om εν 50 το αλασ αναλον X, 2 om οι 7 om αυτου sec 8 μια σαρξ 10 περι τουτου

47 γεενναν του πυροσ 49 om εν | αλισθησ.: add και πασα θυσια αλι αλισθησεται 50 αλα bis: αλασ X, 1 κακειθεν | ιουδ. δια του περαν | συμπορευοντ. | 2 επηρωτησαν 3 μωσησ 4 ειπον | μωσησ επετρεψ. 5 και αποκριθεισ ο ιησουσ 6 αυτουσ ο θεοσ 7 κ. τ. μητερα, και προσκολληθησεται προσ την γυναικα αυτου 10 εν τη οικια | οι μαθ. αυτου περι του αυτου επηρωτησαν αυτ. 11 οσ εαν 12 κ. εαν γυνη απολυση τ. α. αυτ. και γαμηθη αλλω 13 αψητ. αυτ.

μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖσ. [14] ἰδὼν δὲ ὁ ἰησοῦσ ἠγανάκτησεν
καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρόσ με καὶ μὴ
κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.
[15] ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃσ ἂν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ
ὡσ παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰσ αὐτήν. [16] καὶ ἐναγκαλισάμενοσ
αὐτὰ κατευλόγει, τιθεὶσ τὰσ χεῖρας ἐπ᾽ αὐτά.

[17] Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰσ ὁδόν, προσδραμὼν εἶσ καὶ
γονυπετήσασ αὐτὸν ἐπηρώτα αὐτόν· διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποι-
ήσω ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; [18] ὁ δὲ ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ·
τί με λέγεισ ἀγαθόν; οὐδεὶσ ἀγαθὸσ εἰ μὴ εἷσ ὁ θεόσ. [19] τὰσ
ἐντολὰσ οἶδασ· μὴ φονεύσῃσ, [μὴ μοιχεύσῃσ,] μὴ κλέψῃσ, μὴ
ψευδομαρτυρήσῃσ, μὴ ἀποστερήσῃσ, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ
τὴν μητέρα σου. [20] ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ· διδάσκαλε, ταῦτα πάντα
ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητόσ μου. [21] ὁ δὲ ἰησοῦσ ἐμβλέψασ αὐτῷ
ἠγάπησεν αὐτὸν καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἔτι ἕν σε ὑστερεῖ· ὕπαγε,
ὅσα ἔχεισ πώλησον καὶ δὸσ τοῖσ πτωχοῖσ, καὶ ἕξεισ θησαυρὸν
ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. [22] ὁ δὲ στυγνάσασ ἐπὶ τῷ
λόγῳ ἀπῆλθεν λυπούμενοσ· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. [23] καὶ
περιβλεψάμενοσ ὁ ἰησοῦσ ἔλεγεν τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· πῶσ
δυσκόλωσ οἱ τὰ χρήματα ἔχοντεσ εἰσ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ
εἰσελεύσονται. [24] οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖσ λόγοισ αὐ-
τοῦ. ὁ δὲ ἰησοῦσ πάλιν ἀποκριθεὶσ λέγει αὐτοῖσ· τέκνα, πῶσ
δύσκολόν ἐστιν εἰσ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν· [25] εὐκο-
πώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τρήματοσ ῥαφίδοσ εἰσελθεῖν, ἢ
πλούσιον εἰσ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. [26] οἱ δὲ περισσῶσ
ἐξεπλήσσοντο, λέγοντεσ πρὸσ αὐτόν· καὶ τίσ δύναται σωθῆναι;

---

19 μη μοιχ.[a]: *om | σου sec: [c] om 23 [c] λεγει 25 τρηματοσ: [c] τρυμαλιασ

14 om και sec 19 αποστερησῃσ: in marg suppletum | om σου sec 21 om ετι | om τοισ 23 λεγει 25 δια τησ τρυμαλιασ τησ ραφ. εισελθ. (διελθ.?)

13 επετιμων τοισ προσφερουσιν 15 οσ εαν 16 εν. αυτ. τιθεισ τ. χ. ε. αυτ. ηυλογει αυτα 19 μη μοιχ. μη φονευσ. | om σου sec 20 ο δε αποκριθεισ ειπεν αυτω 21 om ετι | σε: σοι | ακολ. μοι: add αρασ τον σταυρον 23 λεγει 24 δυσκολ. εστιν: add τουσ πεποιθοτασ επι τοισ χρημασιν 25 δια τησ τρυμαλιασ τησ ραφ. διελθειν 26 λεγοντ. πρ. εαυτουσ

27 ἐμβλέψας αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν· παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον,
ἀλλ' οὐ παρὰ θεῷ· πάντα γὰρ δυνατὰ παρὰ τῷ θεῷ. 28 ἤρξατο
λέγειν ὁ πέτροσ αὐτῷ· ἰδοὺ ἡμεῖσ ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκο-
λουθήσαμέν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; 29 ἔφη αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ·
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδείσ ἐστιν ὃσ ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ ἀδελφοὺσ ἢ
ἀδελφὰσ ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺσ ἕνεκεν τοῦ εὐ-
αγγελίου, 30 ἐὰν μὴ ἀπολάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ
καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.
31 πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.

32 Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντεσ εἰσ ἱεροσόλυμα, καὶ ἦν
προάγων αὐτοὺσ ὁ ἰησοῦσ, καὶ ἐθαμβοῦντο, οἱ δὲ ἀκολουθοῦν-
τεσ ἐφοβοῦντο. καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺσ ιβ' ἤρξατο αὐτοῖσ
λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν, 33 ὅτι ἰδοὺ ἀναβαίνομεν
εἰσ ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖσ
ἀρχιερεῦσι, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ, καὶ παραδώσου-
σιν αὐτὸν τοῖσ ἔθνεσιν, 34 καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ καὶ ἐμπτύ-
σουσιν αὐτῷ καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν καὶ ἀποκτενοῦσιν, καὶ
μετὰ τρεῖσ ἡμέρας ἀναστήσεται.

35 Καὶ παραπορεύονται αὐτῷ ἰάκωβοσ καὶ ἰωάννησ, οἱ υἱοὶ
ζεβεδαίου, λέγοντεσ αὐτῷ· διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὃ ἐὰν αἰ-
τήσωμέν σε ποιήσῃσ ἡμῖν. 36 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· τί θέλετέ με

---

27 ειπεν: [c] λεγει 29 αγρουσ: [c] add ενεκεν εμου και 30 τουτω: [a] add οικιασ και αδελφουσ και αδελφασ και μητερα και ([c] suppl πατερα και) τεκνα ([c] add insuper και αγρουσ μετα διωγμων) 33 αρχιερευσι: [c] add και τοισ γραμματευσιν 34 εμπτυσουσιν[c]: *εμπτυουσιν 35 [c] προσπορευοντ. 35—37 ινα ο εαν usq δοσ ημιν[c]: *om

27 ειπεν: λεγει | om τω (?) 28 om τι αρ. ε. ημ. 29 om αυτω | η μητερ. η πατερ. | ενεκεν εμου και (**add ενεκεν) του ευαγγ. 30 λαβη | τουτω: add οικιασ και αδελφουσ και αδελφασ και μητερασ και τεκνα και αγρουσ μετα διωγμων | αιωνιαν 32 δωδεκα 33 τ. αρχιερευσιν και τοισ γραμματευσιν 35 προσπορ. | ιωανησ | οι δυο υιοι | αιτησωμεν

27 εμβλεψ. δε | ειπεν: λεγει | α. ου παρ. τω θεω | δυνατα εστιν 28 και ηρξατο ο πετρ. λεγ. αυτω | om τι αρ. ε. ημ. 29 αποκριθεισ δε ο ιησ. ειπεν | μητερα: add η γυναικα | ενεκεν εμου και του ευαγγ. 30 λαβη | τουτω: add οικιασ και αδελφουσ και αδελφασ και μητερασ και τεκνα και αγρουσ μετα διωγμων 31 και οι εσχατ. 32 οι δε: και | δωδεκα 33 αρχιερ. και τοισ γραμματευσι 34 κ. μαστιγ. αυτ. κ. εμπτυσ. αυτω | αποκτενουσ.: add αυτον | τη τριτη ημερα 35 προσπορευοντ. | om αυτω | αιτησωμεν | om σε

ποιήσω ὑμῖν; 37 οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· δὸσ ἡμῖν ἵνα εἶσ σου ἐκ
δεξιῶν καὶ εἶσ σου ἐξ εὐωνύμων καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου.
38 ὁ δὲ ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε
πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, ἢ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι
βαπτισθῆναι; 39 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· δυνάμεθα. ὁ δὲ ἰησοῦσ εἶπεν
αὐτοῖσ· τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ
βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε· 40 τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου ἢ
ἐξ εὐωνύμων οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ᾽ οἷσ ἡτοίμασται ὑπὸ
τοῦ πατρόσ μου. 41 καὶ ἀκούσαντεσ οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν
καὶ περὶ ἰακώβου καὶ ἰωάννου. 42 καὶ προσκαλεσάμενοσ αὐτοὺσ
ἰησοῦσ λέγει αὐτοῖσ· οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντεσ ἄρχειν τῶν ἐθνῶν
κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ βασιλεῖσ κατεξουσιάζουσιν
αὐτῶν. 43 οὐχ οὕτωσ δέ ἐστιν ἐν ὑμῖν· ἀλλ᾽ ὃσ ἂν θέλῃ μέγασ
γενέσθαι ἐν ὑμῖν, ἔστω ὑμῶν διάκονοσ, 44 καὶ ὃσ ἂν θέλῃ ἐν
ὑμῖν εἶναι πρῶτοσ, ἔσται πάντων δοῦλοσ. 45 καὶ γὰρ ὁ υἱὸσ τοῦ
ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦ-
ναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

46 Καὶ ἔρχονται εἰσ ἰεριχώ. καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ
ἰερειχὼ καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ ὄχλου ἱκανοῦ, ο υἱὸσ τι-
μαίου βαρτιμαῖοσ τυφλὸσ καὶ προσαίτησ ἐκάθητο παρὰ τὴν
ὁδόν. 47 καὶ ἀκούσασ ὅτι ἰησοῦσ ὁ ναζωραῖόσ ἐστιν, ἤρξατο
κράζειν καὶ λέγειν· υἱὲ δαυεὶδ ἰησοῦ, ἐλέησόν με. 48 καὶ ἐπετί-
μων αὐτῷ πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν·
υἱὲ δαυείδ, ἐλέησόν με. 49 καὶ στὰσ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν· φωνήσατε

---

36 με ποιησω [ca]: [cb]? με ποιησαι[vid] 40 υπ. τ. πατρ. μου: [corr]del, [corr]rest 42 [c] ο ιησουσ

37 ειπαν | και εισ εξ αριστερων 39 *δυνομεθα 40 om υπ. τ. πατρ. μου 41 om και sec | ιωανου 42 ο ιησουσ | βασιλεισ: μεγαλοι αυτων 43 εστω: εσται 46 εισ ιερειχω, sed *om κ. ερχοντ. ε. ιερ. | τειμαιου βαρτειμαιοσ | τυφλοσ προσαιτησ 47 ιησ. εστιν ο ναζαρηνοσ 48 επετ. αυτον

36 θελ. ποιησαι με 37 εισ εκ δεξ. σου κ. εισ εξ ευ. σου 38 η το: και το 39 ειπον | το μεν ποτηρ. 40 και εξ ευων. μου | om υπ. τ. πατρ. μου 41 om και sec 42 ο δε ιησ. προσκαλεσ. αυτ. | βασιλεισ: μεγαλοι αυτων 43 εστιν: εσται | οσ εαν θε. γεν. μεγ. | εσται διακ. υμων 44 οσ εαν θε. υμων γενεσθαι πρωτ. 46 απο ιεριχω | om ὁ | ο τυφλοσ εκαθ. π. τ. οδ. προσαιτων 47 ο υιοσ δαβιδ 48 δαβιδ 49 ειπεν αυτον φωνηθηναι

αὐτόν. καὶ φωνοῦσι τὸν τυφλὸν λέγοντεσ αὐτῷ· θάρσει, ἔγειρε,
φωνεῖ σε. 50 ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, ἀναπηδήσασ
ἦλθεν πρὸσ τὸν ἰησοῦν. 51 καὶ ἀποκριθεὶσ αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν·
τί σοι θέλεισ ποιήσω; ὁ δὲ τυφλὸσ εἶπεν αὐτῷ· ῥαββουνί, ἵνα
ἀναβλέψω. 52 ὁ δὲ ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ· ὕπαγε, ἡ πίστισ σου
σέσωκέν σε. καὶ εὐθὺσ ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ἐν
τῇ ὁδῷ.

XI.

1 Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰσ ἱεροσόλυμα, εἰσ βηθφαγὴ καὶ εἰσ
βηθανίαν πρὸσ τὸ ὄροσ τῶν ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθη-
τῶν αὐτοῦ 2 καὶ λέγει αὐτοῖσ· ὑπάγετε εἰσ τὴν κώμην, καὶ
εὐθὺσ εἰσπορευόμενοι εἰσ αὐτὴν εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ'
ὃν οὐδεὶσ ἀνθρώπων οὔπω ἐκάθισεν· λύσατε αὐτὸν καὶ φέρετε.
3 καὶ ἐάν τισ ὑμῖν εἴπῃ· τί ποιεῖτε τοῦτο; εἴπατε ὅτι ὁ κύριοσ
αὐτοῦ χρείαν ἔχει, καὶ εὐθὺσ αὐτὸν ἀποστέλλει πάλιν ὧδε.
4 καὶ ἀπῆλθον καὶ εὗρον τὸν πῶλον δεδεμένον πρὸσ τὴν θύραν
ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφόδου, καὶ λύουσιν αὐτόν. 5 καί τινεσ τῶν ἐκεῖ
ἑστηκότων ἔλεγον αὐτοῖσ· τί ποιεῖτε λύοντεσ τὸν πῶλον; 6 οἱ
δὲ εἶπον αὐτοῖσ καθὼσ εἶπεν ὁ ἰησοῦσ· καὶ ἀφῆκαν αὐτούσ.
7 καὶ ἄγουσιν τὸν πῶλον πρὸσ τὸν ἰησοῦν, καὶ ἐπιβάλλουσιν
αὐτῶν τὰ ἱμάτια αὐτῷ, καὶ ἐκάθισαν ἐπ' αὐτόν. 8 καὶ πολλοὶ
τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν εἰσ τὴν ὁδόν, ἄλλοι δὲ στιβάδασ
κόψαντεσ ἐκ τῶν ἀγρῶν. 9 καὶ οἱ προάγοντεσ καὶ οἱ ἀκολου-

---

52 [ca] και ο ιησ., sed [cb] rursus ο δε ιησ. XI, 2 κωμην: [cb] add την κατεναντι υμων 7 αγουσιν: [c] φερουσιν | [c] αυτω τα ιματια αυτων

51 ραββουνει 52 και ο ιησ. XI, 1 *βηδφ., **βηθσφαγη | om εισ tert | το ελαιων 2 κωμην την κατεναντι υμων | ουδ. ουπω ανθρ. 3 om οτι | αποστελλ. παλ. αυτ. 4 om τον et την 7 αγουσιν: φερουσιν | αυτω τα ιματ. εαυτων | εκαθισεν 8 τ. ιματ. εαυτων

49 εγειραι 50 αναπηδ.: αναστασ 51 αποκρ. λεγει αυτω ο ιησ. | τι θελ. ποιησω σοι | ραββονι 52 ευθεωσ | ηκολ. τω ιησου εν XI, 1 ιερουσαλημ | om εισ tert 2 κωμην την κατεναντι υμων | ευθεωσ | om ουπω | κεκαθικε | λυσαντεσ αυτον αγαγετε 3 ευθεωσ αυτον αποστελει ωδε 4 απηλθ. δε 6 ειπεν: ενετειλατο 7 ηγαγον | επεβαλον αυτω τα ιμ. αυτων | εκαθισεν επ αυτω 8 πολλοι δε | στοιβαδασ εκοπτον εκ των δενδρων και εστρωννυον εισ την οδον

θοῦντεσ ἔκραζον· ὡσαννά, εὐλογημένοσ ὁ ἐρχόμενοσ ἐν ὀνόματι
κυρίου· [10] εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία τοῦ πατρὸσ ἡμῶν
δαυείδ, ὡσαννὰ ἐν τοῖσ ὑψίστοισ. [11] καὶ εἰσῆλθεν εἰσ ἱεροσόλυμα
εἰσ τὸ ἱερόν· καὶ περιβλεψάμενοσ πάντα, ὀψὲ ἤδη οὔσησ τῆσ
ὥρασ, ἐξῆλθεν εἰσ βηθανίαν μετὰ τῶν ιβ΄.

[12] Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ βηθανίασ ἐπεί-
νασεν. [13] καὶ ἰδὼν συκῆν μίαν ἀπὸ μακρόθεν ἔχουσαν φύλλα,
ἦλθεν εἰ ἄρα τι εὑρήσει ἐν αὐτῇ, καὶ ἐλθὼν ἐπ᾽ αὐτὴν οὐδὲν
εὗρεν εἰ μὴ φύλλα· ὁ γὰρ καιρὸσ οὐκ ἦν σύκων. [14] καὶ ἀπο-
κριθεὶσ εἶπεν αὐτῇ μηκέτι εἰσ τὸν αἰῶνα ἐκ σοῦ μηδεὶσ καρ-
πὸν φάγοι. καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. [15] καὶ ἔρχονται εἰσ
ἱεροσόλυμα. καὶ εἰσελθὼν εἰσ τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺσ
πωλοῦντασ καὶ τοὺσ ἀγοράζοντασ ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰσ τραπέ-
ζασ τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψεν καὶ τὰσ καθέδρασ τῶν πω-
λούντων τὰσ περιστεράσ, [16] καὶ οὐκ ἤφιεν ἵνα τισ διενέγκῃ
σκεῦοσ διὰ τοῦ ἱεροῦ, [17] καὶ ἐδίδασκεν καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· οὐ
γέγραπται ὅτι ὁ οἶκόσ μου οἶκοσ προσευχῆσ κληθήσεται πᾶσιν
τοῖσ ἔθνεσιν; ὑμεῖσ δὲ ἐποιήσατε αὐτὸν σπήλαιον λῃστῶν. [18] καὶ
ἤκουσαν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ γραμματεῖσ, καὶ ἐζήτουν πῶσ αὐ-
τὸν ἀπολέσωσιν· ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτόν, πᾶσ γὰρ ὁ ὄχλοσ ἐξ-
επλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. [19] καὶ ὅταν ὀψὲ ἐγένετο, ἐξ-
επορεύετο ἔξω τῆσ πόλεωσ. [20] καὶ παρεπορεύετο πρωΐ, καὶ ἴδον
τὴν συκῆν ἐξηραμμένην ἐκ ῥιζῶν. [21] καὶ ἀναμνησθεὶσ ὁ πέτροσ
λέγει αὐτῷ· ῥαββεί, ἴδε ἡ συκῆ ἣν κατηράσω ἐξήρανται.
[22] καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ ἰησοῦσ λέγει αὐτοῖσ· εἰ ἔχετε πίστιν θεοῦ,

---

12 επεινασεν [a]: *om 15 κατεστρεψεν: [c] post περιστερ. transpon 20 [c] κ. παραπορευομενοι πρωι ιδον

11 οψιασ ηδη | om τησ ωρασ | δωδεκα 13 om μιαν 15 κατεστρεψ. post περιστερ. pon 17 om αυτοισ | πεποιηκατε 18 εξεπλησσετο 19 εξεπορευοντο 20 παραπορευομενοι πρωι ειδον 22 om ει

9 εκραζον λεγοντεσ 10 βασιλεια: add εν ονοματι κυριου | δαβιδ 11 εισ ιεροσ. ο ιησουσ και εισ | οψιασ | δωδεκα 13 om μιαν et απο | ευρησει τι | ου γαρ ην καιροσ συκ. 14 αποκριθ. ο ιησουσ | εκ σου εισ τ. αιω. | ς[e] ουδεισ 15 εισελθων ο ιησουσ | om τουσ sec | κατεστρ. post περιστ. pon 17 εδιδ. λεγων αυτοισ 18 οι γραμμ. κ. οι αρχιερ. | απολεσουσιν | οτι πασ | εξεπλησσετο 19 και οτε 20 κ. πρωι παραπορευομενοι ειδον 21 ραββι 22 om ὁ | om ει

[23] ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃσ ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει τούτῳ· ἄρθητι καὶ βλή-
θητι εἰσ τὴν θάλασσαν, καὶ μὴ διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ,
ἀλλὰ πιστεύῃ ὅτι ὃ λαλεῖ γίνεται, ἔσται αὐτῷ. [24] διὰ τοῦτο
λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα προσεύχεσθε καὶ αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι
ἐλάβετε, καὶ ἔσται ὑμῖν. [25] καὶ ὅταν στῆτε προσευχόμενοι,
ἀφίετε εἴ τι ἔχετε κατά τινοσ, ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖσ
οὐρανοῖσ ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

[27] Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰσ ἱεροσόλυμα. καὶ ἐν τῷ ἱερῷ περι-
πατοῦντοσ αὐτοῦ, ἔρχονται πρὸσ αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ
γραμματεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι, [28] καὶ ἔλεγον αὐτῷ· ἐν ποίᾳ
ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖσ; ἢ τίσ σοι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν ταύτην
ἵνα ταῦτα ποιῇσ; [29] ὁ δὲ ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· ἐπερωτήσω
ὑμᾶσ κἀγὼ ἕνα λόγον, καὶ ἀποκρίθητέ μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν
ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. [30] τὸ βάπτισμα τὸ ἰωάννου πόθεν ἦν;
ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ἀποκρίθητέ μοι. [31] καὶ προσελογί-
ζοντο πρὸσ ἑαυτοὺσ λέγοντεσ· ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ·
διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; [32] ἀλλὰ εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώ-
πων; ἐφοβοῦντο τὸν ὄχλον· πάντεσ γὰρ εἶχον τὸν ἰωάννην ὅτι
προφήτησ ἦν. [33] καὶ ἀποκριθέντεσ τῷ ἰησοῦ λέγουσιν· οὐκ οἴ-
δαμεν. καὶ ὁ ἰησοῦσ λέγει αὐτοῖσ· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ
ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

XII.

[1] Καὶ ἤρξατο αὐτοῖσ ἐν παραβολαῖσ λαλεῖν. ἀμπελῶνα ἄν-
θρωποσ ἐφύτευσεν, καὶ περιέθηκεν φραγμὸν καὶ ὤρυξεν ὑπο-

---

29 και sec: [c] καγω 31 [ca] διελογιζοντο, sed restitutum προσελογ. 32 [c] απαντεσ | [c] τ. ιωανν. οντωσ οτι

23 οτι οσ αν 25 οταν στηκητε 29 om καγω 30 ιωανου | om ποθεν ην | εξ ουρ. ην η εξ 31 διελογιζοντο 32 αλλ ειπωμεν | απαντεσ | τ. ιωανην οντωσ οτι

23 αμην γαρ λε. υμ. οτι οσ | πιστευση οτι α λεγει | εστ. αυτω: add ο εαν ειπη 24 οσα αν προσευχομενοι αιτ. | λαμβανετε 25 στηκητε | τ. παρ. υμων: add [26] ει δε υμεισ ουκ αφιετε, ουδε ο πατηρ υμων ο εν τοισ ουρανοισ αφησει τα παραπτωματα υμων 28 λεγουσιν | και τισ σοι την εξ. ταυ. εδωκ. 29 ο δε ιησ. αποκριθεισ 30 om το sec | om ποθεν ην | εξ ουρ. ην η 31 ελογιζοντο 32 αλλ εαν ειπ. | τον λαον· απαντεσ | οτι οντωσ 33 λεγουσι τω ιησου | κ. ο ιησ. αποκριθεισ XII, 1 λεγειν | εφυτ. ανθρ.

λήνιον καὶ ᾠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖσ,
καὶ ἀπεδήμησεν. 2 καὶ ἀπέστειλεν πρὸσ τοὺσ γεωργοὺσ τῷ
καιρῷ δοῦλον, ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν λάβοι ἀπὸ τῶν καρπῶν
τοῦ ἀμπελῶνοσ. 3 καὶ λαβόντεσ αὐτὸν ἔδειραν καὶ ἀπέστειλαν
κενόν. 4 καὶ πάλιν ἀπέστειλεν πρὸσ αὐτοὺσ ἄλλον· κἀκεῖνον
ἐκεφαλίωσαν καὶ ἠτίμασαν. 5 καὶ ἄλλον ἀπέστειλεν· κἀκεῖνον
ἀπέκτειναν, καὶ πολλοὺσ ἄλλουσ, οὓσ μὲν δέροντεσ, οὓσ δὲ
ἀποκτέννοντεσ. 6 ἔτι ἕνα εἶχεν υἱὸν ἀγαπητόν· ἀπέστειλεν αὐ-
τὸν ἔσχατον πρὸσ αὐτούσ, λέγων ὅτι ἐντραπήσονται τὸν υἱόν
μου. 7 ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ πρὸσ ἑαυτοὺσ εἶπαν ὅτι οὗτόσ ἐστιν
ὁ κληρονόμοσ· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ
κληρονομία. 8 καὶ λαβόντεσ ἀπέκτειναν αὐτὸν καὶ ἐξέβαλον
ἔξω τοῦ ἀμπελῶνοσ. 9 τί οὖν ποιήσει ὁ κύριοσ τοῦ ἀμπελῶνοσ;
ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺσ γεωργούσ, καὶ δώσει τὸν ἀμπε-
λῶνα ἄλλοισ. 10 οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε· λίθον ὃν
ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντεσ, οὗτοσ ἐγενήθη εἰσ κεφαλὴν
γωνίασ· 11 παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν
ὀφθαλμοῖσ ἡμῶν; 12 καὶ ἐζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι, καὶ ἐφοβή-
θησαν τὸν ὄχλον· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸσ αὐτοὺσ τὴν παραβολὴν
εἶπεν. καὶ ἀφέντεσ αυτὸν ἀπῆλθον.

13 Καὶ ἀποστέλλουσιν πρὸσ αὐτὸν τινὰσ τῶν φαρισαίων καὶ
τῶν ἡρωδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσιν λόγῳ. 14 καὶ ἐλθόντεσ
λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴσ εἶ, καὶ οὐ μέ-
λει σοι περὶ οὐδενόσ· οὐ γὰρ βλέπεισ εἰσ πρόσωπον ἀνθρώπων,
ἀλλ' ἐπ' ἀληθείασ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεισ· ἔξεστιν δοῦναι
κῆνσον καίσαρι ἢ οὔ; δῶμεν ἢ μὴ δῶμεν; 15 ὁ δὲ ἰδὼν αὐτῶν

---

2 ᶜ λαβη 4 αλλον: ᶜ add δουλον 4 εκεφαλιωσαν (ut etiam BL): non mutatum 5 ᶜ αποκτιννυντεσ 15 ιδων: ᶜ ιδωσ

1 εξεδοτο 2 λαβη 4 αλλον δουλον | εκεφαλιωσαν non correctum 5 αποκτεννυντεσ (bent et mai, -ο- bir) 8 εξεβαλαν αυτον 9 om ουν 15 ειδωσ

1 εξεδοτο 2 λαβη | του καρπου 3 οι δε λαβοντ. 4 αλλον δουλον | κακειν. λιθοβολησαντεσ εκεφαλαιωσαν κ. απεστειλαν ητιμωμενον 5 κ. παλιν αλλ. | τουσ μεν et τουσ δε | αποκτεινοντεσ 6 ετι ουν εν. υι. εχων αγαπ. αυτου απεστ. και αυτ. πρ. αυτ. εσχατ. 7 ειπον πρ. εαυτ. 8 αυτ. απεκτ. 14 οι δε ελθοντ. | κησν. καισ. δουν. 15 ειδωσ

τὴν ὑπόκρισιν εἶπεν αὐτοῖσ· τί με πειράζετε; φέρετέ μοι δηνά-
ριον ὧδε ἵνα ἴδω. [16] οἱ δὲ ἤνεγκαν. καὶ λέγει αὐτοῖσ· τίνοσ η
εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· καίσαροσ. [17] ο
δὲ ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· τὰ καίσαροσ ἀπόδοτε καίσαρι, καὶ τα
τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. καὶ ἐξεθαύμαζον ἐπ' αὐτῷ.

[18] Καὶ ἔρχονται σαδδουκαῖοι πρὸσ αὐτόν, οἵτινεσ λέγουσιν
ἀνάστασιν μὴ εἶναι, καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντεσ· [19] διδάσ-
καλε, μωϋσῆσ ἔγραψεν ἡμῖν ὅτι ἐάν τινοσ ἀδελφὸσ ἀποθάνῃ
καὶ καταλείψῃ γυναῖκα καὶ μὴ ἀφῇ τέκνα, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελ-
φὸσ αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ
αὐτοῦ. [20] ζʹ ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ εἷσ ἔλαβεν γυναῖκα, καὶ ἀπο-
θνήσκων οὐκ ἀφῆκεν σπέρμα. [21] καὶ ὁ δεύτεροσ ἔλαβεν αὐτήν,
καὶ ἀπέθανεν μὴ καταλιπὼν σπέρμα· καὶ ὁ τρίτοσ ὡσαύτωσ
[22] καὶ οἱ ἑπτὰ οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα. ἔσχατον πάντων καὶ η
γυνὴ ἀπέθανεν. [23] ἐν τῇ ἀναστάσει τίνοσ αὐτῶν ἔσται γυνή; οἱ
γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. [24] ἔφη αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· οὐ διὰ
τοῦτο πλανᾶσθε, μὴ εἰδότεσ τὰσ γραφὰσ μηδὲ τὴν δύναμιν
τοῦ θεοῦ; [25] ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε γαμοῦσιν
οὔτε γαμίζονται, ἀλλ' εἰσὶν ὡσ ἄγγελοι ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ. [26] περὶ
δὲ τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ μωϋ-
σέωσ ἐπὶ τοῦ βάτου πῶσ εἶπεν αὐτῷ ὁ θεὸσ λέγων· ἐγὼ ο θεὸσ
ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸσ ἰσὰκ καὶ ὁ θεὸσ ἰακώβ; [27] οὐκ ἔστιν ὁ θεὸσ
νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων· πολὺ πλανᾶσθε.

---

15 ωδε: [c] om 19 [ca] τεκνον, [cb] rursus τεκνα 20 ησαν: [a] add παρ ημιν, [c] rursus del | ο εισ: [a] ο πρωτοσ 22 αφηκαν [c]: *αφηκεν 25 ουτ. γαμουσιν [a]: *om 26 [c] ισαακ

15 om ωδε 17 om αυτοισ 19 καταλιπη | τεκνον 20 επτα | εισ: πρωτοσ 25 οι αγγελοι οι 26 και θεοσ ισαακ και θεοσ 27 om ὁ

15 om ωδε 16 ειπον 17 και αποκριθεισ ο ιησ. ειπ. αυτ. | αποδ. τα καισαροσ καισαρι | εθαυμασαν 18 επηρωτησαν 19 μωσησ | καταλιπη | τεκνα μη αφη | τ. γυναικα: add αυτου 20 επτα (s[e] add ουν) αδ. | ο πρωτοσ 21 κ. απεθ. και ουδε αυτοσ αφηκε σπερμ. 22 και ελαβον αυτην οι επτα και ουκ αφ. σπ. εσχατη π. απεθ. και η γυ. 23 εν τη ουν αναστ. οταν αναστωσι 24 και αποκριθεισ ο ιησ. ειπ. αυτοισ 25 γαμιζονται: γαμισκονται | οι εν 26 μωσεωσ | επ. τησ βατ. ωσ | ισαακ 27 αλλ. θεοσ ζωντ. | υμεισ ουν πολ. πλ.

28 Καὶ προσελθὼν εἷσ τῶν γραμματέων, ἀκούσασ αὐτῶν
συνζητούντων, ἰδὼν ὅτι καλῶσ ἀπεκρίθη αὐτοῖσ, ἐπηρώτησεν
αὐτόν· ποία ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη πάντων; 29 ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦσ
ὅτι πρώτη ἐστίν· ἄκουε ἰσραήλ, κύριοσ ὁ θεὸσ ἡμῶν κύριοσ εἷσ
ἐστίν· 30 καὶ ἀγαπήσεισ κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλησ τῆσ καρ-
δίασ σου καὶ ἐξ ὅλησ τῆσ ψυχῆσ σου καὶ ἐξ ὅλησ τῆσ διανοίασ
σου καὶ ἐξ ὅλησ τῆσ ἰσχύοσ σου. 31 δευτέρα αὕτη ἐστίν· ἀγα-
πήσεισ τὸν πλησίον σου ὡσ σεαυτόν. μείζων δὲ τούτων ἄλλη
ἐντολὴ οὐκ ἔστιν. 32 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεύσ· καλῶσ,
διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείασ εἶπεσ ὅτι εἷσ ἐστὶν καὶ οὐκ ἔστιν ἄλ-
λοσ πλὴν αὐτοῦ. 33 καὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐξ ὅλησ τῆσ καρδίασ
σου καὶ ἐξ ὅλησ τῆσ συνέσεωσ καὶ ἐξ ὅλησ ἰσχύοσ, καὶ τὸ
ἀγαπᾶν τὸν πλησίον σου ὡσ σεαυτὸν περισσότερόν ἐστιν πάντων
τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ τῶν θυσιῶν. 34 καὶ ὁ ἰησοῦσ, ἰδὼν ὅτι
νουνεχῶσ ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ· οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆσ βασι-
λείασ τοῦ θεοῦ. καὶ οὐδεὶσ οὐκέτι ἐτόλμα ἐπερωτῆσαι αὐτόν.
35 καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ ἰησοῦσ ἔλεγεν διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· πῶσ
λέγουσιν οἱ γραμματεῖσ ὅτι ὁ χριστὸσ υἱὸσ δαυείδ ἐστιν; 36 αὐ-
τὸσ δαυεὶδ εἶπεν ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ· εἶπεν ὁ κύριοσ τῷ
κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕωσ ἂν θῶ τοὺσ ἐχθρούσ σου
ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. 37 αὐτὸσ δαυεὶδ λέγει αὐτὸν κύριον,
καὶ πῶσ υἱὸσ αὐτοῦ ἐστίν; καὶ πολὺσ ὄχλοσ ἤκουσεν αὐτοῦ
ἡδέωσ.

38 Καὶ ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ ἔλεγεν· βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμ-

---

28 ιδων: c ιδωσ 32 c ειπασ 33 c τησ ισχυοσ | c om σου sec 34 ει a et cb h. l., ca post βασιλ., *om | c αυτον επερωτησαι 37 πωσ: c ποθεν

28 ειδωσ 30 om τησ prim sec tert 31 om εστιν | om δε 32 om και pr | ειπασ 33 om τησ pr | om σου utrumque | τησ ισχυοσ | ωσ εαυτον | om των sec 34 ιδων αυτον οτι | αυτ. επερωτ. 36 om εν | om ὁ | καθισον | υποκατω 37 κ. ποθεν αυτ. εστ. υι. | ο πολυσ | ηκουεν

28 συζητ. | ειδωσ | αυτ. απεκριθ. | πρωτη πασων εντολη 29 ο δε ιησ. απεκριθη αυτω οτι πρωτ. πασων των εντολων εστ. 30 ισχυοσ σου: add αυτη πρωτη εντολη 31 και δευτερ. ομοια αυτη | om εστιν | om δε 32 ειπασ ο. ε. εστ. θεοσ 33 om σου utrumq | συνεσεωσ: add και εξ ολησ τησ ψυχησ | τησ ισχυ. | ωσ εαυτον πλειον εστ. 34 ιδ. αυτον οτι | αυτ. επερωτ. 35 εστ. δαβιδ 36 αυτ. γαρ δαβιδ 37 αυτ. ουν δαβιδ | και ποθεν | ο πολυσ | ηκουεν 38 κ. ελεγ. αυτοισ εν τ. διδ. αυτ.

ματέων τῶν θελόντων ἐν στολαῖσ περιπατεῖν καὶ ἀσπασμοὺσ ἐν
ταῖσ ἀγοραῖσ 39 καὶ πρωτοκαθεδρίασ ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ καὶ
πρωτοκλισίασ ἐν τοῖσ δείπνοισ· 40 οἱ κατεσθίοντεσ τὰσ οἰκίασ
τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι, οὗτοι λήμψον-
ται περισσότερον κρίμα.

41 Καὶ καθίσασ κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου θεωρεῖ πῶσ ὁ
ὄχλοσ βάλλει τὸν χαλκὸν εἰσ τὸ γαζοφυλάκιον. καὶ πολλοὶ
πλούσιοι ἐξέβαλλον πολλά· 42 καὶ ἐλθοῦσα μία γυνὴ χήρα πτωχὴ
ἔβαλε λεπτὰ δύο, ὅ ἐστι κοδράντησ. 43 καὶ προσκαλεσάμενοσ
τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖσ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα
αὕτη ἡ πτωχὴ πλέον πάντων ἔβαλλεν τῶν βαλλόντων εἰσ τὸ
γαζοφυλάκιον· 44 πάντεσ γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντοσ αὐτοῖσ
ἔβαλον, αὕτη δὲ ἐκ τῆσ ὑστερήσεωσ αὐτῆσ πάντα ὅσα εἶχεν
ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆσ.

XIII.

1 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ εἷσ
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ· διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ
οἰκοδομαί. 2 καὶ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ· βλέπεισ ταύτασ τὰσ
μεγάλασ οἰκοδομάσ; οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθοσ ἐπὶ λίθον, ὃσ οὐ
καταλυθήσεται. 3 καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰσ τὸ ὄροσ τῶν ἐλαιῶν
κατέναντι τοῦ ἱεροῦ, ἐπηρώτα αὐτὸν κατ' ἰδίαν ὁ πέτροσ καὶ
ἰάκωβοσ καὶ ἰωάννησ καὶ ἀνδρέασ· 4 εἰπὸν ἡμῖν πότε ταῦτα
ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα συντελεῖσθαι πάντα;
5 ὁ δὲ ἰησοῦσ ἤρξατο λέγειν αὐτοῖσ· βλέπετε μή τισ ὑμᾶσ πλα-
νήσῃ. 6 πολλοὶ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντεσ ὅτι

---

41 [c] εθεωρει | [c] εβαλλον πολλ. 43 [c] εβαλεν XIII, 2 [c] ου μη καταλυθη 3 ιωαννησ: [a] ιωανησ, sed ιωαννησ restitutum

40 κατεσθοντεσ 41 απεναντι | εθεωρει | om τον | εβαλλον 42 om γυνη 43 πλειον | εβαλεν XIII, 2 ου μη καταλυθη 3 καθ ιδιαν πετροσ | ιωανησ

40 ληψοντ. 41 καθισ. ο ιησουσ | εθεωρει | om τον | εβαλλον 42 om γυνη 43 λεγει αυτοισ | πλειον πα. βεβληκε τ. βαλοντων XIII, 2 και ο ιησ. αποκριθεισ | om ωδε | επι λιθω | ου μη καταλυθη 3 επηρωτων | om ὁ 4 ειπε ημιν | μελλ. παντ. ταυτ. συντελ. 5 ο δε ιησ. αποκριθεισ αυτ. ηρξ. λεγ. 6 πολλοι γαρ

ἐγώ εἰμι, καὶ πολλοὺσ πλανήσουσιν. 7 ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέ-
μουσ καὶ ἀκοὰσ πολέμων, ὁρᾶτε μὴ θροεῖσθε· δεῖ γενέσθαι, ἀλλ'
οὔπω τὸ τέλοσ. 8 ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνοσ ἐπ' ἔθνοσ καὶ βασιλεία
ἐπὶ βασιλείαν, ἔσονται σεισμοὶ κατὰ τόπουσ, ἔσονται λιμοί.
9 ἀρχὴ ὠδίνων ταῦτα. βλέπετε δὲ ὑμεῖσ· παραδώσουσιν γὰρ
ὑμᾶσ εἰσ συνέδρια καὶ εἰσ συναγωγὰσ δαρήσεσθε καὶ ἐπὶ ἡγε-
μόνων καὶ βασιλέων σταθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰσ μαρτύριον
αὐτοῖσ. 10 καὶ εἰσ πάντα τὰ ἔθνη πρῶτον δεῖ κηρυχθῆναι τὸ
εὐαγγέλιον. 11 καὶ ὅταν ἄγωσιν ὑμᾶσ παραδιδόντεσ, μὴ προ-
μεριμνᾶτε τί λαλήσητε, ἀλλ' ὃ ἐὰν δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ,
τοῦτο λαλεῖτε· οὐ γάρ ἐστε ὑμεῖσ οἱ λαλοῦντεσ, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον. 12 καὶ παραδώσει ἀδελφὸσ ἀδελφὸν εἰσ θάνατον, καὶ
πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖσ καὶ θανα-
τώσουσιν αὐτούσ. 13 καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ
ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνασ εἰσ τέλοσ, οὗτοσ σωθήσεται. 14 ὅταν
δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆσ ἐρημώσεωσ ἑστηκότα ὅπου οὐ δεῖ,
ὁ ἀναγινώσκων νοείτω, τότε οἱ ἐν τῇ ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰσ
τὰ ὄρη, 15 ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματοσ μὴ καταβάτω μηδὲ εἰσελθάτω
ἆραί τι ἐκ τῆσ οἰκίασ αὐτοῦ, 16 καὶ ὁ εἰσ τὸν ἀγρὸν μὴ ἐπι-
στρεψάτω ὀπίσω ἆραι το ἱμάτιον αὐτοῦ. 17 οὐαὶ δὲ ταῖσ ἐν γα-
στρὶ ἐχούσαισ καὶ ταῖσ θηλαζούσαισ ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ.
18 προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται χειμῶνοσ. 19 ἔσονται γὰρ αἱ
ἡμέραι ἐκεῖναι θλίψισ, οἵα οὐ γέγονεν τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆσ κτί-
σεωσ, ἣν ἔκτισεν ὁ θεόσ, ἕωσ τοῦ νῦν, καὶ οὐ μὴ γένηται.
20 καὶ εἰ μὴ ἐκολόβωσεν κύριοσ τὰσ ἡμέρασ, οὐκ ἂν ἐσώθη

---

7 ορατε: [corr]del, [corr]rest | [c] θροεισθαι | [c] δει γαρ 8 *a βασι ad βασι transiluerat, [c] suppl; idem suppl κατ. τοπ. εσ. λιμ. 9 υμεισ: [c] add εαυτουσ 18 γενηται: [cb] add η φυγη υμων

7 ακουετε | om ορατε 9 υμεισ εαυτουσ | om γαρ | ενεκα 12 επαναστησεται 15 om δε | εισελθετω τι αραι 16 εισ τα οπισω

7 om ορατε | δει γαρ 8 επι εθνοσ | και εσοντ. σεισμ. | και εσοντ. λιμ. και ταραχαι 9 αρχαι | υμεισ εαυτουσ | s[c] συναγωγασ· 10 δει πρωτ. 11 οταν δε αγαγωσιν | λαλησητε: add μηδε μελετατε 12 παραδωσει δε 14 ερημωσεωσ: add το ρηθεν υπο δανιηλ του προφητου | s εστοσ, s[e] εστωσ 15 καταβατω: add εισ την οικιαν | εισελθετω 16 αγρον: add ων | εισ τα οπισω 18 γενηται: add η φυγη υμων 19 ησ εκτισεν

πᾶσα σάρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺσ ἐκλεκτοὺσ οὓσ ἐξελέξατο ἐκολόβω-
σεν τὰσ ἡμέρασ. 21 καὶ τότε ἐάν τισ ὑμῖν εἴπῃ· ἴδε ὧδε ὁ χρι-
στόσ, ἴδε ἐκεῖ, μὴ πιστεύετε. 22 ἐγερθήσονται δὲ ψευδόχριστοι καὶ
ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσιν σημεῖα καὶ τέρατα πρὸσ τὸ ἀπο-
πλανᾶν, εἰ δυνατόν, τοὺσ ἐκλεκτούσ. 23 ὑμεῖσ δὲ βλέπετε· ἰδοὺ
προείρηκα ὑμῖν πάντα. 24 ἀλλὰ ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ μετὰ
τὴν θλίψιν ἐκείνην ὁ ἥλιοσ σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ
δώσει τὸ φέγγοσ αὐτῆσ, 25 καὶ οἱ ἀστέρεσ ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ πίπτοντεσ, καὶ αἱ δυνάμεισ αἱ ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ σαλευθή-
σονται. 26 καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον
ἐν νεφέλαισ μετὰ δυνάμεωσ πολλῆσ καὶ δόξησ. 27 καὶ τότε ἀπο-
στέλλει τοὺσ ἀγγέλουσ αὐτοῦ, καὶ ἐπισυνάξει τοὺσ ἐκλεκτοὺσ
αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ᾽ ἄκρου γῆσ ἕωσ ἄκρου οὐ-
ρανοῦ. 28 ἀπὸ δὲ τῆσ συκῆσ μάθετε τὴν παραβολήν. ὅταν ἤδη
ὁ κλάδοσ αὐτῆσ ἁπαλὸσ γένηται καὶ ἐκφύῃ τὰ φύλλα, γινώσ-
κετε ὅτι ἐγγὺσ τὸ θέροσ ἐστίν· 29 οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ ὅταν ἴδητε
ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύσ ἐστιν ἐπὶ θύραισ. 30 ἀμὴν
λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη μέχρι ταῦτα πάντα
γένηται. 31 ὁ οὐρανὸσ καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου
οὐ μὴ παρελεύσονται. 32 περὶ δὲ τῆσ ἡμέρασ ἐκείνησ καὶ τῆσ
ὥρασ οὐδεὶσ οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι ἐν οὐρανῷ οὐδὲ ὁ υἱόσ, εἰ
μὴ ὁ πατήρ. 33 βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε καὶ προσεύχεσθε· οὐκ οἴ-
δατε γὰρ πότε ὁ καιρόσ ἐστιν. 34 ὡσ ἄνθρωποσ ἀπόδημοσ ἀφεὶσ
τὴν οἰκίαν αὐτοῦ καὶ δοὺσ τοῖσ δούλοισ αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν,
ἑκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα γρη-
γορῇ. 35 γρηγορεῖτε οὖν· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ κύριοσ τῆσ οἰ-
κίασ ἔρχεται, ἢ ὀψὲ ἢ μεσονύκτιον ἢ ἀλεκτοροφωνίασ ἢ πρωΐ·

---

21 ειπη υμιν [ben]et[bir] | και ιδε εκει 22 εγερθ. γαρ 23 om ιδου 27 αποστελει | om αυτου pr 28 **γινωσκεται 30 μεχρισ οτου 31 om μη 32 εκ. η τησ | ουδε αγγελοσ 33 om και προσευχ. 34 οικι. εαυτου | δουλ. εαυτου 35 *μεσανυκτιον

20 κυριοσ εκολοβ. 21 ιδου ωδε | η ιδου εκει | πιστευσητε 22 εγερθησ. γαρ | και τουσ εκλ. 24 αλλ εν 25 αστερ. του ουρανου εσοντ. εκπιπτοντεσ 27 αποστελει 28 αυτησ ηδη ο κλαδ. | ς ἐκφυῇ 29 ταυτ. ιδητ. 30 μεχρισ ου παντ. ταυτ. 31 ου μη παρελθωσι 32 οι αγγ. οι εν 34 και εκαστω 35 om ἢ prim | μεσονυκτιου

36 μὴ ἐλθὼν ἐξαίφνησ εὕρῃ ὑμᾶσ καθεύδοντασ. 37 ὃ δὲ ὑμῖν λέ-
γω, πᾶσιν λέγω, γρηγορεῖτε.

XIV.

1 Ἦν δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρασ, καὶ
ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ γραμματεῖσ πῶσ αὐτὸν ἐν δόλῳ
κρατήσαντεσ ἀποκτείνωσι. 2 ἔλεγον γάρ· μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μή-
ποτε ἔσται θόρυβοσ τοῦ λαοῦ. 3 καὶ ὄντοσ αὐτοῦ ἐν βηθανίᾳ ἐν
οἰκίᾳ σίμωνοσ τοῦ λεπροῦ, κατακειμένου αὐτοῦ ἦλθεν γυνὴ
ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου νάρδου πιστικῆσ πολυτελοῦσ· συν-
τρίψασα τὸν ἀλάβαστρον κατέχεεν αὐτοῦ τῆσ κεφαλῆσ. 4 ἦσαν
δέ τινεσ ἀγανακτοῦντεσ πρὸσ αὐτούσ· εἰσ τί ἡ ἀπώλεια αὕτη
τοῦ μύρου γέγονεν; 5 ἠδύνατο γὰρ τὸ μύρον πραθῆναι ἐπάνω
δηναρίων τριακοσίων καὶ δοθῆναι τοῖσ πτωχοῖσ· καὶ ἐνεβρι-
μοῦντο αὐτῇ. 6 ὁ δὲ ἰησοῦσ εἶπεν· ἄφετε αὐτήν· τί αὐτῇ κό-
πουσ παρέχετε; καλὸν γὰρ ἔργον ἠργάσατο ἐν ἐμοί. 7 πάντοτε
γὰρ τοὺσ πτωχοὺσ ἔχετε μεθ᾽ ἑαυτῶν καὶ ὅταν θέλητε δύνασθε
εὖ ποιῆσαι, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. 8 ὃ ἔσχεν ἐποίησεν· προ-
έλαβεν μυρίσαι τὸ σῶμά μου εἰσ τὸν ἐνταφιασμόν. 9 ἀμὴν δὲ
λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον εἰσ ὅλον τὸν κόσ-
μον, καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη λαληθήσεται εἰσ μνημόσυνον αὐτῆσ.
10 Καὶ ἰούδασ ἰσκαριώθ, εἶσ τῶν δώδεκα, ἀπῆλθεν πρὸσ
τοὺσ ἀρχιερεῖσ, ἵνα αὐτὸν παραδῷ αὐτοῖσ. 11 οἱ δὲ ἀκούσαντεσ
ἐχάρησαν, καὶ ἀπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· καὶ ἐζήτει
πῶσ αὐτὸν εὐκαίρωσ παραδῷ.

---

1 αποκτεινωσι: sic neque correctum. Non item Β 3 c εν τη οικια | τον: c την 4 c προσ εαυτουσ 6 c ειργασατο 7 c δυνασθε αυτοισ παντοτε 10 ιουδ. ο ισκ. ο εισ 11 c (et iam ante eum) επηγγειλαντο

3 εν τη οικ. | συντρ. την αλ. 4 πρ. εαυτουσ 5 τουτο το μυρ. | τριακ. δηναρ.| ενεβρειμωντο 6 om γαρ | **ειργασ. 7 δυνασθε αυτοισ παντοτε 10 ο εισ | παραδοι 11 επηγγειλαντο | παραδοι

37 α δε XIV, 2 ελεγ. δε | θορυβ. εστ. 3 εν τη οικ. | και συντριψ. το αλαβ.| αυτου κατα τησ κε. 4 προσ εαυτουσ και λεγοντεσ 5 τ. μυρον: τουτο | τριακ. δηναρ. | ενεβριμωντο 6 om γαρ | ειργασατο εισ εμε 7 δυνασθε αυτουσ ευ 8 ειχεν αυτη, εποιησε | μου το σωμα 9 om δε | οπου αν | το ευαγγ. τουτο 10 ο ιουδ. ο ισχαριωτησ | παραδω αυτον 11 επηγγειλ. | ευκαιρ. αυτ.

12 Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ πάσχα ἔθυον,
λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· ποῦ θέλεις ἀπελθόντεσ ἑτοι-
μάσωμεν ἵνα φάγῃσ τὸ πάσχα; 13 καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μα-
θητῶν αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτοῖσ· ὑπάγετε εἰσ τὴν πόλιν, καὶ ἀπ-
αντήσει ὑμῖν ἄνθρωποσ κεράμιον ὕδατοσ βαστάζων· ἀκολου-
θήσατε αὐτῷ, 14 καὶ ὅπου ἐὰν εἰσέλθῃ εἴπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ
ὅτι ὁ διδάσκαλοσ λέγει· ποῦ ἐστὶν τὸ κατάλυμά μου, ὅπου τὸ
πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; 15 καὶ αὐτὸσ ὑμῖν δείξει
ἀνάγαιον μέγα ἐστρωμένον ἕτοιμον, κἀκεῖ ἑτοιμάσατε ἡμῖν.
16 καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ εἰσ τὴν πόλιν καὶ εὗρον καθὼσ εἶπεν
αὐτοῖσ, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.

17 Καὶ ὀψίασ γενομένησ ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα. 18 καὶ
ἀνακειμένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων ὁ ἰησοῦσ εἶπεν· ἀμὴν λέγω
ὑμῖν ὅτι εἷσ ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, ὁ ἐσθίων μετ᾽ ἐμοῦ. 19 ἤρ-
ξαντο λυπεῖσθαι καὶ λέγειν αὐτῷ εἷσ κατὰ εἷσ· μήτι ἐγώ; 20 ὁ
δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· εἷσ τῶν δώδεκα ὁ ἐμβαπτόμενοσ μετ᾽ ἐμοῦ εἰσ
τὸ τρύβλιον. 21 ὅτι ὁ μὲν υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼσ γέ-
γραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι᾽ οὗ ὁ υἱὸσ
τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ο
ἄνθρωποσ ἐκεῖνοσ. 22 καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν λαβὼν ὁ ἰησοῦσ ἄρ-
τον ἔκλασεν εὐλογήσασ καὶ ἔδωκεν αὐτοῖσ, καὶ εἶπεν· λάβετε·
τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου. 23 καὶ λαβὼν ποτήριον εὐχαριστήσασ
ἔδωκεν αὐτοῖσ, καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντεσ. 24 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ·
τοῦτό ἐστιν τὸ αἷμά μου τῆσ διαθήκησ τὸ ἐκχυννόμενον ὑπὲρ
πολλῶν. 25 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ πίω ἐκ τοῦ γενήματοσ
τῆσ ἀμπέλου ἕωσ τῆσ ἡμέρασ ἐκείνησ ὅταν αὐτὸ πίνω καινον

---

16 εισ: [c] και ηλθον εισ 22 ο ιησουσ: [a] del, [c] rest

14 οπου αν 15 **ανωγαιον | και εκει 16 εισ: και ηλθον εισ 18 ο εσθ.: των εσθιοντων 20 εισ το εν τρυβλ. 21 om ην 22 om ο ιησ. | ευλογ. εκλασ. 24 om αυτοισ 25 ουκετι ου μη

14 om μου pr 15 ανωγεον | εκει 16 οι μαθ. αυτου και ηλθον εισ 18 ειπεν ο ιησ. 19 οι δε ηρξαντο | εισ καθ εισ | εγω: add και αλλοσ· μητι εγω 20 ο δε αποκριθεισ | εισ εκ των 21 om οτι 22 ευλογ. εκλασ. | λαβετε φαγετε 23 το ποτηρ. 24 μου το τησ καινησ διαθ. το περι πολλ. εκχυνομενον 25 ουκετι ου μη | γεννηματοσ

ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. [26] καὶ υμνήσαντεσ ἐξῆλθον εἰσ τὸ ὄροσ
τῶν ἐλαιῶν.

[27] Καὶ λέγει αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ ὅτι πάντεσ σκανδαλισθήσεσθε,
ὅτι γέγραπται· πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ τὰ πρόβατα διασκορ-
πισθήσονται. [28] ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶσ εἰσ
τὴν γαλιλαίαν. [29] ὁ δὲ πέτροσ ἔφη αὐτῷ· εἰ καὶ πάντεσ σκαν-
δαλισθήσονται, ἀλλ' οὐκ ἐγώ. [30] καὶ λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ· ἀμὴν
λέγω σοι ὅτι σήμερον ταύτῃ τῇ νυκτί, πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι,
τρίσ με ἀπαρνήσει. [31] ὁ δὲ ἐκπερισσῶσ ἐλάλει· ἐάν με δέῃ συν-
αποθανεῖν σοι, οὐ μή σε ἀπαρνήσωμαι. ὁμοίωσ δὲ καὶ πάντεσ
ἔλεγον. [32] καὶ ἔρχονται εἰσ χωρίον οὗ το ὄνομα γεθσημανεί, καὶ
λέγει τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· καθίσατε ὧδε ἕωσ προσεύξωμαι.
[33] καὶ παραλαμβάνει πέτρον καὶ ἰάκωβον καὶ ἰωάννην μετ' αὐ-
τοῦ, καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν. [34] καὶ λέγει αὐ-
τοῖσ· περίλυπόσ ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕωσ θανάτου· μείνατε ὧδε
καὶ γρηγορεῖτε. [35] καὶ προελθὼν μικρὸν ἔπιπτεν ἐπὶ τῆσ γῆσ,
καὶ προσηύχετο εἰ δυνατὸν παρελθεῖν ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα, [36] καὶ
ἔλεγεν· ἀββᾶ ὁ πατήρ, πάντα δυνατά σοι· παρένεγκαι τὸ πο-
τήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ· ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω ἀλλὰ τί σύ. [37] καὶ
ἔρχεται καὶ εὑρίσκει αὐτοὺσ καθεύδοντασ, καὶ λέγει τῷ πέτρῳ·
σίμων, καθεύδεισ; οὐκ ἴσχυσασ μίαν ὥραν γρηγορῆσαι; [38] γρη-
γορεῖτε καὶ προσεύχεσθε ἵνα μὴ ἔλθητε εἰσ πειρασμόν. τὸ μὲν
πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενήσ. [39] καὶ πάλιν ἀπελθὼν
προσηύξατο τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών. [40] καὶ πάλιν ἐλθὼν εὗρεν

---

31 με δεη: *μεη, [c] δεη με | ομοιωσ: [c] ωσαυτωσ 33 [c] τον πετρον 35 δυνατον: [c] add εστιν, reliquis non mutatis 38 [c] εισελθητε

30 οτι συ | πριν: add η δισ | απαρνηση 31 δεη με | απαρνησομαι | ωσαυτωσ και παντ. 32 *γητσημανει | *om ωδε 33 τον πετρ. κ. τον ιακ. κ. τον ιωανην 35 ινα ει δυν. εστιν παρελθη 36 παρενεγκε 38 προσευχετε

27 σκανδαλισθ. εν εμοι εν τη νυκτι ταυτη | διασκορπ. τα προβ. 29 και ει παντεσ 30 εν τη νυκτ. ταυτ. πρ. η δισ | απαρνηση με 31 εκ περισσου ελεγε μαλλον | απαρνησομαι | ωσαυτωσ δε και 32 γεθσημανη 33 τον πετρ. κ. τον ιακ. | μεθ εαυτου 35 επεσεν | ινα ει δυν. εστι παρελθη 36 παρενεγκε το ποτηρ. απ εμ. τουτο 38 εισελθητε 40 κ. υποστρεψασ ευρ. αυτ. παλ. καθ.

αὐτοὺσ καθεύδοντασ· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ καταβεβα-
ρημένοι, καὶ οὐκ ᾔδεισαν τί ἀποκριθῶσιν αὐτῷ. 41 καὶ ἔρχεται
τὸ τρίτον καὶ λέγει αὐτοῖσ· καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύ-
εσθε· ἀπέχει· ἦλθεν ἡ ὥρα, ἰδοὺ παραδίδοται ὁ υἱὸσ τοῦ ἀν-
θρώπου εἰσ τὰσ χεῖρασ τῶν ἁμαρτωλῶν. 42 ἐγείρεσθε, ἄγωμεν·
ἰδοὺ ὁ παραδιδούσ με ἤγγισεν.

43 Καὶ εὐθὺσ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντοσ παραγίνεται ἰούδασ, εἷσ
τῶν δώδεκα, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλοσ μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων,
παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων.
44 δεδώκει δὲ ὁ παραδιδοὺσ αὐτὸν σύνσημον αὐτοῖσ λέγων· ὃν
ἂν φιλήσω, αὐτόσ ἐστιν· κρατήσατε αὐτὸν καὶ ἀπάγετε ἀσφα-
λῶσ. 45 καὶ ἐλθὼν εὐθὺσ καὶ προσελθὼν αὐτῷ λέγει· ῥαββεί, καὶ
κατεφίλησεν αὐτόν. 46 οἱ δὲ ἐπέβαλαν τὰσ χεῖρασ αὐτῶν καὶ
ἐκράτησαν αὐτόν. 47 εἷσ δὲ τῶν παρεστηκότων σπασάμενοσ τὴν
μάχαιραν καὶ ἔπαισεν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέωσ καὶ ἀφεῖλεν
αὐτοῦ τὸ ὠτάριον. 48 καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· ὡσ
ἐπὶ ληστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με·
49 καθ' ἡμέραν ἤμην πρὸσ ὑμᾶσ ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ
ἐκρατήσατέ με· ἀλλ' ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί. 50 καὶ ἀφέν-
τεσ αὐτὸν ἔφυγον πάντεσ. 51 καὶ νεανίσκοσ τισ συνηκολούθει
αὐτῷ περιβεβλημένοσ σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ, καὶ κρατοῦσιν αὐ-
τόν· 52 ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδόνα γυμνὸσ ἔφυγεν.

53 Καὶ ἀπήγαγον τὸν ἰησοῦν πρὸσ τὸν ἀρχιερέα, καὶ συν-
έρχονται πάντεσ οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμμα-
τεῖσ. 54 καὶ ὁ πέτροσ ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ ἕωσ ἔσω

---

40 [c] καταβαρυνομενοι 43 [a] κ. των πρεσβυτ. 45 [c] om και sec 46 αυτων: [c] αυτω 47 [c] om και pr

40 καταβαρυνομενοι 42 ηγγικεν 43 ο ιουδασ | παρα: απο | και των πρεσβ. 44 συσσημον 45 om και sec 46 αυτων: αυτω 47 om και pr 49 εκρατει sic 53 συνερχ. αυτω

40 οι οφθ. αυτων βεβαρημενοι | αυτω αποκριθ. 42 ηγγικε 43 ευθεωσ | εισ ων των | οχλοσ πολυσ | και των πρεσβ. 44 συσσημον | απαγαγετε 45 ευθεωσ | om και sec | ραββι ραββι 46 επεβαλον επ αυτον τ. χει. αυτ. 47 εισ δε τισ | om και pr | ωτιον 48 εξηλθετε 50 παντ. εφυγ. 51 και εισ τισ νεαν. ηκολουθει | κρατουσ. αυτον: add οι νεανισκοι 52 εφυγεν: add απ αυτων 53 συνερχ. αυτω

εἰσ τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέωσ, καὶ ἦν συνκαθήμενοσ μετὰ τῶν
ὑπηρετῶν καὶ θερμαινόμενοσ πρὸσ τὸ φῶσ. 55 οἱ δὲ ἀρχιερεῖσ
καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν κατὰ τοῦ ἰησοῦ μαρτυρίαν εἰσ
τὸ θανατῶσαι αὐτόν, καὶ οὐχ εὕρισκον· 56 πολλοὶ γὰρ ἐψευδο-
μαρτύρουν κατ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι οὐκ ἦσαν. 57 καί
τινεσ ἀναστάντεσ ἐψευδομαρτύρουν κατ᾽ αὐτοῦ λέγοντεσ 58 ὅτι
εἶπεν ὅτι ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον καὶ
διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω. 59 καὶ οὐδὲ
οὕτωσ ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν. 60 καὶ ἀναστὰσ ὁ ἀρχιερεὺσ
εἰσ μέσον ἐπηρώτησεν τὸν ἰησοῦν λέγων· οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδὲν
τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν; 61 ὁ δὲ ἰησοῦσ ἐσιώπα καὶ οὐκ
ἀπεκρίνατο οὐδέν. πάλιν ὁ ἀρχιερεὺσ ἐπηρώτα αὐτὸν καὶ λέγει
αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ χριστὸσ ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ; 62 ὁ δὲ ἰησοῦσ εἶπεν·
ἐγώ εἰμι, καὶ ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν καθή-
μενον τῆσ δυνάμεωσ καὶ ἐρχόμενον μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐ-
ρανοῦ. 63 ὁ δὲ ἀρχιερεὺσ διαρρήξασ τοὺσ χιτῶνασ αὐτοῦ λέγει·
τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων; 64 ἴδε νῦν ἠκούσατε τῆσ βλα-
σφημίασ· τί ὑμῖν φαίνεται; οἱ δὲ πάντεσ κατέκριναν αὐτὸν
ἔνοχον εἶναι θανάτου. 65 καὶ ἤρξαντό τινεσ ἐμπτύειν αὐτῷ καὶ
περικαλύπτειν αὐτοῦ τὸ πρόσωπον καὶ κολαφίζειν αὐτὸν καὶ
λέγειν αὐτῷ· προφήτευσον, καὶ οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν αὐτὸν
ἔλαβον.

66 Καὶ ὄντοσ τοῦ πέτρου κάτω ἐν τῇ αὐλῇ ἔρχεται μία παι-
δίσκη τοῦ ἀρχιερέωσ, 67 καὶ ἰδοῦσα τὸν πέτρον θερμαινόμενον,
ἐμβλέψασα αὐτῷ λέγει· καὶ σὺ μετὰ τοῦ ἰησοῦ ἦσθα τοῦ να-
ζαρηνοῦ. 68 ὁ δὲ ἠρνήσατο λέγων· οὔτε οἶδα οὔτε ἐπίσταμαι σὺ

---

61 θεου: [c] ευλογητου

55 ουκ ηυρισκον 58 ειπεν: ημεισ ηκουσαμεν αυτου λεγοντοσ 60 ουδεν οτι ουτοι 61 ο (**οσ) δε εσιωπα | θεου: ευλογητου 63 διαρηξασ | *κιτωνασ 64 om ιδε νυν 66 μια των παιδισκων 67 μετα του ναζαρ. ησθ. του ιησ.

54 συγκαθημ. | ς[e] (1624. 1633.) om το 58 ειπεν: ημεισ ηκουσαμεν αυτου λεγοντοσ 60 εισ το μεσον | ουδεν; τι 61 om ιησουσ | και ουδεν απεκριν. | θεου: ευλογητου 62 καθημ. εκ δεξ. 64 om ιδε νυν | ειναι ενοχον 65 το προσω. αυτ. | ελαβον: εβαλλον 66 εν τ. αυλ. κατ. | μια των παιδισκων 67 μετ. του ναζαρ. ιησου ησθ. 68 ουκ οιδα ουδε επ. τι συ

τί λέγεισ. καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰσ τὸ προαύλιον. 69 καὶ ἡ παιδίσκη
ἰδοῦσα αὐτὸν ἤρξατο πάλιν λέγειν τοῖσ παρεστῶσιν ὅτι οὗτοσ
ἐξ αὐτῶν ἐστίν. 70 ὁ δὲ πάλιν ἠρνεῖτο. μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ
παρεστῶτεσ ἔλεγον τῷ πέτρῳ· ἀληθῶσ ἐξ αὐτῶν εἶ, καὶ γὰρ
γαλειλαῖοσ εἶ. 71 ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν καὶ ὀμνύειν ὅτι οὐκ
οἶδα τὸν ἄνθρωπον. 72 καὶ εὐθὺσ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν, καὶ ἀνε-
μνήσθη ὁ πέτροσ τὸ ῥῆμα ὡσ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ ὅτι πρὶν
ἀλέκτορα φωνῆσαι τρίσ με ἀπαρνήσῃ· καὶ ἐπιβαλὼν ἔκλαυσεν.

XV.

1 Καὶ εὐθὺσ πρωῒ συμβούλιον ἑτοιμάσαντεσ οἱ ἀρχιερεῖσ
μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν γραμματέων καὶ ὅλον τὸ συν-
έδριον, δήσαντεσ τὸν ἰησοῦν ἀπήνεγκαν καὶ παρέδωκαν πει-
λάτῳ. 2 καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ πειλᾶτοσ· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺσ
τῶν ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ αὐτῷ λέγει· σὺ λέγεισ. 3 καὶ
κατηγόρουν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖσ πολλά. 4 ὁ δὲ πειλᾶτοσ πάλιν
ἐπηρώτησεν αὐτόν· οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; ἴδε πόσα σου κατη-
γοροῦσιν. 5 ὁ δὲ ἰησοῦσ οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν
τὸν πειλᾶτον. 6 κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖσ ἕνα δέσμιον,
ὃν παρῃτοῦντο. 7 ἦν δὲ ὁ λεγόμενοσ βαραββᾶσ μετὰ τῶν στα-
σιαστῶν δεδεμένοσ, οἵτινεσ ἐν τῇ στάσει φόνον τινὰ πεποιήκει-
σαν. 8 καὶ ἀναβὰσ ὁ ὄχλοσ ἤρξατο αἰτεῖσθαι καθὼσ ἐποίει αὐ-
τοῖσ. 9 ὁ δὲ πειλᾶτοσ ἀπεκρίθη αὐτοῖσ λέγων· θέλετε ἀπολύσω

---

70 [c] και μετα 72 [c] εκλεεν XV, 4 επηρωτ. αυτον: [c] add λεγων 6 [c] ονπερ ητουντο 8 αναβασ: [cb] αναβοησασ

69 ηρξ. πα. λεγ.: ειπεν 70 και μετα 71 ομνυναι | τ. ανθρωπ. τουτον ον λεγετε 72 ευθυσ εκ δευτερου | αλεκτορα δισ | εκλαιε XV, 1 συμβουλ. ποιησαντεσ | om των sec 4 επηρωτα αυτ. λεγων | *om ουδεν 6 **ονπερ ητουντο 7 om τινα

68 προαυλιον: add και αλεκτωρ εφωνησε 69 παλ. ηρξ. λεγ. τ. παρεστηκοσιν 70 και μετα | γαλιλαιοσ | ει: add και η λαλια σου ομοιαζει 71 ανθρωπον: add τουτον ον λεγετε 72 και εκ δευτερου αλεκτ. | του ρηματοσ ου | φωνησαι δισ απαρν. με τρισ | εκλαιε XV, 1 ευθεωσ επι το πρωι συμβ. ποιησαντεσ | om των sec | τω πιλατω 2 πιλατ. | αυτ. λεγει: ειπεν αυτω 4 πιλατ. | επηρ. αυ. λεγων | καταμαρτυρουσιν 5 πιλατ. 6 ονπερ ητουντο 7 συστασιαστων | om τινα 8 αναβοησασ | καθωσ αει 9 πιλατ.

ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν ἰουδαίων; [10] ἐγνώκει γὰρ ὅτι διὰ φθόνον
παραδεδώκεισαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖσ. [11] οἱ δὲ ἀρχιερεῖσ ἀνέσει-
σαν τον ὄχλον ἵνα μᾶλλον τὸν βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖσ. [12] ὁ
δὲ πειλᾶτοσ πάλιν ἀποκριθεὶσ ἔλεγεν αὐτοῖσ· τί οὖν ποιήσω ὃν
λέγετε τὸν βασιλέα τῶν ἰουδαίων; [13] οἱ δὲ πάλιν ἔκραξαν· σταύ-
ρωσον αὐτόν. [14] ὁ δὲ πειλᾶτοσ ἔλεγεν· τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν;
οἱ δὲ περισσῶσ ἔκραξαν λέγοντεσ· σταύρωσον αὐτόν. [15] ὁ δὲ
πειλᾶτοσ, βουλόμενοσ ποιῆσαι τὸ ἱκανὸν τῷ ὄχλῳ, ἀπέλυσεν
αὐτοῖσ τὸν βαραββᾶν, καὶ παρέδωκεν τὸν ἰησοῦν φραγελλώσασ
ἵνα σταυρωθῇ.

[16] Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆσ αὐλῆσ, ὅ
ἐστιν πραιτώριον, καὶ συνκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν, [17] καὶ
ἐνδιδύσκουσιν αὐτον πορφύραν, καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαν-
τεσ ἀκάνθινον στέφανον, [18] καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτὸν καὶ
λέγειν· χαῖρε βασιλεῦ τῶν ἰουδαίων, [19] καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν
κεφαλὴν καλάμῳ καὶ ἐνέπτυον αὐτῷ, καὶ τιθέντεσ τὰ γόνατα
προσεκύνουν αὐτῷ. [20] καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν
τὴν πορφύραν καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἴδια ἱμάτια αὐτοῦ.

Καὶ ἐξάγουσιν αὐτὸν ἵνα σταυρώσωσιν. [21] καὶ ἐγγαρεύ-
ουσιν παράγοντά τινα σίμωνα κυρηναῖον, ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ,
τὸν πατέρα ἀλεξάνδρου καὶ ῥούφου, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐ-
τοῦ. [22] καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ τὸν γολγοθᾶν, ὅπερ ἐστὶν μεθερ-
μηνευόμενον κρανίου τόποσ. [23] καὶ ἐδίδουν αὐτῷ ἐσμυρνισμένον
οἶνον· ὃσ δὲ οὐκ ἔλαβεν.

[24] Καὶ σταυρώσαντεσ αὐτὸν διαμερίζονται τὰ ἱμάτια αὐτοῦ,

---

10 ᶜ εγινωσκε 14 ᶜ ελεγ. αυτοισ 21 εγγαρ. (item B*): ᶜ αγγαρ. 22 γολγοθαν: ᶜ add τοπον

10 εγεινωσκε γαρ | om οι αρχιερ. 12 om ον 14 ελεγεν αυτοισ | εποι. κακ. | om λεγοντεσ 15 βουλομ. τω οχλ. το ικαν. ποιειν | παρεδωκ. δε 18 om και λεγειν 20 om ιδια | σταυρωσ. αυτον 21 **αγγαρ. 22 γολγοθα τοπον ο εστιν μεθερμηνευομενοσ 24 κ. σταυρουσιν αυτ. και διαμ.

10 εγινωσκε γαρ 12 πιλατ. | αποκρ. παλ. ειπεν αυτ. | θελετε ποιησω | om τον 14 πιλατ. | ελεγ. αυτοισ | περισσοτερωσ | om λεγοντεσ 15 πιλατ. | βουλ. τω οχλ. το ικ. ποι. 16 συγκαλ. 17 ενδυουσιν 18 om και λεγειν 20 τα ιματ. τα ιδια omisso αυτου | σταυρωσ. αυτον 21 αγγαρευ. 22 επι γολγοθα τοπον ο εστ. 23 εδιδ. αυτ. πιειν | ο δε 24 διεμεριζον

βάλλοντεσ κλῆρον ἐπ᾽ αὐτά, τίσ τί ἄρῃ. 25 ἦν δὲ ὥρα τρίτη
καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. 26 καὶ ἠν ἡ ἐπιγραφὴ τῆσ αἰτίασ αὐτοῦ
ἐπιγεγραμμένη· ὁ βασιλεὺσ τῶν ἰουδαίων.
27 Καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσιν δύο λῃστάσ, ἕνα ἐκ δεξιῶν
καὶ ἕνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ. 29 καὶ οἱ παραπορευόμενοι ἐβλα-
σφήμουν αὐτόν, κινοῦντεσ τὰσ κεφαλὰσ αὐτῶν καὶ λέγοντεσ·
οὐᾶ ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραισ οἰκοδομῶν,
30 σῶσον σεαυτὸν καταβὰσ ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. 31 ὁμοίωσ καὶ οἱ
ἀρχιερεῖσ ἐμπαίζοντεσ πρὸσ ἀλλήλουσ μετὰ τῶν γραμματέων
ἔλεγον· ἄλλουσ ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι· 32 ὁ χριστὸσ
ὁ βασιλεὺσ ἰσραὴλ καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδω-
μεν καὶ πιστεύσωμεν. καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι σὺν αὐτῷ ὠνεί-
διζον αὐτόν.
33 Καὶ γενομένησ ὥρασ ἕκτησ σκότοσ ἐγένετο ἐφ᾽ ὅλην τὴν
γῆν ἕωσ ὥρασ ἐνάτησ. 34 καὶ τῇ ἐνάτῃ ὥρᾳ ἐβόησεν ὁ ἰησοῦσ
φωνῇ μεγάλῃ· "ἐλωῒ ἐλωῒ λεμὰ σαβακτανεί;" ὅ ἐστιν μεθερμη-
νευόμενον·" ὁ θεόσ μου ὁ θεόσ μου, εἰσ τί ἐγκατέλιπέσ με;"
35 καί τινεσ τῶν παρεστώτων ἀκούσαντεσ ἔλεγον· ἴδε ἠλείαν
φωνεῖ. 36 δραμὼν δέ τισ καὶ γεμίσασ σπόγγον ὄξουσ περιθεὶσ
καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν, λέγων· ἄφεσ ἴδωμεν εἰ ἔρχεται ἠλείασ
καθελεῖν αὐτόν. 37 ὁ δὲ ἰησοῦσ ἀφεὶσ φωνην μεγάλην ἐξέπνευσεν.
38 καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰσ δύο ἀπὸ ἄνωθεν
ἕωσ κάτω. 39 ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ο παρεστηκὼσ ἐξ ἐναντίασ
αὐτοῦ ὅτι οὕτωσ ἐξέπνευσεν, εἶπεν· ἀληθῶσ οὗτοσ ὁ ἄνθρωποσ
υἱὸσ θεοῦ ἦν.
40 Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκεσ ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν αἷσ

---

29 ουα: [ca] del, [cb] rest 34 [c] σαβαχθανει

27 εσταυρωσαν 29 κ. οικοδ. εν τρ. ημερ. 34 λαμα ζαβαφθανει | om ο θεοσ μου alterum 35 των εστηκοτων 36 om και | αφετε 38 απ ανωθεν

27 εξ ευω. αυτ.: add [28] και επληρωθη η γραφη η λεγουσα· και μετα ανομων ελογισθη 30 και καταβα 31 ομοι. δε και 32 του ισραηλ | om συν 33 γενομ. δε | εννατησ 34 τη ωρ. τη εννατη | μεγαλη: add λεγων | λαμμα σαβαχθανι | με εγκατελ. 35 παρεστηκοτων | ιδου | ηλιαν 36 τισ: εισ | περιθεισ τε | αφετε | ηλιασ 39 οτι ουτω κραξασ | ο ανθρωπ. ουτ. υι. ην θε. 40 εν αισ ην

καὶ μαρία ἡ μαγδαληνὴ καὶ μαρία ἡ ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ
ἰωσῆ μήτηρ καὶ σαλώμη, 41 αἳ ὅτε ἦν ἐν τῇ γαλειλαίᾳ ἠκο-
λούθουν αὐτῷ καὶ διηκόνουν αὐτῷ, καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συν-
αναβᾶσαι αὐτῷ εἰσ ἱεροσόλυμα.

42 Καὶ ἤδη ὀψίασ γενομένησ, ἐπεὶ ἦν παρασκευή, ὅ ἐστιν
προσάββατον, 43 ἐλθὼν ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ ἀρειμαθαίασ, εὐσχήμων
βουλευτήσ, καὶ αὐτὸσ ἦν προσδεχόμενοσ την βασιλείαν τοῦ
θεοῦ, τολμήσασ εἰσῆλθεν πρὸσ τὸν πειλᾶτον καὶ ᾐτήσατο τὸ
σῶμα τοῦ ἰησοῦ. 44 ὁ δὲ πειλᾶτοσ ἐθαύμαζεν εἰ ἤδη τέθνηκεν,
καὶ προσκαλεσάμενοσ τὸν κεντυρίωνα ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ
πάλαι ἀπέθανεν, 45 καὶ γνοὺσ ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνοσ ἐδωρήσατο
τὸ πτῶμα τῷ ἰωσήφ. 46 καὶ ἀγοράσασ σινδόνα, καθελὼν αὐτὸν
ἐνείλησεν τῇ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν αὐτὸν ἐν μνήματι ὃ ἦν λελα-
τομημένον ἐκ πέτρασ, καὶ προσεκύλισεν λίθον μέγαν ἐπὶ τὴν
θύραν τοῦ μνημείου. 47 ἡ δὲ μαρία ἡ μαγδαληνὴ καὶ μαρία ἡ
ἰωσῆτοσ ἐθεώρουν ποῦ τέθειται.

XVI.

1 Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου ἡ μαρία ἡ μαγδαληνὴ
καὶ μαρία ἡ ἰακώβου καὶ σαλώμη ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα
ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν. 2 καὶ λίαν πρωῒ τῇ μιᾷ τῶν σαββά-
των ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνῆμα, ἀνατείλαντοσ τοῦ ἡλίου. 3 καὶ
ἔλεγον πρὸσ ἑαυτάσ· τίσ ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆσ θύ-
ρασ τοῦ μνημείου; 4 καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ἀνακεκυλισ-
μένον τὸν λίθον· ἦν γὰρ μέγασ σφόδρα. 5 καὶ εἰσελθοῦσαι εἰσ

---

40 ^c ιωσητοσ 43 αρειμαθαιασ: ^corr -θιασ, sed restitutum -θαιασ | ^c οσ και αυτοσ 47 *a μαγδ. ad μαγδ. seq transiluerat, ^c suppl XVI, 1 ^c η του ιακ. 2 ^c μνημιον

40 μαριαμ η μαγδ. | και η ιωσητοσ 42 **προσ σαββατ. 43 om ὁ | οσ και αυτοσ· 44 εθαυμασεν | παλαι: ηδη 45 τω ιωση 46 om μεγαν XVI, 1 om η prim | η του ιακ. 2 om τη | μνημειον 4 θεωρ. οτι ανακεχυλισται ο λιθοσ 5 ελθουσαι

40 η του ιακ. 41 αι και οτε | γαλιλαια 43 ηλθεν | αριμαθαιασ | οσ και αυτοσ | om τον 44 εθαυμασεν 45 το σωμα 46 και καθελων | και κατεθηκεν | μνημειω | om μεγαν 47 ιωση | τιθεται XVI, 1 om η prim | η του ιακ. 2 τησ μιασ σαββατων | μνημειον 4 θεωρ. οτι αποκεχυλισται ο λιθοσ

τὸ μνημεῖον εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς, περι-
βεβλημένον στολὴν λευκήν, καὶ ἐξεθαμβήθησαν. 6 ὁ δὲ λέγει
αὐταῖς· μὴ ἐκθαμβεῖσθε· ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν ἐσταυρωμένον·
ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. 7 ἀλλὰ
ὑπάγετε εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ πέτρῳ ὅτι προ-
άγει ὑμᾶς εἰς τὴν γαλειλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶ-
πεν ὑμῖν. 8 καὶ ἐξελθοῦσαι ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχεν
γὰρ αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις, καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον· ἐφο-
βοῦντο γάρ.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ

---

6 ζητειτε: [a] add τον ναζαρηνον

6 ζητ. τον ναζαρηνον τον 7 **αλλ υπαγετε | γαλιλαιαν (sic). Subscriptum est: κατα μαρκον

6 ζητ. τον ναζαρηνον τον 7 αλλ υπαγετε | γαλιλαιαν 8 εξελθ. ταχυ | ειχε
δε | εφοβ. γαρ: add haec: 9 ἀναστὰς δὲ πρωῒ πρώτῃ σαββάτου, ἐφάνη πρῶτον
μαρίᾳ τῇ μαγδαληνῇ, ἀφ᾽ ἧς ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια. 10 ἐκείνη πορευθεῖσα
ἀπήγγειλε τοῖς μετ᾽ αὐτοῦ γενομένοις, πενθοῦσι καὶ κλαίουσι. 11 κἀκεῖνοι, ἀκού-
σαντες ὅτι ζῇ, καὶ ἐθεάθη ὑπ᾽ αὐτῆς, ἠπίστησαν. 12 μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ
αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερώθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ, πορευομένοις εἰς ἀγρόν. 13 κἀ-
κεῖνοι ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς· οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν. 14 ὕστερον,
ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς ἕνδεκα ἐφανερώθη, καὶ ὠνείδισε τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν, καὶ
σκληροκαρδίαν· ὅτι τοῖς θεασαμένοις αὐτὸν ἐγηγερμένον οὐκ ἐπίστευσαν. 15 καὶ
εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα, κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ
τῇ κτίσει. 16 ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς, σωθήσεται· ὁ δὲ ἀπιστήσας, κατα-
κριθήσεται. 17 σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύσασι ταῦτα παρακολουθήσει· ἐν τῷ ὀνόματί
μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσι· γλώσσαις λαλήσουσι καιναῖς· 18 ὄφεις ἀροῦσι· κἂν
θανάσιμόν τι πίωσιν, οὐ μὴ αὐτοὺς βλάψει· ἐπὶ ἀῤῥώστους χεῖρας ἐπιθήσουσι, καὶ
καλῶς ἕξουσιν. 19 ὁ μὲν οὖν κύριος μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς, ἀνελήφθη εἰς τὸν
οὐρανὸν, καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ. 20 ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν
πανταχοῦ, τοῦ κυρίου συνεργοῦντος, καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολου-
θούντων σημείων. (ς add αμην, non item ςe)

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

I.

1 Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν περὶ
τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων, 2 καθὼσ παρέδο-
σαν ἡμῖν οἱ ἀπ᾽ ἀρχῆσ αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ
λόγου, 3 ἔδοξε κἀμοὶ παρηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶσ
καθεξῆσ σοι γράψαι, κράτιστε θεόφιλε, 4 ἵνα ἐπιγνοῖσ περὶ ὧν
κατηχήθησ λόγων τὴν ἀσφάλειαν.
5 Ἐγένετο ἐν ταῖσ ἡμέραισ ἡρώδου βασιλέωσ τῆσ ἰουδαίασ
ἱερεύσ τισ ὀνόματι ζαχαρίασ ἐξ ἐφημερίασ ἀβιά, καὶ γυνὴ
αὐτῷ ἐκ τῶν θυγατέρων ἀαρών, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆσ ἐλισάβετ.
6 ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι ἐναντίον τοῦ θεοῦ, πορευόμενοι ἐν
πάσαισ ταῖσ ἐντολαῖσ καὶ δικαιώμασιν τοῦ κυρίου ἄμεμπτοι.
7 καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖσ τέκνον, καθότι ἦν ἡ ἐλεισάβετ στεῖρα, καὶ
ἀμφότεροι προβεβηκότεσ ἐν ταῖσ ἡμέραισ αὐτῶν ἦσαν. 8 ἐγένετο
δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆσ ἐφημερίασ αὐτοῦ
ἐναντίον τοῦ θεοῦ, 9 κατὰ τὸ ἔθοσ τῆσ ἱερατείασ ἔλαχε τοῦ
θυμιᾶσαι εἰσελθὼν εἰσ τὸν ναὸν τοῦ κυρίου. 10 καὶ πᾶν τὸ πλῆ-
θοσ ἦν τοῦ λαοῦ προσευχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματοσ.
11 ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελοσ κυρίου ἑστὼσ ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσια-
στηρίου τοῦ θυμιάματοσ. 12 καὶ ἐταράχθη ζαχαρίασ ἰδών, καὶ
φόβοσ ἐπέπεσεν ἐπ᾽ αὐτόν. 13 εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτὸν ὁ ἄγγελοσ·
μὴ φοβοῦ, ζαχαρία, διότι εἰσηκούσθη ἡ δέησίσ σου, καὶ η
γυνή σου ἐλεισάβετ γεννήσει υἱόν σοι, καὶ καλέσεισ τὸ ὄνομα

---

4 c επιγνωσ 9 c ελαχεν 13 σοι: ex σου (pr. m.?) correctum

4 επιγνωσ 5 ελεισαβετ 7 om η 8 εναντι

Inscriptum est το κατα λουκαν (ς add αγιον) ευαγγελιον 4 επιγνωσ 5 του βασιλεωσ | κ. η γυνη αυτου 6 ενωπιον 7 καθ. η ελισαβετ ην 8 εναντι 10 του λαου ην 13 ελισαβετ

αὐτοῦ ἰωάνην. 14 καὶ ἔσται χαρά σοι καὶ ἀγαλλίασισ, καὶ
πολλοὶ ἐπὶ τῇ γενέσει αὐτοῦ χαρήσονται. 15 ἔσται γὰρ μέγασ
ἐνώπιον κυρίου, καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πίῃ, καὶ πνεύμα-
τοσ ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίασ μητρὸσ αὐτοῦ, 16 καὶ
πολλοὺσ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν αὐ-
τῶν· 17 καὶ αὐτὸσ προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ
δυνάμει ἠλεία, ἐπιστρέψαι καρδίασ πατέρων ἐπὶ τέκνα καὶ
ἀπειθεῖσ ἐν φρονήσει δικαίων, ἑτοιμάσαι κυρίῳ λαὸν κατεσκευ-
ασμένον. 18 καὶ εἶπεν ζαχαρίασ πρὸσ τὸν ἄγγελον· κατὰ τί
γνώσομαι τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτησ, καὶ ἡ γυνή μου
προβεβηκυῖα ἐν ταῖσ ἡμέραισ αὐτῆσ. 19 καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ ἄγγε-
λοσ εἶπεν αὐτῷ· ἐγώ εἰμι γαβριὴλ ὁ παρεστηκὼσ ἐνώπιον τοῦ
θεοῦ, καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρόσ σε καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι
ταῦτα. 20 καὶ ἰδοὺ ἔσῃ σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμενοσ λαλῆσαι ἄχρι
ἧσ ἡμέρασ γένηται ταῦτα, ἀνθ᾽ ὧν οὐκ ἐπίστευσασ τοῖσ λόγοισ
μου, οἵτινεσ πληρωθήσονται εἰσ τὸν καιρὸν αὐτῶν. 21 καὶ ἦν ὁ
λαὸσ προσδοκῶν τὸν ζαχαρίαν, καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν
αὐτὸν ἐν τῷ ναῷ. 22 ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἐδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖσ,
καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι ὀπτασίαν ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸσ ἦν
διανεύων αὐτοῖσ, καὶ διέμενεν κωφόσ. 23 καὶ ἐγένετο ὡσ ἐπλή-
σθησαν αἱ ἡμέραι τῆσ λειτουργίασ αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰσ τὸν οἶκον
αὐτοῦ. 24 μετὰ δὲ ταύτασ τὰσ ἡμέρασ συνέλαβεν ἐλεισάβετ ἡ
γυνὴ αὐτοῦ, καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνασ πέντε, λέγουσα
25 ὅτι οὕτωσ μοι πεποίηκεν κύριοσ ἐν ἡμέραισ αἷσ ἐπεῖδεν ἀφε-
λεῖν ὄνειδόσ μου ἐν ἀνθρώποισ.

26 Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελοσ γαβριὴλ
ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰσ πόλιν τῆσ γαλιλαίασ ᾗ ὄνομα ναζαρέτ, 27 πρὸσ
παρθένον ἐμνηστευμένην ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα ἰωσήφ, ἐξ οἴκου καὶ

---

26 γαλιλαιασ [c]: *ιουδαιασ 27 [ca] μεμνηστευμενην, sed restitutum εμν.

13 *ιωαννην, **ιωανην (sic) 15 του κυριου 17 **ηλιου 21 εν τ. να. αυτον 22 **ηδυνατο 25 ο κυριοσ | **το ονειδοσ 27 **μεμνηστευμενην

13 ιωαννην 14 γεννησει 15 του κυριου 17 ηλιου 22 ηδυνατο 24 ελισαβετ 25 ο κυριοσ | το ονειδοσ 26 υπο | ς[e] ναζαρεθ 27 μεμνηστευμενην

πατριᾶσ δαυείδ, καὶ τὸ ὄνομα τῆσ παρθένου μαριάμ. 28 καὶ
εἰσελθὼν πρὸσ αὐτὴν ὁ ἄγγελοσ εἶπεν· χαῖρε κεχαριτωμένη, ὁ
κύριοσ μετὰ σοῦ. 29 ἡ δὲ ἐπὶ τῷ λόγῳ διεταράχθη, καὶ διελο-
γίζετο ποταπὸσ εἴη ὁ ἀσπασμὸσ οὗτοσ. 30 καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελοσ
αὐτῇ· μὴ φοβοῦ, μαριάμ· εὗρεσ γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ. 31 καὶ
ἰδοὺ συλλήμψῃ ἐν γαστρὶ καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεισ τὸ ὄνομα
αὐτοῦ ἰησοῦν. 32 οὗτοσ ἔσται μέγασ καὶ υἱὸσ ὑψίστου κληθή-
σεται, καὶ δώσει αὐτῷ κύριοσ ὁ θεὸσ τὸν θρόνον δαυεὶδ τοῦ
πατρὸσ αὐτοῦ, 33 καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον ἰακὼβ εἰσ τοὺσ
αἰῶνασ, καὶ τῆσ βασιλείασ αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλοσ. 34 εἶπεν δὲ
μαριὰμ πρὸσ τὸν ἄγγελον· πῶσ ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ
γινώσκω; 35 καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ ἄγγελοσ εἶπεν αὐτῇ· πνεῦμα ἅ-
γιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύναμισ ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι·
διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον κληθήσεται υἱὸσ θεοῦ. 36 καὶ ἰδοὺ
ἐλεισάβετ ἡ συγγενίσ σου καὶ αὐτὴ συνείληφεν υἱὸν ἐν γήρει
αὐτῆσ, καὶ οὗτοσ μὴν ἕκτοσ ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρᾳ,
37 ὅτι οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τοῦ θεοῦ πᾶν ῥῆμα. 38 εἶπεν δὲ μα-
ριάμ· ἰδοὺ ἡ δούλη κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου.
καὶ ἀπῆλθεν ἀπ᾽ αὐτῆσ ὁ ἄγγελοσ.

39 Ἀναστᾶσα δὲ μαριὰμ ἐν ταῖσ ἡμέραισ ταύταισ ἐπορεύετο
εἰσ τὴν ὀρεινὴν μετὰ σπουδῆσ εἰσ πόλιν ἰούδα, 40 καὶ εἰσῆλθεν
εἰσ τὸν οἶκον ζαχαρίου καὶ ἠσπάσατο τὴν ἐλεισάβετ. 41 καὶ
ἐγένετο ὡσ ἤκουσεν τὸν ἀσπασμὸν τῆσ μαρίασ ἡ ἐλεισάβετ,
ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφοσ ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆσ. καὶ
ἐπλήσθη πνεύματοσ ἁγίου ἡ ἐλεισάβετ, 42 καὶ ἀνεβόησεν φωνῇ
μεγάλῃ καὶ εἶπεν· εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν, καὶ εὐλογημένοσ
ὁ καρπὸσ τῆσ κοιλίασ σου. 43 καὶ πόθεν μοι τοῦτο ἵνα ἔλθῃ ἡ

---

37 [c] παρα τω θεω 41 εν αγαλλ.: [c] om

27 om κ. πατριασ 28 om ο αγγελ. 34 **εσται μοι 36 συγγενησ 39 επορευθη 41 om εν αγαλλ. 42 ανεφωνησεν κραυγη

27 om κ. πατρ. 28 ο αγγελ. πρ. αυτ. | μετα σου: add ευλογημενη συ εν γυναιξιν 29 η δε ιδουσα διεταρ. επι τ. λο. αυτου 31 συλληψ. 36 ελισαβετ η συγγενησ | συνειληφυια | γηρα 37 παρα τω θεω 39 επορευθη 40 ελισαβετ 41 ηκουσ. η ελισαβ. τ. α. τ. μα. | om εν αγαλλ. 42 ανεφωνησε

μητηρ τοῦ κυρίου μου πρὸσ ἐμέ; 44 ἰδοὺ γὰρ ωσ ἐγένετο ἡ φωνὴ
τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰσ τὰ ὦτά μου, ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει
τὸ βρέφοσ ἐν τῇ κοιλίᾳ μου. 45 καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα ὅτι
ἔσται τελείωσισ τοῖσ λελαλημένοισ αὐτῇ παρὰ κυρίου. 46 καὶ
εἶπεν μαριάμ· μεγαλύνει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον, 47 καὶ ἠγαλ-
λίασεν τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτῆρί μου, 48 ὅτι ἐπ-
έβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆσ δούλησ αὐτοῦ· ἰδοὺ γὰρ ἀπὸ
τοῦ νῦν μακαριοῦσίν με πᾶσαι αἱ γενεαί, 49 ὅτι ἐποίησέν μοι
μεγάλα ὁ δυνατόσ. καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ, 50 καὶ τὸ ἔλεοσ
αὐτοῦ εἰσ γενεὰν καὶ γενεὰν τοῖσ φοβουμένοισ αὐτόν. 51 ἐποί-
ησεν κράτοσ ἐν βραχίονι αὐτοῦ, διεσκόρπισεν ὑπερηφάνουσ
διανοίᾳ καρδίασ αὐτῶν, 52 καθεῖλεν δυνάστασ ἀπὸ θρόνων καὶ
ὕψωσεν ταπεινούσ, 53 πεινῶντασ ἐνέπλησεν ἀγαθῶν καὶ πλου-
τοῦντασ ἐξαπέστειλεν κενούσ. 54 ἀντελάβετο ἰσραὴλ παιδὸσ
αὐτοῦ, μνησθῆναι ἐλέουσ, 55 καθὼσ ἐλάλησεν πρὸσ τοὺσ πά-
τέρασ ἡμῶν, τῷ ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰσ τὸν αἰῶνα.
56 ἔμεινεν δὲ μαριὰμ σὺν αὐτῇ ὡσ μῆνασ τρεῖσ, καὶ ὑπέστρεψεν
εἰσ τὸν οἶκον αὐτῆσ.

57 Τῇ δὲ ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνοσ τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ
ἐγέννησεν υἱόν. 58 καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖσ
αὐτῆσ ὅτι ἐμεγάλυνεν κύριοσ τὸ ἔλεοσ αὐτοῦ μετ᾽ αὐτῆσ, καὶ
συνέχαιρον αὐτῇ. 59 καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἦλθον
περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι του
πατρὸσ αὐτοῦ ζαχαρίαν. 60 καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ
εἶπεν· οὐχί, ἀλλὰ κληθήσεται ἰωάννησ. 61 καὶ εἶπαν πρὸσ αὐ-
τὴν ὅτι οὐδείσ ἐστιν ἐκ τῆσ συγγενείασ σου ὃσ καλεῖται τῷ
ὀνόματι τούτῳ. 62 ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ τὸ τί ἂν θέλοι
καλεῖσθαι αὐτό. 63 καὶ αἰτήσασ πινακίδιον ἔγραψεν λέγων· ἰω-
άννησ ἐστὶν τὸ ὄνομα αὐτοῦ. καὶ ἐθαύμασαν πάντεσ. 64 ἀνε-
ῴχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παραχρῆμα καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ,

---

43 c προσ με 49 ca μεγαλια, sed rest -λα | ονομα c: *ελεοσ 51 ca διανοιασ, sed rest -οια

50 γενεασ κ. γενεασ 57 ελεισαβετ 61 ειπον 63 *om το

43 προσ με 49 μεγαλεια | ο δυνατοσ, κ. α. τ. ο. αυτου· 50 εισ γενεασ γενεων 56 ωσει 59 εν τη ογδ. ημερ. 61 ειπον | εν τη συγγενεια 62 καλ. αυτον

καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν θεόν. 65 ἐγένετο δὲ ἐπὶ πάντασ φόβοσ
τοὺσ περιοικοῦντασ αὐτοὺσ καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὀρεινῇ τῆσ ἰουδαίασ
διὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, 66 καὶ ἔθεντο πάντεσ οἱ ἀκούσαντεσ ἐν
τῇ καρδίᾳ αὐτῶν λέγοντεσ· τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται;
καὶ γὰρ χεὶρ κυρίου ἦν μετ᾽ αὐτοῦ.

67 Καὶ ζαχαρίασ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη πνεύματοσ ἁγίου,
καὶ ἐπροφήτευσεν λέγων· 68 εὐλογητὸσ κύριοσ ὁ θεὸσ τοῦ ἰσραήλ,
ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησεν λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ, 69 καὶ
ἤγειρεν κέρασ σωτηρίασ ἡμῖν ἐν οἴκῳ δαυεὶδ παιδὸσ αὐτοῦ,
70 καθὼσ ἐλάλησεν διὰ στόματοσ τῶν ἁγίων ἀπ᾽ αἰῶνοσ αὐτοῦ
προφητῶν, 71 σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν καὶ ἐκ χειρὸσ πάντων
τῶν μισούντων ἡμᾶσ, 72 ποιῆσαι ἔλεοσ μετὰ τῶν πατέρων ἡ-
μῶν καὶ μνησθῆναι διαθήκησ ἁγίασ αὐτοῦ, 73 ὅρκον ὃν ὤμοσεν
πρὸσ ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν 74 ἀφόβωσ ἐκ
χειρὸσ ἐχθρῶν ῥυσθέντασ λατρεύειν αὐτῷ 75 ἐν ὁσιότητι καὶ δι-
καιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ πάσασ τὰσ ἡμέρασ ἡμῶν. 76 καὶ σὺ
δὲ παιδίον προφήτησ ὑψίστου κληθήσῃ· προπορεύσῃ γὰρ ἐνώ-
πιον κυρίου ἑτοιμάσαι ὁδοὺσ αὐτοῦ, 77 τοῦ δοῦναι γνῶσιν σω-
τηρίασ τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν 78 διὰ σπλάγ-
χνα ἐλέουσ θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἶσ ἐπισκέψεται ἡμᾶσ ἀνατολὴ ἐξ
ὕψουσ 79 ἐπιφᾶναι τοῖσ ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοισ,
τοῦ κατευθῦναι τοὺσ πόδασ ἡμῶν εἰσ ὁδὸν εἰρήνησ.

80 Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, καὶ ἦν
ἐν ταῖσ ἐρήμοισ ἕωσ ἡμέρασ ἀναδείξεωσ αὐτοῦ πρὸσ τὸν ἰσραήλ.

II.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖσ ἡμέραισ ἐκείναισ ἐξῆλθεν δόγμα παρὰ
καίσαροσ ἀγούστου ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. 2 αὔ-

---

65 [c] και εγενετο | δια: [a] διελαλειτο παντα 67 [c] προεφητευσεν 78 [c] επεσκεψατο

65 και εγενετο | δια: διελαλειτο παντα 66 εαυτων 67 **προεφητ. 70 αιων. προφητ. αυτ. 75 πασαισ ταισ ημεραισ II, 1 αυγουστου

65 και εγενετο | δια: διελαλειτο παντα 66 om γαρ 67 προεφητ. 69 εν τω οικ. δαβιδ του 70 τ. αγ. των α. αι. προφ. αυτ. 74 των εχθρων ημων 75 ημερ. τησ ζωησ ημων 76 om δε | ενωπιον: προ προσωπου 78 επεσκεψατο II, 1 αυγουστου

τη ἀπογραφὴ ἐγένετο πρώτη ἡγεμονεύοντοσ τῆσ συρίασ κυρη-
νίου. 3 καὶ ἐπορεύοντο ἕκαστοσ ἀπογράφεσθαι εἰσ τὴν ἑαυτῶν
πόλιν. 4 ἀνέβη δὲ καὶ ἰωσὴφ ἀπὸ τῆσ γαλιλαίασ ἐκ πόλεωσ
ναζαρὲθ εἰσ τὴν ἰουδαίαν εἰσ τὴν πόλιν δαυεὶδ ἥτισ καλεῖται
βηθλεέμ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶσ δαυείδ,
5 ἀπογράφεσθαι σὺν μαριὰμ τῇ ἐμνηστευμένῃ αὐτῷ, οὔσῃ ἐν-
κύῳ. 6 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺσ ἐκεῖ ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέ-
ραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν, 7 καὶ ἔτεκεν τὸν υἱὸν αὐτῆσ τὸν πρω-
τότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν φάτ-
νῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖσ τόποσ ἐν τῷ καταλύματι. 8 καὶ ποι-
μένεσ ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντεσ καὶ φυλάσσον-
τεσ φυλακὰσ τῆσ νυκτὸσ ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν. 9 καὶ ἄγγε-
λοσ κυρίου ἐπέστη αὐτοῖσ καὶ δόξα κυρίου ἐπέλαμψεν αὐτοῖσ,
καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν. 10 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ ὁ ἄγγελοσ·
μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην,
ἥτισ ἐστὶν παντὶ τῷ λαῷ, 11 ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ,
ὅσ ἐστιν χριστὸσ κύριοσ, ἐν πόλει δαυείδ. 12 καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ
σημεῖον· εὑρήσετε βρέφοσ ἐσπαργανωμένον ἐν φάτνῃ. 13 καὶ
ἐξαίφνησ ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθοσ στρατιᾶσ οὐρανίου
αἰνούντων τὸν θεὸν καὶ λεγόντων· 14 δόξα ἐν ὑψίστοισ θεῷ καὶ
ἐπὶ γῆσ εἰρήνη ἐν ἀνθρώποισ εὐδοκίασ.
15 Καὶ ἐγένετο ὡσ ἀπῆλθον ἀπ᾽ αὐτῶν εἰσ τὸν οὐρανὸν οἱ

---

2 αυτη απογραφη ex αυτην απογραφην *vel [a] fecit; [c] αυτ. η απογρ. | [c] πρωτ. εγεν. 3 [c] επορ. παντεσ απογρ. εκαστοσ | [c] εαυτου 4 [c] om την sec 5 [c] απογραψασθαι | [ca] μεμνηστευμενη, sed restitutum εμνηστ. 7 εν: ipse *ex επι restituit 9 [c] δοξα θεου περιελαμψ. αυτουσ 10 [c] ητισ εσται 12 υμιν [c]: *ημιν | εν (ut v. 7 ex επι): [a] και κειμενον εν 14 [c] ευδοκια

2 πρωτ. εγενετ. | *κυρεινου, **κυρινου 3 επορ. παντεσ απογρ. εκαστοσ | εαυτου 4 ναζαρετ | εισ πολιν 5 απογραψασθαι | **μεμνηστευμενη | εγκυω 9 περιελαμψ. αυτουσ | φοβ. μεγ.: σφοδρα 10 ητισ εσται 12 om το | εσπαργ. και κειμενον εν 13 *στρατειασ ουρανου 14 **ευδοκια

2 αυτη η απογρ. πρω. εγεν. 3 επορ. παντεσ απογρ. εκαστοσ ε. τ. ιδιαν πολ. 4 ς ναζαρετ (ς[e] -ρεθ) | εισ πολιν δαβιδ | δαβιδ 5 απογραψασθαι | μεμνηστευμ. αυτ. γυναικι | εγκυω 7 εν τη φατν. 9 και ιδου αγγ. | περιελαμψ. αυτουσ 10 ητισ εσται 11 δαβιδ 12 εσπαργαν.: add κειμενον | εν τη φα. 14 ευδοκια

ἄγγελοι, οἱ ποιμένεσ ἐλάλουν πρὸσ ἀλλήλουσ λέγοντεσ· διέλ-
θωμεν δὴ ἕωσ βηθλεὲμ καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονόσ,
ὃ ὁ κύριοσ ἐγνώρισεν ἡμῖν. 16 καὶ ἦλθον σπεύσαντεσ, καὶ ἀν-
εῦρον τήν τε μαριὰμ καὶ τὸν ἰωσὴφ καὶ τὸ βρέφοσ κείμενον ἐν
τῇ φάτνῃ· 17 ἰδόντεσ δὲ ἐγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματοσ τοῦ λα-
ληθέντοσ αὐτοῖσ περὶ τοῦ παιδίου τούτου. 18 καὶ πάντεσ οἱ ἀ-
κούσαντεσ ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων
πρὸσ αὐτούσ· 19 ἡ δὲ μαρία πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα ταῦτα
συνβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆσ. 20 καὶ ὑπέστρεψαν οἱ ποι-
μένεσ, δοξάζοντεσ καὶ αἰνοῦντεσ τὸν θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷσ ἤκου-
σαν καὶ ἴδον καθὼσ ἐλαλήθη πρὸσ αὐτούσ.

21 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περιτεμεῖν αὐτόν,
καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰησοῦσ, τὸ λεχθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου
πρὸ τοῦ συλλημφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ. 22 καὶ ὅτε ἐπλήσ-
θησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν κατὰ τὸν νόμον μωϋ-
σέωσ, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰσ ἱεροσόλυμα παραστῆσαι τῷ κυρίῳ,
23 καθὼσ γέγραπται ἐν νόμῳ κυρίου ὅτι πᾶν ἄρσεν διανοίγων
μήτραν ἅγιον τῷ κυρίῳ κληθήσεται, 24 καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν
κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν τῷ νόμῳ κυρίου, ζεῦγοσ τρυγόνων ἢ δύο
νοσσοὺσ περιστερῶν. 25 καὶ ἰδοὺ ἄνθρωποσ ἦν ἐν ἱερουσαλήμ,
ᾧ ὄνομα αὐτοῦ συμεών, καὶ ὁ ἄνθρωποσ οὗτοσ δίκαιοσ καὶ εὐ-
σεβήσ, προσδεχόμενοσ παράκλησιν τοῦ ἰσραήλ, καὶ πνεῦμα ἦν
ἅγιον ἐπ᾽ αὐτόν· 26 καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ
πνεύματοσ τοῦ ἁγίου, μὴ ἰδεῖν θάνατον ἕωσ ἂν ἴδῃ τὸν χριστὸν
κυρίου. 27 καὶ ἦλθεν ἐν τῷ πνεύματι εἰσ τὸ ἱερόν, καὶ ἐν τῷ

---

15 αγγελοι οι [a]: *om οι 16 [a] ανευραν, [c] ευραν 19 [c] μαριαμ | [a] εαυτησ 21 [c] το κληθεν | αυτον [a vid] et [c]: *αυτην 22 [ca] επληρωθησαν, [cb] rursus επλησθ. | παραστησαι [c]: *-σεται 23 [c] διανοιγον 25 [c] om αυτου | [c] ευλαβησ 26 [c] πριν η αν

15 om λεγοντ. 16 ηλθαν | ανευραν 19 om ταυτα | συμβαλλ. 20 ειδον 21 λεχθεν: κληθεν 22 *om του 23 διανοιγον 25 om αυτου | ευλαβησ 26 πριν αν

15 και οι ανθρωποι οι ποιμ. ειπον | om λεγοντ. 17 διεγνωρισαν 19 μαριαμ | συμβαλλ. 20 επεστρεψ. | ειδον 21 περιτεμ. το παιδιον | το κληθεν | συλληφθηναι 22 αυτων: ς[e] αυτησ | μωσεωσ 23 διανοιγον 24 εν νομω | νεοσσουσ 25 ην ανθρωπ. | om αυτου | ευλαβησ | πν. αγι. ην 26 πριν η ιδη

εἰσαγαγεῖν τοὺσ γονεῖσ τὸ παιδίον τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺσ κατὰ
τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ, [28] καὶ αὐτὸσ δὲ ἐδέξατο
αὐτὸ εἰσ τὰσ ἀγκάλασ, καὶ εὐλόγησεν τὸν θεὸν καὶ εἶπεν·
[29] νῦν ἀπολύεισ τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σου
ἐν εἰρήνῃ, [30] ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, [31] ὃ
ἡτοίμασασ κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν, [32] φῶσ εἰσ ἀπο-
κάλυψιν ἐθνῶν καὶ δόξαν λαοῦ σου ἰσραήλ. [33] καὶ ἦν ὁ πατὴρ
αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντεσ ἐπὶ τοῖσ λαλουμένοισ
περὶ αὐτοῦ. [34] καὶ ηὐλόγησεν αὐτουσ συμεών, καὶ εἶπεν πρὸσ
μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ· ἰδοὺ οὗτοσ κεῖται εἰσ πτῶσιν καὶ
ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ ἰσραὴλ καὶ σημεῖον ἀντιλεγόμενον.
[35] καὶ σοῦ δὲ αὐτῆσ τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία, ὅπωσ ἂν
ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοὶ πονηροί. [36] καὶ
ἦν ἄννα προφῆτισ, θυγάτηρ φανουήλ, ἐκ φυλῆσ ἀσήρ· αὕτη
προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραισ πολλαῖσ, ζήσασα μετὰ ἀνδρὸσ ἔτη ζ′
ἀπὸ τῆσ παρθενίασ αὐτῆσ· [37] καὶ αὐτὴ χήρα ἕωσ ἐτῶν ἑβδο-
μήκοντα τεσσάρων, ἣ οὐκ ἀφίστατο ἐκ τοῦ ἱεροῦ νηστείαισ
καὶ δεήσεσιν λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν. [38] καὶ αὐτῇ τῇ
ὥρᾳ ἐπιστᾶσα ἀνθωμολογεῖτο τῷ θεῷ καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ
πᾶσιν τοῖσ προσδεχομένοισ λύτρωσιν ἱερουσαλήμ.

[39] Καὶ ὡσ ἐτέλεσεν πάντα κατὰ τὸν νόμον κυρίου, ἐπέστρε-
ψεν εἰσ γαλιλαίαν εἰσ πόλιν ἑαυτῶν ναζαρέτ. [40] τὸ δὲ παιδίον
ηὔξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πληρούμενον σοφίασ, καὶ χάρισ θεοῦ
ἦν ἐπ᾽ αὐτό.

---

27 παιδιον: [c] add ιησουν 28 [a] om δε 29 *απολλυεισ 33 [a] om αυτου sec 34 [c] και εισ σημ. 35 [c] om πονηροι 36 [ca] και αυτη, sed και rursus deletum 37 εωσ: ε erasum ([c]) | [c] ογδοηκοντα | εκ: [ca]? om, [cb]? rest | *νηστιασ κ. δεησιν? 39 [c] ετελεσαν | [c] υπεστρεψαν | [c] εισ την γαλ. εισ την 40 σοφιασ: σ erasum ([c])

27 τ. παιδ. ιησουν 28 om δε 34 ευλογησεν | κ. εισ σημ. 35 om δε | om πονηροι 36 **μετ. του ανδρ. αυτησ | επτα 37 ογδοηκοντα | om εκ 39 ετελεσαν πα. τα | επεστρεψαν εισ την | *ναζαρεθ 40 σοφια

27 το παιδ. ιησουν 28 om δε | αγκαλ. αυτου 33 ο πατ. αυτου: ιωσηφ 34 ευλογησεν | και εισ σημ. 35 om πονηροι 36 ετη μετ. ανδρ. επτα 37 αὕτη | ωσ ετων ογδοηκοντ. | εκ: απο 38 κ. αὕτη αὐτῇ | θεω: κυριω | εν ιερουσ. 39 ετελεσαν απαντα τα | υπεστρεψαν εισ την γα. εισ την πο. αὑτων | 5[e] ναζαρεθ 40 εκραται. πνευματι

41 Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖσ αὐτοῦ κατ' ἔθοσ εἰσ ἰερουσα-
λὴμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα. 42 καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν ιβ', καὶ ἀνα-
βαινόντων αὐτῶν κατὰ τὸ ἔθοσ τῆσ ἑορτῆσ, 43 καὶ τελειωσάν-
των τὰσ ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺσ ὑπέμεινεν ὁ παῖσ
ἐν ἰερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνωσαν οἱ γονεῖσ αὐτοῦ. 44 νομίσαντεσ
δὲ αὐτὸν εἶναι ἐν τῇ συνοδίᾳ, ἦλθον ἡμέρασ ὁδὸν καὶ ἀνεζήτουν
αὐτὸν ἐν τοῖσ συγγενέσιν, 45 καὶ μὴ εὑρόντεσ ὑπέστρεψαν εἰσ
ἰερουσαλὴμ ζητοῦντεσ αὐτόν. 46 καὶ ἐγένετο μετὰ ἡμέρασ τρεῖσ
εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων
καὶ ἀκούοντα αὐτῶν καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούσ· 47 ἐξίσταντο δὲ
πάντεσ οἱ ἀκούοντεσ αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖσ ἀποκρί-
σεσιν αὐτοῦ. 48 καὶ ἰδόντεσ αὐτὸν ἐξεπλάγησαν, καὶ εἶπεν πρὸσ
αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ· τέκνον, τί ἐποίησασ ἡμῖν οὕτωσ; ἰδοὺ
ὁ πατήρ σου κἀγὼ ὀδυνώμενοι ζητοῦμέν σε. 49 καὶ εἶπεν πρὸσ
αὐτούσ· τί ὅτι ζητεῖτέ με; οὐκ ᾔδειτε ὅτι ἐν τοῖσ τοῦ πατρόσ
μου δεῖ εἶναί με; 50 καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν
αὐτοῖσ. 51 καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν καὶ ἦλθεν εἰσ ναζαρέτ, καὶ
ἦν ὑποτασσόμενοσ αὐτοῖσ. καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα
τὰ ῥήματα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆσ. 52 καὶ ὁ ἰησοῦσ προέκοπτεν
ἐν τῇ σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ καὶ χάριτι παρὰ θεῷ καὶ ἀνθρώποισ.

III.

1 Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆσ ἡγεμονίασ τιβερίου καί-
σαροσ, ἡγεμονεύοντοσ ποντίου πιλάτου τῆσ ἰουδαίασ, καὶ τε-

---

41 [a] κατ ετοσ 42 [c] om και sec 43 [c] ιησουσ ο παισ 44 συγγενεσιν: [c] add και τοισ γνωστοισ 45 [c] αναζητουντεσ 48 [c] εξητουμεν 49 [c] εζητειτε 51 ρηματα: [c] add ταυτα συμβαλλουσα | [c] εαυτησ 52 [c] και ιησουσ | παρα θεω [c]: *θεου III, 1 δε: [ca]? del, [cb]? rest | τησ ιουδαιασ [c]: *om

41 ετοσ 42 δωδεκα | om και sec 43 ιησουσ ο παισ 44 συγγεν. και τοισ γνωστοισ 45 αναζητουντεσ 47 om οι ακουοντ. αυτ. 49 εζητειτε 51 *ναζαρεθ 52 om ὁ | om εν III, 1 ηγεμονιασ: [marg] βασιλειασ | πειλατου

41 ετοσ 42 ετων δωδεκα αναβαντων αυτ. εισ ιεροσολυμα 43 ιησουσ ο παισ | εγνω ιωσηφ και η μητηρ αυτου 44 αυτ. εν τ. συν. ειν. | συγγεν. και εν τοισ γνωστοισ 45 ευροντεσ: add αυτον 46 μετ 48 πρ. αυτ. η μη. αυτ. ειπε | εζητουμεν 49 εζητειτε 51 ς[e] ναζαρεθ | ρηματα: add ταυτα 52 om ὁ | προεκοπτε σοφια

τραaρχοῦντοσ τῆσ γαλιλαίασ ηρώδου, φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελ-
φοῦ αὐτοῦ τετρααρχοῦντοσ τῆσ ἰτουραίασ τετραχωνίτιδοσ χώ-
ρασ, καὶ λυσανίου τῆσ ἀβιληνῆσ τετρααρχοῦντοσ, 2 ἐπὶ ἀρ-
χιερέωσ ἄννα καὶ καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα θεοῦ ἐπὶ ἰωάννην τὸν
ζαχαρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ. 3 καὶ ἦλθεν εἰσ πᾶσαν τὴν περί-
χωρον τοῦ ἰορδάνου κηρύσσων βάπτισμα μετανοίασ εἰσ ἄφεσιν
ἁμαρτιῶν, 4 ὡσ γέγραπται ἐν βίβλῳ λόγων ἠσαίου τοῦ προ-
φήτου· φωνὴ βοῶντοσ ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυ-
ρίου, εὐθείασ ποιεῖτε τὰσ τρίβουσ αὐτοῦ· 5 πᾶσα φάραγξ πλη-
ρωθήσεται καὶ πᾶν ὄροσ καὶ βουνὸσ ταπεινωθήσεται, καὶ ἔσται
τὰ σκολιὰ εἰσ εὐθείαν καὶ αἱ τραχεῖαι εἰσ ὁδοὺσ λείασ· 6 καὶ
ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ. 7 ἔλεγεν οὖν τοῖσ ἐκ-
πορευομένοισ ὄχλοισ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ· γεννήματα ἐχι-
δνῶν, τίσ ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆσ μελλούσησ ὀργῆσ;
8 ποιήσατε οὖν καρποὺσ ἀξίουσ τῆσ μετανοίασ, καὶ μὴ ἄρ-
ξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖσ· πατέρα ἔχομεν τὸν ἀβραάμ· λέγω γὰρ
ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸσ ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ
ἀβραάμ. 9 ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸσ τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων
κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται
καὶ εἰσ πῦρ βάλλεται. 10 καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι λέγον-
τεσ· τί οὖν ποιήσωμεν; 11 ἀποκριθεὶσ δὲ ἔλεγεν αὐτοῖσ· ὁ ἔχων
δύο χιτῶνασ μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι, καὶ ὁ ἔχων βρώματα ὁ-
μοίωσ ποιείτω. 12 ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι, καὶ εἶπον
πρὸσ αὐτόν· διδάσκαλε, τί ποιήσωμεν; 13 ὁ δέ· μηδὲν πλέον
παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε. 14 ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν
καὶ στρατευόμενοι λέγοντεσ· τί ποιήσωμεν καὶ ἡμεῖσ; καὶ εἶ-
πεν πρὸσ αὐτούσ· μηδένα διασείσητε, μηδένα συκοφαντήσητε,

---

1 [c] τετραρχ. ter | ιτουραι. usq λυσανιου [a] rescripsit | τετραχων.: [c] και τραχ. 5 τραχ. [c]: *τροχιαι 13 ο δε: [c] add ειπεν προσ αυτουσ 14 [c] μηδε συκοφ.

1 τετραρχ. ter | ιτουρ.: [marg] ορεινησ | και τραχωνειτιδοσ | αβειληνησ 2 ιω-ανην 3 om την 4 βιβλιω 5 ευθειασ 8 αξιουσ καρπουσ 13 ο δε ειπεν προσ αυτουσ 14 ειπ. αυτοισ | μηδε συκοφαντ.

1 τετραρχ. ter | και τραχωνιτιδ. 2 επ αρχιερεων | τον του ζαχ. 4 προφητ.: add λεγοντοσ 10 ποιησομεν 11 λεγει 12 ποιησομεν 13 ο δε ειπε προσ αυτουσ 14 και ημ. τι ποιησομεν | ειπεν αυτοισ | μηδε συκοφαντ.

καὶ ἀρκεῖσθε τοῖσ ὀψωνίοισ ὑμῶν. 15 προσδοκῶντοσ δὲ τοῦ λαου
καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖσ καρδίαισ αὐτῶν περὶ τοῦ
ἰωάννου, μήποτε αὐτὸσ εἴη ὁ χριστόσ, 16 ἀπεκρίνατο λέγων
πᾶσιν ὁ ἰωάννησ· ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶσ· ἔρχεται δὲ ὁ
ἰσχυρότερόσ μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸσ λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν
ὑποδημάτων αὐτοῦ, αὐτὸσ ὑμᾶσ βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ
καὶ πυρί· 17 οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ διακαθᾶραι τὴν
ἅλωνα αὐτοῦ καὶ συναγαγεῖν τὸν σῖτον εἰσ τὴν ἀποθήκην αὐ-
τοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.

18 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τον
λαόν· 19 ὁ δὲ ἡρώδησ ὁ τετραάρχησ, ἐλεγχόμενοσ ὑπ᾽ αὐτοῦ
περὶ ἡρωδιάδοσ τῆσ γυναικὸσ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, περὶ πάντων
τῶν πονηρῶν ὧν ἐποίησεν ὁ ἡρώδησ, 20 προσέθηκεν καὶ τοῦτο
ἐπὶ πᾶσιν, κατέκλεισεν τὸν ἰωάννην ἐν φυλακῇ.

21 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι πάντα τὸν λαὸν καὶ ἰησοῦ
βαπτισθέντοσ καὶ προσευχομένου ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανόν, 22 καὶ
καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῷ εἴδει ὡσ περιστερὰν
ἐπ᾽ αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι· σὺ εἶ ὁ υἱόσ μου ὁ
ἀγαπητόσ, ἐν σοὶ εὐδόκησα.

23 Καὶ αὐτὸσ ἦν ἰησοῦσ ἀρχόμενοσ ὡσεὶ ἐτῶν λ΄, ὢν υἱόσ,
ὡσ ἐνομίζετο, ἰωσήφ, τοῦ ἡλεὶ 24 τοῦ μαθθὰθ τοῦ λευεὶ τοῦ
μελχεὶ τοῦ ἰανναὶ τοῦ ἰωσὴφ 25 τοῦ ματταθίου τοῦ ἀμὼσ τοῦ
ναοὺμ τοῦ ἐσλεὶ τοῦ ναγγαὶ 26 τοῦ μαὰθ τοῦ ματταθίου τοῦ
σεμεεὶν τοῦ ἰωσὴχ τοῦ ἰωδὰ 27 τοῦ ἰωνὰν τοῦ ῥησὰ τοῦ ζορο-

---

15 [a] εαυτων 16 [c] πασιν λεγων | αυτοσ [a]: *om 17 [a] και διακαθαριει | [a] συναξαι, [c] συναξει | αυτου: [corr] del, sed restitutum est | κατακαυσει [a]: *κατασβεσι 18 ευηγγελιζετο τον [a]: *-λιζετον 19 [c] τετραρχησ | [c] και περι πα. ων εποι. πονηρ. 20 [c] και κατεκλ. 27 [a] ιωαναν

15 ιωανου 16 ιωανησ 19 τετραρχ. | και περ. πα. ων εποι. πονηρ. 20 ιωανην 21 απαντα 23 τριακοντα 24 ματθατ | *ηλευει 25 μαθθαθιου, **ματθ. 27 ιωαναν

16 απεκρ. ο ιω. απασι λεγ. 17 και διακαθαριει | και συναξει 19 τετραρχ. | φιλιππου τ. αδελφ. α. και περ. πα. ων εποι. πονηρ. 20 και κατεκλ. | εν τη φυ. 21 απαντα 22 ωσει περιστ. | γενεσθ. λεγουσαν | ηυδοκησα 23 ο ιησουσ | ωσει ετ. τριακοντα αρχομενοσ | ων ωσ ενομ. υιοσ | ηλι 24 ματθατ | λευι | μελχι | ιαννα 25 εσλι 26 σεμεϊ | ιωσηφ | ιουδα 27 ιωαννα

βάβελ τοῦ σαλαθιὴλ τοῦ νηρεὶ 28 τοῦ μελχεὶ τοῦ ἀδδεὶ τοῦ
κωσὰ τοῦ ἐλμαδὰμ τοῦ ἢρ 29 τοῦ ἰησοῦ τοῦ ἐλιάζερ τοῦ ἰωρὶμ
τοῦ μαθθαὰθ τοῦ λευεὶ 30 τοῦ συμεὼν τοῦ ἰούδα τοῦ ἰωσὴφ
τοῦ ἰωνὰμ τοῦ ἐλιακεὶμ 31 τοῦ μελεὰ τοῦ μεννὰ τοῦ ματταθὰ
τοῦ ναθὰμ τοῦ δαυεὶδ 32 τοῦ ἰεσσαὶ τοῦ ἰωβὴλ τοῦ βοὸσ τοῦ
σαλὰ τοῦ ναασσὼν 33 τοῦ ἀδὰμ τοῦ ἀδμὶν τοῦ ἀρνεὶ τοῦ ἐσρὼμ
τοῦ φάρεσ τοῦ ἰούδα 34 τοῦ ἰακὼβ τοῦ ἰσὰκ τοῦ ἀβραὰμ τοῦ
θάρα τοῦ ναχὼρ 35 τοῦ σεροὺχ τοῦ ῥαγαῦ τοῦ φαλὲκ τοῦ ἔβερ
τοῦ σαλὰ 36 τοῦ καϊνὰμ τοῦ ἀρφαξὰδ τοῦ σὴμ τοῦ νῶε τοῦ
λάμεχ 37 τοῦ μαθουσαλα τοῦ ἐνὼχ τοῦ ἰάρετ τοῦ μελελεὴλ τοῦ
καϊνὰμ 38 τοῦ ἐνὼσ τοῦ σὴθ τοῦ ἀδὰμ τοῦ θεοῦ.

IV.

1 Ἰησοῦσ δὲ πλήρησ πνεύματος ἁγίου ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ
ἰορδάνου, καὶ ἤγετο ἐν τῷ πνεύματι ἐν τῇ ἐρήμῳ, 2 ἡμέρασ μ΄
πειραζόμενοσ ὑπὸ τοῦ διαβόλου. καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖσ
ἡμέραισ ἐκείναισ, καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν ἐπείνασεν. 3 εἶπεν
δὲ αὐτῷ ὁ διάβολοσ· εἰ υἱὸσ εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ τούτῳ
ἵνα γένηται ἄρτοσ. 4 καὶ ἀπεκρίθη πρὸσ αὐτὸν ὁ ἰησοῦσ· γέ-
γραπται ὅτι οὐκ ἐπ᾽ ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωποσ. 5 καὶ
ἀναγαγὼν αὐτὸν ἔδειξεν αὐτῷ πάσασ τὰσ βασιλείασ τῆσ οἰ-
κουμένησ ἐν στιγμῇ χρόνου. 6 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολοσ· σοὶ

---

28 ᶜ κωσαμ 29 ᶜ ελιαιζερ | ᶜ μαθθαθ 31 ᶜ (et iam ante?) ναθαν 32 ᶜ ιωβηδ | βοοσ ᶜ: *βαλλσ (altero λ iam pr. m.? notato) | σαλα: ᶜ σαλμων 33 αδαμ: ᶜ αμιναδαβ 34 ᶜ ισαακ | ᶜ θαρρα 36 sq. καϊναμ: *καιναμ (ut * plerumque ι non ϊ) 37 ᶜ μαλελεηλ IV, 1 υπεστρεψ. ᵃ: *om 5 αναγ. αυτον: ᵃ add εισ οροσ υψηλον

28 κωσαμ 29 ελιεζερ | ιωρειμ | μαθθατ, **ματθ. 31 μετταθα 33 om του αδαμ | αδμειν | εσρων 34 ισαακ 37 *μαθθουσαλα | (*ιαρατ mai, -ετ ben 2) **ιαρεδ | μαλελεηλ | καϊναν IV, 2 τεσσερακοντα

27 νηρι 28 μελχι | αδδι | κωσαμ | ελμωδαμ 29 ιωση | ελιεζερ | ιωρειμ | ματθατ | λευι 30 ιωναν 31 μεννα: μαϊναν | ναθαν | δαβιδ 32 ωβηδ | βοοζ | σαλα: σαλμων 33 αδαμ: αμιναδαβ | τ. αδμ. τ. αρνει: τ. αραμ | ϛᵉ (non ϛ) εσρων 34 ισαακ 35 σαρουχ 36 καϊναν 37 ιαρεδ | μαλελεηλ | καϊναν IV, 1 πνευμ. αγ. πληρ. | εισ την ερημον 2 τεσσαρακοντα | αυτων: add υστερον 3 και ειπεν 4 κ. απεκρ. ιησουσ πρ. αυτ. λεγων | ο ανθρ. αλλ επι παντι ρηματι θεου 5 αναγ. αυτ. ο διαβολοσ εισ οροσ υψηλον

δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην πᾶσαν καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, ὅτι
ἐμοὶ παραδέδοται καὶ ᾧ ἐὰν θέλω δώσω αὐτήν· 7 σὺ οὖν ἐὰν
προσκυνήσῃσ μοι ἐνώπιον ἐμοῦ, ἔσται σοῦ πᾶσα. 8 καὶ ἀπο-
κριθεὶσ ο ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ· γέγραπται· κύριον τὸν θεόν σου
προσκυνήσεισ καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεισ. 9 ἤγαγεν δὲ αὐτὸν
εἰσ ἱερουσαλὴμ καὶ ἔστησεν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ
εἶπεν αὐτῷ· εἰ υἱὸσ εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω·
10 γέγραπται ὅτι τοῖσ ἀγγέλοισ αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ τοῦ
διαφυλάξαι σε, 11 καὶ ὅτι ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε, μήποτε προσ-
κόψῃσ πρὸσ λίθον τὸν πόδα σου. 12 καὶ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτῷ
ὁ ἰησοῦσ ὅτι εἴρηται· οὐκ ἐκπειράσεισ κύριον τὸν θεόν σου.
13 καὶ συντελέσασ πάντα πειρασμὸν ὁ διάβολοσ ἀπέστη ἀπ᾽
αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.

14 Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ ἰησοῦσ ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματοσ
εἰσ τὴν γαλιλαίαν, καὶ φήμη ἐξῆλθεν καθ᾽ ὅλησ τῆσ χώρασ
περὶ αὐτοῦ· 15 καὶ αὐτὸσ ἐδίδασκεν ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ αὐ-
τῶν, δοξαζόμενοσ ὑπὸ πάντων.

16 Καὶ ἦλθεν εἰσ ναζαρά, οὗ ἦν ἀνατεθραμμένοσ, καὶ εἰσ-
ῆλθεν κατὰ τὸ εἰωθὸσ αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων εἰσ τὴν
συναγωγήν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι. 17 καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον
τοῦ προφήτου ἠσαΐου· καὶ ἀναπτύξασ τὸ βιβλίον εὗρεν τόπον
οὗ ἦν γεγραμμένον· 18 πνεῦμα κυρίου ἐπ᾽ ἐμέ, οὗ εἵνεκεν ἔχρι-
σέν με εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖσ, ἀπέσταλκέν με 19 κηρῦξαι
αἰχμαλώτοισ ἄφεσιν καὶ τυφλοῖσ ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖλαι τε-
θραυσμένουσ ἐν ἀφέσει, κηρῦξαι ἐνιαυτὸν κυρίου δεκτόν. 20 καὶ

---

6 δωσω sec: [c] διδωμι 7 μοι: [c] om | [c] ενωπ. μου 10 [c] (et iam [a]?) γεγρ. γαρ 12 οτι: [a] om, sed restitutum

6 απασαν | ω αν θ. διδωμι α. 7 om μοι 8 αποκρ. αυτω ειπεν ιησουσ 10 γεγραπτ. γαρ 14 ολ. τησ περιχωρου 16 ναζαρετ | τεθραμμενοσ 17 αναπτυξ.: ανοιξασ | τον τοπον

6 απασαν | δωσω sec: διδωμι 7 om μοι | ενωπ. μου | σου παντα 8 αποκρ. αυτ. ειπ. ο ιησ. υπαγε οπισω μου σατανα· γεγραπτ. γαρ προσκ. κυ. τ. θ. σ. 9 και ηγαγ. | εστησ. αυτον | ο υιοσ 10 γεγρ. γαρ 14 ολ. τησ περιχωρου 16 εισ την ναζαρεθ (ς[e] -εθ, ς -ετ) | τεθραμμενοσ 17 ησαι. του προφ. | τον τοπον 18 ενεκεν | ευαγγελιζεσθαι | απεστ. με ιασασθαι τουσ συντετριμμενουσ την καρδιαν

πτύξασ το βιβλίον ἀποδοὺσ τῷ ὑπηρέτῃ ἐκάθισεν, καὶ πάντων
οἱ ὀφθαλμοὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦσαν ἀτενίζοντεσ αὐτῷ. 21 ἤρξατο
δὲ λέγειν πρὸσ αὐτοὺσ ὅτι σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη
ἐν τοῖσ ὠσὶν υμῶν. 22 καὶ πάντεσ ἐμαρτύρουν αὐτῷ, καὶ ἐθαύ-
μαζον ἐπὶ τοῖσ λόγοισ τῆσ χάριτοσ τοῖσ ἐκπορευομένοισ ἐκ τοῦ
στόματοσ αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον· οὐχὶ υἱόσ ἐστιν ἰωσὴφ οὗτοσ;
23 καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· πάντωσ ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν
ταύτην· ἰατρέ, θεράπευσον σεαυτόν· ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα
εἰσ τὴν καφαρναούμ, ποίησον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου. 24 εἶ-
πεν δέ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶσ προφήτησ δεκτόσ ἐστιν ἐν
τῇ πατρίδι ἑαυτοῦ. 25 ἐπ᾽ ἀληθείασ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πολλαὶ
χῆραι ἦσαν ἐν ταῖσ ἡμέραισ ἠλίου ἐν τῷ ἰσραήλ, ὅτε ἐκλείσθη
ὁ οὐρανὸσ ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνασ ἕξ, ὡσ ἐγένετο λιμοσ μέγασ
ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, 26 καὶ πρὸσ οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη ἠ-
λείασ εἰ μὴ εἰσ σάρεπτα τῆσ σιδωνίασ πρὸσ γυναῖκα χήραν.
27 καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐν τῷ ἰσραὴλ ἐπὶ ἐλισαίου τοῦ προ-
φήτου, καὶ οὐδεὶσ αὐτῶν ἐκαθαρίσθη εἰ μὴ ναιμὰν ὁ σύροσ.
28 καὶ ἐπλήσθησαν πάντεσ θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ ἀκούοντεσ
ταῦτα, 29 καὶ ἀναστάντεσ ἐξέβαλον ἔξω τῆσ πόλεωσ καὶ ἤγα-
γον αὐτὸν ἕωσ ὀφρύοσ τοῦ ὄρουσ ἐφ᾽ οὗ ἡ πόλισ ᾠκοδόμητο
αὐτῶν, ὥστε κατακρημνίσαι αὐτόν· 30 αὐτὸσ δὲ διελθὼν διὰ
μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο.
31 Καὶ κατῆλθεν εἰσ καφαρναοὺμ πόλιν τῆσ γαλιλαίασ, καὶ
ἦν διδάσκων αὐτοὺσ ἐν τοῖσ σάββασιν· 32 καὶ ἐξεπλήσσοντο
ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγοσ αὐτοῦ. 33 καὶ
ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωποσ ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρ-
του, καὶ ἀνέκραξεν φωνῇ μεγάλῃ· 34 ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοί, ἰη-

---

29 εξεβαλον: [c] add αυτον

24 αυτου 25 om οτι | ηλειου | om επι 26 **σαρεφθα | σειδωνιασ 27 ελεισαιου 29 εξεβαλ. αυτον

20 παντ. εν τ. συνα. οι οφθ. ησ. 22 ουχ ουτ. εστ. ο υι. ιωσ. 23 εν τη καπερναουμ 24 αυτου 25 om οτι 26 ηλιασ | τησ σιδωνοσ 27 επι ελισσαιου τ. προφ. εν τ. ισρ. | νεεμαν 29 εξεβ. αυτον | τησ οφρυοσ | αυτων ωκοδομ. εισ το κατ. 31 καπερναουμ 33 φων. μεγ. λεγων

σοῦ ναζαρηνέ; ἦλθεσ ἀπολέσαι ἡμᾶσ· οἶδά σε τίσ εἶ, ὁ ἅγιοσ
τοῦ θεοῦ. 35 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ λέγων· φιμώθητι
καὶ ἔξελθε ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ῥίψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰσ τὸ
μέσον ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν. 36 καὶ ἐγένετο
θάμβοσ ἐπὶ πάντασ, καὶ συνελάλουν πρὸσ ἀλλήλουσ λέγοντεσ·
τίσ ὁ λόγοσ οὗτοσ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖσ
ἀκαθάρτοισ πνεύμασιν, καὶ ἐξέρχονται; 37 καὶ ἐξεπορεύετο ἦχοσ
περὶ αὐτοῦ εἰσ πάντα τόπον τῆσ περιχώρου.

38 Ἀναστὰσ δὲ ἀπὸ τῆσ συναγωγῆσ εἰσῆλθεν εἰσ τὴν οἰκίαν
τοῦ σίμωνοσ· πενθερὰ δὲ τοῦ σίμωνοσ ἦν συνεχομένη πυρετῷ με-
γάλῳ, καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆσ. 39 καὶ ἐπιστὰσ ἐπάνω
αὐτῆσ ἐπετίμησεν τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετόσ·
παραχρῆμα δὲ ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖσ. 40 δύνοντοσ δὲ τοῦ
ἡλίου πάντεσ ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντασ νόσοισ ποικίλαισ ἤγαγον
αὐτοὺσ πρὸσ αὐτόν· ὁ δὲ ἑνὶ ἑκάστῳ αὐτῶν ἐπιθεὶσ τὰσ χεῖρασ
ἐθεράπευσεν αὐτούσ. 41 ἐξήρχοντο δὲ καὶ δαιμόνια πολλῶν κρά-
ζοντα καὶ λέγοντα ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ
εἴα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν τὸν χριστὸν αὐτὸν εἶναι. 42 γενο-
μένησ δὲ ἡμέρασ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰσ ἔρημον, καὶ οἱ ὄχλοι
ἐπεζήτουν αὐτόν· καὶ ἦλθον ἕωσ αὐτοῦ, καὶ κατεῖχον αὐτὸν
τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν. 43 ὁ δὲ εἶπεν πρὸσ αὐτοὺσ ὅτι
καὶ ταῖσ ἑτέραισ πόλεσιν εὐαγγελίσασθαί με δεῖ τὸ εὐαγγέλιον
τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐπὶ τοῦτο ἀπεστάλην. 44 καὶ ἦν κηρύσσων εἰσ τὰσ
συναγωγὰσ τῆσ ἰουδαίασ.

---

36 εξερχονται: [a] υπακουουσιν αυτω, sed [c] illud rest 41 κραζοντα [c]: *κραζοντων 42 ερημον: [a] add τοπον 43 το ευαγγ.: [a] την βασιλειαν

38 om του pr 39 om ο πυρετ. 40 απαντεσ | τασ χει. επιτιθεισ | εθεραπευεν 41 εξηρχετο | απο πολλων 42 ερημ. τοπον 43 δει με την βασιλειαν τ. θ.

35 εξελθε εξ αυτου 38 απο: εκ | om του pr | η πενθ. δε 39 om ο πυρετ. 40 απαντεσ | τασ χει. επιτιθεισ 41 εξηρχετο | απο πολλων | συ ει: add ο χριστοσ 42 ερημ. τοπον | εζητουν 43 την βασιλειαν του θεου | εισ τουτο απεσταλμαι 44 εν ταισ συναγωγαισ | ιουδαιασ: γαλιλαιασ

V.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συναχθῆναι τὸν ὄχλον καὶ ἀκούειν τὸν
λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ αὐτὸσ ἦν ἑστὼσ παρὰ τὴν λίμνην γεννη-
σαρέτ, 2 καὶ εἶδεν πλοῖα ἑστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ ἁλε-
εῖσ αὐτῶν ἀποβάντεσ ἔπλυναν τὰ δίκτυα. 3 ἐμβὰσ δὲ εἰσ ἓν
τῶν πλοίων, ὃ ἦν σίμωνοσ, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆσ γῆσ ἐπ-
αναγαγεῖν ὀλίγον· καθίσασ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ ἐδίδασκεν τοὺσ
ὄχλουσ. 4 ὡσ δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπεν πρὸσ τὸν σίμωνα· ἐπ-
ανάγαγε εἰσ τὸ βάθοσ, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰσ ἄ-
γραν. 5 καὶ ἀποκριθεὶσ εἶπεν σίμων· ἐπιστάτα, δι' ὅλησ νυκτὸσ
κοπιάσαντεσ οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω
τὰ δίκτυα. 6 καὶ τοῦτο ποιήσαντεσ συνέκλεισαν πλῆθοσ ἰχθύων
πολύ· διερρήσσετο δὲ τὰ δίκτυα αὐτῶν. 7 καὶ κατένευσεν τοῖσ
μετόχοισ ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ τοῦ ἐλθόντασ συνλαμβάνεσθαι αὐ-
τοῖσ· καὶ ἦλθαν, καὶ ἔπλησαν ἀμφότεροι τὰ πλοῖα, ὥστε βυ-
θίζεσθαι αὐτά. 8 ἰδὼν δὲ σίμων πέτροσ προσέπεσεν τοῖσ γόνασιν
ἰησοῦ λέγων· ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλόσ εἰμι. 9 θάμ-
βοσ γὰρ περιέσχεν αὐτοὺσ καὶ πάντασ τοὺσ σὺν αὐτῷ ἐπὶ τῇ
ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων ᾗ συνέλαβον. 10 ὁμοίωσ δὲ καὶ ἰάκωβοσ καὶ
ἰωάννησ οἱ υἱοὶ ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ σίμωνι. καὶ
εἶπεν πρὸσ τὸν σίμωνα ὁ ἰησοῦσ· μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀν-
θρώπουσ ἔσῃ ζωγρῶν. 11 καὶ καταγαγόντεσ τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν
γῆν, ἀφέντεσ πάντα ἠκολούθησαν αὐτῷ.

---

1 [c] εν τω τ. οχλ. επικεισθαι αυτω | λιμνην [c]: *om 2 [c] δυο πλοια | [c] αλειεισ απ αυτων 5 [c] σιμων ειπεν 7 [c] κατενευσαν | [a]et[c] συνλαβεσθαι | αμφοτεροι: [a]vel* ex οι fecit α 8 ειμι: [c] add κυριε 9 αυτουσ: [c] αυτον

1 εν τω τ. οχλ. επικεισθαι αυτω 2 πλοια δυο | αλιεισ απ αυτ. | επλυνον 3 εκ του πλοιου 5 σιμ. ειπ. 6 *διερησσετο 7 κατενευσαν | συλλαβεσθαι | ηλθον | αμφοτερα 8 ειμι κυριε 9 περιεσχ. αυτον | ων συνελ. 10 ιακωβον κ. ιωανην υιουσ | om ὁ

1 εν τω τ. ο. επισκεισθαι αυτω του ακου. 2 δυο πλοιαρια | αλιεισ | αποβ. απ αυτων απεπλυναν 3 του σιμωνοσ | και καθισ. εδιδ. εκ του πλοιου 5 ο σιμ. ειπ. αυτω | ολ. τησ νυκτ. | το δικτυον 6 ιχθ. πληθ. πολ. | διερρηγνυτο | το δικτυον 7 κατενευσαν τ. μετ. τοισ | συλλαβεσθαι | ηλθον | αμφοτερα 8 του ιησου | ειμι κυριε 9 περιεσχ. αυτον 10 ιακωβον κ. ιωαννην υιουσ 11 απαντα

12 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων, καὶ
ἰδοὺ ἀνὴρ πλήρησ λέπρασ· ἰδὼν δὲ τὸν ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσ-
ωπον ἐδεήθη αὐτοῦ λέγων· κύριε, ἐὰν θέλῃσ, δύνασαί με καθα-
ρίσαι. 13 καὶ ἐκτείνασ τὰσ χεῖρασ ἥψατο αὐτοῦ λέγων· θέλω,
καθαρίσθητι. καὶ εὐθέωσ ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. 14 καὶ
αυτὸσ παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν, ἀλλὰ ἀπελθὼν [δεῖξον
σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ] προσένεγκαι περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου
καθὼσ προσέταξεν μωϋσῆσ, εἰσ μαρτύριον αὐτοῖσ.

15 Διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγοσ αὐτοῦ, καὶ συνήρχοντο ὄχ-
λοι πολλοὶ ἀκούειν καὶ θεραπεύεσθαι ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐ-
τῶν· 16 αὐτὸσ δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖσ ἐρήμοισ καὶ προσευ-
χόμενοσ.

17 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸσ ἦν διδάσκων,
καὶ ἦσαν καθήμενοι φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, οἳ ἦσαν
ἐληλυθότεσ ἐκ πάσησ κώμησ τῆσ γαλιλαίασ καὶ ἰουδαίασ καὶ
ἱερουσαλήμ· καὶ δύναμισ κυρίου ἦν εἰσ τὸ ἰᾶσθαι αὐτόν. 18 καὶ
ἰδοὺ ἄνδρεσ φέροντεσ ἄνθρωπον ἐπὶ κλίνησ βεβλημένον, ὃσ ην
παραλελυμένοσ, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν καὶ θεῖναι ἐνώ-
πιον αὐτοῦ. 19 καὶ μὴ εὑρόντεσ ποίασ εἰσενέγκωσιν αὐτὸν διὰ
τον ὄχλον, ἀναβάντεσ ἐπὶ τὸ δῶμα διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν
αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ εἰσ τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ ἰησοῦ. 20 καὶ
ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπεν· ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρ-
τίαι. 21 καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖσ καὶ οἱ φαρι-
σαῖοι λέγοντεσ· τίσ ἐστιν οὗτοσ, ὃσ λαλεῖ βλασφημίασ; τίσ
δύναται ἀφιέναι αμαρτίασ εἰ μὴ μόνοσ ὁ θεόσ; 22 ἐπιγνοὺσ δὲ
ο ἰησοῦσ τοὺσ διαλογισμοὺσ αὐτῶν, ἀποκριθεὶσ εἶπεν πρὸσ αὐ-

---

13 τασ χειρασ: [a] την χειρα 14 δειξον etc [a]: *om 15 αυτου: [a] περι αυτ. 17 οι [a]: *om

13 την χειρα 14 προσενεγκε 15 περι αυτου 17 οι φαρ. κ. οι νομοδ. | εκ πασ. τησ 18 φεροντ. επι κλ. ανθρωπ. οσ | θειναι αυτον 19 εμπροσθ. παντων 20 σοι αι αμαρτ. σου 21 αμαρτ. αφειναι

12 και ιδων 13 την χειρα | λεγων: ειπων 14 προσενεγκε | μωσησ 15 περι αυτου | θεραπευεσθ. υπ αυτου 17 ιασθ. αυτουσ 18 φεροντ. επι κλινησ ανθρ. οσ 19 δια ποιασ 20 ειπεν αυτω | σοι αι αμαρτ. σου

τούσ· τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν; 23 τί ἐστιν εὐκο-
πώτερον, εἰπεῖν· ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε
καὶ περιπάτει; 24 ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸσ τοῦ
ἀνθρώπου ἐπὶ τῆσ γῆσ ἀφιέναι ἁμαρτίασ, εἶπεν τῷ παραλυ-
τικῷ· σοὶ λέγω, ἔγειρε καὶ ἆρον τὸ κλινίδιόν σου καὶ πορεύου
εἰσ τὸν οἶκόν σου. 25 καὶ παραχρῆμα ἀναστὰσ ἐνώπιον αὐτοῦ,
ἄρασ ἐφʼ ὃ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰσ τὸν οἶκον αὐτοῦ, δοξάζων
τὸν θεόν. 26 καὶ ἔκστασισ ἔλαβεν ἅπαντασ, καὶ ἐδόξαζον τὸν
θεόν, καὶ ἐπλήσθησαν φόβου λέγοντεσ ὅτι εἴδομεν παράδοξα
σήμερον.

27 Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθεν, καὶ ἐθεάσατο τελώνην ὀνόματι
λευεὶν καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει
μοι. 28 καὶ καταλιπὼν ἅπαντασ, ἀναστὰσ ἠκολούθησεν αὐτῷ.
29 καὶ ἐποίησεν δοχὴν μεγάλην λευεὶσ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ· καὶ
ἦν ὄχλοσ πολὺσ τελωνῶν οἳ ἦσαν μετʼ αὐτῶν κατακείμενοι.
30 καὶ ἐγόγγυζον οἱ φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖσ πρὸσ τοὺσ
μαθητὰσ αὐτοῦ λέγοντεσ· διατί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρ-
τωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε; 31 καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν
πρὸσ αὐτούσ· οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντεσ ἰατροῦ ἀλλʼ οἱ
κακῶσ ἔχοντεσ· 32 οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίουσ ἀλλὰ ἀσε-
βεῖσ εἰσ μετάνοιαν.

33 Οἱ δὲ εἶπον πρὸσ αὐτόν· διατί οἱ μαθηταὶ ἰωάννου νη-
στεύουσιν πυκνὰ καὶ δεήσεισ ποιοῦνται, ὁμοίωσ καὶ οἱ τῶν
φαρισαίων, οἱ δὲ σοὶ ἐσθίουσιν καὶ πίνουσιν; 34 ὁ δὲ ἰησοῦσ

---

28 απαντασ: σ erasum (c) 29 c τελων. και αλλων 32 ασεβεισ: a αμαρτωλουσ
33 διατι: punctis notatum rursus erasis

23 σοι αι αμαρτ. σου 24 οτι ο υι. τ. ανθρ. εξουσ. εχ. | τω παραλελυμενω |
αρασ το κλ. σου πορευου 25 ενωπ. αυτων 26 **ιδομεν 27 λεγει: ειπεν 28 καταλι.
παντα | ηκολουθει 29 λευεισ αυτω | τη οικια | τελων. και αλλων 30 γραμματ.
αυτων 31 om ὁ | αλλα 32 αλλα αμαρτωλουσ 33 om διατι | ιωανου

23 σοι αι αμ. σου | εγειραι 24 τω παραλελυμενω | εγειραι κ. αρασ | om και
sec 25 ενωπ. αυτων | εφ ω 27 λευϊν | ειπεν αυτω 28 απαντα 29 ο λευϊσ αυτω |
τη οικια | τελωνων πολυσ και αλλων 30 εγογγ. οι γραμμ. αυτων κ. οι φαρισ. | om
των 32 αλλα αμαρτωλουσ 34 om ο ιησουσ

εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνοσ, ἐν ᾧ ὁ
νυμφίοσ μετ᾽ αὐτῶν ἐστίν, νηστεύειν; [35] ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι
ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ᾽ αὐτῶν ὁ νυμφίοσ, καὶ τότε νηστεύσουσιν. ἐν
ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ [36] ἔλεγεν πρὸσ αὐτοὺσ παραβολὴν ὅτι
οὐδεὶσ ἐπίβλημα ἀπὸ ἱματίου καινοῦ σχίσασ ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱ-
μάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μήγε, τὸ καινὸν σχίσει, καὶ τῷ παλαιῷ
οὐ συμφωνήσει τὸ ἐπίβλημα τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ. [37] καὶ οὐδεὶσ
βάλλει οἶνον νέον εἰσ ἀσκοὺσ παλαιούσ· εἰ δὲ μήγε, ῥήξει ὁ
οἶνοσ τοὺσ ἀσκούσ, καὶ αὐτὸσ ἐκχυθήσεται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπο-
λοῦνται· [38] ἀλλὰ οἶνον νέον εἰσ ἀσκοὺσ καινοὺσ βάλλουσιν.
[39] καὶ οὐδεὶσ πιὼν παλαιὸν θέλει νέον· λέγει γάρ· ὁ παλαιὸσ
χρηστόσ ἐστιν.

VI.

[1] Εγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ διαπορεύεσθαι αὐτὸν διὰ σπορί-
μων, καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ στάχυασ καὶ ἤσθιον ψώ-
χοντεσ ταῖσ χερσίν. [2] τινὲσ δὲ τῶν φαρισαίων εἶπον· τί ποιεῖτε
ὃ οὐχ ἔξεστιν ποιεῖν τοῖσ σάββασιν; [3] καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ ἰησοῦσ
πρὸσ αὐτοὺσ εἶπεν· οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε ὃ ἐποίησεν δαυείδ,
ὅτε ἐπείνασεν αὐτὸσ καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ; [4] ὡσ εἰσῆλθεν εἰσ τὸν
οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ τοὺσ ἄρτουσ τῆσ προθέσεωσ ἔφαγεν, καὶ
ἔδωκεν καὶ τοῖσ μετ᾽ αὐτοῦ, οὓσ οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ μό-

---

34 [c] δυνασθαι τουσ υιουσ et ποιησαι νηστευσαι 35 εν etc: ipsa scriptura codicis haec trahuntur ad ea quae sequuntur 36 [c] ελεγ. δε και παραβ. πρ. αυτ. | μηγε: [c] add και 38 [a] βλητεον 39 [c] om και VI, 1 [c] δια των 2 [c] ουκ 4 [c] πωσ

34 δυνασθε τουσ υιουσ et ποιησαι νηστευσαι 35 και οταν | om και | εν etc cum antecedd conj 36 ελεγ. δε και παραβ. πρ. αυτ. | και το καινον 37 ο οιν. ο νεοσ 38 αλλ | βλητεον 39 om και | χριστοσ[bent] VI, 1 οι μα. αυ. και ησθ. τουσ σταχ. 2 ουκ | om ποιειν 3 πρ. αυ. ειπ. ιησ. 4 om ωσ | λαβων εφαγεν | om και tert

34 δυνασθε τουσ υιουσ et ποιησαι νηστευειν 35 και οταν | om και | εν etc cum antecedd conj 36 ελεγε δε και παρ. πρ. αυτ. | om απο | om σχισασ | και το καιν. σχιζει | συμφωνει επιβλημα 37 ο νεοσ οινοσ 38 βλητεον και αμφοτεροι συντηρουνται 39 ευθεωσ θελει | χρηστοτεροσ VI, 1 σαββατ. δευτεροπρωτω | δια των | τουσ σταχυασ 2 ειπον αυτοισ | ουκ | εν τοισ σαββ. 3 πρ. αυτ. ειπ. ο ιησ. | δαβιδ | οποτε | αυτου: add οντεσ 4 ελαβε και εφαγε

νουσ τοὺσ ἱερεῖσ; [5] καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· κύριόσ ἐστιν τοῦ σαβ-
βάτου ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρωπου.
[6] Ἐγένετο δὲ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αυτὸν εἰσ τὴν
συναγωγὴν καὶ διδάσκειν. καὶ ἦν ἄνθρωποσ ἐκεῖ καὶ ἡ χεὶρ
αὐτοῦ ἡ δεξια ἦν ξηρά· [7] παρετήρουν δὲ αὐτὸν οἱ γραμματεῖσ
καὶ οἱ φαρισαῖοι, εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύει, ἵνα εὕρωσιν
κατηγορεῖν αὐτοῦ. [8] αὐτὸσ δὲ ᾔδει τοὺσ διαλογισμοὺσ αὐτῶν·
εἶπεν δὲ τῷ ἀνδρὶ τῷ τὴν ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα· ἔγειρε καὶ
στῆθι εἰσ τὸ μέσον. καὶ ἀναστὰσ ἔστη. [9] εἶπεν δὲ ὁ ἰησοῦσ
πρὸσ αὐτούσ· ἐπερωτῶ ὑμᾶσ εἰ ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ ἀγαθο-
ποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀπολέσαι; [10] καὶ περι-
βλεψάμενοσ πάντασ αὐτοὺσ εἶπεν τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινον τὴν
χεῖρά σου. ὁ δὲ ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατέστη ἡ χεὶρ αὐτοῦ.
[11] αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίασ, καὶ διελάλουν πρὸσ ἀλλήλουσ
τί ἂν ποιήσειεν τῷ ἰησοῦ.
[12] Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖσ ἡμέραισ ταύταισ ἐξελθεῖν αὐτὸν εἰσ
τὸ ὄροσ προσεύξασθαι, καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐπὶ τῇ προσευχῇ
τοῦ θεοῦ. [13] καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησεν τοὺσ μαθη-
τὰσ αὐτοῦ, καὶ ἐκλεξάμενοσ ἀπ᾽ αὐτῶν δώδεκα, οὓσ καὶ ἀπο-
στόλουσ ὠνόμασεν, [14] σίμωνα, ὃν καὶ ὠνόμασεν πέτρον, καὶ
ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ ἰάκωβον καὶ ἰωάννην καὶ φί-
λιππον καὶ βαρθολομαῖον [15] καὶ μαθθαῖον καὶ θωμᾶν καὶ ἰάκω-
βον ἀλφαίου καὶ σίμωνα τὸν καλούμενον ζηλωτὴν [16] καὶ ἰούδαν
ἰακώβου καὶ ἰούδαν ἰσκαριώθ, ὃσ ἐγένετο προδότησ, [17] καὶ

---

5 [c] οτι κυριοσ 7 [c] κατηγοριαν κατ αυτου 10 [c] απεκατεσταθη 12 επι: [c] εν 14 κ. βαρθολ.῀[e]: *om 16 [c] ισκαριωτην

7 παρετηρουντο | θεραπευσει 8 om την pr 9 om ὁ 10 ειπεν αυτω | ο δε εποιησεν | αποκατεσταθη 11 ποιησαιεν 12 εν τη 14 ιωαννην 15 om και post θωμ.

5 οτι κυρ. εστ. ο υι. τ. ανθρ. και του σαββ. 6 εγ. δε και | εκει ανθρ. 7 θεραπευσει | κατηγοριαν αυτου 8 και ειπε τ. ανθρωπω τω ξηραν | εγειραι | ο δε αναστασ 9 ειπεν ουν | επερωτησω υμασ τι· εξεστ. τοισ σαββασιν 10 ο δε εποιησεν ουτω | αποκατεσταθη | αυτου υγιησ ωσ η αλλη 11 ποιησειαν 12 εξηλθεν εισ | εν τη 14 om και ante ιακ. et ante φιλ. 15 om και prim et tert | ματθαιον | ιακ. τον του αλφ. 16 om και pr | ισκαριωτην οσ και

καταβὰσ μετ᾽ αὐτῶν ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ, καὶ ὄχλοσ πολὺσ
μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθοσ πολὺ ἀπὸ πάσησ τῆσ ἰουδαίασ
καὶ ἰερουσαλὴμ καὶ πειραίασ καὶ τῆσ παραλίου τύρου καὶ σει-
δῶνοσ, οἳ ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων
αὐτῶν, 18 καὶ οἱ ἐνοχλούμενοι ἀπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων ἐθε-
ραπεύοντο· 19 καὶ πᾶσ ὁ ὄχλοσ ἐζήτουν ἅπτεσθαι αὐτοῦ, ὅτι
δύναμισ παρ᾽ αὐτοῦ ἐξήρχετο καὶ ἰᾶτο πάντασ.

20 Καὶ αὐτὸσ ἐπάρασ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αυτοῦ εἰσ τοὺσ μα-
θητὰσ αὐτοῦ ἔλεγεν· μακάριοι οἱ πτωχοί, ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ
βασιλεία τοῦ θεοῦ. 21 μακάριοι οἱ πεινῶντεσ νῦν, ὅτι χορτασθή-
σονται. μακάριοι οἱ κλαίοντεσ νῦν, ὅτι γελάσετε. 22 μακάριοί
ἐστε ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶσ οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν
ὑμᾶσ καὶ ὀνειδίσωσιν καὶ ἐκβάλωσιν τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡσ πονη-
ρὸν ἕνεκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 23 χάρητε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ
καὶ σκιρτήσατε· ἰδοὺ γὰρ ὁ μισθὸσ ὑμῶν πολὺσ ἐν τῷ οὐρανῷ·
κατὰ ταῦτα γὰρ ἐποίουν τοῖσ προφήταισ οἱ πατέρεσ αὐτῶν.
24 πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖσ πλουσίοισ, ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν
ὑμῶν. 25 οὐαὶ ὑμῖν οἱ ἐμπεπλησμένοι νῦν, ὅτι πεινάσετε. οὐαὶ
οἱ γελῶντεσ νῦν, ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε. 26 οὐαὶ ὅταν κα-
λῶσ εἴπωσιν ὑμᾶσ οἱ ἄνθρωποι πάντεσ· κατὰ ταῦτα γὰρ ἐποί-
ουν τοῖσ ψευδοπροφήταισ οἱ πατέρεσ αὐτῶν. 27 ἀλλὰ ὑμῖν λέγω
τοῖσ ἀκούουσιν· ἀγαπᾶτε τοὺσ ἐχθροὺσ ὑμῶν, καλῶσ ποιεῖτε
τοῖσ μισοῦσιν ὑμᾶσ, 28 εὐλογεῖτε τοὺσ καταρωμένουσ ὑμᾶσ,
προσεύχεσθε περὶ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶσ. 29 τῷ τύπτοντί σε
εἰσ τὴν δεξιὰν σιαγόνα πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην, καὶ ἀπὸ τοῦ

---

17 [c] πληθ. πολ. του λαου | κ. πειραιασ (cod πιρ.): [c] om 20 πτωχοι: [ca] add τω πνευματι, [cb] rursus del 21 [ca] χορτασθησεσθαι, [cb] rursus -σονται 26 ταυτα: [a] τα αυτα | ψευδο: punctis notatum rursus erasis 29 εισ: [c] επι | [c] om δεξιαν

17 πλ. πολυ του λαου | om κ. πειραιασ 21 χορτασθησεσθε 23 εν τοισ ουρανοισ | κατα τα αυτα 26 υμασ καλ. ειπω. παντ. οι ανθρ. | κατ. τα αυτα | om οι πατερ. αυτ. 29 επι την | om δεξιαν

17 om πολυσ | πολυ του λαου | om κ. πειραι. | σιδωνοσ 18 οχλουμενοι υπο | και εθεραπ. 19 εζητει 21 χορτασθησεσθε 23 χαιρετε 25 om νυν pr | ουαι υμιν οι γελ. ν. 26 ουαι υμιν | καλ. υμ. ειπω. παντ. οι ανθρ. 27 αλλ 28 καταρωμ. υμιν | και προσευχ. υπερ 29 επι την | om δεξιαν

αἴροντόσ σου τὸ ἱμάτιον καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσῃσ. 30 παντὶ
αἰτοῦντί σε δίδου, καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντοσ τὰ σὰ μὴ ἀπαίτει.
31 καὶ καθὼσ θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖσ
ποιεῖτε αὐτοῖσ ὁμοίωσ. 32 καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺσ ἀγαπῶντασ ὑ-
μάσ, ποία ὑμῖν χάρισ ἐστίν; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺσ ἀγα-
πῶντασ αὐτοὺσ ἀγαπῶσιν. 33 καὶ γὰρ ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺσ
ἀγαθοποιοῦντασ ὑμᾶσ, ποία ὑμῖν χάρισ ἐστίν; καὶ οἱ ἁμαρ-
τωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν. 34 καὶ ἐὰν δανίσητε παρ᾽ ὧν ἐλπίζετε
λαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρισ ἐστίν; καὶ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖσ
δανίζουσιν ἵνα ἀπολάβωσιν τὰ ἴσα. 35 πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺσ ἐχ-
θροὺσ ὑμῶν καὶ ἀγαθοποιεῖτε καὶ δανίζετε, μηδένα ἀπελπίζον-
τεσ· καὶ ἔσται ὁ μισθὸσ ὑμῶν πολύσ, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ ὑψίστου,
ὅτι αὐτὸσ χρηστόσ ἐστιν ἐπὶ τοὺσ ἀχαρίστουσ καὶ πονηρούσ.
36 γίνεσθε οἰκτίρμονεσ, καθὼσ ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστίν.
37 καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ κριθῆτε. καὶ μὴ καταδικάζετε,
καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε. ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε. 38 δί-
δοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· μέτρον καλὸν πεπιασμένον σεσαλευ-
μένον ὑπερεκχυννόμενον δώσουσιν εἰσ τὸν κόλπον ὑμῶν· ᾧ γὰρ
μέτρῳ μετρεῖτε ἀντιμετρηθήσεται υμῖν. 39 εἶπεν δὲ καὶ παρα-
βολὴν αὐτοῖσ· μήτι δύναται τυφλὸσ τυφλὸν ὁδηγεῖν; οὐκ ἀμ-
φότεροι εἰσ βόθυνον πεσοῦνται; 40 οὐκ ἔστιν μαθητὴσ ὑπὲρ τὸν
διδάσκαλον· κατηρτισμένοσ δὲ ἔστω ὡσ ὁ διδάσκαλοσ αὐτοῦ.
41 τί δὲ βλέπεισ τὸ κάρφοσ τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου,
τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖσ; 42 πῶσ δὲ

---

33 [c] om γαρ 35 πολυσ: [a] add εν τοισ ουρανοισ 36 εστιν: [a] add ο ουρανιοσ, [ca] rursus del 38 [c] πεπιεσμενον

31 om και υμεισ 34 **δανεισητ. et δανειζ. | om εστιν 35 **δανειζ. | μηδεν απελπ. 37 δικαζετε et δικασθητε 38 πεπιεσμενον | **υπερεκχυνομενον | *μετρηθησεται 39 ουκ: ουχι | εμπεσουνται 40 δε πασ εσται ωσ 42 om δε

30 παντι δε τω 33 om γαρ | και γαρ οι αμ. 34 δανειζητε | απολαβειν | και γαρ οι αμαρτ. | δανειζουσιν 35 δανειζετε μηδεν απ. | του υψιστου 36 γινεσθ. ουν | καθωσ και 37 om και tert 38 πεπιεσμ. και σεσ. και υπερεκχυνομενον | τω γαρ αυτω μετρ. ω μετρ. 39 om και | ουχι 40 τον διδ. αυτου | δε πασ εσται ωσ 42 η πωσ δυν.

δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου· ἀδελφέ, ἄφεσ ἐκβάλω το κάρ-
φοσ τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸσ τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σοῦ
δοκὸν οὐ βλέπων; ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ
ὀφθαλμοῦ σοῦ, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφοσ τὸ ἐν
τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου. [43] οὐ γάρ ἐστιν δένδρον καλὸν
ποιοῦν καρπὸν σαπρόν, οὐδὲ πάλιν δένδρον σαπρὸν ποιοῦν καρ-
πὸν καλόν. [44] ἕκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γι-
νώσκεται· οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συνλέγουσιν σῦκα, οὐδὲ ἐκ βά-
του σταφυλὴν τρυγῶσιν. [45] ὁ ἀγαθὸσ ἄνθρωποσ ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ
θησαυροῦ τῆσ καρδίασ προφέρει τὸ ἀγαθόν, καὶ ὁ πονηρὸσ ἐκ
τοῦ πονηροῦ προφέρει τὸ πονηρόν· ἐκ γὰρ περισσεύματοσ καρ-
δίασ τὸ στόμα αὐτοῦ λαλεῖ. [46] τί δέ με καλεῖτε· κύριε κύριε,
καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω; [47] πᾶσ ὁ ἐρχόμενοσ πρόσ με καὶ ἀκούων
μου τῶν λόγων μου καὶ ποιῶν αὐτούσ, υποδείξω ὑμῖν τίνι ἐστὶν
ὅμοιοσ. [48] ὅμοιόσ ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, ὃσ ἔσκα-
ψεν καὶ ἐβάθυνεν καὶ ἔθηκεν θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν· πλημ-
μύρησ δὲ γενομένησ προσέρηξεν ὁ ποταμὸσ τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ,
καὶ οὐκ ἴσχυσεν σαλεῦσαι αυτὴν διὰ τὸ καλῶσ οἰκοδομῆσθαι
αὐτήν. [49] ὁ δὲ ἀκούσασ καὶ μὴ ποιήσασ ὅμοιόσ ἐστιν ἀνθρώπῳ
οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶσ θεμελίου, ᾗ προσέρρη-
ξεν ὁ ποταμόσ, καὶ εὐθὺσ συνέπεσεν, καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα
τῆσ οἰκίασ ἐκείνησ μέγα.

VII.

[1] Ἐπεὶ δὲ ἐπλήρωσεν τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰσ τὰσ ἀκοὰσ
τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰσ καφαρναούμ. [2] ἑκατοντάρχου δέ τινοσ

---

44 βατου [a]: *βλαστου 45 πονηροσ: [c] add ανθρωποσ 47 [c] om μου sec 48 [c] προσερρηξεν VII, 1 [c] παντα τα

42 εκβαλειν post τ. αδελφ. σου pon 44 συλλεγουσιν 45 λαλει το στ. αυτ. 46 ο λεγω 47 om μου sec 48 **πλημμυρασ | **προσερρηξ. | **οικοδομεισθαι 49 *προσερηξ. VII, 1 επειδη επλ. παντα τα

43 om παλιν 44 συλλεγ. | τρυγ. σταφυλ. 45 τησ καρδ. αυτου | ο πον. ανθρωποσ | πονηρου θησαυρου τησ καρδιασ αυτου | του περισσ. τησ καρδ. λαλ. το στ. αυτ. 47 om μου sec 48 πλημμυρασ | προσερρηξεν | δια etc: τεθεμελιωτο γαρ επι την πετραν 49 ευθεωσ επεσε VII, 1 παντα τα | καπερναουμ.

δοῦλοσ ἤμελλεν τελευτᾶν, ὃσ ἦν αὐτῷ ἔντιμοσ. [3] ἀκούσασ δὲ
περὶ τοῦ ἰησοῦ ἀπέστειλεν πρὸσ αὐτὸν πρεσβυτέρουσ τῶν ἰου-
δαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν ὅπωσ αὐτὸσ ἐλθὼν διασώσῃ τὸν δοῦλον
αὐτοῦ. [4] οἱ δὲ παραγενόμενοι πρὸσ τὸν ἰησοῦν ἠρώτων αὐτὸν
σπουδαίωσ, λέγοντεσ ὅτι ἄξιόσ ἐστιν ᾧ παρέξῃ τοῦτο· [5] ἀγαπᾷ
γὰρ τὸ ἔθνοσ ἡμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτὸσ ᾠκοδόμησεν
ἡμῖν. [6] ὁ δὲ ἰησοῦσ ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖσ. ἤδη δὲ αὐτοῦ οὐ
μακρὰν ἀπέχοντοσ τῆσ οἰκίασ, ἔπεμψεν φίλουσ ὁ ἑκατόνταρχοσ
λέγων· κύριε, μὴ σκύλλου· οὐ γὰρ ἱκανόσ εἰμι ἵνα μου ὑπὸ
τὴν στέγην εἰσέλθῃσ· [7] διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν ἠξίωσα πρόσ σε ἐλ-
θεῖν· ἀλλ' εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖσ μου. [8] καὶ γὰρ ἐγὼ
ἄνθρωπόσ εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενοσ, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν
στρατιώτασ, καὶ λέγω τούτῳ· πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ
ἄλλῳ· ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου· ποίησον τοῦτο,
καὶ ποιεῖ. [9] ἀκούσασ δὲ ταῦτα ὁ ἰησοῦσ ἐθαύμασεν αὐτόν, καὶ
στραφεὶσ τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπεν· λέγω ὑμῖν, οὐδὲ
ἐν τῷ ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον. [10] καὶ ὑποστρέψαντεσ εἰσ
τὸν οἶκον οἱ πεμφθέντεσ εὗρον τὸν δοῦλον ὑγιαίνοντα.

[11] Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἑξῆσ ἐπορεύθη εἰσ πόλιν ναΐν, καὶ
συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ ὄχλοσ πολύσ. [12] ὡσ
δὲ ἤγγισεν τῇ πύλῃ τῆσ πόλεωσ, καὶ ἰδοὺ ἐξεκομίζετο τεθνη-
κὼσ μονογενὴσ υἱὸσ τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὕτη ἦν χήρα, καὶ
ὄχλοσ τῆσ πόλεωσ ἱκανὸσ ἦν σὺν αὐτῇ. [13] καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ
κύριοσ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτήν, καὶ εἶπεν αὐτῇ· μὴ κλαῖε.
[14] καὶ προσελθὼν ἥψατο τῆσ σοροῦ, οἱ δὲ βαστάζοντεσ ἔστησαν,
καὶ εἶπεν· νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. [15] καὶ ἀνεκάθισεν ὁ

---

2 [c] δουλ. κακωσ εχων 6 επεμψεν: [a] add προσ αυτον | [c] λεγων αυτω 11 τη: [c] τω | πολιν: [c] add καλουμενην

2 δουλ. κακωσ εχων 3 om αυτοσ 4 παρεκαλουν αυτον 6 απο τησ οικ. | ο ([bir] om) εκατονταρχησ | λεγ. αυτω | υπο τ. στ. μου 7 αλλα | ιαθητω 11 εν τω | πολιν καλουμενην 13 επ αυτη 15 εκαθισεν

2 δουλ. κακωσ εχων 3 om αυτοσ 4 παρεκαλουν αυτον | παρεξει 6 απο τησ | προσ αυτον ο εκατ. φιλ. λεγ. αυτω | ειμι ικαν. | υπο τ. στ. μου 7 αλλα 10 οι πεμφθ. εισ τ. οικ. ┤ τ. ασθενουντα δουλ. 11 επορευετο | πολ. καλουμενην | οι μα. αυτ. ικανοι 12 υιοσ μονογεν. | ς[c] om ην pr | ς om ην sec 13 επ αυτη

νεκρὸσ καὶ ἤρξατο λαλεῖν, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ.
16 ἔλαβεν δὲ φόβοσ ἅπαντασ, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν λέγοντεσ
ὅτι προφήτησ μέγασ ἠγέρθη ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ θεὸσ
τὸν λαὸν αὐτοῦ. 17 καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγοσ οὗτοσ ἐν ὅλῃ τῇ ἰουδαίᾳ
καὶ πάσῃ τῇ περιχώρῳ.

18 Καὶ ἀπήγγειλαν ἰωάννει οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων
τούτων. 19 καὶ προσκαλεσάμενοσ δύο τινὰσ τῶν μαθητῶν αὐ-
τοῦ ὁ ἰωάννησ ἔπεμψεν πρὸσ τὸν ἰησοῦν λέγων· σὺ εἶ ὁ ἐρχό-
μενοσ, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; 20 παραγενόμενοι δὲ πρὸσ αὐτὸν
εἶπαν· ἰωάννησ ὁ βαπτιστὴσ ἀπέστειλεν ἡμᾶσ πρόσ σε λέγων·
σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενοσ, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; 21 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡ-
μέρᾳ ἐθεράπευσεν πολλοὺσ ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευ-
μάτων ἀκαθάρτων, καὶ τυφλοῖσ πολλοῖσ ἐχαρίσατο βλέπειν.
22 καὶ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· πορευθέντεσ ἀπαγγείλατε ἰω-
άννει ἃ εἴδετε καὶ ἠκούσατε· τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν, χωλοὶ περι-
πατοῦσιν, λεπροὶ καθαρίζονται καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν, νεκροὶ
ἐγείρονται καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· 23 καὶ μακάριόσ ἐστιν
ὃσ ἂν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.

24 Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων ἰωάννου ἤρξατο λέγειν τοῖσ
ὄχλοισ περὶ ἰωάννου· τί ἐξήλθατε εἰσ τὴν ἔρημον θεάσασθαι;
κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; 25 ἀλλὰ τί ἐξήλθατε ἰδεῖν;
ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖσ ἱματίοισ ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ ἐν ἱμα-
τισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντεσ ἐν τοῖσ βασιλείοισ εἰσίν.
26 ἀλλὰ τί ἐξήλθατε ἰδεῖν; προφήτην; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ πε-

---

17 ιουδαια: [a] add περι αυτου 20 δε: [a] add οι ανδρεσ 21 ημερα: [c] ωρα ακαθαρτων: [c] πονηρων | [a] εχαρ. το βλ. 24 [c] προσ τουσ οχλουσ

16 παντασ 17 ιουδαια: add περι αυτου 18 ιωανει, **-νη 19 ιωανησ | πρ. τον κυριον 20 πρ. αυτ. οι ανδρεσ | ιωανησ | ετερον: αλλον 21 ημερα: ωρα | πνευμ. πονηρων 22 ιωανει, **-νη | om και ante πτωχ. 23 οσ εαν 24 ιωανου bis | προσ τουσ οχλουσ

16 εγηγερται 17 ιουδαια: add περι αυτου | και εν παση 18 ιωαννη 19 ετερον: αλλον 20 πρ. αυτ. οι ανδρεσ ειπον | απεσταλκεν | η αλλον 21 εν αυτη δε τη ωρα | πνευμ. πονηρων | το βλεπειν 22 κ. αποκρ. ο ιησουσ | ιωαννη | οτι τυφλοι | om και ante κωφ. et ante πτωχ. 23 οσ εαν 24 προσ τουσ οχλουσ | εξεληλυθατε 25 εξεληλυθατε 26 εξεληλυθατε

ρισσότερον προφήτου. 27 οὗτόσ ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται· ἰδοὺ
ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃσ κατασκευ-
άσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. 28 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, μείζων
ἐν γεννητοῖσ γυναικῶν ἰωάννου οὐδείσ ἐστιν· ὁ δὲ μικρότεροσ
ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ μείζων αὐτοῦ ἐστίν. 29 καὶ πᾶσ ὁ λαὸσ
ἀκούσασ καὶ οἱ τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν θεόν, βαπτισθέντεσ τὸ
βάπτισμα ἰωάννου· 30 οἱ δὲ φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βου-
λὴν τοῦ θεοῦ ἠθέτησαν, μὴ βαπτισθέντεσ ὑπ᾽ αὐτοῦ. 31 τίνι δὲ
ὁμοιώσω τοὺσ ἀνθρώπουσ τῆσ γενεᾶσ ταύτησ; καὶ τίνι εἰσὶν
ὅμοιοι; 32 ὅμοιοί εἰσιν παιδίοισ τοῖσ ἐν ἀγορᾷ καθημένοισ καὶ
προσφωνοῦσιν ἀλλήλοισ, ἃ λέγει· ηὐλήσαμεν ὑμῖν καὶ οὐκ ὠρ-
χήσασθε, ἐθρηνήσαμεν καὶ οὐκ ἐκλαύσατε. 33 ἐλήλυθεν γὰρ ἰω-
άννησ ὁ βαπτιστὴσ μὴ ἐσθίων ἄρτον μηδὲ πίνων οἶνον, καὶ
λέγετε· δαιμόνιον ἔχει. 34 ἐλήλυθεν ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων
καὶ πίνων, καὶ λέγετε· ἰδοὺ ἄνθρωποσ φάγοσ καὶ οἰνοπότησ,
φίλοσ τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν. 35 καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ
πάντων τῶν ἔργων αὐτῆσ.

36 Ἠρώτα δέ τισ αὐτὸν τῶν φαρισαίων ἵνα φάγῃ μετ᾽ αὐ-
τοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰσ τὸν οἶκον τοῦ φαρισαίου κατέκειτο. 37 καὶ
ἰδοὺ γυνὴ ἥτισ ἦν ἐν τῇ πόλει ἁμαρτωλόσ, καὶ ἐπιγνοῦσα ὅτι
κατάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον
μύρου 38 καὶ στᾶσα ὀπίσω παρὰ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ κλαίουσα,
τοῖσ δάκρυσιν ἤρξατο βρέχειν τοὺσ πόδασ αὐτοῦ καὶ ταῖσ θρι-
ξὶν τῆσ κεφαλῆσ αὐτῆσ ἐξέμαξεν, καὶ κατεφίλει τοὺσ πόδασ
αὐτοῦ καὶ ἤλειφεν τῷ μύρῳ. 39 ἰδὼν δὲ ὁ φαρισαῖοσ ὁ καλέσασ
αὐτὸν εἶπεν ἐν ἑαυτῷ λέγων· οὗτοσ εἰ ἦν προφήτησ, ἐγίνωσκεν

---

32 α λεγει: [c] λεγοντα 35 παντων: [c] om 36 [c] κατεκλιθη 38 [c] εξεμασσεν

28 om αμην | ιωανου 29 ιωανου 30 ηθετησαν εισ εαυτουσ 31 τινι ουν 33 ιωανησ | εσθων | μητε 35 εργων: τεχνων 36 κατεκλιθη 38 εξεμασσεν 39 * ο προφητησ

27 ιδου εγω 28 om αμην | λεγω γαρ | προφητησ ιωαννου του βαπτιστου 30 ηθετησ. εισ εαυτουσ 31 ειπε δε ο κυριοσ· τινι ουν 32 αλληλ. και λεγουσιν | εθρην. υμιν 33 μητε αρτ. εσθ. μητε οιν. πιν. 34 τελων. φιλ. 35 απ. τ. τεκνων αυτ. παντ. 36 την οικιαν | ανεκλιθη 37 γυν. εν τ. πο. ητισ ην | om και sec | ανακειται 38 οπισω ante κλαιουσα pon | ηρξ. βρ. τ. πο. α. τοισ δακρ. | εξεμασσε

ἂν τίσ καὶ ποταπὴ ἡ γυνὴ ἥτισ ἅπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἁμαρτωλόσ
ἐστιν. 40 καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν πρὸσ αὐτόν· σίμων, ἔχω
σοί τι εἰπεῖν. ὁ δέ· διδάσκαλε εἰπέ, φησίν. 41 δύο χρεοφειλέται
ἦσαν δανιστῇ τινί· ὁ εἷσ ὤφειλεν δηνάρια πεντακόσια, ο δὲ
ἕτεροσ πεντήκοντα. 42 μὴ ἐχόντων δὲ αὐτῶν ἀποδοῦναι ἀμφο-
τέροισ ἐχαρίσατο. τίσ οὖν αὐτῶν πλεῖον ἀγαπήσει αὐτόν;
43 ἀποκριθεὶσ δὲ σίμων εἶπεν· ὑπολαμβάνω ὅτι ᾧ τὸ πλεῖον
ἐχαρίσατο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ὀρθῶσ ἔκρινασ. 44 καὶ στραφεὶσ
πρὸσ τὴν γυναῖκα τῷ σίμωνι ἔφη· βλέπεισ ταύτην τὴν γυναῖκα;
εἰσῆλθόν σου εἰσ τὴν οἰκίαν, ὕδωρ μου ἐπὶ τοὺσ πόδασ οὐκ
ἔδωκασ· αὕτη δὲ τοῖσ δάκρυσιν ἔβρεξέν μου τοὺσ πόδασ καὶ
ταῖσ θριξὶν αὐτῆσ ἐξέμαξεν. 45 φίλημά μοι οὐκ ἔδωκασ· αὕτη
δὲ ἀφ᾽ ἧσ εἰσῆλθον οὐ διέλειπεν καταφιλοῦσά μου τοὺσ πόδασ.
46 ἐλαίῳ τὴν κεφαλήν μου οὐκ ἤλειψασ· αὕτη δὲ μύρῳ ἤλειψέν
μου τουσ πόδασ. 47 οὗ χάριν, εἰπόν σοι, ἀφέονται αὐτῆσ αἱ
ἁμαρτίαι αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησεν πολύ· ᾧ δὲ ὀλίγον ἀφίεται,
ὀλίγον ἀγαπᾷ. 48 εἶπεν δὲ αὐτῇ· ἀφέονταί σου αἱ ἁμαρτίαι.
49 καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖσ· τίσ οὗτόσ
ἐστιν, ὃσ καὶ ἁμαρτίασ ἀφίησιν; 50 εἶπεν δὲ πρὸσ τὴν γυναῖκα·
ἡ πίστισ σου σέσωκέν σε, πορεύου εἰσ εἰρήνην.

VIII.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆσ καὶ αὐτὸσ διώδευσεν κατὰ
πόλιν καὶ κώμην κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενοσ τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ, καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ, 2 καὶ γυναῖκέσ τινεσ, αἳ
ἦσαν τεθεραπευμέναι ἀπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων καὶ ἀσθενειῶν,
μαρία ἡ καλουμένη μαγδαληνή, ἀφ᾽ ἧσ δαιμόνια ἑπτὰ ἐξελη-

---

47 ειπον: c λεγω | c αφεωνται 48 c αφεωνται

41 **δανειστη 42 om δε 43 om δε 44 υδωρ μοι επι ποδασ 45 διελιπεν 46 τουσ ποδ. μου 47 λεγω σοι | αφεωνται | αι αμαρτ. αυτησ | και ολιγ. αγαπ. 48 αφεωνται VIII, 1 διωδευεν 2 πνευμ. πονηρων

40 ο δε φησ. δι. ει. 41 χρεωφειλεται | δανειστη 42 τισ ουν αυ. ειπε | αυτον αγαπ. 43 ο σιμων 44 υδ. επι τ. ποδ. μου | θριξι τησ κεφαλησ αυτ. 45 διελιπε 47 λεγω σοι | αφεωνται | αι αμ. αυτησ 48 αφεωνται VIII, 1 διωδευε 2 πνευμ. πονηρων

λύθει, 3 καὶ ἰωάννα γυνὴ χουζᾶ ἐπιτρόπου ἡρώδου, καὶ σου-
σάννα, καὶ ἕτεραι πολλαί, αἵτινεσ διηκόνουν αὐτῷ ἐκ τῶν ὑπ-
αρχόντων αὐτῶν.
4 Συνόντοσ δὲ ὄχλου πολλοῦ καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπιπορευ-
ομένων πρὸσ αὐτόν, εἶπεν διὰ παραβολῆσ· 5 ἐξῆλθεν ὁ σπείρων
τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον αὐτοῦ. καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ὃ μὲν
ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ
οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό· 6 καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν,
καὶ φυὲν ἐξηράνθη διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα· 7 καὶ ἕτερον ἔπεσεν
ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συνφυεῖσαι αἱ ἄκανθαι ἔπνιξαν αὐτό·
8 καὶ ἕτερον ἔπεσεν εἰσ τὴν γῆν τὴν ἀγαθήν, καὶ ἔφυεν καὶ ἐ-
ποίησεν καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. ταῦτα λέγων ἐφώνει· ὁ
ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.
9 Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τίσ αὕτη εἴη ἡ
παραβολή. 10 ὁ δὲ εἶπεν· ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆσ
βασιλείασ τοῦ θεοῦ, τοῖσ δὲ λοιποῖσ ἐν παραβολαῖσ, ἵνα βλέ-
ποντεσ μὴ βλέπωσιν καὶ ἀκούοντεσ ἀκούωσιν καὶ μὴ συνιῶσιν.
11 ἔστιν δὲ αὕτη ἡ παραβολή. ὁ σπόροσ ἐστὶν ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ.
12 οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδόν εἰσιν οἱ ἀκούσαντεσ, εἶτα ἔρχεται ὁ διά-
βολοσ καὶ αἴρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆσ καρδίασ αὐτῶν, ἵνα μὴ
πιστεύσαντεσ σωθῶσιν. 13 οἱ δὲ ἐπὶ τὴν πέτραν, οἳ ὅταν ἀκού-
σωσιν μετὰ χαρᾶσ δέχονται τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· οὗτοι ῥίζαν
οὐκ ἔχουσιν, οἳ πρὸσ καιρὸν πιστεύουσιν καὶ ἐν καιρῷ πειρασ-
μοῦ ἀφίστανται. 14 τὸ δὲ εἰσ τὰσ ἀκάνθασ πεσόν, οὗτοί εἰσιν
οἱ ἀκούσαντεσ, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου καὶ ἡδονῶν τοῦ

---

3 αυτων: [c] et iam [a vid] αυταισ 4 [c] συνιοντοσ 6 δια [c] et iam [a vid]: *και δια 7 [c] απεπνιξαν 8 επεσεν [c]: *εφυεν | εφυεν και: [a]et[c] φυεν 10 ακουωσιν: [c] puncta imposuit sed rursus delevit 13 [c] επι τησ πετρασ | [c] om του θεου | [c] και ουτοι

3 ιωανα | διηκ. αυτοισ | υπαρχ. αυταισ 4 συνιοντοσ 5 α μεν et αυτα 6 κατ-επεσεν | om την 7 συμφυ. | απεπνιξ. 8 και φυεν εποιησεν 9 om ἡ 10 om ακουωσιν και· 13 επι τησ πετρασ | om του θεου | και αυτοι (**ουτοι) ριζ.

3 απο τ. υπ. αυταισ 4 συνιοντοσ 7 συμφυ. | απεπνιξ. 8 επι την | και φυεν εποι. 9 λεγοντεσ τισ ειη η πα. αυτη 10 om ακουωσ. και 12 ακουοντεσ 13 επι τησ πετρασ | om του θεου | και ουτοι

βίου πορευόμενοι συνπνίγονται καὶ οὐ τελεσφοροῦσιν. 15 τὸ δὲ
ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοί εἰσιν οἵτινεσ ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ
ἀκούσαντεσ τὸν λόγον κατέχουσιν καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπο-
μονῇ. 16 οὐδεὶσ δὲ λύχνον ἅψασ καλύπτει αὐτὸν σκεύει ἢ ὑπο-
κάτω κλίνησ τίθησιν, ἀλλ᾽ ἐπὶ τὴν λυχνίαν τίθησιν, ἵνα οἱ
εἰσπορευόμενοι βλέπωσιν τὸ φῶσ. 17 οὐ γάρ ἐστιν κρυπτὸν ὃ οὐ
φανερὸν γενήσεται, οὐδὲ ἀπόκρυφον ὃ οὐ μὴ γνωσθῇ καὶ εἰσ
φανερὸν ἔλθῃ. 18 βλέπετε οὖν πῶσ ἀκούετε· ὃσ ἂν γὰρ ἔχῃ,
δοθήσεται αὐτῷ, καὶ ὃσ ἂν μὴ ἔχῃ, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν ἀρθήσεται
ἀπ᾽ αὐτοῦ.

19 Παρεγένοντο δὲ πρὸσ αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελ-
φοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον.
20 ἀπηγγέλη δὲ αὐτῷ ὅτι ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἑστήκα-
σιν ἔξω ἰδεῖν σὲ θέλοντεσ. 21 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ·
μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον ἀκούοντεσ
καὶ ποιοῦντεσ.

22 Ἐγένετο δὲ μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐνέβη εἰσ πλοῖον καὶ οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· διέλθωμεν εἰσ τὸ πέραν
τῆσ λίμνησ. καὶ ἀνήχθησαν. 23 πλεόντων δὲ αὐτῶν ἀφύπνωσεν·
καὶ κατέβη λαῖλαψ ἀνέμου εἰσ τὴν λίμνην, καὶ συνεπληροῦντο
καὶ ἐκινδύνευον. 24 προσελθόντεσ δὲ διήγειραν αὐτὸν λέγοντεσ·
ἐπιστάτα ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα. ὁ δὲ διεγερθεὶσ ἐπετίμησεν
τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατοσ· καὶ ἐπαύσατο, καὶ
ἐγένετο γαλήνη. 25 εἶπεν δὲ αὐτοῖσ· ποῦ ἡ πίστισ ὑμῶν; οἱ δὲ
φοβηθέντεσ ἐθαύμασαν, λέγοντεσ· τίσ ἄρα οὗτόσ ἐστιν, ὅτι καὶ
τοῖσ ἀνέμοισ ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;

---

22 [a] εν μια | [a] και αυτοσ ενεβη 24 επιστατα sec: punctis notatum rursus deletis

14 συμπν.? 16 επι λυχνιασ | om ινα οι usq φωσ 19 παρεγενετο | om αυτου pr 20 om οτι | η μητ. σου θελ. σε 21 τ. λογ. του θεου 22 εν μια | και αυτοσ ενεβη 23 εισ τ. λι. ανεμου 24 επαυσαντο 25 φοβηθ. δε εθαυμ. λεγ. προσ αλληλουσ | om και υπακου. αυτ.

14 συμπνιγ. 16 επι λυχνιασ επιτιθησιν 17 ου γνωσθησεται 18 οσ γαρ αν 19 om αυτου pr 20 και απηγγελη αυτ. λεγοντων | om οτι | η μητ. σου 21 τ. λογ. του θεου | ποιουντ. αυτον 22 και εγενετ. εν μια | και αυτοσ ενεβη 24 εγερθεισ | επαυσαντο 25 που εστιν | φοβηθ. δε εθ. λεγ. προσ αλληλουσ

26 Καὶ κατέπλευσαν εἰσ τὴν χώραν τῶν γεργεσηνῶν, ἥτισ
ἐστὶν ἀντίπερα τῆσ γαλιλαίασ. 27 ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν
γῆν ὑπήντησεν ἀνήρ τισ ἐκ τῆσ πόλεωσ ἔχων δαιμόνια, καὶ
χρόνῳ ἱκανῷ οὐκ ἐνεδύσατο ἱμάτιον, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν
ἀλλ᾽ ἐν τοῖσ μνήμασιν. 28 ἰδὼν δὲ τὸν ἰησοῦν, ἀνακράξασ προσ-
έπεσεν αὐτῷ καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπεν· τί ἐμοὶ καὶ σοί, ἰησοῦ
υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; δέομαί σου μή με βασανίσῃσ. 29 παρ-
ήγγελλεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀν-
θρώπου· πολλοῖσ γὰρ χρόνοισ συνηρπάκει αὐτόν, καὶ ἐδεσμεύετο
ἁλύσεσιν καὶ πέδαισ φυλασσόμενοσ· διαρρήσσων τὰ δεσμὰ
ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ δαιμονίου εἰσ τὰσ ἐρήμουσ. 30 ἐπηρώτησεν
δὲ αὐτόν· τί σοι ὄνομά ἐστιν; ο δὲ εἶπεν· λεγιών, ὅτι εἰσῆλθεν
δαιμόνια πολλὰ εἰσ αὐτόν. 31 καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μὴ
ἐπιτάξῃ αὐτοῖσ εἰσ τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν. 32 ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη
χοίρων ἱκανῶν βοσκομένη ἐν τῷ ὄρει, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν
ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖσ εἰσ ἐκείνουσ εἰσελθεῖν· καὶ ἐπέτρεψεν.
33 ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰσῆλθον εἰσ
τοὺσ χοίρουσ, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰσ τὴν
θάλασσαν καὶ ἀπεπνίγη. 34 ἰδόντεσ δὲ οἱ βόσκοντεσ τὸ γεγονὸσ
ἔφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰσ τὴν πόλιν καὶ εἰσ τοὺσ ἀγρούσ.
35 ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονόσ, καὶ ἦλθον πρὸσ τὸν ἰησοῦν, καὶ
εὗρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον ἀφ᾽ οὗ τὰ δαιμόνια ἐξῆλθεν,
ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα παρὰ τοὺσ πόδασ τοῦ ἰησοῦ,

---

27 [c] οσ ειχεν | και χρ. ικανω: [c] εκ χρονων ικανων, sed priora restituta | ουκ ενεδ. ιματ.: [c] και ιματ. ουκ ενεδ., sed priora restituta 29 [a] και διαρρησσων | δεσμα [a]: *δεμονια 30 αυτον: [c] add ο ιησουσ | [c] λεγαιων 32 [c] παρεκαλεσαν | [c] επετρεψ. αυτοισ 35 [c] τα δαιμ. εξηλθον

26 γερασηνων 27 τισ ανηρ 29 παρηγγειλεν | και διαρησων (**διαρρ.) | απο του 30 αυτον ο ιησουσ | λεγειων, **λεγεων 32 παρεκαλεσαν | επετρεψ. αυτοισ 33 εισ την λιμνην 35 *ηλθαν et ευραν | om του

26 γαδαρηνων | αντιπεραν 27 υπηντ. αυτω | οσ ειχε δαι. εκ χρονων ικανων και ιματ. ουκ ενεδιδυσκετο 28 και ανακραξ. 29 ς[e] παρηγγειλε | εδεσμειτο | και διαρρησσ. | υπο τ. δαιμονοσ 30 αυτον ο ιησουσ λεγων | σοι εστ. ονομ. | λεγεων | οτι δαιμ. πο. εισηλθ. 31 παρεκαλει 32 βοσκομενων | επετρ. αυτοισ 33 εισηλθεν | εισ την λιμνην 34 το γεγενημενον | και απελθοντεσ απηγγ. 35 εξεληλυθει

καὶ ἐφοβήθησαν. [36] ἀπήγγειλαν δὲ λέγοντεσ αὐτοῖσ οἱ ἰδόντεσ
πῶσ ἐσώθη ὁ δαιμονισθείσ. [37] καὶ ἠρώτησεν αὐτὸν πᾶν τὸ πλῆ-
θοσ τῆσ περιχώρου τῶν γεργεσηνῶν ἀπελθεῖν ἀπ᾽ αὐτῶν, ὅτι
φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο· αὐτὸσ δὲ ἐμβὰσ εἰσ πλοῖον ἐπέστρε-
ψεν. [38] ἐδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ᾽ οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια,
εἶναι σὺν αὐτῷ. ἀπέλυσεν δὲ αὐτὸν λέγων· [39] ὑπόστρεφε εἰσ
τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα σοι ἐποίησεν ὁ θεόσ. καὶ
ἀπῆλθεν, καθ᾽ ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ
ὁ ἰησοῦσ.

[40] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέφειν τὸν ἰησοῦν, ἀπεδέξατο
αὐτὸν ὁ ὄχλοσ· ἦσαν γὰρ πάντεσ προσδοκῶντεσ τὸν θεόν. [41] καὶ
ἰδοὺ ἦλθεν ἀνὴρ ᾧ ὄνομα ἰάειροσ, καὶ αὐτὸσ ἄρχων τῆσ συν-
αγωγῆσ ὑπῆρχεν· καὶ πεσὼν παρὰ τοὺσ πόδασ ἰησοῦ παρεκά-
λει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰσ τὸν οἶκον αὐτοῦ, [42] ὅτι θυγάτηρ μονο-
γενὴσ αυτῷ ὡσ ἐτῶν δώδεκα, καὶ αὕτη ἀπέθνησκεν. ἐν δὲ τῷ
ὑπάγειν αὐτὸν οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν. [43] καὶ γυνὴ οὖσα ἐν
ῥύσει αἵματοσ ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἥτισ ἰατροῖσ προσαναλώσασα
ὅλον τὸν βίον ἑαυτῆσ καὶ οὐκ ἴσχυσεν ὑπ᾽ οὐδενὸσ θεραπευθῆ-
ναι, [44] προσελθοῦσα ὄπισθεν ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου
αὐτοῦ, καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ ῥύσισ τοῦ αἵματοσ αὐτῆσ. [45] καὶ
εἶπεν ὁ ἰησοῦσ· τίσ ὁ ἁψάμενόσ μου; ἀρνουμένων δὲ πάντων
εἶπεν ὁ πέτροσ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ· ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσίν
σε καὶ ἀποθλίβουσιν. [46] ὁ δὲ ἰησοῦσ εἶπεν· ἥψατό μου τίσ· ἐγὼ
γὰρ ἔγνων δύναμιν ἐξεληλυθυῖαν ἀπ᾽ ἐμοῦ. [47] ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ

---

37 [c] γαδαρηνων, sed γεργεσην. restitutum | [a] συνεστρεψ., [c] υπεστρ. 38 [a] ε-δειτο, sed εδεετο restitutum 40 εγεν. δε εν: [ca] εν δε, sed [cb] priora rest | τον θεον: [a] αυτον 41 [c] του ιησου 42 [c] μονογενησ ην 43 [c] om εαυτησ και 47 ιδουσα usq ηλθεν [a]: *om

36 om λεγοντ. 37 απαν | γερασηνων | υπεστρεψεν 38 εδειτο 40 εν δε τω υποστρ. | προσδοχ. αυτον 41 και ουτοσ αρχ. 42 μονογεν. ην 43 om ιατροισ usq βι. εαυτ. και | απ ουδενοσ 45 om και οι σ. αυτ.

36 om λεγοντ. | αυτοισ και οι 37 ηρωτησαν | απαν | γαδαρηνων | εισ το πλοιον | υπεστρεψ. 38 ο ιησουσ λεγων 39 εποι. σοι 40 υποστρεψαι | προσδοχ. αυτον 41 του ιησου 42 μονογεν. ην 43 εισ ιατρουσ | om εαυτησ και 45 μετ αυτου | αποθλιβ.: add και λεγεισ τισ ο αψαμενοσ μου 46 εξελθουσαν

ὅτι οὐκ ἔλαθεν, τρέμουσα ἦλθεν, καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ [δι’
ἣν αἰτίαν ἥψατο αὐτοῦ] διήγγειλεν ἐνώπιον παντὸσ τοῦ λαοῦ,
καὶ ωσ ἰάθη παραχρῆμα. 48 ὁ δὲ εἶπεν· θύγατερ, ἡ πίστισ σου
σέσωκέν σε· πορεύου εἰσ εἰρήνην. 49 ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντοσ ἔρχε-
ταί τισ παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγων ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ
σου, μηκέτι σκύλλε τὸν διδάσκαλον. 50 ὁ δὲ ἰησοῦσ ἀκούσασ
εἶπεν αὐτῷ· μὴ φοβοῦ· μόνον πίστευε, καὶ σωθήσεται. 51 ἐλθὼν
δὲ εἰσ τὴν οἰκίαν οὐδένα ἀφῆκεν συνεισελθεῖν αὐτῷ εἰ μὴ πέ-
τρον καὶ ἰάκωβον καὶ ἰωάννην καὶ τὸν πατέρα τῆσ παιδὸσ καὶ
τὴν μητέρα. 52 ἔκλαιον δὲ πάντεσ καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν. ὁ δὲ
εἶπεν· μὴ κλαίετε· οὐ γὰρ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει. 53 καὶ
κατεγέλων αὐτοῦ, εἰδότεσ ὅτι ἀπέθανεν. 54 αὐτὸσ δὲ κρατήσασ
τῆσ χειρὸσ αὐτῆσ ἐφώνησεν λέγων· ἡ παῖσ, ἔγειρε. 55 καὶ ἐπ-
έστρεψεν τὸ πνεῦμα αὐτῆσ, καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι φαγεῖν.
56 καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖσ αὐτῆσ· ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖσ
μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονόσ.

IX.

1 Συνκαλεσάμενοσ δὲ τοὺσ δώδεκα ἀποστόλουσ δέδωκεν
αὐτοῖσ δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια καὶ νόσουσ
θεραπεύειν. 2 καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺσ κηρύσσειν τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ καὶ ἰᾶσθαι τοὺσ ἀσθενεῖσ, 3 καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ·
μηδὲν αἴρετε εἰσ τὴν ὁδόν, μήτε ῥάβδον μήτε πήραν μήτε ἄρ-
τον μηδὲ ἀργύριον μήτε δύο χιτῶνασ. 4 καὶ εἰσ ἣν ἂν οἰκίαν

---

47 δι ην αι. ηψ. αυτου: haec omissa nec suppleta 50 ειπεν: [c] απεκριθη 55 αυτησ: [a] add και ανεστη παραχρημα IX, 3 χιτωνασ: [a] add εχετε

47 απηγγειλεν 48 ειπεν αυτη | θυγατηρ 50 ειπεν: απεκριθη | πιστευσον 51 ουκ αφηκ. εισελθ. τινα συν αυτ. | κ. ιωανην κ. ιακω. 55 αυτησ: add και ανεστη παραχρημα IX, 1 συγκαλ. | om αποστολ. | εδωκεν δυναμ. αυτοισ 2 om τουσ ασθ. 3 μητε αργυρ. | χιτων. εχειν

47 απηγγειλεν αυτω 48 ειπεν αυτη· θαρσει θυγ. 49 λεγων αυτω | μη σκ. 50 απεκριθη αυτω λεγων 51 εισελθων | ουκ αφηκ. εισελθ. ουδενα ει 52 ουκ απεθ. 54 αυτ. δε εκβαλων εξω παντασ και κρα. | εγειρου 55 αυτησ: add και ανεστη παραχρημα IX, 1 συγκαλ. | δωδ. μαθητασ αυτου εδωκεν 2 τ. ασθενουντασ 3 ραβδουσ | μητε αργυρ. | μητ. ανα δ. χιτ. εχειν

εἰσέλθητε, ἐκεῖ μείνατε καὶ ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε. [5] καὶ ὅσοι ἂν μὴ
δέχωνται ὑμᾶσ, ἐξερχόμενοι ἐκ τῆσ πόλεωσ ἐκείνησ τὸν κονιορ-
τὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν ἀποτινάσσετε εἰσ μαρτύριον αὐτοῖσ.
[6] ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο κατὰ κώμασ εὐαγγελιζόμενοι καὶ
θεραπεύοντεσ πανταχοῦ.

[7] Ἤκουσεν δὲ ἡρώδησ τὰ γινόμενα πάντα, καὶ διηπόρει
διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό τινων ὅτι ἰωάννησ ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν,
[8] ὑπό τινων δὲ ὅτι ἠλείασ ἐφάνη, ἄλλων δὲ ὅτι προφήτησ τισ
τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. [9] εἶπεν δὲ ἡρώδησ· ἰωάννην ἐγὼ ἀπεκε-
φάλισα· τίσ δέ ἐστιν οὗτοσ περὶ οὗ ἀκούω τοιαῦτα; καὶ ἐζήτει
ἰδεῖν αὐτόν.

[10] Καὶ υποστρέψαντεσ οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ ἃ
ἐποίησαν. καὶ παραλαβὼν αὐτοὺσ ὑπεχώρησεν κατ᾽ ἰδίαν εἰσ
τόπον ἔρημον. [11] οἱ δὲ ὄχλοι γνόντεσ ἠκολούθησαν αὐτῷ, καὶ
ἀποδεξάμενοσ αὐτοὺσ ἐλάλησεν αὐτοῖσ περὶ τῆσ βασιλείασ τοῦ
θεοῦ, καὶ τοὺσ χρείαν ἔχοντασ θεραπείασ ἰᾶτο. [12] ἡ δὲ ἡμέρα
ἤρξατο κλίνειν· προσελθόντεσ δὲ οἱ δώδεκα εἶπον αὐτῷ· ἀπό-
λυσον τὸν ὄχλον, ἵνα πορευθέντεσ εἰσ τὰσ κύκλῳ κώμασ καὶ
ἀγροὺσ καταλύσωσιν καὶ εὕρωσιν ἐπισιτισμόν, ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμῳ
τόπῳ ἐσμέν. [13] εἶπεν δὲ αὐτοῖσ· δότε αὐτοῖσ ὑμεῖσ φαγεῖν. οἱ
δὲ εἶπαν· οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλείονεσ ἄρτοι πέντε καὶ ἰχθύεσ δύο,
εἰ μήτι πορευθέντεσ ἡμεῖσ ἀγοράσωμεν εἰσ πάντα τὸν λαὸν
τοῦτον βρώματα. [14] ἦσαν δὲ ὡσεὶ ἄνδρεσ πεντακισχίλιοι. εἶπεν

---

5 [ca] επ αυτουσ, [cb] επ αυτοισ 7 [a] ηρωδ. ο τετρααρχησ 10 εποιησαν [a]: *-σεν | εισ τοπ. ερημ.: [ca] εισ πολιν καλουμενην βηδσαιδα, sed [cb] priora rest 12 [ca] τουσ οχλουσ, [cb] rursus τον οχλ. 13 [c] πλειον η πεντ. αρτ. 14 δε: [ca] γαρ, [cb] rursus δε

4 μενετε 5 εξερχ. απο | μαρτ. επ αυτουσ 6 κατ. τασ κωμ. 7 ηρωδ. ο τετραρχησ | ιωανησ 9 ο ηρωδησ | ιωανην 10 οσα εποι. | συνεχωρ.[mai 1] | εισ πολιν καλουμενην βηθσαιδα 11 ελαλει 12 η δε: ηδη 13 ειπ. δ. προσ αυτουσ | φαγειν υμεισ | πλειον η αρτ. 14 ησαν γαρ

4 μενετε 5 δεξωνται | εξερχ. απο | και τον κον. | αποτιναξατε ε. μ. επ αυτουσ 6 τασ κωμασ 7 ηρωδ. ο τετραρχησ | γινομ. υπ αυτου | εγηγερται 8 ηλιασ | προφ. εισ 9 και ειπ. ο ηρωδ. | εγω ακουω 10 οσα εποι. | ερημον: add πολεωσ καλουμενησ βηθσαϊδα 11 δεξαμενοσ | ελαλει 12 ινα απελθοντεσ | τουσ αγρουσ 13 ειπ. δε προσ αυτουσ | ειπον | πλειον η πεντ. αρτ. κ. δυ. ιχθ. 14 ησαν γαρ

δὲ πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ· κατακλίνατε αὐτοὺσ κλισίασ
ὡσεὶ ἀνὰ πεντήκοντα. [15] καὶ ἐποίησαν οὕτωσ καὶ κατέκλιναν
πάντασ. [16] λαβὼν δὲ τοὺσ πέντε ἄρτουσ καὶ τοὺσ δύο ἰχθύασ,
ἀναβλέψασ εἰσ τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν καὶ κατέκλασεν, καὶ
ἐδίδου τοῖσ μαθηταῖσ παραθεῖναι τῷ ὄχλῳ. [17] καὶ ἔφαγον καὶ
ἐχορτάσθησαν πάντεσ, καὶ ἤρθη τὸ περισσεῦσαν τῶν κλασμά-
των, κόφινοι δώδεκα.

[18] Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον καταμόνασ,
συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺσ ὁ ἰησοῦσ
λέγων· τίνα με οἱ ὄχλοι λέγουσιν εἶναι; [19] οἱ δὲ ἀποκριθέντεσ
εἶπαν· ἰωάννην τὸν βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ ἠλίαν, ἄλλοι δὲ ὅτι
προφήτησ τισ τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. [20] εἶπεν δὲ αὐτοῖσ· ὑμεῖσ
δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; πέτροσ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· τὸν χριστὸν
τοῦ θεοῦ. [21] ὁ δὲ ἐπιτιμήσασ αὐτοῖσ παρήγγειλεν μηδενὶ λέγειν
τοῦτο, [22] εἰπὼν ὅτι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου δεῖ πολλὰ παθεῖν,
καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ
γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆ-
ναι. [23] ἔλεγεν δὲ πρὸσ πάντασ· εἴ τισ θέλει ὀπίσω μου ἔρχεσθαι,
ἀρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καθ᾽ ἡμέραν
καὶ ἀκολουθείτω μοι. [24] ὃσ γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶ-
σαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃσ δ᾽ ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνε-
κεν ἐμοῦ, οὗτοσ σώσει αὐτήν. [25] τί γὰρ ὠφελεῖ ἄνθρωποσ κερ-
δήσασ τὸν κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσασ ἢ ζημιωθείσ; [26] ὃσ
γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺσ ἐμοὺσ λόγουσ, τοῦτον ὁ υἱὸσ
τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ
καὶ τοῦ πατρὸσ καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων. [27] λέγω δὲ ὑμῖν ἀλη-

---

18 αυτον: [a] add εν τοπω, sed rursus deletum est | [c] λεγουσ. οι οχλ. 22 δει: [c] post οτι pon 23 ερχεσθαι: [a] ελθειν | καθ ημερ.: [corr]del, [corr]rest

15 απαντασ 16 ευλογ. αυτουσ 17 το περισσ. αυτοισ κλασμ. 18 om ο ιησ. 19 ιωανην | ηλειαν 22 δει τον υι. τ. ανθρ. ¦23 *([mai]) απαρνησασθω 24 γαρ αν 25 ωφελειται

14 om ωσει sec 15 ανεκλιναν απαντ. 16 ευλογ. αυτουσ | παρατιθεναι 17 το περ. αυτοισ κλασματ. 18 om ο ιησ. | λεγ. οι οχλ. ειναι 19 ειπον 20 αποκριθ. δε ο πετρ. 21 ειπειν τουτο 22 δει: post οτι pon 23 οπ. μου ελθειν απαρνησασθω 24 γαρ αν 25 ωφελειται

θῶσ, εἰσίν τινεσ τῶν αὐτοῦ ἑστηκότων, οἳ οὐ μὴ γεύσωνται
θανάτου ἕωσ ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.
28 Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺσ λόγουσ τούτουσ, ὡσεὶ ἡμέραι
ὀκτώ, παραλαβὼν πέτρον καὶ ἰωάννην καὶ ἰάκωβον ἀνέβη εἰσ
τὸ ὄροσ προσεύχεσθαι. 29 καὶ ἐν τῷ προσεύξασθαι αὐτὸν τὸ εἶδοσ
τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἐγένετο ἕτερον καὶ ὁ ἱματισμὸσ αὐτοῦ
λευκὸσ ἐξαστράπτων. 30 καὶ ἰδοὺ ἄνδρεσ δύο συνελάλουν αὐτῷ,
οἵτινεσ ἦσαν μωϋσῆσ καὶ ἠλείασ, 31 οἳ ὀφθέντεσ ἐν δόξῃ ἔλεγον
τὴν ἔξοδον αὐτοῦ, ἣν ἤμελλεν πληροῦν ἐν ἰερουσαλήμ. 32 ὁ δὲ
πέτροσ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὕπνῳ· διαγρηγορή-
σαντεσ δὲ εἶδαν τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ τουσ δύο ἄνδρασ τοὺσ
συνεστῶτασ αὐτῷ. 33 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺσ
ἀπ' αὐτοῦ, εἶπεν ὁ πέτροσ πρὸσ τὸν ἰησοῦν· ἐπιστάτα, καλόν
ἐστιν ἡμᾶσ ὧδε εἶναι, καὶ ποιήσομεν σκηνὰσ τρεῖσ, σοὶ μίαν
καὶ μωσεῖ μίαν καὶ μίαν ἠλίᾳ, μὴ εἰδὼσ ὃ λέγει. 34 ταῦτα δὲ
αὐτοῦ λέγοντοσ ἐγένετο νεφέλη καὶ ἐπεσκίαζεν αὐτούσ· ἐφο-
βήθησαν δὲ ἐν τῷ εἰσελθεῖν αὐτοὺσ εἰσ τὴν νεφέλην. 35 καὶ
φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆσ νεφέλησ λέγουσα· οὗτόσ ἐστιν ὁ υἱόσ μου
ὁ ἐκλελεγμένοσ, αὐτοῦ ἀκούετε. 36 καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φω-
νὴν εὑρέθη ἰησοῦσ μόνοσ. καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν, καὶ οὐδενὶ ἀπ-
ήγγειλαν ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ οὐδὲν ὧν ἑωράκασιν.
37 Ἐγένετο δὲ τῇ ἑξῆσ ἡμέρᾳ, κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ
ὄρουσ συνήντησεν αὐτῷ ὄχλοσ πολύσ. 38 καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ
ὄχλου ἐβόησεν λέγων· διδάσκαλε, δέομαί σου, ἐπίβλεψον ἐπὶ
τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενήσ μοι ἐστίν, 39 καὶ πνεῦμα λαμβάνει
αὐτόν, καὶ ἐξαίφνησ κράζει καὶ ῥάσσει καὶ σπαράσσει αὐτὸν

---

28 c και παραλαβ. 29 c και εγενετο εν τω προσευχεσθαι

28 ιωανην | προσευξασθαι 29 και εγενετο εν τ. προσευχεσθαι | om εγενετο 31 εμελλεν 32 ειδον 33 ποιησωμεν | μιαν σοι | μιαν μωυσει | ηλεια 36 εωραχαν 38 επιβλεψαι 39 και ιδου πν. | om κ. ρασσει

27 των ωδε εστηκ. | γευσονται 28 και παραλαβ. τον πετρ. | προσευξασθαι 29 και εγενετο εν | προσευχεσθαι | om εγενετο 30 μωσησ | ηλιασ 31 εμελλε 32 ειδον 33 ποιησωμεν | μιαν σοι 34 επεσκιασεν | εκεινουσ εισελθειν 35 εκλελ.: αγαπητοσ 36 ο ιησ. 37 δε εν τη 38 ανεβοησε | εστι μοι 39 και ιδου πν. | om και ρασσει

μετὰ ἀφροῦ, καὶ μόγισ ἀποχωρεῖ ἀπ᾽ αὐτοῦ συντρῖβον αυτόν.
40 καὶ ἐδεήθην τῶν μαθητῶν σου ἵνα ἐκβάλωσιν αὐτό, καὶ οὐκ
ἠδυνήθησαν. 41 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν· ὦ γενεὰ ἄπιστοσ
καὶ διεστραμμένη, ἕωσ πότε μεθ᾽ ὑμῶν ἔσομαι καὶ ἀνέξομαι
ὑμῶν; προσάγαγε ὧδε τὸν υἱόν σου. 42 ἔτι δὲ προσερχομένου
αὐτοῦ ἔρρηξεν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν· ἐπετίμη-
σεν δὲ ὁ ἰησοῦσ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἰάσατο τὸν
παῖδα, καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. 43 ἐξεπλήσσοντο
δὲ πάντεσ ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ θεοῦ. πάντων δὲ θαυμα-
ζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷσ ἐποίει, εἶπεν πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ·
44 θέσθε ὑμεῖσ εἰσ τὰ ὦτα ὑμῶν τοὺσ λόγουσ τούτουσ· ὁ γὰρ
υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰσ χεῖρασ ἀνθρώπων.
45 οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν παρακεκαλυμμένον ἀπ᾽
αὐτῶν ἵνα μὴ αἴσθωνται αὐτό, καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν
περὶ τοῦ ῥήματοσ τούτου.
46 Εἰσῆλθεν δὲ διαλογισμὸσ ἐν αὐτοῖσ, τὸ τίσ ἂν εἴη μείζων
αὐτῶν. 47 ὁ δὲ ἰησοῦσ εἰδὼσ τὸν διαλογισμὸν τῆσ καρδίασ αὐ-
τῶν, ἐπιλαβόμενοσ παιδίου ἔστησεν αὐτὸ παρ᾽ ἑαυτῷ, 48 καὶ
εἶπεν αὐτοῖσ· ὃσ ἐὰν δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί
μου, ἐμὲ δέχεται, καὶ ὃσ ἐμὲ δέχεται, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά
με· ὁ γὰρ μικρότεροσ ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων, οὗτόσ ἐστιν μέ-
γασ. 49 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ ἰωάννησ εἶπεν· ἐπιστάτα, εἴδομέν τινα
ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν,
ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ᾽ ἡμῶν. 50 εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτὸν ἰησοῦσ·
μὴ κωλύετε· ὃσ γὰρ οὐκ ἔστιν καθ᾽ ὑμῶν, ὑπὲρ ημῶν ἐστίν.
51 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰσ ἡμέρασ τῆσ ἀνα-
λήμψεωσ, καὶ αὐτὸσ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήριξεν τοῦ πορεύ-

---

39 *συντριβουν, sed υ sec a [c] et iam ante eum deletum 41 [c] προσαγ. μοι 42 προσερχ. [c]: *προσευχ. 43 ειπεν [a]: *om 46 μειζων: cod -ζον 50 [c] ο ιησ.! [ca] bis ημων, [cb] bis υμων 51 [c] αναλημψ. αυτου

39 μολισ 41 εσομ. προσ υμασ 47 παιδιον 48 οσ αν εμ. δεξηται 49 δε ιωανησ 50 υπερ υμων 51 αναλημψ. αυτου | om αυτου | εστηρισεν

40 εκβαλλωσιν 41 εσομ. προσ υμασ 43 εποιησεν ο ιησουσ 47 ιδων 48 οσ εαν εμε δεξηται | εσται μεγασ 49 επι τω | τα δαιμον. | εκωλυσαμεν 50 και ειπε ο ιησ. | καθ ημων 51 αναληψ. αυτου

εσθαι εἰσ ἱερουσαλήμ. 52 καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλουσ πρὸ προσώπου
αὐτοῦ. καὶ πορευθέντεσ εἰσῆλθον εἰσ πόλιν σαμαριτῶν ὡσ ἑτοι-
μάσαι αὐτῷ· 53 καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτόν, ὅτι τὸ πρόσωπον αὐ-
τοῦ ἦν πορευόμενον εἰσ ἱερουσαλήμ. 54 ἰδόντεσ δὲ οἱ μαθηταὶ
ἰάκωβοσ καὶ ἰωάννησ εἶπαν· κύριε, θέλεισ εἴπωμεν πῦρ κατα-
βῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀναλῶσαι αὐτούσ; 55 στραφεὶσ δὲ
ἐπετίμησεν αὐτοῖσ. 56 καὶ ἐπορεύθησαν εἰσ ἑτέραν κώμην.

57 Καὶ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ εἶπέν τισ πρὸσ αὐτόν·
ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἂν ἀπέρχῃ. 58 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ·
αἱ ἀλώπεκεσ φωλεοὺσ ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ
κατασκηνώσεισ, ὁ δὲ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κε-
φαλὴν κλίνῃ. 59 εἶπεν δὲ πρὸσ ἕτερον· ἀκολούθει μοι. ὁ δὲ εἶ-
πεν· κύριε, ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθόντι θάψαι τὸν πατέρα
μου. 60 εἶπεν δὲ αὐτῷ· ἄφεσ τοὺσ νεκροὺσ θάψαι τοὺσ ἑαυτῶν
νεκρούσ, σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.
61 εἶπεν δὲ καὶ ἕτεροσ· ἀκολουθήσω σοι, κύριε· πρῶτον δὲ ἐπί-
τρεψόν μοι ἀποτάξασθαι τοῖσ εἰσ τὸν οἶκόν μου. 62 εἶπεν δὲ
πρὸσ αὐτὸν ὁ ἰησοῦσ· οὐδεὶσ ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ'
ἄροτρον καὶ βλέπων εἰσ τὰ ὀπίσω εὔθετόσ ἐστιν τῇ βασιλείᾳ
τοῦ θεοῦ.

X.

1 Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ κύριοσ καὶ ἑτέρουσ ἑβδομή-
κοντα, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺσ ἀνὰ δύο πρὸ προσώπου αὐτοῦ
εἰσ πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον οὗ ἤμελλεν αὐτὸσ ἔρχεσθαι. 2 ἔλεγεν
δὲ πρὸσ αὐτούσ· ὁ μὲν θερισμὸσ πολύσ, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι·

---

52 c εισ κωμην σαμ. ωστε 62 c εστιν εν τη

52 εισ κωμην σαμαρειτων 53 αυτου: mai 1 om 54 ιωανησ 57 οπου εαν 58 om ὁ 59 *om κυριε 62 om προσ αυτον | om αυτου X, 1 om και pr | εβδομηκ. δυο | om. αυτουσ | ανα δυο δυο

52 εισ κωμην σαμαρειτων ωστε 54 οι μαθ. αυτου | ειπον | αυτουσ: add ωσ και ηλιασ εποιησε 55 επετ. αυτοισ: add και ειπεν· ουκ οιδατε οιου πνευματοσ εστε υμεισ 56 και etc: praem ο γαρ υιοσ του ανθρωπου ουκ ηλθε ψυχασ ανθρωπων απολεσαι αλλα σωσαι 57 εγενετο δε πορευομ. | οπ. αν απερχ. κυριε 59 απελθ. πρωτ. 60 αυτω: add ο ιησουσ 62 εισ την βασιλειαν X, 1 εμελλεν 2 ελεγ. ουν

δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας
εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ. 3 ὑπάγετε· ἰδοὺ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς
ἄρνας ἐν μέσῳ λύκων. 4 μὴ βαστάζετε βαλλάντιον, μὴ πήραν,
μὴ ὑποδήματα· μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε. 5 εἰς ἣν δ'
ἂν εἰσέλθητε οἰκίαν, πρῶτον λέγετε· εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ.
6 καὶ ἐὰν ᾖ ἐκεῖ ὁ υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαήσεται ἐπ' αὐτὸν ἡ
εἰρήνη ὑμῶν· εἰ δὲ μήγε, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει. 7 ἐν αὐτῇ δὲ
τῇ οἰκίᾳ μένετε, ἐσθίοντες καὶ πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν· ἄξιος
γὰρ ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας
εἰς οἰκίαν. 8 καὶ εἰς ἣν ἂν πόλιν εἰσέρχησθε καὶ δέχωνται ὑμᾶς,
ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν, 9 καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ
ἀσθενεῖς, καὶ λέγετε αὐτοῖς· ἤγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ
θεοῦ. 10 εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέλθητε καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς,
ἐξελθόντες εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς εἴπατε· 11 καὶ τὸν κονιορ-
τὸν τὸν κολληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν εἰς τοὺς πόδας
ἀπομασσόμεθα ὑμῖν· πλὴν τοῦτο γινώσκετε ὑμεῖς, ὅτι ἤγγικεν
ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 12 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ
ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ἔσται ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. 13 οὐαί σοι χορα-
ζείν, οὐαί σοι βηθσαϊδάν· ὅτι εἰ ἐν τύρῳ καὶ σιδῶνι ἐγενήθησαν
αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ
σποδῷ καθήμενοι μετενόησαν. 14 πλὴν τύρῳ καὶ σιδῶνι ἀνεκ-
τότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει ἢ ὑμῖν. 15 καὶ σὺ καφαρναούμ, μὴ
ἕως οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἕως ᾅδου καταβιβασθήσῃ. 16 ὁ ἀκούων
ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει, καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ, ὁ δὲ ἐμὲ
ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με.
17 [c] Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἑβδομήκοντα μετὰ χαρᾶς λέγοντες·

---

4 [c] και μηδενα 6 ο ante υιος: [corr] ([c]) erasit 11 ημιν [a]: *υμιν | υμεις: [a] om

2 εργατ. εκβαλ. 4 και μηδενα 6 εαν εκει η υιος | επαναπαυσεται 7 εσθοντες 11 om υμεις 12 om δε 13 *βηδσαϊδα, **βηθσαϊδα 15 **του ουραν. | του αδου καταβηση 17 οι εβδομ. δυο

2 εκβαλλη 3 ιδου εγω 4 βαλαντιον | μηδε υποδημ. | και μηδενα 5 οικιαν εισερχησθε 6 κ. εαν μεν | ς om ὁ | επαναπαυσεται 7 τ. μι. αυτ. εστι 8 κ. ε. ην δ αν 10 πολ. εισερχησθε 11 om εισ τ. ποδας | om υμεις | ηγγικ. εφ υμας 13 ς[e] χοραζιν, ς χωραζιν | βηθσαϊδα | εγενοντο | καθημεναι 15 καπερναουμ | η εως του ουρ. υψωθεισα

κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου.
18 εἶπεν δὲ αὐτοῖσ· ἐθεώρουν τὸν σατανᾶν ὡσ ἀστραπὴν ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ πεσόντα. 19 ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν
ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ
ἐχθροῦ, καὶ οὐδὲν ὑμᾶσ ἀδικήσει. 20 πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε,
ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται, χαίρετε δὲ ὅτι τὰ ὀνόματα
ὑμῶν ἐνγέγραπται ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ.

21 Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ
καὶ εἶπεν· ἐξομολογοῦμαί σοι πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ
τῆσ γῆσ, ὅτι ἀπέκρυψασ ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν καὶ
ἀπεκάλυψασ αὐτὰ νηπίοισ· ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτωσ ἐγένετο
εὐδοκία ἔμπροσθέν σου. 22 πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρόσ
μου, καὶ οὐδεὶσ γινώσκει τίσ ἐστιν ὁ υἱόσ, εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ
τίσ ἐστιν ὁ πατήρ, εἰ μὴ ὁ υἱὸσ καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ο υἱὸσ
ἀποκαλύψαι. 23 καὶ στραφεὶσ πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ κατ' ἰδίαν
εἶπεν· μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντεσ ἃ βλέπετε. 24 λέγω
γὰρ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ βασιλεῖσ ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ
ὑμεῖσ βλέπετε, καὶ οὐκ ἴδαν, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ
ἤκουσαν.

25 Καὶ ἰδοὺ νομικόσ τισ ἀνέστη ἐκπειράζων αὐτόν, λέγων·
διδάσκαλε, τί ποιήσασ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; 26 ὁ δὲ
εἶπεν πρὸσ αὐτόν· ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶσ ἀναγινώσκεισ;
27 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· ἀγαπήσεισ κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλησ
τῆσ καρδίασ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ἰσχύϊ
σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου, καὶ τὸν πλησίον σου ὡσ σεαυ-
τόν. 28 εἶπεν δὲ αὐτῷ· ὀρθῶσ ἀπεκρίθησ· τοῦτο ποίει, καὶ ζήσῃ.

---

19 υμασ: [a] add ου μη 25 ποιησασ: *add ινα, sed ipse [vid] del

18 εκ τ. ουρ. ωσ αστρ. 19 την δυν. την του | ουδ. υμ. ου μη αδικηση 21 om εν sec | ευδοκ. εγενετ. 22 ω αν 24 ειδαν | ακουσαι μου α 27 *om σου prim | om τησ | om και prim

19 διδωμι | ου μη αδικηση (ς[e] -σει) 20 χαιρ. δε μαλλον | εγραφη 21 om εν sec | τω πνευμ. ο ιησουσ | om τ. αγιω 22 παντα: ς (non ς[e]) praem και στραφεισ προσ τουσ μαθητασ ειπε | παρεδοθη μοι 24 ειδον 25 και λεγων 27 εξ ολησ τησ ψυχησ | εξ ολησ τησ ισχυοσ | εξ ολησ τησ διανοιασ

29 ὁ δὲ θέλων δικαιῶσαι αὐτὸν εἶπεν πρὸσ τὸν ἰησοῦν· καὶ τίσ
ἐστίν μου πλησίον; 30 ὑπολαβὼν ὁ ἰησοῦσ εἶπεν· ἄνθρωπόσ τισ
κατέβαινεν ἀπὸ ἰερουσαλὴμ εἰσ εἰέριχὼ καὶ λησταῖσ περιέπεσεν,
οἳ καὶ ἐκδύσαντεσ αὐτὸν καὶ πληγὰσ ἐπιθέντεσ ἀπῆλθον, ἀφέν-
τεσ ἡμιθανῆ. 31 κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύσ τισ κατέβαινεν ἐν
τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν. 32 ὁμοίωσ δὲ καὶ
λευίτησ κατὰ τὸν τόπον ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ἀντιπαρῆλθεν. 33 σα-
μαρίτησ δέ τισ ὁδεύων ἦλθεν κατ᾽ αὐτόν, καὶ ἰδὼν ἐσπλαγχνίσ-
θη, 34 καὶ προσελθὼν κατέδησεν τὰ τραύματα αὐτοῦ, ἐπιχέων
ἔλαιον καὶ οἶνον· ἐπιβιβάσασ δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνοσ
ἤγαγεν αὐτὸν εἰσ πανδόκιον καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. 35 καὶ ἐπὶ
τὴν αὔριον ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκεν τῷ πανδοκεῖ καὶ εἶπεν
αὐτῷ· ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, καὶ ὅ τι ἂν προσδαπανήσῃσ ἐν τῷ
ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώσω σοι. 36 τίσ τούτων τῶν τριῶν πλησίον
δοκεῖ σοι γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντοσ εἰσ τοὺσ λῃστάσ; 37 ὁ δὲ
εἶπεν· ὁ ποιήσασ τὸ ἔλεοσ μετ᾽ αὐτοῦ. εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ·
πορεύου καὶ σὺ ποίει ὁμοίωσ.

38 Ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺσ αὐτὸσ εἰσῆλθεν εἰσ κώμην
τινά· γυνὴ δέ τισ ὀνόματι μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰσ τὴν
οἰκίαν. 39 καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη μαριάμ, καὶ παρα-
καθεσθεῖσα πρὸσ τοὺσ πόδασ τοῦ κυρίου ἤκουε τὸν λόγον αὐ-
τοῦ· 40 ἡ δὲ μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν. ἐπι-
στᾶσα δὲ εἶπεν· κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφή μου μόνην
με κατέλιπεν διακονεῖν; εἰπὲ οὖν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται.

---

29 [a] εαυτον 30 [c] υπολαβ. δε 32 ομοιωσ usq αντιπαρ. [c]: *om 34 [c] πανδοχιον 35 [c] πανδοχει 36 των [a]: *om 38 οικιαν: [a] add αυτησ, [c] rursus del 39 μαριαμ: [a] add η | [c] ηκουεν

29 εαυτον 30 ιερειχω 32 λευειτησ 33 σαμαρειτησ 34 πανδοχειον 35 εδωκ. δυο δην. | πανδοχει | om αυτω | ο τι εαν πρ. εγω εν 36 σοι δοκει σοι 37 *om ὁ tert 38 om εισ τ. οικ. 39 *μαρια | *η και παρακ. | **παρα τουσ ποδ. | κυριου: *ιησου 40 *κατελειπεν

29 δικαιουν εαυτον 30 υπολαβ. δε | ιεριχω | ημιθανη τυγχανοντα 32 γενομενοσ κατα 33 σαμαρειτησ | κ. ιδων αυτον 34 πανδοχειον 35 εξελθων εκβαλων | πανδοχει | εγω εν τω 36 τισ ουν | δοκει σοι πλησιον 37 ειπεν ουν αυτω 38 εγενετο δε εν τω πο. α. και αυτοσ | ε. τον οικον αυτησ 39 μαρια η και παρακαθισασα παρα τ. π. τ. ιησου

41 ἀποκριθεὶσ δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ κύριοσ· μάρθα μάρθα, μεριμνᾷσ
καὶ θορυβάζῃ περὶ πολλά, 42 ὀλίγων δέ ἐστιν χρεία ἢ ἑνόσ·
μαρία γὰρ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἥτισ οὐκ ἀφαιρε-
θήσεται αὐτῆσ.

XI.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχόμενον,
ὡσ ἐπαύσατο, εἶπέν τισ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸσ αὐτόν· κύριε,
δίδαξον ἡμᾶσ προσεύχεσθαι, καθὼσ ἰωάννησ ἐδίδαξεν τοὺσ
μαθητὰσ αὐτοῦ. 2 εἶπεν δὲ αὐτοῖσ· ὅταν προσεύχησθε, λέγετε·
πάτερ, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθάτω ἡ βασιλεία σου· γε-
νηθήτω τὸ θέλημά σου ὡσ ἐν οὐρανῷ οὕτω καὶ ἐπὶ γῆσ· 3 τὸν
ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸσ ἡμῖν καθ' ἡμέραν· 4 καὶ ἄφεσ
ἡμῖν τὰσ ἁμαρτίασ ἡμῶν, ὡσ καὶ αὐτοὶ ἀφίεμεν παντὶ ὀφεί-
λοντι ἡμῖν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃσ ἡμᾶσ εἰσ πειρασμόν. 5 καὶ εἶπεν
πρὸσ αὐτούσ· τίσ ἐξ ὑμῶν ἕξει φίλον, καὶ πορεύσεται πρὸσ
αὐτὸν μεσονυκτίου καὶ εἴπῃ αὐτῷ· φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖσ
ἄρτουσ, 6 ἐπειδὴ φίλοσ μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρόσ με καὶ
οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ· 7 κἀκεῖνοσ ἔσωθεν ἀποκριθεὶσ εἴπῃ·
μή μοι κόπουσ πάρεχε· ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παιδία
μου εἰσ τὴν κοίτην μετ' ἐμοῦ εἰσίν, καὶ οὐ δύναμαι ἀναστὰσ
δοῦναί σοι. 8 λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰσ διὰ
τὸ εἶναι φίλον αὐτοῦ, διὰ δὲ τὴν ἀναιδίαν αὐτοῦ ἐγερθεὶσ

---

42 χρεια [c]: *om | [c] αφ. απ αυτησ XI, 1 ιωαννησ: suppl [a] vel ipse *; [c] και ιω. 2 [c] om ουτω | επι: [ca] add τησ, [cb] rursus del 3 [c] το καθ 4 [c] και γαρ αυτ. αφιομεν | πειρασμον: [c] add αλλα ρυσαι ημασ απο τ, quibus rursus deletis post γησ v. 2. add και ρυσαι ημασ απο του πονηρου 5 [a] μεσονυκτιον, sed restitutum -τιου 8 δε: [c] et fortasse iam [a] γε

41 κυριοσ: *ιησουσ 42 χρ. εστ. | μαριαμ XI, 1 καθωσ και ιωανησ 2 ελθετω | om γενηθητω usq επι γησ 3 διδου ημ. το καθ 4 και γαρ αυτ. αφειομεν 7 μετ εμ. εισ τ. κοιτ. | om και sec 8 δια γε τ. αναιδειαν

41 κυριοσ: ιησουσ | τυρβαζη 42 ενοσ δε εστι χρεια | μαρ. δε | αφ. απ αυτησ XI, 1 καθωσ και 2 πατερ ημων ο εν τοισ ουρανοισ | ελθετω | om ουτω | επι τησ γησ 3 διδου | το καθ 4 και γαρ αυτοι | πειρασμον: add αλλα ρυσαι ημασ απο του πονηρου 7 μετ εμ. εισ τ. κοιτ. | om και sec 8 αυτου φιλον | δια γε τ. αναιδειαν

δώσει αὐτῷ ὅσων χρῄζει. 9 κἀγὼ ὑμῖν λέγω, αἰτεῖτε, καὶ δο-
θήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται
ὑμῖν. 10 πᾶσ γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ
τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται. 11 τίσ δὲ ἐξ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσει
ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ ἰχθύν, μὴ ἀντὶ ἰχθύοσ ὄφιν
ἐπιδώσει αὐτῷ; 12 ἢ καὶ αἰτήσει ὠόν, μὴ ἐπιδώσει αὐτῷ σκορ-
πίον; 13 εἰ οὖν ὑμεῖσ πονηροὶ ὄντεσ οἴδατε δόματα ἀγαθὰ δι-
δόναι τοῖσ τέκνοισ ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ἐξ οὐρανοῦ
δώσει πνεῦμα ἅγιον τοῖσ αἰτοῦσιν αὐτόν.

14 Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον κωφόν· ἐγένετο δὲ τοῦ δαι-
μονίου ἐξελθόντοσ ἐλάλησεν ὁ κωφόσ. καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι·
15 τινὲσ δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον· ἐν βεεζεβοὺλ τῷ ἄρχοντι τῶν δαι-
μονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια· 16 ἕτεροι δὲ πειράζοντεσ σημεῖον
ἐξ οὐρανοῦ ἐζήτουν παρ᾽ αὐτοῦ. 17 αὐτὸσ δὲ εἰδὼσ αὐτῶν τὰ
διανοήματα εἶπεν αὐτοῖσ· πᾶσα βασιλεία διαμερισθεῖσα ἐφ᾽
ἑαυτὴν ἐρημοῦται, καὶ οἶκοσ ἐπὶ οἶκον πίπτει. 18 εἰ δὲ καὶ ὁ
σατανᾶσ ἐφ᾽ ἑαυτὸν ἐμερίσθη, πῶσ σταθήσεται ἡ βασιλεία
αὐτοῦ; τί λέγετε ἐν βεεζεβοὺλ ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια; 19 εἰ
δὲ ἐγὼ ἐν βεεζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι
ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ ἔσονται ὑμῶν. 20 εἰ δὲ ἐν
δακτύλῳ θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ᾽ ὑμᾶσ ἡ
βασιλεία τοῦ θεοῦ. 21 ὅταν ἰσχυρὸσ καθωπλισμένοσ φυλάσσῃ
τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν, ἐν εἰρήνῃ ἔσται τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ· 22 ἐπὰν
δὲ ἰσχυρότεροσ αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτόν, τὴν πανοπλίαν
αὐτοῦ αἴρει, ἐφ᾽ ᾗ ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσιν.

---

8 [c] οσον 18 τι: [a] οτι 20 [a] εγω εκβαλλω 21 [c] et iam [a] ? ο ισχυρ.

10 ανοιγεται 11 τινα δε εξ υμ. αιτ. τ. πατ. ο υιοσ | om αρτον usq αυτω; η | ιχθ. και αντι ιχθ. οφ. αυτ. επιδ. 12 om μη 13 πονηρ. υπαρχοντεσ | ο πα. ο εξ 15 ειπαν 17 εφ εαυτ. διαμερ. 18 διεμερισθη | τι: οτι 19 υμων κριτ. εσοντ. 20 εγω εκβαλλ. 21 οτ. ο ισχυρ. | εστιν

11 τινα δε υμων | αιτησει ο υιοσ | ει και ιχθυν | αυτω επιδωσει 12 η και εαν αιτηση (ς[e] -σει) 13 πονηρ. ὑπαρχοντεσ | αγαθα δοματα | ο πατ. ο εξ 14 δαιμ. και αυτο ην κωφ. 15 βεελζεβουλ | om τω 16 παρ αυτ. εζητ. εξ ουρ. 17 εφ εαυτ. διαμερ. 18 διεμερισθη | τι: οτι | βεελζεβουλ, item post 19 κριτ. υμ. αυτ. εσ. 21 ο ισχυρ. | εστι 22 ο ισχυρ.

23 ὁ μὴ ὢν μετ᾽ ἐμοῦ κατ᾽ ἐμοῦ ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ᾽
ἐμοῦ σκορπίζει με. 24 ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ
τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι᾽ ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν,
καὶ μὴ εὑρίσκον λέγει· ὑποστρέψω εἰσ τὸν οἶκόν μου ὅθεν ἐξ-
ῆλθον. 25 καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον.
26 τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει μεθ᾽ ἑαυτοῦ ἕτερα πνεύ-
ματα πονηρότερα ἑαυτοῦ ἑπτά, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ,
καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν
πρώτων. 27 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπάρασά τισ
φωνὴν γυνὴ ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ· μακαρία κοιλία ἡ βα-
στάσασά σε, καὶ μαστοὶ οὓσ ἐθήλασας. 28 αὐτὸσ δὲ εἶπεν·
μενοῦν μακάριοι οἱ ἀκούοντεσ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ φυλάσ-
σοντεσ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ.

29 Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροιζομένων ἤρξατο λέγειν· ἡ γενεὰ
αὕτη γενεὰ πονηρά ἐστιν· σημεῖον ζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δο-
θήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον ἰωνᾶ. 30 καθὼσ ἐγένετο ἰωνᾶσ
τοῖσ νινευείταισ σημεῖον, οὕτωσ ἔσται καὶ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου
τῇ γενεᾷ ταύτῃ. 31 βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει
μετὰ τῶν ἀνθρώπων τῆσ γενεᾶσ ταύτησ καὶ κατακρινεῖ αὐ-
τούσ, ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆσ γῆσ ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν
σολομῶνοσ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον σολομῶνοσ ὧδε. 32 ἄνδρεσ νινευεῖται
ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆσ γενεᾶσ ταύτησ καὶ κατα-
κρινοῦσιν αὐτήν, ὅτι μετενόησαν εἰσ τὸ κήρυγμα ἰωνᾶ, καὶ
ἰδοὺ πλεῖον ἰωνᾶ ὧδε. 33 οὐδεὶσ λύχνον ἅψασ εἰσ κρύπτην τί-
θησιν οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ᾽ ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσ-

---

23 με: [ca] om, [cb] rest 24 [c] ευρ. τοτε λεγει 25 [c] ευρ. σχολαζοντα σεσαρ. 26 μεθ εαυτου: super raso επτα ab [*vid] rescriptum 28 [a] om τ. λογ. τ. θε. sec loco 31 [c] μετα τ. ανδρων

23 om με 24 τοτε λεγει 25 ευρ. σχολαζοντα σεσαρ. 26 om μεθ εαυτ. 27 η κοιλια 28 **μενουνγε | om τ. λογ. τ. θε. sec loco 29 om γενεα sec 30 καθωσ γαρ εγ. ο ιωνασ 31 μετα τ. ανδρων

23 om με 26 om μεθ εαυτ. | επτα: ante ετερα pon 27 τισ γυνη φωνην | η κοιλια 28 μενουνγε | τ. λο. τ. θε. sec loco: αυτοῦ 29 om γενεα sec | επιζητει | ιωνα του προφητου 30 καθωσ γαρ | σημ. τοισ νινευιταισ 31 μετα τ. ανδρων | σολομωντοσ bis 32 νινευϊ 33 ουδεισ δε | ς[e] (1624) κρυπτήν, ς (item ς[e] 1633) κρυπτον | ς[e] αλλα

πορευόμενοι τὸ φῶσ βλέπουσιν. [34] ὁ λύχνοσ τοῦ σώματόσ ἐστιν
ὁ ὀφθαλμόσ σου· ὅταν ὁ ὀφθαλμόσ σου ἁπλοῦσ ᾖ, καὶ ὅλον τὸ
σῶμά σου φωτεινόν ἐστιν· ἐπὰν δὲ πονηρὸσ ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου
σκοτεινόν. [35] σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶσ τὸ ἐν σοὶ σκότοσ ἐστίν.
[36] εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινόν, μὴ ἔχον τι μέροσ σκο-
τεινόν, ἔσται φωτεινὸν ὅλον, ὡσ ὅταν λύχνοσ τῇ ἀστραπῇ φω-
τίζῃ σε.

[37] Ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι ἐρωτᾷ αὐτὸν φαρισαῖοσ ὅπωσ ἀρι-
στήσῃ παρ᾽ αὐτῷ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν. [38] ὁ δὲ φαρισαῖοσ ἰδὼν
ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου. [39] εἶπεν
δὲ ὁ κύριοσ πρὸσ αὐτόν· νῦν ὑμεῖσ οἱ φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ
ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακοσ καθαρίζετε, τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει
ἁρπαγῆσ καὶ πονηρίασ. [40] ἄφρονεσ, οὐχ ὁ ποιήσασ τὸ ἔξωθεν
καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησεν; [41] πλὴν τὰ ἐνόντα δότε ἐλεημοσύνην,
καὶ ἰδοὺ πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστίν. [42] ἀλλὰ οὐαὶ ὑμῖν τοῖσ
φαρισαίοισ, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πήγανον
καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην
τοῦ θεοῦ· ταῦτα ἔδει ποιῆσαι κἀκεῖνα μὴ ἀφεῖναι. [43] οὐαὶ ὑμῖν,
φαρισαῖοι, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖσ συναγω-
γαῖσ καὶ τοὺσ ἀσπασμοὺσ ἐν ταῖσ ἀγοραῖσ. [44] οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι
ἐστὲ ὡσ τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ περιπατοῦν-
τεσ ἐπάνω οὐκ οἴδασιν. [45] ἀποκριθεὶσ δέ τισ τῶν νομικῶν λέγει
αὐτῷ· διδάσκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶσ ὑβρίζεισ. [46] ὁ δὲ εἶ-
πεν· καὶ ὑμῖν τοῖσ νομικοῖσ οὐαί, ὅτι φορτίζετε τοὺσ ἀνθρώπουσ
φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ἑνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ
προσψαύετε τοῖσ φορτίοισ. [47] οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ
μνημεῖα τῶν προφητῶν, καὶ οἱ πατέρεσ ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐ-

---

34 [c] om σου prim | και το: [c] κ. ολον το, sed ολ. rursus erasum 36 [c] ο λυχνοσ
42 ηδυοσμον [c]: *ηδυσμον | παν: *vel[a] ex το correxit | [a] ταυτα δε | [c] παρειναι
47 [c] οι δε πατ.

33 βλεπωσιν 36 μεροσ τι | ωσ οτ. ο λυχν. εν τη 40 *ουκ 42 αλλ | *om τ. θεου |
ταυτα δε | *παρειναι, **αφιεναι 43 τοισ φαρεισαιοισ 46 και αυτοι υμεισ 47 οι δε πατ.

33 το φεγγοσ βλεπωσιν 34 om σου prim | οταν ουν 36 ο λυχν. 37 ηρωτα |
φαρισ. τισ 42 αλλ | αφιεναι 43 τοισ φαρισαιοισ 44 υμιν: add γραμματεισ και
φαρισαιοι υποκριται 47 οι δε πατ.

τούσ. [48] ἄρα μάρτυρέσ ἐστε καὶ συνευδοκεῖτε τοῖσ ἔργοισ τῶν
πατέρων ὑμῶν, ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούσ, ὑμεῖσ δὲ
οἰκοδομεῖτε. [49] διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ θεοῦ εἶπεν· ἀποστελῶ
εἰσ αὐτοὺσ προφήτασ καὶ ἀποστόλουσ, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτεί-
νουσιν καὶ διώξουσιν, [50] ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν
προφητῶν τὸ ἐκχυννόμενον ἀπὸ καταβολῆσ κόσμου ἀπὸ τῆσ
γενεᾶσ ταύτησ, [51] ἀπὸ αἵματοσ ἄβελ ἕωσ αἵματοσ ζαχαρίου
τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου· ναὶ
λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆσ γενεᾶσ ταύτησ. [52] οὐαὶ
ὑμῖν τοῖσ νομικοῖσ, ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆσ γνώσεωσ· αὐτοὶ
οὐκ εἰσήλθατε καὶ τοὺσ εἰσερχομένουσ ἐκωλύσατε.

[53] Κἀκεῖθεν ἐξελθόντοσ αὐτοῦ ἤρξαντο οἱ γραμματεῖσ καὶ οἱ
φαρισαῖοι δεινῶσ ἐνέχειν καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ πλει-
όνων, [54] ἐνεδρεύοντεσ, θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματοσ αὐτοῦ.

XII.

[1] Ἐν οἷσ ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, ὥστε
καταπατεῖν ἀλλήλουσ, ἤρξατο λέγειν πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ αὐ-
τοῦ πρῶτον· προσέχετε ἑαυτοῖσ ἀπὸ τῆσ ζύμησ τῶν φαρισαίων,
ἥτισ ἐστὶν ὑπόκρισισ. [2] οὐδὲν κεκαλυμμένον ἐστὶν ὃ οὐκ ἀπο-
καλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται. [3] ἀνθ' ὧν ὅσα
ἐν τῇ σκοτίᾳ εἴπατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται· καὶ ὃ πρὸσ
τὸ οὖσ ἐλαλήσατε ἐν τοῖσ ταμίοισ, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δω-
μάτων. [4] λέγω δὲ ὑμῖν τοῖσ φίλοισ μου, μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν
ἀποκτεννόντων τὸ σῶμα καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσό-
τερόν τι ποιῆσαι. [5] ὑποδείξω ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε· τὸν μετὰ τὸ

---

49 [c] αποκτενουσιν 50 [c] εκδηκηθη XII, 1 πρωτον: in codice a sqq distinctum

49 αποκτενουσιν 50 εκκεχυμενον 54 ενεδρ. αυτον XII, 1 των φαρ. post υποκρισισ pon 2 ουδεν δε συγκεκαλ. 3 ταμειοισ 4 αποκτεινοντων 5 υποδειξ. δε | φοβηθητε· φοβηθητε τον

48 αρα μαρτυρειτε | οικοδομ. αυτων τα μνημεια 49 αποκτενουσι | εκδιωξουσιν 50 εκχυνομενον 51 απο του et εωσ του 52 εισηλθετε 53 κακ. εξε. αυτ.: λεγοντοσ δε αυτου ταυτα προσ αυτουσ 54 ενεδρ. αυτον και ζητουντεσ θηρ. | αυτου: add ινα κατηγορησωσιν αυτου XII, 1 ς[e] πρωτον cum seqq conj 2 ουδ. δε συγκεκαλ. 3 ταμειοισ 4 αποκτεινοντων 5 υποδειξ. δε | φοβηθητε· φοβηθητε τον

ἀποκτεῖναι ἔχοντα ἐξουσίαν ἐμβάλλειν εἰσ την γέενναν. ναὶ
λέγω ὑμῖν, τοῦτον φοβήθητε. 6 οὐχὶ πέντε στρουθία πωλοῦνται
ἀσσαρίων δύο; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώ-
πιον τοῦ θεοῦ. 7 ἀλλα καὶ αἱ τρίχεσ τῆσ κεφαλῆσ ὑμῶν πᾶσαι
ἠρίθμηνται. μὴ οὖν φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε.
8 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πᾶσ ὃσ ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν
ἀνθρώπων, καὶ ο υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμ-
προσθεν τοῦ θεοῦ. 9 ὁ δὲ ἀρνησάμενόσ με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων
ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ. 10 καὶ πᾶσ ὃσ
ἐρεῖ λόγον εἰσ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ
δὲ εἰσ τὸ ἅγιον πνεῦμα βλασφημοῦντι οὐκ ἀφεθήσεται. 11 ὅταν
δὲ εἰσφέρωσιν ὑμᾶσ εἰσ τὰσ συναγωγὰσ καὶ τὰσ ἀρχὰσ καὶ
τὰσ ἐξουσίασ, μὴ μεριμνήσητε πῶσ ἢ τί ἀπολογήσησθε ἢ τί
εἴπητε· 12 τὸ γὰρ ἅγιον πνεῦμα διδάξει ὑμᾶσ ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ
ἃ δεῖ εἰπεῖν.

13 Εἶπεν δέ τισ ἐκ τοῦ ὄχλου αὐτῷ· διδάσκαλε, εἰπὲ τῷ
ἀδελφῷ μου μερίσασθαι μετʼ ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν. 14 ὁ δὲ
εἶπεν αὐτῷ· ἄνθρωπε, τίσ με κατέστησεν κριτὴν ἢ μεριστὴν
ἐφʼ ὑμῶν; 15 εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτούσ· ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπο
πάσησ πλεονεξίασ, ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ
ἐστὶν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ. 16 εἶπεν δὲ παραβολὴν πρὸσ
αὐτοὺσ λέγων· ἀνθρώπου τινὸσ πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα.
17 καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ λέγων· τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ
συνάξω τοὺσ καρπούσ μου; 18 καὶ εἶπεν· τοῦτο ποιήσω· καθελῶ
μου τὰσ ἀποθήκασ καὶ μείζονασ ἀνοικοδομήσω, καὶ συνάξω
ἐκεῖ πάντα τὰ γενήματά μου, 19 καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου· ψυχή,

---

8 [a] εμπρ. των αγγελων του θε. 9 απαρνηθησεται [a]: *-νησεται 14 [c] εφ υμασ 15 [c] υπαρχ. αυτω 18 [c] οικοδομησω | τα γεν. μου: [a]et[c] τον ([c] παντα τον) σιτον μου και τα αγαθα μου

5 εμβαλειν 7 om ουν 8 om οτι | *οσ αν ομολογησει | εμπρ. των αγγελων του θε. 10 βλασφημησαντι 11 εισ: επι 14 εφ υμασ 15 υπαρχ. αυτω 17 εν αυτω 18 οικοδομησω | παντα τον σειτον και τα αγαθα μου

5 εξουσ. εχοντ. εμβαλειν 6 πωλειται 8 om οτι | εμπρ. των αγγελων του θε. 10 βλασφημησαντι 11 προσφερωσιν υμ. επι | μεριμνατε 13 αυτω εκ τ. οχλ. 14 κριτην: δικαστην | εφ υμασ 15 πασησ: τησ 18 οικοδομησω | τα γενημ. (ς[e] γεννημ.) μου και τα αγαθα μου

ἔχεισ πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰσ ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε,
πίε, εὐφραίνου. 20 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ θεόσ· ἄφρων, ταύτῃ τῇ νυκτὶ
τὴν ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἡτοίμασασ, τίνι ἔ-
σται; 21 οὕτωσ ο θησαυρίζων αὐτῷ καὶ μὴ εἰσ θεὸν πλουτῶν.
22 Εἶπεν δὲ πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ· διὰ τοῦτο λέγω
ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ τί φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι τί
ἐνδύσησθε. 23 ἡ γὰρ ψυχὴ πλεῖόν ἐστι τῆσ τροφῆσ καὶ τὸ σῶμα
τοῦ ἐνδύματοσ. 24 κατανοήσατε τοὺσ κόρακασ, ὅτι οὔτε σπεί-
ρουσιν οὔτε θερίζουσιν, οἷσ οὐκ ἔστιν τάμιον οὐδὲ ἀποθήκη,
καὶ ὁ θεὸσ τρέφει αὐτούσ· πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖσ διαφέρετε τῶν
πετεινῶν. 25 τίσ δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ
τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν; 26 εἰ οὖν οὐδὲ ἐλάχιστόν τι δύνασθε,
τί περὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε; 27 κατανοήσατε τὰ κρίνα πῶσ
αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ οὐδὲ νήθει· λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ σολομὼν
ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡσ ἓν τούτων. 28 εἰ δὲ ἐν
ἀγρῷ τὸν χόρτον ὄντα σήμερον καὶ αὔριον εἰσ κλίβανον βαλ-
λόμενον ὁ θεὸσ οὕτωσ ἀμφιέννυσιν, πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶσ, ὀλιγό-
πιστοι. 29 καὶ ὑμεῖσ μὴ ζητεῖτε τί φάγητε καὶ τί πίητε, καὶ
μὴ μετεωρίζεσθε· 30 ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπι-
ζητοῦσιν· ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρῄζετε τούτων. 31 πλὴν
ζητεῖτε τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, καὶ ταῦτα προστεθήσεται ὑμῖν.
32 μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποίμνιον· ὅτι εὐδόκησεν ὑμῶν ὁ πατὴρ
δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν. 33 πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν
καὶ δότε ἐλεημοσύνην· ποιήσατε ἑαυτοῖσ βαλλάντια μὴ πα-
λαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ, ὅπου κλέ-
πτησ οὐκ ἐνγίζει οὐδὲ σὴσ διαφθείρει. 34 ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θη-
σαυρὸσ ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται. 35 ἔστωσαν ὑμῶν

---

21 [c] εαυτω 23 [c] εστιν 25 [a] πηχυν ενα 26 τι pr: [c] om 29 μη: suppl [a] 31 [a] ταυτα παντα

20 αιτουσιν 22 om αυτου | σωματι υμων 24 ου σπειρ. ουδε | ταμειον 25 επι τ. ηλ. αυτ. προσθ. 26 om τι pr 27 om οτι 28 αμφιαζει 32 ο πατηρ υμων 33 εγγιζει

20 ς[e] 1633 αφρον 21 εαυτω 22 υμιν λεγω | τη ψυχ. υμων 23 om γαρ 24 ου σπειρ. ουδε | ταμειον 25 πηχ. ενα 26 ουτε | om τι pr 27 om οτι 28 τ. χο. εν τω αγρ. σημερ. οντ. 29 η τι πιητε 30 επιζητει 31 αυτου: του θεου | ταυτα παντα 32 ο πατ. υμων 33 βαλαντια | εγγιζει

αἱ ὀσφύεσ περιεζωσμέναι καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι· 36 καὶ ὑμεῖσ
ὅμοιοι ἀνθρώποισ προσδεχομένοισ τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε ἀνα-
λύσῃ ἐκ τῶν γάμων, ἵνα ἐλθόντοσ καὶ κρούσαντοσ εὐθέωσ ἀν-
οίξωσιν αὐτῷ. 37 μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓσ ἐλθὼν ὁ κύριοσ
εὑρήσει γρηγοροῦντασ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι περιζώσεται καὶ
ἀνακλινεῖ αὐτοὺσ καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖσ. 38 κἂν ἐν
τῇ δευτέρᾳ κἂν ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ καὶ εὕρῃ οὕτωσ,
μακάριοί εἰσιν. 39 τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπό-
τησ ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κλέπτησ ἔρχεται, οὐκ ἂν ἀφῆκεν διορυχθῆναι
τὸν οἶκον αὐτοῦ. 40 καὶ ὑμεῖσ γίνεσθε ἕτοιμοι, ὅτι ᾗ ὥρᾳ οὐ
δοκεῖτε ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

41 Εἶπεν δὲ αὐτῷ ο πέτροσ· κύριε, πρὸσ ημᾶσ τὴν παρα-
βολὴν ταύτην λέγεισ ἢ καὶ πρὸσ πάντασ; 42 καὶ εἶπεν ὁ κύριοσ·
τίσ ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸσ δοῦλοσ καὶ φρόνιμοσ, ὃν κατέστησεν ο
κύριοσ ἐπὶ τῆσ θεραπείασ αὐτοῦ τοῦ διαδοῦναι ἐν καιρῷ τὸ
σιτομέτριον; 43 μακάριοσ ο δοῦλοσ ἐκεῖνοσ, ὃν ἐλθὼν ο κύριοσ
αὐτοῦ εὑρήσει οὕτωσ ποιοῦντα. 44 ἀληθῶσ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ
πᾶσιν τοῖσ ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. 45 ἐὰν δὲ εἴπῃ
ὁ δοῦλοσ ἐκεῖνοσ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· χρονίζει μου ο κύριοσ
ἔρχεσθαι, καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺσ παῖδασ καὶ τὰσ παι-
δίσκασ, ἐσθίειν τε καὶ πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι· 46 ἥξει ὁ κύριοσ
τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ
γινώσκει, καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέροσ αὐτοῦ μετὰ
τῶν ἀπίστων θήσει. 47 ἐκεῖνοσ δὲ ο δοῦλοσ ὁ γνοὺσ τὸ θέλημα
τοῦ κυρίου αὐτοῦ καὶ μὴ ἑτοιμάσασ ἢ ποιήσασ πρὸσ τὸ θέ-
λημα αὐτοῦ δαρήσεται πολλάσ· 48 ὁ δὲ μὴ γνούσ, ποιήσασ δὲ

37 και παρελθ. διακ. αυτ. [a]: *om 38 [a] εισιν εκεινοι 39 ερχεται: [a]et[c] add εγρηγορησεν ([c] add αν) και 42 δουλοσ: [c] οικονομοσ | [c] καταστησει | [c] διδοναι 45 [ca] ο κυρ. μου, sed [cb] rursus μου ο κυρ.

38 εισιν εκεινοι 39 εγρηγορησεν αν και ουκ αφηκ. 41 om αυτω 42 ο πιστ. οικονομοσ ο φρον. | καταστησει | διδοναι | om το 43 ποιουντ. ουτ. 45 ο κυρ. μου

36 αναλυσει 38 και εαν ελθη εν τ. δευ. φυλακη και εν τ. τρ. φυ. ελθ. | εισιν οι δουλοι εκεινοι 39 εγρηγορησεν αν και ουκ αφηκε διορυγηναι 40 κ. υμεισ ουν 42 ειπε δε | ο πιστ. οικονομοσ | καταστησει | διδοναι 43 ποιουντ. ουτ. 45 ο κυρ. μου 47 κυριου εαυτου | μηδε ποιησασ

ἄξια πληγῶν, δαρήσεται ὀλίγασ. παντὶ ᾧ ἐδόθη πολύ, πολὺ
ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ· καὶ ᾧ παρέθεντο πολύ, περισσότερον
αἰτήσουσιν αὐτόν. 49 πῦρ ἦλθον βαλεῖν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ τί θέλω
εἰ ἤδη ἀνήφθη. 50 βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶσ
συνέχομαι ἕωσ ὅτου τελεσθῇ. 51 δοκεῖτε ὅτι εἰρηνην παρεγενόμην
δοῦναι ἐν τῇ γῇ; οὐχὶ λέγω ὑμῖν ἀλλ' ἢ διαμερισμόν. 52 ἔσονται
γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν ἑνὶ οἴκῳ διαμεμερισμένοι, τρεῖσ ἐπὶ
δυσὶν καὶ δύο ἐπὶ τρισίν· 53 διαμερισθήσονται πατὴρ ἐπὶ υἱῷ
καὶ υἱὸσ ἐπὶ πατρί, καὶ μήτηρ ἐπὶ θυγατέρα καὶ θυγάτηρ ἐπὶ
μητέρα, πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθεράν.
54 Ἔλεγεν δὲ καὶ τοῖσ ὄχλοισ· ὅταν ἴδητε νεφέλην ἀνα-
τέλλουσαν ἐπὶ δυσμῶν, εὐθέωσ λέγετε ὅτι ὄμβροσ ἔρχεται, καὶ
γίνεται οὕτωσ· 55 καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε· καύσων ἔρ-
χεται, καὶ γίνεται. 56 ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον τῆσ γῆσ καὶ τοῦ
οὐρανοῦ οἴδατε δοκιμάζειν, τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον πῶσ οὐκ οἴ-
δατε δοκιμάζειν; 57 τί δὲ καὶ ἀφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον;
58 ωσ γὰρ ὑπάγεισ μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ
ὁδῷ δὸσ ἐργασίαν απηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ, μήποτε κατασύρῃ
σε πρὸσ τὸν κριτήν, καὶ ὁ κριτήσ σε παραδώσει τῷ πράκτορι,
καὶ ὁ πράκτωρ σε βαλεῖ εἰσ φυλακήν. 59 λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξ-
έλθησ ἐκεῖθεν ἕωσ καὶ τὸ ἔσχατον λεπτον ἀποδῷσ.

XIII.

1 Παρῆσαν δέ τινεσ ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντεσ αὐ-
τῷ περὶ τῶν γαλιλαίων, ὧν τὸ αἷμα πειλᾶτοσ ἔμιξεν μετὰ τῶν

---

48 [a] παντι δε | πολυ alterum suppl [a] 50 [ca] συντελεσθη, sed συν rursus erasum 52 εσονται usque διαμεμερισμε (sic, νοι est ipsius *) suppl [a] 53 [c] νυμφην αυτησ et πενθεραν αυτησ 55 [c] λεγετε οτι | ερχεται: [a] εσται 56 [c] του ουρ. κ. τ. γησ 59 [c] τον εσχατ.

48 παντι δε 53 om και sec | επι την μητερα | την νυμφην αυτησ 55 οτι καυσων εσται 56 τον καιρ. δε 57 αφ: εφ [mai] 58 om απ

48 παντι δε 49 επι: εισ 50 εωσ ου 52 εν οικω ενι 53 διαμερισθησεται | εφ υιω | om και sec | επι θυγατρι et επι μητρι | νυμφην αυτησ | πενθεραν αυτησ 54 την νεφελην | απο δυσμ. | om οτι 55 οτι καυσων εσται 56 πωσ ου δοκιμαζετε 58 παραδω | βαλλη 59 εωσ ου XIII, 1 πιλατοσ

θυσιῶν αὐτῶν. 2 καὶ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· δοκεῖτε ὅτι οἱ
γαλιλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντασ τοὺσ γαλιλαίουσ ἐγέ-
νοντο, ὅτι ταῦτα πεπόνθασιν; 3 οὐχὶ λέγω ὑμῖν, αλλ' ἐὰν μὴ
μετανοῆτε, πάντεσ ὁμοίωσ ἀπολεῖσθε. 4 ἢ ἐκεῖνοι οἱ δεκαοκτώ,
ἐφ' οὓσ ἐπέπεσεν ὁ πύργοσ ἐν τῷ σιλωὰμ καὶ ἀπέκτεινεν αὐ-
τούσ, δοκεῖτε ὅτι αυτοὶ ὀφειλέται ἐγένοντο παρὰ πάντασ τοὺσ
ἀνθρώπουσ τοὺσ κατοικοῦντασ ἐν ἱερουσαλήμ; 5 οὐχὶ λέγω υ-
μῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοήσητε, πάντεσ ωσαύτωσ ἀπολεῖσθε.
6 Ἔλεγεν δὲ ταύτην τὴν παραβολήν. συκῆν εἶχέν τισ πε-
φυτευμένην ἐν ἀμπελῶνι αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν ζητῶν καρπὸν ἐν
αὐτῇ καὶ οὐχ εὗρεν. 7 εἶπεν δὲ πρὸσ τὸν ἀμπελουργόν· ἰδοὺ τρία
ἔτη ἀφ' οὗ ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ καὶ οὐχ
εὑρίσκω· ἔκκοψον αὐτήν· ἱνατί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ; 8 ὁ δὲ
ἀποκριθεὶσ λέγει αὐτῷ· κύριε, ἄφεσ αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ ἔτοσ,
ἕωσ ὅτου σκάψω περὶ αὐτὴν καὶ βάλω κόπρια, 9 κἂν μὲν ποι-
ήσῃ καρπὸν εἰσ τὸ μέλλον· εἰ δὲ μήγε, ἐκκόψεισ αὐτήν.
10 Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖσ σάββα-
σιν. 11 καὶ ἰδοὺ γυνὴ πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείασ ἔτη δεκαοκτώ,
καὶ ἦν συνκύπτουσα καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰσ τὸ παν-
τελέσ. 12 ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ ἰησοῦσ προσεφώνησεν καὶ εἶπεν αὐ-
τῇ· γύναι, ἀπολέλυσαι ἀπὸ τῆσ ἀσθενείασ σου, 13 καὶ ἐπέθηκεν
αὐτῇ τὰσ χεῖρασ· καὶ παραχρῆμα ἀνωρθώθη, καὶ ἐδόξαζεν τὸν
θεόν. 14 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγοσ, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ
σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ ἰησοῦσ, ἔλεγεν τῷ ὄχλῳ ὅτι ἓξ ἡμέραι
εἰσὶν ἐν αἷσ δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν αὐταῖσ οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύ-
εσθε καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου. 15 ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ ο
κύριοσ καὶ εἶπεν· ὑποκριταί, ἕκαστοσ ὑμῶν τῷ σαββάτῳ ου

---

4 [c] δεκ. και οκτ. 5 [ca] μετανοητε, sed restitutum -νοησητε 6 εν: [c] εν τω | cod ανπελωνι 13 εδοξαζεν: εν *ex ον [vid] 14 εν αισ δ. εργ. [a]: *om 15 τω σαββ. [c]: *om

4 επεσεν | om εν sec 5 μετανοητε 6 εν τω αμπ. 7 την γην: *τον τοπον 11 συγκυπτ. 12 om απο 13 ανορθωθη (-ω-[mai])

2 αποκριθ. ο ιησουσ | τοιαυτα 3 ωσαυτωσ 4 δεκ. και οκτ. | επεσεν | οτι ουτοι | om τουσ pr 5 μετανοητε | ομοιωσ 6 εν τω αμπ. αυ. πεφυτ. | καρπ. ζητ. 7 om αφ ου 8 ς[e] κοπρία, ς κοπριαν 9 εισ τ. μελλον: post μηγε pon 11 γυνη ην | δεκ. και οκτ | συγκυπτ. 12 om απο 14 om οτι sec | εν ταυταισ ουν 15 απεκρ. ουν | υποκριτα

λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆσ φάτνησ καὶ ἀπάγων
ποτίζει; 16 ταύτην δὲ θυγατέρα ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν ὁ
σατανᾶσ ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ
δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; 17 καὶ ταῦτα λέγον-
τοσ αὐτοῦ κατῃσχύνοντο πάντεσ οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ, καὶ
πᾶσ ὁ ὄχλοσ ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσιν τοῖσ ἐνδόξοισ τοῖσ γινομένοισ
ὑπ' αὐτοῦ.

18 Ἔλεγεν οὖν· τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ; καὶ
τίνι ὁμοιώσω αὐτήν; 19 ὁμοία ἐστὶν κόκκῳ σινάπεωσ, ὃν λαβὼν
ἄνθρωποσ ἔβαλεν εἰσ κῆπον αὐτοῦ, καὶ ηὔξησεν καὶ ἐγένετο
εἰσ δένδρον, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖσ
κλάδοισ αὐτοῦ. 20 καὶ πάλιν εἶπεν· τίνι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ; 21 ὁμοία ἐστὶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰσ
ἀλεύρου σάτα τρία, ἕωσ οὗ ἐζυμώθη ὅλον.

22 Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεισ καὶ κώμασ διδάσκων καὶ
πορίαν ποιούμενοσ εἰσ ἱεροσόλυμα. 23 εἶπεν δέ τισ αὐτῷ· κύριε,
εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; ὁ δὲ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· 24 ἀγωνίζεσθε εἰσ-
ελθεῖν διὰ τῆσ στενῆσ θύρασ, ὅτι πολλοί, λέγω ὑμῖν, ζητήσου-
σιν εἰσελθεῖν καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν. 25 ἀφ' οὗ ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκο-
δεσπότησ καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξησθε [ἔξω ἑστάναι
καὶ] κρούειν τὴν θύραν λέγοντεσ· κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν, καὶ
ἀποκριθεὶσ ἐρεῖ ὑμῖν· οὐκ οἶδα ὑμᾶσ πόθεν ἐστέ. 26 τότε ἄρ-
ξησθε λέγειν· ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖσ
πλατείαισ ἡμῶν ἐδίδαξασ, 27 καὶ ἐρεῖ ὑμῖν· οὐκ οἶδα ὑμᾶσ
πόθεν ἐστέ· ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντεσ, ἐργάται ἀδικίασ.
28 ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸσ καὶ ὁ βρυγμὸσ τῶν ὀδόντων, ὅταν
ἴδητε ἀβραὰμ καὶ ἰσὰκ καὶ ἰακὼβ καὶ πάντασ τοὺσ προφήτασ

---

15 [c] απαγαγων 17 γινομενοισ ([c] γειν.) [c]: *λεγομενοισ 19 εβαλεν ipse *ex εισβαλεν restituit | [a] εισ τον κηπ. 25 sqq: interpuncta haec non sunt | εξω εστ. και [a]: *om 28 [c] ισαακ

15 απαγαγων 17 γενομενοισ 19 κηπ. εαυτου 21 εκρυψεν 22 πορειαν 26 αρξεσθε 27 ερει: add λεγων | om υμασ 28 οταν οψεσθε (**-ησθε) | ισαακ

15 απαγαγων 18 ελεγε δε 19 ον: ς[e] ο | κηπ. εαυτου | εισ δενδρ. μεγα 22 πορειαν | ιερουσαλημ 24 στεν. πυλησ 25 κυριε κυριε 26 αρξεσθε 27 ερει: add λεγω | οι εργατ. τησ αδικ. 28 οταν οψησθε | ισαακ

ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ, ὑμᾶσ δὲ ἐκβαλλομένουσ ἔξω. 29 καὶ
ἥξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ βορρᾶ καὶ νότου, καὶ
ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 30 καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἔσ-
χατοι οἳ ἔσονται πρῶτοι, καὶ εἰσὶν πρῶτοι οἳ ἔσονται ἔσχατοι.

31 Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ προσῆλθόν τινεσ φαρισαῖοι λέγοντεσ
αὐτῷ· ἔξελθε καὶ πορεύου ἐντεῦθεν, ὅτι ἡρώδησ θέλει σε ἀπο-
κτεῖναι. 32 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· πορευθέντεσ εἴπατε τῇ ἀλώπεκι
ταύτῃ· ἰδοὺ ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεισ ἀποτελῶ σήμερον
καὶ αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι. 33 πλὴν δεῖ με σήμερον
καὶ [αὔριον καὶ] τῇ ἐρχομένῃ πορεύεσθαι, ὅτι οὐκ ἐνδέχεται
προφήτην ἀπολέσθαι ἔξω ἰερουσαλήμ. 34 ἰερουσαλὴμ ἰερουσα-
λήμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺσ προφήτασ καὶ λιθοβολοῦσα τοὺσ
ἀπεσταλμένουσ πρὸσ αὐτήν, ποσάκισ ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ
τέκνα σου ὃν τρόπον ὄρνιξ τὴν ἑαυτῆσ νοσσιὰν ὑπὸ τὰσ πτέ-
ρυγασ, καὶ οὐκ ἠθελήσατε. 35 ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκοσ ὑμῶν.
λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἴδητέ με ἕωσ ἂν εἴπητε· εὐλογημένοσ ὁ ἐρχό-
μενοσ ἐν ὀνόματι κυρίου.

XIV.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰσ οἶκόν τινοσ τῶν ἀρ-
χόντων φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν
παρατηρούμενοι αὐτόν. 2 καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπόσ τισ ἦν ὑδρωπικὸσ
ἔμπροσθεν αὐτοῦ. 3 καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν πρὸσ τοὺσ
νομικοὺσ καὶ φαρισαίουσ λέγων· ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ θεραπεῦ-
σαι ἢ οὔ; 4 οἱ δὲ ἡσύχασαν. καὶ ἐπιλαβόμενοσ ἰάσατο αὐτὸν
καὶ ἀπέλυσεν. 5 καὶ ἀποκριθεὶσ πρὸσ αὐτοὺσ εἶπεν· τίνοσ ὑμῶν
ὄνοσ ἢ βοῦσ εἰσ φρέαρ πεσεῖται, καὶ οὐκ εὐθέωσ ἀνασπάσει

---

33 αυρ. και[c]: *om 34 αυτην[c]: *αυτον | εαυτησ[c]: *εαυτου 35 [c]λεγω δε XIV, 5 αποκριθεισ: punctis notatum rursus rasis | πρ. αυτουσ[c]: *πρ. αυτον

29 και απο βορρα 31 ωρα: **ημερα | προσηλθαν 32 τ. τριτ. ημερα 33 τη εχομενη 34 ορνισ 35 λεγω δε | om αν XIV, 5 om αποκριθ. | ονοσ: υιοσ

29 και απο βορρα 31 ωρα: ημερα 32 επιτελω 33 εχομενη 34 ορνισ 35 υμων: add ερημοσ | αμην δε λεγω υμ. οτι | με ιδητε | εωσ αν ηξη οτε ειπητε XIV, 1 των φαρισαιων 3 ει εξεστι | θεραπευειν | om η ου 5 εμπεσειται

αὐτον ἐν ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; [6] καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀποκριθῆναι
πρὸσ ταῦτα. [7] ἔλεγεν δὲ πρὸσ τοὺσ κεκλημένουσ παραβολήν,
ἐπέχων πῶσ τὰσ πρωτοκλισίασ ἐξελέγοντο, λέγων πρὸσ αὐτούσ·
[8] ὅταν κληθῇσ ὑπό τινοσ εἰσ γάμουσ, μὴ κατακλιθῇσ εἰσ τὴν
πρωτοκλισίαν, μήποτε ἐντιμότερόσ σου ῃ κεκλημένοσ αὐτοῦ,
[9] καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσασ ἐρεῖ σοι· δὸσ τούτῳ τόπον,
καὶ τότε ἄρξῃ μετα αἰσχύνησ τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν.
[10] ἀλλʼ ὅταν κληθῇσ, πορευθεὶσ ἀνάπεσε εἰσ τὸν ἔσχατον τόπον,
ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκώσ σε ἐρεῖ σοι· φίλε, προσανάβηθι ἀν-
ώτερον· τότε ἔσται δόξα ἐνώπιον πάντων τῶν συνανακειμένων
σοι. [11] ὅτι πᾶσ ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὁ ταπεινῶν
ἑαυτὸν ὑψωθήσεται. [12] ἔλεγεν δὲ καὶ τῷ κεκληκότι αὐτόν· ὅταν
ποιῇσ ἄριστον ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺσ φίλουσ σου μηδὲ τοὺσ
ἀδελφούσ σου μηδὲ τοὺσ συγγενεῖσ μηδὲ γείτονασ πλουσίουσ,
μήποτε καὶ αὐτοὶ ἀντικαλέσωσίν σε καὶ γένηται ἀνταπόδομά
σοι. [13] ἀλλʼ ὅταν δοχὴν ποιήσῃσ, κάλει πτωχούσ, ἀναπείρουσ,
χωλούσ, τυφλούσ, [14] καὶ μακάριοσ ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀντα-
ποδοῦναί σοι· ἀνταποδοθήσεται δέ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν
δικαίων. [15] ἀκούσασ δέ τισ τῶν συνανακειμένων εἶπεν· μα-
κάριοσ ὅστισ φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. [16] ὁ δὲ
εἶπεν αὐτῷ· ἄνθρωπόσ τισ ἐποίει δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσεν
πολλούσ, [17] καὶ ἀπέστειλεν τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ
δείπνου εἰπεῖν τοῖσ κεκλημένοισ ἔρχεσθαι, ὅτι ἤδη ἕτοιμά εἰ-
σιν. [18] καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶσ πάντεσ παραιτεῖσθαι. ὁ πρῶτοσ
εἶπεν αὐτῷ· ἀγρὸν ἠγόρασα καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθὼν ἰδεῖν

---

5 [c] εν τη ημ. 8 [a] κεκλ. υπ αυτου 10 τοτε: [a] add σοι 14 δε: [c] γαρ 15 τισ: [a] add ταυτα | μακαρ. usq [16] ο δε ειπεν [a]: *om | [c] ειπεν αυτω 17 ερχεσθαι: ita codex (ut ADKLPR etc) | εισιν: [a] add [vid] παντα, sed rursus rasum

6 ανταποκριθ. 8 κεκλ. υπ αυτου 10 *αναπεσαι | εσται σοι 12 συγγεν. σου μη γειτ. 13 ποιησ 14 δε: γαρ 15 των συναν. ταυτα ειπ. αυτω 16 **μεγαν sed restitutum μεγα 17 ερχεσθε | ετοιμ. εστιν

5 εν τη ημ. 6 ανταποκριθηναι αυτω 8 κεκλημ. υπ αυτου 9 μετ 10 αναπεσον | ειπη σοι | om παντων 12 συγγεν. σου | σε αντικαλ. | σοι ανταποδ. 13 ποιησ δοχην | αναπηρουσ 14 δε: γαρ 15 των συναν. ταυτα ειπ. αυτω· μακ. οσ 16 εποιησε 17 ερχεσθε | ετοιμα εστι παντα 18 παραιτ. παντ. | εξελθειν και ιδειν

αὐτόν· ἐρωτῶ, ἔχε με παρῃτημένον. 19 καὶ ἕτεροσ εἶπεν· ζεύγη
βοῶν ἠγόρασα πέντε καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ
σε, ἔχε με παρῃτημένον. 20 καὶ ἕτεροσ εἶπεν· γυναῖκα ἔγημα
καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. 21 καὶ παραγενόμενοσ ὁ δοῦ-
λοσ ἀπήγγειλεν τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. τότε ὀργισθεὶσ ὁ οἰκο-
δεσπότησ εἶπεν τῷ δούλῳ αὐτοῦ· ἔξελθε ταχέωσ εἰσ τὰσ πλα-
τείασ καὶ ῥύμασ τῆσ πόλεωσ, καὶ τοὺσ πτωχοὺσ καὶ ἀνα-
πείρουσ καὶ τυφλοὺσ καὶ χωλοὺσ εἰσάγαγε ὧδε. 22 καὶ εἶπεν ὁ
δοῦλοσ· κύριε, γέγονεν ὃ ἐπέταξασ, καὶ ἔτι τόποσ ἐστίν. 23 καὶ
εἶπεν ὁ κύριοσ πρὸσ τὸν δοῦλον· ἔξελθε εἰσ τὰσ ὁδοὺσ καὶ φρα-
γμοὺσ καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ μου ὁ οἶκοσ· 24 λέ-
γω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶσ τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων τῶν κεκλημένων
γεύσεταί μου τοῦ δείπνου.

25 Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ στραφεὶσ εἶπεν
πρὸσ αὐτούσ· 26 εἴ τισ ἔρχεται πρὸσ ἐμέ, καὶ οὐ μισεῖ τὸν πα-
τέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα
καὶ τοὺσ ἀδελφοὺσ καὶ τὰσ ἀδελφάσ, ἔτι δὲ καὶ τὴν ψυχὴν
ἑαυτοῦ, οὐ δύναται εἶναί μου μαθητήσ. 27 ὅστισ οὐ βαστάζει
τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναται εἶναί
μου μαθητήσ. 28 τίσ γὰρ ἐξ ὑμῶν θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι
οὐχὶ πρῶτον καθίσασ ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει τὰ εἰσ
ἀπαρτισμόν; 29 ἵνα μήποτε θέντοσ αὐτοῦ θεμέλιον καὶ μὴ ἰσχύ-
οντοσ ἐκτελέσαι πάντεσ οἱ θεωροῦντεσ ἄρξωνται αὐτῷ ἐμπαί-
ζειν 30 λέγοντεσ ὅτι οὗτοσ ὁ ἄνθρωποσ ἤρξατο οἰκοδομεῖν καὶ
οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι. 31 ἢ τίσ βασιλεὺσ πορευόμενοσ ἑτέρῳ
βασιλεῖ συμβάλλειν εἰσ πόλεμον οὐχὶ καθίσασ πρῶτον βουλεύ-
σεται εἰ δυνατόσ ἐστιν ἐν δέκα χιλιάσιν ὑπαντῆσαι τῷ μετὰ

---

18 [a] ερωτω σε 21 και τουσ: [a] και οσουσ εαν ευρητε, sed [c] ut * 27 [c] και οστισ

18 ερωτω σε 24 ανθρωπ.: ανδρων 26 προσ με | πατερ. εαυτου | ετι τε 27 οστισ ουν | σταυρ. εαυτου 28 om τα 31 συμβαλειν

18 ερωτω σε 21 ο δουλ. εκεινοσ | αναπηρουσ | χωλ. κ. τυφλ. 22 ωσ επεταξ. 23 ο οικ. μου 24 των ανδρων εκ. 26 προσ με | πατερ. εαυτου | την εαυτ. ψυχ. | μου μαθητ. ειναι 27 και οστισ | μου ειναι μαθητ. 28 τα προσ απαρτισμ. 29 εμπαιζ. αυτω 31 συμβαλειν ετερ. βασιλ. | βουλευεται | απαντησαι

εἴκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ᾽ αὐτόν; 32 εἰ δὲ μήγε, ἔτι αὐτοῦ
πόρρω ὄντοσ πρεσβείαν ἀποστείλασ ἐρωτᾷ πρὸσ εἰρήνην. 33 οὕ-
τωσ οὖν πᾶσ ἐξ ὑμῶν ὃσ οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσι τοῖσ ἑαυτοῦ
ὑπάρχουσιν, οὐ δύναται εἶναί μου μαθητήσ. 34 καλὸν οὖν τὸ
ἅλα· ἐὰν δὲ καὶ τὸ ἅλα μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀρτυθήσεται; 35 οὔτε
εἰσ γῆν οὔτε εἰσ κοπρίαν εὔθετόν ἐστιν· ἔξω βάλλουσιν αὐτό.
ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.

XV.

1 Ἦσαν δὲ αὐτῷ ἐγγίζοντεσ πάντεσ οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἁ-
μαρτωλοὶ ἀκούειν αὐτοῦ. 2 καὶ διεγόγγυζον οἵ τε φαρισαῖοι καὶ
οἱ γραμματεῖσ λέγοντεσ ὅτι ἁμαρτωλοὺσ προσδέχεται καὶ συν-
εσθίει αὐτοῖσ. 3 εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτοὺσ τὴν παραβολὴν ταύτην
λέγων· 4 τίσ ἄνθρωποσ ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα καὶ
ἀπολέσασ ἐξ αὐτῶν ἓν οὐ καταλείπει τὰ ἐνενηκονταεννέα ἐν
τῇ ἐρήμῳ καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλόσ, ἕωσ οὗ εὕρῃ αὐτό;
5 καὶ εὑρὼν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺσ ὤμουσ αὐτοῦ χαίρων, 6 καὶ
ἐλθὼν εἰσ τὸν οἶκον συνκαλεῖ τοὺσ φίλουσ καὶ τοὺσ γείτονασ
λέγων αὐτοῖσ· συνχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ
ἀπολωλόσ. 7 λέγω ὑμῖν ὅτι οὕτωσ χαρὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἔσται
ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι ἢ ἐπὶ ἐνενηκονταεννέα δικαίοισ,
οἵτινεσ οὐ χρείαν ἔχουσι μετανοίασ. 8 ἢ τίσ γυνὴ δραχμὰσ
ἔχουσα δέκα, ἐὰν ἀπολέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον
καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶσ ἕωσ οὗ εὕρῃ; 9 καὶ
εὑροῦσα συνκαλεῖ τὰσ φίλασ καὶ γείτονασ λέγουσα· συνχάρητέ
μοι, ὅτι εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν ἀπώλεσα. 10 οὕτωσ, λέγω ὑμῖν,
γίνεται χαρὰ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ
μετανοοῦντι.

---

32 ερωτα: ᶜ add τα 34 ᶜ αλασ bis

32 εισ ειρηνην 34 αλασ bis XV, 2 οτι: add ουτοσ 4 * απολεση | om ου 6 συγκαλει et συγχαρ. 9 συγκαλ. et συγχαρ. 10 om των

32 τα προσ ειρ. 33 μου ειναι μαθητ. 34 om ουν | αλασ bis | om και XV, 1 εγγιζ. αυτ. παντ. 2 om τε | οτι: add ουτοσ 4 εν εξ αυτων | εννενηκοντ. | om ου 5 ωμουσ εαυτου 6 συγκαλ. et συγχαρ. 7 εστ. εν τ. ουρ. | εννενηκοντ. 8 εωσ οτου 9 συγκαλειται | και τασ γειτ. | συγχαρ. 10 χαρ. γινετ.

11 Εἶπεν δέ· ἄνθρωπόσ. τισ εἶχεν δύο υἱούσ. καὶ εἶπεν ο
νεώτεροσ αὐτῶν τῷ πατρί· δόσ μοι τὸ ἐπιβάλλον μέροσ τῆσ
οὐσίασ. καὶ διεῖλεν αὐτοῖσ τὸν βίον. 13 καὶ μετ᾽ οὐ πολλὰσ
ἡμέρασ συναγαγὼν ἅπαντα ο νεώτεροσ υἱὸσ ἀπεδήμησεν εἰσ
χώραν μακράν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισε τὴν οὐσίαν ἑαυτοῦ ζῶν
ἀσώτωσ. 14 δαπανήσαντοσ δὲ αὐτοῦ πάντα ἐγένετο λιμὸσ ἰσ-
χυρὰ κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸσ ἤρξατο ὑστερεῖσθαι.
15 καὶ πορευθεὶσ ἐκολλήθη ἑνὶ τῶν πολειτῶν τῆσ χώρασ ἐκείνησ,
καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰσ τουσ ἀγροὺσ αὐτοῦ βόσκειν χοίρουσ.
16 καὶ ἐπεθύμει χορτασθῆναι ἐκ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖ-
ροι, καὶ οὐδεὶσ ἐδίδου αὐτῷ. 17 εἰσ ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν ἔφη· πόσοι
μίσθιοι τοῦ πατρόσ μου περισσεύουσιν ἄρτων, ἐγὼ δὲ λιμῷ ὧδε
ἀπόλλυμαι. 18 ἀναστὰσ δὲ πορεύσομαι πρὸσ τὸν πατέρα μου
καὶ ἐρῶ αὐτῷ· πάτερ, ἥμαρτον εἰσ τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιον
σοῦ, 19 οὐκέτι εἰμὶ ἄξιοσ κληθῆναι υἱόσ σου· ποίησόν με ὡσ
ἕνα τῶν μισθίων σου. 20 καὶ ἀναστὰσ ἦλθεν πρὸσ τὸν πατέρα
αὐτοῦ. ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντοσ εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ
αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη, καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχη-
λον αὐτοῦ καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. 21 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ υἱόσ·
πάτερ, ἥμαρτον εἰσ τὸν οὐρανον καὶ ἐνώπιον σοῦ, οὐκέτι εἰμὶ
ἄξιοσ κληθῆναι υἱόσ σου· ποίησόν με ὡσ ἕνα τῶν μισθίων σου.
22 εἶπεν δὲ ὁ πατὴρ πρὸσ τοὺσ δούλουσ ἑαυτοῦ· ταχὺ ἐξενέγκατε
στολὴν τὴν πρώτην καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον
εἰσ τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ὑποδήματα εἰσ τοὺσ πόδασ, 23 καὶ
φέρετε τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, θύσατε καὶ φαγόντεσ εὐφραν-
θῶμεν, 24 ὅτι ὁ υἱόσ μου οὗτοσ νεκρὸσ ἦν καὶ ἀνέζησεν, ἦν

---

12 πατρι: [cb] add πατερ | [c] ο δε διειλεν 13 ζων ασωτ. [a]: *εισ χωραν μακραν 18 δε: [c] om

12 πατρι: add πατερ | ο δε διειλεν 13 παντα | ουσ. αυτου 17 περισσευονται 18 om δε 20 πατερ. εαυτου 21 ο υιοσ αυτω 22 δουλ. αυτου 24 ουτ. ο υι. μου | εζησεν

12 πατρι: add πατερ 13 ουσ. αυτου 14 ισχυροσ 15 πολιτων 16 επεθ. γεμισαι την κοιλιαν αυτου απο των 17 εφη: ειπε | om ωδε 18 om δε 19 και ουκετι 20 πατερ. εαυτου 21 και ουκετι | om ποιησον με usq μισθ. σου 22 δουλ. αυτου | om ταχυ | την στολ. την 23 φερετε: ενεγκαντεσ 24 ουτ. ο υι. μου

ἀπολωλὸσ καὶ εὑρέθη. ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι. [25] ην δὲ ὁ υἱὸσ
αὐτοῦ ὁ πρεσβύτεροσ ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡσ ἐρχόμενοσ ἤγγισεν τῇ
οἰκίᾳ, ἤκουσεν συμφωνίασ καὶ χορῶν, [26] καὶ προσκαλεσάμενοσ
ἕνα τῶν παίδων ἐπυνθάνετο τί εἴη ταῦτα. [27] ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ
ὅτι ὁ ἀδελφόσ σου ἥκει, καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον
τὸν σιτευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν. [28] ὠργίσθη δὲ
καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν. ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει
αὐτόν. [29] ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν τῷ πατρί· ἰδοὺ τοσαῦτα ἔτη
δουλεύω σοι καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παρῆλθον, καὶ ἐμοὶ οὐ-
δέποτε ἔδωκασ ἔριφον, ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ.
[30] ὅτε δὲ ὁ υἱόσ σου οὗτοσ ὁ καταφαγών σου τὸν βίον μετὰ
πορνῶν ἦλθεν, ἔθυσασ αὐτῷ τὸν σιτευτὸν μόσχον. [31] ὁ δὲ εἶπεν
αὐτῷ· τέκνον, σὺ πάντοτε μετʼ ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σά
ἐστιν· [32] εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφόσ σου
οὗτοσ νεκρὸσ ἦν καὶ ἔζησεν, ἀπολωλὼσ ἦν καὶ εὑρέθη.

XVI.

[1] Ἔλεγεν δὲ καὶ πρὸσ τοὺσ μαθητάσ· ἄνθρωπόσ τισ ἦν
πλούσιοσ ὃσ εἶχεν οἰκονόμον, καὶ οὗτοσ διεβλήθη αὐτῷ ὡσ
διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. [2] καὶ φωνήσασ αὐτὸν εἶ-
πεν· τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; απόδοσ τὸν λόγον τῆσ οἰκονο-
μίασ σου· οὐ γὰρ ἔτι δύνῃ οἰκονομεῖν. [3] εἶπεν δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ
οἰκονόμοσ· τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριόσ μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκο-
νομίαν ἀπʼ ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι.
[4] ἔγνων τί ποιήσω, ἵνα ἂν μετασταθῶ ἐκ τῆσ οἰκονομίασ, δέ-
ξωνταί με εἰσ τοὺσ οἴκουσ ἑαυτῶν. [5] καὶ προσκαλεσάμενοσ ἕνα
ἕκαστον τῶν χρεοφειλετῶν τοῦ κυρίου αὐτοῦ ἔλεγεν τῷ πρώτῳ·

---

24 [c] απολωλ. ην | [c] και ηρξαντο 32 [c] ανεζησεν | [c] απολωλοσ XVI, 1 οσ [c]: *om 5 [c] εαυτου

24 απολωλωσ 26 τι αν ειη 29 πατρι αυτου[bent] | εριφιον 32 και απολωλ. και XVI, 1 *οικονομουσ 2 ειπεν αυτω | δυνη ετι 3 και επαιτειν 4 ινα οταν 5 κυρ. εαυτου

24 και απολωλ. ην | και ηρξαντο 26 ς (non ς[c]) παιδ. αυτου 28 ο ουν πατηρ 30 τον μοσχ. τον σιτευτ. 32 ανεζησε | και απολωλωσ ην XVI, 1 μαθητ. αυτου 2 ειπεν αυτω | δυνηση ετι 4 ινα οταν | om εκ | οικ. αυτων 5 χρεωφειλετ. τ. κυ. εαυτου

πόσον ὀφείλεισ τῷ κυρίῳ μου; [6] ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ἑκατὸν βά-
δουσ ἐλαίου. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· δέξαι σου τὰ γράμματα καὶ
καθίσασ ταχέωσ γράψον πεντήκοντα. [7] ἔπειτα ἑτέρῳ εἶπεν· σὺ
δὲ πόσον ὀφείλεισ; ὁ δὲ εἶπεν· ἑκατὸν κόρουσ σίτου. λέγει δὲ
αὐτῷ· δέξαι σου τὰ γράμματα καὶ γράψον ὀγδοήκοντα. [8] καὶ
ἐπῄνεσεν ὁ κύριοσ τὸν οἰκονόμον τῆσ ἀδικίασ, ὅτι φρονίμωσ
ἐποίησεν· ὅτι φρονιμώτεροι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνοσ τούτου ὑπὲρ τοὺσ
υἱοὺσ τοῦ φωτὸσ εἰσ τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῶν εἰσίν. [9] καὶ ἐγὼ
υμῖν λέγω, ἑαυτοῖσ ποιήσατε φίλουσ ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆσ ἀδι-
κίασ, ἵνα ὅταν ἐκλίπῃ, δέξωνται ὑμᾶσ εἰσ τὰσ αἰωνίουσ σκη-
νάσ. [10] ὁ πιστὸσ ἐν ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστόσ ἐστιν, καὶ
ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικοσ καὶ ἐν πολλῷ ἄδικόσ ἐστιν. [11] εἰ οὖν ἐν
τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίσ ὑμῖν
πιστεύσει; [12] καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ
ὑμέτερον τίσ δώσει ὑμῖν; [13] οὐδεὶσ οἰκέτησ δύναται δυσὶ κυ-
ρίοισ δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπή-
σει, ἢ ἑνὸσ ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει· οὐ δύνασθε
θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.

[14] Ἤκουον δὲ ταῦτα πάντα οἱ φαρισαῖοι φιλάργυροι ὑπάρ-
χοντεσ, καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν. [15] καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· ὑμεῖσ
ἐστὲ οἱ δικαιοῦντεσ ἑαυτοὺσ ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ θεὸσ
γινώσκει τὰσ καρδίασ ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποισ ὑψηλὸν βδέ-
λυγμα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. [16] ὁ νόμοσ καὶ οἱ προφῆται μέχρι ἰω-
άννου· ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ εὐαγγελίζεται. [17] εὐκο-
πώτερον δέ ἐστιν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν ἢ τοῦ νόμου
μίαν κεραίαν πεσεῖν. [18] πᾶσ ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ

---

9 [a] ποιησ. εαυτ. | [ca] εκλιπηται, [cb] rursus εκλιπη 13 η γαρ: cod ει γαρ 14 οι φαρισαιοι [a]: *om 16 ευαγγελιζεται: [c] add και πασ εισ αυτην βιαζεται και βιασται αρπαζουσιν αυτην

6 om αυτω pr | βατουσ | γραψ. ταχε. 7 om δε tert 8 φρονιμωτεροι post τουτου 9 **εκλειπη 12 ημετερον | υμιν δωσει 15 *εν ανθρωπω | ενωπ. κυριου 16 ιωανου | ευαγγελιζ. και πασ εισ αυτην βιαζεται 17 κεραι. μιαν

6 om αυτω pr | βατουσ | ο δε sec: και | το γραμμα 7 και λεγει αυτω | το γραμμα 8 φρονιμωτ. post τουτου 9 καγω | ποιησ. εαυτ. | εκλιπητε 12 υμιν δωσει 14 παντα: add και 15 θεου: add εστιν 16 μεχρι: εωσ | ευαγγελιζ. και πάσ εισ αυτην βιαζεται

γαμῶν ἑτέραν μοιχεύει, καὶ πᾶσ ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸσ
γαμῶν μοιχεύει. 19 ἄνθρωποσ δέ τισ ἦν πλούσιοσ, καὶ ἐνεδι-
δύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον εὐφραινόμενοσ καθ' ἡμέραν λαμ-
πρῶσ. 20 πτωχὸσ δέ τισ ὀνόματι λάζαροσ ἐβέβλητο πρὸσ τὸν
πυλῶνα αὐτοῦ εἱλκωμένοσ 21 καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ
τῶν πιπτόντων ἀπὸ τησ τραπέζησ τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ
κύνεσ ἐρχόμενοι ἐπέλειχον τὰ ἕλκη αὐτοῦ. 22 ἐγένετο δὲ ἀπο-
θανεῖν τὸν πτωχὸν καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν υπὸ τῶν ἀγγέλων εἰσ
τὸν κόλπον ἀβραάμ· ἀπέθανεν δὲ καὶ ὁ πλούσιοσ καὶ ἐτάφη.
23 ἐν τῷ ᾅδῃ ἐπάρασ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βα-
σάνοισ, ὁρᾷ ἀβραὰμ ἀπὸ μακρόθεν καὶ λάζαρον ἐν τοῖσ κόλποισ
αὐτοῦ. 24 καὶ αὐτὸσ φωνήσασ εἶπεν· πάτερ ἀβραάμ, ἐλέησόν
με καὶ πέμψον λάζαρον ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐ-
τοῦ ὕδατι καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου, ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν
τῇ φλογὶ ταύτῃ. 25 εἶπεν δὲ ἀβραάμ· μνήσθητι τέκνον ὅτι ἀπ-
έλαβεσ τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ λάζαροσ ὁμοίωσ τὰ
κακά· νῦν δὲ ὧδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι. 26 καὶ ἐν
πᾶσι τούτοισ μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται,
ὅπωσ οἱ θέλοντεσ διαβῆναι ἔνθεν προσ ὑμᾶσ μὴ δύνωνται, μηδὲ
ἐκεῖθεν πρὸσ ἡμᾶσ διαπερῶσιν. 27 εἶπεν δέ· ἐρωτῶ οὖν σε, πά-
τερ, ἵνα πέμψῃσ αὐτὸν εἰσ τὸν οἶκον τοῦ πατρόσ μου· 28 ἔχω
γὰρ πέντε ἀδελφούσ, ὅπωσ διαμαρτύρηται αὐτοῖσ ἵνα μὴ καὶ
αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰσ τὸν τόπον τοῦτον τῆσ βασάνου. 29 λέγει δὲ
ἀβραάμ· ἔχουσι μωσέα καὶ τοὺσ προφήτασ, ἀκουσάτωσαν
αὐτῶν. 30 ὁ δὲ εἶπεν· οὐχὶ πάτερ ἀβραάμ, ἀλλ' ἐάν τισ ἀπὸ
νεκρῶν ἀναστῇ πρὸσ αὐτούσ, μετανοήσουσιν. 31 εἶπεν δὲ αὐτῷ·

---

21 απο των: ᶜ add ψιχιων των 23 ᶜ και εν τω 26 εστηρικται: κ ipse *ex γ fecit | ᶜ οι εκειθεν

18 om πασ sec 23 και εν τω 24 υδατοσ 25 τεκνον μνησθητι 27 σε ουν 29 μωυσεα 30 αναστη: πορευθη

20 τισ: add ην | οσ εβεβλητο | ηλκωμενοσ 21 απο των ψιχιων των πιπτ. | απελειχον 22 του αβρααμ 23 και εν τω | τον αβρααμ 24 υδατοσ 25 τεκνον μνησθ. | απελαβεσ συ | ωδε: οδε 26 εν: επι | ενθεν: εντευθεν | οι εκειθεν 29 λεγει δε αυτω 30 αναστη: πορευθη

εἰ μωσέωσ καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ ἐάν τισ ἐκ
νεκρῶν ἀναστῇ πεισθησονται.

XVII.

[1] Εἶπεν δὲ πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ· ἀνένδεκτόν ἐστιν
τοῦ τὰ σκάνδαλα μὴ ἐλθεῖν, πλὴν οὐαὶ δι᾽ οὗ ἔρχεται· [2] λυ-
σιτελεῖ αὐτῷ εἰ λίθοσ μυλικὸσ περίκειται περὶ τὸν τράχηλον
αὐτοῦ καὶ ἔρριπται εἰσ τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ τῶν
μικρῶν τούτων ἕνα. [3] προσέχετε ἑαυτοῖσ. ἐὰν ἁμάρτῃ ὁ ἀδελ-
φόσ σου, ἐπιτίμησον αὐτῷ, καὶ ἐὰν μετανοήσῃ, ἄφεσ αὐτῷ.
[4] καὶ ἐὰν ἑπτάκισ τῆσ ἡμέρασ ἁμάρτῃ εἰσ σὲ καὶ ἑπτάκισ ἐπι-
στρέψῃ πρόσ σε λέγων· μετανοῶ, ἀφήσεισ αὐτῷ.
[5] Καὶ εἶπαν οἱ ἀπόστολοι τῷ κυρίῳ· πρόσθεσ ἡμῖν πίστιν.
[6] εἶπεν δὲ ὁ κύριοσ· εἰ ἔχετε πίστιν ὡσ κόκκον σινάπεωσ, ἐλέ-
γετε ἂν τῇ συκαμίνῳ· ἐκριζώθητι καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσσῃ,
καὶ ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν. [7] τίσ δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦλον ἔχων ἀροτρι-
ῶντα ἢ ποιμαίνοντα, ὃσ εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ αὐτῷ·
εὐθέωσ παρελθὼν ἀνάπεσε; [8] ἀλλ᾽ οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ· ἑτοίμασόν
μοι τί δειπνήσω, καὶ περιζωσάμενοσ διακόνει μοι ἕωσ φάγω
καὶ πίω, καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ; [9] μὴ ἔχει
χάριν [τῷ δούλῳ] ὅτι ἐποίησεν τὰ διαταχθέντα; [10] οὕτωσ καὶ
ὑμεῖσ, ὅταν ποιήσητε τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε ὅτι δοῦλοι
ἀχρεῖοί ἐσμεν, ὃ ὠφείλαμεν ποιῆσαι πεποιήκαμεν.
[11] Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι εἰσ ἱερουσαλήμ, καὶ αὐτὸσ
διήρχετο διὰ μέσον σαμαρίασ καὶ γαλιλαίασ. [12] καὶ εἰσερχο-

---

2 [c] ενα των μικρ. τουτ. 7 ευθεωσ: nil distinctionis secum habet 9 τω δουλω [a]: *om 10 ουτωσ και usq διαταχθ. [a]: *om | [c] παντα τα διαταχθ. | [c] et iam [a]? ωφειλομεν

31 ουδ εαν XVII, 4 αμαρτηση 6 συκαμινω: add ταυτη 8 om μοι pr 10 παντα τα διατ. | *ωφειλομεν, **οφειλ. 11 σαμαρειασ

1 om αυτου | ς[e] om του | μη ελθ. τα σκανδ. ουαι δε 2 μυλοσ ονικοσ | ενα των μι. τουτ. 3 εαν δε αμαρτη εισ σε 4 επταχισ sec: add τησ ημερασ | επιστρ. επι σε 5 ειπον 6 ει ειχετε | τη συκαμ. ταυτη 7 om αυτω | ευθεωσ c. antecedd conj | αναπεσαι 8 om μοι pr 9 χαριν εχει | τω δουλ. εκεινω | τα διαταχθ. αυτω; ου δοκω 10 παντα τα διαταχθ. | οτι ο ωφειλομεν 11 πορευεσθ. αυτον | δια μεσου σαμαρειασ

μένου αὐτοῦ εἴσ τινα κώμην, ὑπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ
ἄνδρεσ, [13] καὶ αὐτοὶ ἦραν τὴν φωνὴν λέγοντεσ· ἰησοῦ ἐπιστάτα,
ἐλέησον ἡμᾶσ. [14] καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖσ· πορευθέντεσ ἐπιδείξατε
ἑαυτοὺσ τοῖσ ἱερεῦσιν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτοὺσ ἐκα-
θαρίσθησαν. [15] εἶσ δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέστρεψεν μετὰ
φωνῆσ μεγάλησ δοξάζων τὸν θεόν, [16] καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον
παρὰ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ, εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸσ ἦν σα-
μαρίτησ. [17] ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν· οὐχὶ οἱ δέκα ἐκαθα-
ρίσθησαν; οἱ δὲ ἐννέα ποῦ; [18] οὐχ εὑρέθησαν ὑποστρέψαντεσ
δοῦναι δόξαν τῷ θεῷ εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴσ οὗτοσ; [19] καὶ εἶπεν αὐ-
τῷ· ἀναστὰσ πορεύου· ἡ πίστισ σου σέσωκέν σε.

[20] Ἐπερωτηθεὶσ δὲ ὑπὸ τῶν φαρισαίων πότε ἔρχεται ἡ βα-
σιλεία τοῦ θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖσ καὶ εἶπεν· οὐκ ἔρχεται η βα-
σιλεία τοῦ θεοῦ μετὰ παρατηρήσεωσ, [21] οὐδὲ ἐροῦσιν· ἰδοὺ ὧδε
ἢ ἐκεῖ· ἰδοὺ γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐντὸσ ὑμῶν ἐστίν. [22] εἶπεν
δὲ πρὸσ τοὺσ μαθητάσ· ἐλεύσονται ἡμέραι ὅτε ἐπιθυμήσετε
μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν, καὶ οὐκ ὄψεσθε.
[23] καὶ ἐροῦσιν υμῖν· ἰδοὺ ἐκεῖ, καὶ ἰδοὺ ὧδε· μὴ ἀπέλθητε μήτε
διώξητε. [24] ὥσπερ γὰρ η ἀστραπὴ ἀστράπτουσα ἐκ τῆσ ὑπὸ
τὸν οὐρανὸν εἰσ τὴν υπ᾽ οὐρανὸν λάμπει, οὕτωσ ἔσται ὁ υἱὸσ
τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ. [25] πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ
παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆσ γενεᾶσ ταύτησ. [26] καὶ
καθὼσ ἐγένετο ἐν ταῖσ ἡμέραισ νῶε, οὕτωσ ἔσται καὶ ἐν ταῖσ
ἡμέραισ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου· [27] ἤσθιον, ἔπινον, ἐγάμουν,
ἐγαμίζοντο, ἄχρι ἧσ ἡμέρασ εἰσῆλθεν νῶε εἰσ τὴν κιβωτόν, καὶ
ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸσ καὶ ἦρεν ἅπαντασ. [28] ὁμοίωσ καθὼσ ἐ-
γένετο ἐν ταῖσ ἡμέραισ λώτ· ἤσθιον, ἔπινον, ἠγόραζον, ἐπώλουν,

Renan's 14. 17

---

12 ανδρεσ: [c] add οι εστησαν πορρωθεν 16 και επεσεν usq σαμαριτησ *bis scripsit; sec loco [a] vel ipse * uncis inclusit

12 απηντησαν | om αυτω | ανδρεσ: add οι ανεστησαν πορρωθεν 13 om την 16 σαμαρειτησ 17 ουχ[ben]? 19 om η πιστ. σ. σεσ. σε 23 και ιδου: η ιδου | om απελθητ. μητε 24 om εν τ. ημ. αυτ. 27 απωλεσεν παντασ

12 απηντησαν | ανδρεσ οι εστησαν πορρωθεν 13 om την 16 σαμαρειτησ 21 η ιδου εκει 23 ιδου ωδε η ιδου εκει | μηδε 24 η αστραπτουσα ε. τ. υπ ουρ. | εσται και 26 του νωε | ς[e] om του ante υιου 27 εξεγαμιζοντο | ηρεν: απωλεσεν 28 ομοι. και ωσ

4 Prope est a te Deus, tecum est, intus est.
Seneca, Epistle 41. Read!
Renan's Life of Jesus, ch. 11, last sentence

ἐφύτευον, ᾠκοδόμουν· 29 ἧ δὲ ἡμέρᾳ ἐξῆλθεν λὼτ ἀπὸ σοδόμων,
ἔβρεξεν πῦρ καὶ θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντασ.
30 κατὰ ταῦτα ἔσται ᾗ ἡμέρᾳ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτε-
ται. 31 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὃσ ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματοσ καὶ τὰ
σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, μὴ καταβάτω ἆραι αὐτά, καὶ ὁ
ἐν ἀγρῷ ὁμοίωσ μὴ ἐπιστρεψάτω εἰσ τὰ ὀπίσω. 32 μνημονεύετε
τῆσ γυναικὸσ λώτ. 33 ὃσ ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι,
ἀπολέσει αὐτήν· ὃσ δ' ἂν ἀπολέσει, ζωογονήσει αὐτήν. 34 λέγω
ὑμῖν, ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνησ μιᾶσ, ὁ εἷσ παρα-
λημφθήσεται καὶ ὁ ἕτεροσ ἀφεθήσεται. 35 ἔσονται δύο ἀλήθουσαι
ἐπὶ τὸ αὐτό, ἡ μία παραλημφθήσεται, ἡ δὲ ἑτέρα ἀφεθήσεται·
37 καὶ ἀποκριθέντεσ λέγουσιν αὐτῷ· ποῦ, κύριε; ὁ δὲ εἶπεν αὐ-
τοῖσ· ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ καὶ οἱ ἀετοὶ ἐπισυναχθήσονται.

XVIII.

1 Ἔλεγεν δὲ παραβολὴν αὐτοῖσ πρὸσ τὸ δεῖν πάντοτε προσ-
εύχεσθαι αὐτοὺσ καὶ μὴ ἐνκακεῖν, 2 λέγων· κριτήσ τισ ἦν ἔν
τινι πόλει τὸν θεὸν μὴ φοβούμενοσ καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπό-
μενοσ. 3 χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, καὶ ἤρχετο πρὸσ αὐτὸν
λέγουσα· ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου. 4 καὶ οὐκ ἤθε-
λεν ἐπὶ χρόνον· μετὰ δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ· εἰ καὶ τὸν θεὸν
οὐ φοβοῦμαι οὐδὲ ἄνθρωπον ἐντρέπομαι, 5 διά γε τὸ παρενο-
χλεῖν μοι κόπουσ τὴν χήραν ταύτην, ἐκδικήσω αὐτήν, ἵνα μὴ
εἰσ τέλοσ ἐρχομένη ὑπωπιάζῃ με. 6 εἶπεν δὲ ὁ κύριοσ· ἀκούσατε
τί ὁ κριτὴσ τῆσ ἀδικίασ λέγει· 7 ὁ δὲ θεὸσ οὐ μὴ ποιήσῃ τὴν

---

30 [c] κατ. τα αυτα 33 inter οσ et εαν scriptum est δαν, sed punctis improbatum 35: totum versum [a] suppl XVIII, 1 αυτουσ: [ca] del, [cb] rest 5 παρενοχλειν: [c] παρεχειν | [c] κοπον 6 ακουσατε [a]: *om

28 οικοδομουν 29 παντασ 30 κατ. τα αυτα | αποκαλυπτηται 31 om αυτου sec 33 σωσαι: περιποιησασθαι | οσ δ αν απολεση 34 om μιασ XVIII, 4 μετα ταυτ. δε 5 παρεχειν μοι κοπον

31 om αυτου sec | εν τω αγρω 33 και οσ εαν απολεση αυτην 34 παραληφθησ. 35 δυο εσοντ. | η (ς om) μια παραληφθησ. και η ετερ. | αφεθησεται: ς[e] (non ς) add [36] δυο εσονται εν τω αγρω· ο εισ παραληφθησεται και ο ετεροσ αφεθησεται 37 εκει συναχθησονται οι αετοι XVIII, 1 ελεγε δε και | om αυτουσ | εκκακειν 3 ς[e] χηρα δε τισ 4 ηθελησεν | και ανθρωπ. ουχ εντρ. 5 παρεχειν μοι κοπον 7 ποιησει

ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν βοώντων αὐτῷ ἡμέρας καὶ
νυκτός, καὶ μακροθυμεῖ ἐπ᾽ αὐτοῖς; 8 λέγω ὑμῖν ὅτι ποιήσει
τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει. πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλ-
θὼν ἆρα εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;

9 Εἶπεν δὲ καὶ πρός τινας τοὺς πεποιθότας ἐφ᾽ ἑαυτοῖς ὅτι
εἰσὶν δίκαιοι, καὶ ἐξουδενοῦντας τοὺς λοιποὺς τὴν παραβολὴν
ταύτην. 10 ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι,
ὁ εἷς φαρισαῖος καὶ ὁ ἕτερος τελώνης. 11 ὁ φαρισαῖος σταθεὶς
ταῦτα προσηύχετο· ὁ θεός, εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ
οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἅρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς
οὗτος ὁ τελώνης· 12 νηστεύω δὶς τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατεύω
πάντα ὅσα κτῶμαι. 13 ὁ δὲ τελώνης μακρόθεν ἑστὼς οὐκ ἤθελεν
οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπᾶραι εἰς τὸν οὐρανόν, ἀλλ᾽ ἔτυπτε τὸ
στῆθος αὐτοῦ λέγων· ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. 14 λέγω ὑμῖν,
κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ παρ᾽ ἐκεῖνον,
ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν
ὑψωθήσεται.

15 Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη, ἵνα αὐτῶν ἅπτηται·
ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμων αὐτοῖς. 16 ὁ δὲ ἰησοῦς προσ-
εκαλέσατο αὐτὰ λέγων· ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με καὶ
μη κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.
17 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἂν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ
ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.

18 Καὶ ἐπηρώτησέν τις αὐτὸν ἄρχων λέγων· διδάσκαλε ἀ-
γαθέ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; 19 εἶπεν δὲ αὐτῷ
ὁ ἰησοῦς· τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς θεός.
20 τὰς ἐντολὰς οἶδας· μὴ μοιχεύσῃς, μὴ φονεύσῃς, μὴ κλέψῃς,

---

11 ταυτα: [c] add προς εαυτον 12 [c] αποδεκατω 13 λεγων: [c] add ο θεος 19 [c] εις ο θεος

9 εξουθενουντες 10 om ὁ pr 11 ταυτα: add προς εαυτον 13 το στηθ. εαυτου | λεγων: add ο θεος 14 οικ. εαυτου 15 *om αυτων 16 om αυτα pr 19 *εις ο θεος

7 βοωντ. προς αυτον | και μακροθυμων 9 εξουθενουντας 11 σταθεις προς εαυτον 12 αποδεκατω 13 και ο τελωνης | εις τον ουρ. επαρ. | ετυπτεν εις το | λεγων: add ο θεος 14 παρ εκ.: η εκεινος 15 επετιμησαν 16 προσκαλεσαμενος αυτα ειπεν 17 ος εαν 19 εις ο θεος

μὴ ψευδομαρτυρήσῃσ, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα
σου. [21] ὁ δὲ εἶπεν· ταῦτα πάντα ἐφύλαξα ἐκ νεότητόσ μου.
[22] ἀκούσασ δὲ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ ὅτι ἕν σοι λείπει· πάντα
ὅσα ἔχεισ πώλησον καὶ δὸσ πτωχοῖσ, καὶ ἕξεισ θησαυρὸν ἐν
οὐρανοῖσ, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. [23] ὁ δὲ ἀκούσασ ταῦτα
πάντα περίλυποσ ἐγενήθη· ἦν γὰρ πλούσιοσ σφόδρα. [24] ἰδὼν
δὲ αὐτὸν ὁ ἰησοῦσ εἶπεν· πῶσ δυσκόλωσ οἱ τὰ χρήματα ἔχον-
τεσ εἰσ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελεύσονται· [25] εὐκοπώτερον
γάρ ἐστιν κάμηλον διὰ τρήματοσ βελόνησ εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον
εἰσ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. [26] εἶπαν δὲ οἱ ἀκούσαντεσ·
καὶ τίσ δύναται σωθῆναι; [27] ὁ δὲ εἶπεν· τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀν-
θρώποισ δυνατὰ παρὰ τῷ θεῷ ἐστίν.

[28] Εἶπεν δὲ ὁ πέτροσ· ἰδοὺ ἡμεῖσ αφήκαμεν πάντα καὶ ἠ-
κολουθήσαμέν σοι. [29] ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδείσ
ἐστιν ὃσ ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ γυναῖκα ἢ ἀδελφοὺσ ἢ γονεῖσ ἢ τέκνα
εἵνεκεν τῆσ βασιλεΐασ τοῦ θεοῦ, [30] ὃσ οὐχὶ μη ἀπολάβῃ πολλα-
πλασίονα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ
ζωὴν αἰώνιον.

[31] Παραλαβὼν δὲ τοὺσ δώδεκα εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· ἰδοὺ
ἀναβαίνομεν εἰσ ἱερουσαλήμ, καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ γε-
γραμμένα διὰ τῶν προφητῶν τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου· [32] παρα-
δοθήσεται γὰρ τοῖσ ἔθνεσιν καὶ ἐμπαιχθήσεται καὶ ὑβρισθήσεται
καὶ ἐμπτυσθήσεται, [33] καὶ μαστιγώσαντεσ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν,
καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται. [34] καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τού-
των συνῆκαν, καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ᾽ αὐτῶν,
καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.

---

22 οτι: [c] (et iam [a]?) ετι 28 αφηκ. πα. και: [c] αφεντεσ τα ιδια | σοι: [c] add τι αρα εσται ημιν 29 υμιν: [c] add οτι

20 ψευδομαρτυρησ | om σου sec 21 om μου 22 οτι: ετι | διαδοσ | εν τοισ ουρανοισ 23 om παντα 24 om ὁ | εισπορευονται 26 ειπον 28 αφηκ. πα. και: αφεντεσ τα ἰδια 29 οτι ουδεισ 30 λαβη

21 εφυλαξαμην 22 ακουσ. δε ταυτα | οτι: ετι | διαδοσ | εν ουρανω 23 om παντα | εγενετο 24 ο ιησουσ: add περιλυπον γενομενον | εισελευσοντ. εισ τ. βα. τ. θε. 25 δια τρυμαλιασ ραφιδοσ εισελθ. 26 ειπον 27 εστι παρα τ. θε. 29 οτι ουδεισ | η γονεισ η αδελφ. η γυναικ. | ενεχεν 30 οσ ου μη 31 ιεροσολυμα

35 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν εἰσ ἰεριχώ, τυφλόσ τισ
ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν ἐπαιτῶν. 36 ἀκούσασ δὲ ὄχλου διαπο-
ρευομένου ἐπυνθάνετο τί εἴη τοῦτο. 37 οἱ δὲ ἀπήγγειλαν ὅτι
ἰησοῦσ ὁ ναζωραῖοσ παρέρχεται. 38 καὶ ἐβόησεν λέγων· ἰησοῦ
υἱὲ δαυείδ, ἐλέησόν με. 39 καὶ οἱ προάγοντεσ ἐπετίμων αὐτῷ
ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν· ἰησοῦ υἱὲ δαυείδ,
ἐλέησόν με. 40 σταθεὶσ δὲ ὁ ἰησοῦσ ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι
πρὸσ αὐτόν. ἐγγίσαντοσ δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτόν· 41 τί σοι
θέλεισ ποιήσω; ὁ δὲ εἶπεν· κύριε, ἵνα ἀναβλέψω. 42 καὶ ὁ ἰησοῦσ
εἶπεν αὐτῷ· ἀνάβλεψον· ἡ πίστισ σου σέσωκέν σε. 43 καὶ παρα-
χρῆμα ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει αὐτὸν δοξάζων τὸν θεόν· καὶ
πᾶσ ὁ λαὸσ ἰδὼν ἔδωκεν αἶνον τῷ θεῷ.

XIX.

1 Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν ἰερειχώ. 2 καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνό-
ματι καλούμενοσ ζακχαῖοσ, καὶ αὐτὸσ ἦν ἀρχιτελώνησ, καὶ
ἦν πλούσιοσ· 3 καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν ἰησοῦν τίσ ἐστιν, καὶ οὐκ
ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸσ ἦν. 4 καὶ προ-
δραμὼν εἰσ τὸ ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκομορέαν τοῦ ἰδεῖν αὐ-
τόν, ὅτι ἐκείνησ ἤμελλεν διέρχεσθαι. 5 καὶ ὡσ ἦλθεν ἐπὶ τὸν
τόπον, ἀναβλέψασ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν πρὸσ αὐτόν· ζακχαῖε· σπεύ-
σασ κατάβηθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι.
6 καὶ σπεύσασ κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων. 7 καὶ
ἰδόντεσ πάντεσ διεγόγγυζον, λέγοντεσ ὅτι παρὰ ἀνδρὶ ἁμαρ-
τωλῷ εἰσῆλθεν καταλῦσαι. 8 σταθεὶσ δὲ ὁ ζακχαῖοσ εἶπεν πρὸσ
τὸν κύριον· ἰδοὺ τὰ ημίσειά μου τῶν ὑπαρχόντων, κύριε, τοῖσ

---

37 ᶜ απηγγειλ. δε αυτω 43 ᶜ ηκολ. αυτω XIX, 4 του ιδειν: ᶜ ινα ιδη 8 cod ημισια (ita etiam B*Q al, B**L -σεια)

35 ιερειχω 37 απηγγειλ. δε αυτω 39 ινα σιγηση· αυτοσ δε | om ιησου 40 om ὁ 43 ηκολ. αυτω XIX, 2 και ην: και αυτοσ 3 *εδυνατο 4 του ιδειν: ινα ιδη 5 om ὁ 7 αμαρτωλω ανδρι 8 om ὁ | *ημισια, **ημισεια)-σεα mai 1) | om τοισ

35 προσαιτων 37 απηγγειλαν δε αυτω 39 ο δε: αυτοσ δε | om ιησου 41 λεγων· τι σοι 43 ηκολουθ. αυτω XIX, 1 ιεριχω 2 και ουτοσ ην πλουσ. 4 om εισ το | ϛ συκομωραιαν | ινα ιδη αυτον | δι εκεινησ 5 ο ιησουσ: add ειδεν αυτον και 7 απαντεσ | αμαρτωλ. ανδρι 8 om ὁ | τα ημιση των. υπ. μου

πτωχοῖσ δίδωμι, καὶ εἴ τινόσ τι ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι
τετραπλοῦν. [9] εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτὸν ὁ ἰησοῦσ ὅτι σήμερον σω-
τηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸσ υἱὸσ ἀβραάμ·
[10] ἦλθεν γὰρ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ
ἀπολωλόσ.

[11] Ἀκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα προσθεὶσ εἶπεν παραβολήν,
διὰ τὸ ἐγγὺσ εἶναι ἰερουσαλὴμ αὐτόν, καὶ δοκεῖ αὐτοῖσ ὅτι
παραχρῆμα ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ μέλλει ἀναφαίνεσθαι. [12] εἶπεν
οὖν· ἄνθρωπόσ τισ εὐγενὴσ ἐπορεύθη εἰσ χώραν μακράν, λαβεῖν
ἑαυτῷ βασιλείαν καὶ ὑποστρέψαι. [13] καλέσασ δὲ δέκα δούλουσ
ἑαυτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖσ δέκα μνᾶσ, καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ·
πραγματεύσασθε ἐν ᾧ ἔρχομαι. [14] οἱ δὲ πολεῖται αὐτοῦ ἐμίσουν
αὐτόν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ λέγοντεσ· οὐ
θέλομεν τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ' ἡμᾶσ. [15] καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπ-
ανελθεῖν αὐτὸν λαβόντα τὴν βασιλείαν, καὶ εἶπεν φωνηθῆναι
αὐτῷ τοὺσ δούλουσ τούτουσ, οἷσ δεδώκει τὸ ἀργύριον, ἵνα γνοῖ
τί διεπραγματεύσαντο. [16] παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτοσ λέγων· κύριε,
ἡ μνᾶ σου δέκα προσηργάσατο μνᾶσ. [17] καὶ εἶπεν αὐτῷ· εὖ,
δοῦλε ἀγαθέ, ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸσ ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν
ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων. [18] καὶ ἦλθεν ὁ δεύτεροσ λέγων· ἡ μνᾶ
σου, κύριε, ἐποίησεν πέντε μνᾶσ. [19] εἶπεν δὲ καὶ τούτῳ· καὶ
σὺ ἐπάνω γίνου πέντε πόλεων. [20] καὶ ὁ ἕτεροσ ἦλθεν λέγων·
κύριε, ἰδοὺ ἡ μνᾶ σου, ἣν εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ·
[21] ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωποσ αὐστηρὸσ εἶ, αἴρεισ ὃ οὐκ
ἔθηκασ, καὶ θερίζεισ ὃ οὐκ ἔσπειρασ. [22] λέγει αὐτῷ· ἐκ τοῦ
στόματόσ σου κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε. ᾔδεισ ὅτι ἐγὼ ἄνθρωποσ
αὐστηρόσ εἰμι, αἴρων ὃ οὐκ ἔθηκα, καὶ θερίζων ὃ οὐκ ἔσπειρα;

---

9 [c] αβρααμ εστιν 11 [c] δοκειν αυτουσ 16 [c] προσειργασατο 18 μνα: [c] μνασ 20 ο ετεροσ [c]: *οτεροσ | μνα: [c] μνασ

9 om ὁ | αβρααμ εστιν 11 δοκειν αυτουσ | μελλει η βα. τ. θε. 16 **προσειργασατο 17 ευγε αγαθε δουλε

8 διδ. τοισ πτωχ. 9 αβρααμ εστιν 11 εγγ. αυτ. ειν. ιερουσ. | δοκειν αυτουσ | μελλ. η βα. τ. θε. 13 εν ω: εωσ 14 πολιται 15 εδωκε | γνω τισ τι διεπραγματευσατο 16 προσειργ. δεκ. μνασ 17 αγαθε δουλε 18 κυριε η μνα σου 19 γινου επανω 20 om ὁ 22 λεγει δε αυτω

23 καὶ διατί οὐκ ἔδωκάσ μου τὸ ἀργύριον ἐπὶ τράπεζαν; κἀγὼ
ἐλθὼν οὖν σὺν τόκῳ ἂν αὐτὸ ἔπραξα. 24 καὶ τοῖσ παρεστῶσιν
εἶπεν· ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν καὶ δότε τῷ τὰσ δέκα μνᾶσ
ἔχοντι. 25 καὶ εἶπαν αὐτῷ· κύριε, ἔχει δέκα μνᾶσ. 26 λέγω ὅτι
παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται, ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντοσ καὶ ὃ ἔχει
ἀρθήσεται. 27 πλὴν τοὺσ ἐχθρούσ μου τούτουσ τοὺσ μὴ θελή-
σαντάσ με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτοὺσ ἀγάγετε ὧδε, καὶ κατα-
σφάξετε αὐτοὺσ ἔμπροσθέν μου.

28 Καὶ εἰπὼν ταῦτα ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, ἀναβαίνων εἰσ
ἱεροσόλυμα. 29 καὶ ἐγένετο ὡσ ἤγγισεν εἰσ βηθφαγὴ καὶ βηθα-
νία πρὸσ τὸ ὄροσ τὸ καλούμενον ἐλαιῶν, ἀπέστειλεν δύο τῶν
μαθητῶν 30 λέγων· ὑπάγετε εἰσ τὴν κατέναντι κώμην, ἐν ᾗ
εἰσπορευόμενοι εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶσ πώποτε
ἀνθρώπων ἐκάθισεν· λύσαντεσ αὐτὸν ἀγάγετε. 31 καὶ ἐάν τισ
ὑμᾶσ ἐρωτᾷ· διατί λύετε; οὕτωσ ἐρεῖτε· ὅτι ὁ κύριοσ αὐτοῦ
χρείαν ἔχει. 32 ἀπελθόντεσ δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι εὗρον καθὼσ εἶπεν
αὐτοῖσ. 33 λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον εἶπαν οἱ κύριοι αὐτοῦ
πρὸσ αὐτούσ· τί λύετε τὸν πῶλον; 34 οἱ δὲ εἶπαν· ὅτι ὁ κύριοσ
αὐτοῦ χρείαν ἔχει. 35 καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸσ τὸν ἰησοῦν, καὶ
ἐπιρίψαντεσ αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον ἐπεβίβασαν τὸν
ἰησοῦν. 36 πορευομένου δὲ αὐτοῦ ὑπεστρώννυον τὰ ἱμάτια αὐ-
τῶν ἐν τῇ ὁδῷ. 37 ἐγγίζοντοσ δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸσ τῇ καταβάσει
τοῦ ὄρουσ τῶν ἐλαιῶν ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθοσ τῶν μαθητῶν
χαίροντεσ αἰνεῖν τὸν θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν εἶδον
δυνάμεων, 38 λέγοντεσ· εὐλογημένοσ ὁ βασιλεὺσ ἐν ὀνόματι
κυρίου· ἐν οὐρανῷ εἰρήνη, καὶ δόξα ἐν ὑψίστοισ. 39 καί τινεσ

---

23 [c] om ουν 24 αρατε [c]: *αρε 26 λεγω: [a] add υμιν | αρθησεται: [c] add απ αυτου 29 βηθανια (ita etiam BD*d am): [c] -νιαν 31 λυετε: [ca] add αυτον, [cb] rursus del 38 [c] ο ερχομενοσ βασιλευσ | ειρηνη (ϊρ.) [c]: *εν ϊρηνη

23 om ουν 25 κυριε: suppletum 26 λεγω υμιν 27 κατασφαξατε 29 βηθσφαγη 30 και λυσαντεσ 36 τ. ιματ. εαυτων 37 πασων: παντων 38 ο ερχομενοσ ο βασιλ.

23 το αργ. μου επ. την τραπ. και εγω | om ουν | επραξα αυτο 25 ειπον 26 λεγω γαρ υμιν | αρθησεται: add απ αυτου 27 τουτουσ: εκεινουσ | κατασφαξατε | om αυτουσ 29 βηθανιαν | των μαθ. αυτου 30 λεγων: ειπων 31 ερειτε αυτω 33 ειπον 34 ειπον | om οτι 35 επιρριψαντεσ εαυτων 38 ο ερχομενοσ βασιλ. | ειρην. εν ουραν.

τῶν φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπαν πρὸσ αὐτόν· διδάσκαλε,
ἐπιτίμησον τοῖσ μαθηταῖσ σου. [40] καὶ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· λέγω
ὑμῖν ὅτι ἐὰν οὗτοι σιωπήσουσιν, οἱ λίθοι κράξουσιν. [41] καὶ ὡσ
ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν ἔκλαυσεν ἐπ᾽ αὐτήν, λέγων [42] ὅτι εἰ
ἔγνωσ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ καὶ σὺ τὰ πρὸσ εἰρήνην· νῦν δὲ ἐ-
κρύβη ἀπο ὀφθαλμῶν σου. [43] ὅτι ἥξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σέ, καὶ
παρεμβαλοῦσιν οἱ ἐχθροί σου χάρακά σοι, καὶ περικυκλώσουσιν
καὶ συνέξουσιν πάντοθεν, [44] καὶ ἐδαφιοῦσίν σε καὶ τὰ τέκνα
σου ἐν σοί, καὶ οὐκ ἀφήσουσιν λίθον ἐπὶ λίθον ἐν σοί, ἀνθ᾽ ὧν
οὐκ ἔγνωσ τὸν καιρὸν τῆσ ἐπισκοπῆσ σου.

[45] Καὶ εἰσελθὼν εἰσ τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺσ πω-
λοῦντασ, [46] λέγων αὐτοῖσ· γέγραπται· ὁ οἶκόσ μου οἶκοσ προσ-
ευχῆσ· ὑμεῖσ δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον λῃστῶν. [47] καὶ ἦν
διδάσκων τὸ καθ᾽ ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ· οἱ δὲ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ
γραμματεῖσ ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ,
[48] καὶ οὐχ εὕρισκον τὸ τί ποιήσωσιν· ὁ λαὸσ γὰρ ἅπασ ἐξεκρέ-
μετο αὐτοῦ ἀκούων.

XX.

[1] Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, διδάσκοντοσ αὐτοῦ τον
λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εὐαγγελιζομένου, ἐπέστησαν οἱ ἀρχιερεῖσ
καὶ οἱ γραμματεῖσ σὺν τοῖσ πρεσβυτέροισ [2] καὶ εἶπαν λέγοντεσ
πρὸσ αὐτόν· ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖσ, ἢ τίσ ἐστιν ὁ δούσ
σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην; [3] ἀποκριθεὶσ δὲ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ·
ἐρωτήσω ὑμᾶσ κἀγὼ λόγον, καὶ εἴπατέ μοι· [4] τὸ βάπτισμα τὸ

43 [c] περικυκλ. σε και συνεξ. σε 46 γεγραπτ.: [c] add και εσται 47 ιερω· οι δε [a]: *om XX, 2 εν: [a] ειπον ημιν εν 3 αυτουσ [c]: *αυτον

40 οτι: *om 43 περιβαλουσιν | περικυκλ. σε κ. συνεξ. σε 46 γεγραπται: add και εσται XX, 2 ειπον ημιν εν ποια 4 om το sec

39 ειπον 40 ειπεν αυτοισ | σιωπησωσιν | κεκραξονται 41 επ αυτη 42 και συ καιγε εν τη ημ. σου ταυτη τα πρ. ειρ. σου 43 περιβαλουσιν | περικυκλ. σε κ. συνεξ. σε 44 εν σοι λιθον επι λιθω 45 τ. πωλουντ. εν αυτω και αγοραζοντασ 46 γεγραπται: ϛ add οτι | προσευχησ: add εστιν 48 εξεκρεματο XX, 1 ημερων: add εκεινων 2 ειπον πρ. αυτ. λεγ. ειπε ημιν εν 3 ενα λογον 4 om το sec

ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ην ἢ ἐξ ἀνθρώπων; 5 οἱ δὲ συνελογίζοντο
πρὸσ αὐτοὺσ λέγοντεσ ὅτι ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· διατί
οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; 6 ἐὰν δὲ εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων, ὁ
λαὸσ ἅπασ καταλιθάσει ἡμᾶσ· πεπεισμένοσ γάρ ἐστιν ἰωάν–
νην προφήτην εἶναι. 7 καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν. 8 καὶ
ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· οὐδ᾽ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ
ταῦτα ποιῶ.

9 Ἤρξατο δὲ πρὸσ τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύτην.
ἄνθρωποσ ἐφυτευσεν ἀμπελῶνα καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖσ,
καὶ ἀπεδήμησεν χρόνουσ ἱκανούσ. 10 καὶ καιρῷ ἀπέστειλεν πρὸσ
τοὺσ γεωργοὺσ δοῦλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνοσ
δώσουσιν αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν δείραντεσ
κενόν. 11 καὶ προσέθετο ἕτερον πέμψαι δοῦλον· οἱ δὲ κἀκεῖνον
δείραντεσ καὶ ἀτιμάσαντεσ ἐξαπέστειλαν κενόν. 12 καὶ προσ–
έθετο τρίτον πέμψαι· οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματίσαντεσ ἐξέβαλον.
13 εἶπεν δὲ ὁ κύριοσ τοῦ ἀμπελῶνοσ· τί ποιήσω; πέμψω τὸν υἱόν
μου τὸν ἀγαπητόν· ἴσωσ τοῦτον ἐντραπήσονται. 14 ἰδόντεσ δὲ
οἱ γεωργοὶ διελογίζοντο πρὸσ ἀλλήλουσ λέγοντεσ· οὗτόσ ἐστιν
ὁ κληρονόμοσ· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτόν, ἵνα ἡμῶν γένηται
ἡ κληρονομία. 15 καὶ ἐκβαλόντεσ αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνοσ
ἀπέκτειναν. τί οὖν ποιήσει αὐτοῖσ ο κύριοσ τοῦ ἀμπελῶνοσ;
16 ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει [τοὺσ γεωργοὺσ] τούτουσ, καὶ δώσει
τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοισ. ἀκούσαντεσ δὲ εἶπαν· μὴ γένοιτο. 17 ὁ
δὲ ἐμβλέψασ αὐτοῖσ εἶπεν· τί οὖν ἐστὶν τὸ γεγραμμένον τοῦτο·
λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντεσ, οὗτοσ ἐγενήθη εἰσ
κεφαλὴν γωνίασ· 18 πᾶσ ο πεσὼν ἐπ᾽ ἐκεῖνον τὸν λίθον συν–

---

5 [c] πρ. εαυτουσ 7 μη [a]: *om 8 αποκριθεισ: [c] ο ιησουσ | ουδ: [a] (nisi forte ipse *corr) ουδε 9 λεγειν [a]: *om | [c] εξεδοτο 10 καρπου του suppl [c] 11 προσεθετο [a]: *εθετο 14 ιδ. δε: [c] add αυτον 16 τουσ γεωργ. [c]: *om

4 ιωανου 5 συνελογισαντο πρ. εαυτουσ 6 ιωανην 8 αποκριθεισ: ο ιησουσ | ουδε 9 εξεδοτο | ικανουσ: *om 13 τι ποιησω: *om 14 ιδοντ. δε αυτον | om δευτε

5 συνελογισαντο πρ. εαυτουσ | διατι ουν ουκ 6 πασ ο λαοσ 8 αποκριθ.: ο ιησουσ | ουδε 9 ανθρωπ. τισ | εξεδοτο 10 και εν καιρω | δωσιν | δειραντ. αυτ. εξαπ. 11 πεμψ. ετερ. 12 πεμψ. τριτ. 13 ιδοντεσ εντραπ. 14 ιδοντ. δε αυτον | πρ. εαυτουσ λεγ. 16 ειπον

θλασθήσεται· ἐφ᾽ ὃν δ᾽ ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν; [19] καὶ ἐζή-
τησαν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ γραμματεῖσ ἐπιβαλεῖν ἐπ αὐτὸν τὰσ
χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν λαόν· ἔγνωσαν
γὰρ ὅτι πρὸσ αὐτοὺσ εἶπεν τὴν παραβολὴν ταύτην.

[20] Καὶ παρατηρήσαντεσ ἀπέστειλαν ἐνκαθέτουσ, ὑποκρινο-
μένουσ ἑαυτοὺσ δικαίουσ εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου,
ὥστε παραδοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνοσ.
[21] καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντεσ· διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι
ὀρθῶσ λέγεισ καὶ διδάσκεισ, καὶ οὐ λαμβάνεισ πρόσωπον, ἀλλ᾽
ἐπ᾽ ἀληθείασ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεισ· [22] ἔξεστιν ἡμᾶσ
καίσαρι φόρον δοῦναι ἢ οὔ; [23] κατανοήσασ δὲ αὐτῶν τὴν παν-
ουργίαν εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· [24] δείξατέ μοι δηνάριον. οἱ δὲ ἔ-
δειξαν αὐτῷ. καὶ εἶπεν· τίνοσ ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπιγραφήν; οἱ δὲ
εἶπαν· καίσαροσ. [25] ὁ δὲ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· τοίνυν ἀπόδοτε
τὰ καίσαροσ καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. [26] καὶ οὐκ ἴσχυ-
σαν ἐπιλαβέσθαι τοῦ ῥήματοσ ἐναντίον τοῦ λαοῦ, καὶ θαυμά-
σαντεσ ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ ἐσίγησαν.

[27] Προσελθόντεσ δέ τινεσ τῶν σαδδουκαίων, οἱ λέγοντεσ ἀνά-
στασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐτὸν [28] λέγοντεσ· διδάσκαλε,
μωσῆσ ἔγραψεν ἡμῖν· ἐάν τινοσ ἀδελφὸσ ἀποθάνῃ ἔχων γυναῖκα,
καὶ οὗτοσ ἄτεκνοσ ᾖ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸσ αὐτοῦ τὴν γυναῖκα
καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. [29] ἑπτὰ οὖν ἀδελφοὶ
ἦσαν, καὶ ὁ πρῶτοσ λαβὼν γυναῖκα ἀπέθανεν ἄτεκνοσ· [30] καὶ
ὁ δεύτεροσ [31] καὶ ὁ τρίτοσ ἔλαβεν αὐτήν· ὡσαύτωσ δὲ καὶ οἱ
ἑπτα οὐ κατέλιπον τέκνα καὶ ἀπέθανον. [32] ὕστερον καὶ ἡ γυνὴ

---

19 εγνωσ. γαρ [a]: *om 20 υποκρινομενουσ [c]: *αποκρ. 24 ειπεν [c]: *-παν 28 και ουτοσ ατ. η (ita [c], [a] ην) usq γυναικα [a]: *om 29 ησαν: [a] add παρ ημιν 31 [c] ελαβον 32 [c] υστερ. δε

19 οι γραμμ. κ. οι αρχιερ. 20 εγκαθετουσ | λογον [ben] | και τη εξουσια 24 om οι δε εδ. αυτ. και ειπεν 27 επηρωτων 28 μωυσησ 31 απεθαναν

19 τ. παραβ. ταυ. ειπε 20 εγκαθετ. | ωστε: εισ το | και τη εξουσια 22 εξεστ. ημιν 23 πρ. αυτουσ: add τι με πειραζετε 24 επιδειξατε | om οι δε εδ. αυτ. κ. ειπεν | αποκριθεντεσ δε ειπον 25 ειπεν αυτοισ | αποδοτε τοινυν 26 επιλ. αυτου ρηματοσ 27 αντιλεγοντεσ 28 ατεκνοσ αποθανη 30 και ελαβεν ο δευτερ. την γυναικα, και ουτοσ απεθανεν ατεκνοσ 31 οι επτα και (ς om) ου 32 υστερ. δε παντων απεθ. και η γυνη

ἀπέθανεν. 33 ἐν τῇ ἀναστάσει τίνοσ ἔσται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ
ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. 34 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· οἱ υἱοὶ τοῦ
αἰῶνοσ τούτου γαμοῦσι καὶ γαμίσκονται, 35 οἱ δὲ καταξιωθέν-
τεσ τοῦ αἰῶνοσ ἐκείνου τυχεῖν καὶ τῆσ ἀναστάσεωσ τῆσ ἐκ
νεκρῶν οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται· 36 οὔτε γὰρ ἀποθανεῖν
ἔτι δύνανται· ἰσάγγελοι γάρ εἰσιν, καὶ υἱοὶ θεοῦ εἰσίν, τῆσ
ἀναστάσεωσ υἱοὶ ὄντεσ. 37 ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροί, καὶ μω-
σῆσ ἐμήνυσεν ἐπὶ τῆσ βάτου, ὡσ λέγει κύριον τὸν θεὸν ἀβραὰμ
καὶ θεὸν ἰσὰκ καὶ θεὸν ἰακώβ· 38 θεὸσ δὲ οὐκ ἔστιν νεκρῶν ἀλλὰ
ζώντων· πάντεσ γὰρ αὐτῷ ζῶσιν. 39 ἀποκριθέντεσ δέ τινεσ τῶν
γραμματέων εἶπαν αὐτῷ· διδάσκαλε, καλῶσ εἶπασ. 40 οὐκέτι
γὰρ ἐτόλμων ἐπερωτᾶν αὐτὸν οὐδέν. 41 εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτούσ·
πῶσ λέγουσι τὸν χριστὸν εἶναι δαυεὶδ υἱόν; 42 αὐτὸσ γὰρ δαυεὶδ
λέγει ἐν βίβλῳ ψαλμῶν· εἶπεν ὁ κύριοσ τῷ κυρίῳ μου· κάθου
ἐκ δεξιῶν μου 43 ἕωσ ἂν θῶ τοὺσ ἐχθρούσ σου ὑποπόδιον τῶν
ποδῶν σου. 44 δαυεὶδ οὖν κύριον αὐτὸν καλεῖ, καὶ πῶσ υἱὸσ
αὐτοῦ ἐστίν;

45 Ἀκούοντοσ δὲ παντὸσ τοῦ λαοῦ εἶπεν τοῖσ μαθηταῖσ αὐ-
τοῦ· 46 προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων ἐν στο-
λαῖσ περιπατεῖν καὶ φιλούντων ἀσπασμοὺσ ἐν ταῖσ ἀγοραῖσ καὶ
πρωτοκαθεδρίασ ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ καὶ πρωτοκλισίασ ἐν τοῖσ
δείπνοισ· 47 οἳ κατεσθίουσι τὰσ οἰκίασ τῶν χηρῶν καὶ προφάσει
μακρὰ προσεύχονται, οὗτοι λήμψονται περισσότερον κρίμα.

XXI.

1 Ἀναβλέψασ δὲ εἶδεν τοὺσ βάλλοντασ εἰσ τὸ γαζοφυλάκιον
τὰ δῶρα αὐτῶν πλουσίουσ. 2 εἶδεν δέ τινα χήραν πενιχρὰν

---

33 [c] εν τη ουν | [c] τινοσ αυτων 37 [c] ισααχ

33 η γυνη ουν εν τη αναστ. τινοσ αυτων γεινεται γυνη 35 γαμισχονται 36 ουδε γαρ | υιοι εισιν θεου 37 μωυσησ | ισααχ 39 om αυτω 42 om ὁ 44 αυτον χυριον | αυτου υιοσ 45 om αυτου 46 περιπατ. εν στο.

33 εν τη ουν αναστ. τινοσ αυτων γινεται γ. 34 και: add αποχριθεισ | εχγαμισχονται 35 εχγαμισχονται 36 εισι του θεου 37 τον θε. ισααχ χ. τον θε. 39 ειπον 40 ουχετι δε 41 υιον δαβιδ ειναι 42 και αυτοσ δαβιδ 44 δαβιδ 46 περιπ. εν στολ. 47 ς μαχρᾷ | ληψονται XXI, 1 τα δωρ. αυτ. εισ το γαζοφ. 2 δε και τινα

βάλλουσαν ἐκεῖ λεπτὰ δύο. [3] καὶ εἶπεν· ἀληθῶσ λέγω ὑμῖν ὅτι
ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ πλέον πάντων ἔβαλεν· [4] πάντεσ γὰρ οὗ-
τοι ἐκ τοῦ περισσεύοντοσ αὐτοῖσ ἔβαλον εἰσ τὰ δῶρα, αὕτη δὲ
ἐκ τοῦ ὑστερήματοσ αὐτῆσ πάντα τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβαλεν.

[5] Καί τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοισ καλοῖσ καὶ
ἀναθέμασιν κεκόσμηται, εἶπεν· [6] ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται
ἡμέραι ἐν αἷσ οὐκ ἀφεθήσεται λίθοσ ἐπὶ λίθῳ ὧδε, ὃσ οὐ κατα-
λυθήσεται. [7] ἐπηρώτησαν δὲ αὐτὸν λέγοντεσ· διδάσκαλε, πότε
οὖν ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι;
[8] ὁ δὲ εἶπεν· βλέπετε μὴ πλανηθῆτε· πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ
τῷ ὀνόματί μου, λέγοντεσ· ἐγώ εἰμι, καὶ ὁ καιρὸσ ἤγγικεν· μὴ
πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν. [9] ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμουσ καὶ ἀ-
καταστασίασ, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι πρῶτον,
ἀλλ᾽ οὐκ εὐθέωσ τὸ τέλοσ. [10] τότε ἔλεγεν αὐτοῖσ· ἐγερθήσεται
ἔθνοσ ἐπ᾽ ἔθνοσ καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, [11] σεισμοί τε με-
γάλοι καὶ κατὰ τόπουσ λιμοὶ καὶ λοιμοὶ ἔσονται, φόβητρά τε
καὶ σημεῖα μεγάλα ἀπ᾽ οὐρανοῦ ἔσται. [12] πρὸ δὲ τούτων πάν-
των ἐπιβαλοῦσιν ἐπ᾽ αὐτοὺσ τὰσ χεῖρασ αὐτῶν καὶ διώξουσιν,
παραδιδόντεσ εἰσ τὰσ συναγωγὰσ καὶ φυλακάσ, ἀπαγομένουσ
ἐπὶ βασιλεῖσ καὶ ἡγεμόνασ ἕνεκεν τοῦ ὀνόματόσ μου. [13] ἀπο-
βήσεται υμῖν εἰσ μαρτύριον. [14] θέτε ἐν ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν μὴ
προμελετᾶν ἀπολογηθῆναι· [15] ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ
σοφίαν, ᾗ οὐ δυνήσονται ἀντιστῆναι ἢ ἀντειπεῖν πάντεσ οἱ
ἀντικείμενοι ὑμῖν. [16] παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ ἀ-
δελφῶν καὶ συγγενῶν καὶ φίλων, καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν,

---

5 καλοισ: [a] μεγαλοισ, sed restitutum καλ. 6 [c] επι λιθον 8 ο καιρ. ηγγ. μη [c]: *om 12 επ αυτουσ: [a] εφ υμασ 13 [c] αποβησ. δε 14 [c] θετε ουν

3 πλειον 5 αναθημασιν 10 επι εθνοσ 11 λοιμοι και λειμοι (-ει- etiam ℵ) | φοβηθρα | απ ουρ. σημ. μεγ. 12 επ αυτουσ: εφ υμασ 13 θετε (**θεσθε) ουν 15 απαντεσ

2 δυο λεπτ. 3 η πτωχ. αυτη | πλειον 4 απαντεσ | δωρα: add του θεου | απαντα 5 αναθημασι 6 om ωδε 8 λεγοντεσ: add οτι | μη ουν 10 επι εθνοσ 11 μεγ. κατ. τοπ. και | απ ουρ. μεγαλ. 12 απαντων | επ αυτουσ: εφ υμασ | om τασ sec | αγομενουσ 13 αποβησ. δε 14 θεσθε ουν | εισ τασ καρδιασ 15 αντειπειν ουδε αντιστηναι

[17] καὶ ἔσεσθε μισούμενοι υπο πάντων δια το ὄνομά μου. [18] καὶ
θρὶξ ἐκ τῆσ κεφαλῆσ ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται. [19] ἐν τῇ ὑπομονῇ
ὑμῶν κτήσασθε τὰσ ψυχὰσ ὑμῶν. [20] ὅταν δὲ ἴδητε κυκλουμέ-
νην ὑπὸ στρατοπέδων ἰερουσαλήμ, τότε γνῶτε ὅτι ἤγγικεν ἡ
ἐρήμωσισ αὐτῆσ. [21] τότε οἱ ἐν τῇ ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰσ τὰ
ὄρη, καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆσ ἐκχωρείτωσαν, καὶ οἱ ἐν ταῖσ χώ-
ραισ μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰσ αὐτήν, [22] ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεωσ
αὗται τοῦ πλησθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα. [23] οὐαὶ δὲ ταῖσ ἐν
γαστρὶ ἐχούσαισ καὶ ταῖσ θηλαζούσαισ ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέ-
ραισ· ἔσται γὰρ ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ
τῆσ γῆσ καὶ ὀργὴ τῷ λαῷ τούτῳ, [24] καὶ πεσοῦνται στόματι
μαχαίρασ καὶ αἰχμαλωτισθήσονται εἰσ τὰ ἔθνη πάντα, καὶ ἰε-
ρουσαλὴμ ἔσται πατουμένη ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι οὗ πληρωθῶσιν
καιροὶ ἐθνῶν. [25] καὶ ἔσονται σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ
ἄστροισ, καὶ ἐπὶ τῆσ γῆσ συνοχὴ ἐθνῶν καὶ ἐν ἀπορίᾳ ἤχουσ
θαλάσσησ καὶ σάλου, [26] ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου
καὶ προσδοκίασ τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ· αἱ γὰρ δυνά-
μεισ τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. [27] καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν
τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνάμεωσ καὶ δόξησ
πολλῆσ. [28] ἀρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι ἀνακύψατε καὶ ἐπ-
άρατε τὰσ κεφαλὰσ ὑμῶν, διότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσισ ὑμῶν.
[29] καὶ εἶπεν παραβολὴν αὐτοῖσ. ἴδετε τὴν συκῆν καὶ πάντα
τὰ δένδρα· [30] ὅταν προβάλωσιν ἤδη, βλέποντεσ ἀφ᾽ ἑαυτῶν
γινώσκετε ὅτι ἐγγὺσ ἐστιν ἤδη τὸ θέροσ. [31] οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ,
ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύσ ἐστιν ἡ βα-
σιλεία τοῦ θεοῦ. [32] ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ
αὕτη ἕωσ πάντα γένηται. [33] ὁ οὐρανὸσ καὶ ἡ γῆ παρελεύσον-

---

23 εν εκ. τ. ημερ. sec loco: [c] om 26 επερχομ. [c]: *επαρχομ. 30 αφ (*praem αυτων, [a] del) εαυτων: [ca] απ αυτων, sed restitutum αφ εαυτ.

19 κτησεσθε 22 αυται εισιν 23 om δε | om εν εκ. τ. ημερ. sec loco 24 *μαχαιρησ | πληρωθωσιν: add και εσονται 25 και εν: om και 30 οτι ηδη εγγ. το θερ. εστ. 32 εωσ αν

20 την ιερουσ. 22 αυται εισιν | πληρωθηναι 23 om εν εκ. τ. ημερ. sec loco | οργη εν τω 24 παντα τα εθνη | om ου 25 εσται | και εν: om και | ηχουσησ 30 ηδη εγγ. το θερ. εστ. 32 εωσ αν

ται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρελεύσονται. [34] προσέχετε ἑαυτοῖσ
μήποτε βαρηθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ καὶ μέθῃ καὶ
μερίμναισ βιωτικαῖσ, καὶ ἐπιστῇ ἐφ' ὑμᾶσ αἰφνίδιοσ ἡ ἡμέρα
ἐκείνη [35] ὡσ παγίσ· ἐπεισελεύσεται γὰρ ἐπὶ πάντας τοὺσ καθ-
ημένουσ ἐπὶ πρόσωπον πάσησ τῆσ γῆσ. [36] ἀγρυπνεῖτε δὲ ἐν
παντὶ καιρῷ δεόμενοι ἵνα κατισχύσητε ἐκφυγεῖν πάντα τὰ
μέλλοντα γίνεσθαι καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀν-
θρώπου.

[37] Ἦν δὲ τὰσ ἡμέρασ ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, τὰσ δὲ νύκτασ
ἐξερχόμενοσ ηὐλίζετο εἰσ τὸ ὄροσ τὸ καλούμενον ἐλαιών. [38] καὶ
πᾶσ ὁ λαὸσ ὤρθριζεν πρὸσ αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

XXII.

[1] Ἤγγιζεν δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων ἡ λεγομένη πάσχα, [2] καὶ
ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ γραμματεῖσ τὸ πῶσ ἀνέλωσιν αὐ-
τόν· ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν. [3] εἰσῆλθεν δὲ σατανᾶσ εἰσ ἰούδαν
τὸν καλούμενον ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα,
[4] καὶ ἀπελθὼν συνελάλησεν τοῖσ ἀρχιερεῦσιν καὶ στρατηγοῖσ
τὸ πῶσ αὐτοῖσ παραδῷ αὐτόν. [5] καὶ ἐχάρησαν, καὶ συνέθεντο
αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· [6] καὶ ἐζήτει εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι
αὐτὸν ἄτερ ὄχλου αὐτοῖσ.

[7] Ἦλθεν δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἐν ᾗ ἔδει θύεσθαι τὸ
πάσχα· [8] καὶ ἀπέστειλεν πέτρον καὶ ἰωάννην εἰπών· πορευθέν-
τεσ ἑτοιμάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα, ἵνα φάγωμεν. [9] οἱ δὲ εἶπαν
αὐτῷ· ποῦ θέλεισ ἑτοιμάσωμεν; [10] ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· ἰδοὺ εἰσ-

---

35 επεισελευσεται: corr (c) rasura fecit επελευσ. 36 c ταυτα παντα XXII, 6 και: cb praem και εξωμολογησεν

34 προσεχ. δε | αι καρδ. υμων 36 ταυτα παντα 37 διδασκ. εν τ. ιερ. XXII, 6 και εζητει: praem και εξωμολογησεν 7 om εν 8 ιωανην 9 ετοιμασωμεν: add σοι φαγειν το πασχα

33 ου μη παρελθωσι 34 προσεχ. δε | βαρυνθωσιν | αιφνιδ. εφ υμ. επιστη 35 ωσ παγισ γαρ επελευσεται 36 αγρυπν. ουν | ινα καταξιωθητε εκφ. ταυτα παντ. XXII, 3 ο σαταναc °| επικαλουμενον 4 και τοισ στρατ. | αυτον παραδω αυτοισ 6 και εξωμολογησε και εζητει | αυτοισ ατερ. οχλ. 9 ειπον

ελθόντων ὑμῶν εἰσ τὴν πόλιν συναντήσει ὑμῖν ἄνθρωποσ κεράμειον βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰσ τὴν οἰκίαν εἰσ ἣν
εἰσπορεύεται. 11 καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆσ οἰκίασ λέγοντεσ· λέγει σοι ὁ διδάσκαλοσ· ποῦ ἐστὶν τὸ κατάλυμά μου,
ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; 12 κἀκεῖνοσ ὑμῖν
δείξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρωμένον, κἀκεῖ ἑτοιμάσατε. 13 ἀπελθόντεσ δὲ εὗρον καθὼσ εἰρήκει αὐτοῖσ, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.
14 καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσεν, καὶ οἱ ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ.
15 καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· ἐπιθυμίᾳ ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ πάσχα
φαγεῖν μεθ' ὑμῶν πρὸ τοῦ με παθεῖν. 16 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐ
μὴ φάγω αὐτὸ ἕωσ ὅτου πληρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.
17 καὶ δεξάμενοσ ποτήριον εὐχαριστήσασ εἶπεν· λάβετε καὶ διαμερίσατε ἀλλήλοισ· 18 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ πίω ἀπὸ τοῦ νῦν ἀπὸ τοῦ γενήματοσ τῆσ ἀμπέλου ἕωσ οὗ ἡ βασιλεία τοῦ
θεοῦ ἔλθῃ. 19 καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαριστήσασ ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖσ, λέγων· τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν
διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰσ τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. 20 καὶ τὸ ποτήριον ὡσαύτωσ μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυννόμενον.
21 πλὴν ἰδοὺ ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντοσ με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆσ
τραπέζησ. 22 ὅτι ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὸ ὡρισμένον πορεύεται, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ παραδίδοται.
23 καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συνζητεῖν πρὸσ ἑαυτοὺσ τὸ τίσ ἄρα εἴη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν.
24 Ἐγένετο δὲ φιλονεικία εἰσ ἑαυτούσ, τὸ τίσ αὐτῶν δοκεῖ

---

10 κεραμειον: [cb] add υδατοσ 14 αποστολοι: [ca] δωδεκα, [cb] δωδ. αποστολοι 17 [c] λαβετε τουτο | αλληλοισ: [c] εισ εαυτουσ 22 ο υιοσ: [c] add μεν 23 cod ειη εξ αυτων ειη, sed ειη sec [c] del 24 εισ εαυτουσ: [c] εν αυτοισ

10 κεραμιον υδατοσ 11 om λεγοντεσ | om μου pr 12 εκει 17 λαβετε τουτο κ. διαμ. εισ εαυτουσ 18 om οτι 22 ο υιοσ μεν 24 εγεν. δε και φιλ. εν αυτοισ

10 κεραμιον υδατοσ | εισ ην: ου 11 om λεγοντεσ | om μου pr 12 ανωγεον| εκει 13 ειρηκεν 14 οι δωδεκα αποστ. 16 ουκετι ου μη φα. εξ αυτου 17 λαβετε τουτο κ. διαμ. εαυτοισ 18 om απο του νυν | γεννηματοσ | εωσ οτου 20 ωσαυτ. και το ποτηρ. | εκχυνομενον 22 οτι etc: και ο μεν υιοσ | πορευ. κατα το ωρ. 23 συζητειν 24 εγεν. δε και φιλ. εν αυτοισ

εἶναι μείζων. 25 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· οἱ βασιλεῖσ τῶν ἐθνῶν κυρι-
εύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ ἄρχοντεσ τῶν [ἐθνῶν] ἐξουσιάζουσιν αὐ-
τῶν καὶ εὐεργέται καλοῦνται· 26 ὑμεῖσ δὲ οὐχ οὕτωσ, ἀλλ᾽ ὁ
μείζων ἐν ὑμῖν γινέσθω ὡσ ὁ νεώτεροσ, καὶ ὁ ἡγούμενοσ ὡσ ὁ
διακονῶν. 27 τίσ γὰρ ὁ μείζων, ο ἀνακείμενοσ ἢ ὁ διακονῶν;
οὐχὶ ὁ ἀνακείμενοσ; ἐγὼ δὲ ἐν μέσῳ ὑμῶν εἰμὶ ὡσ ὁ διακονῶν.
28 ὑμεῖσ δέ ἐστε οἱ διαμεμενηκότεσ μετ᾽ ἐμοῦ ἐν τοῖσ πειρασ-
μοῖσ μου. 29 κἀγὼ διατίθεμαι ὑμῖν καθὼσ διέθετό μοι ὁ πατήρ
μου βασιλείαν, 30 ἵνα ἐσθίητε καὶ πίνητε ἐπὶ τῆσ τραπέζησ μου
ἐν τῇ βασιλείᾳ μου, καὶ καθήσεσθε ἐπὶ θρόνων κρίνοντεσ τὰσ
δώδεκα φυλὰσ τοῦ ἰσραήλ. 31 εἶπεν δὲ ὁ κύριοσ· σίμων, ἰδοὺ
ὁ σατανᾶσ ἐξῃτήσατο ὑμᾶσ τοῦ ξινιάσαι ὡσ τὸν σῖτον· 32 ἐγὼ
δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ, ἵνα μὴ ἐκλίπῃ ἡ πίστισ σου. καὶ σύ ποτε
ἐπιστρέψασ στήρισον τοὺσ ἀδελφούσ σου. 33 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ·
κύριε, μετὰ σοῦ ἕτοιμόσ εἰμι καὶ εἰσ φυλακὴν καὶ εἰσ θάνατον
πορεύεσθαι. 34 ὁ δὲ εἶπεν· λέγω σοι, πέτρε, οὐ φωνήσει σήμερον
ἀλέκτωρ ἕωσ τρίσ με ἀπαρνήσῃ εἰδέναι. 35 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· ὅτε
ἀπέστειλα ὑμᾶσ ἄτερ βαλλαντίου καὶ πήρασ καὶ ὑποδημάτων,
μή τινοσ ὑστερήσατε; οἱ δὲ εἶπον· οὐδενόσ. 36 ὁ δὲ εἶπεν αὐ-
τοῖσ· ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλλάντιον ἀράτω, ὁμοίωσ καὶ πήραν,
καὶ ὁ μὴ ἔχων πωλησάτω τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ καὶ ἀγορασάτω
μάχαιραν. 37 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τε-
λεσθῆναι ἐν ἐμοί, τὸ καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη· καὶ γὰρ τὸ
περὶ ἐμοῦ τέλοσ ἔχει. 38 οἱ δὲ εἶπαν· ἰδοὺ μάχαιραι ὧδε δύο. ο
δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· ἱκανόν ἐστιν.

---

25 οι αρχοντεσ των [supplevimus εθνων ex Mt] εξουσιαζουσιν αυτ. και: [c] οι εξουσιαζοντεσ αυτων 27 [c] om ὁ prim 30 [c] επι ιβ´ θρονων 31 ξινιασαι: super ξ ipse *σ posuit, ξ non deleto 35 τινοσ [c]: *τι (exeunte versu) 36 ο δε ειπεν: [c] ειπεν δε 38 [c] κυριε ιδου

25 και οι εξουσιαζοντεσ αυτων ευεργ. 27 om ὁ prim 30 εσθητε | *καθησθε | τασ δωδ. φυλ. κριν. του 31 om ειπ. δε ο κυρ. | σιμων σιμων | σεινιασαι 35 ειπαν | ουθενοσ 36 ειπεν δε (37 om γαρ [bir]?) 38 ειπαν: add κυριε

25 και οι εξουσιαζοντεσ αυτων ευεργ. 26 γενεσθω 27 om ὁ prim | ειμι εν με. υμ. 30 καθισησθε 31 σιμων σιμων | σινιασαι 32 εκλειπη | στηριξον 34 ου μη φωνησει | πριν η τρ. απαρν. μη ειδεν. με 35 βαλαντιου 36 ειπεν ουν | βαλαντιον 37 οτι ετι τουτο | τα περι 38 ειπον· κυριε

39 Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθοσ εἰσ τὸ ὄροσ τῶν ἐλαι-
ῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταί. 40 γενόμενοσ δὲ ἐπὶ
τοῦ τόπου εἶπεν αὐτοῖσ· προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰσ πειρασ-
μόν. 41 καὶ αὐτὸσ ἀπεσπάσθη ἀπ᾽ αὐτῶν ὡσεὶ λίθου βολήν, καὶ
θεὶσ τὰ γόνατα προσηύξατο 42 λέγων· πάτερ, εἰ βούλει παρ-
ενέγκαι τοῦτο τὸ ποτήριον ἀπ᾽ ἐμοῦ· πλὴν μὴ τὸ θέλημα μοῦ
ἀλλὰ τὸ σὸν γινέσθω. ˙43 ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελοσ ἀπ᾽ οὐρανοῦ
ἐνισχύων αὐτόν. 44 καὶ γενάμενοσ ἐν ἀγωνίᾳ ἐκτενέστερον προσ-
ηύχετο, καὶ ἐγένετο ἱδρὼσ αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἵματοσ κατα-
βαίνοντοσ ἐπὶ τὴν γῆν. 45 καὶ ἀναστὰσ ἀπὸ τῆσ προσευχῆσ,
ἐλθὼν πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ εὗρεν κοιμωμένουσ αὐτοὺσ ἀπὸ τῆσ
λύπησ, 46 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· τί καθεύδετε; ἀναστάντεσ προσ-
εύχεσθε ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰσ πειρασμόν.

47 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντοσ, ἰδοὺ ὄχλοσ, καὶ ὁ λεγόμενοσ ἰού-
δασ εἷσ τῶν δώδεκα προήρχετο αὐτούσ, καὶ ἤγγισεν τῷ ἰησοῦ
φιλῆσαι αὐτόν. 48 ἰησοῦσ δὲ εἶπεν αὐτῷ· φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ
ἀνθρώπου παραδίδωσ; 49 ἰδόντεσ δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον
εἶπαν· κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρῃ; 50 καὶ ἐπάταξεν εἷσ
τισ ἐξ αὐτῶν τοῦ ἀρχιερέωσ τὸν δοῦλον καὶ ἀφεῖλεν τὸ οὖσ
αὐτοῦ τὸ δεξιόν. 51 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν· ἐᾶτε ἕωσ
τούτου, καὶ ἁψάμενοσ τοῦ ὠτίου ἰάσατο αὐτόν. 52 εἶπεν δὲ ἰη-
σοῦσ πρὸσ τοὺσ παραγενομένουσ πρὸσ αὐτὸν ἀρχιερεῖσ καὶ
στρατηγοὺσ τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρουσ· ὡσ ἐπὶ λῃστὴν ἐξ-
ήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων· 53 καθ᾽ ἡμέραν ὄντοσ μου
μεθ᾽ ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ οὐκ ἐξετείνατε τὰσ χεῖρασ ἐπ᾽ ἐμέ. ἀλλ᾽

---

41 απεσπασθη: σ sec (exeunte versu) suppl [a] 42 τουτο το ποτηριον [a]: *τουτ. τ. ποτ. τουτο 43 et 44: [a] hos versus uncis et punctis notavit, [c] rursus his signis liberavit 48 αυτω: [c] add ιουδα

39 *om και 40 *om εισελθειν 41 προσηυχετο 42 παρενεγκε | **γενεσθω [mai 2] 44. 45: hi versus desunt 48 αυτω: add ιουδα 51 om ὁ 52 επ αυτον

39 οι μαθ. αυτου 41 προσηυχετο 42 παρενεγκειν το ποτηρ. τουτο | γενεσθω 44 γενομενοσ | εγενετο δε ο ιδρ. | καταβαινοντεσ 45 μαθητασ: ς[e] add αυτου | αυτουσ κοιμωμενουσ 47 ετι δε | προηρχ. αυτων 48 ο δε ιησ. | αυτω: add ιουδα 49 ειπον αυτω | μαχαιρα 50 τον δουλ. του αρχιερ. | αυτου το ουσ 51 ωτιου: add αυτου 52 ο ιησουσ | επ αυτον | εξεληλυθατε

αὕτη ἐστὶν ἡ ὥρα καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότουσ. 54 συλλαβόντεσ
δὲ αὐτὸν ἤγαγον καὶ εἰσήγαγον εἰσ τὴν οἰκίαν τοῦ ἀρχιερέωσ·
ὁ δὲ πέτροσ ἠκολούθει μακρόθεν. 55 περιαψάντων δὲ πῦρ ἐν μέσῳ
τῆσ αὐλῆσ καὶ συνκαθισάντων ἐκάθητο ὁ πέτροσ ἐν μέσῳ αὐ-
τῶν. 56 ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τισ καθήμενον πρὸσ τὸ φῶσ
καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ εἶπεν· καὶ οὗτοσ σὺν αὐτῷ ἦν. 57 ὁ δὲ ἠρ-
νήσατο λέγων· οὐκ οἶδα αὐτόν, γύναι. 58 καὶ μετὰ βραχὺ ἕτε-
ροσ ἰδὼν αὐτὸν ἔφη· καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. ὁ δὲ πέτροσ ἔφη·
ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί. 59 καὶ διαστάσησ ὡσεὶ ὥρασ μιᾶσ ἄλλοσ
τισ διϊσχυρίζετο λέγων· ἐπ' ἀληθείασ καὶ οὗτοσ μετ' αὐτοῦ·
καὶ γὰρ γαλιλαῖόσ ἐστιν. 60 εἶπεν δὲ ὁ πέτροσ· ἄνθρωπε, οὐκ
οἶδα τί λέγεισ. καὶ παραχρῆμα ἔτι λαλοῦντοσ αὐτοῦ ἐφώνησεν
ἀλέκτωρ. 61 καὶ στραφεὶσ ὁ κύριοσ ἐνέβλεψεν τῷ πέτρῳ, καὶ
ὑπεμνήσθη ὁ πέτροσ τοῦ ῥήματοσ τοῦ κυρίου, ὡσ εἶπεν αὐτῷ
ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι σήμερον ἀπαρνήσῃ με τρίσ. 62 καὶ
ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶσ.

63 Καὶ οἱ ἄνδρεσ οἱ συνέχοντεσ αὐτὸν ἐνέπαιζαν αὐτῷ δέ-
ροντεσ, 64 καὶ περικαλύψαντεσ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντεσ· προ-
φήτευσον, τίσ ἐστιν ὁ παίσασ σε; 65 καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφη-
μοῦντεσ ἔλεγον εἰσ αὐτόν.

66 Καὶ ὡσ ἡμέρα ἐγένετο, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ
ἀρχιερεῖσ τε καὶ γραμματεῖσ, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰσ τὸ συν-
έδριον αὐτῶν, λέγοντεσ· εἰ σὺ εἶ ὁ χριστόσ, εἰπὸν ἡμῖν. 67 εἶπεν
δὲ αὐτοῖσ· ἐὰν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε· 68 ἐὰν δὲ ἐρωτήσω, οὐ

---

53 [c] υμων η ωρα 58 βραχυ: [a] add παλιν, sed [c] rursus del 59 αυτου: [a] add ην 60 ετι: [a] add αυτου sed rursus (ipse) del 63 ενεπαιζαν (cod -πεζαν): [c] -ζον 67 [c] εαν υμιν

53 υμων η ωρα | om ἡ sec 55 μεσοσ αυτων 59 μετ αυτου ην 60 ο λεγεισ 61 πριν η 63 ενεπαιζον 64 αυτον επηρωτων 66 εγενετο ημερα | *πρεσβυτερειον 67 εαν υμιν ειπω

53 υμων εστιν η 54 εισηγαγ. αυτον εισ τον οικον 55 αψαντων | συγκαθισαντ. αυτων 57 ηρνησατ. αυτον | γυναι ουκ οι. αυ. 58 εφη sec: ειπεν 59 μετ αυτ. ην 60 ο λεγεισ | ο αλεκτ. 61 ρηματοσ: λογου | om σημερον 62 εξω ο πετροσ 63 αυτον: τον ιησουν | ενεπαιζον 64 περικαλυψαντεσ: add αυτον ετυπτον αυτου το προσωπον και 66 εγεν. ημερα | ανηγαγον | εαυτων | ειπε 67 εαν υμιν 68 εαν δε και

μὴ ἀποκριθῆτε. 69 ἀπὸ τοῦ νῦν δὲ ἔσται ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου
καθήμενοσ ἐκ δεξιῶν τῆσ δυνάμεωσ τοῦ θεοῦ. 70 εἶπαν δὲ πάν-
τεσ· σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ; ὁ δὲ πρὸσ αὐτοὺσ ἔφη· ὑμεῖσ
λέγετε ὅτι ἐγώ εἰμι. 71 οἱ δὲ εἶπαν· τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρ-
τυρίασ; αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματοσ αὐτοῦ.

XXIII.

1 Καὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθοσ αὐτῶν ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ
τὸν πιλᾶτον. 2 ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ λέγοντεσ· τοῦτον
εὕρομεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνοσ ἡμῶν καὶ κωλύοντα φόρουσ
καίσαρι διδόναι καὶ λέγοντα ἑαυτὸν χριστὸν βασιλέα εἶναι. 3 ὁ
δὲ πιλᾶτοσ ἠρώτησεν αὐτὸν λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺσ τῶν ἰου-
δαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ αὐτῷ λέγει· σὺ λέγεισ. 4 ο δὲ πιλᾶτοσ
εἶπεν πρὸσ τοὺσ ἀρχιερεῖσ καὶ τοὺσ ὄχλουσ· οὐδὲν εὑρίσκω αἴ-
τιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. 5 οἱ δὲ ἐπίσχυον λέγοντεσ ὅτι ἀνα-
σείει τὸν ὄχλον καθ᾽ ὅλησ τῆσ ἰουδαίασ, καὶ ἀρξάμενοσ ἀπὸ
τῆσ γαλιλαίασ ἕωσ ὧδε. 6 πειλᾶτοσ δὲ ἀκούσασ ἐπηρώτησεν
εἰ ὁ ἄνθρωποσ γαλιλαῖόσ ἐστιν. 7 καὶ ἐπιγνοὺσ ὅτι ἐκ τῆσ ἐξου-
σίασ ἡρώδου ἐστίν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸσ ἡρώδην, ὄντα καὶ
αὐτὸν ἐν ἱεροσολύμοισ ἐν αὐταῖσ ταῖσ ἡμέραισ. 8 ὁ ἡρώδησ
ἰδὼν τὸν ἰησοῦν ἐχάρη λίαν· ἦν γὰρ ἐξ ἱκανῶν χρόνων θέλων
ἰδεῖν αὐτὸν διὰ τὸ ἀκούειν περὶ αὐτοῦ, καὶ ἤλπιζέ τι σημεῖον
ἰδεῖν ὑπ᾽ αὐτοῦ γινόμενον. 9 ἐπηρώτα αὐτὸν ἐν λόγοισ ἱκανοῖσ·
αὐτὸσ δὲ οὐκ ἀπεκρίνατο αὐτῷ. 10 ἱστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖσ

---

5 οχλον: [c] add διδασκων 7 και αυτον: ita restitutum est ex καταυτον | αυταισ: [c] ταυταισ 8 [c] ο δε ηρωδ. | [c] ηλπιζεν 9 [c] επηρωτ. δε

71 εχομ. μαρτυρ. χρει. XXIII, 1 πειλατον 2 *ευραμεν | εαυτον: αυτον 3 πειλατοσ | λεγει: εφη 4 πειλατοσ 5 τον λαον διδασκων καθ 6 *om ὁ 7 τον ηρωδην | αυταισ: ταυταισ 8 ο δε ηρωδ. | υπο αυτου 9 επηρωτα δε | ουκ: ουδεν 10 ειστηκεισαν

68 αποκριθ. μοι η απολυσητε 69 om δε 70 ειπον 71 ειπον XXIII, 1 ηγαγεν 2 om ημων | καισαρι φορ. διδον. | om και sec 3 επηρωτησεν | λεγει: εφη 5 τον λαον διδασκων καθ | om και 6 πιλατ. δ. ακουσ. γαλιλαιαν 7 αυταισ: ταυταισ 8 ο δε ηρωδ. | θελων εξ ικανου ιδειν | ακουειν πολλα 9 επηρωτα δε | ουκ: ουδεν 10 ειστηκεισαν

καὶ οἱ γραμματεῖσ εὐτόνωσ κατηγοροῦντεσ αὐτοῦ. 11 ἐξουθε-
νήσασ τε καὶ ὁ ἡρώδησ σὺν τοῖσ στρατεύμασιν αὐτοῦ καὶ ἐν-
παίξασ, περιβαλὼν ἐσθῆτα λαμπρὰν ἔπεμψεν αὐτὸν τῷ πιλάτῳ.
12 ἐγένοντο δὲ φίλοι ὅ τε ἡρώδησ καὶ ὁ πιλᾶτοσ ἐν αὐτῇ τῇ ἡ-
μέρᾳ μετ' ἀλλήλων· προϋπήρχοντο γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντεσ πρὸσ
αὐτούσ.

13 Πιλᾶτοσ δὲ συνκαλεσάμενοσ τοὺσ ἀρχιερεῖσ καὶ τοὺσ
ἄρχοντασ καὶ τὸν λαὸν 14 εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· προσηνέγκατέ μοι
τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὡσ ἀποστρέφοντα τὸν λαόν, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ
ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνασ οὐθὲν εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ
αἴτιον ὧν κατηγορεῖτε αὐτοῦ. 15 ἀλλ' οὐδὲ ἡρώδησ· ἀνέπεμψε
γὰρ αὐτὸν πρὸσ ἡμᾶσ, καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶν πε-
πραγμένον αὐτῷ. 16 παιδεύσασ οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. 17 ἀνάγκην
δὲ εἶχεν ἀπολύειν αὐτοῖσ κατὰ ἑορτὴν ἕνα. 18 ἀνέκραγον δὲ
πανπληθεὶ λέγοντεσ· αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν βα-
ραββᾶν· 19 ὅστισ ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν τῇ πόλει καὶ
φόνον ἐν τῇ φυλακῇ. 20 πάλιν δὲ ὁ πιλᾶτοσ προσεφώνησεν αὐ-
τοῖσ θέλων ἀπολῦσαι τὸν ἰησοῦν. 21 οἱ δὲ ἐπεφώνουν λέγοντεσ·
σταύρου σταύρου αὐτόν. 22 ὁ δὲ τρίτον εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· τί
γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτοσ; οὐδὲν αἴτιον θανάτου εὗρον ἐν αὐ-
τῷ· παιδεύσασ οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. 23 οἱ δὲ ἔκειντο φωναῖσ
μεγάλαισ αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι, καὶ κατίσχυον αἱ
φωναὶ αὐτῶν. 24 καὶ πιλᾶτοσ ἐπέκρινεν γενέσθαι τὸ αἴτημα
αὐτῶν· 25 ἀπέλυσεν δὲ τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον

---

11 τε: [c] add αυτον | [c] ανεπεμψεν 12 [c] προϋπηρχον 19 φονον: [a] add βεβλημενοσ 23 εκειντο: intactum mansit

11 εξουθεν. δε αυτον | εμπαιξασ | ανεπεμψεν | πειλατω 12 πειλατοσ | προϋπηρχον 13 πειλατ. 14 κατηγ. κατ αυτου 15 πρ. υμασ [bent] 17 om versum 18 παμπληθει 19 φονον: add βληθεισ 20 πειλατ. 23 επεκειντο | σταυρωσαι 24 πειλατοσ

11 εξουθεν. δε αυτον ο ηρ. | εμπαιξασ | περιβαλων αυτον | ανεπεμψεν 12 ο τε πιλατ. κ. ο ηρωδ. | προϋπηρχον | προσ εαυτουσ 13 συγκαλεσ. 14 ουδεν | κατηγ. κατ αυτ. 15 ανεπεμψα γαρ υμασ πρ. αυτον 18 ανεκραξαν | παμπληθει 19 βεβλημενοσ εισ φυλακην 20 παλιν ουν | om αυτοισ 21 σταυρωσον σταυρωσον 23 επεκειντο | αυτων: add και των αρχιερεων 24 ο δε πιλατ. 25 απελυσ. δε αυτοισ

εἰσ φυλακήν, ὃν ᾐτοῦντο, τὸν δὲ ἰησοῦν παρέδωκεν τῷ θελή-
ματι αὐτῶν.

26 Καὶ ὡσ ἀπήγαγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι σίμωνά τινα κυ-
ρηναῖον ἐρχόμενον ἀπ᾽ ἀγροῦ ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν αἴρειν
ὄπισθεν τοῦ ἰησοῦ. 27 ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθοσ τοῦ λαοῦ
καὶ γυναικῶν· ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν. 28 στραφεὶσ δὲ
πρὸσ αὐτὰσ ἰησοῦσ εἶπεν· θυγατέρεσ ἱερουσαλήμ, μὴ κλαίετε
ἐπ᾽ ἐμέ· πλὴν ἐφ᾽ ἑαυτὰσ κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν,
29 ὅτι ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται ἐν αἷσ ἐροῦσιν· μακάριαι στεῖραι,
καὶ αἱ κοιλίαι αἳ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἳ οὐκ ἔθρεψαν.
30 τότε ἄρξονται λέγειν τοῖσ ὄρεσιν· πέσετε ἐφ᾽ ἡμᾶσ, καὶ τοῖσ
βουνοῖσ· καλύψατε ἡμᾶσ· 31 ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα
ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται; 32 ἤγοντο δὲ καὶ ἕτεροι κα-
κοῦργοι δύο σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι.

33 Καὶ ὅτε ἦλθον ἐπὶ τὸν τόπον τον καλούμενον κρανίον,
ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτὸν καὶ τοὺσ κακούργουσ, ὃν μὲν ἐκ δε-
ξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν. 34 ὁ δὲ ἰησοῦσ ἔλεγεν· πάτερ, ἄφεσ
αὐτοῖσ· οὐ γαρ οἴδασιν τί ποιοῦσιν. διαμεριζόμενοι δὲ τὰ ἱμά-
τια αὐτοῦ ἔβαλον κλῆρον. 35 καὶ ἱστήκει ὁ λαὸσ θεωρῶν· ἐξ-
εμυκτήριζον δὲ οἱ ἄρχοντεσ λέγοντεσ· ἄλλουσ ἔσωσεν, σωσάτω
ἑαυτόν, εἰ οὗτόσ ἐστιν ο χριστὸσ ο τοῦ θεοῦ ὁ ἐκλεκτόσ. 36 ἐν-
έπαιξαν δὲ αὐτῷ οἱ στρατιῶται προσερχόμενοι, ὄξοσ προσφέ-
ροντεσ αὐτῷ 37 καὶ λέγοντεσ· εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺσ τῶν ἰουδαίων,
σῶσον σεαυτόν. 38 ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφὴ ἐπ᾽ αὐτῷ γράμμασιν ἑλ-
ληνικοῖσ ῥωμαϊκοῖσ ἑβραϊκοῖσ· ὁ βασιλεὺσ τῶν ἰουδαίων οὗτοσ.

---

26 αιρειν [a]: [c] φερειν, *om 28 ιησουσ: [c] praeposuit ο, sed rursus deletum est 30 [c] πεσατε 34 ο δε ιησουσ usque ποιουσιν: [a] uncis inclusit, [c] rursus delevit uncos 35 ο του θεου: [a] ο del 38 γραμμ. ελλ. ρωμ. εβρ.: [ca] uncis inclusit, [cb] uncos rursus del

26 απηγον | φερειν 27 αι εκοπτοντο 29 ερχοντ. ημερ. | αι στειραι 31 om τω pr 34 om versum usq ποιουσιν 35 ειστηκει | εξεμυκτ. δε και | ουτοσ: υιοσ | om ὁ ante του | om ὁ ante εκλ. [mai 1](?) 36 και οι 38 om γραμμ. ελλ. ρω. εβρ. | om ὁ [mai 1](?)

25 εισ την φυλακην 26 σιμωνοσ τινοσ κυρηναιου του ερχομενου | φερειν 27 αι και εκοπτοντο 28 ο ιησουσ 29 ερχοντ. ημερ. | αι στειραι | και κοιλιαι | εθρεψαν: εθηλασαν 32 δυο κακουργ. 33 απηλθον 35 ειστηκει | εξεμ. δε και οι αρχ. συν αυτοισ | ο του θεου εκλεκτ. 36 ενεπαιζον | και οι στρ. | και οξοσ 38 επιγρ. γεγραμμενη επ | και ρωμ. και εβρα. ουτοσ εστιν ο βασ. τ. ιουδ.

39 εἷσ δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει αὐτὸν λέγων·
οὐχὶ σὺ εἶ ὁ χριστόσ; σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶσ. 40 ἀποκριθεὶσ
δὲ ὁ ἕτεροσ ἐπιτιμῶν αὐτῷ ἔφη· οὐ φοβῇ σὺ τὸν θεόν, ὅτι ἐν
τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ; 41 καὶ ἡμεῖσ μὲν δικαίωσ, ἄξια γὰρ ὧν
ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτοσ δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξεν.
42 καὶ ἔλεγεν· ἰησοῦ, μνήσθητί μου ὅταν ἔλθῃσ ἐν τῇ βασιλείᾳ
σου. 43 καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀμὴν λέγω σοι, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ
ἐν τῷ παραδείσῳ. 44 καὶ ἦν ὥρα ὡσεὶ ἕκτη, σκότοσ ἐγένετο ἐφ'
ὅλην τὴν γῆν ἕωσ ὥρασ ἐνάτησ, 45 τοῦ ἡλίου ἐκλιπόντοσ· ἐσχί-
σθη δὲ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον. 46 καὶ φωνήσασ φωνῇ
μεγάλῃ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν· πάτερ, εἰσ χεῖράσ σου παρατίθεμαι τὸ
πνεῦμά μου. τοῦτο δὲ εἰπὼν ἐξέπνευσεν. 47 ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατον-
τάρχησ τὸ γενόμενον, ἐδόξαζεν τὸν θεὸν λέγων ὅτι ὄντωσ ὁ ἄν-
θρωποσ οὗτοσ δίκαιοσ ἦν. 48 καὶ πάντεσ οἱ συνπαραγενόμενοι
ὄχλοι εἰσ τὴν θεωρίαν ταύτην, θεωρήσαντεσ τὰ γενόμενα, τύ-
πτοντεσ τὰ στήθη ὑπέστρεφον. 49 εἱστήκεισαν δὲ πάντεσ οἱ
γνωστοὶ αὐτοῦ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ γυναῖκεσ αἱ συνακολουθοῦ-
σαι αὐτῷ ἀπὸ τῆσ γαλιλαίασ, ὁρῶσαι ταῦτα.

50 Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι ἰωσήφ, βουλευτὴσ ὑπάρχων καὶ
ἀνὴρ ἀγαθὸσ καὶ δίκαιοσ, 51 οὗτοσ οὐκ ἦν συνκατατιθέμενοσ
τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν, ἀπὸ ἀριμαθαίασ πόλεωσ τῶν
ἰουδαίων, ὃσ προσεδέχετο τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ· 52 οὗτοσ
προσελθὼν τῷ πιλάτῳ ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ. 53 καὶ καθ-
ελὼν ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν αὐτὸν ἐν μνήματι

---

40 ου: [c] ουδε 42 ιησου: [c] τω ιησου 44 [c] και σκοτοσ 47 [c] εκατονταρχοσ

39 om λεγων 40 ουδε φοβη 42 εισ την βασιλειαν 43 σοι λεγω 44 και: om [bent] | ην ηδη ωσει ωρ. εκτ. και 45 εκλειποντοσ 47 om οτι 48 εισ: επι 49 γνωστοι αυτω | και αι γυναικ. 50 om και sec et tert 51 συνκατατεθειμενοσ | αρειμαθαιασ 52 πειλατ. 53 εθηκεν αυτο

39 ουχι: ει 40 επετιμα αυτω λεγων ουδε 42 τω ιησου | μνησθ. μου κυριε 43 αυτω: add ο ιησουσ 44 ην δε ωσει ωρα εκτη και | εννατησ 45 του ηλ. εκλ.: και εσκοτισθη ο ηλιοσ | και εσχισθη 46 παραθησομαι | και ταυτα ειπων 47 εκατονταρχοσ | εδοξασε | om οτι 48 συμπαραγενομ. οχλ. επι | θεωρουντεσ | εαυτων τα στηθη 49 om απο | συνακολουθησασαι 50 om και sec 51 συγκατατεθειμενοσ | οσ και προσεδεχ. και αυτοσ 53 καθελ. αυτο | εθηκεν αυτο

λαξευτῷ, οὗ οὐκ ην οὐδεὶσ οὐδέπω κείμενοσ. [54] καὶ ἡμέρα ην
παρασκευῆσ, καὶ σάββατον ἐπέφωσκεν. [55] κατακολουθήσασαι
δὲ γυναῖκεσ, αἵτινεσ ἦσαν συνεληλυθυῖαι ἐκ τῆσ γαλιλαίασ
αὐτῷ, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον καὶ ὡσ ἐτέθη το σῶμα αὐτοῦ.
[56] ὑποστρέψασαι δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα· καὶ τὸ μὲν
σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν.

XXIV.

[1] Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων ὄρθρου βαθέωσ ἐπὶ τὸ μνημεῖον
ἦλθον, φέρουσαι ἃ ἡτοίμασαν ἀρώματα. [2] εὗρον δὲ τὸν λίθον
ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου, [3] εἰσελθοῦσαι δὲ οὐκ εὗρον
τὸ σῶμα τοῦ κυρίου ἰησοῦ. [4] καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀπορεῖσθαι
αὐτὰσ περὶ τούτου, καὶ ἰδοὺ ἄνδρεσ δύο ἐπέστησαν αὐταῖσ ἐν
ἐσθῆτι ἀστραπτούσῃ. [5] ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν καὶ κλι-
νουσῶν τὰ πρόσωπα εἰσ τὴν γῆν, εἶπαν πρὸσ αὐτάσ· τί ζητεῖτε
τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; [6] οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλὰ ἠγέρθη.
μνήσθητε ὡσ ἐλάλησεν ὑμῖν ἔτι ὢν ἐν τῇ γαλιλαίᾳ, [7] λέγων
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ὅτι δεῖ παραδοθῆναι εἰσ χεῖρασ ἀνθρώ-
πων ἁμαρτωλῶν καὶ σταυρωθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀνα-
στῆναι. [8] καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ, [9] καὶ ὑποστρέ-
ψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου ἀπήγγειλαν πάντα ταῦτα τοῖσ ἕνδεκα
καὶ πᾶσιν τοῖσ λοιποῖσ. [10] ἦσαν δὲ ἡ μαγδαληνὴ μαριὰμ καὶ
ἰωάννα καὶ μαρία ἡ ἰακώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖσ ἔλεγον
πρὸσ τοὺσ αποστόλουσ ταῦτα. [11] καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν
ὡσεὶ λῆροσ τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἠπίστουν αὐταῖσ. [12] ὁ δὲ
πέτροσ ἀναστὰσ ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ παρακύψασ βλέ-
πει τὰ ὀθόνια· καὶ ἀπῆλθεν προσ ἑαυτὸν θαυμάζων τὸ γεγονόσ.

---

1 cod ορθου (ut etiam AC) 7 [c] οτι δει τον υι. τ. ανθρ. 10 [c] αι ελεγον 12 ο-θονια: [cb] add μονα

53 ουπω 55 αι γυναικεσ XXIV, 1 επι το μνημα | *ηλθαν 3 ουχ 5 ενφοβων 9 ταυτα παντα 10 μαριαμ: -ρια 12 οθονια: add μονα | προσ αυτον

53 ουδεπω ουδεισ 54 παρασκευη 55 κατακολουθ. δε και | αυτω εκ τησ γαλιλ. XXIV, 1 βαθεοσ | ηλθ. επι το μνημα | αρωματα: add και τινεσ συν αυταισ 3 και εισελθ. ουχ 4 διαπορεισθαι | δυο ανδρεσ | εν εσθησεσιν αστραπτουσαισ 5 το προσωπον | ειπον 6 αλλ 7 οτι δει τον υι. τ. ανθρ. 9 ταυτα παντα 10 η μαγδ. μαρια | μαρια ιακωβου | αι ελεγον 11 ταυτα: αυτων 12 οθονια: add κειμενα μονα

13 Καὶ ἰδοὺ δύο ἐξ αὐτῶν ἐν τῇ αυτῇ ἡμέρᾳ ησαν πορευό-
μενοι εἰσ κώμην ἀπέχουσαν σταδίουσ ἑκατὸν ἑξήκοντα ἀπὸ ἱε-
ρουσαλήμ, ᾗ ὄνομα ἐμμαούσ, 14 καὶ αὐτοὶ ὡμίλουν πρὸσ ἀλ-
λήλουσ περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων. 15 καὶ ἐγένετο
ἐν τῷ ομιλεῖν αὐτοὺσ καὶ συνζητεῖν, καὶ αὐτοσ ἰησοῦσ ἐγγίσας
συνεπορεύετο αὐτοῖσ. 16 οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ
μὴ ἐπιγνῶναι αὐτόν. 17 εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτούσ· τίνεσ οἱ λόγοι
οὗτοι οὓσ ἀντιβάλλετε πρὸσ ἀλλήλουσ περιπατοῦντεσ; καὶ ἐ-
στάθησαν σκυθρωποί. 18 ἀποκριθεὶσ δὲ εἷσ ὀνόματι κλεόπασ
εἶπεν πρὸσ αὐτόν· σὺ μόνοσ παροικεῖσ ἱερουσαλὴμ καὶ ταῦτα
οὐκ ἔγνωσ τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖσ ἡμέραισ ταύταισ; 19 καὶ
εἶπεν αὐτοῖσ· ποῖα; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· τὰ περὶ ἰησοῦ τοῦ να-
ζαρηνοῦ, ὃσ ἐγένετο ἀνὴρ προφήτησ δυνατὸσ ἐν λόγῳ καὶ ἔργῳ
ἐναντίον τοῦ θεοῦ καὶ παντὸσ τοῦ λαοῦ, 20 ὅπωσ τε παρέδωκαν
αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ ἄρχοντεσ ἡμῶν εἰσ κρίμα θανάτου
καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. 21 ἡμεῖσ δὲ ἐλπίζομεν ὅτι αὐτόσ ἐστιν
ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν ἰσραήλ· ἀλλά γε καὶ σὺν πᾶσι τού-
τοισ τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει ἀφ' οὗ ταῦτα ἐγένετο. 22 ἀλλὰ
καὶ γυναῖκέσ τινεσ ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶσ, γενόμεναι ὀρθρι-
ναὶ ἐπὶ τὸ μνημεῖον, 23 καὶ μὴ εὑροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ ἦλθον
λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακέναι, οἳ λέγουσιν αὐτὸν
ζῆν. 24 καὶ ἀπῆλθόν τινεσ τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ
εὗρον οὕτωσ καθὼσ καὶ αἱ γυναῖκεσ εἶπον, αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον.
25 καὶ αὐτὸσ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· ὦ ἀνόητοι καὶ βραδεῖσ τῇ
καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷσ ἐλάλησαν οἱ προφῆται.
26 οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν χριστὸν καὶ εἰσελθεῖν εἰσ τὴν δό-
ξαν αὐτοῦ; 27 καὶ ἀρξάμενοσ ἀπὸ μωσέωσ καὶ ἀπὸ πάντων τῶν

---

13 ησαν [a]? et [c]: *add δε. Praeterea [c] post αυτων addiderat η (scripturus ησαν), sed rursus del 21 αγει [c]: *om

13 εν αυτη τη | om εκατον 15 και αυτοσ: *αυτοσ (αυτουσ [mai]?) 18 om ταυτα 19 εν εργω και λογω 21 *ηλπιζαμεν (ελπ. [mai !]), **-ζομεν 22 γεναμεναι 23 *ηλθαν 24 om και tert 27 μωυσεωσ

13 ησαν πορευομ. εν αυτη τη ημερ. | om εκατον 15 συζητειν | ο ιησουσ 17 εσταθησαν: εστε 18 ο εισ ω ονομα | εν ιερουσαλ. | om ταυτα 19 ειπον | ναζωραιου | εν εργ. κ. λογ. 21 ηλπιζομεν | om και | αγει: add σημερον 22 ορθριαι

προφητῶν διερμήνευσεν αὐτοῖσ τί ἦν ἐν ταῖσ γραφαῖσ τὰ περὶ
ἑαυτοῦ. 28 καὶ ἤγγισαν εἰσ τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο, καὶ αὐ-
τὸσ προσεποιήσατο πορρωτέρω πορεύεσθαι· 29 καὶ παρεβιάσαντο
αὐτὸν λέγοντεσ· μεῖνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸσ ἑσπέραν ἐστὶν καὶ
κέκλικεν ἤδη ἡ ἡμέρα. καὶ εἰσῆλθεν τοῦ μεῖναι συν αὐτοῖσ.
30 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ' αὐτῶν, καὶ λαβὼν
τὸν ἄρτον ηὐλόγησεν καὶ κλάσασ ἐδίδου αὐτοῖσ· 31 αὐτῶν δὲ
διηνοίγησαν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ αὐτὸσ ἄφαντοσ ἐγένετο ἀπ' αὐ-
τῶν. 32 καὶ εἶπαν πρὸσ ἀλλήλουσ· οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη
ἦν ἐν ἡμῖν, ὡσ ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, ωσ διήνοιγεν ἡμῖν τὰσ
γραφάσ; 33 καὶ ἀναστάντεσ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὑπέστρεψαν εἰσ ἱε-
ρουσαλήμ, καὶ εὗρον ἠθροισμένουσ τοὺσ ἕνδεκα καὶ τοὺσ σὺν
αὐτοῖσ, 34 λέγοντασ ὅτι ὄντωσ ἠγέρθη ὁ κύριοσ καὶ ὤφθη τῷ
σίμωνι. 35 καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ωσ ἐγνώσθη
αὐτοῖσ ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.

36 Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων αὐτὸσ ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν,
καὶ λέγει αὐτοῖσ· εἰρήνη ὑμῖν. 37 φοβηθέντεσ δὲ καὶ ἔμφοβοι
γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν. 38 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· τί τε-
ταραγμένοι ἐστέ, καὶ διατί διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν ταῖσ
καρδίαισ υμῶν; 39 ἴδετε τοὺσ πόδασ μου καὶ τὰσ χεῖράσ μου,
ὅτι ἐγώ εἰμι αὐτόσ· ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε, ὅτι πνεῦμα
σάρκασ καὶ οστέα οὐκ ἔχει καθὼσ ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα. 40 καὶ
τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν αὐτοῖσ τὰσ χεῖρασ καὶ τοὺσ πόδασ. 41 ἔτι
δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆσ χαρᾶσ καὶ θαυμαζόντων, εἶπεν

---

27 διερμηνευσεν [c]: *και διερμηνευειν (addendum ην ante αρξαμ. ut est in cod D?) 31 διηνοιγησαν: [c] -χθησαν | οφθαλμοι: [a] add και επεγνωσαν αυτον 39 σαρκασ: σ erasum et iam antea notatum

27 διηρμηνευσεν [mal]? | τι ην εν: εν πασαισ 28 ηγγικαν | πορρωτερον 30 om και sec | ευλογησεν | επεδιδου 31 διηνοιχθησαν οι οφθ. και επεγνωσαν αυτον 32 om εν ημιν 34 om τω 37 θροηθεντεσ 38 διατι: τι | εν ταισ καρδιαισ 39 τασ χειρασ μου και τουσ ποδ. μου | και σαρκα και

27 διηρμηνευεν αυτ. εν πασαισ ταισ | ς[e] αυτου 28 προσεποιειτο 29 om ηδη 30 om και sec | ευλογησε | επεδιδου 31 διηνοιχθησαν οι οφθ. και επεγνωσαν αυτον 32 ειπον | και ωσ διηνοιγ. 33 συνηθροισμενουσ 34 ηγερθη ο κυρ. οντ. | om τω 36 αυτοσ ο ιησουσ 37 πτοηθεντεσ 39 τασ χειρ. μ. και τουσ ποδ. μ. | αυτσσ εγω ειμι | σαρκα 40 επεδειξεν

αὐτοῖσ· ἔχετέ τι βρώσιμον ὧδε; [42] οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύοσ
ὀπτοῦ μέροσ. [43] καὶ λαβὼν ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν. [44] εἶπεν δὲ
πρὸσ αὐτούσ· οὗτοι οἱ λόγοι οὓσ ἐλάλησα πρὸσ ὑμᾶσ ἔτι ὢν
σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ
μωσέωσ, ἐν τοῖσ προφήταισ καὶ ψαλμοῖσ περὶ ἐμοῦ. [45] τότε δι-
ήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι τὰσ γραφάσ, [46] καὶ εἶπεν
αὐτοῖσ ὅτι οὕτωσ γέγραπται παθεῖν τὸν χριστὸν καὶ ἀναστῆναι
ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, [47] καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι
αὐτοῦ μετάνοιαν εἰσ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰσ πάντα τὰ ἔθνη, ἀρ-
ξάμενοι ἀπὸ ἱερουσαλήμ. [48] ὑμεῖσ ἐστὲ μάρτυρεσ τούτων. [49] κἀ-
γὼ ἀποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρόσ μου ἐφ᾽ ὑμᾶσ· ὑμεῖσ
δὲ καθίσατε ἐν τῇ πόλει ἕωσ οὗ ἐνδύσησθε ἐξ ὕψουσ δύναμιν.
[50] Ἐξήγαγεν δὲ αὐτοὺσ ἕωσ πρὸσ βηθανίαν, καὶ ἐπάρασ
τὰσ χεῖρασ αὐτοῦ ηὐλόγησεν αὐτούσ. [51] καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐ-
λογεῖν αὐτὸν αὐτοὺσ διέστη ἀπ᾽ αὐτῶν. [52] καὶ αὐτοὶ προσκυ-
νήσαντεσ αὐτὸν ὑπέστρεψαν εἰσ ἱερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶσ με-
γάλησ, [53] καὶ ἦσαν διαπαντὸσ ἐν τῷ ἱερῷ εὐλογοῦντεσ τὸν θεόν.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ

---

41 ωδε: [c] ενθαδε 45 συνιεναι: [ca] -ειεναι, [cb] -ϊεναι 49 [c] εξαποστελλω 51 απ αυτων: [c] add και ανεφερετο εισ τον ουρανον

41 ωδε: ενθαδε 44 λογοι μου | απαντα | μωυσεωσ και τοισ 48 om εστε 49 και ιδου εγω εξαποστελλω 50 ευλογησεν 51 απ αυτων: add και ανεφερετο εισ τον ουρανον 52 *om μεγαλησ 53 τον θεον: add αμην. In subscriptione ευαγγελιον om

41 ωδε: ενθαδε 42 μεροσ: add και απο μελισσιου κηριου 44 ειπ. δε αυτοισ | και προφηταισ 46 γεγραπται: add και ουτωσ εδει 47 μετανοιαν και αφεσιν | αρξαμενον 48 υμεισ δε 49 και ιδου εγω αποστ. | πολει: add ιερουσαλημ | δυναμ. εξ υψουσ 50 εξω εωσ εισ βηθ. | ευλογησεν 51 αυτων: add και ανεφερετο εισ τον ουρανον 53 αινουντεσ και ευλογουντ. | θεον: add αμην

ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

I.

1 Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγοσ, καὶ ὁ λόγοσ ἦν πρὸσ τὸν θεόν, καὶ
θεὸσ ἦν ὁ λόγοσ. 2 οὗτοσ ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸσ τὸν θεόν. 3 πάντα δι'
αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶσ αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲν ὃ γέγονεν. 4 ἐν
αὐτῷ ζωή ἐστιν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶσ τῶν ἀνθρώπων. 5 καὶ
τὸ φῶσ ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν.
6 ἐγένετο ἄνθρωποσ, ἀπεσταλμένοσ παρὰ θεοῦ, ἦν ὄνομα αὐτῷ
ἰωάννησ· 7 οὗτοσ ἦλθεν εἰσ μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ
τοῦ φωτόσ, ἵνα πάντεσ πιστεύσωσιν δι' αὐτοῦ. 8 οὐκ ἦν ἐκεῖνοσ
τὸ φῶσ, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτόσ. 9 ἦν τὸ φῶσ τὸ
ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον, ἐρχόμενον εἰσ τὸν κόσμον.
10 ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμοσ δι' αὐτὸν ἐγένετο, καὶ ὁ κόσ-
μοσ αὐτὸν οὐκ ἔγνω. 11 εἰσ τὰ ἴδια ἦλθεν, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν
οὐ παρέλαβον. 12 ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖσ ἐξουσίαν
τέκνα θεοῦ γενέσθαι, τοῖσ πιστεύουσιν εἰσ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, 13 οἳ
οὐκ ἐξ αἱμάτων οὐδὲ ἐκ θελήματοσ σαρκὸσ οὐδὲ θελήματοσ
ἀνδρὸσ ἀλλ' ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν. 14 καὶ ὁ λόγοσ σὰρξ ἐγένετο
καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δό-
ξαν ὡσ μονογενοῦσ παρὰ πατρόσ, πλήρησ χάριτοσ καὶ ἀλη-
θείασ. 15 ἰωάννησ μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ καὶ κέκραγεν· οὗτοσ ἦν

---

3 ουδεν: [c] ουδε εν. Ceterum in verbis ουδ. ο γεγ. εν nullo modo distinctum est 6 ην: [c] et iam [a]? del 10 [c] δι αυτου 13 ουδε sec: [c] add εκ 15 κεκραγεν: [a] add λεγων | ουτοσ ην: [a] add ο ([b]? corr ον) ειπων, [cb] ον ειπον

In inscriptione ιωανην 3 ουδεν: ουδε εν 4 εστιν: ην | των ανθρ. suppl [mg] 5 αυτο: αυτον (testibus Blanch. et Birch.) 6 om ην | ιωανησ 10 δι αυτου 12 *ελαβαν 13 verba ουδε εκ θελημ. ανδροσ suppl [mg] | *εγενηθησαν 14 *om και ante αληθ. 15 ιωανησ | κεκραγεν λεγων· ουτοσ ην ον ειπον

Inscriptum est το κατα ιωαννην (ϛ add αγιον) ευαγγελιον 3 ουδεν: ουδε εν 4 εστιν: ην 6 om ην 10 δι αυτου 13 ουδε εκ θελ. ανδρ. 15 κεκραγε λεγων· ουτ. ην ον ειπον

ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός
μου ἦν. 16 ὅτι ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβο-
μεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος· 17 ὅτι ὁ νόμος διὰ μωϋσέως ἐδόθη,
ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ ἰησοῦ ἐγένετο. 18 θεὸν οὐδεὶς ἑώρακεν
πώποτε· μονογενὴς θεὸς εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρός, ἐκεῖνος
ἐξηγήσατο. 19 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ ἰωάννου, ὅτε
ἀπέστειλαν οἱ ἰουδαῖοι ἐξ ἱεροσολύμων ἱερεῖς καὶ λευείτας,
ἵνα ἐπερωτήσωσιν αὐτόν· σὺ τίς εἶ; 20 καὶ ὡμολόγησεν καὶ οὐκ
ἠρνήσατο, ὅτι ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ὁ χριστός. 21 καὶ ἐπηρώτησαν πά-
λιν· τί οὖν; ἡλίας εἶ; λέγει· οὐκ εἰμί. προφήτης εἶ σύ; καὶ
ἀπεκρίθη· οὔ. 22 εἶπον οὖν αὐτῷ· τίς εἶ; ἵνα ἀπόκρισιν δῶμεν
τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς· τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ; 23 ἔφη· ἐγὼ φωνὴ
βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· εὐθύνατε τὴν ὁδὸν κυρίου, καθὼς εἶπεν
ἠσαΐας ὁ προφήτης. 24 καὶ ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν φαρι-
σαίων, 25 καὶ εἶπον αὐτῷ· τί οὖν βαπτίζεις, εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ χρι-
στὸς οὐδὲ ἡλίας οὐδὲ ὁ προφήτης; 26 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰω-
άννης λέγων· ἐγὼ βαπτίζω ἐν τῷ ὕδατι· μέσος ὑμῶν ἑστήκει
ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε, 27 ὀπίσω μου ἐρχόμενος, οὗ οὐκ εἰμὶ ἄξιος
ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος. 28 ταῦτα ἐγένετο
ἐν βηθανίᾳ πέραν τοῦ ἰορδάνου ποταμοῦ, ὅπου ἦν ὁ ἰωάννης
βαπτίζων.

29 Τῇ ἐπαύριον βλέπει τὸν ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ
λέγει· ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου.

---

15 ος: [c] om 17 ιησου: [c] add χριστου 18 [c] ο μονογενης | θεος: [b]? add ο ων 21 [a] ηρωτησαν | [c] αυτον παλιν | [c] ο προφητης 24 και: [c] ([cb] potius quam [ca]) add οι 26 [c] om τω 27 [c] ο οπισω 28 βηθανια: [cb] βηθαραβα

15 om ος 17 δια ιησ. χριστου 18 θεος: add ο ων 19 ιωανου | απεστειλ. προς αυτον | ερωτησωσιν 20 ηρνησατο: add και ωμολογησεν 21 ηρωτησαν αυτον· συ ουν τι | ηλειας | και λεγει | ο προφητης 22 ειπαν | om ουν [bir] 25 και ηρωτησαν αυτον και ειπαν αυτω | ηλειας 26 ιωανης | om τω | στηκει 27 ειμι εγω αξιος 28 εν βηθαν. εγενετ. | om ποταμου | ιωανης

15 om ος 16 οτι: και 17 μωσεως | δια ιησ. χριστου 18 ο μονογεν. υιος ο ων εις 19 λευιτας | ερωτησωσιν 20 ηρνησατο: add και ωμολογησεν | ουκ ειμι εγω 21 ηρωτησαν αυτον· τι ουν; ηλ. ει συ; και λεγει | ο προφητ. 24 οι απεσταλμ. 25 και ηρωτησαν αυτον και ειπ. αυ. | ουτε bis 26 om τω | μεσος δε υμ. εστηκεν 27 αυτος εστιν ο οπισω μ. ερχ. ος εμπροσθεν μου γεγονεν | ου εγω ουκ 28 εν βηθαβαρα εγενετ. | om ποταμου | om ὁ 29 βλεπει: add ο ιωαννης

30 οὗτός ἐστιν ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εἶπον· ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ ὃς
ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. 31 κἀγὼ οὐκ ᾔδειν
αὐτόν, ἀλλ᾽ ἵνα φανερωθῇ τῷ ἰσραήλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν
ὕδατι βαπτίζων. 32 καὶ ἐμαρτύρησεν ἰωάννης ὅτι τεθέαμαι τὸ
πνεῦμα ὡς περιστερὰν καταβαῖνον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ μένον
ἐπ᾽ αὐτόν. 33 καὶ ἐγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν, ἀλλ᾽ ὁ πέμψας με βα-
πτίζειν ἐν τῷ ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν· ἐφ᾽ ὃν ἂν ἴδῃς τὸ πνεῦμα
καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ᾽ αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν
πνεύματι ἁγίῳ. 34 κἀγὼ ἑώρακα καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός
ἐστιν ὁ ἐκλεκτὸς τοῦ θεοῦ.

35 Τῇ ἐπαύριον πάλιν ἱστήκει ὁ ἰωάννης καὶ ἐκ τῶν μαθη-
τῶν αὐτοῦ δύο, 36 καὶ ἐμβλέψας τῷ ἰησοῦ περιπατοῦντι λέγει·
ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ. 37 ἤκουσαν οἱ δύο μαθηταὶ αὐτοῦ λα-
λοῦντος, καὶ ἠκολούθησαν τῷ ἰησοῦ. 38 στραφεὶς ὁ ἰησοῦς καὶ
θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας λέγει· 39 τί ζητεῖτε; οἱ δὲ
εἶπον αὐτῷ· ῥαββεί, ὃ λέγεται ἑρμηνευόμενον διδάσκαλε, ποῦ
μένεις; 40 λέγει αὐτοῖς· ἔρχεσθε καὶ ἴδετε. ἦλθον οὖν καὶ ἴδον
ποῦ μένει, καὶ παρ᾽ αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην· ὥρα ἦν
ὡς δεκάτη. 41 ἦν ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς σίμωνος πέτρου εἷς ἐκ
τῶν δύο ἀκουσάντων παρὰ ἰωάννου καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ.
42 εὑρίσκει οὗτος πρῶτος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον σίμωνα καὶ λέ-
γει αὐτῷ· εὑρήκαμεν τὸν μεσσίαν, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον
χριστός. 43 ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν ἰησοῦν. ἐμβλέψας αὐτῷ ὁ
ἰησοῦς εἶπεν· σὺ εἶ σίμων ὁ υἱὸς ἰωάννου, σὺ κληθήσῃ κηφᾶς,
ὃ ἑρμηνεύεται πέτρος.

---

30 υπερ: [c] (et iam [b]?) περι 32 ιωαννησ: [b vid] add λεγων 34 εκλεκτοσ: [c] υιοσ 37 [c] και ηκουσαν 38 [a]vel[b] στραφεισ δε | λεγει: [c] add αυτοισ 39 [c] μεθερμηνευομενον 41 των δυο: [c] add των 42 [c] πρωτον

32 ιωανησ λεγων οτι | καταβαι. ωσ περιστ. εξ ουρ. κ. εμεινεν 33 καγω | om τω 34 εκλεκτοσ: υιοσ 35 ειστηκει ιωανησ 37 και ηκουσαν 38 στραφ. δε | λεγει αυτοισ 39 ειπαν | μεθερμηνευομενον 40 ιδετε: οψεσθε | *ηλθαν et ειδαν (**ειδον) 41 δυο: add των | ιωανου 42 πρωτον 43 *ιωανου, **ιωνα

30 υπερ: περι 31 εν τω υδατι 32 ιωανν. λεγων | καταβαι. ωσει περιστ. εξ ουρ. κ. εμεινεν 33 καγω | om τω 34 εκλεκτοσ: υιοσ 35 ειστηκει 37 και ηκουσαν | αυτου οι δυ. μαθ. 38 στραφ. δε | λεγει αυτοισ 39 ραββι 40 om ουν | ειδον | ωρα δε 41 δυο: add των 42 ο χριστοσ 43 και ηγαγεν | εμβλεψ. δε | ιωνα

44 Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ἐξελθεῖν εἰσ τὴν γαλιλαίαν, καὶ
εὑρίσκει φίλιππον, καὶ λέγει αὐτῷ ἰησοῦσ· ἀκολούθει μοι. 45 ἦν
φίλιππος ἀπὸ βηθσαϊδὰν τῆσ πόλεωσ ἀνδρέου καὶ πέτρου. 46 εὑ-
ρίσκει φίλιππος τὸν ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ· ὃν ἔγραψεν μω-
σῆσ ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφῆται, εὑρήκαμεν, ἰησοῦν υἱὸν τοῦ
ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ ναζαρέτ. 47 εἶπεν αὐτῷ ναθαναήλ· ἐκ ναζαρὲτ
δύναται ἀγαθόν τι εἶναι; λέγει αὐτῷ φίλιππος· ἔρχου καὶ ἴδε.
48 ἰδὼν ὁ ἰησοῦσ τὸν ναθαναὴλ ἐρχόμενον πρὸσ αὐτὸν λέγει περὶ
τοῦ ναθαναήλ· ἴδε ἀληθῶσ ἰσδραηλείτησ, ἐν ᾧ δόλοσ οὐκ ἔστιν.
49 λέγει αὐτῷ ναθαναήλ· πόθεν με γινώσκεισ; ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦσ
καὶ εἶπεν αὐτῷ· πρὸ τοῦ σε φίλιππον φωνῆσαι, ὄντα ὑπὸ τὴν
συκῆν, ἴδον σε. 50 ἀπεκρίθη ναθαναὴλ καὶ εἶπεν· ῥαββεί, συ εἶ
ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺσ τοῦ ἰσραήλ. 51 ἀπεκρίθη ἰη-
σοῦσ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὅτι εἶπόν σοι ὅτι εἶδόν σε ὑποκάτω τῆσ
συκῆσ, πιστεύεισ; μείζονα τούτων ὄψῃ. 52 καὶ λέγει αὐτῷ· ἀμὴν
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἠνεῳγότα καὶ τοὺσ ἀγγέ-
λουσ τοῦ θεοῦ ἀναβαίνοντασ καὶ καταβαίνοντασ ἐπὶ τὸν υἱὸν
τοῦ ἀνθρώπου.

II.

1 Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμοσ ἐγένετο ἐν κανὰ τῆσ γα-
λιλαίασ, καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ ἰησοῦ ἐκεῖ. 2 ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ
ἰησοῦσ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰσ τὸν γάμον. 3 καὶ οἶνον οὐκ
εἶχον, ὅτι συνετελέσθη ο οἶνοσ τοῦ γάμου. εἶτα λέγει ἡ μήτηρ

44 [c] ο ιησουσ 45 ην: [c] add δε | [c] ο φιλιππ. | [ca] βηθσαϊδα εκ (εκ rursus erasum) τησ 47 [c] τι αγαθον 48 [c] ιδεν et και λεγει περι αυτου 52 [c] ανεωγοτα II, 3 [a] και υστερησαντοσ οινου λεγει η

44 ο ιησουσ 45 ην δε ο φιλιππ. | βηθσαιδα εκ τησ 46 μωυσησ 47 και ειπεν | τι αγαθον | ο φιλιππ. 48 ειδεν ιησουσ | και λεγει περι αυτου· ιδε | ισραηλειτησ 49 om ὁ | ειδον 50 om και ειπεν | συ βασιλευσ ει του 51 μειζω 52 ανεωγοτα II, 1 τη τριτη ημερα 3 και οινον ουκ etc: και υστερησαντοσ οινου λεγει η

44 ηθελησ. ο ιησουσ | om ιησουσ 45 ην δε ο φιλ. α. βηθσαιδα εκ 46 ιησουν τον υιον | ς[e] ναζαρεθ, item v. sq 47 και ειπεν | τι αγαθον 48 ειδεν ο ιησ. | και λεγει περι αυτου· ιδε | ισραηλιτησ 49 ειδον 50 απεκρ. ναθαν. και λεγει αυτω | ραββι 51 om οτι sec | μειζω | οψει 52 απ αρτι οψεσθε | ανεωγοτα II, 3 και οινον ουκ etc: και υστερησαντοσ οινου λεγει η

τοῦ ἰησοῦ πρὸσ αὐτόν· οἶνοσ οὐκ ἔστιν. 4 λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦσ·
τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; οὔπω ἥκει ἡ ὥρα μου. 5 λέγει ἡ μήτηρ
αὐτοῦ τοῖσ διακόνοισ ὅτι ὃ ἂν λέγῃ ὑμῖν ποιήσατε. 6 ἦσαν δὲ
ἐκεῖ λίθιναι ὑδρίαι ἓξ κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν ἰουδαίων, χω-
ροῦσαι ἀνὰ μετρητὰσ δύο ἢ τρεῖσ. 7 καὶ λέγει αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ·
γεμίσατε τὰσ ὑδρίασ ὕδατοσ. καὶ ἐγέμισαν αὐτὰσ ἕωσ ἄνω.
8 καὶ λέγει αὐτοῖσ· ἀντλήσατε νῦν καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ.
οἱ δὲ ἤνεγκαν. 9 ὡσ δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρίκλινοσ τὸ ὕδωρ οἶνον
γεγενημένον, καὶ οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστίν, οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν
οἱ ἠντληκότεσ τὸ ὕδωρ, φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλινοσ
10 καὶ λέγει· πᾶσ ἄνθρωποσ πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησιν, καὶ
ὅταν μεθυσθῶσιν τὸν ἐλάσσω· σὺ δὲ τετήρηκασ τὸν καλὸν οἶνον
ἕωσ ἄρτι. 11 ταύτην ἐποίησεν τὴν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ ἰησοῦσ
ἐν κανὰ τῆσ γαλιλαίασ πρώτην, καὶ ἐφανέρωσεν τὴν δόξαν,
καὶ ἐπίστευσαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰσ αὐτόν. 12 μετὰ τοῦτο
κατέβη εἰσ καφαρναούμ, αὐτὸσ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ
ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰσ ἡμέρασ.

13 Ἐγγὺσ δὲ ἦν τὸ πάσχα τῶν ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰσ ἱε-
ροσόλυμα ὁ ἰησοῦσ. 14 καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺσ πωλοῦντασ
καὶ τὰ πρόβατα καὶ βόασ καὶ περιστερὰσ καὶ τοὺσ κερματι-
στὰσ καθημένουσ· 15 ἐποίησεν φραγέλλιον ἐκ σχοινίων καὶ πάν-
τασ ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τὰ πρόβατα καὶ τοὺσ βόασ, καὶ
τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεεν τὸ κέρμα, καὶ τὰσ τραπέζασ κατέ-

---

3 [c] οινον ουκ εχουσιν 4 λεγει: [ca] praem και, sed rursus erasum est 6 ιουδαιων: [c] add κιμεναι 10 [c] τοτε τον ελασσω 11 πρωτην: [a] vel [b] del | δοξαν: [c] add αυτου | [c] εισ αυτ. οι μα. αυτ. 14 [c] πωλουντ. βοασ και προβατα και περιστ. 15 [c] και ποιησασ φρ. ε. σχ. παντασ | τα: [ca] add (sic) και, sed rursus erasum est

3 οινον ουκ εχουσιν 4 και λεγει 5 ο τι αν 6 ιουδαιων: add κειμεναι 7 om και pr 10 κ. λεγει αυτω | om δε 11 om την | om πρωτην | δοξαν: add αυτου | εισ αυτ. οι μα. αυ. 12 και οι αδελφοι και οι μαθηται αυτου 13 και εγγυσ 14 πωλ. βοασ και προβ. και περιστ. 15 και ποιησασ | om και ante παντ. | τα τε προβ. | τα κερματα | ανετρεψεν

3 οινον ουκ εχουσιν 5 ο τι αν 6 υδρι. λιθιν. εξ κειμεναι 7 om και pr 8 οι δε: και 10 και λεγει αυτω | τοτε τον ελ. | om δε 11 om πρωτην | τ. δοξαν αυτου | εισ αυτ. οι μαθ. αυτ. 12 καπερναουμ | αδελφ. αυτ.: add και οι μαθηται αυτου 13 και εγγυσ 14 πωλ. βοασ και προβ. και περιστ. 15 και ποιησασ | om και prim | τα τε προβατ. | ανεστρεψε

στρεψεν, [16] καὶ τοῖσ τὰσ περιστερὰσ πωλοῦσιν εἶπεν· ἄρατε
ταῦτα ἐντεῦθεν, μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρόσ μου οἶκον
ἐμπορίου. [17] ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι γεγραμμένον
ἐστίν· ὁ ζῆλοσ τοῦ οἴκου σου καταφάγεταί με. [18] ἀπεκρίθησαν
οὖν οἱ ἰουδαῖοι καὶ εἶπον αὐτῷ· τί σημεῖον δεικνύεισ ἡμῖν, ὅτι
ταῦτα ποιεῖσ; [19] ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· λύσατε
τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραισ ἐγερῶ αὐτόν. [20] εἶπον
οὖν οἱ ἰουδαῖοι· τεσσεράκοντα καὶ ἓξ ἔτεσιν οἰκοδομήθη ὁ ναὸσ
οὗτοσ, καὶ σὺ τρισὶν ἡμέραισ ἐγερεῖσ αὐτόν; [21] ἐκεῖνοσ δὲ ἔλε-
γεν περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματοσ. [22] ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν,
ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγεν, καὶ ἐπίστευσαν
τῇ γραφῇ καὶ τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν ὁ ἰησοῦσ. [23] ὡσ δὲ ἦν ἐν τοῖσ
ἱεροσολύμοισ ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰσ
τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντεσ αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει· [24] αὐ-
τὸσ δὲ ὁ ἰησοῦσ οὐκ ἐπίστευεν αὐτὸν αὐτοῖσ, διὰ τὸ γιγνώσκειν
πάντασ, [25] καὶ ὅτι χρείαν οὐκ εἶχεν ἵνα τισ μαρτυρήσῃ περὶ
τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸσ γὰρ ἐγίνωσκεν τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

III.

[1] Ἠν δὲ ἄνθρωποσ ἐκ τῶν φαρισαίων, νικόδημοσ ὀνόματι,
αρχων τῶν ἰουδαίων· [2] οὗτοσ ἦλθεν νυκτὸσ πρὸσ αὐτὸν καὶ εἶ-
πεν αὐτῷ· ῥαββεί, οἴδαμεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐλήλυθασ διδάσκαλοσ,
καὶ οὐδεὶσ δύναται ταῦτα τὰ σημεῖα ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖσ, ἐὰν
μὴ ᾖ ὁ θεὸσ μετ' αὐτοῦ. [3] ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦσ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω
σοι, ἐὰν μή τισ γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ. [4] λέγει πρὸσ αὐτὸν ὁ νικόδημοσ· πῶσ δύναται ἄν-

---

24 [c] εαυτον αυτοισ III, 1 [b] ονομα αυτω 3 ο ιησουσ: [c] add και ειπεν αυτω

17 εστιν γεγραμμ. 18 ειπαν 19 om ὁ | om εν 20 ειπαν | **ωχοδομ. | εν τρισιν 21 σωματοσ: add αυτου 23 om εν tert 24 om ὁ | δια το αυτον γινωσκειν 25 ου χρει. ειχ. III, 1 ονομα αυτω 2 πρ. αυτ. νυκτ. | ουδεισ γαρ 3 απεκριθη ιησουσ και ειπεν αυτω 4 om ὁ | νεικοδημοσ

17 εμνησθ. δε | κατεφαγε 20 τεσσαρακοντ. | ωχοδομηθη | εν τρισιν 21 σωματ. αυτου 22 ελεγεν: add αυτοισ | ω ειπεν 23 om τοισ 24 εαυτον αυτοισ | δια το αυτον γινωσκειν 25 ου χρει. ειχ. III, 1 ονομα αυτω 2 προσ τον ιησουν νυκτοσ | ραββι | ουδεισ γαρ ταυ. τ. σημ. δυνατ. 3 απ. ο ιησ. και ειπεν αυτω

θρωποσ γέρων ὢν γεννηθῆναι; μὴ δύναται εἰσ τὴν κοιλίαν τῆσ
μητρὸσ αὐτοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν καὶ γεννηθῆναι; 5 ἀπεκρίθη ἰη-
σοῦσ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τισ ἐξ ὕδατοσ καὶ πνεύμα-
τοσ γεννηθῇ, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 6 τὸ
γεγεννημένον ἐκ τῆσ σαρκὸσ σάρξ ἐστιν, καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ
τοῦ πνεύματοσ πνεῦμά ἐστιν. 7 μὴ θαυμάσησ ὅτι εἶπόν σοι· δεῖ
ὑμᾶσ γεννηθῆναι ἄνωθεν. 8 το πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν
φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεισ, ἀλλ᾽ οὐκ οἶδασ πόθεν ἔρχεται καὶ ποῦ
ὑπάγει· οὕτωσ ἐστὶν πᾶσ ὁ γεγεννημένοσ ἐκ τοῦ ὕδατοσ καὶ τοῦ
πνεύματοσ. 9 ἀπεκρίθη νικόδημοσ καὶ εἶπεν αὐτῷ· πῶσ δύναται
ταῦτα γενέσθαι; 10 ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ δι-
δάσκαλοσ τοῦ ἰσραὴλ καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεισ; 11 ἀμὴν ἀμὴν
λέγω σοι ὅτι ὃ οἴδαμεν λαλοῦμεν καὶ ὃ ἑωράκαμεν μαρτυροῦμεν,
καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε. 12 εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑ-
μῖν καὶ οὐ πιστεύετε, πῶσ ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια πιστεύ-
σετε; 13 καὶ οὐδεὶσ ἀναβέβηκεν εἰσ τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ καταβάσ, ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου. 14 καὶ καθὼσ μωϋσῆσ
ὕψωσεν τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτωσ ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ
ἀνθρώπου, 15 ἵνα πᾶσ ὁ πιστεύων εἰσ αὐτὸν ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον.
16 οὕτωσ γὰρ ἠγάπησεν ὁ θεὸσ τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν τὸν μο-
νογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶσ ὁ πιστεύων εἰσ αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλ᾽
ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. 17 οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸσ τὸν υἱὸν εἰσ τὸν
κόσμον ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ᾽ ἵνα σωθῇ ὁ κόσμοσ δι᾽ αὐτοῦ.
18 ὁ πιστεύων εἰσ αὐτὸν οὐ κρίνεται· ὁ μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται,
ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰσ τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦσ υἱοῦ τοῦ θεοῦ.
19 αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρίσισ, ὅτι τὸ φῶσ ἐλήλυθεν εἰσ τὸν κόσμον,

---

5 ιησουσ: [c] add και ειπεν, sed rursus rasum est | ιδειν (cod ειδ.): [c] εισελθειν εισ | των ουρ.: [c] του θεου 16 υιον: [c] add αυτου | εδωκεν [a]: *om

4 γεννηθ. γερ. ων 5 ο ιησουσ | γεννηθ. εξ υδ. κ. πν. | εισελθειν εισ την βασ. του θεου 8 αλλα ουκ | om του υδατ. και 9 νεικοδημοσ 10 om ὁ pr 15 εισ αυτον: εν αυτω 16 αλλα

4 γεννηθ. γερ. ων 5 ο ιησουσ | γεννηθη εξ υδ. κ. πν. | εισελθειν εισ τ. βασ. του θεου 6 ς[e] 1624 γεγενημενον bis 8 om του υδατ. και 13 τ. ανθρωπου: add ο ων εν τω ουρανω 14 μωσησ 15 μη αποληται αλλ εχη ζω. αι. 16 τον υιον αυτου 17 τον υιον αυτου 18 ο δε μη πιστ.

καὶ οἱ ἄνθρωποι ἠγάπησαν τὸ σκότοσ μᾶλλον ἢ τὸ φῶσ· ἦν γὰρ
αὐτῶν πονηρὰ τὰ ἔργα. 20 πᾶσ γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων μισεῖ τὸ
φῶσ [καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸσ τὸ φῶσ], ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα
αὐτοῦ. 21 ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸσ τὸ φῶσ, ἵνα
φανερωθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ, ὅτι ἐν θεῷ ἐστὶν εἰργασμένον.

22 Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ ἰησοῦσ εἰσ τὴν ἰουδαίαν γῆν, καὶ
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, κἀκεῖ διέτριβεν μετ᾽ αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζεν.
23 ἦν δὲ καὶ ἰωάννησ βαπτίζων ἐν αἰνὼν ἐνγὺσ τοῦ σαλείμ, ὅτι
ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ, καὶ παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο. 24 οὔπω
γὰρ ἦν βεβλημένοσ εἰσ τὴν φυλακὴν ἰωάννησ. 25 ἐγένετο δὲ συν-
ζήτησισ ἐκ τῶν μαθητῶν ἰωάννου μετὰ ἰουδαίων περὶ καθα-
ρισμοῦ. 26 καὶ ἦλθον πρὸσ τὸν ἰωάννην καὶ εἶπον αὐτῷ· ῥαββεί,
ὃσ ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ ἰορδάνου, ᾧ σὺ μεμαρτύρηκασ, ἴδε
οὗτοσ βαπτίζει, καὶ πάντεσ ἔρχονται πρὸσ αὐτόν. 27 ἀπεκρίθη
ἰωάννησ καὶ εἶπεν· οὐ δύναται ἄνθρωποσ λαβεῖν οὐδὲν ἐὰν μὴ
ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. 28 αὐτοὶ ὑμεῖσ μαρτυρεῖτε
ὅτι εἶπον· οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ χριστόσ, ἀλλ᾽ ὅτι ἀπεσταλμένοσ εἰμὶ
ἔμπροσθεν ἐκείνου. 29 ὁ ἔχων τὴν νύμφην νυμφίοσ ἐστίν· ὁ δὲ
φίλοσ τοῦ νυμφίου, ὁ ἑστηκὼσ αὐτοῦ καὶ ἀκούων, χαρᾷ χαίρει
διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου· αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ πεπλή-
ρωται. 30 ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι. 31 ὁ ἄνωθεν
ἐρχόμενοσ ἐπάνω πάντων ἐστίν, ὁ δὲ ὢν ἐπὶ τῆσ γῆσ ἐκ τῆσ
γῆσ ἐστὶν καὶ ἐκ τῆσ γῆσ λαλεῖ· ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενοσ
32 ὃν ἑώρακε καὶ ἤκουσε μαρτυρεῖ, καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ

---

20 και ουκ usq φωσ [c]: *om 21 ο δε ποιων usq αυτου [c]: *om | ειργασμενον: [a] -μενα 24 [c] ο ιωαννησ 25 [c] εγεν. ουν ζητησισ | [c] ιουδαιου 31 δε: [c] om | επι: [c] εκ | ερχομενοσ: [c] add επανω παντων εστιν 32 ον: [b] ο | [c] εωρακεν et ηκουσεν

19 ηγαπησαν οι ανθρωπ. μαλλ. το σκ. 21 αυτου τα εργα | ειργασμενα 22 και οι μαθ. αυτ. εισ τ. ιουδ. γην | και εκει 23 ο ιωανησ | εγγυσ 24 ιωανησ 25 εγεν. ουν ζητησισ εκ τ. μαθ. των ιωανου | ιουδαιου 26 ηλθαν | ιωανην | ειπαν 27 ιωανησ | λαμβανειν ουδε εν αν μη 28 μοι μαρτυρ. οτ. ειπ. εγω 29 εστ. κ. ακου. αυτ. 31 om δε | επι: εκ | ερχομενοσ: add επανω παντων εστιν 32 ον: ο | τουτο μαρτυρει

19 ηγαπησ. οι ανθρ. μαλλ. το σκ. | πονηρα αυτων 21 αυτου τα εργα | ειργασμενα 22 και οι μαθ. αυτ. εισ τ. ιου. γ. και εκει 23 εγγυσ 24 ο ιωαννησ 25 εγεν. ουν ζητησισ 26 ραββι 27 λαμβανειν 28 υμεισ μοι μαρτ. 29 εστ. κ. ακου. αυτ. 31 ο ων εκ τησ γησ | ερχομενοσ: add επανω παντων εστι 32 ον: και ο | τουτο μαρτυρει

οὐδεὶσ λαμβάνει. 33 ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν ἐσφράγισεν
ὅτι ὁ θεὸσ ἀληθήσ ἐστιν. 34 ὃν γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεόσ, τὰ ῥή-
ματα τοῦ θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσι τὸ πνεῦμα. 35 ὁ
πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.
36 ὁ πιστεύων εἰσ τὸν υἱὸν ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ
οὐκ ὄψεται ζωήν, ἀλλ᾽ ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπ᾽ αὐτὸν μένει.

IV.

1 Ὡσ οὖν ἔγνω ὁ ἰησοῦσ ὅτι ἤκουσαν οἱ φαρισαῖοι ὅτι ἰη-
σοῦσ πλείονασ μαθητὰσ ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ ἰωάννησ, 2 καί-
τοιγε ἰησοῦσ αὐτὸσ οὐκ ἐβάπτιζεν ἀλλ᾽ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
3 ἀφῆκεν τὴν ἰουδαίαν καὶ ἀπῆλθεν πάλιν εἰσ τὴν γαλιλαίαν.
4 ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆσ σαμαρίασ. 5 ἔρχεται οὖν εἰσ
πόλιν τῆσ σαμαρίασ λεγομένην συχάρ, πλησίον τοῦ χωρίου ὃ
ἔδωκεν ἰακὼβ τῷ ἰωσὴφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. 6 ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ
ἰακώβ· ὁ οὖν ἰησοῦσ κεκοπιακὼσ ἐκ τῆσ ὁδοιπορίασ ἐκαθέζετο
οὕτωσ ἐπὶ τῇ πηγῇ· ὥρα ἦν ὡσ ἕκτη. 7 ἔρχεταί τισ γυνὴ ἐκ
τῆσ σαμαρίασ ἀντλῆσαι ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦσ· δόσ μοι
πῖν. 8 οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰσ τὴν πόλιν, ἵνα
τροφὰσ ἀγοράσωσιν. 9 λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ σαμαρῖτισ· πῶσ
σὺ ἰουδαῖοσ ὢν παρ᾽ ἐμοῦ πῖν αἰτεῖσ, γυναικὸσ σαμαρίτιδοσ
οὔσησ; 10 ἀπεκρίθη ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτῇ· εἰ ᾔδεισ τὴν δωρεὰν
τοῦ θεοῦ, καὶ τίσ ἐστιν ὁ λέγων σοι· δόσ μοι πῖν, σὺ ἂν ᾔτη-
σασ αὐτὸν καὶ ἔδωκεν ἄν σοι ὕδωρ ζῶν. 11 λέγει αὐτῷ ἐκείνη·

36 [c] ο δε απ. | οψεται: [a] εχει, [c] rursus οψεται IV, 4 sq *a σαμαριασ ad σαμαριασ transiluit, [a] suppl 6 ωσ: [ca] ωσει, sed ωσ restitutum 7 [c] πιειν 9 [c] λεγει ουν | [c] πιειν | ουσησ: [a] add ου γαρ συνχρωνται ιουδαιοι σαμαρειταισ 10 [c] πιειν 11 εκεινη: [c] η γυνη

34 *om το πνευμ. 36 ο δε απειθ. | μενει επ αυτ. IV, 1 εγνω ο κυριοσ οτι | η: *om | ιωανησ 3 *om παλιν 4 σαμαρειασ 5 σαμαρειασ 6 ουτω 7 om τισ | σαμαρειασ | *πειν, **πιειν (8 απελυθεισαν [bent] negante Maio) 9 λεγει ουν | σαμαρειτισ | *πειν, **πιειν | σαμαρειτιδοσ | ουσησ: add ου γαρ συνχρωνται ιουδαιοι σαμαρειταισ 10 *πειν, **πιειν 11 om εκεινη

34 διδωσιν ο θεοσ 36 ο δε απειθων | μενει επ αυτον IV, 1 εγνω ο κυριοσ οτι 4 σαμαρειασ 5 ς[e] σιχαρ | om τω pr 6 ωσει εκτη 7 om τισ | σαμαρειασ | πιειν 9 λεγει ουν | σαμαρειτισ | πιειν | ουσησ γυν. σαμαρειτιδοσ; ου γαρ συγχρωνται ιουδαιοι σαμαρειταισ 10 πιειν 11 εκεινη: η γυνη

κύριε, οὔτε ἄντλημα ἔχεισ καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶν βαθύ· πόθεν
ἔχεισ τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; 12 μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸσ ἡμῶν
ἰακώβ, ὅστισ ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ; αὐτὸσ καὶ ἐξ αὐτοῦ ἔπιεν
καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ. 13 ἀπεκρίθη ἰησοῦσ
καὶ εἶπεν αὐτῇ· πᾶσ ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατοσ τούτου διψήσει
πάλιν· 14 ὁ δὲ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατοσ οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ
διψήσει εἰσ τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ ἐγὼ δώσω γενήσεται ἐν
αὐτῷ πηγὴ ὕδατοσ ἁλλομένου εἰσ ζωὴν αἰώνιον. 15 λέγει πρὸσ
αὐτὸν ἡ γυνή· κύριε, δόσ μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ μη-
δὲ διέρχωμαι ὧδε ἀντλεῖν. 16 λέγει αὐτῇ ἰησοῦσ· ὕπαγε φώνησον
τὸν ἄνδρα σου καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε. 17 ἀπεκρίθη ἡ γυνή· ἄνδρα οὐκ
ἔχω. λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦσ· καλῶσ εἶπεσ ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχεισ·
18 πέντε γὰρ ἄνδρασ ἔσχεσ, καὶ νῦν ὃν ἔχεισ οὐκ ἔστιν σου
ἀνήρ· τοῦτο ἀληθῶσ εἴρηκασ. 19 λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· θεωρῶ ὅτι
προφήτησ εἶ σύ· 20 οἱ πατέρεσ ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ προσ-
εκύνησαν, καὶ ὑμεῖσ λέγετε ὅτι ἐν ἱεροσολύμοισ ἐστὶν ὅπου
προσκυνεῖν δεῖ. 21 λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦσ· πίστευέ μοι, γύναι, ὅτι
ἔρχεται ὥρα ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν ἱεροσολύμοισ
προσκυνήσετε τῷ πατρί. 22 ὑμεῖσ προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε,
ἡμεῖσ προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν, ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν ἰουδαίων
ἐστίν· 23 ἀλλὰ ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσ-
κυνηταὶ προσκυνήσουσιν τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ·
καὶ γὰρ ὁ πατηρ τοιούτουσ ζητεῖ τοὺσ προσκυνοῦντασ αὐτῷ.

---

12 μειζων c: *-ζον | αυτοσ και: c και αυτοσ 14 ο δε πινων: c οσ δ αν πιη 15 c μηδε ερχομαι ενθαδε αντλ. 16 c ο ιησουσ 17 η γυνη: c add και ειπεν 19 η γυνη: c add κυριε 23 αυτω: c αυτον

11 ποθεν ουν 12 οστισ: οσ | αυτ. και: και αυτ. 14 οσ δ αν πιη εκ | om εγω sec | δωσω sec: add αυτω 15 διερχομαι ενθαδε αντλ. 16 om ιησουσ | σου τον ανδρ. 17 η γυνη: add και ειπεν αυτω | ουκ εχω ανδρα | **ειπασ | εχεισ: εχω 18 αληθεσ 19 κυριε θεωρω 20 εστιν: add ο τοποσ 23 τουσ προσκ. αυτον

11 ποθεν ουν 12 οστισ: οσ | αυτ. και: και αυτ. 13 ο ιησουσ 14 οσ δ αν πιη εκ | διψηση | om εγω sec | δωσω sec: add αυτω 15 μηδε ερχωμαι ενθαδε αντλ. 16 ο ιησουσ 17 η γυνη: add και ειπεν | ουκ εχω ανδρ. | ειπασ οτ. α. ο. εχω 18 αληθεσ 19 κυριε θεωρω 20 εν τουτ. τ. ορει | εστ. ο τοποσ οπ. δει προσκ. 21 γυναι πιστευσον μοι 23 αλλ ερχ. | τ. προσκυ. αυτον

24 πνεῦμα ὁ θεόσ, καὶ τοὺσ προσκυνοῦντασ ἐν πνεύματι ἀλη-
θείασ προσκυνεῖν δεῖ. 25 λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· οἶδα ὅτι μεσσίασ
ἔρχεται, ὁ λεγόμενοσ χριστόσ· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνοσ, ἀναγγέλλει
ἡμῖν ἅπαντα. 26 λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦσ· ἐγώ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι.
27 καὶ ἐν τούτῳ ἐπῆλθαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμαζον ὅτι
μετὰ γυναικὸσ ἐλάλει· οὐδεὶσ μέντοι εἶπεν αὐτῷ· τί ζητεῖσ, ἢ
τί λαλεῖσ μετ᾽ αὐτῆσ; 28 ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆσ ἡ γυνὴ
καὶ ἀπῆλθεν εἰσ τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖσ ἀνθρώποισ· 29 δεῦτε
ἴδετε ἄνθρωπον ὃσ εἶπέ μοι πάντα ἃ ἐποίησα· μήτι οὗτόσ ἐστιν
ὁ χριστόσ; 30 ἐξῆλθον οὖν ἐκ τῆσ πόλεωσ, καὶ ἤρχοντο πρὸσ
αὐτόν. 31 ἐν τῷ μεταξὺ ἠρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ λέγοντεσ·
ῥαββεί, φάγε. 32 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· ἐγὼ βρῶσιν ἔχω φαγεῖν ἣν
ὑμεῖσ οὐκ οἴδατε. 33 λέγουσιν οἱ μαθηταὶ πρὸσ ἀλλήλουσ· μή
τισ ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν; 34 λέγει αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· ἐμὸν βρῶμά
ἐστιν ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντόσ με καὶ τελειώσω αὐ-
τοῦ τὸ ἔργον. 35 οὐχ ὑμεῖσ λέγετε ὅτι ἔτι τετράμηνόσ ἐστιν καὶ
ο θερισμὸσ ἔρχεται; ἰδού, λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺσ ὀφθαλμοὺσ
ὑμῶν καὶ θεάσασθε τὰσ χώρασ, ὅτι λευκαί εἰσιν πρὸσ θερισμόν.
ἤδη 36 ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει καὶ συνάγει καρπὸν εἰσ ζωὴν
αἰώνιον, ἵνα καὶ ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων. 37 ἐν γὰρ
τούτῳ ὁ λόγοσ ἐστὶν ἀληθινόσ, ὅτι ἄλλοσ ἐστὶν ὁ σπείρων καὶ
ἄλλοσ ὁ θερίζων. 38 ἐγὼ ἀπέσταλκα ὑμᾶσ θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖσ
κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασιν, καὶ ὑμεῖσ εἰσ τὸν κόπον
αὐτῶν εἰσεληλύθατε. 39 ἐκ δὲ τῆσ πόλεωσ ἐκείνησ πολλοὶ ἐπί-
στευσαν τῶν σαμαριτῶν διὰ τὸν λόγον τῆσ γυναικὸσ μαρτυ-

---

24 [c] προσκυνουντ. αυτον εν πνευμ. και αληθεια δει προσκυν. 25 [c] οιδαμεν | [c] αναγγελει 27 [c] επι τουτω | [c] ηλθον 29 [c] ειπεν 33 [c] ελεγον ουν οι 35 ηδη: *nec ante nec post interpunxit; [c] vero post θερισμ. punctum addidit 39 [c] επιστευσαν εισ αυτον

24 τ. προσκ. αυτον εν πν. και αληθεια δει προσκ. 25 αναγγελει 27 επι τουτω ηλθαν | om αυτου [bent 2]? | om αυτω 30 om ουν 33 ελεγον ουν 34 ποιησω 36 om και sec 38 απεστειλα 39 επιστ. εισ αυτον | σαμαρειτων

24 τ. προσκυ. αυτον εν πν. και αληθεια δει προσκ. 25 αναγγελει | παντα 27 επι τουτω ηλθον | εθαυμασαν | om αυτω 29 παντα οσα 31 εν δε τω | ραββι 33 ελεγον ουν 35 τετραμηνον | ηδη cum θερισμον conjg 36 και ο θεριζων 38 απεστειλα 39 επιστευσ. εισ αυτον | σαμαρειτων

ρούσης ὅτι εἶπέ μοι πάντα ἃ ἐποίησα. [40] ὡς οὖν ἦλθον πρὸς
αὐτὸν οἱ σαμαρῖται, ἠρώτων αὐτὸν μεῖναι παρ' αὐτοῖς· καὶ
ἔμεινεν παρ' αὐτοῖς ἡμέρας δύο. [41] καὶ πολλῷ πλείους ἐπίστευ-
σαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ, [42] καὶ ἔλεγον τῇ γυναικὶ ὅτι οὐκέτι
διὰ τὴν σὴν μαρτυρίαν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν
παρ' αὐτοῦ, καὶ οἴδαμεν ὅτι ἀληθῶς οὗτός ἐστιν ὁ σωτὴρ τοῦ
κόσμου.

[43] Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν γαλι-
λαίαν. [44] αὐτὸς γὰρ ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν ὅτι προφήτης ἐν τῇ
ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει. [45] ὡς οὖν ἦλθεν εἰς τὴν γαλιλαίαν,
ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ γαλιλαῖοι, ἑωρακότες πάντα ἃ ἐποίησεν ἐν
ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἐληλύθεισαν εἰς τὴν
ἑορτήν. [46] ἦλθαν οὖν πάλιν εἰς τὴν κανὰν τῆς γαλιλαίας, ὅπου
ἐποίησαν τὸ ὕδωρ οἶνον. ἦν δέ τις βασιλικός, οὗ ὁ υἱὸς ἠσθέ-
νει, ἐν καφαρναοὺμ [47] ἀκούσας ὅτι ὁ ἰησοῦς ἥκει ἐκ τῆς ἰου-
δαίας εἰς τὴν γαλιλαίαν. ἦλθεν οὖν πρὸς αὐτόν, καὶ ἠρώτα
ἵνα καταβῇ καὶ ἰάσηται αὐτοῦ τὸν υἱόν· ἤμελλε γὰρ ἀποθνή-
σκειν. [48] εἶπεν οὖν ὁ ἰησοῦς πρὸς αὐτόν· ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ
τέρατα ἴδητε, οὐ μὴ πιστεύσητε. [49] λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασι-
λικός· κύριε, κατάβηθι πρὶν ἀποθανεῖν τὸν παῖδά μου. [50] λέγει
αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· πορεύου· ὁ υἱός σου ζῇ. ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρω-
πος τῷ λόγῳ τοῦ ἰησοῦ, καὶ ἐπορεύετο. [51] ἤδη δὲ αὐτοῦ κατα-

---

39 [c] ειπεν 42 [c] τη τε γυναικι ελεγον | μαρτυριαν: [c] λαλιαν 45 ως: [c] οτε | εδεξ. αυτ. οι γαλιλαιοι [c]: *nil nisi οι (a γαλιλαιαν ad γαλιλαιοι aberravit) | [c] παντα εωρ. οσα 46 [c] χανα | [c] εποιησεν 47 [c] ουτος ακουσας | ηλθ. ουν: [c] απηλθεν | [c] ημελλεν 50 τ. ιησου: [c] add ον ειπεν αυτω

40 ως ηλθ. ουν (sic * ex ως ουν συνηλθ. teste Maio) | σαμαρειται | εμεινεν εκει δυο ημερας 42 τη τε γυναικι ελεγον | δια την λαλιαν σου | om παρ αυτου | ουτος εστ. αληθ. 45 οτε ουν | παντα εωρακ. οσα | ηλθον 46 ηλθεν | εν χανα | εποιησεν | και ην τις 47 ουτος ακουσας | om ὁ | ηλθ. ουν: απηλθεν 49 το παιδιον μου 50 τ. λογῳ ον ειπεν αυτω ο ιησους

39 παντα οσα 40 σαμαρειται | εμεινεν εκει δυο ημερας 42 τη τε γυναικι ελεγον | μαρτυριαν: λαλιαν | om παρ αυτου | ουτος εστ. αληθ. | κοσμου: add ο χριστος 43 εκειθεν: add και απηλθεν 44 ο ιησους 45 οτε ουν | παντα εωρακοτες | ηλθον 46 ηλθεν ουν ο ιησους παλ. | χανα | εποιησεν | και ην τις | καπερναουμ 47 ουτος ακουσας | om ὁ | ηλθ. ουν: απηλθε | ηρωτα αυτον 49 το παιδιον μου 50 και επιστευσεν | τ. λογ. ω ειπεν αυτω ιησους

βαίνοντοσ, οἱ δοῦλοι ὑπήντησαν αὐτῷ καὶ ἤγγειλαν ὅτι ὁ παῖσ
αυτοῦ ζῇ. 52 ἐπύθετο οὖν τὴν ὥραν παρ᾽ αὐτῶν, ἐν ᾗ κομψότε-
ρον ἔσχεν· καὶ εἶπον αὐτῷ ὅτι ἐχθὲσ ὥραν ἑβδόμην ἀφῆκεν
αὐτὸν ὁ πυρετόσ. 53 ἔγνω οὖν ὁ πατὴρ ὅτι ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐν ᾗ
εἶπεν αὐτῷ· ὁ υἱόσ σου ζῇ· καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸσ καὶ ἡ οἰκία
αὐτοῦ ὅλη. 54 τοῦτο πάλιν δεύτερον ἐποίησεν σημεῖον ὁ ἰησοῦσ,
ἐλθὼν ἐκ τῆσ ἰουδαίασ εἰσ τὴν γαλιλαίαν.

V.

1 Μετὰ ταῦτα ἦν ἡ ἑορτὴ τῶν ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη ὁ ἰη-
σοῦσ εἰσ ἱεροσόλυμα. 2 ἔστιν δὲ ἐν τοῖσ ἱεροσολύμοισ προβατικὴ
κολυμβήθρα, τὸ λεγόμενον ἑβραϊστὶ βηθζαθά, πέντε στοὰσ ἔ-
χουσα. 3 ἐν ταύταισ κατέκειτο πλῆθοσ τῶν ἀσθενούντων, τυ-
φλῶν, χωλῶν, ξηρῶν. 5 ἦν δέ τισ ἄνθρωποσ τριάκοντα καὶ ὀκτὼ
ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ αὐτοῦ. 6 τοῦτον ἰδὼν ὁ ἰησοῦσ ἀνα-
κείμενον, καὶ γνοὺσ ὅτι πολυν χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ· θέλεισ
ὑγιὴσ γενέσθαι; 7 ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν· κύριε, ἄνθρωπον
οὐκ ἔχω ἵνα, ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ, βάλῃ με εἰσ τὴν κολυμ-
βήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγώ, ἄλλοσ πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει.
8 λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ· ἔγειρε, ἆρον τὸν κράβακτόν σου καὶ
περιπάτει. 9 ἐγένετο ὑγιὴσ ὁ ἄνθρωποσ, καὶ ἠγέρθη καὶ ἦρε
τὸν κράβακτον αὐτοῦ, καὶ περιεπάτει. ἦν δὲ σάββατον ἐν

---

53 ᶜ εν εκεινη | αυτω: ᶜ add ο ιησουσ V, 2 ᶜ εν τη προβατικη | ᶜ η επιλεγομενη 6 ᶜ κατακειμενον 9 ᶜ και ευθεωσ εγενετο | ᶜ κραβαττον (v. 8. non correxit.

51 οι δουλ. αυτου υπηντ. αυτω (om κ. ηγγειλ.) λεγοντεσ 52 την ωρ. εκεινην) om παρ αυτ. | ειπον ουν | **χθεσ | αυτον: *om ben, suppl αυτην 53 ειπ. αυτω: add ο ιησουσ 54 τουτο δε πα. δευ. σημ. εποι. V, 1 om ἡ | om ὁ 2 επι τη προβατικη | η επιλεγομενη | βηθσαϊδα 5 ανθρωποσ εχει | om και 6 κατακειμενον | πολυν ηδη 7 προ: *προσ 8 *κραβαττον, **κραββατον. Item vv sqq 9 και ευθεωσ εγενετο | om και ηγερθη

51 οι δουλ. αυτου απηντησαν αυτω κ. απηγγειλαν λεγοντεσ | αυτου: σου 52 παρ αυτου την ωραν | χθεσ 53 εν εκεινη | ειπεν αυτω ο ιησουσ οτι ο 54 σημ. εποι. V, 1 om ἡ 2 επι τη προβατικη | ς^e 1633 κολυμβήθρᾳ | η επιλεγομενη | βηθεσδα 3 πληθοσ πολυ | ξηρων: add εκδεχομενων την του υδατοσ κινησιν | 4 αγγελοσ γαρ κατα καιρον κατεβαινεν εν τη κολυμβηθρα και εταρασσε το υδωρ· ο ουν πρωτοσ εμβασ μετα την ταραχην του υδατοσ υγιησ εγινετο, ω δηποτε κατειχετο νοσηματι 5 ανθρωπ. εκει | om και | om αυτου 6 κατακειμενον | πολυν ηδη 7 βαλλη 8 εγειραι | κραββατον 9 και ευθεωσ εγενετο | om κ. ηγερθη | κραββατον

ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. 10 ἔλεγον οὖν οἱ ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ·
σάββατόν ἐστιν, καὶ οὐκ ἔξεστίν σοι ἆραι τὸν κράβακτόν σου.
11 ὁ δὲ ἀπεκρίνατο αὐτοῖσ· ὁ ποιήσασ με ὑγιῆν, ἐκεῖνόσ μοι
εἶπεν ἆραι τὸν κράβακτον καὶ περιπατεῖν. 12 ἠρώτησαν αὐτόν·
τίσ ἐστιν ὁ ἄνθρωποσ ὁ εἰπών σοι ἆραι καὶ περιπατεῖν; 13 ὁ δὲ
ἰαθεὶσ οὐκ ᾔδει τίσ ἐστιν· ὁ γὰρ ἰησοῦσ ἔνευσεν, ὄχλου ὄντοσ
ἐν τῷ μέσῳ. 14 μετὰ ταῦτα εὑρίσκει ὁ ἰησοῦσ τὸν τεθεραπευμέ-
νον ἐν τῷ ἱερῷ καὶ λέγει αὐτῷ· ἴδε ὑγιὴσ γέγονασ· μηκέτι ἁ-
μάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρον τί σοι γένηται. 15 ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωποσ
καὶ εἶπεν τοῖσ ἰουδαίοισ ὅτι ἰησοῦσ ἐστὶν ὁ ποιήσασ αὐτὸν
ὑγιῆ. 16 καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον οἱ ἰουδαῖοι τὸν ἰησοῦν, ὅτι ταῦτα
ἐποίει ἐν σαββάτῳ. 17 ὁ δὲ ἀπεκρίνετο αὐτοῖσ· ὁ πατήρ μου
ἕωσ ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργάζομαι. 18 διὰ τοῦτο μᾶλλον ἐζή-
τουν αὐτὸν οἱ ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυε τὸ σάβ-
βατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγε τὸν θεόν, ἴσον ἑαυτὸν
ποιῶν τῷ θεῷ. 19 ἔλεγεν οὖν αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
οὐ δύναται ὁ υἱὸσ ποιεῖν ἀφ᾽ ἑαυτοῦ οὐδέν, ἂν μή τι βλέπῃ
τὸν πατέρα ποιοῦντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνοσ ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸσ
ποιεῖ ὁμοίωσ. 20 ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ τὸν υἱόν, καὶ πάντα δείκνυ-
σιν αὐτῷ ἃ αὐτὸσ ποιεῖ· καὶ μείζονα τούτων ἔργα δείξει αὐτῷ,
ἵνα ὑμεῖσ θαυμάζετε. 21 ὡσ γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺσ νεκροὺσ
καὶ ζωοποιεῖ, οὕτωσ καὶ ὁ υἱὸσ οὓσ θέλει ζωοποιεῖ. 22 οὐδὲ γὰρ

---

11 c απεκριθη | c υγιη | c αρον τ. κραβαττον σου κ. περιπατει 12 c αρον itemque vdtr περιπατει 13 c εξενευσεν | μεσω: c τοπω 14 c ευρισκ. αυτον ο ιησουσ εν 15 c απηλθεν ουν 17 απεκρινετο: intactum mansit 19 c απεκρινατο ουν ο ιησουσ και ελεγεν αυτοισ αμην αμην

10 om σου 11 οσ δε απεκριθη αυτ. | υγιη | αρον τ. κρ. σου κ. περιπατει 12 αρον κ. περιπατει 13 εξενευσεν | μεσω: τοπω 14 ευρισκει αυτον ιησουσ εν | λεγει: ειπεν | σοι τι 15 ειπεν: ανηγγειλεν 17 απεκρειvατο 18 δια τουτ. ουν 19 απεκρινατο ουν και ελεγεν αυτοισ αμην αμην | ομοιωσ ποιει 20 δειξει αυτω εργα | θαυμαζητε 21 ωσπερ

10 om και | κραββατον | om σου 11 om ο δε | απεκριθη | υγιη | αρον τ. κραββατον σου κ. περιπατει 12 ηρωτ. ουν | αρον τον κραββατον σου κ. περιπατει 13 εξενευσεν | μεσω: τοπω 14 ευρισκ. αυτον ο ιησουσ εν | λεγει: ειπεν 15 ειπεν: ανηγγειλε 16 τον ιησουν οι ιουδ. και εζητουν αυτον αποκτειναι 17 ο δε ιησουσ απεκρινατο 18 δια του. ουν 19 απεκρινατο ουν ο ιησουσ και ειπεν αυτοισ· αμην αμην | εαν μη τι | ομοι. ποι. 20 δειξει αυτω εργα | θαυμαζητε 21 ωσπερ

ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκεν τῷ
υἱῷ, [23] ἵνα πάντεσ τιμῶσι τὸν υἱὸν καθὼσ τιμῶσι τὸν πατέρα.
ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν.
[24] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων καὶ πι-
στεύων τῷ πέμψαντί με ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ εἰσ κρίσιν οὐκ
ἔρχεται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰσ τὴν ζωήν.
[25] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἔρχεται ὥρα ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσωσι
τῆσ φωνῆσ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ ἀκούσαντεσ ζήσουσιν. [26] ὡσ
γὰρ ὁ πατὴρ ζωὴν ἔχει ἐν ἑαυτῷ, οὕτωσ καὶ τῷ υἱῷ ἔδωκεν
ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ· [27] καὶ κρίσιν ἔδωκεν αὐτῷ ἐξουσίαν ποι-
εῖν, ὅτι υἱὸσ ἀνθρώπου ἐστίν. [28] μὴ θαυμάζετε τοῦτο, ὅτι ἔρχε-
ται ὥρα ἐν ᾗ πάντεσ οἱ ἐν τοῖσ μνημείοισ ἀκούσωσιν τῆσ φωνῆσ
αὐτοῦ, [29] καὶ ἐκπορεύσονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντεσ εἰσ ἀνά-
στασιν ζωῆσ, οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαντεσ εἰσ ἀνάστασιν κρίσεωσ.
[30] οὐ δύναμαι ποιεῖν ἐγὼ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐδέν· καθὼσ ἀκούω
κρίνω· ἡ κρίσισ ἡ ἐμὴ δικαία ἐστίν, ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ
ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντόσ με. [31] ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ
περὶ ἐμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία μου οὐκ ἔστιν ἀληθήσ· [32] ἄλλοσ
ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ οἴδατε ὅτι ἀληθήσ ἐστιν ἡ
μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. [33] ὑμεῖσ ἀπεστάλκατε πρὸσ
ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκε τῇ ἀληθείᾳ· [34] ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀν-
θρώπου τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω, ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖσ
σωθῆτε. [35] ἐκεῖνοσ ἦν ὁ λύχνοσ ὁ καιόμενοσ καὶ φαίνων, ὑμεῖσ
ἠθελήσατε ἀγαλλιαθῆναι πρὸσ ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ. [36] ἐγὼ
δὲ ἔχω μαρτυρίαν μείζω τοῦ ἰωάννου· τὰ γὰρ ἔργα ἃ δέδωκέν

---

25 ωρα: [c] add και νυν εστιν | [c] και οι ακουσ. 26 [c] ωσπερ γαρ | ουτωσ usq εν εαυτω [c]: *om 27 [c] και εξουσ. εδωκ. αυτ. κρισ. ποι. 30 [a] και η κρισισ 32 [c] οιδα 35 [c] υμεισ δε

25 ωρα: add και νυν εστιν | ακουσουσιν | οι ακουσαντεσ 26 ωσπερ | εχει ζωην 27 και εξουσ. εδω. αυτ. κρισ. ποι. 28 ακουσουσιν 29 om δε 30 εγω ποιειν | και η κρισισ 32 οιδα 33 ιωανην 35 υμεισ δε | αγαλλιασθηναι 36 την μαρτυριαν | μειζων | ιωανου

25 ωρα: add και νυν εστιν | ακουσονται | και οι ακουσ. ζησονται 26 ωσπερ | εχει ζωην | ουτ. εδωκε και τω υιω 27 κ. εξουσ. εδω. αυτ. και κρισ. ποι. 28 ακουσονται 30 εγω ποιειν | και η κρισισ | με: add πατροσ 32 οιδα 35 υμεισ δε | αγαλλιασθηναι 36 την μαρτυριαν | εδωκε

μοι ὁ πατὴρ ἵνα τελειώσω αὐτά, αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ποιῶ μαρ-
τυρεῖ περὶ ἐμοῦ, ὅτι ὁ πατὴρ ἐμὲ ἀπέσταλκεν. [37] καὶ ὁ πέμψασ
με πατήρ, ἐκεῖνοσ μεμαρτύρηκεν περὶ ἐμοῦ· οὔτε φωνὴν αὐτοῦ
πώποτε ἀκηκόατε, οὔτε εἶδοσ αὐτοῦ ἑωράκατε, [38] καὶ τὸν λό-
γον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ὑμῖν μένοντα, ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνοσ,
τούτῳ ὑμεῖσ οὐ πιστεύετε. [39] ἐραυνᾶτε τὰσ γραφάσ, ὅτι ὑμεῖσ
δοκεῖτε ἐν αὐταῖσ ζωὴν αἰώνιον ἔχειν, καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρ-
τυροῦσαι περὶ ἐμοῦ· [40] καὶ οὐ θέλετε ἐλθεῖν πρόσ με ἵνα ζωὴν
ἔχητε. [41] δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω, [42] ἀλλ᾽ ἔγνωκα
ὑμᾶσ, ὅτι οὐκ ἔχετε τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ ἐν ἑαυτοῖσ. [43] ἐγὼ
ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρόσ μου, καὶ οὐ λαμβάνετέ με·
ἐὰν ἄλλοσ ἔλθῃ τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖνον λήμψεσθε. [44] πῶσ
δύνασθε ὑμεῖσ πιστεῦσαι, δόξαν παρὰ ἀλλήλων λαμβάνοντεσ,
καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου θεοῦ οὐ ζητοῦντεσ; [45] μὴ
δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸσ τὸν πατέρα· ἔστιν ὁ
κατηγορῶν ὑμῶν μωϋσῆσ, εἰσ ὃν ὑμεῖσ ἠλπίκατε. [46] εἰ γὰρ
ἐπιστεύετε μωσεῖ, ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί· περὶ γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνοσ
γέγραφεν. [47] εἰ δὲ τοῖσ ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε, πῶσ
τοῖσ ἐμοῖσ ῥήμασιν πιστεύσετε;

VI.

[1] Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ ἰησοῦσ πέραν τῆσ θαλάσσησ τῆσ
γαλιλαίασ τῆσ τιβεριάδοσ· [2] ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺσ ὄχλοσ,
ὅτι ἑώρων τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει περὶ τῶν ἀσθενούντων. [3] καὶ ἀπ-
ῆλθεν εἰσ τὸ ὄροσ ἰησοῦσ, καὶ ἐκαθέζετο μετὰ τῶν μαθητῶν

---

42 *sic: ουκ εχετε τ. αγ. τ. θε. ουκ εχετε, [c] ουκ εχ. priore loco om 44 ζητουντεσ: [c] ζητιτε 46 [c] εγραψεν VI, 3 [c] ανηλθεν δε | [c] ο ιησουσ | [c] και εκι εκαθ.

36 εμε: με 39 **ερευνατε 42 αλλα | ουκ εχετε post θεου 43 ελθη εν τω 44 παρ αλληλ. | om θεου | ζητειτε 45 ο κατηγ. υμ. προσ τον πατερα 46 μωυσει | εγραψεν 47 πιστευετε VI, 2 οχλ. πολ. | οτι εθεωρουν | περι: επι 3 ανηλθεν δε | και εκει εκαθητο

36 α εγω ποιω | με 37 εκεινοσ: αυτοσ | ακηκο. πωποτ. 38 μενοντα εν υμιν 39 ερευνατε 42 ουκ εχετε post θεου 43 ελθη εν τω | λημψεσθε 44 ου ζητειτε 45 μωσησ 46 μωση | εγραψεν VI, 2 και ηκολ. αυτ. οχλ. πολ. | αυτου τα σημ. | περι: επι 3 ανηλθε δε | ο ιησουσ κ. εκει εκαθητο

αὐτοῦ. 4 ἦν δὲ ἐγγὺσ τὸ πάσχα ἡ ἑορτὴ τῶν ἰουδαίων. 5 ἐπάρασ
οὖν τοὺσ ὀφθαλμοὺσ ἰησοῦσ καὶ θεασάμενοσ ὅτι ὄχλοσ πολὺσ
ἔρχεται πρὸσ αὐτόν, λέγει πρὸσ φίλιππον· πόθεν ἀγοράσωμεν
ἄρτουσ, ἵνα οὗτοι φάγωσιν; 6 τοῦτο γὰρ ἔλεγεν πειράζων αὐ-
τόν· αὐτὸσ δὲ ᾔδει τί ἔμελλε ποιεῖν. 7 ἀποκρίνεται οὖν ὁ φίλιπ-
ποσ· διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν ἵνα ἕκαστοσ βραχύ
τι λάβῃ. 8 λέγει αὐτῷ εἷσ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἀνδρέασ ὁ
ἀδελφὸσ σίμωνοσ πέτρου· 9 ἔστιν παιδάριον ὧδε ὃ ἔχει πέντε
ἄρτουσ κριθίνουσ καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστιν εἰσ
τοσούτουσ; 10 εἶπεν ὁ ἰησοῦσ· ποιήσατε τοὺσ ἀνθρώπουσ ἀνα-
πεσεῖν. ἦν δὲ χόρτοσ πολὺσ ἐν τῷ τόπῳ. ἀνέπεσαν οὖν οἱ ἄν-
δρεσ τὸν ἀριθμὸν ὡσ τρισχίλιοι. 11 ἔλαβεν δὲ τοὺσ ἄρτουσ ὁ
ἰησοῦσ καὶ εὐχαρίστησεν καὶ ἔδωκεν τοῖσ ἀνακειμένοισ· ὁμοίωσ
καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων ὅσον ἤθελον. 12 ὡσ δὲ ἐνεπλήσθησαν, λέγει
τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα κλάσ-
ματα, ἵνα μή τι ἀπόληται. 13 συνήγαγον οὖν, καὶ ἐγέμισαν
δώδεκα κοφίνουσ κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν κριθίνων,
ἃ ἐπερίσσευσεν τοῖσ βεβρωκόσιν. 14 οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντεσ ὃ
ἐποίησεν σημεῖον, ἔλεγον· οὗτόσ ἐστιν ἀληθῶσ ὁ προφήτησ ὁ
εἰσ τὸν κόσμον ἐρχόμενοσ. 15 ἰησοῦσ οὖν γνοὺσ ὅτι μέλλουσιν
ἔρχεσθαι καὶ ἁρπάζειν αὐτὸν καὶ ἀναδεικνύναι βασιλέα, φεύγει
πάλιν εἰσ τὸ ὄροσ μόνοσ αὐτόσ.

---

5 [c] ο ιησουσ 6 γαρ: [c] δε | [c] αυτοσ γαρ | [c] εμελλεν 7 αποκριν. ουν: [ca] απεκριθη αυτω, [cb] απεκρ. ουν (ut [vdtr]) αυτω 10 χορτοσ [c]: *τοποσ | [c] πεντακισχιλιοι 11 [c] ελαβεν ουν | εδωκεν: [c] add τοισ μαθηταισ οι δε μαθηται 15 [c] αρπαζειν αυτ. ινα ποιησωσιν βασ. ανεχωρησεν παλ.

5 ο ιησουσ | πολ. οχλ. | φαγωσ. ουτοι 6 τουτο δε | αυτοσ γαρ 7 απεκριθη αυτω φιλιπποσ | αρκουσιν αυτοισ | om τι 9 οσ εχει 10 πεντακισχειλιοι 11 ελαβεν ουν | και ευχαριστησασ διεδωκεν 12 περισσευοντα 13 επερισσευσαν 14 α εποι. σημεια ελ. οτι | ο ερχ. εισ τ. κο. 15 και αναδειχν.: ινα ποιησωσι | φευγει: ανεχωρησε | αυτοσ μονοσ

5 ο ιησ. τουσ οφθ. | πολ. οχλ. | πρ. τον φιλ. | αγορασομεν | φαγ. ουτοι 6 τουτο δε | αυτοσ γαρ 7 απεκριθη αυτω φιλιπποσ | αρκουσιν αυτοισ | εκαστ. αυτων 9 εν ωδε 10 ειπε δε | ανεπεσον ουν | ωσει πεντακισχιλ. 11 κ. ευχαριστησασ διεδωκε τοισ μαθηταισ, οι δε μαθηται τοισ 14 σημειον: add ο ιησουσ | ελεγ. οτι ουτοσ | ο ερχ. εισ τ. κο. 15 και αναδειχν.: ινα ποιησωσιν αυτον | ανεχωρησε παλιν | αυτοσ μονοσ

16 Ὡσ δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ
τὴν θάλασσαν, 17 καὶ ἐμβάντεσ εἰσ πλοῖον ἔρχονται πέραν τῆσ
θαλάσσησ εἰσ καφαρναούμ. κατέλαβεν δὲ αὐτοὺσ ἡ σκοτία,
καὶ οὔπω ἐληλύθει ἰησοῦσ πρὸσ αὐτούσ, 18 ἥ τε θάλασσα ἀνέ-
μου μεγάλου πνέοντοσ διηγείρετο. 19 ἐληλακότεσ οὖν ὡσ στάδια
εἰκοσιπέντε ἢ τριάκοντα, θεωροῦσιν τὸν ἰησοῦν περιπατοῦντα
ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ καὶ ἐγγὺσ τοῦ πλοίου γινόμενον, καὶ ἐφοβή-
θησαν. 20 καὶ λέγει αὐτοῖσ· ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. 21 ἦλθον οὖν
λαβεῖν αὐτὸν εἰσ τὸ πλοῖον, καὶ εὐθέωσ τὸ πλοῖον ἐγένετο ἐπὶ
τὴν γῆν εἰσ ἣν ὑπήντησεν.

22 Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλοσ ὁ ἑστὼσ πέραν τῆσ θαλάσσησ εἶδεν
ὅτι πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ ἐκεῖνο εἰσ ὃ ἐνέβησαν οἱ
μαθηταὶ τοῦ ἰησοῦ, καὶ ὅτι οὐ συνεληλύθει αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ εἰσ
τὸ πλοῖον, ἀλλὰ μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 23 ἐπελθόντων οὖν τῶν
πλοίων ἐκ τιβεριάδοσ, ἐγγὺσ οὔσησ ὅπου καὶ ἔφαγον ἄρτον εὐ-
χαριστήσαντοσ τοῦ κυρίου, 24 καὶ ἰδόντεσ ὅτι οὐκ ἦν ἐκεῖ ὁ ἰη-
σοῦσ οὐδὲ οἱ μαθηταί, ἀνέβησαν εἰσ τὸ πλοῖον καὶ ἦλθον εἰσ
καφαρναούμ, ζητοῦντεσ τὸν ἰησοῦν. 25 καὶ εὑρόντεσ αὐτὸν πέ-

---

19 [a] vel [b] σταδιουσ 21 [c] επι τησ γησ ε. η. υπηγον 22 εκεινο (cod ενκεινο, ν notato) εισ ο ενεβ. οι μα. τ. ιησου: [c] εν, improbatis reliquis | συνεληλ. αυτοισ: [c] συνεισηλθεν τοισ μαθηταισ αυτου | πλοιον: cod πλοιαν notato ο super α | οι μα. αυτ.: [b] add απηλθον 23 ουσησ: [c] του τοπου | και: [c] om 24 κ. ιδοντεσ etc: [c] οτε ουν ιδεν ο οχλοσ οτι ιησουσ ουκ εστιν εκει ουδ. οι μα. αυτου ενεβησαν αυτοι εισ τα πλοιαρια

17 ηρχοντο | και σκοτια ηδη εγεγονει κ. ουπ. πρ. αυτ. εληλ. ο ιησ. 18 διεγειρετο 19 σταδιουσ 20 ο δε λεγει 21 ηλθον: ηθελον | εγενετ. το πλοι. επι τησ γησ ε. η. υπηγον 22 εστηκωσ | *περα | ειδον | ει μη εν και οτι ου συνεισηλθεν τοισ μαθηταισ αυτου ο ιησ. | οι μα. αυτ. απηλθον 23 επελθοντων etc: αλλα ηλθεν πλοια εκ τησ τιβερ. εγγ. του τοπου οπου εφαγον τον αρτ. 24 οτε ουν ειδεν ο οχλοσ οτι ιησουσ ουκ εστιν εκει ουδ. οι μα. αυτου ενεβησαν αυτοι εισ τα πλοιαρια

17 εισ το πλοιον ηρχοντο | καπερναουμ | και σκοτια ηδη εγεγονει κ. ουκ εληλυθ. πρ. αυτ. ο ιησουσ 19 σταδιουσ 20 ο δε λεγει 21 ηλθον: ηθελον | επι τησ γησ ε. η. υπηγον 22 εστηκωσ | ιδων | ει μη εν εκεινο εισ ο ενεβ. οι μα. αυτου | ου συνεισηλθε τοισ μαθηταισ αυτου ο ιησ. εισ το πλοιαριον | αυτου: add απηλθον 23 αλλα δε ηλθε πλοιαρια εκ τιβερ. εγγ. του τοπου οπου εφαγ. τον αρτ. 24 οτε ουν ειδεν ο οχλοσ οτι ιησουσ ουκ εστιν εκει ουδ. οι μα. αυτου, ενεβησ. και αυτοι εισ τα πλοια | καπερναουμ

ραν τῆσ θαλάσσησ εἶπον αὐτῷ· ῥαββεί, πότε ὧδε ἦλθεσ; 26 ἀπ-
εκρίθη αὐτοῖσ ἰησοῦσ καὶ εἶπεν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ
με οὐχ ὅτι εἴδετε σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων καὶ
ἐχορτάσθητε. 27 ἐργάζεσθε βρῶσιν μὴ τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ
τὴν μένουσαν εἰσ ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου δίδωσιν
ὑμῖν· τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν, ὁ θεόσ. 28 εἶπον οὖν πρὸσ
αὐτόν· τί ποιῶμεν ἵν' ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ; 29 ἀπεκρίθη
ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· τοῦτό ἐστιν τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ, ἵνα
πιστεύητε εἰσ ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνοσ. 30 εἶπον οὖν αὐτῷ· τί ποι-
εῖσ σημεῖον σύ, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμέν σοι; τί ἐργάζῃ;
31 οἱ πατέρεσ ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθώσ ἐστιν
γεγραμμένον· [ἄρτον] ἐκ τοῦ οὐρανοῦ δέδωκεν αὐτοῖσ φαγεῖν.
32 εἶπεν οὖν αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μωϋσῆσ
δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλ' ὁ πατήρ μου
δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν. 33 ὁ γὰρ
ἄρτοσ ὁ τοῦ θεοῦ ἐστὶν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ζωὴν
διδοὺσ τῷ κόσμῳ. 34 εἶπον οὖν πρὸσ αὐτόν· πάντοτε, κύριε, δὸσ
ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον. 35 εἶπεν οὖν αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· ἐγώ εἰμι
ὁ ἄρτοσ τῆσ ζωῆσ· ὁ ἐρχόμενοσ πρὸσ ἐμὲ οὐ μὴ πεινάσῃ, καὶ ὁ
πιστεύων εἰσ ἐμὲ οὐ μὴ διψήσει πώποτε. 36 ἀλλ' εἶπον ὑμῖν ὅτι
καὶ ἑωράκατε καὶ οὐ πιστεύετε. 37 πᾶν ὃ δίδωσίν μοι ὁ πατὴρ
πρὸσ ἐμὲ ἥξει, καὶ τὸν ἐρχόμενον πρὸσ ἐμὲ οὐ μὴ ἐκβάλω,
38 ὅτι οὐ καταβέβηκα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἵνα ποιήσω τὸ θέλημα τὸ

---

26 ζητειτε με [c]: *om 27 εσφραγισεν [a]: *om 28 [c] ινα εργ. 31 αρτον [c]: *om 37 [c] εκβαλω εξω 38 ου: [c] om | ινα: [c] ουχ ινα

25 ηλθεσ: γεγονασ 26 ο ιησουσ | **ιδετε 27 εργαζ. μη την βρωσιν | αλλα την βρωσιν την μενουσαν | υμιν δωσει 28 ινα εργ. 29 ο ιησουσ 30 τι ουν ποιεισ συ σημ. 31 εδωκεν 32 εδωκεν 33 om ὁ sec 34 κυριε παντοτε 35 om ουν | **διψηση 36 εωρακ. με 37 τον ερχομ. προσ με | εκβαλω εξω 38 οτι καταβεβ. απο τ. ουρ. ουχ ινα ποιω

25 ραββι | ηλθεσ: γεγονασ 26 ο ιησουσ 27 εργαζ. μη την βρωσ. | αλλα την βρωσιν την μενουσαν | υμιν δωσει 28 ϛ ποιουμεν | ινα εργ. 29 ο ιησουσ | πιστευσητε 30 τι ουν ποι. συ σημ. 31 εδωκεν 32 μωσησ 33 om ὁ sec 34 κυριε παντοτε 35 ειπε δε | προσ με | διψηση 36 εωρακ. με 37 τον ερχ. πρ. με | εκβαλ. εξω 38 om ου | ουχ ινα ποιω

ἐμόν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντόσ με [. 39 τοῦτο δέ ἐστιν
τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντόσ με], ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέν μοι, μὴ
ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
40 τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ πατρόσ μου, ἵνα πᾶσ ὁ θεω-
ρῶν τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰσ αὐτὸν ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον, καὶ
ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 41 ἐγόγγυζον οὖν οἱ
ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν· ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτοσ ὁ καταβὰσ
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, 42 καὶ ἔλεγον· οὐχ οὗτόσ ἐστιν ἰησοῦσ ὁ υἱὸσ
ἰωσήφ, οὗ ἡμεῖσ οἴδαμεν καὶ τὸν πατέρα; πῶσ οὖν οὗτοσ λέ-
γει· ἐγὼ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα; 43 ἀπεκρίθη οὖν ἰησοῦσ
αὐτοῖσ καὶ εἶπεν· μὴ γογγύζετε μετ᾽ ἀλλήλων. 44 οὐδεὶσ δύνα-
ται ἐλθεῖν πρόσ με ἐὰν μὴ ὁ πατὴρ ὁ πέμψασ με ἑλκύσῃ αὐτόν,
κἀγὼ ἀναστήσω αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 45 ἔστι γεγραμμένον
ἐν τοῖσ προφήταισ· καὶ ἔσονται πάντεσ διδακτοὶ θεοῦ. πᾶσ ὁ
ἀκούσασ παρὰ τοῦ πατρὸσ καὶ μαθὼν ἔρχεται πρὸσ ἐμέ. 46 οὐχ
ὅτι τὸν πατέρα ἑώρακέν τισ εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ τοῦ πατρόσ, οὗ-
τοσ ἑώρακεν τὸν θεόν. 47 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ πιστεύων
ἔχει ζωὴν αἰώνιον. 48 ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτοσ τῆσ ζωῆσ. 49 οἱ πατέρεσ
ὑμῶν ἔφαγον τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ ἀπέθανον· 50 οὗτόσ
ἐστιν ὁ ἄρτοσ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων, ἵνα τισ ἐξ αὐτοῦ
φάγῃ καὶ μὴ ἀποθάνῃ. 51 ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτοσ ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐ-
ρανοῦ καταβάσ· ἐάν τισ φάγῃ ἐκ τοῦ ἐμοῦ ἄρτου, ζήσει εἰσ
τὸν αἰῶνα. ὁ ἄρτοσ ὃν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆσ τοῦ κόσμου ζωῆσ,

---

39 τουτο δε etc: *om, [ca] suppl, sed (a[cb]) rursus exstincta sunt 42 και τον πατερα: [c] τον πατερα και την μητερα 46 θεον: [c] πατερα 51 [c] και ο αρτοσ ον

39 om εν 40 om εν 42 ουχι | οιδ. τον πατερ. και την μητερα | ουν: νυν | om ουτοσ | οτι εκ του 43 om ουν | ιησ. και ειπ. αυτοισ | μετα 44 προσ εμε | εν τη 46 παρα θεου ουτ. εωρ. τ. πατερα 47 om οτι 49 εν τ. ερημ. το μανν. 50 μη αποθνησκη 51 εκ τουτου του αρτου ζησεται | και ο αρτ. δε ον εγ. δω. η σαρξ μ. εστ. υπ. τ. του κο. ζω.

39 τ. πεμψ. με πατροσ 40 τουτο δε | πατροσ μου: πεμψαντοσ με | om εν 42 οιδαμεν τον πατ. και την μητερα | λεγει ουτοσ | εγω εκ: οτι εκ 43 ο ιησουσ και ειπ. αυτοισ 44 και εγω 45 του θεου | πασ ουν | προσ με 46 τισ εωρακ. | παρα του θεου ουτ. εωρ. τ. πατερα 47 om οτι | ο πιστ. εισ εμε 51 εκ τουτου του αρτ. ζησεται | και ο αρτ. δε ον ε. δω. η σαρξ μ. εστ. ην εγω δωσω υπ. τ. τ. κο. ζωησ

ἡ σάρξ μου ἐστίν. 52 ἐμάχοντο οὖν πρὸσ ἀλλήλουσ οἱ ἰουδαῖοι
λέγοντεσ· πῶσ οὖν δύναται ἡμῖν οὗτοσ δοῦναι τὴν σάρκα φα-
γεῖν; 53 εἶπεν οὖν αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἂν
μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίητε τὸ
αἷμα αὐτοῦ, οὐκ ἔχετε ζωὴν αἰώνιον ἐν ἑαυτοῖσ. 54 ὁ τρώγων
μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον, κἀγὼ
ἀναστήσω αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 55 ἡ γὰρ σάρξ μου ἀληθῶσ
ἐστὶν βρῶσισ, καὶ τὸ αἷμά μοὺ ἀληθῶσ ἐστὶ ποτόν. 56 ὁ τρώγων
μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει κἀγὼ ἐν
αὐτῷ. 57 καθὼσ ἀπέστειλέν με ὁ ζῶν πατὴρ κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν
πατέρα, καὶ ὁ τρώγων με κἀκεῖνοσ ζήσει δι' ἐμέ. 58 ἔστιν ὁ ἄρ-
τοσ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων, οὐ καθὼσ οἱ πατέρεσ ἔφαγον
καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον ζήσει εἰσ τὸν αἰῶνα.
59 Ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδάσκων ἐν καφαρναούμ.
60 πολλοὶ οὖν ἀκούσαντεσ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπον· σκλη-
ρόσ ἐστιν ὁ λόγοσ οὗτοσ· τίσ δύναται αὐτοῦ ἀκούειν; 61 ἔγνω
οὖν ἰησοῦσ ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσιν περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· τοῦτο ὑμᾶσ σκανδαλίζει; 62 ἐὰν θεω-
ρῆτε ἀναβαίνοντα τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ὅπου ἦν τὸ πρότερον;
63 πνεῦμά ἐστιν τὸ ζωοποιοῦν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν· τὰ
ῥήματα ἃ ἐγὼ λελάληκα ὑμῖν, πνεῦμά ἐστιν καὶ ζωή. 64 ἀλλ'
ἐξ ὑμῶν εἰσίν τινεσ οἳ οὐ πιστεύουσιν. ᾔδει γὰρ ἀπ' ἀρχῆσ ὁ
σωτὴρ τίνεσ εἰσὶν οἱ πιστεύοντεσ, καὶ τίσ ἦν ὁ μέλλων αὐτὸν

---

55 ab αληθωσ priore ad posterius scriptor transiluit; c vero suppl αληθησ εστιν βρωσισ και το αιμα μου. Idem αληθησ pro αληθωσ reposuit, sed h. l. αληθωσ restitutum | ποτον: c ποσισ 58 εστιν: c ουτοσ εστ. | c καταβασ 61 c ιδωσ δε ο ιησουσ εν | c om και 62 c εαν ουν 63 c το πνευμα 64 τισ c: *om

52 om ουν sec | ουτοσ ημιν | σαρκα: add αυτου · 53 om ὁ | εαν μη | αυτου το αιμα | om αιωνιον 55 αληθησ bis | εστιν ποσισ 58 ουτοσ εστ. ο αρτ. ο εξ ουρ. καταβασ | εφαγ. οι πατερ. 61 ειδωσ δε ο ιησουσ | om και 62 εαν ουν | τ. υι. τ. ανθρ. αναβ. 63 το πνευμα | ζωη: add εστιν 64 εισιν εξ υμων | εξ αρχησ ο ιησουσ | οι μη πιστευοντ. κ. τισ εστιν ο παραδωσων αυτον

52 om ουν sec | ουτοσ ημιν 53 εαν μη | αυτου το αιμα | om αιωνιον 54 και εγω 55 εστι ποσισ 57 ζησεται 58 ουτοσ εστιν ο αρτ. | καταβασ | εφαγ. οι πατερ. υμων το μαννα | ζησεται 59 καπερναουμ 60 ουτοσ ο λογοσ 61 ειδωσ δε ο ιησουσ | om και 62 εαν ουν θε. τον υι. τ. α. αναβαιν. 63 το πνευμα | λαλω | ζωη: add εστιν 64 εισιν εξ υμ. τιν. | εξ αρχησ ο ιησουσ | οι μη πιστευ. κ. τισ εστιν ο παραδωσων αυτον

παραδιδόναι. [65] καὶ ἔλεγεν· διὰ τοῦτο εἴρηκα ὑμῖν ὅτι οὐδεὶσ
δύναται ἐλθεῖν πρὸσ ἐμέ, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον ἐκ τοῦ πατρόσ.
[66] ἐκ τούτου οὖν πολλοὶ τῶν μαθητῶν ἀπῆλθον εἰσ τὰ ὀπίσω,
καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν. [67] εἶπεν οὖν ὁ ἰησοῦσ τοῖσ
δώδεκα· μὴ καὶ ὑμεῖσ θέλετε ὑπάγειν; [68] ἀπεκρίθη αὐτῷ σίμων
πέτροσ· κύριε, πρὸσ τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα ζωῆσ αἰωνίου
ἔχεισ· [69] καὶ ἡμεῖσ πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ εἶ ὁ
ἅγιοσ τοῦ θεοῦ. [70] ἀπεκρίθη ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· οὐχὶ ἐγὼ
ὑμᾶσ ἐξελεξάμην δώδεκα, καὶ ἐξ ὑμῶν διάβολόσ ἐστιν; [71] ἔλε-
γεν δὲ ἰούδαν σίμωνοσ ἀπὸ καρυώτου· οὗτοσ γὰρ καὶ ἔμελλεν
αὐτὸν παραδιδόναι, εἷσ ὢν ἐκ τῶν δώδεκα.

VII.

[1] Μετὰ ταῦτα περιεπάτει ὁ ἰησοῦσ ἐν τῇ γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ
ἤθελεν ἐν τῇ ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ ἰουδαῖοι
ἀποκτεῖναι. [2] ἦν δὲ ἐγγὺσ ἡ ἑορτὴ τῶν ἰουδαίων ἡ σκηνοπηγία.
[3] εἶπον οὖν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ πρὸσ αὐτόν· μετάβηθι ἐντεῦθεν
καὶ ὕπαγε εἰσ τὴν ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταί σου θεωροῦσιν
τὰ ἔργα ἃ ποιεῖσ. [4] οὐδεὶσ γάρ τι ἐν κρυπτῷ ποιῶν ζητεῖ αὐτὸσ
ἐν παρρησίᾳ εἶναι· εἰ ταῦτα ποιεῖσ, φανέρωσον σεαυτὸν τῷ
κόσμῳ. [5] οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰσ αὐτόν. [6] λέ-
γει αὐτοῖσ ἰησοῦσ· ὁ καιρὸσ ὁ ἐμὸσ οὐ πάρεστιν· ὁ δὲ καιρὸσ
ὁ ὑμέτεροσ πάντοτέ ἐστιν ἕτοιμοσ. [7] ὁ κόσμοσ οὐ δύναται μι-

65 [c] δεδομενον αυτω 70 [c] τουσ δωδεκα | [c] και εισ εξ 71 [c] τον ιουδαν σιμ. ισκαριωτου VII, 1 [ca] και μετα, sed και rursus erasum 3 [c] θεωρησουσιν τα εργα σου α 6 [c] λεγ. ουν αυτοισ ο ιησουσ | [c] ουπω παρ. 7 ου δυνατ. ο κοσμ.

65 προσ με | δεδομενον αυτω 66 om ουν | εκ των μαθ. αυτου 70 απεκριθ. αυτοισ ο ιησουσ· ουκ εγ. υμ. τουσ δωδ. εξελ. | εισ διαβολοσ 71 τον ιουδαν σιμ. ισκαριωτου | om και | παραδιδ. αυτον | om ων VII, 1 και μετα | om ὁ 3 πρ. αυτ. οι αδ. αυτ. | *θεωρησουσιν, **-σωσιν | σου τα εργα 4 ποιει και ζητει αυτο | *παρησια 6 λεγει ουν αυτ. ο ιησ. | ουπω παρεστ. | παντοτ. παρεστιν ετ. 7 ου δυν. ο κοσμ.

65 προσ με | δεδομενον αυτω ε. τ. πατρ. μου 66 om ουν | πολλ. απηλθ. των μα. αυτου 68 απεκριθ. ουν 69 συ ει ο χριστοσ ο υιοσ του θε. του ζωντοσ 70 απεκριθη αυτοισ ο ιησουσ· ουκ ε. υ. τουσ δωδ. εξελ. | εισ διαβολ. 71 τον ιουδαν σιμ. ισκαριωτην | om και | ημελλεν VII, 1 και περιεπ. ο ιησ. μετα ταυτ. 3 πρ. αυτ. οι αδελφ. αυτ. | θεωρησωσι τα εργ. σου 4 εν κρυπτ. τι ποιει και ζητ. 6 λεγει ουν αυτ. ο ιησ. | ουπω παρ. 7 ου δυν. ο κοσμ.

σεῖν ὑμᾶσ, ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι μαρτυρῶ ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πο–
νηρά ἐστιν. 8 ὑμεῖσ ἀνάβητε εἰσ τὴν ἑορτὴν ταύτην· ἐγὼ οὐκ
ἀναβαίνω εἰσ τὴν ἑορτὴν ταύτην, ὅτι ἐμὸσ καιρὸσ οὔπω πε–
πλήρωται. 9 ταῦτα εἰπὼν αὐτὸσ ἔμεινεν ἐν τῇ γαλιλαίᾳ. 10 ὡσ
δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰσ τὴν ἑορτήν, τότε καὶ αὐτὸσ
ἀνέβη, οὐ φανερῶσ ἀλλ᾽ ἐν κρυπτῷ. 11 οἱ οὖν ἰουδαῖοι ἐζήτουν
αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ καὶ ἔλεγον· ποῦ ἐστὶν ἐκεῖνοσ; 12 καὶ γογ–
γυσμὸσ πολὺσ ἦν περὶ αὐτοῦ ἐν τῷ ὄχλῳ· οἱ μὲν ἔλεγον ὅτι
ἀγαθόσ ἐστιν· ἄλλοι ἔλεγον· οὔ, ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον. 13 οὐ–
δεὶσ μέντοι παρρησίᾳ περὶ αὐτοῦ ἐλάλει διὰ τὸν φόβον τῶν
ἰουδαίων.

14 Ἤδη δὲ τῆσ ἑορτῆσ μεσούσησ ἀνέβη ἰησοῦσ εἰσ τὸ ἱερὸν
καὶ ἐδίδασκεν. 15 ἐθαύμαζον οὖν οἱ ἰουδαῖοι λέγοντεσ· πῶσ οὗ–
τοσ γράμματα οἶδεν μὴ μεμαθηκώσ; 16 ἀπεκρίθη οὖν αὐτοῖσ
ἰησοῦσ καὶ εἶπεν· ἡ ἐμὴ διδαχὴ οὐκ ἔστιν ἐμὴ ἀλλὰ τοῦ πέμ–
ψαντόσ με· 17 ἐάν τισ θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται
περὶ τῆσ διδαχῆσ, πότερον ἐκ θεοῦ ἐστὶν ἢ ἐγὼ ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ
λαλῶ. 18 ὁ ἀφ᾽ ἑαυτοῦ λαλῶν τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ, καὶ ὁ
ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντοσ αὐτόν, οὗτοσ ἀληθήσ ἐστιν,
καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. 19 οὐ μωϋσῆσ δέδωκεν ὑμῖν τὸν
νόμον; καὶ οὐδεὶσ ἐξ ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον. τί με ζητεῖτε ἀπο–
κτεῖναι; 20 ἀπεκρίθη ὁ ὄχλοσ· δαιμόνιον ἔχεισ· τίσ σε ζητεῖ
ἀποκτεῖναι; 21 ἀπεκρίθη ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· ἓν ἔργον ἐ–
ποίησα, καὶ πάντεσ θαυμάζετε. 22 ὁ μωϋσῆσ δέδωκεν ὑμῖν τὴν
περιτομήν, οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ μωσέωσ ἐστίν, ἀλλ᾽ ὅτι ἐκ τῶν πα–

---

8 ταυτην pr: [ca] del, [cb] rest | [c] ο εμοσ 22 ο μωυσησ: [c] δια τουτο (sed nec ante nec post interpunxit) μωυσησ

7 οτι εγω μαρτ. περι αυτου 8 om ταυτην pr | ουκ: ουπω | ο εμοσ 9 ταυτα δε ειπ. αυτοισ εμ. 10 αλλα ωσ εν κρ. 12 περι αυτου ην πολ. εν τοισ οχλοισ | αλλοι δε 13 ελαλ. περι αυτ. 17 εκ του θεου 18 ο δε ζητων 19 εδωκεν 22 δια τουτο μωυσησ | *ουκ οτι | μωυσεωσ | om οτι sec

7 οτι εγω μαρτ. περι αυτου 8 ουπω αναβαιν. | ο καιρ. ο εμοσ 9 ταυτα δε | αυτοσ: αυτοισ 10 εισ τ. εορτ. post ανεβη | αλλ ωσ εν 12 περι αυτου ην εν τοισ οχλοισ | αλλοι δε 13 ελαλ. περι αυτ. 14 ο ιησουσ 15 και εθαυμαζ. οι 16 om ουν | ο ιησουσ 17 εκ του θεου 18 ο δε ζητων 19 μωσησ 20 απεκρ. ο οχλ. και ειπε 21 ο ιησουσ 22 δια τουτο μωσησ | μωσεωσ | om οτι sec

τέρων, καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε ἄνθρωπον. [23] εἰ περιτομὴν
λαμβάνει ἄνθρωποσ ἐν σαββάτῳ, ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμοσ ὁ μωϋ-
σέωσ, ἐμοὶ χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῆ ἐποίησα ἐν σαββά-
τῳ; [24] μὴ κρίνετε κατ᾽ ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνατε.
[25] ἔλεγον οὖν τινὲσ τῶν ἱεροσολυμειτῶν· οὐκ οὗτόσ ἐστιν ὃν ζη-
τοῦσιν ἀποκτεῖναι; [26] καὶ ἴδε παρρησίᾳ λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ
λέγουσιν. μήτι ἀληθῶσ ἔγνωσαν οἱ ἀρχιερεῖσ ὅτι οὗτόσ ἐστιν
ὁ χριστόσ; [27] ἀλλὰ τοῦτον οἴδαμεν πόθεν ἐστίν· ὁ χριστὸσ ὅταν
ἔρχεται, οὐδεὶσ γινώσκει αὐτὸν πόθεν ἐστίν. [28] ἔκραξεν ουν ὁ
ἰησοῦσ ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων καὶ λέγων· καὶ ἐμὲ οἴδατε, καὶ
οἴδατε πόθεν εἰμί· καὶ ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλὰ ἔστιν
ἀληθὴσ ὁ πέμψασ με, ὃν ὑμεῖσ οὐκ οἴδατε. [29] ἐγὼ δὲ οἶδα αὐ-
τόν, ὅτι παρ᾽ αὐτῷ εἰμί, κἀκεῖνόσ με ἀπέσταλκεν. [30] οἱ δὲ ἐ-
ζήτουν αὐτὸν πιάσαι, καὶ οὐδεὶσ ἐπέβαλεν ἐπ᾽ αὐτὸν τὴν χεῖρα,
ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. [31] πολλοὶ δὲ ἐπίστευσαν ἐκ τοῦ
ὄχλου εἰσ αὐτόν, καὶ ἔλεγον· ὁ χριστὸσ ὅταν ἔλθῃ, μὴ πλείονα
σημεῖα ποιήσει ὧν οὗτοσ ποιεῖ; [32] ἤκουσαν δὲ οἱ φαρισαῖοι τοῦ
ὄχλου γογγύζοντοσ ταῦτα περὶ αὐτοῦ, καὶ ἀπέστειλαν τοὺσ
ὑπηρέτασ οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ φαρισαῖοι ἵνα πιάσωσιν αὐτόν.
[33] εἶπεν οὖν ὁ ἰησοῦσ· ἔτι χρόνον μικρὸν μεθ᾽ ὑμῶν εἰμί, καὶ
ὑπάγω πρὸσ τὸν πέμψαντά με. [34] ζητήσετέ με, καὶ οὐχ εὑρή-
σετε, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖσ οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. [35] εἶπον οὖν

---

27 inter ο χριστ. et οταν ερχεται scripta haec sunt: οταν ελθη μη πλιονα σημια ποιησει η (cf v. 31), [c] delenda significavit 29 [c] παρ αυτου˙ 31 ποιει: [c] εποιησεν

22 om εν 23 ο ανθρωποσ | om ὁ sec 24 κρινατε: κρινετε 25 τινεσ εκ των | ουκ: ουχ 26 μηποτε αλ. εγν. οι αρχοντεσ 27 ο δε χριστοσ | ερχηται | om αυτον 28 εν τ. ιερω διδ. ο (**om) ιησουσ | καμε | αλλ εστιν αληθινοσ 29 om δε | παρ αυτου | απεστειλεν 30 οι δε εζ.: εζητ. ουν | εληλυθεν[bent] 31 εκ του οχλ. δε πολλοι επιστ. εισ | ποιει: εποιησεν 32 om δε | περι αυτου ταυτα | οι αρχ. κ. οι φαρ. υπηρετασ 34 ευρησετε με | ελθειν εκει

23 om ὁ sec | μωσεωσ 25 τινεσ εκ τ. ιεροσολυμιτων | ουχ 26 μηποτε αλ. εγν. οι αρχοντεσ | αληθωσ ο χριστοσ 27 ο δε χριστ. | ϛ ερχηται | om αυτον 28 εν τ. ιε. διδ. ο ιησ. | καμε | αλλ εστιν αληθινοσ 29 παρ αυτου | απεστειλεν 30 εζητουν ουν 31 εκ τ. οχλ. επιστ. | οτι ο χρ. | μητι πλει. ση. τουτων | ουτοσ εποιησεν 32 om δε | περι αυτ. ταυτ. | απεστ. οι φαρ. κ. οι αρχ. υπηρετασ 33 ειπ. ουν αυτοισ | μικρ. χρον.

οἱ ἰουδαῖοι· ποῦ οὗτοσ μέλλει πορεύεσθαι, ὅτι οὐχ εὑρήσομεν
αὐτόν; μὴ εἰσ τὴν διασπορὰν τῶν ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι
καὶ διδάσκειν τοὺσ ἕλληνασ; 36 τί ἐστιν οὗτοσ ὁ λόγοσ ὃν εἶπε·
ζητήσετέ με καὶ οὐχ εὑρήσετε, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖσ οὐ δύ-
νασθε ἐλθεῖν;

37 Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆσ ἑορτῆσ ἱστήκει
ὁ ἰησοῦσ καὶ ἔκραζεν λέγων· ἐάν τισ διψᾷ, ἐρχέσθω καὶ πινέτω.
38 ὁ πιστεύων εἰσ ἐμέ, καθὼσ εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆσ
κοιλίασ αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδατοσ ζῶντοσ. 39 τοῦτο δὲ ἔλεγεν
περὶ τοῦ πνεύματοσ οὗ ἤμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντεσ εἰσ
αὐτόν· οὔπω γὰρ ἦν πνεῦμα, ὅτι ἰησοῦσ οὔπω δεδόξαστο. 40 ἐκ
τοῦ ὄχλου οὖν ἀκούσαντεσ αὐτοῦ τῶν λόγων τούτων ἔλεγον·
ἀληθῶσ οὗτόσ ἐστιν ὁ προφήτησ, 41 ἄλλοι ἔλεγον· οὗτόσ ἐστιν ὁ
χριστόσ, ἄλλοι ἔλεγον· μὴ γὰρ ἐκ τῆσ γαλιλαίασ ὁ χριστὸσ ἔρ-
χεται; 42 οὐχὶ ἡ γραφὴ εἶπεν ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματοσ δαυεὶδ καὶ
ἀπὸ βηθλεὲμ τῆσ κώμησ, ὅπου ἦν ὁ δαυείδ, ὁ χριστὸσ ἔρχεται;
43 σχίσμα οὖν ἐγένετο ἐν τῷ ὄχλῳ δι᾽ αὐτόν· 44 τινὲσ δὲ ἔλεγον ἐξ
αὐτῶν πιάσαι αὐτόν, ἀλλ᾽ οὐδεὶσ ἐπέβαλεν αὐτῷ τὰσ χεῖρασ.

45 Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸσ τοὺσ ἀρχιερεῖσ καὶ φαρι-
σαίουσ, καὶ λέγουσιν αὐτοῖσ ἐκεῖνοι· διατί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν;
46 οἱ δὲ ὑπηρέται ἀπεκρίθησαν· οὐδέποτε οὕτωσ ἄνθρωποσ ἐλά-
λησεν ὡσ οὗτοσ λαλεῖ ὁ ἄνθρωποσ. 47 ἀπεκρίθησαν αὐτοῖσ οἱ

---

35 [c] οι ιουδ. προσ εαυτουσ 36 [c] ειπεν 37 [c] ερχεσθω προσ με 39 [c] εδοξασθη 40 [c] om αυτου 44 ελεγον: [c] ηθελον | [c] επεβ. επ αυτον 46 [c] ελαλησεν ουτωσ ανθρωποσ, omissis ωσ ουτ. λαλ. ο ανθρ.

35 οι ιουδ. προσ εαυτουσ | οτι ημεισ ουχ 36 τισ εστ. ο λογ. ουτοσ | ευρησ. με 37 *ειστηκει | εκραξε | ερχεσθω προσ εμε 39 ελεγεν: ειπεν | ο εμελλον | πιστευσαντεσ | πνευμα: add αγιον δεδομενον | εδοξασθη 40 om αυτου | οτι ουτοσ εστ. αληθ. 41 αλλοι sec: οι δε 42 *ουκ, **ουχ | om ὁ pr | ερχ. ο χριστ. 44 ελεγον: ηθελον | εβαλεν επ αυτον 45 λεγουσιν: ειπον 46 απεκριθησ. οι υπηρετ. | ελαλησ. ουτωσ ανθρ. | om ωσ ουτ. λα. ο ανθρ. 47 απεκριθ. ουν οι

35 οι ιουδ. προσ εαυτουσ | οτι ημεισ ουχ 36 τισ εστιν 37 ειστηκει | εκραξεν | ερχεσθω προσ με 39 ελεγεν: ειπε | εμελλον | πνευμα αγιον | ο ιησουσ | ουδεπω εδοξασθη 40 πολλοι ουν εκ τ. οχλ. ακουσ. τον λογον ελεγ. ουτ. εστ. αληθ. 41 αλλοι sec: add δε 42 δαβιδ bis | om ὁ 43 εν τ. οχλ. εγεν. 44 ελεγον: ηθελον | επεβ. επ αυτον 45 λεγουσιν: ειπον 46 απεκριθησ. οι υπηρ. ουδ. ουτ. ελαλ. ανθρ. | om λαλει 47 απεκρ. ουν αυτοισ

φαρισαῖοι· μὴ καὶ ὑμεῖσ πεπλάνησθε; 48 μή τισ ἐκ τῶν ἀρχόν-
των πιστεύει εἰσ αὐτὸν ἢ ἐκ τῶν φαρισαίων; 49 ἀλλ' ὁ ὄχλοσ
οὗτοσ ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον ἐπάρατοί εἰσιν. 50 εἶπεν δὲ νι-
κόδημοσ πρὸσ αὐτούσ, εἷσ ὢν ἐξ αὐτῶν· 51 μὴ ὁ νόμοσ ἡμῶν
κρίνει τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν μὴ ἀκούσῃ πρῶτον καὶ γνῷ τί ποιεῖ;
52 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆσ γαλιλαίασ
εἶ; ἐραύνησον καὶ ἴδε ὅτι προφήτησ ἐκ τῆσ γαλιλαίασ οὐκ ἐ-
γείρεται.

VIII.

12 Πάλιν οὖν αὐτοῖσ ἐλάλησεν ο ἰησοῦσ λέγων· ἐγω φῶσ
εἰμὶ τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ
σκοτίᾳ, ἀλλ' ἕξει τὸ φῶσ τῆσ ζωῆσ. 13 εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ φα-
ρισαῖοι· σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖσ· ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν
ἀληθήσ. 14 εἶπεν αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· κἂν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμ-
αυτοῦ, ἀληθήσ ἐστιν ἡ μαρτυρία μου, ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον

---

48 [c] επιστευσεν 50 πρ. αυτουσ: [c] add ο ελθων προσ αυτον προτερον 51 [c] πρωτ. παρ αυτου VIII, 12 [c] ειμι το φωσ | [c] αλλ εξει

48 επιστευσεν 49 αλλα 50 λεγει νεικοδημοσ πρ. αυ. ο ελθων προσ αυτον προτερον 51 πρωτον παρ αυτου 52 ειπαν | **ερευνησον | εκ τησ γαλ. προφητ. VIII, 12 om ὁ | ειμι το φωσ | μοι | εξει 14 απεκριθη ιησουσ και ειπεν αυτοισ | η μαρτ. μου αληθ. εστ.

48 επιστευσεν 49 επικαταρατοι 50 λεγει νικοδ. πρ. αυτ. ο ελθων νυκτοσ προσ αυτον 51 ακουσ. παρ αυτου προτερον 52 ερευνησον | εγηγερται 53 καὶ ἐπορεύθη ἕκαστοσ εἰσ τὸν οἶκον αὐτοῦ. VIII, 1 ἰησοῦσ δὲ ἐπορεύθη εἰσ τὸ ὄροσ τῶν ἐλαιῶν. 2 ὄρθρου δὲ πάλιν παρεγένετο εἰσ τὸ ἱερόν, καὶ πᾶσ ὁ λαὸσ ἤρχετο πρὸσ αὐτόν· καὶ καθίσασ ἐδίδασκεν αὐτούσ. 3 ἄγουσι δὲ οἱ γραμματεῖσ καὶ οἱ φαρισαῖοι πρὸσ αὐτὸν γυναῖκα ἐν μοιχείᾳ κατειλημμένην· καὶ στήσαντεσ αὐτὴν ἐν μέσῳ, 4 λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ κατειλήφθη ἐπαυτοφώρῳ μοιχευομένη· 5 ἐν δὲ τῷ νόμῳ μωσῆσ ἡμῖν ἐνετείλατο τὰσ τοιαύτασ λιθοβολεῖσθαι· σὺ οὖν τί λέγεισ; 6 τοῦτο δὲ ἔλεγον πειράζοντεσ αὐτόν, ἵνα ἔχωσι κατηγορεῖν αὐτοῦ. ὁ δὲ ἰησοῦσ κάτω κύψασ, τῷ δακτύλῳ ἔγραφεν εἰσ τὴν γῆν. 7 ὡσ δὲ ἐπέμενον ἐρωτῶντεσ αὐτόν, ἀνακύψασ εἶπε πρὸσ αὐτούσ· ὁ ἀναμάρτητοσ ὑμῶν, πρῶτοσ τὸν λίθον ἐπ' αὐτῇ βαλέτω. 8 καὶ πάλιν κάτω κύψασ, ἔγραφεν εἰσ τὴν γῆν. 9 οἱ δέ, ἀκούσαντεσ καὶ ὑπὸ τῆσ συνειδήσεωσ ἐλεγχόμενοι, ἐξήρχοντο εἷσ καθ' εἷσ, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων ἕωσ τῶν ἐσχάτων· καὶ κατελείφθη μόνοσ ὁ ἰησοῦσ, καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ ἑστῶσα. 10 ἀνακύψασ δὲ ὁ ἰησοῦσ, καὶ μηδένα θεασάμενοσ πλὴν τῆσ γυναικόσ, εἶπεν αὐτῇ· ἡ γυνή, ποῦ εἰσιν ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου; οὐδείσ σε κατέκρινεν; 11 ἡ δὲ εἶπεν· οὐδείσ, κύριε. εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ ἰησοῦσ· οὐδὲ ἐγώ σε κατακρίνω. πορεύου, καὶ μηκέτι ἁμάρτανε. 12 ο ιησ. αυτοισ ελαλ. | ειμι το φωσ του | περιπατησει | εξει 14 απεκριθη ιησουσ και ειπεν αυτοισ

καὶ ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖσ οὐκ οἴδατε πόθεν ἔρχομαι καὶ ποῦ ὑπ-
άγω. 15 ὑμεῖσ κατὰ την σάρκα κρίνετε, ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα.
16 κἂν κρίνω δὲ ἐγώ, ἡ κρίσισ η ἐμὴ ἀληθήσ ἐστιν, ὅτι μόνοσ
οὐκ εἰμί, ἀλλ᾽ ἐγὼ καὶ ὁ πέμψασ με. 17 καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ
υμετέρῳ γεγραμμένον ἐστὶν ὅτι δύο ἀνθρώπων η μαρτυρία ἀλη-
θήσ ἐστιν. 18 ἐγώ ειμι ο μαρτυρῶν περὶ ἐμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ
περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψασ με πατήρ. 19 ἔλεγον οὖν αὐτῷ· ποῦ ἐστὶν
ο πατήρ σου; ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦσ καὶ εἶπεν· οὔτε ἐμὲ οἴδατε
οὔτε τὸν πατέρα μου· εἰ ἐμὲ ᾔδειτε, καὶ τὸν πατέρα ᾔδειτε ἄν.
20 ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησεν ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ, καὶ οὐδεὶσ
ἐπίασεν αὐτόν, ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.

21 Ἔλεγεν οὖν αὐτοῖσ· ἐγὼ ὑπάγω καὶ ζητήσετέ με, καὶ ἐν
τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖσ οὐ δύ-
νασθε ἐλθεῖν. 22 ἔλεγον οὖν οἱ ἰουδαῖοι· μήτι ἀποκτενεῖ ἑαυτόν,
ὅτι λέγει· ὅπου ἂν ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖσ οὐ δύνασθε ἐλθεῖν; 23 ἔλε-
γεν οὖν αὐτοῖσ· ὑμεῖσ ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί·
ὑμεῖσ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου
τούτου. 24 εἶπον ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖσ ἁμαρτίαισ ὑμῶν·
ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητέ μοι ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖσ
ἁμαρτίαισ ὑμῶν. 25 ἔλεγον αὐτῷ· σὺ τίσ εἶ; εἶπεν οὖν αὐτοῖσ ὁ
ἰησοῦσ· τὴν ἀρχὴν ὅ τι καὶ λαλῶ ὑμῖν; 26 πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν
λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ᾽ ὁ πέμψασ με πατὴρ ἀληθήσ ἐστιν,
κἀγω ἃ ἤκουσα παρ᾽ αὐτῷ, ταῦτα λαλῶ εἰσ τὸν κόσμον. 27 οὐκ
ἔγνωσαν ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖσ ἔλεγεν τὸν θεόν. 28 εἶπεν οὖν

---

16 με: [c] add πατηρ 22 [c] om αν 23 ελεγ. ουν: [ca] και ελεγ., [cb] rursus ελεγ. ουν 25 post και additum est εν, sed ipse *notavit punctis 26 [c] παρ αυτου 27 τον θεον: [c] om

14 υμεισ δε | ερχ. η που 16 και εαν | αληθινη | με: add πατηρ 17 γεγραπται 19 om ὁ sec | om και ειπεν | κ. τ. πατερα μου αν ηδειτ. 20 γαζοφυλ.: add διδασκων εν τω ιερω 21 ειπεν ουν παλιν αυτοισ 22 om αν 23 και ελεγεν αυτ. | υμεισ εκ τουτου του κο. | ειμ. εκ τουτ. του κο. [mai 2] 24 ειπον ουν | om μοι 25 ελεγον ουν | om ουν | om ὁ 26 om πατηρ | παρ αυτου 27 om τον θεον

14 υμεισ δε ουκ 16 και εαν | με: add πατηρ 17 γεγραπται 19 om και ειπεν | και τ. πατερα μου 20 ελαλησεν ο ιησουσ | γαζοφυλ.: add διδασκων εν τω ἱερω 21 ειπεν ουν παλιν αυτ. ο ιησουσ 22 om αν 23 και ειπεν αυτοισ 24 ειπον ουν | om μοι 25 ελεγον ουν | και ειπεν αυτοισ | ς οτι, ς[e] ο, τι 26 om πατηρ | παρ αυτου ταυ. λεγω 27 om τον θεον

αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ πάλιν· ὅταν ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου,
τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ ποιῶ οὐδέν, ἀλλὰ
καθὼσ ἐδίδαξέν με ὁ πατήρ, οὕτωσ λαλῶ. 29 καὶ ὁ πέμψασ με
οὐκ ἀφῆκέ με μόνον· μετ' ἐμοῦ ἐστίν, ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐ-
τῷ ποιῶ πάντοτε. 30 ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντοσ πολλοὶ ἐπίστευσαν
εἰσ αὐτόν.

31 Ἔλεγεν οὖν ἰησοῦσ πρὸσ τοὺσ πεπιστευκότασ αὐτῷ ἰου-
δαίουσ· ἐὰν ὑμεῖσ μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶσ μαθη-
ταί ἐστε, 32 καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευ-
θερώσει ὑμᾶσ. 33 ἀπεκρίθησαν πρὸσ αὐτόν· σπέρμα ἀβραάμ
ἐσμεν καὶ οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶσ σὺ λέγεισ ὅτι
ἐλεύθεροι γενήσεσθε; 34 ἀπεκρίθη αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· ἀμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶσ ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δοῦλόσ ἐστιν τῆσ
ἁμαρτίασ· 35 ὁ δὲ δοῦλοσ οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰσ τὸν αἰῶνα.
36 ἐὰν οὖν ο υἱὸσ ὑμᾶσ ἐλευθερώσῃ, ὄντωσ ἐλεύθεροι ἔσεσθε.
37 οἶδα ὅτι σπέρμα ἀβραάμ ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι,
ὅτι ὁ λόγοσ ὁ ἐμὸσ οὐ χωρεῖ ἐν υμῖν. 38 ἃ ἐγὼ ἑώρακα παρὰ τῷ
πατρί μου λαλῶ· καὶ ὑμεῖσ οὖν ἃ ἑωράκατε παρὰ τοῦ πατρὸσ
ὑμῶν ποιεῖτε. 39 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· ὁ πατὴρ ἡμῶν
ἀβραάμ ἐστιν. ἀπεκρίθη αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· εἰ τέκνα τοῦ ἀβ-
ραάμ ἐστε, τὰ ἔργα τοῦ ἀβραὰμ ἐποιεῖτε. 40 νῦν δὲ ζητεῖτέ με
ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃσ τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, ἣν ἤ-
κουσα παρὰ τοῦ θεοῦ· τοῦτο ἀβραὰμ οὐκ ἐποίησεν. 41 ὑμεῖσ
ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸσ ὑμῶν. εἶπαν αὐτῷ· ἡμεῖσ ἐκ πορ-
νίασ οὐκ ἐγεννήμεθα· ἕνα πατέρα ἔχομεν τὸν θεόν. 42 εἶπεν οὖν

---

29 [c] μετ εμ. εστ. ουκ αφηκεν με μον. 31 [c] ο ιησουσ | [c] μαθηται μου 36 ελευθερωση [c]: *-θη 38 α εωρακατε: [c] ο ηκουσατε 39 [c] εποιειτ. αν 41 [c] υμεισ δε | ουκ εγεννημεθα (ut etiam LT): [c] ου γεγεννημεθα

28 om αυτοισ et παλιν | οτι οταν | ο πατηρ μου ταυτα λαλω 29 μετ εμ. εστ. ουκ αφηκεν με μον. 31 ο ιησουσ | μαθηται μου 34 om ὁ 35 αιωνα: add ο υιοσ μενει εισ τον αιωνα 38 om μου | α ηκουσατε πα. τ. πατρ. υμων ποιειτε 39 απεκριθη: λεγει | om ὁ sec 41 ειπον | πορνειασ | ουκ εγεννηθημεν 42 om ουν

28 om παλιν | ο πατηρ μου ταυτα λαλ. 29 μετ εμ. εστ. ουκ αφηκ. με μον. ο πατηρ 31 ο ιησουσ | μαθητ. μου 33 απεκριθ. αυτω 35 αιωνα: add ο υιοσ μενει εισ τον αιωνα 38 εγω ο εωρακα | ο εωρ. πα. τω πατρι υμ. 39 ειπον | απεκριθη: λεγει | εστε: ητε | εποιειτε αν 41 ειπον ουν αυτω | πορνειασ | ου γεγεννημεθα

αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· εἰ ὁ θεὸσ πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ·
ἐγὼ γαρ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἥκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ
ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνόσ με ἀπέστειλεν. [43] διατί τὴν λαλιὰν τὴν
ἐμὴν οὐ γινώσκετε; ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν.
[44] ὑμεῖσ ἐκ τοῦ πατρὸσ τοῦ διαβόλου ἐστέ, καὶ τὰσ ἐπιθυμίασ
τοῦ πατρὸσ ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. ἐκεῖνοσ ἀνθρωποκτόνοσ ἦν ἀπ'
ἀρχῆσ, καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐκ ἕστηκεν, ὅτι οὐκ ἔστιν αλήθεια
ἐν αὐτῷ. ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδοσ, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ, ὅτι ψεύ-
στησ ἐστὶν καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. [45] ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν
λέγω, οὐ πιστεύετέ μοι. [46] τίσ ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρ-
τίασ; εἰ ἀλήθειαν λέγω, διατί ὑμεῖσ οὐ πιστεύετέ μοι; [47] ὁ ὢν
ἐκ τοῦ θεοῦ τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ ακούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖσ οὐκ
ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστέ. [48] ἀπεκρίθησαν οἱ ἰουδαῖοι
καὶ εἶπαν αὐτῷ· οὐ καλῶσ λέγομεν ἡμεῖσ ὅτι σαμαρίτησ εἶ καὶ
δαιμόνιον ἔχεισ; [49] ἀπεκρίθη ἰησοῦσ καὶ εἶπεν· ἐγὼ δαιμόνιον
οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖσ ἀτιμάζετέ με.
[50] ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων.
[51] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν τισ τὸν ἐμὸν λόγον τηρήσει, θά-
νατον οὐ μὴ θεωρήσει εἰσ τὸν αἰῶνα. [52] εἶπαν αὐτῷ οἱ ἰουδαῖοι·
νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεισ. ἀβραὰμ ἀπέθανεν καὶ οἱ
προφῆται, καὶ σὺ λέγεισ· ἐάν τισ τὸν λόγον μου τηρήσῃ, οὐ
μὴ γεύσηται θανάτου εἰσ τὸν αἰῶνα. [53] μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ
πατρὸσ ἡμῶν ἀβραάμ, ὅστισ ἀπέθανεν; καὶ οἱ προφῆται ἀπέ-
θανον· τίνα σεαυτὸν ποιεῖσ; [54] ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦσ· ἐὰν ἐγὼ
δοξάσω ἐμαυτόν, ἡ δόξα μου οὐδέν ἐστιν· ἔστιν ὁ πατήρ μου
ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖσ λέγετε ὅτι θεὸσ ὑμῶν ἐστίν. [55] καὶ οὐκ
ἐγνώκατε αὐτόν, ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν· κἂν εἴπω ὅτι οὐκ οἶδα
αὐτόν, ἔσομαι ὅμοιοσ υμῶν ψεύστησ· ἀλλ' οἶδα αὐτὸν καὶ τὸν

---

42 υμων: cod ημων 48 [c] ει συ 52 θανατου [c]: *om 54 δοξασω: [ca] -ζω, [cb] -σω

42 om ὁ pr | ο πατηρ υμων 44 **ουχ εστηκ. 48 σαμαρειτησ ει συ 49 om και ειπεν 51 τηρηση | θεωρηση 52 ειπον | ου μη γευσ. θαν.: θανατον ου μη θεωρηση 54 om ὁ prim 55 ομοιοσ υμιν | αλλα

44 om του prim | ουχ εστ. 46 ει δε αληθ. 48 απεκριθ. ουν | ειπον | σαμαρειτησ ει συ 49 om και ειπεν 51 τον λογ. τον εμον τηρηση | θεωρηση 52 ειπον ουν | γευσεται 53 σεαυτον συ 54 om ὁ prim | δοξαζω 55 και εαν

λόγον αὐτοῦ τηρῶ. 56 ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα
ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν, καὶ εἶδεν καὶ ἐχάρη. 57 εἶπαν οὖν
οἱ ἰουδαῖοι πρὸσ αὐτόν· πεντήκοντα ἔτη οὔπω ἔχεισ, καὶ ἀβ-
βραὰμ ἑώρακέν σε; 58 εἶπεν αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, πρὶν ἀβραὰμ γενέσθαι ἐγώ εἰμι. 59 ἦραν οὖν λίθουσ ἵνα
βάλωσιν ἐπ᾽ αὐτόν· ἰησοῦσ δὲ ἐκρύβη καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ.

IX.

1 Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆσ. 2 καὶ
ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντεσ· ῥαββεί, τίσ ἥ-
μαρτεν, οὗτοσ ἢ οἱ γονεῖσ αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸσ γεννηθῇ; 3 ἀπε-
κρίθη ἰησοῦσ· οὔτε οὗτοσ ἥμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖσ αὐτοῦ, ἀλλ᾽
ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῷ. 4 ἡμᾶσ δεῖ ἐργάζεσθαι
τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντοσ ἡμᾶσ ἕωσ ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται νὺξ
ὅτε οὐδεὶσ δύναται ἐργάζεσθαι. 5 ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, φῶσ
εἰμὶ τοῦ κόσμου. 6 ταῦτα εἰπὼν ἔπτυσεν χαμαί, καὶ ἐποίησεν
πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματοσ, καὶ ἐπέχρισεν αὐτοῦ τὸν πηλὸν ἐπὶ
τοὺσ ὀφθαλμούσ, 7 καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὕπαγε νίψαι εἰσ τὴν κο-
λυμβήθραν τοῦ σιλωάμ, ὃ ἑρμηνεύεται ἀπεσταλμένοσ. ἀπῆλ-
θεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἦλθεν βλέπων. 8 οἱ οὖν γείτονεσ καὶ
οἱ θεωροῦντεσ αὐτὸν τὸ πρότερον, ὅτι προσαίτησ ἦν, ἔλεγον·
οὐχ οὗτόσ ἐστιν ὁ καθήμενοσ καὶ προσαιτῶν; 9 ἄλλοι ἔλεγον·
οὗτόσ ἐστιν. ἄλλοι δὲ ἔλεγον· οὐχί, ἀλλὰ ὅμοιοσ αὐτῷ ἐστίν.
ἐκεῖνοσ δὲ ἔλεγεν ὅτι ἐγώ εἰμι. 10 ἔλεγαν οὖν αὐτῷ· πῶσ οὖν
ἠνεῴχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί; 11 ἀπεκρίθη ἐκεῖνοσ· ὁ ἄνθρωποσ

---

57 εωρακεν σε: [c] εωρακασ 59 ιερου: [ca] add και ([cb] non delevit) διελθων δια μεσου αυτων επορευετο και παρηγεν ουτωσ ([cb] om επορ. κ. παρ. ουτ.) IX, 4 ημασ bis: [a]vel[b] εμε et με 9 εκειν. δε ελ. οτι: [ca] del δε et οτι, [cb] rest 10 [c] ελεγον

57 ειπον | εωρακεν σε: *εωρακεσ, *–κασ 58 om ὁ 59 om δε IX, 2 γενηθη[mai 1]? 4 του πεμψαντ. με 6 επεχρισεν: επεθηκεν 7 om ουν κ. ενιψ. κ. ηλθεν 9 οτι ουτοσ εστ. | om δε pr et sec | αλλ ομοιοσ 10 ελεγον | om ουν sec

57 ειπον | εωρακασ 59 ιερου: add διελθων δια μεσου αυτων και παρηγεν ουτωσ IX, 2 ραββι 3 ο ιησουσ 4 ημασ bis: εμε et με 6 om αυτου | οφθαλμουσ: add του τυφλου 8 προσαιτησ: τυφλοσ 9 οτι ουτοσ | ελεγ. ουχι αλλα: οτι | om δε sec 10 ελεγον | om ουν sec | ανεωχθησαν | σου: ς[e] σοι 11 απεκρ. εκ. και ειπεν | om ὁ pr et sec

ὁ λεγόμενοσ ἰησοῦσ πηλὸν ἐποίησεν καὶ ἐπέχρισέν μου τοὺσ
ὀφθαλμούσ, καὶ εἶπέν μοι ὅτι ὕπαγε εἰσ τὸν σιλωὰμ καὶ νίψαι·
ἀπελθὼν οὖν καὶ νιψάμενοσ ἀνέβλεψα. 12 καὶ εἶπαν αὐτῷ· ποῦ
ἐστὶν ἐκεῖνοσ; λέγει· οὐκ οἶδα.

13 Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸσ τοὺσ φαρισαίουσ, τόν ποτε τυφλόν.
14 ἦν δὲ σάββατον ἐν ᾗ ἡμέρᾳ τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ ἰησοῦσ καὶ
ἀνέῳξεν αὐτοῦ τοὺσ ὀφθαλμούσ. 15 πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ
οἱ φαρισαῖοι πῶσ ἀνέβλεψεν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· πηλὸν ἐπέθη-
κέν μου ἐπὶ τοὺσ ὀφθαλμούσ, καὶ ἐνιψάμην, καὶ βλέπω. 16 ἔ-
λεγαν οὖν ἐκ τῶν φαρισαίων τινέσ· οὐκ ἔστιν οὗτοσ παρὰ θεοῦ
ὁ ἄνθρωποσ, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. ἄλλοι δὲ ἔλεγον· πῶσ
δύναται ἄνθρωποσ ἁμαρτωλὸσ τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; καὶ
σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖσ. 17 λέγουσιν οὖν τῷ ποτὲ τυφλῷ πάλιν· τί
σὺ λέγεισ περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἤνοιξέν σου τοὺσ ὀφθαλμούσ; ὁ δὲ
εἶπεν ὅτι προφήτησ ἐστίν. 18 οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ ἰουδαῖοι
περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἦν τυφλὸσ καὶ ἀνέβλεψεν, ἕωσ ὅτου ἐφώνησαν
τοὺσ γονεῖσ αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντοσ, 19 καὶ ἠρώτησαν αὐτούσ·
εἰ οὗτόσ ἐστιν ὁ υἱὸσ ὑμῶν, ὃν ὑμεῖσ λέγετε ὅτι τυφλὸσ ἐγεν-
νήθη; πῶσ οὖν βλέπει ἄρτι; 20 ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ γονεῖσ αὐτοῦ
καὶ εἶπαν· οἴδαμεν ὅτι οὗτόσ ἐστιν ὁ υἱὸσ ἡμῶν, καὶ ὅτι τυ-
φλὸσ ἐγεννήθη· 21 πῶσ δὲ νῦν βλέπει οὐκ οἴδαμεν, ἢ τίσ ἤνοιξεν
αὐτοῦ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ ἡμεῖσ οὐκ οἴδαμεν· αὐτὸσ ἡλικίαν ἔχει,
περὶ ἑαυτοῦ λαλήσει. 22 ταῦτα εἶπαν οἱ γονεῖσ αὐτοῦ ὅτι ἐφο-
βοῦντο τοὺσ ἰουδαίουσ· ἤδη γὰρ συνετέθειντο οἱ ἰουδαῖοι ἵνα ἐάν
τισ αὐτὸν ὁμολογήσῃ χριστόν, ἀποσυνάγωγοσ γένηται. 23 διὰ τοῦ-
το οἱ γονεῖσ αὐτοῦ εἶπαν ὅτι ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐπερωτήσατε.

---

16 ᶜ ελεγον 17 παλιν ᶜ: *add ουν | αυτου: cod σεαυτου 19 ει: ᶜ λεγοντεσ 21 ᶜ αυτον ερωτησατε ηλικιαν εχει αυτοσ περι 23 εχει: suppl ᶜ, *om

16 ελεγον 17 om ποτε | ηνεωξεν 19 ει: λεγοντεσ 21 αυτον ερωτησατε ηλικ. εχ. αυτοσ περι 22 ειπον

11 om οτι | εισ την κολυμβηθραν του σιλωαμ | απελθὼν δε 12 ειπον ουν 14 εν η ημερα: οτε 15 επι τ. οφθ. μου 16 ελεγον | ουτοσ ο ανθρ. ουκ εστ. παρ. του θε. | om δε 17 om ουν | om ποτε | συ τι | ηνεωξεν 18 τυφλ. ην 19 ει: λεγοντεσ | αρτι βλεπει 20 απεκριθησαν αυτοισ οι | ειπον 21 αυτ. ηλικ. εχ. αυτον ερωτησατε· αυτοσ περι αυτου λα. 22 ειπον 23 ειπον | ερωτησατε

24 Ἐφώνησαν οὖν τὸν ἄνθρωπον ἐκ δευτέρου, ὃσ ἦν τυφλόσ,
καὶ εἶπαν αὐτῷ· δὸσ δόξαν τῷ θεῷ· ἡμεῖσ οἴδαμεν ὅτι οὗτοσ ὁ
ἄνθρωποσ ἁμαρτωλόσ ἐστιν. 25 ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνοσ· εἰ ἁμαρ-
τωλόσ ἐστιν, οὐκ οἶδα· ἓν δὲ οἶδα, ὅτι τυφλὸσ ὢν ἄρτι βλέπω.
26 εἶπαν αὐτῷ· τί ἐποίησέν σοι; πῶσ ἤνοιξέν σου τοὺσ ὀφθαλ-
μούσ; 27 ἀπεκρίθη αὐτοῖσ· εἶπον ὑμῖν ἤδη καὶ οὐκ ἠκούσατε·
τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ ὑμεῖσ θέλετε μαθηταὶ αὐτοῦ
γενέσθαι; 28 καὶ ἐλοιδόρησαν αὐτὸν καὶ εἶπαν· σὺ μαθητὴσ εἶ
ἐκείνου, ἡμεῖσ δὲ τοῦ μωϋσέωσ ἐσμὲν μαθηταί· 29 ἡμεῖσ οἴδα-
μεν ὅτι μωϋσεῖ λελάληκεν ὁ θεόσ, τοῦτον δὲ οὐκ οἴδαμεν πόθεν
ἐστίν. 30 ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωποσ καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· ἐν τούτῳ γὰρ
τὸ θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖσ οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστίν, καὶ ἤ-
νοιξέν μου τοὺσ ὀφθαλμούσ. 31 οἴδαμεν ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ θεὸσ
οὐκ ἀκούει, ἀλλ' ἐάν τισ θεοσεβὴσ ᾖ καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ
ποιῇ, τούτου ἀκούει. 32 ἐκ τοῦ αἰῶνοσ οὐκ ἠκούσθη ὅτι ἤνοιξέν
τισ ὀφθαλμοὺσ τυφλοῦ γεγεννημένου· 33 εἰ μὴ ἦν οὗτοσ παρὰ
θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν. 34 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐ-
τῷ· ἐν ἁμαρτίαισ σὺ ἐγεννήθησ ὅλοσ, καὶ σὺ διδάσκεισ ἡμᾶσ;
καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω.

35 Καὶ ἤκουσεν ἰησοῦσ ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω, καὶ εὑρὼν
αὐτὸν εἶπεν· σὺ πιστεύεισ εἰσ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; 36 ἀπε-
κρίθη ἐκεῖνοσ καὶ εἶπεν· κύριε, καὶ τίσ ἐστιν, ἵνα πιστεύσω
εἰσ αὐτόν; 37 ἔφη αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ· καὶ ἑώρακασ αὐτόν, καὶ ὁ
λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνόσ ἐστιν. [38 ὁ δὲ ἔφη· πιστεύω, κύριε,

---

25 [c] om δε 26 [c] ειπον ουν αυτω παλιν 28 [c] οι δε ελοιδορησαν 35 [c] om και pr | [c] ο ιησουσ | [c] ειπεν αυτω 36 και: suppl supra lineam ipse * 38 ο δε εφη usq 39 κ. ειπ. ιησ. [c]: *om

25 om δε 26 ειπον ουν 27 τι ουν παλιν | αυτου μαθηται 28 ειπον | μωσεωσ 31 ο θεοσ αμαρτωλων | αλλα 32 ηνεωξεν 35 om και pr 36 απεκρ. εκει. κ. ειπ. κυρ. etc: και τισ εστιν, εφη, κυριε, ινα 37 ειπεν αυτω | *εορακασ | εκεινοσ: αυτοσ [bent 2?]

24 εκ δευτ. τον ανθρ. | ειπον | ο ανθρ. ουτ. 25 εκεινοσ: add και ειπεν | om δε 26 ειπον δε αυτω παλιν 27 αυτου μαθηται 28 ελοιδορ. ουν | ειπον | ει μαθητ. εκεινου | μωσεωσ 29 μωση 30 εν γαρ τουτω θαυμαστον | ανεωξε 31 οιδαμ. δε 34 ειπον 35 om και pr | ο ιησουσ | ειπεν αυτω | ανθρωπου: θεου 36 om και sec | τισ εστι κυριε 37 εφη: ειπε δε

καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. 39 καὶ εἶπεν ἰησοῦσ·] εἰσ κρίμα ἐγὼ
εἰσ τὸν κόσμον τοῦτον ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντεσ βλέπωσιν καὶ
οἱ βλέποντεσ τυφλοὶ γένωνται. 40 ἤκουσαν ἐκ τῶν φαρισαίων οἱ
μετ᾽ αὐτοῦ ὄντεσ καὶ εἶπαν αὐτῷ· μὴ καὶ ἡμεῖσ τυφλοί ἐσμεν;
41 εἶπεν αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἴχετε ἁμαρ-
τίαν· νῦν δὲ λέγετε ὅτι βλέπομεν· ἡ ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

X.

1 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενοσ διὰ τῆσ θύρασ
εἰσ τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐ-
κεῖνοσ κλέπτησ ἐστὶν καὶ λῃστήσ· 2 ὁ δὲ εἰσερχόμενοσ διὰ τῆσ
θύρασ ποιμήν ἐστιν τῶν προβάτων. 3 τούτῳ ὁ θυρωρὸσ ἀνοίγει,
καὶ τὰ πρόβατα τῆσ φωνῆσ αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρό-
βατα φωνεῖ κατ᾽ ὄνομα καὶ ἐξάγει αὐτά. 4 ὅταν τὰ ἴδια ἐκ-
βάλῃ, ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται, καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ
ἀκολουθεῖ, ὅτι οἴδασιν τὴν φωνὴν αὐτοῦ· 5 ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ
ἀκολουθήσωσιν, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ᾽ αὐτοῦ, ὅτι οὐκ οἴδασι τῶν
ἀλλοτρίων τὴν φωνήν. 6 ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖσ ὁ
ἰησοῦσ, καὶ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖσ. 7 εἶπεν οὖν
ο ἰησοῦσ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι ἡ θύρα τῶν προ-
βάτων. 8 πάντεσ ὅσοι ἦλθον κλέπται εἰσὶν καὶ λῃσταί· ἀλλ᾽
οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα. 9 ἐγώ εἰμι ἡ θύρα· δι᾽ ἐμοῦ
ἐάν τισ εἰσέλθῃ, σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται
καὶ νομὴν εὑρήσει. 10 ὁ κλέπτησ οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ
καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν αἰώνιον ἔχωσιν καὶ

---

40 φαρισαιων: [ca] add ταυτα, [cb] rursus del 41 η αμαρτ. υμ. μενει: [ca] αι αμαρτιαι υμ. μενουσιν, [cb] priora rest X, 4 ιδια: [ca] add παντα, [cb] rursus del 6 και ουκ: [c] εκινοι δε ουκ 7 ειπεν ουν: [a] add αυτοισ παλιν ([ca] om παλ., [cb] rest) 8 ηλθον: [c] add προ εμου

39 ο ιησουσ 40 φαρισαιων: add ταυτα | ειπον 41 om ὁ X, 1 υμιν λεγω 4 τ. ιδια παντα εκβ. 5 ακολουθησουσιν 6 και ουκ: εκεινοι δε ουκ 7 ειπ. ουν παλιν | om ὁ | υμιν λεγω | om οτι 8 ηλθον: add προ εμου 10 om αιωνιον

39 ο ιησουσ 40 και ηκουσαν ε. τ. φα. ταυτα οι οντ. μ. αυτ. | ειπον 41 η ουν αμαρτια X, 3 φωνει: καλει 4 και οταν τα ιδ. προβατα 6 και: εκεινοι δε 7 ειπ. ουν παλιν αυτοισ 8 προ εμου ηλθον 10 om αιωνιον

περισσὸν ἔχωσιν. [11] ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλόσ. ὁ ποιμὴν ὁ κα-
λὸσ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ δίδωσιν ὑπὲρ τῶν προβάτων· [12] ὁ δὲ μισ-
θωτὸσ καὶ οὐκ ὢν ποιμήν, οὗ οὐκ ἔστιν τὰ πρόβατα ἴδια, θεω-
ρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον καὶ ἀφίησιν τὰ πρόβατα καὶ φεύγει,
καὶ ὁ λύκοσ ἁρπάζει αὐτὰ καὶ σκορπίζει· [13] ὅτι μισθωτόσ ἐστιν,
καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων. [14] ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ
καλόσ, καὶ γινώσκω τὰ ἐμά, καὶ γινώσκουσί με τὰ ἐμά·
[15] καθὼσ γινώσκει με ὁ πατὴρ κἀγὼ γινώσκω τὸν πατέρα, καὶ
τὴν ψυχήν μου δίδωμι ὑπὲρ τῶν προβάτων. [16] καὶ ἄλλα πρό-
βατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆσ αὐλῆσ ταύτησ· κἀκεῖνα δεῖ με
ἀγαγεῖν, καὶ τῆσ φωνῆσ μου ἀκούσωσιν, καὶ γενήσεται μία
ποίμνη, εἷσ ποιμήν. [17] διὰ τοῦτό με ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ
τίθημι τὴν ψυχήν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν. [18] οὐδεὶσ ἦρεν
αὐτὴν ἀπ᾽ ἐμοῦ, ἀλλ᾽ ἐγὼ τίθημι αὐτὴν ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ. ἐξουσίαν
ἔχω θεῖναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν· ταύ-
την τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρόσ μου. [19] σχίσμα πάλιν
ἐγένετο ἐν τοῖσ ἰουδαίοισ διὰ τοὺσ λόγουσ τούτουσ. [20] ἔλεγαν
οὖν πολλοὶ ἐξ αὐτῶν· δαιμόνιον ἔχει καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ
ἀκούετε; [21] ἄλλοι δὲ ἔλεγον· ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστιν δαι-
μονιζομένου· μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺσ ἀνοῖξαι;
[22] Ἐγένετο δὲ τὰ ἐνκαίνια ἐν ἱεροσολύμοισ· χειμὼν ἦν·
[23] καὶ περιεπάτει ὁ ἰησοῦσ ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ σολομῶνοσ.
[24] ἐκύκλωσαν οὖν οἱ ἰουδαῖοι καὶ ἔλεγον αὐτῷ· ἕωσ πότε τὴν
ψυχὴν ἡμῶν αἴρεισ; εἰ σὺ εἶ ὁ χριστόσ, εἰπὸν ἡμῖν παρρησίᾳ.
[25] ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦσ· εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε· τὰ ἔργα ἃ

---

11 διδωσιν: c τιθησιν 15 διδωμι: c τιθημι 16 c γενησονται 18 ηρεν: c ερει (i. e. αιρει) 20 c ελεγον | ουν: ca δε, cb rursus ουν 23 c σολομωντοσ 24 c εκυκλ. ο. αυτον | ειπον: ca ειπε, cb rursus ειπον 25 c απεκριθη αυτοισ

11 διδωσιν: τιθησιν 12 om δε 15 διδωμι: τιθημι 16 ακουσουσιν | γενησονται 18 om την 20 ελεγον δε πολλ. 21 om δε 22 δε: τοτε | εν τοισ ιερ. 23 om ὁ | του σολομωνοσ 24 εκυκλευσαν ουν αυτον | ειπε ημιν | *παρησια? 25 *om ὁ | ουκ επιστευσατε

11 διδωσιν: τιθησιν 12 ο μισθ. δε | εστιν: εισι | σκορπιζει: add τα προβατα 13 οτι: praem ο δε μισθωτοσ φευγει 14 γινωσκουσι etc: γινωσκομαι υπο των εμων 15 διδωμι: τιθημι 16 με δει | ακουσουσι 17 ο πατ. με 18 ηρεν: αιρει 19 σχισμα ουν 20 ελεγον δε 21 om δε | ανοιγειν 22 εγκαινια | εν τοισ ιεροσ. | και χειμων 23 του σολομωντοσ 24 εκυκλ. ουν αυτον | ειπε ημιν 25 απεκριθη αυτοισ

ἐγὼ ποιῶ ἐν ὀνόματι τοῦ πατρόσ μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ
ἐμοῦ· 26 ἀλλὰ ὑμεῖσ οὐ πιστεύετε ὅτι οὐκ ἐστὲ ἐκ τῶν προβά-
των τῶν ἐμῶν. 27 τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆσ φωνῆσ μου ἀκούου-
σιν, καὶ γινώσκω αὐτά, καὶ ἀκολουθοῦσίν μοι, 28 κἀγὼ δίδωμι
αὐτοῖσ ζωὴν αἰώνιον, καὶ οὐ μὴ ἀπόληται εἰσ τὸν αἰῶνα, καὶ
οὐ μὴ ἁρπάσῃ τισ αὐτὰ ἐκ τῆσ χειρόσ μου. 29 ὁ πατὴρ ὃ δέ-
δωκέν μοι, πάντων μείζων ἐστίν, καὶ οὐδεὶσ δύναται ἁρπάζειν
ἐκ τῆσ χειρὸσ τοῦ πατρόσ. 30 ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν. 31 ἐβά-
στασαν πάλιν λίθουσ οἱ ἰουδαῖοι ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν. 32 ἀπε-
κρίθη αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· πολλὰ ἔργα καλὰ ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ
πατρόσ· διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον ἐμὲ λιθάζετε; 33 ἀπεκρίθησαν
αὐτῷ οἱ ἰουδαῖοι· περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε ἀλλὰ περὶ
βλασφημίασ, ὅτι σὺ ἄνθρωποσ ὢν ποιεῖσ σεαυτὸν θεόν. 34 ἀπε-
κρίθη αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· οὐκ ἔστιν γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὅτι
εἶπα· θεοί ἐστε; 35 εἰ ἐκείνουσ εἶπεν θεοὺσ πρὸσ οὓσ ὁ λόγοσ
τοῦ θεοῦ ἐγένετο, καὶ οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γραφή, 36 ὃν ο
πατὴρ ἡγίασεν καὶ ἀπέστειλεν εἰσ τὸν κόσμον, ὑμεῖσ λέγετε
ὅτι βλασφημεῖσ, ὅτι εἶπον· υἱὸσ θεοῦ εἰμί; 37 εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα
τοῦ πατρόσ μου, μὴ πιστεύετέ μοι· 38 εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ
πιστεύετε, τοῖσ ἔργοισ πιστεύετε, ἵνα γνῶτε καὶ πιστεύητε ὅτι
ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ κἀγὼ ἐν τῷ πατρί. 39 ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιά-
σαι, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆσ χειρὸσ αὐτῶν.

40 Καὶ ἀπῆλθεν πάλιν πέραν τοῦ ἰορδάνου ὅπου ἦν ἰωάννησ

---

28 [c] απολωνται 29 [c] ο πατηρ μου | ο et μειζων: intacta manserunt. (Eadem ɪ) 32 πατροσ: [c] add μου 34 νομω: [a] add υμων | ειπα: [c] (cb ut vid) εγω ειπα 39 αυτον: [c] add παλιν 40 οπου: [c] εισ τον τοπον οπου

25 εν τω ονομ. 26 αλλ 27 καγω γεινωσκω 28 απολωνται | ουχ αρπασει 29 ο πατηρ μου | ο: **οσ | μειζον (nec mutatum) 32 εδειξ. υμ. καλα 33 και οτι συ 34 om ὁ | νομω υμων οτι εγω 36 υιοσ του θεου 38 εμ. μη πιστευητε | ινα γνωτ. κ. γεινωσκητε οτι 39 εζητουν παλιν αυτον 40 εισ τον τοπον οπου | ιωανησ

25 εν τω ονομ. 26 αλλ | οτι ουκ: ου γαρ | εμων: add καθωσ ειπον υμιν 27 ακουει καγω 28 ζω. αιων. διδ. αυτ. | απολωνται | ουχ αρπασει 29 ο πατηρ μου οσ δεδ. | μειζ. παντ. | του πατρ. μου 31 εβαστασ. ουν 32 καλα εργα | πατροσ: add μου | λιθαζ. με 33 οι ιουδ. λεγοντεσ | και οτι συ 34 νομω υμων· εγω ειπα 36 του θεου 38 εμ. μη πιστευητε | πιστευσατε ινα | και πιστευσητε | εν τ. πατρι: εν αυτω 39 εζητ. ουν παλιν 40 εισ τον τοπον οπου

τὸ πρότερον βαπτίζων, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ. 41 καὶ πολλοὶ ἦλθον
πρὸσ αὐτὸν καὶ ἔλεγον· ἰωάννησ μὲν σημεῖον ἐποίησεν οὐδέν,
πάντα δὲ ὅσα εἶπεν ἰωάννησ περὶ τούτου ἀληθῆ ἦν. 42 καὶ πολ-
λοὶ ἐπίστευσαν εἰσ αὐτὸν ἐκεῖ.

XI.

1 Ἦν δέ τισ ἀσθενῶν, λάζαροσ ἀπὸ βηθανίασ, ἐκ τῆσ κώ-
μησ τῆσ μαρίασ καὶ μάρθασ τῆσ ἀδελφῆσ αὐτῆσ. 2 ἦν δὲ μα-
ρία ἡ ἀλείψασα τὸν κύριον μύρῳ καὶ ἐκμάξασα τοὺσ πόδασ
αὐτοῦ ταῖσ θριξὶν αὐτῆσ, ἧσ ὁ ἀδελφὸσ λάζαροσ ἠσθένει.
3 ἀπέστειλαν οὖν πρὸσ αὐτὸν αἱ ἀδελφαὶ λέγουσαι· κύριε, ἴδε
ὃν φιλεῖσ ἀσθενεῖ. 4 ἀκούσασ δὲ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν· αὕτη ἡ ἀσθέ-
νεια οὐκ ἔστιν πρὸσ θάνατον, ἀλλ᾽ ὑπὲρ τῆσ δόξησ τοῦ θεοῦ,
ἀλλ᾽ ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ δι᾽ αὐτῆσ. 5 ἠγάπα δὲ ὁ ἰη-
σοῦσ τὴν μάρθαν καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆσ καὶ τὸν λάζαρον.
6 ὡσ οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ
δύο ἡμέρασ· 7 ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖσ μαθηταῖσ· ἄγωμεν
εἰσ τὴν ἰουδαίαν. 8 λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· ῥαββεί, νῦν ἐ-
ζήτουν σε λιθάσαι οἱ ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεισ ἐκεῖ; 9 ἀπε-
κρίθη ἰησοῦσ· οὐχὶ δώδεκα ὧραί εἰσιν τῆσ ἡμέρασ; ἐάν τισ
περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶσ τοῦ κόσμου
τούτου βλέπει· 10 ἐὰν δέ τισ περιπατῇ ἐν τῇ νυκτί, προσκόπτει,
ὅτι τὸ φῶσ οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. 11 ταῦτα εἶπεν, καὶ μετὰ τοῦτο
λέγει αὐτοῖσ· λάζαροσ ὁ φίλοσ ἡμῶν κεκοίμηται· ἀλλὰ πορεύ-
ομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν. 12 εἶπαν οὖν αὐτῷ οἱ μαθηταί· κύριε,
εἰ κεκοίμηται, σωθήσεται. 13 εἰρήκει δὲ ὁ ἰησοῦσ περὶ τοῦ θα-
νάτου, ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆσ κοιμήσεωσ τοῦ ὕπνου

---

7 ιουδαιαν: [c] add παλιν 13 θανατου: [c] add αυτου

40 το πρωτον | εμενεν 41 ελεγ. οτι ιωανησ | ιωανησ XI, 1 om τησ sec 2 μαριαμ 3 αι αδελφ. (add αυτου [bart]?) πρ. αυτ. 4 om αλλ sec loco 7 ιουδαιαν: add παλιν 12 ειπον ουν αυτω οι μαθ. 13 θανατου: add αυτου

40 το πρωτον 41 οτι ιωανν. 42 επιστ. πολλ. εκει εισ αυτ. XI, 1 om τησ sec 3 αι αδελφ. πρ. αυτ. 4 om αλλ sec 7 ιουδαιαν παλιν 8 ραββι 9 ο ιησουσ| εισιν ωραι 12 ειπον ουν οι μαθ. αυτου 13 θανατου αυτου

λέγει. 14 τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ παρησίᾳ· λάζαροσ
ἀπέθανεν. 15 καὶ χαίρω δι' ὑμᾶσ, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι οὐκ ἤμην
ἐκεῖ· ἀλλα ἄγωμεν πρὸσ αὐτόν. 16 εἶπεν οὖν θωμᾶσ ὁ λεγόμενοσ
δίδυμοσ τοῖσ συνμαθηταῖσ· ἄγωμεν καὶ ἡμεῖσ ἵνα ἀποθάνωμεν
μετ' αὐτοῦ.

17 Ἐλθὼν οὖν ὁ ἰησοῦσ εὗρεν αὐτὸν τέσσαρεσ ἡμέρασ ἤδη
ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ. 18 ἦν δὲ βηθανία ἐγγὺσ τῶν ἱεροσολύμων
ὡσ ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε. 19 πολλοὶ δὲ ἐκ τῶν ἰουδαίων ἐλη-
λύθεισαν πρὸσ τὴν μάρθαν καὶ μαρίαν, ἵνα παραμυθήσωνται
αὐτὰσ περὶ τοῦ ἀδελφοῦ. 20 ἡ οὖν μάρθα ὡσ ἤκουσεν ὅτι ἰησοῦσ
ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ· μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο.
21 εἶπεν οὖν ἡ μάρθα πρὸσ ἰησοῦν· κύριε, εἰ ἦσ ὧδε, οὐκ ἂν
ἀπέθανεν ὁ ἀδελφόσ μου. 22 καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἐὰν αἰτήσει
τὸν θεόν, δώσει σοι ὁ θεόσ. 23 λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦσ· ἀναστήσεται
ὁ ἀδελφόσ σου. 24 λέγει αὐτῷ μάρθα· οἶδα ὅτι ἀναστήσεται ἐν
τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 25 εἶπεν δὲ αὐτῇ ὁ ἰησοῦσ·
ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασισ καὶ ἡ ζωή· ὁ πιστεύων εἰσ ἐμὲ κἂν ἀπο-
θάνῃ ζήσεται, 26 καὶ πᾶσ ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰσ ἐμὲ οὐ μὴ
ἀποθάνῃ εἰσ τὸν αἰῶνα· πιστεύεισ τοῦτο; 27 λέγει αὐτῷ· ναὶ
κύριε· ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ χριστὸσ ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ ὁ
εἰσ τὸν κόσμον ἐρχόμενοσ. 28 καὶ τοῦτο εἰποῦσα ἀπῆλθεν, καὶ
ἐφώνησεν μαρίαν τὴν ἀδελφὴν αὐτῆσ λάθρα εἰποῦσα· ὁ δι-
δάσκαλοσ πάρεστιν καὶ φωνεῖ σε. 29 ἐκείνη δὲ ὡσ ἤκουσεν,
ἠγέρθη ταχύ, καὶ ἤρχετο πρὸσ αὐτόν· 30 οὔπω δὲ ἐληλύθει ὁ
ἰησοῦσ εἰσ τὴν κώμην, ἀλλ' ἦν ἔτι ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ὑπήντησεν
αὐτῷ ἡ μάρθα. 31 οἱ οὖν ἰουδαῖοι οἱ ὄντεσ μετ' αὐτῆσ ἐν τῇ
οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι αὐτήν, ἰδόντεσ τὴν μαρίαν ὅτι τα-

---

14 ο ιησουσ: ο prima vid manu suppletum | c παρρησια 17 ο ιησουσ: cb add εισ βηθανιαν 18 c η βηθανια 22 c αλλα και νῦν 25 c om δε

14 παρρησια 15 αλλ 16 συμμαθηταισ 17 τεσσαρασ ηδ. ημ. 19 μαριαμ 21 om κυριε 22 οσα αν αιτηση 24 η μαρθα 25 om δε 28 μαριαμ | ειπασα 31 μαριαμ

14 παρρησια 15 αλλ 16 συμμαθηταισ 17 τεσσαρασ 18 η βηθανια 19 και πολλοι | προσ τασ περι μαρθ. | αδελφου αυτων 20 ο ιησουσ 21 προσ τον ιησ. | ο αδελφ. μ. ουκ αν ετεθνηκει 22 αλλα και νυν | οσα αν αιτηση 25 om δε 28 ταυτα 29 om δε | εγειρεται τ. κ. ερχεται 30 om ετι

χέωσ ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠκολούθησαν αὐτῇ, δόξαντεσ ὅτι
ὑπάγει εἰσ τὸ μνημεῖον ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ. 32 ἡ οὖν μαρία ὡσ
ἦλθεν ὅπου ἦν ἰησοῦσ, ἰδοῦσα αὐτὸν ἔπεσεν αὐτοῦ πρὸσ τοὺσ
πόδασ, λέγουσα αὐτῷ· κύριε, εἰ ἦσ ὧδε, οὐκ ἄν μου ἀπέθανεν
ὁ ἀδελφόσ. 33 ἰησοῦσ οὖν ὡσ εἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν καὶ τοὺσ
συνελθόντασ αὐτῇ ἰουδαίουσ κλαίοντασ, ἐβριμήσατο τῷ πνεύ-
ματι καὶ ἐτάραξεν ἑαυτόν, 34 καὶ εἶπεν· ποῦ τεθείκατε αὐτόν;
λέγουσιν αὐτῷ· κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε. 35 καὶ ἐδάκρυσεν ἰησοῦσ.
36 ἔλεγαν οὖν οἱ ἰουδαῖοι· ἴδε πῶσ ἐφίλει αὐτόν. 37 τινὲσ δὲ ἐξ
αὐτῶν εἶπαν· οὐκ ἠδύνατο οὗτοσ ὁ ἀνοίξασ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ
τοῦ τυφλοῦ ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτοσ μὴ ἀποθάνῃ; 38 ἰησοῦσ οὖν
πάλιν ἐμβριμούμενοσ ἐν ἑαυτῷ ἔρχεται εἰσ τὸ μνημεῖον· ἦν δὲ
σπήλαιον, καὶ λίθοσ ἐπέκειτο αὐτῷ. 39 λέγει ὁ ἰησοῦσ· ἄρατε
τὸν λίθον. λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ τετελευτηκότοσ μάρθα·
κύριε, ἤδη ὄζει· τεταρταῖοσ γάρ ἐστιν. 40 λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦσ·
οὐκ εἶπόν σοι ὅτι ἐὰν πιστεύσῃσ ὄψῃ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ;
41 ἦραν οὖν τὸν λίθον· ὁ δὲ ἰησοῦσ ἦρεν τοὺσ ὀφθαλμοὺσ ἄνω
καὶ εἶπεν· πάτερ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι ἤκουσάσ μου. 42 ἐγὼ δὲ
ᾔδειν ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεισ· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περι-
εστῶτα εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σύ με ἀπέστειλασ. 43 καὶ
ταῦτα εἰπὼν φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγαζεν· λάζαρ, δεῦρο ἔξω.
44 καὶ ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκώσ, δεδεμένοσ τοὺσ πόδασ καὶ τὰσ χεῖ-
ρασ κειρίαισ, καὶ ἡ ὄψισ αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο. λέγει
αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· λύσατε αὐτὸν καὶ ἄφετε ὑπάγειν. 45 πολλοὶ
δὲ ἐκ τῶν ἰουδαίων, οἱ ἐλθόντεσ πρὸσ τὴν μαρίαν καὶ θεασά-
μενοι ἃ ἐποίησεν ἰησοῦσ, ἐπίστευσαν εἰσ αὐτόν· 46 τινὲσ δὲ ἐξ

---

32 [c] ο ιησουσ 33 ωσ [c]: *om | [a]vel[b] ενεβριμησατο 35 [c] ο ιησουσ 36 [c] ελε-γον 37 [c] ειπον 38 [c] επ αυτω 43 [c] εκραυγασεν | [c] λαζαρε

32 μαριαμ 33 ενεβρειμησατο 35 om και | ο ιησουσ 36 ελεγον 37 ειπον | *εδυνατο 38 ενβρειμωμενοσ | επ αυτω 43 εκραυγασεν λαζαρε 44 om και prim | λεγει ιησουσ αυτοισ | αφετε: add αυτον 45 πολλοι ουν | μαριαμ | ο εποιησεν | om ιησουσ

31 δοξαντεσ: λεγοντεσ 32 ο ιησουσ | εισ τουσ ποδ. αυτου | απεθ. μου ο αδε. 33 ενεβριμησατο 35 om και | ο ιησουσ 36 ελεγον 37 ειπον 38 εμβριμωμενοσ | επ αυτω 39 του τεθνηκοτοσ 40 οψει 41 λιθον: add ου ην ο τεθνηκωσ κειμενοσ 43 εκραυγασεν· λαζαρε 45 πολλοι ουν | ο ιησουσ

αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸσ τοὺσ φαρισαίουσ καὶ εἶπαν αὐτοῖσ ἃ ἐ-
ποίησεν ὁ ἰησοῦσ.
47 Συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ φαρισαῖοι συνέδριον,
καὶ ἔλεγαν· τί ποιοῦμεν, ὅτι οὗτοσ ὁ ἄνθρωποσ πολλὰ ποιεῖ
σημεῖα; 48 ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτωσ, πάντεσ πιστεύουσιν εἰσ
αὐτόν, καὶ ἐλεύσονται οἱ ῥωμαῖοι καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τον
τόπον καὶ τὸ ἔθνοσ. 49 εἷσ δέ τισ ἐξ αὐτῶν, καϊάφασ, ἀρχιερεὺσ
ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖσ· ὑμεῖσ οὐκ οἴδατε οὐδέν,
50 οὐδὲ λογίζεσθε ὅτι συμφέρει ἵνα εἷσ ἄνθρωποσ ἀποθάνῃ ὑπὲρ
τοῦ λαοῦ, καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνοσ ἀπόληται. 51 τοῦτο δὲ ἀφ᾽ ἑαυ-
τοῦ οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ ἀρχιερεὺσ ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου ἐπρο-
φήτευσεν ὅτι ἔμελλεν ἰησοῦσ ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνουσ,
52 καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνουσ μόνον, ἀλλ᾽ ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ
θεοῦ τὰ διεσκορπισμένα συναγάγῃ εἰσ ἕν. 53 ἀπ᾽ ἐκείνησ οὖν
τῆσ ἡμέρασ ἐβουλεύσαντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν.
54 Ὁ οὖν ἰησοῦσ οὐκέτι παρρησίᾳ περιεπάτει ἐν τοῖσ ἰου-
δαίοισ, ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰσ τὴν χώραν ἐγγὺσ τῆσ ἐρήμου,
εἰσ ἐφρὲμ λεγομένην πόλιν, κἀκεῖ ἔμεινεν μετὰ τῶν μαθητῶν.
55 ἦν δὲ ἐγγὺσ τὸ πάσχα τῶν ἰουδαίων, καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ
εἰσ ἱεροσόλυμα ἐκ τῆσ χώρασ πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα ἁγνίσωσιν
ἑαυτούσ. 56 ἐζήτουν οὖν τὸν ἰησοῦν, καὶ ἔλεγαν μετ᾽ ἀλλήλων
ἐν τῷ ἱερῷ ἑστηκότεσ· τί δοκεῖ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰσ τὴν
ἑορτήν; 57 δεδώκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ φαρισαῖοι ἐντολάσ,
ἵνα ἐάν τισ γνῷ ποῦ ἐστὶν μηνύσῃ, ὅπωσ πιάσωσιν αὐτόν.

XII.

1 Ὁ οὖν ἰησοῦσ πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰσ βηθα-
νίαν, ὅπου ἦν λάζαροσ, ὃν ἤγειρεν ἰησοῦσ ἐκ νεκρῶν. 2 ἐποίησαν

---

48 [c] πιστευσουσιν 52 εθνουσ: [ca] add δε, [cb] rursus del XII, 1 ιησουσ: [c] ο ιησ.

46 ειπον | om ὁ 47 ελεγον 48 πιστευσουσιν 50 συμφερει υμιν 51 ημελλεν 52 αλλα 54 *παρησια | εφραιμ 56 ελεγον XII, 1 εκ νεκρ. ιησ.

46 ειπον 47 ελεγον | σημ. ποιει 48 πιστευσουσιν 50 διαλογιζεσθε | συμφερ. ημιν 51 προεφητευσεν | ο ιησουσ 53 συνεβουλευσαντο 54 ιησουσ ουν | εφραϊμ | κακει διετριβε | μαθητ. αυτου 56 ελεγον 57 δεδωκ. δε και | εντολην XII, 1 λαζαροσ: add ο τεθνηκωσ | om ιησουσ

οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ μάρθα διηκόνει, ὁ δὲ λάζαρος εἷσ
ἦν ἐκ τῶν ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ. [3] ἡ οὖν μαρία λαβοῦσα λί-
τραν μύρου νάρδου πιστικῆσ πολυτίμου ἤλειψεν τοὺσ πόδασ
τοῦ ἰησοῦ, καὶ ἐξέμαξεν ταῖσ θριξὶν αὐτῆσ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ·
ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆσ ὀσμῆσ τοῦ μύρου. [4] λέγει δὲ ἰού-
δασ ὁ ἰσκαριώτησ, εἷσ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ὁ μέλλων αὐτὸν
παραδιδόναι· [5] διατί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων
δηναρίων καὶ ἐδόθη πτωχοῖσ; [6] εἶπεν δὲ τοῦτο οὐχ ὅτι περὶ τῶν
πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ᾽ ὅτι κλέπτησ ἦν καὶ τὸ γλωσσόκο-
μον ἔχων τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν. [7] εἶπεν οὖν ὁ ἰησοῦσ· ἄφεσ
αὐτήν, ἵνα εἰσ τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τηρήσῃ αὐτό·
[8] τοὺσ πτωχοὺσ γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ᾽ ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ ου
πάντοτε ἔχετε.

[9] Ἔγνω οὖν ὁ ὄχλοσ πολὺσ ἐκ τῶν ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστίν,
καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν ἰησοῦν μόνον, ἀλλ᾽ ἵνα καὶ τὸν λάζαρον
ἴδωσιν, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. [10] ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖσ
ἵνα καὶ τὸν λάζαρον ἀποκτείνωσιν, [11] ὅτι πολλοὶ δι᾽ αὐτὸν ὑπ-
ῆγον τῶν ἰουδαίων καὶ ἐπίστευον εἰσ τὸν ἰησοῦν.

[12] Τῇ ἐπαύριον ὄχλοσ πολὺσ ἐλθὼν εἰσ τὴν ἑορτήν, ἀκού-
σαντεσ ὅτι ἔρχεται ἰησοῦσ εἰσ ἱεροσόλυμα, [13] ἔλαβον τὰ βαΐα
τῶν φοινίκων καὶ ἐξῆλθον εἰσ ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἐκραύγαζον
λέγοντεσ· ὡσαννά, εὐλογημένοσ ὁ ἐρχόμενοσ ἐν ὀνόματι κυρίου
καὶ ὁ βασιλεὺσ τοῦ ἰσραήλ. [14] εὑρὼν δὲ ὁ ἰησοῦσ ὀνάριον ἐκά-
θισεν ἐπ᾽ αὐτό, καθώσ ἐστιν γεγραμμένον· [15] μὴ φοβοῦ, θύγα-
τερ σιών· ἰδοὺ ὁ βασιλεύσ σου ἔρχεται καθήμενοσ ἐπὶ πῶλον
ὄνου. [16] ταῦτα οὐκ ἔγνωσαν αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ τὸ πρῶτον, ἀλλ᾽
ὅτε ἐδοξάσθη ἰησοῦσ, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἐπ᾽ αὐτῷ ἦν

---

12 [c] ο ελθων 13 και ο: [ca] del και, [cb] rest

3 μαριαμ | om του pr | επλησθη 4 om εκ 6 εμελλεν 7 τηρησει[bart] 9 **om ὁ 10 εβ. δε και 12 ο οχλ. πο. ο ελθ. | ο ιησουσ 13 om λεγοντεσ 15 *θυγατηρ, **η θυγ. 16 ην επ αυτω

2 om εκ | συνανακειμενων αυτω 4 λεγει ουν εισ εκ τ. μα. αυτ. ιουδασ σιμωνοσ ισκαρ. 6 εχων: ειχε και 7 om ινα | τετηρηκεν 9 om ὁ 12 ο ελθων | ο ιησουσ 13 εκραζον | om λεγοντεσ | om και tert 16 ταυτα δε | οι μαθ. αυτου | ο ιησουσ | ην επ αυτω

γεγραμμένα καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. 17 ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχ-
λοσ ὁ ὢν μετ' αὐτοῦ ὅτε τὸν λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου
καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. 18 διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ
ὄχλοσ πολύσ, ὅτι ἤκουσαν αὐτὸν τοῦτο πεποιηκέναι τὸ σημεῖον.
19 οἱ οὖν φαρισαῖοι εἶπαν πρὸσ ἑαυτούσ· θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφε-
λεῖτε οὐδέν· ἴδε ὁ κόσμοσ ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν.

20 Ἦσαν δὲ ἕλληνέσ τινεσ ἐκ τῶν ἀναβαινόντων ἵνα προσ-
κυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ· 21 οὗτοι οὖν προσῆλθον φιλίππῳ τῷ
ἀπὸ βηθσαϊδὰ τῆσ γαλιλαίασ, καὶ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντεσ·
κύριε, θέλομεν τὸν ἰησοῦν ἰδεῖν. 22 ἔρχεται φίλιπποσ καὶ λέγει
τῷ ἀνδρέᾳ, καὶ πάλιν ἔρχεται ἀνδρέασ καὶ φίλιπποσ καὶ λέ-
γουσιν τῷ ἰησοῦ. 23 ὁ δὲ ἰησοῦσ ἀποκρίνεται αὐτοῖσ λέγων· ἐ-
λήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου. 24 ἀμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ κόκκοσ τοῦ σίτου πεσὼν εἰσ τὴν γῆν ἀπο-
θάνῃ, αὐτὸσ μόνοσ μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει.
25 ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολλύει αὐτήν, καὶ ὁ μισῶν τὴν
ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἰσ ζωὴν αἰώνιον φυλάξει
αὐτήν. 26 ἐὰν ἐμοί τισ διακονῇ, ἐμοὶ ἀκολουθείτω, καὶ ὅπου
εἰμὶ ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονοσ ὁ ἐμὸσ ἔσται· ἐάν τισ ἐμοὶ δια-
κονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ. 27 νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται,
καὶ τί εἴπω; πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆσ ὥρασ ταύτησ. ἀλλὰ διὰ
τοῦτο ἦλθον εἰσ τὴν ὥραν ταύτην· 28 πάτερ, δόξασόν σου τὸ
ὄνομα. ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ἐδόξασα καὶ πά-
λιν δοξάσω. 29 ὁ οὖν ὄχλοσ ο ἑστὼσ ἀκούσασ ἔλεγεν βροντὴν
γεγονέναι· ἄλλοι ἔλεγον· ἄγγελοσ αὐτῷ λελάληκεν. 30 ἀπεκρίθη
ἰησοῦσ· οὐ δι' ἐμὲ ἡ φωνὴ αὕτη γέγονεν, ἀλλὰ δι' ὑμᾶσ. 31 νῦν
κρίσισ ἐστὶν τοῦ κόσμου τούτου· νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τού-

---

22 ανδρεα [c]: *ανδραια 25 φυλαξ. αυτην [a]: *om 31 νυν ο αρχ. τ. κ. τουτ. suppl [a]: *και (pro νυν?)

18 δια του. (**add και) υπηντ. αυτ. και (intactum?) ο οχλ. | om πολυσ | τουτο αυτον 22 ο φιλιππ. | om και παλιν 28 σου: μου 29 om ουν | και ακουσασ 30 απεκριθ. και ειπεν

17 οτε: ς[e] οτι 18 ο οχλοσ | om πολυσ | ηκουσε τουτο αυτον 19 ειπον 20 τινεσ ελλην. 22 om ερχεται sec | om και ante λεγουσιν 23 απεκρινατο 25 απολεσει 26 εμοι διακ. τισ | και εαν τισ 29 και ακουσασ 30 απεκριθ. ο ιησουσ και ειπεν | αυτη η φωνη

του ἐκβληθήσεται ἔξω, 32 κἀγὼ ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆσ γῆσ, πάντα
ἑλκύσω πρὸσ ἐμαυτόν. 33 τοῦτο δὲ ἔλεγεν σημαίνων ποίῳ θανά-
τῳ ἔμελλεν ἀποθνήσκειν. 34 ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ ὄχλοσ· ἡμεῖσ
ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ χριστὸσ μένει εἰσ τὸν αἰῶνα· καὶ
πῶσ σὺ λέγεισ ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; τίσ
ἐστιν οὗτοσ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου; 35 εἶπεν οὖν αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ·
ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶσ ἐν ὑμῖν ἐστίν· περιπατεῖτε ἕωσ τὸ φῶσ
ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶσ καταλάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ
σκοτίᾳ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει. 36 ὡσ τὸ φῶσ ἔχετε, πιστεύετε
εἰσ τὸ φῶσ, ἵνα υἱοὶ φωτὸσ γένησθε.

Ταῦτα ἐλάλησεν ἰησοῦσ, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ᾽ αὐτῶν.
37 τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότοσ ἔμπροσθεν αὐτῶν οὐκ
ἐπίστευον εἰσ αὐτόν, 38 ἵνα ὁ λόγοσ ἠσαΐου τοῦ προφήτου πλη-
ρωθῇ, ὃν εἶπεν· κύριε, τίσ ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; καὶ ο
βραχίων κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη; 39 διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο
πιστεύειν, ὅτι πάλιν εἶπεν ἠσαΐασ· 40 τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺσ
ὀφθαλμοὺσ καὶ ἐπήρωσεν αὐτῶν τὴν καρδίαν, ἵνα μὴ ἴδωσιν
τοῖσ ὀφθαλμοῖσ καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν καὶ στραφῶσιν καὶ ἰά-
σομαι αὐτούσ. 41 ταῦτα εἶπεν ἠσαΐασ ὅτι εἶδεν τὴν δόξαν αὐ-
τοῦ, καὶ ἐλάλησεν περὶ αὐτοῦ. 42 ὅμωσ μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρ-
χόντων πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰσ αὐτόν, ἀλλὰ διὰ τοὺσ φαρισαίουσ
οὐχ ὡμολόγουν, ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται· 43 ἠγάπησαν
γὰρ τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ὑπὲρ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ.
44 ἰησοῦσ δὲ ἔκραξεν καὶ εἶπεν· ὁ πιστεύων εἰσ ἐμὲ οὐ πιστεύει
εἰσ ἐμὲ ἀλλὰ εἰσ τὸν πέμψαντά με, 45 καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ θεωρεῖ
τὸν πέμψαντά με. 46 ἐγὼ φῶσ εἰσ τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα πᾶσ
ὁ πιστεύων εἰσ ἐμὲ ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ. 47 καὶ ἐάν τίσ μου
ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων καὶ μὴ φυλάξῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν· οὐ

---

32 [c] παντασ 35 [c] μη η σκοτια 36 [c] ο ιησουσ

32 αν | παντασ 33 ημελλεν 34 λεγεισ συ 35 εωσ: ωσ 40 *επωρωσεν, **πεπωρωκεν (επωρ.[mai 2]) | νοησωσι τη καρδ. 43 υπερ: ηπερ 46 om πασ

32 παντασ 33 ημελλεν 34 om ουν 35 εν υμιν: μεθ υμων 36 ωσ: εωσ | ο ιησουσ 40 πεπωρωκεν | νοησωσι τη καρδια | επιστραφωσι | ιασωμαι 41 οτι: οτε 43 υπερ: ηπερ 44 αλλ 47 φυλαξη: πιστευση

γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ᾽ ἵνα σώσω τὸν κόσμον.
48 ὁ ἀθετῶν ἐμὲ καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου ἔχει τὸν κρί-
νοντα αὐτόν· ὁ λόγοσ ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνοσ κρινεῖ αὐτὸν ἐν τῇ
ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 49 ὅτι ἐγὼ ἐξ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα, ἀλλ᾽ ὁ πέμ-
ψασ με πατὴρ αὐτόσ μοι ἐντολὴν δέδωκεν τί εἴπω καὶ τί λα-
λήσω. 50 καὶ οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιόσ ἐστιν· ἃ οὖν
ἐγὼ λαλῶ, καθὼσ εἴρηκέν μοι ὁ πατήρ, οὕτωσ λαλῶ.

XIII.

1 Πρὸ δὲ τῆσ ἑορτῆσ τοῦ πάσχα, εἰδὼσ ὁ ἰησοῦσ ὅτι ἦλθεν
αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸσ τὸν πα-
τέρα, ἀγαπήσασ τοὺσ ἰδίουσ τοὺσ ἐν τῷ κόσμῳ, εἰσ τέλοσ
ἠγάπησεν αὐτούσ. 2 καὶ δείπνου γινομένου, τοῦ διαβόλου ἤδη
βεβληκότοσ εἰσ τὴν καρδίαν ἵνα παραδοῖ αὐτὸν ἰούδασ σίμωνοσ
ἰσκαριώτησ, 3 εἰδὼσ ὅτι πάντα ἔδωκεν αὐτῷ ὁ πατὴρ εἰσ τὰσ
χεῖρασ, καὶ ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθεν καὶ πρὸσ τὸν θεὸν ὑπάγει,
4 ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου καὶ τίθησιν τὰ ἱμάτια, καὶ λαβὼν
λέντιον διέζωσεν ἑαυτόν· 5 εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰσ τὸν νιπτῆρα,
καὶ ἤρξατο νίπτειν τοὺσ πόδασ τῶν μαθητῶν καὶ ἐκμάσσειν τῷ
λεντίῳ ᾧ ἦν διεζωσμένοσ. 6 ἔρχεται οὖν πρὸσ σίμωνα πέτρον,
καὶ λέγει αὐτῷ· σύ μου νίπτεισ τοὺσ πόδασ; 7 ἀπεκρίθη ἰησοῦσ
καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἃ ἐγὼ ποιῶ σὺ οὐκ οἶδασ ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ
ταῦτα. 8 λέγει αὐτῷ πέτροσ· οὐ μὴ νίψῃσ τοὺσ πόδασ μου εἰσ
τὸν αἰῶνα. ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ· ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεισ
μέροσ μετ᾽ ἐμοῦ. 9 λέγει αὐτῷ σίμων πέτροσ· μὴ τοὺσ πόδασ
μου μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰσ χεῖρασ καὶ τὴν κεφαλήν. 10 λέγει
αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ· ὁ λελουμένοσ οὐκ ἔχει χρείαν νίψασθαι, ἀλλὰ
ἔστιν καθαρὸσ ὅλοσ· καὶ ὑμεῖσ καθαροί ἐστε, ἀλλ᾽ οὐχὶ πάντεσ.

---

1 ιδιουσ ^{c}: *ιουδαιουσ 2 ^{c} γενομενου (ex γεινομ.) | ^{c} παραδω 6 αυτω: ^{c} add εκινοσ κυριε 7 α εγω: ^{c} ο εγω 9 πετροσ: ^{c} add κυριε

6 om και | κυριε συ μου 7 ο εγω 8 μου τουσ ποδ. | om ο ιησουσ 9 πετροσ σιμων | μη: praem κυριε 10 om ὁ pr | χρειαν: add ει μη τουσ ποδασ | αλλ εστιν

49 εδωκε 50 λαλω εγω XIII, 1 εληλυθεν 2 γενομενου | καρδ. ιουδα σιμωνοσ ισκαριωτου ινα αυτον παραδω 3 ειδωσ ο ιησουσ | δεδωκεν 6 κ. λεγει αυτω εκεινοσ· κυριε 7 ο εγω 9 πετροσ: add κυριε 10 ου χρειαν εχει η τουσ ποδασ νιψ. αλλ

[11] ᾔδει γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο εἶπεν· οὐχὶ πάν-
τεσ καθαροί ἐστε. [12] ὅτε οὖν ἔνιψεν τοὺσ πόδασ αὐτῶν, ἔλαβεν
τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἀνέπεσεν πάλιν· εἶπεν αὐτοῖσ· γινώσκετε
τί πεποίηκα ὑμῖν; [13] ὑμεῖσ φωνεῖτέ με· ὁ διδάσκαλοσ καὶ ὁ
κύριοσ, καὶ καλῶσ λέγετε· εἰμὶ γάρ. [14] εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν
τοὺσ πόδασ, ὁ κύριοσ καὶ ὁ διδάσκαλοσ, καὶ ὑμεῖσ ὀφείλετε
νίπτειν ἀλλήλων τοὺσ πόδασ. [15] ὑπόδειγμα γὰρ δέδωκα ὑμῖν,
ἵνα καθὼσ ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν καὶ ὑμεῖσ ποιῆτε. [16] ἀμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, οὐκ ἔστιν δοῦλοσ μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ
ἀπόστολοσ μείζων τοῦ πέμψαντοσ αὐτόν. [17] εἰ ταῦτα οἴδατε,
μακάριοί ἐστε ἐὰν ποιῆτε αὐτά. [18] οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω·
ἐγὼ γὰρ οἶδα τίνασ ἐξελεξάμην· ἀλλ᾽ ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· ὁ
τρώγων μετ᾽ ἐμοῦ τὸν ἄρτον ἐπῆρκεν ἐπ᾽ ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐ-
τοῦ. [19] ἀπάρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα πιστεύσητε ὅταν
γένηται ὅτι ἐγώ εἰμι. [20] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ λαμβάνων ἄν
τινα πέμψω ἐμὲ λαμβάνει, ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων λαμβάνει τὸν
πέμψαντά με.

[21] Ταῦτα εἰπὼν ἰησοῦσ ἐταράχθη τῷ πνεύματι καὶ ἐμαρτύ-
ρησεν καὶ εἶπεν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷσ ἐξ ὑμῶν παρα-
δώσει με. [22] ἔβλεπον οὖν εἰσ ἀλλήλουσ οἱ μαθηταί, ἀπορούμενοι
περὶ τίνοσ λέγει. [23] ἦν δὲ ἀνακείμενοσ εἷσ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐ-
τοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ ἰησοῦσ· [24] νεύει οὖν
τούτῳ σίμων πέτροσ πυθέσθαι τίσ ἂν εἴη περὶ οὗ ἔλεγεν, καὶ
λέγει αὐτῷ· εἰπὲ τίσ ἐστιν περὶ οὗ λέγει. [25] ἐπιπεσὼν οὖν ἐκεῖ-
νοσ ἐπὶ τὸ στῆθοσ τοῦ ἰησοῦ λέγει αὐτῷ· κύριε, τίσ ἐστιν;

---

12 αυτου [c]: *αυτων | ανεπεσεν: [c] αναπεσων 22 εβλεπον ουν ([c] del ουν): *add οι ιουδαιοι, [a] del 25 [c] αναπεσων

11 ειπεν: add οτι 12 και ελαβεν 14 αλληλων νιπτειν 15 εδωκα 18 om γαρ | μετ εμου: μου | επηρεν | om επ 19 πιστευητε 21 υμιν λεγω 22 om ουν 23 om δε | om ὁ 24 om πυθεσθαι usque ελεγεν 25 αναπεσων | om ουν | εκεινοσ ουτωσ επι

12 και ελαβε | και ανεπεσεν: αναπεσων 14 αλληλων νιπτειν 15 εδωκα 18 om γαρ | τινασ: ουσ | επηρεν 19 ινα οταν γεν. πιστευσ. 20 αν: εαν 21 ο ιησουσ 23 om εκ 24 om περι ου ελεγεν usque ειπε τισ εστιν 25 επιπεσ. δε

26 ἀποκρίνεται ο ἰησοῦσ καὶ λέγει· ἐκεῖνόσ ἐστιν ᾧ ἐγὼ βάψασ
τὸ ψωμίον ἐπιδώσω. βάψασ οὖν τὸ ψωμίον δίδωσιν ἰούδᾳ σί-
μωνοσ ἰσκαριώτου. 27 καὶ μετὰ τὸ ψωμίον εἰσῆλθεν εἰσ ἐκεῖνον
ὁ σατανᾶσ. λέγει οὖν αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ· ὃ ποιεῖσ ποίησον τάχιον.
28 τοῦτο δὲ οὐδεὶσ ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸσ τί εἶπεν αὐτῷ·
29 τινὲσ γὰρ ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν ἰούδασ, ὅτι
λέγει αὐτῷ ἰησοῦσ· αγόρασον ὧν χρείαν ἔχομεν εἰσ τὴν ἑορτήν,
ἢ τοῖσ πτωχοῖσ ἵνα τι δῷ. 30 λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνοσ ἐξ-
ῆλθεν εὐθύσ· ἦν δὲ νύξ. 31 ὅτε οὖν ἐξῆλθεν, λέγει ἰησοῦσ· νῦν
ἐδοξάσθη ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ θεὸσ ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ.
32 καὶ ὁ θεὸσ δοξάσει αὐτὸν ἐν αὐτῷ, καὶ εὐθὺσ δοξάσει αὐτόν.
33 τεκνία, ἔτι μικρὸν χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμί· ζητήσετέ με, καὶ
καθὼσ εἶπον τοῖσ ἰουδαίοισ· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖσ οὐ δύνασθε
ἐλθεῖν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι. 34 ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα
ἀγαπᾶτε ἀλλήλουσ· καθὼσ ἠγάπησα ὑμᾶσ, καὶ ὑμεῖσ ἀγα-
πᾶτε ἀλλήλουσ. 35 ἐν τούτῳ γνώσονται πάντεσ ὅτι ἐμοὶ μαθη-
ταί ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε μετ' ἀλλήλων. 36 λέγει αὐτῷ σί-
μων πέτροσ· κύριε, ποῦ ὑπάγεισ; ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ·
ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οὐ δύνασαί μοι νῦν ἀκολουθῆσαι, ἀκολουθή-
σεισ δὲ ὕστερον. 37 λέγει αὐτῷ πέτροσ· διατί οὐ δύναμαί σοι
ἀκολουθῆσαι ἄρτι; ὑπὲρ σοῦ τὴν ψυχήν μου θήσω. 38 ἀποκρί-
νεται ἰησοῦσ· τὴν ψυχήν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεισ; ἀμὴν ἀμὴν
λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνήσῃ ἕωσ οὗ ἀπαρνήσῃ με τρίσ.

---

26 [c] αποκριν. ουν | διδωσιν: [ca] praem λαμβανι και, [cb] rursus del 32 και ο: [c] praem ει ο θεοσ εδοξασθη εν αυτω | αυτω: [ca] εαυτω, [cb] rursus αυτω 33 [c] οτι οπου 37 πετροσ: [c] add κυριε

26 αποκρεινεται ουν ιησουσ· εκεινοσ | βαψω το ψω. και δωσω αυτω | ουν (om το) ψω. λαμβανει και διδωσιν 27 εισηλθεν: praem τοτε | om ὁ 28 om δε 33 om χρονον | οτι οπου 34 υμασ: add ινα 35 εν αλληλοισ 36 om αυτω ο| om εγω 37 ο πετροσ· κυριε διατι | ακολουθειν | την ψυ. μ. υπερ σου 38 αρνηση

26 om και λεγει | και εμβαψασ το | ισκαριωτη 27 ψωμιον: add τοτε 29 ο ιουδασ | ο ιησουσ 30 ευθεωσ εξηλθεν 31 ς om ουν (οτε εξ. cum νυξ conjg) | ο ιησουσ 32 και ο θεοσ: praem ει ο θεοσ εδοξασθη εν αυτω | αυτ. εν εαυτω 33 om χρονον | οτι οπου υπαγ. εγω 34 υμασ: add ινα 35 εν αλληλοισ 36 om εγω| υστερ. δε ακολουθ. μοι 37 ο πετροσ· κυριε | την ψυ. μ. υπερ σου 38 απεκριθη αυτω ο ιησουσ | φωνησει

XIV.

1 Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία· πιστεύετε εἰσ τὸν θεόν,
καὶ εἰσ ἐμὲ πιστεύετε. 2 ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρόσ μου μοναὶ
πολλαί εἰσιν· εἰ δὲ μή, εἶπον ὑμῖν. ὅτι πορεύομαι ἑτοιμάσαι
τόπον ὑμῖν· 3 καὶ ἐὰν πορευθῶ καὶ ἑτοιμάσω τόπον ὑμῖν, πάλιν
ἔρχομαι καὶ παραλήμψομαι ὑμᾶσ πρὸσ ἐμαυτόν, ἵνα ὅπου εἰμὶ
ἐγὼ καὶ ὑμεῖσ ἦτε. 4 καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴδατε τὴν ὁδόν.
5 λέγει αὐτῷ θωμᾶσ· κύριε, οὐκ οἴδαμεν ποῦ ὑπάγεισ, καὶ πῶσ
τὴν ὁδὸν εἰδέναι δυνάμεθα; 6 λέγει αὐτῷ ἰησοῦσ· ἐγώ εἰμι ἡ
ὁδὸσ καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή· οὐδεὶσ ἔρχεται πρὸσ τὸν πατέρα
εἰ μὴ δι᾽ ἐμοῦ. 7 εἰ ἐγνώκατε ἐμέ, καὶ τὸν πατέρα μου γνώ-
σεσθε· καὶ ἀπάρτι γνώσεσθε αὐτὸν καὶ ἑωράκατε αὐτόν. 8 λέγει
αὐτῷ ὁ φίλιπποσ· κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ
ἡμῖν. 9 λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ· τοσούτῳ χρόνῳ μεθ᾽ ὑμῶν εἰμί,
καὶ οὐκ ἔγνωκάσ με, φίλιππε; ὁ ἑωρακὼσ ἐμὲ ἑώρακεν τον πα-
τέρα· πῶσ σὺ λέγεισ ὅτι δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα; 10 οὐ πιστεύεισ
ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστιν; τὰ ῥήματα ἃ
ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ ὁ ἐν ἐμοὶ
μένων ποιεῖ τὰ ἔργα αὐτοῦ. 11 πιστεύετέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πα-
τρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί· εἰ δὲ μή, τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύετε.
12 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰσ ἐμέ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ
ποιῶ κἀκεῖνοσ ποιήσει, καὶ μείζονα τούτων ποιήσει· ὅτι ἐγὼ
πρὸσ τὸν πατέρα πορεύομαι, 13 καὶ ὅ τι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ
ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω, ἵνα δοξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ.

---

9 τοσουτω χρονω: ^{ca} τοσουτον χρονον, ^{cb} priora rest | φιλιππε: nec ante nec post interpunctum; ^{c}vero post φιλ. interpunxit | οτι: ^{c}om 11 τα εργα: ^{c}praem δια

2 ειπον αν υμιν 5 om και | πως οιδαμεν τ. οδον 6 ο ιησους 7 εγνωκειτε με κ. τ. πα. μ. αν ηδειτε· απαρτι γεινωσκετε | om αυτον sec 8 om ὁ 9 τοσουτον χρονον | om οτι 10 *πιστευσεισ$^{mai\ 1}$ | α εγω λεγω (sed λεγω suppl) | ο εν: om ο 11 δια τα εργα αυτου πιστ. μοι 13 αιτηται

2 ειπον αν υμιν | om οτι 3 υμιν τοπον | παραληψομαι 4 υπ. οιδατε και την οδ. οιδατε 5 δυναμ. την οδ. ειδ. 6 ο ιησους 7 εγνωκειτε με κ. τ. πατ. μ. εγνωκειτε αν· κ. απ. γινωσκετε 8 om ὁ 9 τοσουτον χρονον | και πως συ | om οτι 10 αυτος ποιει τα εργ. | om αυτου 11 εν εμοι: ς^{c} add εστιν | δια τα εργ. αυτ. πιστ. μοι 12 πατερα μου

14 ἐάν τι αἰτήσητέ με ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐγὼ ποιήσω. 15 ἐὰν
ἀγαπᾶτε, τὰσ ἐντολὰσ τὰσ ἐμὰσ τηρήσητε. 16 κἀγὼ ἐρωτή-
σω τὸν πατέρα, καὶ ἄλλον παράκλητον δώσει ὑμῖν, ἵνα μεθ'
ὑμῶν ᾖ εἰσ τὸν αἰῶνα, 17 τὸ πνεῦμα τῆσ ἀληθείασ, ὃ ὁ κόσμοσ
οὐ δύναται λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ οὐδὲ γινώσκει· ὑμεῖσ
γινώσκετε αὐτό, ὅτι παρ' ὑμῖν μένει καὶ ἐν ὑμῖν ἔσται. 18 οὐκ
ἀφήσω ὑμᾶσ ὀρφανούσ, ἔρχομαι πρὸσ ὑμᾶσ. 19 ἔτι μικρὸν καὶ
ὁ κόσμοσ με οὐκέτι θεωρεῖ· ὑμεῖσ δὲ θεωρεῖτέ με, ὅτι ἐγὼ ζῶ
καὶ ὑμεῖσ ζήσεσθε. 20 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γνώσεσθε ὑμεῖσ ὅτι
ἐγὼ ἐν τῷ πατρί μου καὶ ὑμεῖσ ἐν ἐμοῖ κἀγὼ ἐν ὑμῖν. 21 ὁ ἔχων
τὰσ ἐντολάσ μου καὶ τηρῶν αὐτάσ, ἐκεῖνόσ ἐστιν ὁ ἀγαπῶν
με· ὁ δὲ ἀγαπῶν με ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρόσ μου, κἀγὼ
ἀγαπήσω αὐτὸν καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν.
22 Λέγει αὐτῷ ἰούδασ, οὐχ ὁ ἰσκαριώτησ· κύριε, καὶ τί
γέγονεν ὅτι ἡμῖν μέλλεισ ἐμφανίζειν σεαυτὸν καὶ οὐχὶ τῷ κόσ-
μῳ; 23 ἀπεκρίθη ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἐάν τισ ἀγαπᾷ με,
τὸν λόγον μου τηρήσῃ, καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ
πρὸσ αὐτὸν ἐλευσόμεθα καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιησόμεθα. 24 ὁ
μὴ ἀγαπῶν με τοὺσ λόγουσ μου οὐ τηρεῖ· καὶ ὁ λόγοσ ὃν ἀ-
κούετε, οὐκ ἔστιν ἐμὸσ ἀλλὰ τοῦ πέμψαντόσ με πατρόσ. 25 ταῦ-
τα λελάληκα ὑμῖν παρ' ὑμῖν μένων· 26 ὁ δὲ παράκλητοσ, τὸ
πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὃν πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνοσ
ὑμᾶσ διδάξει πάντα καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶσ πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν.
27 εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ κα-
θὼσ ὁ κόσμοσ δίδωσιν ὑμῖν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. μὴ ταρασσέσθω
ὑμῶν ἡ καρδία μηδὲ δειλιάτω. 28 ἠκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν·

---

15 αγαπατε: [cb] add με 16 ερωτησω [c]: *τηρησω 17 ὃ: [ca] ον, sed ν rursus rasum; item αυτο pr: [ca] αυτον, sed restitutum αυτο 23 αυτω: [ca] αυτοισ, sed restitutum αυτω 26 το πν. τ. αγ. ον πεμψ. ο πατ. [c]: *confuse πεμψει το πν. το αγ. ο πατ.

14 εγω: τουτο 15 αγαπατ. με | τηρησετε 16 εισ τ. αι. η 17 εσται: εστιν 19 ζησετε 20 υμεισ γνωσεσθ. 22 om και pr 23 τηρησει 26 ον: ο | υμιν [27] εγω ειρ. αφι. 27 om υμιν tert

14 om με 15 αγαπατ. με | τηρησατε 16 και εγω | μενη μεθ υμ. εισ τ. αι. 17 γινωσκει: add αυτο | υμεισ δε 21 και εγω 22 om και pr 23 ο ιησουσ | τηρησει | ποιησομεν 26 ον: ο 27 om υμιν tert

ὑπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸσ ὑμᾶσ. εἰ ἠγαπᾶτέ με, ἐχάρητε ἂν
ὅτι πορεύομαι πρὸσ τὸν πατέρα, ὅτι ὁ πατήρ μου μείζων μου
ἐστίν. 29 καὶ νῦν εἴρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι, ἵν' ὅταν γένηται
πιστεύσητε. 30 οὐκέτι πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν· ἔρχεται γὰρ ο
τοῦ κόσμου ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν, 31 ἀλλ' ἵνα γνῷ
ὁ κόσμοσ ὅτι ἀγαπῶ τὸν πατέρα, καὶ καθὼσ ἐνετείλατό μοι ὁ
πατήρ, οὕτωσ ποιῶ. ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν.

XV.

1 Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελοσ ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γε-
ωργόσ ἐστιν. 2 πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπόν, αἴρει αὐτό,
καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον, καθαίρει αὐτὸν ἵνα καρπὸν πλείω
φέρῃ. 3 ἤδη υμεῖσ καθαροί ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα
ὑμῖν. 4 μείνατε ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν ὑμῖν· καθὼσ τὸ κλῆμα οὐ
δύναται καρπὸν φέρειν ἀφ' ἑαυτοῦ, ἐὰν μὴ μένῃ ἐν τῇ ἀμπέ-
λῳ, οὕτωσ οὐδὲ ὑμεῖσ, ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μένητε. 5 ἐγώ εἰμι ἡ
ἄμπελοσ, ὑμεῖσ τὰ κλήματα· ὁ μένων ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν αὐτῷ,
οὗτοσ φέρει καρπὸν πολύν, ὅτι χωρὶσ ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν
οὐδέν. 6 ἐὰν μή τισ μένῃ ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω ὡσ τὸ κλῆμα καὶ
ἐξηράνθη, καὶ συνάγουσιν αὐτὸ καὶ εἰσ τὸ πῦρ βάλλουσιν, καὶ
καίεται. 7 ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοὶ καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μεί-
νῃ, ὅσα ἐὰν θέλητε αἰτήσεσθε, καὶ γενήσεται ὑμῖν. 8 ἐν τούτῳ
ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε, καὶ γενή-
σεσθέ μοι μαθηταί. 9 καθὼσ ἠγάπησέν με ὁ πατήρ, κἀγὼ ἠγά-
πησα ὑμᾶσ· μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. 10 ἐὰν τὰσ ἐντολάσ
μου τηρήσετε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ, καθὼσ κἀγὼ τοῦ
πατρόσ μου τὰσ ἐντολὰσ ἐτήρησα, καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀ-

---

28 μου pr: [ca vid] om, [cb vid] rest XV, 2 αυτον: intactum mansit 6 μενη: [c] μεινη 10 *ab εν τ. αγ. τη εμη ad seq εν τ. αγ. τ. εμη transiluit, [c] suppl | εντολασ sec: *add μου quod [a]ct [c] del

28 om μου pr 29 ινα 31 ενετειλατο: εντολην εδωκεν XV, 2 αυτον: αυτο | πλειονα 5 ουδεν: ουδε εν 6 συναγ. αυτα 7 οσα εαν: ο αν | αιτησασθε 8 γενησθε εμοι 9 καγ. υμασ ηγαπησα 10 τηρησητε | τη εμη: μου | καθωσ εγω | om μου | τετηρηκα

28 αν οτι ειπον· πορευομαι 29 ινα 30 του κοσμ. τουτου XV, 2 καθαιρ. αυτο | πλειονα καρπον 4 μη μεινη | μη μεινητε 6 μεινη | συναγ. αυτα | εισ πυρ 7 ο εαν 8 εμοι 10 τηρησητε | τη εμη: μου | εγω τασ εντ. του πατρ. μου τετηρηκα

γάπῃ. 11 ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν μείνῃ
καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ. 12 αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμή, ἵνα
ἀγαπᾶτε ἀλλήλουσ καθὼσ ἠγάπησα ὑμᾶσ. 13 μείζονα ταύτησ
ἀγάπην οὐδεὶσ ἔχει, ἵνα τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων
αὐτοῦ. 14 ὑμεῖσ γὰρ φίλοι μου ἐστέ, ἐὰν ποιῆτε ἃ ἐγὼ ἐντέλ-
λομαι ὑμῖν. 15 οὐκέτι λέγω ὑμᾶσ δούλουσ, ὅτι ὁ δοῦλοσ οὐκ
οἶδεν τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριοσ· ὑμᾶσ δὲ εἴρηκα φίλουσ, ὅτι
πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρόσ μου ἐγνώρισα ὑμῖν. 16 οὐχ
υμεῖσ με ἐξελέξασθε, ἀλλʼ ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶσ, καὶ ἔθηκα
ὑμᾶσ ἵνα ὑμεῖσ ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέρητε καὶ ὁ καρπὸσ ὑμῶν
μένῃ· ὅ τι ἐὰν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου δώσει
ὑμῖν. 17 ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλουσ. 18 εἰ
ὁ κόσμοσ ὑμᾶσ μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον ἐμίσηκεν. 19 εἰ
ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμοσ ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ
κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλʼ ἐγω ἐξελεξάμην ὑμᾶσ ἐκ τοῦ κόσμου,
διὰ τοῦτο ὁ κόσμοσ μισεῖ ὑμᾶσ. 20 μνημονεύετε τὸν λόγον ὃν
ἐλάλησα ὑμῖν· οὐκ ἔστιν δοῦλοσ μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ· εἰ
ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶσ διώξουσιν· εἰ τὸν λόγον μοῦ ἐτήρησαν,
καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσωσιν. 21 ἀλλὰ ταῦτα πάντα ποιήσουσιν
εἰσ ὑμᾶσ διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἴδασιν τὸν πέμψαντά με.
22 εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖσ, ἁμαρτίαν οὐκ εἴχοσαν· νῦν
πρόφασιν οὐκ ἔχουσιν περὶ τῆσ ἁμαρτίασ αὐτῶν. 23 ὁ ἐμὲ μισῶν
καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ. 24 εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖσ
ἃ οὐδεὶσ ἄλλοσ ἐποίησεν, ἁμαρτίαν οὐκ εἴχοσαν· νῦν δὲ καὶ
ἑωράκασιν καὶ μεμισήκασιν καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου. 25 ἀλλʼ
ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγοσ ὁ ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν γεγραμμένοσ ὅτι ἐ-

---

13 [c] ινα τισ 14 γαρ: [c] om 16 μενη: [c] add ινα 18 [c] πρωτ. υμων μεμισηκεν 21 ποι. εισ υμασ: scripsit [a] in litura, ita ut εισ υμασ in margine addenda essent 22 [c] νυν δε 25 νομω [c]: *κοσμω

11 μεινη: η 13 ουδε εισ | ινα τισ την 14 om γαρ | ο εγω 16 ινα ο τι αν αιτητε | δω 18 πρωτον υμων μεμεισηκεν 19 μεισει υμασ ο κοσμ. 20 του λογου ου εγω ειπον υμ. | τηρησουσιν 22 νυν δε

13 ινα τισ 14 om γαρ | οσα εγω 15 υμασ λεγω 16 ινα ο τι αν | δω 18 πρωτ. υμων μεμισηκεν 19 μισει υμ. ο κοσμ. 20 του λογου ου εγω ειπον υμ. | τηρησουσιν 21 εισ υμασ: υμιν 22 ειχον | νυν δε ˙24 αλλοσ πεποιηκεν | ειχον 25 γεγραμμ. εν τ. ν. αυτ.

μίσησάν με δωρεάν. 26 ὅταν ἔλθῃ ὁ παράκλητοσ ὃν ἐγὼ πέμψω
ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρόσ, τὸ πνεῦμα τῆσ ἀληθείασ ὃ παρὰ τοῦ
πατρὸσ ἐκπορεύεται, ἐκεῖνοσ μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ· 27 καὶ ὑ-
μεῖσ δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆσ μετ' ἐμοῦ ἐστέ.

XVI.

1 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε. 2 ἀποσυν-
αγώγουσ γὰρ ποιήσωσιν ὑμᾶσ· ἀλλὰ ἔρχεται ὥρα ἵνα πᾶσ ὁ
ἀποκτείνασ ὑμᾶσ δόξῃ λατρείαν προσφέρειν τῷ θεῷ. 3 καὶ ταῦτα
ποιήσωσιν ὑμῖν ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν πατέρα οὐδὲ ἐμέ. 4 ἀλλὰ
ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἂν ἔλθῃ ἡ ὥρα μνημονεύητε αὐτῶν,
ὅτι ἐγὼ εἶπον· ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆσ οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ' ὑ-
μῶν ἤμην. 5 νῦν δὲ ἐγὼ ὑπάγω πρὸσ τὸν πέμψαντά με, καὶ
οὐδεὶσ ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με· ποῦ ὑπάγεισ; 6 ἀλλ' ὅτι ταῦτα λε-
λάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. 7 ἀλλ'
ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν, συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω·
ἐὰν γὰρ μὴ ἀπέλθω, ὁ παράκλητοσ οὐκ ἐλεύσεται πρὸσ ὑμᾶσ·
ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν πρὸσ ὑμᾶσ. 8 καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνοσ
ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίασ καὶ περὶ δικαιοσύνησ καὶ
περὶ κρίσεωσ. 9 περὶ ἁμαρτίασ μέν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰσ ἐμέ·
10 περὶ δικαιοσύνησ δέ, ὅτι πρὸσ τὸν πατέρα ὑπάγω καὶ οὐκέτι
θεωρεῖτέ με· 11 περὶ δὲ κρίσεωσ, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου
κέκριται. 12 ἔτι πολλὰ ἔχω ὑμῖν λέγειν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βα-
στάζειν· 13 ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνοσ, τὸ πνεῦμα τῆσ ἀληθείασ,
ὁδηγήσει ὑμᾶσ ἐν τῇ ἀληθείᾳ· οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ,
ἀλλ' ὅσα ἀκούει λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν.

---

1 μη: suppl [c] 4 αν: [c] εαν | αυτων: puncta addita (a[ca]) sed rursus rasa (a[cb]) | ειπον pr: [c] add υμιν 5 υπαγεισ [c]: *-γει 7 υμασ pr [c]: *ημασ 9 ου: suppl [c] 12 βασταζειν: [c] add αρτι 13 αληθεια: [c] add παση | οσα: [c] super α aliquid notaturus erat, sed antequam absolveret rursus delevit

2 om γαρ | ποιησουσιν | αλλ | om υμασ sec 3 ποιησουσιν | om υμιν 4 ινα οταν | αυτων μνημ. αυτ. | ειπον pr: add υμιν 5 om εγω 7 ου μη ελθη πρ. υμ. 12 βασταζ. αρτι 13 εισ την αληθειαν πασαν | οσα ακουσει

26 οταν δε XVI, 2 om γαρ | ποιησουσιν | αλλ 3 ποιησουσιν 4 ινα οταν | εγω ειπον: add υμιν 5 om εγω 10 πατερα μου 12 λεγειν υμιν | βασταζ. αρτι 13 εισ πασαν την αληθειαν | οσα αν ακουση

[14] ἐκεῖνοσ ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήμψεται, καὶ ἀναγγέλ-
λει ὑμῖν. [15] πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ ἐμά ἐστιν· διὰ τοῦτο εἶπον
ὑμῖν ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λαμβάνει καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. [16] μικρὸν
καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με. [17] εἶπον
οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸσ ἀλλήλουσ· τί ἐστιν τοῦτο ὃ
λέγει ἡμῖν· μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ
ὄψεσθέ με, καὶ ὅτι ὑπάγω πρὸσ τὸν πατέρα; [18] ἔλεγον οὖν· τί
ἐστιν τοῦτο τὸ μικρόν; οὐκ οἴδαμεν τί λαλεῖ. [19] ἔγνω ὁ ἰησοῦσ
ὅτι ἤμελλον αὐτὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· περὶ τούτου ζη-
τεῖτε μετ' ἀλλήλων ὅτι εἶπον· μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ
πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; [20] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι κλαύ-
σετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖσ, ὁ δὲ κόσμοσ χαρήσεται· ὑμεῖσ λυπη-
θήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰσ χαρὰν γενήσεται. [21] ἡ γυνὴ ὅταν
τίκτῃ λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆσ· ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ
παιδίον, οὐκέτι μνημονεύει τῆσ θλίψεωσ διὰ τὴν χαράν, ὅτι ἐ-
γεννήθη ὁ ἄνθρωποσ εἰσ τὸν κόσμον. [22] καὶ ὑμεῖσ νῦν μὲν οὖν
λύπην ἔχετε· πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶσ, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ
καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶσ αἴρει ἀφ' ὑμῶν. [23] καὶ ἐν
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσητε οὐδέν. ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν ὅτι ὃ ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα δώσει ὑμῖν ἐν τῷ ὀνόματί
μου. [24] ἕωσ ἄρτι οὐκ ᾐτήσατε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτή-
σασθε, καὶ λήμψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη.

[25] Ταῦτα ἐν παροιμίαισ λελάληκα ὑμῖν· ἔρχεται ὥρα ὅπου
οὐκέτι ἐν παροιμίαισ λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παρρησίᾳ περὶ τοῦ

---

15 παντα usque αναγγ. υμιν: suppl [c] 17 μικρον usque και παλιν: suppl [c] | οτι [c]: *ω (ex οτι εγω ortum?) 18 τουτο το: [c] τουτο ο λεγι 20 θρηνησετε: cod -σητε, sed ipse * ε super η notavit | [c] υμεισ δε λυπ. 21 [a] del ὁ 22 [c] ουν νυν μεν | [c] εξετε 24 αιτησασθε (-αι cod): [c] αιτιται 25 οπου: [c] οτε

14 αναγγελει 15 om υμιν pr 17 ειπαν 18 τουτο ο λεγει μικρ. | om τι λαλει 19 om ὁ | ημελλον: ηθελον 21 om ὁ 22 ουν νυν μεν | αρει 23 ερωτησετε | υμιν αν τι αιτ. 24 αιτησασθε: αιτειτε 25 οπου: οτε | *παρησια

14 ληψεται | αναγγελει 15 om υμιν pr | λαμβανει: ληψεται 16 ουκετι: ου | οψ. με: add οτι εγω υπαγω προσ τον πατερα 17 οτι εγω υπαγω 18 τουτο τι εστιν ο λεγει το μικρ. 19 εγνω ουν | ημελλον: ηθελον 20 υμεισ δε λυπ. 21 om ὁ 22 ουν λυπ. μεν νυν εχ. 23 ερωτησετε | οτι οσα αν | εν τ. ον. μ. δωσ. υμ. 24 αιτειτε και ληψεσθε 25 αλλ ερχεται ωρ. οτε

πατρὸσ ἀπαγγέλλω ὑμῖν. [26] ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ αἰτήσασθε ἐν
τῷ ὀνόματί μου, καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα
περὶ ὑμῶν· [27] αὐτὸσ γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶσ, ὅτι ὑμεῖσ με
πεφιλήκατε καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ θεοῦ ἐξῆλθον. [28] ἐξ-
ῆλθον παρὰ τοῦ πατρὸσ καὶ ἐλήλυθα εἰσ τὸν κόσμον· πάλιν ἀφ-
ίημι τὸν κόσμον καὶ πορεύομαι πρὸσ τὸν πατέρα. [29] λέγουσιν
οἱ μαθηταὶ αὐτῷ· ἴδε νῦν ἐν παρρησίᾳ λαλεῖσ, καὶ παροιμίαν
οὐδεμίαν λέγεισ. [30] νῦν οἴδαμεν ὅτι οἶδασ πάντα, καὶ οὐ χρείαν
ἔχεισ ἵνα τίσ σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξ-
ῆλθεσ. [31] ἀπεκρίθη αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· ἄρτι πιστεύετε; [32] ἰδοὺ
ἔρχεται ὥρα, καὶ ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστοσ εἰσ
τὰ ἴδια κἀμὲ μόνον ἀφῆτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνοσ, ὅτι ὁ πατὴρ
μετ᾽ ἐμοῦ ἐστίν. [33] ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην
ἔχητε· ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔχετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα
τὸν κόσμον.

XVII.

[1] Ταῦτα λελάληκεν ἰησοῦσ, καὶ ἐπάρασ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ
αὐτοῦ εἰσ τὸν οὐρανὸν εἶπεν· πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα, δόξασόν
σου τὸν υἱόν, ἵνα ὁ υἱὸσ δοξάσῃ σε· [2] καθὼσ ἔδωκασ αὐτῷ
ἐξουσίαν πάσησ σαρκόσ, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκασ αὐτῷ, δώσω αὐτῷ
ζωὴν αἰώνιον. [3] αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιοσ ζωή, ἵνα γινώσκωσι
σὲ τὸν μόνον ἀληθινὸν θεὸν καὶ ὃν ἀπέστειλασ ἰησοῦν χριστόν.
[4] ἐγώ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆσ γῆσ, τὸ ἔργον τελειώσασ ὃ δέδωκάσ
μοι ἵνα ποιήσω· [5] καὶ νῦν δόξασόν με σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῷ
τῇ δόξῃ ἣν εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί. [6] ἐφανέ-
ρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖσ ἀνθρώποισ οὓσ ἔδωκάσ μοι ἐκ τοῦ

27 θεου: [ca] suprascripsit πατροσ, sed rursus (ab ipso?) deletum 29 αυτω: [c] αυτου 32 η ωρα: [c] om XVII, 2 [c] δωση αυτοισ 4 μοι [c]: *με 5 ην: [c] η

25 απαγγελω 26 εν τ. ον. μ. αιτησεσθε 27 υμεισ εμε | παρα πατροσ εξηλθ. 28 παρα: εκ 29 αυτω: αυτου 31 om ὁ 32 om η ωρα XVII, 1 ελαλησεν 2 δωσε αυτοισ 5 ην: η

25 αναγγελω 26 εν τ. ον. μ. αιτησεσθε 27 υμεισ εμε | του θεου 29 λεγ. αυτω οι μαθ. αυτου | om εν 32 νυν εληλυθεν | om η ωρα | και εμε 33 ς[c] θλιψ. εξετε (item ς in textu sed substitui vult εχ.) XVII, 1 ελαλησεν ο ιησ. | επηρε et και ειπε | ινα και ο υιοσ σου 2 δωση αυτοισ 4 ετελειωσα 5 ην: η 6 ουσ δεδωκασ μ.

κόσμου. σοὶ ἦσαν καὶ ἐμοὶ αὐτοὺσ ἔδωκασ, καὶ τὸν λόγον σου
ἐτήρησαν· 7 νῦν ἔγνων ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάσ μοι παρὰ σοῦ
εἰσίν· 8 ὅτι τὰ ῥήματα ἃ δέδωκάσ μοι δέδωκα αὐτοῖσ, καὶ αὐ-
τοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶσ ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ
ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλασ. 9 ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ·
οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάσ μοι, ὅτι σοί
εἰσιν, 10 καὶ ἐμοὶ αὐτοὺσ ἔδωκασ, καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖσ.
11 καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ αὐτοὶ ἐν τῷ κόσμῳ εἰσίν,
κἀγὼ πρόσ σε ἔρχομαι. πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺσ ἐν τῷ
ὀνόματί σου ᾧ ἔδωκάσ μοι, ἵνα ὦσιν ἓν καθὼσ ἡμεῖσ. 12 ὅτε
ἤμην μετ᾽ αὐτῶν, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺσ ἐν τῷ ὀνόματί σου καὶ
ἐφύλασσον, καὶ οὐδεὶσ ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο εἰ μὴ ὁ υἱὸσ τῆσ
ἀπωλείασ, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. 13 νῦν δὲ πρόσ σε ἔρχομαι,
καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ ἵνα ἔχωσιν τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν
πεπληρωμένην ἐν ἑαυτοῖσ. 14 ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖσ τὸν λόγον σου,
καὶ ὁ κόσμοσ ἐμίσησεν αὐτούσ, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου
καθὼσ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. 15 οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃσ αὐτοὺσ
ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ᾽ ἵνα τηρήσῃσ αὐτοὺσ ἐκ τοῦ πονηροῦ. 16 ἐκ
τοῦ κόσμου οὐκ εἰσίν, καθὼσ ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. 17 ἁ-
γίασον αὐτοὺσ ἐν τῇ ἀληθείᾳ· ὁ λόγοσ ὁ σὸσ ἀλήθεια ἐστίν.
18 καθὼσ ἐμὲ ἀπέστειλασ εἰσ τὸν κόσμον, κἀγὼ ἀπέστειλα αὐ-
τοὺσ εἰσ τὸν κόσμον· 19 καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἁγιάζω ἐμαυτόν, ἵνα

---

8 και εγνωσαν (exciderunt etiam AD a e q goth): suppl [c] | επιστευσαν [c]: *-σασ 12 σου: [c] add ο δεδωκασ μοι | [c] εφυλαξα 13 εαυτοισ: ε prima manu suppletum 14 [c] καθωσ εγω 17 *ab αληθεια pr ad αληθεια sec transiluit; [c] vero suppl σου ο λογοσ ο σοσ αληθεια

6 καμοι | τετηρηκαν 7 εγνωκαν | εδωκεσ 8 εδωκεσ 10 και εμοι αυ. εδ.: και τα εμα παντα σα εστιν και τα σα εμα 11 πατηρ | δεδωκασ | *καθ. και ημεισ 12 ημεν | σου: add ω δεδωκασ μοι | εφυλαξα 14 καθωσ εγω 15 sq: in textu om αλλ ιν. τηρ. αυτ. item εκ τ. κοσμ. Suppl [mg] αλλ ιν. τηρησησ αυτ. item (quae [bent 2] his ipsis adnectit) εκ τ. κοσμ. post πονηρου. Ita fere [bent 2] et [bart] et [dress], silet [mai] 17 om τη | η αληθεια 19 εγω αγιαζω

6 καμοι αυ. δεδωκασ | τετηρηκασι 7 εγνωκαν | εισιν: εστιν 10 και εμ. αυ. εδωκ.: και τα εμα παντα σα εστι και τα σα εμα 11 αυτοι: ουτοι | και εγω | ω εδωκασ: ουσ δεδωκασ 12 μ. αυτων: add εν τω κοσμω | σου: add ουσ δεδωκασ μοι | om και pr | εφυλαξα 13 εν αυτοισ 14 καθωσ εγω 16 εκ τ. κο. ουκ ειμ. 17 εν τ. αληθ. σου 19 εγω αγιαζω

ὦσιν καὶ αὐτοὶ ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ. 20 οὐ περὶ τούτων δὲ
ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου
αὐτῶν εἰσ ἐμέ, 21 ἵνα πάντεσ ἓν ὦσιν, καθὼσ σὺ πάτερ ἐν ἐμοὶ
κἀγὼ ἐν σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ἓν ὦσιν, ἵνα ὁ κόσμοσ πι-
στεύῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλασ. 22 κἀγὼ τὴν δόξαν ἣν δέδωκάσ
μοι ἔδωκα αὐτοῖσ, ἵνα ὦσιν ἓν καθὼσ ἡμεῖσ. 23 ἐγὼ ἐν αὐτοῖσ
καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ὦσιν τετελειωμένοι εἰσ ἕν, καὶ γινώσκῃ ὁ
κόσμοσ ὅτι σύ με ἀπέστειλασ, καὶ ἠγάπησασ αὐτοὺσ καθὼσ
ἐμὲ ἠγάπησασ. 24 πάτερ, ὃ δέδωκάσ μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμὶ
ἐγὼ κἀκεῖνοι ὦσιν μετʼ ἐμοῦ, ἵνα θεωρῶσιν τὴν δόξαν τὴν ἐμήν,
ἣν δέδωκάσ μοι ὅτι ἠγάπησάσ με πρὸ καταβολῆσ κόσμου.
25 πάτερ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμοσ σε οὐκ ἔγνω, ἐγὼ δέ σε ἔγνων,
καὶ οὗτοι ἔγνωσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλασ· 26 καὶ ἐγνώρισα αὐ-
τοῖσ τὸ ὄνομά σου καὶ γνωρίσω, ἵνα ἡ ἀγάπη ἣν ἠγάπησασ
αὐτοὺσ ἐν αὐτοῖσ ᾖ κἀγὼ ἐν αὐτοῖσ.

XVIII.

1 Ταῦτα εἰπὼν ἰησοῦσ ἐξῆλθεν σὺν τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ
πέραν τοῦ χειμάρρου τοῦ κέδρου, ὅπου ἦν κῆποσ, εἰσ ὃν εἰσ-
ῆλθεν αὐτὸσ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2 ᾔδει δὲ καὶ ἰούδασ ὁ παρα-
διδοὺσ αὐτὸν τὸν τόπον, ὅτι πολλάκισ συνήχθη ἰησοῦσ ἐκεῖ μετὰ
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. 3 ὁ οὖν ἰούδασ λαβὼν τὴν σπεῖραν καὶ ἐκ
τῶν ἀρχιερέων καὶ ἐκ τῶν φαρισαίων ὑπηρέτασ, ἔρχεται μετὰ
φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὅπλων. 4 ἰησοῦσ δὲ εἰδὼσ πάντα τὰ
ἐρχόμενα ἐπʼ αὐτόν, ἐξελθὼν εἶπεν αὐτοῖσ· τίνα ζητεῖτε; 5 ἀπ-
εκρίθησαν αὐτῷ· ἰησοῦν τὸν ναζωραῖον. λέγει αὐτοῖσ ἰησοῦσ·

---

21 [c] πιστευση 22 ημεισ: [c] add εν εσμεν XVIII, 1 [c] των κεδρων 3 εκ των sec loco: [ca] ? del, [cb] rest | ερχεται: [c] add εκι

21 πατηρ | εν ημιν ωσιν 22 δεδωκα | ημεισ: add εν 23 και sec: ινα 24 πατηρ | ην εδωκασ μοι 25 πατηρ 26 αυτουσ: με XVIII, 1 των κεδρων 2 εκει post αυτου 3 om εκ sec | ερχεται: add εκει 4 δε: ουν | εξηλθε και λεγει αυτοισ 5 ιησουσ εγω ειμι: εγ. ειμ. ιησ.

19 ινα και αυτ. ωσιν 20 πιστευσοντων 21 πιστευση 22 και εγω | δεδωκα αυτοισ | ημεισ: add εν εσμεν 23 και ινα γινωσκη 24 ο: ουσ | ην εδωκασ μοι 26 αυτουσ: με XVIII, 1 ο ιησουσ | των κεδρων 2 ο ιησουσ 3 om εκ των sec loco | ερχεται εκει 4 δε: ουν 5 ο ιησουσ

ἐγώ εἰμι. ἱστήκει δὲ καὶ ἰούδας ὁ παραδιδοὺσ αὐτὸν μετ' αὐ-
τῶν. 6 ὡσ οὖν εἶπεν· ἐγώ εἰμι, ἀπῆλθαν εἰσ τὰ ὀπίσω καὶ ἔπε-
σαν χαμαί. 7 πάλιν οὖν αὐτοὺσ ἐπηρώτησεν· τίνα ζητεῖτε; οἱ
δὲ εἶπον· ἰησοῦν τὸν ναζωραῖον. 8 ἀπεκρίθη ἰησοῦσ· εἶπον ὑμῖν
ὅτι ἐγώ εἰμι· εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τούτουσ ὑπάγειν. 9 ἵνα
πληρωθῇ ὁ λόγοσ ὃν εἶπεν ὅτι οὓσ δέδωκάσ μοι, οὐκ ἀπώλεσα
ἐξ αὐτῶν οὐδένα. 10 σίμων οὖν πέτροσ ἔχων μάχαιραν εἵλκυσεν
αὐτὴν καὶ ἔπαισεν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέωσ καὶ ἀπέκοψεν
αὐτοῦ τὸ ὠτάριον τὸ δεξιόν· ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ μάλχοσ.
11 εἶπεν οὖν ὁ ἰησοῦσ τῷ πέτρῳ· βάλε τὴν μάχαιραν εἰσ τὴν θή-
κην· τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέν μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πίω αὐτό;

12 Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλίαρχοσ καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν ἰου-
δαίων συνέλαβον τὸν ἰησοῦν καὶ ἔδησαν αὐτόν, 13 καὶ ἤγαγον
πρὸσ ἄνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸσ τοῦ καϊάφα, ὃσ ἦν ἀρ-
χιερεὺσ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου. 14 ἦν δὲ καϊάφασ ὁ συμβουλεύσασ
τοῖσ ἰουδαίοισ ὅτι συμφέρει ἕνα ἄνθρωπον ἀποθανεῖν ὑπὲρ τοῦ
λαοῦ. 15 ἠκολούθει δὲ τῷ ἰησοῦ σίμων πέτροσ καὶ ἄλλοσ μαθη-
τήσ. ὁ δὲ μαθητὴσ ἐκεῖνοσ ἦν γνωστὸσ τῷ ἀρχιερεῖ καὶ συν-
εισῆλθεν τῷ ἰησοῦ εἰσ τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέωσ, 16 ὁ δὲ πέτροσ
ἱστήκει ἔξω πρὸσ τῇ θύρᾳ. ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴσ ὁ ἄλλοσ,
ὃσ ἦν γνωστὸσ τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ εἶπεν τῇ θυρωρῷ, καὶ εἰσήνεγκε
τὸν πέτρον. 17 λέγει οὖν ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρὸσ τῷ πέτρῳ· μὴ
καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; λέγει ἐκεῖνοσ·
οὐκ εἰμί. 18 ἱστήκεισαν δὲ καὶ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀν-
θρακιὰν πεποιηκότεσ, ὅτι ψῦχοσ ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ
καὶ ὁ πέτροσ μετ' αὐτῶν ἑστὼσ καὶ θερμαινόμενοσ. 19 ὁ οὖν
ἀρχιερεὺσ ἠρώτησε τὸν ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ

---

6 ειπεν: [c] add αυτοισ 13 [c] απηγαγον 15 [cb] και ο αλλοσ

5 ειστηκει 6 ειπεν: add αυτοισ 7 επηρωτ. αυτ. 10 τον του αρχιερ. δουλ. 15 γνωστοσ ην 16 ειστηκει πρ. τη θυρ. εξω | οσ ην etc: ο γνωστοσ του αρχιερεωσ | εισηγαγε 17 τω πετρ. η παιδ. η θυρ. 18 ειστηκεισαν δε οι

5 ειστηκει 6 ειπεν αυτοισ οτι | απηλθον | επεσον 8 ο ιησουσ 10 τον του αρχ. δουλ. | ωτιον 11 την μαχ. σου 13 απηγαγον αυτον 14 αποθανειν: απολεσθαι 15 και ο αλλοσ 16 ειστηκει πρ. τ. θυρ. εξω | εισηγαγε 18 ειστηκεισαν | om και prim | δε μετ αυτων ο πετρ.

περὶ τῆσ διδαχῆσ αὐτοῦ. 20 καὶ ἀπεκρίθη ἰησοῦσ αὐτῷ· ἐγὼ
παρρησίᾳ λελάληκα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν συν-
αγωγῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου πάντεσ οἱ ἰουδαῖοι συνέρχονται,
καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν· 21 τί με ἐρωτᾷσ; ἐρώτησον τοὺσ
ἀκηκοότασ τί ἐλάλησα αὐτοῖσ· ἴδε οὗτοι οἴδασιν ἃ εἶπον ἐγώ.
22 ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντοσ εἷσ παρεστηκὼσ τῶν ὑπηρετῶν ἔ-
δωκεν ῥάπισμα τῷ ἰησοῦ, εἰπών· οὕτωσ ἀποκρίνῃ τῷ ἀρχιερεῖ;
23 ὁ δὲ ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ· εἰ κακῶσ εἶπον, μαρτύρησον περὶ
τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶσ, τί με δέρεισ; 24 ἀπέστειλεν δὲ αὐτὸν
ὁ ἄννασ δεδεμένον πρὸσ καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα. 25 ἦν δὲ σίμων
πέτροσ ἑστὼσ καὶ θερμαινόμενοσ. εἶπον οὖν αὐτῷ· μὴ καὶ σὺ
ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ; ἠρνήσατο ἐκεῖνοσ καὶ εἶπεν· οὐκ
εἰμί. 26 λέγει εἷσ ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέωσ, συνγενὴσ ὢν
οὗ ἀπέκοψεν πέτροσ τὸ ὠτίον· οὐκ ἐγώ σε ἴδον ἐν τῷ κήπῳ μετ᾽
αὐτοῦ; 27 πάλιν οὖν ἠρνήσατο ὁ πέτροσ, καὶ εὐθέωσ ἀλέκτωρ
ἐφώνησεν.
28 Ἄγουσιν οὖν τὸν ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ καϊάφα εἰσ τὸ πραι-
τώριον· ἦν δὲ πρωΐ· καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰσ τὸ πραιτώριον,
ἵνα μὴ μιανθῶσιν ἀλλὰ φάγωσιν τὸ πάσχα. 29 ἐξῆλθεν ουν πρὸσ
αὐτοὺσ ὁ πιλᾶτοσ ἔξω καὶ φησίν· τίνα κατηγορίαν φέρετε τοῦ
ἀνθρώπου τούτου; 30 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· εἰ μὴ ἦν
οὗτοσ κακὸν ποιήσασ, οὐκ ἄν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν. 31 εἶπεν
οὖν αὐτοῖσ ὁ πιλᾶτοσ· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖσ καὶ κατὰ τὸν νόμον
υμῶν κρίνατε. εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ ἰουδαῖοι· ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν

---

20 [c] απεκρ. αυτ. ιησ. 22 [c] εισ των παρεστηκοτων υπηρετ. 23 ειπον: [c] ελαλησα 29 φερετε: [a] add κατα 30 ποιησασ: [c] ποιων | παρεδωκαμεν: cod -κειμεν 31 κρινατε: [c] add αυτον

20 om και prim | αυτω ιησουσ | *παρησια 23 απεκριθη αυτω ιησουσ· ει κακ. ελαλησα 24 δε: ουν 26 συγγενησ | ειδον 27 om ὁ 29 ο πειλατ. εξ. πρ. αυτ. 30 ποιων 31 om ὁ | πειλατοσ | κρινατε: add αυτον | om ουν sec

20 om και prim | αυτω ο ιησ. | ελαλησα | εν τη συναγ. | παντεσ: ϛ παντοτε, ϛ[e] παντοθεν 21 επερωτασ; επερωτησον 22 εισ των υπηρετ. παρεστ. 23 απεκριθη αυτω ο ιησ. ει κακ. ελαλησα 24 δε: ουν 26 συγγενησ | ειδον 28 πρωια | αλλ ινα φαγ. 29 ο πιλ. πρ. αυτ. | om εξω | φησιν: ειπε | φερετε κατα του 30 ειπον | κακοποιοσ 31 κρινατε αυτον

ἀποκτεῖναι οὐδένα. 32 ἵνα ὁ λόγοσ τοῦ ἰησοῦ πληρωθῇ, σημαί-
νων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. 33 εἰσῆλθεν οὖν εἰσ τὸ
πραιτώριον πάλιν ὁ πιλᾶτοσ, καὶ ἐφώνησεν τὸν ἰησοῦν καὶ εἶ-
πεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺσ τῶν ἰουδαίων; 34 ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ
ἰησοῦσ· ἀπὸ σεαυτοῦ τοῦτο εἶπασ, ἢ ἄλλοι σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ;
35 ἀπεκρίθη ο πιλᾶτοσ· μὴ ἐγὼ ἰουδαῖόσ εἰμι; τὸ ἔθνοσ τὸ σὸν
καὶ ὁ ἀρχιερεὺσ παρέδωκάν σε ἐμοί· τί ἐποίησασ; 36 ἀπεκρίθη
ἰησοῦσ· ἡ ἐμὴ βασιλεία οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου· εἰ
ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ ἐμὴ βασιλεία, καὶ οἱ ὑπηρέται οἱ
ἐμοὶ ἠγωνίζοντο ἂν ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖσ ἰουδαίοισ· νῦν δὲ ἡ
ἐμὴ βασιλεία οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν. 37 εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ πιλᾶτοσ·
οὐκοῦν βασιλεὺσ εἶ σύ; ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦσ· σὺ λέγεισ, ὅτι βα-
σιλεύσ εἰμι· ἐγὼ εἰσ τοῦτο γεγέννημαι καὶ εἰσ τοῦτο ἐλήλυθα
εἰσ τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω περὶ τῆσ ἀληθείασ· πᾶσ ὁ ὢν
τῆσ ἀληθείασ ἀκούει μου τῆσ φωνῆσ. 38 λέγει αὐτῷ ὁ πιλᾶτοσ·
τίσ ἐστιν ἀλήθεια; καὶ τοῦτο εἰπὼν πάλιν ἐξῆλθεν πρὸσ τοὺσ
ἰουδαίουσ καὶ λέγει αὐτοῖσ· ἐγὼ οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκω ἐν
αὐτῷ. 39 ἔστιν δὲ συνήθεια ὑμῖν ἵνα ἕνα ἀπολύσω ὑμῖν ἐν τῷ
πάσχα· βούλεσθε οὖν ἵνα ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν ἰου-
δαίων; 40 ἐκραύγασαν οὖν πάλιν λέγοντεσ· μὴ τοῦτον, ἀλλὰ
τὸν βαραββᾶν. ἦν δὲ ο βαραββᾶσ λῃστήσ.

XIX.

1 Τότε οὖν λαβὼν ὁ πιλᾶτοσ τὸν ἰησοῦν ἐμαστίγωσεν. 2 καὶ
οἱ στρατιῶται πλέξαντεσ στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν αὐ-

---

32 πληρωθη: [c] add ον ειπεν 34 [c] συ τουτο λεγεισ 35 [c] μητι εγω | [c] οι αρχιερεισ 37 μαρτυρησω [a] (ipse * corr?): *-ση | περι τ. αλ.: [c] τη αληθεια | [c] εκ τησ αληθ. 38 τισ: [c] τι

32 πληρωθη: add ον ειπεν 33 παλιν εισ τ. πραιτ. ο πειλατ. 34 om αυτω ο | α. σ. συ τουτ. λεγεισ | ειπον σοι 35 πειλατ. | μητι εγω | οι αρχιερεισ 36 η βασιλ. η εμη | ην η βασ. η εμη | om και | αν: suppl est | νυν δε η βασ. η εμη 37 πειλατ. | ο ων εκ τησ 38 πειλατ. | τισ: τι | ευρισκ. εν αυ. αιτ. 39 om εν | om ινα sec XIX, 1 ελαβεν ο πειλατ. τ. ιησ. και

32 πληρωθη: add ον ειπε 34 αφ εαυτου συ του. λεγεισ 35 μητι εγω | οι αρχιερεισ 36 ο ιησουσ | η βασιλ. η εμη ter | om και | αν post υπηρεται 37 ειμι εγω· εγω εισ | τη αληθεια | εκ τησ αληθ. 38 τισ: τι 39 υμιν απολυσω bis | om ινα sec 40 παλιν: add παντεσ XIX, 1 ελαβεν et και εμαστιγ.

^ Here is an ellipsis of λέγω, making a complete antithesis, thus: "You say that I am king; I say — for this have I been born, for

τοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον αὐτόν, 3 καὶ
ἤρχοντο πρὸσ αὐτὸν καὶ ἔλεγον· χαῖρε βασιλεῦ τῶν ἰουδαίων,
καὶ ἐδίδοσαν αὐτῷ ῥαπίσματα. 4 ἐξῆλθεν πάλιν ὁ πιλᾶτοσ ἔξω
καὶ λέγει αὐτοῖσ· ἴδε ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γνῶτε ὅτι αἰ-
τίαν οὐχ εὑρίσκω. 5 ἐξῆλθεν οὖν ο ἰησοῦσ ἔξω, φορῶν τὸν ἀ-
κάνθινον στέφανον καὶ πορφυροῦν ἱμάτιον, καὶ λέγει αὐτοῖσ·
ἰδοὺ ὁ ἄνθρωποσ. 6 ὅτε οὖν ἴδον αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ ὑπ-
ηρέται, ἔκραξαν· σταύρωσον σταύρωσον αὐτόν. καὶ λέγει αὐ-
τοῖσ ὁ πιλᾶτοσ· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖσ καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ γὰρ
οὐχ εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. 7 ἀπεκρίθησαν οἱ ἰουδαῖοι· ἡμεῖσ
νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι υἱὸν
θεοῦ ἑαυτὸν ἐποίησεν. 8 ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ πιλᾶτοσ τὸν λόγον
τοῦτον, μᾶλλον ἐφοβήθη, 9 καὶ εἰσῆλθεν εἰσ τὸ πραιτώριον καὶ
λέγει τῷ ἰησοῦ· πόθεν εἶ σύ; ὁ δὲ ἰησοῦσ ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν
αὐτῷ. 10 λέγει αὐτῷ ὁ πιλᾶτοσ· ἐμοὶ οὐ λαλεῖσ; οὐκ οἶδασ ὅτι
ἐξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαί σε καὶ ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε;
11 ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ· οὐκ ἔχεισ ἐξουσίαν κατ᾽ ἐμοῦ οὐδε-
μίαν, εἰ μὴ ἦν δεδομένον σοι ἄνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ παραδούσ με
σοὶ μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει. 12 ἐκ τούτου ὁ πιλᾶτοσ ἐζήτει ἀπο-
λῦσαι αὐτόν· οἱ δὲ ἰουδαῖοι ἔλεγον· ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃσ, οὐκ
εἶ φίλοσ τοῦ καίσαροσ· πᾶσ ὁ βασιλέα ἑαυτὸν ποιῶν ἀντιλέγει
τῷ καίσαρι. 13 ὁ οὖν πιλᾶτοσ ἀκούσασ τῶν λόγων τούτων ἤγα-
γεν ἔξω τὸν ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ βήματοσ εἰσ τόπον λε-

---

4 [a] οτι αιτ. ουδεμιαν ευρισκω εν αυτω 6 [c] εκραυγασαν 9 πραιτωριον: [a] add παλιν 10 λεγει: [c] add ουν 12 ελεγον: [c] εκραζον λεγοντεσ

3 ο βασιλευσ 4 και εξηλθε παλ. εξω ο πειλ. | οτι ουδεμ. αιτ. ευρ. εν αυτω 5 om ὁ pr | το πορφυρουν | om ὁ sec 6 ειδον | εκραυγασαν λεγοντεσ | om αυτον | om και ante λεγει | πειλ. 7 απεκριθ. αυτω 8 πειλ. | τουτ. τον λογ. 9 πραιτωριον: add παλιν 10 λεγει ουν | πειλ. 11 om ὁ pr | ουκ ειχεσ 12 πειλ. | εκραυγασαν λεγοντεσ | εαν: αν 13 πειλ.

3 om και ηρχ. πρ. αυτον | ο βασιλευσ | εδιδουν 4 εξηλθεν ουν πα. εξω ο πιλ. | εν αυτω ουδεμιαν αιτ. ευρισκ. 5 το πορφυρουν | ιδε 6 ειδον | εκραυγασαν λεγοντεσ | om αυτον | om και ante λεγει 7 απεκριθ. αυτω | κατα τ. νομ. ημων | ς[e] του θεου | εαυτον ante υιον 8 τουτ. τ. λογ. 9 πραιτωριον: add παλιν 10 λεγει ουν | σταυρ. σε κ. εξ. ε. απολυσ. σε 11 om αυτω | ουκ ειχεσ | ουδεμ. κατ εμ. | σοι δεδομενον | παραδιδουσ 12 εζητ. ο πιλ. | εκραζον λεγοντεσ | αὑτον 13 τουτον τον λογον | επι του βηματοσ

γόμενον λιθόστρωτον, ἑβραϊστὶ γαββαθά. 14 ἦν δὲ παρασκευὴ
τοῦ πάσχα, ὥρα ἦν ὡσ ἕκτη. καὶ λέγει τοῖσ ἰουδαίοισ· ἴδε ο
βασιλεὺσ ὑμῶν. 15 οἱ δὲ ἔλεγον· ἆρον ἆρον, σταύρωσον αὐτόν.
λέγει αὐτοῖσ ὁ πιλᾶτοσ· τὸν βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω; ἀπε-
κρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖσ· οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ καίσαρα.
16 τότε οὖν παρέδωκεν αὐτοῖσ αὐτὸν ἵνα σταυρωθῇ.
Οἱ δὲ λαβόντεσ τὸν ἰησοῦν ἀπήγαγον αὐτόν, 17 καὶ βα-
στάζων ἑαυτῷ τὸν σταυρὸν ἐξῆλθεν εἰσ τὸν λεγόμενον κρανίου
τόπον, ὃ λέγεται ἑβραϊστὶ γολγοθά, 18 ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν,
καὶ μετ᾽ αὐτοῦ ἄλλουσ δύο ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν
ἰησοῦν. 19 ἔγραψεν δὲ καὶ τίτλον ὁ πιλᾶτοσ καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ
σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον· ἰησοῦσ ὁ ναζωραῖοσ ὁ βασιλεὺσ
τῶν ἰουδαίων. 20 τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν
ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺσ ἦν ὁ τόποσ τῆσ πόλεωσ ὅπου ἐσταυρώθη ὁ
ἰησοῦσ· καὶ ἦν γεγραμμένον ἑβραϊστί, ῥωμαϊστί, ἑλληνιστί.
21 ἔλεγον οὖν τῷ πιλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖσ τῶν ἰουδαίων· μὴ γράφε·
ὁ βασιλεὺσ τῶν ἰουδαίων, ἀλλ᾽ ὅτι ἐκεῖνοσ εἶπεν· βασιλεὺσ εἰμὶ
τῶν ἰουδαίων. 22 ἀπεκρίθη ὁ πιλᾶτοσ· ὃ γέγραφα, γέγραφα.
23 οἱ οὖν στρατιῶται οἱ σταυρώσαντεσ τὸν ἰησοῦν ἔλαβον τὰ
ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἐποίησαν τέσσερα μέρη, ἑκάστῳ στρατιώτῃ
μέροσ. ἦν δὲ ὁ χιτὼν ἄραφοσ, ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸσ δι᾽ ὅλου.
24 εἶπαν οὖν πρὸσ αὐτούσ· μὴ σχίσωμεν αὐτόν, ἀλλὰ λάχωμεν
περὶ αὐτοῦ, τίνοσ ἔσται. ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· διεμερίσαντό

---

13 εβραιστι: c add δε | γαββαθα c: *γολγοθα 14 εκτη: c τριτη 15 οι δ. ελ.: c εκραυγασαν ουν εκινοι | αρον pr punctis notatum rursus erasis 16 οι δε λαβ.: c παραλαβοντεσ ουν 20 sq τουτον ουν usque ο βασιλ. τ. ιουδαιων a: *om ab ο βασ. τ. ιουδ. ad eadem verba transiliens 23 μεροσ: c add και τον χιτωνα 24 c προσ εαυτουσ

13 εβραι. δε 15 οι δε ελ.: εκραυγασαν ουν εκεινοι | πειλ. 16 αυτον αυτοισ | οι δε usq αυτον: παρελαβον ουν τον ιησ. 17 αυτω | γολγοθ 19 πειλ. 21 πειλ. | των ιουδ. ειμι 22 πειλ. 23 οι σταυρ.: οτε εσταυρωσαν | τεσσαρα | μεροσ: add και τον χιτωνα | αρραφοσ 24 ειπον ο. πρ. αλληλουσ

13 εβραι. δε 14 ωρα δε ωσει 15 οι δε εκραυγασαν 16 αυτον αυτοισ | οι δε etc: παρελαβον δε τ. ιησ. και απηγαγ. | om αυτον sec 17 εαυτω τ. στ.: τ. στ. αυτου | οσ λεγεται 20 τησ πολεωσ ο τοποσ | εβραι. ελλην. ρωμαι. 23 οι σταυρ.: οτε εσταυρωσαν | τεσσαρα | μεροσ: add και τον χιτωνα | αρραφοσ 24 ειπον ο. πρ. αλληλουσ | πληρωθη η λεγουσα

μου τὰ ἱμάτια ἑαυτοῖσ, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον
κλῆρον. οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν. 25 ἱστήκεισαν
δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ η ἀδελφὴ
τῆσ μητρὸσ αὐτοῦ, μαριὰμ ἡ τοῦ κλωπᾶ καὶ μαριὰμ ἡ μαγδα-
ληνή. 26 ἰησοῦσ δὲ ἰδὼν τὴν μητέρα καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα
ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρί· γύναι, ἰδοὺ ὁ υἱόσ σου. 27 εἶτα λέ-
γει τῷ μαθητῇ· ἴδε ἡ μήτηρ σου. καὶ ἀπ᾽ ἐκείνησ τῆσ ὥρασ
ἔλαβεν αὐτὴν ὁ μαθητὴσ εἰσ τὰ ἴδια. 28 μετὰ τοῦτο εἰδὼσ ὁ
ἰησοῦσ ὅτι πάντα ἤδη τετέλεσται, ἵνα πληρωθῇ ἡ γραφή, λέ-
γει· διψῶ. 29 σκεῦοσ δὲ ἔκειτο ὄξουσ μεστόν· σπόγγον οὖν με-
στὸν ὄξουσ ὑσσώπῳ περιθέντεσ προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι.
30 ὅτε οὖν ἔλαβεν τὸ ὄξοσ, εἶπεν· τετέλεσται, καὶ κλίνασ τὴν
κεφαλὴν παρέδωκεν τὸ πνεῦμα.

31 Οἱ οὖν ἰουδαῖοι, ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν, ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ
τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ, ἦν γὰρ μεγάλη ἡ-
μέρα ἐκείνου τοῦ σαββάτου, ἠρώτησαν οὖν τὸν πιλᾶτον ἵνα
κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη καὶ ἀρθῶσιν. 32 ἦλθον ουν οἱ στρα-
τιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη καὶ τοῦ ἄλλου
τοῦ συνσταυρωθέντοσ αὐτῷ· 33 ἐπὶ δὲ τὸν ἰησοῦν ἐλθόντεσ εὗρον
αὐτὸν ἤδη τεθνηκότα, καὶ οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη, 34 ἀλλ᾽
εἷσ τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξεν, καὶ ἐξ-
ῆλθεν εὐθὺσ αἷμα καὶ ὕδωρ. 35 καὶ ὁ ἑωρακὼσ μεμαρτύρηκεν,
καὶ ἀληθὴσ αὐτοῦ ἐστὶν ἡ μαρτυρία, κἀκεῖνοσ οἶδεν ὅτι ἀληθῆ
λέγει, ἵνα καὶ ὑμεῖσ πιστεύητε. 36 ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ

---

26 ιησ. δε ιδ. τ. μητερα [a]: *om | λεγει [a]? et [c]: *και λεγει (praegresso ιδεν pro ιδων?) 29 [c] μεστον του οξουσ 30 οξοσ: [c] add ο ιησουσ 31 ουν sec: [c] om 33 ευρον: [c] ωσ ιδον, omisso και sq 35 [a] πιστευσητε

24 τα ιματ. μου 25 ειστηκεισαν | μαρια bis 26 ιησ. ουν ιδων | ιδε 27 ο μαθ. αυτην 28 ιησουσ ειδωσ | ηδη παντα | ινα τελειωθη 29 om δε | του οξουσ sec loco 30 οξοσ: add ιησουσ 31 μεγαλη η ημ. | om ουν sec | πειλ. 33 ελθ. ωσ ειδον ηδη αυτ. τεθν. | om και 35 αληθινη | και εκεινοσ | ινα υμεισ

24 τα ιματ. μου 25 ειστηκεισαν | μαρια bis 26 ιησουσ ουν | τη μητρ. αυτου 27 ιδου 28 ινα τελειωθη 29 σκευοσ ουν | οι δε πλησαντεσ σπογγον οξουσ και υσσ. περ. 30 το οξ. ο ιησ. 31 επει παρασκ. ην post σαββατω | μεγ. η ημε. | ς[e] εκεινη | om ουν sec 32 συσταυρωθ. 33 ευρον: ωσ ειδον, omisso και sq 34 ευθυσ εξηλθεν 35 αληθινη | om και post ινα | πιστευσητε

γραφὴ πληρωθῇ· ὀστοῦν οὐ συντριβήσεται ἀπ' αὐτοῦ. 37 καὶ
πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει· ὄψονται εἰσ ὃν ἐξεκέντησαν.
38 Μετὰ δὲ ταῦτα ἠρώτησεν τὸν πιλᾶτον ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ ἀρι-
μαθαίασ, ὢν μαθητὴσ τοῦ ἰησοῦ, κεκρυμμένοσ δὲ διὰ τὸν φό-
βον τῶν ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ· καὶ ἐπέτρεψεν
ὁ πιλᾶτοσ. ἦλθον οὖν καὶ ἦραν αὐτόν. 39 ἦλθεν δὲ καὶ νικόδη-
μοσ, ὁ ἐλθὼν πρὸσ τὸν ἰησοῦν νυκτὸσ τὸ πρῶτον, ἔχων ἕλιγμα
σζμύρνησ καὶ ἀλόησ ὡσ λίτρασ ἑκατόν. 40 ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα
τοῦ ἰησοῦ καὶ ἔδησαν αὐτὸ ὀθονίοισ μετὰ τῶν ἀρωμάτων, κα-
θὼσ ἔθοσ ἦν τοῖσ ἰουδαίοισ ἐνταφιάζειν. 41 ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ
ὅπου ἐσταυρώθη κῆποσ, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν, ἐν
ᾧ οὐδεὶσ οὐδέπω ἦν τεθειμένοσ· 42 ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν
τῶν ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺσ ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν ἰησοῦν.

XX.

1 Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων μαριὰμ ἡ μαγδαληνὴ ἔρχεται
πρωῒ σκοτίασ ἔτι οὔσησ εἰσ τὸ μνημεῖον, καὶ βλέπει τὸν λίθον
ἠρμένον ἀπὸ τῆσ θύρασ ἐκ τοῦ μνημείου. 2 τρέχει οὖν καὶ ἔρ-
χεται πρὸσ τὸν σίμωνα πέτρον καὶ πρὸσ τὸν ἄλλον μαθητήν,
ὃν ἐφίλει ὁ ἰησοῦσ, καὶ λέγει αὐτοῖσ· ἦραν τὸν κύριον ἐκ τοῦ
μνημείου, καὶ οὐκ οἴδαμεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. 3 ἐξῆλθεν οὖν ὁ
πέτροσ καὶ ὁ ἄλλοσ μαθητήσ, 4 καὶ ἔτρεχον οἱ δύο ὁμοῦ· προ-
έδραμεν δὲ τάχιον τοῦ πέτρου καὶ ἦλθεν εἰσ τὸ μνημεῖον πρῶ-

---

38 [c] ηλθεν ο. κ. ηρεν το σωμα αυτου 39 εχ. ελιγμ.: [c] φερων μιγμα 40 ην: [c] εστιν 42 εθηκαν [c]: *οπου εθηκαν XX, 3 sq και ετρεχον usq ταχιον: [c] και ηρχοντο εισ το μνημιον ετρεχον δε οι δυο ομου και ο αλλοσ μαθητησ προεδραμεν ταχιον

36 om απ 38 πειλ. bis | om ὁ pr | αρειμαθαιασ | om του pr | ηλθεν ουν και ηρεν το σωμα αυτου 39 νεικοδημοσ | προσ αυτον | φερων ελιγμα σμυρνησ 40 ην: εστι 41 ουδεπω ουδεισ XX, 1 μαρια | om απο τ. θυρ. 2 om τον prim 3 sq μαθητ. και ηρχοντο εισ το μνημειον. 4 ετρεχον δε οι δ. ομ. και ο αλλοσ μαθητησ προεδραμεν ταχειον | πρωτ. εισ τ. μν.

36 om απ 38 ο ιωσηφ | ηλθεν ουν κ. ηρε το σωμα του ιησου 39 φερων μιγμα σμυρνησ | ωσει 40 ην: εστι 41 ουδεπω ουδεισ ετεθη XX, 1 μαρια | om απο τ. θυρ. 2 om τον prim 3 sq μαθητ. και ηρχοντο εισ το μνημειον. 4 ετρεχον δε οι δ. ομ. και ο αλλοσ μαθητησ προεδραμε ταχιον | πρωτ. εισ τ. μν.

τοσ, 5 καὶ παρακύψασ βλέπει τὰ ὀθόνια κείμενα, οὐ μέντοι
εἰσῆλθεν. 6 ἔρχεται οὖν καὶ σίμων πέτροσ ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ
εἰσῆλθεν εἰσ τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα, 7 καὶ
τὸ σουδάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆσ κεφαλῆσ αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθο-
νίων κείμενον ἀλλὰ χωρὶσ ἐντετυλιγμένον εἰσ ἕνα τόπον. 8 τότε
οὖν εἰσῆλθεν καὶ ὁ ἄλλοσ μαθητὴσ ὁ ἐλθὼν πρῶτοσ εἰσ τὸ μνη-
μεῖον, καὶ εἶδεν καὶ ἐπίστευσεν· 9 οὐδέπω γὰρ ᾔδει τὴν γρα-
φήν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. 10 ἀπῆλθον οὖν πάλιν
πρὸσ αὐτοὺσ οἱ μαθηταί. 11 μαριὰμ δὲ ἱστήκει ἐν τῷ μνημείῳ
κλαίουσα. ὡσ οὖν ἔκλαιεν, παρέκυψεν εἰσ τὸ μνημεῖον, 12 καὶ
θεωρεῖ ἀγγέλουσ καθεζομένουσ ἐν λευκοῖσ, ἕνα πρὸσ τῇ κεφαλῇ
καὶ ἕνα πρὸσ τοῖσ ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ.
13 λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι· γύναι, τί κλαίεισ; λέγει αὐτοῖσ ὅτι
ἦραν τὸν κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. 14 ταῦτα
εἰποῦσα ἐστράφη εἰσ τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν ἰησοῦν ἑστῶτα,
καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ἰησοῦσ ἐστίν. 15 λέγει αὐτῇ ἰησοῦσ· γύναι, τί
κλαίεισ; τίνα ζητεῖσ; ἐκείνη δὲ δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρόσ ἐστιν,
λέγει αὐτῷ· κύριε, εἰ σὺ εἶ ὁ βαστάσασ αὐτόν, εἰπέ μοι ποῦ
ἔθηκασ αὐτόν, κἀγὼ αὐτὸν ἀρῶ. 16 λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦσ· μα-
ριάμ. στραφεῖσα δὲ ἐκείνη λέγει αὐτῷ ἑβραϊστί· ῥαββουνί, ὃ
λέγεται διδάσκαλε. 17 λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦσ· μή μου ἅπτου·
οὔπω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸσ τὸν πατέρα· πορεύου δὲ πρὸσ τοὺσ
ἀδελφοὺσ καὶ εἰπὲ αὐτοῖσ· ἰδοὺ ἀναβαίνω πρὸσ τὸν πατέρα
μου καὶ πατέρα ὑμῶν, καὶ θεόν μου καὶ θεὸν ὑμῶν. 18 ἔρχεται

---

5 sq *a κειμενα ad κειμενα sq transiluit; [c] suppl 9 [c] ηδεισαν 10 [c] προσ εαυτουσ 11 μνημειω: [c] add εξω 12 [c] δυο αγγελουσ 15 δε: [c] om | [c] ει συ εβαστασασ αυτον 16 διδασκαλε: [ca] add και προσεδραμεν αψασθαι αυτου, [cb] rursus del 17 πορευου δε: [ca] πορ. ουν, sed [cb] prius rest | [c] αδελφουσ μου

5 κειμ. τα οθον. 9 ηδεισαν 11 μαρια δ. ειστηκει προσ τὼ μν. εξω 12 δυο αγγελ. εν λευκ. καθεζ. 13 και λεγουσιν | και λεγει 15 om δε | συ εβαστασασ 16 om ὁ | om δε | ραββουνει 17 om ὁ | απτου μου | αδελφουσ μου | om ιδου

5 κειμενα τα οθον. 6 om και prim 9 ηδεισαν 10 πρ. εαυτουσ 11 μαρια δε ειστηκει προσ το μνημειον κλ. εξω 12 δυο αγγελ. εν λευ. καθεζ. 13 και λεγουσιν 14 και ταυτα ειπουσα | ο ιησουσ 15 ο ιησουσ | om δε | ει συ εβαστασασ| αυτον εθηκασ 16 μαρια | om δε | om εβραιστ. 17 πατερα μου· πορευου | αδελφ. μου | om ιδου

μαριὰμ ἡ μαγδαληνη ἀγγέλλουσα τοῖσ μαθηταῖσ ὅτι ἑώρακα
τὸν κύριον, καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.
19 Οὔσησ οὖν ὀψίασ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ μιᾷ σαββάτων, καὶ
τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ διὰ τὸν φόβον
τῶν ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ ἰησοῦσ καὶ ἔστη εἰσ τὸ μέσον, καὶ λέγει·
εἰρήνη ὑμῖν. 20 καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν τὰσ χεῖρασ καὶ τὴν
πλευρὰν αὐτοῖσ. ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντεσ τὸν κύριον.
21 εἶπεν οὖν αὐτοῖσ πάλιν· εἰρήνη υμῖν· καθὼσ ἀπέσταλκέν με
ὁ πατήρ, κἀγὼ πέμψω ὑμᾶσ. 22 καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησεν
καὶ λέγει αὐτοῖσ· λάβετε πνεῦμα ἅγιον. 23 ἄν τινων ἀφῆτε τὰσ
ἁμαρτίασ, ἀφεθήσεται αὐτοῖσ· ἐὰν δέ τινων κρατῆτε, κε-
κράτηνται.
24 Θωμᾶσ δὲ εἷσ ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενοσ δίδυμοσ, οὐκ
ἦν μετ' αὐτῶν. ὅτε οὖν ἦλθεν ἰησοῦσ, 25 ἔλεγον αὐτῷ οἱ μα-
θηταί· ἑωράκαμεν τὸν κύριον. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· ἐὰν μὴ ἴδω
ἐν ταῖσ χερσὶν τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω μου τὸν δάκτυ-
λον εἰσ τὴν χεῖραν αὐτοῦ, καὶ βάλω μου τὴν χεῖρα εἰσ τὴν
πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω. 26 καὶ μεθ' ἡμέρασ ὀκτὼ πά-
λιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταί, καὶ θωμᾶσ μετ' αὐτῶν. ἔρχεται ὁ
ἰησοῦσ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰσ τὸ μέσον καὶ
εἶπεν· εἰρήνη ὑμῖν. 27 εἶτα λέγει τῷ θωμᾷ· φέρε τὸν δάκτυλόν
σου ὧδε καὶ ἴδε τὰσ χεῖράσ μου, καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου καὶ
βάλε εἰσ τὴν πλευράν μου, καὶ μὴ γίνου ἄπιστοσ ἀλλὰ πιστόσ.

---

18 [c] απαγγελλουσα 19 [c] τη μια | μαθηται: [a] add συνηγμενοι | λεγει: [c] add αυτοισ 21 ειπεν ουν: [ca] και ειπεν, [cb] prius rest | πεμψω: [ca] αποστελλω, [cb] πεμπω 23 αφεθησεται: [c] αφεωνται | εαν δε: [c] αν 24 [c] om ουν 25 [c] ελεγον ουν α. οι αλλοι μαθ. | χερσιν: [c] add αυτου | την χειραν αυτου: [c] τον τυπον των ηλων

19 τη μια | και λεγει αυτοισ 20 εδειξε και τασ 21 αυτοισ ο ιησουσ παλ. | πεμπω 23 αν τινοσ | αφεθησ.: *αφειονται, **αφιενται | αν τινοσ 24 om ουν 25 ελεγον ουν αυ. οι αλλοι μαθ. | *εορακαμεν | χερσιν: add αυτου | τον δακτ. μου εισ τον τυπον των ηλων 26 οι μαθ. αυτου

18 μαρια | απαγγελλουσα | εωρακε 19 τη μια των σαββ. | μαθηται: add συνηγμενοι | κ. λεγει αυτοισ 20 εδειξεν αυτοισ τ. χ. κ. τ. πλ. αυτου 21 αυτοισ ο ιησουσ παλιν | πεμπω 23 αφιενται αυτοισ· αν τινων 24 om ουν | ο ιησουσ 25 ελεγον ουν αυ. οι αλλοι μαθ. | χερσιν αυτου | τον δακτ. μου εισ τον τυπον των ηλων κ. βα. την χει. μου 26 μαθηται αυτου

28 ἀπεκρίθη ο θωμᾶσ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὁ κύριόσ μου καὶ ὁ θεόσ
μου. 29 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ· ὅτι ἑώρακάσ με, καὶ πεπίστευ-
κασ· μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντεσ με καὶ πιστεύσαντεσ.
30 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ ἰησοῦσ ἐνώ-
πιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἃ οὐκ ἔστιν γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ
τούτῳ· 31 ταῦτα δὲ γέγραπται ἵνα πιστεύητε ὅτι ἰησοῦσ ἐστὶν
ὁ χριστὸσ ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ, ἵνα πιστεύοντεσ ζωὴν αἰώνιον ἔχητε
ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

XXI.

1 Μετὰ ταῦτα ἐφανέρωσεν πάλιν ἑαυτὸν ὁ ἰησοῦσ τοῖσ μα-
θηταῖσ ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ τῆσ τιβεριάδοσ· ἐφανέρωσεν δὲ οὕ-
τωσ. 2 ἦσαν ὁμοῦ σίμων πέτροσ καὶ θωμᾶσ ὁ λεγόμενοσ δίδυμοσ
καὶ ναθαναὴλ ο ἀπὸ κανὰ τῆσ γαλιλαίασ καὶ οἱ υἱοὶ ζεβεδαίου
καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. 3 λέγει αὐτοῖσ σίμων
πέτροσ· ὑπάγω ἁλιεύειν. λέγουσιν αὐτῷ· ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖσ
σὺν σοί. ἐξῆλθον οὖν καὶ ἐνέβησαν εἰσ τὸ πλοῖον, καὶ ἐν ἐκείνῃ
τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν. 4 πρωΐασ δὲ γενομένησ ἔστη ἰησοῦσ
ἐπὶ τὸν αἰγιαλόν· οὐ μέντοι ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ ὅτι ἰησοῦσ
ἐστίν. 5 λέγει οὖν αὐτοῖσ ἰησοῦσ· παιδία, μὴ προσφάγιον ἔχετε;
ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· οὔ. 6 λέγει αὐτοῖσ· βάλετε εἰσ τὰ δεξιὰ
μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ εὑρήσετε. οἱ δὲ ἔβαλον, καὶ
οὐκέτι αὐτὸ εἱλκύσαι ἴσχυον ἀπὸ τοῦ πλήθουσ τῶν ἰχθύων.

---

29 ειπεν: [c] λεγι | και pr: [c] om | με sec: [c] om 31 [c] πιστευσητε | ινα sec: [c] και ινα XXI, 3 επιασαν: ita [a] ex εκοπιασαν fecit 4 [c] πρω. δε ηδη 5 μη: [c] add τι 6 λεγει: [ca] ο δε ειπεν, [cb] rursus λεγει | ευρησετε: [ca] add οι δε ειπον δι ολησ τησ νυκτοσ εκοπιασαμεν και ουδεν ελαβομεν επι δε τω σω ρηματι βαλουμεν, [cb] rursus del | ειλκυσαι (cod ϊλκ.): item ᴅ et (ειλιχυσαι) Δ, nec correctum

28 om ὁ prim 29 λεγει αυτω ιησουσ | om και pr | om με sec 30 σημεια: add α [bentl] | om αυτου 31 ινα sec: και ινα | om αιωνιον XXI, 1 εαυτον παλιν ιησουσ 2 οι υιοι: οι του 3 om ουν 4 δε ηδη γεινομενησ | επι: εισ | εγνωσαν: ηδεισαν 5 μη τι προσφ. 6 ο δε ειπεν αυτοισ | οι δε εβ.: εβαλον ουν | ελκυσαι

28 και απεκριθη 29 ειπ. δε: λεγει | με θωμα πεπιστευκασ | om με sec 31 πιστευσητε οτι ο ιησουσ | και ινα | om αιωνιον XXI, 1 εαυτον παλιν 2 οι υιοι: οι του 3 om ουν | ανεβησαν | πλοιον: add ευθυσ 4 δε ηδη γενομενησ | ο ιησουσ εισ τον | ηδεισαν 5 ο ιησουσ | μη τι προσφ. 6 ο δε ειπεν αυτοισ | εβαλον ουν | ελκυσαι ισχυσαν

7 λέγει οὖν ὁ μαθητὴσ ἐκεῖνοσ ὃν ἠγάπα ὁ ἰησοῦσ τῷ πέτρῳ·
ὁ κύριόσ ἐστιν. σίμων οὖν πέτροσ, ἀκούσασ ὅτι ὁ κύριόσ ἐστιν,
τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο, ἦν γὰρ γυμνόσ, καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν
εἰσ τὴν θάλασσαν· 8 οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ ἄλλῳ πλοιαρίῳ
ἦλθον, οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆσ γῆσ ἀλλὰ ὡσ ἀπὸ πηχῶν
διακοσίων, σύροντεσ τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων. 9 ὡσ οὖν ἀνέβησαν
εἰσ τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακιὰν κειμένην καὶ ὀψάριον ἐπι-
κείμενον καὶ ἄρτον. 10 λέγει αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν
ὀψαρίων ὧν ἐπιάσατε νῦν. 11 ἐνέβη οὖν σίμων πέτροσ καὶ εἵλ-
κυσεν τὸ δίκτυον εἰσ τὴν γῆν, μεστὸν ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν
πεντηκοντατριῶν· καὶ τοσούτων ὄντων οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον.
12 λέγει αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· δεῦτε ἀριστήσατε. οὐδεὶσ δὲ ἐτόλμα
τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτόν· σὺ τίσ εἶ; εἰδότεσ ὅτι ὁ κύριόσ
ἐστιν. 13 ἔρχεται ὁ ἰησοῦσ καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον καὶ δίδωσιν
αὐτοῖσ, καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίωσ. 14 τοῦτο δὲ ἤδη τρίτον ἐφανε-
ρώθη ὁ ἰησοῦσ τοῖσ μαθηταῖσ, ἐγερθεὶσ ἐκ νεκρῶν.
15 Ὅτε οὖν ἠρίστησαν, λέγει τῷ σίμωνι πέτρῳ ὁ ἰησοῦσ·
σίμων, ἀγαπᾷσ με πλέον τούτων; λέγει αὐτῷ· ναὶ κύριε, σὺ
οἶδασ ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ· βόσκε τὰ ἀρνία μου. 16 πάλιν
λέγει αὐτῷ· σίμων ἰωάννου, ἀγαπᾷσ με; λέγει αὐτῷ· κύριε,
σὺ οἶδασ ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ· ποίμαινε τὰ πρόβατά μου.
17 λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον· σίμων ἰωάννου, φιλεῖσ με; ἐλυπήθη δὲ
ὁ πέτροσ ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον καὶ φιλεῖσ με, καὶ λέγει
αὐτῷ· κύριε, πάντα σὺ οἶδασ, σὺ γινώσκεισ ὅτι φιλῶ σε. καὶ
λέγει αὐτῷ· βόσκε τὰ πρόβατά μου. 18 ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι,

---

9 [c] απεβησαν | εισ: [ca] επι, [cb] rursus εισ 15 σιμων: [a] add ιωανου ([c] instauravit) 16 παλ. λε. αυτω: [a] add το β′ | κυριε: [c] ναι κυριε 17 δε: [c] om | και pr: [a] del

8 om αλλω 9 απεβησαν 10 om ὁ 11 ανεβη 12 om ὁ | om δε 13 om ὁ 14 om δε | om ὁ 15 σιμων ιωανου 16 λεγει αυτ. παλ. δευτερον | ιωανου | ναι κυριε | προβατια 17 ιωανου | om δε | om και ante φιλεισ | λεγει αυτω: ειπεν | om και post σε | αυτω: add ιησουσ | προβατια

8 om αλλω | αλλ ωσ 9 απεβησαν 11 ανεβη | om ουν | επι τησ γησ 13 ερχεται ουν 14 om δε | μαθηταισ αυτου 15 σιμων ιωνα | πλειον 16 λεγει αυτω παλιν δευτερον | σιμ. ιωνα | ναι κυριε 17 σιμ. ιωνα | om δε | om και prim | λεγει: ειπεν | συ παντα | om και post σε | λεγ. αυ. ο ιησουσ

ὅτε ἦσ νεώτεροσ, ἐζώννυεσ σεαυτὸν καὶ περιεπάτεισ ὅπου ἤθε-
λεσ· ὅταν δὲ γηράσῃσ, ἐκτενεῖσ τὴν χεῖράν σου, καὶ ἄλλοι ζώ-
σουσίν σε καὶ ποιήσουσίν σοι ὅσα οὐ θέλεισ. [19] τοῦτο δὲ εἶπεν
σημαίνων ποίῳ θανάτῳ δοξάσει τὸν θεόν. καὶ τοῦτο εἰπὼν λέ-
γει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. [20] ἐπιστραφεὶσ δὲ ὁ πέτροσ βλέπει τὸν
μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ ἰησοῦσ, καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δείπνῳ ἐπὶ
τὸ στῆθοσ αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτῷ· κύριε, τίσ ἐστιν ὁ παραδι-
δούσ σε; [21] τοῦτον οὖν ἰδὼν ὁ πέτροσ εἶπεν τῷ ἰησοῦ· οὗτοσ δὲ
τί; [22] λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ· ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕωσ ἔρχομαι,
τί πρὸσ σέ; σύ μοι ἀκολούθει. [23] ἐξῆλθεν οὖν οὗτοσ ὁ λόγοσ εἰσ
τοὺσ ἀδελφούσ, ὅτι ὁ μαθητὴσ ἐκεῖνοσ οὐκ ἀποθνήσκει· οὐκ
εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει, ἀλλ᾽ ἐὰν αὐτὸν
θέλω μένειν ἕωσ ἔρχομαι.

[24] Οὗτόσ ἐστιν ὁ μαθητὴσ ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων καὶ
γράψασ ταῦτα, καὶ οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴσ ἐστιν ἡ μαρτυρία αὐ-
τοῦ. ⟦[25] ἔστιν δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ἃ ἐποίησεν ὁ ἰησοῦσ, ἅτινα
ἐὰν γράφηται καθ᾽ ἕν, οὐδ᾽ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρήσειν
τὰ γραφόμενα βιβλία.⟧

⟦ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ⟧

---

18 [c] τασ χειρασ | ποιησ. σοι οσα: [c] αποισουσιν σε οπου 20 ο ιησουσ: [a] add ακολουθουντα, [c] ακολ. οσ | λεγει: [c] ειπεν 23 ερχομαι: [a] add τι προσ σε 24 και γραψ.: [a] ο και γρ. Versum 25 una cum subscriptione suppl [a]

18 τασ χειρασ σου κ. αλλοσ ζωσει σε και οισει οπου ου θελεισ 20 om δε | ο ιησουσ: add ακολουθουντα οσ | λεγει αυτω: ειπεν 21 ειπεν: λεγει | κυριε ουτοσ 23 ερχομαι: add τι προσ σε 24 ο και μαρτυρων | και ο γραψ. | αυτου η μαρτ. εστ. 25 adest nec differt. Subscriptum est: κατα ιωανην

18 εκτ. τασ χειρασ σ. κ. αλλοσ σε ζωσει και οισει οπου ου θελ. 20 ιησουσ: add ακολουθουντα οσ | και ειπε· κυριε 21 om ουν | λεγει τω ιησου· κυριε 22 ακολουθ. μοι 23 ο λογ. ουτ. | και ουκ ειπεν αυτ. | ερχομαι: add τι προσ σε 25 πολλα οσα | ουδε αυτον | χωρησαι | βιβλια: add αμην. Nil subscriptum.

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.

I.

1 Παῦλοσ δοῦλοσ ἰησοῦ χριστοῦ, κλητὸσ ἀπόστολοσ ἀφω-
ρισμένοσ εἰσ εὐαγγέλιον θεοῦ, 2 ὃ προεπηγγείλατο διὰ τῶν προ-
φητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖσ ἁγίαισ, 3 περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ
γενομένου ἐκ σπέρματοσ δαυεὶδ κατὰ σάρκα, 4 τοῦ ὁρισθέντοσ
υἱοῦ θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ πνεῦμα ἁγιωσύνησ ἐξ ἀναστάσεωσ
νεκρῶν, ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν, 5 δι' οὗ ἐλάβομεν χά-
ριν καὶ ἀποστολὴν εἰσ ὑπακοὴν πίστεωσ ἐν πᾶσιν τοῖσ ἔθνεσιν
ὑπὲρ τοῦ ὀνόματοσ αὐτοῦ, 6 ἐν οἷσ ἐστὲ καὶ ὑμεῖσ κλητοὶ ἰη-
σοῦ χριστοῦ, 7 πᾶσιν τοῖσ οὖσιν ἐν ῥώμῃ ἀγαπητοῖσ θεοῦ, κλη-
τοῖσ ἁγίοισ. χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν καὶ
κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.

8 Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου περὶ πάντων ὑμῶν,
ὅτι ἡ πίστισ ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ. 9 μάρτυσ
γάρ μου ἐστὶν ὁ θεόσ, ᾧ λατρεύω ἐν τῷ πνεύματί μου ἐν τῷ
εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡσ ἀδιαλείπτωσ μνείαν ὑμῶν ποι-
οῦμαι 10 πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, δεόμενοσ εἴπωσ ἤδη
ποτὲ εὐοδωθήσομαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ θεοῦ ἐλθεῖν πρὸσ ὑμᾶσ.
11 ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶσ, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν πνευ-
ματικὸν εἰσ τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶσ, 12 τοῦτο δέ ἐστιν συνπαρα-
κληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆσ ἐν ἀλλήλοισ πίστεωσ, ὑμῶν τε καὶ
ἐμοῦ. 13 οὐ θέλω δὲ ὑμᾶσ ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι πολλάκισ προ-
εθέμην ἐλθεῖν πρὸσ ὑμᾶσ, καὶ ἐκωλύθην ἄχρι τοῦ δεῦρο, ἵνα
τινα καρπὸν σχῶ καὶ ἐν υμῖν, καθὼσ καὶ ἐν τοῖσ λοιποῖσ ἔθνε-

---

8 μου: [a] add δια ιησου χριστου

1 χριστου ιησου [bent] 8 μου: add δια ιησου χριστου

Inscriptum est: παυλου του αποστολου η προσ ρωμαιουσ επιστολη 3 δαβιδ
8 μου: add δια ιησου χριστου | περι: υπερ 12 συμπαρακλ. 13 καρπον τινα

σιν. 14 ἕλλησίν τε καὶ βαρβάροισ, σοφοῖσ τε καὶ ἀνοήτοισ ὀφει-
λέτησ εἰμί· 15 οὕτω τὸ κατ᾽ ἐμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖσ ἐν ῥώ-
μῃ εὐαγγελίσασθαι. 16 οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον·
δύναμισ γὰρ θεοῦ ἐστὶν εἰσ σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι,
ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ ἕλληνι. 17 δικαιοσύνη γὰρ θεοῦ ἐν αὐτῷ
ἀποκαλύπτεται ἐκ πίστεωσ εἰσ πίστιν, καθὼσ γέγραπται· ὁ δὲ
δίκαιοσ ἐκ πίστεωσ ζήσεται.

18 Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ θεοῦ ἀπ᾽ οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν
ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ
κατεχόντων, 19 διότι τὸ γνωστὸν τοῦ θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐ-
τοῖσ· ὁ θεὸσ γὰρ αὐτοῖσ ἐφανέρωσεν. 20 τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ
ἀπὸ κτίσεωσ κόσμου τοῖσ ποιήμασιν νοούμενα καθορᾶται, ἥ τε
ἀΐδιοσ αὐτοῦ δύναμισ καὶ θειότησ, εἰσ τὸ εἶναι αὐτοὺσ ἀνα-
πολογήτουσ, 21 διότι γνόντεσ τὸν θεὸν οὐχ ὡσ θεὸν ἐδόξασαν ἢ
ηὐχαρίστησαν, ἀλλ᾽ ἐματαιώθησαν ἐν τοῖσ διαλογισμοῖσ αὐ-
τῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετοσ αὐτῶν καρδία. 22 φάσκοντεσ
εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν, 23 καὶ ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀ-
φθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνοσ φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ πε-
τεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν. 24 διὸ παρέδωκεν αὐτοὺσ
ὁ θεὸσ ἐν ταῖσ ἐπιθυμίαισ τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰσ ἀκαθαρσίαν
τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν αὐτοῖσ, 25 οἵτινεσ μετ-
ήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν
καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα, ὅσ ἐστιν εὐλο-
γητὸσ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ, ἀμήν. 26 διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺσ
ὁ θεὸσ εἰσ πάθη ἀτιμίασ· αἵ τε γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετήλλαξαν
τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰσ τὴν παρὰ φύσιν, 27 ὁμοίωσ τε καὶ οἱ
ἄρρενεσ ἀφέντεσ τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆσ θηλείασ ἐξεκαύθησαν
ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰσ ἀλλήλουσ, ἄρρενεσ ἐν ἄρρεσι τὴν ἀσχη-
μοσύνην κατεργαζόμενοι καὶ τὴν ἀντιμισθίαν ἣν ἔδει τῆσ πλά-

15 [c] ουτωσ, sed σ rursus abstersum [vid] 16 ιουδαιω τε [a]: *ιουδε 27 [a] αρσενεσ εν αρσεσι, sed restitutum αρρ. εν αρρ.

15 ουτωσ, 16 om πρωτον 21 ευχαριστησαν | αλλα 27 αρσενεσ | αρσενεσ εν αρσεσιν

16 το ευαγγ. του χριστου 19 ο γαρ θεοσ 21 ευχαριστησαν 24 διο και, εν εαυτοισ

νησ αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖσ ἀπολαμβάνοντεσ. 28 καὶ καθὼσ οὐκ ἐδο-
κίμασαν τὸν θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺσ εἰσ
ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα, 29 πεπληρωμένουσ
πάσῃ ἀδικίᾳ πονηρίᾳ κακίᾳ πλεονεξίᾳ, μεστοὺσ φθόνου φόνου
ἔριδοσ δόλου κακοηθείασ, 30 ψιθυριστάσ, καταλάλουσ, θεοστυ-
γεῖσ, ὑβριστάσ, ὑπερηφάνουσ, ἀλαζόνασ, ἐφευρετὰσ κακῶν,
γονεῦσιν ἀπειθεῖσ, 31 ἀσυνέτουσ, ἀσυνθέτουσ, ἀστόργουσ, ἀνε-
λεήμονασ, 32 οἵτινεσ τὸ δικαίωμα τοῦ θεοῦ ἐπιγνόντεσ, ὅτι οἱ
τὰ τοιαῦτα πράσσοντεσ ἄξιοι θανάτου εἰσίν, οὐ μόνον αὐτὰ
ποιοῦσιν, ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦσιν τοῖσ πράσσουσιν.

II.

1 Διὸ ἀναπολόγητοσ εἶ, ὦ ἄνθρωπε πᾶσ ὁ κρίνων· ἐν ᾧ γὰρ
κρίνεισ τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεισ· τὰ γὰρ αὐτὰ πράσ-
σεισ ὁ κρίνων. 2 οἴδαμεν γὰρ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ ἐστὶν κατὰ
ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺσ τὰ τοιαῦτα πράσσοντασ. 3 λογίζῃ δὲ τοῦτο,
ὦ ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺσ τὰ τοιαῦτα πράσσοντασ καὶ ποιῶν
αὐτά, ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ; 4 ἢ τοῦ πλούτου
τῆσ χρηστότητοσ αὐτοῦ καὶ τῆσ ἀνοχῆσ καὶ τῆσ μακροθυμίασ
καταφρονεῖσ, ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ θεοῦ εἰσ μετάνοιάν
σε ἄγει; 5 κατὰ δὲ τὴν σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον
καρδίαν θησαυρίζεισ σεαυτῷ ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆσ καὶ ἀπο-
καλύψεωσ δικαιοκρισίασ τοῦ θεοῦ, 6 ὃσ ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ
τὰ ἔργα αὐτοῦ, 7 τοῖσ μὲν καθ' ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ δόξαν
καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν ζητοῦσιν ζωὴν αἰώνιον· 8 τοῖσ δὲ ἐξ
ἐριθείασ καὶ ἀπειθοῦσι τῇ ἀληθείᾳ, πειθομένοισ δὲ τῇ ἀδικίᾳ,
ὀργὴ καὶ θυμόσ. 9 θλίψισ καὶ στενοχωρία ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν
ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν, ἰουδαίου τε πρῶτον

---

28 αυτουσ: [a] add ο θεοσ 31 αστοργουσ: [c] add ασπονδουσ II, 5 [c] και δι-καιοκρισ. 8 [c] απιθουσιν μεν

27 εν αυτοισ 28 παρεδ. αυτ. ο θεοσ 29 πλεονεξια κακια 32 επιγεινωσκοντεσ | ποιουντεσ αλλ. κ. συνευδοκουντεσ II, 2 οιδαμ. δε

28 παρ. αυτ. ο θεοσ 29 αδικια: add πορνεια | πλεονεξ. κακια 31 αστοργουσ: add ασπονδουσ II, 2 οιδαμ. δε 8 κ. απειθουσι μεν | θυμοσ και οργη

καὶ ἕλληνοσ· [10] δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργαζο-
μένῳ τὸ ἀγαθόν, ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ ἕλληνι.
[11] Οὐ γάρ ἐστιν προσωπολημψία παρὰ τῷ θεῷ. [12] ὅσοι γὰρ
ἀνόμωσ ἥμαρτον, ἀνόμωσ καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ
ἥμαρτον, διὰ νόμου κριθήσονται· [13] οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ νόμου
δίκαιοι παρὰ τῷ θεῷ, ἀλλ᾽ οἱ ποιηταὶ νόμου δικαιωθήσονται.
[14] ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου ποι-
ῶσιν, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντεσ ἑαυτοῖσ εἰσὶν νόμοσ, [15] οἵτινεσ
ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖσ καρδίαισ αὐ-
τῶν, συνμαρτυρούσησ αὐτῶν τῆσ συνειδήσεωσ καὶ μεταξὺ
ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων,
[16] ἐν ἡμέρᾳ ὅτε κρινεῖ ὁ θεὸσ τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων κατὰ
τὸ εὐαγγέλιόν μου διὰ χριστοῦ ἰησοῦ. [17] εἰ δὲ σὺ ἰουδαῖοσ ἐπ-
ονομάζῃ καὶ ἐπαναπαύῃ νόμῳ καὶ καυχᾶσαι ἐν θεῷ [18] καὶ γι-
νώσκεισ τὸ θέλημα καὶ δοκιμάζεισ τὰ διαφέροντα, κατηχού-
μενοσ ἐκ τοῦ νόμου, [19] πέποιθάσ τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι τυφλῶν,
φῶσ τῶν ἐν σκότει, [20] παιδευτὴν ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων,
ἔχοντα τὴν μόρφωσιν τῆσ γνώσεωσ καὶ τῆσ ἀληθείασ ἐν τῷ
νόμῳ· [21] ὁ οὖν διδάσκων ἕτερον σεαυτὸν οὐ διδάσκεισ; ὁ κη-
ρύσσων μὴ κλέπτειν κλέπτεισ; [22] ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν μοι-
χεύεισ; ὁ βδελυσσόμενοσ τὰ εἴδωλα ἱεροσυλεῖσ; [23] ὃσ ἐν νόμῳ
καυχᾶσαι, διὰ τῆσ παραβάσεωσ τοῦ νόμου τὸν θεὸν ἀτιμάζεισ;
[24] τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ θεοῦ δι᾽ ὑμᾶσ βλασφημεῖται ἐν τοῖσ ἔθνε-
σιν, καθὼσ γέγραπται. [25] περιτομὴ μὲν γὰρ ὠφελεῖ, ἐὰν νόμον
πράσσῃσ· ἐὰν δὲ παραβάτησ νόμου ἦσ, ἡ περιτομή σου ἀκρο-
βυστία γέγονεν. [26] ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία τὰ δικαιώματα τοῦ
νόμου φυλάσσῃ, οὐχ ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰσ περιτομὴν λο-
γισθήσεται; [27] καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεωσ ἀκροβυστία τὸν νόμον
τελοῦσα σὲ τὸν διὰ γράμματοσ καὶ περιτομῆσ παραβάτην νό-
μου. [28] οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ ἰουδαῖόσ ἐστιν, οὐδὲ ἡ ἐν τῷ

---

16 δια (suppl *vel [a]) χριστ. ιησ.: [a] δ. ιησ. χρ.

13 om τω 16 εν η ημερα κρ.

11 προσωποληψια 13 του νομου bis 14 ποιη 15 συμμαρτυρ. 16 ιησου χριστου 17 ει δε: ιδε | τω νομω 26 ουχι η

φανερῷ ἐν σαρκὶ περιτομή· [29] ἀλλʼ ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ ἰουδαῖοσ,
καὶ περιτομὴ καρδίασ ἐν πνεύματι, οὐ γράμματι, οὗ ὁ ἔπαινοσ
οὐκ ἐξ ἀνθρώπων ἀλλʼ ἐκ τοῦ θεοῦ.

III.

[1] Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ ἰουδαίου; ἢ τίσ ὠφέλεια τῆσ περι-
τομῆσ; [2] πολὺ κατὰ πάντα τρόπον. πρῶτον μὲν γὰρ ὅτι ἐπι-
στεύθησαν τὰ λόγια τοῦ θεοῦ. [3] τί γάρ; εἰ ἠπίστησάν τινεσ,
μὴ ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν πίστιν τοῦ θεοῦ καταργήσει; [4] μὴ
γένοιτο· γινέσθω δὲ ὁ θεὸσ ἀληθήσ, πᾶσ δὲ ἄνθρωποσ ψεύστησ,
καθάπερ γέγραπται· ὅπωσ ἂν δικαιωθῇσ ἐν τοῖσ λόγοισ σου καὶ
νικήσεισ ἐν τῷ κρίνεσθαί σε. [5] εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν θεοῦ δικαιο-
σύνην συνίστησιν, τί ἐροῦμεν; μὴ ἄδικοσ ὁ θεὸσ ὁ ἐπιφέρων τὴν
ὀργὴν αὐτοῦ; κατὰ ἄνθρωπον λέγω. [6] μὴ γένοιτο· ἐπεὶ πῶσ
κρινεῖ ὁ θεὸσ τὸν κόσμον; [7] εἰ δὲ ἡ ἀλήθεια τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ
ψεύσματι ἐπερίσσευσεν εἰσ τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι κἀγὼ ὡσ
ἁμαρτωλὸσ κρίνομαι; [8] καὶ μὴ καθὼσ βλασφημούμεθα καὶ
καθώσ φασίν τινεσ ἡμᾶσ λέγειν, ὅτι ποιήσωμεν τὰ κακὰ ἵνα
ἔλθῃ τὰ ἀγαθά; ὧν τὸ κρίμα ἔνδικόν ἐστιν. [9] τί οὖν; προεχό-
μεθα; οὐ πάντωσ· προῃτιασάμεθα γὰρ ἰουδαίουσ τε καὶ ἕλλη-
νασ πάντασ ὑφʼ ἁμαρτίαν εἶναι, [10] καθὼσ γέγραπται ὅτι οὐκ
ἔστιν δίκαιοσ οὐδὲ εἷσ, [11] οὐκ ἔστιν ὁ συνιῶν, οὐκ ἔστιν ὁ ἐκ-
ζητῶν τὸν θεόν· [12] πάντεσ ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρεώθησαν· οὐκ
ἔστιν ὁ ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕωσ ἑνόσ. [13] τάφοσ ἀνε-
ῳγμένοσ ὁ λάρυγξ αὐτῶν, ταῖσ γλώσσαισ αὐτῶν ἐδολιοῦσαν,
ἰὸσ ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν. [14] ὧν τὸ στόμα ἀρᾶσ καὶ
πικρίασ γέμει. [15] ὀξεῖσ οἱ πόδεσ αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα, [16] σύν-
τριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖσ ὁδοῖσ αὐτῶν, [17] καὶ ὁδὸν εἰ-

---

1 ᶜ η ωφελεια 5 ᶜ om αυτου

29 αλλα εκ III, 1 η ωφελεια 2 om γαρ 4 νεικησησ 5 om αυτου 7 ει γαρ 8 om και sec 9 υπο αμαρτιαν 11 om ὁ bis | ζητων 12 **ηχρειωθησαν | om ὁ | om ουκ εστιν sec loco 14 στομα: add αυτων

1 η ωφελεια 4 καθωσ γεγρ. | νικησησ 5 om αυτου 7 ει γαρ 12 ηχρειωθησαν | om ὁ

ρήνησ οὐκ ἔγνωσαν. 18 οὐκ ἔστιν φόβοσ θεοῦ ἀπέναντι τῶν
ὀφθαλμῶν αὐτῶν. 19 οἴδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμοσ λαλεῖ, τοῖσ ἐν
τῷ νόμῳ λαλεῖ, ἵνα πᾶν στόμα φραγῇ καὶ ὑπόδικοσ γένηται
πᾶσ ὁ κόσμοσ τῷ θεῷ. 20 διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται
πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσισ ἁμαρτίασ.
21 Νυνὶ δὲ χωρὶσ νόμου δικαιοσύνη θεοῦ πεφανέρωται, μαρ-
τυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, 22 δικαιοσύνη δὲ
θεοῦ διὰ πίστεωσ ἰησοῦ χριστοῦ, εἰσ πάντασ τοὺσ πιστεύοντασ.
οὐ γάρ ἐστιν διαστολή· 23 πάντεσ γὰρ ἥμαρτον καὶ ὑστεροῦν-
ται τῆσ δόξησ τοῦ θεοῦ, 24 δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ χά-
ριτι, διὰ τῆσ ἀπολυτρώσεωσ τῆσ ἐν χριστῷ ἰησοῦ, 25 ὃν προ-
έθετο ὁ θεὸσ ἱλαστήριον διὰ πίστεωσ ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι, εἰσ
ἔνδειξιν τῆσ δικαιοσύνησ αὐτοῦ, διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγε-
γονότων ἁμαρτημάτων 26 ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ θεοῦ, πρὸσ τὴν ἔν-
δειξιν τῆσ δικαιοσύνησ αὐτοῦ ἐν τῷ νῦν καιρῷ, εἰσ τὸ εἶναι
αὐτὸν δίκαιον καὶ δικαιοῦντα τὸν ἐκ πίστεωσ ἰησοῦ. 27 ποῦ ουν
ἡ καύχησισ; ἐξεκλείσθη. διὰ ποίου νόμου; τῶν ἔργων; οὐχί,
ἀλλὰ διὰ νόμου πίστεωσ. 28 λογιζόμεθα γὰρ δικαιοῦσθαι πίστει
ἄνθρωπον χωρὶσ ἔργων νόμου. 29 ἢ ἰουδαίων ὁ θεὸσ μόνον; οὐχὶ
καὶ ἐθνῶν; ναὶ καὶ ἐθνῶν, 30 εἴπερ εἷσ ὁ θεὸσ ὃσ δικαιώσει
περιτομὴν ἐκ πίστεωσ καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆσ πίστεωσ. 31 νό-
μον οὖν καταργοῦμεν διὰ τῆσ πίστεωσ; μὴ γένοιτο, ἀλλὰ νό-
μον ἱστάνομεν.

IV.

1 Τί οὖν ἐροῦμεν εὑρηκέναι ἀβραὰμ τὸν προπάτορα ἡμῶν
κατὰ σάρκα; 2 εἰ γὰρ ἀβραὰμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει καύ-
χημα, ἀλλ' οὐ πρὸσ θεόν. 3 τί γὰρ ἡ γραφὴ λέγει; ἐπίστευσεν

---

19 λαλει pr: [c] λεγει 22 εισ παντασ: [c] add και επι παντασ 28 [c] πιστει δικαι. 30 [c] επειπερ 31 [c] ιστωμεν IV, 1 προπατορα: [a] πατερα, [c] rursus προπατ.

19 λαλει pr: λεγει 22 om ιησου 25 δια τησ πιστ. | εαυτου αιματι 28 λογιζομ. ουν 29 μονων IV, 1 om ευρηκεναι

19 ο νομοσ λεγει 22 εισ παντασ και επι παντασ 25 δια τησ πιστεωσ 26 om την 28 λογιζομ. ουν πιστει δικαι. 29 ουχι δε και 30 επειπερ 31 ιστωμεν IV, 1 ευρηκεναι ante κατα | πατερα 2 πρ. τον θεον

δὲ ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰσ δικαιοσύνην. [4] τῷ
δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸσ οὐ λογίζεται κατὰ χάριν ἀλλὰ κατὰ
ὀφείλημα· [5] τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δι-
καιοῦντα τὸν ἀσεβῆν, λογίζεται ἡ πίστισ αὐτοῦ εἰσ δικαιοσύ-
νην. [6] καθάπερ καὶ δαυεὶδ λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου
ᾧ ὁ θεὸσ λογίζεται δικαιοσύνην χωρὶσ ἔργων· [7] μακάριοι ὧν
ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι, καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι·
[8] μακάριοσ ἀνὴρ οὗ οὐ μὴ λογίσηται κύριοσ ἁμαρτίαν. [9] ὁ μα-
καρισμὸσ οὖν οὗτοσ ἐπὶ τὴν περιτομὴν ἢ καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυ-
στίαν; λέγομεν γάρ· ἐλογίσθη τῷ ἀβραὰμ ἡ πίστισ εἰσ δικαιο-
σύνην. [10] πῶσ οὖν ἐλογίσθη; ἐν περιτομῇ ὄντι ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ;
οὐκ ἐν περιτομῇ ἀλλ' ἐν ἀκροβυστίᾳ. [11] καὶ σημεῖον ἔλαβεν
περιτομῆσ σφραγῖδα τῆσ δικαιοσύνησ τῆσ πίστεωσ τῆσ ἐν τῇ
ἀκροβυστίᾳ, εἰσ τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πιστευόν-
των δι' ἀκροβυστίασ, εἰσ τὸ λογισθῆναι αὐτοῖσ δικαιοσύνην,
[12] καὶ πατέρα περιτομῆσ τοῖσ οὐκ ἐκ περιτομῆσ μόνον, ἀλλὰ
καὶ τοῖσ στοιχοῦσιν τοῖσ ἴχνεσιν τῆσ ἐν ἀκροβυστίᾳ πίστεωσ
τοῦ πατρὸσ ἡμῶν ἀβραάμ. [13] οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία
τῷ ἀβραὰμ ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι
κόσμου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνησ πίστεωσ. [14] εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου
κληρονόμοι, κεκένωται ἡ πίστισ καὶ κατήργηται ἡ ἐπαγγελία.
[15] ὁ γὰρ νόμοσ ὀργὴν κατεργάζεται· οὗ δὲ οὐκ ἔστιν νόμοσ,
οὐδὲ παράβασισ. [16] διὰ τοῦτο ἐκ πίστεωσ, ἵνα κατὰ χάριν, εἰσ
τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ
τοῦ νόμου μόνον ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεωσ ἀβραάμ, ὅσ ἐστιν
πατὴρ πάντων ἡμῶν, [17] καθὼσ γέγραπται ὅτι πατέρα πολλῶν
ἐθνῶν τέθεικά σε, κατέναντι οὗ ἐπίστευσεν θεοῦ τοῦ ζωοποι-
οῦντοσ τοὺσ νεκροὺσ καὶ καλοῦντοσ τὰ μὴ ὄντα ὡσ ὄντα, [18] ὃσ
παρ' ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι ἐπίστευσεν, εἰσ τὸ γενέσθαι αὐτὸν πα-

---

8 [c] ω ου μη 11 [c] λογισθ. και αυτοισ 12 *transiluit a περιτομησ ad περιτομησ, suppl [a]; idem πιστεωσ suppl 13 ἢ: suppl [a] 15 [c] ου γαρ ουκ

5 ασεβη 11 την δικαιοσυνην

4 κατ. το οφειλ. 5 ασεβη 8 ω ου μη 9 οτι ελογισθη 11 λογισθ. και αυτοισ την δικ. 12 εν τη ακροβυστ. 13 του κοσμου 15 ου γαρ ουκ

τέρα πολλῶν ἐθνῶν κατὰ τὸ εἰρημένον· οὕτωσ ἔσται τὸ σπέρμα
σου, [19] καὶ μὴ ἀσθενήσασ τῇ πίστει κατενόησεν τὸ ἑαυτοῦ
σῶμα ἤδη νενεκρωμένον, ἑκατονταέτησ που ὑπάρχων, καὶ τὴν
νέκρωσιν τῆσ μήτρασ σάρρασ· [20] εἰσ δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ
θεοῦ οὐ διεκρίθη τῇ ἀπιστίᾳ, ἀλλ᾽ ἐνεδυναμώθη τῇ πίστει δοὺσ
δόξαν τῷ θεῷ, [21] καὶ πληροφορηθεὶσ ὅτι ὃ ἐπήγγελται δυνατόσ
ἐστιν καὶ ποιῆσαι. [22] διὸ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰσ δικαιοσύνην.
[23] οὐκ ἐγράφη δὲ δι᾽ αὐτὸν μόνον ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ, [24] ἀλλὰ
καὶ δι᾽ ἡμᾶσ, οἷσ μέλλει λογίζεσθαι τοῖσ πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν ἐ-
γείραντα ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν, [25] ὃσ παρεδόθη διὰ
τὰ παραπτώματα ἡμῶν καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν.

V.

[1] Δικαιωθέντεσ οὖν ἐκ πίστεωσ εἰρήνην ἔχωμεν πρὸσ τὸν
θεὸν διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, [2] δι᾽ οὗ καὶ τὴν
προσαγωγὴν ἐσχήκαμεν τῇ πίστει εἰσ τὴν χάριν ταύτην, ἐν ᾗ
ἑστήκαμεν, καὶ καυχώμεθα ἐπ᾽ ἐλπίδι τῆσ δόξησ τοῦ θεοῦ.
[3] οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμεθα ἐν ταῖσ θλίψεσιν, εἰδότεσ
ὅτι ἡ θλίψισ ὑπομονὴν κατεργάζεται, [4] ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμήν,
ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα· [5] ἡ δὲ ἐλπὶσ οὐ καταισχύνει, ὅτι ἡ ἀγάπη
τοῦ θεοῦ ἐκκέχυται ἐν ταῖσ καρδίαισ ἡμῶν διὰ πνεύματοσ
ἁγίου τοῦ δοθέντοσ ἡμῖν. [6] ἔτι γὰρ χριστόσ, ὄντων ἡμῶν ἀσθε-
νῶν ἔτι, κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθανεν. [7] μόγισ γὰρ ὑπὲρ
δικαίου τισ ἀποθανεῖται· ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τισ καὶ
τολμᾷ ἀποθανεῖν. [8] συνίστησιν δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰσ ἡμᾶσ
ὁ θεόσ, ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν χριστὸσ ὑπὲρ ἡμῶν ἀπ-
έθανεν· [9] πολλῷ οὖν μᾶλλον δικαιωθέντεσ νῦν ἐν τῷ αἵματι
αὐτοῦ σωθησόμεθα δι᾽ αὐτοῦ ἀπὸ τῆσ ὀργῆσ. [10] εἰ γὰρ ἐχθροὶ
ὄντεσ κατηλλάγημεν τῷ θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ,

1 [a] εχομεν 2 τη πιστ.: [a] praem εν, sed rursus rasum est 5 ημων [c]: [a] υμων 7 [a] μολισ

19 om ηδη 20 αλλα 22 om και V, 1 [**] εχομεν 2 om τη πιστει 3 καυχωμενοι 6 ετι γαρ: ειγε 7 μολισ 8 om ο θεοσ

19 ου κατενοησε V, 1 εχομεν 6 om ετι sec 7 μολισ

πολλῷ μᾶλλον καταλλαγέντεσ σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ,
[11] οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ θεῷ διὰ τοῦ κυρίου
ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, δι' οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλάβομεν.
[12] Διὰ τοῦτο ὥσπερ δι' ἑνὸσ ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰσ τὸν
κόσμον εἰσῆλθεν καὶ διὰ τῆσ ἁμαρτίασ ὁ θάνατοσ, καὶ οὕτωσ
εἰσ πάντασ ἀνθρώπουσ ὁ θάνατοσ διῆλθεν ἐφ' ᾧ πάντεσ ἥμαρ-
τον· [13] ἄχρι γὰρ νόμου ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ, ἁμαρτία δὲ οὐκ
ἐνελογεῖτο μὴ ὄντοσ νόμου· [14] ἀλλ' ἐβασίλευσεν ὁ θάνατοσ ἀπὸ
ἀδὰμ μέχρι μωϋσέωσ καὶ ἐπὶ τοὺσ μὴ ἁμαρτήσαντασ ἐπὶ τῷ
ὁμοιώματι τῆσ παραβάσεωσ ἀδάμ, ὅσ ἐστιν τύποσ τοῦ μέλ-
λοντοσ. [15] ἀλλ' οὐχ ὡσ τὸ παράπτωμα, οὕτωσ καὶ τὸ χάρισμα·
εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸσ παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῷ
μᾶλλον ἡ χάρισ τοῦ θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἑνὸσ
ἀνθρώπου ἰησοῦ χριστοῦ εἰσ τοὺσ πολλοὺσ ἐπερίσσευσεν. [16] καὶ
οὐχ ὡσ δι' ἑνὸσ ἁμαρτήσαντοσ τὸ δώρημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα
ἐξ ἑνὸσ εἰσ κατάκριμα, τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτω-
μάτων εἰσ δικαίωμα. [17] εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸσ παραπτώματι ὁ
θάνατοσ ἐβασίλευσεν διὰ τοῦ ἑνόσ, πολλῷ μᾶλλον οἱ τὴν πε-
ρισσείαν τῆσ χάριτοσ καὶ τῆσ δωρεᾶσ τῆσ δικαιοσύνησ λαμ-
βάνοντεσ ἐν ζωῇ βασιλεύσουσιν διὰ τοῦ ἑνὸσ ἰησοῦ χριστοῦ.
[18] ἄρα οὖν ὡσ δι' ἑνὸσ ἀνθρώπου παραπτώματοσ εἰσ πάντασ
ἀνθρώπουσ εἰσ κατάκριμα, οὕτωσ καὶ δι' ἑνὸσ δικαιώματοσ
εἰσ πάντασ ἀνθρώπουσ εἰσ δικαίωσιν ζωῆσ· [19] ὥσπερ γὰρ διὰ
τῆσ παρακοῆσ τοῦ ἑνὸσ ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ
πολλοί, οὕτωσ καὶ διὰ τῆσ ὑπακοῆσ τοῦ ἑνὸσ δίκαιοι κατα-
σταθήσονται οἱ πολλοί. [20] νόμοσ δὲ παρεισῆλθεν ἵνα πλεονάσῃ
τὸ παράπτωμα· οὗ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν
ἡ χάρισ, [21] ἵνα ὥσπερ ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ,

---

13 [a] ελλογαται, [c] ενλογειται 16 αμαρτησαντοσ: ita [c]; [*]αμαρτη (omissa exeunte versu syllaba) τοσ 18 ανθρωπου: [c] om

11 om χριστου 13 ελλογειται 14 αλλα | επι τω: εν τω 15 om και pr 17 om τησ δωρεασ | χριστου ιησου 18 om ανθρωπου

13 ελλογειται 14 μωσεωσ 18 om ανθρωπου

οὕτωσ καὶ ἡ χάρισ βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνησ εἰσ ζωὴν αἰώ-
νιον διὰ ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

VI.

[1] Τί οὖν ἐροῦμεν; ἐπιμένομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα ἡ χάρισ
πλεονάσῃ; [2] μὴ γένοιτο. οἵτινεσ ἀπεθάνομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, πῶσ
ἔτι ζήσομεν ἐν αὐτῇ; [3] ἢ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰσ
χριστὸν ἰησοῦν, εἰσ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; [4] συνε-
τάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματοσ εἰσ τὸν θάνατον, ἵνα
ὥσπερ ἠγέρθη χριστὸσ ἐκ νεκρῶν διὰ τῆσ δόξησ τοῦ πατρόσ,
οὕτωσ καὶ ἡμεῖσ ἐν καινότητι ζωῆσ περιπατήσωμεν. [5] εἰ γὰρ
σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ
καὶ τῆσ ἀναστάσεωσ ἐσόμεθα, [6] τοῦτο γινώσκοντεσ, ὅτι ὁ πα-
λαιὸσ ἡμῶν ἄνθρωποσ συνεσταυρώθη, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα
τῆσ ἁμαρτίασ τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶσ τῇ ἁμαρτίᾳ· [7] ὁ γὰρ
ἀποθανὼν δεδικαίωται ἀπὸ τῆσ ἁμαρτίασ. [8] εἰ δὲ ἀπεθάνομεν
σὺν χριστῷ, πιστεύομεν ὅτι καὶ συνζήσομεν αὐτῷ, [9] εἰδότεσ
ὅτι χριστὸσ ἐγερθεὶσ ἐκ νεκρῶν οὐκέτι ἀποθνήσκει· θάνατοσ
αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει. [10] ὃ γὰρ ἀπέθανεν, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν
ἐφάπαξ· ὃ δὲ ζῇ, ζῇ τῷ θεῷ. [11] οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ λογίζεσθε
ἑαυτοὺσ εἶναι νεκροὺσ μὲν τῇ ἁμαρτίᾳ, ζῶντασ δὲ τῷ θεῷ ἐν
χριστῷ ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

[12] Μὴ οὖν βασιλευέτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι
εἰσ τὸ ὑπακούειν ταῖσ ἐπιθυμίαισ αὐτοῦ, [13] μηδὲ παριστάνετε
τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα ἀδικίασ τῇ ἁμαρτίᾳ, ἀλλὰ παραστήσατε
ἑαυτοὺσ τῷ θεῷ ὡσεὶ ἐκ νεκρῶν ζῶντασ, καὶ τὰ μέλη ὑμῶν
ὅπλα δικαιοσύνησ τῷ θεῷ. [14] ἁμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐκέτι κυρι-
εύσει· οὐ γάρ ἐστε ὑπο νόμον ἀλλὰ ὑπὸ χάριν. [15] τί οὐν; ἁμαρ-

---

11 [c] νεκρουσ μεν ειναι 14 ουκετι: [ca] ου ([cb] rursus ουκετι? videntur puncta super κετι potius abstersa per incuriam quam erasa esse) | [c] αλλ

21 χριστ. ιησ. VI, 1 επιμενωμεν 3 om ιησουν 6 και τουτο 11 om τω κυρ. ημων 13 om τα sec 14 ουκετι: ου

1 επιμενουμεν 8 συζησομεν 11 νεκρ. μεν ειναι 12 αυτη εν ταισ επιθυμ. αυ. 13 ωσει: ωσ 14 ουκετι: ου | αλλ 15 αμαρτησομεν

τήσωμεν, ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον ἀλλὰ ὑπὸ χάριν; μὴ γένοιτο.
16 οὐκ οἴδατε ὅτι ᾧ παριστάνετε ἑαυτοὺσ δούλουσ εἰσ ὑπακοήν,
δοῦλοί ἐστε ᾧ ὑπακούετε, ἤτοι ἁμαρτίασ εἰσ θάνατον ἢ ὑπα-
κοῆσ εἰσ δικαιοσύνην; 17 χάρισ δὲ τῷ θεῷ, ὅτι ἦτε δοῦλοι τῆσ
ἁμαρτίασ, ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρδίασ εἰσ ὃν παρεδόθητε τύπον
διδαχῆσ. 18 ἐλευθερωθέντεσ ουν ἀπὸ τῆσ ἁμαρτίασ ἐδουλώθητε
τῇ δικαιοσύνῃ. 19 ἀνθρώπινον λέγω διὰ την ἀσθένειαν τῆσ σαρ-
κὸσ ὑμῶν· ὥσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ
ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰσ τὴν ἀνομίαν, οὕτω νῦν παρα-
στήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰσ ἁγιασμόν.
20 ὅτε γὰρ δοῦλοι ἦτε τῆσ ἁμαρτίασ, ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιο-
σύνῃ. 21 τίνα οὖν καρπὸν εἴχετε τότε; ἐφ᾽ οἷσ νῦν ἐπαισχύνεσθε·
τὸ γὰρ τέλοσ ἐκείνων θάνατοσ. 22 νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντεσ ἀπὸ
τῆσ ἁμαρτίασ, δουλωθέντεσ δὲ τῷ θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν
εἰσ ἁγιασμόν, τὸ δὲ τέλοσ ζωὴν αἰώνιον. 23 τὰ γὰρ ὀψώνια τῆσ
ἁμαρτίασ θάνατοσ· τὸ δὲ χάρισμα τοῦ θεοῦ ζωὴ αἰώνιοσ ἐν
χριστῷ ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

VII.

1 Ἢ ἀγνοεῖτε, ἀδελφοί, γινώσκουσιν γὰρ νόμον λαλῶ, ὅτι
ὁ νόμοσ κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ᾽ ὅσον χρόνον ζῇ; 2 ἡ γὰρ
ὕπανδροσ γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεται νόμῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ
ο ἀνήρ, κατήργηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρόσ. 3 ἄρα οὖν
ζῶντοσ τοῦ ἀνδρὸσ μοιχαλὶσ χρηματίσει, ἐὰν γένηται ἀνδρὶ
ἑτέρῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου,
τοῦ μὴ εἶναι αὐτὴν μοιχαλίδα γενομένην ἀνδρὶ ἑτέρῳ. 4 ὥστε
καὶ ὑμεῖσ, ἀδελφοί μου, ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώ-
ματοσ τοῦ χριστοῦ, εἰσ τὸ γενέσθαι ὑμᾶσ ἑτέρῳ, τῷ ἐκ νεκρῶν
ἐγερθέντι, ἵνα καρποφορήσωμεν τῷ θεῷ. 5 ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ

---

15 c αλλ 18 c ελευθερωθ. δε 21 c το μεν γαρ

18 ελευθερωθ. δε 19 om εισ την ανομιαν | ουτωσ 21 το μεν γαρ VII, 4 αδελφ. μου και υμεισ

15 αλλ 18 ελευθερ. δε VII, 2 ς^e om του νομου (ex errore) 4 αδελφ. μ. και υμεισ

σαρκί, τὰ παθήματα τῶν ἁμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου ἐνηργεῖτο
ἐν τοῖσ μέλεσιν ἡμῶν εἰσ τὸ καρποφορῆσαι τῷ θανάτῳ· [6] νυνὶ
δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ τοῦ νόμου, ἀποθανόντεσ ἐν ᾧ κατειχό-
μεθα, ὥστε δουλεύειν ἡμᾶσ ἐν καινότητι πνεύματοσ καὶ οὐ
παλαιότητι γράμματοσ.
[7] Τί οὖν ἐροῦμεν; ὁ νόμοσ ἁμαρτία; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τὴν
ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνων εἰ μὴ διὰ νόμου· τήν τε γὰρ ἐπιθυμίαν
οὐκ ᾔδειν εἰ μὴ ὁ νόμοσ ἔλεγεν· οὐκ ἐπιθυμήσεισ. [8] ἀφορμὴν
δὲ λαβοῦσα ἡ ἁμαρτία διὰ τῆσ ἐντολῆσ κατειργάσατο ἐν ἐμοὶ
πᾶσαν ἐπιθυμίαν· χωρὶσ γὰρ νόμου ἁμαρτία νεκρά. [9] ἐγὼ δὲ
ἔζων χωρὶσ νόμου ποτέ· ἐλθούσησ δὲ τῆσ ἐντολῆσ ἡ ἁμαρτία
ἀνέζησεν, [10] ἐγὼ δὲ ἀπέθανον, καὶ εὑρέθη μοι ἡ ἐντολὴ ἡ εἰσ
ζωήν, αὕτη εἰσ θάνατον. [11] ἡ γὰρ ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβοῦσα
διὰ τῆσ ἐντολῆσ ἐξηπάτησέν με καὶ δι᾽ αὐτῆσ ἀπέκτεινεν.
[12] ὥστε ὁ μὲν νόμοσ ἅγιοσ, καὶ ἡ ἐντολὴ ἁγία καὶ δικαία καὶ
ἀγαθή. [13] τὸ οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ ἐγένετο θάνατοσ; μὴ γένοιτο,
ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία, ἵνα φανῇ ἁμαρτία, διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατ-
εργαζομένη θάνατον, ἵνα γένηται καθ᾽ ὑπερβολὴν ἁμαρτωλὸσ
ἡ ἁμαρτία διὰ τῆσ ἐντολῆσ. [14] οἴδαμεν γὰρ ὅτι ὁ νόμοσ πνευ-
ματικόσ ἐστιν· ἐγὼ δὲ σαρκινόσ εἰμι, πεπραμένοσ ὑπὸ τὴν
ἁμαρτίαν. [15] ὃ γὰρ κατεργάζομαι οὐ γινώσκω· οὐ γὰρ ὃ θέλω
τοῦτο πράσσω, ἀλλὰ ὃ μισῶ τοῦτο ποιῶ. [16] εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω
τοῦτο ποιῶ, σύνφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλόσ· [17] νυνὶ δὲ οὐκέτι ἐγὼ
κατεργάζομαι αὐτό, ἀλλ᾽ ἡ ἐνοικοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. [18] οἶδα
γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοί, τουτέστιν ἐν τῇ σαρκί μου, ἀγαθόν·
τὸ γὰρ θέλειν παράκειταί μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν
οὔ· [19] οὐ γὰρ ὃ θέλω ποιῶ ἀγαθόν, ἀλλὰ ὃ οὐ θέλω κακὸν τοῦτο
πράσσω. [20] εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω ἐγὼ τοῦτο ποιῶ, οὐκέτι ἐγὼ κατ-
εργάζομαι αὐτό, ἀλλὰ ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. [21] εὑρίσκω

---

8 αμαρτια: [c] η αμαρτ. 14 [c] σαρκικοσ

6 om ημασ 8 *κατηργασατο 9 εζην 13 αλλ 15 αλλ 16 συμφημι 17 αλλα 20 om εγω pr

6 ς[θ] αποθανοντοσ 13 εγενετο: γεγονε 14 σαρκικοσ 15 αλλ 16 συμφημι 17 οικουσα 18 ου: ουχ ευρισκω 19 αλλ 20 αλλ

ἄρα τὸν νόμον τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλόν, ὅτι ἐμοὶ τὸ
κακὸν παράκειται. 22 συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ θεοῦ κατὰ
τὸν ἔσω ἄνθρωπον· 23 βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖσ μέλεσίν
μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοόσ μου καὶ αἰχμαλωτί-
ζοντά με ἐν τῷ νόμῳ τῆσ ἁμαρτίασ τῷ ὄντι ἐν τοῖσ μέλεσίν
μου. 24 ταλαίπωροσ ἐγὼ ἄνθρωποσ· τίσ με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώ-
ματοσ τοῦ θανάτου τούτου; 25 εὐχαριστῶ τῷ θεῷ διὰ ἰησοῦ
χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν· ἄρα οὖν αὐτὸσ ἐγὼ τῷ νοῒ δουλεύω
νόμῳ θεοῦ, τῇ δὲ σαρκὶ νόμῳ ἁμαρτίασ.

VIII.

1 Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖσ ἐν χριστῷ ἰησοῦ. 2 ὁ γὰρ
νόμοσ τοῦ πνεύματοσ τῆσ ζωῆσ ἐν χριστῷ ἰησοῦ ἠλευθέρωσέν
σε ἀπὸ τοῦ νόμου τῆσ ἁμαρτίασ καὶ τοῦ θανάτου. 3 τὸ γὰρ
ἀδύνατον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆσ σαρκόσ, ὁ θεὸσ τὸν
ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψασ ἐν ὁμοιώματι σαρκὸσ ἁμαρτίασ καὶ περὶ
ἁμαρτίασ κατέκρινε τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί, 4 ἵνα τὸ δι-
καίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖσ μὴ κατὰ σάρκα περι-
πατοῦσιν ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. 5 οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντεσ τὰ
τῆσ σαρκὸσ φρονοῦσιν, οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα τὰ τοῦ πνεύματοσ·
6 τὸ γὰρ φρόνημα τῆσ σαρκὸσ θάνατοσ, τὸ δὲ φρόνημα τοῦ
πνεύματοσ ζωὴ καὶ εἰρήνη. 7 διότι τὸ φρόνημα τῆσ σαρκὸσ
ἔχθρα εἰσ θεόν· τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται· οὐδὲ
γὰρ δύναται. 8 οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντεσ θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται.
9 ὑμεῖσ δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκὶ ἀλλὰ ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα
θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ τισ πνεῦμα χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτοσ
οὐκ ἔστιν αὐτοῦ. 10 εἰ δὲ χριστὸσ ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν
δι᾽ ἁμαρτίαν, τὸ δὲ πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην. 11 εἰ δὲ τὸ
πνεῦμα τοῦ ἐγείραντοσ τὸν ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ

---

25 ευχαριστω: [a] χαρισ δε | [c] τω μεν νοϊ VIII, 1 ιησου: [c] add μη κατα σαρκα περιπατουσιν αλλα κατα πνευμα 11 [c] om τον

22 θεου: νοοσ 25 ευχαριστω: χαρισ | τω μεν νοϊ VIII, 10 δια αμαρτιαν

23 om εν ante τω νομω 25 τω μεν νοϊ VIII, 1 ιησου: add μη κατα σαρκα περιπατουσιν αλλα κατα πνευμα 2 σε: με 9 αλλ 11 om τον

ἐγείρασ ἐκ νεκρῶν χριστὸν ἰησοῦν ζωοποιήσει τὰ θνητὰ σώματα
υμῶν διὰ τοῦ ἐνοικοῦντοσ αὐτοῦ πνεύματοσ ἐν ὑμῖν.
12 Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ὀφειλέται ἐσμὲν οὐ τῇ σαρκὶ τοῦ
κατὰ σάρκα ζῆν. 13 εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε ἀπο-
θνήσκειν· εἰ δὲ πνεύματι τὰσ πράξεισ τοῦ σώματοσ θανατοῦτε,
ζήσεσθε. 14 ὅσοι γὰρ πνεύματι θεοῦ ἄγονται, οὗτοι υἱοὶ θεοῦ
εἰσίν. 15 οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλίασ πάλιν εἰσ φόβον, ἀλλα
ἐλάβετε πνεῦμα υἱοθεσίασ, ἐν ᾧ κράζομεν· ἀββᾶ ὁ πατήρ.
16 αὐτὸ τὸ πνεῦμα συνμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν ὅτι ἐσμὲν
τέκνα θεοῦ. 17 εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι, κληρονόμοι μὲν
θεοῦ, συνκληρονόμοι δὲ χριστοῦ, εἴπερ συνπάσχομεν ἵνα καὶ
συνδοξασθῶμεν.

18 Λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν και-
ροῦ πρὸσ τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰσ ἡμᾶσ. 19 ἡ
γὰρ ἀποκαραδοκία τῆσ κτίσεωσ τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ
θεοῦ ἀπεκδέχεται. 20 τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσισ ὑπετάγη, οὐχ
ἑκοῦσα ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα, 21 ἐφ' ἐλπίδι, διότι καὶ αὐ-
τὴ ἡ κτίσισ ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆσ δουλίασ τῆσ φθορᾶσ εἰσ
τὴν ἐλευθερίαν τῆσ δόξησ τῶν τέκνων τοῦ θεοῦ. 22 οἴδαμεν γὰρ
ὅτι πᾶσα ἡ κτίσισ συστενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν· 23 οὐ
μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματοσ ἔχοντεσ,
ἡμεῖσ καὶ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖσ στενάζομεν υἱοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι,
τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματοσ ἡμῶν. 24 τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθη-
μεν· ἐλπὶσ δὲ βλεπομένη οὐκ ἔστιν ἐλπίσ· ὃ γὰρ βλέπει τισ,
καὶ ὑπομένει. 25 εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπομεν ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆσ
ἀπεκδεχόμεθα.

26 Ὡσαύτωσ δὲ καὶ τὸ πνεῦμα συναντιλαμβάνεται τῇ ἀσ-

---

11 [c] ο εγειρ. τον χριστον εκ νεκρ. 24 και υπομενει: [c] τι και ελπιζ:

11 χριστον εκ νεκρ. ζωοποι. και τα | δια το ενοικουν αυτου πνευμα 14 υιοι εισιν θεου 15 δουλειασ 21 **επ | οτι | δουλειασ 22 συνστεναζει 23 om ημεισ 24 και υπομενει: *ελπιζει, **τι ελπιζει

11 τον χριστον εκ νεκρ. | ζωοποι. και τα | ς δια το ενοικουν αυτου πνευμα 14 εισιν υιοι θεου 15 αλλ 16 συμμαρτυρ. 17 συγκληρ. | συμπασχ. 21 επ | οτι | δουλειασ 23 εχοντ. και ημεισ αυτοι 24 κ. υπομενει: τι και ελπιζει 26 ταισ ασθενειαισ

θενείᾳ ἡμῶν· τὸ γὰρ τί προσευξώμεθα καθὸ δεῖ οὐκ οἴδαμεν,
ἀλλὰ αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει στεναγμοῖσ ἀλαλήτοισ.
27 ὁ δὲ ἐραυνῶν τὰσ καρδίασ οἶδεν τί τὸ φρόνημα τοῦ πνεύμα-
τοσ, ὅτι κατὰ θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἁγίων. 28 οἴδαμεν δὲ ὅτι
τοῖσ ἀγαπῶσιν τὸν θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰσ ἀγαθόν, τοῖσ κατὰ
πρόθεσιν κλητοῖσ οὖσιν. 29 ὅτι οὓσ προέγνω, καὶ προώρισεν συν-
μόρφουσ τῆσ εἰκόνοσ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰσ τὸ εἶναι αὐτὸν πρω-
τότοκον ἐν πολλοῖσ ἀδελφοῖσ· 30 οὓσ δὲ προώρισεν, τούτουσ καὶ
ἐκάλεσεν· καὶ οὓσ ἐκάλεσεν, τούτουσ καὶ ἐδικαίωσεν· οὓσ δὲ
ἐδικαίωσεν, τούτουσ καὶ ἐδόξασεν.

31 Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸσ ταῦτα; εἰ ὁ θεὸσ ὑπὲρ ἡμῶν, τίσ καθ᾽
ἡμῶν; 32 ὅσγε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὑπὲρ ἡμῶν
πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶσ οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα
ἡμῖν χαρίσεται; 33 τίσ ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν θεοῦ; θεὸσ ὁ
δικαιῶν. 34 τίσ ὁ κατακρίνων; χριστὸσ ἰησοῦσ ὁ ἀποθανών, μᾶλ-
λον δὲ ἐγερθεὶσ ἐκ νεκρῶν, ὅσ ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, ὃσ καὶ
ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν. 35 τίσ ἡμᾶσ χωρίσει ἀπὸ τῆσ ἀγάπησ
τοῦ θεοῦ; θλίψισ ἢ στενοχωρία ἢ διωγμὸσ ἢ λιμὸσ ἢ γυμνότησ
ἢ κίνδυνοσ ἢ μάχαιρα; 36 καθὼσ γέγραπται ὅτι ἕνεκεν σοῦ θα-
νατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν, ἐλογίσθημεν ὡσ πρόβατα σφαγῆσ.
37 ἀλλ᾽ ἐν τούτοισ πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντοσ
ἡμᾶσ. 38 πέπεισμαι γὰρ ὅτι οὔτε θάνατοσ οὔτε ζωή, οὔτε ἄγ-
γελοι οὔτε ἀρχαί, οὔτε ἐνεστῶτα οὔτε μέλλοντα, οὔτε δυνάμεισ
39 οὔτε ὕψωμα οὔτε βάθοσ οὔτε τισ κτίσισ ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶσ
χωρίσαι ἀπὸ τῆσ ἀγάπησ τοῦ θεοῦ τῆσ ἐν χριστῷ ἰησοῦ τῷ
κυρίῳ ἡμῶν.

IX.

1 Ἀλήθειαν λέγω ἐν χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, συνμαρτυρούσησ
μοι τῆσ συνειδήσεώσ μου ἐν πνεύματι ἁγίῳ, 2 ὅτι λύπη μοί

26 υπερεντυγχ.: c add υπερ ημων 34 εκ νεκρων: ca del (cb rest?) | οσ pr: c add και

26 αλλ 27 ερευνων 28 συνεργει: add ο θεοσ 29 συμμορφ. 34 om ιησουσ | om εκ νεκρ. | οσ και εστ. ε. δε. του θε. 35 τ. θεου: add τησ εν χριστω ιησου

26 αλλ αυτο | υπερεντ. υπερ ημων 27 ερευνων 29 συμμορφ. 32 αλλ 34 om ιησουσ | μαλλον δε και | om εκ νεκρ. | οσ pr: add και 35 θεου: χριστου 36 ενεκα 38 ουτε δυναμεισ ante ουτε ενεστωτα IX, 1 συμμαρτ.

ἐστιν μεγάλη καὶ ἀδιάλειπτοσ ὀδύνη τῇ καρδίᾳ μου. [3] ηὐχόμην
γὰρ εἶναι ἀνάθεμα αὐτὸσ ἐγὼ ἀπὸ τοῦ χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελ-
φῶν μου τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα, [4] οἵτινέσ εἰσιν ἰσραη-
λεῖται, ὧν ἡ υἱοθεσία καὶ ἡ δόξα καὶ αἱ διαθῆκαι καὶ ἡ νομο-
θεσία καὶ ἡ λατρεία καὶ αἱ ἐπαγγελίαι, [5] ὧν οἱ πατέρεσ, καὶ
ἐξ ὧν ὁ χριστὸσ τὸ κατὰ σάρκα. ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεὸσ εὐλο-
γητὸσ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ, ἀμήν.

[6] Οὐχ οἷον δὲ ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ. οὐ γὰρ
πάντεσ οἱ ἐξ ἰσραήλ, οὗτοι ἰσραήλ· [7] οὐδ᾿ ὅτι εἰσὶν σπέρμα
ἀβραάμ, πάντεσ τέκνα, ἀλλ᾿ ἐν ἰσὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα.
[8] τουτέστιν, οὐ τὰ τέκνα τῆσ σαρκὸσ ταῦτα τέκνα τοῦ θεοῦ,
ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆσ ἐπαγγελίασ λογίζεται εἰσ σπέρμα. [9] ἐπαγ-
γελίασ γὰρ ὁ λόγοσ οὗτοσ· κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι
καὶ ἔσται τῇ σάρρᾳ υἱόσ. [10] οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ ῥεβέκκα ἐξ
ἑνὸσ κοίτην ἔχουσα ἰσαὰκ τοῦ πατρὸσ ἡμῶν· [11] μήπω γὰρ
γεννηθέντων μηδὲ πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ φαῦλον, ἵνα ἡ κατ᾿
ἐκλογὴν πρόθεσισ τοῦ θεοῦ μένῃ, οὐκ ἐξ ἔργων ἀλλ᾿ ἐκ τοῦ
καλοῦντοσ, [12] ἐρρέθη αὐτῇ ὅτι ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι,
[13] καθὼσ γέγραπται· τὸν ἰακὼβ ἠγάπησα, τὸν δὲ ἠσαῦ ἐμίσησα.
[14] τί οὖν ἐροῦμεν; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ θεῷ; μὴ γένοιτο. [15] τῷ
μωϋσεῖ γὰρ λέγει· ἐλεήσω ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτειρήσω ὃν ἂν
οἰκτείρω. [16] ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντοσ οὐδὲ τοῦ τρέχοντοσ, ἀλλὰ
τοῦ ἐλεῶντοσ θεοῦ. [17] λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ φαραὼ ὅτι εἰσ
αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά σε, ὅπωσ ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν
μου, καὶ ὅπωσ διαγγελῇ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῇ. [18] ἄρα
οὖν ὃν θέλει ἐλεεῖ, ὃν δὲ θέλει σκληρύνει. [19] ἐρεῖσ μοι οὖν· τί ἔτι
μέμφεται; τῷ γὰρ βουλήματι αὐτοῦ τίσ ἀνθέστηκεν; [20] ὦ ἄν-
θρωπε, μενοῦνγε σὺ τίσ εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενοσ τῷ θεῷ; μὴ ἐρεῖ

---

7 [c] ισααχ 8 τουτεστιν: [c] add οτι 10 ισααχ: h. l. ipse * 20 [c] μενουνγ. ω ανθρ.

3 αναθεμ. ειναι | *om των αδελφ. μου 4 η διαθηκη 7 ισααχ 8 **τουτεστ. οτι 12 **ερρηθη 13 καθαπερ 15 *μωση, **μωσει 16 **ελεουντοσ 19 τι: add ουν 20 μενουν

3 αυτ. εγ. αναθ. ειν. 4 ισραηλιται 7 ισααχ 11 φαυλον: κακον | του θεου προθεσισ 12 ερρηθη 15 τω γαρ μωση 16 ελεουντοσ 19 ερ. ουν μοι | ς[e] om γαρ 20 μενουνγ. ω ανθρ.

τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι· τί με ἐποίησασ οὕτωσ; 21 ἢ οὐκ ἔχει ἐξ-
ουσίαν ὁ κεραμεὺσ τοῦ πηλοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματοσ ποιῆσαι
ὃ μὲν εἰσ τιμὴν σκεῦοσ, ὃ δὲ εἰσ ἀτιμίαν; 22 εἰ δὲ θέλων ὁ θεὸσ
ἐνδείξασθαι τὴν ὀργὴν καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατὸν αὐτοῦ ἤνεγκεν
ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ σκεύη ὀργῆσ κατηρτισμένα εἰσ ἀπώλειαν,
23 καὶ ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆσ δόξησ αὐτοῦ ἐπὶ σκεύη ἐ-
λέουσ, ἃ προητοίμασεν εἰσ δόξαν; 24 οὓσ καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶσ οὐ
μόνον ἐξ ἰουδαίων ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐθνῶν, 25 ὡσ καὶ ἐν τῷ ὡσηὲ λέγει·
καλέσω τὸν οὐ λαόν μου λαόν μου, καὶ τὴν οὐκ ἠγαπημένην ἠ-
γαπημένην, 26 καὶ ἔσται ἐν τῷ τόπῳ ᾧ ἐρρέθη αὐτοῖσ· οὐ λαόσ
μου ὑμεῖσ, ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ θεοῦ ζῶντοσ. 27 ἠσαΐασ δὲ κρά-
ζει ὑπὲρ τοῦ ἰσραήλ· ἐὰν ᾖ ὁ ἀριθμὸσ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ὡσ ἡ
ἄμμοσ τῆσ θαλάσσησ, τὸ ὑπόλειμμα σωθήσεται. 28 λόγον γὰρ συν-
τελῶν καὶ συντέμνων ποιήσει κύριοσ ἐπὶ τῆσ γῆσ. 29 καὶ καθὼσ
προείρηκεν ἠσαΐασ· εἰ μὴ κύριοσ σαβαὼθ ἐνκατέλιπεν ἡμῖν σπέρ-
μα, ὡσ σόδομα ἂν ἐγενήθημεν καὶ ὡσ γόμορρα ἂν ὡμοιώθημεν.
30 Τί οὖν ἐροῦμεν; ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην
κατέλαβεν δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεωσ, 31 ἰσ-
ραὴλ δὲ διώκων νόμον δικαιοσύνησ εἰσ νόμον οὐκ ἔφθασεν.
32 διατί; ὅτι οὐκ ἐκ πίστεωσ, ἀλλ᾽ ὡσ ἐξ ἔργων. προσέκοψεν
τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματοσ, 33 καθὼσ γέγραπται· ἰδοὺ τίθημι
ἐν σιὼν λίθον προσκόμματοσ καὶ πέτραν σκανδάλου, καὶ ὁ πι-
στεύων ἐπ᾽ αὐτῷ οὐ καταισχυνθήσεται.

X.

1 Ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆσ ἐμῆσ καρδίασ καὶ ἡ δέησισ
πρὸσ τὸν θεὸν ὑπὲρ αὐτῶν εἰσ σωτηρίαν. 2 μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖσ

---

26 τοπω ω: [a vid] τοπω ου 27 υπολειμμα (cod -λιμμα): [a] καταλ. 28 συντεμνων: [c] add εν δικαιοσυνη οτι λογον συντετμημενον 31 εισ νομον: [c] add δικαιοσυνησ 32 εργων: [c] add νομου | [c] προσεκοψαν γαρ X, 1 [c] εστιν εισ

23 om και 25 om εν 26 τοπω ου | **ερρηθη | om αυτοισ 28 ο κυριοσ 29 εγκατελ. 32 προσεκοψαν 33 *σειων (item Mt 21, 5 Jo 12, 15 et ubique)

26 ου ερρηθη 27 καταλειμμα 28 συντεμνων: add εν δικαιοσυνη οτι λογον συντετμημενον 29 εγκατελ. 31 εισ νομον δικαιοσυνησ 32 εργων: add νομου | προσεκοψαν γαρ 33 πασ ο πιστ. X, 1 η δεησιϭ η | αυτων: του ισραηλ εστιν

ὅτι ζῆλον θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλʼ οὐ κατʼ ἐπίγνωσιν· 3 ἀγνοοῦντεσ
γὰρ τὴν τοῦ θεοῦ δικαιοσύνην καὶ τὴν ἰδίαν δικαιοσύνην ζη-
τοῦντεσ στῆσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν.
4 τέλοσ γὰρ νόμου χριστόσ, εἰσ δικαιοσύνην παντὶ τῷ πιστεύ-
οντι. 5 μωϋσῆσ γὰρ γράφει ὅτι τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου
ὁ ποιήσασ ἄνθρωποσ ζήσεται ἐν αὐτῇ. 6 ἡ δὲ ἐκ πίστεωσ δι-
καιοσύνη οὕτωσ λέγει· μὴ εἴπῃσ ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τίσ ἀνα-
βήσεται εἰσ τὸν οὐρανόν; τουτέστιν χριστὸν καταγαγεῖν· 7 ἢ
τίσ καταβήσεται εἰσ τὴν ἄβυσσον; τουτέστιν χριστὸν ἐκ νεκρῶν
ἀναγαγεῖν. 8 ἀλλὰ τί λέγει; ἐγγύσ σου τὸ ῥῆμά ἐστιν, ἐν τῷ
στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τουτέστιν τὸ ῥῆμα τῆσ
πίστεωσ ὃ κηρύσσομεν. 9 ὅτι ἐὰν ὁμολογήσῃσ ἐν τῷ στόματί
σου κύριον ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃσ ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ θεὸσ
αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ. 10 καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται
εἰσ δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰσ σωτηρίαν. 11 λέγει
γὰρ ἡ γραφή· πᾶσ ὁ πιστεύων ἐπʼ αὐτῷ οὐ καταισχυνθήσεται.
12 οὐ γάρ ἐστιν διαστολὴ ἰουδαίου τε καὶ ἕλληνοσ· ὁ γὰρ αὐτὸσ
κύριοσ πάντων, πλουτῶν εἰσ πάντασ τοὺσ ἐπικαλουμένουσ αὐ-
τόν. 13 πᾶσ γὰρ ὃσ ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα κυρίου σωθήσεται.
14 πῶσ οὖν ἐπικαλέσωνται εἰσ ὃν οὐκ ἐπίστευσαν; πῶσ δὲ πι-
στεύσωσιν οὗ οὐκ ἤκουσαν; πῶσ δὲ ἀκούσονται χωρὶσ κηρύσ-
σοντοσ; 15 πῶσ δὲ κηρύξωσιν ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσιν; καθὼσ γέ-
γραπται· ὡσ ὡραῖοι οἱ πόδεσ τῶν εὐαγγελιζομένων τὰ ἀγαθά.
16 Ἀλλʼ οὐ πάντεσ ὑπήκουσαν τῷ εὐαγγελίῳ. ἡσαΐασ γὰρ
λέγει· κύριε, τίσ ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; 17 ἄρα ἡ πίστισ
ἐξ ἀκοῆσ, ἡ δὲ ἀκοὴ διὰ ῥήματοσ χριστοῦ. 18 ἀλλὰ λέγω· μὴ
οὐκ ἤκουσαν; μενοῦνγε εἰσ πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγοσ

---

5 οτι: [c] post εκ νομου | [c] ο ποιησ. αυτα ανθρ. ζη. εν αυτοισ 14 [c] ακουσωσιν 15 ευαγγελιζ.: [c] add ϊρηνην των ευαγγελιζομενων | [c] om τα 16 τω: *εν τω, sed ipse notavit εν 17 χριστου: [c] et iam [a]? θεου

3 om δικαιοσυνην sec 5 οτι post νομου | ποιησασ: add αυτα 9 ομολογησησ το ρημα | οτι κυριοσ ιησουσ 14 ακουσωσιν 15 καθαπερ | om τα

5 μωσησ | οτι post νομου | εκ του νομ. | ποιησασ: add αυτα | εν αυτοισ 6 5[e] (ex errore) om τη 14 επικαλεσονται | πιστευσουσιν | ακουσουσι 15 κηρυξουσιν | τ. ευαγγελ. ειρηνην των ευαγγελιζομενων τα αγ. 17 χριστου: θεου

αὐτῶν, καὶ εἰσ τὰ πέρατα τῆσ οἰκουμένησ τὰ ῥήματα αὐτῶν.
[19] ἀλλὰ λέγω· μὴ ἰσραὴλ οὐκ ἔγνω; πρῶτοσ μωϋσῆσ λέγει· ἐγὼ
παραζηλώσω ὑμᾶσ ἐπ' οὐκ ἔθνει, ἐπ' ἔθνει ἀσυνέτῳ παροργιῶ
ὑμᾶσ. [20] ἠσαΐασ δὲ ἀποτολμᾷ καὶ λέγει· εὑρέθην τοῖσ ἐμὲ μὴ
ζητοῦσιν, ἐμφανὴσ ἐγενόμην τοῖσ ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσιν. [21] πρὸσ
δὲ τὸν ἰσραὴλ λέγει· ὅλην τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰσ χεῖράσ
μου πρὸσ λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα.

XI.

[1] Λέγω οὖν· μὴ ἀπώσατο ὁ θεὸσ τὸν λαὸν αὐτοῦ; μὴ γένοιτο·
καὶ γὰρ ἐγὼ ἰσδραηλείτησ εἰμί, ἐκ σπέρματοσ ἀβραάμ, φυλῆσ
βενιαμείν. [2] οὐκ ἀπώσατο ὁ θεὸσ τὸν λαὸν αὐτοῦ ὃν προέγνω.
ἢ οὐκ οἴδατε ἐν ἠλίᾳ τί λέγει ἡ γραφή, ὡσ ἐντυγχάνει τῷ θεῷ
κατὰ τοῦ ἰσραὴλ λέγων· [3] κύριε, τοὺσ προφήτασ σου ἀπέκτει-
ναν, τὰ θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν, κἀγὼ ὑπελείφθην μόνοσ
καὶ ζητοῦσιν τὴν ψυχήν μου; [4] ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρημα-
τισμόσ; κατέλιπον ἐμαυτῷ ἑπτακισχιλίουσ ἄνδρασ, οἵτινεσ οὐκ
ἔκαμψαν γόνυ τῇ βάαλ. [5] οὕτωσ οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ
λεῖμμα κατ' ἐκλογὴν χάριτοσ γέγονεν. [6] εἰ δὲ χάριτι, οὐκέτι ἐξ
ἔργων, ἐπεὶ ἡ χάρισ οὐκέτι γίνεται χάρισ. [7] τί οὖν; ὃ ἐπιζητεῖ
ἰσραήλ, τοῦτο οὐκ ἐπέτυχεν, ἡ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν· οἱ δὲ λοιποὶ
ἐπωρώθησαν, [8] καθάπερ γέγραπται· ἔδωκεν αὐτοῖσ ὁ θεὸσ
πνεῦμα κατανύξεωσ, ὀφθαλμοὺσ τοῦ μὴ βλέπειν καὶ ὦτα τοῦ
μὴ ἀκούειν, ἕωσ τῆσ σήμερον ἡμέρασ. [9] καὶ δαυεὶδ λέγει· γε-
νηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰσ παγίδα καὶ εἰσ θήραν καὶ εἰσ
σκάνδαλον καὶ εἰσ ἀνταπόδομα αὐτοῖσ, [10] σκοτισθήτωσαν οἱ
ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν δια-

---

19 υμασ bis: [c] αυτουσ XI, 1 αυτου: add ον προεγνω 2 λεγων: [c] om 3 [c] και τα θυσ. 6 χαρισ: [c] add ει δε εξ εργων ουκετι εστιν χαρισ· επει το εργον ουκετι εστιν εργον

20 ευρεθην εν τοισ | εγενομ. εν τοισ XI, 1 ισραηλειτησ 2 ηλεια | om λεγων 6 χαρισ: add ει δε εξ εργων ουκετι χαρισ επει το εργον ουκετι εστιν χαρισ

19 μη ουκ εγν. ισρ. | μωσησ | επι εθνει XI, 1 ισραηλιτησ | βενιαμιν 3 και τα 6 χαρισ: add ει δε εξ εργων, ουκετι εστι χαρισ, επει το εργον ουκετι εστιν εργον 7 τουτου 8 καθωσ 9 δαβιδ

παντὸσ σύνκαμψον. 11 λέγω οὖν, μὴ ἔπταισαν ἵνα πέσωσιν; μὴ
γένοιτο· ἀλλὰ τῷ αὐτῶν παραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖσ ἔθνεσιν,
εἰσ τὸ παραζηλῶσαι αὐτούσ. 12 εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν
πλοῦτοσ κόσμου καὶ τὸ ἥττημα αὐτῶν πλοῦτοσ ἐθνῶν, πόσῳ
μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν.

13 Ὑμῖν δὲ λέγω τοῖσ ἔθνεσιν. ἐφ᾽ ὅσον μὲν οὖν εἰμὶ ἐγὼ
ἐθνῶν ἀπόστολοσ, τὴν διακονίαν μου δοξάζω, 14 εἴπωσ παρα-
ζηλώσω μου τὴν σάρκα καὶ σώσω τινὰσ ἐξ αὐτῶν. 15 εἰ γὰρ ἡ
ἀποβολὴ αὐτῶν καταλλαγὴ κόσμου, τίσ ἡ πρόσλημψισ εἰ μὴ
ζωὴ ἐκ νεκρῶν; 16 εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, καὶ τὸ φύραμα· καὶ
εἰ ἡ ῥίζα ἁγία, καὶ οἱ κλάδοι. 17 εἰ δέ τινεσ τῶν κλάδων ἐξε-
κλάσθησαν, σὺ δὲ ἀγριέλαιοσ ὢν ἐνεκεντρίσθησ ἐν αὐτοῖσ καὶ
συνκοινωνὸσ τῆσ ῥίζησ τῆσ πιότητοσ τῆσ ἐλαίασ ἐγένου, 18 μὴ
κατακαυχῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ κατακαυχᾶσαι, οὐ σὺ τὴν ῥίζαν
βαστάζεισ ἀλλὰ ἡ ῥίζα σέ. 19 ἐρεῖσ οὖν· ἐξεκλάσθησαν κλάδοι
ἵνα ἐγὼ ἐνκεντρισθῶ. 20 καλῶσ· τῇ ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθησαν, σὺ
δὲ τῇ πίστει ἕστηκασ. μὴ ὑψηλὰ φρόνει, ἀλλὰ φοβοῦ· 21 εἰ
γὰρ ὁ θεὸσ τῶν κατὰ φύσιν κλάδων οὐκ ἐφείσατο, οὐδὲ σοῦ
φείσεται. 22 ἴδε οὖν χρηστότητα καὶ ἀποτομίαν θεοῦ· ἐπὶ μὲν
τοὺσ πεσόντασ ἀποτομία, ἐπὶ δὲ σὲ χρηστότησ θεοῦ, ἐὰν ἐπι-
μένησ τῇ χρηστότητι, ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ. 23 κἀκεῖνοι δὲ ἐὰν
μὴ ἐπιμένωσιν τῇ ἀπιστίᾳ, ἐνκεντρισθήσονται· δυνατὸσ γάρ
ἐστιν ὁ θεὸσ πάλιν ἐνκεντρίσαι αὐτούσ. 24 εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆσ
κατὰ φύσιν ἐξεκόπησ ἀγριελαίου καὶ παρὰ φύσιν ἐνεκεντρίσθησ
εἰσ καλλιέλαιον, πόσῳ μᾶλλον οὗτοι οἱ κατὰ φύσιν ἐνκεντρισ-
θήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ.

25 Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶσ ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦ-
το, ἵνα μὴ ἦτε παρ᾽ ἑαυτοῖσ φρόνιμοι, ὅτι πώρωσισ ἀπὸ μέρουσ

17 ριζησ: [c] add και 22 αποτομια: [c] addiderat ν, sed rursus ipse[vid] delevit. Pro χρηστοτησ scriptum est -τητοσ, nec correctum 23 [c] επιμεινωσιν

19 οι κλαδοι 20 εκλασθησαν[bent] 22 αποτομ. του θε. 25 ου γαρ θελ. | εν εαυτοισ

10 συγκαμψ. 13 υμιν γαρ | om ουν 15 προσληψισ 17 συγκοινωνοσ | τ. ριζησ και τησ 18 αλλ 19 οι κλαδοι | εγκεντρισθ. 20 υψηλοφρονει 21 μηπωσ ουδε σου φεισηται 22 αποτομια et χρηστοτησ: -μιαν et -τητα | om θεου sec | επιμεινησ 23 και εκεινοι | επιμεινωσι | εγκεντρ. bis, item v. sq 25 ου γαρ θελ.

τῷ ἰσραὴλ γέγονεν, ἄχρισ οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ,
26 καὶ οὕτω πᾶσ ἰσραὴλ σωθήσεται, καθὼσ γέγραπται· ἥξει ἐκ
σιὼν ὁ ῥυόμενοσ, ἀποστρέψει ἀσεβείασ ἀπὸ ἰακώβ. 27 καὶ αὕτη
αὐτοῖσ ἡ παρ᾽ ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν ἀφέλωμαι τὰσ ἁμαρτίασ
αὐτῶν. 28 κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον ἐχθροὶ δι᾽ ὑμᾶσ, κατὰ δὲ τὴν
ἐκλογὴν ἀγαπητοὶ διὰ τοὺσ πατέρασ· 29 ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ
χαρίσματα καὶ ἡ κλῆσισ τοῦ θεοῦ. 30 ὥσπερ γὰρ ὑμεῖσ ποτὲ
ἠπειθήσατε τῷ θεῷ, νῦν δὲ ἠλεήθητε τῇ τούτων ἀπειθείᾳ,
31 οὕτωσ καὶ οὗτοι νῦν ἠπείθησαν τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει, ἵνα καὶ
νῦν ἐλεηθῶσιν· 32 συνέκλεισεν γὰρ ὁ θεὸσ τοὺσ πάντασ εἰσ
ἀπείθειαν, ἵνα τοὺσ πάντασ ἐλεήσῃ. 33 ὦ βάθοσ πλούτου καὶ
σοφίασ καὶ γνώσεωσ θεοῦ· ὡσ ἀνεξεραύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ
καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ. 34 τίσ γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου;
ἢ τίσ σύμβουλοσ αὐτοῦ ἐγένετο; 35 ἢ τίσ προέδωκεν αὐτῷ, καὶ
ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ; 36 ὅτι ἐξ αὐτοῦ καὶ δι᾽ αὐτοῦ καὶ εἰσ
αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ ἡ δόξα εἰσ τοὺσ αἰῶνασ, ἀμήν.

XII.

1 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶσ, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ
θεοῦ, παραστῆσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν ἁγίαν τῷ
θεῷ εὐάρεστον, τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν· 2 καὶ μὴ συνσχη-
ματίζεσθε τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνακαι-
νώσει τοῦ νοὸσ ὑμῶν, εἰσ τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶσ τί τὸ θέλημα τοῦ
θεοῦ, τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον. 3 λέγω γὰρ διὰ τῆσ
χάριτοσ τῆσ δοθείσησ μοι παντὶ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρο-
νεῖν παρ᾽ ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ φρονεῖν εἰσ τὸ σωφρονεῖν, ἑκάστῳ
ὡσ ὁ θεὸσ ἐμέρισεν μέτρον πίστεωσ. 4 καθάπερ γὰρ ἐν ἑνὶ σώ-
ματι πολλὰ μέλη ἔχομεν, τὰ δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει

---

30 ωσπερ γαρ ([c] add και) usque απειθεια suppl [a], *om 31 ινα και: [a] add αυτοι XII, 1 [c] ευαρεστ. τ. θεω 2 cod μεταμορφουσθαι (sed συνσχηματιζεσθε)

25 *αχρι 26 ουτωσ | *σειων (cf ad 9, 33) 30 νυνι 31 ινα και αυτοι νυν 33 **ανεξερευνητα XII, 1 ευαρεστ. τ. θεω 2 **συνσχηματιζεσθαι et μεταμορφουσθαι | αιωνι: αιωνιω | om υμων

26 και αποστρεψει 30 γαρ και υμεισ 31 ινα και αυτοι ελεηθ. 33 ανεξερευνητα XII, 1 ευαρεστ. τ. θεω 2 συσχημ. 4 μελη πολλα

πρᾶξιν, 5 οὕτωσ οἱ πολλοὶ ἓν σῶμά ἐσμεν ἐν χριστῷ, τὸ δὲ καθ᾽
εἶσ ἀλλήλων μέλη, 6 ἔχοντεσ δὲ χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν
τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν διάφορα· εἴτε προφητείαν, κατὰ τὴν ἀνα-
λογίαν τῆσ πίστεωσ· 7 εἴτε διακονίαν, ἐν τῇ διακονίᾳ· εἴτε ο
διδάσκων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ· 8 εἴτε ὁ παρακαλῶν, ἐν τῇ παρα-
κλήσει· ὁ μεταδιδοὺσ ἐν ἁπλότητι, ὁ προϊστανόμενοσ ἐν σπουδῇ,
ὁ ἐλεῶν ἐν ἱλαρότητι. 9 ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτοσ. ἀποστυγοῦντεσ
τὸ πονηρόν, κολλώμενοι τῷ ἀγαθῷ, 10 τῇ φιλαδελφίᾳ εἰσ ἀλλή-
λουσ φιλόστοργοι, τῇ τιμῇ ἀλλήλουσ προηγούμενοι, 11 τῇ σπου-
δῇ μὴ ὀκνηροί, τῷ πνεύματι ζέοντεσ, τῷ κυρίῳ δουλεύοντεσ,
12 τῇ ἐλπίδι χαίροντεσ, τῇ θλίψει ὑπομένοντεσ, τῇ προσευχῇ
προσκαρτεροῦντεσ, 13 ταῖσ χρείαισ τῶν ἁγίων κοινωνοῦντεσ, τὴν
φιλοξενίαν διώκοντεσ. 14 εὐλογεῖτε τοὺσ διώκοντασ ὑμᾶσ, εὐ-
λογεῖτε καὶ μὴ καταρᾶσθε. 15 χαίρειν μετὰ χαιρόντων, κλαίειν
μετὰ κλαιόντων. 16 τὸ αὐτὸ εἰσ ἀλλήλουσ φρονοῦντεσ, μὴ τὰ
ὑψηλὰ φρονοῦντεσ ἀλλὰ τοῖσ ταπεινοῖσ συναπαγόμενοι· μὴ
γίνεσθε φρόνιμοι παρ᾽ ἑαυτοῖσ. 17 μηδενὶ κακὸν ἀντὶ κακοῦ
ἀποδιδόντεσ· προνοούμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων ἀνθρώπων·
18 εἰ δυνατόν, τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων ἀνθρώπων εἰρηνεύοντεσ·
19 μὴ ἑαυτοὺσ ἐκδικοῦντεσ, ἀγαπητοί, ἀλλὰ δότε τόπον τῇ
ὀργῇ· γέγραπται γάρ· ἐμοὶ ἐκδίκησισ, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει
κύριοσ. 20 ἀλλ᾽ ἐὰν πεινᾷ ὁ ἐχθρόσ σου, ψώμιζε αὐτόν· ἐὰν
διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν ἄνθρακασ πυρὸσ σωρεύ-
σεισ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 21 μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ
νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν.

XIII.

1 Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαισ ὑπερεχούσαισ ὑποτασσέσθω· οὐ
γάρ ἐστιν ἐξουσία εἰ μὴ ὑπὸ θεοῦ, αἱ δὲ οὖσαι ὑπὸ θεοῦ τε-
ταγμέναι εἰσίν. 2 ὥστε ὁ ἀντιτασσόμενοσ τῇ ἐξουσίᾳ τῇ τοῦ

---

7 c ειτ ο διακονων XIII, 1 c του θεου sec loco

8 προϊσταμενοσ 14 om υμασ 16 *συναπαγαμενοι 20 αλλα | επι τησ κεφαλησ

5 το δε: ο δε 8 προϊσταμενοσ 11 κυριω: ϛ καιρω 15 και κλαιειν 20 αλλ εαν: εαν ουν XIII, 1 ει μη απο θεου | ουσαι: add εξουσιαι | υπο του θεου

θεοῦ διαταγῇ ἀνθέστηκεν· οἱ δὲ ἀνθεστηκότεσ ἑαυτοῖσ κρίμα
λήμψονται. 3 οἱ γαρ ἄρχοντεσ οὐκ εἰσὶν φόβοσ τῷ ἀγαθῷ ἔργῳ
ἀλλα τῷ κακῷ. θέλεισ δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; τὸ ἀγα-
θὸν ποίει, καὶ ἕξεισ ἔπαινον ἐξ αὐτῆσ· 4 θεοῦ γὰρ διάκονόσ
ἐστίν σοι εἰσ τὸ ἀγαθόν. ἐὰν δὲ τὸ κακὸν ποιῇσ, φοβοῦ· οὐ
γὰρ εἰκῆ τὴν μάχαιραν φορεῖ· θεοῦ γὰρ διάκονόσ ἐστιν, εἰσ
ὀργὴν ἔκδικοσ τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι. 5 διὸ ἀνάγκη ὑποτάσ-
σεσθαι, οὐ μόνον διὰ τὴν ὀργήν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνείδησιν.
6 διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φόρουσ τελεῖτε· λειτουργοὶ γὰρ θεοῦ εἰσὶν
εἰσ αυτὸ τοῦτο προσκαρτεροῦντεσ. 7 ἀπόδοτε πᾶσι τὰσ ὀφειλάσ,
τῷ τὸν φόρον τὸν φόρον, τῷ τὸ τέλοσ τὸ τέλοσ, τῷ τὸν φόβον
τὸν φόβον, τῷ τὴν τιμὴν τὴν τιμήν. 8 μηδενὶ μηδὲν ὀφείλοντεσ,
εἰ μὴ τὸ ἀλλήλουσ ἀγαπᾶν· ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον νόμον
πεπλήρωκεν. 9 τὸ γὰρ οὐ μοιχεύσεισ, οὐ φονεύσεισ, οὐ κλέψεισ,
οὐ ψευδομαρτυρήσεισ, οὐκ ἐπιθυμήσεισ, καὶ εἴ τισ ἑτέρα ἐστὶν
ἐντολή, ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ ἀνακεφαλαιοῦται, ἐν τῷ ἀγαπήσεισ
τὸν πλησίον σου ὡσ σεαυτόν. 10 ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν
οὐκ ἐργάζεται· πλήρωμα οὖν νόμου ἡ ἀγάπη. 11 καὶ τοῦτο εἰ-
δότεσ τὸν καιρόν, ὅτι ὥρα ἤδη ὑμᾶσ ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι· νῦν
γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν. 12 ἡ νὺξ
προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν. ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ
σκότουσ, ἐνδυσώμεθα τὰ ὅπλα τοῦ φωτόσ. 13 ὡσ ἐν ἡμέρᾳ εὐ-
σχημόνωσ περιπατήσωμεν, μὴ κώμοισ καὶ μέθαισ, μὴ κοίταισ
καὶ ἀσελγείαισ, μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ, 14 ἀλλ' ἐνδύσασθε τὸν κύ-
ριον ἰησοῦν χριστόν, καὶ τῆσ σαρκὸσ πρόνοιαν μη ποιεῖσθε εἰσ
ἐπιθυμίασ.

---

4 ᶜ εκδικ. εισ οργ. 7 ᶜ αποδ. ουν πασιν 8 ᶜ οφιλητε 9 εστιν: ᶜ om 11 υ-μασ: ᶜ ημασ 12 ᶜ και ενδυσωμεθα

4 om το prim | εκδικ. εισ οργ. 8 *οφειλειτε, **οφειλετε 9 om ου ψευδο-μαρτ. | om εστιν | om εν τω 12 ενδυσωμ. δε 13 εριｓι κ. ζηλοισ 14 αλλα ενδ. τον χριστ. ιησουν

2 ληψοντ. 3 των αγαθων εργων αλλα των κακων 4 εκδικ. εισ οργ. 5 ς^e (ex errore) προτασσεσθαι 7 αποδοτε ουν 8 οφειλετε | αγαπ. αλληλ. 9 om εστιν | εν τουτω τω λογ. | ωσ εαυτον 11 ημασ ηδη 12 και ενδυσωμ.

XIV.

[1] Τὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προσλαμβάνεσθε, μὴ εἰσ
διακρίσεισ διαλογισμῶν. [2] ὃσ μὲν πιστεύει φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ
ἀσθενῶν λάχανα ἐσθίει. [3] ὁ ἐσθίων τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ ἐξουθε-
νείτω, ὁ δὲ μὴ ἐσθίων τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω· ὁ θεὸσ γὰρ
αὐτὸν προσελάβετο. [4] σὺ τίσ εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην; τῷ
ἰδίῳ κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει· σταθήσεται δέ, δυνατεῖ γὰρ ὁ
κύριοσ στῆσαι αὐτόν. [5] ὃσ μὲν γὰρ κρίνει ἡμέραν παρ᾽ ἡμέραν,
ὃσ δὲ κρίνει πᾶσαν ἡμέραν· ἕκαστοσ ἐν τῷ ἰδίῳ νοῒ πληροφο-
ρείσθω. [6] ὁ φρονῶν τὴν ἡμέραν κυρίῳ φρονεῖ, καὶ ὁ ἐσθίων κυ-
ρίῳ ἐσθίει· εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ θεῷ· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων κυρίῳ οὐκ
ἐσθίει καὶ εὐχαριστεῖ τῷ θεῷ. [7] οὐδεὶσ γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῇ, καὶ
οὐδεὶσ ἑαυτῷ ἀποθνήσκει· [8] ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ κυρίῳ ζῶ-
μεν· ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τῷ κυρίῳ ἀποθνήσκωμεν· ἐάν τε
οὖν ζῶμεν ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τοῦ κυρίου ἐσμέν. [9] εἰσ τοῦτο
γὰρ χριστὸσ ἀπέθανεν καὶ ἔζησεν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων
κυριεύσῃ. [10] σὺ δὲ τί κρίνεισ τὸν ἀδελφόν σου; ἢ καὶ σὺ τί ἐξ-
ουθενεῖσ τὸν ἀδελφόν σου; πάντεσ γὰρ παραστησόμεθα τῷ βή-
ματι τοῦ θεοῦ. [11] γέγραπται γάρ· ζῶ ἐγώ, λέγει κύριοσ, ὅτι
ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ
θεῷ. [12] ἄρα οὖν ἕκαστοσ ἡμῶν περὶ ἑαυτοῦ λόγον δώσει τῷ θεῷ.
[13] μηκέτι οὖν ἀλλήλουσ κρίνωμεν, ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε μᾶλλον,
τὸ μὴ τιθέναι πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ ἢ σκάνδαλον. [14] οἶδα καὶ
πέπεισμαι ἐν κυρίῳ ἰησοῦ ὅτι οὐδὲν κοινὸν δι᾽ ἑαυτοῦ, εἰ μὴ
τῷ λογιζομένῳ τι κοινὸν εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν. [15] εἰ γὰρ διὰ
βρῶμα ὁ ἀδελφόσ σου λυπεῖται, οὐκέτι κατὰ ἀγάπην περιπα-
τεῖσ· μὴ τῷ βρώματί σου ἐκεῖνον ἀπόλλυε ὑπὲρ οὗ χριστὸσ

---

3 ο δε μη: [c] και ο μη 5 γαρ: [c] om 9 [c] και απεθαν. και ανεστη κ. εζη. 10 θεου: [c] χριστου

5 om γαρ 8 τω κυριω αποθνησκομεν 11 εξομολογ. πασα γλ. 12 om ουν | αποδωσει | om τω θεω 13 τιθεναι τω αδελφω σκανδαλον

3 και ο μη εσθ. 4 δυνατοσ γαρ εστιν ο θεοσ 5 om γαρ 6 φρονει: add και ο μη φρονων την ημεραν κυριω ου φρονει | και ο εσθιων: om και 8 τω κυρ. αποθνησκομεν 9 και απεθαν. και ανεστη κ. ανεζησεν 10 θεου: χριστου 15 ει δε

ἀπέθανεν. 16 μὴ βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν. 17 οὐ γάρ
Luke 17, 21 ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ βρῶσισ καὶ πόσισ, ἀλλὰ δικαιοσύνη
καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 18 ὁ γὰρ ἐν τούτῳ δου-
λεύων τῷ χριστῷ εὐάρεστοσ τῷ θεῷ καὶ δόκιμοσ τοῖσ ἀνθρώ-
ποισ. 19 ἄρα οὖν τὰ τῆσ εἰρήνησ διώκομεν καὶ τὰ τῆσ οἰκοδο-
μῆσ τῆσ εἰσ ἀλλήλουσ. 20 μὴ ἕνεκεν βρώματοσ ἀπόλλυε το ἔρ-
γον τοῦ θεοῦ. πάντα μὲν καθαρά, ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ
τῷ διὰ προσκόμματοσ ἐσθίοντι. 21 καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα
μηδὲ πιεῖν οἶνον μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφόσ σου λυπεῖται. 22 σὺ πίστιν
ἣν ἔχεισ κατὰ σεαυτὸν ἔχε. μακάριοσ ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν
ᾧ δοκιμάζει· 23 ὁ δὲ διακρινόμενοσ ἐὰν φάγῃ κατακέκριται,
ὅτι οὐκ ἐκ πίστεωσ· πᾶν δὲ ὃ οὐκ ἐκ πίστεωσ ἁμαρτία ἐστίν.

XV.

1 Ὀφείλομεν δὲ ἡμεῖσ οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυ-
νάτων βαστάζειν καὶ μὴ ἑαυτοῖσ ἀρέσκειν. 2 ἕκαστοσ ἡμῶν τῷ
πλησίον ἀρεσκέτω προσ οἰκοδομήν. 3 καὶ γὰρ ὁ χριστὸσ οὐχ
ἑαυτῷ ἤρεσεν, ἀλλὰ καθὼσ γέγραπται· οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν ὀνει-
διζόντων σε ἐπέπεσαν ἐπ᾽ ἐμέ. 4 ὅσα γὰρ προεγράφη, εἰσ τὴν
ἡμετέραν διδασκαλίαν ἐγράφη, ἵνα διὰ τῆσ ὑπομονῆσ καὶ διὰ
τῆσ παρακλήσεωσ τῶν γραφῶν τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν. 5 ὁ δὲ θεὸσ
τῆσ ὑπομονῆσ καὶ τῆσ παρακλήσεωσ δῴη ὑμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν
ἐν ἀλλήλοισ κατὰ ἰησοῦν χριστόν, 6 ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν ἑνὶ
στόματι δοξάζητε τὸν θεὸν καὶ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ
χριστοῦ. 7 διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλουσ, καθὼσ καὶ ὁ χριστὸσ

18 [c] εν τουτοισ 20 [c] καταλυε | καθαρα: [c] add τοισ καθαροισ 21 λυπειται: [a] προσκοπτει, [c] προσκοπτει η σκανδαλιζεται η ασθενι 22 εχε: [a] add ενωπιον του θεου 23 *a πιστεωσ ad πιστεωσ transiluit, suppl [a] XV, 2 αρεσκετω: [a] add εισ το αγαθον 4 εγραφη: [c] προεγραφη

18 δοκιμοισ 20 καταλυε 21 λυπειται: προσκοπτει η σκανδαλιζεται η ασθενει 22 εχε: add ενωπιον του θεου 23 αν φαγη XV, 2 αρεσκετω: add εισ το αγαθον 4 οσα γαρ εγραφη παντα | εχωμεν: add τησ παρακλησεωσ 5 κατα χριστ. ιησ.

18 εν τουτοισ 19 διωκωμεν 20 καταλυε 21 λυπειται: προσκοπτει η σκανδαλιζεται η ασθενει 22 om ην | ς σαυτον | εχε: add ενωπιον του θεου XV, 2 εκαστοσ γαρ | αρεσκετω: add εισ το αγαθον 3 επεπεσον (ς[e] -σεν ex errore) 4 εγραφη: προεγραφη | om δια sec 5 κατα χριστ. ιησ.

προσελάβετο ὑμᾶσ εἰσ δόξαν τοῦ θεοῦ. 8 λέγω γὰρ χριστὸν διά-
κονον γεγενῆσθαι περιτομῆσ ὑπὲρ ἀληθείασ θεοῦ, εἰσ τὸ βεβαι-
ῶσαι τὰσ ἐπαγγελίασ τῶν πατέρων, 9 τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέουσ
δοξάσαι τὸν θεόν, καθὼσ γέγραπται· διὰ τοῦτο ἐξομολογήσο-
μαί σοι ἐν ἔθνεσιν καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ. 10 καὶ πάλιν λέ-
γει· εὐφράνθητε ἔθνη μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. 11 καὶ πάλιν· αἰ-
νεῖτε πάντα τὰ ἔθνη τὸν κύριον, καὶ ἐπαινεσάτωσαν αὐτον
πάντεσ οἱ λαοί. 12 καὶ πάλιν λέγει ἠσαΐασ· ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ
ἰεσσαὶ καὶ ὁ ἀνιστανόμενοσ ἄρχειν ἐθνῶν, ἐπ᾽ αὐτῷ ἔθνη ἐλ-
πιοῦσιν. 13 ὁ δὲ θεὸσ τῆσ ἐλπίδοσ πληρώσαι ὑμᾶσ πάσησ χαρᾶσ
καὶ εἰρήνησ ἐν τῷ πιστεύειν, εἰσ τὸ περισσεύειν ὑμᾶσ ἐν τῇ
ἐλπίδι ἐν δυνάμει πνεύματοσ ἁγίου.

14 Πέπεισμαι δέ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸσ ἐγὼ περὶ ὑμῶν,
ὅτι καὶ αὐτοὶ μεστοί ἐστε ἀγαθωσύνησ, πεπληρωμένοι πάσησ
τῆσ γνώσεωσ, δυνάμενοι καὶ ἀλλήλουσ νουθετεῖν. 15 τολμηρό-
τερον δὲ ἔγραψα ὑμῖν ἀπὸ μέρουσ, ωσ ἐπαναμιμνήσκων ὑμᾶσ
διὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι ἀπὸ τοῦ θεοῦ, 16 εἰσ τὸ εἶναί
με λειτουργὸν χριστοῦ ἰησοῦ εἰσ τὰ ἔθνη, ἱερουργοῦντα τὸ εὐ-
αγγέλιον τοῦ θεοῦ, ἵνα γένηται ἡ προσφορὰ τῶν ἐθνῶν εὐπρόσ-
δεκτοσ, ἡγιασμένη ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 17 ἔχω οὖν καύχησιν ἐν
χριστῷ ἰησοῦ τὰ πρὸσ τὸν θεόν. 18 οὐ γὰρ τολμήσω τι λαλεῖν
ὧν οὐ κατειργάσατο χριστὸσ δι᾽ ἐμοῦ εἰσ ὑπακοὴν ἐθνῶν, λόγῳ
καὶ ἔργῳ, 19 ἐν δυνάμει σημείων καὶ τεράτων, ἐν δυνάμει
πνεύματοσ θεοῦ, ὥστε με ἀπὸ ἱερουσαλὴμ καὶ κύκλῳ μέχρι
τοῦ ἰλλυρικοῦ πεπληρωκέναι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ. 20 οὕ-
τωσ δὲ φιλοτιμούμενον, εὐαγγελίζεσθαι οὐχ ὅπου ὠνομάσθη

---

9 εθνεσιν: [c] add κυριε 15 υμιν: [c] add αδελφοι | [c] υπο του θεου 18 [c] τολμω

7 προσελαβ. ημασ 8 γενεσθαι 11 κ. παλιν λεγει 12 ησαϊ. λεγ. | ανισταμενοσ 13 πληροφορησαι υμασ εν παση χαρα κ. ειρηνη | om εισ το περισσ. 14 υπερ υμων 15 τολμηροτερωσ | αναμιμνησκων 16 om εισ τα εθνη | ινα γενηθη 17 την καυχησιν 18 τολμω | δι εμου: add λογων | εισ ακοην 19 om θεου 20 φιλοτειμουμαι

7 προσελαβ. ημασ | om του 8 λεγω δε ιησουν χριστον 11 τον κυρ. παντ. τ. εθν. | επαινεσατε 12 ησαϊ. λεγ. | ανισταμενοσ 14 πασησ γνωσεωσ 15 εγραψ. υμιν αδελφοι | υπο του θεου 16 ιησ. χριστ. 17 om τον 18 λαλειν τι

χριστόσ, ἵνα μὴ ἐπ' ἀλλότριον θεμέλιον οἰκοδομῶ, 21 ἀλλὰ κα-
θὼσ γέγραπται· οἷσ οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ, ὄψονται, καὶ οἳ
οὐκ ἀκηκόασιν, συνήσουσιν. 22 διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην τὰ πολλὰ
τοῦ ἐλθεῖν πρὸσ ὑμᾶσ. 23 νυνὶ δὲ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖσ
κλίμασι τούτοισ, ἐπιποθίαν δὲ ἔχων τοῦ ἐλθεῖν πρὸσ ὑμᾶσ ἀπὸ
πολλῶν ἐτῶν, 24 ὡσ ἂν πορεύωμαι εἰσ τὴν σπανίαν, ἐλπίζω γὰρ
διαπορευόμενοσ θεάσασθαι ὑμᾶσ καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι
ἐκεῖ, ἐὰν ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ μέρουσ ἐμπλησθῶ.

25 Νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰσ ἱερουσαλὴμ διακονήσων τοῖσ α-
γίοισ. 26 ηὐδόκησαν γὰρ μακαιδονία καὶ ἀχαΐα κοινωνίαν τινὰ
ποιήσασθαι εἰσ τοὺσ πτωχοὺσ τῶν ἁγίων τῶν ἐν ἱερουσαλήμ.
27 ηὐδόκησαν γάρ, καὶ ὀφειλέται εἰσὶν αὐτῶν· εἰ γὰρ τοῖσ πνευ-
ματικοῖσ αὐτῶν ἐκοινώνησαν τὰ ἔθνη, ὀφείλουσιν καὶ ἐν τοῖσ
σαρκικοῖσ λειτουργῆσαι αὐτοῖσ. 28 τοῦτο οὖν ἐπιτελέσασ καὶ
σφραγισάμενοσ αὐτοῖσ τὸν καρπὸν τοῦτον, ἀπελεύσομαι δι'
ὑμῶν εἰσ σπανίαν. 29 οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενοσ πρὸσ ὑμᾶσ ἐν πλη-
ρώματι εὐλογίασ χριστοῦ ἐλεύσομαι. 30 παρακαλῶ δὲ ὑμᾶσ,
ἀδελφοί, διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ καὶ διὰ τῆσ ἀ-
γάπησ τοῦ πνεύματοσ συναγωνίσασθαί μοι ἐν ταῖσ προσευχαῖσ
ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸσ τὸν θεόν, 31 ἵνα ῥυσθῶ ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων ἐν
τῇ ἰουδαίᾳ καὶ ἡ διακονία μου ἡ εἰσ ἱερουσαλὴμ εὐπρόσδεκτοσ
τοῖσ ἁγίοισ γένηται, 32 ἵνα ἐλθὼν ἐν χαρᾷ πρὸσ ὑμᾶσ διὰ θε-
λήματοσ ἰησοῦ χριστοῦ συναναπαύσωμαι ὑμῖν. 33 ὁ δὲ θεὸσ τῆσ
εἰρήνησ μετὰ πάντων ὑμῶν, ἀμήν.

---

21 cod ανηγγελλη 24 σπανιαν: [c] add ελευσομαι προσ υμασ 25 [c] διακονων 28 [c] εισ την σπαν. 29 ευλογιασ: [c] add του ευαγγελιου του 31 [c] και ινα η διακ. 32 [c] ιν. εν χαρα ελθω | ιησου χριστου: [c] θεου και

21 οψονται ante οισ ουκ 22 πολλακισ 23 πολλων: ικανων 24 υφ: απο 25 διακονων 26 ηυδοκησεν (**ευδ.) | μακεδον. 27 ευδοκησαν 28 om αυτοισ 30 om αδελφοι 31 διακονια: δωροφορια | εισ: εν 32 ινα εν χαρα ελθω | ιησ. χριστ.: κυριου ιησου | om συναναπαυσ. υμιν

24 ωσ εαν | σπανιαν: add ελευσομαι προσ υμασ 25 διακονων 26 ευδοκησαν | μακεδ. 27 ευδοκησαν | αυτων εισιν 28 εισ την σπαν. 29 ευλογιασ: add του ευαγγελιου του 31 και ινα η | γενητ. τοισ αγι. 32 ιν. εν χαρ. ελθω | ιησ. χριστ.: θεου και

XVI.

[1] Συνίστημι δὲ ὑμῖν φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν, οὖσαν διά-
κονον τῆσ ἐκκλησίασ τῆσ ἐν κενχραιαῖσ, [2] ἵνα αὐτὴν προσδέ-
ξησθε ἐν κυρίῳ ἀξίωσ τῶν ἁγίων καὶ παραστῆτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν
ὑμῶν χρῄζῃ πράγματι· καὶ γὰρ αὐτὴ προστάτισ πολλῶν ἐγε-
νήθη καὶ αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ. [3] ἀσπάσασθε πρίσκαν καὶ ἀκύλαν
τοὺσ συνεργούσ μου ἐν χριστῷ ἰησοῦ, [4] οἵτινεσ ὑπὲρ τῆσ ψυχῆσ
μου τὸν ἑαυτῶν τράχηλον ὑπέθηκαν, οἷσ οὐκ ἐγὼ μόνοσ εὐχα-
ριστῶ ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν, [5] καὶ τὴν κατ᾽
οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. ἀσπάσασθε ἐπαινετὸν τὸν ἀγαπητόν
μου, ὅσ ἐστιν ἀπαρχὴ τῆσ ἀσίασ εἰσ χριστόν. [6] ἀσπάσασθε
μαριάμ, ἥτισ πολλὰ ἐκοπίασεν εἰσ ὑμᾶσ. [7] ἀσπάσασθε ἀνδρό-
νικον καὶ ἰουνίαν τοὺσ συγγενεῖσ μου καὶ συναιχμαλώτουσ μου,
οἵτινέσ εἰσιν ἐπίσημοι ἐν τοῖσ ἀποστόλοισ καὶ πρὸ ἐμοῦ γέγοναν
ἐν χριστῷ. [8] ἀσπάσασθε ἀμπλίατον τὸν ἀγαπητόν μου ἐν κυρίῳ.
[9] ἀσπάσασθε οὐρβανὸν τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν χριστῷ καὶ στά-
χυν τὸν ἀγαπητόν μου. [10] ἀσπάσασθε ἀπελλῆν τὸν δόκιμον ἐν
χριστῷ. ἀσπάσασθε τοὺσ ἐκ τῶν ἀριστοβούλου. [11] ἀσπάσασθε
ἡρωδίωνα τὸν συγγενῆ μου. ἀσπάσασθε τοὺσ ἐκ τῶν ναρκίσσου
τοὺσ ὄντασ ἐν κυρίῳ. [12] ἀσπάσασθε τρύφεναν καὶ τρυφῶσαν
τὰσ κοπιώσασ ἐν κυρίῳ. ἀσπάσασθε περσίδα τὴν ἀγαπητήν,
ἥτισ πολλὰ ἐκοπίασεν ἐν κυρίῳ. [13] ἀσπάσασθε ῥοῦφον τὸν ἐκ-
λεκτὸν ἐν κυρίῳ, καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ. [14] ἀσπά-
σασθε ἀσύνκριτον, φλέγοντα, ἑρμῆν, πατρόβαν, ἑρμᾶν, καὶ
τοὺσ σὺν αὐτοῖσ ἀδελφούσ. [15] ἀσπάσασθε φιλόλογον καὶ ἰου-
λίαν, νηρέα καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ καὶ ὀλυμπᾶν, καὶ τοὺσ
σὺν αὐτοῖσ πάντασ ἁγίουσ. [16] ἀσπάσασθε ἀλλήλουσ ἐν φιλή-
ματι ἁγίῳ. ἀσπάζονται ὑμᾶσ αἱ ἐκκλησίαι πᾶσαι τοῦ χριστοῦ.

---

1 [c] ουσαν και 7 αποστολοισ: [c] add οι

1 ουσαν και | κενχρεαισ 2 προσδεξ. αυτ. | εγεν. και εμου αυτου 3 πρεισκαν 6 μαριαν 7 ανδρονεικον | και τουσ συναιχμ. | οι και προ 8 αμπλιαν | om μου 10 *αριστοβολου 11 *συγγενην 12 τρυφαιναν 14 ασυγκριτ.

1 κεγχρεαισ 2 και αυτου εμου 3 πρισκιλλαν 5 ασιασ: αχαϊασ 6 εισ ημασ 7 οι και πρ. εμ. γεγονασιν 8 αμπλιαν 11 ηροδιωνα (ex errore) 12 τρυφαιναν 14 ασυγκριτ. | ερμαν πατροβ. ερμην 16 om πασαι

[17] Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶσ, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺσ τὰσ διχο-
στασίασ καὶ τὰ σκάνδαλα παρὰ τὴν διδαχὴν ἣν ὑμεῖσ ἐμάθετε
ποιοῦντασ, καὶ ἐκκλίνετε ἀπʼ αὐτῶν· [18] οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ
κυρίῳ ἡμῶν χριστῷ οὐ δουλεύουσιν ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ,
καὶ διὰ τῆσ χρηστολογίασ καὶ εὐλογίασ ἐξαπατῶσι τὰσ καρ-
δίασ τῶν ἀκάκων. [19] ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰσ πάντασ ἀφίκετο·
ἐφʼ ὑμῖν οὖν χαίρω, θέλω δὲ ὑμᾶσ σοφοὺσ εἶναι εἰσ τὸ ἀγαθόν,
ἀκεραίουσ δὲ εἰσ τὸ κακόν. [20] ὁ δὲ θεὸσ τῆσ εἰρήνησ συντρίψει
τὸν σατανᾶν ὑπὸ τοὺσ πόδασ ὑμῶν ἐν τάχει. ἡ χάρισ τοῦ κυ-
ρίου ἡμῶν ἰησοῦ μεθʼ ὑμῶν.

[21] Ἀσπάζεται ὑμᾶσ τιμόθεοσ ὁ συνεργόσ μου, καὶ λούκιοσ
καὶ ἰάσων καὶ σωσίπατροσ οἱ συγγενεῖσ μου. [22] ἀσπάζομαι
ὑμᾶσ ἐγὼ τέρτιοσ ὁ γράψασ τὴν ἐπιστολὴν ἐν κυρίῳ. [23] ἀσπά-
ζεται ὑμᾶσ γάϊοσ ὁ ξένοσ μου καὶ ὅλησ τῆσ ἐκκλησίασ. ἀ-
σπάζεται ὑμᾶσ ἔραστοσ ὁ οἰκονόμοσ τῆσ πόλεωσ καὶ κούαρτοσ
ὁ ἀδελφόσ.

[25] Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶσ στηρίξαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου
καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρό-
νοισ αἰωνίοισ σεσιγημένου, [26] φανερωθέντοσ δὲ νῦν διά τε γρα-
φῶν προφητικῶν κατʼ ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου θεοῦ εἰσ ὑπακοὴν
πίστεωσ εἰσ πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντοσ, [27] μόνῳ σοφῷ θεῷ, διὰ
ἰησοῦ χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων, ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ

---

17 [c] εκκλινατε 19 [c] χαιρω ουν το εφ υμιν 25 κυριου: [a] το κηρυγμα

21 τειμοθεοσ | om μου pr | om και sec 25 και κυριου: και το κηρυγμα | χριστου ιησου 27 χριστου ιησου | om ω | om των αιωνων. Ad subscriptionem **add εγραφη απο κορινθου

17 εκκλινατε 18 ιησου χριστω 19 χαιρω ουν το εφ υμιν | σοφουσ μεν 20 ιησου χριστου | υμων: ς[e] add αμην 21 ασπαζονται 23 τησ εκκλησ. ολησ | αδελφοσ: add [24] η χαρισ του κυριου ημων ιησου χριστου μετα παντων υμων αμην 25 και κυριου: και το κηρυγμα 27 om των αιωνων. Subscriptum est: προσ ρωμαιουσ εγραφη απο κορινθου δια φοιβησ τησ διακονου τησ εν κεγχρεαισ εκκλησιασ.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

Α.

I.

1 Παῦλοσ, κλητὸσ ἀπόστολοσ ἰησοῦ χριστοῦ διὰ θελήμα-
τοσ θεοῦ, καὶ σωσθένησ ὁ ἀδελφὸσ 2 τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ
οὔσῃ ἐν κορίνθῳ, ἡγιασμένοισ ἐν χριστῷ ἰησοῦ, κλητοῖσ ἁγίοισ,
σὺν πᾶσι τοῖσ ἐπικαλουμένοισ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ
χριστοῦ ἐν παντὶ τόπῳ αὐτῶν καὶ ἡμῶν. 3 χάρισ ὑμῖν καὶ εἰ-
ρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.
4 Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν ἐπὶ τῇ χάριτι τοῦ
θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν χριστῷ ἰησοῦ, 5 ὅτι ἐν παντὶ ἐπλου-
τίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν παντὶ λόγῳ καὶ πάσῃ γνώσει, 6 καθὼσ τὸ
μαρτύριον τοῦ χριστοῦ ἐβεβαιώθη ἐν ὑμῖν, 7 ὥστε ὑμᾶσ μὴ
ὑστερεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι, ἀπεκδεχομένουσ τὴν ἀποκά-
λυψιν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, 8 ὃσ καὶ βεβαιώσει ὑμᾶσ
ἕωσ τέλουσ ἀνεγκλήτουσ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ
χριστοῦ. 9 πιστὸσ ὁ θεόσ, δι᾽ οὗ ἐκλήθητε εἰσ κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ
αὐτοῦ ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.
10 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶσ, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματοσ τοῦ κυ-
ρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντεσ καὶ μὴ
ᾖ ἐν ὑμῖν σχίσματα, ἦτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῒ καὶ
ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ. 11 ἐδηλώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου,
ὑπὸ τῶν χλόησ, ὅτι ἔριδεσ ἐν ὑμῖν εἰσίν. 12 λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι
ἕκαστοσ ὑμῶν λέγει· ἐγὼ μέν εἰμι παύλου, ἐγὼ δὲ ἀπολλώ, ἐγὼ

---

2 [c] αυτων τε και ημ. 4 θεω: [a] add μου

1 χριστ. ιησ. 2 om τη pr [bent]? | τη ου. εν κορ. post ηγιασμ. εν χρ. ιη. 8 om χριστου 11 μου: [*]μοι

Inscriptum est: η (ς[e] παυλου του αποστολου η) προσ τουσ κορινθ. επιστολη πρωτη 2 αυτων τε και 4 θεω: add μου

δὲ κηφᾶ, ἐγὼ δὲ χριστοῦ. 13 μεμέρισται ὁ χριστόσ; μὴ παῦλοσ
ἐσταυρώθη ὑπὲρ ὑμῶν, ἢ εἰσ τὸ ὄνομα παύλου ἐβαπτίσθητε;
14 εὐχαριστῶ ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα εἰ μὴ πρίσκον καὶ γά-
ϊον, 15 ἵνα μή τισ εἴπῃ ὅτι εἰσ τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐβαπτίσθητε.
16 ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν στεφανᾶ οἶκον· λοιπὸν οὐκ οἶδα εἴ τινα
ἄλλον ἐβάπτισα.

17 Οὐ γὰρ ἀπέστειλέν με χριστὸσ βαπτίζειν ἀλλὰ εὐαγγελί-
ζεσθαι, οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸσ τοῦ
χριστοῦ. 18 ὁ λόγοσ γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖσ μὲν ἀπολλυμένοισ
μωρία ἐστίν, τοῖσ δὲ σωζομένοισ ἡμῖν δύναμισ θεοῦ ἐστίν.
19 γέγραπται γάρ· ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύν-
εσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω. 20 ποῦ σοφόσ; ποῦ γραμματεύσ;
ποῦ συνζητητὴσ τοῦ αἰῶνοσ τούτου; οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ θεὸσ τὴν
σοφίαν τοῦ κόσμου; 21 ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ θεοῦ οὐκ
ἔγνω ὁ κόσμοσ διὰ τῆσ σοφίασ τὸν θεόν, εὐδόκησεν ὁ θεὸσ διὰ
τῆσ μωρίασ τοῦ κηρύγματοσ σῶσαι τοὺσ πιστεύοντασ. 22 ἐπει-
δὴ καὶ ἰουδαῖοι σημεῖα αἰτοῦσιν καὶ ἕλληνεσ σοφίαν ζητοῦσιν,
23 ἡμεῖσ δὲ κηρύσσομεν χριστὸν ἐσταυρωμένον, ἰουδαίοισ μὲν
σκάνδαλον, ἔθνεσιν δὲ μωρίαν, 24 αὐτοῖσ δὲ τοῖσ κλητοῖσ ἰου-
δαίοισ τε καὶ ἕλλησιν χριστὸν θεοῦ δύναμιν καὶ θεοῦ σοφίαν·
25 ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ θεοῦ σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστίν, καὶ
τὸ ἀσθενὲσ τοῦ θεοῦ ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων. 26 βλέπετε γὰρ
τὴν κλῆσιν ὑμῶν, ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα,
οὐ πολλοὶ δυνατοί, οὐ πολλοὶ εὐγενεῖσ· 27 ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ
κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεὸσ ἵνα καταισχύνῃ τοὺσ σοφούσ, καὶ τὰ
ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεὸσ ἵνα καταισχύνῃ τὰ ἰσχυρά,
28 καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ
θεόσ, τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ. 29 ὅπως μὴ καυ-

---

14 ευχαριστω: [c] add τω θεω | πρισκον: [c] χρισπον 20 κοσμου: [c] add τουτου 25 ανθρωπων: [c] add εστιν 28 ασθενη: [a] αγενη | [c] και τα μη οντα

13 περι υμων 14 κρεισπον 17 ο χριστοσ | ευαγγελισασθαι 18 om ὁ sec 28 ασθενη: αγενη | και τα μη οντ.

14 ευχαριστω τω θεω | κρισπον 15 εβαπτισα 17 αλλ 20 συζητητησ | τ. κοσμ. τουτου 22 σημειον 23 εθνεσιν: ελλησι 25 ανθρωπων: add εστι 27 τουσ σοφ. καταισχ. 28 ασθενη: αγενη | και τα μη οντ. 29 s[e] καυχησεται

χήσηται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 30 ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖσ
ἐστὲ ἐν χριστῷ ἰησοῦ, ὃσ ἐγενήθη σοφία ἡμῖν ἀπὸ θεοῦ δικαιο-
σύνη τε καὶ ἁγιασμὸσ καὶ ἀπολύτρωσισ, 31 ἵνα καθὼσ γέγρα-
πται· ὁ καυχώμενοσ ἐν κυρίῳ καυχάσθω.

II.

1 Κἀγὼ ἐλθὼν πρὸσ ὑμᾶσ, ἀδελφοί, ἦλθον οὐ καθ' ὑπεροχὴν
λόγου ἢ σοφίασ καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θεοῦ. 2 οὐ
γὰρ ἔκρινα εἰδέναι τι ἐν ὑμῖν εἰ μὴ ἰησοῦν χριστόν, καὶ τοῦτον
ἐσταυρωμένον. 3 κἀγὼ ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ
πολλῷ ἐγενόμην πρὸσ ὑμᾶσ. 4 καὶ ὁ λόγοσ μου καὶ τὸ κήρυγμά
μου οὐκ ἐν πειθοῖσ σοφίασ λόγοισ, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύματοσ
καὶ δυνάμεωσ, 5 ἵνα ἡ πίστισ ὑμῶν μὴ ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων
ἀλλ' ἐν δυνάμει θεοῦ. 6 σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖσ τελείοισ,
σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνοσ τούτου οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνοσ
τούτου τῶν καταργουμένων· 7 ἀλλὰ λαλοῦμεν θεοῦ σοφίαν ἐν
μυστηρίῳ, τὴν ἀποκεκρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ θεὸσ πρὸ τῶν
αἰώνων εἰσ δόξαν ἡμῶν, 8 ἣν οὐδεὶσ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνοσ
τούτου ἔγνωκεν· εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆσ δόξησ
ἐσταύρωσαν· 9 ἀλλὰ καθὼσ γέγραπται· ἃ ὀφθαλμὸσ οὐκ εἶδεν
καὶ οὖσ οὐκ ἤκουσεν καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἃ
ἡτοίμασεν ὁ θεὸσ τοῖσ ἀγαπῶσιν αὐτόν. 10 ἡμῖν δὲ ἀπεκάλυψεν
ὁ θεὸσ διὰ τοῦ πνεύματοσ· τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα ἐραυνᾷ, καὶ
τὰ βάθη τοῦ θεοῦ. 11 τίσ γὰρ οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου
εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ; οὕτωσ καὶ τὰ τοῦ
θεοῦ οὐδεὶσ ἔγνωκεν εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ. 12 ἡμεῖσ δὲ οὐ
τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ

---

29 του θεου: c videtur αυτου substituturus fuisse, sed abiecit inceptum II, 1 μυστηριον: c μαρτυριον 4 c ανθρωπινησ σοφιασ | λογοισ c (et iam a?): *λογοσ 10 πνευματοσ: c add αυτου

30 σοφ. ημων II, 1 το μαρτυριον 2 τι ειδεναι 4 αλλα 5 αλλα 9 α: οσα 10 δε: γαρ | **ερευνα

29 τ. θεου: αυτου 30 ημιν σοφια II, 1 το μαρτυριον 2 του ειδεν. τι 3 και εγω 4 ανθρωπινησ σοφιασ 7 σοφιαν θεου 10 ο θεοσ απεκαλυψ. | πνευματοσ: add αυτου | ερευνα 11 εγνωκεν: οιδεν

θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν· 13 ἃ καὶ
λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖσ ἀνθρωπίνησ σοφίασ λόγοισ, ἀλλ' ἐν
διδακτοῖσ πνεύματοσ, πνευματικοῖσ πνευματικὰ συνκρίνοντεσ.
14 ψυχικὸσ δὲ ἄνθρωποσ οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματοσ τοῦ θεοῦ·
μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστίν, καὶ οὐ δύναται γνῶναι, ὅτι πνευματι-
κῶσ ἀνακρίνεται. 15 ο δὲ πνευματικὸσ ἀνακρίνει μὲν πάντα,
αὐτὸσ δὲ ὑπ' οὐδενὸσ ἀνακρίνεται. 16 τίσ γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου,
ὃσ συμβιβάσει αὐτόν; ἡμεῖσ δὲ νοῦν χριστοῦ ἔχομεν.

III.

1 Κἀγώ, ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθην λαλῆσαι ὑμῖν ὡσ πνευμα-
τικοῖσ ἀλλ' ὡσ σαρκίνοισ, ὡσ νηπίοισ ἐν χριστῷ. 2 γάλα ὑμᾶσ
ἐπότισα, οὐ βρῶμα· οὔπω γὰρ ἐδύνασθε. ἀλλ' οὐδὲ ἔτι νῦν
δύνασθε· 3 ἔτι γὰρ σαρκικοί ἐστε. ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλοσ καὶ
ἔρισ, οὐχὶ σαρκικοί ἐστε καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε; 4 ὅταν
γὰρ λέγῃ τισ· ἐγὼ μέν εἰμι παύλου, ἕτεροσ δέ· ἐγὼ ἀπολλώ,
οὐκ ἄνθρωποί ἐστε; 5 τί οὖν ἐστὶν ἀπολλώσ; τί δέ ἐστιν παῦλοσ;
διάκονοι, δι' ὧν ἐπιστεύσατε, καὶ ἑκάστῳ ὡσ ὁ κύριοσ ἔδωκεν.
6 ἐγὼ ἐφύτευσα, ἀπολλὼσ ἐπότισεν, ἀλλὰ ο θεὸσ ηὔξανεν· 7 ὥστε
οὔτε ὁ φυτεύων ἐστίν τι οὐδὲ ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ αὐξάνων θεόσ.
8 ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἕν εἰσιν, ἕκαστοσ δὲ τὸν ἴδιον
μισθὸν λήμψεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον. 9 θεοῦ γάρ ἐσμεν συν-
εργοί· θεοῦ γεώργιον, θεοῦ οἰκοδομή ἐστε. 10 κατὰ τὴν χάριν
τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι ὡσ σοφὸσ ἀρχιτέκτων θεμέλιον ἔθηκα,
ἄλλοσ δὲ ἐποικοδομεῖ· ἕκαστοσ δὲ βλεπέτω πῶσ ἐποικοδομεῖ.
11 θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶσ δύναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον,
ὅσ ἐστιν ἰησοῦσ χριστόσ. 12 εἰ δέ τισ ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέ-

---

15 *ab αναχριvεται [14] ad αναχριvεται transiluerat, [a] suppl III, 4 ουx ανθρωποι: [c] ουχι σαρχιχοι 5 τι bis: [c] τισ 7 ουδε: [c] ουτε 10 [c] τεθιxα 12 θεμελιον: [c] add τουτον

13 αλλ εν διδαxτω [bart]? | πνευματιxοισ: -xωσ | συγxρειvοντεσ 16 χριστου: xυριου III, 2 om ετι 7 ουδε: ουτε

13 πνευματοσ: add αγιου | συγxριv. III, 1 xαι εγω | σαρxιxοισ 2 xαι ου βρωμ. | ηδυνασθε | ουτε ετι 3 ερισ: add xαι διχοστασιαι 4 ουx ανθρ.: ουχι σαρxιxοι 5 τισ ο. ε. παυλοσ; τισ δε απολλωσ | αλλ η διαxονοι 6 αλλ 7 ουδε: ουτε 8 ληψεται 10 τεθειxα 11 ιησ. ο χριστ. 12 θεμελιον: add τουτον

λιον χρυσίον, ἀργύριον, λίθουσ τιμίουσ, ξύλα, χόρτον, καλάμην,
13 ἑκάστου τὸ ἔργον φανερὸν γενήσεται· ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει,
ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται, καὶ ἑκάστου τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστιν
τὸ πῦρ δοκιμάσει. 14 εἴ τινοσ τὸ ἔργον μένει ὃ ἐποικοδόμησεν,
μισθὸν λήμψεται· 15 εἴ τινοσ τὸ ἔργον κατακαήσεται, ζημιω-
θήσεται, αὐτὸσ δὲ σωθήσεται, οὕτωσ δὲ ὡσ διὰ πυρόσ.

16 Οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸσ θεοῦ ἐστὲ καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ
οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; 17 εἴ τισ τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦτον
ὁ θεόσ· ὁ γὰρ ναὸσ τοῦ θεοῦ ἅγιόσ ἐστιν, οἵτινέσ ἐστε ὑμεῖσ.
18 μηδεὶσ ἑαυτὸν ἐξαπατάτω· εἴ τισ δοκεῖ σοφὸσ εἶναι ἐν ὑμῖν ἐν
τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸσ γενέσθω, ἵνα γένηται σοφόσ. 19 ἡ γὰρ
σοφία τοῦ κόσμου τούτου μωρία παρὰ τῷ θεῷ ἐστίν. γέγραπται
γάρ· ὁ δρασσόμενοσ τοὺσ σοφοὺσ ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν. 20 καὶ
πάλιν· κύριοσ γινώσκει τοὺσ διαλογισμοὺσ τῶν σοφῶν, ὅτι εἰσὶν
μάταιοι. 21 ὥστε μηδεὶσ καυχάσθω ἐν ἀνθρώποισ· πάντα γὰρ
ὑμῶν ἐστίν, 22 εἴτε παῦλοσ εἴτε ἀπολλῶσ εἴτε κηφᾶσ, εἴτε
κόσμοσ εἴτε ζωὴ εἴτε θάνατοσ, εἴτε ἐνεστῶτα εἴτε μέλλοντα,
πάντα ὑμῶν, 23 ὑμεῖσ δὲ χριστοῦ, χριστὸσ δὲ θεοῦ.

IV.

1 Οὕτωσ ἡμᾶσ λογιζέσθω ἄνθρωποσ, ὡσ ὑπηρέτασ χριστοῦ
καὶ οἰκονόμουσ μυστηρίων θεοῦ. 2 ὧδε λοιπὸν τί ζητεῖτε ἐν τοῖσ
οἰκονόμοισ; ἵνα πιστόσ τισ εὑρεθῇ. 3 ἐμοὶ δὲ εἰσ ἐλάχιστόν ἐστιν
ἵνα ὑφ' ὑμῶν ἀνακριθῶ ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνησ ἡμέρασ· ἀλλ' οὐδὲ
ἐμαυτὸν ἀνακρίνω· 4 οὐδὲν γὰρ ἐμαυτῷ σύνοιδα, ἀλλ' οὐκ ἐν
τούτῳ δεδικαίωμαι· ὁ γὰρ ἀνακρίνων με κύριόσ ἐστιν. 5 ὥστε
μὴ πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕωσ ἂν ἔλθῃ ὁ κύριοσ, ὃσ καὶ φω-
τίσει τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότουσ καὶ φανερώσει τὰσ βουλὰσ τῶν
καρδιῶν· καὶ τότε ὁ ἔπαινοσ γενήσεται ἑκάστῳ ἀπὸ τοῦ θεοῦ.

---

2 τι: [a vid] et [c] om 4 ο γαρ: [c] ο δε

12 χρυσ. και αργυρ. 13 πυρ: add αυτο 14 **επωχοδομησεν 16 εν υμιν οιχει 22 παντα ημων 23 ημεισ δε IV, 2 om τι | ζητειται 4 ο δε αναχρ.

12 χρυσον αργυρον 14 επωχοδομησε | ληψεται 22 υμων: add εστιν IV, 2 ωδε: ο δε | om τι | ζητειται 4 ο δε αναχρ.

6 Ταῦτα, ἀδελφοί, μετεσχημάτισα εἰσ ἐμαυτὸν καὶ ἀπολ-
λῶν δι' ὑμᾶσ, ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται, ἵνα
μὴ εἷσ ὑπὲρ τοῦ ἑνὸσ φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ ἑτέρου. 7 τίσ γάρ σε
διακρίνει; τί δὲ ἔχεισ ὃ οὐκ ἔλαβεσ; εἰ δὲ καὶ ἔλαβεσ, τί καυ-
χᾶσαι ὡσ μὴ λαβών; 8 ἤδη κεκορεσμένοι ἐστέ· ἤδη ἐπλουτή-
σατε· χωρὶσ ἡμῶν ἐβασιλεύσατε· καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε,
ἵνα καὶ ἡμεῖσ ὑμῖν συνβασιλεύσωμεν. 9 δοκῶ γάρ, ὁ θεὸσ ἡμᾶσ
τοὺσ ἀποστόλουσ ἐσχάτουσ ἀπέδειξεν, ὡσ ἐπιθανατίουσ, ὅτι
θέατρον ἐγενήθημεν τῷ κόσμῳ καὶ ἀγγέλοισ καὶ ἀνθρώποισ.
10 ἡμεῖσ μωροὶ διὰ χριστόν, ὑμεῖσ δὲ φρόνιμοι ἐν χριστῷ· ἡμεῖσ
ἀσθενεῖσ, ὑμεῖσ δὲ ἰσχυροί· ὑμεῖσ ἔνδοξοι, ἡμεῖσ δὲ ἄτιμοι.
11 ἄχρι τῆσ ἄρτι ὥρασ καὶ πεινῶμεν καὶ διψῶμεν καὶ γυμνι-
τεύομεν καὶ κολαφιζόμεθα καὶ ἀστατοῦμεν 12 καὶ κοπιῶμεν,
ἐργαζόμενοι ταῖσ ἰδίαισ χερσίν· λοιδορούμενοι εὐλογοῦμεν,
διωκόμενοι ἀνεχόμεθα, 13 δυσφημούμενοι παρακαλοῦμεν, ὡσ
περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν, πάντων περίψημα
ἕωσ ἄρτι.

14 Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶσ γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡσ τέκνα μου
ἀγαπητὰ νουθετῶν. 15 ἐὰν γὰρ μυρίουσ παιδαγωγοὺσ ἔχητε ἐν
χριστῷ, ἀλλ' οὐ πολλοὺσ πατέρασ· ἐν γὰρ χριστῷ ἰησοῦ διὰ
τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶσ ἐγέννησα. 16 παρακαλῶ οὖν ὑμᾶσ,
μιμηταί μου γίνεσθε. 17 διὰ τοῦτο αὐτὸ ἔπεμψα ὑμῖν τιμόθεον,
ὅσ ἐστίν μου τέκνον ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν κυρίῳ, ὃσ ὑμᾶσ
ἀναμνήσει τὰσ ὁδούσ μου τὰσ ἐν χριστῷ ἰησοῦ, καθὼσ πανta-
χοῦ ἐν πάσῃ ἐκκλησίᾳ διδάσκω. 18 ὡσ μὴ ἐρχομένου δέ μου
πρὸσ ὑμᾶσ ἐφυσιώθησάν τινεσ· 19 ἐλεύσομαι δὲ ταχέωσ πρὸσ
ὑμᾶσ, ἐὰν ὁ κύριοσ θελήσῃ, καὶ γνώσομαι οὐ τὸν λόγον τῶν
πεφυσιωμένων ἀλλὰ τὴν δύναμιν· * 20 οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία

---

6 [a] ταυτα δε | [a vid] et [c] απολλω | γεγραπται: [c] add φρονιν 9 [c] δοκ. γαρ οτι 13 [c] βλασφημουμενοι 17 [c] om αυτο

6 ταυτα δε 11 ** γυμνητευομεν (* γυμνειτ.) 13 βλασφημουμενοι 14 αλλα | νουθετω 15 om ιησου 17 om αυτο | τειμοθεον | om ιησου

6 ταυτα δε | απολλω | υπερ ο γεγραπτ. φρονειν 8 συμβασιλ. 9 δοκω γαρ οτι 11 γυμνητευομεν 13 βλασφημουμενοι 14 νουθετω 17 om αυτο | τεκνον μου | om ιησου

* Translate — The kingdom of God is not in reason but in will.

τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἐν δυνάμει. 21 τί θέλετε; ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸσ
ὑμᾶσ, ἢ ἐν ἀγάπῃ πνεύματί τε πραότητοσ;

V.

1 Ὅλωσ ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνία, καὶ τοιαύτη πορνία ἥ-
τισ οὐδὲ ἐν τοῖσ ἔθνεσιν, ὥστε γυναῖκά τινα τοῦ πατρὸσ ἔχειν.
2 καὶ ὑμεῖσ πεφυσιωμένοι ἐστέ, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε,
ἵνα ἀρθῇ ἐκ μέσου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο πράξασ; 3 ἐγὼ μὲν
γὰρ ἀπὼν τῷ σώματι, παρὼν δὲ τῷ πνεύματι, ἤδη κέκρικα
ὡσ παρὼν τὸν οὕτωσ τοῦτο κατεργασάμενον, 4 ἐν τῷ ὀνόματι
τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύ-
ματοσ σὺν τῇ δυνάμει τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ 5 παραδοῦναι
τὸν τοιοῦτον τῷ σατανᾷ εἰσ ὄλεθρον τῆσ σαρκόσ, ἵνα τὸ πνεῦμα
σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἰησοῦ. 6 οὐ καλὸν τὸ καύχημα
ὑμῶν. οὐκ οἴδατε ὅτι μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ;
7 ἐκκαθάρατε τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ἦτε νέον φύραμα, καθώσ
ἐστε ἄζυμοι· καὶ γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν ἐτύθη χριστόσ. 8 ὥστε
ἑορτάζωμεν μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίασ καὶ πο-
νηρίασ, ἀλλ' ἐν ἀζύμοισ εἰλικρινίασ καὶ ἀληθείασ.
9 Ἔγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ μὴ συναναμίγνυσθαι πόρ-
νοισ, 10 οὐ πάντωσ τοῖσ πόρνοισ τοῦ κόσμου τούτου ἢ τοῖσ
πλεονέκταισ καὶ ἅρπαξιν ἢ εἰδωλολάτραισ, ἐπεὶ ὠφείλετε ἄρα
ἐκ τοῦ κόσμου ἐξελθεῖν. 11 νυνὶ δὲ ἔγραψα ὑμῖν μὴ συναναμί-
γνυσθαι, ἐάν τισ ἀδελφὸσ ὀνομαζόμενοσ ᾖ πόρνοσ ἢ πλεονέκτησ
ἢ εἰδωλολάτρησ ἢ λοίδοροσ ἢ μέθυσοσ ἢ ἅρπαξ, τῷ τοιούτῳ
μηδὲ συνεσθίειν. 12 τί γάρ μοι τοὺσ ἔξω κρίνειν; οὐχὶ τοὺσ ἔσω

1 εθνεσιν: c add ονομαζεται 7 c εκκαθαρ. ουν | το πα. ημων: c add υπερ ημων 10 c και ου παντωσ | c η αρπαξιν 11 c νυν | η πορνοσ unum versum efficit ut credi possit potius ἢ quam ᾖ explicandum esse

21 πραυτητοσ V, 1 πορνεια bis 2 πραξασ: ποιησασ 4 κυριου pr: add ημων | om χριστου 5 om ιησου 8 μηδε: μη | ειλικρινειασ 10 οφειλετε 11 νυν | **ἢ πορνοσ

1 πορνεια bis | εθνεσιν: add ονομαζεται 2 εξαρθη | πραξασ: ποιησασ 3 μεν γαρ: add ωσ 4 κυριου pr: add ημων | ιησου sec: add χριστου 7 εκκαθαρ. ουν | ημων: add υπερ ημων | ςe εθυθη 8 ειλικρινειασ 10 και ου παντωσ | η αρπαξιν | οφειλετε 11 ᾖ: ς ἢ 12 γαρ μοι: add και

υμεῖσ κρινεῖτε; 13 τοὺσ δὲ ἔξω ὁ θεὸσ κρινεῖ. ἐξάρατε τὸν πο-
νηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

VI.

1 Τολμᾷ τισ ὑμῶν πρᾶγμα ἔχων πρὸσ τὸν ἕτερον κρίνεσθαι
ἐπὶ τῶν ἀδίκων καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἁγίων; 2 ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ
ἅγιοι τὸν κόσμον κρινοῦσιν; καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμοσ,
ἀνάξιοί ἐστε κριτηρίων ἐλαχίστων; 3 οὐκ οἴδατε ὅτι ἀγγέλουσ
κρινοῦμεν, μήτιγε βιωτικά; 4 βιωτικὰ μὲν οὖν κριτήρια ἐὰν
ἔχητε, τοὺσ ἐξουθενημένουσ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τούτουσ καθίζετε;
5 πρὸσ ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω. οὕτωσ οὐκ ἔνι ἐν ὑμῖν οὐδεὶσ σο-
φόσ, ὃσ δυνήσεται ἀνακρῖναι ἀνὰ μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ;
6 ἀλλὰ ἀδελφὸσ μετὰ ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων;
7 ἤδη μὲν ὅλωσ ἥττημα ὑμῖν ἐστὶν ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ' ἑαυ-
τῶν· διατί οὐχὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε; διατί οὐχὶ μᾶλλον ἀποστε-
ρεῖσθε; 8 ἀλλὰ ὑμεῖσ ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ τοῦτο ἀδελ-
φούσ. 9 ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ἄδικοι θεοῦ βασιλείαν οὐ κληρονομή-
σουσιν; μὴ πλανᾶσθε· οὔτε πόρνοι οὔτε εἰδωλολάτραι οὔτε
μοιχοὶ οὔτε μαλακοὶ οὔτε ἀρσενοκοῖται 10 οὔτε κλέπται οὔτε
πλεονέκται, οὐ μέθυσοι, οὐ λοίδοροι, οὐχ ἅρπαγεσ βασιλείαν
θεοῦ κληρονομήσουσιν. 11 καὶ ταῦτά τινεσ ἦτε· ἀλλὰ ἀπελού-
σασθε, ἀλλὰ ἡγιάσθητε, ἀλλὰ ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ
κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ καὶ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ θεοῦ ἡμῶν.
12 Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι
ἔξεστιν, ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπό τινοσ. 13 τὰ βρώ-
ματα τῇ κοιλίᾳ, καὶ ἡ κοιλία τοῖσ βρώμασιν· ὁ δὲ θεὸσ καὶ
ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει. τὸ δὲ σῶμα οὐ τῇ πορνίᾳ ἀλλὰ
τῷ κυρίῳ, καὶ ὁ κύριοσ τῷ σώματι· 14 ὁ δὲ θεὸσ καὶ τὸν κύριον

---

12 κρινειτε: [a] κρινετε VI, 5 [c] διακριναι 7 [c] ηδη μεν ουν

12 κρινετε VI, 1 om τον 5 λεγω: λαλω | διακριναι 7 ηδη μεν ουν | κρι-
ματα 9 ου: *om 10 ουτε μεθυσοι 11 κυριου: add ημων 13 πορνεια

12 κρινετε 13 κρίνει | και εξαρειτε VI, 2 om η 5 ενι: εστιν | σοφοσ ουδε
εισ | διακριναι 7 ηδη μεν ουν | εν υμιν | κριματα 8 τουτο: ταυτα 9 βασιλειαν
θεου 10 ουτε μεθυσοι | ου κληρονομ. 11 αλλ εδικαιωθ. | om χριστου 13 πορνεια

ἤγειρεν καὶ ἡμᾶσ ἐξεγερεῖ διὰ τῆσ δυνάμεωσ αὐτοῦ. [15] οὐκ
οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ἡμῶν μέλη χριστοῦ ἐστίν; ἄρασ οὖν τὰ
μέλη τοῦ χριστοῦ ποιήσω πόρνησ μέλη; μὴ γένοιτο. [16] ἢ οὐκ
οἴδατε ὅτι ὁ κολλώμενοσ τῇ πόρνῃ ἓν σῶμά ἐστιν; ἔσονται γάρ,
φησίν, οἱ δύο εἰσ σάρκα μίαν. [17] ὁ δὲ κολλώμενοσ τῷ κυρίῳ ἓν
πνεῦμά ἐστιν. [18] φεύγετε τὴν πορνίαν. πᾶν ἁμάρτημα ὃ ἐὰν
ποιήσῃ ἄνθρωποσ, ἐκτὸσ τοῦ σώματόσ ἐστιν· ὁ δὲ πορνεύων εἰσ
τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει. [19] ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν
ναὸσ τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου πνεύματόσ ἐστιν, οὗ ἔχετε ἀπὸ θεοῦ,
καὶ οὐκ ἐστὲ αὐτῶν; [20] ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆσ· δοξάσατε τὸν
θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν.

VII.

[1] Περὶ δὲ ὧν ἐγράψατε, καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸσ μὴ ἅπ-
τεσθαι· [2] διὰ δὲ τὰσ πορνίασ ἕκαστοσ τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα
ἐχέτω, καὶ ἑκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἐχέτω. [3] τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ
τὴν ὀφειλὴν ἀποδιδότω, ὁμοίωσ δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί. [4] ἡ
γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματοσ οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ὁ ἀνήρ· ὁμοίωσ
δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματοσ οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ἡ γυνή.
[5] μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλουσ, εἰ μήτι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸσ και-
ρόν, ἵνα σχολάσητε τῇ προσευχῇ, καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἦτε,
ἵνα μὴ πειράζῃ ὑμᾶσ ὁ σατανᾶσ διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν.
[6] τοῦτο δὲ λέγω κατὰ συγγνώμην, οὐ κατʼ ἐπιταγήν. [7] θέλω δὲ
πάντασ ἀνθρώπουσ εἶναι ὡσ καὶ ἐμαυτόν· ἀλλʼ ἕκαστοσ ἴδιον
ἔχει χάρισμα ἐκ θεοῦ, ὁ μὲν οὕτωσ, ὁ δὲ οὕτωσ.
[8] Λέγω δὲ τοῖσ ἀγάμοισ καὶ ταῖσ χήραισ, καλὸν αὐτοῖσ ἐὰν

---

15 ημων: [c] υμων 19 [c] απο του θεου | [c] εαυτων 20 [a] δοξασατε δη VII, 5 [c] σχολ. τη νηστια και τη προσευχ. 7 δε: [c] γαρ | [c] οσ μεν et οσ δε

14 εξεγερει: εξηγειρεν 15 ημων: υμων 18 πορνειαν 19 πνευματοσ αγιου | εαυτων 20 δοξασατε δη VII, 2 πορνειασ 5 om αν | om υμων 6 συγγνωμην 7 θελω γαρ | αλλα 8 αν

14 ς[e] υμασ 15 υμων 18 πορνειαν 19 εαυτων 20 δοξασατε δη | υμων: add και εν τω πνευματι υμων ατινα εστι του θεου VII, 1 εγραψατ. μοι 2 πορνειασ 3 την οφειλομενην ευνοιαν 4 αλλ bis 5 σχολαζητε τη νηστεια και τη προσευχ. | ητε: ς συνερχησθε, ς[e] συνερχεσθε 7 θελω γαρ | χαρισμ. εχει | οσ μεν et οσ δε 8 αυτοισ: add εστιν

μείνωσιν ὡσ κἀγώ· 9 εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται, γαμησάτωσαν·
κρεῖττον γάρ ἐστιν γαμεῖν ἢ πυροῦσθαι. 10 τοῖσ δὲ γεγαμηκόσιν
παραγγέλλω, οὐκ ἐγὼ ἀλλὰ ὁ κύριοσ, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸσ μὴ
χωρισθῆναι· 11 ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ, μενέτω ἄγαμοσ ἢ τῷ ἀνδρὶ
καταλλαγήτω· καὶ ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφιέναι. 12 τοῖσ δὲ λοι-
ποῖσ λέγω ἐγώ, οὐχ ὁ κύριοσ, εἴ τισ ἀδελφὸσ γυναῖκα ἔχει
ἄπιστον, καὶ αὕτη συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ᾽ αὐτοῦ, μὴ ἀφιέτω
αὐτήν· 13 καὶ γυνὴ εἴ τισ ἔχει ἄνδρα ἄπιστον, καὶ οὗτοσ συν-
ευδοκεῖ οἰκεῖν μετ᾽ αὐτῆσ, μὴ ἀφιέτω τὸν ἄνδρα. 14 ἡγίασται
γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστοσ ἐν τῇ γυναικί, καὶ ἡγίασται ἡ γυνὴ ἡ
ἄπιστοσ ἐν τῷ ἀδελφῷ· ἐπεὶ ἄρα τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά
ἐστιν, νῦν δὲ ἅγιά ἐστιν. 15 εἰ δὲ ὁ ἄπιστοσ χωρίζεται, χωρι-
ζέσθω· οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελφὸσ ἢ ἀδελφὴ ἐν τοῖσ τοιούτοισ.
ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν ὑμᾶσ ὁ θεόσ. 16 τί γὰρ οἶδασ, γύναι, εἰ
τὸν ἄνδρα σώσεισ; ἢ τί οἶδασ, ἄνερ, εἰ τὴν γυναῖκα σώσεισ;
17 εἰ μὴ ἑκάστῳ ὡσ μεμέρικεν ὁ κύριοσ, ἕκαστον ὡσ κέκληκεν
ὁ θεόσ, οὕτω περιπατείτω. καὶ οὕτωσ ἐν πάσαισ ταῖσ ἐκκλη-
σίαισ διατάσσομαι. 18 περιτετμημένοσ τισ ἐκλήθη, μὴ ἐπι-
σπάσθω· ἐν ἀκροβυστίᾳ κέκληταί τισ, μὴ περιτεμνέσθω. 19 ἡ
περιτομὴ οὐδέν ἐστιν, καὶ ἡ ἀκροβυστία οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ τή-
ρησισ ἐντολῶν θεοῦ. 20 ἕκαστοσ ἐν τῇ κλήσει ᾗ ἐκλήθη, ἐν ταύτῃ
μενέτω. 21 δοῦλοσ ἐκλήθησ, μή σοι μελέτω· ἀλλ᾽ εἰ καὶ δύνασαι
ἐλεύθεροσ γενέσθαι, μᾶλλον χρῆσαι. 22 ὁ γὰρ ἐν κυρίῳ κληθεὶσ
δοῦλοσ ἀπελεύθεροσ κυρίου ἐστίν· ὁμοίωσ ὁ ἐλεύθεροσ κληθεὶσ
δοῦλοσ χριστοῦ ἐστίν. 23 τιμῆσ ἠγοράσθητε· μὴ γίνεσθε δοῦλοι
ἀνθρώπων. 24 ἕκαστοσ ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἀδελφοί, ἐν τούτῳ μενέτω
παρὰ θεῷ.

---

9 [c] γαμησαι 13 cod αυτον ανδρα, sed αυ iam ipse * del [vid] 14 [a] suppl στοσ in απιστοσ sec | αδελφω: [c] ανδρι 15 [c] η η αδελφη | [c] ημασ 17 [c] εμερισεν | [c] ουτωσ 22 [c] δουλ. εστ. χριστ.

9 ενκρατ. | γαμησαι 13 ει τισ: ητισ | ευδοκει 15 η η αδελφη | ημασ 17 ουτωσ (om ουτ. περιπατ. και [bent]??) | εν ταισ εκκλ. πασ. 22 δουλ. εστιν χριστου

9 κρεισσον | γαμησαι 10 αλλ 12 εγω λεγω | αὕτη: αὐτή 13 ει τισ: ητισ | ουτοσ: αυτοσ | τ. ανδρα: αυτον 14 αδελφω: ανδρι 15 η η αδελφη | ημασ 17 εμερισεν ο θεοσ | κεκλ. ο κυριοσ | εν ταισ εκκλ. πασ. 18 εν ακροβ. τισ εκληθη 22 ομοιωσ και | δουλ. εστ. χριστ. 24 τω θεω

25 Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν κυρίου οὐκ ἔχω, γνώμην
δὲ δίδωμι ὡσ ἠλεημένοσ ὑπὸ κυρίου πιστὸσ εἶναι. 26 νομίζω οὖν
τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν
ἀνθρώπῳ τὸ οὕτωσ εἶναι. 27 δέδεσαι γυναικί, μὴ ζήτει λύσιν·
λέλυσαι ἀπὸ γυναικόσ, μὴ ζήτει γυναῖκα. 28 ἐὰν δὲ καὶ γα-
μήσῃσ, οὐχ ἥμαρτεσ· καὶ ἐὰν γήμῃ ἡ παρθένοσ, οὐχ ἥμαρτεν·
θλίψιν δὲ τῇ σαρκὶ ἕξουσιν οἱ τοιοῦτοι, ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι.
29 τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὁ καιρὸσ συνεσταλμένοσ ἐστίν· τὸ
λοιπὸν ἵνα καὶ οἱ ἔχοντεσ γυναῖκασ ὡσ μὴ ἔχοντεσ ὦσιν, 30 καὶ
οἱ κλαίοντεσ ὡσ μὴ κλαίοντεσ, καὶ οἱ χαίροντεσ ὡσ μὴ χαί-
ροντεσ, καὶ οἱ ἀγοράζοντεσ ὡσ μὴ κατέχοντεσ, 31 καὶ οἱ χρώ-
μενοι τὸν κόσμον ὡσ μὴ καταχρώμενοι· παράγει γὰρ τὸ σχῆμα
τοῦ κόσμου τούτου. 32 θέλω δὲ ὑμᾶσ ἀμερίμνουσ εἶναι. ὁ ἄγα-
μοσ μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, πῶσ ἀρέσῃ τῷ κυρίῳ· 33 ὁ δὲ γα-
μήσασ μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶσ ἀρέσῃ τῇ γυναικί, 34 καὶ
μεμέρισται. καὶ ἡ γυνὴ ἡ ἄγαμοσ καὶ ἡ παρθένοσ ἡ ἄγαμοσ
μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, ἵνα ᾖ ἁγία καὶ τῷ σώματι καὶ τῷ
πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶσ ἀρέσῃ
τῷ ἀνδρί. 35 τοῦτο δὲ πρὸσ τὸ ὑμῶν αὐτῶν σύμφορον λέγω, οὐχ
ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸσ τὸ εὔσχημον καὶ εὐπάρ-
εδρον τῷ κυρίῳ ἀπερισπάστωσ. 36 εἰ δέ τισ ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν
παρθένον αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν ᾖ ὑπέρακμοσ, καὶ οὕτωσ ὀφείλει
γίνεσθαι, ὃ θέλει ποιείτω· οὐχ ἁμαρτάνει, γαμείτωσαν. 37 ὃσ δὲ
ἕστηκεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἑδραῖοσ, μὴ ἔχων ἀνάγκην, ἐξου-
σίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματοσ, καὶ τοῦτο κέκρικεν ἐν
τῇ ἰδίᾳ καρδίᾳ, τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον, καλῶσ ποιήσει.

---

31 τον κοσμον: [c] τω κοσμω τουτω 35 [c] συμφερον 37 [c] εδραιοσ εν τ. καρδ. αυτ.

28 om ἡ 34 om η αγαμοσ sec loco | om τα του κοσμου 37 om ιδια

28 γαμησησ: γημησ 29 ς[e] οτι ο καιροσ | συνεστ. (ς συνεσταλμενοσ·) το λοιπον εστιν (ς[e] εστιν·) | οι: ς[e] om per errorem 31 χρ. τω κοσμω τουτω 32 αρεσει 33 αρεσει 34 om και prim | μεμερισται η γυνη και η παρθενοσ. η αγαμοσ μεριμνα | om τω bis | αρεσει 35 συμφερον | ευπροσεδρον 37 εδραιοσ εν τ. καρδ. | om αυτου | ιδια καρδ.: καρδ. αυτου | του τηρειν | ποιει

[38] ὥστε καὶ ὁ γαμίζων τὴν ἑαυτοῦ παρθένον καλῶσ ποιεῖ, καὶ
ὁ μὴ γαμίζων κρεῖσσον ποιήσει. [39] γυνὴ δέδεται ἐφ' ὅσον χρόνον
ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆσ· ἐὰν δὲ κοιμηθῇ ὁ ἀνήρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ᾧ
θέλει γαμηθῆναι, μόνον ἐν κυρίῳ. [40] μακαριωτέρα δέ ἐστιν ἐὰν
οὕτωσ μείνῃ, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην· δοκῶ δὲ κἀγὼ πνεῦμα
θεοῦ ἔχειν.

VIII.

[1] Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων οἴδαμεν ὅτι πάντεσ γνῶσιν ἔχο-
μεν. ἡ γνῶσισ φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ. [2] εἴ τισ δοκεῖ
ἐγνωκέναι τι, οὔπω ἔγνω καθὼσ δεῖ γνῶναι· [3] εἰ δέ τισ ἀγαπᾷ
τὸν θεόν, οὗτοσ ἔγνωσται. [4] περὶ τῆσ βρώσεωσ οὖν τῶν εἰδωλο-
θύτων οἴδαμεν ὅτι οὐδὲν εἴδωλον ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶσ θεὸσ
εἰ μὴ εἷσ. [5] καὶ γὰρ εἴπερ εἰσὶν λεγόμενοι θεοὶ εἴτε ἐν οὐρανῷ
εἴτε ἐπὶ γῆσ, ὥσπερ εἰσὶν θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι πολλοί, [6] ἀλλ'
ἡμῖν εἷσ ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖσ εἰσ αὐτόν, καὶ
εἷσ κύριοσ ἰησοῦσ χριστόσ, δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖσ δι' αὐ-
τοῦ. [7] ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γνῶσισ· τινὲσ δὲ τῇ συνηθείᾳ ἕωσ
ἄρτι τοῦ εἰδώλου ὡσ εἰδωλόθυτον ἐσθίουσιν, καὶ ἡ συνείδησισ
αὐτῶν ἀσθενὴσ οὖσα μολύνεται. [8] βρῶμα δὲ ὑμᾶσ οὐ παρα-
στήσει τῷ θεῷ· οὔτε ἐὰν φάγωμεν περισσεύομεν, οὔτε ἐὰν μὴ
φάγωμεν ὑστερούμεθα. [9] βλέπετε δὲ μήπωσ ἡ ἐξουσία ὑμῶν
αὕτη πρόσκομμα γένηται τοῖσ ἀσθενέσιν. [10] ἐὰν γάρ τισ ἴδῃ σε
τὸν γνῶσιν ἔχοντα ἐν εἰδωλείῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησισ
αὐτοῦ ἀσθενοῦσ ὄντοσ οἰκοδομηθήσεται εἰσ τὸ τὰ εἰδωλόθυτα

---

38 [c] ο δε μη εκγαμιζων 39 [c] δεδεται νομω VIII, 3 εγνωσται: [c] add υπ αυτου 4 θεοσ: [c] add ετεροσ 6 εισ pr: [a] add θεοσ 7 συνηθεια (cod -θια): [c] συνιδησι | εσθιουσιν [a]: [*]εστιν 8 [c] ημασ ου παριστησιν 10 [c] εχοντα γνωσιν

38 τ. παρθ. εαυτ. καλ. ποιησει 40 δοκω γαρ VIII, 3 εγνωσται υπ αυτου 6 om αλλ | εισ pr: add θεοσ | δι ον 8 ημασ | ουτε εαν μη φα. υστερ. ουτε εαν φα. περισσευομεθα 10 om σε | εχοντ. γνωσ.

38 εκγαμιζων | om την εαυτ. παρθ. | ο δε μη εκγαμιζων κρ. ποιει 39 δεδεται νομω | εαν δε και κοι. ο αν. αυτησ VIII, 2 ει δε τισ | δοκ. ειδεναι | ουδεπω ουδεν εγνωκε 3 εγνωσται υπ αυτου 4 θεοσ ετεροσ 5 επι τησ γησ 6 εισ pr: add θεοσ 7 συνηθεια: συνειδησει | εωσ αρτι post ειδωλου 8 ημασ ου παριστησι | ουτε γαρ εαν φα. 9 ασθενουσιν 10 εχοντ. γνωσ.

ἐσθίειν; [11] ἀπόλλυται γὰρ ὁ ἀσθενῶν ἐν τῇ σῇ γνώσει, ὁ ἀδελ-
φὸσ δι' ὃν χριστὸσ ἀπέθανεν. [12] οὕτωσ δὲ ἁμαρτάνοντεσ εἰσ
τοὺσ ἀδελφοὺσ καὶ τύπτοντεσ αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦ-
σαν εἰσ χριστὸν ἁμαρτάνετε. [13] διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει
τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέασ εἰσ τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ
τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω.

IX.

[1] Οὐκ εἰμὶ ἐλεύθεροσ; οὐκ εἰμὶ ἀπόστολοσ; οὐχὶ ἰησοῦν τὸν
κύριον ἡμῶν ἑόρακα; οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖσ ἐστὲ ἐν κυρίῳ;
[2] εἰ ἄλλοισ οὐκ εἰμὶ ἀπόστολοσ, ἀλλά γε ὑμῖν εἰμί· ἡ γὰρ
σφραγίσ μου τῆσ ἀποστολῆσ ὑμεῖσ ἐστὲ ἐν κυρίῳ. [3] ἡ ἐμὴ
ἀπολογία τοῖσ ἐμὲ ἀνακρίνουσιν ἔστιν αὕτη. [4] μὴ οὐκ ἔχομεν
ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ πῖν; [5] μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν
γυναῖκα περιάγειν, ὡσ καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ
τοῦ κυρίου καὶ κηφᾶσ; [6] ἢ μόνοσ ἐγὼ καὶ βαρνάβασ οὐκ ἔχο-
μεν ἐξουσίαν μὴ ἐργάζεσθαι; [7] τίσ στρατεύεται ἰδίοισ ὀψωνίοισ
ποτέ; τίσ φυτεύει ἀμπελῶνα καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει;
ἢ τίσ ποιμαίνει ποίμνην καὶ ἐκ τοῦ γάλακτοσ τῆσ ποίμνησ
οὐκ ἐσθίει; [8] μὴ κατὰ ἄνθρωπον ταῦτα λαλῶ, ἢ καὶ ὁ νόμοσ
ταῦτα οὐ λέγει; [9] ἐν γὰρ τῷ μωϋσέωσ νόμῳ γέγραπται· οὐ
φιμώσεισ βοῦν ἀλοῶντα. μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ θεῷ; [10] ἢ δι'
ἡμᾶσ πάντωσ λέγει; δι' ἡμᾶσ γὰρ ἐγράφη ὅτι ὀφείλει ἐπ' ἐλ-
πίδι ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν, καὶ ὁ ἀλοῶν ἐπ' ἐλπίδι τοῦ μετέχειν.
[11] εἰ ἡμεῖσ ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπείραμεν, μέγα εἰ ἡμεῖσ ὑμῶν
τὰ σαρκικὰ θερίσομεν; [12] εἰ ἄλλοι τῆσ ὑμῶν ἐξουσίασ μετέχου-

---

11 [c] και απολλυτ. ο ασθ. αδελφοσ εν τ. σ. γνωσ. δι 13 [c] κρεα IX, 4 πιν: [c] πιϊν 7 τον καρπον: [c] εκ του καρπου 10 [c] επ ελπ. οφειλ. ο αροτρ. | επ ελπ. τ. μετεχ.: [c] τησ ελπιδοσ αυτου μετεχιν επ ελπιδι

11 om σῃ 13 κρεα IX, 1 **εωρακα 4 πιειν 7 om η 9 *κημωσεισ

11 και απολειται ο ασθ. αδελφοσ επι τη ση γν. δι 13 κρεα IX, 1 ο. ε. αποστολ. ο. ε. ελευθερ. | ιησουν χριστον | εωρακα 2 τησ εμησ αποστολ. 3 αυτη εστι 4 πιειν 6 του μη εργαζ. 7 εκ του καρπου 8 η ουχι και ο νομ. ταυτ. λεγ. 9 μωσεωσ 10 οτι επ ελπ. οφειλ. ο αροτρ. | τησ ελπιδοσ αυτου μετεχειν επ ελπιδι 12 τ. εξουσ. υμων

σιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖσ; ἀλλ᾽ οὐκ ἐχρησάμεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ,
ἀλλὰ πάντα στέγομεν ἵνα μή τινα ἐκκοπὴν δῶμεν τῷ εὐαγγε-
λίῳ τοῦ χριστοῦ. [13] οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ τὰ ἱερὰ ἐργαζόμενοι τὰ
ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν; οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ παρεδρεύοντεσ τῷ
θυσιαστηρίῳ συμμερίζονται; [14] οὕτωσ καὶ ὁ κύριοσ διέταξεν
τοῖσ τὸ εὐαγγέλιον καταγγέλλουσιν ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν·
[15] ἐγὼ δὲ οὐ κέχρημαι οὐδενὶ τούτων. οὐκ ἔγραψα δὲ ταῦτα
ἵνα οὕτωσ γένηται ἐν ἐμοί· καλὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν
ἢ τὸ καύχημά μου οὐδεὶσ κενώσει. [16] ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι,
οὐκ ἔστιν μοι χάρισ· ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ γάρ μοί
ἐστιν ἐὰν μὴ εὐαγγελίζωμαι. [17] εἰ γὰρ ἑκὼν τοῦτο πράσσω,
μισθὸν ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευμαι. [18] τίσ οὖν
μου ἐστὶν ὁ μισθόσ; ἵνα εὐαγγελιζόμενοσ ἀδάπανον θήσω τὸ
εὐαγγέλιον, εἰσ τὸ μὴ καταχρήσασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ
εὐαγγελίῳ. [19] ἐλεύθεροσ γὰρ ὢν ἐκ πάντων πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐ-
δούλωσα, ἵνα τοὺσ πλείονασ κερδήσω· [20] καὶ ἐγενόμην τοῖσ
ἰουδαίοισ ὡσ ἰουδαῖοσ, ἵνα ἰουδαίουσ κερδήσω· τοῖσ ὑπὸ νόμον
ὡσ ὑπὸ νόμον, μὴ ὢν αὐτὸσ ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺσ ὑπὸ νόμον
κερδήσω· [21] τοῖσ ἀνόμοισ ὡσ ἄνομοσ, μὴ ὢν ἄνομοσ θεοῦ ἀλλ᾽
ἔννομοσ χριστοῦ, ἵνα κερδάνω τοὺσ ἀνόμουσ. [22] ἐγενόμην τοῖσ
ἀσθενέσιν ἀσθενήσ, ἵνα τοὺσ ἀσθενεῖσ κερδήσω· τοῖσ πᾶσι γέ-
γονα πάντα, ἵνα πάντωσ τινὰσ σώσω. [23] πάντα δὲ ποιῶ διὰ
τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα συγκοινωνὸσ αὐτοῦ γένωμαι. [24] οὐκ οἴδατε
ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντεσ πάντεσ μὲν τρέχουσιν, εἷσ δὲ λαμ-
βάνει τὸ βραβεῖον; οὕτωσ τρέχετε ἵνα καταλάβητε. [25] πᾶσ δὲ
ὁ ἀγωνιζόμενοσ πάντα ἐγκρατεύεται, ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἵνα φθαρ-

---

12 ου: [c] ουχι 13 [c] προσεδρευοντεσ 15 [c] ουκ εχρησαμην | ουδεισ: [c] ινα τισ 16 χαρισ: [a] καυχημα | [c] ουαι δε 18 μου: [c] μοι 21 [c] ινα κερδησω ανομουσ 22 [c] ωσ ασθενησ | [c] πασιν

12 ενκοπην 16 χαρισ: καυχημα | εαν μη ευαγγελισωμαι 18 μου: μοι 23 συνκοινων.

12 εγκοπην τινα 13 om τα ante εκ | προσεδρευοντεσ 15 δε ουδενι εχρησαμην | ινα τισ κενωση 16 χαρισ: καυχημα | ουαι δε 18 μου: μοι | το ευαγγ. του χριστου 20 om μη ων αυτ. υπ. νομον 21 θεω et χριστω | ινα κερδησω ανομουσ 22 ωσ ασθενησ | τα παντα 23 παντα: τουτο

τὸν στέφανον λάβωσιν, ἡμεῖσ δὲ ἄφθαρτον. 26 ἐγὼ τοίνυν οὕτωσ
τρέχω ὡσ οὐκ ἀδήλωσ, οὕτωσ πυκτεύω ὡσ οὐκ ἀέρα δέρων·
27 ἀλλ' ὑπωπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ δουλαγωγῶ, μήπωσ ἄλλοισ
κηρύξασ αὐτὸσ ἀδόκιμοσ γένωμαι.

X.

1 Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶσ ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέρεσ ἡμῶν
πάντεσ ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν, καὶ πάντεσ διὰ τῆσ θαλάσσησ
διῆλθον, 2 καὶ πάντεσ εἰσ τὸν μωσῆν ἐβαπτίσθησαν ἐν τῇ νε-
φέλῃ καὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ, 3 καὶ πάντεσ πνευματικὸν βρῶμα
ἔφαγον, 4 καὶ πάντεσ τὸ αὐτὸ πνευματικὸν ἔπιον πόμα· ἔπινον
γὰρ ἐκ πνευματικῆσ ἀκολουθούσησ πέτρασ, ἡ πέτρα δὲ ἦν ὁ
χριστόσ· 5 ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖσ πλείοσιν αὐτῶν εὐδόκησεν ὁ θεόσ·
κατεστρώθησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ. 6 ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγε-
νήθησαν, εἰσ τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶσ ἐπιθυμητὰσ κακῶν, καθὼσ
κἀκεῖνοι ἐπεθύμησαν. 7 μηδὲ εἰδωλολάτραι γίνεσθε, καθώσ τινεσ
αὐτῶν, ὥσπερ γέγραπται· ἐκάθισεν ὁ λαὸσ φαγεῖν καὶ πῖν, καὶ
ἀνέστησαν παίζειν. 8 μηδὲ πορνεύωμεν, καθώσ τινεσ αὐτῶν
ἐπόρνευσαν καὶ ἔπεσαν μιᾷ ἡμέρᾳ εἰκοσιτρεῖσ χιλιάδεσ. 9 μηδὲ
ἐκπειράζωμεν τὸν κύριον, καθώσ τινεσ ἐξεπείρασαν καὶ ὑπὸ τῶν
ὄφεων ἀπώλλυντο. 10 μηδὲ γογγύζωμεν, καθάπερ τινὲσ αὐτῶν
ἐγόγγυσαν καὶ ἀπώλοντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ. 11 πάντα δὲ ταῦτα
τυπικῶσ συνέβαινεν ἐκείνοισ· ἐγράφη δὲ εἰσ νουθεσίαν ἡμῶν,
εἰσ οὓσ τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατήντηκεν. 12 ὥστε ὁ δοκῶν ἑ-
στάναι βλεπέτω μὴ πέσῃ. 13 πειρασμὸσ ὑμᾶσ οὐκ εἴληφεν εἰ μὴ
ἀνθρώπινοσ· πιστὸσ δὲ ὁ θεόσ, ὃσ οὐκ ἐάσει ὑμᾶσ πειρασθῆναι

---

1 c ου θελω δε 3 c το αυτο βρωμ. πνευματικ. 8 c εν μια 9 c τινεσ αυτων
11 c προσ νουθεσιαν

27 αλλα X, 2 μωυσην | εβαπτισαντο 3 το αυτο πνευμ. βρ. 5 ηυδοκησεν
7 πιειν 9 τινεσ αυτων επειρασαν 10 γογγυζετε 11 ταυτα δε τυπικωσ | προσ
νουθεσιαν 13 πειρασθ. υμασ

1 γαρ: δε 2 εβαπτισαντο 3 το αυτο βρω. πνευμ. 4 πομ. πνευμ. επιον | η
δε πετρ. 5 ηυδοκησεν 7 ωσ γεγρ. | πιειν 8 επεσον εν μια 9 κυριον: χριστον |
καθωσ και τινεσ αυτων επειρασαν | απωλοντο 10 γογγυζετε καθωσ και 11 ταυτα
δε παντα τυποι συνεβαινον | προσ νουθεσιαν | κατηντησεν

ὑπὲρ ὃ δύνασθε, ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκ-
βασιν τοῦ δύνασθαι ὑπενεγκεῖν.
14 Διόπερ, ἀγαπητοί μου, φεύγετε ἀπὸ τῆσ εἰδωλολατρείασ.
15 ὡσ φρονίμοισ λέγω· κρίνατε ὑμεῖσ ὅ φημι. 16 τὸ ποτήριον τῆσ
εὐλογίασ ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνίασ τοῦ αἵματοσ τοῦ χριστοῦ
ἐστίν; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματοσ τοῦ
χριστοῦ ἐστίν; 17 ὅτι εἷσ ἄρτοσ, ἓν σῶμα οἱ πολλοί ἐσμεν· οἱ
γὰρ πάντεσ ἐκ τοῦ ἑνὸσ ἄρτου μετέχομεν. 18 βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ
κατὰ σάρκα· οὐχ οἱ ἐσθίοντεσ τὰσ θυσίασ κοινωνοὶ τοῦ θυσια-
στηρίου εἰσίν; 19 τί οὖν φημί; ὅτι εἰδωλόθυτόν ἐστιν; 20 ἀλλ'
ὅτι ἃ θύουσιν τὰ ἔθνη, δαιμονίοισ καὶ οὐ θεῷ θύουσιν· οὐ θέλω
δὲ ὑμᾶσ κοινωνοὺσ τῶν δαιμονίων γίνεσθαι. 21 οὐ δύνασθε πο-
τήριον κυρίου πίνειν καὶ ποτήριον δαιμονίων· οὐ δύνασθε τρα-
πέζησ κυρίου μετέχειν καὶ τραπέζησ δαιμονίων. 22 ἢ παραζη-
λοῦμεν τὸν κύριον; μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμέν;
23 Πάντα ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα ἔξεστιν,
ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. 24 μηδεὶσ τὸ ἑαυτοῦ ζητείτω ἀλλὰ τὸ
τοῦ ἑτέρου. 25 πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε, μηδὲν
ἀνακρίνοντεσ διὰ τὴν συνείδησιν· 26 τοῦ κυρίου γὰρ ἡ γῆ καὶ
τὸ πλήρωμα αὐτῆσ. 27 εἴ τισ καλεῖ ὑμᾶσ τῶν ἀπίστων καὶ θέ-
λετε πορεύεσθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε, μηδὲν
ἀνακρίνοντεσ διὰ τὴν συνείδησιν. 28 ἐὰν δέ τισ ὑμῖν εἴπῃ· τοῦτο
ἱερόθυτόν ἐστιν, μὴ ἐσθίετε δι' ἐκεῖνον τὸν μηνύσαντα καὶ τὴν
συνείδησιν. 29 συνείδησιν δὲ λέγω οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ ἀλλὰ τὴν
τοῦ ἑτέρου· ἱνατί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλησ
συνειδήσεωσ; 30 εἰ ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί βλασφημοῦμαι ὑπὲρ
οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ; 31 εἴτε οὖν ἐσθίετε εἴτε πίνετε εἴτε τι ποιεῖτε,

---

13 δυνασθαι: [c] add υμασ 16 κοινωνιασ: [a] -νια 18 [c] ουχι οι 19 [a] ειδωλοθ. τι εστιν η οτι ειδωλον τι εστιν 23 [c] παντ. μοι εξεστ. bis

16 κοινωνια εστ. τ. αιμ. τ. χριστ. 18 ουχι οι 19 ειδωλοθυτ. τι εστιν η οτι ειδωλον τι εστιν 20 om τα εθνη

13 υμασ υπενεγκειν 16 κοινωνια 18 ουχι 19 οτι ειδωλον τι εστιν η οτι ειδωλοθυτ. τι εστιν 20 θυει bis | δαιμ. θυει κ. ου θεω 23 μοι εξεστιν bis 24 ετερου: add εκαστοσ 26 γαρ κυριου 27 ει δε τισ 28 ειδωλοθυτον | συνειδησιν: add του γαρ κυριου η γη και το πληρωμα αυτησ 30 ει δε εγω

πάντα εἰσ δόξαν θεοῦ ποιεῖτε. [32] ἀπρόσκοποι καὶ ἰουδαίοισ γί-
νεσθε καὶ ἕλλησιν καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ, [33] καθὼσ κἀγὼ
πάντα πᾶσιν ἀρέσκω, μὴ ζητῶν τὸ ἐμαυτοῦ σύμφορον ἀλλὰ
τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσιν.

XI.

[1] Μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼσ κἀγὼ χριστοῦ.
[2] Ἐπαινῶ δὲ ὑμᾶσ ὅτι πάντα μου μέμνησθε, καὶ καθὼσ
παραδέδωκα ὑμῖν τὰσ παραδόσεισ κατέχετε. [3] θέλω δὲ ὑμᾶσ
εἰδέναι ὅτι παντὸσ ἀνδρὸσ ἡ κεφαλὴ ὁ χριστόσ ἐστιν, κεφαλὴ
δὲ γυναικὸσ ὁ ἀνήρ, κεφαλὴ δὲ τοῦ χριστοῦ ὁ θεόσ. [4] πᾶσ ἀνὴρ
προσευχόμενοσ ἢ προφητεύων κατὰ κεφαλῆσ ἔχων καταισχύνει
τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. [5] πᾶσα δὲ γυνὴ προσευχομένη ἢ προφη-
τεύουσα ἀκατακαλύπτῳ τῇ κεφαλῇ καταισχύνει τὴν κεφαλὴν
αὐτῆσ· ἓν γάρ ἐστιν καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρημένῃ. [6] εἰ γὰρ οὐ
κατακαλύπτεται γυνή, καὶ κειράσθω· εἰ δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ
τὸ κείρασθαι ἢ ξυρᾶσθαι, κατακαλυπτέσθω. [7] ἀνὴρ μὲν γὰρ
οὐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλήν, εἰκὼν καὶ δόξα
θεοῦ ὑπάρχων· γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρόσ ἐστιν. [8] οὐ γάρ ἐστιν ἀνὴρ
ἐκ γυναικόσ, ἀλλὰ γυνὴ ἐξ ἀνδρόσ· [9] καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη
ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα. [10] διὰ τοῦτο
οφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆσ κεφαλῆσ διὰ τοὺσ ἀγ-
γέλουσ. [11] πλὴν οὔτε γυνὴ χωρὶσ ἀνδρὸσ οὔτε ἀνὴρ χωρὶσ γυ-
ναικὸσ ἐν κυρίῳ. [12] ὥσπερ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρόσ, οὕτωσ
καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆσ γυναικόσ, τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ. [13] ἐν
ὑμῖν αὐτοῖσ κρίνατε· πρέπον ἐστὶν γυναῖκα ἀκατακάλυπτον
τῷ θεῷ προσεύχεσθαι; [14] οὐδὲ ἡ φύσισ αὐτὴ διδάσκει ὑμᾶσ ὅτι
ἀνὴρ μὲν ἐὰν κομᾷ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστίν, [15] γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾷ,

---

32 [c] απροσκ. γεινεσθε (ita ipse *) και ιουδ. και 33 [c] συμφερον XI, 1 μιμηται etc potius cum antecedd quam cum seqq juncta sunt 7 [c] η γυνη δε 14 μεν: additum est γαρ, sed iam prima ut videtur manu notatum

2 παρεδωκα 3 *om ὁ prim 5 εαυτησ 6 κειρασθω: add η ξυρασθω 7 η γυνη δε

32 απροσκ. γιν. και ιουδ. 33 συμφερον XI, 2 υμασ: add αδελφοι | παρεδωκα 3 om του 5 εαυτησ 11 ουτ. γυν. χω. ανδρ. post γυναικοσ 14 η ουδε αυτη η φυσ.

δόξα αὐτῇ ἐστίν, ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ περιβολαίου δέδοται αὐτῇ;
16 εἰ δέ τισ δοκεῖ φιλόνεικοσ εἶναι, ἡμεῖσ τοιαύτην συνήθειαν
οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ.
17 Τοῦτο δὲ παραγγέλλων οὐκ ἐπαινῶ, ὅτι οὐκ εἰσ τὸ κρεῖσ-
σον ἀλλὰ εἰσ τὸ ἧσσον συνέρχεσθε. 18 πρῶτον μὲν γὰρ συνερχο-
μένων ὑμῶν ἐν ἐκκλησίᾳ ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν,
καὶ μέροσ τι πιστεύω. 19 δεῖ γὰρ καὶ αἱρέσεισ ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα
οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν. 20 συνερχομένων οὖν ὑμῶν
ἐπὶ τὸ αὐτὸ οὐκ ἔστιν κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν· 21 ἕκαστοσ γὰρ
τὸ ἴδιον δεῖπνον προλαμβάνει ἐν τῷ φαγεῖν, καὶ ὃσ μὲν πεινᾷ,
ὃσ δὲ μεθύει. 22 μὴ γὰρ οἰκίασ οὐκ ἔχετε εἰσ τὸ ἐσθίειν καὶ πί-
νειν; ἢ τῆσ ἐκκλησίασ τοῦ θεοῦ καταφρονεῖτε καὶ καταισχύνετε
τοὺσ μὴ ἔχοντασ; τί εἴπω ὑμῖν; ἐπαινέσω ὑμᾶσ; ἐν τούτῳ οὐκ
ἐπαινῶ. 23 ἐγὼ γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκα
ὑμῖν, ὅτι ὁ κύριοσ ἰησοῦσ ἐν τῇ νυκτὶ ᾗ παρεδίδετο ἔλαβεν
ἄρτον 24 καὶ εὐχαριστήσασ ἔκλασεν, καὶ εἶπεν· τοῦτό μου ἐστὶν
τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν· τοῦτο ποιεῖτε εἰσ τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.
25 ὡσαύτωσ καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων· τοῦτο
τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο
ποιεῖτε, ὁσάκισ ἐὰν πίνητε, εἰσ τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. 26 ὁσάκισ
γὰρ ἐὰν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον πίνητε, τὸν
θάνατον τοῦ κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρι οὗ ἔλθῃ. 27 ὥστε ὃσ
ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον ἢ πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ κυρίου ἀναξίωσ τοῦ
κυρίου, ἔνοχοσ ἔσται τοῦ σώματοσ καὶ τοῦ αἵματοσ τοῦ κυρίου.
28 δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωποσ ἑαυτόν, καὶ οὕτωσ ἐκ τοῦ ἄρτου
ἐσθιέτω καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω· 29 ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων

---

17 αλλα: α sec ipse * suppl 24 υπερ υμων: c add κλωμενον 26 ποτηριον: c add τουτο | c αχρισ ου αν 28 εαυτον: c add πρωτον 29 πινων: c add αναξιωσ

17 επαινων (praegresso -λλων) 19 ινα και οι 22 επαινεσω: επαινω 23 om ιησουσ | **παρεδιδοτο 26 **αχρισ 27 om του κυριου sec loco

17 κρειττον et ηττον | αλλ 18 εν τη εκκλ. 22 υμιν ειπω 23 παρεδιδοτο 24 ειπεν: add λαβετε φαγετε | υμων: add κλωμενον 25 οσακ. αν 26 γαρ αν | ποτηριον: add τουτο | αχρισ ου αν 27 αρτον: add τουτον | om του ante αιματοσ 29 πινων αναξιωσ

κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει, μὴ διακρίνων τὸ σῶμα. [30] διὰ
τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖσ καὶ ἄρρωστοι, καὶ κοιμῶνται
ἱκανοί. [31] εἰ δὲ ἑαυτοὺσ διεκρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα. [32] κρι-
νόμενοι δὲ ὑπὸ τοῦ κυρίου παιδευόμεθα, ἵνα μὴ σὺν τῷ κόσμῳ
κατακριθῶμεν. [33] ὥστε, ἀδελφοί μου, συνερχόμενοι εἰσ τὸ φα-
γεῖν ἀλλήλουσ ἐκδέχεσθε. [34] εἴ τισ πεινᾷ, ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω, ἵνα
μὴ εἰσ κρίμα συνέρχησθε. τὰ δὲ λοιπὰ ὡσ ἂν ἔλθω διατάξομαι.

XII.

[1] Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω ὑμᾶσ ἀγνο-
εῖν. [2] οἴδατε ὅτι ὅτε ἔθνη ἦτε, πρὸσ τὰ εἴδωλα τὰ ἄφωνα ὡσ
ἂν ἤγεσθε ἀπαγόμενοι. [3] διὸ γνωρίζω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶσ ἐν πνεύ-
ματι θεοῦ λαλῶν λέγει· ἀνάθεμα ἰησοῦσ, καὶ οὐδεὶσ δύναται
εἰπεῖν· κύριοσ ἰησοῦσ, εἰ μὴ ἐν πνεύματι ἁγίῳ. [4] διαιρέσεισ δὲ
χαρισμάτων εἰσίν, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα· [5] καὶ διαιρέσεισ διακο-
νιῶν εἰσίν, καὶ ὁ αὐτὸσ κύριοσ· [6] καὶ διαιρέσεισ ἐνεργημάτων
εἰσίν, ὁ δὲ αὐτὸσ θεὸσ ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶσιν. [7] ἑκάστῳ
δὲ δίδοται ἡ φανέρωσισ τοῦ πνεύματοσ πρὸσ τὸ συμφέρον. [8] ᾧ
μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύματοσ δίδοται λόγοσ σοφίασ, ἄλλῳ δὲ
λόγοσ γνώσεωσ κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, [9] ἑτέρῳ πίστισ ἐν τῷ
αὐτῷ πνεύματι, ἄλλῳ δὲ χαρίσματα ἰαμάτων ἐν τῷ αὐτῷ
πνεύματι, [10] ἄλλῳ δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλῳ δὲ προφη-
τεία, ἄλλῳ δὲ διάκρισισ πνευμάτων, ἑτέρῳ γένη γλωσσῶν,
ἄλλῳ δὲ ἑρμηνεία γλωσσῶν· [11] πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἓν
καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, διαιροῦν ἰδίᾳ ἑκάστῳ καθὼσ βούλεται.
[12] Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἕν ἐστιν καὶ μέλη πολλὰ ἔχει,
πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματοσ πολλὰ ὄντα ἕν ἐστιν σῶμα,
οὕτωσ καὶ ὁ χριστόσ· [13] καὶ γὰρ ἐν ἑνὶ πνεύματι ἡμεῖσ πάντεσ

---

29 σωμα: [c] add του κυριου 31 [c] ει γαρ 34 [c] ει δε τισ XII, 6 αυτοσ: [c] add εστιν 9 [c] ετερω δε 10 [c] ετέρω δε 12 σωματοσ: [c] add του ενοσ

2 **ἀνήγεσθε 4 το δ αυτο 6 και ο αυτοσ | ενεργων: add εστιν 9 αυτω sec: ενι 10 om δε sec et tert | διακρισεισ | om αλλω δε ερμη. γλωσσ.

29 το σωμα του κυριου 31 ει γαρ 32 om του 34 ει δε XII, 2 om οτε 3 ιησουν | κυριον ιησουν 6 αυτοσ: add εστι 9 ετερω δε πι. 10 διακρισεισ | ετερω δε γε. 12 εχει πολλα | τ. σωματοσ του ενοσ

εἰσ ἓν σῶμα ἐβαπτίσθημεν, εἴτε ἰουδαῖοι εἴτε ἕλληνεσ, εἴτε
δοῦλοι εἴτε ἐλεύθεροι, καὶ πάντεσ ἓν πνεῦμα ἐποτίσθημεν. 14 καὶ
γὰρ τὸ σῶμα οὐκ ἔστιν ἓν μέλοσ ἀλλὰ πολλά. 15 ἐὰν εἴπῃ ὁ
πούσ· ὅτι οὐκ εἰμὶ χείρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματοσ, οὐ παρὰ
τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματοσ; 16 καὶ ἐὰν εἴπῃ τὸ οὖσ· ὅτι
οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμόσ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματοσ, οὐ παρὰ τοῦτο
οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματοσ; 17 εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμόσ, ποῦ
ἡ ἀκοή; εἰ ὅλον ἀκοή, ποῦ ἡ ὄσφρησισ; 18 νυνὶ δὲ ὁ θεὸσ ἔθετο
τὰ μέλη, ἓν ἕκαστον αὐτῶν ἐν τῷ σώματι καθὼσ ἠθέλησεν.
19 εἰ δὲ ἦν τὰ πάντα ἓν μέλοσ, ποῦ τὸ σῶμα; 20 νῦν δὲ πολλὰ
μὲν μέλη, ἓν δὲ σῶμα. 21 οὐ δύναται δὲ ὁ ὀφθαλμὸσ εἰπεῖν τῇ
χειρί· χρείαν σου οὐκ ἔχω, ἢ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖσ ποσίν· χρείαν
ὑμῶν οὐκ ἔχω. 22 ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ
σώματοσ ἀσθενέστερα ὑπάρχειν ἀναγκαῖά ἐστιν, 23 καὶ ἃ δο-
κοῦμεν ἀτιμότερα εἶναι τοῦ σώματοσ, τούτοισ τιμὴν περισσο-
τέραν περιτίθεμεν, καὶ τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν εὐσχημοσύνην πε-
ρισσοτέραν ἔχει, 24 τὰ δὲ εὐσχήμονα ἡμῶν οὐ χρείαν ἔχει. ἀλλὰ
ὁ θεὸσ συνεκέρασεν σῶμα, τῷ ὑστερουμένῳ περισσοτέραν δοὺσ
τιμήν, 25 ἵνα μὴ ᾖ σχίσματα ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ
ἀλλήλων μεριμνῶσι τὰ μέλη. 26 καὶ εἴτε πάσχει ἓν μέλοσ, συν-
πάσχει πάντα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζεται μέλοσ, συγχαίρει πάντα
τὰ μέλη. 27 ὑμεῖσ δέ ἐστε σῶμα χριστοῦ καὶ μέλη ἐκ μέρουσ.
28 καὶ οὖσ μὲν ἔθετο ὁ θεὸσ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλουσ,
δεύτερον προφήτασ, τρίτον διδασκάλουσ, ἔπειτα δυνάμεισ,
ἔπειτα χαρίσματα ἰαμάτων, ἀντιλήμψεισ, κυβερνήσεισ, γένη
γλωσσῶν. 29 μὴ πάντεσ ἀπόστολοι; μὴ πάντεσ προφῆται; μὴ
πάντεσ διδάσκαλοι; μὴ πάντεσ δυνάμεισ; 30 μὴ πάντεσ χαρίσ-
ματα ἔχουσιν ἰαμάτων; μὴ πάντεσ γλώσσαισ λαλοῦσιν; μὴ

---

24 [c] το σωμα | [c] τω υστερουντι 26 [c] δοξαζ. εν μελοσ 28 γενη suppl [a]

18 νυν 19 om τα 20 om μεν 24 το σωμα | τι περισσοτερον δουσ 25 σχισμα 26 ειτε pr: ει τι | συνχαιρει

13 εισ εν πνευ. εποτ. 21 om ὁ 24 αλλ | το σωμα | τω υστερουντι 25 σχισμα 26 συμπασχει | δοξαζ. εν μελοσ 28 επειτα sec: ειτα | αντιληψεισ

πάντεσ διερμηνεύουσιν; 31 ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσματα τὰ μεί-
ζονα· καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι.

XIII.

1 Ἐὰν ταῖσ γλώσσαισ τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων,
ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸσ ἠχῶν ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον.
2 καὶ ἐὰν ἔχω προφητείαν καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ
πᾶσαν τὴν γνῶσιν, καὶ ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν ὥστε ὄρη
μεθιστάναι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθέν εἰμι. 3 καὶ ἐὰν ψωμίσω
πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα
καυχήσωμαι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθὲν ὠφελοῦμαι. 4 ἡ ἀγάπη
μακροθυμεῖ, χρηστεύεται· ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ· ἡ ἀγάπη οὐ
περπερεύεται, οὐ φυσιοῦται, 5 οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ
ἑαυτῆσ, οὐ παροξύνεται, οὐ λογίζεται τὸ κακόν, 6 οὐ χαίρει
ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ· 7 πάντα στέγει, πάντα
πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει. 8 ἡ ἀγάπη οὐδέποτε
πίπτει· εἴτε δὲ προφητεῖαι, καταργηθήσονται· εἴτε γλῶσσαι,
παύσονται· εἴτε γνώσεισ, καταργηθήσονται. 9 ἐκ μέρουσ γὰρ
γινώσκομεν καὶ ἐκ μέρουσ προφητεύομεν· 10 ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ
τέλειον, τὸ ἐκ μέρουσ καταργηθήσεται. 11 ὅτε ἤμην νήπιοσ,
ἐλάλουν ὡσ νήπιοσ, ἐφρόνουν ὡσ νήπιοσ, ἐλογιζόμην ὡσ νή-
πιοσ· ὅτε γέγονα ἀνήρ, κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου. 12 βλέπομεν
γὰρ ἄρτι δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσωπον πρὸσ
πρόσωπον· ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρουσ, τότε δὲ ἐπιγνώσομαι καθὼσ
καὶ ἐπεγνώσθην. 13 νυνὶ δὲ μένει πίστισ, ἐλπίσ, ἀγάπη, τὰ
τρία ταῦτα· μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.

---

1 sq γεγονα χαλκοσ usq δε μη εχω suppl [a] 8 [c] εκπιπτει | γνωσεις (cod -σισ) καταργηθησονται: nil mutatum 11 [c] οτε δε γεγονα

2 και εαν sec loco: καν | ουδεν 3 καν ψωμ. | και αν παραδ. | ουδεν 4 om η αγαπη tert 5 το μη εαυτησ 6 συνχαιρ. 8 om ἡ | προφητεια καταργηθησεται | γνωσισ καταργηθησεται 11 γεγονα: εγενομην

31 μειζονα: κρειττονα XIII, 2 μεθιστανειν | ς[e] ουδεν 3 ψωμιζω | ς καυθησωμαι, ς[e] καυθησομαι | ουδεν 8 εκπιπτει | γνωσισ καταργηθησεται 9 εκ μερ. δε 10 τοτε το εκ 11 ωσ νηπ. ελαλ. ωσ νηπ. εφρο. ωσ νηπ. ελογ. οτε δε

XIV.

1 Διώκετε τὴν ἀγάπην. ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικά, μᾶλλον
δὲ ἵνα προφητεύητε. 2 ὁ γὰρ λαλῶν γλώσσῃ οὐχ ἀνθρώποισ λα-
λεῖ ἀλλὰ θεῷ· οὐθεὶσ γὰρ ἀκούει, πνεύματι δὲ λαλεῖ μυστήρια·
3 ὁ δὲ προφητεύων ἀνθρώποισ λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ παράκλησιν
καὶ παραμυθίαν. 4 ὁ λαλῶν γλώσσῃ ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ, ὁ δὲ προ-
φητεύων ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ. 5 θέλω δὲ πάντασ ὑμᾶσ λαλεῖν
γλώσσαισ, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε· μείζων δὲ ὁ προφητεύων
ἢ ὁ λαλῶν γλώσσαισ, ἐκτὸσ εἰ μὴ διερμηνεύῃ, ἵνα ἡ ἐκκλησία
οἰκοδομὴν λάβῃ. 6 νῦν δέ, ἀδελφοί, ἐὰν ἔλθω πρὸσ ὑμᾶσ γλώσ-
σαισ λαλῶν, τί ὑμᾶσ ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἐν ἀπο-
καλύψει ἢ ἐν γνώσει ἢ ἐν προφητείᾳ ἢ διδαχῇ; 7 ὅμωσ τὰ ἄ-
ψυχα φωνὴν διδόντα, εἴτε αὐλὸσ εἴτε κιθάρα, ἐὰν διαστολὴν
τοῖσ φθόγγοισ μὴ δῷ, πῶσ γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον ἢ τὸ
κιθαριζόμενον; 8 καὶ γὰρ ἐὰν ἄδηλον σάλπιγξ φωνὴν δῷ, τίσ
παρασκευάσεται εἰσ πόλεμον; 9 οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ διὰ τῆσ γλώσ-
σησ ἐὰν μὴ εὔσημον λόγον δῶτε, πῶσ γνωσθήσεται τὸ λαλού-
μενον; ἔσεσθε γὰρ εἰσ ἀέρα λαλοῦντεσ. 10 τοσαῦτα εἰ τύχοι γένη
φωνῶν εἰσὶν ἐν κόσμῳ, καὶ οὐδὲν ἄφωνον. 11 ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ
τὴν δύναμιν τῆσ φωνῆσ, ἔσομαι τῷ λαλοῦντι βάρβαροσ, καὶ ὁ
λαλῶν ἐν ἐμοὶ βάρβαροσ. 12 οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ, ἐπεὶ ζηλωταί
ἐστε πνευμάτων, πρὸσ τὴν οἰκοδομὴν τῆσ ἐκκλησίασ ζητεῖτε
ἵνα περισσεύητε. 13 διὸ ὁ λαλῶν γλώσσῃ προσευχέσθω ἵνα διερ-
μηνεύῃ. 14 ἐὰν γὰρ προσεύχωμαι γλώσσῃ, τὸ πνεῦμά μου προσ-
εύχεται, ὁ δὲ νοῦσ μου ἄκαρπόσ ἐστιν. 15 τί οὖν ἐστίν; προσ-
εύξωμαι τῷ πνεύματι, προσεύξομαι δὲ καὶ τῷ νοΐ· ψαλῶ τῷ
πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοΐ. 16 ἐπεὶ ἐὰν εὐλογῇσ πνεύματι,
ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου πῶσ ἐρεῖ τὸ ἀμὴν ἐπὶ τῇ

---

1 διω. τ. αγαπ. cum praegressis nexa sunt 2 c τω θεω 5 c μειζων γαρ 6 c εν διδαχη 10 c ουδεν αυτων 13 c διοπερ 16 c εν πνευματι

2 ουχ | ουδεισ 6 η εν αποκαλ. | εν διδαχη 7 τοισ φθογγ.: φθογγου 8 φων. σαλπ. 14 om γαρ 15 προσευξομαι τ. πν. | om δε post ψαλω 16 εν πνευματι

2 ουχ | τω θεω | ουδεισ 5 μειζ. γαρ 6 νυνι | η εν αποκαλ. | εν διδαχη 8 φων. σαλπ. 10 εστιν | ουδεν αυτων 13 διοπερ 15 προσευξομαι τ. πν. 16 ευλογησησ τω πνευματι

σῇ εὐχαριστίᾳ; ἐπειδὴ τί λέγεισ οὐκ οἶδεν. 17 σὺ μὲν γὰρ κα-
λῶσ εὐχαριστεῖσ, ἀλλ᾽ ὁ ἕτεροσ οὐκ οἰκοδομεῖται. 18 εὐχαριστῶ
τῷ θεῷ, πάντων ὑμῶν μᾶλλον γλώσσῃ λαλῶ. 19 ἐν ἐκκλησίᾳ
θέλω πέντε λόγουσ τῷ νοΐ μου λαλῆσαι, ἵνα καὶ ἄλλουσ κατη-
χήσω, ἢ μυρίουσ λόγουσ ἐν γλώσσῃ.

20 Ἀδελφοί, μὴ παιδία γίνεσθε ταῖσ φρεσίν, ἀλλὰ τῇ κακίᾳ
νηπιάζετε, ταῖσ δὲ φρεσὶν τέλειοι γίνεσθε. 21 ἐν τῷ νόμῳ τί γέ-
γραπται; ὅτι ἐν ἑτερογλώσσοισ καὶ ἐν χείλεσιν ἑτέρων λαλήσω
τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ οὐδ᾽ οὕτωσ εἰσακούσονταί μου, λέγει κύ-
ριοσ. 22 ὥστε αἱ γλῶσσαι εἰσ σημεῖόν εἰσιν οὐ τοῖσ πιστεύουσιν
ἀλλὰ τοῖσ ἀπίστοισ, ἡ δὲ προφητεία οὐ τοῖσ ἀπίστοισ ἀλλὰ
τοῖσ πιστεύουσιν. 23 ἐὰν οὖν συνέλθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ
αὐτὸ καὶ πάντεσ λαλῶσιν γλώσσαισ, εἰσέλθωσιν δὲ ἰδιῶται ἢ
ἄπιστοι, οὐκ ἐροῦσιν ὅτι μαίνεσθε; 24 ἐὰν δὲ πάντεσ προφητεύ-
ωσιν, εἰσέλθῃ δέ τισ ἄπιστοσ ἢ ἰδιώτησ, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων,
ἀνακρίνεται ὑπὸ πάντων, 25 τὰ κρυπτὰ τῆσ καρδίασ αὐτοῦ
φανερὰ γίνεται, καὶ οὕτωσ πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον προσκυνήσει
τῷ θεῷ, ἀπαγγέλλων ὅτι ὄντωσ θεὸσ ἐν ὑμῖν ἐστίν. 26 τί οὖν
ἐστίν, ἀδελφοί; ὅταν συνέρχησθε, ἕκαστοσ ψαλμὸν ἔχει, διδα-
χὴν ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει, γλῶσσαν ἔχει, ἑρμηνείαν ἔχει· πάντα
πρὸσ οἰκοδομὴν γινέσθω. 27 εἴτε γλώσσῃ τισ λαλεῖ, κατὰ δύο
ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖσ καὶ ἀνὰ μέροσ, καὶ εἷσ διερμηνευέτω. 28 ἐὰν
δὲ μὴ ᾖ διερμηνευτήσ, σιγάτω ἐν ἐκκλησίᾳ, ἑαυτῷ δὲ λαλείτω
καὶ τῷ θεῷ. 29 προφῆται δὲ δύο ἢ τρεῖσ λαλείτωσαν, καὶ οἱ
ἄλλοι διακρινέτωσαν. 30 ἐὰν δὲ ἄλλῳ ἀποκαλυφθῇ καθημένῳ,
ὁ πρῶτοσ σιγάτω. 31 δύνασθε γὰρ καθ᾽ ἕνα πάντεσ προφητεύειν,
ἵνα πάντεσ μανθάνωσιν καὶ πάντεσ παρακαλῶνται. 32 καὶ πνεύ-
ματα προφητῶν προφήταισ ὑποτάσσεται· 33 οὐ γάρ ἐστιν ἀ-

---

19 [a] αλλ εν 21 τι: [c] om 25 [c] ο θεοσ 26 [c] εκαστοσ υμων

16 επειδη: επει 17 αλλα 18 γλωσσαισ 19 αλλα εν εκκλ. 21 om τι 23 ελθη | om η απιστοι 25 ο θεοσ 28 ερμηνευτησ

18 τ. θεω μου | γλωσσαισ λαλων 19 αλλ εν εκκλ. | δια του νοοσ 21 om τι | χειλ. ετεροισ 23 παντ. γλωσσ. λαλωσ. 25 και ουτω τα κρυ. | οτι ο θεοσ οντωσ 26 εκαστοσ υμων | γλωσσ. εχ. αποκαλ. εχ. | γενεσθω

καταστασίασ ὁ θεὸσ ἀλλὰ εἰρήνησ, ὡσ ἐν πάσαισ ταῖσ ἐκκλη-
σίαισ τῶν ἁγίων.
34 Αἱ γυναῖκεσ ἐν ταῖσ ἐκκλησίαισ σιγάτωσαν· οὐ γὰρ ἐπι-
τρέπεται αὐταῖσ λαλεῖν, ἀλλὰ ὑποτασσέσθωσαν, καθὼσ καὶ ὁ
νόμοσ λέγει. 35 εἰ δέ τι μανθάνειν θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοὺσ ἰδίουσ
ἄνδρασ ἐπερωτάτωσαν· αἰσχρὸν γάρ ἐστι γυναικὶ λαλεῖν ἐν ἐκ-
κλησίᾳ. 36 ἢ ἀφ' ὑμῶν ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθεν, ἢ εἰσ ὑμᾶσ
μόνουσ κατήντησεν;
37 Εἴ τισ δοκεῖ προφήτησ εἶναι ἢ πνευματικόσ, ἐπιγινωσκέ-
τω ἃ γράφω ὑμῖν, ὅτι κυρίου ἐντολή ἐστιν. 38 εἰ δέ τισ ἀγνοεῖ,
ἀγνοεῖται. 39 ὥστε, ἀδελφοί μου, ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν, καὶ
τὸ λαλεῖν μὴ κωλύετε γλώσσαισ· 40 πάντα δὲ εὐσχημόνωσ καὶ
κατὰ τάξιν γινέσθω.

XV.

1 Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐηγγελισά-
μην ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἑστήκατε, 2 δι' οὗ καὶ
σώζεσθε, τίνι λόγῳ εὐηγγελισάμην ὑμῖν εἰ κατέχετε, ἐκτὸσ εἰ
μὴ εἰκῇ ἐπιστεύσατε. 3 παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοισ, ὃ καὶ
παρέλαβον, ὅτι χριστὸσ ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν
κατὰ τὰσ γραφάσ, 4 καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ ἡ-
μέρᾳ τῇ τρίτῃ κατὰ τὰσ γραφάσ, 5 καὶ ὅτι ὤφθη κηφᾷ, ἔπει-
τα τοῖσ ιβ'. 6 ἔπειτα ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοισ ἀδελφοῖσ ἐφ-
άπαξ, ἐξ ὧν οἱ πλείονεσ μένουσιν ἕωσ ἄρτι, τινὲσ δὲ ἐκοιμή-
θησαν. 7 ἔπειτα ὤφθη ἰακώβῳ, ἔπειτα τοῖσ ἀποστόλοισ πᾶσιν.
8 ἔσχατον δὲ πάντων ὡσπερεὶ τῷ ἐκτρώματι ὤφθη κἀμοί. 9 ἐγὼ
γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστοσ τῶν ἀποστόλων, ὃσ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸσ κα-
λεῖσθαι ἀπόστολοσ, διότι ἐδίωξα τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ·

---

33 ωσ εν πασαισ usq αγιων cum prioribus juncta, non cum sqq 35 [c] μαθειν | [c] εστιν γυναιξι 37 [c] εστιν εντολη 38 [c] αγνοειτω XV, 6 [c] τινεσ δε και 7 επειτα sec: [c] ειτα

35 μαθειν | om εστι 37 γεινωσχετω | εστιν εντολη 38 αγνοειτω 39 και λαλειν μη κω. εν γλ. XV, 5 ειτα τοισ δωδεκα 7 επειτα sec: ειτα

33 αλλ 34 αι γυναικ. υμων | επιτετραπται | αλλ υποτασσεσθαι 35 μαθειν | γυναιξιν εν εκκλ. λαλ. 37 του κυριου εισιν εντολαι 38 αγνοειτω 39 om μου | γλωσσ. μη κωλ. 40 om δε XV, 4 τη τριτη ημερα 5 ειτα τοισ δωδεκα 6 οι πλειουσ | τινεσ δε και 7 επειτα sec: ειτα

[10] χάριτι δὲ θεοῦ εἰμὶ ὅ εἰμι, καὶ ἡ χάρισ αὐτοῦ ἡ εἰσ ἐμὲ οὐ
κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ περισσότερον αὐτῶν ἁπάντων ἐκοπίασα,
οὐκ ἐγὼ δὲ ἀλλὰ ἡ χάρισ τοῦ θεοῦ σὺν ἐμοί. [11] εἴτε οὖν ἐγὼ
εἴτε ἐκεῖνοι, οὕτωσ κηρύσσομεν καὶ οὕτωσ ἐπιστεύσατε.
[12] Εἰ δὲ χριστὸσ κηρύσσεται ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, πῶσ
λέγουσιν ἐν ὑμῖν τινὲσ ὅτι ἀνάστασισ νεκρῶν οὐκ ἔστιν; [13] εἰ
δὲ ἀνάστασισ νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ χριστὸσ ἐγήγερται. [14] εἰ
δὲ χριστὸσ οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα καὶ τὸ κήρυγμα ἡμῶν,
κενὴ καὶ ἡ πίστισ ὑμῶν· [15] εὑρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρεσ
τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ θεοῦ ὅτι ἤγειρεν τὸν
χριστὸν αὐτοῦ, ὃν οὐκ ἤγειρεν, εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται.
[16] εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ χριστὸσ ἐγήγερται· [17] εἰ
δὲ χριστὸσ οὐκ ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστισ ὑμῶν, καὶ ἔτι ἐστὲ
ἐν ταῖσ ἁμαρτίαισ ὑμῶν· [18] ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντεσ ἐν χριστῷ
ἀπώλοντο. [19] εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἐν χριστῷ ἠλπικότεσ ἐσμὲν
μόνον, ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν. [20] νυνὶ δὲ χριστὸσ
ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων. [21] ἐπειδὴ γὰρ
δι᾽ ἀνθρώπου θάνατοσ, καὶ δι᾽ ἀνθρώπου ἀνάστασισ νεκρῶν.
[22] ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ ἀδὰμ πάντεσ ἀποθνήσκουσιν, οὕτωσ καὶ ἐν
τῷ χριστῷ πάντεσ ζωοποιηθήσονται. [23] ἕκαστοσ δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ
τάγματι· ἀπαρχὴ χριστόσ, ἔπειτα οἱ τοῦ χριστοῦ ἐν τῇ παρ-
ουσίᾳ αὐτοῦ, [24] εἶτα τὸ τέλοσ, ὅταν παραδιδῷ τὴν βασιλείαν
τῷ θεῷ καὶ πατρί, ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν
ἐξουσίαν καὶ δύναμιν. [25] δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν ἄχρι οὗ θῇ
πάντασ τοὺσ ἐχθροὺσ ὑπὸ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ· πάντα γὰρ ὑπ-
έταξεν ὑπὸ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ. [26] ἔσχατοσ ἐχθρὸσ καταργεῖται

---

10 [c vid] παντων | [c] η συν εμοι 11 επιστευσατε [c]: *πιστευσατε 13 ει δε usque εστιν suppl [a] 14 [c] om και pr 15 αυτου: [c] om 17 και: [c] om 23 δε: suppl ipse * 25 [c] αχρισ ου αν | παντα γαρ usq ποδ. αυτου suppl [a] (*a verbis υπο τ. π. αυτ. ad sqq υπο τ. π. αυτ. transiluerat), [c] post καταργειτ. ο θα. transp

10 παντων 14 om και pr | η πιστ. ημων 15 om αυτου 17 η πιστ. υμ. εστιν| om και 24 παραδιδοι 25 **αχρισ-| παντ. γ. υπε. υπ. τ. πο. αυτ. post καταργ. ο θαν.

10 παντων | αλλ η χα. τ. θ. η 12 τινεσ εν υμιν 14 om και pr | κενη δε και 15 om αυτου 17 om και 19 εν χριστω post εσμεν 20 τ. κεκοιμημ. εγενετο 21 ο θανατοσ 23 om (ex errore) του 24 παραδω 25 αχρισ ου αν 25 et 26 παντα

ὁ θάνατοσ. 27 ὅταν δὲ εἴπῃ ὅτι τὰ πάντα ὑποτέτακται, δῆλον
ὅτι ἐκτὸσ τοῦ ὑποτάξαντοσ αὐτῷ τὰ πάντα. 28 ὅταν δὲ ὑπο-
ταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε καὶ αὐτὸσ ὁ υἱὸσ ὑποταγήσεται τῷ
ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ᾖ ὁ θεὸσ τὰ πάντα ἐν πᾶσιν.

29 Ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν;
εἰ ὅλωσ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ αὐτῶν;
30 τί καὶ ἡμεῖσ κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν; 31 καθ' ἡμέραν ἀπο-
θνήσκω, νὴ τὴν ὑμετέραν καύχησιν, ἀδελφοί, ἣν ἔχω ἐν χριστῷ
ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. 32 εἰ κατὰ ἄνθρωπον ἐθηριομάχησα ἐν
ἐφέσῳ, τί μοι τὸ ὄφελοσ; εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, φάγωμεν
καὶ πίωμεν, αὔριον γὰρ ἀποθνήσκομεν. 33 μὴ πλανᾶσθε· φθεί-
ρουσιν ἤθη χρηστὰ ὁμιλίαι κακαί. 34 ἐκνήψατε δικαίωσ καὶ μὴ
ἁμαρτάνετε· ἀγνωσίαν γὰρ θεοῦ τινὲσ ἔχουσιν. πρὸσ ἐντροπὴν
ὑμῖν λαλῶ.

35 Ἀλλ' ἐρεῖ τισ· πῶσ ἐγείρονται οἱ νεκροί; ποίῳ δὲ σώματι
ἔρχονται; 36 ἄφρων, σὺ ὃ σπείρεισ, οὐ ζωοποιεῖται ἐὰν μὴ ἀπο-
θάνῃ· 37 καὶ ὃ σπείρεισ, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον, ἀλλὰ
γυμνὸν κόκκον εἰ τύχοι σίτου ἤ τινοσ τῶν λοιπῶν· 38 ὁ δὲ θεὸσ
δίδωσιν αὐτῷ σῶμα καθὼσ ἠθέλησεν, καὶ ἑκάστῳ τῶν σπερ-
μάτων ἴδιον σῶμα. 39 οὐ πᾶσα σὰρξ ἡ αὐτὴ σάρξ, ἀλλὰ ἄλλη
μὲν ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ σὰρξ πτηνῶν,
ἄλλη δὲ ἰχθύων. 40 καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπίγεια·
ἀλλ' ἑτέρα μὲν ἡ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἑτέρα δὲ ἡ τῶν ἐπιγείων.
41 ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνησ, καὶ ἄλλη δόξα
ἀστέρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέροσ διαφέρει ἐν δόξῃ. 42 οὕτωσ καὶ ἡ
ἀνάστασισ τῶν νεκρῶν. σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀ-
φθαρσίᾳ· 43 σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται

---

28 οταν δ. υ. α. τ. πα. rursus suppl [a] 37 γενησομενον: [a] add σπειρεισ 38 [c] το ιδιον

27 om οτι τα 28 om και | om τα tert 35 αλλα 37 γενησομενον: add σπειρεισ 40 αλλα 41 om και sec [bent?]

26 γαρ υπεταξεν υπ. τ. ποδασ αυτ. post ο θανατ. 27 om τα pr 29 αυτων: των νεκρων 31 ς ημετεραν | om αδελφοι 33 χρησθ' 34 λεγω 36 αφρον 37 γενησομενον: add σπειρεισ 38 αυτω διδωσι | το ιδιον 39 σαρξ ανθρωπων | αλλη δε ιχθυων, αλλη δε πτηνων

ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει· 44 σπείρεται σῶμα ψυχικόν,
ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν. εἰ ἔστιν σῶμα ψυχικόν, ἔστιν
καὶ πνευματικόν. 45 οὕτωσ καὶ γέγραπται· ἐγένετο ὁ πρῶτοσ
ἄνθρωποσ ἀδὰμ εἰσ ψυχὴν ζῶσαν, ὁ ἔσχατοσ ἀδὰμ εἰσ πνεῦμα
ζωοποιοῦν. 46 ἀλλ᾽ οὐ πρῶτον τὸ πνευματικὸν ἀλλὰ τὸ ψυχικόν,
ἔπειτα τὸ πνευματικόν. 47 ὁ πρῶτοσ ἄνθρωποσ ἐκ γῆσ χοϊκόσ,
ὁ δεύτεροσ ἄνθρωποσ ἐξ οὐρανοῦ. 48 Οἷοσ ὁ χοϊκόσ, τοιοῦτοι καὶ
οἱ χοϊκοί, καὶ οἷοσ ὁ ἐπουράνιοσ, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι·
49 καὶ καθὼσ ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσωμεν καὶ
τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου.

50 Τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν
θεοῦ κληρονομῆσαι οὐ δύναται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν
κληρονομεῖ. 51 ἰδοὺ μυστήριον ὑμῖν λέγω· πάντεσ μὲν κοιμηθη-
σόμεθα, οὐ πάντεσ δὲ ἀλλαγησόμεθα, 52 ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ
ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπίσει γάρ, καὶ οἱ νεκροὶ
ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι, καὶ ἡμεῖσ ἀλλαγησόμεθα. 53 δεῖ γὰρ τὸ
φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐν-
δύσασθαι ἀθανασίαν. 54 ὅταν δὲ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσηται τὴν
ἀθανασίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγοσ ὁ γεγραμμένοσ· κατεπόθη
ὁ θάνατοσ εἰσ νῖκοσ. 55 ποῦ σου θάνατε τὸ νῖκοσ; ποῦ σου θά-
νατε τὸ κέντρον; 56 τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου ἡ ἁμαρτία, ἡ
δὲ δύναμισ τῆσ ἁμαρτίασ ὁ νόμοσ. 57 τῷ δὲ θεῷ χάρισ τῷ δι-
δόντι ἡμῖν τὸ νῖκοσ διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ. 58 ὥστε,
ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἑδραῖοι γίνεσθε, ἀμετακίνητοι, περισ-
σεύοντεσ ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ κυρίου πάντοτε, εἰδότεσ ὅτι ὁ κόποσ
ὑμῶν οὐκ ἔστιν κενὸσ ἐν κυρίῳ.

---

44 ει: ι suppl ipse * vid 47 ο δευτ. ανθρ.: c add ο κυριοσ 54 c το φθαρτον τουτο ενδυσηται αφθαρσιαν και το θνητον etc 55 c omissis που σου θα. το νικ. post κεντρον add που σου αδη το νικοσ

45 om ανθρωποσ 49 φορεσομεν 51 παντεσ ου κοιμηθ. παντεσ δε 54 το φθαρτον τουτο ενδυσηται αφθαρσιαν και το θνητ. τουτ. ενδ. αθανασ.

44 om ει | εστιν και: και εστι σωμα 47 εξ: ο κυριοσ εξ 49 φορεσομεν 50 δυνανται 51 παντ. μεν ου κοιμηθ. παντ. δ. αλλ. 54 οτ. δε το φθαρτον τουτο ενδυσηται αφθαρσιαν και το θνητ. του. ενδ. αθανασιαν 55 π. σ. θαν. τ. κεντρον π. σ. αδη το νικοσ

XVI.

1 Περὶ δὲ τῆσ λογίασ τῆσ εἰσ τοὺσ ἁγίουσ, ὥσπερ διέταξα
ταῖσ ἐκκλησίαισ τῆσ γαλατείασ, οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ ποιήσατε.
2 κατὰ μίαν σαββάτου ἕκαστοσ ὑμῶν παρ' ἑαυτῷ τιθέτω θη-
σαυρίζων ὅ τι ἂν εὐοδῶται, ἵνα μὴ ὅταν ἔλθω τότε λογίαι
γίνωνται. 3 ὅταν δὲ παραγένωμαι, οὓσ ἐὰν δοκιμάσητε δι'
ἐπιστολῶν, τούτουσ πέμψω ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰσ ἰε-
ρουσαλήμ. 4 ἐὰν δὲ ᾖ ἄξιον τοῦ κἀμὲ πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ
πορεύσονται. 5 ἐλεύσομαι δὲ πρὸσ ὑμᾶσ ὅταν μακαιδονίαν δι-
έλθω· μακαιδονίαν γὰρ διέρχομαι· 6 πρὸσ ὑμᾶσ δὲ τυχὸν παρα-
μενῶ ἢ καὶ παραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖσ με προπέμψητε οὗ ἐὰν
πορεύωμαι. 7 οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶσ ἄρτι ἐν παρόδῳ ἰδεῖν· ἐλπίζω
γὰρ χρόνον τινὰ ἐπιμεῖναι πρὸσ ὑμᾶσ, ἐὰν ὁ κύριοσ ἐπιτρέψῃ.
8 ἐπιμενῶ δὲ ἐν ἐφέσῳ ἕωσ τῆσ πεντηκοστῆσ· 9 θύρα γάρ μοι
ἀνέῳγεν μεγάλη καὶ ἐνεργήσ, καὶ ἀντικείμενοι πολλοί.
10 Ἐὰν δὲ ἔλθῃ τιμόθεοσ, βλέπετε ἵνα ἀφόβωσ γένηται πρὸσ
ὑμᾶσ· τὸ γὰρ ἔργον κυρίου ἐργάζεται ὡσ κἀγώ· 11 μή τισ οὖν
αὐτὸν ἐξουθενήσῃ. προπέμψατε αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ πρόσ
με· ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν. 12 περὶ δὲ ἀπολλὼ
τοῦ ἀδελφοῦ δηλῶ ὑμῖν ὅτι πολλὰ παρεκάλεσα αὐτὸν ἵνα ἔλθῃ
πρὸσ ὑμᾶσ μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάντωσ οὐκ ἦν θέλημα ἵνα
νῦν ἔλθῃ, ἐλεύσεται δὲ ὅταν εὐκαιρήσῃ. 13 γρηγορεῖτε, στήκετε
ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε. 14 πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ
γινέσθω.
15 Παρακαλῶ ὑμᾶσ, ἀδελφοί· οἴδατε τὴν οἰκίαν στεφανᾶ,
ὅτι ἔστιν ἀπαρχὴ τῆσ ἀχαΐασ, καὶ εἰσ διακονίαν τοῖσ ἁγίοισ
ἔταξαν ἑαυτούσ· 16 ἵνα καὶ ὑμεῖσ ὑποτάσσησθε τοῖσ τοιούτοισ

---

2 σαββατου [a] ex -τω fecit; [c] -των | [c] ευοδοθη 3 δι επιστολων: nec ante nec post distinctum 4 [c] αξιον η 11 [c] προπεμψ. δε 12 απολλω: suppl [a] | δηλ. υμ. οτι: [c] om 15 [c] παρακαλω δε υμασ | στεφανα: [c] add και φορτουνατου

1 γαλατιασ 2 αν: εαν 3 ουσ αν 4 αξιον η 5 μακεδονιαν bis 6 καταμενω η παραχειμ. 8 **επιμένω 10 τειμοθεοσ | ωσ εγω 11 προπεμψ. δε | πρ. εμε | om μετα τ. αδελφ. 12 om δηλω υμ. οτι 15 παρακα. δε

1 γαλατιασ 2 σαββατων 5 μακεδονιαν bis 7 ελπιζ. δε | επιτρεπη 10 ωσ και εγω 11 προπεμψ. δε 12 om δηλω υμ. οτι 15 παρακαλ. δε

καὶ παντὶ τῷ συνεργοῦντι καὶ κοπιῶντι. 17 χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ
παρουσίᾳ στεφανᾶ καὶ φορτουνάτου καὶ ἀχαϊκοῦ, ὅτι τὸ ὑμῶν
ὑστέρημα οὗτοι ἀνεπλήρωσαν· 18 ἀνέπαυσαν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦ-
μα καὶ τὸ ὑμῶν· ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺσ τοιούτουσ. 19 ἀσπά-
ζονται ὑμᾶσ αἱ ἐκκλησίαι τῆσ ἀσίασ. ἀσπάζεται ὑμᾶσ ἐν κυ-
ρίῳ πολλὰ ἀκύλασ καὶ πρίσκα σὺν τῇ κατ᾽ οἶκον αὐτῶν ἐκ-
κλησίᾳ. 20 ἀσπάζονται ὑμᾶσ οἱ ἀδελφοὶ πάντεσ. ἀσπάσασθε
ἀλλήλουσ ἐν φιλήματι ἁγίῳ.

21 Ὁ ἀσπασμὸσ τῇ ἐμῇ χειρὶ παύλου. 22 εἴ τισ οὐ φιλεῖ τὸν
κύριον, ἤτω ἀνάθεμα. μαραναθά. 23 ἡ χάρισ τοῦ κυρίου ἰησοῦ
μεθ᾽ ὑμῶν. 24 ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν χριστῷ ἰησοῦ,
ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

Α

---

22 κυριον: c add ιησουν χριστον 23 ιησου: c add χριστου

17 υμων: υμετερον 19 ασπαζονται sec loco 24 om αμην. In subscriptione **add εγραφη απο εφεσου

17 φουρτουνατου 19 ασπαζεται: -ζονται | πρισκιλλα 22 τ. κυρ. ιησουν χριστον 23 ιησου χριστου. Subscriptum est: προσ κορινθιουσ πρωτη εγραφη απο φιλιππων δια στεφανα και φουρτουνατου και αχαϊκου και τιμοθεου

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

Β.

Ι.

1 Παῦλοσ ἀπόστολοσ χριστοῦ ἰησοῦ διὰ θελήματοσ θεοῦ
καὶ τιμόθεοσ ὁ ἀδελφὸσ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν κο-
ρίνθῳ σὺν τοῖσ ἁγίοισ πᾶσιν τοῖσ οὖσιν ἐν ὅλῃ τῇ ἀχαΐα. 2 χα-
ρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν καὶ κυρίου ἰησοῦ
χριστοῦ.

3 Εὐλογητὸσ ὁ θεὸσ καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ
χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ θεὸσ πάσησ παρακλήσεωσ,
4 ὁ παρακαλῶν ἡμᾶσ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰσ τὸ δύνα-
σθαι ἡμᾶσ παρακαλεῖν τοὺσ ἐν πάσῃ θλίψει διὰ τῆσ παρακλή-
σεωσ ἧσ παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ θεοῦ, 5 ὅτι καθὼσ πε-
ρισσεύει τὰ παθήματα τοῦ χριστοῦ εἰσ ἡμᾶσ, οὕτωσ διὰ τοῦ
χριστοῦ περισσεύει καὶ ἡ παράκλησισ ἡμῶν. 6 εἴτε δὲ θλιβόμεθα,
ὑπὲρ τῆσ ὑμῶν παρακλήσεωσ καὶ σωτηρίασ· εἴτε παρακαλού-
μεθα, ὑπὲρ τῆσ ὑμῶν παρακλήσεωσ τῆσ ἐνεργουμένησ ἐν ὑπο-
μονῇ τῶν αὐτῶν παθημάτων ὧν καὶ ἡμεῖσ πάσχομεν. καὶ ἡ
ἐλπὶσ ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν, 7 εἰδότεσ ὅτι ὡσ κοινωνοί ἐστε
τῶν παθημάτων, οὕτωσ καὶ τῆσ παρακλήσεωσ.

8 Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶσ ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῆσ θλίψεωσ

---

1 τειμοθεοσ 6 a verbis υπερ τ. υμ. παρακλησ. prioribus pergit ad τησ ενεργουμενησ usque και η ελπ. υμων (sic) βε. υπ. υμων, tum addit (omissis h. l. και σωτηριασ) ειτε παρακαλ. υπ. τ. υμ. παρακλησ. και σωτηριασ 8 περι: υπερ

Inscriptio: η (ς^e praem παυλου του αποστολου) προσ τουσ (ς^e om) κορινθιουσ (ς^e add επιστολη) δευτερα 1 ιησου χριστου 5 om του 6 verba ειτε παρακαλ. υπ. τ. υμ. παρακλ. additis insuper και σωτηριασ (servatis etiam και σωτηριασ ante τησ ενεργ.) ante και η ελπισ transpon (ex conjectura Erasmi?) 7 ωσπερ 8 περι: υπερ

ἡμῶν τῆσ γενομένησ ἐν τῇ ἀσίᾳ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ὑπὲρ δύ-
ναμιν ἐβαρήθημεν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶσ καὶ τοῦ ζῆν.
[9] ἀλλ' αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖσ τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχήκαμεν,
ἵνα μὴ πεποιθότεσ ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖσ, ἀλλ' ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ ἐγεί
ροντι τοὺσ νεκρούσ, [10] ὃσ ἐκ τηλικούτου θανάτου ἐρρύσατο ἡ-
μᾶσ καὶ ῥύσεται, εἰσ ὃν ἠλπίκαμεν ὅτι καὶ ἔτι ῥύσεται, [11] συν-
υπουργούντων καὶ ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν
προσώπων τὸ εἰσ ἡμᾶσ χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ
ἡμῶν.

[12] Ἡ γὰρ καύχησισ ἡμῶν αὕτη ἐστίν, τὸ μαρτύριον τῆσ
συνειδήσεωσ ἡμῶν, ὅτι ἐν ἁγιότητι καὶ εἰλικρινίᾳ τοῦ θεοῦ, οὐκ
ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ ἀλλ' ἐν χάριτι θεοῦ ἀνεστράφημεν ἐν τῷ
κόσμῳ, περισσοτέρωσ δὲ πρὸσ ὑμᾶσ. [13] οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν
ὑμῖν ἀλλ' ἢ ἃ ἀναγινώσκετε ἢ καὶ ἐπιγινώσκετε· ἐλπίζω δὲ ὅτι
ἕωσ τέλουσ ἐπιγνώσεσθε, [14] καθὼσ καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶσ ἀπὸ μέ-
ρουσ, ὅτι καύχημα ὑμῶν ἐσμὲν καθάπερ καὶ ὑμεῖσ ἡμῶν ἐν τῇ
ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ.

[15] Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην πρὸσ ὑμᾶσ ἐλθεῖν,
ἵνα δευτέραν χάριν σχῆτε, [16] καὶ δι' ὑμῶν διελθεῖν εἰσ μακαι-
δονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ μακαιδονίασ ἐλθεῖν πρὸσ ὑμᾶσ καὶ ὑφ'
ὑμῶν προπεμφθῆναι εἰσ τὴν ἰουδαίαν. [17] τοῦτο οὖν βουλόμενοσ
μήτι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην; ἢ ἃ βουλεύομαι κατὰ σάρκα
βουλεύομαι, ἵνα ᾖ παρ' ἐμοὶ τὸ ναὶ ναὶ καὶ τὸ οὒ οὔ; [18] πιστὸσ
δὲ ὁ θεὸσ ὅτι ὁ λόγοσ ἡμῶν ὁ πρὸσ ὑμᾶσ οὐκ ἔστιν ναὶ καὶ οὔ.
[19] ὁ τοῦ θεοῦ γὰρ υἱὸσ χριστὸσ ἰησοῦσ ὁ ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν κη-
ρυχθείσ, δι' ἐμοῦ καὶ σιλουανοῦ καὶ τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο ναὶ

---

8 [c] γενομενησ ημιν 12 αγιοτητι: [c] απλοτητι | του: puncta addita sed rursus rasa 14 ιησου: [c] add χυ, sed antequam lineolam imposuit rursus abstersit 15 εβουλομην: [a] add προτερον | χαριν: [c] χαραν 18 εστιν: [c] εγενετο 19 [c] ιησουσ χριστοσ

9 αλλα αυτοι 10 *ερυσατο | om οτι 11 ευχαρ. υπ. υμων 12 ειλικρινεια | και ουκ εν 13 om η και επιγινωσκ. 15 εβουλομ. προτερον | χαραν 16 μακεδον. bis 19 ιησουσ χριστοσ | τειμοθεου

8 γενομενησ ημιν | εβαρηθ. υπερ δυναμ. 9 αλλα 10 ρυσεται pr: ρυεται 11 ευχαρ. υπ. υμων 12 αγιοτητι: απλοτητι | ειλικρινεια | om του 13 οτι και εωσ 14 om ημων sec 15 ελθειν προτερον | εχητε 16 μακεδον. bis 17 βουλευομενοσ 18 εστιν: εγενετο 19 ο γαρ του θεου | ιησ. χριστ.

καὶ οὔ, ἀλλὰ ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν. [20] ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι θεοῦ,
ἐν αὐτῷ τὸ ναί· διὸ καὶ δι' αὐτοῦ ἀμὴν τῷ θεῷ πρὸσ δόξαν δι'
ἡμῶν. [21] ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶσ σὺν ὑμῖν εἰσ χριστὸν καὶ χρίσασ
ἡμᾶσ θεόσ, [22] καὶ σφραγισάμενοσ ἡμᾶσ καὶ δοὺσ τὸν ἀραβῶνα
τοῦ πνεύματοσ ἐν ταῖσ καρδίαισ ἡμῶν. [23] ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν
θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυχήν, ὅτι φειδόμενοσ ὑμῶν
οὐκέτι ἦλθον εἰσ κόρινθον. [24] οὐχ ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν τῆσ πί-
στεωσ, ἀλλὰ συνεργοί ἐσμεν τῆσ χαρᾶσ ὑμῶν· τῇ γὰρ πίστει
ἑστήκατε.

II.

[1] Ἔκρινα δὲ ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν ἐν λύπῃ πρὸσ
ὑμᾶσ ἐλθεῖν. [2] εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶσ, καὶ τίσ ὁ εὐφραίνων με
εἰ μὴ ὁ λυπούμενοσ ἐξ ἐμοῦ; [3] καὶ ἔγραψα τοῦτο αὐτό, ἵνα μὴ
ἐλθὼν λύπην σχῶ ἀφ' ὧν ἔδει με χαίρειν, πεποιθὼσ ἐπὶ πάντασ
ὑμᾶσ ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστίν. [4] ἐκ γὰρ πολλῆσ
θλίψεωσ καὶ συνοχῆσ καρδίασ ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δα-
κρύων, οὐχ ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω
περισσοτέρωσ εἰσ ὑμᾶσ. [5] εἰ δέ τισ λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύ-
πηκεν, ἀλλὰ ἀπὸ μέρουσ, ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ, πάντασ ὑμᾶσ. [6] ἱ-
κανὸν τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων, [7] ὥστε
τοὐναντίον μᾶλλον ὑμᾶσ χαρίσασθαι καὶ παρακαλέσαι, μήπωσ
τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῇ ὁ τοιοῦτοσ. [8] διὸ παρακαλῶ
ὑμᾶσ κυρῶσαι εἰσ αὐτὸν ἀγάπην· [9] εἰσ τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα,
ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰσ πάντα ὑπήκοοί ἐστε. [10] ᾧ δέ
τι χαρίζεσθε, κἀγώ· καὶ γὰρ ἐγὼ ὃ κεχάρισμαι, εἴ τι κεχάρι-
σμαι, δι' ὑμᾶσ ἐν προσώπῳ χριστοῦ, [11] ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν
ὑπὸ τοῦ σατανᾶ· οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα ἀγνοοῦμεν.

---

20 [c] το αμην 22 [c] ο και σφρ. II, 2 [c] και τισ εστιν 3 εγραψα: [c] add υμιν | [c] εχω 10 καγω: [c] και εγω

20 το αμην 21 υμασ συν υμιν (sic) | *χρ. υμασ 22 ο και σφρ. | αρραβωνα II, 1 δε: γαρ 7 om μαλλον 9 ει εισ: η εισ

20 διο και δι αυτου: και εν αυτω | το αμην 22 ο και σφραγ. | αρραβωνα II, 1 παλιν ελθ. εν λυπ. πρ. υμ. 2 κ. τισ εστιν 3 εγραψ. υμιν | εχω 5 αλλ 10 και εγω | και γαρ εγω ει τι κεχ. ω κεχ.

12 Ἐλθὼν δὲ εἰσ τὴν τρωάδα εἰσ τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ,
καὶ θύρασ μοι ἀνεῳγμένησ ἐν κυρίῳ, οὐκ ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ
πνεύματί μου τοῦ μὴ εὑρεῖν με τίτον τὸν ἀδελφόν μου, 13 ἀλλὰ
ἀποταξάμενοσ αὐτοῖσ ἐξῆλθον εἰσ μακαιδονίαν. 14 τῷ δὲ θεῷ
χάρισ τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶσ ἐν τῷ χριστῷ καὶ τὴν
ὀσμὴν τῆσ γνώσεωσ αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν παντὶ τόπῳ·
15 ὅτι χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ θεῷ ἐν τοῖσ σωζομένοισ καὶ ἐν
τοῖσ ἀπολλυμένοισ, 16 οἷσ μὲν ὀσμὴ ἐκ θανάτου εἰσ θάνατον,
οἷσ δὲ ὀσμὴ ἐκ ζωῆσ εἰσ ζωήν. καὶ πρὸσ ταῦτα τίσ ἱκανόσ;
17 οὐ γάρ ἐσμεν ὡσ οἱ πολλοὶ καπηλεύοντεσ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ,
ἀλλ' ὡσ ἐξ εἰλικρινίασ, ἀλλ' ὡσ ἐκ θεοῦ κατέναντι θεοῦ ἐν χρι-
στῷ λαλοῦμεν.

III.

1 Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺσ συνιστάνειν; ἢ μὴ χρῄζομεν ὥσ
τινεσ συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸσ ὑμᾶσ ἢ ἐξ ὑμῶν; 2 ἡ ἐπι-
στολὴ ἡμῶν ὑμεῖσ ἐστέ, ἐνγεγραμμένη ἐν ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν,
γινωσκομένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων, 3 φα-
νερούμενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν,
ἐνγεγραμμένη οὐ μέλανι ἀλλὰ πνεύματι θεοῦ ζῶντοσ, οὐκ ἐν
πλαξὶν λιθίναισ, ἀλλ' ἐν πλαξὶν καρδίαισ σαρκίναισ. 4 πεποί-
θησιν δὲ τοιαύτην ἔχομεν διὰ τοῦ χριστοῦ πρὸσ τὸν θεόν. 5 οὐχ
ὅτι ἀφ' ἑαυτῶν ἱκανοί ἐσμεν λογίσασθαί τι ὡσ ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ'
ἡ ἱκανότησ ἡμῶν ἐκ τοῦ θεοῦ, 6 ὃσ καὶ ἱκάνωσεν ἡμᾶσ δια-
κόνουσ καινῆσ διαθήκησ, οὐ γράμματοσ ἀλλὰ πνεύματοσ· τὸ
γὰρ γράμμα ἀποκτέννει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ. 7 εἰ δὲ ἡ δια-
κονία τοῦ θανάτου ἐν γράμμασιν ἐντετυπωμένη λίθοισ ἐγενήθη
ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτενίσαι τοὺσ υἱοὺσ ἰσραὴλ εἰσ τὸ

12 του μη: [c] τω μη 17 [c] κατενωπιον του θεου III, 7 θανατου [a] ex θῡ fecit | [c] εν λιθοισ

12 τω μη 13 μακεδονιαν 17 αλλα ωσ | ειλικρινειασ III, 1 συνισταν 2 υμων: ημων 3 και ενγεγρ. 5 om τι | ωσ εξ αυτων 6 αποκτεινει 7 εν γραμματι

12 τω μη 13 μακεδ. 16 om εκ bis 17 ειλικρινειασ | κατενωπιον του θεου III, 1 ει μη | post εξ υμων repetit συστατικων 2 εγγεγραμμενη ε. τ. κ. ημων 3 εγγεγραμμ. | s[e] αλλα εν πλ. | καρδιασ 5 ικ. εσμ. αφ εαυτ. 6 αποκτεινει 7 εν λιθοισ

πρόσωπον μωϋσέωσ, διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ τὴν
καταργουμένην, 8 πῶσ οὐχὶ μᾶλλον ἡ διακονία τοῦ πνεύματοσ
ἔσται ἐν δόξῃ; 9 εἰ γὰρ τῇ διακονίᾳ τῆσ κατακρίσεωσ δόξα.
πολλῷ μᾶλλον περισσεύει ἡ διακονία τῆσ δικαιοσύνησ δόξῃ.
10 καὶ γὰρ οὐ δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον ἐν τούτῳ τῷ μέρει
εἵνεκεν τῆσ ὑπερβαλλούσησ δόξησ. 11 εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον
διὰ δόξησ, πολλῷ μᾶλλον τὸ μένον ἐν δόξῃ.
12 Ἔχοντεσ οὖν τοιαύτην ἐλπίδα πολλῇ παρρησίᾳ χρώμεθα,
13 καὶ οὐ καθάπερ μωϋσῆσ ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον
ἑαυτοῦ, πρὸσ τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺσ υἱοὺσ ἰσραὴλ εἰσ τὸ τέλοσ
τοῦ καταργουμένου. 14 ἀλλ' ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν· ἄχρι
γὰρ τῆσ σήμερον ἡμέρασ τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει
τῆσ παλαιᾶσ διαθήκησ μένει, μὴ ἀνακαλυπτόμενον ὅτι ἐν χρι-
στῷ καταργεῖται· 15 ἀλλ' ἕωσ σήμερον ἡνίκα ἂν ἀναγινώσκη-
ται μωϋσῆσ, κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται· 16 ἡνίκα
δὲ ἐὰν ἐπιστρέψῃ πρὸσ κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα. 17 ὁ
δὲ κύριοσ τὸ πνεῦμά ἐστιν· οὗ δὲ τὸ πνεῦμα κυρίου, ἐλευθερία.
18 ἡμεῖσ δὲ πάντεσ ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δόξαν κυρίου
κατοπτριζόμενοι τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξησ
εἰσ δόξαν, καθάπερ ἀπὸ κυρίου πνεύματοσ.

IV.

1 Διὰ τοῦτο ἔχοντεσ τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼσ ἠλεή-
θημεν, οὐκ ἐγκακοῦμεν, 2 ἀλλὰ ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆσ
αἰσχύνησ, μὴ περιπατοῦντεσ ἐν πανουργίᾳ μηδὲ δολοῦντεσ τὸν
λόγον τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆσ ἀληθείασ συνιστάντεσ
ἑαυτοὺσ πρὸσ πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων ἐνώπιον τοῦ θεοῦ.
3 εἰ δὲ καὶ ἔστιν κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖσ

---

9 δοξη: cod δοξα, quod [c] mutavit in εν δοξη 16 δε εαν: [c] δ'αν 17 [c] εχι ελευθερια

9 ει γαρ η διακονια 13 προσω. αυτου 14 αλλα 15 αναγεινωσκεται [mai?] 16 ηνικα δ αν 18 καθωσπερ IV, 2 συνισταναντεσ

7 μωσεωσ 9 ει γαρ η διακονια | εν δοξη 10 ουδε δεδοξ. | ενεκεν 13 μωσησ 14 om ημερασ 15 om αν | αναγινωσκεται | μωσησ 16 ηνικ. δ' ἀν 17 εχει ελευθερια IV, 1 εκκακουμεν 2 αλλ | συνιστωντεσ

ἀπολλυμένοισ ἐστὶν κεκαλυμμένον, 4 ἐν οἷσ ὁ θεὸσ τοῦ αἰῶνοσ
τούτου ἐτύφλωσεν τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων εἰσ το μὴ αὐγάσαι
τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου τῆσ δόξησ τοῦ χριστοῦ, ὅσ ἐστιν
εἰκὼν τοῦ θεοῦ. 5 οὐ γὰρ ἑαυτοὺσ κηρύσσομεν, ἀλλὰ ἰησοῦν
χριστὸν κύριον, ἑαυτοὺσ δὲ δούλουσ ὑμῶν διὰ ἰησοῦ. 6 ὅτι ὁ
θεὸσ ὁ εἰπών· ἐκ σκότουσ φῶσ λάμψει, ὃσ ἔλαμψεν ἐν ταῖσ
καρδίαισ ἡμῶν πρὸσ φωτισμὸν τῆσ γνώσεωσ τῆσ δόξησ τοῦ
θεοῦ ἐν προσώπῳ ἰησοῦ χριστοῦ.

7 Ἔχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοισ σκεύεσιν,
ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆσ δυνάμεωσ ᾖ τοῦ θεοῦ καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν,
8 ἐν παντὶ θλιβόμενοι ἀλλʼ οὐ στενοχωρούμενοι, ἀπορούμενοι
ἀλλʼ οὐκ ἐξαπορούμενοι, 9 διωκόμενοι ἀλλʼ οὐκ ἐγκαταλειπό-
μενοι, καταβαλλόμενοι ἀλλʼ οὐκ ἀπολλύμενοι, 10 πάντοτε τὴν
νέκρωσιν τοῦ ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντεσ, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ
τοῦ ἰησοῦ ἐν τοῖσ σώμασιν ἡμῶν φανερωθῇ. 11 ἀεὶ γὰρ ἡμεῖσ οἱ
ζῶντεσ εἰσ θάνατον παραδιδόμεθα διὰ ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ
τοῦ ἰησοῦ φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν. 12 ὥστε ὁ θάνα-
τοσ ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν. 13 ἔχοντεσ δὲ τὸ αὐτὸ
πνεῦμα τῆσ πίστεωσ, κατὰ τὸ γεγραμμένον· ἐπίστευσα, διὸ
καὶ ἐλάλησα, καὶ ημεῖσ πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν, 14 εἰ-
δότεσ ὅτι ὁ ἐγείρασ τὸν κύριον ἰησοῦν καὶ ἡμᾶσ σὺν ἰησοῦ ἐ-
γερεῖ καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν. 15 τὰ γὰρ πάντα διʼ ὑμᾶσ, ἵνα
ἡ χάρισ πλεονάσασα διὰ τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν περισ-
σεύσῃ εἰσ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ.

16 Διὸ οὐκ ἐγκακοῦμεν, ἀλλʼ εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωποσ
διαφθείρεται, ἀλλʼ ὁ ἔσω ἡμῶν ἀνακαινοῦται ἡμέρᾳ καὶ ἡμέρᾳ.
17 τὸ γὰρ παραυτίκα ἐλαφρὸν τῆσ θλίψεωσ ἡμῶν καθʼ ὑπερβο-

---

4 τ. θεου: [c] add του αορατου 5 ιησου: [a] χριστου 6 [c] λαμψαι 12 ὁ: supplevit ipse * supra lineam 14 συν: [c] διὰ 17 καθ υπερβολην: [a] add εισ υπερβολην

5 χριστον ιησουν | δια ιησουν 6 om ὁ pr [bent] | om ιησου 9 ✠* εγκαταλιπομενοι 10 τοισ σωμασιν: τω σωματι 13 διο ελαλησα 14 om κυριον 17 om ημων | καθ υπερβ. εισ υπερβολην

4 αυγασαι αυτοισ | τησ: ς[e] τον ex errore 5 χριστον ιησουν | δια ιησουν 6 λαμψαι 10 τ. νεκρ. του κυριου ιησου | τοισ σωμασιν: τω σωματι 12 ωστε ο μεν 13 διο ελαλησα 14 συν: δια 16 εκκακουμεν | εσω: εσωθεν | om ημων sec 17 καθ υπερβ. εισ υπερβολην

λὴν αἰώνιον βάρος δόξης κατεργάζεται ἡμῖν, 18 μὴ σκοπούντων
ἡμῶν τὰ βλεπόμενα ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα· τὰ γὰρ βλεπόμενα
πρόσκαιρα, τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια.

V.

1 Οἴδαμεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνους
καταλυθῇ, οἰκοδομὴν ἐκ θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποίητον
αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 2 καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ
οἰκητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες,
3 εἴγε καὶ ἐνδυσάμενοι οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα. 4 καὶ γὰρ οἱ
ὄντες ἐν τῷ σκήνει στενάζομεν βαρούμενοι, ἐφ᾽ ᾧ οὐ θέλομεν
ἐκδύσασθαι ἀλλὰ ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ
τῆς ζωῆς. 5 ὁ δὲ κατεργασάμενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο ὁ θεός,
ὁ δοὺς ἡμῖν τὸν ἀραβῶνα τοῦ πνεύματος. 6 θαρροῦντες οὖν
πάντοτε καὶ εἰδότες ὅτι ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώματι ἐκδημοῦμεν
ἀπὸ τοῦ κυρίου· 7 διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἴ-
δους· 8 θαρροῦντες δὲ καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆσαι τοῦ
σώματος καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς τὸν κύριον. 9 διὸ καὶ φιλοτιμού-
μεθα, εἴτε ἐνδημοῦντες εἴτε ἐκδημοῦντες, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι.
10 τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βή-
ματος τοῦ χριστοῦ, ἵνα κομίσηται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώμα-
τος πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν εἴτε φαῦλον.

11 Εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ κυρίου ἀνθρώπους πείθομεν,
θεῷ δὲ πεφανερώμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ὑ-
μῶν πεφανερῶσθαι. 12 οὐ πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν,
ἀλλὰ ἀφορμὴν διδόντες ὑμῖν καυχήματος ὑπὲρ ὑμῶν, ἵνα ἔχητε
πρὸς τοὺς ἐν προσώπῳ καυχωμένους καὶ μὴ ἐν καρδίᾳ. 13 εἴτε
γὰρ ἐξέστημεν, θεῷ· εἴτε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν. 14 ἡ γὰρ ἀγάπη
τοῦ χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς, 15 κρίναντας τοῦτο, ὅτι εἷς ὑπὲρ

---

5 ο θεος ο: ᶜ θεος ο και 8 ᶜ εκδημ. εκ 15 ᶜ οτι ει εις

3 ειπερ 4 αλλ 5 om ὁ pr | αρραβωνα 8 θαρρουμεν | εκδημ. εκ 10 φαυλον: κακον 12 *διδοντ. ημιν

4 εφ ω: ς επειδη | αλλ 5 om ὁ pr | ο και δους | αρραβωνα 8 θαρρουμεν | εκδημ. εκ 10 φαυλον: κακον 12 ου γαρ παλιν | υπερ ημων | και ου καρδια 15 οτι ει εις

πάντων ἀπέθανεν, ἄρα οἱ πάντεσ ἀπέθανον· καὶ ὑπὲρ πάντων
ἀπέθανεν ἵνα οἱ ζῶντεσ μηκέτι ἑαυτοῖσ ζῶσιν ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ
αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι. [16] ὥστε ἡμεῖσ ἀπὸ τοῦ νῦν
οὐδένα οἴδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα
χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν. [17] ὥστε εἴ τισ ἐν χριστῷ,
καινὴ κτίσισ· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονεν καινά. [18] τὰ
δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ τοῦ καταλλάξαντοσ ἡμᾶσ ἑαυτῷ διὰ
χριστοῦ καὶ δόντοσ ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆσ καταλλαγῆσ, [19] ὡσ
ὅτι θεὸσ ἦν ἐν χριστῷ κόσμον καταλλάσσων ἑαυτῷ, μὴ λογι-
ζόμενοσ αὐτοῖσ τὰ παραπτώματα αὐτῶν καὶ θέμενοσ ἐν ἡμῖν
τὸν λόγον τῆσ καταλλαγῆσ. [20] ὑπὲρ χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν,
ὡσ τοῦ θεοῦ παρακαλοῦντοσ δι' ἡμῶν· δεόμεθα ὑπὲρ χριστοῦ,
καταλλάγητε τῷ θεῷ. [21] τὸν μὴ γνόντα ἁμαρτίαν ὑπὲρ ἡμῶν
ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖσ γενώμεθα δικαιοσύνη θεοῦ ἐν
αὐτῷ.

VI.

[1] Συνεργοῦντεσ δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰσ κενὸν τὴν χά-
ριν τοῦ θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶσ. [2] λέγει γάρ· καιρῷ δεκτῷ ἐπή-
κουσά σου καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίασ ἐβοήθησά σοι· ἰδοὺ νῦν και-
ρὸσ εὐπρόσδεκτοσ, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίασ. [3] μηδεμίαν ἐν
μηδενὶ διδόντεσ προσκοπήν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία, [4] ἀλλ'
ἐν παντὶ συνιστάντεσ ἑαυτοὺσ ὡσ θεοῦ διάκονοι, ἐν ὑπομονῇ
πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαισ, ἐν στενοχωρίαισ, [5] ἐν πλη-
γαῖσ, ἐν φυλακαῖσ, ἐν ἀκαταστασίαισ, ἐν κόποισ, ἐν ἀγρυ-
πνίαισ, ἐν νηστείαισ, [6] ἐν ἁγνότητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ,
ἐν χρηστότητι, ἐν πνεύματι ἁγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ, [7] ἐν
λόγῳ ἀληθείασ, ἐν δυνάμει θεοῦ· διὰ τῶν ὅπλων τῆσ δικαιο-
σύνησ τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν, [8] διὰ δόξησ καὶ ἀτιμίασ,
διὰ δυσφημίασ καὶ εὐφημίασ· ὡσ πλάνοι καὶ ἀληθεῖσ, [9] ὡσ

---

16 [c] ει δε και 19 cod καταλασσων 21 [c] τον γαρ μη VI, 1 υμασ [a]: *ημασ
4 [c] συνιστωντεσ

4 συνιστανοντεσ

16 ει δε και 17 καινα: add τα παντα 18 δια ιησου χριστ. 21 τον γαρ μη|
γινωμεθα VI, 4 συνιστωντεσ

ἀγνοούμενοι καὶ ἐπιγινωσκόμενοι, ὡσ ἀποθνήσκοντεσ καὶ ἰδου
ζῶμεν, ὡσ παιδευόμενοι καὶ μὴ θανατούμενοι, 10 ὡσ λυπούμε-
νοι ἀεὶ δὲ χαίροντεσ, ὡσ πτωχοὶ πολλοὺσ δὲ πλουτίζοντεσ, ὡσ
μηδὲν ἔχοντεσ καὶ πάντα κατέχοντεσ.

11 Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέῳγεν πρὸσ ὑμᾶσ, κορίνθιοι, ἡ καρδία
ἡμῶν πεπλάτυνται· 12 οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε
δὲ ἐν τοῖσ σπλάγχνοισ ὑμῶν· 13 τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν, ὡσ
τέκνοισ λέγω, πλατύνθητε καὶ ὑμεῖσ.

14 Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντεσ ἀπίστοισ· τίσ γὰρ μετοχὴ δι-
καιοσύνῃ καὶ ἀνομίᾳ; ἢ τίσ κοινωνία φωτὶ πρὸσ σκότοσ; 15 τίσ
δὲ συμφώνησισ χριστοῦ πρὸσ βελίαρ; ἢ τίσ μερὶσ πιστῷ μετὰ
ἀπίστου; 16 τίσ δὲ συγκατάθεσισ ναῷ θεοῦ μετὰ εἰδώλων; ἡμεῖσ
γὰρ ναοὶ θεοῦ ἐσμὲν ζῶντοσ, καθὼσ εἶπεν ὁ θεὸσ ὅτι ἐνοικήσω
ἐν αὐτοῖσ καὶ ἐμπεριπατήσω, καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεόσ, καὶ αὐ-
τοὶ ἔσονταί μου λαόσ. 17 διὸ ἐξέλθατε ἐκ μέσου αὐτῶν καὶ ἀφ-
ορίσθητε, λέγει κύριοσ, καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἅπτεσθε· κἀγὼ
εἰσδέξομαι ὑμᾶσ, 18 καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰσ πατέρα, καὶ ὑμεῖσ ἔ-
σεσθέ μοι εἰσ υἱοὺσ καὶ θυγατέρασ, λέγει κύριοσ παντοκράτωρ.

VII.

1 Ταύτασ οὖν ἔχοντεσ τὰσ ἐπαγγελίασ, ἀγαπητοί, καθα-
ρίσωμεν ἑαυτοὺσ ἀπὸ παντὸσ μολυσμοῦ σαρκὸσ καὶ πνεύματοσ,
ἐπιτελοῦντεσ ἁγιωσύνην ἐν φόβῳ θεοῦ.

2 Χωρήσατε ἡμᾶσ· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα ἐφθείραμεν,
οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν. 3 πρὸσ κατάκρισιν οὐ λέγω· προεί-
ρηκα γὰρ ὅτι ἐν ταῖσ καρδίαισ ἡμῶν ἐστὲ εἰσ τὸ συναποθανεῖν
καὶ συνζῆν. 4 πολλή μοι παρρησία πρὸσ ὑμᾶσ, πολλή μοι καύ-
χησισ ὑπὲρ ὑμῶν· πεπλήρωμαι τῇ παρακλήσει, ὑπερπερισσεύ-

---

11 ημων sec: cod υμων 16 ^{c} υμεισ γαρ ναοσ εστε θεου VII, 3 cod εστε (sed ipse * notavit) εν τ. καρδ. υμων (^{c} ημων) εστε

11 ημων sec: υμων 15 μερισ πιστου 16 ναοι: ναοσ | ενπεριπατησω VII, 3 om εστε

14 η τισ: τισ δε 15 χριστω | s^{e} βελιαλ 16 υμεισ γ. ναοσ θε. εστε | μοι λαοσ 17 εξελθετε VII, 3 ου πρ. κατακρ. | συζην

ομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν. [5] καὶ γὰρ ἐλθόντων
ἡμῶν εἰσ μακαιδονίαν οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνεσιν ἡ σὰρξ ἡμῶν,
ἀλλ᾽ ἐν παντὶ θλιβόμενοι· ἔξωθεν μάχαι, ἔσωθεν φόβοι. [6] ἀλλ᾽
ὁ παρακαλῶν τοὺσ ταπεινοὺσ παρεκάλεσεν ἡμᾶσ ὁ θεὸσ ἐν τῇ
παρουσίᾳ τίτου· [7] οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ
καὶ ἐν τῇ παρακλήσει ᾗ παρεκλήθη ἐφ᾽ ὑμῖν, ἀναγγέλλων ἡμῖν
τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν, τὸν ὑμῶν ὀδυρμόν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ
ἐμοῦ, ὥστε με μᾶλλον χαρῆναι. [8] ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶσ ἐν
τῇ ἐπιστολῇ, οὐ μεταμέλομαι· εἰ καὶ μετεμελόμην, βλέπω γὰρ
ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη εἰ καὶ πρὸσ ὥραν ἐλύπησεν ὑμᾶσ, [9] νῦν
χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ᾽ ὅτι ἐλυπήθητε εἰσ μετάνοιαν·
ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ θεόν, ἵνα ἐν μηδενὶ ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν.
[10] ἡ γὰρ κατὰ θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰσ σωτηρίαν ἀμεταμέλητον
ἐργάζεται· ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κατεργάζεται. [11] ἰ-
δοὺ γὰρ αὐτὸ τοῦτο τὸ κατὰ θεὸν λυπηθῆναι πόσην κατειργά-
σατο ὑμῖν σπουδήν, ἀλλὰ ἀπολογίαν, ἀλλὰ ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ
φόβον, ἀλλὰ ἐπιποθίαν, ἀλλὰ ζῆλον, ἀλλὰ ἐκδίκησιν. ἐν παντὶ
συνεστήσατε ἑαυτοὺσ ἁγνοὺσ εἶναι τῷ πράγματι. [12] ἄρα εἰ καὶ
ἔγραψα ὑμῖν, οὐκ ἕνεκεν τοῦ ἀδικήσαντοσ οὐδὲ ἕνεκεν τοῦ
ἀδικηθέντοσ, ἀλλ᾽ ἕνεκεν τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν ὑμῶν
τὴν ὑπὲρ ἡμῶν πρὸσ ὑμᾶσ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. [13] διὰ τοῦτο παρα-
κεκλήμεθα. ἐπὶ δὲ τῇ παρακλήσει ἡμῶν περισσοτέρωσ μᾶλλον
ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ τίτου, ὅτι ἀναπέπαυται τὸ πνεῦμα αὐ-
τοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν· [14] ὅτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι,
οὐ κατῃσχύνθην, ἀλλ᾽ ὡσ πάντα ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν, οὕ-
τωσ καὶ ἡ καύχησισ ἡμῶν ἐπὶ τίτου ἀλήθεια ἐγενήθη. [15] καὶ

---

7 ημιν [c]: *υμιν 9 αλλ οτι ελυπ. suppl [a], om * 10 [c] κατεργαζεται pro εργαζ. 11 [c] λυπηθην. υμασ πο. κα. εν υμιν | [c] επιποθησιν 12 ουδε: [c] αλλ ουδε | ημων: cod υμων 14 [a] ελαλησαμ. υμιν | [c] η επι τιτου

4 εν τη χαρα [bent] 5 μακεδονιαν | εσχεν 8 ει δε και μετεμ. | om γαρ 11 επιποθησιν 12 ουχ εν. τ. αδι. αλλ ουδε | αλλα 14 ελαλησαμ. υμιν | η καυχ. υμων

5 μακεδονιαν 10 κατεργαζεται pro εργ. 11 λυπηθην. υμασ | επιποθησιν | αλλ εκδικησ. | εν τω πραγματι 12 ουκ | εινεκεν ter | ϛ[e] ημων την υπ. υμων 13 om δε | παρακλ. υμων | περισσοτ. δε 14 ελαλησ. υμιν | η επι

τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρωσ εἰσ ὑμᾶσ ἐστὶν ἀναμιμνη-
σκομένου τὴν ὑμῶν ὑπακοήν, ὡσ μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐδέ-
ξασθε αὐτόν. [16] χαίρω ὅτι ἐν παντὶ θαρρῶ ἐν ὑμῖν.

VIII.

[1] Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δε-
δομένην ἐν ταῖσ ἐκκλησίαισ τῆσ μακαιδονίασ, [2] ὅτι ἐν πολλῇ
δοκιμῇ θλίψεωσ ἡ περισσεία τῆσ χαρᾶσ αὐτῶν καὶ ἡ κατὰ
βάθουσ πτωχεία αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰσ τὸ πλοῦτοσ τῆσ ἁπλό-
τητοσ αὐτῶν· [3] ὅτι κατὰ δύναμιν, μαρτυρῶ, καὶ παρὰ δύναμιν
αὐθαίρετοι, [4] μετὰ πολλῆσ παρακλήσεωσ δεόμενοι ἡμῶν τὴν
χάριν καὶ τὴν κοινωνίαν τῆσ διακονίασ τῆσ εἰσ τοὺσ ἁγίουσ,
[5] καὶ οὐ καθὼσ ἠλπίσαμεν, ἀλλ᾽ ἑαυτοὺσ ἔδωκαν πρῶτον τῷ
κυρίῳ καὶ ἡμῖν διὰ θελήματοσ θεοῦ, [6] εἰσ τὸ παρακαλέσαι ἡ-
μᾶσ τίτον ἵνα καθὼσ προενήρξατο, οὕτωσ καὶ ἐπιτελέσῃ εἰσ
ὑμᾶσ καὶ τὴν χάριν ταύτην. [7] ἀλλ᾽ ὥσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε,
ἐν πίστει καὶ λόγῳ καὶ γνώσει καὶ πάσῃ σπουδῇ καὶ τῇ ἐξ ὑ-
μῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ τῇ χάριτι περισσεύητε.
[8] οὐ κατ᾽ ἐπιταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆσ ἑτέρων σπουδῆσ, καὶ
τὸ τῆσ ὑμετέρασ ἀγάπησ γνήσιον δοκιμάζων· [9] γινώσκετε γὰρ
τὴν χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, ὅτι δι᾽ ὑμᾶσ ἐπτώ-
χευσεν πλούσιοσ ὤν, ἵνα ὑμεῖσ τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλουτήσητε.
[10] καὶ γνώμην ἐν τούτῳ δίδωμι· τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρει, οἵ-
τινεσ οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι ἀλλὰ καὶ τὸ θέλειν προενήρξασθε
ἀπὸ πέρυσι· [11] νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε, ὅπωσ καθ-
άπερ ἡ προθυμία τοῦ θέλειν, οὕτωσ καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ τοῦ
ἔχειν. [12] εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται, καθὸ ἂν ἔχῃ εὐπρόσδεκ-
τοσ, οὐ καθὸ οὐκ ἔχει. [13] οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοισ ἄνεσισ, ὑμῖν θλίψισ.

---

15 [c] την παντων υμων VIII, 2 [c] τον πλουτον 7 εν sec: [c] om 13 [c] υμιν δε

15 την παντων υμων VIII, 1 μακεδονιασ 5 ηλπικαμεν 6 ενηρξατο 7 om εν sec | εξ ημων εν υμιν 9 om χριστου 12 καθο εαν εχει (εχει[bir] certe)

15 την παντων υμων 16 ς[c] χαιρω ουν VIII, 1 μακεδονιασ 2 τον πλουτον 3 παρα: υπερ 4 αγιουσ: add δεξασθαι ημασ 7 om εν sec 8 ς[c] ημετερασ ex errore 12 καθο εαν εχη τισ 13 υμιν δε

ἀλλ' ἐξ ἰσότητοσ· ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περίσσευμα εἰσ τὸ
ἐκείνων ὑστέρημα, [14] ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσσευμα γένηται
εἰσ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα, ὅπωσ γένηται ἰσότησ, [15] καθὼσ γέ-
γραπται· ὁ τὸ πολὺ οὐκ ἐπλεόνασεν, καὶ ὁ τὸ ὀλίγον οὐκ ἠ-
λαττόνησεν.

[16] Χάρισ δὲ τῷ θεῷ τῷ διδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ
ὑμῶν ἐν τῇ καρδίᾳ τίτου, [17] ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν ἐδέξατο,
σπουδαιότεροσ δὲ ὑπάρχων αὐθαίρετοσ ἐξῆλθεν πρὸσ ὑμᾶσ.
[18] συνεπέμψαμεν δὲ τὸν ἀδελφὸν μετ' αὐτοῦ, οὗ ὁ ἔπαινοσ ἐν
τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν, [19] οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ
καὶ χειροτονηθεὶσ ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνέκδημοσ ἡμῶν σὺν τῇ
χάριτι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν πρὸσ τὴν αὐτοῦ τοῦ
κυρίου δόξαν καὶ προθυμίαν ἡμῶν, [20] στελλόμενοι τοῦτο, μή
τισ ἡμᾶσ μωμήσηται ἐν τῇ ἁδρότητι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ
ὑφ' ἡμῶν· [21] προνοοῦμεν γὰρ καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον κυρίου
ἀλλὰ καὶ ἀνθρώπων. [22] συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖσ τὸν ἀδελφὸν
ἡμῶν, ὃν ἐδοκιμάσαμεν ἐν πολλοῖσ πολλάκισ σπουδαῖον ὄντα,
νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιότερον πεποιθήσει πολλῇ τῇ εἰσ ὑμᾶσ.
[23] εἴτε ὑπὲρ τίτου, κοινωνὸσ ἐμὸσ καὶ εἰσ ὑμᾶσ συνεργόσ· εἴτε
ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα χριστοῦ. [24] τὴν οὖν
ἔνδειξιν τῆσ ἀγάπησ ὑμῶν καὶ ἡμῶν καυχήσεωσ ὑπὲρ ὑμῶν εἰσ
αὐτοὺσ ἐνδείξασθε εἰσ πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

IX.

[1] Περὶ μὲν γὰρ τῆσ διακονίασ τῆσ εἰσ τοὺσ ἁγίουσ περισσόν
μοι ἐστὶν τὸ γράφειν ὑμῖν· [2] οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν,
ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι μακεδόσιν, ὅτι ἀχαΐα παρεσκεύασται
ἀπὸ πέρυσι, καὶ τὸ ὑμῶν ζῆλοσ ἠρέθισε τοὺσ πλείονασ. [3] ἔ-
πεμψα δὲ τοὺσ ἀδελφούσ, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ

---

16 [c] δοντι   18 [c] μετ αυτ. τον αδελφ.   21 [c] αλλα κ. ενωπιον

18 μετ αυτ. τ. αδελφ.   19 συν: εν | om αυτου   21 αλλα και ενωπιον   22 πεποιθησει δε   24 ενδεικνυμενοι   IX, 1 εμοι   3 ημων: *υμων

18 μετ αυτ. τ. αδελφ.   19 προθυμ. υμων   21 προνοουμενοι | αλλα κ. ενωπιον   24 και εισ προσωπ.   IX, 2 ο εξ υμων ζηλοσ

ὑμῶν κενωθῇ ἐν τῷ μέρει τούτῳ, ἵνα καθὼσ ἔλεγον παρεσκευ-
ασμένοι ἦτε, [4] μήπωσ ἐὰν ἔλθωσιν σὺν ἐμοὶ μακαιδόνεσ καὶ
εὕρωσιν ὑμᾶσ ἀπαρασκευάστουσ, καταισχυνθῶμεν ἡμεῖσ, ἵνα
μὴ λέγωμεν ὑμεῖσ, ἐν τῇ ὑποστάσει ταύτῃ. [5] ἀναγκαῖον οὖν
ἡγησάμην παρακαλέσαι τοὺσ ἀδελφοὺσ ἵνα προέλθωσιν εἰσ ὑ-
μᾶσ καὶ προκαταρτίσωσι τὴν προεπηγγελμένην εὐλογίαν ὑμῶν,
ταύτην ἑτοίμην εἶναι οὕτωσ ὡσ εὐλογίαν, μὴ ὡσ πλεονεξίαν.
[6] τοῦτο δέ, ὁ σπείρων φειδομένωσ φειδομένωσ καὶ θερίσει, καὶ
ὁ σπείρων ἐπ᾽ εὐλογίαισ ἐπ᾽ εὐλογίαισ καὶ θερίσει. [7] ἕκαστοσ
καθὼσ προήρηται τῇ καρδίᾳ, μὴ ἐκ λύπησ ἢ ἐξ ἀνάγκησ· ἱ-
λαρὸν γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ θεόσ. [8] δυνατεῖ δὲ ὁ θεὸσ πᾶσαν
χάριν περισσεῦσαι εἰσ ὑμᾶσ, ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν
αὐτάρκειαν ἔχοντεσ περισσεύητε εἰσ πᾶν ἔργον ἀγαθόν, [9] καθὼσ
γέγραπται· ἐσκόρπισεν, ἔδωκεν τοῖσ πένησιν, ἡ δικαιοσύνη
αὐτοῦ μένει εἰσ τὸν αἰῶνα. [10] ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν σπέρμα τῷ σπεί-
ροντι καὶ ἄρτον εἰσ βρῶσιν χορηγήσει καὶ πληθυνεῖ τὸν σπόρον
ὑμῶν καὶ αὐξήσει τὰ γενήματα τῆσ δικαιοσύνησ ὑμῶν· [11] ἐν
παντὶ πλουτιζόμενοι εἰσ πᾶσαν ἁπλότητα, ἥτισ κατεργάζεται
δι᾽ ἡμῶν εὐχαριστίαν τῷ θεῷ. [12] ὅτι ἡ διακονία τῆσ λειτουργίασ
ταύτησ οὐ μόνον ἐστὶν προσαναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν
ἁγίων, ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ
θεῷ· [13] διὰ τῆσ δοκιμῆσ τῆσ διακονίασ ταύτησ δοξάζοντεσ τὸν
θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆσ ὁμολογίασ ὑμῶν εἰσ τὸ εὐαγγέλιον
τοῦ χριστοῦ καὶ ἁπλότητι τῆσ κοινωνίασ εἰσ αὐτοὺσ καὶ εἰσ
πάντασ, [14] καὶ αὐτῶν δεήσει ὑπὲρ ὑμῶν, ἐπιποθούντων ὑμᾶσ
διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν χάριν τοῦ θεοῦ ἐφ᾽ ὑμῖν. [15] χάρισ τῷ
θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγήτῳ αὐτοῦ δωρεᾷ.

---

4 ταυτη: [c] add τησ καυχησεωσ 5 [c] και μη ωσ 10 [c] χορηγησαι et πληθυναι et αυξησαι 14 υμων: cod ημων notato ipsa prima manu υ super η | υμασ: [c] add ιδιν 15 [c] χαρισ δε

4 om εαν | μακεδονεσ 5 προσ υμασ | και μη ωσ 10 σπερμα: σπορον 11 ευχαριστιαν θεου 12 θεω: χριστω 13 και δια τησ 14 υπερ ημων (vide ad ℵ)

4 μακεδονεσ (v. 2. etiam ℵ) | ταυτη: add τησ καυχησεωσ 5 προκατηγγελμενην | και μη ωσπερ πλ. 7 προαιρειται 8 δυνατοσ δε 10 χορηγησαι et πληθυναι et αυξησαι | γεννηματα 15 χαρισ δε

X.

1 Αὐτὸσ δὲ ἐγὼ παῦλοσ παρακαλῶ ὑμᾶσ διὰ τῆσ πραΰτη-
τοσ καὶ ἐπιεικίασ τοῦ χριστοῦ, ὃσ κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸσ
ἐν ὑμῖν, ἀπὼν δὲ θαρρῶ εἰσ ὑμᾶσ· 2 δέομαι δὲ τὸ μὴ παρὼν
θαρρῆσαι τῇ πεποιθήσει ᾗ λογίζομαι τολμῆσαι ἐπί τινασ τοὺσ
λογιζομένουσ ἡμᾶσ ὡσ κατὰ σάρκα περιπατοῦντασ. 3 ἐν σαρκὶ
γὰρ περιπατοῦντεσ οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα, 4 τὰ γὰρ
ὅπλα τῆσ στρατιᾶσ ἡμῶν οὐ σαρκικά, ἀλλὰ δυνατὰ τῷ θεῷ
πρὸσ καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων, 5 λογισμοὺσ καθαιροῦντεσ καὶ
πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆσ γνώσεωσ τοῦ θεοῦ, καὶ αἰχ-
μαλωτίζοντεσ πᾶν νόημα εἰσ τὴν ὑπακοὴν τοῦ χριστοῦ, 6 καὶ
ἐν ἑτοίμῳ ἔχοντεσ ἐκδικῆσαι πᾶσαν παρακοήν, ὅταν πληρωθῇ
ὑμῶν ἡ ὑπακοή.

7 Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε. εἴ τισ πέποιθεν ἑαυτῷ χρι-
στοῦ εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἐφ᾽ ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼσ αὐτὸσ
χριστοῦ, οὕτωσ καὶ ἡμεῖσ. 8 ἐάν τε γὰρ περισσότερόν τι καυ-
χήσωμαι περὶ τῆσ ἐξουσίασ ἡμῶν, ἧσ ἔδωκεν ὁ κύριοσ εἰσ οἰκο-
δομὴν καὶ οὐκ εἰσ καθαίρεσιν ὑμῶν, οὐκ αἰσχυνθήσομαι. 9 ἵνα
μὴ δόξω ὡσ ἂν ἐκφοβεῖν ὑμᾶσ διὰ τῶν ἐπιστολῶν. 10 ὅτι αἱ
ἐπιστολαὶ μέν, φησίν, βαρεῖαι καὶ ἰσχυραί, ἡ δὲ παρουσία τοῦ
σώματοσ ἀσθενὴσ καὶ ὁ λόγοσ ἐξουθενημένοσ. 11 τοῦτο λογιζέσθω
ὁ τοιοῦτοσ, ὅτι οἷοί ἐσμεν τῷ λόγῳ δι᾽ ἐπιστολῶν ἀπόντεσ, τοι-
οῦτοι καὶ παρόντεσ τῷ ἔργῳ. 12 οὐ γὰρ τολμῶμεν ἐγκρῖναι ἢ
συγκρῖναι ἑαυτούσ τισιν τῶν ἑαυτοὺσ συνιστανόντων· ἀλλὰ
αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖσ μετροῦντεσ καὶ συγκρίνοντεσ ἑαυτοὺσ ἑαυτοῖσ
οὐ συνιᾶσιν. 13 ἡμεῖσ δὲ οὐκ εἰσ τὰ ἄμετρα καυχησόμεθα, ἀλλὰ

---

1 [c] πραοτητοσ 8 τε γαρ: [c] add και | ο κυριοσ: [c] add ημιν 10 [c] αι μεν επιστ. 12 εν εαυτοισ: [a] add εαυτουσ | συνιασιν: cod συνισασιν σ priore ab [a] (ipso *?) notato posteaque eraso

1 επιεικειασ | εισ: δι 4 στρατειασ 7 πεποιθεν: δοκει πεποιθεναι 8 om τε | καυχησωμαι 10 φασιν | εξουδενημενοσ 12 τολμω | ενκρειναι et συνκρειναι et συνκρεινοντεσ | εν εαυτοισ: add εαυτουσ

1 πραοτητοσ | επιεικειασ 4 στρατειασ 7 αφ εαυτου | ημεισ: add χριστου 8 και περισσοτερ. τ. καυχησωμαι | ο κυριοσ ημιν 10 αι μεν επιστολ. 12 εν εαυτοισ: add εαυτουσ | συνιουσιν 13 ουχι

κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνοσ, οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ θεὸσ μέτρου,
ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ ὑμῶν. [14] οὐ γὰρ ὡσ μὴ ἐφικνούμενοι εἰσ
ὑμᾶσ ὑπερεκτείνομεν ἑαυτούσ, ἄχρι καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν ἐν τῷ
εὐαγγελίῳ τοῦ χριστοῦ, [15] οὐκ εἰσ τὰ ἄμετρα καυχώμενοι ἐν
ἀλλοτρίοισ κόποισ, ἐλπίδα δὲ ἔχοντεσ αὐξανομένησ τῆσ πίστεωσ
ὑμῶν ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰσ περισ-
σείαν, [16] εἰσ τὰ ὑπερέκεινα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἀλλο-
τρίῳ κανόνι εἰσ τὰ ἕτοιμα καυχήσασθαι. [17] ὁ δὲ καυχώμενοσ ἐν
κυρίῳ καυχάσθω. [18] οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνιστάνων, ἐκεῖνοσ δό-
κιμόσ ἐστιν, ἀλλ' ὃν ὁ κύριοσ συνίστησιν.

XI.

[1] Ὄφελον ἀνείχεσθέ μου μικρόν τι ἀφροσύνησ· ἀλλὰ καὶ
ἀνέχεσθέ μου. [2] ζηλῶ γὰρ ὑμᾶσ θεοῦ ζήλῳ, ἡρμοσάμην γὰρ
ὑμᾶσ ἑνὶ ἀνδρὶ παρθένον ἁγνὴν παραστῆσαι τῷ χριστῷ· [3] φο-
βοῦμαι δὲ μήπωσ ὡσ ὁ ὄφισ ἐξηπάτησεν εὔαν ἐν τῇ πανουργίᾳ
αὐτοῦ, φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆσ ἁπλότητοσ καὶ τῆσ
ἁγνότητοσ τῆσ εἰσ χριστόν. [4] εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενοσ ἄλλον
ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ ἐκηρύξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβά-
νετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶσ
ἀνείχεσθε. [5] λογίζομαι γὰρ μηδὲν ὑστερηκέναι τῶν ὑπερλίαν
ἀποστόλων. [6] εἰ δὲ καὶ ἰδιώτησ τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει,
ἀλλ' ἐν παντὶ φανερώσαντεσ ἐν πᾶσιν εἰσ ὑμᾶσ. [7] ἢ ἁμαρτίαν
ἐποίησα ἐμαυτὸν ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖσ ὑψωθῆτε, ὅτι δωρεὰν τὸ
τοῦ θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν; [8] ἄλλασ ἐκκλησίασ
ἐσύλησα λαβὼν ὀψώνιον πρὸσ τὴν ὑμῶν διακονίαν, καὶ παρὼν
πρὸσ ὑμᾶσ καὶ ὑστερηθεὶσ οὐ κατενάρκησα οὐθενόσ· [9] τὸ γὰρ
ὑστέρημά μου προσανεπλήρωσαν οἱ ἀδελφοὶ ἐλθόντεσ ἀπὸ μα-

14 [a] αχρι γαρ 15 ημων: cod υμων 18 [c] εστ. δοκιμ. XI, 1 ανεχεσθε: cod ανασχεσθε 3 [c] om και τησ αγνοτητοσ 6 [c] φανερωθεντεσ

14 ωσ γαρ μη εφικν. | αχρι γαρ 15 υμων: ημων 18 εστιν δοκιμοσ | αλλα XI, 3 εισ τον χριστον 4 ανεχεσθε 5 λογιζ. δε 9 μακεδονιασ

14 αχρι γαρ 18 συνιστων | εστι δοκιμοσ XI, 1 ς[e] ηνειχεσθε | ς[e] μικρον τι τησ αφρ., ς μικρον τη αφροσυνη 3 ευαν εξηπατ. | ουτω φθαρη | om και τησ αγνοτητ. | εισ τον χρι. 4 ηνειχρσθε 6 φανερωθεντεσ 8 ουδενοσ 9 μακεδονιασ

καιδονίασ· καὶ ἐν παντὶ ἀβαρῆ ἐμαυτὸν ὑμῖν ἐτήρησα καὶ
τηρήσω. 10 ἔστιν ἀλήθεια χριστοῦ ἐν ἐμοί, ὅτι ἡ καύχησισ αὕτη
οὐ φραγήσεται εἰσ ἐμὲ ἐν τοῖσ κλίμασι τῆσ ἀχαΐασ. 11 διατί;
ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶσ; ὁ θεὸσ οἶδεν. 12 ὃ δὲ ποιῶ, καὶ ποιήσω,
ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελόντων ἀφορμήν, ἵνα ἐν ᾧ
καυχῶνται εὑρεθῶσιν καθὼσ καὶ ἡμεῖσ. 13 οἱ γὰρ τοιοῦτοι
ψευδαπόστολοι, ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰσ ἀπο-
στόλουσ χριστοῦ. 14 καὶ οὐ θαῦμα· αὐτὸσ γὰρ ὁ σατανᾶσ μετα-
σχηματίζεται εἰσ ἄγγελον φωτόσ. 15 οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ διά-
κονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται ὡσ διάκονοι δικαιοσύνησ· ὧν
τὸ τέλοσ ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

16 Πάλιν λέγω, μή τίσ με δόξῃ ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ μήγε,
κἂν ὡσ ἄφρονα δέξασθέ με, ἵνα κἀγὼ μικρόν τι καυχήσωμαι.
17 ὃ λαλῶ, οὐ κατὰ κύριον λαλῶ, ἀλλ' ὡσ ἐν ἀφροσύνῃ, ἐν
ταύτῃ τῇ ὑποστάσει τῆσ καυχήσεωσ. 18 ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται
κατὰ σάρκα, κἀγὼ καυχήσομαι. 19 ἡδέωσ γὰρ ἀνέχεσθε τῶν
ἀφρόνων φρόνιμοι ὄντεσ· 20 ἀνέχεσθε γὰρ εἴ τισ ὑμᾶσ καταδου-
λοῖ, εἴ τισ κατεσθίει, εἴ τισ λαμβάνει, εἴ τισ ἐπαίρεται, εἴ τισ
εἰσ πρόσωπον ὑμᾶσ δέρει. 21 κατὰ ἀτιμίαν λέγω, ὡσ ὅτι ἡμεῖσ
ἠσθενήκαμεν· ἐν ᾧ δ' ἄν τισ τολμᾷ, ἐν ἀφροσύνῃ, τολμῶ κἀγώ.
22 ἑβραῖοί εἰσιν; κἀγώ· ἰσδραηλῖταί εἰσιν; κἀγώ· σπέρμα ἀ-
βραάμ εἰσιν; κἀγώ. 23 διάκονοι χριστοῦ εἰσίν; παραφρονῶν λαλῶ,
ὑπὲρ ἐγώ· ἐν κόποισ περισσοτέρωσ, ἐν πληγαῖσ περισσοτέρωσ,
ἐν φυλακαῖσ ὑπερβαλλόντωσ, ἐν θανάτοισ πολλάκισ· 24 ὑπὸ
ἰουδαίων πεντάκισ τεσσεράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον, 25 τρὶσ
ἐραβδίσθην, ἅπαξ ἐλιθάσθην, τρὶσ ἐναυάγησα, νυχθήμερον ἐν
τῷ βυθῷ πεποίηκα· 26 ὁδοιπορίαισ πολλάκισ, κινδύνοισ ποταμῶν,

---

9 [c] υμιν εμαυτον 18 [c] κατα την 21 εν αφροσυνη: [a] add λεγω 23 [c] εν πληγ. υπερβαλλ. εν φυλακ. περισσοτερ.

11 om οτι 18 κατα την σαρκ. 21 εν αφροσυν. λεγω 22 ισραηλειται 23 εν φυλακ. περισσοτ. εν πληγ. υπερβαλλ. 24 **τεσσαρακ.

9 υμιν εμαυτ. 10 ς σφραγισεται ex errore 14 θαυμαστον 16 μικρ. τι καγω 17 ου λαλ. κατ. κυρ. 18 κατ. την σαρκ. 20 υμασ εισ προσω. 21 ησθενησαμεν| εν αφροσυ. λεγω 22 ισραηλιται 23 εν πλη. υπερβαλλ. εν φυλ. περισσ. 24 τεσσαρακοντ. 25 ερραβδισθ.

κινδύνοισ λῃστῶν, κινδύνοισ ἐκ γένουσ, κινδύνοισ ἐξ ἐθνῶν,
κινδύνοισ ἐν πόλει, κινδύνοισ ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοισ ἐν θαλάσσῃ,
κινδύνοισ ἐν ψευδαδέλφοισ· [27] κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαισ
πολλάκισ, ἐν λιμῷ καὶ δίψει, ἐν νηστείαισ πολλάκισ, ἐν ψύχει
καὶ γυμνότητι. [28] χωρὶσ τῶν παρεκτὸσ ἡ ἐπίστασίσ μοι ἡ καθ'
ἡμέραν, ἡ μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν. [29] τίσ ἀσθενεῖ, καὶ
οὐκ ἀσθενῶ; τίσ σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι; [30] εἰ
καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆσ ἀσθενείασ μου καυχήσομαι. [31] ὁ θεὸσ καὶ
πατὴρ τοῦ κυρίου ἰησοῦ οἶδεν, ὁ ὢν εὐλογητὸσ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ,
ὅτι οὐ ψεύδομαι. [32] ἐν δαμασκῷ ὁ ἐθνάρχησ ἀρέτα τοῦ βασιλέωσ
ἐφρούρει τὴν πόλιν δαμασκηνῶν πιάσαι με θέλων, [33] καὶ διὰ
θυρίδοσ ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην διὰ τοῦ τείχουσ καὶ ἐξέφυγον
τὰσ χεῖρασ αὐτοῦ.

XII.

[1] Καυχᾶσθαι δὲ οὐ συμφέρον μέν, ἐλεύσομαι δὲ εἰσ ὀπτα-
σίασ καὶ ἀποκαλύψεισ κυρίου. [2] οἶδα ἄνθρωπον ἐν χριστῷ πρὸ
ἐτῶν δεκατεσσάρων, εἴτε ἐν σώματι οὐκ οἶδα, εἴτε ἐκτὸσ τοῦ
σώματοσ οὐκ οἶδα, ὁ θεὸσ οἶδεν, ἁρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕωσ
τρίτου οὐρανοῦ. [3] καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον, εἴτε ἐν σώ-
ματι εἴτε ἐκτὸσ τοῦ σώματοσ οὐκ οἶδα, ὁ θεὸσ οἶδεν, [4] ὅτι
ἡρπάγη εἰσ τὸν παράδεισον καὶ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα, ἃ
οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι. [5] ὑπὲρ τοῦ τοιούτου καυχήσομαι,
ὑπὲρ δὲ ἐμαυτοῦ οὐ καυχήσομαι εἰ μὴ ἐν ταῖσ ἀσθενείαισ μου.
[6] ἐὰν γὰρ θελήσω καυχήσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων, ἀλήθειαν
γὰρ ἐρῶ· φείδομαι δέ, μή τισ εἰσ ἐμὲ λογίσηται ὑπὲρ ὃ βλέπει
με ἢ ἀκούει ἐξ ἐμοῦ, [7] καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων.
διὸ ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκί, ἄγγελοσ

---

27 c εν κοπω 28 μοι: c μου XII, 1 καυχασθαι: c praeposuit ει (praetereaque nihil mutavit) 6 ακουει: c add τι

30 om μου 32 om θελων XII, 1 καυχ. δει | ελ. δε και 2 om του 3 εκτοσ: χωρισ | om ουκ οιδα 5 om μου

27 εν κοπω 28 η επισυστασισ μου 31 τ. κυρ. ημων ιησ. χριστου 32 δαμασκ. πολ. XII, 1 καυχ. δη ου συμφερει μοι | ελευσ. γαρ 6 ακουει: add τι 7 om διο

σατανᾶ, ἵνα με κολαφίζῃ. 8 ὑπὲρ τούτου τρὶσ τὸν κύριον παρ-
εκάλεσα ἵνα ἀποστῇ ἀπ' ἐμοῦ, 9 καὶ εἴρηκέν μοι· ἀρκεῖ σοι ἡ
χάρισ μου· ἡ γὰρ δύναμισ ἐν ἀσθενείᾳ τελεῖται. ἥδιστα οὖν
μᾶλλον καυχήσομαι ἐν ταῖσ ἀσθενείαισ μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ
ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμισ τοῦ χριστοῦ. 10 διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαισ, ἐν
ὕβρεσιν καὶ ἀνάγκαισ, ἐν διωγμοῖσ καὶ στενοχωρίαισ ὑπὲρ
χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατόσ εἰμι.

11 Γέγονα ἄφρων· ὑμεῖσ με ἠναγκάσατε. ἐγὼ γὰρ ὤφειλον
ὑφ' ὑμῶν συνίστασθαι· οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα τῶν ὑπερλίαν ἀπο-
στόλων, εἰ καὶ οὐδέν εἰμι. 12 τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου
κατειργάσθη ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ σημείοισ τε καὶ τέρασι
καὶ δυνάμεσιν. 13 τί γάρ ἐστιν ὃ ἡσσώθητε ὑπὲρ τὰσ λοιπὰσ
ἐκκλησίασ, εἰ μὴ ὅτι αὐτὸσ ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν; χαρί-
σασθέ μοι τὴν ἀδικίαν ταύτην. 14 ἰδοὺ τρίτον τοῦτο ἑτοίμωσ
ἔχω ἐλθεῖν πρὸσ ὑμᾶσ, καὶ οὐ καταναρκήσω· οὐ γὰρ ζητῶ τὰ
ὑμῶν ἀλλὰ ὑμᾶσ. οὐ γὰρ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖσ γονεῦσι θη-
σαυρίζειν, ἀλλὰ οἱ γονεῖσ τοῖσ τέκνοισ. 15 ἐγὼ δὲ ἥδιστα δα-
πανήσω καὶ ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν· εἰ περισ-
σοτέρωσ ὑμᾶσ ἀγαπῶ, ἧσσον ἀγαπῶμαι;

16 Ἔστω δέ, ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν· ἀλλὰ ὑπάρχων
πανοῦργοσ δόλῳ ὑμᾶσ ἔλαβον. 17 μή τινα ὧν ἀπέσταλκα πρὸσ
ὑμᾶσ, δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα ὑμᾶσ; 18 παρεκάλεσα τίτον καὶ
συναπέστειλα τὸν ἀδελφόν· μήτι ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶσ τίτοσ;
οὐ τῷ αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; οὐ τοῖσ αὐτοῖσ ἴχνεσιν;

19 Πάλαι δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα. κατέναντι θεοῦ

---

7 [c] σαταν | κολαφιζη: [c] add ινα μη υπεραιρωμαι 9 δυναμισ: [c] add μου | [c] τελειουται 10 και αναγκ. (scriptum est εναγκ. notato α prima manu super ε): [c] εν αναγκ. | και στενοχ.: [c] εν στ. 12 τε: [a] om, [c] vero post υπομονη add 13 [c] ηττηθητε 15 [c] ει και περ. υμ. αγαπων ηττον αγ. 19 [c] παλιν | [c] κατεν. του θε.

7 κολαφιζη: add ινα μη υπεραιρωμαι 9 om μου sec 10 και αναγκ.: εν αναγκ. 11 υφ υμων: υμων superscripto φυ inter υ et μ | ουδεν γαρ τι 12 *κατηργασθη 14 αλλ οι 15 αγαπων 16 κατεβαρησα υμασ

7 σαταν | κολαφιζη: add ινα μη υπεραιρωμαι 9 δυναμισ: add μου | τελειουται 10 και pr: εν | και sec: εν 11 αφρων: add καυχωμενοσ 12 εν σημειοισ | om τε 13 ηττηθητε 14 om τουτο | καταναρκ. υμων | αλλ υμασ | αλλ οι 15 ει και περ. υμ. αγαπων ηττον αγ. 16 κατεβαρησα υμασ | αλλ 19 παλιν | κατενωπιον του θεου

ἐν χριστῷ λαλοῦμεν· τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆσ ὑμῶν
οἰκοδομῆσ. 20 φοβοῦμαι γὰρ μήπωσ ἐλθὼν οὐχ οἵουσ θέλω εὕρω
ὑμᾶσ, κἀγὼ εὑρεθῶ ὑμῖν οἷον οὐ θέλετε, μήπωσ ἔρισ, ζῆλοι,
θυμοί, ἐριθεῖαι, καταλαλιαί, ψιθυρισμοί, φυσιώσεισ, ἀκατα-
στασίαι· 21 μὴ πάλιν ἐλθόντοσ μου ταπεινώσῃ με ὁ θεόσ μου
πρὸσ ὑμᾶσ, καὶ πενθήσω πολλοὺσ τῶν προημαρτηκότων καὶ μὴ
μετανοησάντων ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ πορνίᾳ καὶ ἀσελγείᾳ ᾗ
ἔπραξαν.

XIII.

1 Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸσ ὑμᾶσ, ἵνα ἐπὶ στόματοσ δύο
μαρτύρων ἢ τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥῆμα. 2 προείρηκα καὶ προ-
λέγω, ὡσ παρὼν τὸ δεύτερον καὶ ἀπὼν νῦν, τοῖσ προημαρτη-
κόσιν καὶ τοῖσ λοιποῖσ πᾶσιν ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰσ τὸ πάλιν, οὐ
φείσομαι. 3 ἐπεὶ δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντοσ χριστοῦ,
ὃσ εἰσ ὑμᾶσ οὐκ ἀσθενεῖ, ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν. 4 καὶ γὰρ ἐ-
σταυρώθη ἐξ ἀσθενείασ, ἀλλὰ ζῇ ἐκ δυνάμεωσ θεοῦ· καὶ γὰρ
ἡμεῖσ ἀσθενοῦμεν σὺν αὐτῷ, ἀλλὰ ζήσομεν σὺν αὐτῷ ἐκ δυ-
νάμεωσ θεοῦ εἰσ ὑμᾶσ. 5 ἑαυτοὺσ πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει,
ἑαυτοὺσ δοκιμάζετε. οὐκ ἐπιγινώσκετε ἑαυτοὺσ ὅτι χριστὸσ
ἰησοῦσ ἐν ὑμῖν ἐστίν; εἰ μήτι ἀδόκιμοί ἐστε. 6 ἐλπίζω δὲ ὅτι
γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖσ οὐκ ἐσμὲν ἀδόκιμοι. 7 εὐχόμεθα δὲ πρὸσ
τὸν θεὸν μὴ ποιῆσαι ὑμᾶσ κακὸν μηδέν, οὐχ ἵνα ἡμεῖσ δόκιμοι
φανῶμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖσ τὸ καλὸν ποιεῖτε, ἡμεῖσ δὲ ὡσ ἀδό-
κιμοι ὦμεν. 8 οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ τῆσ ἀληθείασ, ἀλλὰ
ὑπὲρ τῆσ ἀληθείασ. 9 χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖσ ἀσθενῶμεν,
ὑμεῖσ δὲ δυνατοὶ ἦτε· τοῦτο καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρ-
τισιν. 10 διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὼν γράφω, ἵνα παρὼν μὴ ἀπο-

---

21 ελθοντοσ μου: c ελθοντα με XIII, 1 c ιδου τριτον | c om ινα 4 c ει εσταυρωθη | εισ υμασ cum praecedd conj, non cum seqq 5 c η ουκ επιγιν. 9 c τουτο δε και

20 ερεισ ζηλοσ 21 ταπεινωσει | πορνεια XIII, 1 om ινα | η τριων: και τρ. 4 ασθεν. εν αυτω | om εισ υμασ 5 η ουκ επιγ. | ιησ. χριστ. | om εστιν 7 ποιητε 8 αλλ

20 ερεισ 21 ελθοντα με omisso με seq | πορνεια XIII, 1 om ινα | η τριων: και τρ. 2 νυν: add γραφω 4 ει εσταυρ. | ς^e και γαρ και ημ. ασθ. εν αυτω | ζησομεθα 5 η ουκ επιγιν. | ιησ. χριστ. 7 ευχομαι | ποιητε 8 αλλ 9 τουτο δε και

τόμωσ χρήσωμαι κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν ὁ κύριοσ ἔδωκέν μοι
εἰσ οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰσ καθαίρεσιν.
11 Λοιπόν, ἀδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε,
τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε, καὶ ὁ θεὸσ τῆσ ἀγάπησ καὶ εἰρή-
νησ ἔσται μεθ' ὑμῶν. 12 ἀσπάσασθε ἀλλήλουσ ἐν ἁγίῳ φιλήματι.
ἀσπάζονται ὑμᾶσ οἱ ἅγιοι πάντεσ. 13 ἡ χάρισ τοῦ κυρίου ἰησοῦ
χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου πνεύ-
ματοσ μετὰ πάντων ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

Β

---

13 υμων: [c] add αμην

13 om χριστου. In subscriptione **add εγραφη απο φιλιππων

10 εδωκ. μοι ο κυρ. 13 υμων: add αμην. Subscriptum est: πρ. κορ. δευτερα εγραφη απο φιλιππων τησ μακεδονιασ δια τιτου και λουκα.

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ.

I.

1 Παῦλοσ ἀπόστολοσ, οὐκ ἀπ᾽ ἀνθρώπων οὐδὲ δι᾽ ἀνθρώ-
που, ἀλλὰ διὰ ἰησοῦ χριστοῦ καὶ θεοῦ πατρὸσ τοῦ ἐγείραντοσ
αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, 2 καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντεσ ἀδελφοί, ταῖσ ἐκ-
κλησίαισ τῆσ γαλατίασ. 3 χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ
πατρὸσ ἡμῶν καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ, 4 τοῦ δόντοσ ἑαυτὸν
περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ὅπωσ ἐξέληται ἡμᾶσ ἐκ τοῦ αἰῶνοσ
τοῦ ἐνεστῶτοσ πονηροῦ, κατὰ θέλημα τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸσ
ἡμῶν, 5 ᾧ ἡ δόξα εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων, ἀμήν.
6 Θαυμάζω ὅτι οὕτωσ ταχέωσ μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέ-
σαντοσ ὑμᾶσ ἐν χάριτι χριστοῦ εἰσ ἕτερον εὐαγγέλιον, 7 ὃ οὐκ
ἔστιν ἄλλο, εἰ μή τινέσ εἰσιν οἱ ταράσσοντεσ ὑμᾶσ καὶ θέλοντεσ
μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ. 8 ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖσ
ἢ ἄγγελοσ ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίσηται παρ᾽ ὃ εὐηγγελισάμεθα
ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. 9 ὡσ προείρηκα, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω, εἴ
τισ ὑμᾶσ εὐαγγελίζεται παρ᾽ ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω.
10 ἄρτι γὰρ ἀνθρώπουσ πείθω ἢ τὸν θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώποισ
ἀρέσκειν; εἰ ἔτι ἀνθρώποισ ἤρεσκον, χριστοῦ δοῦλοσ οὐκ ἂν
ἤμην.
11 Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισ-
θὲν ὑπ᾽ ἐμοῦ, ὅτι οὐκ ἔστιν κατὰ ἄνθρωπον· 12 οὐδὲ γὰρ ἐγὼ
παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτὸ οὐδὲ ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι᾽ ἀπο-

---

4 περι: [c] υπερ | [c] εκ του ενεστωτ. αιων. | [c] κατα το 7 και θελοντεσ [a]: *om 8 [c] ευαγγελισ. υμιν 9 [c] προειρηκαμεν 11 δε: [a] γαρ, [c] rursus δε

3 ημων post κυριου transp 4 περι: υπερ | κατα το 8 καν | υμιν ευαγγελιζηται 9 προειρηκαμεν 11 δε: γαρ 12 ουτε εδιδ.

Inscriptum: ς η πρ. γαλ. επιστολη παυλου, ς[e] παυλ. του αποστολου η πρ. γαλ. επιστ. 3 ημων post κυριου transp 4 περι: υπερ | εκ του ενεστ. αιων. | κατα το 8 ευαγγελιζηται υμιν 9 προειρηκαμεν 10 ει γαρ ετι 12 ουτε εδιδ.

καλύψεωσ ἰησοῦ χριστοῦ. 13 ἠκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφήν
ποτε ἐν τῷ ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ᾽ ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλη-
σίαν τοῦ θεοῦ καὶ ἐπόρθουν αὐτήν· 14 καὶ προέκοπτον ἐν τῷ
ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺσ συνηλικιώτασ ἐν τῷ γένει μου, περισ-
σοτέρωσ ζηλωτὴσ ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων.
15 ὅτε δὲ εὐδόκησεν ὁ θεὸσ ὁ ἀφορίσασ με ἐκ κοιλίασ μητρόσ
μου καὶ καλέσασ διὰ τῆσ χάριτοσ αὐτοῦ 16 ἀποκαλύψαι τὸν
υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖσ ἔθνεσιν,
εὐθέωσ οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι, 17 οὐδὲ ἀνῆλθον εἰσ
ἱεροσόλυμα πρὸσ τοὺσ πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλουσ, ἀλλὰ ἀπῆλθον εἰσ
ἀραβίαν, καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰσ δαμασκόν. 18 ἔπειτα μετὰ
τρία ἔτη ἀνῆλθον εἰσ ἱεροσόλυμα ἱστορῆσαι κηφᾶν, καὶ ἐπέμεινα
πρὸσ αὐτὸν ἡμέρασ δεκαπέντε· 19 ἕτερον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ
ἴδον εἰ μὴ ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ κυρίου. 20 ἃ δὲ γράφω ὑμῖν,
ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ὅτι οὐ ψεύδομαι. 21 ἔπειτα ἦλθον εἰσ τὰ
κλίματα τῆσ συρίασ καὶ κιλικίασ. 22 ἤμην δὲ ἀγνοούμενοσ τῷ
προσώπῳ ταῖσ ἐκκλησίαισ τῆσ ἰουδαίασ ταῖσ ἐν χριστῷ· 23 μό-
νον δὲ ἀκούοντεσ ἦσαν ὅτι ὁ διώκων ἡμᾶσ ποτὲ νῦν εὐαγγελί-
ζεται τὴν πίστιν ἥν ποτε ἐπόρθει, 24 καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ τὸν
θεόν.

II.

1 Ἔπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰσ ἱερο-
σόλυμα μετὰ βαρνάβα, συνπαραλαβὼν καὶ τίτον· 2 ἀνέβην δὲ
κατὰ ἀποκάλυψιν, καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖσ τὸ εὐαγγέλιον ὃ κη-
ρύσσω ἐν τοῖσ ἔθνεσιν, κατ᾽ ἰδίαν δὲ τοῖσ δοκοῦσιν, μήπωσ εἰσ
κενὸν τρέχω ἢ ἔδραμον. 3 ἀλλ᾽ οὐδὲ τίτοσ ὁ σὺν ἐμοί, ἕλλην ὤν,
ἠναγκάσθη περιτμηθῆναι· 4 διὰ δὲ τοὺσ παρεισάκτουσ ψευδ-
αδέλφουσ, οἵτινεσ παρεισῆλθον κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν

---

18 κηφαν: [c] πετρον 21 [a] και τησ κιλικ.

15 om ο θεοσ | αφωρισασ 17 ανηλθον: απηλθ. 18 ετη τρια 19 ⁺ουχ | ειδον 21 και τησ κιλικ. II, 3 om ὁ

17 αλλ 18 ετη τρια | κηφαν: πετρον 19 ειδον 21 και τησ κιλικ. II, 1 συμπαραλαβ.

ἡμῶν ἣν ἔχομεν ἐν χριστῷ ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶσ καταδουλώσουσιν·
5 οἷσ οὐδὲ πρὸσ ὥραν εἴξαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ
εὐαγγελίου διαμείνῃ πρὸσ ὑμᾶσ. 6 ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναί
τι, ὁποῖοί ποτ᾽ ἦσαν, οὐδέν μοι διαφέρει· πρόσωπον ὁ θεὸσ ἀν-
θρώπου οὐ λαμβάνει· ἐμοὶ γὰρ οἱ δοκοῦντεσ οὐδὲν προσανέθεντο,
7 ἀλλὰ τοὐναντίον ἰδόντεσ ὅτι πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον τῆσ
ἀκροβυστίασ καθὼσ πέτροσ τῆσ περιτομῆσ, 8 ὁ γὰρ ἐνεργήσασ
πέτρῳ εἰσ ἀποστολὴν τῆσ περιτομῆσ ἐνήργησεν καὶ ἐμοὶ εἰσ
τὰ ἔθνη, 9 καὶ γνόντεσ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι ἰάκωβοσ
καὶ κηφᾶσ καὶ ἰωάννησ, οἱ δοκοῦντεσ στῦλοι εἶναι, δεξιὰσ
ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ βαρνάβᾳ κοινωνίασ, ἵνα ἡμεῖσ εἰσ τὰ ἔθνη,
αὐτοὶ δὲ εἰσ τὴν περιτομήν· 10 μόνον τῶν πτωχῶν ἵνα μνημο-
νεύωμεν, ὃ καὶ ἐσπούδασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι.

11 Ὅτε δὲ ἦλθεν κηφᾶσ εἰσ ἀντιοχίαν, κατὰ πρόσωπον αὐτῷ
ἀντέστην, ὅτι κατεγνωσμένοσ ἦν. 12 πρὸ τοῦ γὰρ ἐλθεῖν τινὰσ
ἀπὸ ἰακώβου, μετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ ἦλθεν, υπέ-
στελλεν καὶ ἀφώριζεν ἑαυτόν, φοβούμενοσ τοὺσ ἐκ περιτομῆσ·
13 καὶ συνυπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ ἰουδαῖοι πάντεσ, ὥστε
καὶ βαρνάβασ συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει. 14 ἀλλ᾽ ὅτε εἶδον
ὅτι οὐκ ὀρθοποδοῦσι πρὸσ τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον
τῷ κηφᾷ ἔμπροσθεν πάντων· εἰ σὺ ἰουδαῖοσ ὑπάρχων ἐθνικῶσ
καὶ οὐχ ἰουδαϊκῶσ ζῇσ, πῶσ τὰ ἔθνη ἀναγκάζεισ ἰουδαΐζειν;
15 ἡμεῖσ φύσει ἰουδαῖοι καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἁμαρτωλοί, 16 εἰδότεσ
δὲ ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄνθρωποσ ἐξ ἔργων νόμου ἐὰν μὴ διὰ πί-
στεωσ ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ ἡμεῖσ εἰσ χριστὸν ἰησοῦν ἐπιστεύσα-
μεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεωσ χριστοῦ καὶ οὐκ ἐξ ἔργων
νόμου, ὅτι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σάρξ. 17 εἰ
δὲ ζητοῦντεσ δικαιωθῆναι ἐν χριστῷ, εὑρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἁ-

---

6 [c] ποτε 8 ο γαρ usq περιτομησ [a]: *om 9 ημεισ: [a] add μεν 13 om παντεσ | συναπηχθη: [c] inceperat υ super α 14 ουχ: [c] ουχει

4 **καταδουλωσωσιν 6 ποτε | om ὁ 9 ιωανησ 11 αντιοχειαν 13 om και sec | om παντεσ 14 ουχι [mai]et[bir] 16 χριστου ιησου et ιησουν χριστον

4 καταδουλωσωνται 6 ποτε | om ὁ 11 πετροσ εισ αντιοχειαν 12 ηλθον 13 om παντεσ 14 τω πετρω | ζησ και ουκ ιουδ. τι 16 om δε | διοτι ου δικ. εξ εργ. νο.

μαρτωλοί, ἄρα χριστὸσ ἁμαρτίασ διάκονοσ; μὴ γένοιτο. [18] εἰ
γὰρ ἃ κατέλυσα ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην ἐμαυτὸν
συνιστάνω. [19] ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον, ἵνα θεῷ ζήσω.
[20] χριστῷ συνεσταύρωμαι· ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ χρι-
στόσ· ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ
τοῦ ἀγαπήσαντόσ με καὶ παραδόντοσ ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ. [21] οὐκ
ἀθετῶ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη, ἄρα
χριστὸσ δωρεὰν ἀπέθανεν.

III.

[1] Ὦ ἀνόητοι γαλάται, τίσ ὑμᾶσ ἐβάσκανεν, οἷσ κατ᾿ ὀφθαλ-
μοὺσ ἰησοῦσ χριστὸσ προεγράφη ἐσταυρωμένοσ; [2] τοῦτο μόνον
θέλω μαθεῖν ἀφ᾿ ὑμῶν, ἐξ ἔργων νόμου τὸ πνεῦμα ἐλάβετε ἢ ἐξ
ἀκοῆσ πίστεωσ; [3] οὕτωσ ἀνόητοί ἐστε; ἐναρξάμενοι πνεύματι
νῦν σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε; [4] τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῇ; εἴγε καὶ εἰκῇ.
[5] ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα καὶ ἐνεργῶν δυνάμεισ ἐν
ὑμῖν, ἐξ ἔργων νόμου ἢ ἐξ ἀκοῆσ πίστεωσ; [6] καθὼσ ἀβραὰμ
ἐπίστευσεν τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰσ δικαιοσύνην. [7] γι-
νώσκετε ἄρα ὅτι οἱ ἐκ πίστεωσ, οὗτοι υἱοί εἰσιν ἀβραάμ. [8] προϊ-
δοῦσα δὲ ἡ γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεωσ τὰ ἔθνη δικαιοῖ ὁ θεόσ, προ-
ευηγγελίσατο τῷ ἀβραὰμ ὅτι ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα
τὰ ἔθνη. [9] ὥστε οἱ ἐκ πίστεωσ εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ ἀ-
βραάμ. [10] ὅσοι γὰρ ἐξ ἔργων νόμου εἰσίν, ὑπὸ κατάραν εἰσίν·
γέγραπται γὰρ ὅτι ἐπικατάρατοσ πᾶσ ὃσ οὐκ ἐμμένει πᾶσιν
τοῖσ γεγραμμένοισ ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου τοῦ ποιῆσαι αὐτά.
[11] ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶσ δικαιοῦται παρὰ τῷ θεῷ δῆλον, ὅτι ο
δίκαιοσ ἐκ πίστεωσ ζήσεται· [12] ὁ δὲ νόμοσ οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεωσ,
ἀλλὰ ὁ ποιήσασ αὐτὰ ζήσεται ἐν αὐτοῖσ. [13] χριστὸσ ἡμᾶσ ἐξ-

---

7 ^{c} εισιν υιοι 10 ^{c} εμμενει εν

20 του υιου τ. θεου: του θεου και χριστου III, 8 δικαιοι τα εθνη 10 ενγεγραμμενοισ εν 12 αλλ

18 συνιστημι III, 1 εβασκανεν: add τη αληθεια μη πειθεσθαι | εν υμιν εσταυρωμενοσ 7 εισιν υιοι 8 δικαιοι τα εθν. | s^{e} ευλογηθησονται 10 om οτι | εν πασι 12 αλλ ο ποι. αυ. ανθρωποσ

ηγόρασεν ἐκ τῆσ κατάρασ τοῦ νόμου, γενόμενοσ ὑπὲρ ἡμῶν
κατάρα· γέγραπται γάρ· ἐπικατάρατοσ πᾶσ ὁ κρεμάμενοσ ἐπὶ
ξύλου· 14 ἵνα εἰσ τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ ἀβραὰμ γένηται ἐν
ἰησοῦ χριστῷ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματοσ λάβωμεν διὰ
τῆσ πίστεωσ.

15 Ἀδελφοί, κατὰ ἄνθρωπον λέγω. ὅμωσ ἀνθρώπου κεκυ-
ρωμένην διαθήκην οὐδεὶσ ἀθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσσεται. 16 τῷ δὲ
ἀβραὰμ ἐρρέθησαν αἱ ἐπαγγελίαι καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ. οὐ
λέγει· καὶ τοῖσ σπέρμασιν, ὡσ ἐπὶ πολλῶν, ἀλλʼ ὡσ ἐφʼ ἑνόσ·
καὶ τῷ σπέρματί σου, ὅσ ἐστιν χριστόσ. 17 τοῦτο δὲ λέγω· δια-
θήκην προκεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ θεοῦ ὁ μετὰ τετρακόσια καὶ
τριάκοντα ἔτη γεγονὼσ νόμοσ οὐκ ἀκυροῖ, εἰσ τὸ καταργῆσαι
τὴν ἐπαγγελίαν. 18 εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐκέτι ἐξ
ἐπαγγελίασ· τῷ δὲ ἀβραὰμ διʼ ἐπαγγελίασ κεχάρισται ὁ θεόσ.
19 τί οὖν ὁ νόμοσ; τῶν παραβάσεων χάριν προσετέθη, ἄχρισ οὗ
ἔλθῃ τὸ σπέρμα ᾧ ἐπήγγελται, διαταγεὶσ διʼ ἀγγέλων, ἐν χειρὶ
μεσίτου. 20 ὁ δὲ μεσίτησ ἑνὸσ οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ θεὸσ εἷσ ἐστίν.
21 ὁ οὖν νόμοσ κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ θεοῦ; μὴ γένοιτο. εἰ
γὰρ ἐδόθη νόμοσ ὁ δυνάμενοσ ζωοποιῆσαι, ὄντωσ ἐκ νόμου ἦν
ἂν ἡ δικαιοσύνη· 22 ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα ὑπὸ
ἁμαρτίαν, ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεωσ ἰησοῦ χριστοῦ δοθῇ τοῖσ
πιστεύουσιν. 23 πρὸ τοῦ δὲ ἐλθεῖν τὴν πίστιν ὑπὸ νόμον ἐφρου-
ρούμεθα, συνκλειόμενοι εἰσ τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆ-
ναι. 24 ὥστε ὁ νόμοσ παιδαγωγὸσ ἡμῶν γέγονεν εἰσ χριστόν, ἵνα
ἐκ πίστεωσ δικαιωθῶμεν· 25 ἐλθούσησ δὲ τῆσ πίστεωσ οὐκέτι
ὑπὸ παιδαγωγόν ἐσμεν. 26 πάντεσ γὰρ υἱοὶ θεοῦ ἐστὲ διὰ τῆσ
πίστεωσ ἐν χριστῷ ἰησοῦ· 27 ὅσοι γὰρ εἰσ χριστὸν ἐβαπτίσθητε,
χριστὸν ἐνεδύσασθε. 28 οὐκ ἔνι ἰουδαῖοσ οὐδὲ ἕλλην, οὐκ ἔνι
δοῦλοσ οὐδὲ ἐλεύθεροσ, οὐκ ἔνι ἄρρεν καὶ θῆλυ· ἅπαντεσ γὰρ

---

26 υιοι: cod υιοι οι, sed οι sec ipse * vel [a] notavit

13 οτι γεγραπται 16 **ερρηθησαν | αλλα 19 αχρισ αν 21 om του θεου | οντωσ εν νομω αν ην 24 εγενετο 28 αρσεν | *παντεσ

14 εν χριστω ιησου 16 ερρηθησαν 17 υπο τ. θεου: add εισ χριστον | ετη ante τετραχ. 21 αν εκ νομ. ην 23 συγκεκλεισμενοι 28 αρσεν | παντεσ

ὑμεῖσ ἐστὲ χριστοῦ ἰησοῦ. 29 εἰ δὲ ὑμεῖσ χριστοῦ, ἄρα τοῦ ἀ-
βραὰμ σπέρμα ἐστέ, κατὰ ἐπαγγελίαν κληρονόμοι.

IV.

1 Λέγω δέ, ἐφ᾽ ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμοσ νήπιόσ ἐστιν, οὐ-
δὲν διαφέρει δούλου, κύριοσ πάντων ὤν, 2 ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπουσ
ἐστὶ καὶ οἰκονόμουσ ἄχρι τῆσ προθεσμίασ τοῦ πατρόσ. 3 οὕτωσ
καὶ ἡμεῖσ, ὅτε ἦμεν νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἤμεθα
δεδουλωμένοι· 4 ὅτε δὲ ἦλθεν τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέ-
στειλεν ὁ θεὸσ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικόσ, γενόμενον
ὑπὸ νόμον, 5 ἵνα τοὺσ ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἱοθεσίαν
ἀπολάβωμεν. 6 ὅτι δέ ἐστε υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸσ τὸ πνεῦμα
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰσ τὰσ καρδίασ ἡμῶν, κρᾶζον· ἀββᾶ ὁ πατήρ.
7 ὥστε οὐκέτι εἶ δοῦλοσ ἀλλὰ υἱόσ· εἰ δὲ υἱόσ, καὶ κληρονόμοσ
διὰ θεοῦ. 8 ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότεσ θεὸν ἐδουλεύσατε τοῖσ
φύσει μὴ οὖσι θεοῖσ· 9 νῦν δὲ γνόντεσ θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέν-
τεσ ὑπὸ θεοῦ, πῶσ ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ
στοιχεῖα, οἷσ πάλιν ἄνωθεν δουλεῦσαι θέλετε; 10 ἡμέρασ παρα-
τηρεῖσθε καὶ μῆνασ καὶ καιροὺσ καὶ ἐνιαυτούσ; 11 φοβοῦμαι
ὑμᾶσ, μήπωσ εἰκῆ κεκοπίακα εἰσ ὑμᾶσ.

12 Γίνεσθε ὡσ ἐγώ, ὅτι κἀγὼ ὡσ ὑμεῖσ, ἀδελφοί, δέομαι
ὑμῶν. οὐδέν με ἠδικήσατε· 13 οἴδατε δὲ ὅτι δι᾽ ἀσθένειαν τῆσ
σαρκὸσ εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον, 14 καὶ τὸν πειρασμὸν
ὑμῶν ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ ἐξεπτύσατε, ἀλλ᾽
ὡσ ἄγγελον θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡσ χριστὸν ἰησοῦν. 15 ποῦ οὖν ὁ
μακαρισμὸσ ὑμῶν; μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν ὅτι εἰ δυνατὸν τοὺσ ὀ-
φθαλμοὺσ ὑμῶν ἐξορύξαντεσ ἐδώκατέ μοι. 16 ὥστε ἐχθρὸσ ὑμῶν

---

28 cod εστε εν (punctis notatum) χριστου: [c] εισ εστε εν χριστω IV, 7 [c] κληρ. θεου δια χριστου 12 et γινεσθε et αδελφοι ita scribuntur ut novi aliquid incipere videatur 14 υμων: [c] τον | ουκ: suppl [a] 15 [c] αν εδωκατε

28 εισ εστε εν χριστω ιησ. 29 σπερματοσ | κατ IV, 2 τ. προθεσμ. τησ 3 ημεθα: ημεν 6 om ο θεοσ 14 αλλα

28 εισ εστε εν χριστω ιη. 29 και κατ επαγγ. IV, 3 ημεθα: ημεν 6 υμων 7 αλλ | κληρ. θεου δια χριστου 8 μη φυσει 9 δουλευειν 14 πειρασμ. μου τον εν 15 τισ ουν ην | αν εδωκατε

γέγονα ἀληθεύων ὑμῖν; 17 ζηλοῦσιν ὑμᾶσ οὐ καλῶσ, ἀλλὰ ἐκ-
κλεῖσαι ὑμᾶσ θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺσ ζηλοῦτε. 18 καλὸν δὲ ζη-
λοῦσθε ἐν καλῷ πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναί με πρὸσ
ὑμᾶσ. 19 τέκνα μου, οὓσ πάλιν ὠδίνω μέχρισ οὗ μορφωθῇ χρι-
στὸσ ἐν ὑμῖν, 20 ἤθελον δὲ παρεῖναι πρὸσ ὑμᾶσ ἄρτι καὶ ἀλ-
λάξαι τὴν φωνήν μου, ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν.

21 Λέγετέ μοι, οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντεσ εἶναι, τὸν νόμον οὐκ
ἀκούετε; 22 γέγραπται γὰρ ὅτι ἀβραὰμ δύο υἱοὺσ ἔσχεν, ἕνα
ἐκ τῆσ παιδίσκησ καὶ ἕνα ἐκ τῆσ ἐλευθέρας. 23 ἀλλ᾽ ὁ μὲν ἐκ
τῆσ παιδίσκησ κατὰ σάρκα γεγέννηται, ὁ δὲ ἐκ τῆσ ἐλευθέρασ
δι᾽ ἐπαγγελίασ. 24 ἅτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα· αὗται γάρ εἰσιν
αἱ δύο διαθῆκαι, μία μὲν ἀπὸ ὄρουσ σινᾶ, εἰσ δουλίαν γεννῶσα,
ἥτισ ἐστὶν ἄγαρ. 25 τὸ γὰρ σινᾶ ὄροσ ἐστίν, ὂν ἐν τῇ ἀραβίᾳ·
συστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν ἱερουσαλήμ, δουλεύει γὰρ μετὰ τῶν τέκνων
αὐτῆσ. 26 ἡ δὲ ἄνω ἱερουσαλὴμ ἐλευθέρα ἐστίν, ἥτισ ἐστὶν
μήτηρ ἡμῶν. 27 γέγραπται γάρ· εὐφράνθητι στεῖρα ἡ οὐ τί-
κτουσα, ῥῆξον καὶ βόησον ἡ οὐκ ὠδίνουσα, ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα
τῆσ ἐρήμου μᾶλλον ἢ τῆσ ἐχούσησ τὸν ἄνδρα. 28 ἡμεῖσ δέ,
ἀδελφοί, κατὰ ἰσὰκ ἐπαγγελίασ τέκνα ἐσμέν. 29 ἀλλ᾽ ὥσπερ
τότε ὁ κατὰ σάρκα γεννηθεὶσ ἐδίωκε τὸν κατὰ πνεῦμα, οὕτωσ
καὶ νῦν. 30 ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφή; ἔκβαλε τὴν παιδίσκην καὶ
τὸν υἱὸν αὐτῆσ· οὐ γὰρ μὴ κληρονομήσει ὁ υἱὸσ τῆσ παιδίσκησ
μετὰ [τοῦ υἱοῦ] τῆσ ἐλευθέρασ. 31 διό, ἀδελφοί, οὐκ ἐσμὲν
παιδίσκησ τέκνα ἀλλὰ τῆσ ἐλευθέρασ· τῇ ἐλευθερίᾳ ἡμᾶσ χρι-
στὸσ ἠλευθέρωσεν.

---

19 [c] τεκνια | [c] αχρισ 23 ελευθερασ: cod -ριασ 24 [c] om αι 26 ητισ εστιν suppl [a] | [c] παντων ημων 28 [c] ισαακ 30 του υιου suppl [a] 31 [c] χριστοσ ημασ

17 εκκλεισ. ημασ [mai] 23 αλλα ο εκ τησ | δια τησ επαγγελιασ 24 om αι | σεινα | δουλειαν 25 το δε αγαρ σεινα | om ον | συνστοιχει 28 υμεισ et εστε | ισαακ 29 αλλα [bent]

17 ς[e] εκκλ. ημασ 18 καλ. το ζηλουσθαι 19 τεκνια | αχρισ 23 δια τησ επαγγ. 24 δουλειαν 25 το γαρ αγαρ σινα | om ον | δουλευει δε 26 παντων ημων 28 ισαακ 30 κληρονομηση 31 διο: αρα | τη ελευθ. ουν η χριστ. ημασ (eaque ad 5, 1. trahuntur)

V.

1 Στήκετε οὖν καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλίασ ἐνέχεσθε. 2 ἴδε
ἐγὼ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν περιτέμνησθε, χριστὸσ ὑμᾶσ οὐδὲν ὠφε-
λήσει. 3 μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ περιτεμνομένῳ,
ὀφειλέτησ ἐστὶν ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι. 4 κατηργήθητε ἀπὸ
χριστοῦ οἵτινεσ ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε, τῆσ χάριτοσ ἐξεπέσατε.
5 ἡμεῖσ γὰρ πνεύματι ἐκ πίστεωσ ἐλπίδα δικαιοσύνησ ἐκδεχό-
μεθα. 6 ἐν γὰρ χριστῷ ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι ἰσχύει οὔτε ἀ-
κροβυστία, ἀλλὰ πίστισ δι᾽ ἀγάπησ ἐνεργουμένη.
7 Ἐτρέχετε καλῶσ· τίσ ὑμᾶσ ἐνέκοψεν ἀληθείᾳ μὴ πείθε-
σθαι; 8 ἡ πεισμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντοσ ὑμᾶσ. 9 μικρὰ ζύμη
ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ. 10 ἐγὼ πέποιθα εἰσ ὑμᾶσ ἐν κυρίῳ ὅτι
οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ ταράσσων ὑμᾶσ βαστάσει τὸ κρίμα,
ὅστισ ἐὰν ᾖ. 11 ἐγὼ δέ, ἀδελφοί, εἰ περιτομὴν ἔτι κηρύσσω, τί
ἔτι διώκομαι; ἄρα κατήργηται τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ.
12 ὄφελον καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστατοῦντεσ ὑμᾶσ. 13 ὑμεῖσ γὰρ
ἐπ᾽ ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰσ
ἀφορμὴν τῇ σαρκί, ἀλλὰ διὰ τῆσ ἀγάπησ δουλεύετε ἀλλήλοισ.
14 ὁ γὰρ πᾶσ νόμοσ ἐν ἑνὶ λόγῳ πεπλήρωται, ἐν τῷ ἀγαπήσεισ
τὸν πλησίον σου ὠσ σεαυτόν. 15 εἰ δὲ ἀλλήλουσ δάκνετε καὶ
κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ὑπ᾽ ἀλλήλων ἀναλωθῆτε.
16 Λέγω δέ, πνεύματι περιπατεῖτε καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸσ
οὐ μὴ τελέσητε. 17 ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματοσ,
τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆσ σαρκόσ· ταῦτα γὰρ ἀντίκειται ἀλλή-
λοισ, ἵνα μὴ ἃ ἐὰν θέλητε ταῦτα ποιῆτε. 18 εἰ δὲ πνεύματι
ἄγεσθε, οὐκ ἐστὲ ὑπὸ νόμον. 19 φανερὰ δέ ἐστιν τὰ ἔργα τῆσ
σαρκόσ, ἅτινά ἐστιν πορνία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, 20 εἰδωλο-

1 εγω: [c] add παυλοσ 3 περιτεμνομενω: [c] add οτι 5 [c] απεκδεχ. 8 [c] τη αληθ. 15 [c] υπο αλληλ. 17 [c] ταυτα δε 18 [c] ουκετι εστε 19 πορνια: [c] praem μοιχια

1 δουλειασ 2 εγω παυλοσ | περιτεμησθε 3 οτι οφειλ. 5 απεκδεχ. 6 om ιησου 10 om εν κυριω 17 αλληλ. αντικειτ. | μη α εαν: ita **, *μη αν 19 πορνεια 20 **ειδωλολατρια

1 om ουν (vide ante) | δουλειασ 2 εγω παυλοσ 3 οτι οφειλετησ 4 απο του χρ. 5 απεκδεχ. 7 ανεκοψε τη αληθ. 10 οστισ αν 14 πληρουται | ωσ εαυτον 15 υπο αλληλ. 17 ταυτα δε | α αν 19 μοιχεια πορνεια

λατρεία, φαρμακία, ἔχθραι, ἔρισ, ζῆλοι, θυμοί, ἐριθεῖαι, διχο-
στασίαι, αἱρέσεισ, 21 φθόνοι, μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τού-
τοισ, ἃ προλέγω ὑμῖν, καθὼσ εἶπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσ-
σοντεσ βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν. 22 ὁ δὲ καρπὸσ τοῦ
πνεύματόσ ἐστιν ἀγάπη, χαρά, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότησ,
ἀγαθωσύνη, πίστισ, 23 πραΰτησ, ἐγκράτεια· κατὰ τῶν τοιού-
των οὐκ ἔστιν νόμοσ. 24 οἱ δὲ τοῦ κυρίου χριστοῦ ἰησοῦ τὴν
σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖσ παθήμασι καὶ ταῖσ ἐπιθυμίαισ.
25 εἰ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι καὶ στοιχῶμεν. 26 μὴ γινώμεθα
κενόδοξοι, ἀλλήλουσ προκαλούμενοι, ἀλλήλοισ φθονοῦντεσ.

VI.

1 Ἀδελφοί, ἐὰν καὶ προλημφθῇ ἄνθρωποσ ἔν τινι παρα-
πτώματι, ὑμεῖσ οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν
πνεύματι πραΰτητοσ, σκοπῶν σεαυτόν, μὴ καὶ σὺ πειρασθῇσ.
2 ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάσετε, καὶ οὕτωσ ἀναπληρώσατε τὸν
νόμον τοῦ χριστοῦ. 3 εἰ γὰρ δοκεῖ τισ εἶναί τι, μηδὲν ὤν, φρε-
ναπατᾷ ἑαυτόν. 4 τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστοσ, καὶ
τότε εἰσ ἑαυτὸν μόνον τὸ καύχημα ἕξει καὶ οὐκ εἰσ τὸν ἕτερον·
5 ἕκαστοσ γὰρ τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει. 6 κοινωνείτω δὲ ὁ
κατηχούμενοσ τὸν λόγον τῷ κατηχοῦντι ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖσ. 7 μὴ
πλανᾶσθε· θεὸσ οὐ μυκτηρίζεται. ὃ γὰρ ἐὰν σπείρῃ ἄνθρωποσ,
τοῦτο καὶ θερίσει· 8 ὅτι ὁ σπείρων εἰσ τὴν σάρκα ἑαυτοῦ ἐκ
τῆσ σαρκὸσ θερίσει φθοράν, ὁ δὲ σπείρων εἰσ τὸ πνεῦμα ἐκ τοῦ
πνεύματοσ θερίσει ζωὴν αἰώνιον. 9 τὸ δὲ καλὸν ποιοῦντεσ μὴ
ἐγκακῶμεν· καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσωμεν μὴ ἐκλυόμενοι. 10 ἄρα

20 scriptum est αιρεσισ 21 κωμοι: cod -μαι 21 [c] καθωσ και προειπον 24 κυριου: [a] vel ipse * notavit VI, 2 [c] βασταζετε

20 φαρμακεια | ζηλοσ 21 καθωσ προειπον 24 om κυριου 26 αλληλουσ φθονουντ. VI, 2 βασταζετε | αναπληρωσετε 4 om εκαστοσ 7 ο γαρ αν 9 ενκακωμεν | θερισομεν

20 φαρμακεια | ερεισ 21 φθονοι φονοι | καθωσ και προειπον 23 πραοτησ 24 om κυρ. | om ιησου VI, 1 προληφθη | πραοτητοσ 2 βασταζετε 3 εαυτ. φρεναπ. 9 εκκακωμεν | θερισομεν

οὖν ὡσ καιρὸν ἔχωμεν, ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸσ πάντασ,
μάλιστα δὲ πρὸσ τοὺσ οἰκείουσ τῆσ πίστεωσ.
11 Ἴδετε πηλίκοισ ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί.
12 ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκί, οὗτοι ἀναγκάζουσιν
ὑμᾶσ περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα τῷ σταυρῷ τοῦ χριστοῦ μὴ δι-
ώκωνται. 13 οὐδὲ γὰρ οἱ περιτεμνόμενοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσου-
σιν, ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶσ περιτέμνεσθαι ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ
καυχήσωνται. 14 ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ
σταυρῷ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, δι' οὗ ἐμοὶ κόσμοσ
ἐσταύρωται κἀγὼ κόσμῳ· 15 ἐν γὰρ χριστῷ ἰησοῦ οὔτε περιτομή
τι ἔστιν οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ κτίσισ. 16 καὶ ὅσοι τῷ
κανόνι τούτῳ στοιχήσουσιν, εἰρήνη ἐπ' αὐτοὺσ καὶ ἔλεοσ, καὶ
ἐπὶ τὸν ἰσραὴλ τοῦ θεοῦ. 17 τοῦ λοιποῦ κόπουσ μοι μηδεὶσ παρ-
εχέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ ἐν τῷ
σώματί μου βαστάζω.
18 Ἡ χάρισ τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματοσ
ὑμῶν, ἀδελφοί· ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ

---

15 εστιν: c εισχυϊ

10 **εχομεν | **εργαζομεθα 11 *ηλικοισ 12 τ. χριστ. ιησου 13 περιτετμημενοι | περιτεμεσθαι 15 om εν γαρ χρι. ιησ. | ουτε γαρ 17 om κυριου et χριστου 18 κυριου: add ημων. In subscriptione **add εγραφη απο ρωμησ

10 εχομεν 12 μη post ινα 14 τω κοσμω 15 εστιν: ισχυει 17 om χριστου 18 κυριου: add ημων. Subscriptum est: πρ. γαλατ. εγραφη απο ρωμησ.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ.

I.

1 Παῦλοσ ἀπόστολοσ ἰησοῦ χριστοῦ διὰ θελήματοσ θεοῦ
τοῖσ ἁγίοισ τοῖσ οὖσι καὶ πιστοῖσ ἐν χριστῷ ἰησοῦ. 2 χάρισ ὑμῖν
καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.
3 Εὐλογητὸσ ὁ θεὸσ καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου καὶ σωτῆροσ
ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, ὁ εὐλογήσασ ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ
ἐν τοῖσ ἐπουρανίοισ ἐν χριστῷ, 4 καθὼσ ἐξελέξατο ἡμᾶσ ἐν αὐτῷ
πρὸ καταβολῆσ κόσμου, εἶναι ἡμᾶσ ἁγίουσ καὶ ἀμώμουσ κατ-
ενώπιον αὐτοῦ, ἐν ἀγάπῃ 5 προορίσασ ἡμᾶσ εἰσ υἱοθεσίαν διὰ
ἰησοῦ χριστοῦ εἰσ αὐτόν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματοσ
αὐτοῦ, 6 εἰσ ἔπαινον δόξησ τῆσ χάριτοσ αὐτοῦ, ἧσ ἐχαρίτωσεν
ἡμᾶσ ἐν τῷ ἠγαπημένῳ, 7 ἐν ᾧ ἔσχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ
τοῦ αἵματοσ αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων, κατὰ τὸ
πλοῦτοσ τῆσ χάριτοσ αὐτοῦ, 8 ἧσ ἐπερίσσευσεν εἰσ ἡμᾶσ ἐν
πάσῃ σοφίᾳ καὶ φρονήσει 9 γνωρίσασ ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ
θελήματοσ αὐτοῦ, κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν προέθετο ἐν
αὐτῷ 10 εἰσ οἰκονομίαν τοῦ πληρώματοσ τῶν καιρῶν, ἀνακεφα-
λαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ χριστῷ, τὰ ἐπὶ τοῖσ οὐρανοῖσ καὶ
τὰ ἐπὶ τῆσ γῆσ, ἐν αὐτῷ, 11 ἐν ᾧ καὶ ἐκληρώθημεν προορισθέν-
τεσ κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα ἐνεργοῦντοσ κατὰ τὴν βουλὴν
τοῦ θελήματοσ αὐτοῦ, 12 εἰσ τὸ εἶναι ἡμᾶσ εἰσ ἔπαινον δόξησ

---

1 αγιοισ: [c] add πασι | ουσι: [c] add εν εφεσω 3 [c] om και σωτηροσ | [a] ο ευλογ. ημασ 6 ησ: [c] εν η 7 [c] εχομεν | [c] τον πλουτον 10 [c] τα τε εν τοισ

1 χριστου ιησου | ** τ. ουσιν εν εφεσω 3 om και πατηρ | om και σωτηροσ | ο ευλογ. ημασ 5 χριστου ιησου 7 εχομεν

Inscriptum: ς πρ. εφεσ. επιστολη παυλου, ς [e] παυλου του αποστολου η πρ. εφεσ. επιστ. 1 τ. ουσιν εν εφεσω 3 om και σωτηροσ | ς om εν ante χριστω 6 ησ: εν η 7 εχομεν | τον πλουτον 10 τα τε εν τοισ 12 τησ δοξησ

αὐτοῦ, τοὺσ προηλπικότασ ἐν τῷ χριστῷ· [13] ἐν ῷ καὶ ὑμεῖσ,
ἀκούσαντεσ τὸν λόγον τῆσ ἀληθείασ, τὸ εὐαγγέλιον τῆσ σω-
τηρίασ ὑμῶν, ἐν ῷ καὶ πιστεύσαντεσ ἐσφραγίσθητε τῷ πνεύ-
ματι τῆσ ἐπαγγελίασ τῷ ἁγίῳ, [14] ὅσ ἐστιν ἀρραβὼν τῆσ κληρο-
νομίασ ἡμῶν εἰσ ἀπολύτρωσιν τῆσ περιποιήσεωσ, εἰσ ἔπαινον
δόξησ αὐτοῦ.
[15] Διὰ τοῦτο κἀγώ, ἀκούσασ τὴν καθ᾽ ὑμᾶσ πίστιν ἐν τῷ
κυρίῳ ἰησοῦ καὶ τὴν εἰσ πάντασ τοὺσ ἁγίουσ, [16] οὐ παύομαι
εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν, μνείαν ποιούμενοσ ἐπὶ τῶν προσευχῶν
μου, [17] ἵνα ὁ θεὸσ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῆσ
δόξησ, δῴη ὑμῖν πνεῦμα σοφίασ καὶ ἀποκαλύψεωσ ἐν ἐπιγνώ-
σει αὐτοῦ, [18] πεφωτισμένουσ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ τῆσ καρδίασ ὑμῶν,
εἰσ τὸ εἰδέναι ὑμᾶσ τίσ ἐστιν ἡ ἐλπὶσ τῆσ κλήσεωσ αὐτοῦ, τίσ
ὁ πλοῦτοσ τῆσ κληρονομίασ τῆσ δόξησ αὐτοῦ ἐν τοῖσ ἁγίοισ,
[19] καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγεθοσ τῆσ δυνάμεωσ αὐτοῦ εἰσ ἡμᾶσ
τοὺσ πιστεύοντασ κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτουσ τῆσ ἰσχύοσ
αὐτοῦ, [20] ἣν ἐνήργησεν ἐν τῷ χριστῷ, ἐγείρασ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν
καὶ καθίσασ αὐτὸν ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖσ ἐπουρανίοισ [21] ὑπερ-
άνω πάσησ ἀρχῆσ καὶ ἐξουσίασ καὶ δυνάμεωσ καὶ κυριότητοσ
καὶ παντὸσ ὀνόματοσ ὀνομαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τού-
τῳ ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, [22] καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺσ
πόδασ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸν ἔδωκεν κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκ-
κλησίᾳ, [23] ἥτισ ἐστὶν τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ
πάντα ἐν πᾶσιν πληρουμένου.

II.

[1] Καὶ ὑμᾶσ ὄντασ νεκροὺσ τοῖσ παραπτώμασιν καὶ ταῖσ
ἁμαρτίαισ ὑμῶν, [2] ἐν αἷσ ποτὲ περιεπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα

---

13 υμεισ: [c] η pro υ scripserat, sed υ restitutum 15 και την: [c] add αγαπην την 18 [c] και τισ ο πλ.

14 ο εστιν | τησ δοξησ 17 δω 18 om υμων | τησ δοξ. τησ κληρον. αυτου 20 ενηργηκεν | om αυτον post καθισασ | ουρανοισ 21 εξουσ. κ. αρχ. II, 1 αμαρτιαισ: επιθυμιαισ

14 τησ δοξησ 15 και την: add αγαπην την 16 μνειαν υμων ποι. 18 καρδιασ: διανοιασ | και τισ ο πλ. τησ δοξ. τησ κληρ. αυ. 20 και εκαθισεν | om αυτον sec 23 om τα II, 1 om υμων

τοῦ κόσμου τούτου, κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆσ ἐξουσίασ τοῦ ἀέροσ,
τοῦ πνεύματοσ τοῦ νῦν ἐνεργοῦντοσ ἐν τοῖσ υἱοῖσ τῆσ ἀπειθείασ,
3 ἐν οἷσ καὶ ἡμεῖσ πάντεσ ἀνεστράφημέν ποτε ἐν ταῖσ ἐπιθυμί-
αισ τῆσ σαρκὸσ ἡμῶν, ποιοῦντεσ τὰ θελήματα τῆσ σαρκὸσ καὶ
τῶν διανοιῶν, καὶ ἤμεθα τέκνα φύσει ὀργῆσ ὡσ καὶ οἱ λοιποί·
4 ὁ δὲ θεὸσ πλούσιοσ ὢν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ
ἣν ἠγάπησεν ἡμᾶσ, 5 καὶ ὄντασ ἡμᾶσ νεκροὺσ τοῖσ παραπτώ-
μασιν συνεζωοποίησεν τῷ χριστῷ, χάριτί ἐστε σεσωσμένοι, 6 καὶ
συνήγειρεν καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖσ ἐπουρανίοισ ἐν χριστῷ ἰη-
σοῦ, 7 ἵνα ἐνδείξηται ἐν τοῖσ αἰῶσιν τοῖσ ἐπερχομένοισ τὸ ὑπερ-
βάλλον πλοῦτοσ τῆσ χάριτοσ αὐτοῦ ἐν χρηστότητι ἐφ' ἡμᾶσ ἐν
χριστῷ ἰησοῦ. 8 τῇ γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ πίστεωσ,
καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν, θεοῦ τὸ δῶρον· 9 οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μή
τισ καυχήσηται. 10 θεοῦ γάρ ἐσμεν ποίημα, κτισθέντεσ ἐν χρι-
στῷ ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοισ ἀγαθοῖσ, οἷσ προητοίμασεν ὁ θεὸσ ἵνα ἐν
αὐτοῖσ περιπατήσωμεν.

11 Διὸ μνημονεύετε ὅτι ποτὲ ὑμεῖσ τὰ ἔθνη ἐν σαρκί, οἱ λε-
γόμενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆσ λεγομένησ περιτομῆσ ἐν σαρκὶ
χειροποιήτου, 12 ὅτι ἦτε τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶσ χριστοῦ, ἀπηλ-
λοτριωμένοι τῆσ πολιτείασ τοῦ ἰσραὴλ καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν
τῆσ ἐπαγγελίασ, ἐλπίδα μὴ ἔχοντεσ καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ.
13 νυνὶ δὲ ἐν χριστῷ ἰησοῦ ὑμεῖσ οἵ ποτε ὄντεσ μακρὰν ἐγενή-
θητε ἐγγὺσ ἐν τῷ αἵματι τοῦ χριστοῦ. 14 αὐτὸσ γάρ ἐστιν ἡ
εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσασ τὰ ἀμφότερα ἓν καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ
φραγμοῦ λύσασ, 15 τὴν ἔχθραν, ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ τὸν νόμον
τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασιν καταργήσασ, ἵνα τοὺσ δύο κτίσῃ ἐν
αὐτῷ εἰσ ἕνα καινὸν ἄνθρωπον ποιῶν εἰρήνην, 16 καὶ ἀποκαταλ-
λάξῃ τοὺσ ἀμφοτέρουσ ἐν ἑνὶ σώματι τῷ θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ,

---

4 [c] εν ελεει 7 ινα usq ιησου suppl [a] 9 θεου: [a] αυτου 11 [c] υμεισ ποτε 15 [c] εν εαυτω

4 εν ελεει 5 εν τοισ παραπτ. και ταισ επιθυμιαισ | εν τω χριστω 9 καυχησεται 10 θεου: αυτου 13 om του

3 ημεν 4 εν ελεει 7 τον υπερβαλλοντα πλουτον 8 δια τησ πιστ. 10 θεου: αυτου 11 υμεισ ποτε 12 εν τω καιρω 13 εγγυσ εγενηθ. 15 εν εαυτω

ἀποκτείνασ τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ. [17] καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίσατο
εἰρήνην ὑμῖν τοῖσ μακρὰν καὶ εἰρήνην τοῖσ ἐγγύσ, [18] ὅτι δι᾽ αὐ-
τοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ ἀμφότεροι ἐν ἑνὶ πνεύματι πρὸσ
τὸν πατέρα. [19] ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ ξένοι καὶ πάροικοι, ἀλλὰ
ἐστὲ συνπολῖται τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ θεοῦ, [20] ἐποικοδομη-
θέντεσ ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντοσ
ἀκρογωνιαίου τοῦ χριστοῦ, [21] ἐν ᾧ πᾶσα οἰκοδομὴ συναρμολο-
γουμένη αὔξει εἰσ ναὸν ἅγιον ἐν κυρίῳ, [22] ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖσ συνοι-
κοδομεῖσθε εἰσ κατοικητήριον τοῦ θεοῦ ἐν πνεύματι.

III.

[1] Τούτου χάριν ἐγὼ παῦλοσ ὁ δέσμιοσ τοῦ χριστοῦ ὑπὲρ ὑμῶν
τῶν ἐθνῶν, [2] εἴγε ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆσ χάριτοσ τοῦ θεοῦ
τῆσ δοθείσησ μοι εἰσ ὑμᾶσ, [3] ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνωρίσθη
μοι το μυστήριον, καθὼσ προέγραψα ἐν ὀλίγῳ, [4] πρὸσ ὃ δύνασθε
ἀναγινώσκοντεσ νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ
χριστοῦ, [5] ὃ ἑτέραισ γενεαῖσ οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖσ υἱοῖσ τῶν ἀνθρώ-
πων ὡσ νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖσ ἁγίοισ ἀποστόλοισ αὐτοῦ καὶ προ-
φήταισ ἐν πνεύματι, [6] εἶναι τὰ ἔθνη συνκληρονόμα καὶ σύνσωμα
καὶ συνμέτοχα τῆσ ἐπαγγελίασ ἐν χριστῷ ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγ-
γελίου, [7] οὗ ἐγενήθην διάκονοσ κατὰ τὴν δωρεὰν τῆσ χάριτοσ
τοῦ θεοῦ τῆσ δοθείσησ μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆσ δυνάμεωσ
αὐτοῦ. [8] ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρισ
αὕτη, τοῖσ ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι τὸ ἀνεξιχνίαστον πλοῦτοσ
τοῦ χριστοῦ, [9] καὶ φωτίσαι τίσ ἡ οἰκονομία τοῦ μυστηρίου τοῦ
ἀποκεκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων τῷ θεῷ τῷ τὰ πάντα κτίσαντι,
[10] ἵνα γνωρισθῇ νῦν ταῖσ ἀρχαῖσ καὶ ταῖσ ἐξουσίαισ ἐν τοῖσ ἐπου-

---

18 [a] εσχομεν 20 του χριστου: [a] αυτου χρι. ιησου 21 [a] πασα η III, 1 χριστου: [a] add ιησου 8 [c] τον ανεξιχν. πλουτον 9 [c] φωτισαι παντασ | [c] εν τω θεω

19 συνπολειται 20 αυτου χριστου ιησου 22 θεου: χριστου III, 1 τ. χριστ. ιησου 3 om οτι 5 om αποστολοισ 9 φωτισ. παντασ | εν τω θεω

17 om ειρηνην sec 19 αλλα συμπολιται 20 αυτου ιησου χριστου 21 πασα η III, 1 τ. χριστ. ιησου 3 εγνωρισε 5 εν ετεραισ 6 συγκληρ. κ. συσσωμ. κ. συμμετ. | τ. επαγγελ. αυτου εν τω χριστω δια 7 εγενομην | την δοθεισαν 8 παντων των | εν τοισ εθν. | τον ανεξιχν. πλουτον 9 φωτισ. παντασ τισ η κοινωνια | εν τω θεω | κτισαντι: add δια ιησου χριστου

ρανίοισ διὰ τῆσ ἐκκλησίασ ἡ πολυποίκιλοσ σοφία τοῦ θεοῦ,
11 κατὰ πρόθεσιν τῶν αἰώνων ἣν ἐποίησεν ἐν χριστῷ ἰησοῦ τῷ
κυρίῳ ἡμῶν, 12 ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παρρησίαν καὶ προσαγωγὴν ἐν
πεποιθήσει διὰ τῆσ πίστεωσ αὐτοῦ.

13 Διὸ αἰτοῦμαι μὴ ἐγκακεῖν ἐν ταῖσ θλίψεσίν μου ὑπὲρ
ὑμῶν, ἥτισ ἐστὶν δόξα ὑμῶν. 14 τούτου χάριν κάμπτω τὰ γό-
νατά μου πρὸσ τὸν πατέρα, 15 ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖσ
καὶ ἐπὶ γῆσ ὀνομάζεται, 16 ἵνα δῷ ὑμῖν κατὰ τὸ πλοῦτοσ τῆσ
δόξησ αὐτοῦ δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ πνεύματοσ αὐτοῦ
εἰσ τὸν ἔσω ἄνθρωπον, 17 κατοικῆσαι τὸν χριστὸν διὰ τῆσ πί-
στεωσ ἐν ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν, 18 ἐν ἀγάπῃ ἐρριζωμένοι καὶ τε-
θεμελιωμένοι, ἵνα ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσι τοῖσ ἁγί-
οισ τί τὸ πλάτοσ καὶ μῆκοσ καὶ βάθοσ καὶ ὕψοσ, 19 γνῶναί τε
τὴν υπερβάλλουσαν τῆσ γνώσεωσ ἀγάπην τοῦ χριστοῦ, ἵνα πλη-
ρωθῆτε εἰσ πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ θεοῦ.

20 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπερεκπερισσοῦ ὧν
αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν
ἡμῖν, 21 αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν χριστῷ ἰησοῦ εἰσ
πάσασ τὰσ γενεὰσ τοῦ αἰῶνοσ τῶν αἰώνων, ἀμήν.

IV.

1 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶσ ἐγὼ ὁ δέσμιοσ ἐν χριστῷ, αξίωσ περι-
πατῆσαι τῆσ κλήσεωσ ἧσ ἐκλήθητε, 2 μετὰ πάσησ ταπεινοφρο-
σύνησ καὶ πραΰτητοσ, μετὰ μακροθυμίασ, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων
ἐν ἀγάπῃ, 3 σπουδάζοντεσ τηρεῖν τὴν ἑνότητα τοῦ πνεύματοσ
ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆσ εἰρήνησ. 4 ἓν σῶμα καὶ ἓν πνεῦμα, καθὼσ
καὶ ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆσ κλήσεωσ ὑμῶν· 5 εἷσ κύριοσ,
μία πίστισ, ἓν βάπτισμα· 6 εἷσ θεὸσ καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ

---

11 εν: [a] add τω, [c] rursus del 12 [c] και την προσαγωγ. 14 πατερα: [c] add του κυριου ημων ιησου χριστου

11 εν τω χρι. ιησ. 12 *παρησιαν 13 ενκακειν 18 κ. υψοσ κ. βαθ. 19 πληρωθη παν IV, 1 εν κυριω 2 om εν [bent]? 4 om και sec 6 om και tert

12 και την προσαγ. 13 εκκακειν 14 πατερα: add του κυριου ημων ιησου χριστου 16 δωη | τον πλουτον 21 om και IV, 1 εν κυριω 2 πραοτητοσ 6 εν πασιν υμιν

πάντων καὶ διὰ πάντων καὶ ἐν πᾶσιν. [7] ἑνὶ δὲ ἑκάστῳ ἡμῶν
ἐδόθη ἡ χάρισ κατὰ τὸ μέτρον τῆσ δωρεᾶσ τοῦ χριστοῦ. [8] διὸ
λέγει· ἀναβὰσ εἰσ ὕψοσ ᾐχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν, ἔδωκεν
δόματα τοῖσ ἀνθρώποισ. [9] τὸ δὲ ἀνέβη τί ἐστιν εἰ μὴ ὅτι καὶ
κατέβη εἰσ τὰ κατώτερα μέρη τῆσ γῆσ; [10] ὁ καταβὰσ αὐτόσ
ἐστιν καὶ ὁ ἀναβὰσ ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ
τὰ πάντα. [11] καὶ αὐτὸσ ἔδωκεν τοὺσ μὲν ἀποστόλουσ, τοὺσ δὲ
προφήτασ, τοὺσ δὲ εὐαγγελιστάσ, τοὺσ δὲ ποιμένασ καὶ διδα-
σκάλουσ, [12] πρὸσ τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων εἰσ ἔργον διακο-
νίασ, εἰσ οἰκοδομὴν τοῦ σώματοσ τοῦ χριστοῦ, [13] μέχρι καταντή-
σωμεν οἱ πάντεσ εἰσ τὴν ἑνότητα τῆσ πίστεωσ καὶ τῆσ ἐπιγνώ-
σεωσ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, εἰσ ἄνδρα τέλειον, εἰσ μέτρον ἡλικίασ
τοῦ πληρώματοσ τοῦ χριστοῦ, [14] ἵνα μηκέτι ὦμεν νήπιοι, κλυδω-
νιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆσ διδασκαλίασ ἐν
τῇ κυβίᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ πρὸσ τὴν μεθοδίαν τῆσ
πλάνησ, [15] ἀληθεύοντεσ δὲ ἐν ἀγάπῃ αὐξήσωμεν εἰσ αὐτὸν τὰ
πάντα, ὅσ ἐστιν ἡ κεφαλή, χριστόσ, [16] ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα
συναρμολογούμενον καὶ συνβιβαζόμενον διὰ πάσησ ἁφῆσ τῆσ
ἐπιχορηγίασ κατ᾽ ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἑνὸσ ἑκάστου μέρουσ τὴν
αὔξησιν τοῦ σώματοσ ποιεῖται εἰσ οἰκοδομὴν αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ.
[17] Τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶσ
περιπατεῖν καθὼσ καὶ τὰ ἔθνη περιπατεῖ ἐν ματαιότητι τοῦ
νοὸσ αὐτῶν, [18] ἐσκοτωμένοι τῇ διανοίᾳ ὄντεσ, ἀπηλλοτριωμένοι
τῆσ ζωῆσ τοῦ θεοῦ, διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖσ, διὰ
τὴν πώρωσιν τῆσ καρδίασ αὐτῶν, [19] οἵτινεσ ἀπηλγηκότεσ ἑαυ-
τοὺσ παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ εἰσ ἐργασίαν ἀκαθαρσίασ πάσησ
ἐν πλεονεξίᾳ. [20] ὑμεῖσ δὲ οὐχ οὕτωσ ἐμάθετε τὸν χριστόν, [21] εἴγε
αὐτὸν ἠκούσατε καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε, καθώσ ἐστιν ἀλήθεια
ἐν τῷ ἰησοῦ, [22] ἀποθέσθαι ὑμᾶσ κατὰ τὴν προτέραν ἀναστρο-

---

8 [c] και εδωκεν 9 [c] κατεβη πρωτον 15 [c] ο χριστοσ 17 [c] και τα λοιπα

7 υμων | om η 8 και εδωκεν 9 κατεβη πρωτον 16 συμβιβαζ. | οικοδ. εαυτου

8 και εδωκεν 9 κατεβη: add πρωτον 14 κυβεια | μεθοδειαν 15 ο χριστοσ 16 συμβιβαζ. | οικ. εαυτου 17 και τα λοιπα εθν. 18 εσκοτισμενοι

φὴν τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰσ ἐπιθυμίασ
τῆσ ἀπάτησ, [23] ἀνανεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοὸσ ὑμῶν
[24] καὶ ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα
ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ τῆσ ἀληθείασ.

[25] Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδοσ λαλεῖτε ἕκαστοσ ἀλήθειαν πρὸσ
τὸν πλησίον αὐτοῦ, ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη. [26] ὀργίζεσθε καὶ
μὴ ἁμαρτάνετε· ὁ ἥλιοσ μὴ ἐπιδυέτω ἐπὶ παροργισμῷ ὑμῶν,
[27] μηδὲ δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ. [28] ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω,
μᾶλλον δὲ κοπιάτω ἐργαζόμενοσ ταῖσ ἰδίαισ χερσὶν τὸ ἀγαθόν,
ἵνα ἔχητε μεταδιδόναι τῷ χρείαν ἔχοντι. [29] πᾶσ λόγοσ σαπρὸσ
ἐκ τοῦ στόματοσ ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω, ἀλλ᾽ εἴ τισ ἀγαθὸσ
πρὸσ οἰκοδομὴν τῆσ χρείασ, ἵνα δῷ χάριν τοῖσ ἀκούουσιν.
[30] καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφρα-
γίσθητε εἰσ ἡμέραν ἀπολυτρώσεωσ. [31] πᾶσα πικρία καὶ θυμὸσ
καὶ ὀργὴ καὶ κραυγὴ καὶ βλασφημία ἀρθήτω ἀφ᾽ ὑμῶν σὺμ
πάσῃ κακίᾳ. [32] γίνεσθε δὲ εἰσ ἀλλήλουσ χρηστοί, εὔσπλαγχνοι,
χαριζόμενοι ἑαυτοῖσ, καθὼσ καὶ ὁ θεὸσ ἐν χριστῷ ἐχαρίσατο ὑμῖν.

V.

[1] Γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ θεοῦ, ὡσ τέκνα ἀγαπητά, [2] καὶ
περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼσ καὶ ὁ χριστὸσ ἠγάπησεν ὑμᾶσ
καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν θυσίαν καὶ προσφορὰν τῷ
θεῷ εἰσ ὀσμὴν εὐωδίασ.

[3] Πορνία δὲ καὶ ἀκαθαρσία πᾶσα ἢ πλεονεξία μηδὲ ὀνομα-
ζέσθω ἐν ὑμῖν, καθὼσ πρέπει ἁγίοισ, [4] καὶ αἰσχρότησ ἢ μωρο-
λογία ἢ εὐτραπέλεια, ἃ οὐκ ἀνῆκεν, ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία.

---

23 cod ενδυσασθε praecedente ανανεουσθαι 24 [c] εν δικ. κ. οσιοτ. 25 [c] αληθειαν εκαστοσ | προσ τον: [a] μετα του 26 [c] επι τω παροργ. 28 [c] om ιδιαισ | εχητε (cod -ται): [c] εχη V, 2 υμασ: [c] ημασ 4 [a] και μωρολογ.

23 δε (om [bent]?) εν τω 24 ενδυσασθε (sed praecedit ανανεουσθαι) | εν δικαιοσ. κ. οσιοτ. 25 αληθειαν εκαστοσ μετα του 28 om ιδιαισ | εχη 29 αλλα 31 συν 32 om δε | εχαρισ. ημιν (* om [bent]?) V, 2 υπερ υμων προσφο. κ. θυσι. 3 πορνεια 4 και μωρολογια

24 εν δικαι. κ. οσιοτ. 25 αληθει. εκαστ. μετα του | ϛ αλληλοιν (ex errore) 26 επι τω παροργ. 27 μητε 28 το αγαθον ταισ χερσ. | εχη 31 συν V, 2 ηγαπ. ημασ | προσφ. κ. θυσι. 3 πορνεια | πασα ακαθαρσ. 4 και μωρολογ. | τα ουκ ανηκοντα

5 τοῦτο γὰρ ἴστε γινώσκοντεσ, ὅτι πᾶσ πόρνοσ ἢ ἀκάθαρτοσ ἢ
πλεονέκτησ, ὅ ἐστιν εἰδωλολάτρησ, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν
τῇ βασιλείᾳ τοῦ χριστοῦ καὶ θεοῦ. 6 μηδεὶσ ὑμᾶσ ἀπατάτω
κενοῖσ λόγοισ· διὰ ταῦτα ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺσ
υἱοὺσ τῆσ ἀπειθείασ. 7 μὴ οὖν γίνεσθε συνμέτοχοι αὐτῶν. 8 ἦτε
γάρ ποτε σκότοσ, νῦν δὲ φῶσ ἐν κυρίῳ. ὡσ τέκνα φωτὸσ περι-
πατεῖτε· 9 ὁ γὰρ καρπὸσ τοῦ φωτὸσ ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ
δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ· 10 δοκιμάζοντεσ τί ἐστιν εὐάρεστον
τῷ κυρίῳ, 11 καὶ μὴ συνκοινωνεῖτε τοῖσ ἔργοισ τοῖσ ἀκάρποισ
τοῦ σκότουσ, μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε. 12 τὰ γὰρ κρυφῇ γινό-
μενα ὑπ᾽ αὐτῶν αἰσχρόν ἐστιν καὶ λέγειν· 13 τὰ δὲ πάντα ἐλεγχό-
μενα ὑπὸ τοῦ φωτὸσ φανεροῦται· πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον φῶσ
ἐστίν. 14 διὸ λέγει· ἔγειρε ὁ καθεύδων καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν,
καὶ ἐπιφαύσει σοι ὁ χριστόσ.

15 Βλέπετε οὖν ἀκριβῶσ πῶσ περιπατεῖτε, μὴ ὡσ ἄσοφοι
ἀλλ᾽ ὡσ σοφοί, 16 ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρόν, ὅτι αἱ ἡμέραι πο-
νηραί εἰσιν. 17 διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονεσ, ἀλλὰ συνίετε τί
τὸ φρόνημα τοῦ κυρίου. 18 καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστὶν
ἀσωτία, ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι, 19 λαλοῦντεσ ἑαυτοῖσ
ψαλμοῖσ καὶ ὕμνοισ καὶ ᾠδαῖσ πνευματικαῖσ, ᾄδοντεσ καὶ
ψάλλοντεσ τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ, 20 εὐχαριστοῦντεσ πάν-
τοτε ὑπὲρ πάντων ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ τῷ θεῷ
καὶ πατρί, 21 ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοισ ἐν φόβῳ χριστοῦ. 22 αἱ
γυναῖκεσ τοῖσ ἰδίοισ ἀνδράσιν ὑποτασσέσθωσαν ὡσ τῷ κυρίῳ,
23 ὅτι ἀνήρ ἐστιν κεφαλὴ τῆσ γυναικὸσ ὡσ καὶ ὁ χριστὸσ κε-
φαλὴ τῆσ ἐκκλησίασ, αὐτὸσ ὁ σωτὴρ τοῦ σώματοσ. 24 ἀλλ᾽ ὡσ

---

6 scriptum est καινοισ | [a] δια ταυτ. γαρ 15 [c] ουν αδελφοι πωσ ακριβωσ 17 φρονημα: [c] θελημα 19 [c] εν ταισ καρδιαισ 23 και αυτοσ εστιν σωτηρ

6 δια ταυτ. γαρ 17 τι το θελημα τ. κυρ. ημων 19 εν ψαλμοισ | om πνευματικαισ 20 τ. κυρ. ημων χριστ. ιησ. 22 om υποτασσεσθ. 23 αν. κεφαλ. εστ. | om ὁ ante σωτηρ 24 αλλα η εκκλησια

5 ιστε: εστε | οσ εστιν 6 δια ταυτ. γαρ 7 συμμετοχα 9 φωτοσ: πνευματοσ 11 συγκοιν. 14 εγειραι 15 πωσ ακριβωσ 17 συνιεντεσ | το θελημα 19 εν τη καρδ. 20 τ. κυρ. ημων 21 χριστου: θεου 22 υποτασσεσθε 23 ο ανηρ | και αυτοσ εστι σωτηρ

ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ χριστῷ, οὕτωσ καὶ αἱ γυναῖκεσ
τοῖσ ἀνδράσιν ἐν παντί. 25 οἱ ἄνδρεσ, ἀγαπᾶτε τὰσ γυναῖκασ,
καθὼσ καὶ ὁ χριστὸσ ἠγάπησεν τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἑαυτὸν παρέ-
δωκεν ὑπὲρ αὐτῆσ, 26 ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ καθαρίσασ τῷ λουτρῷ
τοῦ ὕδατοσ ἐν ῥήματι, 27 ἵνα παραστήσῃ αὐτὸσ αὐτῷ ἔνδοξον
τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν σπῖλον ἢ ῥυτίδα ἤ τι τῶν τοιούτων,
ἀλλ' ἵνα ᾖ ἁγία καὶ ἄμωμοσ. 28 οὕτωσ ὀφείλουσιν οἱ ἄνδρεσ
ἀγαπᾶν τὰσ ἑαυτῶν γυναῖκασ ὡσ τὰ ἑαυτῶν τέκνα. ὁ ἀγαπῶν
τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἑαυτὸν ἀγαπᾷ. 29 οὐδεὶσ γάρ ποτε τὴν
σάρκα αὐτοῦ ἐμίσησεν, ἀλλ' ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτήν, καθὼσ
καὶ ὁ χριστὸσ τὴν ἐκκλησίαν, 30 ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματοσ
αὐτοῦ. 31 ἀντὶ τούτου καταλείψει ἄνθρωποσ τὸν πατέρα καὶ
τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται τῇ γυναικί, καὶ ἔσονται οἱ
δύο εἰσ σάρκα μίαν. 32 τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν, ἐγὼ δὲ
λέγω εἰσ χριστὸν καὶ εἰσ τὴν ἐκκλησίαν. 33 πλὴν καὶ ὑμεῖσ οἱ
καθ' ἕνα ἕκαστοσ τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτωσ ἀγαπάτω ὡσ ἑαυ-
τόν, ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα.

VI.

1 Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖσ γονεῦσιν ὑμῶν ἐν κυρίῳ· τοῦτο
γάρ ἐστιν δίκαιον. 2 τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα,
ἥτισ ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ, 3 ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ
ἔσῃ μακροχρόνιοσ ἐπὶ τῆσ γῆσ. 4 καὶ οἱ πατέρεσ, μὴ παροργί-
ζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἀλλὰ ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδίᾳ καὶ νου-

27 [c] αυτοσ εαυτω | η τι suppl [a], om * 28 τεκνα: [c] σωματα 29 [c] την εαυτου σαρκα 30 αυτου: [c] add εκ τησ σαρκοσ αυτου και εκ των οστεων αυτου 31 [c] τον πατερα αυτου | [a] προσκ. τη γυναικι αυτου, [c] κολληθ. προσ την γυναικα αυτου 33 [c] ινα εκαστοσ

27 αυτοσ εαυτω 28 οφειλ. και οι | τεκνα: σωματα 29 την εαυτου σαρκα | αλλα 31 om τον et την | προσκ. προσ την γυναικα αυτου 32 om εισ sec VI, 1 om εν κυριω 2 om εστιν 4 παιδεια

24 ωσπερ | τοισ ιδιοισ ανδρ. 25 τ. γυναι. εαυτων 27 παραστ. αυτην εαυτω 28 τεκνα: σωματα 29 την εαυτου σαρκα | χριστοσ: κυριοσ 30 αυτου: add εκ τησ σαρκοσ αυτου και εκ των οστεων αυτου 31 τ. πατερ. αυτου | προσκ. προσ την γυναικα αυτου VI, 4 αλλ | παιδεια

θεσίᾳ κυρίου. 5 οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε τοῖσ κατὰ σάρκα κυρίοισ
μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐν ἁπλότητι καρδίασ ὑμῶν ὡσ τῷ χρι-
στῷ, 6 μὴ κατ᾽ ὀφθαλμοδουλίαν ὡσ ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ᾽ ὡσ
δοῦλοι χριστοῦ ποιοῦντεσ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ἐκ ψυχῆσ, 7 μετ᾽
εὐνοίασ δουλεύοντεσ ὡσ τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποισ, 8 εἰδότεσ,
ὅ τι ἐὰν ποιήσῃ ἕκαστοσ ἀγαθόν, τοῦτο κομίσεται παρὰ κυρίου,
εἴτε δοῦλοσ εἴτε ἐλεύθεροσ. 9 καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε
πρὸσ αὐτούσ, ἀνιέντεσ τὴν ἀπειλήν, εἰδότεσ ὅτι καὶ ἑαυτῶν
καὶ ὑμῶν ὁ κύριόσ ἐστιν ἐν οὐρανῷ, καὶ προσωποληµψία οὐκ
ἔστιν παρ᾽ αὐτῷ.

10 Τοῦ λοιποῦ ἐνδυναμοῦσθε ἐν τῷ κυρίῳ καὶ ἐν τῷ κράτει
τῆσ ἰσχύοσ αὐτοῦ. 11 ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ πρὸσ
τὸ δύνασθαι ὑμᾶσ στῆναι πρὸσ τὰσ μεθοδίασ τοῦ διαβόλου,
12 ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸσ αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸσ
τὰσ ἀρχάσ, πρὸσ τὰσ ἐξουσίασ, πρὸσ τοὺσ κοσμοκράτορασ τοῦ
σκότουσ τούτου, πρὸσ τὰ πνευματικὰ τῆσ πονηρίασ ἐν τοῖσ
ἐπουρανίοισ. 13 διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ,
ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ καὶ ἅπαντα
κατεργασάμενοι στῆναι. 14 στῆτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὀσφὺν
ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆσ δικαιοσύ-
νησ, 15 καὶ ὑποδησάμενοι τοὺσ πόδασ ἐν ἑτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγ-
γελίου τῆσ εἰρήνησ, 16 ἐν πᾶσιν ἀναλαβόντεσ τὸν θυρεὸν τῆσ
πίστεωσ, ἐν ᾧ δυνήσεσθε πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ πε-
πυρωμένα σβέσαι. 17 καὶ τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου δέξα-
σθε, καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύματοσ, ὅ ἐστιν ῥῆμα θεοῦ, 18 διὰ
πάσησ προσευχῆσ καὶ δεήσεωσ, προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ

---

8 [c] οτι ο εαν | [c] κομιειται 9 [c] και υμων και εαυτων 10 [c] το λοιπον αδελφοι μου | τω pr: [c] (et iam [a]?) om 12 του σκοτουσ: [c] add του αιωνοσ, sed rursus abstersit 18 δια πα. προσευχ. κ. δεη. a seqq seiuncta sunt

5 τησ καρδιασ 6 οφθαλμοδουλειαν 7 μετα | ανθρωπω 8 οτι εκαστοσ εαν τι ποιηση 9 εαυτων: αυτων | ουρανοισ 10 δυναμουσθε | om τω pr 11 μεθοδειασ 12 υμιν 16 om τα sec

5 τ. κυρ. κατ. σαρκ. | τησ καρδιασ 6 οφθαλμοδουλειαν | του χριστου 7 om ωσ 8 οτι ο εαν τι εκαστ. ποιηση | κομιειται πα. του κυρ. 9 οτι και υμων αυτων | ουρανοισ | προσωποληψια 10 το λοιπον αδελφοι μου | om τω pr 11 μεθοδειασ 12 τ. σκοτ. του αιωνοσ τουτ. 16 επι πασιν

ἐν πνεύματι, καὶ εἰσ αὐτὸ ἀγρυπνοῦντεσ ἐν πάσῃ προσκαρτερή-
σει καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν ἁγίων, [19] καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα
δοθῇ μοι λόγοσ ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματόσ μου, ἐν παρρησίᾳ γνω-
ρίσαι τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγγελίου, [20] ὑπὲρ οὗ πρεσβεύω ἐν
ἁλύσει, ἵνα παρρησιάσωμαι ἐν αὐτῷ ὡσ δεῖ με λαλῆσαι.

[21] Ἵνα δὲ καὶ ὑμεῖσ εἰδῆτε τὰ κατ' ἐμέ, τί πράσσω, πάντα
γνωρίσει ὑμῖν τυχικὸσ ὁ ἀγαπητὸσ ἀδελφὸσ καὶ πιστὸσ ἐν κυ-
ρίῳ, [22] ὃν ἔπεμψα πρὸσ ὑμᾶσ εἰσ αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ
ἡμῶν καὶ παρακαλέσῃ τὰσ καρδίασ ὑμῶν.

[23] Εἰρήνη τοῖσ ἀδελφοῖσ καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεωσ ἀπὸ θεοῦ
πατρὸσ καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ. [24] ἡ χάρισ μετὰ πάντων τῶν
ἀγαπώντων τὸν κύριον ἡμῶν ἰησοῦν χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ

---

19 [c] μοι δοθη 21 ειδητε: cod ἴδητε | ante γνωρισει scriptum est υ, sed ab ipso * statim notatum; [c] vero ex eo fecit υμιν, tamen ipse rursus delevit (υμιν quod sequitur intactum mansit) | πιστοσ: [a] add διακονοσ 24 αφθαρσια: [c] add αμην

19 μοι δοθη | om του ευαγγελιου 20 ινα αυτο παρρησ. ωσ 21 ειδητε και υμεισ | πιστοσ διακονοσ. In subscriptione ** add εγραφη απο ρωμησ

18 εισ αυτο τουτο 19 μοι δοθειη 20 εν αυτω παρρησι. 21 ειδητ. και υμ. | υμιν γνωρισει | πιστοσ διακονοσ 24 post αφθαρσ. add αμην. Subscriptum est: πρ. εφεσ. εγραφη απο ρωμησ δια τυχικου.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ.

I.

[1] Παῦλοσ καὶ τιμόθεοσ δοῦλοι χριστοῦ ἰησοῦ πᾶσι τοῖσ
ἁγίοισ ἐν χριστῷ ἰησοῦ τοῖσ οὖσιν ἐν φιλίπποισ σὺν ἐπισκόποισ
καὶ διακόνοισ. [2] χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν
καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.
[3] Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνείᾳ ὑμῶν [4] πάν-
τοτε ἐν πάσῃ τῇ δεήσει μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶσ
τὴν δέησιν ποιούμενοσ [5] ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰσ τὸ εὐαγγέ-
λιον ἀπὸ τῆσ πρώτησ ἡμέρασ ἄχρι τοῦ νῦν, [6] πεποιθὼσ αὐτὸ
τοῦτο, ὅτι ὁ ἐναρξάμενοσ ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν ἐπιτελέσει ἄχρι
ἡμέρασ ἰησοῦ χριστοῦ, [7] καθώσ ἐστιν δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρο-
νεῖν ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶσ,
ἔν τε τοῖσ δεσμοῖσ μου καὶ ἐν τῇ ἀπολογίᾳ καὶ βεβαιώσει τοῦ
εὐαγγελίου συνκοινωνούσ μου τῆσ χάριτοσ πάντασ ὑμᾶσ ὄντασ.
[8] μάρτυσ γάρ μου ὁ θεόσ, ὡσ ἐπιποθῶ πάντασ ὑμᾶσ ἐν σπλάγ-
χνοισ χριστοῦ ἰησοῦ. [9] καὶ τοῦτο προσεύχομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη
ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύῃ ἐν ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ
αἰσθήσει, [10] εἰσ τὸ δοκιμάζειν τὰ διαφέροντα, ἵνα ἦτε εἰλικρι-
νεῖσ καὶ ἀπρόσκοποι εἰσ ἡμέραν χριστοῦ, [11] πεπληρωμένοι
καρπὸν δικαιοσύνησ τὸν διὰ ἰησοῦ χριστοῦ, εἰσ δόξαν καὶ ἔπ-
αινον θεοῦ.
[12] Γινώσκειν δὲ ὑμᾶσ βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι τὰ κατʼ ἐμὲ
μᾶλλον εἰσ προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν, [13] ὥστε τοὺσ

---

4 [c] om τη 8 γαρ μου: [c] add εστιν 10 δοκιμαζειν: [c] add υμασ | ειλικρ. [a] nisi ipse * ex emendatione: *αλικρ.

1 τειμοθεοσ | **συνεπισκοποισ 4 om τη 6 χριστου ιησου 9 περισσευση 10 δοκιμαζ. υμασ 11 om τον

Inscriptum: ϛ η πρ. τουσ φιλιππ. επιστολη, ϛ [e] παυλου του αποστολου η πρ. φιλ. επιστ. 1 ιησου χριστου 4 om τη 5 om τησ 6 αχρισ 7 om εν tert | συγκοινων. 8 μου εστιν ο θε. | ιησου χριστου 10 δοκιμαζ. υμασ 11 καρπων δικαι. των

δεσμούσ μου φανεροὺσ ἐν τῷ χριστῷ γεγονέναι ἐν ὅλῳ τῷ
πραιτωρίῳ καὶ τοῖσ λοιποῖσ πᾶσιν, [14] καὶ τοὺσ πλείονασ τῶν
ἀδελφῶν ἐν κυρίῳ πεποιθότασ τοῖσ δεσμοῖσ μου περισσοτέρωσ
τολμᾶν ἀφόβωσ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ λαλεῖν. [15] τινὲσ μὲν καὶ διὰ
φθόνον καὶ ἔριν, τινὲσ δὲ καὶ δι᾽ εὐδοκίαν τὸν χριστὸν κηρύσ-
σουσιν· [16] οἱ μὲν ἐξ ἀγάπησ, εἰδότεσ ὅτι εἰσ ἀπολογίαν τοῦ
εὐαγγελίου κεῖμαι, [17] οἱ δὲ ἐξ ἐριθείασ τὸν χριστὸν καταγγέλ-
λουσιν οὐχ ἁγνῶσ, οἰόμενοι θλίψιν ἐγείρειν τοῖσ δεσμοῖσ μου.
[18] τί γάρ; πλὴν ὅτι παντὶ τρόπῳ, εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ,
χριστὸσ καταγγέλλεται. καὶ ἐν τούτῳ χαίρω, ἀλλὰ καὶ χα-
ρήσομαι· [19] οἶδα γὰρ ὅτι τοῦτό μοι ἀποβήσεται εἰσ σωτηρίαν
διὰ τῆσ ὑμῶν δεήσεωσ καὶ ἐπιχορηγίασ τοῦ πνεύματοσ ἰησοῦ
χριστοῦ, [20] κατὰ τὴν ἀποκαραδοκίαν καὶ ἐλπίδα μου ὅτι ἐν
οὐδενὶ αἰσχυνθήσομαι, ἀλλ᾽ ἐν πάσῃ παρρησίᾳ ὡσ πάντοτε καὶ
νῦν μεγαλυνθήσεται χριστὸσ ἐν τῷ σώματί μου, εἴτε διὰ ζωῆσ
εἴτε διὰ θανάτου. [21] ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν χριστόσ, καὶ τὸ ἀποθανεῖν
κέρδοσ. [22] εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκί, τοῦτό μοι καρπὸσ ἔργου, καὶ
τί αἱρήσομαι οὐ γνωρίζω. [23] συνέχομαι δὲ ἐκ τῶν δύο, τὴν
ἐπιθυμίαν ἔχων εἰσ τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν χριστῷ εἶναι· πολλῷ
μᾶλλον κρεῖσσον· [24] τὸ δὲ ἐπιμένειν τῇ σαρκὶ ἀναγκαιότερον δι᾽
ὑμᾶσ. [25] καὶ τοῦτο πεποιθὼσ οἶδα, ὅτι μενῶ καὶ παραμενῶ
πᾶσιν ὑμῖν εἰσ τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν τῆσ πίστεωσ
ὑμῶν, [26] ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισσεύῃ ἐν χριστῷ ἰησοῦ ἐν
ἐμοὶ διὰ τῆσ ἐμῆσ παρουσίασ πάλιν πρὸσ ὑμᾶσ.

[27] Μόνον ἀξίωσ τοῦ εὐαγγελίου πολιτεύεσθε, ἵνα εἴτε ἐλθὼν
καὶ ἰδὼν ὑμᾶσ εἴτε ἀπὼν ἀκούω τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι στήκετε ἐν

---

13 τω: [c] om | γεγονεναι: [c] (et iam [a] ut [vid]) γενεσθαι 15 και prim: [c] om | κηρυσσουσιν [a]: *κηρυσσειν 16 τον: puncta apposita (a[ca]) sed rursus (a[cb]) erasa 23 πολλω: [a] add γαρ 25 υμων sec: [c] om 27 ευαγγελιου: [a] add του χριστου | ειτε απων [a]: *om | [a] ακουσω

13 εν χριστω γενεσθαι 17 om τον 18 om πλην 19 γαρ: δε 23 πολλω γαρ 24 επιμειναι εν τη 25**μένω | υμων sec: om 27 τ. ευαγγελ. του χριστου

13 εν χριστω γενεσθαι 14 om του θεου 16 sq οι μεν εξ εριθειασ usq μου, [17] οι δε εξ αγαπησ usq κειμαι 17 εγειρειν: επιφερειν 18 om οτι 23 συνεχ. γαρ | ς[e] πολλω γαρ 24 εν τη σαρκι 25 συμπαραμενω | om υμων sec 27 του ευαγγ. του χριστου | ακουσω

ἑνὶ πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ συναθλοῦντεσ τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου,
[28] καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων, ἥτισ
ἐστὶν αὐτοῖσ ἔνδειξισ ἀπωλείασ, ὑμῶν δὲ σωτηρίασ, καὶ τοῦτο
ἀπὸ θεοῦ· [29] ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ
εἰσ αὐτὸν πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν, [30] τὸν
αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντεσ οἷον εἴδετε ἐν ἐμοί, καὶ νῦν ἀκούετε ἐν
ἐμοί.

II.

[1] Εἴ τισ οὖν παράκλησισ ἐν χριστῷ, εἴ τι παραμύθιον ἀ-
γάπησ, εἴ τισ κοινωνία πνεύματοσ, εἴ τισ σπλάγχνα καὶ οἰ-
κτιρμοί, [2] πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε, τὴν
αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντεσ, σύμψυχοι, τὸ αὐτὸ φρονοῦντεσ, [3] μηδὲν
κατ᾽ ἐριθείαν μηδὲ κατὰ κενοδοξίαν, ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ
ἀλλήλουσ ἡγούμενοι ὑπερέχοντασ ἑαυτῶν, [4] μὴ τὰ ἑαυτῶν
ἕκαστοσ σκοποῦντεσ ἀλλὰ καὶ τὰ ἑτέρων. [5] ἕκαστοι τοῦτο φρο-
νεῖτε ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν χριστῷ ἰησοῦ, [6] ὃσ ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπ-
άρχων οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, [7] ἀλλὰ ἑαυτὸν
ἐκένωσεν μορφὴν δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενό-
μενοσ, [8] καὶ σχήματι εὑρεθεὶσ ὡσ ἄνθρωποσ ἐταπείνωσεν ἑαυτόν,
γενόμενοσ ὑπήκοοσ μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ τοῦ σταυροῦ.
[9] διὸ καὶ ὁ θεὸσ αὐτὸν ὑπερύψωσεν, καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ τὸ
ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, [10] ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι ἰησοῦ χριστοῦ
πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων,
[11] καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσηται ὅτι κύριοσ ἰησοῦσ χριστόσ,
εἰσ δόξαν θεοῦ πατρόσ.
[12] Ὥστε, ἀγαπητοί μου, καθὼσ πάντοτε ὑπηκούσατε, μὴ
ὡσ ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον, ἀλλὰ νῦν πολλῷ μᾶλλον ἐν τῇ

---

2 [c] το εν φρονουντεσ 3 [c] om κατα 5 ab εκαστοι nova sectio incipit; aliter [c] qui γαρ ad τουτο add 10 [c] om χριστου 12 [c] om εν pr

30 **ιδετε II, 2 *συνψυχοι | το εν φρονουντεσ 3 τουσ υπερεχοντ. 4 εκαστοι 5 εκαστοι ad priora trahi videtur 8 om του 10 om χριστου 12 om ωσ

28 ητισ αυτοισ μεν εστιν | υμιν δε 30 ιδετε II, 1 ει τινα σπλαγχν. 2 το εν φρονουντ. 3 κατα εριθ. | μηδε κατα: η 4 σκοπειτε 5 εκαστοσ (c. prioribus iunctum) | τουτο γαρ φρονεισθω 7 αλλ 8 om του 9 om το pr 10 om χριστου

ἀπουσίᾳ μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν
κατεργάζεσθε. [13] θεὸσ γάρ ἐστιν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλειν
καὶ τὸ ἐνεργεῖν ὑπὲρ τῆσ εὐδοκίασ. [14] πάντα ποιεῖτε χωρὶσ
γογγυσμῶν καὶ διαλογισμῶν, [15] ἵνα γένησθε ἄμεμπτοι καὶ ἀ-
κέραιοι, τέκνα θεοῦ ἄμωμα μέσον γενεᾶσ σκολιᾶσ καὶ διε-
στραμμένησ, ἐν οἷσ φαίνεσθε ὡσ φωστῆρεσ ἐν κόσμῳ, [16] λόγον
ζωῆσ ἔχοντεσ, εἰσ καύχημα ἐμοὶ εἰσ ἡμέραν χριστοῦ, ὅτι οὐκ
εἰσ κενὸν ἔδραμον οὐδὲ εἰσ κενὸν ἐκοπίασα. [17] ἀλλ' εἰ καὶ σπέν-
δομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ τῆσ πίστεωσ ὑμῶν, χαίρω
καὶ συνχαίρω πᾶσιν ὑμῖν. [18] τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ὑμεῖσ χαίρετε καὶ
συγχαίρετέ μοι.

[19] Ἐλπίζω δὲ ἐν κυρίῳ ἰησοῦ τιμόθεον ταχέωσ πέμψαι ὑμῖν,
ἵνα κἀγὼ εὐψυχῶ γνοὺσ τὰ περὶ ὑμῶν. [20] οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσό-
ψυχον, ὅστισ γνησίωσ τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει· [21] οἱ πάντεσ
γὰρ τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ ἰησοῦ χριστοῦ. [22] τὴν δὲ δοκιμὴν
αὐτοῦ γινώσκετε, ὅτι ὡσ πατρὶ τέκνον σὺν ἐμοὶ ἐδούλευσεν εἰσ
τὸ εὐαγγέλιον. [23] τοῦτον μὲν οὖν ἐλπίζω πέμψαι, ὡσ ἂν ἀφίδω
τὰ περὶ ἐμέ, ἐξαυτῆσ· [24] πέποιθα δὲ ἐν κυρίῳ ὅτι καὶ αὐτὸσ
ταχέωσ ἐλεύσομαι πρὸσ ὑμᾶσ. [25] ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμην ἐπ-
αφρόδιτον τὸν ἀδελφὸν καὶ συνεργὸν καὶ συστρατιώτην μου,
ὑμῶν δὲ ἀπόστολον καὶ λειτουργὸν τῆσ χρείασ μου, πέμψαι
πρὸσ ὑμᾶσ, [26] ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν πάντασ ὑμᾶσ ἰδεῖν, καὶ
ἀδημονῶν, διότι ἠκούσατε ὅτι ἠσθένησεν. [27] καὶ γὰρ ἠσθένη-
σεν παραπλήσιον θανάτῳ· ἀλλὰ ὁ θεὸσ ἠλέησεν αὐτόν, οὐκ
αὐτὸν δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ λύπην σχῶ.
[28] σπουδαιοτέρωσ οὖν ἔπεμψα αὐτόν, ἵνα ἰδόντεσ αὐτὸν πάλιν
χαρῆτε κἀγὼ ἀλυπότεροσ ὦ. [29] προσδέξασθε οὖν αὐτὸν ἐν κυρίῳ

---

16 [a] επεχοντεσ 17 και συνχαιρω suppl [a] 24 [a] αυτοσ εγω | προσ υμασ: [c] om 26 ιδειν: [c] om 27 [c] θανατου

16 επεχοντεσ | ουδ εισ κενον 17 αλλα ει 18 συνχαιρετε 21 χριστου ιησου 24 om πρ. υμασ 25 επαφροδειτον 26 υμασ πεντασ | om ιδειν 27 θανατου 29 προσδεχεσθε

13 ο θεοσ 15 αμωμητα εν μεσω 16 επεχοντεσ 17 συγχαιρω 18 το δ αυτο 21 τα του χριστου ιησου 23 απιδω 24 om πρ. υμασ 26 om ιδειν 27 αλλ| αυτον ηλεη. | επι λυπη 29 προσδεχεσθε

μετὰ πάσησ χαρᾶσ, καὶ τοὺσ τοιούτουσ ἐντίμουσ ἔχετε, 30 ὅτι
διὰ τὸ ἔργον κυρίου μέχρι θανάτου ἤγγισεν, παραβολευσάμενοσ
τῇ ψυχῇ, ἵνα ἀναπληρώσει τὸ ὑμῶν ὑστέρημα τῆσ πρὸσ ἐμὲ
λειτουργίασ.

III.

1 Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν κυρίῳ. ταὐτὰ γρά-
φειν ὑμῖν ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρόν, ὑμῖν δὲ ἀσφαλέσ. 2 βλέπετε
τοὺσ κύνασ, βλέπετε τοὺσ κακοὺσ ἐργάτασ, βλέπετε τὴν κατα-
τομήν. 3 ἡμεῖσ γάρ ἐσμεν ἡ περιτομή, οἱ πνεύματι θεοῦ λα-
τρεύοντεσ καὶ καυχώμενοι ἐν χριστῷ ἰησοῦ, καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ
πεποιθότεσ. 4 καίπερ ἐγὼ ἔχων πεποίθησιν καὶ ἐν σαρκί· εἴ τισ
δοκεῖ ἄλλοσ πεποιθέναι ἐν σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον, 5 περιτομῇ
ὀκταήμεροσ, ἐκ γένουσ ἰσραήλ, φυλῆσ βενιαμείν, ἑβραῖοσ ἐξ
ἑβραίων, κατὰ νόμον φαρισαῖοσ, 6 κατὰ ζῆλοσ διώκων τὴν
ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιοσύνην τὴν ἐν νόμῳ γενόμενοσ ἄμεμπτοσ.
7 ἅτινα ἦν μοι κέρδη, ταῦτα ἥγημαι διὰ τὸν χριστὸν ζημίαν.
8 ἀλλὰ μενοῦνγε ἡγοῦμαι πάντα ζημίαν εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον
τῆσ γνώσεωσ χριστοῦ ἰησοῦ τοῦ κυρίου μου, δι᾽ ὃν τὰ πάντα
ἐζημιώθην, καὶ ἡγοῦμαι σκύβαλα ἵνα χριστὸν κερδήσω, 9 καὶ
εὑρεθῶ ἐν αὐτῷ μὴ ἔχων δικαιοσύνην ἐμὴν τὴν ἐκ νόμου, ἀλλὰ
τὴν διὰ πίστεωσ χριστοῦ, τὴν ἐκ θεοῦ δικαιοσύνην ἐπὶ τῇ πί-
στει, 10 τοῦ γνῶναι αὐτὸν καὶ τὴν δύναμιν τῆσ γνώσεωσ αὐτοῦ
καὶ κοινωνίαν παθημάτων αὐτοῦ, συνμορφιζόμενοσ τῷ θανάτῳ
αὐτοῦ, 11 εἴπωσ καταντήσω εἰσ τὴν ἐξανάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν.

---

30 [c] προσ με III, 1 ταυτα: [c] τα αυτα 3 θεου: [c] θεω 4 εγω sec [a] ex πε (*ad περιτομη aberraverat) restituit 6 [c] ζηλον 7 [c] αλλ ατινα 8 μενουνγε: [c] add και | σκυβαλα: [c] add ειναι 9 [c] εμην δικαιοσυνην 10 γνωσεωσ: [a] αναστασεωσ | [c] την κοινω. των παθ. | [c] συνμορφουμενοσ

30 κυριου: χριστου | παραχολευσ.[mai] ? | ινα πληρωση | προσ με III, 1 τα αυτα 5 **περιτομή 7 αλλα ατινα μοι ην 8 μενουνγε: μεν ουν και | του χριστ. ιησ. 9 εμην δικαιοσυνην 10 γνωσεωσ: αναστασεωσ | συμμορφ., sed *συμορφ.[mai 2]

30 κυριου: του χριστου | παραβουλευσαμενοσ | αναπληρωση | προσ με III, 1 τα αυτα 3 θεου: θεω 5 περιτομή | βενιαμιν 6 ζηλον 7 αλλ ατινα 8 μενουνγ. και | σχυβαλ. ειναι 9 εμην δικαιοσυνην 10 γνωσεωσ: αναστασεωσ | και την κοινω. των παθ. | συμμορφουμενοσ 11 την εκ: των

12 Οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον ἢ ἤδη τετελείωμαι, διώκω δὲ εἰ
καταλάβω, ἐφʼ ᾧ καὶ κατελήμφθην ὑπὸ χριστοῦ ἰησοῦ. 13 ἀδελ-
φοί, ἐγὼ ἐμαυτὸν οὔπω λογίζομαι κατειληφέναι· 14 ἓν δέ, τὰ
μὲν ὀπίσω ἐπιλανθανόμενοσ, τοῖσ δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενοσ,
κατὰ σκοπὸν διώκω εἰσ τὸ βραβεῖον τῆσ ἄνω κλήσεωσ τοῦ θεοῦ
ἐν χριστῷ ἰησοῦ. 15 ὅσοι οὖν τέλειοι, τοῦτο οὖν φρονοῦμεν· καὶ
εἴ τι ἑτέρωσ φρονεῖτε, καὶ τοῦτο ὁ θεὸσ ὑμῖν ἀποκαλύψει·
16 πλὴν εἰσ ὃ ἐφθάσαμεν, τῷ αὐτῷ στοιχεῖν.

17 Συνμιμηταί μου γίνεσθε, ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε τοὺσ
οὕτω περιπατοῦντασ, καθὼσ ἔχετε τύπον ἡμᾶσ. 18 πολλοὶ γὰρ
περιπατοῦσιν, οὓσ πολλάκισ ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίων
λέγω, τοὺσ ἐχθροὺσ τοῦ σταυροῦ τοῦ χριστοῦ, 19 ὧν τὸ τέλοσ
ἀπώλεια, ὧν ὁ θεὸσ ἡ κοιλία καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν,
οἱ τὰ ἐπίγεια φρονοῦντεσ. 20 ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖσ
ὑπάρχει, ἐξ οὗ καὶ σωτῆρα ἀπεκδεχόμεθα κύριον ἰησοῦν χριστόν,
21 ὃσ μετασχηματίσει τὸ σῶμα τῆσ ταπεινώσεωσ ἡμῶν σύν-
μορφον τῷ σώματι τῆσ δόξησ αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ
δύνασθαι αὐτὸν καὶ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα.

IV.

1 Ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι, χαρὰ καὶ
στέφανόσ μου, οὕτωσ στήκετε ἐν κυρίῳ, ἀγαπητοί.

2 Εὐοδίαν παρακαλῶ καὶ συντυχὴν παρακαλῶ τὸ αὐτὸ
φρονεῖν ἐν κυρίῳ. 3 ναὶ ἐρωτῶ καὶ σέ, γνήσιε σύζυγε, συν-
λαμβάνου αὐταῖσ, αἵτινεσ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι

---

12 [c] δε ει και | και [a]: *ει 15 [c] om ουν sec 16 στοιχειν: [c] add κανονι το αυτο φρονειν 21 αυτω: [c] εαυτω IV, 3 [c] συνζυγε

12 δε ει και | om ιησου 13 ουπω: ου 15 om ουν sec | φρονωμεν (17 ουτω cum ℵ) 21 συμμορφ. IV, 1 ουτω | αγαπητοι: add μου

12 δε ει και | κατεληφθην | του χριστ. ιησ. 13 ουπω: ου 14 επι το βραβ. 15 om ουν sec | φρονωμεν 16 στοιχειν: add κανονι, το αυτο φρονειν 17 συμμιμηται 21 συμμορφον et praem εισ το γενεσθαι αυτο | υποταξ. εαυτω IV, 2 ϛ ευωδιαν 3 ναι: και (ex errore ut videtur) | συζυγε γνησιε | συλλαμβ.

μετὰ καὶ κλήμεντοσ καὶ τῶν συνεργῶν μου καὶ τῶν λοιπῶν,
ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ ζωῆσ.
4 Χαίρετε ἐν κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρετε. 5 τὸ ἐπι-
εικὲσ ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποισ· ὁ κύριοσ ἐγγύσ. 6 μη-
δὲν μεριμνᾶτε, ἀλλ᾽ ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετ᾽
εὐχαριστίασ τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωριζέσθω πρὸσ τὸν θεόν.
7 καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν φρουρήσει
τὰσ καρδίασ υμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν χριστῷ ἰησοῦ.
8 Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα
δίκαια, ὅσα ἁγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὔφημα, εἴ τισ ἀρετὴ
καὶ εἴ τισ ἔπαινοσ, ταῦτα λογίζεσθε· 9 ἃ καὶ ἐμάθετε καὶ παρ-
ελάβετε καὶ ἠκούσατε καὶ εἴδετε ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσσετε·
καὶ ὁ θεὸσ τῆσ εἰρήνησ ἔσται μεθ᾽ ὑμῶν.
10 Ἐχάρην δὲ ἐν κυρίῳ μεγάλωσ, ὅτι ἤδη ποτὲ ἀνεθάλετε
τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν· ἐφ᾽ ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε, ἠκαιρεῖσθε δέ. 11 οὐχ
ὅτι καθ᾽ ὑστέρησιν λέγω· ἐγὼ γὰρ ἔμαθον ἐν οἷσ εἰμὶ αὐτάρκησ
εἶναι. 12 οἶδα καὶ ταπεινοῦσθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν· ἐν παντὶ
καὶ ἐν πᾶσιν μεμύημαι, καὶ χορτάζεσθαι καὶ πεινᾶν καὶ πε-
ρισσεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι. 13 πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί
με. 14 πλὴν καλῶσ ἐποιήσατε, συγκοινωνήσαντέσ μου τῇ θλίψει.
15 οἴδατε δὲ καὶ ὑμεῖσ, φιλιππήσιοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγε-
λίου, ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ μακαιδονίασ, οὐδεμία μοι ἐκκλησία
ἐκοινώνησεν εἰσ λόγον δόσεωσ καὶ λήμψεωσ εἰ μὴ ὑμεῖσ μόνοι,
16 ὅτι καὶ ἐν θεσσαλονίκῃ καὶ ἅπαξ καὶ δὶσ εἰσ τὴν χρείαν μοι
ἐπέμψατε. 17 οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλ᾽ ἐπιζητῶ τὸν καρ-
πὸν τὸν πλεονάζοντα εἰσ λόγον ὑμῶν. 18 ἀπέχω δὲ πάντα καὶ
περισσεύω, πεπλήρωμαι δεξάμενοσ παρὰ ἐπαφροδείτου τὰ παρ᾽
ὑμῶν, ὀσμὴν εὐωδίασ, θυσίαν δεκτὴν εὐάρεστον τῷ θεῷ. 19 ὁ δὲ
θεόσ μου πληρώσει πᾶσαν χρείαν ὑμῶν κατὰ τὸ πλοῦτοσ αὐτοῦ

3 [c] και των λοιπ. συνεργ. μου 13 με: [c] add χριστω 18 παρα: [a] απο 19 [c] κατα τον πλουτον

3 και των λοιπων συνεργ. μου 14 συνκοιν. 15 μακεδον. 16 θεσσαλονεικη 17 αλλα

3 και των λοιπων συνεργ. μου 6 μετα ευχ. 12 οιδα δε ταπει. 13 με: add χριστω 15 μακεδον. | ληψεωσ 18 επαφροδιτου 19 τον πλουτον

δόξῃ ἐν χριστῷ ἰησοῦ. 20 τῷ δὲ θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰσ
τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων, ἀμήν.
21 Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν χριστῷ ἰησοῦ. ἀσπάζονται
ὑμᾶσ οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί. 22 ἀσπάζονται ὑμᾶσ πάντεσ οἱ ἅ-
γιοι, μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆσ καίσαροσ οἰκίασ. 23 ἡ χάρισ τοῦ
κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματοσ ὑμῶν, ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ

---

19 [a] εν δοξῃ 20 ημων: *add ω, [c] del

19 εν δοξῃ 22 εκ: απο 23 om αμην. In subscriptione ** add εγραφη απο ρωμησ

19 εν δοξῃ 23 τ. κυριου: add ημων | μετα παντων υμων. Subscriptum est: πρ. φιλιππ. εγραφη απο ρωμησ δι επαφροδιτου.

ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ.

I.

1 Παῦλοσ ἀπόστολοσ χριστοῦ ἰησοῦ διὰ θελήματοσ θεοῦ
καὶ τιμόθεοσ ὁ ἀδελφὸσ 2 τοῖσ ἐν κολοσσαῖσ ἁγίοισ καὶ πιστοῖσ
ἀδελφοῖσ ἐν χριστῷ. χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ
ἡμῶν καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.

3 Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ καὶ πατρὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ
χριστοῦ πάντοτε περὶ ὑμῶν προσευχόμενοι, 4 ἀκούσαντεσ τὴν
πίστιν ὑμῶν ἐν κυρίῳ ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην ἣν ἔχετε εἰσ πάν-
τασ τοὺσ ἁγίουσ, 5 διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν
τοῖσ οὐρανοῖσ, ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆσ ἀληθείασ τοῦ
εὐαγγελίου 6 τοῦ παρόντοσ εἰσ ὑμᾶσ, καθὼσ καὶ ἐν παντὶ τῷ
κόσμῳ ἐστὶν καρποφορούμενον καὶ αὐξανόμενον, καθὼσ καὶ ἐν
ὑμῖν, ἀφ' ἧσ ἡμέρασ ἠκούσατε καὶ ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ
θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ· 7 καθὼσ ἐμάθατε ἀπὸ ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ
συνδούλου ἡμῶν, ὅσ ἐστιν πιστοσ ὑπὲρ ἡμῶν διακονοσ τοῦ χρι-
στοῦ, 8 ὁ καὶ δηλώσασ ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν πνεύματι. 9 διὰ
τοῦτο καὶ ἡμεῖσ, ἀφ' ἧσ ἡμέρασ ἠκούσαμεν, οὐ παυόμεθα ὑπὲρ
ὑμῶν προσευχόμενοι καὶ αἰτούμενοι ἵνα πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνω-
σιν τοῦ θελήματοσ αὐτοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευμα-

---

4 κυριω: [c] χριστω 7 [c] υπερ υμων

In titulo * (ed. [mai 2] *-ο-, * al. m. -α-) κολασσαεισ 2 om και κυρ. ιησ. χρι. 3 om και | om χριστ. | περι: υπερ 4 εν χριστω ιησου | om ην εχετε 7 εμαθετε 9 om και αιτουμενοι

Inscriptum est: ς η πρ. κολασσαεισ επιστολη παυλου, ς[e] παυλου του αποστολου η πρ. κολοσσαεισ επιστολη 1 ιησου χριστου 2 ς κολασσαισ 4 εν χριστω ιησου | ην εχετε: την 6 εστιν: και εστι | om και αυξανομ. 7 καθωσ και | εμαθετε | υπερ υμων

τικῇ, [10] περιπατῆσαι ἀξίωσ τοῦ κυρίου εἰσ πᾶσαν ἀρεσκίαν, ἐν
παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφοροῦντεσ καὶ αὐξανόμενοι τῇ ἐπιγνώ-
σει τοῦ θεοῦ, [11] ἐν πάσῃ δυνάμει δυναμούμενοι κατὰ τὸ κράτοσ
τῆσ δόξησ αὐτοῦ εἰσ πᾶσαν ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν, μετὰ
χαρᾶσ [12] εὐχαριστοῦντεσ τῷ θεῷ πατρὶ τῷ ἱκανώσαντι ὑμᾶσ εἰσ
τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί, [13] ὃσ ἐρρύσατο
ἡμᾶσ ἐκ τῆσ ἐξουσίασ τοῦ σκότουσ καὶ μετέστησεν εἰσ τὴν
βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆσ ἀγάπησ αὐτοῦ, [14] ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπο-
λύτρωσιν, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν, [15] ὅσ ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ
τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκοσ πάσησ κτίσεωσ, [16] ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτί-
σθη τὰ πάντα ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ καὶ ἐπὶ τῆσ γῆσ, τὰ ὁρατὰ καὶ
τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι εἴτε κυριότητεσ εἴτε ἀρχαὶ εἴτε ἐξουσίαι.
τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰσ αὐτὸν ἔκτισται, [17] καὶ αὐτόσ ἐστιν
πρὸ πάντων, καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκεν· [18] καὶ αὐτόσ
ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματοσ, τῆσ ἐκκλησίασ· ὅσ ἐστιν ἀρχή,
πρωτότοκοσ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸσ πρωτεύων,
[19] ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησεν πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι, [20] καὶ
δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰσ αὐτόν, εἰρηνοποιήσασ
διὰ τοῦ αἵματοσ τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, δι' αὐτοῦ, εἴτε τὰ ἐπὶ
τῆσ γῆσ εἴτε τὰ ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ. [21] καὶ ὑμᾶσ ποτὲ ὄντασ
ἀπηλλοτριωμένουσ καὶ ἐχθροὺσ τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖσ ἔργοισ τοῖσ
πονηροῖσ, νυνὶ δὲ ἀποκατήλλαξεν [22] ἐν τῷ σώματι τῆσ σαρκὸσ
αὐτοῦ διὰ τοῦ θανάτου αὐτοῦ, παραστῆσαι ὑμᾶσ ἁγίουσ καὶ
ἀμώμουσ καὶ ἀνεγκλήτουσ κατενώπιον αὐτοῦ, [23] εἴγε ἐπιμένετε
τῇ πίστει τεθεμελιωμένοι καὶ ἑδραῖοι, καὶ μὴ μετακινούμενοι
ἀπὸ τῆσ ἐλπίδοσ τοῦ εὐαγγελίου οὗ ἠκούσατε, τοῦ κηρυχθέντοσ

---

10 περιπατησαι: [c] add υμασ | [c] αυξαν. εν τη 16 τα παντα: [c] add τα | επι: [c] τα επι 18 [c] πρωτ. εκ των

10 αρεσκειαν 12 τω θεω: αμα τω | τω καλεσαντι και ικανωσαντι 13 *ερυσατο 14 εσχομεν 18 η αρχη πρωτ. εκ των 20 om δι αυτου sec | om τησ 21 αποκατηλλαγητε 22 om αυτου sec

10 περιπατησ. υμασ | αρεσκειαν | εισ την επιγνωσιν 12 om θεω | ημασ 14 απολυτρωσιν: add δια του αιματοσ αυτου 16 εν: τα εν | επι: τα επι 18 πρωτ. εκ των 22 om αυτου sec

ἐν πάσῃ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν, οὗ ἐγενόμην ἐγὼ παῦλοσ
κήρυξ καὶ ἀπόστολοσ.
24 Νῦν χαίρω ἐν τοῖσ παθήμασιν ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀνταναπληρῶ
τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί
μου ὑπὲρ τοῦ σώματοσ αὐτοῦ, ὅ ἐστιν ἡ ἐκκλησία, 25 ἧσ ἐγενό-
μην ἐγὼ παῦλοσ διάκονοσ κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ θεοῦ τὴν
δοθεῖσάν μοι εἰσ ὑμᾶσ πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, 26 τὸ μυ-
στήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γε-
νεῶν, νῦν δὲ ἐφανερώθη τοῖσ ἁγίοισ αὐτοῦ, 27 οἷσ ἠθέλησεν ὁ
θεὸσ γνωρίσαι τίσ ὁ πλοῦτοσ τῆσ δόξησ τοῦ μυστηρίου τοῦ ἐν
τοῖσ ἔθνεσιν, ὅσ ἐστιν χριστὸσ ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπὶσ τῆσ δόξησ, 28 ὃν
ἡμεῖσ καταγγέλλομεν, νουθετοῦντεσ πάντα ἄνθρωπον καὶ διδά-
σκοντεσ πάντα ἄνθρωπον ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν
πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν χριστῷ· 29 εἰσ ὃ καὶ κοπιῶ, ἀγωνι-
ζόμενοσ κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ
ἐν δυνάμει.

II.

1 Θέλω γὰρ ὑμᾶσ εἰδέναι ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω ὑπὲρ ὑμῶν καὶ
τῶν ἐν λαοδικίᾳ καὶ ὅσοι οὐχ ἑόρακαν τὸ πρόσωπόν μου, 2 ἵνα
παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν, συμβιβασθέντεσ ἐν ἀγάπῃ καὶ
εἰσ πᾶν πλοῦτοσ τῆσ πληροφορίασ τῆσ συνέσεωσ, εἰσ ἐπίγνωσιν
τοῦ μυστηρίου τοῦ θεοῦ πατρὸσ χριστοῦ, 3 ἐν ᾧ εἰσὶν πάντεσ οἱ
θησαυροὶ τῆσ σοφίασ καὶ γνώσεωσ ἀπόκρυφοι. 4 τοῦτο λέγω ἵνα
μηδεὶσ ὑμᾶσ παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ. 5 εἰ γὰρ καὶ τῇ

23 πασῃ: [c] add τῃ | κηρ. κ. αποστολοσ: [c] διακονοσ 24 υπερ [a]: * om, [c] μου υπερ 25 παυλοσ: [c] om 27 [c] του μυστ. τουτου εν 28 [c] εν χριστ. ιησου II, 1 [c] εορακασιν | μου: [a] add εν σαρκι 2 συμβιβασθεντεσ: [c] -ντων sed rursus abstersum | [c] εισ παντα πλουτον | [c] και πατροσ του χριστου 3 [c] και τησ γνω. 4 [c] τουτο δε | μηδεισ: [c] μη τεισ

23 κηρ. κ. αποστολ.: διακονοσ 25 om παυλοσ 27 τι το πλουτοσ | του εν: τουτου εν | ο εστιν χρ. II, 1 λαοδικεια | εωρακαν | μου: add εν σαρκι 2 om πατροσ

23 εν πασῃ τῃ | κηρ. κ. αποστ.: διακονοσ 24 μου υπερ υμων 25 om παυλοσ 26 νυνι δε 27 του εν: τουτου εν 28 εν χριστω ιησου II, 1 υπερ: περι | λαοδικεια | εωρακασι | μου εν σαρκι 2 συμβιβασθεντων | παντα πλουτον | του θεου και πατροσ και του χριστου 3 και τησ γνω. 4 τουτο δε | ινα μη τισ

σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμί, χαίρων καὶ
βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν καὶ τὸ στερέωμα τῆσ εἰσ χριστὸν πίστε-
ωσ ὑμῶν. [6] ὡσ οὖν παρελάβετε τὸν χριστὸν ἰησοῦν τὸν κύριον,
ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε, [7] ἐρριζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι καὶ
βεβαιούμενοι ἐν τῇ πίστει καθὼσ ἐδιδάχθητε, περισσεύοντεσ ἐν
εὐχαριστίᾳ. [8] βλέπετε μή τισ ἔσται ὑμᾶσ ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆσ
φιλοσοφίασ καὶ κενῆσ ἀπάτησ κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώ-
πων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ οὐ κατὰ χριστόν, [9] ὅτι
ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆσ θεότητοσ σωματικῶσ,
[10] καὶ ἐστὲ ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι, ὅσ ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσησ
τῆσ ἀρχῆσ ἐκκλησίασ, [11] ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ ἀχει-
ροποιήτῳ, ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματοσ τῆσ σαρκόσ, ἐν τῇ
περιτομῇ τοῦ χριστοῦ, [12] συνταφέντεσ αὐτῷ ἐν τῷ βαπτίσματι,
ἐν ᾧ καὶ συνηγέρθητε διὰ τῆσ πίστεωσ τῆσ ἐνεργείασ τοῦ θεοῦ
τοῦ ἐγείραντοσ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· [13] καὶ ὑμᾶσ νεκροὺσ ὄντασ
τοῖσ παραπτώμασιν καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆσ σαρκὸσ ὑμῶν, συνε-
ζωοποίησεν ὑμᾶσ σὺν αὐτῷ, χαρισάμενοσ ἡμῖν πάντα τὰ παρα-
πτώματα, [14] ἐξαλείψασ τὸ καθ᾽ ἡμῶν χειρόγραφον τοῖσ δόγμασιν,
ὃ ἦν ὑπεναντίον ἡμῶν, καὶ αὐτὸ ἦρκεν ἐκ τοῦ μέσου, προσηλώ-
σασ αὐτὸ τῷ σταυρῷ, [15] ἀπεκδυσάμενοσ τὰσ ἀρχὰσ καὶ τὰσ ἐξου-
σίασ ἐδειγμάτισεν ἐν παρρησίᾳ, θριαμβεύσασ αὐτοὺσ ἐν αὐτῷ.
[16] Μὴ οὖν τισ ὑμᾶσ κρινέτω ἐν βρώσει ἢ ἐν πόσει ἢ ἐν μέρει
ἑορτῆσ ἢ νουμηνίασ ἢ σαββάτων, [17] ἅ ἐστιν σκιὰ τῶν μελλόν-
των, τὸ δὲ σῶμα τοῦ χριστοῦ. [18] μηδεὶσ ὑμᾶσ καταβραβευέτω

---

7 [a] εποικοδομ. εν αυτω | περισσευοντεσ: [c] add εν αυτω 10 εκκλησιασ: [c] και εξουσιασ 11 σωματοσ: [c] add των αμαρτιων 12 [c] βαπτισμω 13 [a] οντασ εν τοισ | υμασ sec: [c] om | ημιν: [c] υμιν 14 [a] υπεναντ. ημιν 17 [c] om του

7 εποικοδ. εν αυτω | om εν post βεβαιουμ. | εν αυτη εν ευχαρ. 8 υμασ εσται 10 ο εστιν | om τησ | εκκλησιασ: και εξουσιασ 11 * απεγδυσει 12 βαπτισμω | εκ των νεκρ. 13 συνεζωοπ. ημασ 14 υπεναντ. ημιν 15 και εδειγματ. 16 και εν ποσει | νεομηνιασ 17 ο εστιν

7 εποικοδ. εν αυτω | εν αυτη εν ευχαρ. 8 υμασ εσται 10 om τησ | εκκλησιασ: και εξουσιασ 11 σωματοσ: add των αμαρτιων 12 εκ των νεκρ. 13 εν τοισ παραπτ. | om υμασ post συνεζω. | ς[e] υμιν 14 υπεναντ. ημιν 15 εν αὐτω

θέλων ταπεινοφροσύνῃ καὶ θρησκείᾳ τῶν ἀγγέλων, ἃ ἑόρακεν
ἐμβατεύων, εἰκῇ φυσιούμενοσ ὑπὸ τοῦ νοὸσ τῆσ σαρκὸσ αὐτῶν,
[19] καὶ οὐ κρατῶν τὴν κεφαλήν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα διὰ τῶν
ἀφῶν καὶ συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ συμβιβαζόμενον αὔξῃ
τὴν αὔξησιν τοῦ θεοῦ. [20] εἰ ἀπεθάνετε οὖν σὺν χριστῷ ἀπὸ τῶν
στοιχείων τοῦ κόσμου, τί ὡσ ζῶντεσ ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε·
[21] μὴ ἅψῃ μηδὲ γεύσῃ μηδὲ θίγῃσ, [22] ἅ ἐστιν πάντα εἰσ φθορὰν
τῇ ἀποχρήσει, κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ διδασκαλίασ τῶν ἀνθρώ-
πων; [23] ἅτινά ἐστιν λόγον μὲν ἔχοντα σοφίασ ἐν ἐθελοθρησκίᾳ
καὶ ταπεινοφροσύνῃ καὶ ἀφειδίᾳ σώματοσ, οὐκ ἐν τιμῇ τινὶ
πρὸσ πλησμονὴν τῆσ σαρκόσ.

III.

[1] Εἰ οὖν συνηγέρθητε ἐν χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ χρι-
στὸσ ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ καθήμενοσ· [2] τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ
ἐπὶ τῆσ γῆσ. [3] ἀπεθάνετε γάρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν
τῷ χριστῷ ἐν τῷ θεῷ· [4] ὅταν ὁ χριστὸσ φανερωθῇ, ἡ ζωὴ ὑμῶν,
τότε καὶ ὑμεῖσ σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ.
[5] Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη τὰ ἐπὶ τῆσ γῆσ, πορνίαν, ἀκα-
θαρσίαν, πάθοσ, ἐπιθυμίαν κακήν, καὶ τὴν πλεονεξίαν ἥτισ
ἐστὶν εἰδωλολατρεία, [6] δι' ἃ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺσ
υἱοὺσ τῆσ ἀπειθείασ. [7] ἐν οἷσ καὶ ὑμεῖσ περιεπατήσατέ ποτε,
ὅτε ἐζῆτε ἐν τούτοισ. [8] νυνὶ δὲ ἀπόθεσθε τὰ πάντα, ὀργήν, θυ-
μόν, κακίαν, βλασφημίαν, αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματοσ ὑμῶν,
[9] μὴ ψεύδεσθε εἰσ ἀλλήλουσ, ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρω-
πον σὺν ταῖσ πράξεσιν αὐτοῦ [10] καὶ ἐπενδυσάμενοι τὸν νέον τὸν

---

18 [a] θελων εν ταπ. | cod των μελλοντων αγγελων, sed [a] notavit μελλ. | [c] α μη εορακεν | αυτων: [a] αυτου 19 [a] αυξει 20 cod αποθανετε | ουν: [a] del, [c] ante αποθ. transp III, 1 εν χριστω: [a] τω χρ. | [a] εστιν εν δεξ. 5 μελη: [c] add υμων 8 αποθεσθε: [a] add και υμεισ 10 [c] ενδυσαμενοι

18 θελων εν ταπ. | εωρακεν | αυτων: αυτου 19 συνβιβαζ. | αυξει 20 om ουν 23 εθελοθρησκεια | om και post ταπεινοφρ. | αφειδεια III, 1 συνηγ. τω χρ. | εστιν εν δεξ. 4 ημων 5 πορνειαν 6 om επι τ. υι. τησ απειθειασ 8 αποθεσθ. και υμεισ 10 ενδυσαμενοι

18 εν ταπεινοφρ. | α μη εωρακεν | αυτων: αυτου 19 αυξει 20 ει ουν απ. συν τω χρ. 23 εθελοθρησκεια III, 1 συνηγ. τω χρ. | εστιν εν δεξ. 4 ημων 5 τ. μελη υμων | πορνειαν 7 εζ. εν αυτοισ 8 αποθεσθ. και υμεισ 10 ενδυσαμενοι

ἀνακαινούμενον εἰσ ἐπίγνωσιν κατ᾽ εἰκόνα τοῦ κτίσαντοσ αὐτόν,
11 ὅπου οὐκ ἔνι ἕλλην καὶ ἰουδαῖοσ, περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία,
βάρβαροσ, σκύθησ, δοῦλοσ, ἐλεύθεροσ, ἀλλὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσιν
χριστόσ.

12 Ἐνδύσασθε οὖν ὡσ ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ ἅγιοι καὶ ἠγαπημέ-
νοι σπλάγχνα οἰκτιρμοῦ, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, πραΰ-
τητα, μακροθυμίαν, 13 ἀνεχόμενοι ἀλλήλων καὶ χαριζόμενοι ἑαυ-
τοῖσ, ἐάν τισ πρόσ τινα ἔχῃ μομφήν, καθὼσ καὶ ὁ θεὸσ ἐχαρί-
σατο ὑμῖν, οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ, 14 ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοισ τὴν ἀγάπην,
ὅσ ἐστιν σύνδεσμοσ τῆσ τελειότητοσ. 15 καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ χρι-
στοῦ βραβευέτω ἐν ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν, εἰσ ἣν καὶ ἐκλήθητε
ἐν ἑνὶ σώματι, καὶ εὐχάριστοι γίνεσθε. 16 ὁ λόγοσ τοῦ κυρίου
ἐνοικείτω ἐν ὑμῖν πλουσίωσ, ἐν πάσῃ σοφίᾳ διδάσκοντεσ καὶ
νουθετοῦντεσ ἑαυτούσ, ψαλμοῖσ ὕμνοισ ᾠδαῖσ πνευματικαῖσ ἐν
χάριτι ᾄδοντεσ ἐν ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν τῷ θεῷ, 17 καὶ πᾶν ὅ τι
ἂν ποιῆτε ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι κυρίου ἰησοῦ
χριστοῦ, εὐχαριστοῦντεσ τῷ θεῷ πατρὶ δι᾽ αὐτοῦ.

18 Αἱ γυναῖκεσ, ὑποτάσσεσθε τοῖσ ἀνδράσιν, ὡσ ἀνῆκεν ἐν
κυρίῳ. 19 οἱ ἄνδρεσ, ἀγαπᾶτε τὰσ γυναῖκασ καὶ μὴ πικραίνε-
σθε πρὸσ αὐτάσ. 20 τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖσ γονεῦσιν κατὰ
πάντα· τοῦτο γὰρ εὐάρεστόν ἐστιν ἐν κυρίῳ. 21 οἱ πατέρεσ, μὴ
παροργίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν. 22 οἱ δοῦλοι,
ὑπακούετε κατὰ πάντα τοῖσ κατὰ σάρκα κυρίοισ, μὴ ἐν ὀφθαλ-
μοδουλίαισ ὡσ ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ᾽ ἐν ἁπλότητι καρδίασ φο-
βούμενοι τὸν κύριον. 23 ὃ ἐὰν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆσ ἐργάζεσθε ὡσ

---

11 [c] τα παντα 13 θεοσ: [c] et iam [a]? χριστοσ | υμιν: [c] correcturus erat ημιν, sed η rursus abstersit 14 οσ: [c] ητισ 15 χριστου: [c] θεου 16 κυριου: [c] χριστου | ψαλμοισ etc ad sqq trahuntur | [c] εν τη χαριτι 17 [c] του κυριου 19 [c] τασ εαυτων γυναικασ 22 κυριον: [c] θεον 23 [c] παν ο εαν

11 τα παντα 12 om και 13 θεοσ: κυριοσ 14 ο εστιν 15 om ενι 16 κυριου: χριστου | εν τη χαριτι 17 αν: εαν | om χριστου 21 μη ερεθιζετε 22 οφθαλμοδουλεια | αλλα εν

11 τα παντα 12 οικτιρμων | πραοτητα 13 θεοσ: χριστοσ 14 ητισ εστι 15 χριστου: θεου 16 κυριου: χριστου | ψαλμ. και υμν. και | εν τη καρδια | θεω: κυριω 17 om χριστου | και πατρι 18 τοισ ιδιοισ ανδρ. 20 εστιν ευαρεστ. τω κυρ. 21 μη ερεθιζετε 22 οφθαλμοδουλειαισ | κυριον: θεον 23 και παν ο,τι εαν

τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποισ, 24 εἰδότεσ ὅτι ἀπὸ κυρίου ἀπο-
λήμψεσθε τὴν ἀνταπόδοσιν τῆσ κληρονομίασ. τῷ κυρίῳ χρι-
στῷ δουλεύετε. 25 ὁ γὰρ ἀδικῶν κομιεῖται ὃ ἠδίκησεν, καὶ οὐκ
ἔστιν προσωπολημψία.

IV.

1 Οἱ κύριοι, τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖσ δούλοισ παρέ-
χεσθε, εἰδότεσ ὅτι καὶ ὑμεῖσ ἔχετε κύριον ἐν οὐρανῷ.
2 Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντεσ ἐν εὐχαριστίᾳ,
3 προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ θεὸσ ἀνοίξῃ ἡμῖν θύ-
ραν τοῦ λόγου λαλῆσαι τὸ μυστήριον τοῦ χριστοῦ, δι' ὃ καὶ
δέδεμαι, 4 ἵνα φανερώσω αὐτὸ ὡσ δεῖ με λαλῆσαι. 5 ἐν σοφίᾳ
περιπατεῖτε πρὸσ τοὺσ ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι. 6 ὁ λό-
γοσ ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, ἅλατι ἠρτυμένοσ, εἰδέναι πῶσ δεῖ
ὑμᾶσ ἑνὶ ἑκάστῳ ἀποκρίνεσθαι.
7 Τὰ δὲ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν τυχικὸσ ὁ ἀγαπητὸσ
ἀδελφὸσ καὶ πιστὸσ διάκονοσ ἐν κυρίῳ, 8 ὃν ἔπεμψα πρὸσ ὑμᾶσ
εἰσ αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶ τε τὰ περὶ ὑμῶν καὶ παρακαλέσῃ τὰσ
καρδίασ ὑμῶν, 9 σὺν ὀνησίμῳ τῷ πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ,
ὅσ ἐστιν ἐξ ὑμῶν· πάντα ὑμῖν γνωριοῦσιν τὰ ὧδε.
10 Ἀσπάζεται ἡμᾶσ ἀρίσταρχοσ ὁ συναιχμάλωτόσ μου, καὶ
μάρκοσ ὁ ἀνεψιὸσ βαρνάβα, περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολάσ, ἐὰν ἔλθῃ
πρὸσ ὑμᾶσ δέξασθε αὐτόν, 11 καὶ ἰησοῦσ ὁ λεγόμενοσ ἰοῦστοσ,
οἱ ὄντεσ ἐκ περιτομῆσ· οὗτοι μόνοι συνεργοὶ εἰσ τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ, οἵτινεσ ἐγενήθησάν μοι παρηγορία. 12 ἀσπάζεται ὑμᾶσ
ἐπαφρᾶσ ὁ ἐξ ὑμῶν δοῦλοσ χριστοῦ ἰησοῦ, πάντοτε ἀγωνιζόμε-
νοσ ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖσ προσευχαῖσ, ἵνα σταθῆτε τέλειοι καὶ

---

24 [c] λημψεσθε 25 [c] κομισεται IV, 1 παρεχεσθε: [c] -σθαι (sic) | [c] ουρανοισ 2 γρηγορ.: [a] add εν αυτη 7 δε: [c] om | διακονοσ: [c] add και συνδουλοσ 8 γνω τε: [c] om τε | υμων pr: [c] η super υ notaverat sed rursus abstersit 9 υμων: [c] ut v. 8 | [c] γνωρισουσιν 12 υμων sec: * ημων, sed υ iam ante [c] substitutum | [c] ινα στητε

23 om και 25 κομισεται IV, 2 εν αυτη εν ευχαρ. 3 χριστου: * θεου | δι ον 7 om δε | διακονοσ: add και συνδουλοσ 9 γνωρισουσιν

24 αποληψεσθε | τω γαρ κυρ. 25 ο δε αδικ. | προσωποληψια IV, 1 ουρανοισ 2 εν αυτη εν ευχαρ. 7 om δε | διακονοσ: add και συνδουλοσ 8 om τε 12 om ιησου | ινα στητε

πεπληροφορημένοι ἐν παντὶ θελήματι τοῦ θεοῦ. [13] μαρτυρῶ γὰρ
αὐτῷ ὅτι ἔχει πολὺν πόνον ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν λαοδικίᾳ καὶ
τῶν ἐν ἱεραπόλει. [14] ἀσπάζεται ὑμᾶσ λουκᾶσ ὁ ἰατρὸσ καὶ δη-
μᾶσ. [15] ἀσπάσασθε τοὺσ ἐν λαοδικίᾳ ἀδελφοὺσ καὶ νυμφᾶν καὶ
τὴν κατ᾽ οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. [16] καὶ ὅταν ἀναγνωσθῇ παρ᾽
ὑμῖν ἡ ἐπιστολή, ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ λαοδικαίων ἐκκλησίᾳ
ἀναγνωσθῇ, καὶ τὴν ἐκ λαοδικίασ ἵνα καὶ ὑμεῖσ ἀναγνῶτε.
[17] καὶ εἴπατε ἀρχίππῳ· βλέπε τὴν διακονίαν ἣν παρέλαβεσ ἐν
κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖσ.
[18] [c] Ὁ ἀσπασμὸσ τῇ ἐμῇ χειρὶ παύλου. μνημονεύετέ μου τῶν
δεσμῶν. ἡ χάρισ μεθ᾽ ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ

---

18 υμων: [c] add αμην

13 λαοδικεια 15 λαοδικεια | ** νύμφαν | οικον αυτησ 16 om η επιστολη | λαοδικεων | λαοδικειασ. In subscriptione ** κολοσσ., item ** add εγραφη απο ρωμησ

12 πεπληρωμενοι 13 ζηλον πολυν | λαοδικεια 15 λαοδικεια | αυτου 16 λαοδικεων | λαοδικειασ 18 υμων: add αμην. Subscriptum est: προσ κολοσσαεισ (ς κολασσ.) εγραφη απο ρωμησ δια τυχικου και ονησιμου.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ

Α.

I.

1 Παῦλοσ καὶ σιλουανὸσ καὶ τιμόθεοσ τῇ ἐκκλησίᾳ θεσσα-
λονικέων ἐν θεῷ πατρὶ καὶ κυρίῳ ἰησοῦ χριστῷ. χάρισ ὑμῖν καὶ
εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.
2 Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν μνείαν
ποιούμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ἡμῶν, 3 ἀδιαλείπτωσ μνημο-
νεύοντεσ ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆσ πίστεωσ καὶ τοῦ κόπου τῆσ ἀ-
γάπησ καὶ τῆσ ὑπομονῆσ τῆσ ἐλπίδοσ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ
χριστοῦ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸσ ἡμῶν, 4 εἰδότεσ, ἀδελ-
φοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ τοῦ θεοῦ, τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν, 5 ὅτι τὸ εὐ-
αγγέλιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν οὐκ ἐγενήθη εἰσ ὑμᾶσ ἐν λόγῳ μόνον,
ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει καὶ ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πληροφορίᾳ
πολλῇ, καθὼσ οἴδατε οἷοι ἐγενήθημεν ὑμῖν δι᾽ ὑμᾶσ. 6 καὶ ὑμεῖσ
μιμηταὶ ἡμῶν ἐγενήθητε καὶ τοῦ κυρίου, δεξάμενοι τὸν λόγον
ἐν θλίψει πολλῇ μετὰ χαρᾶσ πνεύματοσ ἁγίου, 7 ὥστε γενέσθαι
ὑμᾶσ τύπουσ πᾶσιν τοῖσ πιστεύουσιν ἐν τῇ μακαιδονίᾳ καὶ ἐν
τῇ ἀχαΐᾳ. 8 ἀφ᾽ ὑμῶν ἐξήχηται ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ οὐ μόνον ἐν
τῇ μακαιδονίᾳ καὶ ἐν τῇ ἀχαΐᾳ, ἀλλὰ ἐν παντὶ τόπῳ ἡ πίστισ

---

2 μνειαν: [c] add υμων 8 [a] αφ υμ. γαρ | θεου: [c] κυριου | αλλα εν: *omiserat ut [vid] ε

In titulo est θεσσαλονεικεισ 1 θεσσαλονεικεων | om απο θεου πα. ημ. κ. κυρ. ιησ. χρ. 4 om του 5 om του θεου | εγενηθ. εν υμιν 6 χαρασ και πνεύμ. 7 τυπον | μακεδον. 8 αφ υμ. γαρ | θεου: κυριου | μακεδ. | om εν τη sec loco | αλλ εν

Inscriptum est: ϛ η του αγιου παυλου πρ. θεσσαλ. πρωτη επιστολη, ϛ[e] παυλ. του αποστολου η πρ. θεσσαλ. επιστ. πρωτ. 2 μνειαν: add υμων 4 om του 5 om του θεου | και εν πληροφ. | εγεν. εν υμιν 7 μακεδ. | om εν sec 8 αφ υμ. γαρ | θεου: κυριου | μακεδ. | om εν τη sec loco | αλλα και εν πα.

ὑμῶν ἡ πρὸσ τὸν θεὸν ἐξελήλυθεν, ὥστε μὴ χρείαν ἔχειν ἡμᾶσ
λαλεῖν τι. 9 αὐτοὶ γὰρ περὶ ἡμῶν ἀπαγγέλλουσιν ὁποίαν εἴσοδον
ἔσχομεν πρὸσ ὑμᾶσ, καὶ πῶσ ἐπεστρέψατε πρὸσ τὸν θεὸν ἀπὸ
τῶν εἰδώλων δουλεύειν θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ, 10 καὶ ἀναμένειν
τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρανῶν, ὃν ἤγειρεν ἐκ τῶν νεκρῶν, ἰη-
σοῦν τὸν ῥυόμενον ἡμᾶσ ἐκ τῆσ ὀργῆσ τῆσ ἐρχομένησ.

II.

1 Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, ἀδελφοί, τὴν εἴσοδον ἡμῶν τὴν πρὸσ
ὑμᾶσ, ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν, 2 ἀλλὰ προπαθόντεσ καὶ ὑβρισθέν-
τεσ καθὼσ οἴδατε ἐν φιλίπποισ, ἐπαρρησιασάμεθα ἐν τῷ θεῷ
ἡμῶν λαλῆσαι πρὸσ ὑμᾶσ τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἐν πολλῷ
ἀγῶνι. 3 ἡ γὰρ παράκλησισ ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνησ οὐδὲ ἐξ ἀ-
καθαρσίασ οὐδὲ ἐν δόλῳ, 4 ἀλλὰ καθὼσ δεδοκιμάσμεθα ὑπὸ
τοῦ θεοῦ πιστευθῆναι τὸ εὐαγγέλιον, οὕτωσ λαλοῦμεν, οὐχ ὡσ
ἀνθρώποισ ἀρέσκοντεσ ἀλλὰ θεῷ τῷ δοκιμάζοντι τὰσ καρδίασ
ἡμῶν. 5 οὔτε γάρ ποτε ἐν λόγῳ κολακίασ ἐγενήθημεν, καθὼσ
οἴδατε, οὔτε ἐν προφάσει πλεονεξίασ, θεὸσ μάρτυσ, 6 οὔτε ζη-
τοῦντεσ ἐξ ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε ἀφ᾽ ὑμῶν οὔτε ἀπ᾽ ἄλλων·
δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι ὡσ χριστοῦ ἀπόστολοι· 7 ἀλλὰ ἐγενή-
θημεν νήπιοι ἐν μέσῳ ὑμῶν, ὡσ ἂν τροφὸσ θάλπῃ τὰ ἑαυτῆσ
τέκνα, 8 οὕτωσ ὁμειρόμενοι ὑμῶν εὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν
οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰσ ἑαυτῶν ψυχάσ,
διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν ἐγενήθητε. 9 μνημονεύετε γάρ, ἀδελφοί,
τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον· νυκτὸσ καὶ ἡμέρασ ἐργαζόμενοι
πρὸσ τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν, ἐκηρύξαμεν ὑμῖν τὸ εὐαγ-
γέλιον τοῦ θεοῦ. 10 ὑμεῖσ μάρτυρεσ καὶ ὁ θεόσ, ὡσ ὁσίωσ καὶ
δικαίωσ καὶ ἀμέμπτωσ ὑμῖν τοῖσ πιστεύουσιν ἐγενήθημεν,

---

4 [c] τω θεω 5 εν sec: [c] om 7 νηπιοι: [c] ηπιοι | [c] ωσ εαν 9 υμιν: [a] εισ υμασ

8 ημασ: *υμασ 9 περι υμων II, 2 *επαρησιασαμεθα 5 χολακειασ | om εν sec 7 ωσ εαν 8 ηυδοχουμεν 9 εκηρυξ. εισ υμασ

8 ημασ εχειν 9 εχομεν 10 om των sec | απο τησ οργ. II, 2 αλλα και 3 ουτε εν 4 τω θεω 5 χολαχειασ 7 αλλ | ηπιοι 8 ιμειρομενοι | γεγενησθε 9 νυχτοσ γαρ | εχηρυξ. εισ υμασ

11 καθάπερ οἴδατε ὡσ ἕνα ἕκαστον ὑμῶν ὡσ πατὴρ τέκνα ἑαυ-
τοῦ παρακαλοῦντεσ καὶ παραμυθούμενοι, 12 καὶ μαρτυρόμενοι
εἰσ τὸ περιπατεῖν ὑμᾶσ ἀξίωσ τοῦ θεοῦ τοῦ καλέσαντοσ ὑμᾶσ
εἰσ τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν.

13 Καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖσ εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ ἀδιαλεί-
πτωσ, ὅτι παραλαβόντεσ λόγον ἀκοῆσ παρ᾽ ἡμῶν τοῦ θεοῦ ἐδέ-
ξασθε, οὐ λόγον ἀνθρώπων, ἀλλὰ καθὼσ ἔστιν λόγον θεοῦ, ὃσ
καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖσ πιστεύουσιν. 14 ὑμεῖσ γὰρ μιμηταὶ
ἐγενήθητε, ἀδελφοί, τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν
τῇ ἰουδαίᾳ ἐν χριστῷ ἰησοῦ, ὅτι τὰ αὐτὰ ἐπάθετε καὶ ὑμεῖσ
ὑπὸ τῶν ἰδίων συμφυλετῶν, καθὼσ καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν ἰου-
δαίων, 15 τῶν καὶ τὸν κύριον ἀποκτεινάντων ἰησοῦν καὶ τοὺσ
προφήτασ, καὶ ἡμᾶσ ἐκδιωξάντων καὶ θεῷ μὴ ἀρεσκόντων καὶ
πᾶσιν ἀνθρώποισ ἐναντίων, 16 κωλυόντων ἡμᾶσ τοῖσ ἔθνεσιν
λαλῆσαι ἵνα σωθῶσιν, εἰσ τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰσ ἁμαρ-
τίασ πάντοτε. ἔφθασεν δὲ ἐπ᾽ αὐτοὺσ ἡ ὀργὴ εἰσ τέλοσ.
17 ἡμεῖσ δέ, ἀδελφοί, ἀπορφανισθέντεσ ἀφ᾽ ὑμῶν πρὸσ καιρὸν
ὥρασ προσώπῳ οὐ καρδίᾳ, περισσοτέρωσ ἐσπουδάσαμεν τὸ
πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ. 18 διότι ἠθελήσαμεν
ἐλθεῖν πρὸσ ὑμᾶσ, ἐγὼ μὲν παῦλοσ καὶ ἅπαξ καὶ δίσ, καὶ
ἐνέκοψεν ἡμᾶσ ὁ σατανᾶσ. 19 τίσ γὰρ ἡμῶν ἐλπὶσ ἢ χαρὰ ἢ
στέφανοσ καυχήσεωσ, οὐχὶ καὶ ὑμεῖσ, ἔμπροσθεν τοῦ κυρίου
ἡμῶν ἰησοῦ ἐν τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ; 20 ὑμεῖσ γάρ ἐστε ἡ δόξα
ἡμῶν καὶ χαρά.

---

13 καθωσ: [a] add αληθωσ | υμιν: cod ημιν   14 υμεισ γαρ usq εκκλ. τ. θεου: ab his scriptor rursus ad εδεξασθε ου usque πιστευουσιν deflexit repetiitque etiam υμεισ γ. μιμ. (h. l. inepte μιμηθητε scriptum) εγεν. usq θεου. Errorem notavit [a] 19 [c] η ουχι και   20 [c] η χαρα

11 παρακαλουντεσ: add υμασ   12 καλουντοσ   13 καθωσ: add αληθωσ 16 om τασ αμαρτιασ | εφθακεν | η οργ. επ αυτ.   19 η ουχι και   20 και η χαρ.

11 παρακαλουντ. υμασ   12 μαρτυρουμενοι | περιπατησαι | καλουντοσ   13 om και prim | καθ. εστ. αληθωσ   14 ταὐτὰ   15 τ. ιδιουσ προφητ. | ς υμασ (ex errore) 18 διο   19 η ουχι και | ιησου χριστου   20 κ. η χαρα

III.

1 Διὸ μηκέτι στέγοντεσ ηὐδοκήσαμεν καταλειφθῆναι ἐν
ἀθήναισ μόνοι, 2 καὶ ἐπέμψαμεν τιμόθεον τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ
διάκονον θεοῦ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ χριστοῦ, εἰσ τὸ στηρίξαι
ὑμᾶσ καὶ παρακαλέσαι ὑπὲρ τῆσ πίστεωσ ὑμῶν 3 τὸ μηδένα
σαίνεσθαι ἐν ταῖσ θλίψεσι ταύταισ. αὐτοὶ γὰρ οἴδατε ὅτι εἰσ
τοῦτο κείμεθα· 4 καὶ γὰρ ὅτε πρὸσ ὑμᾶσ ἦμεν, προελέγομεν
ὑμῖν ὅτι μέλλομεν θλίβεσθαι, καθὼσ καὶ ἐγένετο καὶ οἴδατε.
5 διὰ τοῦτο κἀγὼ μηκέτι στέγων ἔπεμψα εἰσ τὸ γνῶναι τὴν πί–
στιν ὑμῶν, μήπωσ ἐπείρασεν ὑμᾶσ ὁ πειράζων καὶ εἰσ κενὸν
γένηται ὁ κόποσ ἡμῶν. 6 ἄρτι δὲ ἐλθόντοσ τιμοθέου πρὸσ ἡμᾶσ
ἀφ' ὑμῶν καὶ εὐαγγελισαμένου ἡμῖν τὴν ὑμῶν πίστιν καὶ τὴν
ἀγάπην ὑμῶν, καὶ ὅτι ἔχετε μνείαν ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε,
ἐπιποθοῦντεσ ἡμᾶσ ἰδεῖν καθάπερ καὶ ἡμεῖσ ὑμᾶσ, 7 διὰ τοῦτο
παρεκλήθημεν, ἀδελφοί, ἐφ' ὑμῖν ἐπὶ πάσῃ τῇ ἀνάγκῃ καὶ θλί–
ψει ἡμῶν διὰ τῆσ ὑμῶν πίστεωσ, 8 ὅτι νῦν ζῶμεν ἐὰν ὑμεῖσ
στήκητε ἐν κυρίῳ. 9 τίνα γὰρ εὐχαριστίαν δυνάμεθα τῷ κυρίῳ
ἀνταποδοῦναι περὶ ὑμῶν ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ ᾗ χαίρομεν δι'
ὑμᾶσ ἔμπροσθεν τοῦ κυρίου ἡμῶν, 10 νυκτὸσ καὶ ἡμέρασ ὑπερ–
εκπερισσοῦ δεόμενοι εἰσ τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον καὶ κατ–
αρτίσαι τὰ ὑστερήματα τῆσ πίστεωσ ὑμῶν; 11 αὐτὸσ δὲ ὁ θεὸσ
καὶ πατὴρ ἡμῶν καὶ ὁ κύριοσ ἡμῶν ἰησοῦσ κατευθύναι τὴν
ὁδὸν ἡμῶν πρὸσ ὑμᾶσ. 12 ὑμᾶσ δὲ ὁ κύριοσ πλεονάσαι καὶ πε–
ρισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰσ ἀλλήλουσ καὶ εἰσ πάντασ, καθάπερ
καὶ ἡμεῖσ εἰσ ὑμᾶσ, 13 εἰσ τὸ στηρίξαι ὑμῶν τὰσ καρδίασ
ἀμέμπτουσ ἐν ἁγιωσύνῃ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸσ ἡμῶν
ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ μετὰ πάντων τῶν ἁ–
γίων αὐτοῦ, ἀμήν.

---

8 ᶜστηκετε 9 κυριω: ᶜθεω | κυριου: ᶜθεου 11 ημων secᶜ: *υμων 13 αμην: ᶜdel

1 διοτι 2 διακον. θεου: συνεργον 5 την υμων πιστ. 6 om υμων ante πιστιν 8 στηκετε[mai 2] 9 τω θεω ανταπ. | *περι ημων | κυριου: θεου 13 αμεμπτωσ | *αγιοσυνη | om αμην

1 ευδοκησαμεν 2 και διακο. θε. και συνεργον ημων | παρακαλεσαι: add υμασ | υπερ: περι 3 τω μηδενα 6 om υμων ante πιστιν 7 θλιψ. και αναγκ. 9 τω θεω ανταπ. 10 κυριου: θεου 11 ιησουσ χριστοσ 13 ιησου χριστου | om αμην

IV.

1 Λοιπὸν οὖν, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶσ καὶ παρακαλοῦμεν
ἐν τῷ κυρίῳ ἰησοῦ, καθὼσ παρελάβετε παρʼ ἡμῶν τὸ πῶσ δεῖ
ὑμᾶσ περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν θεῷ, καθὼσ καὶ περιπατεῖτε, ἵνα
περισσεύητε μᾶλλον. 2 οἴδατε γὰρ τίνασ παραγγελίασ δεδώ-
καμεν ὑμῖν διὰ τοῦ κυρίου ἰησοῦ. 3 τοῦτο γάρ ἐστιν θέλημα
τοῦ θεοῦ, ὁ ἁγιασμὸσ ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶσ ἀπὸ τῆσ πορνείασ,
4 εἰδέναι ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦοσ κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ
καὶ ἐν τιμῇ, 5 μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίασ, καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη
τὰ μὴ εἰδότα τὸν θεόν, 6 τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν
τῷ πράγματι τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, διότι ἔκδικοσ κύριοσ περὶ
πάντων τούτων, καθὼσ καὶ προείπαμεν ὑμῖν καὶ διεμαρτυρά-
μεθα. 7 οὐ γὰρ ἐκάλεσεν ἡμᾶσ ὁ θεὸσ ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ, ἀλλʼ ἐν
ἁγιασμῷ. 8 τοιγαροῦν ὁ ἀθετῶν οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ, ἀλλὰ τὸν
θεὸν τὸν καὶ διδόντα τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τὸ ἅγιον εἰσ ὑμᾶσ.

9 Περὶ δὲ τῆσ φιλαδελφίασ οὐ χρείαν ἔχετε γράφειν ὑμῖν·
αὐτοὶ γὰρ ὑμεῖσ θεοδίδακτοί ἐστε εἰσ τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλουσ·
10 καὶ γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰσ πάντασ τοὺσ ἀδελφοὺσ ὑμῶν ἐν ὅλῃ
τῇ μακεδονίᾳ. παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶσ, ἀδελφοί, περισσεύειν
μᾶλλον 11 καὶ φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχάζειν καὶ πράσσειν τὰ ἴδια
καὶ ἐργάζεσθαι ταῖσ ἰδίαισ χερσὶν ὑμῶν, καθὼσ ὑμῖν παρηγ-
γείλαμεν, 12 ἵνα περιπατῆτε εὐσχημόνωσ πρὸσ τοὺσ ἔξω καὶ
μηδενὸσ χρείαν ἔχητε.

13 Οὐ θέλομεν δὲ ὑμᾶσ ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν κοιμω-
μένων, ἵνα μὴ λυπῆσθε, καθὼσ καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντεσ ἐλ-
πίδα. 14 εἰ γὰρ ἐπιστεύομεν ὅτι ἰησοῦσ ἀπέθανεν καὶ ἀνέστη,
οὕτωσ καὶ ὁ θεὸσ τοὺσ κοιμηθέντασ διὰ τοῦ ἰησοῦ ἄξει σὺν

---

3 τησ: ᶜ πασησ 4 ᶜ om εν sec 6 ᶜ ο κυριοσ 8 ᶜ δοντα 9 ᶜ εχομεν 10 ὑμων: ᶜ τουσ 11 ᶜ om ιδιαισ | ᶜ παρηγγειλ. υμιν 13 καθωσ: ᶜ ωσ 14 ᶜ πιστευομεν

1 **το λοιπον | *om ουν | om τω | ινα καθωσ παρελ. | περισσευσητε 2 εδωκαμεν 4 **ενα εκαστον | om εν sec 7 αλλα εν 8 om και 9 ειχομεν 10 αυτο και εισ | υμων: τουσ 11 om ιδιαισ 14 πιστευομεν | ουτωσ ο θε. και τουσ

1 το λοιπον | om τω | om καθ. και περιπατ. 2 εδωκαμεν 4 om εν sec 6 εκδ. ο κυρ. 8 δοντα | εισ ημασ 10 υμων: τουσ 13 θελω | κεκοιμημενων 14 πιστευομεν

αὐτῷ. 15 τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ κυρίου, ὅτι ἡμεῖσ οἱ
ζῶντεσ οἱ περιλειπόμενοι εἰσ τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου οὐ μὴ
φθάσωμεν τοὺσ κοιμηθέντασ, 16 ὅτι αὐτὸσ ὁ κύριοσ ἐν κελεύ-
σματι, ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου καὶ ἐν σάλπιγγι θεοῦ καταβήσεται
ἀπ᾽ οὐρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐν χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον,
17 ἔπειτα ἡμεῖσ οἱ ζῶντεσ οἱ περιλιπόμενοι ἅμα σὺν αὐτοῖσ
ἁρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαισ εἰσ ἀπάντησιν τοῦ κυρίου εἰσ ἀέρα·
καὶ οὕτωσ πάντοτε σὺν κυρίῳ ἐσόμεθα. 18 ὥστε παρακαλεῖτε
ἀλλήλουσ ἐν τοῖσ λόγοισ τούτοισ.

V.

1 Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, οὐ χρείαν
ἔχετε τοῦ γράφεσθαι ὑμῖν· 2 αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶσ οἴδατε ὅτι
ἡμέρα κυρίου ὡσ κλέπτησ ἐν νυκτὶ οὕτωσ ἔρχεται. 3 ὅταν λέ-
γωσιν· εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια, τότε αἰφνίδιοσ αὐτοῖσ ἐπίσταται
ὄλεθροσ, ὥσπερ ἡ ὠδὶν τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ, καὶ οὐ μὴ ἐκ-
φύγωσιν. 4 ὑμεῖσ δέ, ἀδελφοί, οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει, ἵνα ἡ ἡμέρα
ὑμᾶσ ὡσ κλέπτησ καταλάβῃ· 5 πάντεσ γὰρ ὑμεῖσ υἱοὶ φωτόσ
ἐστε καὶ υἱοὶ ἡμέρασ· οὐκ ἐσμὲν νυκτὸσ οὐδὲ σκότουσ. 6 ἄρα
οὖν μὴ καθεύδωμεν ὡσ οἱ λοιποί, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νή-
φωμεν. 7 οἱ γὰρ καθεύδοντεσ νυκτὸσ καθεύδουσιν, καὶ οἱ με-
θυσκόμενοι νυκτὸσ μεθύουσιν. 8 ἡμεῖσ δὲ ἡμέρασ ὄντεσ νήφωμεν,
ἐνδυσάμενοι θώρακα πίστεωσ καὶ περικεφαλαίαν ἐλπίδα σω-
τηρίασ, 9 ὅτι οὐκ ἔθετο ἡμᾶσ ὁ θεὸσ εἰσ ὀργήν, ἀλλὰ εἰσ περι-
ποίησιν σωτηρίασ διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, 10 τοῦ
ἀποθανόντοσ περὶ ἡμῶν ἵνα, εἴτε γρηγορῶμεν εἴτε καθεύδωμεν,
ἅμα σὺν αυτῷ ζήσωμεν. 11 διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλουσ καὶ
οἰκοδομεῖτε εἰσ τὸν ἕνα, καθὼσ καὶ ποιεῖτε.

---

1 [c] om του 3 [c] οταν δε 6 [c] ωσ και οι 8 πιστεωσ: [c] add και αγαπησ 10 [c] υπερ ημων

15 παρουσ. τ. ιησου 17 περιλειμενοι (sic neque correctum) | συν κυριω: εν κυρ. V, 1 om του | υμιν γραφεσθ. 3 οταν δε | επιστατ. αυτοισ 4 ωσ κλεπτασ 7 οι μεθυοντεσ 8 πιστεωσ και αγαπησ 9 ο θεοσ ημασ | om χριστου

17 περιλειπομενοι V, 1 om του | υμιν γραφεσθ. 2 η ημερα 3 οταν γαρ | εφισταται 5 om γαρ 6 ωσ και οι 8 πιστεωσ και αγαπησ 9 αλλ εισ 10 υπερ ημων

[12] Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶσ, ἀδελφοί, εἰδέναι τοὺσ κοπιῶντασ
ἐν ὑμῖν καὶ προϊστανομένουσ ὑμῶν ἐν κυρίῳ καὶ νουθετοῦντασ
ὑμᾶσ, [13] καὶ ἡγεῖσθαι αὐτοὺσ ὑπερεκπερισσοῦ ἐν ἀγάπῃ διὰ τὸ
ἔργον αὐτῶν, καὶ εἰρηνεύετε ἐν αὐτοῖσ.

[14] Παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶσ, ἀδελφοί, νουθετεῖτε τοὺσ ἀτά-
κτουσ, παραμυθεῖσθε τοὺσ ὀλιγοψύχουσ, ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν,
μακροθυμεῖτε πρὸσ πάντασ. [15] ὁρᾶτε μή τισ κακὸν ἀντὶ κακοῦ
τινὶ ἀποδοῖ, ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν διώκετε εἰσ ἀλλήλουσ
καὶ εἰσ πάντασ. [16] πάντοτε χαίρετε. [17] ἀδιαλείπτωσ προσεύχεσθε.
[18] ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τοῦτο γὰρ θέλημα τοῦ θεοῦ ἐν χριστῷ
ἰησοῦ εἰσ ὑμᾶσ. [19] τὸ πνεῦμα μὴ σβέννυτε. [20] προφητείασ μὴ
ἐξουθενεῖτε. [21] πάντα δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε. [22] ἀπὸ
παντὸσ εἴδουσ πονηροῦ ἀπέχεσθε. [23] αὐτὸσ δὲ ὁ θεὸσ τῆσ εἰρή-
νησ ἁγιάσαι ὑμᾶσ ὁλοτελεῖσ, καὶ ὁλόκληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα
καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἀμέμπτωσ ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου
ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ τηρηθείη. [24] πιστὸσ ὁ καλῶν ὑμᾶσ, ὃσ καὶ
ποιήσει. [25] ἀδελφοί, προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν.

[26] Ἀσπάσασθε τοὺσ ἀδελφοὺσ πάντασ ἐν φιλήματι ἁγίῳ.
[27] ὁρκίζω ὑμᾶσ τὸν κύριον, ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσι
τοῖσ ἀδελφοῖσ. [28] ἡ χάρισ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ μεθ'
ὑμῶν, ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ

Α

---

13 ᶜ om και sec   15 ᶜ αποδω | ᶜ και εισ αλληλ.   18 του: ᶜ om   21 ᶜ παντα δε   27 ᶜ τοισ αγιοισ αδελφ.

12 προϊσταμενουσ   13 ηγεισθε | υπερεκπερισσωσ | om και sec | εν εαυτοισ   15 αποδω | και εισ αλληλ.   18 om του   19 *ζβεννυτε   21 παντα δε   25 και περι   27 ενορκιζω   28 om αμην.   In subscriptione est θεσσαλονειχεισ, **add εγραφη απο αθηνων

12 προϊσταμενουσ   13 om και sec | εν εαυτοισ   15 αποδω | και εισ αλληλ.   18 om του   27 τοισ αγιοισ αδελφ.   Subscriptum est: πρ. θεσσαλ. πρωτη εγραφη απο αθηνων.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ

Β.

I.

1 Παῦλοσ καὶ σιλουανὸσ καὶ τιμόθεοσ τῇ ἐκκλησίᾳ θεσσα-
λονικέων ἐν θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν καὶ κυρίῳ ἰησοῦ χριστῷ. 2 χάρισ
ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.
3 Εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελ-
φοί, καθὼσ ἄξιόν ἐστιν, ὅτι ὑπεραυξάνει ἡ πίστισ ὑμῶν καὶ
πλεονάζει ἡ ἀγάπη ἑνὸσ ἑκάστου πάντων εἰσ ἀλλήλουσ, 4 ὥστε
αὐτοὺσ ἡμᾶσ ἐν ὑμῖν ἐγκαυχᾶσθαι ἐν ταῖσ ἐκκλησίαισ τοῦ θεοῦ,
ὑπὲρ τῆσ ὑπομονῆσ ὑμῶν καὶ πίστεωσ ἐν πᾶσι τοῖσ διωγμοῖσ
ὑμῶν καὶ ταῖσ θλίψεσιν αἷσ ἀνέχεσθε, 5 ἔνδειγμα τῆσ δικαίασ
κρίσεωσ τοῦ θεοῦ, εἰσ τὸ καταξιωθῆναι ὑμᾶσ τῆσ βασιλείασ
τοῦ θεοῦ, ὑπὲρ ἧσ καὶ πάσχετε, 6 εἴπερ δίκαιον παρὰ θεῷ ἀντα-
ποδοῦναι τοῖσ θλίβουσιν ὑμᾶσ θλίψιν, 7 καὶ ὑμῖν τοῖσ θλιβομέ-
νοισ ἄνεσιν μεθ' ἡμῶν, ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ κυρίου ἰησοῦ ἀπ'
οὐρανοῦ μετ' ἀγγέλων δυνάμεωσ αὐτοῦ 8 ἐν πυρὶ φλογόσ, διδόν-
τοσ ἐκδίκησιν τοῖσ μὴ εἰδόσι θεὸν καὶ τοῖσ μὴ ὑπακούουσιν τῷ
εὐαγγελίῳ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, 9 οἵτινεσ δίκην τίσου-
σιν ὄλεθρον αἰώνιον ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου καὶ ἀπὸ τῆσ δόξησ
τῆσ ἰσχύοσ αὐτοῦ, 10 ὅταν ἔλθῃ ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖσ ἁγίοισ

---

1 και ante πατρι: [a] om 3 παντων: [c] add υμων 7 μεθ ημων [c]: [*] μ. υμ. 8 [c] τον θεον

In titulo est θεσσαλονειχεισ 1 σειλουανοσ κ. τειμοθεοσ | θεσσαλονειχεων | om και ante πατρι 2 om ημων 3 παντων: add υμων 4 ενκαυχ. | ενεχεσθε 8 εν φλογι πυροσ | om χριστου

Titulus: ς η πρ. θεσσαλ. επιστολη δευτερα, ς[e] παυλου του αποστολου η πρ. θεσσαλ. επιστ. δευτ. 1 om και ante πατρι 3 παντων υμων εισ 4 ημασ αυτουσ | χαυχασθαι

αὐτοῦ καὶ θαυμασθῆναι ἐν πᾶσι τοῖσ πιστεύσασιν, ὅτι ἐπι-
στεύθη τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ᾽ ὑμᾶσ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. [11] εἰσ
ὃ καὶ προσευχόμεθα πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶσ ἀξιώσῃ τῆσ
κλήσεωσ ὁ θεὸσ ἡμῶν καὶ πληρώσῃ πᾶσαν εὐδοκίαν ἀγαθωσύ-
νησ καὶ ἔργον πίστεωσ ἐν δυνάμει, [12] ὅπωσ ἐνδοξασθῇ τὸ ὄνομα
τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ ἐν ὑμῖν καὶ ὑμεῖσ ἐν αὐτῷ κατὰ τὴν
χάριν τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.

II.

[1] Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶσ, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆσ παρουσίασ τοῦ
κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆσ ἐπ᾽ αὐτόν,
[2] εἰσ τὸ μὴ ταχέωσ σαλευθῆναι ὑμᾶσ ἀπὸ τοῦ νοὸσ μηδὲ θρο-
εῖσθαι, μήτε διὰ πνεύματοσ μήτε διὰ λόγου μήτε δι᾽ ἐπιστολῆσ
ὡσ δι᾽ ἡμῶν, ὡσ ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ κυρίου. [3] μή τισ
ὑμᾶσ ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον, ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀπο-
στασία πρῶτον καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωποσ τῆσ ἀνομίασ, ὁ
υἱὸσ τῆσ ἀπωλείασ, [4] ὁ ἀντικείμενοσ καὶ ὑπεραιρόμενοσ ἐπὶ
πάντα λεγόμενον θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰσ τὸν ναὸν τοῦ
θεοῦ καθίσαι, ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι ἔστιν θεόσ. [5] οὐ μνημο-
νεύετε ὅτι ἔτι ὢν πρὸσ ὑμᾶσ ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν; [6] καὶ νῦν τὸ
κατέχον οἴδατε, εἰσ τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ αὐτοῦ καιρῷ.
[7] τὸ γὰρ μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆσ ἀνομίασ, μόνον ὁ κατέ-
χων ἄρτι ἕωσ ἐκ μέσου γένηται· [8] καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ
ἄνομοσ, ὃν ὁ κύριοσ ἰησοῦσ ἀναλοῖ τῷ πνεύματι τοῦ στόματοσ
αὐτοῦ καὶ καταργήσει τῇ ἐπιφανείᾳ τῆσ παρουσίασ αὐτοῦ·
[9] οὗ ἐστὶν ἡ παρουσία κατ᾽ ἐνέργειαν τοῦ σατανᾶ ἐν πάσῃ δυ-
νάμει καὶ σημείοισ καὶ τέρασιν ψεύδουσ [10] καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ
ἀδικίασ τοῖσ ἀπολλυμένοισ, ἀνθ᾽ ὧν τὴν ἀγάπην τῆσ ἀληθείασ

---

4 και υπεραιρομενοσ: suppl [a]   6 αυτου: [c] εαυτου   7 ηδη: [*] add γαρ, quod [c] del   8 [c] ανελοι   10 [c] τησ αδικιασ εν τοισ

1 om ημων pr   2 om η [bent]   6 αυτου: εαυτου   8 om ιησουσ | ανελει

10 τοισ πιστευουσιν   12 ιησου: ιησ. χριστου   II, 2 μητε θροεισθ. | κυριου: χριστου   3 ανομιασ: αμαρτιασ   4 καθισαι: praem ωσ θεον   6 αυτου: εαυτου   8 om ιησουσ | αναλωσει   10 τησ αδικιασ εν τοισ

οὐκ ἐδέξαντο εἰσ τὸ σωθῆναι αὐτούσ. 11 καὶ διὰ τοῦτο πέμπει
αὐτοῖσ ὁ θεὸσ ἐνέργειαν πλάνησ εἰσ τὸ πιστεῦσαι αὐτοὺσ τῷ
ψεύδει, 12 ἵνα κριθῶσιν ἅπαντεσ οἱ μὴ πιστεύσαντεσ τῇ ἀληθείᾳ
ἀλλὰ εὐδοκήσαντεσ τῇ ἀδικίᾳ.
13 Ἡμεῖσ δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ
ὑμῶν, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ τοῦ κυρίου, ὅτι εἵλατο ἡμᾶσ ὁ
θεὸσ ἀπ᾽ ἀρχῆσ εἰσ σωτηρίαν ἐν ἁγιασμῷ πνεύματοσ καὶ πίστει
ἀληθείασ, 14 εἰσ ὃ καὶ ἐκάλεσεν ὑμᾶσ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν
εἰσ περιποίησιν δόξησ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ. 15 ἄρα
ουν, ἀδελφοί, στήκετε, καὶ κρατεῖτε τὰσ παραδόσεισ ἃσ ἐδι-
δάχθητε εἴτε διὰ λόγου εἴτε δι᾽ ἐπιστολῆσ ἡμῶν· 16 αὐτὸσ δὲ ὁ
κύριοσ ἡμῶν ἰησοῦσ χριστὸσ καὶ ὁ θεὸσ ὁ πατὴρ ἡμῶν, ὁ ἀγα-
πήσασ ἡμᾶσ καὶ δοὺσ παράκλησιν αἰωνίαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν
ἐν χάριτι, 17 παρακαλέσαι τὰσ καρδίασ ὑμῶν καὶ στηρίξαι ἐν
παντὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ ἀγαθῷ.

III.

1 Τὸ λοιπὸν προσεύχεσθε, ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ λόγοσ
τοῦ κυρίου τρέχῃ καὶ δοξάζηται, καθὼσ καὶ πρὸσ ὑμᾶσ, 2 καὶ
ἵνα ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ γὰρ
πάντων ἡ πίστισ. 3 πιστὸσ δὲ ὁ κύριόσ ἐστιν, ὃσ στηρίξει ὑμᾶσ
καὶ φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. 4 πεποίθαμεν δὲ ἐν κυρίῳ ἐφ᾽
ὑμᾶσ, ὅτι ἃ παραγγέλλομεν ποιεῖτε καὶ ποιήσετε. 5 ὁ δὲ κύριοσ
κατευθύναι ὑμῶν τὰσ καρδίασ εἰσ τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ καὶ
εἰσ τὴν ὑπομονὴν τοῦ χριστοῦ.
6 Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου
ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, στέλλεσθαι ὑμᾶσ ἀπὸ παντὸσ ἀδελφοῦ

---

11 [c] πεμψει 12 [c] εν τη αδικια 13 [c] υμασ 14 ημων [a]: * υμων 16 και prim: suprascriptum ipsa prima ut [vid] manu | ο πατηρ: [c] πατηρ | ο αγαπ. ημασ suppl [a] III, 3 [c] εστιν ο κυριοσ 4 [c] και ποιειτε

12 παντεσ 13 om του | ειλ. υμασ ο θε. απαρχην 14 om και | εκαλ. ημασ 16 χριστ. ιησουσ | om ο ante θεοσ 17 υμων τασ καρδ. III, 3 εστ. ο κυρ. | στηρισει 4 και εποιησατε και ποιειτ. κ. ποι. 6 om ημων post κυριου

11 πεμψει 12 παντεσ | αλλ ευδ. εν τη 13 om του | ειλετο υμασ 14 om και 16 ο πατηρ: και πατηρ 17 υμων τασ καρδ. | στηριξ. υμασ | λογ. και εργ. III, 3 εστιν ο κυριοσ 4 παραγγελλ. υμιν και ποιειτε 5 om την sec

ἀτάκτωσ περιπατοῦντοσ καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν ἣν παρε-
λάβοσαν παρ' ἡμῶν. 7 αὐτοὶ γὰρ οἴδατε πῶσ δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶσ,
ὅτι οὐκ ἠτακτήσαμεν ἐν ὑμῖν, 8 οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν
παρά τινοσ, ἀλλὰ ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ νυκτὸσ καὶ ἡμέρασ ἐργα-
ζόμενοι πρὸσ τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν· 9 οὐχ ὅτι οὐκ ἔχο-
μεν ἐξουσίαν, ἀλλ' ἵνα ἑαυτοὺσ τύπον δῶμεν ὑμῖν εἰσ τὸ μιμεῖ-
σθαι ἡμᾶσ. 10 καὶ γὰρ ὅτε ἦμεν πρὸσ ὑμᾶσ, παρηγγέλλομεν
ὑμῖν ὅτι εἴ τισ οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω. 11 ἀκούομεν
γάρ τινασ περιπατοῦντασ ἐν ὑμῖν ἀτάκτωσ, μηδὲν ἐργαζομέ-
νουσ ἀλλὰ περιεργαζομένουσ· 12 τοῖσ δὲ τοιούτοισ παραγγέλ-
λομεν καὶ παρακαλοῦμεν ἐν κυρίῳ ἰησοῦ χριστῷ ἵνα μετὰ ἡσυ-
χίασ ἐργαζόμενοι τὸν ἑαυτῶν ἄρτον ἐσθίωσιν. 13 ὑμεῖσ δέ, ἀδελ-
φοί, μὴ ἐγκακήσητε καλοποιοῦντεσ. 14 εἰ δέ τισ οὐχ ὑπακούει
τῷ λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆσ ἐπιστολῆσ, τοῦτον σημειοῦσθε μὴ συνα-
ναμίγνυσθαι αὐτῷ, ἵνα ἐντραπῇ· 15 καὶ μὴ ὡσ ἐχθρὸν ἡγεῖσθε,
ἀλλὰ νουθετεῖτε ὡσ ἀδελφόν. 16 αὐτὸσ δὲ ὁ κύριοσ τῆσ εἰρήνησ
δῴη ὑμῖν τὴν εἰρήνην διαπαντὸσ ἐν παντὶ τρόπῳ. ὁ κύριοσ με-
τὰ πάντων ὑμῶν.

17 Ὁ ἀσπασμὸσ τῇ ἐμῇ χειρὶ παύλου· ὅ ἐστιν σημεῖον ἐν
πάσῃ ἐπιστολῇ, οὕτωσ γράφω. 18 ἡ χάρισ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰη-
σοῦ χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ

Β

---

6 [c] παρελαβον 10 [c] τουτο παρηγγ. 12 εν κυρ. ιησ. χριστω: [c] δια του κυριου ημων ιησ. χριστου 18 υμων: [c] add αμην

6 παρελαβετε αφ ημ. 8 αλλ εν 10 τουτο παρηγγελομεν (**-λλομεν) 13 ενκακησ. 14 τω λογ. υμων | συναναμειγνυσθε. Subscriptum est: πρ. θεσσαλονεικεισ β, ** add εγραφη απο αθηνων

6 παρελαβε 8 αλλ εν | νυκτα κ. ημεραν 10 τουτο παρηγγελλ. 12 παρακ. δια του κυριου ημων ιησου χριστου 13 εκκακησητε 14 και μη συναναμιγνυσθε 18 υμων: add αμην. Subscriptum est: πρ. θεσσαλ. δευτερα εγραφη απο αθηνων.

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ.

I.

1 Πολυμερῶσ καὶ πολυτρόπωσ πάλαι ὁ θεὸσ λαλήσασ τοῖσ
πατράσιν ἐν τοῖσ προφήταισ ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων
ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, 2 ὃν ἔθηκεν κληρονόμον πάντων, δι' οὗ
καὶ ἐποίησεν τοὺσ αἰῶνασ, 3 ὃσ ὢν ἀπαύγασμα τῆσ δόξησ καὶ
χαρακτὴρ τῆσ ὑποστάσεωσ αὐτοῦ φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥή-
ματι τῆσ δυνάμεωσ αὐτοῦ, καθαρισμὸν τῶν ἁμαρτιῶν ποιη-
σάμενοσ ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆσ μεγαλωσύνησ ἐν ὑψηλοῖσ,
4 τοσούτῳ κρείττων γενόμενοσ τῶν ἀγγέλων ὅσῳ διαφορώτερον
παρ' αὐτοὺσ κεκληρονόμηκεν ὄνομα. 5 τίνι γὰρ εἶπέν ποτε τῶν
ἀγγέλων· υἱόσ μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε; καὶ πά-
λιν· ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰσ πατέρα καὶ αὐτὸσ ἔσται μοι εἰσ υἱόν;
6 ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰσ τὴν οἰκουμένην,
λέγει· καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντεσ ἄγγελοι θεοῦ. 7 καὶ
πρὸσ μὲν τοὺσ ἀγγέλουσ λέγει· ὁ ποιῶν τοὺσ ἀγγέλουσ αὐτοῦ
πνεύματα καὶ τοὺσ λειτουργοὺσ αὐτοῦ πυρὸσ φλόγα, 8 πρὸσ
δὲ τὸν υἱόν· ὁ θρόνοσ σου ὁ θεὸσ εἰσ τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνοσ, καί·
ἡ ῥάβδοσ τῆσ εὐθύτητοσ ῥάβδοσ τῆσ βασιλείασ αὐτοῦ. 9 ἠγά-
πησασ δικαιοσύνην καὶ ἐμίσησασ ἀδικίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισέν
σε, ὁ θεόσ, ὁ θεόσ σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεωσ παρὰ τοὺσ μετόχουσ
σου. 10 καί· σὺ κατ' ἀρχὰσ κύριε τὴν γῆν ἐθεμελίωσασ, καὶ
ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσὶν οἱ οὐρανοί· 11 αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ

---

3 αμαρτιων: [c] add υμων 5 αυτω suppl [a] 8 τησ ευθυτητοσ ραβδοσ suppl [a]

3 φερων: φανερων (litteris ανε „super raso scriptis“ sed iusto spatio) 4 om των 8 om του αιωνοσ 9 αδικιαν: ανομιαν

Titulus: η προσ εβραιουσ επιστολη παυλου (ς[e] om παυλ.) 1 εσχατων 2 τουσ αιων. εποι. 3 καθαρισμον: praem δι εαυτου | καθαρισμ. ποιησ. των αμ. ημων 8 om και | ραβδοσ (omisso η) ευθυτ. η ραβδ. τ. βασ. σου 9 εμισ. ανομιαν

δὲ διαμένεισ· καὶ πάντεσ ὡσ ἱμάτιον παλαιωθήσονται, [12] καὶ
ὡσεὶ περιβόλαιον ἀλλάξεισ αὐτούσ, ὡσ ἱμάτιον, καὶ ἀλλαγή-
σονται· σὺ δὲ ὁ αὐτὸσ εἶ καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν.
[13] πρὸσ τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἴρηκέν ποτε· κάθου ἐκ δεξιῶν μου
ἕωσ ἂν θῶ τοὺσ ἐχθρούσ σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου; [14] οὐχὶ
πάντεσ εἰσὶν λειτουργικὰ πνεύματα, εἰσ διακονίαν ἀποστελλό-
μενα διὰ τοὺσ μέλλοντασ κληρονομεῖν σωτηρίαν;

II.

[1] Διὰ τοῦτο περισσοτέρωσ δεῖ προσέχειν ἡμᾶσ τοῖσ ἀκου-
σθεῖσι, μήποτε παραρυῶμεν. [2] εἰ γὰρ ὁ δι᾽ ἀγγέλων λαληθεὶσ
λόγοσ ἐγένετο βέβαιοσ, καὶ πᾶσα παράβασισ καὶ παρακοὴ
ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν, [3] πῶσ ἡμεῖσ ἐκφευξόμεθα τηλι-
καύτησ ἀμελήσαντεσ σωτηρίασ; ἥτισ ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι
διὰ τοῦ κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰσ ἡμᾶσ ἐβεβαιώθη,
[4] συνεπιμαρτυροῦντοσ τοῦ θεοῦ σημείοισ τε καὶ τέρασι καὶ ποι-
κίλαισ δυνάμεσιν καὶ πνεύματοσ ἁγίου μερισμοῖσ κατὰ τὴν
αὐτοῦ θέλησιν. [5] οὐ γὰρ ἀγγέλοισ ὑπέταξεν τὴν οἰκουμένην τὴν
μέλλουσαν, περὶ ἧσ λαλοῦμεν. [6] διεμαρτύρατο δέ που τὶσ λέγων·
τί ἐστιν ἄνθρωποσ, ὅτι μιμνήσκῃ αὐτοῦ; ἢ υἱὸσ ἀνθρώπου, ὅτι
ἐπισκέπτῃ αὐτόν; [7] ἠλάττωσασ αὐτὸν βραχύ τι παρ᾽ ἀγγέλουσ,
δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσασ αὐτὸν καὶ κατέστησασ αὐτὸν ἐπὶ
τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου, [8] πάντα ὑπέταξασ ὑποκάτω τῶν ποδῶν
αὐτοῦ. ἐν τῷ γὰρ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα οὐδὲν ἀφῆκεν
αὐτῷ ἀνυπότακτον· νῦν δὲ οὔπω ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑπο-
τεταγμένα. [9] τὸν δὲ βραχύ τι παρ᾽ ἀγγέλουσ ἠλαττωμένον
βλέπομεν Ἰησοῦν διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ
ἐστεφανωμένον, ὅπωσ χάριτι θεοῦ ὑπὲρ παντὸσ γεύσηται θα-

---

12 [c] ειλιξεισ | συ δε: additum est και, sed ipsa prima manu notatum II, 1 *ακουσθισι, [c] -θισιν 4 μερισμοισ [a]: *θερ.

12 ελιξεισ 14 εισ διακονιασ II, 1 δει περισσοτ. | **παραρρυ. 4 συνμαρτυρουντοσ 7 om και κατεστησασ usque χειρων σου 8 om αυτω prim

12 ελιξεισ | om ωσ ιματιον II, 1 δει περισσοτ. ημασ προσεχ. | παραρρυωμεν 8 εν γαρ τω

νάτου. [10] ἔπρεπεν γὰρ αὐτῷ, δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ
πάντα, πολλοὺσ υἱοὺσ εἰσ δόξαν ἀγαγόντα τὸν ἀρχηγὸν τῆσ
σωτηρίασ αὐτῶν διὰ παθημάτων τελειῶσαι. [11] ὅ τε γὰρ ἁγιάζων
καὶ οἱ ἁγιαζόμενοι ἐξ ἑνὸσ πάντεσ· δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύ-
νεται ἀδελφοὺσ αὐτοὺσ καλεῖν, [12] λέγων· ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά
σου τοῖσ ἀδελφοῖσ μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίασ ὑμνήσω σε. [13] καὶ
πάλιν· ἐγὼ ἔσομαι πεποιθὼσ ἐπ' αὐτῷ. καὶ πάλιν· ἰδοὺ ἐγὼ
καὶ τὰ παιδία ἅ μοι ἔδωκεν ὁ θεόσ. [14] ἐπεὶ οὖν τὰ παιδία κε-
κοινώνηκεν αἵματοσ καὶ σαρκόσ, καὶ αὐτὸσ παραπλησίωσ
μετέσχεν τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ
κράτοσ ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστιν τὸν διάβολον, [15] καὶ
ἀπαλλάξῃ τούτουσ ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸσ τοῦ ζῆν
ἔνοχοι ἦσαν δουλίασ. [16] οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται,
ἀλλὰ σπέρματοσ ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται. [17] ὅθεν ὤφειλεν κατὰ
πάντα τοῖσ ἀδελφοῖσ ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων γένηται καὶ
πιστὸσ ἀρχιερεὺσ τὰ πρὸσ τὸν θεόν, εἰσ τὸ ἱλάσκεσθαι τὰσ
ἁμαρτίασ τοῦ λαοῦ. [18] ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτόσ, δύναται τοῖσ
πειραζομένοισ βοηθῆσαι.

III.

[1] Ὅθεν, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεωσ ἐπουρανίου μέτοχοι, κατα-
νοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆσ ὁμολογίασ ἡμῶν ἰη-
σοῦν, [2] πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτόν, ὡσ καὶ μωσῆσ ἐν ὅλῳ
τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. [3] πλείονοσ γὰρ οὗτοσ δόξησ παρὰ μωϋσῆν
ἠξίωται καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσασ
αὐτόν. [4] πᾶσ γὰρ οἶκοσ κατασκευάζεται ὑπό τινοσ, ὁ δὲ πάντα
κατασκευάσασ θεόσ. [5] καὶ μωϋσῆσ μὲν πιστὸσ ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ
αὐτοῦ ὡσ θεράπων εἰσ μαρτύριον τῶν λαληθησομένων, [6] χριστὸσ
δὲ ὡσ υἱὸσ ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ. οὗ οἶκόσ ἐσμεν ἡμεῖσ, ἐὰν τὴν

---

18 αυτοσ: [c] add πιρασθισ III, 6 εαν ipse * pro καν correxit, [c] εανπερ

15 δουλειασ 18 αυτοσ: add πειρασθεισ III, 2 om ολω (2 sq μωσησ et μωυσην ut ℵ) 5 μωσησ

14 σαρκ. και αιματ. 15 δουλειασ 18 αυτοσ: add πειρασθεισ III, 1 χριστον ιησουν 3 δοξησ ουτοσ | μωσην 4 τα παντα 5 μωσησ 6 εανπερ

παρρησίαν καὶ τὸ καύχημα τῆσ ἐλπίδοσ μέχρι τέλουσ βεβαίαν
κατάσχωμεν.
7 Διό, καθὼσ λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, σήμερον ἐὰν τῆσ
φωνῆσ αὐτοῦ ἀκούσητε, 8 μὴ σκληρύνητε τὰσ καρδίασ ὑμῶν
ὡσ ἐν τῷ πειρασμῷ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ
ἐρήμῳ, 9 οὗ ἐπείρασαν οἱ πατέρεσ ὑμῶν ἐν δοκιμασίᾳ καὶ εἶδον
τὰ ἔργα μου τεσσεράκοντα ἔτη. 10 διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ
ταύτῃ καὶ εἶπον· ἀεὶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ δὲ οὐκ
ἔγνωσαν τὰσ ὁδούσ μου, 11 ὡσ ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου· εἰ εἰσ-
ελεύσονται εἰσ τὴν κατάπαυσίν μου. 12 βλέπετε, ἀδελφοί, μή-
ποτε ἔσται ἔν τινι ὑμῶν καρδία πονηρὰ ἀπιστίασ ἐν τῷ ἀπο-
στῆναι ἀπὸ θεοῦ ζῶντοσ, 13 ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺσ καθ᾽
ἑκάστην ἡμέραν, ἄχρισ οὗ τὸ σήμερον καλεῖται, ἵνα μὴ σκλη-
ρυνθῇ τισ ἐξ ὑμῶν ἀπάτῃ τῆσ ἁμαρτίασ· 14 μέτοχοι γὰρ τοῦ
χριστοῦ γεγόναμεν, ἐάνπερ τὴν ἀρχὴν τῆσ ὑποστάσεωσ μέχρι
τέλουσ βεβαίαν κατάσχωμεν. 15 ἐν τῷ λέγεσθαι· σήμερον ἐὰν
τῆσ φωνῆσ αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰσ καρδίασ ὑμῶν
ὡσ ἐν τῷ παραπικρασμῷ· 16 τίνεσ γὰρ ἀκούσαντεσ παρεπίκρα-
ναν; ἀλλ᾽ οὐ πάντεσ οἱ ἐξελθόντεσ ἐξ αἰγύπτου διὰ μωϋσέωσ;
17 τίσιν δὲ προσώχθισεν τεσσεράκοντα ἔτη; οὐχὶ τοῖσ ἁμαρτή-
σασιν; ὧν τὰ κῶλα ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ. 18 τίσιν δὲ ὤμοσεν μὴ
εἰσελεύσεσθαι εἰσ τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ εἰ μὴ τοῖσ ἀπειθήσα-
σιν; 19 καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν εἰσελθεῖν δι᾽ ἀπιστίαν.

IV.

1 Φοβηθῶμεν οὖν μήποτε καταλιπομένησ ἐπαγγελίασ εἰσ-
ελθεῖν εἰσ τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ δοκῇ τισ ἐξ ὑμῶν ὑστερηκέναι.
2 καὶ γάρ ἐσμεν εὐηγγελισμένοι καθάπερ κἀκεῖνοι· ἀλλ᾽ οὐκ

---

9 επειρασαν: [c] add με | εν δοκιμασια: [c] εδοκιμασαν με 16 cod εγυπτου

6 om μεχρι τελ. βεβαι. 8 εν τω παραπικρασμω 13 εξ υμ. τισ 16 **τινὲσ ut videtur IV, 1 καταλειπομενησ

8 εν τω παραπικρασμω 9 επειρασαν: add με | εν δοκιμασια: εδοκιμασαν με τεσσαρακοντα 10 τη γεν. εκεινη 14 γεγοναμ. του χριστ. 16 τινὲσ | μωσεωσ 17 τεσσαραχ. IV, 1 καταλειπομενησ

ὠφέλησεν ὁ λόγοσ τῆσ ἀκοῆσ ἐκείνουσ μὴ συνκεκερασμένοσ τῇ
πίστει τοῖσ ἀκούσασιν. [3] εἰσερχόμεθα οὖν εἰσ τὴν κατάπαυσιν
οἱ πιστεύσαντεσ, καθὼσ εἴρηκεν· ὡσ ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου, εἰ
εἰσελεύσονται εἰσ τὴν κατάπαυσίν μου, καίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ
καταβολῆσ κόσμου γενηθέντων. [4] εἴρηκεν γάρ που περὶ τῆσ
ἑβδόμησ οὕτωσ· καὶ κατέπαυσεν ὁ θεὸσ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ
ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ. [5] καὶ ἐν τούτῳ πάλιν· εἰ εἰσε-
λεύσονται εἰσ τὴν κατάπαυσίν μου. [6] ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεται
τινὰσ εἰσελθεῖν εἰσ αὐτήν, καὶ οἱ πρότερον εὐαγγελισθέντεσ οὐκ
εἰσῆλθον δι' ἀπιστίαν, [7] πάλιν ὁρίζει τινὰ ἡμέραν, σήμερον, ἐν
δαυεὶδ λέγων μετὰ τοσοῦτον χρόνον, καθὼσ προείρηται, σήμερον
ἐὰν τῆσ φωνῆσ αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰσ καρδίασ
ὑμῶν. [8] εἰ γὰρ αὐτοὺσ ἰησοῦσ κατέπαυσεν, οὐκ ἂν περὶ ἄλλησ
ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρασ. [[9] ἄρα ἀπολείπεται σαββατισμὸσ
τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ.] [10] ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰσ τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ
καὶ αὐτὸσ κατέπαυσεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὥσπερ ἀπὸ τῶν
ἰδίων ὁ θεόσ.

[11] Σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν εἰσ ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν,
ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τισ ὑποδείγματι πέσῃ τῆσ ἀπειθείασ.
[12] ζῶν γὰρ ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ καὶ ἐνεργὴσ καὶ τομώτεροσ ὑπὲρ
πᾶσαν μάχαιραν δίστομον καὶ διϊκνούμενοσ ἄχρι μερισμοῦ
ψυχῆσ καὶ πνεύματοσ, ἁρμῶν τε καὶ μυελῶν, καὶ κριτικὸσ ἐν-
θυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίασ· [13] καὶ οὐκ ἔστιν κτίσισ ἀφανὴσ
ἐνώπιον αὐτοῦ, πάντα δὲ γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα τοῖσ
ὀφθαλμοῖσ αὐτοῦ, πρὸσ ὃν ἡμῖν ὁ λόγοσ.

[14] Ἔχοντεσ οὖν ἀρχιερέα μέγαν διεληλυθότα τοὺσ οὐρανούσ,
ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, κρατῶμεν τῆσ ὁμολογίασ. [15] οὐ γὰρ
ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συνπαθῆσαι ταῖσ ἀσθενείαισ

---

6 απιστιαν: [c] απιθιαν 7 [c] τινα οριζει 9 versum suppl [a] 10 απο: [c] additurus erat παντων sed mutavit consilium 11 τισ suppl [c] 12 ψυχησ suppletum est, ipsa prima ut videtur manu

2 συνκεκερασμενουσ 3 εισερχομ. γαρ | om την pr 6 δι απειθειαν 7 τινα οριζει | προειρηκεν 8 ουκ αρα 9 απολειται 12 εναργησ

2 συγκεκραμενοσ 3 εισερχομ. γαρ 6 δι απειθειαν 7 τινα οριζει | δαβιδ (h. l. et ℵ et B plene δαυειδ) | ειρηται 12 ψυχησ τε και 15 συμπαθησαι

ἡμῶν, πεπειρασμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα χωρὶσ
ἁμαρτίασ. [16] προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρρησίασ τῷ θρόνῳ τῆσ
χάριτοσ, ἵνα λάβωμεν ἔλεοσ καὶ χάριν εὕρωμεν εἰσ εὔκαιρον
βοήθειαν.

V.

[1] Πᾶσ γὰρ ἀρχιερεὺσ ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενοσ ὑπὲρ ἀν-
θρώπων καθίσταται τὰ πρὸσ τὸν θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε
καὶ θυσίασ ὑπὲρ ἁμαρτιῶν, [2] μετριοπαθεῖν δυνάμενοσ τοῖσ ἀγνο-
οῦσι καὶ πλανωμένοισ, ἐπεὶ καὶ αὐτὸσ περίκειται ἀσθένειαν,
[3] καὶ δι' αὐτὴν ὀφείλει, καθὼσ περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτωσ καὶ περὶ
ἑαυτοῦ προσφέρειν περὶ ἁμαρτιῶν. [4] καὶ οὐχ ἑαυτῷ τισ λαμβά-
νει τὴν τιμήν, ἀλλὰ καλούμενοσ ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καθώσπερ καὶ
ἀαρών. [5] οὕτωσ καὶ ὁ χριστὸσ οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν γενηθῆναι
ἀρχιερέα, ἀλλ' ὁ λαλήσασ πρὸσ αὐτόν· υἱόσ μου εἶ σύ, ἐγὼ σή-
μερον γεγέννηκά σε· [6] καθὼσ καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· σὺ ἱερεὺσ εἰσ
τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν μελχισεδέκ. [7] ὃσ ἐν ταῖσ ἡμέραισ
τῆσ σαρκὸσ αὐτοῦ δεήσεισ τε καὶ ἱκετηρίασ πρὸσ τὸν δυνάμε-
νον σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου μετὰ κραυγῆσ ἰσχυρᾶσ καὶ δα-
κρύων προσενέγκασ καὶ εἰσακουσθεὶσ ἀπὸ τῆσ εὐλαβείασ, [8] καί-
περ ὢν υἱόσ, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθεν τὴν ὑπακοήν, [9] καὶ τελει-
ωθεὶσ ἐγένετο πᾶσιν τοῖσ ὑπακούουσιν αὐτῷ αἴτιοσ σωτηρίασ
αἰωνίου, [10] προσαγορευθεὶσ ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺσ κατὰ τὴν
τάξιν μελχισεδέκ. [11] περὶ οὗ πολὺσ ἡμῖν ὁ λόγοσ καὶ δυσερμή-
νευτοσ λέγειν, ἐπεὶ νωθροὶ γεγόνατε ταῖσ ἀκοαῖσ. [12] καὶ γὰρ
ὀφείλοντεσ εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν χρείαν ἔχετε
τοῦ διδάσκειν ὑμᾶσ τίνα τὰ στοιχεῖα τῆσ ἀρχῆσ τῶν λογίων
τοῦ θεοῦ, καὶ γεγόνατε χρείαν ἔχοντεσ γάλακτοσ, οὐ στερεᾶσ
τροφῆσ. [13] πᾶσ γὰρ ὁ μετέχων γάλακτοσ ἄπειροσ λόγου δικαι-

4 [c] καθαπερ 12 [c] και ου στερεασ

16 om ευρωμεν V, 1 om τε 3 περι αυτου 4 * om τισ 8 αφ ων: * απ ων 12 * και ου στερε.

15 ς πεπειραμενον 16 ελεον V, 3 δια ταυτην | υπερ αμαρτιων 4 αλλα ο καλουμενοσ | καθαπερ κ. ο ααρ. 9 πασιν ante αιτιοσ ponit 12 και ου στερεασ

οσύνησ, νήπιοσ γάρ ἐστιν· 14 τελείων δέ ἐστιν ἡ στερεα τροφή,
τῶν διὰ τὴν ἕξιν τὰ αἰσθητήρια γεγυμνασμένα ἐχόντων πρὸσ
διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

VI.

1 Διὸ ἀφέντεσ τὸν τῆσ ἀρχῆσ τοῦ χριστοῦ λόγον ἐπὶ τὴν τε-
λειότητα φερώμεθα, μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι μετα-
νοίασ ἀπὸ νεκρῶν ἔργων καὶ πίστεωσ ἐπὶ θεόν, 2 βαπτισμῶν δι-
δαχῆσ ἐπιθέσεώσ τε χειρῶν ἀναστάσεώσ τε νεκρῶν καὶ κρίματοσ
αἰωνίου. 3 καὶ τοῦτο ποιήσομεν, ἐάνπερ ἐπιτρέπῃ ὁ θεόσ. 4 ἀδύ-
νατον γὰρ τοὺσ ἅπαξ φωτισθέντασ γευσαμένουσ τε τῆσ δωρεᾶσ
τῆσ ἐπουρανίου καὶ μετόχουσ γενηθέντασ πνεύματοσ ἁγίου 5 καὶ
καλὸν γευσαμένουσ θεοῦ ῥῆμα δυνάμεισ τε μέλλοντοσ αἰῶνοσ,
6 καὶ παραπεσόντασ, πάλιν ἀνακαινίζειν εἰσ μετάνοιαν, ἀνα-
σταυροῦντασ ἑαυτοῖσ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντασ.
7 γῆ γὰρ ἡ πιοῦσα τὸν ἐπ᾽ αὐτῆσ ἐρχόμενον πολλάκισ ὑετὸν καὶ
τίκτουσα βοτάνην εὔθετον ἐκείνοισ δι᾽ οὓσ καὶ γεωργεῖται,
μεταλαμβάνει εὐλογίασ ἀπὸ τοῦ θεοῦ· 8 ἐκφέρουσα δὲ ἀκάνθασ
καὶ τριβόλουσ ἀδόκιμοσ καὶ κατάρασ ἐγγύσ, ἧσ τὸ τέλοσ εἰσ
καῦσιν.

9 Πεπείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί, τὰ κρείσσονα καὶ ἐχό-
μενα σωτηρίασ, εἰ καὶ οὕτωσ λαλοῦμεν. 10 οὐ γὰρ ἄδικοσ ὁ
θεὸσ ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν καὶ τῆσ ἀγάπησ ἧσ ἐνεδεί-
ξασθε εἰσ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντεσ τοῖσ ἁγίοισ καὶ δια-
κονοῦντεσ. 11 ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδεί-
κνυσθαι σπουδὴν πρὸσ τὴν πληροφορίαν τῆσ ἐλπίδοσ ἄχρι τέ-
λουσ, 12 ἵνα μὴ νωθροὶ γένησθε, μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεωσ καὶ
μακροθυμίασ κληρονομούντων τὰσ ἐπαγγελίασ. 13 τῷ γὰρ ἀβρα-
ὰμ ἐπαγγειλάμενοσ ὁ θεόσ, ἐπεὶ κατ᾽ οὐδενὸσ εἶχεν μείζονοσ

---

9 αδελφοι: [c] αγαπητοι

2 διδαχην | om τε sec 4 om τε 7 ** επ αυτην 9 αδελφοι: αγαπητοι
10 ησ: ** ην

7 πολλακ. ερχομ. 9 αδελφοι: αγαπητοι | κρειττονα 10 και του κοπου τησ
αγαπ.

ὀμόσαι, ὤμοσεν καθ' ἑαυτοῦ, 14 λέγων· εἰ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω
σε καὶ πληθύνων πληθυνῶ σε· 15 καὶ οὕτως μακροθυμήσας ἐπέ-
τυχεν τῆς ἐπαγγελίας. 16 ἄνθρωποι γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος ὀμνύ-
ουσιν, καὶ πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας πέρας εἰς βεβαίωσιν ὁ ὅρ-
κος· 17 ἐν ᾧ περισσότερον βουλόμενος ὁ θεὸς ἐπιδεῖξαι τοῖς
κληρονόμοις τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ
ἐμεσίτευσεν ὅρκῳ, 18 ἵνα διὰ δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, ἐν
οἷς ἀδύνατον ψεύσασθαι τὸν θεόν, ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν
οἱ καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς προκειμένης ἐλπίδος, 19 ἣν ὡς
ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν καὶ εἰσερ-
χομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος, 20 ὅπου πρόδρο-
μος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν μελχεισεδὲκ
ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

VII.

1 Οὗτος γὰρ ὁ μελχεισεδέκ, βασιλεὺς σαλήμ, ἱερεὺς τοῦ
θεοῦ τοῦ ὑψίστου, ὃς συναντήσας ἀβραὰμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ
τῆς κοπῆς τῶν βασιλέων καὶ εὐλογήσας αὐτόν, 2 ᾧ καὶ δεκά-
την ἐμέρισεν ἀπὸ πάντων ἀβραάμ, πρῶτον μὲν ἑρμηνευόμενος
βασιλεὺς δικαιοσύνης, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς σαλήμ, ὅ ἐστιν
βασιλεὺς εἰρήνης, 3 ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος, μήτε
ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆς τέλος ἔχων, ἀφωμοιωμένος δὲ τῷ υἱῷ
τοῦ θεοῦ, μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές.

4 Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος, ᾧ καὶ δεκάτην ἀβραὰμ ἔδωκεν
ἐκ τῶν ἀκροθινίων ὁ πατριάρχης. 5 καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν λευεὶ
τὴν ἱερατείαν λαμβάνοντες ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν τὸν
λαὸν κατὰ τὸν νόμον, τουτέστιν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καίπερ
ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς ὀσφύος ἀβραάμ· 6 ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμε-

---

18 [c] om τον

17 περισσοτερως 18 om τον 20 μελχισεδεκ VII, 1 (μελχεισεδεκ h. l. ut ℵ) | om του sec (?) 2 απο παντος εμερισεν 4 om και 5 αποδεκατοιν | * om τουτεστιν

14 η μην 16 ανθρωπ. μεν γαρ 18 om τον 20 μελχισεδεκ VII, 1 μελχισεδεκ | ς [e] om του sec | ο συναντησας 2 απο παντ. εμερι. 5 λευϊ

νοσ ἐξ αὐτῶν δεδεκάτωκεν ἀβραάμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰσ ἐπαγ-
γελίασ εὐλόγηκεν. 7 χωρὶσ δὲ πάσησ ἀντιλογίασ τὸ ἔλαττον
ὑπὸ τοῦ κρείττονοσ εὐλογεῖται. 8 καὶ ὧδε μὲν δεκάτασ ἀπο-
θνήσκοντεσ ἄνθρωποι λαμβάνουσιν, ἐκεῖ δὲ μαρτυρούμενοσ ὅτι
ζῇ. 9 καὶ ὡσ ἔποσ εἰπεῖν, δι' ἀβραὰμ καὶ λευεὶ ὁ δεκάτασ λαμ-
βάνων δεδεκάτωται· 10 ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ τοῦ πατρὸσ ἦν ὅτε
συνήντησεν αὐτῷ μελχισεδέκ. 11 εἰ μὲν οὖν τελείωσισ διὰ τῆσ
λευειτικῆσ ἱερωσύνησ ἦν, ὁ λαὸσ γὰρ ἐπ' αὐτῆσ νενομοθέτηται,
τίσ ἔτι χρεία κατὰ τὴν τάξιν μελχισεδὲκ ἕτερον ἀνίστασθαι
ἱερέα καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν ἀαρὼν λέγεσθαι; 12 μετατιθεμένησ
γὰρ τῆσ ἱερωσύνησ ἐξ ἀνάγκησ καὶ νόμου μετάθεσισ γίνεται.
13 ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα, φυλῆσ ἑτέρασ μετέσχηκεν, ἀφ' ἧσ
οὐδεὶσ προσέσχηκεν τῷ θυσιαστηρίῳ· 14 πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ
ἰούδα ἀνατέταλκεν ὁ κύριοσ ἡμῶν, εἰσ ἣν φυλὴν περὶ ἱερέων
μωϋσῆσ οὐδὲν ἐλάλησεν. 15 καὶ περισσότερον ἔτι κατάδηλόν
ἐστιν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα μελχεισεδὲκ ἀνίσταται ἱερεὺσ
ἕτεροσ, 16 ὃσ οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆσ σαρκίνησ γέγονεν ἀλλὰ
κατὰ δύναμιν ζωῆσ ἀκαταλύτου. 17 μαρτυρεῖται γὰρ ὅτι σὺ
ἱερεὺσ εἰσ τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν μελχισεδέκ.

18 Ἀθέτησισ μὲν γὰρ γίνεται προαγούσησ ἐντολῆσ διὰ τὸ
αὐτῆσ ἀσθενὲσ καὶ ἀνωφελέσ, 19 οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμοσ,
ἐπεισαγωγὴ δὲ κρείττονοσ ἐλπίδοσ, δι' ἧσ ἐγγίζομεν τῷ θεῷ.
20 καὶ καθ' ὅσον οὐ χωρὶσ ὁρκωμοσίασ, 21 οἱ μὲν γὰρ χωρὶσ ὁρκω-
μοσίασ εἰσὶν ἱερεῖσ γεγονότεσ, ὁ δὲ μετὰ ὁρκωμοσίασ διὰ τοῦ
λέγοντοσ πρὸσ αὐτόν· ὤμοσεν κύριοσ καὶ οὐ μεταμεληθήσεται·
σὺ ἱερεύσ· 22 κατὰ τοσοῦτο καὶ κρείττονοσ διαθήκησ γέγονεν

---

6 [c] τον αβρααμ 9 [c] λευεισ 10 ετι γαρ suppl ipse * 14 [c] ουδεν μωυσησ 21 μετα: [c] μετ' | ιερευσ: [c] add εισ τον αιωνα κατα την ταξιν μελχισεδεκ 22 [c] το-σουτον omisso και

9 λευεισ 11 om ην 12 om και νομου 14 ουδεν μωυσησ 15 om την | μελ-χισεδεκ 21 μεθ ορκωμ. | μεταμελημθησεται: ita certe [mai] [1] et [2] | ιερευσ: add εισ τον αιωνα

6 τον αβρααμ 9 δια αβρ. | λευϊ 10 ο μελχ. 11 λευϊτικησ | επ αυτη | νε-νομοθετητο 14 ουδεν περι ιερωσυνησ | μωσησ 15 μελχισεδεκ 16 σαρκικησ 17 μαρτυρει 21 ιερευσ: add εισ τον αιωνα κατα την ταξιν μελχισεδεκ 22 κατα τοσουτον κρειττονοσ

ἔγγυοσ ἰησοῦσ. [23] καὶ οἱ μὲν πλείονέσ εἰσιν γεγονότεσ ἱερεῖσ διὰ
τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν· [24] ὁ δὲ διὰ τὸ μένειν αὐτὸν
εἰσ τὸν αἰῶνα ἀπαράβατον ἔχει τὴν ἱερωσύνην, [25] ὅθεν καὶ σώ-
ζειν εἰσ τὸ παντελὲσ δύναται τοὺσ προσερχομένουσ δἰ αὐτοῦ
τῷ θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰσ τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν. [26] τοιοῦ-
τοσ γὰρ ἡμῖν ἔπρεπεν ἀρχιερεύσ, ὅσιοσ, ἄκακοσ, ἀμίαντοσ,
κεχωρισμένοσ ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν καὶ ὑψηλότεροσ τῶν οὐρα-
νῶν γενόμενοσ, [27] ὃσ οὐκ ἔχει καθ᾽ ἡμέραν ἀνάγκην, ὥσπερ οἱ
ἀρχιερεῖσ, πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίασ ἀναφέρειν,
ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ ἑαυτὸν προσ-
ενέγκασ. [28] ὁ νόμοσ γὰρ ἀνθρώπουσ καθίστησιν ἀρχιερεῖσ ἔχον-
τασ ἀσθένειαν, ὁ λόγοσ δὲ τῆσ ὁρκωμοσίασ τῆσ μετὰ τὸν νό-
μον υἱὸν εἰσ τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.

VIII.

[1] Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖσ λεγομένοισ, τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχι-
ερέα, ὃσ ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆσ μεγαλωσύνησ ἐν τοῖσ
οὐρανοῖσ, [2] τῶν ἁγίων λειτουργὸσ καὶ τῆσ σκηνῆσ τῆσ ἀληθινῆσ,
ἣν ἔπηξεν ὁ κύριοσ, οὐκ ἄνθρωποσ. [3] πᾶσ γὰρ ἀρχιερεὺσ εἰσ τὸ
προσφέρειν δῶρά τε καὶ θυσίασ καθίσταται, ὅθεν ἀναγκαῖον
ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὃ προσενέγκῃ. [4] εἰ μὲν οὖν ἦν ἐπὶ γῆσ, οὐδ᾽
ἂν ἦν ἱερεύσ, ὄντων τῶν προσφερόντων κατὰ νόμον τὰ δῶρα,
[5] οἵτινεσ ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσιν τῶν ἐπουρανίων,
καθὼσ κεχρημάτισται μωϋσῆσ μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνήν·
ὅρα γάρ φησιν ποιήσεισ πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα
σοι ἐν τῷ ὄρει· [6] νυνὶ δὲ διαφορωτέρασ τέτυχε λειτουργίασ, ὅσῳ
καὶ κρείττονοσ διαθήκησ ἐστὶν μεσίτησ, ἥτισ ἐπὶ κρείττοσιν
ἐπαγγελίαισ νενομοθέτηται. [7] εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμ-

---

3 και sec: suppl ipse * vel [a] 4 [c] κατα τον νομον 6 [c] τετευχε | διαθηκ. εστ. μεσειτησ (ita scriptum est ut etiam in B) ητισ επι κριττο (sic): haec suppl [a]

26 και επρεπεν 27 ανενεγκασ VIII, 6 νυν δε | τετευχεν | εστιν διαθηκησ

27 ανενεγκασ VIII, 2 και ουκ ανθρωπ. 4 ει μεν γαρ | των προσφ. των ιερεων | κατα τον νομ. 5 μωσησ | ποιησησ 6 τετευχε | εστι διαθηκ.

πτοσ, οὐκ ἂν δευτέρας ἐζητεῖτο τόποσ. 8 μεμφόμενοσ γὰρ αὐ-
τοὺσ λέγει· ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, λέγει κύριοσ, καὶ συντελέσω
ἐπὶ τὸν οἶκον ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον ἰούδα διαθήκην καινήν,
9 οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖσ πατράσιν αὐτῶν ἐν
ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆσ χειρὸσ αὐτῶν ἐξαγαγεῖν αὐτοὺσ
ἐκ γῆσ αἰγύπτου, ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου,
κἀγὼ ἠμέλησα αὐτῶν, λέγει κύριοσ. 10 ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ἣν
διαθήσομαι τῷ οἴκῳ ἰσραὴλ μετὰ τὰσ ἡμέρασ ἐκείνασ, λέγει
κύριοσ, διδοὺσ νόμουσ μου εἰσ τὴν διάνοιαν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ
καρδίαν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούσ, καὶ ἔσομαι αὐτοῖσ εἰσ θεὸν
καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι εἰσ λαόν. 11 καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκα-
στοσ τὸν πολίτην αὐτοῦ καὶ ἕκαστοσ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων·
γνῶθι τὸν κύριον, ὅτι πάντεσ εἰδήσουσίν με, ἀπὸ μικροῦ ἕωσ
μεγάλου αὐτῶν. 12 ὅτι ἵλεωσ ἔσομαι ταῖσ ἀδικίαισ αὐτῶν, καὶ
τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι. 13 ἐν τῷ λέγειν καινὴν
πεπαλαίωκε τὴν πρώτην· τὸ δὲ παλαιούμενον καὶ γηράσκον
ἐγγὺσ ἀφανισμοῦ.

IX.

1 Εἶχε μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη δικαιώματα λατρείασ τό τε
ἅγιον κοσμικόν. 2 σκηνὴ γὰρ κατεσκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν ᾗ ἥ
τε λυχνία καὶ ἡ τράπεζα καὶ ἡ πρόθεσισ τῶν ἄρτων, ἥτισ λέγε-
ται ἅγια. 3 μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα σκηνὴ ἡ λεγο-
μένη ἅγια ἁγίων, 4 χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον καὶ τὴν κιβω-
τὸν τῆσ διαθήκησ περικεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσίῳ, ἐν ᾗ
στάμνοσ χρυσῆ ἔχουσα τὸ μάννα καὶ ἡ ῥάβδοσ ἀαρὼν ἡ βλα-

---

8 [c] αυτοισ 10 [c] επι καρδιασ | μοι ex μου factum ipsa prima ut videtur manu 12 αμαρτ. αυτων: [c] add και των ανομιων αυτων IX, 3 [c] τα αγια των αγιων

7 * ετερασ 8 αυτοισ 9 εν ημεραισ [bent] | επιλαβουμενου: ita [mai 1] et [2] (?) 10 επι καρδιασ αυτων γραψω 11 ειδησουσιν: * ιδουσι IX, 1 om και 2 αρτων: add και το χρυσουν θυμιατηριον | τα αγια 3 τα αγια των αγιων | om χρυσουν | om θυμιατηριον και 4 om ἡ ante βλαστ.

8 αυτοισ 10 επι καρδιασ 11 πολιτην: πλησιον | μικρου: add αυτων 12 αμαρτ. αυτων: add και των ανομιων αυτων IX, 1 πρωτη: add σκηνη

στήσασα καὶ αἱ πλάκεσ τῆσ διαθήκησ, 5 ὑπεράνω δὲ αὐτῆσ
χερουβὶν δόξησ, κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον· περὶ ὧν οὐκ
ἔνεστιν νῦν λέγειν κατὰ μέροσ. 6 τούτων δὲ οὕτωσ κατεσκευ-
ασμένων εἰσ μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν διαπαντὸσ εἰσίασιν οἱ ἱε-
ρεῖσ τὰσ λατρείασ ἐπιτελοῦντεσ, 7 εἰσ δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ
τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνοσ ὁ ἀρχιερεύσ, οὐ χωρὶσ αἵματοσ ὃ προσφέρει
ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων, 8 τοῦτο δηλοῦντοσ
τοῦ πνεύματοσ τοῦ ἁγίου, μήπω πεφανερῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων
ὁδὸν ἔτι τῆσ πρώτησ σκηνῆσ ἐχούσησ στάσιν, 9 ἥτισ παραβολὴ
εἰσ τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα, καθ᾽ ἣν δῶρά τε καὶ θυσίαι
προσφέρονται μὴ δυνάμεναι κατὰ συνείδησιν τελειῶσαι τὸν
λατρεύοντα, 10 μόνον ἐπὶ βρώμασιν καὶ πόμασιν καὶ διαφόροισ
βαπτισμοῖσ, δικαιώματα σαρκὸσ μέχρι καιροῦ διορθώσεωσ ἐπι-
κείμενα.

11 Χριστὸσ δὲ παραγενόμενοσ ἀρχιερεὺσ τῶν μελλόντων ἀγα-
θῶν, διὰ τῆσ μείζονοσ καὶ τελειοτέρασ σκηνῆσ οὐ χειροποιήτου,
τουτέστιν οὐ ταύτησ τῆσ κτίσεωσ, 12 οὐδὲ δι᾽ αἵματοσ τράγων
καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματοσ εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰσ τὰ
ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν εὑράμενοσ. 13 εἰ γὰρ τὸ αἷμα τράγων
καὶ ταύρων καὶ σποδὸσ δαμάλεωσ ῥαντίζουσα τοὺσ κεκοινω-
μένουσ ἁγιάζει πρὸσ τὴν τῆσ σαρκὸσ καθαρότητα, 14 πόσῳ
μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ χριστοῦ, ὃσ διὰ πνεύματοσ αἰωνίου ἑαυτὸν
προσήνεγκεν ἄμωμον τῷ θεῷ, καθαριεῖ τὴν συνείδησιν ὑμῶν
ἀπὸ νεκρῶν ἔργων εἰσ τὸ λατρεύειν θεῷ ζῶντι.

15 Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκησ καινῆσ μεσίτησ ἐστίν, ὅπωσ
θανάτου γενομένου εἰσ ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ
παραβάσεων τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆσ αἰωνίου
κληρονομίασ. 16 ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι
τοῦ διαθεμένου· 17 διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖσ βεβαία, ἐπεὶ μὴ

5 c εστιν 10 c και δικαιωματα 12 scriptum est εισ τα αγια εφαπαξ εισ τα αγια, sed εισ τα αγ. priore loco a del 14 αιωνιου: c αγιου 17 μη τοτε: c μηποτε

5 χερουβειν | ουκ εστιν 10 και δικαιωματα mai 1 et 2 11 μελλοντων: γενομενων 14 litteris καθα (in καθαριει) exit codex B

5 ουκ εστι 9 καθ ον 10 και δικαιωμασι 13 ταυρων και τραγων 17 μη τοτε: μηποτε

τότε ἰσχύει ὅτε ζῇ ὁ διαθέμενοσ. [18] ὅθεν οὐδ᾽ ἡ πρώτη χωρὶσ
αἵματοσ ἐνκεκαίνισται. [19] λαληθείσησ γὰρ πάσησ ἐντολῆσ κατὰ
νόμον ὑπὸ μωϋσέωσ παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων
καὶ τῶν τράγων μετὰ ὕδατοσ καὶ ἐρίου κοκκίνου καὶ ὑσσώπου,
αὐτό τε τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐράντισεν, [20] λέγων·
τοῦτο τὸ αἷμα τῆσ διαθήκησ, ἧσ ἐνετείλατο πρὸσ ὑμᾶσ ὁ θεόσ.
[21] καὶ τὴν σκηνὴν δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆσ λειτουργίασ τῷ
αἵματι ὁμοίωσ ἐράντισεν. [22] καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα καθα-
ρίζεται κατὰ τὸν νόμον, καὶ χωρὶσ αἱματεκχυσίασ οὐ γίνεται
ἄφεσισ. [23] ἀνάγκη οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ
τούτοισ καθαρίζεσθαι, αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρείττοσι θυσίαισ
παρὰ ταύτασ. [24] οὐ γὰρ εἰσ χειροποίητα εἰσῆλθεν ἅγια χριστόσ,
ἀντίτυπα τῶν ἀληθινῶν, ἀλλ᾽ εἰσ αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμ-
φανισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν, [25] οὐδ᾽ ἵνα πολ-
λάκισ προσφέρῃ ἑαυτόν, ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺσ εἰσέρχεται εἰσ τὰ
ἅγια κατ᾽ ἐνιαυτὸν ἐν αἵματι ἀλλοτρίῳ· [26] ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν
πολλάκισ παθεῖν ἀπὸ καταβολῆσ κόσμου, νυνὶ δὲ ἅπαξ ἐπὶ
συντελείᾳ τῶν αἰώνων εἰσ ἀθέτησιν τῆσ ἁμαρτίασ διὰ τῆσ
θυσίασ αὐτοῦ πεφανέρωται. [27] καὶ καθ᾽ ὅσον ἀπόκειται τοῖσ
ἀνθρώποισ ἅπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσισ, [28] οὕτωσ καὶ
ὁ χριστόσ, ἅπαξ προσενεχθεὶσ εἰσ τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρ-
τίασ, ἐκ δευτέρου χωρὶσ ἁμαρτίασ ὀφθήσεται τοῖσ αὐτὸν ἀπ-
εκδεχομένοισ εἰσ σωτηρίαν.

X.

[1] Σκιὰν γὰρ ἔχων ὁ νόμοσ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ
αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ᾽ ἐνιαυτὸν ταῖσ αὐταῖσ
θυσίαισ αὐτῶν, ἃσ προσφέρουσιν εἰσ τὸ διηνεκέσ, οὐδέποτε
δύνανται τοὺσ προσερχομένουσ τελειῶσαι. [2] ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐπαύ-

---

19 [c] κατα τον νομον | [c] om και των τραγ. 25 αγια: [c] add των αγιων

B deficit

18 εγκεκαι. 19 μωσεωσ | om των sec | ερραντισε 21 ερραντισε 24 αγια εισηλθεν ο χριστ. 26 νυν δε | om τησ ante αμαρτ. 28 om και X, 1 om αυτων δυναται 2 ς[e] om ουκ

σαντο προσφερόμεναι, διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν
ἁμαρτιῶν τοὺσ λατρεύοντασ ἅπαξ κεκαθαρισμένουσ; 3 ἀλλ᾽ ἐν
αὐταῖσ ἀνάμνησισ ἁμαρτιῶν κατ᾽ ἐνιαυτόν· 4 ἀδύνατον γὰρ
αἷμα τράγων καὶ ταύρων ἀφαιρεῖν ἁμαρτίασ. 5 διὸ εἰσερχόμενοσ
εἰσ τὸν κόσμον λέγει· θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησασ,
σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι, 6 ὁλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίασ
οὐκ εὐδόκησασ· 7 τότε εἶπον· ἰδοὺ ἥκω, ἐν κεφαλίδι βιβλίου
γέγραπται περὶ ἐμοῦ, τοῦ ποιῆσαι ὁ θεὸσ τὸ θέλημά σου. 8 ἀ-
νώτερον λέγων ὅτι θυσίασ καὶ προσφορὰσ καὶ ὁλοκαυτώματα
καὶ περὶ ἁμαρτίασ οὐκ ἠθέλησασ οὐδὲ εὐδόκησασ, αἵτινεσ κατὰ
νόμον προσφέρονται, 9 τότε εἴρηκεν· ἰδοὺ ἥκω τοῦ ποιῆσαι τὸ
θέλημά σου. ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον ἵνα τὸ δεύτερον στήσῃ. 10 ἐν ᾧ
θελήματι ἡγιασμένοι ἐσμὲν διὰ τῆσ προσφορᾶσ τοῦ σώματοσ
ἰησοῦ χριστοῦ ἐφάπαξ. 11 καὶ πᾶσ μὲν ἱερεὺσ ἕστηκεν λειτουρ-
γῶν καθ᾽ ἡμέραν καὶ τὰσ αὐτὰσ πολλάκισ προσφέρων θυσίασ,
αἵτινεσ οὐδέποτε δύνανται περιελεῖν ἁμαρτίασ· 12 οὗτοσ δὲ μίαν
ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκασ θυσίαν εἰσ τὸ διηνεκὲσ ἐκάθισεν
ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, 13 τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενοσ ἕωσ τεθῶσιν οἱ
ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ. 14 μιᾷ γὰρ προσφορᾷ
τετελείωκεν εἰσ τὸ διηνεκὲσ τοὺσ ἁγιαζομένουσ. 15 μαρτυρεῖ δὲ
ἡμῖν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· μετὰ γὰρ τὸ εἰρηκέναι· 16 αὕτη η
διαθήκη ἣν διαθήσομαι πρὸσ αὐτοὺσ μετὰ τὰσ ἡμέρασ ἐκείνασ,
λέγει κύριοσ· διδοὺσ νόμουσ μου ἐπὶ καρδίασ αὐτῶν, καὶ ἐπὶ
τὴν διάνοιαν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούσ, 17 καὶ τῶν ἁμαρτιῶν
αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθήσομαι ἔτι. 18 ὅπου
δὲ ἄφεσισ, οὐκέτι προσφορὰ περὶ ἁμαρτίασ.

19 Ἔχοντεσ οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰσ τὴν εἴσοδον τῶν

---

4 codex αφερειν, sed ρ ex λ ipsa prima manu factum videtur 7 ηκω [a]: *om 8 [c] θυσιαν και προσφοραν 9 ποιησαι: [c] add ο θεοσ 11 [c] καθ ημερ. λειτουργ. 12 εν δεξια [c]: *εκ δεξια (sic) 17 [c] μνησθω 18 αφεσισ: [c] add τουτων

B deficit

2 κεκαθαρμενουσ 4 ταυρ. και τραγ. 8 θυσιαν κ. προσφοραν | κατα τον νομον 9 του ποιησαι: add ο θεοσ 10 εσμεν: ς add οι | του ιησου χριστ. 11 καθ ημερ. λειτουργ. 12 αυτοσ δε 15 προειρηκεναι 16 επι των διανοιων 17 μνησθω 18 αφεσισ τουτων

ἁγίων ἐν τῷ αἵματι ἰησοῦ, 20 ἣν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφα-
τον καὶ ζῶσαν διὰ τοῦ καταπετάσματοσ, τουτέστιν τῆσ σαρ-
κὸσ αὐτοῦ, 21 καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, 22 προσ-
ερχώμεθα μετὰ ἀληθινῆσ καρδίασ ἐν πληροφορίᾳ πίστεωσ,
ῥεραντισμένοι τὰσ καρδίασ ἀπὸ συνειδήσεωσ πονηρᾶσ 23 καὶ
λελουσμένοι τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ, κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν
τῆσ ἐλπίδοσ ἡμῶν ἀκλινῆ, πιστὸσ γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενοσ, 24 καὶ
κατανοῶμεν ἀλλήλουσ εἰσ παροξυσμὸν ἀγάπησ καὶ καλῶν ἔρ-
γων, 25 μὴ ἐγκαταλιπόντεσ τὴν ἐπισυναγωγὴν αὐτῶν, καθὼσ
ἔθοσ τισίν, ἀλλὰ παρακαλοῦντεσ, καὶ τοσούτῳ μᾶλλον ὅσον
βλέπετε ἐγγίζουσαν τὴν ἡμέραν. 26 ἑκουσίωσ γὰρ ἁμαρτανόντων
ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπιγνωσίαν τῆσ ἀληθείασ, οὐκέτι
περὶ ἁμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία, 27 φοβερὰ δέ τισ ἐκδοχὴ
κρίσεωσ καὶ πυρὸσ ζῆλοσ ἐσθίειν μέλλοντοσ τοὺσ ὑπεναντίουσ.
28 ἀθετήσασ τισ νόμον μωϋσέωσ χωρὶσ οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ
τρισὶν μάρτυσιν ἀποθνήσκει· 29 πόσῳ δοκεῖτε χείρονοσ ἀξιωθή-
σεται τιμωρίασ ὁ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καταπατήσασ καὶ τὸ αἷμα
τῆσ διαθήκησ κοινὸν ἡγησάμενοσ, ἐν ᾧ ἡγιάσθη, καὶ τὸ πνεῦμα
τῆσ χάριτοσ ἐνυβρίσασ. 30 οἴδαμεν γὰρ τὸν εἰπόντα· ἐμοὶ ἐκδί-
κησισ, ἐγὼ ἀνταποδώσω· καὶ πάλιν· κρινεῖ κύριοσ τὸν λαὸν
αὐτοῦ. 31 φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰσ χεῖρασ θεοῦ ζῶντοσ.

32 Ἀναμιμνήσκεσθε δὲ τὰσ πρότερον ἡμέρασ ὑμῶν, ἐν αἷσ
φωτισθέντεσ πολλὴν ἄθλησιν ὑπεμείνατε παθημάτων, 33 τοῦτο
μὲν ὀνειδισμοῖσ τε καὶ θλίψεσιν θεατριζόμενοι, τοῦτο δὲ κοινωνοὶ
τῶν οὕτωσ ἀναστρεφομένων γενηθέντεσ. 34 καὶ γὰρ τοῖσ δεσμοῖσ
μου συνεπαθήσατε, καὶ τὴν ἁρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν
μετὰ χαρᾶσ προσεδέξασθε, γινώσκοντεσ ἔχειν ἑαυτοὺσ κρείσσονα

---

22 ᶜ ερραντισμενοι 23 ᶜ om ημων 25 ᶜ επισυναγ. εαυτων | ᶜ οσω 26 επιγνωσιαν: ᵃ -γνωσιν 30 ανταποδωσω: ᶜ add λεγι κυριοσ | ᶜ κυριοσ κρινει 32 ημερασ ᵃ: *αμαρτιασ | υμων: ᶜ om

B deficit

22 ερραντισμενοι 23 λελουμενοι | om ημων 25 εγκαταλειποντεσ | επισυν. εαυτων | οσω 26 επιγνωσιν 28 μωσεωσ 30 ανταποδωσω: add λεγει κυριοσ | κυριοσ κρινει 32 om υμων 34 εχειν εν εαυτοισ κρειττονα υπ. εν ουρανοισ

ὕπαρξιν καὶ μένουσαν. [35] μὴ ἀποβάλητε οὖν τὴν παρρησίαν
ὑμῶν, ἥτισ ἔχει μεγάλην μισθαποδοσίαν. [36] ὑπομονῆσ γὰρ χρείαν
ἔχετε, ἵνα τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσαντεσ κομίσησθε τὴν ἐπ-
αγγελίαν. [37] ἔτι γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον, ὁ ἐρχόμενοσ ἥξει καὶ οὐ
χρονίσει· [38] ὁ δὲ δίκαιόσ μου ἐκ πίστεωσ ζήσεται, καὶ ἐὰν ὑπο-
στείληται, οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχή μου ἐν αὐτῷ. [39] ἡμεῖσ δὲ οὐκ
ἐσμὲν ὑποστολῆσ εἰσ ἀπώλειαν, ἀλλὰ πίστεωσ εἰσ περιποίησιν
ψυχῆσ.

XI.

[1] Ἔστιν δὲ πίστισ ἐλπιζομένων ὑπόστασισ, πραγμάτων ἔλεγ-
χοσ οὐ βλεπομένων. [2] ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύ-
τεροι. [3] πίστει νοοῦμεν κατηρτίσθαι τοὺσ αἰῶνασ ῥήματι θεοῦ,
εἰσ τὸ μὴ ἐκ φαινομένων τὸ βλεπόμενον γεγονέναι. [4] πίστει πλεί-
ονα θυσίαν ἄβελ παρὰ κάϊν προσήνεγκεν τῷ θεῷ, δι᾿ ἧσ ἐμαρ-
τυρήθη εἶναι δίκαιοσ, μαρτυροῦντοσ ἐπὶ τοῖσ δώροισ αὐτοῦ τῷ
θεῷ, καὶ δι᾿ αὐτῆσ ἀποθανὼν ἔτι λαλεῖ. [5] πίστει ἐνὼχ μετετέθη
τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον, καὶ οὐχ ηὑρίσκετο, ὅτι μετετέθηκεν αὐ-
τὸν ὁ θεόσ. πρὸ γὰρ τῆσ μεταθέσεωσ μεμαρτύρηται εὐηρεστη-
κέναι τῷ θεῷ· [6] χωρὶσ δὲ πίστεωσ ἀδύνατον εὐαρεστῆσαι· πι-
στεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν προσερχόμενον θεῷ ὅτι ἔστιν καὶ τοῖσ ἐκζη-
τοῦσιν αὐτὸν μισθαποδότησ γίνεται. [7] πίστει χρηματισθεὶσ νῶε
περὶ τῶν μηδέπω βλεπομένων, εὐλαβηθεὶσ κατεσκεύασεν κιβω-
τὸν εἰσ σωτηρίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ, δι᾿ ἧσ κατέκρινε τὸν κόσμον,
καὶ τῆσ κατὰ πίστιν δικαιοσύνησ ἐγένετο κληρονόμοσ. [8] πίστει
καλούμενοσ ἀβραὰμ ὑπήκουσεν ἐξελθεῖν εἰσ τόπον ὃν ἤμελλεν
κληρονομίαν λαμβάνειν, καὶ ἐξῆλθεν μὴ ἐπιστάμενοσ ποῦ ἔρχε-

---

34 υπαρξιν: [c] add εν ουρανοισ 36 [c] εχετε χρ. | κομισησθε: cod -σασθαι 37 [c] χρονιει 39 απωλειαν (-λιαν scriptum est)[a]: * -λιασ XI, 4 τω θεω: [c] του θεου 5 οτι: [a] διοτι | μετετεθηκεν (ut etiam D[2] et[3] L alii): [c] (et iam [a]?) μετεθηκεν | μεταθεσεωσ: [c] add αυτου 6 [c] τω θεω 8 [c] εισ τον τοπον | κληρονομιαν: [a] (vel ipse *?) correxit εισ κλ., [c] εισ κληρ. post λαμβα. posuit

B deficit

35 μισθαποδ. μεγαλ. 36 εχετ. χρει. 37 χρονιει 38 om μου pr XI, 3 τα βλεπομενα 4 τω θεω: του θεου | λαλειται 5 ευρισχετο διοτι μετεθηκεν | μεταθεσεωσ: add αυτου 6 τω θεω 8 εισ τον τοπον | λαμβανειν εισ κληρονομιαν

ται. 9 πίστει παρῴκησεν εἰσ γῆν τῆσ ἐπαγγελίασ ὡσ ἀλλοτρίαν,
ἐν σκηναῖσ κατοικήσασ, μετὰ ἰσαὰκ καὶ ἰακὼβ τῶν συνκλη-
ρονόμων τῆσ ἐπαγγελίασ αὐτῆσ· 10 ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺσ θε-
μελίουσ ἔχουσαν πόλιν, ἧσ τεχνίτησ καὶ δημιουργὸσ ὁ θεόσ.
11 πίστει καὶ αὐτὴ σάρρα δύναμιν εἰσ καταβολὴν σπέρματοσ
ἔλαβεν καὶ παρὰ καιρὸν ἡλικίασ, ἐπεὶ πιστὸν ἡγήσατο τὸν ἐπαγ-
γειλάμενον. 12 διὸ καὶ ἀφ᾽ ἑνὸσ ἐγεννήθησαν, καὶ ταῦτα νενε-
κρωμένου, καθὼσ τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει καὶ ὡσ ἡ
ἄμμοσ ἡ παρὰ τὸ χεῖλοσ τῆσ θαλάσσησ ἡ ἀναρίθμητοσ. 13 κατὰ
πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντεσ, μὴ κομισάμενοι τὰσ ἐπαγγελίασ,
ἀλλὰ πόρρωθεν αὐτὰσ ἰδόντεσ καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ ὁμολογή-
σαντεσ ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδημοί εἰσιν ἐπὶ τῆσ γῆσ. 14 οἱ γὰρ
τοιαῦτα λέγοντεσ ἐμφανίζουσιν ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσιν. 15 καὶ
εἰ μὲν ἐκείνησ μνημονεύουσιν ἀφ᾽ ἧσ ἐξέβησαν, εἶχον ἂν καιρὸν
ἀνακάμψαι· 16 νῦν δὲ κρείττονοσ ὀρέγονται, τουτέστιν ἐπουρα-
νίου· διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺσ ὁ θεὸσ θεὸσ ἐπικαλεῖσθαι
αὐτῶν· ἡτοίμασεν γὰρ αὐτοῖσ πόλιν.

17 Πίστει προσενήνοχεν ἀβραὰμ τὸν ἰσὰκ πειραζόμενοσ, καὶ
τὸν μονογενῆ προσέφερεν ὁ τὰσ ἐπαγγελίασ ἀναδεξάμενοσ, 18 πρὸσ
ὃν ἐλαλήθη ὅτι ἐν ἰσὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα, 19 λογισάμενοσ
ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸσ ὁ θεόσ· ὅθεν αὐτὸν καὶ ἐν
παραβολῇ ἐκομίσατο. 20 πίστει περὶ μελλόντων εὐλόγησεν [ἰσὰκ]
τὸν ἰακὼβ καὶ τὸν ἠσαῦ. 21 πίστει ἰακὼβ ἀποθνήσκων ἕκαστον
τῶν υἱῶν ἰωσὴφ εὐλόγησεν καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆσ
ῥάβδου αὐτοῦ. 22 πίστει ἰωσὴφ τελευτῶν περὶ τῆσ ἐξόδου τῶν
υἱῶν ἰσραὴλ ἐμνημόνευσεν καὶ περὶ τῶν ὀστέων αὐτοῦ ἐνετεί-
λατο. 23 πίστει μωϋσῆσ γεννηθεὶσ ἐκρύβη τρίμηνον ὑπὸ τῶν πα-

---

9 [a] τησ αυτησ επαγγ., [c] τησ επαγγ. τησ αυτησ 11 ηλικιασ: [c] add ετεκεν 13 κομισαμενοι: [c] λαβοντεσ 15 [c] εμνημονευον α. η. εξηλθον 20 ισακ suppl [a], [c] ισαακ

B deficit

9 εισ την γην | συγκληρ. | τ. επαγγ. τησ αυτησ 11 ηλικιασ: add ετεκεν 12 ωσ η αμμοσ: ωσει αμμ. 13 κομισαμενοι: λαβοντεσ | ιδοντεσ: add και πεισθεντεσ 15 εμνημονευον αφ ησ εξηλθον 16 νυνι 17 ισαακ (ita etiam ℵ v. 9) 18 ισαακ 20 πιστει και περι | ισαακ 23 sq. μωσησ

τέρων αὐτοῦ, διότι εἶδον ἀστεῖον τὸ παιδίον, καὶ οὐκ ἐφοβή-
θησαν τὸ διάταγμα τοῦ βασιλέωσ. 24 πίστει μωϋσῆσ μέγασ γε-
νόμενοσ ἠρνήσατο λέγεσθαι υἱὸσ θυγατρὸσ φαραώ, 25 μᾶλλον
ἑλόμενοσ συνκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ ἢ πρόσκαιρον ἔχειν
ἁμαρτίασ ἀπόλαυσιν, 26 μείζονα πλοῦτον ἡγησάμενοσ τῶν αἰ-
γύπτου θησαυρῶν τὸν ὀνειδισμὸν τοῦ χριστοῦ· ἀπέβλεπεν γὰρ
εἰσ τὴν μισθαποδοσίαν. 27 πίστει κατέλιπεν αἴγυπτον, μὴ φοβη-
θεὶσ τὸν θυμὸν τοῦ βασιλέωσ· τὸν γὰρ ἀόρατον ὡσ ὁρῶν ἐκαρ-
τέρησεν. 28 πίστει πεποίηκεν τὸ πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ
αἵματοσ, ἵνα μὴ ὁ ὀλοθρεύων τὰ πρωτότοκα θίγῃ αὐτῶν. 29 πί-
στει διέβησαν τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν ὡσ διὰ ξηρᾶσ γῆσ, ἧσ
πεῖραν λαβόντεσ οἱ αἰγύπτιοι κατεπόθησαν. 30 πίστει τὰ τείχη
ἰερειχὼ ἔπεσαν κυκλωθέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρασ. 31 πίστει ῥαὰβ ἡ
ἐπιλεγομένη πόρνη οὐ συναπώλετο τοῖσ ἀπειθήσασιν, δεξαμένη
τοὺσ κατασκόπουσ μετ᾽ εἰρήνησ. 32 καὶ τί ἔτι λέγω; ἐπιλείψει
με γὰρ διηγούμενον ὁ χρόνοσ περὶ γεδεών, βαράκ, σαμψών,
ἰεφθάε δαυείδ τε καὶ σαμουὴλ καὶ τῶν προφητῶν, 33 οἳ διὰ
πίστεωσ κατηγωνίσαντο βασιλείασ, ἠργάσαντο δικαιοσύνην,
ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στόματα λεόντων, 34 ἔσβεσαν
δύναμιν πυρόσ, ἔφυγον στόματα μαχαίρησ, ἐδυναμώθησαν ἀπὸ
ἀσθενείασ, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ, παρεμβολὰσ ἔκλιναν
ἀλλοτρίων· 35 ἔλαβον γυναῖκεσ ἐξ ἀναστάσεωσ τοὺσ νεκροὺσ αὐ-
τῶν· ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύ-
τρωσιν, ἵνα κρείττονοσ ἀναστάσεωσ τύχωσιν· 36 ἕτεροι δὲ ἐν-
παιγμῶν καὶ μαστίγων πεῖραν ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυ-
λακῆσ· 37 ἐλιθάσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐν φόνῳ
μαχαίρησ ἀπέθανον, περιῆλθον ἐν μηλωταῖσ, ἐν αἰγείοισ δέρμα-
σιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, 38 ὧν οὐκ ἦν ἄξιοσ

---

31 επιλεγομενη: c om 33 c ειργασαντο 34 c ενεδυναμωθησαν 35 γυναικεσ c: * γυναικασ

B deficit

25 συγκακουχ. 26 των εν αιγυπτω 29 om γησ 30 ιεριχω | επεσε 31 om επιλεγομενη 32 γαρ με | βαρακ τε και σαμψ. και ιεφθ. | δαβιδ 33 ειργασαντο 34 μαχαιρασ | ενεδυναμωθησαν 36 εμπαιγμων 37 επρισθησ. επειρασθ. | μαχαιρασ

ὁ κόσμοσ, ἐπὶ ἐρημίαισ πλανώμενοι καὶ ὄρεσι καὶ σπηλαίοισ
καὶ ταῖσ ὀπαῖσ τῆσ γῆσ. 39 καὶ οὗτοι πάντεσ μαρτυρηθέντεσ
διὰ τῆσ πίστεωσ οὐκ ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν, 40 τοῦ θεοῦ
περὶ ἡμῶν κρεῖττόν τι προβλεψαμένου, ἵνα μὴ χωρὶσ ἡμῶν τε-
λειωθῶσιν.

XII.

1 Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖσ, τηλικοῦτον ἔχοντεσ περικείμενον ἡμῖν
νέφοσ μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν εὐπερίστατον
ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆσ τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα,
2 ἀφορῶντεσ εἰσ τὸν τῆσ πίστεωσ ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν ἰησοῦν,
ὃσ ἀντὶ τῆσ προκειμένησ αὐτῷ χαρᾶσ ὑπέμεινεν σταυρὸν αἰ-
σχύνησ καταφρονήσασ, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου κεκάθικεν.
3 ἀναλογίσασθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα ὑπὸ τῶν
ἁμαρτωλῶν εἰσ ἑαυτοὺσ ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ κάμητε ταῖσ ψυ-
χαῖσ ὑμῶν ἐκλυόμενοι.

4 Οὔπω μέχρισ αἵματοσ ἀντικατέστητε πρὸσ τὴν ἁμαρτίαν
ἀνταγωνιζόμενοι, 5 καὶ ἐκλέλησθε τῆσ παρακλήσεωσ, ἥτισ ὑμῖν
ὠσ υἱοῖσ διαλέγεται· υἱέ μου, μὴ ὀλιγώρει παιδίασ κυρίου,
μηδὲ ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενοσ· 6 ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριοσ
παιδεύει, μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται. 7 εἰσ παιδίαν
ὑπομένετε, ὠσ υἱοῖσ ὑμῖν προσφέρεται ὁ θεόσ. τίσ γὰρ υἱὸσ ὃν
οὐ παιδεύει πατήρ; 8 εἰ δὲ χωρίσ ἐστε παιδίασ, ἧσ μέτοχοι
γεγόνασι πάντεσ, ἄρα νόθοι καὶ οὐχ υἱοί ἐστε. 9 εἶτα τοὺσ μὲν
τῆσ σαρκὸσ ἡμῶν πατέρασ εἴχομεν παιδευτὰσ καὶ ἐνετρεπό-
μεθα· οὐ πολὺ μᾶλλον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμά-
των καὶ ζήσομεν; 10 οἱ μὲν γὰρ πρὸσ ὀλίγασ ἡμέρασ κατὰ τὸ
δοκοῦν αὐτοῖσ ἐπαίδευον, ὁ δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον, μεταλαβεῖν τῆσ
ἁγιότητοσ αὐτοῦ. 11 πᾶσα μὲν παιδία πρὸσ μὲν τὸ παρὸν οὐ

---

1 τηλικουτον: [c] τοσουτον 3 εαυτουσ: [c] αυτουσ 7 [c] τισ γαρ εστιν 9 [c] ου πολυ δε 10 οι μεν [c]: * ο μεν | [c] εισ το μεταλαβειν 11 [c] πασα δε

B deficit

38 επι: εν XII, 1 τηλικουτον: τοσουτον 2 του θρονου του θεου εκαθισεν 3 εισ αυτον 5 παιδειασ 7 εισ παιδιαν: ει παιδειαν | τισ γαρ εστιν 8 παιδειασ | εστε και ουχ υιοι 9 ου πολλω 10 εισ το μεταλαβειν 11 πασα δε παιδεια

δοκεῖ χαρᾶσ εἶναι ἀλλὰ λύπησ, ὕστερον δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν
τοῖσ δι' αὐτῆσ γεγυμνασμένοισ ἀποδίδωσιν δικαιοσύνησ.
12 Διὸ τὰσ παρειμένασ χεῖρασ καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα
ἀνορθώσατε, 13 καὶ τροχιὰσ ὀρθὰσ ποιεῖτε τοῖσ ποσὶν ὑμῶν, ἵνα
μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῆ, ἰαθῆ δὲ μᾶλλον. 14 εἰρήνην διώκετε μετὰ
πάντων καὶ τὸν ἁγιασμόν, οὗ χωρὶσ οὐδεὶσ ὄψεται τὸν κύριον,
15 ἐπισκοποῦντεσ μή τισ ὑστερῶν ἀπὸ τῆσ χάριτοσ τοῦ θεοῦ,
μή τισ ῥίζα πικρίασ ἄνω φύουσα ἐνοχλῆ καὶ διὰ ταύτησ μι-
ανθῶσιν οἱ πολλοί, 16 μή τισ πόρνοσ ἢ βέβηλοσ ὡσ ἠσαῦ, ὃσ ἀντί
βρώσεωσ μιᾶσ ἀπέδοτο τὰ πρωτοτόκια ἑαυτοῦ. 17 ἴστε γὰρ ὅτι
καὶ μετέπειτα θέλων κληρονομῆσαι τὴν εὐλογίαν ἀπεδοκιμάσθη·
μετανοίασ γὰρ τόπον οὐχ εὗρεν, καίπερ μετὰ δακρύων ἐκζη-
τήσασ αὐτήν. 18 οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένῳ καὶ κε-
καυμένῳ πυρὶ καὶ γνόφῳ καὶ ζόφῳ καὶ θυέλλῃ 19 καὶ σάλπιγ-
γοσ ἤχῳ καὶ φωνῇ ῥημάτων, ἧσ οἱ ἀκούσαντεσ παρῃτήσαντο
προστεθῆναι αὐτοῖσ λόγον· 20 οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμε-
νον· κἂν θηρίον θίγῃ τοῦ ὄρουσ, λιθοβοληθήσεται· 21 καὶ οὕτω
φοβερὸν ἦν τὸ φανταζόμενον, μωϋσῆσ εἶπεν ἔκφοβοσ καὶ ἔκ-
τρομοσ· 22 ἀλλὰ προσεληλύθατε σιὼν ὄρει καὶ πόλει θεοῦ ζῶντοσ
ἰερουσαλὴμ ἐπουρανίῳ, 23 καὶ μυριάσιν ἀγγέλων πανηγύρει, καὶ
ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκων ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανοῖσ, καὶ κριτῇ
θεῷ πάντων, καὶ πνεύμασι τελείων δεδικαιωμένοισ, 24 καὶ δια-
θήκησ νέασ μεσίτῃ ἰησοῦ, καὶ αἵματι ῥαντισμοῦ κρεῖττον λα-
λοῦντι παρὰ τὸν ἄβελ. 25 βλέπετε μὴ παραιτήσησθε τὸν λαλοῦν-
τα· εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ ἐξέφυγον ἐπὶ γῆσ παραιτησάμενοι τὸν
χρηματίζοντα, πολὺ μᾶλλον ἡμεῖσ οἱ τὸν ἀπ' οὐρανοῦ ἀποστρε-
φόμενοι, 26 οὗ ἡ φωνὴ τὴν γῆν ἐσάλευσεν τότε, νῦν δὲ ἐπήγ-

13 c ποιησατε 16 εαυτου: c αυτου 18 ζοφω: c σκοτω 19 c μη προστεθηναι 21 c ουτωσ | ην c ex η fecit | εκφοβοσ: c add ειμι 23 c πνευμασιν δικαιων τετελιωμενων 25 c εφυγον τον ε. γ. παρ. χρημ.

B deficit

13 ποιησατε 15 om οι 16 εαυτου: αυτου 18 ψηλαφωμενω: add ορει | ζοφω: σκοτω 19 μη προστεθ. 20 λιθοβοληθησεται: add η βολιδι κατατοξευθησεται 21 μωσησ | εκφοβοσ ειμι κ. εντρομοσ 23 εν ουρ. απογεγραμμ. | δικαιων τετελειωμενων 24 κρειττονα 25 εφυγον τον επι τησ γησ παρ. χρη. | πολλω

γελται λέγων· ἔτι ἅπαξ ἐγὼ σείσω οὐ μόνον τὴν γῆν ἀλλὰ καὶ
τὸν οὐρανόν. [27] τὸ δὲ ἔτι ἅπαξ δηλοῖ τὴν τῶν σαλευομένων
μετάθεσιν ὡσ πεποιημένων, ἵνα μείνῃ τὰ μὴ σαλευόμενα. [28] διὸ
βασιλείαν ἀσάλευτον παραλαμβάνοντεσ ἔχομεν χάριν, δι' ἧσ
λατρεύομεν εὐαρέστωσ τῷ θεῷ, μετὰ εὐλαβείασ καὶ δέουσ· [29] καὶ
γὰρ ὁ θεὸσ ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον.

XIII.

[1] Ἡ φιλαδελφία μενέτω. [2] τὴν φιλοξενίαν μὴ ἐπιλανθάνεσθε·
διὰ ταύτησ γὰρ ἔλαθόν τινεσ ξενίσαντεσ ἀγγέλουσ. [3] μιμνήσκε-
σθε τῶν δεσμίων ὡσ συνδεδεμένοι, τῶν κακουχουμένων ὡσ καὶ
αὐτοὶ ὄντεσ ἐν σώματι. [4] τίμιοσ ὁ γάμοσ ἐν πᾶσιν καὶ ἡ κοίτη
ἀμίαντοσ· πόρνουσ γὰρ καὶ μοιχοὺσ κρινεῖ ὁ θεόσ. [5] ἀφιλάρ-
γυροσ ὁ τρόποσ, ἀρκούμενοι τοῖσ παροῦσιν. αὐτὸσ γὰρ εἴρηκεν·
οὐ μή σε ἀνῶ οὐδ' οὐ μή σε ἐγκαταλείπω, [6] ὥστε θαρροῦντασ
ἡμᾶσ λέγειν· κύριοσ ἐμοὶ βοηθόσ, οὐ φοβηθήσομαι· τί ποιήσει
μοι ἄνθρωποσ;

[7] Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων υμῶν, οἵτινεσ ἐλάλησαν ὑμῖν
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ὧν ἀναθεωροῦντεσ τὴν ἔκβασιν τῆσ ἀνα-
στροφῆσ μιμεῖσθε τὴν πίστιν. [8] ἰησοῦσ χριστὸσ ἐχθὲσ καὶ σή-
μερον ὁ αὐτὸσ καὶ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ. [9] διδαχαῖσ ποικίλαισ καὶ
ξέναισ μὴ παραφέρεσθε· καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν καρ-
δίαν, οὐ βρώμασιν, ἐν οἷσ οὐκ ὠφελήθησαν οἱ περιπατοῦντεσ.

[10] Ἔχομεν θυσιαστήριον, ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν
οἱ τῇ σκηνῇ λατρεύοντεσ. [11] ὧν γὰρ εἰσφέρεται ζώων τὸ αἷμα
περὶ ἁμαρτίασ εἰσ τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέωσ, τούτων τὰ σώ-
ματα κατακαίεται ἔξω τῆσ παρεμβολῆσ. [12] διὸ καὶ ἰησοῦσ, ἵνα
ἁγιάσῃ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματοσ τὸν λαόν, ἔξω τῆσ πύλησ ἔπα-
θεν. [13] τοίνυν ἐξερχώμεθα πρὸσ αὐτὸν ἔξω τῆσ παρεμβολῆσ τὸν

---

27 [c] την μεταθεσιν (sed per incuriam την quod praecedit intactum reliquit) 28 δεουσ: [c] αιδουσ, sed restitutum δεουσ XIII, 2 [c] τησ φιλοξενιασ 6 [c] και ου φοβηθ. 9 [c] περιπατησαντεσ 12 επαθεν suppl [c]

B deficit

26 σειω 27 των σαλ. την μετ. 28 εχωμεν | λατρευωμεν | ευλ. κ. δεουσ: αιδουσ και ευλαβ. XIII, 2 τησ φιλοξενιασ 4 πορνουσ δε 5 εγκαταλιπω 6 και ου φοβ. 8 χθεσ 9 περιφερεσθε | περιπατησαντεσ

ὀνειδισμὸν αὐτοῦ φέροντεσ· [14] οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πό-
λιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν. [15] δι᾽ αὐτοῦ ἀναφέρω-
μεν θυσίαν αἰνέσεωσ διαπαντὸσ τῷ θεῷ, τουτέστιν καρπὸν χει-
λέων ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. [16] τῆσ δὲ εὐποιΐασ καὶ
κοινωνίασ μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταισ γὰρ θυσίαισ εὐαρεστεῖ-
ται ὁ θεόσ.

[17] Πείθεσθε τοῖσ ἡγουμένοισ ὑμῶν καὶ ὑπείκετε· αὐτοὶ γὰρ
ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ὡσ λόγον ἀποδώσοντεσ, ἵνα
μετὰ χαρᾶσ τοῦτο ποιῶσιν καὶ μὴ στενάζοντεσ· ἀλυσιτελὲσ γὰρ
ὑμῖν τοῦτο. [18] προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν· πειθόμεθα γὰρ ὅτι καλὴν
συνείδησιν ἔχομεν, ἐν πᾶσιν καλῶσ θέλοντεσ ἀναστρέφεσθαι.
[19] περισσοτέρωσ δὲ παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιον ἀπο-
κατασταθῶ ὑμῖν.

[20] Ὁ δὲ θεὸσ τῆσ εἰρήνησ, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν τὸν ποι-
μένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκησ αἰωνίου, τὸν
κύριον ἡμῶν ἰησοῦν, [21] καταρτίσαι ὑμᾶσ ἐν παντὶ ἀγαθῷ εἰσ τὸ
ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ αὐτῷ ποιῶν ἐν ἡμῖν τὸ εὐάρεστον
ἐνώπιον αὐτοῦ διὰ ἰησοῦ χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰσ τοὺσ αἰῶνασ
τῶν αἰώνων, ἀμήν.

[22] Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶσ, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε τοῦ λόγου τῆσ
παρακλήσεωσ· καὶ διὰ βραχέων ἐπέστειλα ὑμῖν. [23] γινώσκετε
τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν τιμόθεον ἀπολελυμένον, μεθ᾽ οὗ ἐὰν τάχιον
ἔρχηται ὄψομαι ὑμᾶσ. [24] ἀσπάσασθε πάντασ τοὺσ ἡγουμένουσ
ὑμῶν καὶ πάντασ τοὺσ ἁγίουσ. ἀσπάζονται ὑμᾶσ οἱ ἀπὸ τῆσ
ἰταλίασ. [25] ἡ χάρισ μετὰ πάντων ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ

---

15 ᶜ δι αυτου ουν 17 ᶜ υπειχ. αυτοισ αυτοι γαρ 18 πειθομεθα γαρ οτι καλην: * οτι καλην θα γαρ οτι καλην, ita ut scriptor quum πειθομε scribendum esset ad versum sequentem aberrans οτι καλην scripserit; ᶜ vero pro [πειθομε]θα reposuit πεποιθαμεν 21 ᶜ om αυτω 22 ᶜ και γαρ δια 23 ᶜ om ημων | ερχηται ᶜ: * ερχησθε 25 υμων: ᶜ add αμην

B deficit

15 δι αυτου ουν 18 πεποιθαμεν γαρ 21 παντι: add εργω | om αυτω | εν υμιν 22 και γαρ δια 23 om ημων 25 υμων: add αμην. Subscriptum est; προσ εβραι. εγραφη απο τησ ιταλιασ δια τιμοθεου.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ

Α.

Ι.

[1] Παῦλοσ ἀπόστολοσ χριστοῦ ἰησοῦ κατ᾽ ἐπαγγελίαν θεοῦ
σωτῆροσ ἡμῶν καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ τῆσ ἐλπίδοσ ἡμῶν
[2] τιμοθέῳ γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει. χάρισ, ἔλεοσ, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ
πατρὸσ καὶ χριστοῦ ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.
[3] Καθὼσ παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν ἐφέσῳ, πορευόμενοσ
εἰσ μακαιδονίαν, ἵνα παραγγείλησ τισὶν μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν
[4] μηδὲ προσέχειν μύθοισ καὶ γενεαλογίαισ ἀπεράντοισ, αἵτινεσ
ἐκζητήσεισ παρέχουσι μᾶλλον ἢ οἰκονομίαν θεοῦ τὴν ἐν πίστει·
[5] τὸ δὲ τέλοσ τῆσ παραγγελίασ ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶσ καρ-
δίασ καὶ συνειδήσεωσ ἀγαθῆσ καὶ πίστεωσ ἀνυποκρίτου, [6] ὧν
τινὲσ ἀστοχήσαντεσ ἐξετράπησαν εἰσ ματαιολογίαν, [7] θέλοντεσ
εἶναι νομοδιδάσκαλοι, μὴ νοοῦντεσ μήτε ἃ λέγουσιν μήτε περὶ
τίνων διαβεβαιοῦνται. [8] οἴδαμεν δὲ ὅτι καλὸσ ὁ νόμοσ, ἐάν τισ
αὐτῷ νομίμωσ χρῆται, [9] εἰδὼσ τοῦτο, ὅτι δικαίῳ νόμοσ οὐ κεῖ-
ται, ἀνόμοισ δὲ καὶ ἀνυποτάκτοισ, ἀσεβέσι καὶ ἁμαρτωλοῖσ,
ἀνοσίοισ καὶ βεβήλοισ, πατρολῴαισ καὶ μητρολῴαισ, ἀνδροφό-
νοισ, [10] πόρνοισ, ἀρσενοκοίταισ, ἀνδραποδισταῖσ, ψεύσταισ,
ἐπιόρκοισ, καὶ εἴ τι ἕτερον τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ ἀντίκει-
ται, [11] κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆσ δόξησ τοῦ μακαρίου θεοῦ, ὃ
ἐπιστεύθην ἐγώ. [12] χάριν ἔχω τῷ ἐνδυναμοῦντι χριστῷ ἰησοῦ τῷ

---

2 πατροσ: c add ημων 12 c ενδυναμωσαντι με

B deficit

ς η προσ τιμοθεον επιστολη πρωτη, ς[e] παυλου του αποστολου η πρ. τιμ. επιστ. πρωτη 1 ιησου χριστου | κατ επιταγην 2 πατροσ ημων 3 μακεδον. 4 ζητησεισ | ς[e] οικοδομιαν 9 πατραλωαισ κ. μητραλωαισ 12 και χαριν | ενδυναμωσαντι με

κυρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστόν με ἡγήσατο θέμενοσ εἰσ διακονίαν, [13] τὸ
πρότερον ὄντα βλάσφημον καὶ διώκτην καὶ ὑβριστήν· ἀλλὰ
ἠλεήθην, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ, [14] ὑπερεπλεόνασεν δὲ
ἡ χάρισ τοῦ κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεωσ καὶ ἀγάπησ τῆσ ἐν
χριστῷ ἰησοῦ. [15] πιστὸσ ὁ λόγοσ καὶ πάσησ ἀποδοχῆσ ἄξιοσ,
ὅτι χριστὸσ ἰησοῦσ ἦλθεν εἰσ κόσμον ἁμαρτωλοὺσ σῶσαι, ὧν
πρῶτόσ εἰμι ἐγώ· [16] ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλεήθην, ἵνα ἐν ἐμοὶ πρώτῳ
ἐνδείξηται ἰησοῦσ χριστὸσ τὴν ἅπασαν μακροθυμίαν, πρὸσ
ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεύειν ἐπ᾽ αὐτῷ εἰσ ζωὴν αἰώνιον.
[17] τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων, ἀφθάρτῳ ἀοράτῳ μόνῳ θεῷ, τιμὴ
καὶ δόξα εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων, ἀμήν.

[18] Ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι, τέκνον τιμόθεε,
κατὰ τὰσ προαγούσασ ἐπὶ σὲ προφητείασ, ἵνα στρατεύσῃ ἐν
αὐταῖσ τὴν καλὴν στρατείαν, [19] ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συν-
είδησιν, ἥν τινεσ ἀπωσάμενοι περὶ τὴν πίστιν ἐναυάγησαν·
[20] ὧν ἐστὶν ὑμένεοσ καὶ ἀλέξανδροσ, οὓσ παρέδωκα τῷ σατανᾷ,
ἵνα παιδευθῶσι μὴ βλασφημεῖν.

II.

[1] Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεήσεισ, προσ-
ευχάσ, ἐντεύξεισ, εὐχαριστίασ ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων, [2] ὑπὲρ
βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, ἵνα ἤρεμον καὶ
ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι. [3] τοῦτο
καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ σωτῆροσ ἡμῶν θεοῦ, [4] ὃσ
πάντασ ἀνθρώπουσ θέλει σωθῆναι καὶ εἰσ ἐπίγνωσιν ἀληθείασ
ἐλθεῖν. [5] εἷσ γὰρ θεόσ, εἷσ καὶ μεσίτησ θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄν-
θρωποσ χριστὸσ ἰησοῦσ, [6] ὁ δοὺσ ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάν-
των καὶ μαρτύριον καιροῖσ ἰδίοισ, [7] εἰσ ὃ ἐτέθην ἐγὼ κήρυξ καὶ

---

16 μελλοντων: additum est αγαθων, sed ipsa prima ut videtur manu notatum
17 μονω: [c] add σοφω 18 [c] στρατευη II, 3 [c] τουτο γαρ 6 και: [c] το

B deficit

13 τον προτερον | αλλ ηλε. 15 εισ τον κοσμ. 16 πασαν 17 μονω: add σοφω
18 στρατευη 20 υμεναιοσ II, 3 τουτο γαρ 6 και: το

ἀπόστολοσ, ἀλήθειαν λέγω ἐν χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, διδάσκαλοσ
ἐθνῶν ἐν γνώσει καὶ ἀληθείᾳ. [8] βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺσ
ἄνδρασ ἐν παντὶ τόπῳ ἐπαίροντασ ὁσίουσ χεῖρασ χωρὶσ ὀργῆσ
καὶ διαλογισμοῦ· [9] ὡσαύτωσ γυναῖκασ ἐν καταστολῇ κοσμίῳ,
μετὰ αἰδοῦσ καὶ σωφροσύνησ κοσμεῖν ἑαυτάσ, μὴ ἐν πλέγμασιν
καὶ χρυσῷ ἢ μαργαρίταισ ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ, [10] ἀλλ᾽ ὃ
πρέπει γυναιξὶν ἐπαγγελλομέναισ θεοσέβειαν, δι᾽ ἔργων ἀγαθῶν.
[11] γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω ἐν πάσῃ ὑποταγῇ· [12] διδάσκειν
δὲ γυναικὶ οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ αὐθεντεῖν ἀνδρόσ, ἀλλ᾽ εἶναι ἐν
ἡσυχίᾳ. [13] ἀδὰμ γὰρ πρῶτοσ ἐπλάσθη, εἶτα εὔα. [14] καὶ ἀδὰμ
οὐκ ἠπατήθη, ἡ δὲ γυνὴ ἐξαπατηθεῖσα ἐν παραβάσει γέγονεν·
[15] σωθήσεται δὲ διὰ τῆσ τεκνογονίασ, ἐὰν μείνωσιν ἐν πίστει
καὶ ἀγάπῃ καὶ ἁγιασμῷ μετὰ σωφροσύνησ.

III.

[1] Πιστὸσ ὁ λόγοσ· εἴ τισ ἐπισκοπῆσ ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου
ἐπιθυμεῖ. [2] δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίλημπτον εἶναι, μιᾶσ γυ-
ναικὸσ ἄνδρα, νηφάλιον, σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδα-
κτικόν, [3] μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, ἀλλὰ ἐπιεικῆ, ἄμαχον,
ἀφιλάργυρον, [4] τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶσ προϊστανόμενον, τέκνα
ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσησ σεμνότητοσ· [5] εἰ δέ τισ τοῦ
ἰδίου οἴκου προστῆναι οὐκ οἶδεν, πῶσ ἐκκλησίασ θεοῦ ἐπιμελή-
σεται; [6] μὴ νεόφυτον, ἵνα μὴ τυφωθεὶσ εἰσ κρίμα ἐμπέσῃ τοῦ
διαβόλου. [7] δεῖ δὲ καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν,
ἵνα μὴ εἰσ ὀνειδισμὸν ἐμπέσῃ καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου. [8] δια-
κόνουσ ὡσαύτωσ σεμνούσ, μὴ διλόγουσ, μὴ οἴνῳ πολλῷ προσ-
έχοντασ, μὴ αἰσχροκερδεῖσ, [9] ἔχοντασ τὸ μυστήριον τῆσ πίστεωσ
καὶ καθαρᾶσ συνειδήσεωσ. [10] καὶ οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθωσαν

---

7 εν χριστω: [c] om 8 [c] διαλογισμων 9 [c] ωσαυτωσ και | [c] κοσμιωσ 14 [c] απατηθεισα III, 2 [c] νηφαλαιον 8 σεμνουσ suppl [c] 9 [c] εν καθαρα συνειδησει

B deficit

7 γνωσει: πιστει 9 ωσαυτ. και τασ γυν. | η χρυσω 12 γυναικι δε διδασκειν 14 απατηθεισα III, 2 ανεπιληπτον | νηφαλεον 3 πληκτην: add μη αισχροκερδη| αλλ 4 προϊσταμενον 7 δει δε αυτον 9 εν καθαρα συνειδησει

πρῶτον, εἶτα διακονείτωσαν ἀνέγκλητοι ὄντεσ. 11 γυναῖκασ
ὡσαύτωσ σεμνάσ, μὴ διαβόλουσ, νηφαλίουσ, πιστὰσ ἐν πᾶσιν.
12 διάκονοι ἔστωσαν μιᾶσ γυναικὸσ ἄνδρεσ, τέκνων καλῶσ προϊ-
στάμενοι καὶ τῶν ἰδίων οἴκων. 13 οἱ γὰρ καλῶσ διακονήσαντεσ
βαθμὸν ἑαυτοῖσ καλὸν περιποιοῦνται καὶ πολλὴν παρρησίαν ἐν
πίστει τῇ ἐν χριστῷ ἰησοῦ.
14 Ταῦτά σοι γράφω ἐλπίζων ἐλθεῖν πρόσ σε τάχιον· 15 ἐὰν
δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῇσ πῶσ δεῖ ἐν οἴκῳ θεοῦ ἀναστρέφεσθαι,
ἥτισ ἐστὶν ἐκκλησία θεοῦ ζῶντοσ, στῦλοσ καὶ ἑδραίωμα τῆσ
ἀληθείασ. 16 καὶ ὁμολογουμένωσ μέγα ἐστὶν τὸ τῆσ εὐσεβείασ
μυστήριον, ὃσ ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι,
ὤφθη ἀγγέλοισ, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀν-
ελήμφθη ἐν δόξῃ.

IV.

1 Τὸ δὲ πνεῦμα ῥητῶσ λέγει ὅτι ἐν ὑστέροισ καιροῖσ ἀπο-
στήσονταί τινεσ τῆσ πίστεωσ, προσέχοντεσ πνεύμασι πλάνοισ
καὶ διδασκαλίαισ δαιμονίων, 2 ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, κε-
καυστηριασμένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν, 3 κωλυόντων γαμεῖν,
ἀπέχεσθαι βρωμάτων ἃ ὁ θεὸσ ἔκτισεν εἰσ μετάλημψιν μετὰ
εὐχαριστίασ τοῖσ πιστοῖσ καὶ ἐπεγνωκόσι τὴν ἀλήθειαν. 4 ὅτι
πᾶν κτίσμα θεοῦ καλόν, καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον μετὰ εὐχαριστίασ
λαμβανόμενον· 5 ἁγιάζεται γὰρ διὰ λόγου θεοῦ καὶ ἐντεύξεωσ.
6 Ταῦτα ὑποτιθέμενοσ τοῖσ ἀδελφοῖσ καλὸσ ἔσῃ διάκονοσ
χριστοῦ ἰησοῦ, ἐντρεφόμενοσ τοῖσ λόγοισ τῆσ πίστεωσ καὶ τῆσ
καλῆσ διδασκαλίασ ᾗ παρηκολούθηκασ. 7 τοὺσ δὲ βεβήλουσ
καὶ γραώδεισ μύθουσ παραιτοῦ. γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸσ εὐ-
σέβειαν. 8 ἡ γὰρ σωματικὴ γυμνασία ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμοσ· ἡ
δὲ εὐσέβεια πρὸσ πάντα ὠφέλιμόσ ἐστιν, ἐπαγγελίαν ἔχουσα
ζωῆσ τῆσ νῦν καὶ τῆσ μελλούσησ. 9 πιστὸσ ὁ λόγοσ καὶ ἀπο-

---

16 οσ: [e] (saeculi XII.) θεοσ   IV, 8 [c] προσ ολιγον   9 [c] πασησ αποδοχ.

ʙ deficit

11 νηφαλεουσ   16 οσ: θεοσ | ανεληφθη   IV, 2 κεκαυτηριασμενων   3 μεταληψιν   6 ιησου χριστου   8 προσ ολιγον   9 πασησ αποδοχησ

δοχῆσ ἄξιοσ. [10] εἰσ τοῦτο γὰρ κοπιῶμεν καὶ ἀγωνιζόμεθα, ὅτι
ἠλπίκαμεν ἐπὶ θεῷ ζῶντι, ὅσ ἐστιν σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων,
μάλιστα πιστῶν. [11] παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε. [12] μηδείσ
σου τῆσ νεότητοσ καταφρονείτω, ἀλλὰ τύποσ γίνου τῶν πιστῶν
ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πίστει, ἐν ἁγνίᾳ. [13] ἕωσ
ἔρχομαι πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλίᾳ.
[14] μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματοσ, ὃ ἐδόθη σοι διὰ προφητείασ
μετὰ ἐπιθέσεωσ τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου. [15] ταῦτα μελέτα,
ἐν τούτοισ ἴσθι, ἵνα σου ἡ προκοπὴ φανερὰ ᾖ πᾶσιν. [16] ἔπεχε
σεαυτῷ καὶ τῇ διδασκαλίᾳ, ἐπίμενε αὐτοῖσ· τοῦτο γὰρ ποιῶν
καὶ σεαυτὸν σώσεισ καὶ τοὺσ ἀκούοντασ.

V.

[1] Πρεσβυτέρῳ μὴ ἐπιπλήξῃσ ἀλλὰ παρακάλει ὡσ πατέρα,
νεωτέρουσ ὡσ ἀδελφούσ, [2] πρεσβυτέρασ ὡσ μητέρασ, νεωτέρασ
ὡσ ἀδελφὰσ ἐν πάσῃ ἁγνίᾳ. [3] χήρασ τίμα τὰσ ὄντωσ χήρασ.
[4] εἰ δέ τισ χήρα τέκνα ἢ ἔκγονα ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν
ἴδιον οἶκον εὐσεβεῖν καὶ ἀμοιβὰσ ἀποδιδόναι τοῖσ προγόνοισ·
τοῦτο γάρ ἐστιν ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. [5] ἡ δὲ ὄντωσ χήρα
καὶ μεμονωμένη ἤλπικεν ἐπὶ κύριον, καὶ προσμένει ταῖσ δεήσε-
σιν καὶ ταῖσ προσευχαῖσ νυκτὸσ καὶ ἡμέρασ. [6] ἡ δὲ σπαταλῶσα
ζῶσα τέθνηκεν. [7] καὶ ταῦτα παράγγελλε ἵνα ἀνεπίλημπτοι ὦσιν.
[8] εἰ δέ τισ τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα οἰκείων οὐ προνοεῖται, τὴν
πίστιν ἤρνηται καὶ ἔστιν ἀπίστου χείρων.

[9] Χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἑξήκοντα, γεγονυῖα
ἑνὸσ ἀνδρὸσ γυνή, [10] ἐν ἔργοισ καλοῖσ μαρτυρουμένη, εἰ ἐτεκνο-
τρόφησεν, εἰ ἐξενοδόχησεν, εἰ ἁγίων πόδασ ἔνιψεν, εἰ θλιβομέ-
νοισ ἐπήρκεσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησεν. [11] νεωτέ-

---

10 αγωνιζομεθα: ᶜ ονιδιζομεθα 14 πρεσβυτεριου ᶜ: *-ρου 16 ᶜ ακουοντ. σου V, 1 ωσ πατερα suppl ᶜ 4 ᶜ ηλπ. επι τον θεον 7 και: ᶜ om 8 ᶜ προνοει

B deficit

10 και κοπιωμεν και ονειδιζομεθα 12 αγαπη: add εν πνευματι | αγνεια 15 η εν πασιν 16 ακουοντ. σου V, 2 αγνεια 4 εστι καλον και αποδεκτ. 5 επι τον θεον 7 ανεπιληπτοι 8 των οικειων ου προνοει

ρασ δὲ χήρασ παραιτοῦ· ὅταν γὰρ καταστρηνιάσωσιν τοῦ χρι-
στοῦ, γαμεῖν θέλουσιν, 12 ἔχουσαι κρίμα ὅτι τὴν πρώτην πίστιν
ἠθέτησαν· 13 ἅμα δὲ καὶ ἀργαὶ μανθάνουσιν περιερχόμεναι τὰσ
οἰκίασ, οὐ μόνον δὲ ἀργαὶ ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περίεργοι,
λαλοῦσαι τὰ μὴ δέοντα. 14 βούλομαι οὖν νεωτέρασ γαμεῖν,
τεκνογονεῖν, οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν διδόναι τῷ ἀντι-
κειμένῳ λοιδορίασ χάριν· 15 ἤδη γάρ τινεσ ἐξετράπησαν ὀπίσω
τοῦ σατανᾶ. 16 εἴ τισ πιστὴ ἔχει χήρασ, ἐπαρκείσθω αὐταῖσ,
καὶ μὴ βαρείσθω ἡ ἐκκλησία, ἵνα ταῖσ ὄντωσ χήραισ ἐπαρκέσῃ.

17 Οἱ καλῶσ προεστῶτεσ πρεσβύτεροι διπλῆσ τιμῆσ ἀξιού-
σθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντεσ ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ. 18 λέ-
γει γὰρ ἡ γραφή· βοῦν ἀλοῶντα οὐ φιμώσεισ, καί· ἄξιοσ ὁ
ἐργάτησ τῆσ τροφῆσ αὐτοῦ. 19 κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν
μὴ παραδέχου, ἐκτὸσ εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων. 20 τοὺσ
ἁμαρτάνοντασ ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φό-
βον ἔχωσιν.

21 Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ χριστοῦ ἰησοῦ καὶ
τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων, ἵνα ταῦτα φυλάξῃσ χωρὶσ προκρίματοσ,
μηδὲν ποιῶν κατὰ πρόσκλισιν. 22 χεῖρασ ταχέωσ μηδενὶ ἐπιτίθει,
μηδὲ κοινώνει ἁμαρτίαισ ἀλλοτρίαισ. σεαυτὸν ἁγνὸν τήρει.
23 μηκέτι ὑδροπότει, ἀλλὰ οἴνῳ ὀλίγῳ χρῶ διὰ τὸν στόμαχον καὶ
τὰσ πυκνάσ σου ἀσθενείασ. 24 τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἁμαρτίαι πρό-
δηλοί εἰσιν προάγουσαι εἰσ κρίσιν, τισὶν δὲ καὶ ἐπακολουθοῦσιν·
25 ὡσαύτωσ καὶ τὰ ἔργα τὰ καλὰ πρόδηλα, καὶ τὰ ἄλλωσ ἔχοντα
κρυβῆναι οὐ δύναται.

VI.

1 Ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺσ ἰδίουσ δεσπότασ πάσησ
τιμῆσ ἀξίουσ ἡγείσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ καὶ ἡ δι-

---

18 τησ τροφησ: [a] του μισθου

B deficit

16 πιστοσ η πιστη | επαρκειτω 18 τησ τροφησ: του μισθου 21 τ. θε. και κυριου ιησου χριστου 23 αλλ | στομαχον: add σου 25 τα καλα εργα προδηλ. εστι

δασκαλία βλασφημῆται. 2 οἱ δὲ πιστοὺσ ἔχοντεσ δεσπότασ μὴ
καταφρονείτωσαν, ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν, ὅτι πιστοί εἰσιν
καὶ ἀγαπητοὶ οἱ τῆσ εὐεργεσίασ ἀντιλαμβανόμενοι.

Ταῦτα δίδασκε καὶ παρακάλει. 3 εἴ τισ ἑτεροδιδασκαλεῖ
καὶ μὴ προσέχεται ὑγιαίνουσι λόγοισ τοῖσ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰη-
σοῦ χριστοῦ καὶ τῇ κατ᾽ εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ, 4 τετύφωται,
μηδὲν ἐπιστάμενοσ, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεισ καὶ λογομαχίασ,
ἐξ ὧν γίνεται φθόνοσ, ἔρισ, βλασφημίαι, ὑπόνοιαι πονηραί,
5 διαπαρατριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν καὶ ἀπεστε-
ρημένων τῆσ ἀληθείασ, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν.
6 ἔστιν δὲ πορισμὸσ μέγασ ἡ εὐσέβεια μετὰ αὐταρκείασ. 7 οὐδὲν
γὰρ εἰσηνέγκαμεν εἰσ τὸν κόσμον, ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι δυ-
νάμεθα· 8 ἔχοντεσ δὲ διατροφὰσ καὶ σκεπάσματα, τούτοισ
ἀρκεσθησόμεθα. 9 οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν ἐμπίπτουσιν εἰσ
πειρασμὸν καὶ παγίδα καὶ ἐπιθυμίασ πολλὰσ ἀνοήτουσ καὶ
βλαβεράσ, αἵτινεσ βυθίζουσι τοὺσ ἀνθρώπουσ εἰσ ὄλεθρον καὶ
ἀπώλειαν. 10 ῥίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστὶν ἡ φιλαργυρία,
ἧσ τινὲσ ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆσ πίστεωσ καὶ ἑαυ-
τοὺσ περιέπειραν ὀδύναισ ποικίλαισ.

11 Σὺ δέ, ὦ ἄνθρωπε θεοῦ, ταῦτα φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιο-
σύνην, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, πραϋπαθίαν. 12 ἀγωνίζου τὸν
καλὸν ἀγῶνα τῆσ πίστεωσ, ἐπιλαβοῦ τῆσ αἰωνίου ζωῆσ, εἰσ ἣν
ἐκλήθησ καὶ ὡμολόγησασ τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολλῶν
μαρτύρων. 13 παραγγέλλω ἐνώπιον θεοῦ τοῦ ζωοποιοῦντοσ τὰ
πάντα καὶ ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ μαρτυρήσαντοσ ἐπὶ ποντίου πι-
λάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν, 14 τηρῆσαί σε τὴν ἐντολὴν ἄσπιλον,
ἀνεπίλημπτον, μέχρι τῆσ ἐπιφανείασ τοῦ κυρίου ἡμῶν χριστοῦ

---

2 καταφρον.: c add οτι αδελφοι εισιν 3 c προσερχεται 7 c δηλον οτι ουδε 10 ποικιλαισ: c πολλαισ 11 c του θεου | δικαιοσυνην: c add ευσεβιαν 12 πραϋπαθ.: c πραϋτητα 13 c παραγγ. σοι

B deficit

2 καταφρον.: add οτι αδελφοι εισιν 3 προσερχεται 5 παραδιατριβαι | ευσεβειαν: add αφιστασο απο των τοιουτων 7 δηλον οτι ουδε 10 οδυν. πολλαισ 11 του θεου | δικαιοσυνην: add ευσεβειαν | πραϋπαθ.: πραοτητα 12 εισ ην και εκλ. 13 παραγγ. σοι ενω. του θε. | χριστου ιησου 14 ανεπιληπτον | ιησου χριστου

ἰησοῦ, [15] ἣν καιροῖσ ἰδίοισ δείξει ὁ μακάριοσ καὶ μόνοσ δυνά-
στησ, ὁ βασιλεὺσ τῶν βασιλευόντων καὶ κύριοσ τῶν κυριευόντων,
[16] ὁ μόνοσ ἔχων ἀθανασίαν, φῶσ οἰκῶν ἀπρόσιτον, ὃν εἶδεν οὐ-
δεὶσ ἀνθρώπων οὐδὲ ἰδεῖν δύναται· ᾧ τιμὴ καὶ τὸ κράτοσ αἰώ-
νιον, ἀμήν.
[17] Τοῖσ πλουσίοισ ἐν τῷ νῦν καιρῷ παράγγελλε μὴ ὑψηλὰ
φρονεῖν, μηδὲ ἠλπικέναι ἐπὶ πλούτου ἀδηλότητι, ἀλλ' ἐπὶ θεῷ
τῷ παρέχοντι ἡμῖν πάντα πλουσίωσ εἰσ ἀπόλαυσιν, [18] ἀγαθο-
εργεῖν, πλουτεῖν ἐν ἔργοισ καλοῖσ, εὐμεταδότουσ εἶναι, κοινω-
νικούσ, [19] ἀποθησαυρίζοντασ ἑαυτοῖσ θεμέλιον καλὸν εἰσ τὸ
μέλλον, ἵνα ἐπιλάβωνται τῆσ ὄντωσ ζωῆσ.
[20] Ὦ τιμόθεε, τὴν παραθήκην φύλαξον, ἐκτρεπόμενοσ τὰσ
βεβήλουσ κενοφωνίασ καὶ ἀντιθέσεισ τῆσ ψευδωνύμου γνώσεωσ,
[21] ἥν τινεσ ἐπαγγελλόμενοι περὶ τὴν πίστιν ἠστόχησαν. ἡ χάρισ
μεθ' ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ

Α

---

17 καιρω: c αιωνι 21 υμων: c add αμην

Β deficit

16 om το 17 καιρω: αιωνι | υψηλοφρονειν | αλλ εν τω θεω τω ζωντι τω | πλουσιωσ παντα 19 οντωσ: αιωνιου 20 παρακαταθηκην 22 η χα. μετα σου. αμην. Subscriptum est: προσ τιμοθεον πρωτη εγραφη απο λαοδικειασ, ητισ εστι μητροπολισ φρυγιασ τησ πακατιανησ.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ

Β.

I.

[1] Παῦλοσ ἀπόστολοσ χριστοῦ ἰησοῦ διὰ θελήματοσ θεοῦ
κατ᾽ ἐπαγγελίασ ζωῆσ τῆσ ἐν χριστῷ ἰησοῦ [2] τιμοθέῳ ἀγαπητῷ
τέκνῳ. χάρισ, ἔλεοσ, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ καὶ κυρίου ἰησοῦ
χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.
[3] Χάριν ἔχω τῷ θεῷ, ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν καθαρᾷ
συνειδήσει, ὡσ ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνείαν ἐν ταῖσ
δεήσεσίν μου νυκτὸσ καὶ ἡμέρασ, [4] ἐπιποθῶν σε ἰδεῖν, μεμνη-
μένοσ σου τῶν δακρύων ἵνα χαρᾶσ πληρωθῶ, [5] ὑπόμνησιν λαβὼν
τῆσ ἐν σοὶ ἀνυποκρίτου πίστεωσ, ἥτισ ἐνῴκησεν πρῶτον ἐν τῇ
μάμμῃ σου λωΐδι καὶ τῇ μητρί σου εὐνίκῃ, πέπεισμαι δὲ ὅτι
καὶ ἐν σοί. [6] δι᾽ ἣν αἰτίαν ἀναμιμνήσκω σε ἀναζωπυρεῖν τὸ
χάρισμα τοῦ θεοῦ, ὅ ἐστιν ἐν σοὶ διὰ τῆσ ἐπιθέσεωσ τῶν χειρῶν
μου. [7] οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεὸσ πνεῦμα δειλίασ, ἀλλὰ δυνά-
μεωσ καὶ ἀγάπησ καὶ σωφρονισμοῦ. [8] μὴ οὖν ἐπαισχυνθῇσ τὸ
μαρτύριον τοῦ κυρίου μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ, ἀλλὰ συν-
κακοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ κατὰ δύναμιν θεοῦ, [9] τοῦ σώσαντοσ
ἡμᾶσ καὶ καλέσαντοσ κλήσει ἁγίᾳ, οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν
ἀλλὰ κατὰ ἰδίαν πρόθεσιν καὶ χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν χρι-
στῷ ἰησοῦ πρὸ χρόνων αἰωνίων, [10] φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆσ

---

2 κυριου pr: [c] om | [c] χριστου ιησου 5 [c] λαμβανων 6 χαρισμα [c]: * θελημα 8 κυριου: [a] add ημων 9 αιωνιων [c] ex -νιαν effecit

B deficit

ς η πρ. τιμοθ. επιστολη δευτερα, ς[e] παυλου του αποστολου η πρ. τιμοθ. επιστ. δευτ. 1 ιησου χριστου | κατ επαγγελιαν 2 και κυρ. ιησ. χριστ.: και χριστου ιησου 5 λαμβανων | ς ευνειχη 8 του κυριου ημων | συγκακοπαθ. 9 κατ ιδιαν

ἐπιφανείασ τοῦ σωτῆροσ ἡμῶν χριστοῦ ἰησοῦ, καταργήσαντοσ
μὲν τὸν θάνατον, φωτίσαντοσ δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ
εὐαγγελίου, [11] εἰσ ὃ ἐτέθην ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστολοσ καὶ διδά-
σκαλοσ. [12] δι᾽ ἣν αἰτίαν ταῦτα πάσχω, ἀλλ᾽ οὐκ ἐπαισχύνομαι·
οἶδα γὰρ ᾧ πεπίστευκα, καὶ πέπεισμαι ὅτι δυνατόσ ἐστιν τὴν
παραθήκην μου φυλάξαι εἰσ ἐκείνην τὴν ἡμέραν. [13] ὑποτύπωσιν
ἔχε ὑγιαινόντων λόγων ὧν παρ᾽ ἐμοῦ ἤκουσασ ἐν πίστει καὶ
ἀγάπῃ τῇ ἐν χριστῷ ἰησοῦ. [14] τὴν καλὴν παραθήκην φύλαξον
διὰ πνεύματοσ ἁγίου τοῦ ἐνοικοῦντοσ ἐν ἡμῖν.

[15] Οἶδασ τοῦτο, ὅτι ἀπεστράφησάν με πάντεσ οἱ ἐν τῇ ἀσίᾳ,
ὧν ἐστὶν φύγελοσ καὶ ἑρμογένησ. [16] δῴη ἔλεοσ ὁ κύριοσ τῷ ὀνη-
σιφόρου οἴκῳ, ὅτι πολλάκισ με ἀνέψυξεν καὶ τὴν ἅλυσίν μου
οὐκ ἐπησχύνθη, [17] ἀλλὰ γενόμενοσ ἐν ῥώμῃ σπουδαίωσ ἐζήτη-
σέν με καὶ εὗρεν. [18] δῴη αὐτῷ ὁ κύριοσ εὑρεῖν ἔλεοσ παρὰ κυ-
ρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. καὶ ὅσα ἐν ἐφέσῳ διηκόνησεν, βέλτιον
σὺ γινώσκεισ.

II.

[1] Σὺ οὖν τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν χριστῷ
ἰησοῦ, [2] καὶ ἃ ἤκουσασ παρ᾽ ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα
παράθου πιστοῖσ ἀνθρώποισ, οἵτινεσ ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἑτέρουσ
διδάξαι. [3] συγκακοπάθησον ὡσ καλὸσ στρατιώτησ χριστοῦ ἰη-
σοῦ. [4] οὐδεὶσ στρατευόμενοσ ἐμπλέκεται ταῖσ τοῦ βίου πραγμα-
τίαισ, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ. [5] ἐὰν δὲ καὶ ἀθλῇ τισ,
οὐ στεφανοῦται ἐὰν μὴ νομίμωσ ἀθλήσῃ. [6] τὸν κοπιῶντα γε-
ωργὸν δεῖ πρότερον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν. [7] νόει ὃ λέγω·
δώσει γάρ σοι ὁ κύριοσ σύνεσιν ἐν πᾶσιν. [8] μνημόνευε ἰησοῦν
χριστὸν ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματοσ δαυείδ, κατὰ τὸ

---

10 [c] ιησου χριστου 11 διδασκαλοσ: [c] add εθνων 12 [c] και ταυτα 16 [c] επαι-σχυνθη (-αι- rursus deletum?) II, 6 προτερον: * πρωοτερον, ω ipsa prima manu notato; [c] vero πρωτον 7 [c] α λεγω

B deficit

10 ιησου χριστου 11 διδασκαλ. εθνων 12 και ταυτα 14 παρακαταθηκην 15 φυγελλοσ 17 σπουδαιοτερον II, 3 συ ουν κακοπαθησον | ιησου χριστου 4 πραγματειαισ 6 πρωτον 7 α λεγω | δῴη 8 δαβιδ

εὐαγγέλιόν μου, 9 ἐν ᾧ κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν ὡσ κακοῦργοσ,
ἀλλὰ ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ οὐ δέδεται. 10 διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω
διὰ τοὺσ ἐκλεκτούσ, ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίασ τύχωσιν τῆσ ἐν
χριστῷ ἰησοῦ μετὰ δόξησ αἰωνίου. 11 πιστὸσ ὁ λόγοσ· εἰ γὰρ
συναπεθάνομεν, καὶ συνζήσομεν· 12 εἰ ὑπομένομεν, καὶ συνβα-
σιλεύσομεν· εἰ ἀρνησόμεθα, κἀκεῖνοσ ἀρνήσεται ἡμᾶσ· 13 εἰ
ἀπιστοῦμεν, ἐκεῖνοσ πιστὸσ μένει· ἀρνήσασθαι γὰρ ἑαυτὸν οὐ
δύναται.

14 Ταῦτα ὑπομίμνησκε, διαμαρτυρόμενοσ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ
μὴ λογομαχεῖν, ἐπ᾽ οὐδὲν χρήσιμον, ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκου-
όντων. 15 σπούδασον σεαυτὸν δόκιμον παραστῆσαι τῷ θεῷ, ἐρ-
γάτην ἀνεπαίσχυντον, ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆσ ἀληθείασ.
16 τὰσ δὲ βεβήλουσ κενοφωνίασ περιΐστασο· ἐπὶ πλεῖον γὰρ προ-
κόψουσιν ἀσεβείασ, 17 καὶ ὁ λόγοσ αὐτῶν ὡσ γάγγραινα νομὴν
ἕξει. ὧν ἐστὶν ὑμέναιοσ καὶ φιλητόσ, 18 οἵτινεσ περὶ τὴν ἀλή-
θειαν ἠστόχησαν, λέγοντεσ ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι, καὶ ἀνα-
τρέπουσιν τὴν πίστιν τὴν τινῶν. 19 ὁ μέντοι στερεὸσ θεμέλιοσ
τοῦ κυρίου ἕστηκεν, ἔχων τὴν σφραγῖδα ταύτην· ἔγνω κύριοσ
πάντασ τοὺσ ὄντασ αὐτοῦ, καί· ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίασ πᾶσ
ὁ ὀνομάζων τὸ ὄνομα κυρίου. 20 ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ ἔστιν
μόνον σκεύη χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὀστρά-
κινα, καὶ ἃ μὲν εἰσ τιμήν, ἃ δὲ εἰσ ἀτιμίαν. 21 ἐὰν οὖν τισ ἐκ-
καθάρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἔσται σκεῦοσ εἰσ τιμὴν ἡγιασμένον,
εὔχρηστον τῷ δεσπότῃ, εἰσ πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἡτοιμασμένον.
22 τὰσ δὲ νεωτερικὰσ ἐπιθυμίασ φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιοσύνην,
πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην μετὰ τῶν ἐπικαλουμένων τὸν κύριον ἐκ
καθαρᾶσ καρδίασ. 23 τὰσ δὲ μωρὰσ καὶ ἀπαιδεύτουσ ζητήσεισ
παραιτοῦ, εἰδὼσ ὅτι γεννῶσι μάχασ. 24 δοῦλον δὲ κυρίου οὐ δεῖ

---

9 ου suppl [c] 12 [c] αρνουμεθα 13 γαρ: [c] om 14 επ: [c] εισ 18 [c] την πιστιν τινων 19 κυριου: [c] θεου | παντασ: [c] om 21 εσται σκευοσ suppl [a] | [c] και ευχρηστ.

B deficit

9 αλλ 11 συζησομεν 12 συμβασιλ. | αρνουμεθα 13 om γαρ 14 ενωπ. τ. κυριου | εισ ουδεν 18 την αναστασιν | την τινων πιστιν 19 κυριου pr: θεου | om παντασ | κυριου sec: χριστου 21 και ευχρηστ.

μάχεσθαι, ἀλλὰ ἤπιον εἶναι πρὸσ πάντασ, διδακτικόν, ἀνεξίκα-
κον, 25 ἐν πραΰτητι παιδεύοντα τοὺσ ἀντιδιατιθεμένουσ, μήποτε
δῴη αὐτοῖσ ὁ θεὸσ μετάνοιαν εἰσ ἐπίγνωσιν ἀληθείασ, 26 καὶ
ἀνανήψωσιν ἐκ τῆσ τοῦ διαβόλου παγίδοσ, ἐζωγρημένοι ὑπ᾽
αὐτοῦ εἰσ τὸ ἐκείνου θέλημα.

III.

1 Τοῦτο δὲ γίνωσκε, ὅτι ἐν ἐσχάταισ ἡμέραισ ἐνστήσονται
καιροὶ χαλεποί. 2 ἔσονται γὰρ ἄνθρωποι φίλαυτοι, φιλάργυροι,
ἀλαζόνεσ, ὑπερήφανοι, βλάσφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖσ, ἀχάρι-
στοι, ἀνόσιοι, 3 ἄσπονδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖσ, ἀνήμεροι, ἀφι-
λάγαθοι, 4 προδόται, προπετεῖσ, τετυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλ-
λον ἢ φιλόθεοι, 5 ἔχοντεσ μόρφωσιν εὐσεβείασ, τὴν δὲ δύναμιν
αὐτῆσ ἠρνημένοι· καὶ τούτουσ ἀποτρέπου. 6 ἐκ τούτων γάρ εἰσιν
οἱ ἐνδύνοντεσ εἰσ τὰσ οἰκίασ καὶ αἰχμαλωτίζοντεσ γυναικάρια
σεσωρευμένα ἁμαρτίαισ, ἀγόμενα ἐπιθυμίαισ ποικίλαισ, 7 πάν-
τοτε μανθάνοντα καὶ μηδέποτε εἰσ ἐπίγνωσιν ἀληθείασ ἐλθεῖν
δυνάμενα. 8 ὃν τρόπον δὲ ἰαννῆσ καὶ ἰαμβρῆσ ἀντέστησαν μωϋ-
σεῖ, οὕτωσ καὶ οὗτοι ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι κατε-
φθαρμένοι τὸν νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν. 9 ἀλλ᾽ οὐ προ-
κόψουσιν ἐπὶ πλεῖον· ἡ γὰρ ἄνοια αὐτῶν ἔκδηλοσ ἔσται πᾶσιν,
ὡσ καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο. 10 σὺ δὲ παρηκολούθησάσ μου τῇ
διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ προθέσει, τῇ πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ,
τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ, 11 τοῖσ διωγμοῖσ, τοῖσ παθήμασιν, οἷά
μοι ἐγένετο ἐν ἀντιοχίᾳ, ἐν εἰκονίῳ, ἐν λύστροισ· οἵουσ διω-
γμοὺσ ὑπήνεγκα, καὶ ἐκ πάντων με ἐρρύσατο ὁ κύριοσ. 12 καὶ
πάντεσ δὲ οἱ θέλοντεσ ζῆν εὐσεβῶσ ἐν χριστῷ ἰησοῦ διωχθήσον-
ται. 13 πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γόητεσ προκόψουσιν ἐπὶ τὸ
χεῖρον, πλανῶντεσ καὶ πλανώμενοι. 14 σὺ δὲ μένε ἐν οἷσ ἔμαθεσ

---

25 c δω | μετανοιαν suppl c

B deficit

24 αλλ 25 πραοτητι | δω III, 2 οι ανθρωποι 3 αστοργοι ασπονδοι 6 αιχμαλωτευοντεσ | τα γυναικαρ. 10 παρηκολουθηκασ 11 αντιοχεια | ικονιω 12 ευσεβ. ζην

καὶ ἐπιστώθησ, εἰδὼσ παρὰ τίνων ἔμαθεσ, 15 καὶ ὅτι ἀπὸ βρέ-
φουσ ἱερὰ γράμματα οἶδασ τὰ δυνάμενά σε σοφίσαι εἰσ σω-
τηρίαν διὰ πίστεωσ τῆσ ἐν χριστῷ ἰησοῦ. 16 πᾶσα γραφὴ θεό-
πνευστοσ καὶ ὠφέλιμοσ πρὸσ διδασκαλίαν, πρὸσ ἐλεγμόν, πρὸσ
ἐπανόρθωσιν, πρὸσ παιδίαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ, 17 ἵνα ἄρτιοσ ᾖ
ὁ τοῦ θεοῦ ἄνθρωποσ, πρὸσ πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρτισμένοσ.

IV.

1 Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ χριστοῦ ἰησοῦ τοῦ
μέλλοντοσ κρίνειν ζῶντασ καὶ νεκρούσ, καὶ τὴν ἐπιφάνειαν αὐ-
τοῦ καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, 2 κήρυξον τὸν λόγον, ἐπίστηθι
εὐκαίρωσ ἀκαίρωσ, ἔλεγξον, παρακάλεσον, ἐπιτίμησον, ἐν πάσῃ
μακροθυμίᾳ καὶ διδαχῇ. 3 ἔσται γὰρ καιρὸσ ὅτε τῆσ ὑγιαινού-
σησ διδασκαλίασ οὐκ ἀνέξονται, ἀλλὰ κατὰ τὰσ ἰδίασ ἐπιθυ-
μίασ ἑαυτοῖσ ἐπισωρεύσουσιν διδασκάλουσ κνηθόμενοι τὴν ἀκο-
ήν, 4 καὶ ἀπὸ μὲν τῆσ ἀληθείασ τὴν ἀκοὴν ἀποστρέψουσιν, ἐπὶ
δὲ τοὺσ μύθουσ ἐκτραπήσονται. 5 σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσιν, ἔργον
ποίησον εὐαγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον. 6 ἐγὼ
γὰρ ἤδη σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸσ τῆσ ἀναλύσεώσ μου ἐφέστη-
κεν. 7 τὸν καλὸν ἀγῶνα ἠγώνισμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν
πίστιν τετήρηκα· 8 λοιπὸν ἀπόκειταί μοι ὁ τῆσ δικαιοσύνησ
στέφανοσ, ὃν ἀποδώσει μοι ὁ κύριοσ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δί-
καιοσ κριτήσ, οὐ μόνον δὲ ἐμοὶ ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖσ ἠγαπηκόσι
τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ.

9 Σπούδασον ἐλθεῖν πρόσ με ταχέωσ. 10 δημᾶσ γάρ με ἐγκατ-
έλιπεν ἀγαπήσασ τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἐπορεύθη εἰσ θεσσαλονί-
κην, κρήσκησ εἰσ γαλλίαν, τίτοσ εἰσ δαλματίαν· 11 λουκᾶσ
ἐστὶν μόνοσ μετ᾽ ἐμοῦ. μάρκον ἀναλαβὼν ἄγε μετὰ σεαυτοῦ·

---

1 [c] κατα την επιφ. 2 [c] επιτιμ. παρακαλ. 5 εν πασιν: [c] add κακοπαθησον 8 πασι τοισ ηγαπηκοσι: * om τ. ηγαπ., [c] scripsit πασιν τοισ ηγαπηκοσιν

B deficit

14 παρα τινοσ 15 τα ιερα γρ. 16 ελεγχον | παιδειαν IV, 1 διαμαρτ. ουν εγω | και του κυριου ιησου χριστου | κατα την επιφαν. 2 επιτιμ. παρακαλ. 3 τασ επιθυ. τασ ιδιασ 5 εν πασιν: add κακοπαθησον 6 τησ εμησ αναλυσεωσ 7 τον αγω. τον καλ. 10 γαλλιαν: γαλατιαν 11 αγαγε

ἔστιν γάρ μοι εὔχρηστος εἰς διακονίαν. 12 τυχικὸν δὲ ἀπέστειλα
εἰς ἔφεσον. 13 τὸν φελόνην, ὃν ἀπέλιπον ἐν τρωάδι παρὰ κάρπῳ,
ἐρχόμενος φέρε, καὶ τὰ βιβλία, μάλιστα τὰς μεμβράνας. 14 ἀλέ-
ξανδρος ὁ χαλκεὺς πολλά μοι κακὰ ἐνεδείξατο· ἀποδώσει αὐτῷ
ὁ κύριος κατὰ τὰ ἔργα. 15 ὃν καὶ σὺ φυλάσσου· λίαν γὰρ ἀντέ-
στη τοῖς ἡμετέροις λόγοις. 16 ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπολογίᾳ οὐδείς
μοι παρεγένετο, ἀλλὰ πάντες με ἐνκατέλιπον· μὴ αὐτοῖς λογι-
σθείη· 17 ὁ δὲ κύριός μοι παρέστη καὶ ἐνεδυνάμωσέν με, ἵνα δι᾽
ἐμοῦ τὸ κήρυγμα πληροφορηθῇ καὶ ἀκούσωσιν πάντα τὰ ἔθνη,
καὶ ἐρύσθην ἐκ στόματος λέοντος. 18 ῥύσεταί με ὁ κύριος ἀπὸ
παντὸς ἔργου πονηροῦ καὶ σώσει εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν
ἐπουράνιον· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.
19 Ἄσπασαι πρίσκαν καὶ ἀκύλαν καὶ τὸν ὀνησιφόρου οἶκον.
20 ἔραστος ἔμεινεν ἐν κορίνθῳ, τρόφιμον δὲ ἀπέλιπον ἐν μιλήτῳ
ἀσθενοῦντα. 21 σπούδασον πρὸ χειμῶνος ἐλθεῖν. ἀσπάζεταί σε
εὔβουλος καὶ πούδης καὶ λίνος καὶ κλαυδία καὶ οἱ ἀδελφοί.
22 ὁ κύριος μετὰ τοῦ πνεύματός σου. ἡ χάρις μεθ᾽ ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ

---

14 εργα: c add αυτου 15 c ανθεστηκεν 16 c συνπαρεγενετο 21 αδελφοι: c add παντες 22 c ο κυρ. ιησους χριστος | υμων: c add αμην. In subscriptione non additum est β.

B deficit

15 ς φαιλονην 14 αποδωη | εργα αυτου 15 ανθεστηκε 16 συμπαρεγενετο | εγκατελ. 17 ακουση | ερρυσθην 18 και ρυσεται 21 οι αδελφ. παντες 22 ο κυρ. ιησους χριστος | υμων: add αμην. Subscriptum est: πρ. τιμοθ. δευτερα της εφεσιων εκκλησιας πρωτον επισκοπον χειροτονηθεντα, εγραφη απο ρωμης, οτε εκ δευτερου παρεστη παυλος τω καισαρι νερωνι.

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ.

I.

[1] Παῦλοσ δοῦλοσ θεοῦ, ἀπόστολοσ δὲ ἰησοῦ χριστοῦ κατα
πίστιν ἐκλεκτῶν θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείασ τῆσ κατ᾽ εὐσέ-
βειαν [2] ἐπ᾽ ἐλπίδι ζωῆσ αἰωνίου, ἣν ἐπηγγείλατο ὁ ἀψευδὴσ
θεὸσ πρὸ χρόνων αἰωνίων, [3] ἐφανέρωσεν δὲ καιροῖσ ἰδίοισ τὸν
λόγον αὐτοῦ ἐν κηρύγματι, ὃ ἐπιστεύθην ἐγὼ κατ᾽ ἐπιταγὴν
τοῦ σωτῆροσ ἡμῶν θεοῦ, [4] τίτῳ γνησίῳ τέκνῳ κατὰ κοινὴν πί-
στιν. χάρισ καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ καὶ χριστοῦ ἰησοῦ τοῦ
σωτῆροσ ἡμῶν.

[5] Τούτου χάριν ἀπέλιπόν σε ἐν κρήτῃ, ἵνα τὰ λιπόντα ἐπι-
διορθώσῃ καὶ καταστήσῃσ κατὰ πόλιν πρεσβυτέρουσ, ὡσ ἐγώ
σοι διεταξάμην, [6] εἴ τισ ἐστὶν ἀνέγκλητοσ, μιᾶσ γυναικὸσ ἀνήρ,
τέκνα ἔχων πιστά, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίασ ἢ ἀνυπότακτα.
[7] δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι ὡσ θεοῦ οἰκονόμον,
μὴ αὐθάδη, μὴ ὀργίλον, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχρο-
κερδῆ, [8] ἀλλὰ φιλόξενον, φιλάγαθον, σώφρονα, δίκαιον, ὅσιον,
ἐγκρατῆ, [9] ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου,
ἵνα δυνατὸσ ᾖ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαινούσῃ
καὶ τοὺσ ἀντιλέγοντασ ἐλέγχειν. [10] εἰσὶν γὰρ πολλοὶ ἀνυπότα-
κτοι, ματαιολόγοι καὶ φρεναπάται, μάλιστα οἱ ἐκ τῆσ περι-
τομῆσ, [11] οὓσ δεῖ ἐπιστομίζειν, οἵτινεσ ὅλουσ οἴκουσ ἀνατρέ-
πουσιν, διδάσκοντεσ ἃ μὴ δεῖ αἰσχροῦ κέρδουσ χάριν. [12] εἶπεν

---

5 ᶜ κατελιπον

B deficit

Inscriptum est: ς η πρ. τιτ. επιστολη παυλου, ςᵉ παυλου του αποστολου η πρ. τιτ. επιστολη 4 χαρισ ελεοσ ειρηνη | και κυριου ιησου χριστου 5 κατελιπ.| λειποντα 10 και ανυποτακτοι om τησ

δέ τισ ἐξ αὐτῶν ἴδιοσ αὐτῶν προφήτησ· κρῆτεσ ἀεὶ ψεῦσται,
κακὰ θηρία, γαστέρεσ ἀργαί. [13] ἡ μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθήσ.
δι' ἣν αἰτίαν ἔλεγχε αὐτοὺσ ἀποτόμωσ, ἵνα ὑγιαίνωσιν τῇ πί-
στει, [14] μὴ προσέχοντεσ ἰουδαϊκοῖσ μύθοισ καὶ ἐντολαῖσ ἀνθρώ-
πων ἀποστρεφομένων τὴν ἀλήθειαν. [15] πάντα καθαρὰ τοῖσ κα-
θαροῖσ· τοῖσ δὲ μεμιαμμένοισ καὶ ἀπίστοισ οὐδὲν καθαρόν, ἀλλὰ
μεμίανται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦσ καὶ ἡ συνείδησισ. [16] θεὸν ὁμολο-
γοῦσιν εἰδέναι, τοῖσ δὲ ἔργοισ ἀρνοῦνται, βδελυκτοὶ ὄντεσ καὶ
ἀπειθεῖσ, πρὸσ πᾶν ἔργον ἀδόκιμοι.

II.

[1] Σὺ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ. [2] πρεσ-
βύτασ νηφαλίουσ εἶναι, σεμνούσ, σώφρονασ, ὑγιαίνοντασ τῇ
πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ· [3] πρεσβύτιδασ ὡσαύτωσ ἐν
καταστήματι ἱεροπρεπεῖσ, μὴ διαβόλουσ, μηδὲ οἴνῳ πολλῷ δε-
δουλωμένασ, καλοδιδασκάλουσ, [4] ἵνα σωφρονίζουσι τὰσ νέασ
φιλάνδρουσ εἶναι, φιλοτέκνουσ, σώφρονασ, ἁγνάσ, οἰκουργούσ,
[5] ἀγαθάσ, ὑποτασσομένασ τοῖσ ἰδίοισ ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγοσ
τοῦ θεοῦ βλασφημῆται. [6] τοὺσ νεωτέρουσ ὡσαύτωσ παρακάλει
σωφρονεῖν, [7] περὶ πάντα σεαυτὸν τύπον παρεχόμενοσ καλῶν
ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἀφθορίαν, σεμνότητα, λόγον ὑγιῆ
ἀκατάγνωστον, [8] ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίασ ἐντραπῇ, μηδὲν ἔχων λέγειν
περὶ ἡμῶν φαῦλον. [9] δούλουσ ἰδίοισ δεσπόταισ ὑποτάσσεσθαι,
ἐν πᾶσιν εὐαρέστουσ εἶναι, μὴ ἀντιλέγοντασ, [10] μὴ νοσφιζομέ-
νουσ, ἀλλὰ πᾶσαν πίστιν ἐνδεικνυμένουσ ἀγαθήν, ἵνα τὴν δι-
δασκαλίαν τὴν τοῦ σωτῆροσ ἡμῶν θεοῦ κοσμῶσιν ἐν πᾶσιν.
[11] ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρισ τοῦ θεοῦ σωτῆροσ πᾶσιν ἀνθρώποισ,

---

12 δε: [c] om 13 [a] εν τη πιστ. 15 [c] παντα μεν 16 [c] και προσ | εργον· [a] add αγαθον II, 1 λαλει: codex α λαλει 3 μηδε: [c] μη 4 [c] σωφρονιζωσι | [c] οικουρουσ 7 [c] παρεχομ. τυπ. | [c] αδιαφθοριαν 10 πιστιν suppl [c] 11 σωτηροσ: [c] σωτηριοσ

в deficit

12 om δε 13 εν τη πιστ. 15 παντα μεν | μεμιασμενοι 16 και προσ π. εργ. αγαθον II, 3 μη οινω 4 σωφρονιζωσι | οικουρουσ 7 παρεχομ. τυπον | αδιαφθοριαν | σεμνοτητα: ς add αφθαρσιαν 8 περι υμων λεγειν 10 πιστιν πασαν | om την sec | ημων: ς υμων 11 σωτηροσ: η σωτηριοσ

12 παιδεύουσα ἡμᾶσ, ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τασ
κοσμικὰσ ἐπιθυμίασ σωφρόνωσ καὶ δικαίωσ καὶ εὐσεβῶσ ζή-
σωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, 13 προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα
καὶ ἐπιφάνειαν τῆσ δόξησ τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆροσ ἡμῶν
χριστοῦ ἰησοῦ, 14 ὃσ ἔδωκεν αὐτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσηται
ἡμᾶσ ἀπὸ πάσησ ἀνομίασ καὶ καθαρίσῃ ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον,
ζηλωτὴν καλῶν ἔργων. 15 ταῦτα λάλει καὶ παρακάλει καὶ ἔλεγχε
μετὰ πάσησ ἐπιταγῆσ· μηδείσ σου περιφρονείτω.

III.

1 Ὑπομίμνησκε αὐτοὺσ ἀρχαῖσ ἐξουσίαισ ὑποτάσσεσθαι,
πειθαρχεῖν, πρὸσ πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἑτοίμουσ εἶναι, 2 μηδένα
βλασφημεῖν, ἀμάχουσ εἶναι, ἐπιεικεῖσ, πᾶσαν ἐνδείκνυσθαι
σπουδὴν πρὸσ πάντασ ἀνθρώπουσ. 3 ἦμεν γάρ ποτε καὶ ἡμεῖσ
ἀνόητοι, ἀπειθεῖσ, πλανώμενοι, δουλεύοντεσ ἐν ἐπιθυμίαισ καὶ
ἡδοναῖσ ποικίλαισ, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντεσ, στυγητοί,
μισοῦντεσ ἀλλήλουσ. 4 ὅτε δὲ ἡ χρηστότησ καὶ ἡ φιλανθρωπία
ἐπεφάνη τοῦ σωτῆροσ ἡμῶν θεοῦ, 5 οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιο-
σύνῃ ἃ ἐποιήσαμεν ἡμεῖσ, ἀλλὰ κατὰ τὸ αὐτοῦ ἔλεοσ ἔσωσεν
ἡμᾶσ διὰ λουτροῦ παλινγενεσίασ καὶ ἀνακαινώσεωσ πνεύματοσ
ἁγίου, 6 οὗ ἐξέχεεν ἐφ' ἡμᾶσ πλουσίωσ διὰ ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ
σωτῆροσ ἡμῶν, 7 ἵνα δικαιωθέντεσ τῇ ἐκείνου χάριτι κληρονόμοι
γενηθῶμεν κατ' ἐλπίδα ζωῆσ αἰωνίου. 8 πιστὸσ ὁ λόγοσ. καὶ
περὶ τούτων βούλομαί σε διαβεβαιοῦσθαι, ἵνα φροντίζωσιν καλῶν
ἔργων προΐστασθαι οἱ πεπιστευκότεσ θεῷ. ταῦτά ἐστιν καλὰ
καὶ ὠφέλιμα τοῖσ ἀνθρώποισ· 9 μωρὰσ δὲ ζητήσεισ καὶ γενεα-
λογίασ καὶ ἔριν καὶ μάχασ νομικὰσ περιΐστασο· εἰσὶν γὰρ ἀν-

---

13 [c] ιησου χριστου 14 [c] εδωκ. εαυτον III, 1 [c] αγαθον ex -θουσ 2 *σπουδηντα, unde in exemplari ex quo descriptus est ℵ σπουδην super πραυτητα scriptum fuisse perquam probabile fit; [c] reposuit ενδεικνυμενουσ πραστητα 3 εν pr: [c] om 7 [c] γενωμεθα 9 εριν: [c] ερισ

B deficit

13 ιησου χριστου 14 εδωκ. εαυτον III, 1 αρχ. και εξουσ. 2 πασ. ενδεικνυμενουσ πραοτητα 3 om εν pr 5 ων εποιησ. | κατα τον αυτου ελεον | παλιγγενεσιασ 7 γενωμεθα 8 τω θεω | τα καλα 9 ερεισ

ωφελεῖσ καὶ μάταιοι. [10] αἱρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευ-
τέραν νουθεσίαν παραιτοῦ, [11] εἰδὼσ ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτοσ
καὶ ἁμαρτάνει, ὢν αὐτοκατάκριτοσ.

[12] Ὅταν πέμψω ἀρτεμᾶν πρόσ σε ἢ τυχικόν, σπούδασον
ἐλθεῖν πρόσ με εἰσ νεικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι.
[13] ζηνᾶν τὸν νομικὸν καὶ ἀπολλὼν σπουδαίωσ πρόπεμψον, ἵνα
μηδὲν αὐτοῖσ λίπῃ. [14] μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν
ἔργων προΐστασθαι εἰσ τὰσ ἀναγκαίασ χρείασ, ἵνα μὴ ὦσιν
ἄκαρποι.

[15] Ἀσπάζονταί σε οἱ μετ᾽ ἐμοῦ πάντεσ. ἄσπασαι τοὺσ φι-
λοῦντασ ἡμᾶσ ἐν πίστει. ἡ χάρισ μετὰ πάντων ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ

---

15 υμων: [c] add αμην

B deficit

12 νικοπολιν 13 απολλω | λειπη 15 υμων: add αμην. **Subscriptum est:** προσ τιτον τησ κρητων εκκλησιασ πρωτον επισκοπον χειροτονηθεντα εγραφη απο νικοπολεωσ τησ μακεδονιασ.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ.

1 Παῦλοσ δέσμιοσ χριστοῦ ἰησοῦ καὶ τιμόθεοσ ὁ ἀδελφὸσ
φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν 2 καὶ ἀπφίᾳ τῇ ἀδελ-
φῇ καὶ ἀρχίππῳ τῷ συνστρατιώτῃ ἡμῶν καὶ τῇ κατʼ οἶκόν σου
ἐκκλησίᾳ. 3 χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ καὶ κυρίου
ἰησοῦ χριστοῦ.
4 Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε μνείαν σου ποιούμενοσ
ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, 5 ἀκούων σου τὴν ἀγάπην καὶ τὴν
πίστιν ἣν ἔχεισ πρὸσ τὸν κύριον ἰησοῦν καὶ εἰσ πάντασ τοὺσ
ἁγίουσ, 6 ὅπωσ ἡ κοινωνία τῆσ πίστεώσ σου ἐνεργὴσ γένηται
ἐν ἐπιγνώσει παντὸσ ἀγαθοῦ τοῦ ἐν ὑμῖν εἰσ χριστόν. 7 χαρὰν
γὰρ πολλὴν ἔσχον ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ σου, ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶν
ἁγίων ἀναπέπαυται διὰ σοῦ, ἀδελφέ. 8 διὸ πολλὴν ἐν χριστῷ
παρρησίαν ἔχων ἐπιτάσσειν σοι τὸ ἀνῆκον, διὰ τὴν ἀγάπην
μᾶλλον παρακαλῶ, 9 τοιοῦτοσ ὢν ὡσ παῦλοσ πρεσβύτησ, νυνὶ
δὲ καὶ δέσμιοσ χριστοῦ ἰησοῦ· 10 παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ
τέκνου, ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖσ δεσμοῖσ, ὀνήσιμον, 11 τόν ποτέ σοι
ἄχρηστον, νυνὶ δὲ καὶ σοὶ καὶ ἐμοὶ εὔχρηστον, ὃν ἀνέπεμψά σοι,
12 αὐτόν, τουτέστιν τὰ ἐμὰ σπλάγχνα. 13 ὃν ἐγὼ ἠβουλόμην
πρὸσ ἐμαυτὸν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ μοι διακονῇ ἐν τοῖσ

---

3 πατροσ: c add ημων 6 κοινωνια: c διακονια | c εισ χριστ. ιησουν 10 δεσμοισ: c add μου 11 και pr: puncta a c addita, sed rursus erasa | σοι: c συ δε 12 σπλαγχνα: c add προσλαβου 13 a verbis ον εγω novi quid incipere, ipsa scriptura significatum est

B deficit

Inscriptum est: ς η πρ. φιλ. επιστολη παυλου, ς[e] παυλου του αποστολου η πρ. φιλημ. επιστολη 2 αδελφη: αγαπητη | συστρατιωτη 3 πατροσ ημων 6 εισ χριστ. ιησουν 7 ς χαριν | εχομεν πολλην και παρακλησιν 9 ιησου χριστου 10 δεσμοισ μου 11 om και pr | om σοι sec 12 συ δε αυτον | σπλαγχνα: add προσλαβου 13 εβουλομην | διακονη μοι

δεσμοῖσ τοῦ εὐαγγελίου· 14 χωρὶσ δὲ τῆσ σῆσ γνώμησ οὐδὲν
ἠθέλησα ποιῆσαι, ἵνα μὴ ὡσ κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν σου ᾖ,
ἀλλὰ κατὰ ἑκούσιον. 15 τάχα γὰρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸσ
ὥραν, ἵνα αἰώνιον αὐτὸν ἀπέχῃσ, 16 οὐκέτι ὡσ δοῦλον, ἀλλὰ
ὑπὲρ δοῦλον, ἀγαπητόν, μάλιστα ἐμοί, πόσῳ δὲ μᾶλλον σοὶ καὶ
ἐν σαρκὶ καὶ ἐν κυρίῳ. 17 εἰ οὖν με ἔχεισ κοινωνόν, προσλαβοῦ
αὐτὸν ὡσ ἐμέ. 18 εἰ δέ τι ἠδίκησέν σε ἢ ὀφείλει, τοῦτο ἐμοὶ ἐλ-
λόγα· 19 ἐγὼ παῦλοσ ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί, ἐγὼ ἀποτίσω· ἵνα
μὴ λέγω σοι ὅτι καὶ σεαυτόν μοι προσοφείλεισ. 20 ναὶ ἀδελφέ,
ἐγώ σου ὀναίμην ἐν κυρίῳ· ἀνάπαυσόν μου τὰ σπλάγχνα ἐν
χριστῷ.
21 Πεποιθὼσ τῇ ὑπακοῇ σου ἔγραψά σοι, εἰδὼσ ὅτι καὶ ὑπὲρ
ἃ λέγω ποιήσεισ. 22 ἅμα δὲ καὶ ἑτοίμαζέ μοι ξενίαν· ἐλπίζω
γὰρ ὅτι διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι ὑμῖν.
23 Ἀσπάζεταί σε ἐπαφρᾶσ ὁ συναιχμάλωτόσ μου ἐν χριστῷ
ἰησοῦ, 24 μάρκοσ, ἀρίσταρχοσ, δημᾶσ, λουκᾶσ, οἱ συνεργοί μου.
25 ἡ χάρισ τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματοσ ὑμῶν,
ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ

---

16 υπερ δουλον: c add αδελφον 18 ελλογα: c ελλογι, sed ι rursus eraso restitutum est α

B deficit

16 αλλ υπερ | αδελφον αγαπητον 17 ει ουν εμε 18 ελλογει 20 χριστω: κυριω 21 υπερ ο 23 ασπαζονται 25 κυριου ημων. Subscriptum est: πρ. φιλ. εγραφη απο ρωμησ δια ονησιμου οικετου.

ΠΡΑΞΕΙΣ.

I.

1 Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάντων, ὦ θεόφιλε,
ὧν ἤρξατο ὁ ἰησοῦσ ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν, 2 ἄχρι ἧσ ἡμέρασ
ἐντειλάμενοσ τοῖσ ἀποστόλοισ διὰ πνεύματοσ ἁγίου οὓσ ἐξελέ-
ξατο ἀνελήμφθη· 3 οἷσ καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ
παθεῖν αὐτὸν ἐν πολλοῖσ τεκμηρίοισ, δι᾽ ἡμερῶν τεσσεράκοντα
ὀπτανόμενοσ αὐτοῖσ καὶ λέγων τὰ περὶ τῆσ βασιλείασ τοῦ θεοῦ·
4 καὶ συναλιζόμενοσ παρήγγειλεν αὐτοῖσ ἀπὸ ἱεροσολύμων μὴ
χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸσ ἣν
ἠκούσατέ μου· 5 ὅτι ἰωάννησ μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖσ δὲ ἐν
πνεύματι βαπτισθήσεσθε ἁγίῳ οὐ μετὰ πολλὰσ ταύτασ ἡμέρασ.
6 οἱ μὲν οὖν ἐλθόντεσ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντεσ· κύριε, εἰ ἐν τῷ
χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεισ τὴν βασιλείαν τῷ ἰσραήλ; 7 εἶπεν
δὲ πρὸσ αὐτούσ· οὐχ ὑμῶν ἐστὶν γνῶναι χρόνουσ ἢ καιροὺσ οὓσ
ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ, 8 ἀλλὰ λήμψεσθε δύναμιν
ἐπελθόντοσ τοῦ ἁγίου πνεύματοσ ἐφ᾽ ὑμᾶσ, καὶ ἔσεσθέ μου
μάρτυρεσ ἔν τε ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ ἰουδαίᾳ καὶ σαμα-
ρίᾳ καὶ ἕωσ ἐσχάτου τῆσ γῆσ. 9 καὶ ταῦτα εἰπὼν βλεπόντων
αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν
αὐτῶν. 10 καὶ ὡσ ἀτενίζοντεσ ἦσαν εἰσ τὸν οὐρανὸν πορευομέ-
νου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρεσ δύο παριστήκεισαν αὐτοῖσ ἐν ἐσθή-
σεσι λευκαῖσ, 11 οἳ καὶ εἶπαν· ἄνδρεσ γαλιλαῖοι, τί ἑστήκατε

---

5 [c] βαπτισθ. εν πνευμ. αγιω 6 [c] συνελθοντεσ 9 ειπων [c] ex ειποντων fecit

Inscriptum est: πραξεισ αποστολων 1 om ὁ 5 ιωανησ 6 συνελθοντεσ 7 ειπεν ουν, sed ουν suppl ** 8 σαμαρεια 9 αυτων βλεποντ. 11 γαλειλαιοι

Inscriptum est: πραξεισ των αγιων αποστολων 2 ανεληφθη 3 τεσσαρακοντα 5 βαπτισθησ. εν πνευμ. αγ. 6 συνελθοντεσ | επηρωτων 8 ληψεσθε | εσεσθ. μοι | σαμαρεια 10 παρειστηκ. | εν εσθητι λευκη 11 ειπον

βλέποντεσ εἰσ τὸν οὐρανόν; οὗτοσ ὁ ἰησοῦσ ὁ ἀναλημφθεὶσ ἀφ᾽
ὑμῶν εἰσ τὸν οὐρανὸν οὕτωσ ἐλεύσεται ὃν τρόπον ἐθεάσασθε αὐ-
τὸν πορευόμενον εἰσ τὸν οὐρανόν.
12 Τότε ὑπέστρεψαν εἰσ ἰερουσαλὴμ ἀπὸ ὄρουσ τοῦ καλου-
μένου ἐλεῶνοσ, ὅ ἐστιν ἐγγὺσ ἰερουσαλὴμ σαββάτου ἔχον ὁδόν.
13 καὶ ὅτε εἰσῆλθον, ἀνέβησαν εἰσ τὸ ὑπερῷον οὗ ἦσαν καταμέ-
νοντεσ, ὅ τε πέτροσ καὶ ἰωάννησ καὶ ἰάκωβοσ καὶ ἀνδρέασ,
φίλιπποσ καὶ θωμᾶσ, βαρθολομαῖοσ καὶ μαθθαῖοσ, ἰάκωβοσ
ἀλφαίου καὶ σίμων ζηλωτὴσ καὶ ἰούδασ ἰακώβου. 14 οὗτοι πάν-
τεσ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν προσκαρτεροῦντεσ τῇ προσευχῇ σὺν γυ-
ναιξὶν καὶ μαρίᾳ τῇ μητρὶ τοῦ ἰησοῦ καὶ τοῖσ ἀδελφοῖσ αὐτοῦ.
15 Καὶ ἐν ταῖσ ἡμέραισ ταύταισ ἀναστὰσ πέτροσ ἐν μέσῳ
τῶν ἀδελφῶν εἶπεν· ἦν τε ὄχλοσ ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡσεὶ
ἑκατὸν εἴκοσι· 16 ἄνδρεσ ἀδελφοί, ἔδει πληρωθῆναι τὴν γραφὴν
ἣν προεῖπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ στόματοσ δαυεὶδ περὶ ἰούδα
τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖσ συλλαβοῦσιν ἰησοῦν, 17 ὅτι κατηριθμη-
μένοσ ἦν ἐν ἡμῖν καὶ ἔλαχεν τὸν κλῆρον τῆσ διακονίασ ταύτησ.
18 οὗτοσ μὲν οὖν ἐκτήσατο χωρίον ἐκ μισθοῦ τῆσ ἀδικίασ, καὶ
πρηνὴσ γενόμενοσ ἐλάκησεν μέσοσ, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ
σπλάγχνα αὐτοῦ. 19 ὃ καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσι τοῖσ κατοι-
κοῦσιν ἰερουσαλήμ, ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ δια-
λέκτῳ αὐτῶν ἀχελδαμάχ, τουτέστιν χωρίον αἵματοσ. 20 γέ-
γραπται γὰρ ἐν βίβλῳ ψαλμῶν· γενηθήτω ἡ ἔπαυλισ αὐτοῦ ἔρη-
μοσ, καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ, καὶ τὴν ἐπισκοπὴν
αὐτοῦ λαβέτω ἕτεροσ. 21 δεῖ οὖν τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν
ἐν παντὶ χρόνῳ ᾧ εἰσῆλθεν καὶ ἐξῆλθεν ἐφ᾽ ἡμᾶσ ὁ κύριοσ ἰη-

---

11 [c] εμβλεποντεσ 13 ανεβησαν suppl [c] | [c] ο ζηλωτησ 14 [c] om ομοθυμαδ. 17 ην suppl [c] 18 πρηνησ [c] ex πρινησ fecit 19 ὃ: erasum est (a [c]) 21 [c] χρον. εν ω

12 ελαιωνοσ 13 εισ το υπ. ανεβησαν | ιωανησ | ο ζηλωτησ 14 προσκαρτ. ομοθυμαδ. | μαριαμ | om του | και συν τοισ 15 ωσ 19 om ὃ | ** τη ιδια διαλ. αυτ. | ακελδαμαχ

11 εμβλεποντεσ | αναληφθεισ 12 ελαιωνοσ 13 κ. ιακω. κ. ιωανν. | ματθαιοσ | ο ζηλωτησ 14 προσκαρτ. ομοθυμαδ. | προσευχη: add και τη δεησει | και συν τοισ 15 αδελφων: μαθητων | ωσ εκατ. εικοσιν 16 τ. γραφ. ταυτην | τον ιησουν 17 ην συν ημιν 18 εκ του μισθου 19 om ὃ | τη ιδια διαλ. αυτ. | ακελδαμα 20 λαβοι 21 χρ. εν ω

σοῦσ, 22 ἀρξάμενοσ ἀπὸ τοῦ βαπτίσματοσ ἰωάννου ἄχρι τῆσ
ἡμέρασ ἧσ ἀνελήμφθη ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα τῆσ ἀναστάσεωσ
αὐτοῦ σὺν ἡμῖν γενέσθαι ἕνα τούτων. 23 καὶ ἔστησαν δύο, ἰωσὴφ
τὸν καλούμενον βαρσαββᾶν, ὃσ ἐπεκλήθη ἰοῦστοσ, καὶ ματθίαν,
24 καὶ προσευξάμενοι εἶπαν· σὺ κύριε καρδιογνῶστα πάντων,
ἀνάδειξον ὃν ἐξελέξω ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα, 25 λαβεῖν τὸν κλῆ-
ρον τῆσ διακονίασ ταύτησ καὶ ἀποστολῆσ, ἀφ' ἧσ παρέβη ἰού-
δασ πορευθῆναι εἰσ τὸν τόπον τὸν ἴδιον. 26 καὶ ἔδωκαν κλήρουσ
αὐτοῖσ, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆροσ ἐπὶ ματθίαν, καὶ κατεψηφίσθη
μετὰ τῶν ἕνδεκα ἀποστόλων.

II.

1 Καὶ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆσ πεντηκοστῆσ
ησαν ὁμοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό. 2 καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
ἦχοσ ὥσπερ φερομένησ πνοῆσ βιαίασ καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν
οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι, 3 καὶ ὤφθησαν αὐτοῖσ διαμεριζόμεναι
γλῶσσαι ὡσεὶ πυρόσ, καὶ ἐκάθισαν ἐφ' ἕνα ἕκαστον αὐτῶν,
4 καὶ ἐπλήσθησαν πάντεσ πνεύματοσ ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν
ἑτέραισ γλώσσαισ καθὼσ τὸ πνεῦμα ἐδίδου ἀποφθέγγεσθαι αὐ-
τοῖσ. 5 ἦσαν δὲ εἰσ ἰερουσαλὴμ˙ κατοικοῦντεσ ἄνδρεσ εὐλαβεῖσ
ἀπὸ παντὸσ ἔθνουσ τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν· 6 γενομένησ δὲ τῆσ φω-
νῆσ ταύτησ συνῆλθε τὸ πλῆθοσ καὶ συνεχύθη, ὅτι ἤκουσεν ἕκα-
στοσ τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν. 7 ἐξίσταντο δὲ ἅπαν-
τεσ καὶ ἐθαύμαζον, λέγοντεσ· οὐχ ἰδοὺ ἅπαντεσ οὗτοί εἰσιν οἱ
λαλοῦντεσ γαλιλαῖοι; 8 καὶ πῶσ ἡμεῖσ ἀκούομεν ἕκαστοσ τῇ
ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν, ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν, 9 πάρθοι καὶ μῆδοι καὶ

---

26 [c] συνκατεψ. II, 1 ησαν: [c] add παντεσ 3 [c] εκαθισεν 5 εισ: [c] εν 7 [c] εξιστ. δε παντεσ 9 μηδοι: [c] add και ελαμιται

22 ιωανου | αχρι: εωσ 23 μαθθιαν 25 κληρον: τοπον 26 μαθθιαν | συγκατεψηφ. II, 1 συνπληρ. | ησαν παντεσ 3 εκαθισεν 5 εισ: εν | κατοικουντεσ: add ιουδαιοι 6 εισ εκαστοσ 7 om απαντεσ pr | ουχι ιδου | * παντεσ | γαλειλαιοι 9 μηδοι: add και αιλαμειται

22 εωσ τησ | ανεληφθη | γενεσθ. συν ημιν 23 βαρσαβαν 24 ειπον | ον εξελεξω post ενα pon 25 εξ ησ 26 κληρ. αυτων | συγκατεψηφ. II, 1 ησαν απαντεσ ομοθυμαδον επι 3 εκαθισε τε 4 απαντεσ | αυτοισ αποφθεγγ. 5 εν ιερουσαλημ | κατοικουντεσ: add ιουδαιοι 6 ηκουον εισ εκαστοσ 7 παντεσ | λεγοντεσ προσ αλληλουσ | ουχ ιδου παντεσ 9 μηδοι: add και ελαμιται

οἱ κατοικοῦντεσ τὴν μεσοποταμίαν, ἰουδαίαν τε καὶ καππαδο-
κίαν, πόντον καὶ τὴν ἀσίαν, 10 φρυγίαν τε καὶ παμφυλίαν, αἴ-
γυπτον καὶ τὰ μέρη τῆσ λιβύησ τῆσ κατὰ κυρήνην, καὶ οἱ
ἐπιδημοῦντεσ ῥωμαῖοι, ἰουδαῖοί τε καὶ προσήλυτοι, 11 κρῆτεσ
καὶ ἄραβεσ, ἀκούομεν λαλούντων αὐτῶν ταῖσ ἡμετέραισ γλώσ-
σαισ τὰ μεγαλεῖα τοῦ θεοῦ; 12 ἐξίσταντο δὲ πάντεσ καὶ διη-
ποροῦντο, ἄλλοσ πρὸσ ἄλλον λέγοντεσ· τί θέλοι τοῦτο εἶναι;
13 ἕτεροι δὲ διαχλευάζοντεσ ἔλεγον ὅτι γλεύκουσ μεμεστωμένοι
εἰσίν.

14 Σταθεὶσ δὲ ὁ πέτροσ σὺν τοῖσ ἕνδεκα ἐπῆρεν τὴν φωνὴν
αὐτοῦ καὶ ἀπεφθέγξατο αὐτοῖσ· ἄνδρεσ ἰουδαῖοι καὶ οἱ κατοι-
κοῦντεσ ἱερουσαλὴμ πάντεσ, τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω, καὶ
ἐνωτίσασθε τὰ ῥήματά μου. 15 οὐ γὰρ ὡσ ὑμεῖσ ὑπολαμβάνετε
οὗτοι μεθύουσιν· ἔστιν γὰρ ὥρα τρίτη τῆσ ἡμέρασ, 16 ἀλλὰ
τοῦτό ἐστιν τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου ἰωήλ· 17 καὶ ἔσται
ἐν ταῖσ ἐσχάταισ ἡμέραισ, λέγει ὁ θεόσ, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύ-
ματόσ μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, καὶ προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν
καὶ αἱ θυγατέρεσ ὑμῶν, καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὁράσεισ ὄψον-
ται, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν ἐνυπνίοισ ἐνυπνιασθήσονται·
18 καίγε ἐπὶ τὰσ δούλασ μου καὶ ἐπὶ τοὺσ δούλουσ μου ἐν ταῖσ
ἡμέραισ ἐκείναισ ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματόσ μου, καὶ προφη-
τεύσουσιν. 19 καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ σημεῖα
ἐπὶ τῆσ γῆσ κάτω, αἷμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα καπνοῦ· 20 ὁ
ἥλιοσ μεταστραφήσεται εἰσ σκότοσ καὶ ἡ σελήνη εἰσ αἷμα,
πρὶν ἐλθεῖν ἡμέραν κυρίου τὴν μεγάλην.

22 Ἄνδρεσ ἰσδραηλεῖται, ἀκούσατε τοὺσ λόγουσ τούτουσ·

---

20 [c] την ημεραν | μεγαλην: [a] add [21] και εστε πασ οσ αν επικαλεσητε το ονομα κυριου σωθησεται

12 θελει 17 εν τ. εσχ. ημεραισ: μετα ταυτα 18 επι τουσ δουλ. μου και επι τασ δουλ. μου 20 πριν η | μεγαλην: add και επιφανη. [21] και εσται πασ οσ εαν επικαλεσηται το ονομα κυριου σωθησεται 22 ισραηλειται

12 διηπορουν | τι αν θελοι 13 χλευαζοντεσ 14 om ὁ | απαντεσ 17 ενυπνια 18 επι τουσ δουλ. μ. κ. επ. τασ δουλασ μου 20 πριν η | την ημεραν | μεγαλην και επιφανη 21 sic: και εσται πασ οσ αν επικαλεσηται το ονομα κυριου σωθησεται 22 ισραηλιται

ἰησοῦν τὸν ναζοραῖον, ἄνδρα ἀποδεδειγμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰσ
ὑμᾶσ δυνάμεσι καὶ τέρασι καὶ σημείοισ, οἷσ ἐποίησεν δι' αὐτοῦ
ὁ θεὸσ ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼσ αὐτοὶ οἴδατε, 23 τοῦτον τῇ ὡρισ-
μένῃ βουλῇ καὶ προγνώσει τοῦ θεοῦ ἔκδοτον διὰ χειρὸσ ἀνό-
μων προσπήξαντεσ ἀνείλατε, 24 ὃν ὁ θεὸσ ἀνέστησεν λύσασ τὰσ
ὠδίνασ τοῦ θανάτου, καθότι οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν
ὑπ' αὐτοῦ. 25 δαυεὶδ γὰρ λέγει εἰσ αὐτόν· προορώμην τὸν κύ-
ριόν μου ἐνώπιόν μου διαπαντόσ, ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστίν, ἵνα
μὴ σαλευθῶ. 26 διὰ τοῦτο ηὐφράνθη μου ἡ καρδία καὶ ἠγαλ-
λιάσατο ἡ γλῶσσά μου, ἔτι δὲ καὶ ἡ σάρξ μου κατασκηνώσει
ἐφ' ἐλπίδι, 27 ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεισ τὴν ψυχήν μου εἰσ ᾅδην
οὐδὲ δώσεισ τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. 28 ἐγνώρισάσ μοι
ὁδοὺσ ζωῆσ, πληρώσεισ με εὐφροσύνησ μετὰ τοῦ προσώπου σου.
29 ἄνδρεσ ἀδελφοί, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παρρησίασ πρὸσ ὑμᾶσ περὶ
τοῦ πατριάρχου δαυεὶδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησεν καὶ ἐτάφη, καὶ
τὸ μνῆμα αὐτοῦ ἐστὶν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆσ ἡμέρασ ταύτησ. 30 προ-
φήτησ οὖν ὑπάρχων, καὶ εἰδὼσ ὅτι ὅρκῳ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ θεὸσ
ἐκ καρποῦ τῆσ ὀσφύοσ αὐτοῦ καθίσαι ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ,
31 προϊδὼν ἐλάλησεν περὶ τῆσ ἀναστάσεωσ τοῦ χριστοῦ, ὅτι
οὔτε ἐνκατελείφθη εἰσ ᾅδην οὔτε ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδεν διαφθο-
ράν. 32 τοῦτον τὸν ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ θεόσ, οὗ πάντεσ ἐσμὲν
ἡμεῖσ μάρτυρεσ. 33 τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ θεοῦ ὑψωθεὶσ τήν τε ἐπαγ-
γελίαν τοῦ πνεύματοσ τοῦ ἁγίου λαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸσ ἐξέ-
χεεν τοῦτο ὃ ὑμεῖσ βλέπετε καὶ ἀκούετε. 34 οὐ γὰρ δαυεὶδ ἀνέβη
εἰσ τοὺσ οὐρανούσ, λέγει δὲ αὐτόσ· εἶπεν κύριοσ τῷ κυρίῳ μου·
κάθου ἐκ δεξιῶν μου 35 ἕωσ ἂν θῶ τοὺσ ἐχθρούσ σου ὑποπόδιον

---

22 [c] ναζωραιον 23 εκδοτον: [c] add λαβοντεσ 26 [c] η καρδ. μου 34 [c] ο κυριοσ

22 ναζωραιον 25 ** προωρωμην | om μου prim 26 επ ελπιδι 27 ενκαταλ. 31 om τησ [beut] | ουδε η [mai] ? 32 ημεισ εσμεν 33 και βλεπετε και 34 ** ὁ κυριοσ

22 ναζωραιον | απο τ. θεου αποδεδειγμ. | καθωσ και 23 εκδοτον λαβοντεσ δια χειρων | ανειλετε 25 δαβιδ | προωρωμην | om μου post κυριον 26 ευφρανθη η καρδ. μου | επ ελπ. 27 εισ αδου 29 δαβιδ 30 οσφυ. αυτου: add το κατα σαρκα αναστησειν τον χριστον | επι του θρονου 31 οτι ου et ουδε η | κατελειφθη η ψυχη αυτου εισ αδου 32 ημεισ εσμεν 33 του αγι. πνευμ. | ο νυν υμεισ 34 δαβιδ | ο κυριοσ

τῶν ποδῶν σου. 36 ἀσφαλῶσ οὖν γινωσκέτω πᾶσ οἶκοσ ἰσραὴλ
ὅτι καὶ κύριον αὐτὸν καὶ χριστὸν ἐποίησεν ὁ θεόσ, τοῦτον τὸν
ἰησοῦν ὃν ὑμεῖσ ἐσταυρώσατε.
37 Ἀκούσαντεσ δὲ κατενύγησαν τὴν καρδίαν, εἰπόντεσ πρὸσ
τὸν πέτρον καὶ τοὺσ λοιποὺσ ἀποστόλουσ· τί ποιήσωμεν, ἄνδρεσ
ἀδελφοί; 38 πέτροσ δὲ πρὸσ αὐτούσ· μετανοήσατε, φησίν, καὶ
βαπτισθήτω ἕκαστοσ ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι ἰησοῦ χριστοῦ εἰσ
ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν, καὶ λήμψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ
ἁγίου πνεύματοσ. 39 ὑμῖν γάρ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία καὶ τοῖσ
τέκνοισ ὑμῶν καὶ πᾶσι τοῖσ εἰσ μακρὰν ὅσουσ ἂν προσκαλέση-
ται κύριοσ ὁ θεὸσ ἡμῶν. 40 ἑτέροισ τε λόγοισ πλείοσιν διεμαρ-
τύρατο καὶ παρεκάλει αὐτούσ, λέγων· σώθητε ἀπὸ τῆσ γενεᾶσ
τῆσ σκολιᾶσ ταύτησ. 41 οἱ μὲν οὖν ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐ-
τοῦ ἐβαπτίσθησαν, καὶ προσετέθησαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ
ὡσ τρισχίλιαι.
42 Ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντεσ τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων
καὶ τῇ κοινωνίᾳ, τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖσ προσευχαῖσ.
43 ἐγίνετο δὲ πάσῃ ψυχῇ φόβοσ, πολλὰ δὲ τέρατα καὶ σημεῖα
διὰ τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο ἐν ἱερουσαλήμ, φόβοσ τε ἦν μέγασ
ἐπὶ πάντασ. 44 καὶ πάντεσ δὲ οἱ πιστεύσαντεσ ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐ-
τὸ καὶ εἶχον ἅπαντα κοινά, 45 καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰσ ὑπάρ-
ξεισ ἐπίπρασκον καὶ διεμέριζον αὐτὰ πᾶσιν, καθότι ἄν τισ
χρείαν εἶχεν· 46 καθ' ἡμέραν τε προσκαρτεροῦντεσ ὁμοθυμαδὸν
ἐν τῷ ἱερῷ, κλῶντέσ τε κατ' οἶκον ἄρτον, μετελάμβανον τρο-
φῆσ ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ἀφελότητι καρδίασ, 47 αἰνοῦντεσ τὸν
θεὸν καὶ ἔχοντεσ χάριν πρὸσ ὅλον τὸν λαόν. ὁ δὲ κύριοσ προσ-
ετίθει τοὺσ σωζομένουσ καθ' ἡμέραν ἐπὶ τὸ αὐτό.

---

41 c ωσει τρισχ. 42 c και τη κλασει

37 ειποντεσ: ειπον τε 38 om φησιν | επι: εν 41 ωσ: ωσει 43 om εν ιερουσαλ. φοβ. τε ην μεγ. επ. παντ. 44 om και ante παντ. δε | om ησαν et και

36 ς^e om και ante κυριον | αυτον post χριστ. ponit | ο θεοσ εποιησ. 37 τη καρδια ειπον τε προσ | ποιησομεν 38 εφη προσ αυτ. μεταν. | εισ αφεσιν αμαρτιων κ. ληψεσθε 40 διεμαρτυρετο | om αυτουσ 41 ασμενωσ αποδεξαμενοι | om εν | ωσει 42 και τη κλασει 43 εγενετο δε | πολλα τε | om εν ιερου. usq επι παντασ 44 om και | πιστευοντεσ 47 ημεραν: add τη εκκλησια | om επι το αυτο

III.

[1] Πέτροσ δὲ καὶ ἰωάννησ ἀνέβαινον εἰσ τὸ ἱερὸν ἐπὶ τὴν ὥραν
τῆσ προσευχῆσ τὴν ἐνάτην. [2] καί τισ ἀνὴρ χωλὸσ ἐκ κοιλίασ
μητρὸσ αὐτοῦ ὑπάρχων ἐβαστάζετο, ὃν ἐτίθουν καθ' ἡμέραν
πρὸσ τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην ὡραίαν τοῦ αἰτεῖν
ἐλεημοσύνην παρὰ τῶν εἰσπορευομένων εἰσ τὸ ἱερόν· [3] ὃσ ἰδὼν
πέτρον καὶ ἰωάννην μέλλοντασ εἰσιέναι εἰσ τὸ ἱερὸν ἠρώτα ἐλεη-
μοσύνην λαβεῖν. [4] ἀτενίσασ δὲ πέτροσ πρὸσ αὐτὸν σὺν τῷ ἰω-
άννῃ εἶπεν· βλέψον εἰσ ἡμᾶσ. [5] ὁ δὲ ἐπεῖχεν αὐτοῖσ, προσδοκῶν
τι παρ' αὐτῶν λαβεῖν. [6] εἶπεν δὲ πέτροσ· ἀργύριον καὶ χρυσίον
οὐκ ὑπάρχει μοι· ὃ δὲ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι· ἐν τῷ ὀνόματι
ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ ναζοραίου περιπάτει. [7] καὶ πιάσασ αὐτὸν
τῆσ δεξιᾶσ χειρὸσ ἤγειρεν αὐτόν· παραχρῆμα δὲ ἐστερεώθησαν
αἱ βάσεισ αὐτοῦ καὶ τὰ σφυδρά. [8] καὶ ἐξαλλόμενοσ ἔστη, καὶ
περιεπάτει, καὶ εἰσῆλθεν σὺν αὐτοῖσ εἰσ τὸ ἱερὸν περιπατῶν καὶ
ἁλλόμενοσ καὶ αἰνῶν τὸν θεόν. [9] καὶ εἶδεν πᾶσ ὁ λαὸσ αὐτὸν
περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα τὸν θεόν· [10] ἐπεγίνωσκον δὲ ὅτι αὐ-
τὸσ ἦν ὁ πρὸσ τὴν ἐλεημοσύνην καθήμενοσ ἐπὶ τὴν ὡραίαν πύ-
λην τοῦ ἱεροῦ, καὶ ἐπλήσθησαν θάμβουσ καὶ ἐκστάσεωσ ἐπὶ τῷ
συμβεβηκότι αὐτῷ.

[11] Κρατοῦντοσ δὲ αὐτοῦ τὸν πέτρον καὶ τὸν ἰωάννην συνέ-
δραμεν πᾶσ ὁ λαὸσ πρὸσ αὐτοὺσ ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ
σολομῶντοσ ἔκθαμβοι. [12] ἰδὼν δὲ ὁ πέτροσ ἀπεκρίνατο πρὸσ τὸν
λαόν· ἄνδρεσ ἰσδραηλεῖται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί
ἀτενίζετε ὡσ ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιηκόσιν τοῦ περιπα-
τεῖν αὐτόν; [13] ὁ θεὸσ ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸσ ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸσ ἰα-

---

6 [c] ναζωραιου 7 [c] σφυρα 10 [a] δε αυτον οτι αυτοσ | [c] επι τη ωραια (πυλην per incuriam intacto relicto) 12 η ημιν: cod ει ημιν

1 ιωανησ 3 ιωανην 4 εισ αυτον 6 ουχ υπαρχ. | ναζωραιου 7 σφυρα 10 επεγ. δε αυτον οτι ουτοσ | επι τη ωραια πυλη 11 ιωανην 12 ισραηλειται 13 om ο θεοσ sec et tert

1 επι το αυτο δε πετροσ | εννατην 4 εισ αυτον 6 ουχ | ναζωραιου | εγειραι και περιπατει 7 om αυτον sec | αυτου αι βασεισ κ. τ. σφυρα 9 αυτον πασ ο λαοσ 10 επεγιν. τε αυτον οτι ουτοσ | επι τη ωραια πυλη 11 αυτου: του ιαθεντοσ χωλου | om τον sec | πρ. αυτ. πασ ο λα. 12 om ὁ | ισραηλιται 13 om ο θεοσ sec et tert

κώβ, ὁ θεὸσ τῶν πατέρων ἡμῶν ἐδόξασεν τὸν παῖδα αὐτοῦ ἰη-
σοῦν, ὃν ὑμεῖσ μὲν παρεδώκατε καὶ ἠρνήσασθε κατὰ πρόσωπον
πιλάτου, κρίναντοσ ἐκείνου ἀπολύειν· 14 ὑμεῖσ δὲ τὸν ἅγιον καὶ
δίκαιον ἠρνήσασθε, καὶ ᾐτήσασθε ἄνδρα φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν,
15 τὸν δὲ ἀρχηγὸν τῆσ ζωῆσ ἀπεκτείνατε, ὃν ὁ θεὸσ ἤγειρεν ἐκ
νεκρῶν, οὗ ἡμεῖσ μάρτυρέσ ἐσμεν. 16 καὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόμα-
τοσ αὐτοῦ τοῦτον, ὃν θεωρεῖτε καὶ οἴδατε, ἐστερέωσεν τὸ ὄνομα
αὐτοῦ, καὶ ἡ πίστισ ἡ δι᾽ αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὁλοκληρίαν
ταύτην ἀπέναντι πάντων ὑμῶν. 17 καὶ νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι
κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε, ὥσπερ καὶ οἱ ἄρχοντεσ ὑμῶν· 18 ὁ δὲ
θεὸσ ἃ προκατήγγειλεν διὰ στόματοσ πάντων τῶν προφητῶν,
παθεῖν τὸν χριστὸν αὐτοῦ, ἐπλήρωσεν οὕτωσ. 19 μετανοήσατε
οὖν καὶ ἐπιστρέψατε, πρὸσ τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰσ αμαρ-
τίασ, ὅπωσ ἂν ἔλθωσιν καιροὶ ἀναψύξεωσ ἀπὸ προσώπου τοῦ
κυρίου 20 καὶ ἀποστείλῃ τὸν προκεχειρισμένον ὑμῖν χριστὸν ἰη-
σοῦν, 21 ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δέξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστά-
σεωσ πάντων ὧν ἐλάλησεν ὁ θεὸσ διὰ στόματοσ τῶν ἁγίων ἀπ᾽
αἰῶνοσ αὐτοῦ προφητῶν. 22 μωσῆσ μὲν εἶπεν ὅτι προφήτην ὑμῖν
ἀναστήσει κύριοσ ὁ θεὸσ ἡμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡσ ἐμέ·
αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸσ ὑμᾶσ.
23 ἔσται δὲ πᾶσα ψυχὴ ἥτισ ἐὰν μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκεί-
νου ἐξολοθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ. 24 καὶ πάντεσ δὲ οἱ προφῆται
ἀπὸ σαμουὴλ καὶ τῶν καθεξῆσ οἱ ἐλάλησαν, καὶ κατήγγειλαν
τὰσ ἡμέρασ ταύτασ. 25 ὑμεῖσ ἐστὲ οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν καὶ
τῆσ διαθήκησ ἧσ διέθετο ὁ θεὸσ πρὸσ τοὺσ πατέρασ ἡμῶν, λέ-
γων πρὸσ ἀβραάμ· καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου ἐνευλογηθήσονται

---

13 παιδα: ita [e] demum pro πατερα correxit 16 [c] και επι τη πιστει 21 των αγιων: [c] add των 22 [c] ο θεοσ υμων 25 [c] πατερασ υμων

13 πειλατου 21 των αγιων: **add των 22 μωυσησ | om ημων 23 ητισ αν | *εξολεθρευθησεται 24 οσοι ελαλ. 25 ησ ο θεοσ διεθετο | πατερ. υμων | ευλογηθησονται

13 om μεν | ηρνησασθε: add αυτον 16 και επι τη 18 προφητων αυτου | om αυτου 19 εισ το εξαλ. 20 προκεκηρυγμενον υμ. ιησ. χριστ. 21 παντων αγιων αυτου προφητ. απ αιωνοσ 22 μεν γαρ προσ τουσ πατερασ ειπεν | ο θε. υμων 23 ητισ αν 24 οσοι ελαλ. | προκατηγγειλαν 25 εστε υιοι | om εν

πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆσ γῆσ. [26] ὑμῖν πρῶτον ἀναστήσασ ο θεὸσ
τὸν παῖδα αὐτοῦ, ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα ὑμᾶσ ἐν τῷ
ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν.

IV.

[1] Λαλούντων δὲ αὐτῶν πρὸσ τὸν λαὸν ἐπέστησαν αὐτοῖσ οἱ
ἱερεῖσ καὶ ὁ στρατηγὸσ τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ σαδδουκαῖοι, [2] διαπο-
νούμενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺσ τὸν λαὸν καὶ καταγγέλλειν
ἐν τῷ ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν, [3] καὶ ἐπέβαλον αὐ-
τοῖσ τὰσ χεῖρασ καὶ ἔθεντο εἰσ τήρησιν εἰσ τὴν αὔριον· ἦν γὰρ
ἑσπέρα ἤδη. [4] πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον ἐπίστευσαν,
καὶ ἐγενήθη ἀριθμὸσ τῶν ἀνδρῶν χιλιάδεσ πέντε.

[5] Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺσ ἄρ-
χοντασ καὶ τοὺσ πρεσβυτέρουσ καὶ τοὺσ γραμματεῖσ εἰσ ἱερου-
σαλήμ, [6] καὶ ἄννασ ὁ ἀρχιερεὺσ καὶ καϊάφασ καὶ ἰωάννησ καὶ
ἀλέξανδροσ, καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένουσ ἀρχιερατικοῦ, [7] καὶ στή-
σαντεσ αὐτοὺσ ἐν τῷ μέσῳ ἐπυνθάνοντο· ἐν ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν
ποίῳ ὀνόματι τοῦτο ἐποιήσατε ὑμεῖσ; [8] τότε πέτροσ πλησθεὶσ
πνεύματοσ ἁγίου εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· ἄρχοντεσ τοῦ λαοῦ καὶ
πρεσβύτεροι, [9] εἰ ἡμεῖσ σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀν-
θρώπου ἀσθενοῦσ, ἐν τίνι οὗτοσ σέσωται, [10] γνωστὸν ἔστω πᾶσιν
ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ ἰσραὴλ ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι ἰησοῦ χριστοῦ
τοῦ ναζοραίου, ὃν ὑμεῖσ ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ θεὸσ ἤγειρεν ἐκ νε-
κρῶν, ἐν τούτῳ οὗτοσ παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιήσ. [11] οὗτόσ
ἐστιν ὁ λίθοσ ὁ ἐξουθενηθεὶσ ὑφ' ὑμῶν τῶν οἰκοδόμων, ὁ γενό-
μενοσ εἰσ κεφαλὴν γωνίασ. [12] καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ
σωτηρία· οὐδὲ γὰρ ἕτερον ὄνομά ἐστιν ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δε-
δομένον ἐν ἀνθρώποισ ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶσ. [13] θεωροῦντεσ δὲ

---

7 εποιησατε ipse * ex ποιειτε effinxit 10 c ναζωραιου

26 om υμων IV, 1 οι αρχιερεισ 4 ωσ χιλιαδ. 5 εν ιερου. 7 εποιησ. τουτ. 9 σεσωσται 10 *ιστραηλ | ναζωραιου 12 ονομα εστιν ετερον | σωθ. υμασ

26 ο θεοσ αναστ. τ. παι. αυτ. ιησουν IV, 4 ο αριθμοσ τ. α. ωσει 5 om τουσ sec et tert 6 κ. ανναν τον αρχιερεα κ. καϊαφαν κ. ιωαννην κ. αλεξανδρον 7 εποιησ. τουτ. 8 πρεσβυτ. του ισραηλ 9 σεσωσται 10 ναζωραιου 11 οικοδομουντων 12 ουτε γαρ ονομ. εστ. ετερ.

τὴν τοῦ πέτρου παρρησίαν καὶ ἰωάννου, καὶ καταλαβόμενοι ὅτι
ἄνθρωποι ἀγράμματοί εἰσιν καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον, ἐπεγίνω-
σκόν τε αὐτοὺσ ὅτι σὺν τῷ ἰησοῦ ἦσαν, 14 τόν τε ἄνθρωπον
βλέποντεσ σὺν αὐτοῖσ ἑστῶτα τὸν τεθεραπευμένον, οὐδὲν εἶχον
ἀντειπεῖν. 15 κελεύσαντεσ δὲ αὐτοὺσ ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν,
συνέβαλλον πρὸσ ἀλλήλουσ 16 λέγοντεσ· τί ποιήσωμεν τοῖσ ἀν-
θρώποισ τούτοισ; ὅτι μὲν γὰρ γνωστὸν σημεῖον γέγονεν δι' αὐ-
τῶν, πᾶσι τοῖσ κατοικοῦσιν ἱερουσαλὴμ φανερόν, καὶ οὐ δυνά-
μεθα ἀρνεῖσθαι· 17 ἀλλ' ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖον διανεμηθῇ εἰσ τὸν
λαόν, ἀπειλησώμεθα αὐτοῖσ μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ
μηδενὶ ἀνθρώπων. 18 καὶ καλέσαντεσ αὐτοὺσ παρήγγειλαν καθ-
όλου μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ ἰησοῦ.
19 ὁ δὲ πέτροσ καὶ ἰωάννησ ἀποκριθέντεσ εἶπον πρὸσ αὐτούσ· εἰ
δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ θεοῦ,
κρίνατε· 20 οὐ δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖσ ἃ εἴδαμεν καὶ ἠκούσαμεν
μὴ λαλεῖν. 21 οἱ δὲ προσαπειλησάμενοι ἀπέλυσαν αὐτούσ, μη-
δὲν εὑρίσκοντεσ τὸ πῶσ κολάσωνται αὐτούσ, διὰ τὸν λαόν, ὅτι
πάντεσ ἐδόξαζον τὸν θεὸν ἐπὶ τῷ γεγονότι· 22 ἐτῶν γὰρ ἦν πλει-
όνων τεσσεράκοντα ὁ ἄνθρωποσ ἐφ' ὃν ἐγεγόνει τὸ σημεῖον τοῦτο
τῆσ ἰάσεωσ.

23 Ἀπολυθέντεσ δὲ ἦλθον πρὸσ τοὺσ ἰδίουσ καὶ ἀνήγγειλαν
ὅσα πρὸσ αὐτοὺσ οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπαν. 24 οἱ δὲ
ἀκούσαντεσ ὁμοθυμαδὸν ἦραν φωνὴν πρὸσ τὸν θεὸν καὶ εἶπαν·
δέσποτα, σὺ ο ποιήσασ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θά-
λασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖσ, 25 ὁ τοῦ πατρὸσ ἡμῶν διὰ
πνεύματοσ ἁγίου στόματοσ δαυεὶδ παιδόσ σου εἰπών· ἱνατί
ἐφρύαξαν ἔθνη καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά; 26 παρέστησαν οἱ
βασιλεῖσ τῆσ γῆσ καὶ οἱ ἄρχοντεσ συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ

---

18 παρηγγειλαν: [c] add το

18 *om του 19 ειπαν 20 δυνομεθα | ειδαμεν (οιδαμ.[mai]), **ειδομεν 21 *κολασωσιν 22 γεγονει 23 απηγγειλαν

14 τον δε 15 συνεβαλον 16 ποιησομεν | αρνησασθαι 17 απειλη απειλησωμεθα 18 παρηγγ. αυτοισ το καθολου 19 προσ αυτ. ειπον 20 ειδομεν 22 τεσσαρακοντα 23 απηγγειλαν | ειπον 24 ειπον | συ: add ο θεοσ 25 ο δια στοματ. δαβιδ του παιδ. σου ειπων

τοῦ κυρίου καὶ κατὰ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ. 27 συνήχθησαν γὰρ ἐπ'
ἀληθείασ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐπὶ τὸν ἅγιον παῖδά σου ἰησοῦν,
ὃν ἔχρισασ, ἡρώδησ τε καὶ πόντιοσ πιλᾶτοσ σὺν ἔθνεσιν καὶ
λαοῖσ ἰσραήλ, 28 ποιῆσαι ὅσα ἡ χείρ σου καὶ ἡ βουλή σου προ-
ώρισεν γενέσθαι. 29 καὶ τὰ νῦν κύριε ἔπιδε ἐπὶ τὰσ ἀπειλὰσ αὐ-
τῶν, καὶ δὸσ τοῖσ δούλοισ σου μετὰ παρρησίασ πάσησ λαλεῖν
τὸν λόγον σου, 30 ἐν τῷ τὴν χεῖρά σου ἐκτείνειν σε εἰσ ἴασιν καὶ
σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματοσ τοῦ ἁγίου παιδόσ
σου ἰησοῦ. 31 καὶ δεηθέντων αὐτῶν ἐσαλεύθη ὁ τόποσ ἐν ᾧ ἦσαν
συνηγμένοι, καὶ ἐπλήσθησαν πάντεσ τοῦ ἁγίου πνεύματοσ, καὶ
ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ μετὰ παρρησίασ.

32 Τοῦ δὲ πλήθουσ τῶν πιστευσάντων ἦν καρδία καὶ ψυχὴ
μία, καὶ οὐδὲ εἷσ τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι,
ἀλλ' ἦν αὐτοῖσ ἅπαντα κοινά. 33 καὶ δυνάμει μεγάλῃ ἀπεδί-
δουν τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τῆσ ἀναστάσεωσ ἰησοῦ χριστοῦ
τοῦ κυρίου, χάρισ τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντασ αὐτούσ. 34 οὐδὲ
γὰρ ἐνδεήσ τισ ἦν ἐν αὐτοῖσ· ὅσοι γὰρ κτήτορεσ χωρίων ἢ οἰ-
κιῶν, πωλοῦντεσ ἔφερον τὰσ τιμὰσ τῶν πιπρασκομένων 35 καὶ
ἐτίθουν παρὰ τοὺσ πόδασ τῶν ἀποστόλων· διεδίδετο δὲ ἑκάστῳ
καθότι ἄν τισ χρείαν εἶχεν. 36 ἰωσὴφ δὲ ὁ ἐπικληθεὶσ βαρνάβασ
ἀπὸ τῶν ἀποστόλων, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον υἱὸσ παρακλή-
σεωσ, λευίτησ, κύπριοσ τῷ γένει, 37 ὑπάρχοντοσ αὐτῷ ἀγροῦ,
πωλήσασ ἤνεγκεν τὸ χρῆμα καὶ ἔθηκεν πρὸσ τοὺσ πόδασ τῶν
ἀποστόλων.

V.

1 Ἀνὴρ δέ τισ ἀνανίασ ὀνόματι σὺν σαμφίρῃ τῇ γυναικὶ
αὐτοῦ ἐπώλησεν κτῆμα, 2 καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆσ τιμῆσ,

---

30 c om σε 31 c απαντεσ 34 οικιων: c add υπηρχον V, 1 σαμφιρη: ita c (μ non mutato) ex παμφιρη

28 om σου sec 29 om σου post χειρα 31 απαντεσ 32 *ελεγον | παντα 33 οι αποστ. του κυριου ιησου τησ αναστασ. χαρισ 34 ην τισ | οικιων υπηρχον 35 **διεδιδοτο 36 ερμηνευομενον | λευειτησ | παρα τουσ V, 1 σαπφειρα

27 om εν τη πολ. ταυτ. 31 απαντεσ του πνευμ. αγιου 32 ϛ e (1624) ουδ' εισ | ην η καρδ. και η ψυχ. 33 μεγαλ. δυναμ. | του κυριου ιησου (omisso χριστ.) 34 τισ υπηρχεν | οικιων υπηρχον 35 διεδιδοτο 36 ιωσησ | υπο των 37 παρα τουσ V, 1 σαπφειρη

συνειδυίησ καὶ τῆσ γυναικόσ, καὶ ἐνέγκασ μέροσ τι παρὰ τοὺσ
πόδασ τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν. [3] εἶπεν δὲ ὁ πέτροσ· ἀνανία, διατί
ἐπλήρωσεν ὁ σατανᾶσ τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε τὸ πνεῦ-
μα τὸ ἅγιον καὶ νοσφίσασθαι ἀπὸ τῆσ τιμῆσ τοῦ χωρίου; [4] οὐχὶ
μένον σοὶ ἔμενεν καὶ πραθὲν ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχεν; τί ὅτι
ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο; οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώ-
ποισ ἀλλὰ τῷ θεῷ. [5] ἀκούων δὲ ὁ ἀνανίασ τοὺσ λόγουσ τούτουσ,
πεσὼν ἐξέψυξεν. καὶ ἐγένετο φόβοσ μέγασ ἐπὶ πάντασ τοὺσ
ἀκούοντασ· [6] ἀναστάντεσ δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αὐτὸν καὶ
ἐξενέγκαντεσ ἔθαψαν. [7] ἐγένετο δὲ ἕωσ ὡρῶν τριῶν διάστημα
καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονὸσ εἰσῆλθεν. [8] ἀπεκρίθη
δὲ πρὸσ αὐτὴν πέτροσ· εἰπέ μοι, εἰ τοσούτου τὸ χωρίον ἀπέ-
δοσθε; ἡ δὲ εἶπεν· ναί, τοσούτου. [9] ὁ δὲ πέτροσ πρὸσ αὐτήν· τί
οὖν ὅτι συνεφωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ πνεῦμα κυρίου; ἰδοὺ οἱ
πόδεσ τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα σου ἐπὶ τῇ θύρᾳ, καὶ ἐξοίσου-
σιν σέ. [10] ἔπεσεν δὲ παραχρῆμα πρὸσ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ καὶ
ἐξέψυξεν· εἰσελθόντεσ δὲ οἱ νεανίσκοι εὗρον αὐτὴν νεκράν, καὶ
ἐξενέγκαντεσ ἔθαψαν πρὸσ τὸν ἄνδρα αὐτῆσ. [11] καὶ ἐγένετο φό-
βοσ μέγασ ἐφ᾽ ὅλην τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἐπὶ πάντασ τοὺσ ἀκού-
οντασ ταῦτα.

[12] Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο σημεῖα καὶ
τέρατα πολλὰ ἐν τῷ λαῷ, καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν ἅπαντεσ ἐν τῇ
στοᾷ σαλομῶντοσ· [13] τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶσ ἐτόλμα κολλᾶσθαι
αὐτοῖσ, ἀλλ᾽ ἐμεγάλυνεν αὐτοὺσ ὁ λαόσ· [14] μᾶλλον δὲ προσετί-
θεντο πιστεύοντεσ τῷ κυρίῳ, πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν,
[15] ὥστε καὶ εἰσ τὰσ πλατείασ ἐκφέρειν τοὺσ ἀσθενεῖσ καὶ τιθέ-
ναι ἐπὶ κλιναρίων καὶ κραβάττων, ἵνα ἐρχομένου πέτρου κἂν

---

2 codex συνειδυησ 3 επληρωσεν: ita [c] ex επηρωσεν 5 ακουοντασ: [c] add ταυτα 7 εωσ: [c] ωσ 9 ουν: [c] om

7 εωσ: ωσ 8 om δε [bent] 9 om ουν 12 δια τε των | παντεσ | σολομωνοσ 13 ουθεισ 15 ** κραββατων

2 συνειδυιασ κ. τ. γυ. αυτου 3 om ὁ 5 om ὁ | ακουοντασ: add ταυτα 7 εωσ: ωσ 8 δε αυτη ο πετροσ 9 ο δε πετρ. ειπε | om ουν 10 παρα τουσ 12 ς εγενετο | πολλα post λαω | σολομωντοσ 15 ωστε κατα τασ | κλινων κ. κραββατων

ἡ σκιὰ ἐπισκιάσῃ τινὶ αὐτῶν. [16] συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθοσ
τῶν πέριξ πόλεων ἱερουσαλήμ, φέροντεσ ἀσθενεῖσ καὶ ὀχλουμέ-
νουσ ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, οἵτινεσ ἐθεραπεύοντο ἅπαντεσ.
[17] Ἀναστὰσ δὲ ὁ ἀρχιερεὺσ καὶ πάντεσ οἱ σὺν αὐτῷ, ἡ οὖ-
σα αἵρεσισ τῶν σαδδουκαίων, ἐπλήσθησαν ζήλου [18] καὶ ἐπέβα-
λον τὰσ χεῖρασ ἐπὶ τοὺσ ἀποστόλουσ καὶ ἔθεντο αὐτοὺσ ἐν τη-
ρήσει δημοσίᾳ. [19] ἄγγελοσ δὲ κυρίου διὰ νυκτὸσ ἀνοίξασ τὰσ
θύρασ τῆσ φυλακῆσ ἐξαγαγών τε αὐτοὺσ εἶπεν· [20] πορεύεσθε καὶ
σταθέντεσ λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆσ
ζωῆσ ταύτησ. [21] ἀκούσαντεσ δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰσ τὸ
ἱερὸν καὶ ἐδίδασκον. παραγενόμενοσ δὲ ὁ ἀρχιερεὺσ καὶ οἱ σὺν
αὐτῷ συνεκάλεσαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν
υἱῶν ἰσραήλ, καὶ ἀπέστειλαν εἰσ τὸ δεσμωτήριον ἀχθῆναι αὐ-
τούσ. [22] οἱ δὲ παραγενόμενοι ὑπηρέται οὐχ εὗρον αὐτοὺσ ἐν τῇ
φυλακῇ· ἀναστρέψαντεσ δὲ ἀπήγγειλαν [23] λέγοντεσ ὅτι τὸ
δεσμωτήριον εὕρομεν κεκλεισμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ καὶ τοὺσ
φύλακασ ἑστῶτασ ἐπὶ τῶν θυρῶν, ἀνοίξαντεσ δὲ ἔσω οὐδένα
εὕρομεν. [24] ὡσ δὲ ἤκουσαν τοὺσ λόγουσ τούτουσ ὅ τε στρατη-
γὸσ τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖσ, διηπόρουν περὶ αὐτῶν, τὸ τί
ἂν γένοιτο τοῦτο. [25] παραγενόμενοσ δέ τισ ἀπήγγειλεν αὐτοῖσ
ὅτι ἰδοὺ ἄνδρεσ οὓσ ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ δι-
δάσκοντεσ τὸν λαόν. [26] τότε ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸσ σὺν τοῖσ
ὑπηρέταισ ἦγεν αὐτούσ, οὐ μετὰ βίασ, ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν,
μὴ λιθασθῶσιν· [27] ἀγαγόντεσ δὲ αὐτοὺσ ἔστησαν ἐν τῷ συνε-
δρίῳ. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺσ ὁ ἀρχιερεὺσ [28] λέγων· παραγ-
γελίᾳ παρηγγείλαμεν ὑμῖν μὴ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ,
καὶ ἰδοὺ ἐπληρώσατε τὴν ἱερουσαλὴμ τῆσ διδαχῆσ ὑμῶν, καὶ

---

19 [c] δια τησ νυκτ. 22 απηγγειλαν: codex απηγγιλον nec mutatum 24 το: [c] om 25 [c] οι ανδρεσ | ιερω: [a] add εστωτεσ, [c] εστ. και 28 λεγων: [c] add ου

15 επισκιασει 17 * ζηλουσ 19 ηνοιξε | εξαγαγων δε 21 * παραγενομενοι 24 om το 25 οι ανδρεσ | εστωτεσ και διδασκοντεσ 28 πεπληρωκατε

16 εισ ιερουσαλημ 18 τ. χειρ. αυτων 19 δια τησ νυκτ. ηνοιξε 22 υπηρετ. παραγενομ. 23 το μεν δεσμ. | εξω εστωτασ προ των 24 ο τε ιερευσ και ο στρατηγ. του ιερ. και | om το 25 λεγων οτι ιδου οι ανδρ. | εστωτεσ και διδασκοντεσ 26 ηγαγεν | ινα μη λιθ. 28 ου παραγγελια | πεπληρωκατε

βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ᾽ ἡμᾶσ τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου.
29 ἀποκριθεὶσ δὲ πέτροσ καὶ οἱ ἀπόστολοι εἶπαν· πειθαρχεῖν δεῖ
θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποισ. 30 ὁ δὲ θεὸσ τῶν πατέρων ἡμῶν ἤγει-
ρεν ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖσ διεχειρίσασθε κρεμάσαντεσ ἐπὶ ξύλου·
31 τοῦτον ὁ θεὸσ ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα ὕψωσεν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ,
τοῦ δοῦναι μετάνοιαν τῷ ἰσραὴλ καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. 32 καὶ
ἡμεῖσ ἐσμὲν μάρτυρεσ τῶν ῥημάτων τούτων, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ
ἅγιον ὃ ἔδωκεν ὁ θεὸσ τοῖσ πειθαρχοῦσιν αὐτῷ. 33 οἱ δὲ ἀκού-
σαντεσ διεπρίοντο καὶ ἐβουλεύοντο ἀνελεῖν αὐτούσ. 34 ἀναστὰσ
δέ τισ ἐν τῷ συνεδρίῳ φαρισαῖοσ ὀνόματι γαμαλιήλ, νομοδι-
δάσκαλοσ τίμιοσ παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἔξω βραχὺ τοὺσ
ἀνθρώπουσ ποιῆσαι, 35 εἶπέν τε πρὸσ αὐτούσ· ἄνδρεσ ἰσδραηλεῖ-
ται, προσέχετε ἑαυτοῖσ ἐπὶ τοῖσ ἀνθρώποισ τούτοισ τί μέλλετε
πράττειν. 36 πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη θευδᾶσ, λέγων
εἶναί τινα ἑαυτόν, ᾧ προσεκλίθη ἀνδρῶν ἀριθμὸσ ὡσεὶ τετρα-
κόσιοι· ὃσ ἀνῃρέθη, καὶ πάντεσ ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διελύθη-
σαν καὶ ἐγένοντο εἰσ οὐδέν. 37 μετὰ τοῦτον ἀνέστη ἰούδασ ὁ
γαλιλαῖοσ ἐν ταῖσ ἡμέραισ τῆσ ἀπογραφῆσ καὶ ἀπέστησεν λαὸν
ὀπίσω αὐτοῦ· κἀκεῖνοσ ἀπώλετο, καὶ πάντεσ ὅσοι ἐπείθοντο
αὐτῷ διεσκορπίσθησαν. 38 καὶ τὰ νῦν λέγω, ἀπόστητε ἀπὸ τῶν
ἀνθρώπων τούτων καὶ ἄφετε αὐτούσ· ὅτι ἐὰν ᾖ ἐξ ἀνθρώπων ἡ
βουλὴ αὕτη ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται· 39 εἰ δὲ ἐκ θεοῦ
ἐστίν, οὐ δυνήσεσθε καταλῦσαι αὐτούσ, μήποτε καὶ θεομάχοι
εὑρεθῆτε. 40 ἐπείσθησαν δὲ αὐτῷ, καὶ προσκαλεσάμενοι τοὺσ
ἀποστόλουσ δείραντεσ παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι
τοῦ ἰησοῦ, καὶ ἀπέλυσαν. 41 οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντεσ
ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου, ὅτι κατηξιώθησαν ὑπὲρ τοῦ ὀνό-

---

31 [c] om του 36 [c] ωσ τετρακοσιων 38 λεγω: [a] add υμιν

30 om δε 32 ημεισ εν αυτω μαρτυρεσ | om ο ante εδωκεν 33 εβουλοντο 35 ισραηλειται | πρασσειν 36 ωσ τετρακοσιων 37 γαλειλαιοσ 38 *om τα | λεγω υμιν

29 ο πετρ. | ειπον 30 om δε 31 om του 32 αυτου μαρτυρεσ | και το πν. δε 34 βραχυ τι | τουσ αποστολουσ ποιησαι 35 ισραηλιται | πρασσειν 36 προσεκολληθη αριθμ. ανδρ. | τετρακοσιων 37 λαον ικανον 38 λεγω υμιν | αφετε: εασατε 39 δυνασθε καταλ. αυτο 40 απελυσαν αυτουσ 41 υπερ του ονοματ. αυτου κατηξιωθ. ατιμασθ.

ματοσ ἀτιμασθῆναι, 42 πᾶσάν τε ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ
οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντεσ καὶ εὐαγγελιζόμενοι τὸν χρι-
στὸν ἰησοῦν.

VI.

1 Ἐν δὲ ταῖσ ἡμέραισ ταύταισ πληθυνόντων τῶν μαθητῶν
ἐγένετο γογγυσμὸσ τῶν ἑλληνιστῶν πρὸσ τοὺσ ἑβραίουσ, ὅτι
παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν.
2 προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθοσ τῶν μαθητῶν εἶπον·
οὐκ ἀρεστόν ἐστιν ἡμᾶσ καταλείψαντασ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ
διακονεῖν τραπέζαισ. 3 ἐπισκέψασθε δέ, ἀδελφοί, ἄνδρασ ἐξ
ὑμῶν μαρτυρουμένουσ ἑπτὰ πλήρεισ πνεύματοσ σοφίασ, οὓσ
καταστήσομεν ἐπὶ τῆσ χρείασ ταύτησ· 4 ἡμεῖσ δὲ τῇ προσευχῇ
καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν. 5 καὶ ἤρεσεν ὁ
λόγοσ ἐνώπιον παντὸσ τοῦ πλήθουσ, καὶ ἐξέλεξαν τὸν στέφανον,
ἄνδρα πλήρησ πίστεωσ καὶ πνεύματοσ ἁγίου, καὶ φίλιππον καὶ
πρόχορον καὶ νικάνορα καὶ τίμωνα καὶ παρμενᾶν καὶ νικόλαον
προσήλυτον ἀντιοχέα, 6 οὓσ ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων,
καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖσ τὰσ χεῖρασ. 7 καὶ ὁ λόγοσ
τοῦ θεοῦ ηὔξανεν, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸσ τῶν μαθητῶν ἐν
ἱερουσαλὴμ σφόδρα, πολύσ τε ὄχλοσ τῶν ἰουδαίων ὑπήκουον
τῇ πίστει. 8 στέφανοσ δὲ πλήρησ χάριτοσ καὶ δυνάμεωσ ἐποίει
τέρατα καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ.
9 Ἀνέστησαν δέ τινεσ ἐκ τῆσ συναγωγῆσ τῶν λεγομένων
λιβερτίνων καὶ κυρηναίων καὶ ἀλεξανδρέων καὶ τῶν ἀπὸ κιλι-
κίασ καὶ ἀσίασ συνζητοῦντεσ τῷ στεφάνῳ. 10 καὶ οὐκ ἴσχυον
ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι ᾧ ἐλάλει. 11 τότε ὑπέ-

---

3 ^c πνευμ. και σοφιασ 5 πληρησ: ut AC*DEH, nec correctum | πιστ. κ. πνευμ. ^c: * πνευμ. κ. πιστ. 7 ιουδαιων: ^t ιερεων

2 ειπαν 3 επισκεψωμεθα | πνευμ. και σοφι. 5 εξελεξαντο στεφανον | πληρη | ** νικανωρα | * τειμωνα 7 ιουδαιων: ιερεων 9 τινεσ των εκ | τησ λεγομενησ

42 ιησουν τον χριστ. VI, 3 επισκ. ουν | πνευμ. αγιου και σοφ. | ϛ^e καταστησωμεν 5 εξελεξαντο στεφανον | πληρη 7 ιουδαιων: ιερεων 8 χαριτοσ: πιστεωσ 9 τινεσ των εκ | τησ λεγομενησ | συζητουντεσ

βαλον ἄνδρασ λέγοντεσ ὅτι ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λέγοντοσ ῥήματα
βλασφημίασ εἰσ μωϋσῆν καὶ τὸν θεόν. [12] συνεκίνησάν τε τὸν
λαὸν καὶ τοὺσ πρεσβυτέρουσ καὶ τοὺσ γραμματεῖσ, καὶ συν-
ήρπασαν αὐτὸν καὶ ἤγαγον εἰσ τὸ συνέδριον, [13] ἔστησάν τε
μάρτυρασ ψευδεῖσ λέγοντεσ· ὁ ἄνθρωποσ οὗτοσ οὐ παύεται λα-
λῶν ῥήματα κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου καὶ τοῦ νόμου· [14] ἀκη-
κόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντοσ ὅτι ἰησοῦσ ὁ ναζωραῖοσ οὗτοσ κατα-
λύσει τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν
μωϋσῆσ. [15] καὶ ἀτενίσαντεσ αὐτὸν πάντεσ οἱ καθεζόμενοι ἐν τῷ
συνεδρίῳ εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέλου.

VII.

[1] Εἶπεν δὲ ὁ ἀρχιερεύσ· εἰ ταῦτα οὕτωσ ἔχει; [2] ὁ δὲ ἔφη·
ἄνδρεσ ἀδελφοὶ καὶ πατέρεσ, ἀκούσατε. ὁ θεὸσ τῆσ δόξησ
ὤφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν ἀβραὰμ ὄντι ἐν τῇ μεσοποταμίᾳ πρὶν ἢ
κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν χαρράν, [3] καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτόν· ἔξελθε
ἐκ τῆσ γῆσ σου καὶ ἐκ τῆσ συγγενείασ σου, καὶ δεῦρο εἰσ τὴν
γῆν ἣν ἐάν σοι δείξω. [4] τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆσ χαλδαίων κατῴ-
κησεν ἐν χαρράν. κἀκεῖθεν μετα τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐ-
τοῦ μετῴκισεν αὐτὸν εἰσ τὴν γῆν ταύτην, εἰσ ἣν ὑμεῖσ νῦν κατ-
οικεῖτε, [5] καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ οὐδὲ βῆμα
ποδόσ, καὶ ἐπηγγείλατο δοῦναι αὐτὴν εἰσ κατάσχεσιν αὐτῷ
καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ᾽ αὐτόν, οὐκ ὄντοσ αὐτῷ τέκνου.
[6] ἐλάλησεν δὲ αὐτῷ ὁ θεὸσ ὅτι ἔσται τὸ σπέρμα σου πάροικον
ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ, καὶ δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ κακώσουσιν ἔτη
τετρακόσια· [7] καὶ τὸ ἔθνοσ ᾧ ἐὰν δουλεύσωσιν κρινῶ ἐγώ, ὁ

---

11 λεγοντοσ: [c] λαλουντοσ | ex βλασφημιασ ipse * fecit βλασφημα 12 [c] κ. επιστάντεσ συνηρπ. 13 λεγοντεσ nec h. l. nec v. 11. correctum est 15 [a] ατεν. εισ αυτον VII, 1 [c] ην αν σοι

11 λεγοντασ | αυτου λαλουντοσ | βλασφημα 12 και επισταντεσ συνηρπασαν 13 λεγοντασ | αγιου: add τουτου 15 ατεν. εισ αυτον VII, 3 om εκ sec | ην αν 5 δουν. αυτω ε. κα. αυτην 6 αυτω: ουτωσ | σου: αυτου 7 ω αν δουλ.

11 λεγοντασ | αυτου λαλουντοσ | βλασφημα | μωσην (v. 14. μωϋσησ) 12 και επισταντεσ συνηρπ. 13 λεγοντασ | ρηματα βλασφημα λαλων | αγιου: add τουτου 15 ατενισ. εισ αυτ. απαντεσ VII, 1 ει αρα ταυτα 3 εισ γην ην αν 5 δουν. αυτω ε. κατ. αυτην 6 ουτωσ pro αυτω | σου: αυτου

θεὸσ εἶπεν, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται καὶ λατρεύσουσίν μοι
ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. [8] καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περιτομῆσ· καὶ
οὕτωσ ἐγέννησεν τὸν ἰσαὰκ καὶ περιέτεμεν αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ
ἑβδόμῃ, καὶ ἰσαὰκ τὸν ἰακώβ, καὶ ἰακὼβ τοὺσ δώδεκα πατρι-
άρχασ. [9] καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώσαντεσ τὸν ἰωσὴφ ἀπέδοντο
εἰσ αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ θεὸσ μετ᾽ αὐτοῦ, [10] καὶ ἐξείλατο αὐτὸν
ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ σο-
φίαν ἔναντι φαραὼ βασιλέωσ αἰγύπτου, καὶ κατέστησεν αὐτὸν
ἡγούμενον ἐπ᾽ αἴγυπτον καὶ ἐφ᾽ ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. [11] ἦλθεν
δὲ λιμὸσ ἐφ᾽ ὅλην τὴν αἴγυπτον καὶ χαναὰν καὶ θλίψισ μεγάλη,
καὶ οὐχ εὕρισκον χορτάσματα οἱ πατέρεσ ἡμῶν. [12] ἀκούσασ δὲ
ἰακὼβ ὄντα σιτία εἰσ αἴγυπτον, ἐξαπέστειλεν τοὺσ πατέρασ
ἡμῶν πρῶτον· [13] καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ ἀνεγνωρίσθη ἰωσὴφ τοῖσ
ἀδελφοῖσ αὐτοῦ, καὶ φανερὸν ἐγένετο φαραὼ τὸ γένοσ αὐτοῦ.
[14] ἀποστείλασ δὲ ἰωσὴφ μετεκαλέσατο ἰακὼβ τὸν πατέρα αὐτοῦ
καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν ἐν ψυχαῖσ ἑβδομήκοντα πέντε. [15] καὶ
κατέβη ἰακὼβ εἰσ αἴγυπτον, καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸσ καὶ οἱ πα-
τέρεσ ἡμῶν, [16] καὶ μετετέθησαν εἰσ συχὲμ καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ
μνήματι ᾧ ὠνήσατο ἀβραὰμ τιμῆσ ἀργυρίου παρὰ τῶν υἱῶν
ἐμμὼρ ἐν συχέμ. [17] καθὼσ δὲ ἤγγιζεν ὁ χρόνοσ τῆσ ἐπαγγελίασ
ἧσ ὡμολόγησεν ὁ θεὸσ τῷ ἀβραάμ, ηὔξησεν ὁ λαὸσ καὶ ἐπλη-
θύνθη ἐν αἰγύπτῳ, [18] ἄχρισ οὗ ἀνέστη βασιλεὺσ ἕτεροσ ἐπ᾽ αἴ-
γυπτον, ὃσ οὐκ ᾔδει τὸν ἰωσήφ. [19] οὗτοσ κατασοφισάμενοσ τὸ
γένοσ ἡμῶν ἐκάκωσεν τοὺσ πατέρασ τοῦ ποιεῖν τὰ βρέφη ἔκθετα
αὐτῶν, εἰσ τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι. [20] ἐν ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη μωϋ-
σῆσ, καὶ ἦν ἀστεῖοσ τῷ θεῷ. ὃσ ἀνετράφη μῆνασ τρεῖσ ἐν τῷ

---

8 [c] τη ογδοη 16 [c] εμμ. του εν συχ. 18 αιγυπτον [c]: *εγυπτ.

8 εβδομη: ογδοη 10 εναντιον | om εφ 11 ηυρισκον 13 εγνωρισθη | τω φαραω το γεν. ιωσηφ 15 κατεβη δε | om εισ αιγυπτ. | αυτοσ ετελευτησεν [bent] 17 ωμολογησεν 18 *αχρι

7 ειπεν ο θεοσ 8 εβδομη: ογδοη | και ο ισαακ | και ο ιακωβ 10 εξειλετο | εναντιον | om εφ 11 ολ. την γην αιγυπτου 12 σιτα εν αιγυπτω 13 τω φαραω τ. γεν. του ιωσηφ 14 τον πατ. αυτ. ιακωβ | συγγενειαν αυτου 15 κατεβη δε 16 ο ωνησατο | εμμορ του συχεμ 17 ωμοσεν pro ομολογ. 18 om επ αιγυπτ. 19 τ. πατερ. ημων | εκθετα τα βρεφ. αυτ. 20 μωσησ

οἴκῳ τοῦ πατρόσ· 21 ἐκτεθέντοσ δὲ αὐτοῦ ἀνείλατο αὐτὸν ἡ θυ-
γάτηρ φαραὼ καὶ ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἑαυτῇ εἰσ υἱόν. 22 καὶ
ἐπαιδεύθη μωϋσῆσ ἐν πάσῃ σοφίᾳ αἰγυπτίων· ἦν δὲ δυνατὸσ ἐν
λόγοισ καὶ ἔργοισ αὐτοῦ. 23 ὡσ δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσερα-
κονταέτησ χρόνοσ, ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπισκέψασθαι
τοὺσ ἀδελφοὺσ αὐτοῦ τοὺσ υἱοὺσ ἰσραήλ. 24 καὶ ἰδών τινα ἀδι-
κούμενον ἠμύνατο, καὶ ἐποίησεν ἐκδίκησιν τῷ καταπονουμένῳ
πατάξασ τὸν αἰγύπτιον. 25 ἐνόμιζεν δὲ συνιέναι τοὺσ ἀδελφοὺσ
ὅτι ὁ θεὸσ διὰ χειρὸσ αὐτοῦ δίδωσι σωτηρίαν αὐτοῖσ· οἱ δὲ οὐ
συνῆκαν. 26 τῇ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὤφθη αὐτοῖσ μαχομένοισ, καὶ
συνήλλασσεν αὐτοὺσ εἰσ εἰρήνην εἰπών· ἄνδρεσ, ἀδελφοί ἐστε·
ἱνατί ἀδικεῖτε ἀλλήλουσ; 27 ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον ἀπώσατο
αὐτὸν εἰπών· τίσ σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ'
ἡμῶν; 28 μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεισ, ὃν τρόπον ἀνεῖλεσ ἐχθὲσ
τὸν αἰγύπτιον; 29 ἔφυγεν δὲ μωϋσῆσ ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ
ἐγένετο πάροικοσ ἐν γῇ μαδιάμ, οὗ ἐγέννησεν υἱοὺσ δύο. 30 καὶ
πληρωθέντων ἐτῶν τεσσεράκοντα ὤφθη αὐτῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ
ὄρουσ σινὰ ἄγγελοσ ἐν φλογὶ πυρὸσ βάτου. 31 ὁ δὲ μωϋσῆσ ἰδὼν
ἐθαύμαζεν τὸ ὅραμα· προσερχομένου δὲ αὐτοῦ κατανοῆσαι ἐγέ-
νετο φωνὴ κυρίου· 32 ἐγὼ ὁ θεὸσ τῶν πατέρων σου, ὁ θεὸσ ἀβρα-
ὰμ καὶ ἰσαὰκ καὶ ἰακώβ. ἔντρομοσ δὲ μωϋσῆσ γενόμενοσ οὐκ
ἐτόλμησεν κατανοῆσαι. 33 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ κύριοσ· λῦσον τὸ
ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόποσ ἐφ' ᾧ ἕστηκασ γῆ ἁγία
ἐστίν. 34 ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν αἰγύπτῳ,
καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν ἤκουσα, καὶ κατέβην ἐξελέσθαι αὐ-

---

20 post πατρ. scriptum est μου, sed ipsa prima manu notatum

21 om εισ 22 om εν pr 23 **τεσσαρακοντ. | om τουσ ante υιουσ 28 **χθεσ 30 **τεσσαρακοντ. | σεινα 31 εθαυμασεν 32 γενομεν. μωυσησ | ετολμα 33 σου των ποδων 34 στεναγμ. αυτου

20 πατροσ αυτου 21 εκτεθεντα δε αυτον ανειλετο αυτον 22 μωσησ | om εν pr | και εν εργοισ | om αυτου 23 τεσσαρακοντ. 25 τ. αδελφ. αυτου | αυτοισ σωτηριαν 26 ς^e τη δε επιουση | συνηλασεν | αδ. εστε υμεισ 27 εφ ημασ 28 χθεσ 29 μωσησ 30 τεσσαρακοντ. | αγγελ. κυριου 31 μωσησ εθαυμασε | φω. κυρ. προσ αυτον 32 και ο θεοσ ισαακ κ. ο θεοσ ιακωβ | γενομ. μωσησ | ετολμα 33 εν ω

τούσ· καὶ νῦν δεῦρο ἀποστείλω σε εἰσ αἴγυπτον. 35 τοῦτον τον
μωϋσῆν, ὃν ἠρνήσαντο εἰπόντεσ· τίσ σε κατέστησεν ἄρχοντα
καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμῶν, τοῦτον ὁ θεὸσ ἄρχοντα καὶ δικαστὴν
ἀπέσταλκεν ἐν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντοσ αὐτῷ ἐν τῇ βάτῳ.
36 οὗτοσ ἐξήγαγεν αὐτοὺσ ποιήσασ τέρατα καὶ σημεῖα ἐν γῇ
αἰγύπτῳ καὶ ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσσερά-
κοντα. 37 οὗτόσ ἐστιν ὁ μωϋσῆσ ὁ εἴπασ τοῖσ υἱοῖσ ἰσραήλ· προ-
φήτην ὑμῖν ἀναστήσει ὁ θεὸσ ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὡσ ἐμέ. 38 οὗτόσ
ἐστιν ὁ γενόμενοσ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ μετὰ τοῦ ἀγ-
γέλου τοῦ λαλοῦντοσ αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει σινὰ καὶ τῶν πατέρων
ὑμῶν, ὃσ ἐδέξατο λόγια ζῶντα δοῦναι ὑμῖν, 39 ᾧ οὐκ ἠθέλησαν
ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ πατέρεσ ἡμῶν, ἀλλὰ ἀπώσαντο καὶ ἐστρά-
φησαν ἐν ταῖσ καρδίαισ αὐτῶν εἰσ αἴγυπτον, 40 εἰπόντεσ τῷ
ἀαρών· ποίησον ἡμῖν θεοὺσ οἳ προπορεύσονται ἡμῶν· ὁ γὰρ
μωϋσῆσ οὗτοσ, ὁ ἄνθρωποσ ὃσ ἐξήγαγεν ἡμᾶσ ἐκ γῆσ αἰγύπτου,
οὐκ οἴδαμεν τί ἐγένετο αὐτῷ. 41 καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖσ
ἡμέραισ ἐκείναισ καὶ ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδώλῳ, καὶ εὐφραί-
νοντο ἐν τοῖσ ἔργοισ τῶν χειρῶν αὐτῶν. 42 ἔστρεψεν δὲ ὁ θεὸσ
καὶ παρέδωκεν αὐτοὺσ λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, καθ-
ὼσ γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προφητῶν· μὴ σφάγια καὶ θυσίασ
προσηνέγκατέ μοι ἔτη τεσσεράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκοσ ἰσραήλ,
43 καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ μολὸχ καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ
ὑμῶν ῥομφάν, τοὺσ τύπουσ οὓσ ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖσ;
καὶ μετοικιῶ ὑμᾶσ ἐπέκεινα βαβυλῶνοσ. 44 ἡ σκηνὴ τοῦ μαρ-
τυρίου ἦν τοῖσ πατράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼσ ἐτάξατο ὁ

---

35 ο θεοσ: [a] add και | post αρχ. και sec loco [c] add λυτρωτην (oblitus delere δικαστην) 37 αδελφων: [c] add υμων 43 [c] ραιφαν 44 [c] διεταξατο

35 om εφ ημων | και αρχοντ. και λυτρωτην απεσταλκ. συν χειρι 36 εν τη αιγυπτω | **τεσσαραχοντ. 37 αδελφ. υμων 38 πατερων ημων οσ εξελεξατο 39 αλλ[mai] (sed αλλα[bent]) 40 om ο ανθρωπ. 42 στρατεια | **τεσσαραχοντ. | *om εν τη ερημω 43 του θεου ρομφα 44 διεταξατο

34 αποστελω 35 om εφ ημων | δικαστην sec: λυτρωτην | απεστειλεν 36 εν γη αιγυπτου | τεσσαραχοντ. 37 ειπων | κυριοσ ο θεοσ υμων | αδελφ. υμων ωσ εμε· αυτου ακουσεσθε 38 πατερ. ημων | δουναι ημιν 39 αλλ | om εν 40 om ο ανθρωπ. | γεγονεν 42 τεσσαραχοντ. 43 τ. θεου υμων ρεμφαν 44 ην εν τοισ| (ϛ om εν ante τη) | διεταξατο

λαλῶν τῷ μωϋσῇ, ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον ὃν ἑωράκει,
45 ἣν καὶ εἰσήγαγον διαδεξάμενοι οἱ πατέρεσ ἡμῶν μετὰ ἰησοῦ
ἐν τῇ κατασχέσει τῶν ἐθνῶν, ὧν ἐξέωσεν ὁ θεὸσ ἀπὸ προσώπου
τῶν πατέρων ἡμῶν ἕωσ τῶν ἡμερῶν δαυείδ· 46 ὃσ εὗρεν χάριν
ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ ᾐτήσατο εὑρεῖν σκήνωμα τῷ οἴκῳ ἰακώβ.
47 σαλομὼν δὲ ᾠκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον. 48 ἀλλ' οὐχ ὁ ὕψιστοσ ἐν
χειροποιήτοισ κατοικεῖ, καθὼσ ὁ προφήτησ λέγει· 49 ὁ οὐρανόσ
μοι θρόνοσ, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου· ποῖον οἶκον οἰκο-
δομήσετέ μοι, λέγει κύριοσ, ἢ τίσ τόποσ τῆσ καταπαύσεώσ
μου; 50 οὐχὶ ἡ χείρ μου ἐποίησεν ταῦτα πάντα; 51 σκληροτρά-
χηλοι καὶ ἀπερίτμητοι ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν καὶ τοῖσ ὠσίν, ὑμεῖσ
ἀεὶ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ ἀντιπίπτετε, ὡσ οἱ πατέρεσ ὑμῶν καὶ
ὑμεῖσ. 52 τίνα τῶν προφητῶν οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέρεσ ὑμῶν;
καὶ ἀπέκτειναν τοὺσ προκαταγγείλαντασ περὶ τῆσ ἐλεύσεωσ
τοῦ δικαίου, οὗ νῦν ὑμεῖσ προδόται καὶ φονεῖσ ἐγένεσθε, 53 οἵ-
τινεσ ἐλάβετε τὸν νόμον εἰσ διαταγὰσ ἀγγέλων, καὶ οὐκ ἐφυ-
λάξατε.

54 Ἀκούοντεσ δὲ διεπρίοντο ταῖσ καρδίαισ αὐτῶν καὶ ἔβρυ-
χον τοὺσ ὀδόντασ ἐπ' αὐτόν. 55 ὑπάρχων δὲ πλήρησ πίστεωσ καὶ
πνεύματοσ ἁγίου, ἀτενίσασ εἰσ τὸν οὐρανὸν εἶδεν δόξαν θεοῦ
καὶ ἰησοῦν ἑστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ, 56 καὶ εἶπεν· ἰδοὺ θεωρῶ
τοὺσ οὐρανοὺσ διηνοιγμένουσ καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἑστῶτα
ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ. 57 κράξαντεσ δὲ φωνῇ μεγάλῃ συνέσχον τὰ
ὦτα αὐτῶν καὶ ὥρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ' αὐτόν, 58 καὶ ἐκβα-
λόντεσ ἔξω τῆσ πόλεωσ ἐλιθοβόλουν. καὶ οἱ μάρτυρεσ ἀπέθεντο
τὰ ἱμάτια αὐτῶν παρὰ τοὺσ πόδασ νεανίου καλουμένου σαύ-
λου, 59 καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν στέφανον, ἐπικαλούμενον καὶ λέ-

---

45 εξεωσεν: corrector (c?) erasit ε medium 46 ητησατο c: *om | οικω: c θεω 54 ακουοντ. δε: c add ταυτα 56 c εκ δεξ. εστωτ. του

45 εξωσεν 47 σολομων | *οικοδομησεν 49 και η γη | οικοδομησατε 51 απεριτμητοι καρδιασ και 54 ακουοντ. δε ταυτα 55 om πιστεωσ και 56 εκ δεξ. εστωτ. του 58 ιματ. εαυτων

44 μωση 45 εξωσεν | δαβιδ 46 σκη. τω θεω ιακ. 47 σολομων 48 χειροποι. ναοισ 51 τη καρδια και τοισ 52 γεγενησθε 54 ακουοντ. δε ταυτα 55 om πιστ. και 56 ανεωγμενουσ | εκ δεξ. εστωτ. του

γοντα· κύριε ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου. 60 θεὶσ δὲ τὰ γόνατα
ἔκραξεν· κύριε, μὴ στήσῃσ αὐτοῖσ τὴν ἁμαρτίαν ταύτην. καὶ
τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη.

VIII.

1 Σαῦλοσ δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ.
Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸσ μέγασ ἐπὶ τὴν
ἐκκλησίαν τὴν ἐν ἱεροσολύμοισ· πάντεσ διεσπάρησαν κατὰ τὰσ
χώρασ τῆσ ἰουδαίασ καὶ σαμαρίασ, πλὴν τῶν ἀποστόλων.
2 συνεκόμισαν δὲ τὸν στέφανον ἄνδρεσ εὐλαβεῖσ, καὶ ἐποίησαν
κοπετὸν μέγαν ἐπ' αὐτῷ. 3 σαῦλοσ δὲ ἐλυμαίνετο τὴν ἐκκλησίαν,
κατὰ τοὺσ οἴκουσ εἰσπορευόμενοσ, σύρων τε τοὺσ ἄνδρασ καὶ
γυναῖκασ παρεδίδου εἰσ φυλακήν.
4 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντεσ ἦλθον εὐαγγελιζόμενοι τὸν λόγον.
5 φίλιπποσ δὲ κατελθὼν εἰσ τὴν πόλιν τῆσ σαμαρίασ ἐκήρυσσεν
αὐτοῖσ τὸν χριστόν. 6 προσεῖχον δὲ οἱ ὄχλοι τοῖσ λεγομένοισ ὑπὸ
τοῦ φιλίππου ὁμοθυμαδόν, ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺσ καὶ βλέπειν
τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει. 7 πολλοὶ γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκά-
θαρτα, βοῶντα φωνῇ μεγάλῃ ἐξήρχοντο· πολλοὶ δὲ παραλελυμέ-
νοι καὶ χωλοὶ ἐθεραπεύθησαν. 8 ἐγένετο δὲ πολλὴ χαρὰ ἐν τῇ
πόλει ἐκείνῃ.
9 Ἀνὴρ δέ τισ ὀνόματι σίμων προϋπῆρχεν ἐν τῇ πόλει μα-
γεύων καὶ ἐξιστάνων τὸ ἔθνοσ τῆσ σαμαρίασ, λέγων εἶναί τινα
ἑαυτὸν μέγαν, 10 ᾧ προσεῖχαν πάντεσ ἀπὸ μικροῦ ἕωσ μεγάλου,
λέγοντεσ· οὗτόσ ἐστιν ἡ δύναμισ τοῦ θεοῦ ἡ καλουμένη μεγάλη.
11 προσεῖχον δὲ αὐτῷ διὰ τὸ ἱκανῷ χρόνῳ ταῖσ μαγίαισ ἐξεστα-

---

60 εκραξεν: [c] add φωνη μεγαλη VIII, 1 [c] και παντεσ 3 [c] om τουσ 4 [c] διηλθον 5 σαμαριασ [c]: *καισαριασ 6 αυτουσ: σ dubium est an [c] adiecerit demum an instauraverit tantum

60 εκραξ. φωνη μεγαλη | ταυτην την αμαρτ. VIII, 1 παντεσ δε | σαμαρειασ 3 om τουσ 4 διηλθον 5 σαμαρειασ 9 **το εθοσ (?) | σαμαρειασ 10 προσειχον 11 μαγειαισ

60 εκραξ. φωνη μεγαλη VIII, 1 παντεσ τε | σαμαρειασ 2 εποιησαντο 3 om τουσ 4 διηλθον 5 om την | σαμαρειασ 6 προσειχ. τε 7 πολλων γαρ | μεγαλη φωνη εξηρχετο 8 και εγενετο χαρα μεγαλη 9 εξιστων | σαμαρειασ 10 προσειχον | om καλουμενη 11 μαγειαισ

κέναι αὐτούσ. [12] ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τοῦ φιλίππου εὐαγγελιζο-
μένου περὶ τῆσ βασιλείασ τοῦ κυρίου καὶ τοῦ ὀνόματοσ ἰησοῦ
χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρεσ τε καὶ γυναῖκεσ. [13] ὁ δὲ σίμων καὶ
αὐτὸσ ἐπίστευσεν, καὶ βαπτισθεὶσ ἦν προσκαρτερῶν τῷ φιλίππῳ,
θεωρῶν τε σημεῖα καὶ δυνάμεισ μεγάλασ γινομένασ ἐξίστατο.
[14] ἀκούσαντεσ δὲ οἱ ἐν ἱεροσολύμοισ ἀπόστολοι ὅτι δέδεκται ἡ
σαμαρία τὸν λόγον τοῦ χριστοῦ, ἀπέστειλαν πρὸσ αὐτοὺσ πέ-
τρον καὶ ἰωάννην, [15] οἵτινεσ καταβάντεσ προσηύξαντο περὶ
αὐτῶν, ὅπωσ λάβωσιν πνεῦμα ἅγιον. [16] οὐδέπω γὰρ ἦν ἐπ'
οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιπεπτωκόσ, μόνον δὲ ἐβαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰσ
τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἰησοῦ. [17] τότε ἐπετίθεσαν τὰσ χεῖρασ ἐπ'
αὐτούσ, καὶ ἐλάμβανον πνεῦμα ἅγιον. [18] ἰδὼν δὲ ὁ σίμων ὅτι
διὰ τῆσ ἐπιθέσεωσ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδοται τὸ πνεῦμα,
προσήνεγκεν αὐτοῖσ χρήματα [19] λέγων· δότε κἀμοὶ τὴν ἐξουσίαν
ταύτην, ἵνα ᾧ ἐὰν ἐπιθῶ τὰσ χεῖρασ λαμβάνῃ πνεῦμα ἅγιον.
[20] πέτροσ δὲ εἶπεν πρὸσ αὐτόν· τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἴη εἰσ
ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ ἐνόμισασ διὰ χρημάτων
κτᾶσθαι. [21] οὐκ ἔστιν σοι μερὶσ οὐδὲ κλῆροσ ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ·
ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν εὐθεία ἔναντι τοῦ θεοῦ. [22] μετα-
νόησον οὖν ἀπὸ τῆσ κακίασ σου ταύτησ, καὶ δεήθητι τοῦ κυ-
ρίου εἰ ἄρα ἀφεθήσεταί σοι ἡ ἐπίνοια τῆσ καρδίασ σου· [23] εἰσ
γὰρ χολὴν πικρίασ καὶ σύνδεσμον ἀδικίασ ὁρῶ σε ὄντα. [24] ἀπο-
κριθεὶσ δὲ ὁ σίμων εἶπεν· δεήθητε ὑμεῖσ ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸσ τὸν
κύριον, ὅπωσ μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμὲ ὧν εἰρήκατε. [25] οἱ μὲν οὖν
διαμαρτυρόμενοι καὶ λαλήσαντεσ τὸν λόγον τοῦ κυρίου ὑπέ-

---

12 [c] τω φιλιππω ευαγγελιζομενω | κυριου: [c] θεου 13 θεωρων: cod θεορων | εξιστατο [c]: *-σταντο (ut etiam c*D*) 14 [c] τ. λογ. τ. θεου 16 [c] βεβαπτισμενοι 20 αυτον [c]: *αυτουσ

12 τω φιλιππω ευαγγελιζομενω π. τ. β. τ. θεου 13 θεωρων τα σημ. 14 σαμαρεια | λογ. του θεου | ιωανην 15 προσευξαντο 16 βεβαπτισμενοι 17 επετιθοσαν 25 διαμαρτυραμενοι

12 τω φιλιππω ευαγγελιζομενω τα περι | κυριου: θεου | του ιησ. χρι. 14 σαμαρεια | τ. λογ. τ. θεου | τον πετρον 16 ουπω | βεβαπτισμενοι 17 επετιθουν 18 ιδων: θεασαμενοσ | το πνευμ. το αγιον 19 ς ω αν 21 εναντι: ενωπιον 22 κυριου: θεου 25 διαμαρτυραμενοι | υπεστρεψαν

στρεφον εἰσ ἱεροσόλυμα, πολλάσ τε κώμασ τῶν σαμαριτῶν εὐ-
ηγγελίζοντο.
26 Ἄγγελοσ δὲ κυρίου ἐλάλησεν πρὸσ φίλιππον λέγων· ἀνά-
στηθι καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καλου-
μένην καταβαίνουσαν ἀπὸ ἱερουσαλὴμ εἰσ γάζαν· αὕτη ἐστὶν
ἔρημοσ. 27 καὶ ἀναστὰσ ἐπορεύθη. καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ αἰθίοψ εὐ-
νοῦχοσ δυνάστησ κανδάκησ βασιλίσσησ αἰθιόπων, ὃσ ἦν ἐπὶ
πάσησ τῆσ γάζησ αὐτῆσ, ἐληλύθει προσκυνήσων εἰσ ἱερουσα-
λήμ· 28 ἦν τε ὑποστρέφων, καὶ καθήμενοσ ἐπὶ τοῦ ἅρματοσ
αὐτοῦ ἀνεγίνωσκεν τὸν προφήτην ἡσαΐαν. 29 εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμα
τῷ φιλίππῳ· πρόσελθε καὶ κολλήθητι τῷ ἅρματι τούτῳ. 30 προσ-
δραμὼν δὲ ὁ φίλιπποσ ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκοντοσ ἡσαΐαν
τὸν προφήτην, καὶ εἶπεν· ἆραγε γινώσκεισ ἃ ἀναγινώσκεισ;
31 ὁ δὲ εἶπεν· πῶσ γὰρ ἂν δυναίμην, ἐὰν μή τισ ὁδηγήσει με;
παρεκάλεσέν τε τὸν φίλιππον ἀναβάντα καθίσαι σὺν αὐτῷ. 32 ἡ
δὲ περιοχὴ τῆσ γραφῆσ ἣν ἀνεγίνωσκεν ἦν αὕτη· ὡσ πρόβατον
ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡσ ἀμνὸσ ἐναντίον τοῦ κείραντοσ αὐτὸν
ἄφωνοσ, οὕτωσ οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ. 33 ἐν τῇ ταπεινώ-
σει ἡ κρίσισ αὐτοῦ ἤρθη· τὴν γενεὰν αὐτοῦ τίσ διηγήσεται;
ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆσ γῆσ ἡ ζωὴ αὐτοῦ. 34 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ εὐ-
νοῦχοσ τῷ φιλίππῳ εἶπεν· δέομαί σου, περὶ τίνοσ ὁ προφήτησ
λέγει τοῦτο; περὶ ἑαυτοῦ ἢ περὶ ἑτέρου τινόσ; 35 ἀνοίξασ δὲ ὁ
φίλιπποσ τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ ἀρξάμενοσ ἀπὸ τῆσ γραφῆσ ταύ-
τησ, καὶ εὐηγγελίσατο αὐτῷ τὸν ἰησοῦν. 36 ὡσ δὲ ἐπορεύοντο
κατὰ τὴν ὁδόν, ἦλθον ἐπί τι ὕδωρ, καί φησιν ὁ εὐνοῦχοσ· ἰδοὺ
ὕδωρ· τί κωλύει με βαπτισθῆναι; 38 καὶ ἐκέλευσεν στῆναι τὸ
ἅρμα, καὶ κατέβησαν ἀμφότεροι εἰσ τὸ ὕδωρ, ὅ τε φίλιπποσ

---

26 ᶜ om καλουμενην 27 ᶜ οσ εληλυθει 28 ᶜ και ανεγινωσκεν 35 ᶜ om και sec

25 σαμαρειτων 26 om καλουμενην 27 οσ εληλυθει 28 ην δε υποστρ. | και ανεγεινωσκεν 31 *οδαγησει, **οδηγηση 32 κειροντοσ 34 *om τουτο 35 om και sec

25 ιερουσαλημ | σαμαρειτων | ευηγγελισαντο 26 om καλουμενην 27 τησ βασιλισσ. | οσ εληλυθει 28 και ανεγινωσκεν 30 τον προφ. ησαιαν 31 οδηγηση 32 κειροντοσ 33 ταπεινωσει: add αυτου | την δε γενεαν 35 om και sec 37 sic: ειπε δε ο φιλιπποσ· ει πιστευεισ εξ ολησ τησ καρδιασ, εξεστιν. αποκριθεισ δε ειπε· πιστευω τον υιον του θεου ειναι τον ιησουν χριστον

καὶ ο εὐνοῦχοσ, καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. [39] ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ
τοῦ ὕδατοσ, πνεῦμα κυρίου ἥρπασεν τὸν φίλιππον, καὶ οὐκ εἶ-
δεν αὐτὸν οὐκέτι ὁ εὐνοῦχοσ· ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ
χαίρων. [40] φίλιπποσ δὲ εὑρέθη εἰσ ἄζωτον, καὶ διερχόμενοσ εὐ-
ηγγελίζετο τὰσ πόλεισ πάσασ ἕωσ τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰσ και-
σαρίαν.

IX.

[1] Ὁ δὲ σαῦλοσ ἐνπνέων ἀπειλῆσ καὶ φόνου εἰσ τοὺσ μαθη-
τὰσ τοῦ κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ [2] ᾐτήσατο ἐπιστολὰσ
παρ᾽ αὐτοῦ εἰσ δαμασκὸν πρὸσ τὰσ συναγωγάσ, ὅπωσ ἄν τινασ
εὕρῃ ὄντασ τῆσ ὁδοῦ, ἄνδρασ τε καὶ γυναῖκασ, δεδεμένουσ
ἀγάγῃ εἰσ ἱερουσαλήμ. [3] ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι ἐγένετο αὐτὸν
ἐγγίζειν τῇ δαμασκῷ, ἐξαίφνησ τε αὐτὸν περιήστραψεν φῶσ ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ, [4] καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν ἤκουσεν φωνὴν λέγουσαν
αὐτῷ· σαοὺλ σαούλ, τί με διώκεισ; [5] εἶπεν δέ· τίσ εἶ, κύριε;
ο δὲ εἶπεν· ἐγώ εἰμι ἰησοῦσ, ὃν σὺ διώκεισ. [6] ἀλλὰ ἀνάστηθι
καὶ εἴσελθε εἰσ τὴν πόλιν, καὶ λαληθήσεταί σοι ὅ τι σε δεῖ ποι-
εῖν. [7] οἱ δὲ ἄνδρεσ οἱ συνοδεύοντεσ αὐτῷ ἱστήκεισαν ἐνεοί, ἀκού-
οντεσ μὲν τῆσ φωνῆσ, μηδένα δὲ ὁρῶντεσ. [8] ἠγέρθη δὲ σαῦλοσ
ἀπὸ τῆσ γῆσ· ἠνοιγμένων δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ οὐδὲν ἔβλε-
πεν· χειραγωγοῦντεσ δὲ αὐτὸν εἰσήγαγον εἰσ δαμασκόν. [9] καὶ
ἦν ἡμέρασ τρεῖσ μὴ βλέπων, καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἔπιεν.
[10] Ἦν δέ τισ μαθητὴσ ἐν δαμασκῷ ὀνόματι ἀνανίασ, καὶ
εἶπεν πρὸσ αὐτὸν ἐν ὁράματι ὁ κύριοσ· ἀνανία. ὁ δὲ εἶπεν· ἰδοὺ

---

1 [c] ετι ενπνεων 3 cod εξεφνησ ut etiam B*CE 7 [c] ex ορωντεσ fecit θεορουντεσ (sic) 8 [c] ex ηνυγμενων (sic) fecit ηνεωγμ. | ουδεν: super ν videtur α coeptum sed statim missum esse factum

39 αυτου την οδον 40 καισαρειαν IX, 1 ετι (*οτι) εμπνεων 2 παρ αυτου επιστ. | εαν τινασ | τησ οδου οντασ 5 om ειπεν post ο δε 6 εισιθι 7 ειστηκεισαν | θεωρουντεσ pro ορωντ. 8 ανεωγμενων

40 καισαρειαν IX, 1 ετι εμπνεων 2 παρ αυτου επιστολ. | οπωσ εαν | τησ οδου οντασ 3 και εξαιφνησ | αυτον περιηστρ. | απο τ. ουρ. 5 ο δε κυριοσ ειπεν | διωκεισ: add σκληρον σοι προσ κεντρα λακτιζειν. [6] τρεμων τε και θαμβων ειπε· κυριε, τι με θελεισ ποιησαι; ο δε κυριοσ προσ αυτον 6 om αλλα | σοι τι σε 7 ειστηκ. εννεοι | θεωρουντεσ 8 ο σαυλοσ | ανεωγμενων | ουδενα εβλ. 10 ο κυρ. εν οραμ.

ἐγώ, κύριε. [11] ὁ δὲ κύριοσ πρὸσ αὐτόν· ἀναστὰσ πορεύθητι ἐπὶ
τὴν ῥύμην τὴν καλουμένην εὐθεῖαν, καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ ἰούδα
σαῦλον ὀνόματι ταρσέα· ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται, [12] καὶ ἴδεν ἄν-
δρα ἀνανίαν ὀνόματι εἰσελθόντα καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ χεῖρασ,
ὅπωσ ἀναβλέψῃ. [13] ἀπεκρίθη δὲ ἀνανίασ· κύριε, ἤκουσα ἀπὸ
πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸσ τούτου, ὅσα κακὰ τοῖσ ἁγίοισ σου
ἐποίησεν ἐν ἰερουσαλήμ, [14] καὶ ὧδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν
ἀρχιερέων δῆσαι πάντασ τοὺσ ἐπικαλουμένουσ τὸ ὄνομά σου.
[15] εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτὸν ὁ κύριοσ· πορεύου, ὅτι σκεῦοσ ἐκλογῆσ
ἐστίν μοι οὗτοσ, τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν τε
καὶ βασιλέων υἱῶν τε ἰσραήλ· [16] ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ ὅσα
δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματόσ μου παθεῖν. [17] ἀπῆλθεν δὲ ἀνα-
νίασ καὶ εἰσῆλθεν εἰσ τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπιθεὶσ ἐπ᾿ αὐτὸν τὰσ
χεῖρασ εἶπεν· σαοὺλ ἀδελφέ, ὁ κύριοσ ἀπέσταλκέν με, ἰησοῦσ
ὁ ὀφθείσ σοι ἐν τῇ ὁδῷ, ὅπωσ ἀναβλέψῃσ καὶ πλησθῇσ πνεύμα-
τοσ ἁγίου. [18] καὶ εὐθέωσ ἀπέπεσαν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ
ὡσ λεπίδεσ, ἀνέβλεψεν δέ, καὶ ἀναστὰσ ἐβαπτίσθη, [19] καὶ λα-
βὼν τροφὴν ἐνίσχυσεν. ἐγένετο δὲ μετὰ τῶν ἐν δαμασκῷ μα-
θητῶν ἡμέρασ τινάσ, [20] καὶ εὐθέωσ ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ ἐκή-
ρυσσεν τὸν ἰησοῦν, ὅτι οὗτόσ ἐστιν ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ. [21] ἐξίσταντο
δὲ πάντεσ οἱ ἀκούοντεσ καὶ ἔλεγον· οὐχ οὗτόσ ἐστιν ὁ πορθή-
σασ εἰσ ἰερουσαλὴμ τοὺσ ἐπικαλουμένουσ τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ
ὧδε εἰσ τοῦτο ἐληλύθει ἵνα δεδεμένουσ αὐτοὺσ ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺσ
ἀρχιερεῖσ; [22] σαῦλοσ δὲ μᾶλλον ἐνεδυναμοῦτο, καὶ συνέχυννε
ἰουδαίουσ τοὺσ κατοικοῦντασ ἐν δαμασκῷ, συμβιβάζων ὅτι
οὗτόσ ἐστιν ὁ χριστόσ. [23] ὡσ δὲ ἐπληροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, συνε-

---

12 [c] τασ χειρασ 17 οδω: [a] add η ηρχου 18 [c] ωσει λεπ. 22 συνεχυννε: [c] add τουσ

11 αναστα πορευθ. 12 ειδεν ανδρα εν οραματι | τασ χειρασ 15 ενωπ. των εθνων 17 οδω η ηρχου 18 αυτου απο τ. οφθ. | ανεβλεψ. τε 19 ενισχυθη 21 εν ιερου. 22 συνεχυννεν, ** -χυνεν

12 ειδεν εν οραματι ανδρα ονομ. αναν. | χειρα 13 ο ανανιασ | ακηκοα | εποιησε τοισ αγ. σου 15 μοι εστιν | om τε pr 17 οδω η ηρχου 18 απεπεσον | ωσει λεπιδ. | ανεβλεψ. τε παραχρημα 19 εγεν. δε ο σαυλοσ 20 ιησουν: χριστον 21 εν ιερου. 22 συνεχυνε τουσ ιουδαι.

βουλεύσαντο οἱ ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν. 24 ἐγνώσθη δὲ τῷ σαύλῳ
η ἐπιβουλὴ αὐτῶν. παρετηροῦντο δὲ καὶ τὰσ πύλασ ἡμέρασ
τε καὶ νυκτόσ, ὅπωσ αὐτὸν ἀνέλωσιν· 25 λαβόντεσ δὲ οἱ μαθη-
ταὶ αὐτοῦ νυκτὸσ διὰ τοῦ τείχουσ καθῆκαν αὐτὸν χαλάσαντεσ
ἐν σφυρίδι.

26 Παραγενόμενοσ δὲ εἰσ ἰερουσαλὴμ ἐπείραζεν κολλᾶσθαι
τοῖσ μαθηταῖσ· καὶ πάντεσ ἐφοβοῦντο αὐτόν, μὴ πιστεύοντεσ
ὅτι ἔστιν μαθητήσ. 27 βαρνάβασ δὲ ἐπιλαβόμενοσ αὐτὸν ἤγαγεν
πρὸσ τοὺσ ἀποστόλουσ, καὶ διηγήσατο αὐτοῖσ πῶσ ἐν τῇ ὁδῷ
εἶδεν τὸν κύριον καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, πῶσ ἐν δαμασκῷ
ἐπαρρησιάσατο ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ ἰησοῦ. 28 καὶ ἦν μετ᾽ αὐτῶν
εἰσπορευόμενοσ καὶ ἐκπορευόμενοσ εἰσ ἰερουσαλήμ, παρησιαζό-
μενοσ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου, 29 ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει πρὸσ
τοὺσ ἑλληνιστάσ· οἱ δὲ ἐπεχείρουν ἀνελεῖν αὐτόν. 30 ἐπιγνόντεσ
δὲ οἱ ἀδελφοὶ κατήγαγον αὐτὸν εἰσ καισαρίαν καὶ ἐξαπέστειλαν
αὐτὸν εἰσ ταρσόν.

31 Ἡ μὲν οὖν ἐκκλησία καθ᾽ ὅλησ τῆσ ἰουδαίασ καὶ γαλι-
λαίασ καὶ σαμαρίασ εἶχεν εἰρήνην, οἰκοδομουμένη καὶ πορευ-
ομένη τῷ φόβῳ τοῦ κυρίου, καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ ἁγίου πνεύ-
ματοσ ἐπληθύνετο. 32 ἐγένετο δὲ πέτρον διερχόμενον διὰ πάντων
κατελθεῖν καὶ πρὸσ τοὺσ ἁγίουσ τοὺσ κατοικοῦντασ λύδδα.
33 εὗρεν δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπόν τινα ὀνόματι αἰνέαν, ἐξ ἐτῶν ὀκτὼ
κατακείμενον ἐπὶ κραβάκτου, ὃσ ἦν παραλελυμένοσ. 34 καὶ εἶ-
πεν αὐτῷ ὁ πέτροσ· αἰνέα, ἰᾶταί σε ἰησοῦσ χριστόσ· ἀνάστηθι
καὶ στρῶσον σεαυτῷ. καὶ εὐθέωσ ἀνέστη, 35 καὶ εἶδον αὐτὸν

---

24 [c] ανελωσιν αυτον 27 πωσ sec: [a] και πωσ 28 [c] τ. κυριου ιησου 29 cod και συνεζητει τε, sed τε iam prima manu notatum 32 scriptum est εν λυδδα, sed εν ipsa prima ut videtur manu notatum 33 [c] χραβαττου

25 σπυριδι 27 πωσ sec: και πωσ | om του 28 παρρησιαζομενοσ 30 καισαρειαν 31 γαλειλαιασ κ. σαμαρειασ 33 κραβαττου, ** κραββατου 34 ** ιησουσ ο χριστ. 35 ειδαν

24 παρετηρουν τε τασ 25 δε αυτον οι μαθητ. νυκτ. καθηκ. δια τ. τειχ. χαλ. | σπυριδι 26 παραγεν. δε ο σαυλοσ | επειρατο 27 πωσ sec: και πωσ 28 εν ιερου. και παρρησιαζ. | τ. κυρ. ιησου 29 αυτ. ανελ. 30 καισαρειαν 31 αι μ. ο. εκκλησιαι -- σαμαρειασ ειχον ειρ. οικοδομουμεναι κ. πορευομεναι -- επληθυνοντο 32 λυδδαν 33 αινεαν ονοματι | επι κραββατω 34 ιησ. ο χριστ.

πάντεσ οἱ κατοικοῦντεσ λύδδα καὶ σάρρωνα, οἵτινεσ ἐπέστρε-
ψαν ἐπὶ τὸν κύριον.
36 Ἐν ἰόππῃ δέ τισ ἦν μαθήτρια ὀνόματι ταβιθά, ἣ διερμη-
νευομένη λέγεται δορκάσ· αὕτη ἦν πλήρησ ἀγαθῶν ἔργων καὶ
ἐλεημοσυνῶν ὧν ἐποίει. 37 ἐγένετο δὲ ἐν ταῖσ ἡμέραισ ἐκείναισ
ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν· λούσαντεσ δὲ ἔθηκαν αὐτὴν ἐν
ὑπερῴῳ. 38 ἐγγὺσ δὲ οὔσησ λύδδασ τῇ ἰόππῃ, οἱ μαθηταὶ ἀκού-
σαντεσ ὅτι πέτροσ ἐστὶν ἐν αὐτῇ, ἀπέστειλαν δύο ἄνδρασ πρὸσ
αὐτὸν παρακαλοῦντεσ· μὴ ὀκνήσῃσ διελθεῖν ἕωσ ἡμῶν. 39 ἀνα-
στὰσ δὲ πέτροσ συνῆλθεν αὐτοῖσ· ὃν παραγενόμενον ἀνήγαγον
εἰσ τὸ ὑπερῷον, καὶ παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαί-
ουσαι καὶ ἐπιδεικνύμεναι χιτῶνασ καὶ ἱμάτια ὅσα ἐποίει μετ᾽
αὐτῶν οὖσα ἡ δορκάσ. 40 ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντασ ὁ πέτροσ καὶ
θεὶσ τὰ γόνατα προσηύξατο, καὶ ἐπιστρέψασ πρὸσ τὸ σῶμα
εἶπεν· ταβιθά, ἀνάστηθι. ἡ δὲ ἤνοιξε τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτῆσ,
καὶ ἰδοῦσα τὸν πέτρον ἀνεκάθισεν. 41 δοὺσ δὲ αὐτῇ χεῖρα ἀνέ-
στησεν αὐτήν, φωνήσασ δὲ τοὺσ ἁγίουσ καὶ τὰσ χήρασ παρέ-
στησεν αὐτὴν ζῶσαν. 42 γνωστὸν δὲ ἐγένετο καθ᾽ ὅλησ τῆσ ἰόπ-
πησ, καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐπὶ τὸν κύριον. 43 ἐγένετο δὲ ἡμέ-
ρασ ἱκανὰσ μεῖναι ἐν ἰόππῃ παρά τινι σίμωνι βυρσεῖ.

X.

1 Ἀνὴρ δέ τισ ἐν καισαρίᾳ ὀνόματι κορνήλιοσ, ἑκατοντάρχησ
ἐκ σπείρησ τῆσ καλουμένησ ἰταλικῆσ, 2 εὐσεβὴσ καὶ φοβούμε-
νοσ τὸν θεὸν σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ποιῶν ἐλεημοσύνασ πολ-
λὰσ τῷ λαῷ καὶ δεόμενοσ τοῦ θεοῦ διαπαντόσ, 3 εἶδεν ἐν ὁρά-
ματι φανερῶσ, ὡσ περὶ ὥραν ἐνάτην τῆσ ἡμέρασ, ἄγγελον τοῦ

35 ^c τον σαρρωνα 37 ^c αυτην εθηκαν 38 λυδδασ: ^c λυδδα 43 ^c εγενετ. δε αυτον X, 3 -δεν εν: cod om εν | ^c ωσει

35 τον σαρωνα 36 ταβειθα | εργων αγαθων 37 om αυτην sec 38 ** λυδδησ 40 * προσευξατο | ταβειθα 42 om τησ X, 1 καισαρεια | σπειρασ 3 ωσει

35 λυδδαν και τον σαρωνα (ς σαρωναν) 37 αυτην εθηκαν 38 λυδδησ | μη οκνησαι διελθ. εωσ αυτων 40 om και ante θεισ 42 πολλοι επιστευσαν 43 μειναι αυτον X, 1 δε τισ ην | καισαρεια 2 ποιων τε 3 ωσει ωραν εννατην

θεοῦ εἰσελθόντα πρὸσ αὐτὸν καὶ εἰπόντα αὐτῷ· κορνήλιε. 4 ὁ δὲ
ἀτενίσασ αὐτῷ καὶ ἔμφοβοσ γενόμενοσ εἶπεν· τί ἐστιν, κύριε;
εἶπεν δὲ αὐτῷ· αἱ προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέ-
βησαν ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ. 5 καὶ νῦν πέμψον ἄνδρασ εἰσ ἰόππην
καὶ μετάπεμψαι σίμωνα ὃσ ἐπικαλεῖται πέτροσ· 6 οὗτοσ ξενί-
ζεται παρά τινι σίμωνι βυρσεῖ, ᾧ ἐστὶν οἰκία παρὰ θάλασσαν.
7 ὡσ δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελοσ ὁ λαλῶν αὐτῷ, φωνήσασ δύο τῶν
οἰκετῶν καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν προσκαρτερούντων αὐτῷ,
8 καὶ ἐξηγησάμενοσ ἅπαντα αὐτοῖσ ἀπέστειλεν αὐτοὺσ εἰσ τὴν
ἰόππην.

9 Τῇ δὲ ἐπαύριον ὁδοιπορούντων αὐτῶν καὶ τῇ πόλει ἐγγι-
ζόντων ἀνέβη πέτροσ ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθαι περὶ ὥραν
ἕκτην. 10 ἐγένετο δὲ πρόσπεινοσ, καὶ ἤθελεν γεύσασθαι· παρα-
σκευαζόντων δὲ αὐτῶν ἐγένετο ἐπ᾽ αὐτὸν ἔκστασισ, 11 καὶ θεωρεῖ
τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγμένον καὶ καταβαῖνον σκεῦόσ τι ὡσ ὀθόνην
μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖσ καθιεμένον ἐπὶ τῆσ γῆσ, 12 ἐν ᾧ
ὑπῆρχεν πάντα τὰ τετράποδα καὶ ἑρπετὰ τῆσ γῆσ καὶ πετεινὰ
τοῦ οὐρανοῦ. 13 καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸσ αὐτόν· ἀναστὰσ πέτρε
θῦσον καὶ φάγε. 14 ὁ δὲ πέτροσ εἶπεν· μηδαμῶσ, κύριε, ὅτι
οὐδέποτε ἔφαγον πᾶν κοινὸν καὶ ἀκάθαρτον. 15 καὶ φωνη πάλιν
ἐκ δευτέρου πρὸσ αὐτόν· ἃ ὁ θεὸσ ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοίνου.
16 τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίσ, καὶ εὐθὺσ ἀνελήμφθη τὸ σκεῦοσ
εἰσ τὸν οὐρανόν. 17 ὡσ δὲ ἐν ἑαυτῷ διηπόρει ὁ πέτροσ τί ἂν εἴη
τὸ ὅραμα ὃ εἶδεν, ἰδοὺ οἱ ἄνδρεσ οἱ ἀπεσταλμένοι ὑπὸ τοῦ κορ-
νηλίου διερωτήσαντεσ τὴν οἰκίαν τοῦ σίμωνοσ ἐπέστησαν ἐπὶ
τὸν πυλῶνα, 18 καὶ φωνήσαντεσ ἐπυνθάνοντο εἰ σίμων ὁ ἐπικα-

4 [c] ανεβησ. εισ μνημοσυνον 9 εκτην: [c] ενατην

4 ανεβησ. εισ μνημοσυνον 5 σιμωνα τινα οσ 9 αυτων: εκεινων 11 * κα-
θειεμενον ([mai 1] καθειμενον ex errore [vid]) 17 εν αυτω 18 επυθοντο

4 ανεβ. εισ μνημοσυνον ενωπιον 5 εισ ιοππ. ανδρ. 6 θαλασσαν: add ουτοσ
λαλησει σοι τι σε δει ποιειν 7 αυτω pr: τω κορνηλιω | οικετων αυτου 8 αυτοισ
απαντα 9 αυτων: εκεινων 10 αυτων: εκεινων | εγενετο: επεπεσεν 11 κατα-
βαιν. επ αυτον | δεδεμενον και καθιεμενον 12 τετραποδ. τησ γησ και τα θηρια
και τα ερπετα και τα πετ. 14 κοιν. η ακαθ. 16 και παλιν ανεληφθη 17 και
ιδου | απο του | om του ante σιμωνοσ

λούμενοσ πέτροσ ἐνθάδε ξενίζεται. 19 τοῦ δὲ πέτρου διενθυμου-
μένου περὶ τοῦ ὁράματοσ εἶπεν τὸ πνεῦμα αὐτῷ· ἰδοὺ ἄνδρεσ
τρεῖσ ζητοῦντέσ σε· 20 ἀλλὰ ἀναστὰσ κατάβηθι, καὶ πορεύου
σὺν αὐτοῖσ μηδὲν διακρινόμενοσ, ὅτι ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούσ.
21 καταβὰσ δὲ πέτροσ πρὸσ τοὺσ ἄνδρασ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ εἰμι
ὃν ζητεῖτε· τίσ ἡ αἰτία δι' ἣν πάρεστε; 22 οἱ δὲ εἶπαν· κορνήλιοσ
ἑκατοντάρχησ, ἀνὴρ δίκαιοσ καὶ φοβούμενοσ τὸν θεόν, μαρτυ-
ρούμενόσ τε ὑπὸ ὅλου τοῦ ἔθνουσ τῶν ἰουδαίων, ἐχρηματίσθη
ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου μεταπέμψασθαί σε εἰσ τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ
ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ σοῦ. 23 εἰσκαλεσάμενοσ οὖν αὐτοὺσ ἐξέ-
νισεν. τῇ δὲ ἐπαύριον ἀναστὰσ ἐξῆλθεν σὺν αὐτοῖσ, καί τινεσ
τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ ἰόππησ συνῆλθον αὐτῷ. 24 τῇ δὲ ἐπαύ-
ριον εἰσῆλθαν εἰσ τὴν καισαρίαν· ὁ δὲ κορνήλιοσ ἦν προσδοκῶν
αὐτούσ, συνκαλεσάμενοσ τοὺσ συγγενεῖσ αὐτοῦ καὶ τοὺσ ἀναγ-
καίουσ φίλουσ.

25 Ὡσ δὲ ἐγένετο τοῦ εἰσελθεῖν τὸν πέτρον, συναντήσασ αὐτῷ
ὁ κορνήλιοσ πεσὼν ἐπὶ τοὺσ πόδασ προσεκύνησεν. 26 ὁ δὲ πέτροσ
ἤγειρεν αὐτὸν λέγων· ἀνάστηθι· καὶ ἐγὼ αὐτὸσ ἄνθρωπόσ εἰμι.
27 καὶ συνομιλῶν αὐτῷ εἰσῆλθεν, καὶ εὑρίσκει συνεληλυθότασ
πολλούσ. 28 ἔφη τε πρὸσ αὐτούσ· ὑμεῖσ ἐπίστασθε ὡσ ἀθέμιτόν
ἐστιν ἀνδρὶ ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ, κἀμοὶ
ἔδειξεν ὁ θεὸσ μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον·
29 διὸ καὶ ἀναντιρρήτωσ ἦλθον μεταπεμφθείσ. πυνθάνομαι οὖν
τίνι λόγῳ μετεπέμψασθέ με. 30 καὶ ὁ κορνήλιοσ ἔφη· ἀπὸ τετάρ-
τησ ἡμέρασ μέχρι ταύτησ τῆσ ὥρασ ἤμην τὴν ἐνάτην προσ-
ευχόμενοσ ἐν τῷ οἴκῳ μου, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιον ἐμοῦ ἐν
ἐσθῆτι λαμπρᾷ, 31 καὶ φησίν· κορνήλιε, εἰσηκούσθη σου ἡ προσ-

---

24 cod κεσαριαν

19 om αυτω | ανδρ. δυο 21 τισ αιτια 24 εισηλθεν | καισαρειαν | συγκαλεσ. | *αυτουσ pro αυτου 28 ο θεοσ εδειξεν 29 *αναντιρητωσ 30 ενωπιον μου

19 ενθυμουμενου | ειπ. αυτω το πν. | ζητουσι σε 20 διοτι 21 πρ. τ. ανδρ. τουσ απεσταλμενουσ απο του κορνηλιου προσ αυτον 22 ειπον 23 ο πετροσ pro αναστασ | απο τησ ιοππ. 24 και τη επαυριον εισηλθον | καισαρειαν | συγκαλεσ. 25 om του 26 αυτ. ηγειρ. | καγω αυτοσ 28 και εμοι ο θεοσ εδειξε 30 νηστευων και την εννατην ωραν προσευχομ. | ενωπ. μου

ευχὴ καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ.
32 πέμψον οὖν εἰσ ἰόππην καὶ μετακάλεσαι σίμωνα ὃσ ἐπικαλεῖ-
ται πέτροσ· οὗτοσ ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ σίμωνοσ βυρσέωσ παρὰ
θάλασσαν. 33 ἐξαυτῆσ οὖν ἔπεμψα πρόσ σε, σύ τε καλῶσ ἐποί-
ησασ παραγενόμενοσ. νῦν οὖν πάντεσ ἡμεῖσ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ
πάρεσμεν, ἀκοῦσαι πάντα τὰ προστεταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ κυ-
ρίου. 34 ἀνοίξασ δὲ πέτροσ τὸ στόμα εἶπεν· ἐπ' ἀληθείασ κατα-
λαμβάνομαι ὅτι οὐκ ἔστιν προσωπολήμπτησ ὁ θεόσ, 35 ἀλλ' ἐν
παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενοσ αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενοσ δικαιοσύνην
δεκτὸσ αὐτῷ ἐστίν, 36 τὸν λόγον ὃν ἀπέστειλεν τοῖσ υἱοῖσ ἰσραὴλ
εὐαγγελιζόμενοσ εἰρήνην διὰ ἰησοῦ χριστοῦ· οὗτόσ ἐστιν πάντων
κύριοσ. 37 ὑμεῖσ οἴδατε τὸ γενόμενον ῥῆμα καθ' ὅλησ τῆσ ἰου-
δαίασ, ἀρξάμενοσ ἀπὸ τῆσ γαλιλαίασ μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκή-
ρυξεν ἰωάννησ, 38 ἰησοῦν τὸν ἀπὸ ναζαρέθ, ὡσ ἔχρισεν αὐτὸν ὁ
θεὸσ πνεύματι ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὡσ διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ
ἰώμενοσ πάντασ τοὺσ καταδυναστευομένουσ ὑπὸ τοῦ διαβόλου,
ὅτι ὁ θεὸσ ἦν μετ' αὐτοῦ, 39 καὶ ἡμεῖσ μάρτυρεσ πάντων ὧν
ἐποίησεν ἔν τε τῇ χώρᾳ τῶν ἰουδαίων καὶ ἐν ἱερουσαλήμ, ὃν καὶ
ἀνεῖλαν κρεμάσαντεσ ἐπὶ ξύλου. 40 τοῦτον ὁ θεὸσ ἤγειρεν ἐν τῇ
τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι, 41 οὐ παντὶ
τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσι τοῖσ προκεχειροτονημένοισ ὑπὸ τοῦ θεοῦ,
ἡμῖν, οἵτινεσ συνεφάγομεν καὶ συνεπίομεν αὐτῷ μετὰ τὸ ἀνα-
στῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· 42 καὶ παρήγγειλεν ἡμῖν κηρῦξαι τῷ
λαῷ, καὶ διαμαρτύρασθαι ὅτι αὐτόσ ἐστιν ὁ ὡρισμένοσ ὑπὸ τοῦ
θεοῦ κριτὴσ ζώντων καὶ νεκρῶν. 43 τούτῳ πάντεσ οἱ προφῆται
μαρτυροῦσιν, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματοσ αὐτοῦ
πάντα τὸν πιστεύοντα εἰσ αὐτόν.

---

33 [c] απο του κυριου 34 [c] το στομα αυτου 36 ον: [a] punctis notavit 37 αρξαμενοσ: ut etiam ABCDEH, nec mutatum 38 ωσ: [c] οσ 40 εν: [c] om

36 om ον 37 om υμεισ | γαλειλαιασ | ιωανησ 38 ωσ: οσ 39 om εν ante ιερου. 40 om εν 42 οτι ουτοσ εστ.

32 θαλασσαν: add οσ παραγενομενοσ λαλησει σοι 33 κυριου: θεου 34 προσωποληπτησ 37 αρξαμενον 38 ναζαρετ | ωσ: οσ 39 κ. ημεισ εσμεν | cv ανειλον 40 om εν

44 Ἔτι λαλοῦντοσ τοῦ πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα ἐπέπεσε το
πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντασ τοὺσ ἀκούοντασ τὸν λόγον. 45 καὶ
ἐξέστησαν οἱ ἐκ περιτομῆσ πιστοὶ ὅσοι συνῆλθαν τῷ πέτρῳ, ὅτι
καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ ἁγίου πνεύματοσ ἐκκέχυται·
46 ἤκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαισ καὶ μεγαλυνόντων
τὸν θεόν. τότε ἀπεκρίθη πέτροσ· 47 μήτι τὸ ὕδωρ δύναται κω-
λῦσαί τισ τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτουσ, οἵτινεσ τὸ πνεῦμα τὸ
ἅγιον ἔλαβον ὡσ καὶ ἡμεῖσ; 48 προσέταξεν δὲ αὐτοῖσ ἐν τῷ ὀνό-
ματι ἰησοῦ χριστοῦ βαπτισθῆναι. τότε ἠρώτησαν αὐτὸν ἐπι-
μεῖναι ἡμέρασ τινάσ.

XI.

1 Ἤκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντεσ κατὰ
την ἰουδαίαν ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. 2 ὅτε
δὲ ἀνέβη πέτροσ εἰσ ἱερουσαλήμ, διεκρίνοντο πρὸσ αὐτὸν οἱ ἐκ
περιτομῆσ 3 λέγοντεσ ὅτι εἰσῆλθεσ πρὸσ ἄνδρασ ἀκροβυστίαν
ἔχοντασ καὶ συνέφαγεσ αὐτοῖσ. 4 ἀρξάμενοσ δὲ πέτροσ ἐξετίθετο
αὐτοῖσ καθεξῆσ, λέγων· 5 ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει ἰόππῃ, καὶ εἶδον
ἐν ἐκστάσει ὅραμα, καταβαῖνον σκεῦόσ τι ὡσ ὀθόνην μεγάλην
τέσσαρσιν ἀρχαῖσ καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἦλθεν ἄχρι
ἐμοῦ· 6 εἰσ ἣν ἀτενίσασ κατενόουν καὶ εἶδον τὰ τετράποδα τῆσ
γῆσ καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἑρπετὰ καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ.
7 ἤκουσα δὲ καὶ φωνῆσ λεγούσησ μοι· ἀναστὰσ πέτρε θῦσον καὶ
φάγε. 8 εἶπον δέ· μηδαμῶσ, κύριε, ὅτι κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέ-
ποτε εἰσῆλθεν εἰσ τὸ στόμα μου. 9 ἀπεκρίθη δὲ φωνὴ ἐκ δευτέ-
ρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· ἃ ὁ θεὸσ ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοίνου. 10 τοῦτο
δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίσ, καὶ ἀνεσπάσθη πάλιν ἅπαντα εἰσ τὸν οὐ-
ρανόν. 11 καὶ ἰδοὺ ἐξαυτῆσ τρεῖσ ἄνδρεσ ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν

---

5 ιοππη: [c] add προσευχομενοσ

45 οσοι: οι | του πνευμ. του αγι. 48 αυτοισ: αυτουσ XI, 3 εισηλθεν et συνεφαγεν 5 ιοππη: add προσευχομενοσ | ** αχρισ 9 εκ δευτερ. φωνη

45 συνηλθον 46 ο πετροσ 47 κωλυσ. δυνατ. τισ | καθωσ κ. ημ. 48 προσεταξ. τε αυτουσ βαπτισθ. εν τ. ον. του κυριου XI, 2 και οτε α. π. εισ ιεροσολυμα 3 εισηλθεσ post εχοντασ ponit 4 ο πετροσ 5 ιοππη: add προσευχομενοσ | αχρισ 7 om και pr 8 παν κοινον 9 απεκρ. δε μοι 10 παλιν ανεσπασθη

οἰκίαν ἐν ᾗ ἦμεν, ἀπεσταλμένοι ἀπὸ καισαρίασ πρὸσ ἐμέ. [12] εἶπεν
δὲ τὸ πνεῦμά μοι συνελθεῖν αὐτοῖσ μηδὲν διακρίνοντα. ἦλθον δὲ
σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἓξ ἀδελφοὶ οὗτοι, καὶ εἰσήλθομεν εἰσ τὸν οἶκον
τοῦ ἀνδρόσ. [13] ἀπήγγειλεν δὲ ἡμῖν πῶσ εἶδεν τὸν ἄγγελον ἐν τῷ
οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα καὶ εἰπόντα· ἀπόστειλον εἰσ ἰόππην καὶ
μετάπεμψαι σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον πέτρον, [14] ὃσ λαλήσει
ῥήματα πρόσ σε, ἐν οἷσ σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶσ ὁ οἶκόσ σου. [15] ἐν
δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν ἐπέπεσε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐ-
τοὺσ ὥσπερ καὶ ἐφ' ἡμᾶσ ἐν ἀρχῇ. [16] ἐμνήσθην δὲ τοῦ ῥήματοσ
τοῦ κυρίου, ὡσ ἔλεγεν· ἰωάννησ μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖσ δὲ
βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ. [17] εἰ οὖν τὴν ἴσην δωρεὰν δέ-
δωκεν αὐτοῖσ ὁ θεὸσ ὡσ καὶ ἡμῖν, πιστεύσασιν ἐπὶ τὸν κύριον
ἰησοῦν χριστόν, ἐγὼ τίσ ἤμην δυνατὸσ κωλῦσαι τὸν θεόν;
[18] ἀκούσαντεσ δὲ ταῦτα ἡσύχασαν, καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν λέ-
γοντεσ· ἄρα καὶ τοῖσ ἔθνεσιν ὁ θεὸσ τὴν μετάνοιαν εἰσ ζωὴν
ἔδωκεν.

[19] Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντεσ ἀπὸ τῆσ θλίψεωσ τῆσ γενομένησ
ἐπὶ στεφάνῳ διῆλθον ἕωσ φοινίκησ καὶ κύπρου καὶ ἀντιοχίασ,
μηδενὶ λαλοῦντεσ τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον ἰουδαίοισ. [20] ἦσαν δέ
τινεσ ἐξ αὐτῶν ἄνδρεσ κύπριοι καὶ κυρηναῖοι, οἵτινεσ ἐλθόντεσ
εἰσ ἀντιοχίαν ἐλάλουν καὶ πρὸσ τοὺσ ἑλληνιστάσ, εὐαγγελιζό-
μενοι τὸν κύριον ἰησοῦν. [21] καὶ ἦν χεὶρ κυρίου μετ' αὐτῶν, πο-
λύσ τε ἀριθμὸσ ὁ πιστεύσασ ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν κύριον. [22] ἠκού-
σθη δὲ ὁ λόγοσ εἰσ τὰ ὦτα τῆσ ἐκκλησίασ τῆσ οὔσησ ἐν ἱερου-
σαλὴμ περὶ αὐτῶν, καὶ ἐξαπέστειλαν βαρνάβαν ἕωσ ἀντιοχείασ.
[23] ὃσ παραγενόμενοσ καὶ ἰδὼν τὴν χάριν τὴν τοῦ θεοῦ ἐχάρη, καὶ

---

11 [c] προσ με 12 [c] διακριναντα 16 [c] οτι ιωανν. 19 ιουδαιοισ: cod -δαιοι 20 και sec: puncta a [c] addita sed rursus rasa | ελληνιστασ: * ευαγγελιστασ, [c] ελληνασ

11 καισαρειασ προσ με 12 διακρειναντα 13 ανηγγειλ. [bent] | πεμψον εισ ιοππ. 16 ιωαννησ 17 εδωκεν 19 φοινειχησ | αντιοχειασ 20 αντιοχειαν

11 ημην | καισαρειασ | προσ με 12 μοι το πνευμ. | διακρινομενον 13 απηγγ. τε | ειποντα αυτω | ε. ιοππ. ανδρασ 16 om του 17 εδωκεν | εγω δε τισ 18 εδοξαζον | αραγε | εδωκ. εισ ζω. 19 αντιοχειασ 20 εισελθοντεσ | αντιοχειαν | om και post ελαλουν 21 om ὁ 22 τησ εν ιεροσολυμοισ | βαρναβαν: add διελθειν 23 την χαριν του θεου

παρεκάλει πάντασ τῇ προθέσει τῆσ καρδίασ προσμένειν τῷ κυ-
ρίῳ, 24 ὅτι ἀνὴρ ἦν ἀγαθὸσ καὶ πλήρησ πνεύματοσ ἁγίου καὶ
πίστεωσ· καὶ προσετέθη ὄχλοσ ἱκανὸσ τῷ κυρίῳ. 25 ἐξῆλθεν δὲ
εἰσ ταρσὸν ἀναζητῆσαι σαῦλον, καὶ εὑρὼν ἤγαγεν εἰσ ἀντιοχίαν.
26 ἐγένετο δὲ αὐτοῖσ καὶ ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλη-
σίᾳ καὶ διδάξαι ὄχλον ἱκανόν, χρηματίσαι τε πρώτωσ ἐν ἀντι-
οχίᾳ τοὺσ μαθητὰσ χρηστιανούσ.
27 Ἐν ταύταισ δὲ ταῖσ ἡμέραισ κατῆλθον ἀπὸ ἱεροσολύμων
προφῆται εἰσ ἀντιόχειαν. 28 ἀναστὰσ δὲ εἷσ ἐξ αὐτῶν ὀνόματι
ἄγαβοσ ἐσήμανεν διὰ τοῦ πνεύματοσ λιμὸν μεγάλην μέλλειν
ἔσεσθαι ἐφ᾽ ὅλην τὴν οἰκουμένην· ἥτισ ἐγένετο ἐπὶ κλαυδίου.
29 τῶν δὲ μαθητῶν καθὼσ εὐπορεῖτό τισ, ὥρισαν ἕκαστοσ αὐτῶν
εἰσ διακονίαν πέμψαι τοῖσ κατοικοῦσιν ἐν τῇ ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖσ.
30 ὃ καὶ ἐποίησαν, ἀποστείλαντεσ πρὸσ τοὺσ πρεσβυτέρουσ διὰ
χειρὸσ βαρνάβα καὶ σαύλου.

XII.

1 Κατ᾽ ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν ὁ βασιλεὺσ ἡρώδησ
τὰσ χεῖρασ κακῶσαί τινασ τῶν ἀπὸ τῆσ ἐκκλησίασ. 2 ἀνεῖλεν
δὲ ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν ἰωάννου μαχαίρῃ. 3 ἰδὼν δὲ ὅτι ἀρεστὸν
τοῖσ ἰουδαίοισ, προσέθετο συλλαβεῖν καὶ πέτρον· ἦσαν δὲ ἡμέ-
ραι τῶν ἀζύμων· 4 ὃν καὶ πιάσασ ἔθετο εἰσ φυλακήν, παραδοὺσ
τέσσαρσιν τετραδίοισ στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτόν, βουλόμενοσ
μετὰ τὸ πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ. 5 ὁ μὲν οὖν πέτροσ
ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ· προσευχὴ δὲ ἦν ἐκτενῶσ γινομένη ὑπὸ
τῆσ ἐκκλησίασ πρὸσ τὸν θεὸν περὶ αὐτοῦ. 6 ὅτε δὲ ἤμελλεν

---

26 χρηστιανουσ: ex η altera parte rasa ι factum est XII, 3 ^c αρεστον εστιν

23 προσμ. εν τω 24 ην ανηρ | * om τω κυριω 25 * αναστησαι | αντιοχειαν 26 αντιοχεια | χρειστιανουσ (** χριστ.) 27 ταυταισ: αυταισ 28 εσημαινεν XII, 1 ηρωδ. ο βασιλ. 2 ιωανου, ** μαχαιρα 3 αρεστον εστιν 5 om προσ τ. θεον

24 ην ανηρ 25 εισ ταρσ. ο βαρναβασ | ευρων αυτον ηγαγεν αυτον | αντιοχειαν 26 δε αυτουσ ενιαυτον | πρωτον εν αντιοχεια | χριστιανουσ 28 λιμ. μεγαν | οστισ και εγενετο ε. κλ. καισαροσ 29 ηυπορειτο XII, 1 ηρωδ. ο βασιλ. 2 μαχαιρα 3 και ιδων οτι αρ. εστι 5 εκτενησ | υπερ αυτου 6 εμελλεν αυτον προαγειν

προσάγειν αὐτὸν ὁ ἡρώδησ, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν ὁ πέτροσ κοι-
μώμενοσ μεταξὺ δύο στρατιωτῶν, δεδεμένοσ ἁλύσεσιν δυσίν,
φύλακέσ τε πρὸ τῆσ θύρασ ἐτήρουν τὴν φυλακήν. 7 καὶ ἰδοὺ
ἄγγελοσ κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶσ ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι· πα-
τάξασ δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ πέτρου ἤγειρεν αὐτὸν λέγων· ἀνά-
στα ἐν τάχει. καὶ ἐξέπεσαν αὐτοῦ αἱ ἁλύσεισ ἐκ τῶν χειρῶν.
8 εἶπέν τε ὁ ἄγγελοσ πρὸσ αὐτόν· ζῶσαι καὶ ὑπόδησαι τὰ σαν-
δάλιά σου. ἐποίησεν δὲ οὕτωσ. καὶ λέγει αὐτῷ· περιβαλοῦ τὸ
ἱμάτιόν σου καὶ ἀκολούθει μοι. 9 καὶ ἐξελθὼν ἠκολούθει, καὶ
οὐκ ᾔδει ὅτι ἀληθέσ ἐστι τὸ γινόμενον διὰ τοῦ ἀγγέλου· ἐδόκει
ὅραμα βλέπειν. 10 διελθόντεσ δὲ πρώτην φυλακὴν καὶ δευτέραν
ἦλθαν ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρᾶν τὴν φέρουσαν εἰσ τὴν πόλιν,
ἥτισ αὐτομάτη ἠνοίγη αὐτοῖσ· καὶ ἐξελθόντεσ προῆλθον ῥύμην
μίαν, καὶ εὐθέωσ ἀπέστη ὁ ἄγγελοσ ἀπ᾽ αὐτοῦ. 11 καὶ ὁ πέτροσ
ἐν ἑαυτῷ γενόμενοσ εἶπεν· νῦν οἶδα ἀληθῶσ ὅτι ἐξαπέστειλεν
κύριοσ τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ ἐξείλατό με ἐκ χειρὸσ ἡρώδου
καὶ πάσησ τῆσ προσδοκίασ τοῦ λαοῦ τῶν ἰουδαίων. 12 συνιδών
τε ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τῆσ μαρίασ τῆσ μητρὸσ ἰωάννου τοῦ
ἐπικαλουμένου μάρκου, οὗ ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι καὶ
προσευχόμενοι. 13 κρούσαντοσ δὲ αὐτοῦ τὴν θύραν τοῦ πυλῶνοσ
προῆλθε παιδίσκη ὑπακούουσα, ὀνόματι ῥόδη, 14 καὶ ἐπιγνοῦσα
τὴν φωνὴν τοῦ πέτρου ἀπὸ τῆσ χαρᾶσ οὐκ ἤνοιξε τὸν πυλῶνα,
εἰσδραμοῦσα δὲ ἀπήγγειλεν ἑστᾶναι τὸν πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶ-
νοσ. 15 οἱ δὲ πρὸσ αὐτὴν εἶπαν· μαίνῃ. ἡ δὲ διϊσχυρίζετο οὕτωσ
ἔχειν. οἱ δὲ ἔλεγον· ἄγγελόσ ἐστιν αὐτοῦ. 16 ὁ δὲ πέτροσ ἐπέ-
μενε κρούων· ἀνοίξαντεσ δὲ εἶδον αὐτὸν καὶ ἐξέστησαν. 17 κα-
τασείσασ δὲ αὐτοῖσ τῇ χειρὶ σιγᾶν διηγήσατο πῶσ ὁ κύριοσ

---

9 [c] ηκολουθ. αυτω | [c] εδοκ. δε 13 [a] υπακουσαι 15 [c] ο αγγελοσ αυτου εστιν

6 προσαγαγειν 8 ειπεν δε | * υποδυσαι 9 εδοκει δε 11 * εν αυτω | ο κυριοσ 12 ιωανου 13 * προσηλθε | υπακουσαι 15 οι δε ειπαν ο αγγελοσ 16 ειδαν 17 διηγησ. αυτοισ

7 εξεπεσον 8 περιζωσαι 9 ηκολουθει αυτω | εδοκει δε 10 ηλθον | ηνοιχθη 11 γενομ. εν εαυτω | εξειλετο 12 om τησ pr 13 αυτου: του πετρου | υπακουσαι 15 ειπον | ο αγγ. αυτ. εστ. 17 διηγησ. αυτοισ

αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ τῆσ φυλακῆσ, εἶπέν τε· ἀπαγγείλατε ἰα-
κώβῳ καὶ τοῖσ ἀδελφοῖσ ταῦτα. καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰσ ἕτε-
ρον τόπον. 18 γενομένησ δὲ ἡμέρασ ἦν τάραχοσ οὐχ ὀλίγοσ ἐν
τοῖσ στρατιώταισ, τί ἄρα ὁ πέτροσ ἐγένετο. 19 ἡρώδησ δὲ ἐπι-
ζητήσασ αὐτὸν καὶ μὴ εὑρών, ἀνακρίνασ τοὺσ φύλακασ ἐκέ-
λευσεν ἀπαχθῆναι, καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆσ ἰουδαίασ εἰσ καισα-
ρίαν διέτριβεν. 20 ἦν δὲ θυμομαχῶν τυρίοισ καὶ σιδωνίοισ· ὁμο-
θυμαδὸν δὲ παρῆσαν πρὸσ αὐτόν, καὶ πείσαντεσ βλάστον τὸν
ἐπὶ τοῦ κοιτῶνοσ τοῦ βασιλέωσ ᾐτοῦντο εἰρήνην, διὰ τὸ τρέ-
φεσθαι αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆσ βασιλικῆσ. 21 τακτῇ δὲ ἡμέρᾳ
ὁ ἡρώδησ ἐνδυσάμενοσ ἐσθῆτα βασιλικήν, καθίσασ ἐπὶ τοῦ βή-
ματοσ ἐδημηγόρει πρὸσ αὐτούσ. 22 ὁ δὲ δῆμοσ ἐπεφώνει· θεοῦ
φωνὴ καὶ οὐκ ἀνθρώπων. 23 παραχρῆμα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγ-
γελοσ κυρίου ἀνθ' ὧν οὐκ ἔδωκε τὴν δόξαν τῷ θεῷ, καὶ γενό-
μενοσ σκωληκόβρωτοσ ἐξέψυξεν.
24 Ὁ δὲ λόγοσ τοῦ θεοῦ ηὔξανεν καὶ ἐπληθύνετο. 25 βαρνά-
βασ δὲ καὶ σαῦλοσ ὑπέστρεψαν εἰσ ἱερουσαλήμ, πληρώσαντεσ
τὴν διακονίαν, συνπαραλαβόντεσ ἰωάννην τὸν ἐπικαλούμενον
μάρκον.

XIII.

1 Ἦσαν δὲ ἐν ἀντιοχίᾳ κατὰ τὴν οὖσαν ἐκκλησίαν προφῆ-
ται καὶ διδάσκαλοι ὅ τε βαρνάβασ καὶ συμεὼν ὁ καλούμενοσ
νίγερ καὶ λουκιοσ ὁ κυρηναῖοσ μαναήν τε ἡρώδου τοῦ τετρα-
άρχου σύντροφοσ καὶ σαῦλοσ. 2 λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ
κυρίῳ καὶ νηστευόντων εἶπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· ἀφορίσατε
δή μοι τὸν βαρνάβαν καὶ τὸν σαῦλον εἰσ τὸ ἔργον ὃ προσκέκλη-
μαι αὐτούσ. 3 τότε νηστεύσαντεσ καὶ προσευξάμενοι καὶ ἐπι-

---

22 [c] ανθρωπου XIII, 2 τον sec: [a] om

18 ουχ (ita etiam A): ουκ 19 καισαρειαν 20 σειδωνιοισ 21 om ὁ 22 ανθρωπου 24 θεου: κυριου 25 (h. l. ιωαννην ut passim) | επικληθεντα XIII, 1 αντιοχεια | σιμεων [bent] | τετραρχου 2 om τον sec

17 ειπε δε 18 ουκ ολιγ. 19 εισ την καισαρειαν 20 θυμομαχ. ο ηρωδησ 21 και καθισασ 22 ανθρωπου 25 εξ ιερουσαλημ | συμπαραλαβοντ. | om και ante ιωανν. | επικληθεντα XIII, 1 δε τινεσ εν αντιοχεια | τετραρχου 2 τον τε βαρν.

θέντεσ τὰσ χεῖρασ αὐτοῖσ ἀπέλυσαν. 4 αὐτοὶ μὲν ουν ἐκπεμ-
φθέντεσ ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματοσ κατῆλθον εἰσ σελευκίαν,
ἐκεῖθέν τε ἀπέπλευσαν εἰσ κύπρον, 5 καὶ γενόμενοι ἐν σαλαμίνῃ
κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ τῶν ἰου-
δαίων· εἶχον δὲ καὶ ἰωάννην ὑπηρέτην. 6 διελθόντεσ δὲ ὅλην τὴν
νῆσον ἄχρι πάφου εὗρον ἄνδρα τινὰ μάγον ψευδοπροφήτην ἰου-
δαῖον, ᾧ ὄνομα βαριησοῦ, 7 ὃσ ἦν σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ σεργίῳ
παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ. οὗτοσ προσκαλεσάμενοσ βαρνάβαν καὶ
σαῦλον ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· 8 ἀνθίστατο δὲ
αὐτοῖσ ἐλύμασ ὁ μάγοσ, οὕτωσ γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ″νομα
αὐτοῦ, ζητῶν διαστρέψαι τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆσ πίστεωσ.
9 σαῦλοσ δέ, ὁ καὶ παῦλοσ, πλησθεὶσ πνεύματοσ ἁγίου, ἀτενί-
σασ εἰσ αὐτὸν εἶπεν· 10 ὦ πλήρησ παντὸσ δόλου καὶ πάσησ ῥᾳ-
διουργίασ, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ πάσησ δικαιοσύνησ, οὐ παύσῃ
διαστρέφων τὰσ ὁδοὺσ τοῦ κυρίου τὰσ εὐθείασ; 11 καὶ νῦν ἰδοὺ
χεὶρ κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔσῃ τυφλὸσ μὴ βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι
καιροῦ. παραχρῆμά τε ἔπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἀχλὺσ καὶ σκότοσ,
καὶ περιάγων ἐζήτει χειραγωγούσ. 12 τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατοσ τὸ
γεγονὸσ ἐπίστευσεν, ἐκπλησσόμενοσ ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ κυρίου.
13 Ἀναχθέντεσ δὲ ἀπὸ τῆσ πάφου οἱ περὶ παῦλον ἦλθον εἰσ
πέργην τῆσ παμφυλίασ· ἰωάννησ δὲ ἀποχωρήσασ ἀπ' αὐτῶν
ὑπέστρεψεν εἰσ ἱεροσόλυμα. 14 αὐτοὶ δὲ διελθόντεσ ἀπὸ τῆσ πέρ-
γησ παρεγένοντο εἰσ ἀντιόχειαν τὴν πισιδίαν, καὶ ἐλθόντεσ εἰσ
τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐκάθισαν. 15 μετὰ δὲ
τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν ἀπέστειλαν οἱ
ἀρχισυνάγωγοι πρὸσ αὐτοὺσ λέγοντεσ· ἄνδρεσ ἀδελφοί, εἴ τισ
ἐστὶν ἐν ὑμῖν λόγοσ παρακλήσεωσ πρὸσ τὸν λαόν, λέγετε. 16 ἀνα-

---

5 εν [c]: *εισ | σαλαμινη (ut AEG alii) intactum mansit 10 [c] om του 14 [c] και εισελθοντεσ

4 σελευκειαν 5 σαλαμεινι | (rursus ιωαννην, item v. 25. -ννησ) 6 βαριησουσ 11 παραχρ. δε | om επ αυτον 12 εκπληττομενοσ 13 ιωανησ

4 ουτοι μεν ουν | του πνευμ. του αγι. | την σελευκειαν et την κυπρον 5 σαλαμινι 6 om ολην | om ανδρα | βαριησουσ 9 και ατενισασ 10 om του 11 του κυριου | επεπεσεν 13 περι τον παυλ. 14 τησ πισιδιασ | εισελθοντεσ 15 om τισ | λογ. εν υμιν

στὰσ δὲ παῦλοσ καὶ κατασείσασ τῇ χειρὶ εἶπεν· ἄνδρεσ ἰσδραη-
λεῖται καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν θεόν, ἀκούσατε. 17 ὁ θεὸσ τοῦ λαοῦ
τούτου ἰσραὴλ ἐξελέξατο τοὺσ πατέρασ ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν
ὕψωσεν ἐν τῇ παροικίᾳ ἐν γῇ αἰγύπτου, καὶ μετὰ βραχίονοσ
ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν αὐτοὺσ ἐξ αὐτῆσ, 18 καὶ ὡσ τεσσερακονταέτη
χρόνον ἐτροποφόρησεν αὐτοὺσ ἐν τῇ ἐρήμῳ, 19 καὶ καθελὼν ἔθνη
ἑπτὰ ἐν γῇ χαναὰν κατεκληρονόμησεν τὴν γῆν αὐτῶν ὡσ ἔτεσι
τετρακοσίοισ καὶ πεντήκοντα· 20 καὶ μετὰ ταῦτα ἔδωκεν κρι-
τὰσ ἕωσ σαμουὴλ προφήτου. 21 κἀκεῖθεν ᾐτήσαντο βασιλέα, καὶ
ἔδωκεν αὐτοῖσ ὁ θεὸσ τὸν σαοὺλ υἱὸν κείσ, ἄνδρα ἐκ φυλῆσ βε-
νιαμείν, ἔτη τεσσεράκοντα· 22 καὶ μεταστήσασ αὐτὸν ἤγειρεν
τὸν δαυεὶδ αὐτοῖσ εἰσ βασιλέα, ᾧ καὶ εἶπεν μαρτυρήσασ· εὗρον
δαυεὶδ τὸν τοῦ ἰεσσαί, ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃσ ποιή-
σει πάντα τὰ θελήματά μου. 23 τούτου ὁ θεὸσ ἀπὸ τοῦ σπέρ-
ματοσ κατ᾽ ἐπαγγελίαν ἤγαγεν τῷ ἰσραὴλ σωτῆρα ἰησοῦν,
24 προκηρύξαντοσ ἰωάννου πρὸ προσώπου τῆσ εἰσόδου αὐτοῦ
βάπτισμα μετανοίασ παντὶ τῷ λαῷ ἰσραήλ. 25 ὡσ δὲ ἐπλήρου
ἰωάννησ τὸν δρόμον, ἔλεγεν· τί ἐμὲ ὑπονοεῖτε εἶναι, οὐκ εἰμὶ
ἐγώ, ἀλλ᾽ ἰδοὺ ἔρχεται μετ᾽ ἐμὲ οὗ οὐκ εἰμὶ ἄξιοσ τὸ ὑπόδημα
τῶν ποδῶν λῦσαι. 26 ἄνδρεσ ἀδελφοί, υἱοὶ γένουσ ἀβραὰμ καὶ
οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι τὸν θεόν, ἡμῖν ὁ λόγοσ τῆσ σωτηρίασ ταύ-
τησ ἐξαπεστάλη. 27 οἱ γὰρ κατοικοῦντεσ ἐν ἰερουσαλὴμ καὶ οἱ
ἄρχοντεσ αὐτῶν τοῦτον ἀγνοήσαντεσ καὶ τὰσ φωνὰσ τῶν προ-
φητῶν τὰσ κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένασ κρίναντεσ
ἐπλήρωσαν, 28 καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὑρόντεσ ᾔτησαν
τὸν πιλᾶτον ἀναιρεθῆναι αὐτόν. 29 ὡσ δὲ ἐτέλεσαν πάντα τὰ

---

22 h. l. δαυειδ plene scriptum 23 απο τ. σπερμ. suppl[c] 25 *ante λαω iam ιηλ inceperat, sed statim se correxit 28 ητησαν τον: [c] ητησαντο

16 ισραηλειται 17 του pro τουτου 18 **τεσσαραχ. 19 om και pr 21 **τεσσαραχ. 22 om ανδρα 24 ιωανου 26 om και 28 ητησαντο πειλατον

16 ισραηλιται 17 εν γη αιγυπτω 18 τεσσαραχ. 19 κατεκληροδοτησεν αυτοισ την 19 sq ωσ ετεσι τετρ. κ. πεντηκ. post και μετα ταυτα pon 20 του προφητου 21 κισ | βενιαμιν | τεσσαραχ. 22 αυτοισ τον δαβιδ 23 ηγαγεν: ηγειρε 25 ο ιωαννησ | τινα με 26 υμιν ο λογοσ | απεσταλη 28 ητησαντο πιλατον 29 απαντα

περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντεσ ἀπὸ τοῦ ξύλου ἔθηκαν εἰσ
μνημεῖον. 30 ὁ δὲ θεὸσ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, 31 ὃσ ὤφθη ἐπὶ
ἡμέρασ πλείουσ τοῖσ συναναβάσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆσ γαλιλαίασ εἰσ
ἱερουσαλήμ, οἵτινέσ εἰσι νῦν μάρτυρεσ αὐτοῦ πρὸσ τὸν λαόν.
32 καὶ ἡμεῖσ ὑμᾶσ εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸσ τοὺσ πατέρασ ἐπ-
αγγελίαν γενομένην, ὅτι ταύτην ὁ θεὸσ ἐκπεπλήρωκεν τοῖσ
τέκνοισ ἡμῶν ἀναστήσασ ἰησοῦν, 33 ὡσ καὶ ἐν τῷ ψαλμῷ γέ-
γραπται τῷ δευτέρῳ· υἱόσ μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά
σε. 34 ὅτι δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, μηκέτι μέλλοντα ὑπο-
στρέφειν εἰσ διαφθοράν, οὕτωσ εἴρηκεν ὅτι δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια
δαυεὶδ τὰ πιστά. 35 διότι καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· οὐ δώσεισ τὸν
ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. 36 δαυεὶδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρε-
τήσασ τῇ τοῦ θεοῦ βουλῇ ἐκοιμήθη καὶ προσετέθη πρὸσ τοὺσ
πατέρασ αὐτοῦ καὶ εἶδεν διαφθοράν· 37 ὃν δὲ ὁ θεὸσ ἤγειρεν,
οὐκ εἶδεν διαφθοράν. 38 γνωστὸν οὖν ὑμῖν ἔστω, ἄνδρεσ ἀδελφοί,
ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεσισ ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται· 39 ἀπὸ
πάντων ὧν οὐκ ἠδυνήθητε ἐν νόμῳ μωϋσέωσ δικαιωθῆναι, ἐν
τούτῳ πᾶσ ὁ πιστεύων δικαιοῦται. 40 βλέπετε οὖν μὴ ἀπέλθῃ τὸ
εἰρημένον ἐν τοῖσ προφήταισ· 41 εἴδετε οἱ καταφρονηταὶ καὶ
θαυμάσετε καὶ ἀφανίσθητε, ὅτι ἔργον ἐργάζομαι ἐγὼ ἐν ταῖσ
ἡμέραισ ὑμῶν, ἔργον ὃ οὐ μὴ πιστεύσητε, ἐάν τισ ἐκδιηγῆ-
ται ὑμῖν.

42 Ἐξιόντων δὲ αὐτῶν παρεκάλουν εἰσ τὸ μεταξὺ σάββατον
λαληθῆναι αὐτοῖσ τὰ ῥήματα ταῦτα. 43 λυθείσησ δὲ αὐτοῖσ τῆσ
συναγωγῆσ ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομέ-
νων προσηλύτων τῷ παύλῳ καὶ τῷ βαρνάβᾳ, οἵτινεσ προσλα-

40 απελθη: [c] επελθη 41 καταφρονηται (-τε) restituit [c] ex καταφρονησατε | θαυμασετε intactum mansit | scriptum est οτι εργον ο ([c] om) εγω (intactum mansit per incuriam) εργαζ. εγω εν etc 43 αυτοισ: [c] om

29 γεγραμμ. περι αυτου 31 γαλειλαιασ | om νυν 38 εστω υμιν | *δια τουτο 39 και απο παντ. 40 επελθη 41 ιδετε | θαυμασατε 42 παρεκαλ. etc: εισ το μετ. σα. ηξιουν 43 om αυτοισ

31 om νυν 32 τοισ τεκν. αυτων ημιν 33 τω δευτερ. γεγραπτ. 34 δαβιδ 35 διο 36 δαβιδ 38 εστω υμιν 39 και απο παντων | εν τω νομω μωσεωσ 40 επελθη εφ υμασ 41 ιδετε | θαυμασατε | εγω εργαζομ. | ω ου μη 42 εξ. δε εκ τησ συναγωγησ των ιουδαιων | παρεκαλ. τα εθνη 43 om αυτοισ

λοῦντεσ αὐτοῖσ ἔπειθον αὐτοὺσ προσμένειν τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ.
44 τῷ δὲ ἐρχομένῳ σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλισ συνήχθη ἀκοῦ-
σαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου. 45 ἰδόντεσ δὲ οἱ ἰουδαῖοι τοὺσ ὄχλουσ
ἐπλήσθησαν ζήλου, καὶ ἀντέλεγον τοῖσ ὑπὸ παύλου λαλουμένοισ
βλασφημοῦντεσ. 46 παρρησιασάμενοί τε ὁ παῦλοσ καὶ ὁ βαρνά-
βασ εἶπαν· ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ
θεοῦ· ἐπειδὴ ἀπωθεῖσθε αὐτὸν καὶ οὐκ ἀξίουσ κρίνετε ἑαυτοὺσ
τῆσ αἰωνίου ζωῆσ, ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰσ τὰ ἔθνη. 47 οὕτω γὰρ
ἐντέταλται ἡμῖν κύριοσ· τέθεικά σε εἰσ φῶσ ἐθνῶν, τοῦ εἶναί
σε εἰσ σωτηρίαν ἕωσ ἐσχάτου τῆσ γῆσ. 48 ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη
ἔχαιρον καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ κυρίου, καὶ ἐπίστευσαν
ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰσ ζωὴν αἰώνιον. 49 διεφέρετο δὲ ὁ λόγοσ
τοῦ κυρίου καθ᾽ ὅλησ τῆσ χώρασ. 50 οἱ δὲ ἰουδαῖοι παρώτρυναν
τὰσ σεβομένασ γυναῖκασ καὶ τὰσ εὐσχήμονασ καὶ τοὺσ πρώ-
τουσ τῆσ πόλεωσ, καὶ ἐπήγειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν παῦλον καὶ
βαρνάβαν, καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺσ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. 51 οἱ δὲ
ἐκτιναξάμενοι τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ἐπ᾽ αὐτοὺσ ἦλθον εἰσ ἰκό-
νιον, 52 οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶσ καὶ πνεύματοσ ἁγίου.

XIV.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν εἰκονίῳ κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺσ εἰσ
τὴν συναγωγὴν καὶ λαλῆσαι οὕτωσ ὥστε πιστεῦσαι ἰουδαίων
τε καὶ ἑλλήνων πολὺ πλῆθοσ. 2 οἱ δὲ ἀπειθήσαντεσ ἰουδαῖοι ἐπ-
ήγειραν καὶ ἐκάκωσαν τὰσ ψυχὰσ τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελ-
φῶν. 3 ἱκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτριψαν παρρησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ
κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι ἐπὶ τῷ λόγῳ τῆσ χάριτοσ αὐτοῦ, διδόν-

---

46 επειδη: [c] add δε 47 [c] ημιν ο κυριοσ 50 [c] om και prim XIV, 1 συν-αγωγην: [c] add των ιουδαιων 3 επι sec: [c] om

44 τω τε ερχ. | λογ. του θεου 47 (ουτω ut ℵ) | ο κυριοσ 48 λογ. του θεου | αιωνιαν 49 καθ: δι 50 om και prim | om αυτων 51 εικονιον 52 οι τε μαθηται XIV, 1 συναγωγην: add των ιουδαιων 3 om επι sec | διδοντι

43 επιμενειν 44 λογ. του θεου 45 υπο του παυλ. λεγομενοισ | αντιλεγοντεσ και βλασφημουντ. 46 παρρησ. δε | ειπον | επειδη δε 47 ο κυριοσ 49 δι ολησ 50 τον βαρναβ. 51 των ποδ. αυτων επ XIV, 1 ικονιω | συναγωγ. των ιουδαιων 2 απειθουντεσ 3 om επι sec | και διδοντι

τοσ σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν. 4 ἐσχί-
σθη δὲ τὸ πλῆθοσ τῆσ πόλεωσ, καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖσ ἰου-
δαίοισ, οἱ δὲ σὺν τοῖσ ἀποστόλοισ. 5 ὡσ δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν
ἐθνῶν τε καὶ ἰουδαίων σὺν τοῖσ ἄρχουσιν αὐτῶν ὑβρίσαι καὶ
λιθοβολῆσαι αὐτούσ, 6 συνιδόντεσ κατέφυγον εἰσ τὰσ πόλεισ
τῆσ λυκαονίασ λύστραν καὶ δέρβην καὶ τὴν περίχωρον, 7 κἀκεῖ
εὐαγγελιζόμενοι ἦσαν.

8 Καί τισ ἀνὴρ ἀδύνατοσ ἐν λύστροισ τοῖσ ποσὶν ἐκάθητο,
χωλὸσ ἐκ κοιλίασ μητρὸσ αὐτοῦ, ὃσ οὐδέποτε περιεπάτησεν.
9 οὗτοσ ἤκουσεν τοῦ παύλου λέγοντοσ, ὃσ ἀτενίσασ αὐτῷ καὶ
ἰδὼν ὅτι ἔχει πίστιν τοῦ σωθῆναι, εἶπεν μεγάλῃ φωνῇ· 10 ἀνά-
στηθι ἐπὶ τοὺσ πόδασ σου ὀρθόσ. καὶ ἥλατο, καὶ περιεπάτει.
11 οἵ τε ὄχλοι ἰδόντεσ ὃ ἐποίησεν παῦλοσ, ἐπῆραν τὴν φωνὴν
λυκαονιστὶ λέγοντεσ· οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντεσ ἀνθρώποισ κατέβησαν
πρὸσ ἡμᾶσ, 12 ἐκάλουν τε τὸν βαρνάβαν δία, τὸν δὲ παῦλον
ἑρμῆν, ἐπεὶ αὐτὸσ ἦν ὁ ἡγούμενοσ τοῦ λόγου. 13 ὅ τε ἱερεὺσ τοῦ
διὸσ τοῦ ὄντοσ πρὸ τῆσ πόλεωσ ταύρουσ καὶ στέμματα ἐπὶ
τοὺσ πυλῶνασ ἐνέγκασ σὺν τοῖσ ὄχλοισ ἤθελεν θύειν. 14 ἀκού-
σαντεσ δὲ οἱ ἀπόστολοι βαρνάβασ καὶ παῦλοσ, διαρρήξαντεσ
τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐξεπήδησαν εἰσ τὸν ὄχλον, κράζοντεσ 15 καὶ
λέγοντεσ· ἄνδρεσ, τί ταῦτα ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖσ ὁμοιοπαθεῖσ
ἐσμὲν ὑμῖν ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶσ ἀπὸ τούτων τῶν
ματαίων ἐπιστρέφειν ἐπὶ θεὸν τὸν ζῶντα, ὃσ ἐποίησεν τὸν οὐρα-
νὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖσ,
16 ὃσ ἐν ταῖσ παρῳχημέναισ γενεαῖσ εἴασεν πάντα τὰ ἔθνη πο-

---

8 [c] εν λυστρ. αδυνατ. 9 ουτοσ: perperam additum est ουκ nec deletum | λεγοντοσ: [c] λαλουντοσ 11 [c] την φων. αυτων | ανθρωποισ [c] ex -ποι fecit 12 επει (επι scriptum est): [c] επιδη 14 [c] τα ιματ. εαυτων 15 [c] om τον ante ζωντα

9 ηκουεν | λαλουντοσ 10 *om και ante περιεπ. 11 τ. φων. αυτων 12 τον μεν | επειδη 14 τα ιματ. εαυτων 15 om τον

7 ησαν ευαγγελιζ. 8 εν λυστρ. αδυνατ. | μητρ. αυτ. υπαρχων | ς περιεπεπατηκει, ς[e] περιπεπατηκει 9 ηκουε τ. π. λαλουντοσ | πιστιν εχει 10 μεγαλ. τη φω. | ηλλετο 11 οι δε οχλ. | ο παυλοσ | την φων. αυτων 12 τον μεν βαρν. | επειδη 13 ο δε ιερ. | πολεωσ: add αυτων 14 εισεπηδησαν 15 τον θεον τον

ρεύεσθαι ταῖσ ὁδοῖσ αὐτῶν· 17 καίτοιγε οὐκ ἀμάρτυρον αὐτὸν
ἀφῆκεν, ἀγαθουργῶν, οὐρανόθεν ὑμῖν διδοὺσ ὑετοὺσ καὶ και-
ροὺσ καρποφόρουσ, ἐμπιπλῶν τροφῆσ καὶ εὐφροσύνησ τὰσ καρ-
δίασ ὑμῶν. 18 καὶ ταῦτα λέγοντεσ μόλισ κατέπαυσαν τοὺσ ὄχ-
λουσ τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖσ.

19 Ἐπῆλθαν δὲ ἀπὸ ἀντιοχίασ καὶ ἰκονίου ἰουδαῖοι, καὶ
πείσαντεσ τοὺσ ὄχλουσ καὶ λιθάσαντεσ τὸν παῦλον ἔσυρον ἔξω
τῆσ πόλεωσ, νομίζοντεσ αὐτὸν τεθνηκέναι. 20 κυκλωσάντων δὲ
τῶν μαθητῶν αὐτὸν ἀναστὰσ εἰσῆλθεν εἰσ τὴν πόλιν. καὶ τῇ
ἐπαύριον ἐξῆλθεν σὺν τῷ βαρνάβᾳ εἰσ δέρβην. 21 εὐαγγελισάμε-
νοί τε τὴν πόλιν ἐκείνην καὶ μαθητεύσαντεσ ἱκανοὺσ ὑπέστρε-
ψαν εἰσ τὴν λύστραν καὶ εἰσ εἰκόνιον καὶ εἰσ ἀντιοχίαν, 22 ἐπι-
στηρίζοντεσ τὰσ ψυχὰσ τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντεσ ἐνμένειν
τῇ πίστει, καὶ ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶσ εἰσελθεῖν εἰσ
τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 23 χειροτονήσαντεσ δὲ αὐτοῖσ κατ' ἐκ-
κλησίαν πρεσβυτέρουσ, προσευξάμενοι μετὰ νηστειῶν παρέθεντο
αὐτοὺσ τῷ κυρίῳ, εἰσ ὃν πεπιστεύκεισαν. 24 καὶ διελθόντεσ εἰσ
τὴν πισιδίαν ἦλθον εἰσ τὴν παμφυλίαν, 25 καὶ λαλήσαντεσ εἰσ
τὴν πέργην τὸν λόγον τοῦ κυρίου κατέβησαν εἰσ ἀτταλίαν,
26 κἀκεῖθεν ἀπέπλευσαν εἰσ ἀντιόχειαν, ὅθεν ἦσαν παραδεδομέ-
νοι τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ εἰσ τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν. 27 παραγενό-
μενοι δὲ καὶ συναγαγόντεσ τὴν ἐκκλησίαν ἀνήγγελλον ὅσα ὁ
θεὸσ ἐποίησεν μετ' αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξεν τοῖσ ἔθνεσιν θύραν
πίστεωσ. 28 διέτριβον δὲ χρόνον οὐχ ὀλίγον σὺν τοῖσ μαθηταῖσ.

---

17 [c] καιτοι ουκ αμαρτ. εαυτον | [c] om υμιν | [c] τασ καρδ. ημων 19 εξω suppl [c] 20 sq * a πολιν priore ad posterius aberravit, [c] vero quae exciderant suppl και τη επαυριον usque τε την πολιν 22 [c] παρακαλ. τε 25 εισ την περγην: [c] εν περγη reposuerat sed ipse priorem scripturam videtur revocasse

17 καιτοι | υετουσ διδουσ 19 αντιοχειασ | εικονιου 21 και αντιοχειαν 22 εμμενειν 24 om εισ pr 25 εν περγη | om του κυριου | ατταλειαν 26 *om απεπλευσ. 27 εποιησ. ο θεοσ 28 ουκ ολιγ.

17 εαυτον αφ. αγαθοποιων | ημιν υετ. διδουσ | καρδι. ημων 19 επηλθον | αντιοχειασ | νομισαντεσ | τεθναναι 20 αυτον των μαθητων 21 και ικονιον και αντιοχειαν 22 εμμενειν 23 πρεσβυτ. κατ εκκλ. 24 om εισ pr | om την sec 25 εν περγη | om του κυριου | ατταλειαν 27 ανηγγειλαν | εποιησ. ο θεοσ 28 διετρ. δε εκει | ουκ

XV.

1 Καί τινεσ κατελθόντεσ ἀπὸ τῆσ ἰουδαίασ ἐδίδασκον τοὺσ
ἀδελφούσ, ὅτι ἐὰν μὴ περιτμηθῆτε τῷ ἔθει τῷ μωϋσέωσ, οὐ
δύνασθε σωθῆναι. 2 γενομένησ δὲ στάσεωσ καὶ ζητήσεωσ οὐκ
ὀλίγησ τῷ παύλῳ καὶ τῷ βαρνάβᾳ πρὸσ αὐτούσ, ἔταξαν ἀνα-
βαίνειν παῦλον καὶ βαρνάβαν καί τινασ ἐξ αὐτῶν ἄλλουσ πρὸσ
τοὺσ ἀποστόλουσ καὶ πρεσβυτέρουσ εἰσ ἱερουσαλὴμ περὶ τοῦ
ζητήματοσ τούτου. 3 οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντεσ ὑπὸ τῆσ ἐκκλη-
σίασ διήρχοντο τήν τε φοινίκην καὶ σαμαρίαν, διηγούμενοι τὴν
ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσι τοῖσ
ἀδελφοῖσ. 4 παραγενόμενοι δὲ εἰσ ἱερουσαλὴμ παρεδέχθησαν ὑπο
τῆσ ἐκκλησίασ, τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀνήγ-
γειλάν τε ὅσα ὁ θεὸσ ἐποίησεν μετ᾽ αὐτῶν. 5 ἐξανέστησαν δέ
τινεσ τῶν ἀπὸ τῆσ αἱρέσεωσ τῶν φαρισαίων πεπιστευκότεσ,
λέγοντεσ ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτοὺσ παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν
νόμον μωϋσέωσ.

6 Συνήχθησαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ
τοῦ λόγου τούτου. 7 πολλῆσ δὲ ζητήσεωσ γενομένησ ἀναστὰσ
πέτροσ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· ἄνδρεσ ἀδελφοί, ὑμεῖσ ἐπίστασθε
ὅτι ἀφ᾽ ἡμερῶν ἀρχαίων ἐν ὑμῖν ἐξελέξατο ὁ θεὸσ διὰ τοῦ στό-
ματόσ μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου καὶ πι-
στεῦσαι. 8 καὶ ὁ καρδιογνώστησ θεὸσ ἐμαρτύρησεν αὐτοῖσ δοὺσ
τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καθὼσ καὶ ἡμῖν, 9 καὶ οὐδὲν διέκρινεν
μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει καθαρίσασ τὰσ καρδίασ
αὐτῶν. 10 νῦν οὖν τί πειράζετε τὸν θεόν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν
τράχηλον τῶν μαθητῶν ὃν οὔτε οἱ πατέρεσ ἡμῶν οὔτε ἡμεῖσ
ἰσχύσαμεν βαστάσαι; 11 ἀλλὰ διὰ τῆσ χάριτοσ τοῦ κυρίου ἰη-

---

1 εθει: scriptum est εθνι eraso ν 3 [a] εκδιηγουμενοι 4 εκκλησιασ: [a] add και 4 τε suppl [c] 7 οτι suppl [c] 10 ζυγον suppl [a]

1 *περιθμητε 2 αλλουσ εξ αυτων 3 σαμαρειαν | εκδιηγουμενοι 4 εισ ιεροσολυμα | απο τ. εκκλησ. και των 5 φαρεισαιων ut plerumque 6 συνηχθ. τε 9 ουθεν

1 περιτεμνησθε | om τω sec 2 γενομ. ουν | συζητησεωσ | αλλουσ εξ αυτων 3 om τε | σαμαρειαν | εκδιηγουμενοι 4 απεδεχθησαν υπ. τησ εκκλ. και 7 συζητησεωσ | ο θεοσ εν ημιν εξελεξ. 8 δουσ: add αυτοισ 11 om του | ιησου χριστου

σοῦ πιστεύσομεν σωθῆναι, καθ' ὃν τρόπον κἀκεῖνοι. 12 ἐσίγησεν
δὲ πᾶν τὸ πλῆθοσ, καὶ ἤκουον βαρνάβα καὶ παύλου ἐξηγουμέ-
νων ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸσ σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖσ ἔθνεσιν δι'
αὐτῶν. 13 μετὰ δὲ τὸ σιγῆσαι αὐτοὺσ ἀπεκρίθη ἰάκωβοσ λέγων·
ἄνδρεσ ἀδελφοί, ἀκούσατέ μου. 14 συμεὼν ἐξηγήσατο καθὼσ
πρῶτον ὁ θεὸσ ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν τῷ ὀνόματι
αὐτοῦ. 15 καὶ τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼσ
γέγραπται· 16 μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν
σκην`ν δαυεὶδ τὴν πεπτωκυῖαν, καὶ τὰ κατεστραμμένα αὐτῆσ
ἀνοικοδομήσω καὶ ἀνορθώσω αὐτήν, 17 ὅπωσ ἂν ἐκζητήσωσιν
οἱ κατάλοιποι τῶν ἀνθρώπων τὸν κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ'
οὓσ ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτούσ, λέγει κύριοσ ποιῶν
ταῦτα 18 γνωστὰ ἀπ' αἰῶνοσ. 19 διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν
τοῖσ ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν θεόν, 20 ἀλλὰ ἐπι-
στεῖλαι αὐτοῖσ τοῦ ἀπέχεσθαι τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων
καὶ τῆσ πορνίασ καὶ τοῦ πνικτοῦ καὶ τοῦ αἵματοσ. 21 μωϋσῆσ
γὰρ ἐκ γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺσ κηρύσσοντασ αὐτὸν
ἔχει ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκόμενοσ.
22 Τότε ἔδοξε τοῖσ ἀποστόλοισ καὶ τοῖσ πρεσβυτέροισ σὺν
ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένουσ ἄνδρασ ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰσ
ἀντιοχίαν σὺν τῷ παύλῳ καὶ βαρνάβᾳ, ἰούδαν τὸν καλούμενον
βαρσαββᾶν καὶ σίλαν, ἄνδρασ ἡγουμένουσ ἐν τοῖσ ἀδελφοῖσ,
23 γράψαντεσ διὰ χειρὸσ αὐτῶν· οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι
ἀδελφοὶ τοῖσ κατὰ τὴν ἀντιοχίαν καὶ συρίαν καὶ κιλικίαν ἀδελ-
φοῖσ τοῖσ ἐξ ἐθνῶν χαίρειν. 24 ἐπεὶ δὲ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲσ ἐξ
ἡμῶν ἐτάραξαν ὑμᾶσ λόγοισ ἀνασκευάζοντεσ τὰσ ψυχὰσ ὑμῶν,

---

11 πιστευσομεν (ut D*): non mutatum 17 ᶜ κυρ. ο ποιων 21 αυτον ipse * ex αυτου fecit 22 ηγουμενουσ ᶜ ex -νοισ 23 αυτων: ᶜ add ταδε | αδελφοι: ᶜ και οι αδελφοι 24 επει δε: ᶜ επειδη | εξ ημων (*υμ.): ᶜ add εξελθοντεσ

11 πιστευομεν 16 κατεστρεμμενα 20 αλλ | πορνειασ | om του ante πνικτου 22 αντιοχειαν | σειλαν 23 αντιοχειαν 24 επειδη ηκ.

11 πιστευομεν 14 επι τω ονομ. 16 δαβιδ | κατεσκαμμενα 17 ο ποιων ταυτ. παντα 18 γν. απ αιων.: add εστι τω θεω παντα τα εργα αυτου 20 απεχ. απο των | πορνειασ 21 μωσησ 22 αντιοχειαν | επικαλουμενον βαρσαβαν 23 χειρ. αυτ.: add ταδε | αδελφοι: και οι αδ. | αντιοχειαν 24 επειδη ηκου. | εξ ημ. εξελθοντεσ | τ. ψυχ. υμ.: add λεγοντεσ περιτεμνεσθαι και τηρειν τον νομον

οἷσ οὐ διεστειλάμεθα, 25 ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοισ ὁμοθυμαδόν,
ἐκλεξαμένουσ ἄνδρασ πέμψαι πρὸσ ὑμᾶσ σὺν τοῖσ ἀγαπητοῖσ
ἡμῶν βαρνάβᾳ καὶ παύλῳ, 26 ἀνθρώποισ παραδεδωκόσι τὰσ
ψυχὰσ αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματοσ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χρι-
στοῦ. 27 ἀπεστάλκαμεν οὖν ἰούδαν καὶ σίλαν, καὶ αὐτοὺσ διὰ
λόγου ἀπαγγέλλοντασ τὰ αὐτά. 28 ἔδοξεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ
ἁγίῳ καὶ ἡμῖν, μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάροσ πλὴν τού-
των ἐπάναγκεσ, 29 ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἵματοσ καὶ
πνικτῶν καὶ πορνίασ· ἐξ ὧν διατηροῦντεσ ἑαυτοὺσ εὖ πράξετε.
ἔρρωσθε.

30 Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντεσ κατῆλθον εἰσ ἀντιόχειαν, καὶ
συναγαγόντεσ τὸ πλῆθοσ ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολήν. 31 ἀναγνόν-
τεσ δὲ ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει. 32 ἰούδασ τε καὶ σίλασ,
καὶ αὐτοὶ προφῆται ὄντεσ, διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺσ
ἀδελφούσ. 33 ποιήσαντεσ δὲ χρόνον ἀπελύθησαν μετʼ εἰρήνησ
ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸσ τοὺσ ἀποστείλαντασ ἑαυτούσ.

35 Παῦλοσ δὲ καὶ βαρνάβασ διέτριβον ἐν ἀντιοχείᾳ, διδά-
σκοντεσ καὶ εὐαγγελιζόμενοι μετὰ καὶ ἑτέρων πολλῶν τὸν λόγον
τοῦ κυρίου. 36 μετὰ δέ τινασ ἡμέρασ εἶπεν πρὸσ βαρνάβαν παῦ-
λοσ· ἐπιστρέψαντεσ δὲ ἐπισκεψώμεθα τοὺσ ἀδελφοὺσ κατὰ πό-
λιν πᾶσαν ἐν αἷσ κατηγγείλαμεν τὸν λόγον τοῦ κυρίου, πῶσ
ἔχουσιν. 37 βαρνάβασ δὲ ἐβούλετο συνπαραλαβεῖν καὶ τὸν ἰωάν-
νην τὸν καλούμενον μάρκον· 38 παῦλοσ δὲ ἠξίου, τὸν ἀποστάντα
ἀπʼ αὐτῶν ἀπὸ παμφυλίασ καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖσ εἰσ τὸ
ἔργον, μὴ συνπαραλαμβάνειν τοῦτον. 39 ἐγένετο δὲ παροξυσμόσ,

---

28 τουτων: [c] suppl των | επαναγκεσ: scriptum est ut in A C aliis -γκαισ 29 [c] πνικτου. 32 αδελφουσ: [a] add και επεστηριξαν 33 εαυτουσ: ε erasum et iam antea notatum 36 δε sec: [c] δη 37 καλουμενον: [c] praepositurus erat επι, sed rursus abstersit

25 εκλεξαμενοισ 27 σειλαν 28 τουτων των επαν. 29 πορνειασ 32 σειλασ | τουσ αδ. και επεστηριξαν 33 αποστειλ. αυτουσ 35 επιστρ. δη

28 τω αγιω πνευμ. | των επαναγκ. τουτων 29 πνικτου | πορνειασ 30 ηλθον 32 ϛ[e] ιουδ. δε | αδελφουσ: add και επεστηριξαν 33 αποστ. εαυτουσ: αποστολουσ 34 sic: εδοξε δε τω σιλα επιμειναι αυτου 36 παυλ. πρ. βαρναβ. | επιστρ. δη | αδελφ. ημων | πασαν πολιν 37 εβουλευσατο συμπαραλαβ. τον ιω. 38 συμπαραλαβειν 39 εγεν. ουν

ὥστε ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺσ ἀπ᾽ ἀλλήλων, τόν τε βαρνάβαν
παραλαβόντα τὸν μάρκον ἐκπλεῦσαι εἰσ κύπρον. [40]παῦλοσ δὲ
ἐπιλεξάμενοσ σίλαν ἐξῆλθεν, παραδοθεὶσ τῇ χάριτι τοῦ κυρίου
ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν. [41]διήρχετο δὲ τὴν συρίαν καὶ κιλικίαν ἐπι-
στηρίζων τὰσ ἐκκλησίασ.

XVI.

[1]Κατήντησεν δὲ εἰσ δέρβην καὶ εἰσ λύστραν, καὶ ἰδοὺ μα-
θητήσ τισ ἦν ἐκεῖ ὀνόματι τιμόθεοσ, υἱὸσ γυναικὸσ ἰουδαίασ
πιστῆσ, πατρὸσ δὲ ἕλληνοσ, [2]ὃσ ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν λύ-
στροισ καὶ ἰκονίῳ ἀδελφῶν. [3]τοῦτον ἠθέλησεν ὁ παῦλοσ σὺν
αὐτῷ ἐξελθεῖν, καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτὸν διὰ τοὺσ ἰουδαίουσ
τοὺσ ὄντασ ἐν τοῖσ τόποισ ἐκείνοισ· ᾔδεισαν γὰρ ἅπαντεσ ὅτι
ἕλλην ὁ πατὴρ αὐτοῦ ὑπῆρχεν. [4]ὡσ δὲ διεπορεύοντο τὰσ πόλεισ,
παρεδίδοσαν αὐτοῖσ φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ
τῶν ἀποστόλων καὶ πρεσβυτέρων τῶν ἐν ἱεροσολύμοισ.

[5]Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο τῇ πίστει καὶ ἐπερίσ-
σευον τῷ ἀριθμῷ καθ᾽ ἡμέραν. [6]διῆλθον δὲ τὴν φρυγίαν καὶ
γαλατικὴν χώραν, κωλυθέντεσ ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματοσ λαλῆ-
σαι τὸν λόγον ἐν τῇ ἀσίᾳ. [7]ἐλθόντεσ δὲ κατὰ τὴν μυσίαν ἐπείρα-
ζον εἰσ τὴν βιθυνίαν πορευθῆναι, καὶ οὐκ εἴασεν αὐτοὺσ τὸ
πνεῦμα ἰησοῦ· [8]παρελθόντεσ δὲ τὴν μυσίαν κατέβησαν εἰσ
τρωάδα. [9]καὶ ὅραμα διὰ τῆσ νυκτὸσ τῷ παύλῳ ὤφθη, ἀνὴρ
μακαιδών τισ ἦν ἑστὼσ καὶ παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων· δια-
βὰσ εἰσ μακεδονίαν βοήθησον ἡμῖν. [10]ὡσ δὲ τὸ ὅραμα εἶδεν,
εὐθέωσ ἐζητήσαμεν ἐξελθεῖν εἰσ μακαιδονίαν, συμβιβάζοντεσ
ὅτι προσκέκληται ὁ θεὸσ εὐαγγελίσασθαι αὐτούσ.

---

2 ικονιω: codex ικονιου 10 cod εξητησαμεν | προσκεκληται: [c] add ημασ

40 σειλαν 41 και την κιλ. XVI, 1 δε και εισ 2 εικονιω 7 βειθυνιαν 9 om τησ | μακεδων 10 μακεδονιαν | προσκεκλ. ημασ

40 κυριου: θεου XVI, 1 om εισ sec | γυναικοσ τινοσ 3 τον πατερα αυτου οτι ελλην υπηρχεν 4 παρεδιδουν | και των πρεσβ. τ. εν ιερουσαλημ 6 διελθοντεσ | και την γαλατικ. 7 om δε | κατα την βιθ. πορευεσθαι | om ιησου 9 ωφθ. τω παυλ. | ανηρ τισ ην μακεδων εστ. | om και ante παραχ. 10 εισ την μακεδονιαν | προσκεκλ. ημασ ο κυριοσ

11 Ἀναχθέντεσ δὲ ἀπὸ τρωάδοσ εὐθυδρομήσαμεν εἰσ σαμο-
θράκην, τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰσ νέαν πόλιν, 12 κἀκεῖθεν εἰσ φιλίπ-
πουσ, ἥτισ ἐστὶν πρώτη τῆσ μερίδοσ μακαιδονίασ πόλισ, κολω-
νία· ἦμεν δὲ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει διατρίβοντεσ ἡμέρασ τινάσ.
13 τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆσ πύλησ παρὰ
ποταμόν, οὗ ἐνομίζομεν προσευχὴν εἶναι, καὶ καθίσαντεσ ἐλα-
λοῦμεν ταῖσ συνελθούσαισ ἡμῖν γυναιξίν. 14 καί τισ γυνὴ ὀνό-
ματι λυδία, πορφυρόπωλισ πόλεωσ θυατείρων, σεβομένη τὸν
θεόν, ἤκουεν, ἧσ ὁ κύριοσ διήνοιξεν τὴν καρδίαν προσέχειν τοῖσ
λαλουμένοισ ὑπὸ τοῦ παύλου. 15 ὡσ δὲ ἐβαπτίσθη καὶ ὁ οἶκοσ
αὐτῆσ, παρεκάλεσεν λέγουσα· εἰ κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ κυ-
ρίῳ εἶναι, εἰσελθόντεσ εἰσ τὸν οἶκόν μου μένετε. καὶ παρεβιά-
σατο ἡμᾶσ. 16 ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰσ τὴν προσευχήν,
παιδίσκην τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα πύθωνα ὑπαντῆσαι ἡμῖν, ἥτισ
ἐργασίαν πολλὴν παρεῖχεν τοῖσ κυρίοισ αὐτῆσ μαντευομένη.
17 αὕτη κατακολουθοῦσα τῷ παύλῳ καὶ ἡμῖν ἔκραζε λέγουσα·
οὗτοι οἱ ἄνθρωποι δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσίν, οἵτινεσ
καταγγέλλουσιν ὑμῖν ὁδὸν σωτηρίασ. 18 τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολ-
λὰσ ἡμέρασ. διαπονηθεὶσ δὲ παῦλοσ καὶ ἐπιστρέψασ τῷ πνεύ-
ματι εἶπεν· παραγγέλλω σοι ἐν ὀνόματι ἰησοῦ χριστοῦ ἐξελθεῖν
ἀπ᾽ αὐτῆσ. καὶ ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ. 19 ἰδόντεσ δὲ οἱ κύριοι
αὐτῆσ ὅτι ἐξῆλθεν ἡ ἐλπὶσ τῆσ ἐργασίασ αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι
τὸν παῦλον καὶ τὸν σίλαν εἵλκυσαν εἰσ τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺσ
ἄρχοντασ, 20 καὶ προσαγαγόντεσ αὐτοὺσ τοῖσ στρατηγοῖσ εἶπαν·
οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν, ἰουδαῖοι
ὑπάρχοντεσ, 21 καὶ καταγγέλλουσιν ἔθη ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν
παραδέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν ῥωμαίοισ οὖσιν. 22 καὶ συνεπέστη ὁ

---

13 ενομιζομεν: cod -μιζεν | [c] om ημιν 15 εβαπτισθη: [c] add αυτη | ημασ [c] pro υμασ substituit, item v. sq. ημιν pro υμιν

11 αναχθ. δε: αν. ουν [mai 2?] 12 om τησ | τησ μακεδονιασ | ** κολωνεια 13 προσευχη (sic) | om ημιν 14 ηκουσεν | om του 17 om τω 19 και ιδοντεσ | σειλαν

11 αναχθ. ουν απ. τησ τρ. | τη τε επιου. εισ νεαπολιν 12 εκειθεν τε | τησ μακεδονιασ | κολωνεια 13 πυλησ: πολεωσ | ενομιζετο προσευχη ειναι | om ημιν 15 μεινατε 16 om την | πυθωνοσ | απαντησαι 17 κατακολουθησασα | ϛ καταγγ. ημιν 18 ο παυλοσ | εν τω ονοματι 20 ειπον

ὄχλοσ κατ᾽ αὐτῶν, καὶ οἱ στρατηγοὶ περιρήξαντεσ αὐτῶν τὰ
ἱμάτια ἐκέλευον ῥαβδίζειν, [23] πολλάσ τε ἐπιθέντεσ αὐτοῖσ πλη-
γὰσ ἔβαλον εἰσ φυλακήν, παραγγείλαντεσ τῷ δεσμοφύλακι
ἀσφαλῶσ τηρεῖν αὐτούσ· [24] ὃσ παραγγελίαν τοιαύτην λαβὼν
ἔβαλεν αὐτοὺσ εἰσ τὴν ἐσωτέραν φυλακήν, καὶ τοὺσ πόδασ
ἠσφαλίσατο αὐτῶν εἰσ τὸ ξύλον. [25] κατὰ δὲ μεσονύκτιον παῦ-
λοσ καὶ σίλασ προσευχόμενοι ὕμνουν τὸν θεόν· ἐπηκροῶντο δὲ
αὐτῶν οἱ δέσμιοι. [26] ἄφνω δὲ σεισμὸσ ἐγένετο μέγασ, ὥστε σα-
λευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμωτηρίου· ἠνοίχθησαν δὲ παρα-
χρῆμα αἱ θύραι πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμὰ ἀνελύθη. [27] ἔξυπ-
νοσ δὲ γενόμενοσ ὁ δεσμοφύλαξ καὶ ἰδὼν ἀνεῳγμένασ τὰσ θύρασ
τῆσ φυλακῆσ, σπασάμενοσ μάχαιραν ἤμελλεν ἑαυτὸν ἀναιρεῖν,
νομίζων ἐκπεφευγέναι τοὺσ δεσμίουσ. [28] ἐφώνησεν δὲ φωνῇ με-
γάλῃ παῦλοσ λέγων· μηδὲν πράξῃσ σεαυτῷ κακόν· ἅπαντεσ
γάρ ἐσμεν ἐνθάδε. [29] αἰτήσασ δὲ φῶτα εἰσεπήδησεν, καὶ ἔντρο-
μοσ γενόμενοσ προσέπεσεν τῷ παύλῳ καὶ τῷ σίλᾳ, [30] καὶ προ-
άγων αὐτοὺσ ἔξω ἔφη· κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ; [31] οἱ
δὲ εἶπαν· πίστευσον ἐπὶ τὸν κύριον ἰησοῦν, καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ
ὁ οἶκόσ σου. [32] καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ σὺμ
πᾶσι τοῖσ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. [33] καὶ παραλαβὼν αὐτοὺσ ἐν ἐκείνῃ
τῇ ὥρᾳ τῆσ νυκτὸσ ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν, καὶ ἐβαπτίσθη
αὐτὸσ καὶ οἱ αὐτοῦ ἅπαντεσ παραχρῆμα, [34] ἀναγαγών τε αὐ-
τοὺσ εἰσ τὸν οἶκον αὐτοῦ παρέθηκεν τράπεζαν, καὶ ἠγαλλιά-
σατο πανοικεὶ πεπιστευκὼσ τῷ θεῷ. [35] ἡμέρασ δὲ γενομένησ
ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺσ ῥαβδούχουσ λέγοντεσ· ἀπόλυσον
τοὺσ ἀνθρώπουσ ἐκείνουσ. [36] ἀπήγγειλεν δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺσ

---

26 ανελυθη: [c] ανεθη 27 δεσμοφυλαξ: cod -λασ 30 [c] προαγαγων 32 θεου: [c] κυριου

22 ** περιρρηξ. 23 πολλασ δε 25 το μεσονυκτ. | σειλασ 26 ηνεωχθησαν | om παραχρημ. | ανεθη 27 την μαχαιρ. 28 παυλ. μεγαλ. φωνη 29 και σειλα 30 προαγαγων 32 συν πασιν 34 om αυτου | ** πανοικι

22 περιρρηξαντεσ 24 λαβων: ειληφωσ | αυτων ησφαλισατο 25 το μεσονυκτ. 26 ανεωχθησαν τε | ανεθη 27 εμελλεν 28 ο παυλοσ 30 προαγαγων 31 ειπον | ιησουν χριστον 32 θεου: κυριου | συμ: και 33 παντεσ 34 πανοικι

λόγουσ τούτουσ πρὸσ τὸν παῦλον, ὅτι ἀπέσταλκαν οἱ στρατηγοὶ
ἵνα ἀπολυθῆτε· νῦν οὖν ἐξελθόντεσ πορεύεσθε εἰσ εἰρήνην. [37] ὁ δὲ
παῦλοσ ἔφη πρὸσ αὐτούσ· δείραντεσ ἡμᾶσ δημοσίᾳ ἀκατακρί-
τουσ, ἀνθρώπουσ ῥωμαίουσ ὑπάρχοντασ, ἔβαλον εἰσ φυλακήν,
καὶ νῦν λάθρα ἡμᾶσ ἐκβάλλουσιν; οὐ γάρ, ἀλλὰ ἐλθόντεσ αὐτοὶ
ἡμᾶσ ἐξαγαγέτωσαν. [38] ἀπήγγειλάν τε τοῖσ στρατηγοῖσ οἱ
ῥαβδοῦχοι τὰ ῥήματα ταῦτα· ἐφοβήθησαν δὲ ἀκούσαντεσ ὅτι
ῥωμαῖοί εἰσιν, [39] καὶ ἐλθόντεσ παρεκάλεσαν αὐτούσ, καὶ ἐξαγα-
γόντεσ ἠρώτων ἀπελθεῖν ἀπὸ τῆσ πόλεωσ. [40] ἐξελθόντεσ δὲ ἀπὸ
τῆσ φυλακῆσ εἰσῆλθον πρὸσ τὴν λυδίαν, καὶ ἰδόντεσ παρεκά-
λεσαν τοὺσ ἀδελφούσ, καὶ ἐξῆλθαν.

XVII.

[1] Διοδεύσαντεσ δὲ τὴν ἀμφίπολιν καὶ τὴν ἀπολλωνίαν ἦλθον
εἰσ θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν συναγωγὴ τῶν ἰουδαίων. [2] κατὰ δὲ
τὸ εἰωθὸσ τῷ παύλῳ εἰσῆλθεν πρὸσ αὐτούσ, καὶ ἐπὶ σάββατα
τρία διελέξατο αὐτοῖσ ἀπὸ τῶν γραφῶν, [3] διανοίγων καὶ παρα-
τιθέμενοσ ὅτι τὸν χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν,
καὶ ὅτι οὗτόσ ἐστιν ἰησοῦσ χριστόσ, ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν.
[4] καί τινεσ ἐξ αὐτῶν ἐπείσθησαν καὶ προσεκληρώθησαν τῷ παύ-
λῳ καὶ τῷ σίλᾳ, τῶν τε σεβομένων ἑλλήνων πλῆθοσ πολύ, γυ-
ναικῶν τε τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι. [5] ζηλώσαντεσ δὲ οἱ ἰουδαῖοι
καὶ προσλαβόμενοι τῶν ἀγοραίων τινὰσ ἄνδρασ πονηροὺσ καὶ
ὀχλοποιήσαντεσ ἐθορύβουν τὴν πόλιν, καὶ ἐπιστάντεσ τῇ οἰκίᾳ
ἰάσονοσ ἐζήτουν αὐτοὺσ προαγαγεῖν εἰσ τὸν δῆμον· [6] μὴ εὑρόν-
τεσ δὲ αὐτοὺσ ἔσυρον ἰάσονα καί τινασ ἀδελφοὺσ ἐπὶ τοὺσ
πολιτάρχασ, βοῶντεσ ὅτι οἱ τὴν οἰκουμένην ἀναστατώσαντεσ,

---

1 αμφιπολιν [a] substituit pro πολιν   6 εσυρον: ita [c] ex ευρον

36 om τουτουσ | εν ειρηνη 37 εβαλαν 38 απηγγ. δε 40 εξηλθον XVII, 1 εισ την θεσσαλονειχην 3 ο χριστοσ ο ιησουσ 4 και σειλα | *ουχ ολιγαι 5 ανδρασ τινασ

36 απεσταλκασιν | εν ειρηνη 38 ανηγγειλαν δε | και εφοβηθησαν 39 εξελθειν τησ πολεωσ 40 εκ τησ φυλακ. | προσ: εισ | ιδοντ. τουσ αδελφ. παρεκαλ. αυτουσ | εξηλθον XVII, 1 om την sec | η συναγωγη 2 διελεγετο 3 ο χριστοσ ιησουσ 4 πολυ πληθοσ 5 οι απειθουντεσ ιουδαιοι | επισταντεσ τε | αγαγειν 6 τον ιασονα

οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρεισιν, 7 οὓσ ὑποδέδεκται ἰάσων· καὶ οὗτοι
πάντεσ ἀπέναντι τῶν δογμάτων καίσαροσ πράσσουσι, βασιλέα
ἕτερον λέγοντεσ εἶναι ἰησοῦν. 8 ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺσ
πολιτάρχασ ἀκούονταςσ ταῦτα, 9 καὶ λαβόντεσ τὸ ἱκανὸν παρὰ
τοῦ ἰάσονοσ καὶ τῶν λοιπῶν ἀπέλυσαν αὐτούσ. 10 οἱ δὲ ἀδελφοὶ
εὐθέωσ ἐξέπεμψαν διὰ νυκτὸσ τόν τε παῦλον καὶ τὸν σίλαν εἰσ
βέροιαν, οἵτινεσ παραγενόμενοι εἰσ τὴν συναγωγὴν τῶν ἰουδαίων
ἀπῄεσαν· 11 οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι τῶν ἐν θεσσαλονίκῃ,
οἵτινεσ ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσησ προθυμίασ, καθ᾿ ἡμέραν
ἀνακρίνοντεσ τὰσ γραφάσ, εἰ ἔχοι ταῦτα οὕτωσ. 12 πολλοὶ μὲν
οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν ἑλληνίδων γυναικῶν τῶν
εὐσχημόνων καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι. 13 ὡσ δὲ ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ
τῆσ θεσσαλονίκησ ἰουδαῖοι ὅτι καὶ ἐν τῇ βεροίᾳ κατηγγέλη
ὑπὸ τοῦ παύλου ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ, ἦλθον κἀκεῖ σαλεύοντεσ καὶ
ταράσσοντεσ τοὺσ ὄχλουσ. 14 εὐθέωσ δὲ τότε τὸν παῦλον ἐξα-
πέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι ἕωσ ἐπὶ τὴν θάλασσαν· ὑπέ-
μεινάν τε ὅ τε σίλασ καὶ ὁ τιμόθεοσ ἐκεῖ. 15 οἱ δὲ καθιστάνοντεσ
τὸν παῦλον ἤγαγον ἕωσ ἀθηνῶν, καὶ λαβόντεσ ἐντολὴν πρὸσ
τὸν σίλαν καὶ τὸν τιμόθεον, ἵνα ὡσ τάχιστα ἔλθωσιν πρὸσ αὐ-
τόν, ἐξῄεσαν.

16 Ἐν δὲ ταῖσ ἀθήναισ ἐκδεχομένου αὐτοῦ παρωξύνετο τὸ
πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, θεωροῦντοσ κατείδωλον οὖσαν τὴν πό-
λιν. 17 διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖσ ἰουδαίοισ καὶ
τοῖσ σεβομένοισ, καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸσ
τοὺσ παρατυγχάνοντασ. 18 τινὲσ δὲ καὶ τῶν ἐπικουρίων καὶ
στοϊκῶν φιλοσόφων συνέβαλλον αὐτῷ, καί τινεσ ἔλεγον· τί ἂν

---

7 πρασσουσι: [c] -σιν 15 καθιστανοντεσ: scriptum est καθισπαντεσ, [c] καθιστωντεσ 16 αυτου: [c] αυτουσ του παυλου 18 επικουριων: ita etiam ABDE alii

10 δια νυκτοσ εξεπεμψ. | σειλαν 11 θεσσαλονεικη | το καθ ημεραν 13 θεσσαλονεικησ 14 σειλασ 15 σειλαν 16 εκδεχ. αυτουσ του παυλου 18 ** επικουρειων | στωϊκων

7 πραττουσι | λεγοντ. ετερ. ειναι 10 δια τησ νυκτοσ εξεπεμψ. 11 το καθ ημερ. 13 om και ταρασσοντ. 14 εωσ: ωσ | υπεμενον δε 15 καθιστωντεσ | ηγαγον αυτον | om τον ante τιμοθ. 16 αυτουσ του παυλου | θεωρουντι 18 om και prim | επικουρειων | κ. των στωϊκων

θέλοι ὁ σπερμολόγοσ οὗτοσ λέγειν; οἱ δέ· ξένων δαιμονίων δοκεῖ
καταγγελεὺσ εἶναι, ὅτι τὸν ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν εὐηγγε-
λίζετο. 19 ἐπιλαβόμενοί τε αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἄριον πάγον ἤγαγον,
λέγοντεσ· δυνάμεθα γνῶναι τίσ ἡ καινὴ αὕτη ἡ ὑπὸ σοῦ λα-
λουμένη διδαχή; 20 ξενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεισ εἰσ τὰσ ἀκοὰσ
ἡμῶν· βουλόμεθα οὖν γνῶναι τίνα θέλει ταῦτα εἶναι. 21 ἀθη-
ναῖοι δὲ πάντεσ καὶ οἱ ἐπιδημοῦντεσ ξένοι εἰσ οὐδὲν ἕτερον
ηὐκαίρουν ἢ λέγειν τι ἢ ἀκούειν τι καινότερον. 22 σταθεὶσ δὲ
παῦλοσ ἐν μέσῳ τοῦ ἀρίου πάγου εἶπεν· ἄνδρεσ ἀθηναῖοι, κατὰ
πάντα ὡσ δεισιδαιμονεστέρουσ ὑμᾶσ θεωρῶ. 23 διερχόμενοσ γὰρ
καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβαστὰ ὑμῶν εὗρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπε-
γέγραπτο· ἀγνώστῳ θεῷ. ὃ οὖν ἀγνοοῦντεσ εὐσεβεῖτε, τοῦτο
ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. 24 ὁ θεὸσ ο ποιήσασ τὸν κόσμον καὶ
πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτοσ οὐρανοῦ καὶ γῆσ ὑπάρχων κύριοσ
οὐκ ἐν χειροποιήτοισ ναοῖσ κατοικεῖ, 25 οὐδὲ ὑπὸ ἀνθρωπίνων
χειρῶν θεραπεύεται ὡσ προσδεόμενόσ τινοσ, αὐτὸσ διδοὺσ πᾶσι
ζωὴν καὶ πνοὴν καὶ πάντα· 26 ἐποίησέν τε ἐξ ἑνὸσ πᾶν ἔθνοσ
ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ παντὸσ προσώπου τῆσ γῆσ, ὁρίσασ
προστεταγμένουσ καιροὺσ καὶ τὰσ ὁροθεσίασ τῆσ κατοικίασ
αὐτῶν, 27 ζητεῖν τὸν θεόν, εἰ ἄραγε ψηλαφήσειεν αὐτὸν καὶ
εὕροιεν, καίτοιγε οὐ μακρὰν ἀπὸ ἑνὸσ ἑκάστου ἡμῶν ὑπάρ-
χοντα. 28 ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν, ὡσ καί
τινεσ τῶν καθ' ὑμᾶσ ποιητῶν εἰρήκασιν· τοῦ γὰρ καὶ γένοσ
ἐσμέν. 29 γένοσ οὖν ὑπάρχοντεσ τοῦ θεοῦ, οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν
χρυσίῳ ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, χαράγματι τέχνησ καὶ ἐνθυμήσεωσ

---

18 cod καταγγελλευσ: ita etiam A** E al | ευηγγελιζετο: c add αυτοισ 19 αριον: ita etiam ADE alii 20 εισφερεισ: ita c ex -ρει 23 c ον ουν et τουτον εγω 25 ωσ: c om | c τα παντα

19 επιλαβ. δε | αρειον | om ἡ post αυτη 22 αρειου παγ. εφη 23 τα σεβασματα 25 χειρων ανθρωπινων | om ωσ | και τα παντα 27 ψηλαφησειαν | καιγε 28 καθ ημασ 29 χρυσω

18 αυτοισ ευηγγελιζετο 19 αρειον 20 τι αν θελοι 21 ευκαιρουν | τι και ακουειν καινοτ. 22 ο παυλοσ | αρειου παγ. εφη 23 τα σεβασματα | ον ουν et τουτον 24 κυριοσ υπαρχων 25 χειρων ανθρωπων | om ωσ | και τα παντ. (ϛ^e): ϛ κατα παντ. 26 εξ ενοσ αιματοσ | επι παν το προσωπον | προτεταγμενουσ 27 θεον: κυριον | ψηλαφησειαν 29 χρυσω

ἀνθρώπου, τὸ θεῖον εἶναι ὅμοιον. [30] τοὺσ μὲν ουν χρόνουσ τῆσ
ἀγνοίασ ὑπεριδὼν ὁ θεὸσ τὰ νῦν ἀπαγγέλλει τοῖσ ἀνθρώποισ
πάντασ πανταχοῦ μετανοεῖν, [31] καθότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν ᾗ
μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὥρισεν,
πίστιν παρασχὼν πᾶσιν ἀναστήσασ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. [32] ἀκού-
σαντεσ δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν οἱ μὲν ἐχλεύαζον, οἱ δὲ εἶπαν.
ἀκουσόμεθά σου περὶ τούτου καὶ πάλιν. [33] οὕτωσ ὁ παῦλοσ ἐξ-
ῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν. [34] τινὲσ δὲ ἄνδρεσ κολληθέντεσ αὐτῷ
ἐπίστευσαν, ἐν οἷσ καὶ διονύσιοσ ὁ ἀρεοπαγίτησ καὶ γυνὴ ὀνό-
ματι δάμαρισ, καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖσ.

XVIII.

[1] Μετὰ ταῦτα χωρισθεὶσ ἐκ τῶν ἀθηνῶν ἦλθεν εἰσ κόρινθον.
[2] καὶ εὑρών τινα ἰουδαῖον ὀνόματι ἀκύλαν, ποντικὸν τῷ γένει,
προσφάτωσ ἐληλυθότα ἀπὸ τῆσ ἰταλίασ, καὶ πρίσκιλλαν γυ-
ναῖκα αὐτοῦ, διὰ τὸ τεταχέναι κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντασ
τοὺσ ἰουδαίουσ ἀπὸ τῆσ ῥώμησ, προσῆλθεν αὐτοῖσ, [3] καὶ διὰ
τὸ ὁμότεχνον εἶναι ἔμενεν παρ᾽ αὐτοῖσ, καὶ ἠργάζοντο· ἦσαν
γὰρ σκηνοποιοὶ τῇ τέχνῃ.

[4] Διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάββατον, ἔπει-
θέν τε ἰουδαίουσ καὶ ἕλληνασ. [5] ὡσ δὲ κατῆλθον ἀπὸ τῆσ μα-
καιδονίασ ὅ τε σίλασ καὶ ὁ τιμόθεοσ, συνείχετο τῷ λόγῳ ὁ
παῦλοσ, διαμαρτυρόμενοσ τοῖσ ἰουδαίοισ εἶναι τὸν χριστὸν ἰη-
σοῦν. [6] ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν καὶ βλασφημούντων ἐκτινα-
ξάμενοσ τὰ ἱμάτια εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν
κεφαλὴν ὑμῶν· καθαρὸσ ἐγὼ ἀπὸ τοῦ νῦν εἰσ τὰ ἔθνη πορεύ-
σομαι. [7] καὶ μεταβὰσ ἐκεῖθεν εἰσῆλθεν εἰσ οἰκίαν τινὸσ ὀνόματι
τίτου ἰούστου σεβομένου τὸν θεόν, οὗ ἡ οἰκία ἦν συνομοροῦσα

30 ᶜπαραγγελλει XVIII, 2 τεταχεναι: cod τε (excidit τα exeunte versu) χεναι, ᶜ διατεταχεναι 3 ᶜ ειργαζετο

34 om ὁ | *αρεοπαγειτησ, **αρεωπαγιτησ XVIII, 2 διατεταχεναι | om κλαυδιον 3 **ειργαζ. 5 μακεδονιασ | σειλασ 7 ηλθεν | *τιτιου, **om

30 παραγγελλει | παντασ: πασιν 31 διοτι 32 ειπον | σου παλιν περι τουτου 33 και ουτωσ XVIII, 1 μετα δε ταυτ. χωρ. ο παυλοσ 2 διατεταχεναι | εκ τ. ρωμ. 3 ειργαζετο | την τεχνην 5 μακεδονιασ | λογω: πνευματι | om ειναι 7 ηλθεν | om τιτου

τῇ συναγωγῇ. [8] κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος ἐπίστευσεν τῷ κυ-
ρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τῶν κορινθίων ἀκούον-
τεσ ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο. [9] εἶπεν δὲ ὁ κύριοσ ἐν νυκτὶ δι᾽
ὁράματοσ τῷ παύλῳ· μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει καὶ μὴ σιωπήσῃσ,
[10] διότι ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ, καὶ οὐδεὶσ ἐπιθήσεταί σοι τοῦ κα-
κῶσαί σε, διότι λαόσ ἐστί μοι πολὺσ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. [11] ἐκά-
θισεν δὲ ἐνιαυτὸν ἕνα καὶ μῆνασ ἓξ διδάσκων ἐν αὐτοῖσ τὸν
λόγον τοῦ θεοῦ.

[12] Γαλλίωνοσ δὲ ἀνθυπάτου ὄντοσ τῆσ ἀχαΐασ κατεπέστη-
σαν ὁμοθυμαδὸν οἱ ἰουδαῖοι τῷ παύλῳ καὶ ἤγαγον αὐτὸν παρὰ
τὸ βῆμα, [13] λέγοντεσ ὅτι παρὰ τὸν νόμον ἀναπείθει οὗτοσ τοὺσ
ἀνθρώπουσ σέβεσθαι τὸν θεόν. [14] μέλλοντοσ δὲ τοῦ παύλου ἀν-
οίγειν τὸ στόμα εἶπεν ὁ γαλλίων πρὸσ τοὺσ ἰουδαίουσ· εἰ μὲν
ἦν ἀδίκημά τι ἢ ῥᾳδιούργημα πονηρόν, ὦ ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον
ἂν ἀνεσχόμην ὑμῶν· [15] εἰ δὲ ζητήματά ἐστιν περὶ λόγου καὶ
ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ᾽ ὑμᾶσ, ὄψεσθε αὐτοί· κριτὴσ ἐγὼ
τούτων οὐ βούλομαι εἶναι. [16] καὶ ἀπήλασεν αὐτοὺσ ἀπὸ τοῦ
βήματοσ. [17] ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντεσ σωσθένην τὸν ἀρχισυνάγω-
γον ἔτυπτον ἔμπροσθεν τοῦ βήματοσ· καὶ οὐδὲν τούτων τῷ γαλ-
λίωνι ἔμελεν.

[18] Ὁ δὲ παῦλοσ ἔτι προσμείνασ ἡμέρασ ἱκανάσ, τοῖσ ἀδελ-
φοῖσ ἀποταξάμενοσ ἐξέπλει εἰσ τὴν συρίαν, καὶ σὺν αὐτῷ πρί-
σκιλλα καὶ ἀκύλασ, κειράμενοσ ἐν κενχραιαῖσ τὴν κεφαλήν·
εἶχεν γὰρ εὐχήν. [19] κατήντησαν δὲ εἰσ ἔφεσον, κἀκείνουσ κατ-
έλιπεν ἐκεῖ· αὐτὸσ δὲ εἰσελθὼν εἰσ τὴν συναγωγὴν διελέξατο
τοῖσ ἰουδαίοισ. [20] ἐρωτώντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλείονα χρόνον μεῖ-
ναι, οὐκ ἐπένευσεν, [21] ἀλλὰ ἀποταξάμενοσ καὶ εἰπών· πάλιν

---

11 *ante ενα scripserat κ sed ipse statim notavit 14 [c] ηνεσχομην 17 cod εμελλεν 20 [c] επιμειναι

8 *χρεισποσ 11 om ενα 12 οι ιουδ. ομοθυμ. | επι το βημα 18 κεγχρεαισ 19 εκει: αυτου

9 δι οραμ. εν νυκτι 11 εκαθισ. τε | om ενα 12 ανθυπατευοντοσ | επι το βημα 13 ουτοσ αναπειθει 14 ει μεν ουν ην | ηνεσχομην 15 ζητημα | κριτησ γαρ 17 παντεσ οι ελληνεσ 18 την κεφαλ. εν κεγχρεαισ 19 κατηντησε | εκει: αυτου | διελεχθη 20 μειναι παρ αυτοισ 21 αλλ απεταξατο αὐτοισ ειπων· δει με παντωσ την εορτην την ερχομενην ποιησαι εισ ιεροσολυμα· παλιν δε

ἀνακάμψω πρὸσ ὑμᾶσ τοῦ θεοῦ θέλοντοσ· ἀνήχθη δὲ ἀπὸ τῆσ
ἐφέσου, 22 καὶ κατελθὼν εἰσ καισαρίαν, ἀναβὰσ καὶ ἀσπασά-
μενοσ τὴν ἐκκλησίαν κατέβη εἰσ ἀντιόχειαν, 23 καὶ ποιήσασ
χρόνον τινὰ ἐξῆλθεν, διερχόμενοσ καὶ καθεξῆσ τὴν γαλατικὴν
χώραν καὶ φρυγίαν, στηρίζων πάντασ τοὺσ μαθητάσ.

24 Ἰουδαῖοσ δέ τισ ἀπελλῆσ ὀνόματι, ἀλεξανδρεὺσ τῷ γένει,
ἀνὴρ λόγιοσ, κατήντησεν εἰσ ἔφεσον, δυνατὸσ ὢν ἐν ταῖσ γρα-
φαῖσ. 25 οὗτοσ ἦν κατηχημένοσ τὴν ὁδὸν τοῦ κυρίου καὶ ζέων
τῷ πνεύματι ᾧ ἐλάλει, καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶσ τὰ περὶ τοῦ
ἰησοῦ, ἐπιστάμενοσ μόνον τὸ βάπτισμα ἰωάννου. 26 οὗτόσ τε
ἤρξατο παρησιάζεσθαι ἐν τῇ συναγωγῇ· ἀκούσαντεσ δὲ αὐτοῦ
πρίσκιλλα καὶ ἀκύλασ προσελάβοντο αὐτὸν καὶ ἀκριβέστερον
αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ. 27 βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελ-
θεῖν εἰσ τὴν ἀχαΐαν, προτρεψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖσ
μαθηταῖσ ἀποδέξασθαι αὐτόν. ὃσ παραγενόμενοσ συνεβάλετο
πολὺ τοῖσ πεπιστευκόσιν διὰ τῆσ χάριτοσ. 28 εὐτόνωσ γὰρ τοῖσ
ἰουδαίοισ διακατηλέγχετο δημοσίᾳ, ἐπιδεικνὺσ διὰ τῶν γραφῶν
εἶναι τὸν χριστὸν ἰησοῦν.

XIX.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ἀπελλῆν εἶναι ἐν κορίνθῳ παῦλον
διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη κατελθεῖν εἰσ ἔφεσον καὶ εὑρεῖν
τινὰσ μαθητάσ, 2 εἶπέν τε πρὸσ αὐτούσ· εἰ πνεῦμα ἅγιον ἐλά-
βετε πιστεύσαντεσ; οἱ δὲ πρὸσ αὐτόν· ἀλλ᾽ οὐδ᾽ εἰ πνεῦμα ἅγιον
ἔστιν ἠκούσαμεν. 3 ὁ δὲ εἶπεν· εἰσ τί οὖν ἐβαπτίσθητε; οἱ δὲ
εἶπαν· εἰσ τὸ ἰωάννου βάπτισμα. 4 εἶπεν δὲ παῦλοσ· ἰωάννησ

---

21 δε: [c] om 23 [c] om και sec 24 [c] απολλωσ 25 [c] om ω 26 ακυλασ: cod ακυλα XIX, 1 [c] απολλω

21 om δε 22 καισαρειαν 23 om και sec 24 απολλωσ 25 om του pr | om ω | ελαλει δε | ιωανου 26 παρρησιαζεσθαι XIX, 1 τον απολλω | ελθειν 3 ο δε ειπεν: ειπεν τε | ιωανου 4 ιωανησ

21 και ανηχθη 22 καισαρειαν 23 om και sec | επιστηριζων 24 απολλωσ 25 om ω | ιησου: κυριου 26 παρρησιαζεσθαι | ακυλ. και πρισκιλλ. | την του θεου οδον XIX, 1 τον απολλω | ελθειν | και ευρων 2 om τε | οι δε: add ειπον | ουδε ει 3 ειπ. τε προσ αυτουσ | ειπον 4 ιωανν. μεν

ἐβάπτισεν βάπτισμα μετανοίας, τῷ λαῷ λέγων εἰσ τὸν ἐρχόμενον
μετ' αὐτὸν ἵνα πιστεύσωσιν, τουτέστιν εἰσ τὸν ἰησοῦν. [5] ἀκού-
σαντεσ δὲ ἐβαπτίσθησαν εἰσ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἰησοῦ. [6] καὶ
ἐπιθέντοσ αὐτοῖσ τοῦ παύλου χεῖρασ ἦλθε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον
ἐπ' αὐτούσ, ἐλάλουν τε γλώσσαισ καὶ ἐπροφήτευον. [7] ησαν δὲ
οἱ πάντεσ ἄνδρεσ ὡσεὶ δώδεκα.

[8] Εἰσελθὼν δὲ εἰσ τὴν συναγωγὴν ἐπαρρησιάζετο ἐπὶ μῆνασ
τρεῖσ διαλεγόμενοσ καὶ πείθων τὰ περὶ τῆσ βασιλείασ τοῦ θεοῦ.
[9] ὡσ δέ τινεσ ἐσκληρύνοντο καὶ ἠπείθουν, κακολογοῦντεσ τὴν
ὁδὸν ἐνώπιον τοῦ πλήθουσ, ἀποστὰσ ἀπ' αὐτῶν ἀφώρισεν τοὺσ
μαθητάσ, καθ' ἡμέραν διαλεγόμενοσ ἐν τῇ σχολῇ τυράννου.
[10] τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε πάντασ τοὺσ κατοικοῦν-
τασ τὴν ἀσίαν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου, ἰουδαίουσ τε καὶ
ἕλληνασ. [11] δυνάμεισ τε οὐ τὰσ τυχούσασ ὁ θεὸσ ἐποίει διὰ τῶν
χειρῶν παύλου, [12] ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺσ ἀσθενοῦντασ ἀποφέρεσθαι
ἀπὸ τοῦ χρωτὸσ αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίνθια, καὶ ἀπαλλάσσε-
σθαι ἀπ' αὐτῶν τὰσ νόσουσ, τά τε πνεύματα τὰ πονηρὰ ἐκ-
πορεύεσθαι.

[13] Ἐπεχείρησαν δέ τινεσ καὶ τῶν περιερχομένων ἰουδαίων
ἐξορκιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺσ ἔχοντασ τὰ πνεύματα τὰ πο-
νηρὰ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἰησοῦ, λέγοντεσ· ὁρκίζω ὑμᾶσ τὸν
κύριον ἰησοῦν, ὃν παῦλοσ κηρύσσει. [14] ἦσαν δέ τινεσ σκευᾶ
ἰουδαίου ἀρχιερέωσ ἑπτὰ υἱοὶ τοῦτο ποιοῦντεσ. [15] ἀποκριθὲν δὲ
τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν εἶπεν αὐτοῖσ· τὸν ἰησοῦν γινώσκω καὶ
τὸν παῦλον ἐπίσταμαι· ὑμεῖσ δὲ τίνεσ ἐστέ; [16] καὶ ἐφαλόμενοσ
ο ἄνθρωποσ ἐπ' αὐτούσ, ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρόν, καὶ
κατακυριεύσασ ἀμφοτέρων ἐνίσχυσεν κατ' αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺσ

---

13 [c] om κυριον 15 [c] τον μεν ιησουν 16 [c] εφαλλομενοσ | [c] om και ante κατα-κυρ. | [c] ισχυσεν

8 om τα 12 * απαλλασεσθ. 13 om κυριον 14 τινοσ 15 τον μεν ιησουν 16 ** εφαλλομενοσ | om και sec | ισχυσεν

4 εισ τον χριστον ιησουν 6 τασ χειρασ | προεφητ. 7 δεκαδυο 9 τυραννου τινοσ 10 του κυριου ιησου 11 εποι. ο θεοσ 12 επιφερεσθαι | πον. εξερχεσθαι απ αυτων 13 τινεσ απο των | ορκιζομεν | om κυριον | ο παυλοσ 14 υιοι ante σκευα pon | οι τουτο ποι. 15 om αυτοισ 16 εφαλλομενοσ επ αυτουσ ο ανθρ. | αυτων pro αμφο-τερ. | ισχυσεν

καὶ τετραυματισμένουσ ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου. [17] τοῦτο
δὲ ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν ἰουδαίοισ τε καὶ ἕλλησιν τοῖσ κατ-
οικοῦσιν τὴν ἔφεσον, καὶ ἐπέπεσεν ὁ φόβοσ ἐπὶ πάντασ αὐτούσ,
καὶ ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἰησοῦ· [18] πολλοί τε τῶν
πεπιστευκότων ἤρχοντο ἐξομολογούμενοι καὶ ἀναγγέλλοντεσ τὰσ
πράξεισ αὐτῶν. [19] ἱκανοὶ δὲ τῶν τὰ περίεργα πραξάντων συνε-
νέγκαντεσ τὰσ βίβλουσ κατέκαιον ἐνώπιον πάντων· καὶ συν-
εψήφισαν τὰσ τιμὰσ αὐτῶν, καὶ εὗρον ἀργυρίου μυριάδασ
πέντε. [20] οὕτωσ κατὰ κράτοσ τοῦ κυρίου ὁ λόγοσ ηὔξανεν καὶ
ἴσχυσεν.

[21] Ὡσ δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ παῦλοσ ἐν τῷ πνεύματι
διελθὼν τὴν μακαιδονίαν καὶ ἀχαΐαν πορεύεσθαι εἰσ ἱεροσόλυμα,
εἰπὼν ὅτι μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ δεῖ με καὶ ῥώμην ἰδεῖν.
[22] ἀποστείλασ δὲ εἰσ μακαιδονίαν δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ,
τιμόθεον καὶ ἔραστον, αὐτὸσ ἐπέσχεν χρόνον εἰσ τὴν ἀσίαν.

[23] Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάραχοσ οὐχ ὀλίγοσ
περὶ τῆσ ὁδοῦ. [24] δημήτριοσ γάρ τισ ὀνόματι, ἀργυροκόποσ,
ποιῶν ναὸν ἀργυροῦν ἀρτέμιδοσ, παρείχετο τοῖσ τεχνίταισ οὐχ
ὀλίγην ἐργασίαν· [25] οὓσ συναθροίσασ καὶ τοὺσ περὶ τὰ τοιαῦτα
ἐργάτασ εἶπεν· ἄνδρεσ, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτησ τῆσ ἐργασίασ
ἡ εὐπορία ἡμῖν ἐστίν, [26] καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον
ἐφέσου ἀλλὰ σχεδὸν πάσησ τῆσ ἀσίασ ὁ παῦλοσ οὗτοσ μετέ-
στησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶν θεοὶ διὰ χειρῶν γινό-
μενοι. [27] οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύσει ἡμῖν τὸ μέροσ εἰσ ἀπε-
λεγμὸν ἐλθεῖν, καὶ τὸ τῆσ μεγάλησ θεᾶσ ἀρτέμιδοσ ἱερὸν εἰσ
οὐθὲν λογισθῆναι, μέλλειν τε καὶ καθαιρεῖσθαι τῆσ μεγαλειότη-

---

17 [c] om ὁ 20 [c] ο λογοσ του κυριου 24 [c] ναουσ αργυρουσ 26 [c] θεοι οι δια 27 [c] αλλα και το τησ

17 om ὁ 20 ισχυεν 21 μακεδονιαν 22 εισ την μακεδονιαν 23 ουκ ολιγοσ 24 ναουσ | om αργυρ. | ουκ ολιγην 26 πεισασ μετεστησεν | θεοι οι δια 27 κινδυνευει | αλλα και το

17 om ὁ 20 ο λογ. του κυρ. | ισχυεν 21 μακεδονιαν | ιερουσαλημ 22 εισ την μακεδονιαν 23 ουκ ολιγ. 24 ναουσ αργυρουσ | εργασι. ουκ ολιγ. 25 ημων 26 πεισασ μετεστησεν | θεοι οι δια 27 κινδυνευει | αλλα και το | ουδεν | ϛ μελλειν δε | την μεγαλειοτητα

τοσ αὐτῆσ, ἣν ὅλη ἡ ἀσία καὶ ἡ οἰκουμένη σέβεται. [28] ἀκού-
σαντεσ δὲ καὶ γενόμενοι πλήρεισ θυμοῦ ἔκραζον λέγοντεσ· με-
γάλη ἡ ἄρτεμισ ἐφεσίων. [29] καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλισ τῆσ συγχύ-
σεωσ, ὥρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰσ τὸ θέατρον, συναρπάσαντεσ
γάϊον καὶ ἀρίσταρχον μακαιδόνασ, συνεκδήμουσ παύλου.
[30] παύλου δὲ βουλομένου εἰσελθεῖν εἰσ τὸν δῆμον, οὐκ εἴων αὐτὸν
οἱ μαθηταί· [31] τινὲσ δὲ καὶ τῶν ἀσιαρχῶν, ὄντεσ αὐτῷ φίλοι,
πέμψαντεσ πρὸσ αὐτὸν παρεκάλουν μὴ δοῦναι αὐτὸν εἰσ τὸ
θέατρον. [32] ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον· ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία
συνκεχυμένη, καὶ οἱ πλείουσ οὐκ ᾔδεισαν τίνοσ ἕνεκα συνελη-
λύθεισαν. [33] ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου συνεβίβασαν ἀλέξανδρον, προβα-
λόντων αὐτὸν τῶν ἰουδαίων. ὁ δ' οὖν ἀλέξανδροσ κατασείσασ
τὴν χεῖρα ἤθελεν ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ· [34] ἐπιγνόντεσ δὲ ὅτι
ἰουδαῖόσ ἐστιν, φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων, ὡσ ἐπὶ ὥρασ δύο
κράζοντεσ· μεγάλη ἡ ἄρτεμισ ἐφεσίων. [35] καταστείλασ δὲ ὁ
γραμματεὺσ τὸν ὄχλον φησίν· ἄνδρεσ ἀδελφοί, τίσ γάρ ἐστιν
ἀνθρώπων ὃσ οὐ γινώσκει τὴν ἐφεσίων πόλιν νεωκόρον οὖσαν
καὶ τῆσ μεγάλησ ἀρτέμιδοσ καὶ τοῦ διοπετοῦσ; [36] ἀναντιρρή-
των οὖν ὄντων δέον ἐστὶν ὑμᾶσ κατεσταλμένουσ υπάρχειν καὶ
μηδὲν προπετὲσ πράσσειν. [37] ἠγάγετε γὰρ τοὺσ ἄνδρασ τούτουσ,
οὔτε ἱεροσύλουσ οὔτε βλασφημοῦντασ τὴν θεὸν ἡμῶν. [38] εἰ μὲν
οὖν δημήτριοσ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται ἔχουσι πρόσ τινα λό-
γον, ἀγόραιοι ἄγονται καὶ ἀνθύπατοί εἰσιν, ἐγκαλείτωσαν ἀλ-
λήλοισ. [39] εἰ δέ τι περὶ ἑτέρων ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλη-

29 ^c om τησ 30 ^c του παυλου δε | ^c ειων pro ιων substituit 31 ^c δουν. εαυτον 33 ^c ο δε αλεξανδρ. | την χειρα: ^c τη χειρι | ηθελεν: ita ^c προ ηλθεν 35 αδελφοι: ^c εφεσιοι | ^c om και pr 36 οντων: ^c add τουτων | ^c μηδεν προπετ. τι

27 ολη ασια και οικουμενη 29 μακεδονασ 31 δουναι εαυτον 32 συγκεχυμενη 33 ο δε αλεξανδρ. 34 ωσει επι | κραζοντων | μεγαλη η αρτ. εφεσ. bis scriptum 35 τον οχλ. ο γραμμ. | ανδρ. εφεσιοι | om και post ουσαν 36 *αναντιρητων | οντων τουτων 39 δε τι περαιτερω επιζ.

29 η πολ. ολη συγχυσεωσ | μακεδονασ | του παυλου 30 του δε παυλου βουλ. 31 δουν. εαυτον 32 συγκεχυμ. | ενεκεν 33 προεβιβασαν | s^c προβαλλοντων | ο δε αλεξ. 34 επιγνοντων | κραζοντων 35 ανδρεσ εφεσιοι | ανθρωποσ | om και post ουσαν | τ. μεγαλησ θεασ 36 οντων τουτων | πραττειν 37 την θεαν υμων 38 προσ τινα λογ. εχουσ.

σίᾳ ἐπιλυθήσεται. [40] καὶ γὰρ κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖσθαι στάσεωσ
περὶ τῆσ σήμερον, μηδενὸσ αἰτίου ὑπάρχοντοσ περὶ οὗ οὐ δυ-
νησόμεθα ἀποδοῦναι λόγον περὶ τῆσ συστροφῆσ ταύτησ. καὶ
ταῦτα εἰπὼν ἀπέλυσε τὴν ἐκκλησίαν.

XX.

[1] Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον μεταπεμψάμενοσ ὁ
παῦλοσ τοὺσ μαθητὰσ καὶ παρακαλέσασ καὶ ἀσπασάμενοσ
ἐξῆλθεν πορεύεσθαι εἰσ μακαιδονίαν. [2] διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα
καὶ παρακαλέσασ αὐτοὺσ λόγῳ πολλῷ ἦλθεν εἰσ τὴν ἑλλάδα,
[3] ποιήσασ τε μῆνασ τρεῖσ, γενομένησ ἐπιβουλῆσ αὐτῷ ὑπὸ τῶν
ἰουδαίων μέλλοντι ἀνάγεσθαι εἰσ τὴν συρίαν, ἐγένετο γνώμησ
τοῦ ὑποστρέφειν διὰ μακεδονίασ. [4] συνείπετο δὲ αὐτῷ σώπα-
τροσ πύρρου βεροιαῖοσ, θεσσαλονικαίων δὲ ἀρίσταρχοσ καὶ σέ-
κουνδοσ καὶ γάϊοσ δερβαῖοσ καὶ τιμόθεοσ, ἀσιανοὶ δὲ τυχικὸσ
καὶ τρόφιμοσ· [5] οὗτοι δὲ προσελθόντεσ ἔμενον ἡμᾶσ ἐν τρωάδι·
[6] ἡμεῖσ δὲ ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰσ ἡμέρασ τῶν ἀζύμων ἀπὸ
φιλίππων, καὶ ἤλθομεν πρὸσ αὐτοὺσ εἰσ τὴν τρωάδα ἀπὸ ἡμε-
ρῶν πέντε, ὅπου διετρίψαμεν ἡμέρασ ἑπτά.
[7] Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων συνηγμένων ἡμῶν κλάσαι
ἄρτον ὁ παῦλοσ διελέγετο αὐτοῖσ, μέλλων ἐξιέναι τῇ ἐπαύριον,
παρέτεινέν τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου· [8] ἦσαν δὲ λαμπάδεσ
ἱκαναὶ ἐν τῷ ὑπερώῳ οὗ ἦμεν συνηγμένοι. [9] καθεζόμενοσ δέ τισ
νεανίασ ὀνόματι εὔτυχοσ ἐπὶ τῆσ θυρίδοσ, καταφερόμενοσ ὕπνῳ
βαθεῖ, διαλεγομένου τοῦ παύλου ἐπὶ πλεῖον, κατενεχθεὶσ ἀπὸ
τοῦ ὕπνου ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστέγου κάτω καὶ ἤρθη νεκρόσ.
[10] καταβὰσ δὲ ὁ παῦλοσ ἐπέπεσεν αὐτῷ, καὶ συνπεριλαβὼν εἶ-

---

4 βεροιαιοσ: [c] βεροιεοσ pro βεροιοσ correxit 5 εμενον: cod εμεινον

40 περι ου δυνησομ. XX, 1 om και ante ασπασ. | μακεδονιαν 3 ** γνωμη 4 θεσσαλονειχεων 5 ** προελθοντεσ 6 αχρι ημερων | οπου: ου

40 περι ου δυνησ. δουναι λογον τησ XX, 1 προσκαλεσαμενοσ ο παυλ. τ. μαθ. και ασπασαμενοσ εξηλθ. πορευθηναι εισ την μακεδονιαν 3 γεν. αυτ. επιβ. | γνωμη 4 δε αυτω: add αχρι τησ ασιασ | om πυρρου | θεσσαλονικεων 5 om δε | προελθοντεσ 6 αχρισ ημερων πεντ. ου διετρ. 7 συνηγμ. των μαθητων του κλασαι 8 ημεν: ησαν 9 καθημενοσ 10 συμπεριλαβ.

πεν· μὴ θορυβεῖσθε, ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστίν. 11 ἀνα-
βὰσ δὲ καὶ κλάσασ τὸν ἄρτον καὶ γευσάμενοσ ἐφ' ἱκανόν τε
ὁμιλήσασ ἄχρι αὐγῆσ, οὕτωσ ἐξῆλθεν. 12 ἤγαγον δὲ τὸν παῖδα
ζῶντα, καὶ παρεκλήθησαν οὐ μετρίωσ.

13 Ἡμεῖσ δὲ προελθόντεσ ἐπὶ τὸ πλοῖον ἀνήχθημεν ἐπὶ τὴν
ἄσσον, ἐκεῖθεν μέλλοντεσ ἀναλαμβάνειν τὸν παῦλον· οὕτωσ γὰρ
διατεταγμένοσ ἦν, μέλλων αὐτὸσ πεζεύειν. 14 ὡσ δὲ συνέβαλλεν
ἡμῖν ἐπὶ τὴν ἄσσον, ἀναλαβόντεσ αὐτὸν ἤλθομεν εἰσ μιτυλήνην,
15 κἀκεῖθεν ἀποπλεύσαντεσ τῇ ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν ἀντικρὺσ
χίου, τῇ δὲ ἑτέρᾳ παρεβάλομεν εἰσ σάμον, τῇ δὲ ἐχομένῃ ἤλθο-
μεν εἰσ μίλητον. 16 κεκρίκει γὰρ ὁ παῦλοσ παραπλεῦσαι τὴν
ἔφεσον, ὅπωσ μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ ἀσίᾳ·
ἔσπευδεν γάρ, εἰ δυνατὸν εἴη αὐτῷ, τὴν ἡμέραν τῆσ πεντηκο-
στῆσ γενέσθαι εἰσ ἱερουσαλήμ.

17 Ἀπὸ δὲ τῆσ μιλήτου πέμψασ εἰσ ἔφεσον μετεκαλέσατο
τοὺσ πρεσβυτέρουσ τῆσ ἐκκλησίασ. 18 ὡσ δὲ παρεγένοντο πρὸσ
αὐτόν, εἶπεν αὐτοῖσ· ὑμεῖσ ἐπίστασθε, ἀπὸ πρώτησ ημέρασ ἀφ'
ἧσ ἐπέβην εἰσ τὴν ἀσίαν, πῶσ μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγε-
νόμην, 19 δουλεύων τῷ κυρίῳ μετὰ πάσησ ταπεινοφροσύνησ καὶ
δακρύων καὶ πειρασμῶν τῶν συμβάντων μοι ἐν ταῖσ ἐπιβουλαῖσ
τῶν ἰουδαίων, 20 ὡσ οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόντων τοῦ
μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶσ δημοσίᾳ καὶ κατ' οἴκουσ,
21 διαμαρτυρόμενοσ ἰουδαίοισ τε καὶ ἕλλησι τὴν εἰσ θεὸν μετά-
νοιαν καὶ πίστιν εἰσ τὸν κύριον ἡμῶν ἰησοῦν χριστόν. 22 καὶ νῦν
ἰδοὺ δεδεμένοσ ἐγὼ τῷ πνεύματι πορεύομαι εἰσ ἱερουσαλήμ, τὰ
ἐν αὐτῇ συναντήσοντα ἐμοὶ μὴ εἰδώσ, 23 πλὴν ὅτι τὸ πνεῦμα

---

11 [c] om τον | αυγησ [c] ex αυτησ fecit 14 συνεβαλλεν [c] ex -λλον | επι: [c] εισ 22 [c] μοι

11 om και pr | ** αχρισ 13 * προσελθοντεσ | * διατεταγμενον 14 επι: εισ 15 ** αντικρυ | τη δε εσπερα | μειλητον 16 κεκρικει: * κεκρει | εισ ιεροσολυμα 17 μειλητου 21 om χριστον

11 om τον | αχρισ 13 εισ την ασσον | ην διατεταγμ. 14 συνεβαλεν | εισ την ασσον 15 αντικρυ | τη δε εχομενη: και μειναντεσ εν τρωγυλλιω τη εχομενη 16 εκρινε γαρ | ειη: ην | εισ ιεροσολυμα 19 κ. πολλων δακρυων 21 εισ τον θεον | κ. πιστιν την εισ 22 εγω δεδεμενοσ | μοι

τὸ ἅγιον κατὰ πόλιν διαμαρτύρεταί μοι λέγον ὅτι δεσμὰ καὶ
θλίψισ με μένουσιν. 24 ἀλλ᾽ οὐδενὸσ λόγου ποιοῦμαι τὴν ψυχὴν
τιμίαν ἐμαυτῷ ὡσ τελειώσω τὸν δρόμον μου καὶ τὴν διακονίαν
ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ κυρίου ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι τὸ εὐαγγέ-
λιον τῆσ χάριτοσ τοῦ θεοῦ. 25 καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ οἶδα ὅτι οὐκ
ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου ὑμεῖσ πάντεσ ἐν οἶσ διῆλθον κηρύσσων
τὴν βασιλείαν. 26 διότι μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ
ὅτι καθαρόσ εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματοσ πάντων· 27 οὐ γὰρ ὑπεστει-
λάμην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ὑμῖν.
28 προσέχετε ἑαυτοῖσ καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶσ τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπουσ ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ,
ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ αἵματοσ τοῦ ἰδίου. 29 ἐγὼ οἶδα ὅτι
εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου λύκοι βαρεῖσ εἰσ ὑμᾶσ, μὴ
φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου, 30 καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται
ἄνδρεσ λαλοῦντεσ διεστραμμένα τοῦ ἀποσπᾶν τοὺσ μαθητὰσ
ὀπίσω ἑαυτῶν. 31 διὸ γρηγορεῖτε, μνημονεύοντεσ ὅτι τριετίαν
νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ δακρύων νουθετῶν ἕνα
ἕκαστον. 32 καὶ τὰ νῦν παρατίθεμαι ὑμᾶσ τῷ θεῷ καὶ τῷ λόγῳ
τῆσ χάριτοσ αὐτοῦ τῷ δυναμένῳ οἰκοδομῆσαι καὶ δοῦναι τὴν
κληρονομίαν ἐν τοῖσ ἡγιασμένοισ πᾶσιν. 33 ἀργυρίου ἢ χρυσίου
ἢ ἱματισμοῦ οὐθενὸσ ἐπεθύμησα· 34 αὐτοὶ γινώσκετε ὅτι ταῖσ
χρείαισ μου καὶ τοῖσ οὖσι μετ᾽ ἐμοῦ ὑπηρέτησαν αἱ χεῖρεσ αὗ-
ται. 35 πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν ὅτι οὕτωσ κοπιῶντασ δεῖ ἀντιλαμ-
βάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ κυ-
ρίου ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸσ εἶπεν· μακάριόν ἐστιν μᾶλλον διδόναι ἢ
λαμβάνειν. 36 καὶ ταῦτα εἰπών, θεὶσ τὰ γόνατα αὐτοῦ σὺν πᾶ-

---

23 c διεμαρτυρατο 24 c λογον εχω ουδε ποιουμαι | ωσ: c εωσ 27 c υμιν πασ. τ. βουλ. τ. θεου 29 εγω δε 32 υμασ: cod υμιν 35 a παντα nova sectio incipit

23 θλειψεισ 25 ουκετι οψεσθε 26 διο μαρτ. 29 οτι εγω οιδα οτι 30 om αυτων 32 υμασ τω κυριω 33 ουδενοσ

23 om μοι | δεσμα με κ. θλιψεισ μενουσιν 24 ουδενοσ λογον ποιουμ. ουδε εχω την ψυ. μου τιμ. εμ. ωσ τελειωσαι τ. δρ. μου μετα χαρασ 25 ουκετι οψ. | τ. βασιλ. του θεου 26 διο μαρτ. | οτι καθαροσ εγω απο 27 υμιν post αναγγ. 28 προσεχ. ουν | δια του ιδιου αιματ. 29 εγω γαρ οιδ. τουτο 30 οπισω αυτων 32 υμασ αδελφοι τω | εποικοδομησαι | δουναι υμιν κληρονομιαν 33 ουδενοσ 34 αυτοι δε 35 διδοναι μαλλον

σιν αὐτοῖσ προσηύξατο. 37 ἱκανόσ τε κλαυθμὸσ ἐγένετο πάντων,
καὶ ἐπιπεσόντεσ ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ παύλου κατεφίλουν αὐ-
τόν, 38 ὀδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει, ὅτι οὐκέτι
μέλλουσιν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν. προέπεμπον δὲ αὐτὸν
εἰσ τὸ πλοῖον.

XXI.

1 Ὡσ δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶσ ἀποσπασθέντασ ἀπ' αὐ-
τῶν, εὐθυδρομήσαντεσ ἤλθομεν εἰσ τὴν κῶ, τῇ δὲ ἑξῆσ εἰσ τὴν
ῥόδον, κἀκεῖθεν εἰσ πάταρα. 2 καὶ εὑρόντεσ πλοῖον διαπερῶν εἰσ
φοινίκην, ἐπιβάντεσ ἀνήχθημεν. 3 ἀναφάναντεσ δὲ τὴν κύπρον
καὶ καταλιπόντεσ αὐτὴν εὐώνυμον, ἐπλέομεν εἰσ συρίαν, καὶ
κατήλθομεν εἰσ τύρον· ἐκεῖσε γὰρ τὸ πλοῖον ἦν ἀποφορτιζόμενον
τὸν γόμον. 4 ἀνευρόντεσ δὲ τοὺσ μαθητὰσ ἐπεμείναμεν αὐτοῦ
ἡμέρασ ἑπτά, οἵτινεσ τῷ παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματοσ μὴ
ἐπιβαίνειν εἰσ ἱεροσόλυμα. 5 ὅτε δὲ ἐγένετο ἡμᾶσ ἐξαρτίσαι τὰσ
ἡμέρασ, ἐξελθόντεσ ἐπορευόμεθα, προπεμπόντων ἡμᾶσ πάντων
σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοισ ἔξω τῆσ πόλεωσ, καὶ θέντεσ τὰ γόνατα
ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν προσευξάμενοι 6 ἀπησπασάμεθα ἀλλήλουσ, καὶ
ἀνέβημεν εἰσ τὸ πλοῖον· ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰσ τὰ ἴδια.
7 ἡμεῖσ δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντεσ ἀπὸ τύρου κατηντήσαμεν εἰσ
πτολεμαΐδαν, καὶ ἀσπασάμενοι τοὺσ ἀδελφοὺσ ἐμείναμεν ἡμέ-
ραν μίαν παρ' αὐτοῖσ. 8 τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξελθόντεσ ἤλθομεν εἰσ
καισαρίαν, καὶ εἰσελθόντεσ εἰσ τὸν οἶκον φιλίππου τοῦ εὐαγ-
γελιστοῦ, ὄντοσ ἐκ τῶν ἑπτά, ἐμείναμεν παρ' αὐτῷ. 9 τούτῳ δὲ
ἦσαν θυγατέρεσ τέσσαρεσ παρθένοι προφητεύουσαι. 10 ἐπιμενόν-

---

37 κατεφιλουν [c] pro -λων XXI, 1 αναχθηναι [c] pro αναχθεντασ reposuit 2 [c] διαπερον 6 [c] ενεβημεν 7 [c] κατεβημεν εισ πτολεμαϊδα

36 * προσευξατο 37 ικανοσ δε XXI, 1 αποσπασθεντεσ 2 φοινειкην 3 αναφανεντες 4 ελεγαν 5 εξαρτισαι ημασ | εωσ εξω 6 ενεβημεν 7 πτολεμαϊδα 8 ηλθαμεν ε. καισαρειαν

37 ικανοσ δε εγενετ. κλαυθμ. XXI, 1 κων 3 ς[c] αναφανεντεσ | κατηχθημεν ε. τυρ. | ην το πλοιον 4 και ανευροντ. | αναβαινειν εισ ιερουσαλημ 5 εωσ εξω | προσηυξαμεθα 6 και ασπασαμενοι αλλ. επεβημεν 7 πτολεμαϊδα 8 εξελθοντεσ: add οι περι τον παυλον | ς ηλθον ε. καισαρειαν | του οντοσ 9 παρθενοι τεσσαρεσ

των δὲ αὐτῶν ἡμέρας πλείους κατῆλθέν τις ἀπὸ τῆς ἰουδαίας
προφήτης ὀνόματι ἄγαβος, [11] καὶ ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς καὶ ἄρας
τὴν ζώνην τοῦ παύλου, δήσας ἑαυτοῦ τοὺς πόδας καὶ τὰς
χεῖρας εἶπεν· τάδε λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· τὸν ἄνδρα οὗ
ἐστὶν ἡ ζώνη αὕτη οὕτως δήσουσιν ἐν ἱερουσαλὴμ οἱ ἰουδαῖοι
καὶ παραδώσουσιν εἰς τὰς χεῖρας ἐθνῶν. [12] ὡς δὲ ἠκούσαμεν
ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι τοῦ μὴ ἀναβαί-
νειν αὐτὸν εἰς ἱερουσαλήμ. [13] τότε ἀπεκρίθη ὁ παῦλος καὶ
εἶπεν· τί ποιεῖτε συνθρύπτοντές μου τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ
μόνον δεθῆναι ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν ἐν ἱερουσαλὴμ ἑτοίμως ἔχω
ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἰησοῦ. [14] μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ
ἡσυχάσαμεν, εἰπόντες· τοῦ κυρίου τὸ θέλημα γινέσθω.

[15] Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐπισκευασάμενοι ἀνεβαίνο-
μεν εἰς ἱεροσόλυμα· [16] συνῆλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ και-
σαρίας σὺν ἡμῖν, ἄγοντες παρ' ᾧ ξενισθῶμεν, ἰάσονί τινι κυ-
πρίῳ, ἀρχαίῳ μαθητῇ. [17] γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς ἱεροσόλυμα,
ἀσμένως ἀπεδέξαντο ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί. [18] τῇ τε ἐπιούσῃ εἰσῄει
ὁ παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς ἰάκωβον, πάντες τε παρεγένοντο οἱ
πρεσβύτεροι. [19] καὶ ἀσπασάμενος αὐτοὺς ἐξηγεῖτο καθ' ἓν ἕκα-
στον ὧν ἐποίησεν ὁ θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσιν τῆς διακονίας αὐτοῦ.
[20] οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐδόξασαν τὸν θεόν, εἶπάν τε αὐτῷ· θεωρεῖς,
ἀδελφέ, πόσαι μυριάδες εἰσὶν τῶν πεπιστευκότων, καὶ πάντες
ζηλωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρχουσιν. [21] κατηχήθησαν περὶ σοῦ, ὅτι
ἀποστασίαν διδάσκεις ἀπὸ μωϋσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάν-

---

10 αυτων: [c] ημων 11 τας sec: [c] (etiam [a]?) om 13 ποιειτε: [c] add κλεον-τες και | super εν ipse * notavit εις 15 επισκευασαμενοι: ita [c] ex -νον insuperque suppl ανεβαινομεν 21 [c] κατηχηθ. δε

10 om αυτων 11 om τας sec 13 * om ὁ | om και ειπεν | κλαιοντες και συνθρυπτοντες | εις ιερουσαλημ 16 καισαρειας | μνασω 18 τη δε επιουση 19 δια της διακ. αυτ. 20 εδοξαζον | ειπον | εισιν: add εν τοις ιουδαιοις 21 κα-τηχηθ. δε

11 δησας τε αὑτου τας χειρ. κ. τους ποδ. | om τας sec 13 απεκριθη δε | om και ειπεν | κλαιοντες και συνθρυπτοντ. | εις ιερουσαλημ 14 το θελ. του κυρ. γενεσθω 15 αποσκευασαμενοι | ε. ιερουσαλημ 16 καισαρειας | μνασωνι 17 εδεξαντο 18 τη δε επιουση 19 δια της διακο. 20 εδοξαζον τ. κυριον | ειπον | εισιν ιουδαιων των πεπ. 21 κατηχηθ. δε | μωσεως

τασ ἰουδαίουσ, λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺσ τὰ τέκνα μηδὲ
τοῖσ ἔθεσιν περιπατεῖν. [22] τί οὖν ἐστίν; πάντωσ δεῖ συνελθεῖν
πλῆθοσ· ἀκούσονται γὰρ ὅτι ἐλήλυθασ. [23] τοῦτο οὖν ποίησον ὅ
σοι λέγομεν. εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρεσ τέσσαρεσ εὐχὴν ἔχοντεσ ἀφ᾽
ἑαυτῶν· [24] τούτουσ παραλαβὼν ἁγνίσθητι σὺν αὐτοῖσ, καὶ δα-
πάνησον ἐπ᾽ αὐτοῖσ ἵνα ξυρήσονται τὴν κεφαλήν, καὶ γνώσον-
ται πάντεσ ὅτι ὧν κατήχηνται περὶ σοῦ οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ στοι-
χεῖσ καὶ αὐτὸσ φυλάσσων τὸν νόμον. [25] περὶ δὲ τῶν πεπιστευ-
κότων ἐθνῶν ἡμεῖσ ἐπεστείλαμεν κρίναντεσ φυλάσσεσθαι αὐτοὺσ
τό τε εἰδωλόθυτον καὶ αἷμα καὶ πνικτὸν καὶ πορνίαν.

[26] Τότε ὁ παῦλοσ παραλαβὼν τοὺσ ἄνδρασ τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ
σὺν αὐτοῖσ ἁγνισθεὶσ εἰσῄει εἰσ τὸ ἱερόν, διαγγέλλων τὴν ἐκ-
πλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἁγνισμοῦ, ἕωσ οὗ προσηνέχθη ὑπὲρ
ἑνὸσ ἑκάστου αὐτῶν ἡ προσφορά. [27] ὡσ δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ
ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆσ ἀσίασ ἰουδαῖοι θεασάμενοι
αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ συνέχεον πάντα τὸν ὄχλον, καὶ ἐπέβαλαν ἐπ᾽
αὐτὸν τὰσ χεῖρασ, [28] κράζοντεσ· ἄνδρεσ ἰσδραηλεῖται, βοηθεῖτε·
οὗτόσ ἐστιν ὁ ἄνθρωποσ ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ
τοῦ τόπου τούτου πάντασ πανταχῇ διδάσκων· ἔτι τε καὶ ἕλλη-
νασ εἰσήγαγεν εἰσ το ἱερὸν καὶ κεκοίνωκεν τὸν ἅγιον τόπον τοῦ-
τον. [29] ἦσαν γὰρ προεωρακότεσ τρόφιμον ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει
σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰσ τὸ ἱερὸν εἰσήγαγεν ὁ παῦλοσ.
[30] ἐκινήθη τε ἡ πόλισ ὅλη καὶ ἐγένετο συνδρομὴ τοῦ λαοῦ, καὶ
ἐπιλαβόμενοι τοῦ παύλου εἷλκον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ, καὶ εὐθέωσ
ἐκλείσθησαν αἱ θύραι. [31] ζητούντων τε αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἀνέβη

---

22 γαρ οτι suppl [c] 27 [c] επεβαλον 28 cod κεκοινωνκεν, altero ν ipsa prima manu notato 30 και ευθεωσ εκλεισθ. αι θυραι: ita [c]; * εκλισθησαν (sed σαν ipse supra lineam supplevit) ευθεωσ omissis reliquis: unde suspicari licet scriptum fuisse in antiquiore exemplari και αι θυραι του ιερου (quae verba propter ομοιοτελευτον exciderunt) εκλ. ευθ.

22 om δει συνελθ. πληθ. | om γαρ | εληλυθεσ 24 ** ξυρησωνται 25 απεστειλαμεν | πορνειαν 27 επεβαλον 28 ισραηλειται | ** κεκοινωνηκεν 29 τροφ. τον εφεσ.

22 πληθοσ συνελθειν 23 εφ εαυτων 24 ξυρησωνται | και γνωσι | τον νομ. φυλασσ. 25 κριναντ. μηδεν τοιουτον τηρειν αυτουσ ει μη φυλασσ. | και το αιμ. | πορνειαν 27 επεβαλον τ. χειρ. επ αυτ. 28 ισραηλιται | πανταχου 29 τον εφεσιον 31 ζητουντ. δε

φάσισ τῷ χιλιάρχῳ τῆσ σπείρησ ὅτι ὅλη συνχύννεται ἰερουσα-
λήμ. 32 ὃσ ἐξαυτῆσ παραλαβὼν στρατιώτασ καὶ ἑκατοντάρχασ
κατέδραμεν ἐπ᾽ αὐτούσ· οἱ δὲ ἰδόντεσ τὸν χιλίαρχον καὶ τοὺσ
στρατιώτασ ἐπαύσαντο τύπτοντεσ τὸν παῦλον. 33 τότε ἐγγίσασ
ὁ χιλίαρχοσ ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ ἐκέλευσε δεθῆναι ἁλύσεσι
δυσί, καὶ ἐπυνθάνετο τίσ εἴη καὶ τί ἐστιν πεποιηκώσ. 34 ἄλλοι
δὲ ἄλλο τι ἐπεφώνουν ἐν τῷ ὄχλῳ· μὴ δυναμένου δὲ αὐτοῦ γνῶ-
ναι τὸ ἀσφαλὲσ διὰ τὸν θόρυβον, ἐκέλευσεν ἄγεσθαι αὐτὸν εἰσ
τὴν παρεμβολήν. 35 ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺσ ἀναβαθμούσ, συνέβη
βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου·
36 ἠκολούθει γὰρ τὸ πλῆθοσ τοῦ λαοῦ, κράζοντεσ· αἶρε αὐτόν.
37 μέλλων τε εἰσάγεσθαι εἰσ τὴν παρεμβολὴν ὁ παῦλοσ λέγει τῷ
χιλιάρχῳ· εἰ ἔξεστίν μοι εἰπεῖν τι πρόσ σε; ὁ δὲ ἔφη· ἑλληνιστὶ
γινώσκεισ; 38 οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ αἰγύπτιοσ ὁ πρὸ τούτων τῶν
ἡμερῶν ἀναστατώσασ καὶ ἐξαγαγὼν εἰσ τὴν ἔρημον τοὺσ τε-
τρακισχιλίουσ ἄνδρασ τῶν σικαρίων; 39 εἶπεν δὲ ὁ παῦλοσ· ἐγὼ
ἄνθρωποσ μὲν ἰουδαῖοσ, ταρσεύσ, τῆσ κιλικίασ οὐκ ἀσήμου
πόλεωσ πολίτησ· δέομαι δέ σου, ἐπίτρεψόν μοι λόγον λαλῆσαι
πρὸσ τὸν λαόν. 40 ἐπιτρέψαντοσ δὲ αὐτοῦ ὁ παῦλοσ ἑστὼσ ἐπὶ
τῶν ἀναβαθμῶν κατέσεισε τῇ χειρὶ τῷ λαῷ· πολλῆσ δὲ σιγῆσ
γενομένησ προσεφώνησεν τῇ ἑβραΐδι διαλέκτῳ λέγων·

XXII.

1 Ἄνδρεσ ἀδελφοὶ καὶ πατέρεσ, ἀκούσατέ μου τῆσ πρὸσ
ὑμᾶσ νυνὶ ἀπολογίασ. 2 ἀκούσαντεσ δὲ ὅτι τῇ ἑβραΐδι διαλέκτῳ
προσεφώνει αὐτοῖσ, μᾶλλον παρέσχον ἡσυχίαν. καὶ φησίν·
3 ἐγὼ ἀνήρ εἰμι ἰουδαῖοσ, γεγεννημένοσ ἐν ταρσῷ τῆσ κιλικίασ,
ἀνατεθραμμένοσ δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ παρὰ τοὺσ πόδασ γα-
μαλιήλ, πεπαιδευμένοσ κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ πατρῴου νόμου,

---

31 [c] συνκεχυται 39 μεν: [c] add ειμι | λογον: [c] om

31 συγχυννεται, **-υνεται 32 λαβων 39 ανθρ. μεν ειμι | om λογον 40 γενομενησ σειγησ XXII, 3 ειμι ανηρ | γαμαλιηλου | κατ

31 συγκεχυται 32 εκατονταρχουσ 33 τισ αν ειη 34 εβοων | δυναμενοσ δε γνων. 36 κραζον 39 μεν ειμι | om λογον XXII, 1 νυν 3 εγω μεν ειμι ανηρ

ζηλωτὴσ ὑπάρχων τοῦ θεοῦ καθὼσ πάντεσ ὑμεῖσ ἐστὲ σήμερον·
4 ὃσ ταύτην τὴν ὁδὸν ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύων καὶ παρα-
διδοὺσ εἰσ φυλακὰσ ἄνδρασ τε καὶ γυναῖκασ, 5 ὡσ καὶ ὁ ἀρ-
χιερεὺσ μαρτυρεῖ μοι καὶ πᾶν τὸ πρεσβυτέριον· παρ' ὧν καὶ
ἐπιστολὰσ δεξάμενοσ πρὸσ τοὺσ ἀδελφοὺσ εἰσ δαμασκὸν ἐπο-
ρευόμην, ἄξων καὶ τοὺσ ἐκεῖσε ὄντασ δεδεμένουσ εἰσ ἱερουσαλὴμ
ἵνα τιμωρηθῶσιν. 6 ἐγένετο δέ μοι πορευομένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ
δαμασκῷ περὶ μεσημβρίαν ἐξαίφνησ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περιαστρά-
ψαι φῶσ ἱκανὸν περὶ ἐμέ, 7 ἔπεσά τε εἰσ τὸ ἔδαφοσ καὶ ἤκουσα
φωνῆσ λεγούσησ μοι· σαοὺλ σαούλ, τί με διώκεισ; 8 ἐγὼ δὲ
ἀπεκρίθην καὶ εἶπα· τίσ εἶ, κύριε; εἶπέν τε πρὸσ ἐμέ· ἐγώ εἰμι
ἰησοῦσ ὁ ναζοραῖοσ, ὃν σὺ διώκεισ. 9 οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ ὄντεσ τὸ
μὲν φῶσ ἐθεάσαντο, τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντόσ
μοι. 10 εἶπον δέ· τί ποιήσω, κύριε; ὁ δὲ κύριοσ εἶπεν πρόσ με·
ἀναστὰσ πορεύου εἰσ δαμασκόν, κἀκεῖ σοι λαληθήσεται περὶ
πάντων ὧν τέτακταί σοι ποιῆσαι. 11 ὡσ δὲ οὐκ ἐνέβλεπον ἀπὸ
τῆσ δόξησ τοῦ φωτὸσ ἐκείνου, χειραγωγούμενοσ ὑπὸ τῶν συν-
όντων μοι ἦλθον εἰσ δαμασκόν. 12 ἀνανίασ δέ τισ, ἀνὴρ εὐλα-
βὴσ κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρούμενοσ ὑπὸ πάντων τῶν κατοι-
κούντων ἰουδαίων, 13 ἐλθὼν πρὸσ ἐμὲ καὶ ἐπιστὰσ εἶπέν μοι·
σαοὺλ ἀδελφέ, ἀνάβλεψον. κἀγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰσ
αὐτόν. 14 ὁ δὲ εἶπεν· ὁ θεὸσ τῶν πατέρων ἡμῶν προεχειρίσατό σε
γνῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον καὶ ἀκοῦσαι
φωνὴν ἐκ τοῦ στόματοσ αὐτοῦ, 15 ὅτι ἔσῃ μάρτυσ αὐτῷ πρὸσ
πάντασ ἀνθρώπουσ ὧν ἑώρακασ καὶ ἤκουσασ. 16 καὶ νῦν τί
μέλλεισ; ἀναστὰσ βάπτισαι καὶ ἀπόλουσαι τὰσ ἁμαρτίασ σου,
ἐπικαλεσάμενοσ τὸ ὄνομα αὐτοῦ. 17 ἐγένετο δέ μοι ὑποστρέψαντι
εἰσ ἱερουσαλήμ, καὶ προσευχομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ, γενέσθαι

---

8 [c] προσ με | [c] ναζωραιοσ 9 [c] ηκουον 14 προεχειρισατο: cod προσεχειρησατο σ priore eraso

5 εμαρτυρει 8 om και ειπα | ναζωραιοσ 10 εντετακται, ** εντεταλται 11 ουδεν εβλεπον 15 εση post ανθρωπουσ

7 επεσον 8 om και ειπα | προσ με | ναζωραιοσ 9 εθεασαντο: add και εμφοβοι εγενοντο 12 ευσεβησ 13 προσ με 16 αυτου: του κυριου

με ἐν ἐκστάσει, 18 καὶ ἴδον αὐτὸν λέγοντά μοι· σπεῦσον καὶ
ἔξελθε ἐν τάχει ἐξ ἰερουσαλήμ, διότι οὐ παραδέξονταί σου μαρ-
τυρίαν περὶ ἐμοῦ. 19 κἀγὼ εἶπον· κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται ὅτι
ἐγὼ ἤμην φυλακίζων καὶ δέρων κατὰ τὰσ συναγωγὰσ τοὺσ πι-
στεύοντασ ἐπὶ σέ, 20 καὶ ὅτε ἐξεχύννετο τὸ αἷμα στεφάνου τοῦ
μάρτυρόσ σου, καὶ αὐτὸσ ἤμην ἐφεστὼσ καὶ συνευδοκῶν καὶ
φυλάσσων τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων αὐτόν. 21 καὶ εἶπεν πρόσ
με· πορεύου, ὅτι ἐγὼ εἰσ ἔθνη μακρὰν ἐξαποστελῶ σε.
22 Ἤκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ ἐπῆραν
τὴν φωνὴν αὐτῶν λέγοντεσ· αἶρε ἀπὸ τῆσ γῆσ τὸν τοιοῦτον· οὐ
γὰρ καθῆκεν αὐτὸν ζῆν. 23 κραυγαζόντων δὲ αὐτῶν καὶ ῥιπτούν-
των τὰ ἱμάτια καὶ κονιορτὸν βαλλόντων εἰσ τὸν ἀέραν, 24 ἐκέ-
λευσεν ὁ χιλίαρχοσ εἰσάγεσθαι αὐτὸν εἰσ τὴν παρεμβολήν, εἴπασ
μάστιξιν ἀνετάζεσθαι αὐτόν, ἵνα ἐπιγνῷ δι' ἣν αἰτίαν οὕτωσ
ἐπεφώνουν αὐτῷ. 25 ὡσ δὲ προέτειναν αὐτὸν τοῖσ ἱμᾶσιν, εἶπεν
πρὸσ τὸν ἑστῶτα ἑκατόνταρχον ὁ παῦλοσ· εἰ ἄνθρωπον ῥωμαῖον
καὶ ἀκατάκριτον ἔστιν ὑμῖν μαστίζειν; 26 ἀκούσασ δὲ ὁ ἑκα-
τοντάρχησ, προσελθὼν τῷ χιλιάρχῳ ἀπήγγειλεν λέγων· τί μέλ-
λεισ ποιεῖν; ὁ γὰρ ἄνθρωποσ οὗτοσ ῥωμαῖόσ ἐστιν. 27 προσελθὼν
δὲ ὁ χιλίαρχοσ εἶπεν αὐτῷ· λέγε, σὺ ῥωμαῖοσ εἶ; ὁ δὲ ἔφη· ναί.
23 ἀπεκρίθη δὲ ὁ χιλίαρχοσ· ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν
ταύτην ἐκτησάμην. ὁ δὲ παῦλοσ ἔφη· ἐγὼ καὶ γεγέννημαι.
29 εὐθέωσ οὖν ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ οἱ μέλλοντεσ αὐτὸν ἀνετά-
ζειν, καὶ ὁ χιλίαρχοσ ἐφοβήθη, ἐπιγνοὺσ ὅτι ῥωμαῖόσ ἐστιν καὶ
ὅτι αὐτὸν ἦν δεδεκώσ. 30 τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενοσ γνῶναι τὸ
ἀσφαλέσ, τὸ τί κατηγορεῖται ὑπὸ τῶν ἰουδαίων, ἔλυσεν αὐτόν,

---

23 c αερα 25 c εξεστιν 26 c εκατονταρχοσ 27 c λεγε μοι 28 cod πολιτιαν, ut etiam ΑΒ'ΕG (contra Eph 2, 12 πολιτειασ) 28 c εγω δε και 29 c και ο χιλ. δε

18 και ιδειν 20 **εξεχυνετο 21 αποστελω 23 κραυγαζ. τε | αερα 25 εξ-εστιν | εκατονταρχοσ 27 λεγε μοι 28 εγω δε και 29 και ο χειλ. δε

18 και ιδειν | την μαρτυριαν 20 εξεχειτο | συνευδοχων τη αναιρεσει αυτου 22 καθηκον 23 αερα 24 εκελ. αυτον ο χιλιαρχ. αγεσθαι | ειπων 25 προετεινεν | εξεστιν 26 εκατονταρχοσ | απηγγ. τω χιλιαρχ. λεγ. ορα 27 λεγε μοι ει συ 28 απ-εκρ. τε | om δε post απεκρ. | εγω δε και 29 και ο χιλ. δε | ην αυτον 30 παρα των ιουδ. | ελυσ. αυτ. απο των δεσμων

καὶ ἐκέλευσεν συνελθεῖν τοὺσ ἀρχιερεῖσ καὶ πᾶν τὸ συνέδριον,
καὶ καταγαγὼν τὸν παῦλον ἔστησεν εἰσ αὐτούσ.

XXIII.

1 Ἀτενίσασ δὲ τῷ συνεδρίῳ ὁ παῦλοσ εἶπεν· ἄνδρεσ ἀδελφοί,
ἐγὼ πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ πεπολίτευμαι τῷ θεῷ ἄχρι ταύτησ
τῆσ ἡμέρασ. 2 ὁ δὲ ἀρχιερεὺσ ἀνανίασ ἐπέταξε τοῖσ παρεστῶσιν
τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα. 3 τότε πρὸσ αὐτὸν ὁ παῦλοσ εἶπεν·
τύπτειν σε μέλλει ὁ θεόσ, τοῖχε κεκονιαμένε· καὶ σὺ κάθῃ κρί-
νων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ παρανομῶν κελεύεισ με τύπτεσθαι;
4 οἱ δὲ παρεστῶτεσ εἶπαν· τὸν ἀρχιερέα τοῦ θεοῦ λοιδορεῖσ; 5 ἔφη
τε ὁ παῦλοσ· οὐκ ᾔδειν, ἀδελφοί, ὅτι ἔστιν ἀρχιερεύσ· γέγρα-
πται γὰρ ὅτι ἄρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖσ κακῶσ. 6 γνοὺσ
δὲ ὁ παῦλοσ ὅτι τὸ ἓν μέροσ ἐστὶν σαδδουκαίων, τὸ δὲ ἕτερον
φαρισαίων, ἔκραζεν ἐν τῷ συνεδρίῳ· ἄνδρεσ ἀδελφοί, ἐγὼ φα-
ρισαῖόσ εἰμι, υἱὸσ φαρισαίων· περὶ ἐλπίδοσ καὶ ἀναστάσεωσ
νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι. 7 τοῦτο δὲ αὐτοῦ εἴπαντοσ ἐγένετο στά-
σισ τῶν σαδδουκαίων καὶ φαρισαίων, καὶ ἐσχίσθη τὸ πλῆθοσ.
8 σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσιν μὴ εἶναι ἀνάστασιν μήτε ἄγ-
γελον μήτε πνεῦμα, φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσιν τὰ ἀμφότερα.
9 ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη, καὶ ἀναστάντεσ τινὲσ τῶν γραμμα-
τέων τοῦ μέρουσ τῶν φαρισαίων διεμάχοντο πρὸσ ἀλλήλουσ λέ-
γοντεσ· οὐδὲν κακὸν εὑρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ
πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ ἢ ἄγγελοσ; 10 πολλῆσ δὲ γινομένησ
στάσεωσ φοβηθεὶσ ὁ χιλίαρχοσ μὴ διασπασθῇ ὁ παῦλοσ ὑπ' αὐ-
τῶν, ἐκέλευσεν τὸ στράτευμα καταβὰν ἁρπάσαι αὐτὸν ἄγειν τε

---

2 παρεστωσιν: [c] add αυτω 7 [c] ειποντοσ 9 εν suppl [c] (exciderat post -μεν) 10 αρπ. αυτον: [c] add εκ μεσου αυτων

1 δε παυλοσ τω συνεδρ. 2 παρεστωσ. αυτω 3 ο παυλ. πρ. αυτ. 6 om εγω 7 αυτ. λαλουντοσ επεπεσε (**επεσε) στασισ τ. φαρεισαιων κ. σαδδουκ. 8 om μεν 9 om προσ αλληλ. 10 αρπ. αυτον εκ μεσου αυτων | om τε

30 ελθειν | ολον το συνεδρ. αυτων XXIII, 1 ο παυλ. τω συνεδρ. 2 παρεστ. αυτω 3 ο παυλ. πρ. αυτ. 4 ειπον 5 om οτι 6 εκραξεν | υιοσ φαρισαιου 7 ειπαντοσ: λαλησαντοσ | τ. φαρισ. κ. των σαδδουκ. 8 μηδε αγγελον 9 ανασταντ. οι γραμματεισ του | om προσ αλληλ. | αγγελοσ: add μη θεομαχωμεν 10 γενομενησ στασεωσ | ευλαβηθεισ | αρπ. αυτον εκ μεσου αυτων

εἰσ τὴν παρεμβολήν. 11 τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστὰσ αὐτῷ ὁ
κύριοσ εἶπεν· θάρσει· ὡσ γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰσ ἰε-
ρουσαλήμ, οὕτω σε δεῖ καὶ εἰσ ῥώμην μαρτυρῆσαι.
12 Γενομένησ δὲ ἡμέρασ ποιήσαντεσ συστροφὴν οἱ ἰουδαῖοι
ἀνεθεμάτισαν ἑαυτούσ, λέγοντεσ μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕωσ
οὗ ἀποκτείνωσιν τὸν παῦλον. 13 ἦσαν δὲ πλείουσ τεσσεράκοντα
οἱ ταύτην τὴν συνωμοσίαν ποιησάμενοι, 14 οἵτινεσ προσελθόντεσ
τοῖσ ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖσ πρεσβυτέροισ εἶπαν· ἀναθέματι ἀνε-
θεματίσαμεν ἑαυτοὺσ μηδενὸσ γεύσασθαι ἕωσ οὗ ἀποκτείνωμεν
τὸν παῦλον. 15 νῦν οὖν ὑμεῖσ ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ σὺν τῷ
συνεδρίῳ ὅπωσ καταγάγῃ αὐτὸν εἰσ ὑμᾶσ ὡσ μέλλοντασ δια-
γινώσκειν ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖσ δὲ πρὸ τοῦ ἐγγί-
σαι αὐτὸν ἕτοιμοί ἐσμεν ἀνελεῖν αὐτόν. 16 ἀκούσασ δὲ ὁ υἱὸσ
τῆσ ἀδελφῆσ παύλου τὴν ἐνέδραν, παραγενόμενοσ καὶ εἰσελθὼν
εἰσ τὴν παρεμβολὴν ἀπήγγειλεν τῷ παύλῳ. 17 προσκαλεσάμενοσ
δὲ ὁ παῦλοσ ἕνα τῶν ἑκατονταρχῶν ἔφη· τὸν νεανίαν τοῦτον
ἄπαγε πρὸσ τὸν χιλίαρχον· ἔχει γάρ τι ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ. 18 ὁ
μὲν οὖν παραλαβὼν αὐτὸν ἤγαγε πρὸσ τὸν χιλίαρχον καὶ φη-
σίν· ὁ δέσμιοσ παῦλοσ, προσκαλεσάμενόσ με ἠρώτησεν τοῦτον
τὸν νεανίσκον ἀγαγεῖν πρόσ σε, ἔχοντά τι λαλῆσαί σοι. 19 ἐπι-
λαβόμενοσ δὲ τῆσ χειρὸσ αὐτοῦ ὁ χιλίαρχοσ καὶ ἀναχωρήσασ
κατ᾽ ἰδίαν ἐπυνθάνετο· τί ἐστιν ὃ ἔχεισ ἀπαγγεῖλαί μοι; 20 εἶπεν
δὲ ὅτι οἱ ἰουδαῖοι συνέθεντο τοῦ ἐρωτῆσαί σε ὅπωσ αὔριον τὸν
παῦλον καταγάγῃσ εἰσ τὸ συνέδριον ὡσ μέλλον τι ἀκριβέστερον
πυνθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ. 21 σὺ οὖν μὴ πεισθῇσ αὐτοῖσ· ἐνεδρεύ-
ουσι γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρεσ πλείουσ τεσσεράκοντα, οἵτινεσ
ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺσ μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕωσ οὗ ἀνέλωσιν

---

12 λεγοντεσ: ^{c} om 15 ^{c} του ανελειν 19 επιλαβομενοσ ^{c} pro -μενου reposuit 20 μελλον: ^{c} μελλοντων

(11 ουτω ut ℵ) 12 γενομ. τε 13 **τεσσαρακ. 15 του ανελειν 16 **παραγεναμενοσ 17 απαγγ. τι 18 νεανιαν | *om σοι 20 μελλων 21 **τεσσαρακ.

11 θαρσει παυλε 12 ποιησ. τινεσ των ιουδαιων συστρ. 13 τεσσαρακ. | πεποιηκοτεσ 14 ειπον 15 οπωσ αυριον αυτον καταγαγη προσ υμασ | του ανελειν 16 ς το ενεδρον 17 απαγαγε 18 νεανιαν 20 εισ το συνεδρ. καταγαγ. τον παυλ. ωσ μελλοντεσ τι 21 τεσσαρακ.

αυτόν· καὶ νῦν εἰσὶν ἕτοιμοι, προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπ-
αγγελίαν.
22 Ὁ μὲν οὖν χιλίαρχοσ ἀπέλυσε τὸν νεανίσκον, παραγγεί-
λασ μηδενὶ ἐκλαλῆσαι ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισασ πρὸσ ἐμέ. 23 καὶ
προσκαλεσάμενόσ τινασ δύο τῶν ἑκατονταρχῶν εἶπεν· ἑτοιμά-
σατε στρατιώτασ διακοσίουσ, ὅπωσ πορευθῶσιν ἕωσ καισαρίασ,
καὶ ἱππεῖσ ἑβδομήκοντα καὶ δεξιολάβουσ διακοσίουσ, ἀπὸ τρί-
τησ ὥρασ τῆσ νυκτόσ, 24 κτήνη τε παραστῆσαι, ἵνα ἐπιβιβά-
σαντεσ τὸν παῦλον διασώσωσι πρὸσ φίλικα τὸν ἡγεμόνα, 25 γρά-
ψασ ἐπιστολὴν ἔχουσαν τὸν τύπον τοῦτον·. 26 κλαύδιοσ λυσίασ τῷ
κρατίστῳ ἡγεμόνι φήλικι χαίρειν. 27 τὸν ἄνδρα τοῦτον συλλημ-
φθέντα ὑπὸ τῶν ἰουδαίων καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπ᾽ αὐτῶν
ἐπιστὰσ σὺν τῷ στρατεύματι ἐξειλάμην, μαθὼν ὅτι ῥωμαῖόσ
ἐστιν· 28 βουλόμενόσ τε ἐπιγνῶναι τὴν αἰτίαν δι᾽ ἣν ἐνεκάλουν
αὐτῷ, κατήγαγον εἰσ τὸ συνέδριον αὐτῶν, 29 ὃν εὗρον ἐγκαλού-
μενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον θανά-
του ἢ δεσμῶν ἔχοντα ἔγκλημα. 30 μηνυθείσησ δέ μοι ἐπιβουλῆσ
εἰσ τὸν ἄνδρα ἔσεσθαι ἐξ αὐτῶν, ἔπεμψα πρόσ σε, παραγγείλασ
καὶ τοῖσ κατηγόροισ λέγειν αὐτοὺσ ἐπὶ σοῦ. ἔρρωσο.
31 Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖσ
ἀναλαβόντεσ τὸν παῦλον ἤγαγον διὰ νυκτὸσ εἰσ τὴν ἀντιπα-
τρίδα, 32 τῇ δὲ ἐπαύριον ἐάσαντεσ τοὺσ ἱππεῖσ ἀπέρχεσθαι σὺν
αὐτῷ, ἐπέστρεψαν εἰσ τὴν παρεμβολήν. 33 οἵτινεσ εἰσελθόντεσ
εἰσ τὴν καισαρίαν καὶ ἀναδόντεσ τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι,
παρέστησαν καὶ τὸν παῦλον αὐτῷ. 34 ἀναγνοὺσ δὲ καὶ ἐπερω-
τήσασ ἐκ ποίασ ἐπαρχείασ ἐστίν, καὶ πυθόμενοσ ὅτι ἀπὸ κιλι-

---

24 [c] φηλικα 34 εστιν sec: [c] et ut[vid] iam [a] om

23 καισαρειασ 24 *διασωσι | φηλικα 28 *om κατηγαγ. (**add αυτον) usq συνεδρ. αυτων 29 ενκαλουμ. 30 εξ αυτων: εξαυτησ | λεγειν προσ αυτον επι σου | om ερρωσο 32 υπεστρεψαν 33 καισαρειαν 34 *επαρχιασ

21 ετοιμ. εισι 22 νεανιαν | προσ με 23 δυο τινασ | καισαρειασ 24 φηλικα 25 περιεχουσαν 27 συλληφθ. | εξειλομην αυτον 28 βουλομ. δε γνωναι | κατηγαγ. αυτον 29 εγκλ. εχοντα 30 μελλειν εσεσθαι υπο των ιουδαιων εξαυτησ επεμψ. | λεγειν τα προσ αυτον επι 31 δια τησ νυκτοσ 32 πορευεσθαι συν αυτ. υπεστρεψαν 33 καισαρειαν 34 αναγν. δε ο ηγεμων | επαρχιασ

κίασ ἐστίν, 35 διακούσομαί σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί
σου παραγένωνται, κελεύσαντοσ ἐν τῷ πραιτωρίῳ τοῦ ἡρώδου
φυλάσσεσθαι αὐτόν.

XXIV.

1 Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρασ κατέβη ο ἀρχιερεὺσ ἀνανίασ μετὰ
πρεσβυτέρων τινῶν καὶ ῥήτοροσ τερτύλλου τινόσ, οἵτινεσ ἐνεφά-
νισαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ παύλου. 2 κληθέντοσ δὲ αὐτοῦ
ἤρξατο κατηγορεῖν ὁ τέρτυλλοσ λέγων· 3 πολλῆσ εἰρήνησ τυγχά-
νοντεσ διὰ σοῦ καὶ διορθωμάτων γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ
τῆσ σῆσ προνοίασ, πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα, κρά-
τιστε φῆλιξ, μετὰ πάσησ εὐχαριστίασ. 4 ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλεῖόν
σε ἐνκόπτω, παρακαλῶ ἀκοῦσαί σε ημῶν συντόμωσ τῇ σῇ ἐπι-
εικίᾳ. 5 εὑρόντεσ γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμον καὶ κινοῦντα
στάσεισ πᾶσι τοῖσ ἰουδαίοισ τοῖσ κατὰ τὴν οἰκουμένην, πρωτο-
στάτην τε τῆσ τῶν ναζωραίων αἱρέσεωσ, 6 ὃσ καὶ τὸ ἱερὸν ἐπεί-
ρασεν βεβηλῶσαι, ὃν καὶ ἐκρατήσαμεν, 8 παρ᾽ οὗ δυνήσῃ αὐτὸσ
ἀνακρίνασ περὶ πάντων τούτων ἐπιγνῶναι ὧν ἡμεῖσ κατηγοροῦ-
μεν αὐτοῦ. 9 συνεπέθεντο δὲ καὶ οἱ ἰουδαῖοι φάσκοντεσ ταῦτα
οὕτωσ ἔχειν. 10 ἀπεκρίθη τε ὁ παῦλοσ, νεύσαντοσ αὐτῷ τοῦ
ἡγεμόνοσ λέγειν· ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε κριτὴν τῷ ἔθνει τού-
τῳ ἐπιστάμενοσ, εὐθύμωσ τὰ περὶ ἐμαυτοῦ ἀπολογοῦμαι, 11 δυνα-
μένου σου ἐπιγνῶναι ὅτι οὐ πλείουσ εἰσίν μοι ἡμέραι δώδεκα
ἀφ᾽ ἧσ ἀνέβην προσκυνήσων εἰσ ἱερουσαλήμ. 12 καὶ οὔτε ἐν τῷ
ἱερῷ εὗρόν με πρόσ τινα διαλεγόμενον ἢ ἐπίστασιν ποιοῦντα
ὄχλου, οὔτε ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ οὔτε κατὰ τὴν πόλιν, 13 οὐδὲ

---

35 [c] κελευσασ

34 om εστιν sec 35 κελευσασ | τω ηρωδου XXIV, 2 om αυτου 4 επι-
εικεια

34 om εστιν sec 35 εκελευσε τε αυτον εν τ. πρ. τ. ηρ. φυλ. XXIV, 1 μετα
των πρεσβυτ. 3 κατορθωματων 4 εγκοπτω | επιεικεια 5 στασιν 6 εκρατη-
σαμεν: add και κατα τον ημετερον νομον ηθελησαμεν κρινειν. 7 παρελθων δε λυσιασ
ο χιλιαρχοσ μετα πολλησ βιασ εκ των χειρων ημων απηγαγε, 8 κελευσασ τουσ
κατηγορουσ αυτου ερχεσθαι επι σε 9 συνεθεντο 10 απεκρ. δε | ευθυμοτερον
11 γνωναι | ημερ. η δεκαδυο | εν ιερουσαλημ 12 επισυστασιν 13 ουτε με (ita ς,
om ς[e]) παραστ.

παραστῆσαι δύνανταί σοι περὶ ὧν νυνὶ κατηγοροῦσίν μου. [14] ὁμο-
λογῶ δὲ τοῦτό σοι, ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἣν λέγουσιν αἵρεσιν, οὕ-
τωσ λατρεύω τῷ πατρῴῳ θεῷ, πιστεύων πᾶσι τοῖσ κατὰ τὸν
νόμον καὶ τοῖσ ἐν τοῖσ προφήταισ γεγραμμένοισ, [15] ἐλπίδα ἔχων
πρὸσ τὸν θεόν, ἣν καὶ αὐτοὶ προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν
ἔσεσθαι δικαίων τε καὶ ἀδίκων. [16] ἐν τούτῳ καὶ αὐτὸσ ἀσκῶ
ἀπρόσκοπον συνείδησιν ἔχειν πρὸσ τὸν θεὸν καὶ τοὺσ ἀνθρώπουσ
διαπαντόσ. [17] δι' ἐτῶν δὲ πλειόνων ἐλεημοσύνασ ποιήσων εἰσ τὸ
ἔθνοσ μου παρεγενόμην καὶ προσφοράσ, [18] ἐν αἷσ εὗρόν με
ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ, οὐ μετὰ ὄχλου οὐδὲ μετὰ θορύβου, τινὲσ
δὲ ἀπὸ τῆσ ἀσίασ ἰουδαῖοι, [19] οὓσ ἔδει ἐπὶ σοῦ παρεῖναι καὶ
κατηγορεῖν εἴ τι ἔχοιεν πρὸσ ἐμέ. [20] ἢ αὐτοὶ οὗτοι εἰπάτωσαν τί
εὗρον ἀδίκημα, στάντοσ μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου, [21] ἢ περὶ μιᾶσ
ταύτησ φωνῆσ ἧσ ἐκέκραξα ἐν αὐτοῖσ ἑστώσ, ὅτι περὶ ἀνα-
στάσεωσ νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ὑφ' ὑμῶν. [22] ἀνεβάλετο
δὲ αὐτοὺσ ὁ φῆλιξ, ἀκριβέστερον εἰδὼσ τὰ περὶ τῆσ ὁδοῦ, εἴπασ·
ὅταν λυσίασ ὁ χιλίαρχοσ καταβῇ, διαγνώσομαι τὰ καθ' ὑμᾶσ,
[23] διαταξάμενοσ τῷ ἑκατοντάρχῃ τηρεῖσθαι αὐτὸν ἔχειν τε ἄνε-
σιν καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν αὐτῷ.

[24] Μετὰ δὲ ἡμέρασ τινὰσ παραγενόμενοσ ὁ φῆλιξ σὺν δρου-
σίλλῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ οὔσῃ ἰουδαίᾳ καὶ μετεπέμψατο τὸν
παῦλον, καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆσ εἰσ χριστὸν ἰησοῦν πίστεωσ.
[25] διαλεγομένου δὲ αὐτοῦ περὶ ἐγκρατείασ καὶ δικαιοσύνησ καὶ
τοῦ κρίματοσ τοῦ μέλλοντοσ ἔμφοβοσ γενόμενοσ ὁ φῆλιξ ἀπε-

---

14 [c] om τοισ εν 17 [c] και προσφορ. παρεγενομ. 23 εκατονταρχη: εκατοντ ipse * vel [a] pro χιλι (ut videtur) correxit 24 [a] τη ιδια γυναικ. αυτου, [c] erasit ιδια | και pr: [c] om | ιησουν: [c] et ut [vid] iam [a] del

14 om πασι | om τον 15 εισ τον θεον | κ. αυτοι ουτοι 21 εφ υμων 24 τη ιδια γυναικι omisso αυτου | om και ante μετεπεμψ. | ιησου pro ιησουν 25 δικαιοσ. και εγκρατ.

13 om σοι | νυν 14 ϛ και τοισ προφηταισ, ϛ[e] και εν τοισ προφ. 15 εισ τον θεον | και αυτοι ουτοι | εσεσθαι: add νεκρων 16 εν τουτ. δε αυτοσ 17 παρεγενομην post πλειονων 18 εν οισ | ϛ[e] om δε 19 ϛ δει | προσ με 20 ει τι ευρον εν εμοι αδικ. 21 εκραξα εστωσ εν αυτοισ 22 ακουσασ δε ταυτα ο φηλιξ ανεβαλετο αυτουσ | ειπων 23 διαταξαμ. τε | τηρεισθ. τον παυλον | υπηρετειν η προσερχεσθαι αυτω 24 om και pr | om ιησουν 25 δικαιοσυνησ και εγκρατ. | μελλοντοσ εσεσθαι

κρίθη· τὸ νῦν ἔχον πορεύου, καιρὸν δὲ μεταλαβὼν μετακαλέσο-
μαί σε, [26] ἅμα καὶ ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ
τοῦ παύλου· διὸ καὶ πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπόμενοσ ὡμίλει
αὐτῷ. [27] διετίασ δὲ πληρωθείσησ ἔλαβεν διάδοχον ὁ φῆλιξ πόρ-
κιον φῆστον· θέλων τε χάριτα καταθέσθαι τοῖσ ἰουδαίοισ ὁ φῆ-
λιξ κατέλιπε τὸν παῦλον δεδεμένον.

XXV.

[1] Φῆστοσ οὖν ἐπιβὰσ τῇ ἐπαρχίῳ μετὰ τρεῖσ ἡμέρασ ἀνέβη
εἰσ ἱεροσόλυμα ἀπὸ καισαρίασ, [2] ἐνεφάνισάν τε αὐτῷ οἱ ἀρχιε-
ρεῖσ καὶ οἱ πρῶτοι τῶν ἰουδαίων κατὰ τοῦ παύλου, καὶ παρε-
κάλουν αὐτὸν [3] αἰτούμενοι χάριν κατ᾽ αὐτοῦ, ὅπωσ μεταπέμψη-
ται αὐτὸν εἰσ ἱερουσαλήμ, ἐνέδραν ποιοῦντεσ ἀνελεῖν αὐτὸν
κατὰ τὴν ὁδόν. [4] ὁ μὲν οὖν φῆστοσ ἀπεκρίθη τηρεῖσθαι τὸν
παῦλον εἰσ καισαρίαν, ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι.
[5] οἱ οὖν ἐν ὑμῖν, φησίν, δυνατοὶ καταβάντεσ, εἴ τι ἐστὶν ἐν τῷ
ἀνδρὶ ἄτοπον, κατηγορείτωσαν αὐτοῦ. [6] διατρίψασ δὲ ἐν αὐτοῖσ
οὐ πλείουσ ἡμέρασ ὀκτὼ ἢ δέκα, καταβὰσ εἰσ καισαρίαν, τῇ
ἐπαύριον καθίσασ ἐπὶ τοῦ βήματοσ ἐκέλευσεν τὸν παῦλον προ-
αχθῆναι. [7] παραγενομένου δὲ αὐτοῦ περιέστησαν αὐτὸν οἱ ἀπὸ
ἱεροσολύμων καταβεβηκότεσ ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βαρέα αἰτιώ-
ματα καταφέροντεσ, ἃ οὐκ ἴσχυσαν ἀποδεῖξαι, [8] τοῦ παύλου
ἀπολογουμένου ὅτι οὔτε εἰσ τὸν νόμον τῶν ἰουδαίων οὔτε εἰσ τὸ
ἱερὸν οὔτε εἰσ καίσαρά τι ἥμαρτον. [9] ὁ φῆστοσ δὲ θέλων τοῖσ
ἰουδαίοισ χάριν καταθέσθαι, ἀποκριθεὶσ τῷ παύλῳ εἶπεν· θέλεισ
εἰσ ἱεροσόλυμα ἀναβὰσ ἐκεῖ περὶ τούτων κριθῆναι ἐπ᾽ ἐμοῦ;

---

27 τε χαριτα: [c] δε χαριν | κατελιπε (ita etiam B): [c] demum (ut videtur) addita lineola -πεν reposuit XXV, 1 [c] επαρχια 4 [c] εκπορευ. εν ταχει 5 υμιν: cod ημιν 6 cod κεσαριαν | [c] αχθηναι 7 [c] ισχυον

26 om αυτω pr XXV, 1 τη επαρχια, **-χεια | καισαρειασ 4 καισαρειαν 5 συνκαταβαντεσ 6 ημερασ ου πλειονασ | καισαρειαν | αχθηναι 7 ισχυον

26 αμα δε και | παυλου: add οπωσ λυση αυτον 27 χαριτασ XXV, 1 τη επαρχια | καισαρειασ 2 ενεφαν. δε | ο αρχιερευσ 4 εν καισαρεια 5 δυνατοι εν υμιν φησι συγκαταβαντ. | ανδρι τουτω | om ατοπον 6 εν αυτ. ημερασ πλειουσ η δεκα | καισαρειαν | αχθηναι 7 om αυτον | αιτιαματα φεροντεσ κατα του παυλου | ισχυον 8 om τ. παυλ. | απολογ. αυτου 9 τοισ ιουδ. θελων | κρινεσθαι

[10] εἶπεν δὲ ὁ παῦλοσ· ἑστὼσ ἐπὶ τοῦ βήματοσ καίσαρόσ εἰμι,
οὗ με δεῖ κρίνεσθαι· ἰουδαίουσ οὐδὲν ἠδίκηκα, ὡσ καὶ σὺ κάλ-
λιον ἐπιγινώσκεισ. [11] εἰ μὲν οὖν ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου πέ-
πραχά τι, οὐ παραιτοῦμαι τὸ ἀποθανεῖν· εἰ δὲ οὐδέν ἐστιν ὧν
οὗτοι κατηγοροῦσίν μου, οὐδείσ με δύναται αὐτοῖσ χαρίσασθαι·
καίσαρα ἐπικαλοῦμαι. [12] τότε ὁ φῆστοσ συνλαλήσασ μετὰ τοῦ
συμβουλίου ἀπεκρίθη· καίσαρα ἐπικέκλησαι, ἐπὶ καίσαρα
πορεύσῃ.

[13] [c] Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν ἀγρίππασ ὁ βασιλεὺσ καὶ
βερνίκη κατήντησαν εἰσ καισαρίαν ἀσπασάμενοι τὸν φῆστον.
[14] ὡσ δὲ πλείουσ ἡμέρασ διέτριβον ἐκεῖ, ὁ φῆστοσ τῷ βασιλεῖ
ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν παῦλον λέγων· ἀνήρ τισ ἐστὶν καταλελειμ-
μένοσ ὑπὸ φήλικοσ δέσμιοσ, [15] περὶ οὗ γενομένου μου εἰσ ἱερο-
σόλυμα ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν ἰου-
δαίων, αἰτούμενοι κατ᾽ αὐτοῦ καταδίκην· [16] πρὸσ οὓσ ἀπεκρί-
θην ὅτι οὐκ ἔστιν ἔθοσ ῥωμαίοισ χαρίζεσθαί τινα ἄνθρωπον, πρὶν
ἢ ὁ κατηγορούμενοσ ἔχοι κατὰ πρόσωπον τοὺσ κατηγόρουσ τό-
πον τε ἀπολογίασ λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματοσ. [17] συνελθόντων
οὖν αὐτῶν ἐνθάδε, ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιησάμενοσ, τῇ ἑξῆσ
καθίσασ ἐπὶ τοῦ βήματοσ ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα· [18] περὶ
οὗ σταθέντεσ οἱ κατήγοροι οὐδεμίαν αἰτίαν ἔφερον ὧν ἐγὼ ὑπε-
νόουν πονηρά, [19] ζητήματα δέ τινα περὶ τῆσ ἰδίασ δεισιδαιμο-
νίασ εἶχον πρὸσ αὐτόν, καὶ περί τινοσ ἰησοῦ τεθνηκότοσ, ὃν
ἔφασκεν ὁ παῦλοσ ζῆν. [20] ἀπορούμενοσ δὲ ἐγὼ τὴν περὶ τούτων
ζήτησιν ἔλεγον εἰ βούλοιτο πορεύεσθαι εἰσ ἱεροσόλυμα κἀκεῖ
κρίνεσθαι περὶ τούτων. [21] τοῦ δὲ παύλου ἐπικαλεσαμένου τηρη-
θῆναι αὐτὸν εἰσ τὴν τοῦ σεβαστοῦ διάγνωσιν, ἐκέλευσα τηρεῖ-

---

10 εστωσ etc: [c] επι τ. βημ. καισα. εστωσ ειμι 17 ποιησαμενοσ [c] pro -νοι reposuit 18 πονηρα: [c] -ρων 20 πορευεσθαι: πορευ [c] pro κριν reposuit

10 καισαροσ: add εστωσ (sic) 13 καισαρειαν 15 ενεφανισθησαν 16 κατα προσωπ. εχοι | τοπον δε 17 om αυτων 18 πονηρων

10 εστωσ post καισαροσ ponit | ηδικησα 11 ει μεν γαρ 12 συλλαλησασ 13 καισαρειαν | ασπασομενοι 15 δικην 16 ανθρωπον εισ απωλειαν | κατα προσωπ. εχοι 18 επεφερον | υπενοουν εγω | om πονηρα 20 εισ την περι τουτου ζητησιν | εισ ιερουσαλημ

σθαι αὐτὸν ἕως οὗ ἀναπέμψω αὐτὸν πρὸς καίσαρα. [22] ἀγρίππας
δὲ πρὸς τὸν φῆστον· ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦ-
σαι. αὔριον, φησίν, ἀκούσῃ αὐτοῦ.

[23] Τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντος τοῦ ἀγρίππα καὶ τῆς βερνίκης
μετὰ πολλῆς φαντασίας, καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκρωτήριον
σύν τε χιλιάρχοις καὶ ἀνδράσι τοῖς κατ' ἐξοχὴν τῆς πόλεως,
καὶ κελεύσαντος τοῦ φήστου ἤχθη ὁ παῦλος. [24] καί φησιν ὁ
φῆστος· ἀγρίππα βασιλεῦ καὶ πάντες οἱ συνπαρόντες ἡμῖν
ἄνδρες, θεωρεῖτε τοῦτον περὶ οὗ ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν ἰουδαίων
ἐνέτυχόν μοι ἔν τε ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε, βοῶντες μὴ δεῖν
αὐτὸν ζῆν μηκέτι. [25] ἐγὼ δὲ καταλαβόμενος μηδὲν ἄξιον θανά-
του αὐτὸν πεπραχέναι, αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν
σεβαστόν, ἔκρινα πέμπειν. [26] περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ
κυρίῳ οὐκ ἔχω· διὸ προήγαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν καὶ μάλιστα
ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ ἀγρίππα, ὅπως τῆς ἀνακρίσεως γενομένης
σχῶ τί γράψω· [27] ἄλογον γάρ μοι δοκεῖ, πέμποντα δέσμιον μὴ
καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ αἰτίας σημᾶναι.

XXVI.

[1] Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν παῦλον ἔφη· ἐπιτρέπεταί σοι περὶ
σεαυτοῦ λέγειν. τότε ὁ παῦλος ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπελογεῖτο·
[2] περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ ἰουδαίων, βασιλεῦ ἀγρίππα,
ἥγημαι ἐμαυτὸν μακάριον ἐπὶ σοῦ μέλλων σήμερον ἀπολογεῖ-
σθαι, [3] μάλιστα γνώστην σε ὄντα πάντων τῶν κατὰ ἰουδαίους
ἐθῶν τε καὶ ζητημάτων· διὸ δέομαι μακροθύμως ἀκοῦσαί μου.
[4] τὴν μὲν οὖν βίωσίν μου τὴν ἐκ νεότητος τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενο-

---

22 φηστον: [c] videtur εφη additurus fuisse, sed non addidit nisi ε idque rursus erasit 23 ακρωτηριον: [c] ακροατηριον 25 [c] κατελαβομην 26 σου omissum suppl [a] XXVI, 3 [c] οντα σε | ζητηματων: [c] add επισταμενος

23 ακροατηριον 24 ενετυχεν 25 κατελαβομην | αυτον θανατου | * αυτου δε του παυλου XXVI, 1 υπερ σεαυτου 3 οντα σε 4 om την sec

21 πεμψω 22 φηστον: add εφη | ο δε αυριον 23 ακροατηριον | τοις χιλιαρχοις | εξοχην: add ουσι 24 συμπαροντες | παν | επιβοωντες | ζην αυτον 25 και αυτου δε τουτ. | πεμπ. αυτον 26 σχω τι γραψαι XXVI, 1 υπερ σεαυτου | απελογ. εκτειν. την χει. 2 μελλ. απολογ. επι σου σημερ. 3 οντα σε | δεομ. σου

μένην ἐν τῷ ἔθνει μου ἔν τε ἱεροσολύμοισ ἴσασι πάντεσ οἱ ἰου-
δαῖοι, [5] προγινώσκοντέσ με ἄνωθεν, ἐὰν θέλωσι μαρτυρεῖν, ὅτι
κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην αἵρεσιν τῆσ ἡμετέρασ θρησκίασ ἔζησα
φαρισαῖοσ. [6] καὶ νῦν ἐπ᾿ ἐλπίδι τῆσ εἰσ τοὺσ πατέρασ ἡμῶν
ἐπαγγελίασ γενομένησ ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἕστηκα κρινόμενοσ, [7] εἰσ
ἣν τὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν ἐν ἐκτενείᾳ νύκτα καὶ ἡμέραν λα-
τρεῦον ἐλπίζει καταντῆσαι· περὶ ἧσ ἐλπίδοσ ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ
ἰουδαίων, βασιλεῦ. [8] τί ἄπιστον κρίνεται παρ᾿ ὑμῖν εἰ ὁ θεὸσ
νεκροὺσ ἐγείρει; [9] ἐγὼ μὲν οὖν ἔδοξα ἐμαυτῷ πρὸσ τὸ ὄνομα τοῦ
ἰησοῦ τοῦ ναζοραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία πρᾶξαι· [10] ὃ καὶ ἐποί-
ησα ἐν ἱεροσολύμοισ, καὶ πολλούσ τε τῶν ἁγίων ἐγὼ ἐν φυλα-
καῖσ κατέκλεισα, τὴν παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἐξουσίαν λαβών,
ἀναιρουμένων τε αὐτῶν κατήνεγκα ψῆφον, [11] καὶ κατὰ πάσασ
τὰσ συναγωγὰσ πολλάκισ τιμωρῶν αὐτοὺσ ἠνάγκαζον βλασφη-
μεῖν, περισσῶσ τε ἐμμαινόμενοσ αὐτοῖσ ἐδίωκον ἕωσ καὶ εἰσ
τὰσ ἔξω πόλεισ. [12] ἐν οἷσ πορευόμενοσ εἰσ τὴν δαμασκὸν μετ᾿
ἐξουσίασ καὶ ἐπιτροπῆσ τῆσ τῶν ἀρχιερέων, [13] ἡμέρασ μέσησ
κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον, βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα
τοῦ ἡλίου περιλάμψαν με φῶσ καὶ τοὺσ σὺν ἐμοὶ πορευομένουσ·
[14] πάντων τε καταπεσόντων ἡμῶν εἰσ τὴν γῆν ἤκουσα φωνὴν
λέγουσαν πρόσ με τῇ ἑβραΐδι διαλέκτῳ· σαοὺλ σαούλ, τί με
διώκεισ; σκληρόν σοι πρὸσ κέντρα λακτίζειν. [15] ἐγὼ δὲ εἶπον·
τίσ εἶ, κύριε; ὁ δὲ κύριοσ εἶπεν· ἐγώ εἰμι ἰησοῦσ, ὃν σὺ διώκεισ.
[16] ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ στῆθι ἐπὶ τοὺσ πόδασ σου· εἰσ τοῦτο γὰρ
ὤφθην σοι, προχειρίσασθαί σε ὑπηρέτην καὶ μάρτυρα ὧν τε

---

8 του ante ιησου: [c] om | ναζοραιου: non correctum 10 εποιησα: cod εποιησαν ν eraso, infra vero κατηνεγκαν scriptum est et intactum mansit 12 τησ: [c] puncta imposuit sed rursus abstersit | ημερασ suppl [c] | κατα την: scriptum est κατην neque correctum 16 σε [c] pro σοι reposuit

4 παντεσ ιουδαιοι 5 θρησκειασ 7 καταντησειν 8 om μεν | om του pr | ναζωραιου 10 ο και: διο και | om τε pr 11 om τε 14 om ημων 15 ειπα 16 *om και στηθι

4 om τε 5 θρησκειασ 6 προσ τουσ πατερασ | om ημων 7 βασιλ. αγριππα υπο των ιουδ. 8 ονομα ιησου τ. ναζωραιου 10 om τε pr | om εν 12 εν οισ και | τησ παρα των αρχ. 14 παντων δε | φωνην λαλουσαν πρ. με και λεγουσαν 15 om κυριοσ

εἶδεσ ὧν τε ὀφθήσομαί σοι, 17 ἐξαιρούμενόσ σε ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ
ἐκ τῶν ἐθνῶν, εἰσ οὓσ ἐγὼ ἀποστέλλω σε, 18 ἀνοῖξαι ὀφθαλμοὺσ
αὐτῶν, τοῦ ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκότουσ εἰσ φῶσ καὶ τῆσ ἐξουσίασ
τοῦ σατανᾶ ἐπὶ τὸν θεόν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺσ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν
καὶ κλῆρον ἐν τοῖσ ἡγιασμένοισ πίστει τῇ εἰσ ἐμέ. 19 ὅθεν, βα-
σιλεῦ ἀγρίππα, οὐκ ἐγενόμην ἀπειθὴσ τῇ οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ,
20 ἀλλὰ τοῖσ ἐν δαμασκῷ πρῶτόν τε καὶ ἱεροσολύμοισ πᾶσάν τε
τὴν χώραν τῆσ ἰουδαίασ καὶ τοῖσ ἔθνεσιν ἀπήγγελλον μετανοεῖν
καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν θεόν, ἄξια τῆσ μετανοίασ ἔργα πράσ-
σοντασ. 21 ἕνεκα τούτων με ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι ὄντα με ἐν
τῷ ἱερῷ ἐπειρῶντο διαχειρώσασθαι. 22 ἐπικουρίασ οὖν τυχὼν τῆσ
ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἄχρι τῆσ ἡμέρασ ταύτησ ἕστηκα μαρτυρόμενοσ
μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν ἐκτὸσ λέγων ὧν τε οἱ προφῆται
ἐλάλησαν μελλόντων γίνεσθαι, καὶ μωϋσῆσ, 23 εἰ παθητὸσ ὁ χρι-
στόσ, εἰ πρῶτοσ ἐξ ἀναστάσεωσ νεκρῶν, φῶσ μέλλειν καταγ-
γέλλειν τῷ τε λαῷ καὶ τοῖσ ἔθνεσιν. 24 ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολο-
γουμένου ὁ φῆστοσ μεγάλῃ τῇ φωνῇ φησίν· μαίνῃ παῦλε, τὰ
πολλά σε γράμματα εἰσ μανίαν περιτρέπει. 25 ὁ δὲ παῦλοσ, οὐ
μαίνομαι, φησίν, κράτιστε φῆστε, ἀλλὰ ἀληθείασ καὶ σωφρο-
σύνησ ῥήματα ἀποφθέγγομαι. 26 ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ
βασιλεύσ, πρὸσ ὃν καὶ παρρησιαζόμενοσ λαλῶ· λανθάνειν γὰρ
αὐτόν τι τούτων οὐ πείθομαι οὐθέν· οὐ γάρ ἐστιν ἐν γωνίᾳ πε-
πραγμένον τοῦτο. 27 πιστεύεισ, βασιλεῦ ἀγρίππα, τοῖσ προφή-
ταισ; οἶδα ὅτι πιστεύεισ. 28 ὁ δὲ ἀγρίππασ πρὸσ τὸν παῦλον· ἐν
ὀλίγῳ με πείθεισ χρηστιανὸν ποιῆσαι. 29 ὁ δὲ παῦλοσ· εὐξάμην
ἂν τῷ θεῷ καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν μεγάλῳ οὐ μόνον σὲ ἀλλὰ καὶ

---

21 [c] με οι ιουδ. | συλλαβομενοι: cod -βουμενοι | οντα με: [c] om με | [c] διαχειρισασθαι 23 μελλειν: [c] μελλει 26 ουθεν: [c] om 28 χρηστιανον: rasa altera parte litterae η restitutum (a [c]) χριστιανον 29 [c] ευξαιμην

16 ειδεσ: add με 21 om οντα με | διαχειρισασθαι 22 μωσησ 23 μελλει 25 αλλ 26 om και | om τι 28 χρειστιανον (** χριστ.) 29 ευξαιμην

17 om εκ sec | εισ ουσ νυν σε αποστελλ. 20 om τε pr | εισ πασαν | ς απαγγελλων 21 με οι ιουδαιοι | om οντα με | διαχειρισασθαι 22 παρα του θεου | μαρτυρουμενοσ | μωσησ 23 μελλει | om τε 24 εφη 25 om παυλοσ | αλλ 26 ουδεν 28 παυλον: add εφη | χριστιανον γενεσθαι 29 ο δε παυλ. ειπεν ευξαιμην | μεγαλω: πολλω

πάντασ τοὺσ ἀκούοντάσ μου σήμερον γενέσθαι τοιούτουσ ὁποῖοσ
κἀγώ εἰμι, παρεκτὸσ τῶν δεσμῶν τούτων. [30] ἀνέστη τε ὁ βασι-
λεὺσ καὶ ὁ ἡγεμὼν ἥ τε βερνίκη καὶ οἱ συνκαθήμενοι αὐτοῖσ,
[31] καὶ ἀναχωρήσαντεσ ἐλάλουν πρὸσ ἀλλήλουσ λέγοντεσ ὅτι οὐ-
δὲν θανάτου ἢ δεσμῶν ἄξιόν τι πράσσει ὁ ἄνθρωποσ οὗτοσ.
[32] ἀγρίππασ δὲ τῷ φήστῳ ἔφη· ἀπολελύσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρω-
ποσ οὗτοσ, εἰ μὴ ἐπεκέκλητο καίσαρα.

XXVII.

[1] Ὡσ δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶσ εἰσ τὴν ἰταλίαν, παρε-
δίδουν τόν τε παῦλον καί τινασ ἑτέρουσ δεσμώτασ ἑκατοντάρχῃ
ὀνόματι ἰουλίῳ σπείρησ σεβαστῆσ. [2] ἐπιβάντεσ δὲ πλοίῳ ἀδρα-
μυττηνῷ μέλλοντι πλεῖν εἰσ τοὺσ κατὰ τὴν ἀσίαν τόπουσ ἀνήχ-
θημεν, ὄντοσ σὺν ἡμῖν ἀριστάρχου μακαιδόνοσ θεσσαλονικέωσ,
[3] τῇ τε ἑτέρᾳ κατήχθημεν εἰσ σιδόνα, φιλανθρώπωσ τε ὁ ἰούλιοσ
τῷ παύλῳ χρησάμενοσ ἐπέτρεψε πρὸσ τοὺσ φίλουσ πορευθέντι
ἐπιμελίασ τυχεῖν. [4] κἀκεῖθεν ἀναχθέντεσ ὑπεπλεύσαμεν τὴν κύ-
προν διὰ τὸ τοὺσ ἀνέμουσ εἶναι ἐναντίουσ, [5] τό τε πέλαγοσ τὸ
κατὰ τὴν κιλικίαν καὶ παμφυλίαν διαπλεύσαντεσ κατήλθαμεν
εἰσ λύστραν τῆσ λυκίασ. [6] κἀκεῖ εὑρὼν ὁ ἑκατοντάρχησ πλοῖον
ἀλεξανδρινὸν πλέον εἰσ τὴν ἰταλίαν, ἐνεβίβασεν ἡμᾶσ εἰσ αὐτὸ
τοῦτο. [7] ἐν ἱκαναῖσ δὲ ἡμέραισ βραδυπλοοῦντεσ καὶ μόλισ γε-
νόμενοι κατὰ τὴν κνίδον, μὴ προσεῶντεσ ἡμᾶσ τοῦ ἀνέμου,
ὑπεπλεύσαμεν τὴν κρήτην κατὰ σαλμώνην, [8] μόλισ τε παρα-
λεγόμενοι αὐτὴν ἤλθομεν εἰσ τόπον τινὰ καλούμενον καλοὺσ
λιμένασ, ᾧ ἐγγὺσ πόλισ ἦν λασσαία. [9] ἱκανοῦ δὲ χρόνου διαγε-

---

1 cod ιουλιω ονοματι ιουλιω, sed ιουλ. pr [c] del 2 αρισταρχου [c] pro -ρχοσ correxit 3 τη τε: [c] τη δε | [c] σιδωνα 6 [c] om τουτο 8 [c] λαϊσσα (sic)

29 και εγω ειμι 31 om τι XXVII, 2 μακεδονοσ θεσσαλονειχεωσ 3 σειδωνα | επιμελειασ 5 κατηλθομεν εισ μυρρα 6 αλεξανδρεινον, ** -δρηνον | om τουτο 8 ήν πολισ λασεα

30 και ταυτα ειποντοσ αυτου ανεστη ο βασ. | συγκαθημ. 31 αξιον η δεσμων πρασσει XXVII, 2 μελλοντεσ | om εισ | μακεδονοσ 3 σιδωνα | om τουσ | πορευθεντα | επιμελειασ 5 κατηλθομεν εισ μυρα 6 εκατονταρχοσ | om τουτο 8 ην πολισ λασαια

νομένου καὶ ὄντοσ ἤδη ἐπισφαλοῦσ τοῦ πλοὸσ διὰ τὸ καὶ τὴν
νηστείαν ἤδη παρεληλυθέναι, παρῄνει ὁ παῦλοσ 10 λέγων αὐτοῖσ·
ἄνδρεσ, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεωσ καὶ πολλῆσ ζημίασ οὐ μόνον
τοῦ φορτίου καὶ τοῦ πλοίου ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν
ἔσεσθαι τὸν πλοῦν. 11 ὁ δὲ ἑκατοντάρχησ τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ
ναυκλήρῳ μᾶλλον ἐπείθετο ἢ τοῖσ ὑπὸ παύλου λεγομένοισ.
12 ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένοσ ὑπάρχοντοσ πρὸσ παραχειμασίαν,
οἱ πλείονεσ ἔθεντο βουλὴν ἀναχθῆναι ἐκεῖθεν, εἴπωσ δύναιντο
καταντήσαντεσ εἰσ φοίνικα παραχειμάσαι, λιμένα τῆσ κρήτησ
βλέποντα κατὰ λίβα καὶ κατὰ χῶρον. 13 ὑποπνεύσαντοσ δὲ νό-
του δόξαντεσ τῆσ προθέσεωσ κεκρατηκέναι, ἄραντεσ ἆσσον
παρελέγοντο τὴν κρήτην. 14 μετ᾽ οὐ πολὺ δὲ ἔβαλεν κατὰ ταύ-
τησ ἄνεμοσ τυφωνικὸσ ὁ καλούμενοσ εὐρακύλων· 15 συναρπα-
σθέντοσ δὲ τοῦ πλοίου καὶ μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ
ἀνέμῳ ἐπιδόντεσ ἐφερόμεθα. 16 νησίον δέ τι ὑποδραμόντεσ κα-
λούμενον κλαῦδα ἰσχύσαμεν μόλισ περικρατεῖσ γενέσθαι τῆσ
σκάφησ, 17 ἣν ἄραντεσ βοήθειαν ἐχρῶντο, ὑποζωννύντεσ τὸ
πλοῖον· φοβούμενοί τε μὴ εἰσ τὴν σύρτιν ἐκπέσωσιν, χαλάσαν-
τεσ σκεῦοσ, οὕτωσ ἐφέροντο. 18 σφοδρῶσ δὲ χειμαζομένων ἡμῶν
τῇ ἑξῆσ ἐκβολὴν ἐποιοῦντο, 19 καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρεσ τὴν
σκευὴν τοῦ πλοίου ἔριψαν· 20 μήτε δὲ ἡλίου μήτε ἄστρων ἐπι-
φαινόντων ἐπὶ πλείουσ ἡμέρασ, χειμῶνόσ τε οὐκ ὀλίγου ἐπικει-
μένου, λοιπὸν περιῃρεῖτο πᾶσα ἐλπὶσ τοῦ σώζεσθαι ἡμᾶσ.
21 πολλῆσ τε ἀσιτίασ ὑπαρχούσησ, τότε σταθεὶσ ὁ παῦλοσ ἐν
μέσῳ αὐτῶν εἶπεν· ἔδει μέν, ὦ ἄνδρεσ, πειθαρχήσαντάσ μοι
μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆσ κρήτησ κερδῆσαί τε τὴν ὕβριν ταύτην

---

10 θεωρω [c] pro θεορω reposuit | ημων: [c] υμων 16 κλαυδα: λ eraso (a [c]) repositum καυδα 17 βοηθειαν (scriptum est -θιαν): [c] -θιαισ | εκπεσωσιν: cod εκπλεσωσιν, λ littera puncto ut videtur notata | [c] το σκευοσ 20 [c] πλειονασ

12 φοινειχα 13 ** ἅσσον 14 κατ αυτησ | ευρακυλων (omnino sic * me ipso teste, non -κυδων), ** ευρυκλυδων 15 * δυνομενου 16 * υποδραμουντεσ | καυδα 17 βοηθειαισ | το σκευοσ 19 * ερειψαν, ** ερρ. 20 πλειονασ | om λοιπον | ελπισ πασα

10 φορτου 11 εκατονταρχοσ | επειθετο μαλλον | υπο του παυλ. 12 οι πλειουσ | αναχθ. κακειθεν 14 κατ αυτησ | ευροκλυδων 16 κλαυδην | μολισ ισχυσαμ. 17 βοηθειαισ | το σκευοσ 19 ερριψαμεν 20 πλειονασ 21 πολλησ δε

καὶ τὴν ζημίαν. 22 καὶ τὰ νῦν παραινῶ ὑμᾶσ εὐθυμεῖν· ἀπο-
βολὴ γὰρ οὐδεμία ψυχῆσ ἔσται ἐξ ὑμῶν πλὴν τοῦ πλοίου.
23 παρέστη γάρ μοι τῇδε τῇ νυκτὶ τοῦ θεοῦ οὗ εἰμὶ ἐγώ, ᾧ καὶ
λατρεύω, ἄγγελοσ 24 λέγων· μὴ φοβοῦ, παῦλε· καίσαρί σε δεῖ
παραστῆναι, καὶ ἰδοὺ κεχάρισταί σοι ὁ θεὸσ πάντασ τοὺσ πλέ-
οντασ μετὰ σοῦ. 25 διὸ εὐθυμεῖτε, ἄνδρεσ· πιστεύω γὰρ τῷ θεῷ
ὅτι οὕτωσ ἔσται καθʼ ὃν τρόπον λελάληταί μοι. 26 εἰσ νῆσον δέ
τινα δεῖ ἡμᾶσ ἐκπεσεῖν.
27 Ὡσ δὲ τεσσαρεσκαιδεκάτη νὺξ ἐγένετο διαφερομένων
ἡμῶν ἐν τῷ ἀδρίᾳ, κατὰ μέσον τῆσ νυκτὸσ ὑπενόουν οἱ ναῦται
προαγαγεῖν τινὰ αὐτοῖσ χώραν. 28 οἵτινεσ βολίσαντεσ εὗρον ὀρ-
γυιὰσ εἴκοσι, βραχὺ δὲ διαστήσαντεσ καὶ πάλιν βολίσαντεσ
εὗρον ὀργυιὰσ δεκαπέντε· 29 φοβούμενοι δὲ μήπου κατὰ τραχεῖσ
τόπουσ ἐμπέσωμεν, ἐκ πρύμνησ ῥίψαντεσ ἀγκύρασ τέσσαρεσ
ηὔχοντο ἡμέραν γενέσθαι. 30 τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν
ἐκ τοῦ πλοίου καὶ χαλασάντων τὴν σκάφην εἰσ τὴν θάλασσαν,
προφάσει ὡσ ἐκ πρώρησ μελλόντων ἀγκύρασ ἐκτείνειν, 31 εἶπεν ο
παῦλοσ τῷ ἑκατοντάρχῃ καὶ τοῖσ στρατιώταισ· ἐὰν μὴ οὗτοι
ἐν τῷ πλοίῳ μείνωσιν, ὑμεῖσ σωθῆναι οὐ δύνασθε. 32 τότε ἀπέ-
κοψαν οἱ στρατιῶται τὰ σχοινία τῆσ σκάφησ καὶ εἴασαν αὐτὴν
ἐκπεσεῖν. 33 ἄχρι δὲ οὗ ἡμέρα ἔμελλεν γίνεσθαι, παρεκάλει ὁ
παῦλοσ ἅπαντασ μεταλαβεῖν τροφῆσ, λέγων· τεσσαρεσκαιδε-
κάτην σήμερον ἡμέραν προσδοκῶντεσ ἄσιτοι διατελεῖτε, μηθὲν
προσλαβόμενοι. 34 διὸ παρακαλῶ ὑμᾶσ μεταλαβεῖν τι τροφῆσ·
τοῦτο γὰρ πρὸσ τῆσ ὑμετέρασ σωτηρίασ ὑπάρχει· οὐδενὸσ γὰρ

---

22 [c] ψυχησ ουδεμια 23 τηδε: [c] ταυτη 27 [c] προσαγειν 28 οιτινεσ: [c] και 29 μηπου: που ipse * vel [a] suppl 30 πρωρησ [c] ex πλωρησ effecit 31 [c] μεινωσιν εν τ. πλοι. 33 μηθεν: [c] pro θ notavit δ sed rursus abstersit 34 [c] om τι

22 ψυχησ ουδεμια 23 ταυτη pro τηδε | om εγω 26 ημασ δει 27 *προσαχειν, **προσανεχειν 28 και pro οιτινεσ | *bis οργυασ? 29 φοβουμ. τε | εκπεσωμεν | τεσσαρασ | *ευχοντο 30 πρωρασ | αγκυρ. μελλοντ. 31 μεινωσιν εν τω πλ. 33 ημελλεν 34 διο και | om τι | προσ: προ

22 ψυχησ ουδεμια 23 ταυτη τη νυκτι | om εγω | αγγελοσ ante του θεου pon 27 προσαγειν 28 και pro οιτινεσ 29 φοβουμ. τε μηπωσ εισ | εκπεσωσιν | τεσσαρασ 30 πρωρασ 31 μειν. εν τ. πλοι. 32 οι στρατ. απεκοψ. 33 εμελλεν ημερα | μηδεν 34 προσλαβειν | om τι

ὑμῶν θρὶξ ἐκ τῆσ κεφαλῆσ ἀπολεῖται. 35 εἴπασ δὲ ταῦτα καὶ
λαβὼν ἄρτον, εὐχαριστήσασ τῷ θεῷ ἐνώπιον πάντων καὶ κλά-
σασ ἤρξατο ἐσθίειν. 36 εὔθυμοι δὲ γενόμενοι ἅπαντεσ καὶ αὐτοὶ
μετέλαβαν τροφῆσ. 37 ἤμεθα δὲ αἱ πᾶσαι ψυχαὶ ἐν τῷ πλοίῳ
διακόσιαι ἑβδομηκονταέξ. 38 κορεσθέντεσ δὲ τροφῆσ ἐκούφιζον
τὸ πλοῖον ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον εἰσ θάλασσαν. 39 ὅτε δὲ ἡμέρα
ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον, κόλπον δέ τινα κατενόουν
ἔχοντα αἰγιαλόν, εἰσ ὃν ἐβουλεύοντο, εἰ δύναιντο, ἐξῶσαι τὸ
πλοῖον. 40 καὶ τὰσ ἀγκύρασ προελόντεσ εἴων εἰσ τὴν θάλασσαν,
ἅμα ἀνέντεσ τὰσ ζευκτηρίασ τῶν πηδαλίων, καὶ ἐπάραντεσ
τὸν ἀρτέμωνα τῇ πνεούσῃ κατεῖχον εἰσ τὸν αἰγιαλόν. 41 περι-
πεσόντεσ δὲ εἰσ τόπον διθάλασσον ἐπέκειλαν τὴν ναῦν, καὶ ἡ
μὲν πρώρα ἐρείσασα ἔμεινεν ἀσάλευτοσ, ἡ δὲ πρύμνα ἐλύετο
ἀπὸ τῆσ βίασ. 42 τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλὴ ἐγένετο ἵνα τοὺσ
δεσμώτασ ἀποκτείνωσιν, μή τισ ἐκκολυμβήσασ διαφύγῃ· 43 ὁ
δὲ ἑκατοντάρχησ βουλόμενοσ διασῶσαι τὸν παῦλον ἐκώλυσεν
αὐτοὺσ τοῦ βουλήματοσ, ἐκέλευσέν τε τοὺσ δυναμένουσ κολυμ-
βᾶν ἀπορίψαντασ πρώτουσ ἐπὶ τῆσ γῆσ ἐξιέναι, 44 καὶ τοὺσ
λοιποὺσ οὓσ μὲν ἐπὶ σανίσιν, οὓσ δὲ ἐπί τινων τῶν ἀπὸ τοῦ
πλοίου. καὶ οὕτωσ ἐγένετο πάντασ διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

XXVIII.

1 Καὶ διασωθέντεσ τότε ἐπέγνωμεν ὅτι μελίτη ἡ νῆσοσ κα-
λεῖται. 2 οἱ δὲ βάρβαροι παρεῖχαν οὐ τὴν τυχοῦσαν φιλανθρω-

---

36 [c] παντεσ | μετελαβαν: cod μεταλαβαν 38 [c] εισ την θαλασσαν 40 [c] περιελοντεσ 41 ελυετο: cod ελυτο | απο: [c] υπο | βιασ: [c] add των κυματων 42 [c] ινα μη τισ | εκκολυμβησασ: cod εκκολυβησασ 43 βουληματοσ [c] ex βηματοσ fecit

34 απο τησ κεφ. 35 ευχαριστησεν 36 παντεσ | προσελαβοντο 37 ωσ pro διακοσιαι 38 εισ την θαλασσ. 39 εγεινωσκον | *εκσωσαι 40 περιελοντεσ 41 **επωκειλαν | υπο τησ 43 εκκολυμβαν | απορρειψαντασ | επι την γην XXVIII, 1 *μελιτηνη 2 οι τε βαρβ.

34 πεσειται 35 ειπων | ευχαριστησε 36 παντεσ | προσελαβοντο 37 ημεν δε εν τω πλ. αι πα. ψυχ. 38 εισ την θα. 39 εβουλευσαντο 40 περιελοντεσ | αρτεμονα 41 επωκειλαν | υπο τ. βιασ των κυματων 42 διαφυγοι 43 εκατονταρχοσ | απορριψαντ. | επι την γην XXVIII, 1 επεγνωσαν 2 παρειχον

πίαν ἡμῖν· ἅψαντεσ γὰρ πυρὰν προσανελάμβανον πάντας ἡμᾶσ
διὰ τὸν ὑετὸν τὸν ἐφεστῶτα καὶ τὸ ψῦχοσ. [3] συστρέψαντοσ δὲ
τοῦ παύλου φρυγάνων τι πλῆθοσ καὶ ἐπιθέντοσ ἐπὶ τὴν πυράν,
ἔχιδνα ἀπὸ τῆσ θέρμησ ἐξελθοῦσα καθῆψε τῆσ χειρὸσ αὐτοῦ.
[4] ὡσ δὲ εἶδον οἱ βάρβαροι κρεμάμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆσ χειρὸσ
αὐτοῦ, πρὸσ ἀλλήλουσ ἔλεγον· πάντωσ φονεύσ ἐστιν ὁ ἄνθρω-
ποσ οὗτοσ, ὃν διασωθέντα ἐκ θαλάσσησ ἡ δίκη ζῆν οὐκ εἴασεν.
[5] ὁ μὲν οὖν ἀποτινάξασ τὸ θηρίον εἰσ τὸ πῦρ ἔπαθεν οὐδέν. [6] οἱ
δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν ἐμπιπρᾶσθαι ἢ καταπίπτειν ἄφνω
νεκρόν· ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκώντων καὶ θεωρούντων μη-
δὲν ἄτοπον εἰσ αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλλόμενοι ἔλεγον αὐτὸν
εἶναι θεόν. [7] ἐν δὲ τοῖσ περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον ὑπῆρχε χωρία τῷ
πρώτῳ τῆσ νήσου ὀνόματι ποπλίῳ, ὃσ ἀναδεξάμενοσ ἡμᾶσ τρεῖσ
ἡμέρασ φιλοφρόνωσ ἐξένισεν. [8] ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ πο-
πλίου πυρετοῖσ καὶ δυσεντερίῳ συνεχόμενον κατακεῖσθαι· πρὸσ
ὃν ὁ παῦλοσ εἰσελθὼν καὶ προσευξάμενοσ, ἐπιθεὶσ τὰσ χεῖρασ
αὐτῷ, ἰάσατο αὐτόν. [9] τούτου δὲ γενομένου καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἐν
τῇ νήσῳ ἔχοντεσ ἀσθενείασ προσήρχοντο καὶ ἐθεραπεύοντο, [10] οἳ
καὶ πολλαῖσ τιμαῖσ ἐτίμησαν ἡμᾶσ καὶ ἀναγομένοισ ἐπέθεντο
πρὸσ τὰσ χρείασ.

[11] Μετὰ δὲ τρεῖσ μῆνασ ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρακεχειμα-
κότι ἐν τῇ νήσῳ, ἀλεξανδρινῷ, παρασήμῳ διοσκούροισ. [12] καὶ
καταχθέντεσ εἰσ συρακούσασ ἐπεμείναμεν ἡμέρασ τρεῖσ, [13] ὅθεν
περιελόντεσ κατηντήσαμεν εἰσ ῥήγιον, καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν
ἐπιγενομένου νότου δευτεραῖοι ἤλθομεν εἰσ ποτιόλουσ· [14] οὗ εὑ-
ρόντεσ ἀδελφοὺσ παρεκλήθημεν παρ᾽ αὐτοῖσ ἐπιμεῖναι ἡμέρασ

---

2 [c] προσελαβοντο | [c] και δια το ψυχ. 3 τι: prima ut videtur manu suppletum 4 [c] εκ τησ θαλασσησ 5 ουδεν: [c] add κακον 6 [c] πιμπρασθαι | θεωρουντων [c] pro θεωροντ. reposuit 10 [c] τα προσ τασ 13 [c] περιελθοντεσ

2 προσελαβοντο | και δια το 4 ειδαν | εκ τησ θαλασσ. 5 ουδεν κακον 6 πιμπρασθαι | μηθεν | μεταβαλομενοι ελεγαν 7 ημερ. τρεισ 9 om και pr | προηρχον 10 τα προσ τασ 11 **αλεξανδρηνω 12 ημεραισ τρισιν 13 * ρηγειον

2 αναψαντεσ | προσελαβοντο | και δια το 3 om τι | εκ τησ θερμ. 4 ελεγ. προσ αλληλ. | εκ τησ θαλ. 5 ουδεν κακον 6 πιμπρασθαι | θεον αυτον ειναι 8 δυσεντερια 9 τουτου ουν | εν τη νησω post ασθεν. pon 10 τα προσ την χρειαν 13 περιελθοντεσ 14 παρεκλ. επ αυτοισ

ἑπτά, καὶ οὕτωσ εἰσ τὴν ῥώμην ἤλθαμεν. [15] κἀκεῖθεν οἱ ἀδελ-
φοὶ ἀκούσαντεσ τὰ περὶ ἡμῶν ἦλθαν εἰσ ὑπάντησιν ἡμῖν ἄχρι
ἀππίου φόρου καὶ τριῶν ταβερνῶν, οὓσ ἰδὼν ὁ παῦλοσ εὐχαρι-
στήσασ τῷ θεῷ ἔλαβε θάρσοσ.

[16] Ὅτε δὲ εἰσήλθομεν εἰσ τὴν ῥώμην, ἐπετράπη τῷ παύλῳ
μένειν καθ' ἑαυτὸν σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ. [17] ἐγέ-
νετο δὲ μετὰ ἡμέρασ τρεῖσ συνκαλέσασθαι αὐτὸν τοὺσ ὄντασ
τῶν ἰουδαίων πρώτουσ· συνελθόντων δὲ αὐτῶν ἔλεγεν πρὸσ αὐ-
τοὺσ λέγων· ἄνδρεσ ἀδελφοί, οὐδὲν ἐναντίον ποιήσασ τῷ λαῷ
ἢ τοῖσ ἔθεσι τοῖσ πατρῴοισ, δέσμιοσ ἐξ ἱεροσολύμων παρεδόθην
εἰσ τὰσ χεῖρασ τῶν ῥωμαίων, [18] οἵτινεσ ἀνακρίνοντέσ με ἐβού-
λοντό με ἀπολῦσαι διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν
ἐν ἐμοί· [19] ἀντιλεγόντων δὲ τῶν ἰουδαίων ἠναγκάσθην ἐπικαλέ-
σασθαι καίσαρα, οὐχ ὡσ τοῦ ἔθνουσ μου ἔχων τι κατηγορεῖν.
[20] διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν παρεκάλεσα ὑμᾶσ ἰδεῖν καὶ προσ-
λαλῆσαι· εἵνεκεν γὰρ τῆσ ἐλπίδοσ τοῦ ἰσδραὴλ τὴν ἅλυσιν
ταύτην περίκειμαι. [21] οἱ δὲ πρὸσ αὐτὸν εἶπαν· ἡμεῖσ οὔτε
γράμματα κατὰ σοῦ ἐδεξάμεθα ἀπὸ τῆσ ἰουδαίασ, οὔτε παρα-
γενόμενόσ τισ τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἢ ἐλάλησέν τι περὶ σοῦ
πονηρόν. [22] ἀξιοῦμεν δὲ ἀκοῦσαι παρὰ σοῦ ἃ φρονεῖσ· περὶ μὲν
γὰρ τῆσ αἱρέσεωσ ταύτησ γνωστὸν ἡμῖν ἐστὶν ὅτι πανταχοῦ
ἀντιλέγεται. [23] ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν ἦλθον πρὸσ αὐτὸν
εἰσ τὴν ξενίαν πλείονεσ, οἷσ ἐξετίθετο διαμαρτυράμενοσ τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ, πείθων αὐτοὺσ περὶ τοῦ ἰησοῦ ἀπό τε τοῦ
νόμου μωϋσέωσ καὶ τῶν προφητῶν, ἀπὸ πρωῒ ἕωσ ἑσπέρασ.

---

15 [c] απαντησιν | ελαβε: [c] -βεν 16 [c] om την 17 λεγων: [c] εγω 18 [c] ανα-κριναντεσ | [c] om με sec 19 cod κεσαρα 20 εινεκεν: eraso ι (a [c]) repositum ενεκεν 23 διαμαρτυραμενοσ: -νοσ [c] pro -νοι | [c] πειθων τε

15 om οι | απαντησιν 16 om την | καθ αυτον 17 εγω pro λεγων 18 ανα-κρειναντεσ | om με sec 20 ενεκεν | ισραηλ 21 κατα: περι 22 παρα σου ακουσαι 23 διαμαρτυρομενοσ | πειθων τε

14 ηλθομεν 15 εξηλθον ε. απαντησιν | αχρισ 16 ηλθομεν εισ ρωμην, ο εκα-τονταρχοσ παρεδωκε τουσ δεσμιουσ τω στρατοπεδαρχω, τω δε παυλω επετραπη 17 συγκαλεσ. τον παυλον τουσ | λεγων: εγω post αδελφοι 18 αναχριναντεσ | om με sec 19 κατηγορησαι 20 ενεκεν | ισραηλ 21 ειπον | κατα: περι 22 παρα σου ακου.| εστιν ημιν 23 ηλθον: ηκον | διαμαρτυρομενοσ | πειθων τε | τα περι του | μωσεωσ

24 καὶ οἱ μὲν οὖν ἐπείθοντο τοῖσ λεγομένοισ, οἱ δὲ ἠπίστουν·
25 ἀσύμφωνοί τε ὄντεσ πρὸσ ἀλλήλουσ ἀπελύοντο, εἰπόντοσ τοῦ
παύλου ῥῆμα ἕν, ὅτι καλῶσ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐλάλησεν διὰ
ἠσαΐου τοῦ προφήτου πρὸσ τοὺσ πατέρασ ὑμῶν 26 λέγων· πο-
ρεύθητι πρὸσ τὸν λαὸν τοῦτον καὶ εἰπόν· ἀκοῇ ἀκούσετε καὶ οὐ
μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντεσ βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε· 27 ἐβαρύνθη
γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖσ ὠσὶν αὐτῶν βαρέωσ
ἤκουσαν καὶ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτῶν ἐκάμμυσαν, μήποτε ἴδω-
σιν τοῖσ ὀφθαλμοῖσ καὶ τοῖσ ὠσὶν ἀκούσωσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν,
καὶ ἰάσομαι αὐτούσ. 28 γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν ὅτι τοῖσ ἔθνεσιν
ἀπεστάλη τοῦτο τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ, αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται.
30 Ἐνέμεινεν δὲ διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι, καὶ ἀπε-
δέχετο πάντασ τοὺσ εἰσπορευομένουσ πρὸσ αὐτόν, 31 κηρύσσων
τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ κυρίου ἰησοῦ
μετὰ πάσησ παρρησίασ ἀκωλύτωσ.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

---

24 c om ουν 25 τε: c δε | δια c pro περι correxit 26 c βλεψητε 27 εβαρυνθη: c επαχυνθη | ακουσωσιν: c add και τη καρδια συνωσιν 28 c om τουτο 30 ενεμεινεν (cod -μιναν sed ipse * suprascripsit ε): c εμινεν 31 ιησου: c add χριστου

24 om ουν 25 ασυμφ. δε 27 επαχυνθη | om αυτων pr | ακουσωσιν: add και τη καρδια συνωσιν 28 υμιν εστω 31 ιησου χριστου

24 om ουν 25 ασυμφ. δε | πατερ. ημων 26 λεγον | ειπε 27 επαχυνθη | om αυτων pr | ακουσωσιν: add και τη καρδια συνωσι | ιασωμαι 28 om τουτο 29 sic: και ταυτα αυτου ειποντοσ απηλθον οι ιουδαιοι πολλην εχοντεσ εν εαυτοισ συζητησιν 30 εμεινε δε ο παυλοσ 31 ιησου χριστου. Nil subscriptum est.

I.

1 Ἰάκωβοσ θεοῦ καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ δοῦλοσ ταῖσ δώ-
δεκα φυλαῖσ ταῖσ ἐν τῇ διασπορᾷ χαίρειν.
2 Πᾶσαν χαρὰν ἡγήσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοῖσ
περιπέσητε ποικίλοισ, 3 γινώσκοντεσ ὅτι τὸ δοκιμεῖον ὑμῶν τῆσ
πίστεωσ κατεργάζεται ὑπομονήν, 4 ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον
ἐχέτω, ἵνα ἦτε τέλειοι καὶ ὁλόκληροι, ἐν μηδενὶ λειπόμενοι.
5 εἰ δέ τισ ὑμῶν λείπεται σοφίασ, αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντοσ
θεοῦ πᾶσιν ἁπλῶσ καὶ μὴ ὀνειδίζοντοσ, καὶ δοθήσεται αὐτῷ.
6 αἰτείτω δὲ ἐν πίστει, μηδὲν διακρινόμενοσ· ὁ γὰρ διακρινόμε-
νοσ ἔοικεν κλύδωνι θαλάσσησ ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ.
7 μὴ γὰρ οἰέσθω ὁ ἄνθρωποσ ἐκεῖνοσ ὅτι λήμψεται παρὰ τοῦ
κυρίου, 8 ἀνὴρ δίψυχοσ, ἀκατάστατοσ ἐν πάσαισ ταῖσ ὁδοῖσ
αὐτοῦ. 9 καυχάσθω δὲ ὁ ἀδελφὸσ ὁ ταπεινὸσ ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ,
10 ὁ δὲ πλούσιοσ ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ, ὅτι ὡσ ἄνθοσ χόρτου
παρελεύσεται. 11 ἀνέτειλεν γὰρ ὁ ἥλιοσ σὺν τῷ καύσωνι καὶ
ἐξήρανεν τὸν χόρτον, καὶ τὸ ἄνθοσ αὐτοῦ ἐξέπεσεν καὶ ἡ εὐπρέ-
πεια τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἀπώλετο· οὕτωσ καὶ ὁ πλούσιοσ ἐν
ταῖσ πορίαισ αὐτοῦ μαρανθήσεται. 12 μακάριοσ ἀνὴρ ὃσ ὑπο-
μένει πειρασμόν, ὅτι δόκιμοσ γενόμενοσ λήμψεται τὸν στέφανον
τῆσ ζωῆσ, ὃν ἐπηγγείλατο τοῖσ ἀγαπῶσιν αὐτόν. 13 μηδεὶσ
πειραζόμενοσ λεγέτω ὅτι ὑπὸ θεοῦ πειράζομαι· ὁ γὰρ θεὸσ ἀπεί-

---

Deest inscriptio.

Inscriptum est ιακωβου επιστολη   3 δοκιμιον, ** om τησ πιστεωσ   6 μηθεν   7 λημψ. τι   9 om ὁ pr   11 om αυτου post προσωπου | πορειαισ   13 απο θεου

ς ιακωβου καθολικη επιστολη, ς^e ιακ. του αποστολου επιστ. καθολ.   3 δοκιμιον   7 ληψεται τι   11 πορειαισ   12 ληψεται | επηγγειλ. ο κυριοσ   13 απο του θεου

ραστόσ ἐστιν κακῶν, πειράζει δὲ αὐτὸσ οὐδένα. 14 ἕκαστοσ δὲ
πειράζεται ὑπὸ τῆσ ἰδίασ ἐπιθυμίασ ἐξελκόμενοσ καὶ δελεαζό-
μενοσ· 15 εἶτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα τίκτει ἁμαρτίαν, ἡ δὲ
ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκύει θάνατον.
16 Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. 17 πᾶσα δόσισ ἀγα-
θὴ καὶ πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστιν, καταβαῖνον ἀπὸ τοῦ
πατρὸσ τῶν φώτων, παρ᾽ ᾧ οὐκ ἔστιν παραλλαγὴ ἢ τροπῆσ
ἀποσκίασμα. 18 βουληθεὶσ ἀπεκύησεν ἡμᾶσ λόγῳ ἀληθείασ, εἰσ
τὸ εἶναι ἡμᾶσ ἀπαρχήν τινα τῶν αὐτοῦ κτισμάτων. 19 ἴστω,
ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. ἔστω δὲ πᾶσ ἄνθρωποσ ταχὺσ εἰσ τὸ
ἀκοῦσαι, βραδὺσ εἰσ τὸ λαλῆσαι, βραδὺσ εἰσ ὀργήν· 20 ὀργὴ
γὰρ ἀνδρὸσ δικαιοσύνην θεοῦ οὐκ ἐργάζεται. 21 διὸ ἀποθέμενοι
πᾶσαν ῥυπαρίαν καὶ περισσείαν κακίασ ἐμ πραΰτητι δέξασθε
τὸν ἔμφυτον λόγον τὸν δυνάμενον σῶσαι τὰσ ψυχὰσ ὑμῶν.
22 Γίνεσθε δὲ ποιηταὶ λόγου, καὶ μὴ μόνον ἀκροαταὶ παρα-
λογιζόμενοι ἑαυτούσ. 23 ὅτι εἴ τισ ἀκροατὴσ λόγου ἐστὶν καὶ
οὐ ποιητήσ, οὗτοσ ἔοικεν ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆσ
γενέσεωσ αὐτοῦ ἐν ἐσόπτρῳ· 24 κατενόησεν γὰρ ἑαυτὸν καὶ ἀπε-
λήλυθεν, καὶ εὐθέωσ ἐπελάθετο ὁποῖοσ ἦν. 25 ὁ δὲ παρακύψασ
εἰσ νόμον τέλειον τὸν τῆσ ἐλευθερίασ καὶ παραμείνασ οὐκ ἀκρο-
ατὴσ ἐπιλησμονῆσ γενόμενοσ ἀλλὰ ποιητὴσ ἔργου, οὗτοσ μα-
κάριοσ ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ ἔσται. 26 εἴ τισ δοκεῖ θρησκὸσ εἶναι,
μὴ χαλιναγωγῶν γλῶσσαν αὐτοῦ ἀλλὰ ἀπατῶν καρδίαν αὐτοῦ,
τούτου μάταιοσ ἡ θρησκία. 27 θρησκία καθαρὰ καὶ ἀμίαντοσ
παρὰ θεῷ καὶ πατρὶ αὕτη ἐστίν, ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανοὺσ καὶ
χήρασ ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ
κόσμου.

---

17 αποσκιασμα [c] pro αποσκιασματοσ (ut etiam B) reposuit 18 [c] εαυτου 9 ιστω: [c] ιστε 21 εμ: non mutatum 23 κατανοουντι vel potius -ντει [c] ex -ντεσ 26 τουτου [c] pro του (execunte versu) 27 [c] παρα τω θεω

17 ουκ ενι 18 αποσκιασματοσ nec correctum 19 ιστε pro ιστω 21 εν pro εμ 22 ακροαται μονον 26 χαλινων (χαλινων?) γλωσσ. εαυτου | καρδ. εαυτου | θρησκεια 27 θρησκεια | παρα τω θεω

17 ουκ ενι 19 ωστε pro ιστω | om δε 20 ου κατεργαζεται 21 εν πρα. 25 ουτοσ ουκ ακροατ. 26 θρ. ειναι εν υμιν | αλλ απατων 27 παρα τω θεω

II.

1 Ἀδελφοί μου, μὴ ἐν προσωπολημψίαισ ἔχετε τὴν πίστιν
τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ τῆσ δόξησ. 2 ἐὰν γὰρ εἰσέλθῃ
εἰσ συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδακτύλιοσ ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ,
εἰσέλθῃ δὲ καὶ πτωχὸσ ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῆτι, 3 καὶ ἐπιβλέψητε ἐπὶ
τὸν φοροῦντα τὴν ἐσθῆτα τὴν λαμπρὰν καὶ εἴπητε· σὺ κάθου
ὧδε καλῶσ, καὶ τῷ πτωχῷ εἴπητε· σὺ στῆθι ἐκεῖ ἢ κάθου ὧδε
ὑπὸ τὸ ὑποπόδιόν μου, 4 οὐ διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖσ καὶ ἐγένεσθε
κριταὶ διαλογισμῶν πονηρῶν. 5 ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπη-
τοί. οὐχ ὁ θεὸσ ἐξελέξατο τοὺσ πτωχοὺσ τῷ κόσμῳ, πλουσίουσ
ἐν πίστει καὶ κληρονόμουσ τῆσ ἐπαγγελίασ ἧσ ἐπηγγείλατο
τοῖσ ἀγαπῶσιν αὐτόν; 6 ὑμεῖσ δὲ ἠτιμάσατε τὸν πτωχόν. οὐχ
οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμᾶσ, καὶ αὐτοὶ ἕλκουσιν ὑμᾶσ
εἰσ κριτήρια; 7 οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσιν τὸ καλὸν ὄνομα τὸ
ἐπικληθὲν ἐφ᾽ ὑμᾶσ; 8 εἰ μέντοι νόμον τελεῖτε βασιλικὸν κατὰ
τὴν γραφήν· ἀγαπήσεισ τὸν πλησίον σου ὡσ σεαυτόν, καλῶσ
ποιεῖτε· 9 εἰ δὲ προσωπολημπτεῖτε, ἁμαρτίαν ἐργάζεσθε, ἐλεγχό-
μενοι ὑπὸ τοῦ νόμου ὡσ παραβάται. 10 ὅστισ γὰρ ὅλον τὸν νό-
μον τηρήσῃ, πταίσῃ δὲ ἐν ἑνί, γέγονεν πάντων ἔνοχοσ. 11 ὁ γὰρ
εἰπών· μὴ μοιχεύσεισ, εἶπεν καί· μὴ φονεύσῃσ. εἰ δὲ οὐ μοι-
χεύεισ, φονεύεισ δέ, γέγονασ παραβάτησ νόμου. 12 οὕτωσ λα-
λεῖτε καὶ οὕτω ποιεῖτε ὡσ διὰ νόμου ἐλευθερίασ μέλλοντεσ
κρίνεσθαι. 13 ἡ γὰρ κρίσισ ἀνέλεοσ τῷ μὴ ποιήσαντι ἔλεοσ·
κατακαυχᾶται ἔλεοσ κρίσεωσ.

14 Τί τὸ ὄφελοσ, ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν λέγῃ τισ ἔχειν,
ἔργα δὲ μὴ ἔχῃ; μὴ δύναται ἡ πίστισ σῶσαι αὐτόν; 15 ἐὰν ἀδελ-

---

2 [c] εισ την συναγωγην 5 επαγγελιασ: [c]βασιλιασ 6 [c]καταδυν. υμων 13 [c]κατακαυχατ. δε, sed δε rursus abstersit

3 και επιβλεψητε: επιβλ. δε | στηθι η καθου εκει υπο (** επι) το 4 * om ου 5 ουχ ο θεοσ | τησ βασιλειασ ησ 6 καταδυν. υμων 8 σαυτον 11 μη μοιχευσησ 12 ουτωσ ποι. 14 om το

1 προσωποληψιαισ 2 εισ την συναγωγ. 3 ειπητε αυτω 4 και ου διεκρ. | πονηρων; 5 ουχ | τ. πτωχ. του κοσμου τουτου | βασιλειασ pro επαγγελ. 6 καταδυν. υμων 9 προσωποληπτ. 10 τηρησει πταισει 11 μη μοιχευσησ | μοιχευσεισ φονευσεισ 13 ανιλεωσ | και κατακαυχ. 15 εαν δε

φὸσ ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσιν καὶ λειπόμενοι τῆσ ἐφημέρου
τροφῆσ, 16 εἴπη δέ τισ αὐτοῖσ ἐξ ὑμῶν· ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, θερ-
μαίνεσθε καὶ χορτάζεσθε, μὴ δῶτε δὲ αὐτοῖσ τὰ ἐπιτήδεια τοῦ
σώματοσ, τί τὸ ὄφελοσ; 17 οὕτωσ καὶ ἡ πίστισ, ἐὰν μὴ ἔχῃ
ἔργα, νεκρά ἐστιν καθ' ἑαυτήν. 18 ἀλλ' ἐρεῖ τισ· σὺ πίστιν ἔχεισ,
κἀγὼ ἔργα ἔχω· δεῖξόν μοι τὴν πίστιν σου χωρὶσ τῶν ἔργων,
κἀγώ σοι δείξω ἐκ τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν. 19 σὺ πιστεύεισ
ὅτι εἶσ ἐστὶν ὁ θεόσ; καλῶσ ποιεῖσ· καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύ-
ουσιν καὶ φρίσσουσιν. 20 θέλεισ δὲ γνῶναι, ὦ ἄνθρωπε κενέ, ὅτι
ἡ πίστισ χωρὶσ τῶν ἔργων νεκρά ἐστιν; 21 ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ἡμῶν
οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἀνενέγκασ ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ
τὸ θυσιαστήριον; 22 βλέπεισ ὅτι ἡ πίστισ συνεργεῖ τοῖσ ἔργοισ
αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστισ ἐτελειώθη, 23 καὶ ἐπληρώθη
ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα· ἐπίστευσεν δὲ ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλο-
γίσθη αὐτῷ εἰσ δικαιοσύνην, καὶ φίλοσ θεοῦ ἐκλήθη. 24 ὁρᾶτε
ὅτι ἐξ ἔργων δικαιοῦται ἄνθρωποσ καὶ οὐκ ἐκ πίστεωσ μόνον.
25 ὁμοίωσ δὲ καὶ ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ὑπο-
δεξαμένη τοὺσ ἀγγέλουσ καὶ ἑτέρᾳ ὁδῷ ἐκβαλοῦσα; 26 ὥσπερ
γὰρ τὸ σῶμα χωρὶσ πνεύματοσ νεκρόν ἐστιν, οὕτωσ καὶ ἡ πίστισ
χωρὶσ ἔργων νεκρά ἐστιν.

III.

1 Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδότεσ ὅτι
μεῖζον κρίμα λημψόμεθα. 2 πολλὰ γὰρ πταίομεν ἅπαντεσ· εἴ
τισ ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτοσ τέλειοσ ἀνήρ, δυνάμενοσ χαλινα-
γωγῆσαι καὶ ὅλον τὸ σῶμα. 3 εἰδὲ γὰρ τῶν ἵππων τοὺσ χαλι-
νοὺσ εἰσ τὰ στόματα βάλλομεν εἰσ τὸ πείθεσθαι αὐτοὺσ ἡμῖν,
καὶ ὅλον τὸ σῶμα αὐτῶν μετάγομεν. 4 ἰδοὺ καὶ τὰ πλοῖα, τηλι-

---

16 ειπη c pro ειπει reposuit | τισ c pro τι correxit 22 c συνηργει III, 3 c om γαρ

16 τι οφελοσ 19 εισ θεοσ εστιν 20 νεκρα : αργη 22 συνηργει 26 om γαρ III, 2 δυνατοσ 3 om γαρ 4 τα τηλικαυτ.

15 λειπομ. ωσι 17 εργα εχη 18 εκ pro χωρισ | εργων σου | δειξω σοι | πιστιν μου 19 ο θεοσ εισ εστι 22 συνηργει 24 ορατε τοινυν 26 χωρισ των εργ. III, 1 ληψομεθα 2 δυνατοσ 3 ιδου των ιππων | προσ το πειθ.

καῦτα ὄντα καὶ ὑπὸ ἀνέμων σκληρῶν ἐλαυνόμενα, μετάγεται
ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίου ὅπου ἡ ὁρμὴ τοῦ εὐθύνοντοσ βούλεται.
5 οὕτωσ καὶ ἡ γλῶσσα μικρὸν μέλοσ ἐστὶν καὶ μεγαλαυχεῖ.
ἰδοὺ ἡλίκον πῦρ ἡλίκην ὕλην ἀνάπτει. 6 ἡ γλῶσσα πῦρ, ὁ κόσ-
μοσ τῆσ ἀδικίασ ἡ γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖσ μέλεσιν ἡμῶν
καὶ σπιλοῦσα ὅλον τὸ σῶμα καὶ φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆσ
γενέσεωσ ἡμῶν καὶ φλογιζομένη ὑπὸ τῆσ γεέννησ. 7 πᾶσα γὰρ
φύσισ θηρίων τε καὶ πετεινῶν ἑρπετῶν τε καὶ ἐναλίων δαμάζε-
ται καὶ δεδάμασται τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ, 8 τὴν δὲ γλῶσσαν
οὐδεὶσ δύναται δαμάσαι ἀνθρώπων· ἀκατάστατον κακόν, με-
στὴ ἰοῦ θανατηφόρου. 9 ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν τὸν κύριον καὶ
πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺσ ἀνθρώπουσ τοὺσ καθ'
ὁμοίωσιν θεοῦ γεγονότασ. 10 ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματοσ ἐξέρχεται
εὐλογία καὶ κατάρα· οὐ χρή, ἀδελφοί μου, ταῦτα οὕτωσ γίνε-
σθαι. 11 μήτι ἡ πηγὴ ἐκ τῆσ αὐτῆσ ὀπῆσ βρύει τὸ γλυκὺ καὶ
τὸ πικρόν; 12 μὴ δύναται, ἀδελφοί μου, συκῆ ἐλαίασ ποιῆσαι
ἢ ἄμπελοσ σῦκα, οὕτωσ οὐδὲ ἁλυκὸν γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ.
13 Τίσ σοφὸσ καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; δειξάτω ἐκ τῆσ καλῆσ
ἀναστροφῆσ τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραΰτητι σοφίασ. 14 εἰ δὲ ζῆλον
πικρὸν ἔχετε καὶ ἐρίθειαν ἐν ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν, μὴ κατα-
καυχᾶσθε τῆσ ἀληθείασ καὶ ψεύδεσθε. 15 οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σο-
φία ἄνωθεν κατερχομένη, ἀλλὰ ἐπίγειοσ, ψυχική, δαιμονιώδησ.
16 ὅπου γὰρ ζῆλοσ καὶ ἐρίθεια, ἐκεῖ καὶ ἀκαταστασία καὶ πᾶν
φαῦλον πρᾶγμα. 17 ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία πρῶτον μὲν ἁγνή ἐστιν,
ἔπειτα εἰρηνική, ἐπιεικήσ, εὐπειθήσ, μεστὴ ἐλέουσ καὶ καρπῶν

---

6 [c]και η γλωσσα πυρ | post αδικιασ [c]adscripsit ηυ, sed abstersit rursus antequam quod scribere volebat absolveret | [c]η σπιλ. pro και σπιλ. 14 [c]κατα τησ αληθ. 15 [c]ανωθεν pro ανοθεν

6 και η γλωσσ. πυρ | *καθισται | η σπιλουσα pro και σπιλ. | om ημων 8 δαμασαι δυναται 12 om ουτωσ | ουτε 14 εν τη καρδια | καταχαυχ. και ψευδ. κατα τησ αληθειασ 16 om και post εκει

4 σκληρων ανεμων | οπου αν et βουληται 5 ολιγον πυρ 6 και η γλωσσ. πυρ | αδικιασ· ουτωσ η γλωσσ. | η σπιλουσα pro και σπιλ. | om ημων 8 δυναται ανθρωπ. δαμασαι | ακατασχετον 9 ευλογ. τον θεον 12 ουτωσ ουδεμια πηγη αλυκον και γλυκυ ποιησ. υδ. 14 εν τη καρδια | καταχαυχ. κ. ψευδ. κατα τησ αληθειασ 15 αλλ 16 om και post εκει

ἀγαθῶν, ἀδιάκριτοσ, ἀνυπόκριτοσ. 18 καρπὸσ δὲ ὁ δικαιοσύνησ
ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖσ ποιοῦσιν εἰρήνην.

IV.

1 Πόθεν πόλεμοι καὶ πόθεν μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ
τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖσ μέλεσιν ὑμῶν;
2 ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε· φονεύετε καὶ ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύ-
νασθε ἐπιτυχεῖν· μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε διὰ τὸ
μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶσ· 3 αἰτεῖτε καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶσ
αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖσ ἡδοναῖσ ὑμῶν καταδαπανήσητε. 4 μοιχα-
λίδεσ, οὐκ οἴδατε ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου τούτου ἔχθρα ἐστὶν
τῷ θεῷ; ἐὰν οὖν βουληθῇ φίλοσ εἶναι τοῦ κόσμου, ἔχθρα τοῦ θεοῦ
καθίσταται. 5 ἢ δοκεῖτε ὅτι κενῶσ ἡ γραφὴ λέγει; πρὸσ φθόνον
ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα ὃ κατῴκισεν ἐν ἡμῖν, 6 μείζονα δὲ δίδωσιν
χάριν. διὸ λέγει· ὁ θεὸσ ὑπερηφάνοισ ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖσ
δὲ δίδωσιν χάριν. 7 ὑποτάγητε οὖν τῷ θεῷ· ἀντίστητε δὲ τῷ
διαβόλῳ, καὶ φεύξεται ἀφ᾽ ὑμῶν· 8 ἐγγίσατε τῷ θεῷ, καὶ ἐγ-
γιεῖ ὑμῖν. καθαρίσατε χεῖρασ ἁμαρτωλοί, καὶ ἁγνίσατε καρ-
δίασ δίψυχοι. 9 ταλαιπωρήσατε καὶ πενθήσατε, κλαύσατε· ὁ
γέλωσ ὑμῶν εἰσ πένθοσ μεταστραφήτω, καὶ ἡ χαρὰ εἰσ κατή-
φειαν. 10 ταπεινώθητε οὖν ἐνώπιον κυρίου, καὶ ὑψώσει ὑμᾶσ.
11 μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί. ὁ καταλαλῶν ἀδελφοῦ
ἢ κρίνων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καταλαλεῖ νόμου καὶ κρίνει νόμον·
εἰ δὲ νόμον κρίνεισ, οὐκ εἶ ποιητὴσ νόμου ἀλλὰ κριτήσ. 12 εἷσ

---

18 ὁ: erasum (a[c]) IV, 3 [c] δαπανησητε 4 μοιχαλιδεσ (cod -λειδεσ): [c] praem μοιχοι και | εαν: [c] οσ αν | βουληθη: [c] -θησ scripserat (antequam οσ αν correxisset?), sed σ rursus abstersit | εχθρα sec: [c] εχθροσ

18 om ὁ IV, 2 om και post πολεμειτε 3 δαπανησετε 4 om τουτου | εχθρα του θεου εστιν | οσ εαν ουν | εχθροσ τ. θε. καθ. 8 εγγισει 9 και κλαυσατε | μετατραπητω 10 om ουν

17 και ανυποκρ. 18 δε τησ δικαιοσυνησ IV, 1 om ποθεν sec 2 πολεμ. ουκ εχ. δε 3 δαπανησητε 4 μοιχοι και μοιχαλιδ. | om τουτου | εχθρα του θεου εστιν οσ αν ουν | εχθροσ τ. θε. καθ. 5 λεγει· προσ et ημιν; | κατωκησεν 7 om δε 9 και κλαυσατε 10 om ουν | ενωπ. του κυρ. 11 και κρινων pro η κρ.

ἐστὶν ὁ νομοθέτης καὶ κριτής, ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ ἀπολέ-
σαι· σὺ δὲ τίς εἶ ὁ κρίνων τὸν πλησίον;
13 Ἄγε νῦν οἱ λέγοντες· σήμερον ἢ αὔριον πορευσόμεθα εἰς
τήνδε τὴν πόλιν, καὶ ποιήσωμεν ἐκεῖ ἐνιαυτόν, καὶ ἐμπορευ-
σόμεθα καὶ κερδήσομεν, 14 οἵτινες οὐκ ἐπίστασθε τὸ τῆς αὔριον,
ποία ἡ ζωὴ ὑμῶν ἡ πρὸς ὀλίγον φαινομένη, ἔπειτα καὶ ἀφανι-
ζομένη· 15 ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶς· ἐὰν ὁ κύριος θελήσῃ καὶ ζή-
σομεν, καὶ ποιήσομεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο. 16 νῦν δὲ κατακαυχᾶσθε
ἐν ταῖς ἀλαζονίαις ὑμῶν· ἅπασα καύχησις τοιαύτη πονηρά
ἐστιν. 17 εἰδότι οὖν καλὸν ποιεῖν καὶ μὴ ποιοῦντι, ἁμαρτία αὐ-
τῷ ἐστίν.

V.

1 Ἄγε νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντες ἐπὶ ταῖς τα-
λαιπωρίαις ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις ὑμῖν. 2 ὁ πλοῦτος ὑμῶν
σέσηπεν, καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν σητόβρωτα γέγονεν, 3 ὁ χρυσὸς
ὑμῶν καὶ ὁ ἄργυρος κατίωται, καὶ ὁ ἰὸς αὐτῶν εἰς μαρτύριον
ὑμῖν ἔσται καὶ φάγεται τὰς σάρκας ὑμῶν ὡς πῦρ. ἐθησαυρί-
σατε ἐν ἐσχάταις ἡμέραις. 4 ἰδοὺ ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν
ἀμησάντων τὰς χώρας ὑμῶν ὁ ἀφυστερημένος ἀφ᾽ ὑμῶν κρά-
ζει, καὶ αἱ βοαὶ τῶν θερισάντων εἰς τὰ ὦτα κυρίου σαβαὼθ
εἰσεληλύθασιν. 5 ἐτρυφήσατε ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐσπαταλήσατε,
ἐθρέψατε τὰς καρδίας ὑμῶν ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς. 6 κατεδικάσατε,
ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον· οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν.
7 Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοί, ἕως τῆς παρουσίας τοῦ

---

14 [c] ποια γαρ V, 3 φαγεται: [c] φαγετε pro φαινετε reposuit | [c] post σαρκας υμων add ο ιος 5 [c] ως εν

12 om ὁ ante νομοθ. 13 ποιησομεν 14 om το | ποια ζωη υμων ατμεις γαρ εστε προς ολιγ. 15 θελη 16 καυχασθε | αλαζονειαις | πασα V, 1 om υμιν 4 **απεστερημενος | εισεληλυθαν

12 om και κριτης | συ τις ει ος κρινεις τον ετερον 13 ϛ σημερ. και αυρ. | ϛ πορευσωμεθα, item εμπορευσωμεθα et κερδησωμεν | ενιαυτον ενα 14 ποια γαρ η ζω. υμων; ατμις γαρ εστιν η προς | επειτα δε αφανιζ. 15 ζησωμεν | ϛ ποιησωμεν 16 καυχασθε | αλαζονειαις | πασα V, 1 om υμιν 4 απεστερημενος 5 ως εν ημερα

κυρίου. ἰδοὺ ὁ γεωργὸσ ἐκδέχεται τὸν τίμιον καρπὸν τῆσ γῆσ,
μακροθυμῶν ἐπ' αὐτῷ ἕωσ ἂν λάβῃ καρπὸν τὸν πρόϊμον καὶ
ὄψιμον. 8 μακροθυμήσατε οὖν καὶ ὑμεῖσ, στηρίξατε τὰσ καρ-
δίασ ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ κυρίου ἤγγικεν. 9 μὴ στενάζετε
κατ' ἀλλήλων, ἀδελφοί, ἵνα μὴ κριθῆτε· ἰδοὺ ὁ κριτὴσ πρὸ τῶν
θυρῶν ἕστηκεν. 10 ὑπόδειγμα λάβετε, ἀδελφοί μου, τῆσ καλο-
καγαθίασ καὶ τῆσ μακροθυμίασ τοὺσ προφήτασ, οἳ ἐλάλησαν
ἐν ὀνόματι κυρίου. 11 ἰδοὺ μακαρίζομεν τοὺσ ὑπομείναντασ· τὴν
ὑπομονὴν ἰὼβ ἠκούσατε, καὶ τὸ τέλοσ κυρίου εἴδετε, ὅτι πολύ-
σπλαγχνόσ ἐστιν ὁ κύριοσ καὶ οἰκτίρμων.

12 Πρὸ πάντων οὖν, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε, μήτε τὸν
οὐρανὸν μήτε τὴν γῆν μήτε ἄλλον τινὰ ὅρκον· ἤτω δὲ ὁ λόγοσ
ὑμῶν τὸ ναὶ ναί, καὶ τὸ οὒ οὔ, ἵνα μὴ ὑπὸ κρίσιν πέσητε.

13 Κακοπαθεῖ τισ ἐν ὑμῖν, προσευχέσθω· εὐθυμεῖ τισ, ψαλ-
λέτω. 14 ἀσθενεῖ τισ ἐν ὑμῖν, προσκαλεσάσθω τοὺσ πρεσβυτέρουσ
τῆσ ἐκκλησίασ καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτόν, ἀλείψαντεσ
αὐτὸν ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου. 15 καὶ ἡ εὐχὴ τῆσ πί-
στεωσ σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ κύριοσ· κἂν
ἁμαρτίασ ᾖ πεποιηκώσ, ἀφεθήσεται αὐτῷ. 16 ἐξομολογεῖσθε οὖν
ἀλλήλοισ τὰσ ἁμαρτίασ καὶ εὔχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπωσ ἰα-
θῆτε· πολὺ ἰσχύει δέησισ δικαίου ἐνεργουμένη. 17 ἠλίασ ἄνθρω-
ποσ ἦν ὁμοιοπαθὴσ ἡμῖν, καὶ προσευχῇ προσηύξατο τοῦ μὴ
βρέξαι, καὶ οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ τῆσ γῆσ ἐνιαυτοὺσ τρεῖσ καὶ μῆνασ
ἕξ· 18 καὶ πάλιν προσηύξατο, καὶ ὁ οὐρανὸσ ἔδωκεν τὸν ὑετὸν
καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησεν τὸν καρπὸν αὐτῆσ. 19 ἀδελφοί μου, ἐάν

---

7 [c] om τον 10 [c] post μακροθυμ. add εχεται 12 [c] δε pro ουν | [c] om ο λογοσ 14 επ αυτον [c] pro ε. αυτουσ correxit

7 εωσ λαβη | om καρπον τον | **πρωϊμον 8 om ουν 9 αδελφοι κατ αλληλων 10 om μου | κακοπαθειασ pro καλοκαγαθ. | εν τω ονοματι 11 **ιδετε | εστι κυριοσ 12 πρ. παντ. δε | om ο λογοσ 14 om αυτον post αλειψ. | om του κυριου 16 προσευχεσθε 17 ηλειασ 18 ο ουρ. υετον εδωκεν

7 λαβη υετον πρωϊμον 8 om ουν 9 κατ αλληλ. | κατακριθητε | om ὁ 10 τησ κακοπαθειασ αδελφοι μου | ελαλησαν τω ονοματι 11 υπομενοντασ 12 προ παντ. δε | om ο λογοσ | εισ υποκρισιν 16 om ουν | τα παραπτωματα 18 υετον εδωκε 19 om μου

τισ ἐν ὑμῖν πλανηθῇ ἀπὸ τῆσ ὁδοῦ τῆσ ἀληθείασ καὶ ἐπιστρέψῃ
τισ αὐτόν, 20 γιγνωσκέτω ὅτι ὁ ἐπιστρέψασ ἁμαρτωλὸν ἐκ πλά-
νησ ὁδοῦ αὐτοῦ σώσει ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ θανάτου καὶ καλύψει
πλῆθοσ ἁμαρτιῶν.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΑΚΩΒΟΥ

19 om τησ οδου 20 γεινωσκετε | ψυχην εκ θανατ. αυτου. Subscriptum est ιακωβου sine επιστ.

19 om τησ οδου 20 γινωσκετω | om αυτου post ψυχην. ς[e] nil subscriptum habet; ς ιακωβου επιστολη εγραφη εν στιχοισ σμβ΄. (Versuum numerum ς [non item ς[e]] etiam ad finem reliquorum librorum adnotat exceptis Matth. Ioh. Act. 2. Petr. et Apocalypsi.)

ΠΕΤΡΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Α.

Ι.

[1] Πέτροσ ἀπόστολοσ ἰησοῦ χριστοῦ ἐκλεκτοῖσ καὶ παρε-
πιδήμοισ διασπορᾶσ πόντου, γαλατείασ, καππαδοκείασ καὶ
βιθυνίασ, [2] κατὰ πρόγνωσιν θεοῦ πατρὸσ ἐν ἁγιασμῷ πνεύμα-
τοσ, εἰσ ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν αἵματοσ ἰησοῦ χριστοῦ. χάρισ
ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη.
[3] Εὐλογητὸσ ὁ θεὸσ καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χρι-
στοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεοσ ἀναγεννήσασ ἡμᾶσ εἰσ ἐλ-
πίδα ζῶσαν διὰ ἀναστάσεωσ ἰησοῦ χριστοῦ ἐκ νεκρῶν, [4] εἰσ
κληρονομίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμάραντον καὶ ἀμίαντον, τετηρη-
μένην ἐν οὐρανῷ εἰσ ὑμᾶσ [5] τοὺσ ἐν δυνάμει θεοῦ φρουρουμέ-
νουσ διὰ πίστεωσ εἰσ σωτηρίαν ἑτοίμην ἀποκαλυφθῆναι ἐν
καιρῷ ἐσχάτῳ. [6] ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε, ὀλίγον ἄρτι εἰ δέον λυπη-
θέντασ ἐν ποικίλοισ πειρασμοῖσ, [7] ἵνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆσ
πίστεωσ πολυτιμότερον χρυσίου τοῦ ἀπολλυμένου, διὰ πυρὸσ δὲ
δοκιμαζομένου, εὑρεθῇ εἰσ ἔπαινον καὶ δόξαν καὶ τιμὴν ἐν ἀπο-
καλύψει ἰησοῦ χριστοῦ, [8] ὃν οὐκ ἰδόντεσ ἀγαπᾶτε, εἰσ ὃν ἄρτι
μὴ ὁρῶντεσ πιστεύοντεσ δὲ ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ καὶ
δεδοξασμένῃ, [9] κομιζόμενοι τὸ τέλοσ τῆσ πίστεωσ ὑμῶν σωτηρίαν

---

1 καππαδοκειασ: [c] add ασιασ 4 τετηρημενην [c] pro -νον 5 ετοιμην [c] pro ετοιμωσ 6 δεον: [c] add εστιν | λυπηθεντασ: [c] -ντεσ

Inscriptum est πετρου α omisso επιστ. 1 om και post εκλεκτ. | γαλατιασ| καππαδοκιασ ασιασ | * om και βιθυ. 3 δι αναστ. 4 κ. αμιαντ. κ. αμαραντ. | ουρανοισ 6 λυπηθεντεσ 7 χρυσου 8 * ουχ | αγαλλιατε 9 om υμων

ς[e] πετρου του αποστολου επιστολη καθολικη πρωτη, ς πετρου καθολικ. επιστ. πρωτη 1 om και post εκλ. | γαλατιασ καππαδοκιασ ασιασ κ. βιθ. 3 ς[e] αναγενν. υμασ | δι αναστ. 4 κ. αμιαντ. κ. αμαρ. | ουρανοισ | εισ ημασ 6 ει δεον εστι λυπηθεντεσ 7 πολυ τιμιωτερον | κ. τιμ. κ. δοξ. 8 ειδοτεσ

ψυχῶν. 10 περὶ ἧσ σωτηρίασ ἐξεζήτησαν καὶ ἐξηραύνησαν προ-
φῆται οἱ περὶ τῆσ εἰσ ὑμᾶσ χάριτοσ προφητεύσαντεσ, 11 ἐραυ-
νῶντεσ εἰσ τίνα ἢ ποῖον καιρὸν ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖσ πνεῦμα
χριστοῦ, προμαρτυρόμενον τὰ εἰσ χριστὸν παθήματα καὶ τὰσ
μετὰ ταῦτα δόξασ, 12 οἷσ ἀπεκαλύφθη ὅτι οὐχ ἑαυτοῖσ ὑμῖν δὲ
διηκόνουν αὐτά, ἃ νῦν ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμέ-
νων ὑμᾶσ ἐν πνεύματι ἁγίῳ ἀποσταλέντι ἀπ᾽ οὐρανοῦ, εἰσ ἃ
ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι.
13 Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰσ ὀσφύασ τῆσ διανοίασ ὑμῶν, νήφον-
τεσ, τελείωσ ἐλπίσατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀπο-
καλύψει ἰησοῦ χριστοῦ. 14 ὡσ τέκνα ὑπακοῆσ, μὴ συσχηματι-
ζόμενοι ταῖσ πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαισ, 15 ἀλλὰ
κατὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶσ ἅγιον καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀνα-
στροφῇ γενήθητε· 16 διὸ γέγραπται· ἅγιοι ἔσεσθε, διότι ἐγὼ
ἅγιοσ· 17 καὶ εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσωπολήμπτωσ κρί-
νοντα κατὰ τὸ ἑκάστου ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆσ παροικίασ ὑμῶν
χρόνον ἀναστρεφόμενοι, 18 εἰδότεσ ὅτι οὐ φθαρτοῖσ, ἀργυρίῳ ἢ
χρυσίῳ, ἐλυτρώθητε ἐκ τῆσ ματαίασ ὑμῶν ἀναστροφῆσ πατρο-
παραδότου, 19 ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι ὡσ ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπί-
λου χριστοῦ, 20 ἀνεγνωσμένου μὲν πρὸ καταβολῆσ κόσμου,
φανερωθέντοσ δὲ ἐπ᾽ ἐσχάτου τοῦ χρόνου δι᾽ ὑμᾶσ 21 τοὺσ δι᾽
αὐτοῦ πιστεύοντασ εἰσ θεὸν τὸν ἐγείροντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ
δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰσ
θεόν, 22 τὰσ ψυχὰσ ὑμῶν ἡγνικότεσ ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆσ ἀληθείασ
εἰσ φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον. ἐκ καθαρᾶσ καρδίασ ἀλλήλουσ
ἀγαπήσατε ἐκτενῶσ, 23 ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ σπορᾶσ φθαρτῆσ

---

17 c αναστραφητε 18 φθαρτοισ αργυριω c pro φθαρτου αργυριου reposuit 20 c προεγνωσμενου | c των χρονων 21 c εγειραντα 22 c εκ καρδ. αληθινησ | σπορασ: cod (ut AC) φθορασ nec correctum

10 ** εξηρευνησαν 11 ** ερευνωντεσ | om χριστου 12 om εν 13 * νεφοντεσ 14 συσχηματιζομεναι (sic) 16 διοτι γεγραπτ. οτι αγ. εσ. οτι 17 αναστραφητε 20 προεγνωσμ. | των χρονων 21 πιστουσ | εγειραντα 22 om καθαρασ

10 εξηρευνησαν 11 ερευνωντεσ 12 ημιν δε διηκ. 16 διοτι γεγραπτ. | αγιοι γενεσθε οτι εγω αγ. ειμι 17 απροσωποληπτωσ | αναστραφητε 20 προεγνωσμενου | εσχατων των χρονων 21 εγειραντα 22 αληθειασ: add δια πνευματοσ

ἀλλὰ ἀφθάρτου, διὰ λόγου ζῶντοσ θεοῦ καὶ μένοντοσ. 24 διότι
πᾶσα σὰρξ ὡσεὶ χόρτοσ, καὶ πᾶσα ἡ δόξα αὐτοῦ ὡσ ἄνθοσ
χόρτου· ἐξηράνθη ὁ χόρτοσ καὶ τὸ ἄνθοσ ἐξέπεσεν, 25 τὸ δὲ ῥῆμα
κυρίου μένει εἰσ τὸν αἰῶνα. τοῦτο δέ ἐστιν τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγ-
γελισθὲν εἰσ ὑμᾶσ.

II.

1 Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα δόλον καὶ ὑπο-
κρίσεισ καὶ φθόνουσ καὶ πᾶσαν καταλαλιάν, 2 ὡσ ἀρτιγέννητα
βρέφη τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ αὐξη-
θῆτε εἰσ σωτηρίαν, 3 εἰ ἐγεύσασθε ὅτι χρηστὸσ ὁ κύριοσ. 4 πρὸσ
ὃν προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα, ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν ἀποδεδοκι-
μασμένον, παρὰ δὲ θεῷ ἐκλεκτόν, ἔντιμον, 5 καὶ αὐτοὶ ὡσ λίθοι
ζῶντεσ ἐποικοδομεῖσθε, οἶκοσ πνεύματοσ, εἰσ ἱεράτευμα ἅγιον,
ἀνενέγκαι θυσίασ εὐπροσδέκτουσ θεῷ διὰ ἰησοῦ χριστοῦ, 6 διότι
περιέχει ἐν γραφῇ· ἰδοὺ τίθημι ἐν σιὼν λίθον ἀκρογωνιαῖον
ἐκλεκτὸν ἔντιμον, καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτὸν οὐ μὴ καταισχυνθῇ.
7 ἡμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖσ πιστεύουσιν· ἀπιστοῦσιν δέ, λίθον ὃν ἀπε-
δοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντεσ, οὗτοσ ἐγενήθη εἰσ κεφαλὴν γωνίασ
καὶ λίθοσ προσκόμματοσ καὶ πέτρα σκανδάλου, 8 οἳ προσκό-
πτουσιν τῷ λόγῳ ἀπειθοῦντεσ, εἰσ ὃ καὶ ἐτέθησαν. 9 ὑμεῖσ δὲ
γένοσ ἐκλεκτόν, βασίλειον ἱεράτευμα, ἔθνοσ ἅγιον, λαὸσ εἰσ
περιποίησιν, ὅπωσ τὰσ ἀρετὰσ ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότουσ

---

24 c om ωσει | c πασα δοξα αυτησ II, 1 * υποκρισισ: c notaverat ν super σ extremo (unde fieret υποκρισιν) sed eo rursus absterso correxit -σεισ | c πασασ καταλαλιασ 3 c ειπερ εγ. 5 λιθοι ζωντεσ c pro λιθοσ οντεσ reposuit | c πνευματικοσ | εισ: * ϊσ, quod c punctis notaverat sed iis rursus abstersis εισ correxit | ανενεγκαι c pro -κασ | c τω θεω 6 c επ αυτω 7 ημιν: c (et iam a vel ipse * super η notavit υ) υμιν | c λιθοσ ον απεδ. | cod πετραν 8 c οι και προσκ.

24 ωσ χορτοσ | πασα δοξα αυτησ II, 1 υποκρισιν | φονουσ pro φθονουσ | πασασ καταλαλιασ 4 υπ ανθρ. 5 οικοδομεισθε | οικ. πνευματικοσ | ανενεγκ. πνευματικασ θυσιασ 6 σειων | εκλεκτ. ακρογων. | επ αυτω 7 υμιν ουν | λιθοσ ον απεδ. 8 απιστουντεσ

23 μενοντοσ εισ τον αιωνα 24 ωσ χορτοσ | πασα δοξα ανθρωπου | και το ανθ. αυτου II, 1 πασασ καταλαλιασ 2 om εισ σωτηριαν 3 ειπερ εγευσ. 5 οικοδομεισθε | οικ. πνευματικοσ | om εισ | πνευματικασ θυσιασ ευπρ. τω θεω 6 διο και περ. εν τη γραφ. | επ αυτω 7 υμιν ουν | απειθουσι δε

ὑμᾶσ καλέσαντοσ εἰσ τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶσ· 10 οἵ ποτε ου
λαόσ, νῦν δὲ λαὸσ θεοῦ, οἱ οὐκ ἠλεημένοι, νῦν δὲ ἐλεηθέντεσ.
11 Ἀγαπητοί, παρακαλῶ ὡσ παροίκουσ καὶ παρεπιδήμουσ
ἀπέχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτινεσ στρατεύονται κατὰ
τῆσ ψυχῆσ, 12 τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἐν τοῖσ ἔθνεσιν ἔχοντεσ κα-
λήν, ἵνα ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡσ κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν
ἔργων ἐποπτεύοντεσ δοξάσουσιν τὸν θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆσ.
13 ὑποτάγητε πάσῃ κτίσει διὰ τὸν κύριον, εἴτε βασιλεῖ ὡσ ὑπερ-
έχοντι, 14 εἴτε ἡγεμόσιν ὡσ δι᾿ αὐτοῦ πεμπομένοισ εἰσ ἐκδίκησιν
κακοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν· 15 ὅτι οὕτωσ ἐστὶν τὸ θέλημα
τοῦ θεοῦ, ἀγαθοποιοῦντασ φιμοῖν τὴν τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων
ἀγνωσίαν· 16 ὡσ ἐλεύθεροι, καὶ μὴ ὡσ ἐπικάλυμμα ἔχοντεσ τῆσ
κακίασ τὴν ἐλευθερίαν ἀλλ᾿ ὡσ θεοῦ δοῦλοι. 17 πάντασ τιμή-
σατε, τὴν ἀδελφότητα ἀγαπᾶτε, τὸν θεὸν φοβεῖσθε, τὸν βασι-
λέα τιμᾶτε. 18 οἱ οἰκέται, ἐν παντὶ φόβῳ ὑποτασσόμενοι τοῖσ
δεσπόταισ ὑμῶν, οὐ μόνον τοῖσ ἀγαθοῖσ καὶ ἐπιεικέσιν, ἀλλὰ
καὶ τοῖσ σκολιοῖσ. 19 τοῦτο γὰρ χάρισ, εἰ διὰ συνείδησιν θεοῦ
ὑποφέρει τισ λύπασ πάσχων ἀδίκωσ. 20 ποῖον γὰρ κλέοσ εἰ
ἁμαρτάνοντεσ καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλ᾿ εἰ ἀγαθο-
ποιοῦντεσ καὶ πάσχοντεσ ὑπομενεῖτε, τοῦτο χάρισ παρὰ θεῷ.
21 εἰσ τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε, ὅτι καὶ ὁ χριστὸσ ἀπέθανεν ὑπὲρ
ὑμῶν, ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμόν, ἵνα ἐπακολουθήσητε
τοῖσ ἴχνεσιν αὐτοῦ, 22 ὃσ ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ ηὑρέθη
δόλοσ ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ, 23 ὃσ λοιδορούμενοσ οὐκ ἐλοιδόρει,
πάσχων οὐκ ἠπείλει, παρεδίδου δὲ τῷ κρίνοντι δικαίωσ· 24 ὃσ
τὰσ ἁμαρτίασ ἡμῶν αὐτὸσ ἀνήνεγκεν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ

---

12 υμων: cod υμιν | δοξασουσιν: * δοξασουτρεμουσιν duplici scriptura in unum conflata, [c] δοξασωσιν 13 παση: [c] add ανθρωπινη 15 [c] φιμουν 17 παντασ: cod παντεσ 20 [c] κολαζομενοι υπομενετε 23 [c] αντελοιδορει 24 [c] ανηνεγκεν εν τω

12 om εχοντεσ | δοξασωσι 13 παση ανθρωπινη κτι. 15 φειμουν 18 υποτασσ. εν πα. φοβ. | om υμων 20 τουτο γαρ χαρ. [bent] 21 οτι και χριστ. επαθεν 22 ευρεθη 23 αντελοιδορει 24 αμαρτ. υμων | εν τω σωμ.

12 εποπτευσαντεσ δοξασωσι 13 υποταγ. ουν πασ. ανθρωπινη 14 εισ εκδικ. μεν 15 φιμουν 16 δουλοι θεου 18 υποτασσ. εν πα. φο. | om υμων 21 οτι και χριστ. επαθεν | ς υπ. ημων ημιν 22 ευρεθη 23 αντελοιδορει 24 εν τω σωματι

ξύλον, ἵνα ταῖσ ἁμαρτίαισ ἀπογενόμενοι τῇ δικαιοσύνῃ ζήσω-
μεν· οὗ τῷ μώλωπι αὐτοῦ ἰάθητε. 25 ἦτε γὰρ ὡσ πρόβατα πλα-
νώμενοι, ἀλλ' ἐπιστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον
τῶν ψυχῶν ὑμῶν.

III.

1 Ὁμοίωσ γυναῖκεσ ὑποτασσόμεναι τοῖσ ἰδίοισ ἀνδράσιν,
ἵνα καὶ εἴ τινεσ ἀπειθοῦσιν τῷ λόγῳ, διὰ τῆσ τῶν γυναικῶν
ἀναστροφῆσ ἄνευ λόγου κερδηθήσονται, 2 ἐποπτεύοντεσ τὴν ἐν
φόβῳ ἁγνὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν. 3 ὧν ἔστω οὐκ ὁ ἔξωθεν ἐμπλοκῆσ
τριχῶν καὶ περιθέσεωσ χρυσίων ἢ ἐνδύσεωσ ἱματίων κόσμοσ,
4 ἀλλ' ὁ κρυπτὸσ τῆσ καρδίασ ἄνθρωποσ ἐν ἀφθάρτῳ τοῦ πρα-
έωσ ἡσυχίου πνεύματοσ, ὅ ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πολυτελέσ.
5 οὕτωσ γάρ ποτε καὶ αἱ ἅγιαι γυναῖκεσ ἐκόσμουν ἑαυτάσ, αἱ
ἐλπίζουσαι ἐπὶ τὸν θεόν, ὑποτασσόμεναι τοῖσ ἰδίοισ ἀνδράσιν,
6 ὡσ σάρρα ὑπήκουσεν τῷ ἀβραάμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα, ἧσ
ἐγενήθητε τέκνα ἀγαθοποιοῦσαι καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν
πτόησιν. 7 οἱ ἄνδρεσ ὁμοίωσ, συνομιλοῦντεσ ὡσ ἀσθενεστέρῳ
σκεύει τῷ γυναικείῳ, ἀπονέμοντεσ τιμὴν ὡσ καὶ συνκληρονό-
μοισ ποικίλησ χάριτοσ ζωῆσ, εἰσ τὸ μὴ ἐνκόπτεσθαι τὰσ προσ-
ευχὰσ ὑμῶν.
8 Τὸ δὲ τέλοσ πάντεσ ὁμόφρονεσ, συμπαθεῖσ, φιλάδελφοι,
εὔσπλαγχνοι, ταπεινόφρονεσ, 9 μὴ ἀποδιδόντεσ κακὸν ἀντὶ κα-
κοῦ ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίασ, τοὐναντίον δὲ εὐλογοῦντεσ, ὅτι
εἰσ τοῦτο ἐκλήθητε, ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε. 10 ὁ γὰρ θέλων

---

24 c om αυτου post μωλ. 25 επιστραφητε: non mutatum III, 1 c αι γυναι-κεσ 2 c εποπτευσαντεσ 4 c εν τω αφθ. | c πρα. και ησυχ. 7 συνομιλουντεσ: c συνοικουντεσ κατα γνωσιν | συνκληρονομοισ c pro -μουσ reposuit

24 om αυτου post μωλωπι 25 om ητε γαρ | αλλα επεστραφητε III, 1 om και 2 εποπτευσαντεσ 3 ουχ 4 εν τω αφθ. | ησυχ. και πρα. 5 αι ελπιζ. εισ θεον εκοσμ. εαυτ. 6 υπηκουεν 7 om οι | ομοι. συνοικουντεσ κατα γνωσιν ωσ | om ποικιλησ | εγκοπτεσθ. | ταισ προσευχαισ

25 πλανωμενα | επεστραφητε III, 1 αι γυναικεσ | κερδηθησωνται 2 εποπτευσαντεσ 3 ουχ 4 εν τω αφθ. πραεοσ και ησυχ. 5 αι ελπιζ. επι τ. θε. εκοσμ. εαυτ. 7 συνοικουντεσ κατα γνωσιν ωσ ασθεν. | συγκληρονομοι | om ποικιλησ | εκκοπτεσθ. 8 φιλοφρονεσ pro ταπεινοφρ. 9 οτι: ειδοτεσ οτι

ζωὴν ἀγαπᾶν καὶ ἰδεῖν ἡμέρασ ἀγαθὰσ παυσάτω τὴν γλῶσσαν
αὐτοῦ ἀπὸ κακοῦ καὶ χείλη τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον· 11 ἐκκλι-
νάτω ἀπὸ κακοῦ καὶ ποιησάτω ἀγαθόν, ζητησάτω εἰρήνην καὶ
διωξάτω αὐτήν, 12 ὅτι ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίουσ καὶ ὦτα
αὐτοῦ εἰσ δέησιν αὐτῶν, πρόσωπον δὲ κυρίου ἐπὶ ποιοῦντασ
κακά. 13 καὶ τίσ ὁ κακώσων ὑμᾶσ, ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ ζηλωταὶ
γένησθε; 14 ἀλλὰ εἰ καὶ πάσχοιτε διὰ δικαιοσύνην, μακάριοί
ἐστε. τὸν δὲ φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε μηδὲ ταραχθῆτε, 15 κύ-
ριον δὲ τὸν χριστὸν ἁγιάσατε ἐν ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν, ἕτοιμοι
ἀεὶ πρὸσ ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶσ λόγον περὶ τῆσ ἐν
ὑμῖν ἐλπίδοσ, ἀλλὰ μετὰ πραΰτητοσ καὶ φόβου, 16 συνείδησιν
ἔχοντεσ ἀγαθήν, ἵνα ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡσ κακοποιῶν
καταισχυνθῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντεσ ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν εἰσ χριστὸν
ἀναστροφήν. 17 κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιοῦντασ, εἰ θέλοι τὸ θέλημα
τοῦ θεοῦ, πάσχειν ἢ κακοποιοῦντασ. 18 ὅτι χριστὸσ ἅπαξ περὶ
τῶν ἁμαρτιῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανεν, δίκαιοσ ὑπὲρ ἀδίκων, ἵνα
προσαγάγῃ τῷ θεῷ, θανατωθεὶσ μὲν σαρκί, ζωοποιηθεὶσ δὲ πνεύ-
ματι· 19 ἐν ᾧ καὶ τοῖσ ἐν φυλακῇ πνεύμασιν πορευθεὶσ ἐκήρυξεν,
20 ἀπειθήσασίν ποτε, ὅτε ἀπεξεδέχετο ἡ τοῦ θεοῦ μακροθυμία ἐν
ἡμέραισ νῶε κατασκευαζομένησ κιβωτοῦ, εἰσ ἣν ὀλίγοι, του-
τέστιν ὀκτὼ ψυχαί, διεσώθησαν δι' ὕδατοσ. 21 καὶ ὑμᾶσ νῦν
ἀντίτυπον σώζει βάπτισμα, οὐ σαρκὸσ ἀπόθεσισ ῥύπου, ἀλλὰ
συνειδήσεωσ ἀγαθῆσ ἐπερώτημα εἰσ θεὸν δι' ἀναστάσεωσ ἰησοῦ
χριστοῦ, 22 ὅσ ἐστιν ἐν δεξιᾷ θεοῦ, πορευθεὶσ εἰσ οὐρανόν, ὑπο-
ταγέντων αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ δυνάμεων.

---

13 γενησθε (cod -σθαι) [c]pro γενεσθαι reposuit 14 αλλα ει: [c]ει δε 15 [c]απαιτουντι 16 [c]εν χριστω 17 η [c] pro ει correxit 18 [c]om των | [c]ινα ημασ πρ. 20 η et μακροθυμια: cod την, unde rasis τ et ν correctum est η, et μακροθυμιαν, quod fugit correctorem 21 [c]ο και υμασ 22 [c]του θεου

10 om αυτου 11 εκκλ. δε 13 ει του αγ. ζη. γενοισθε 14 αλλ ει | om εστε, om μηδ. ταραχθ. 16 εν ω καταλαλεισθε καταισχ. | εν χριστω 18 οτι και χρ. απ. περι αμαρτιων επαθεν | ινα υμασ πρ. | om τω θεω 21 ο και υμασ αντιτ. νυν

10 χειλη αυτου 11 ς om (ex errore) αγαθον ζητησατω 12 οι οφθαλμοι 13 μιμηται pro ζηλωται 14 αλλ ει | om εστε 15 θεον pro χριστον | ετοιμοι δε αει | om αλλα 16 καταλαλωσιν | εν χριστω 17 θελει 18 οτι και | om των | om υπερ ημων | επαθεν pro απεθ. | ινα ημασ | τω πνευματι 20 απαξ εξεδεχετο (e coniectura?) | ολιγαι 21 ς ο και, ς[e] ω και | ημασ αντιτυπ. νυν 22 του θεου

IV.

1 Χριστοῦ οὖν ἀποθανόντοσ ὑπὲρ ὑμῶν σαρκὶ καὶ ὑμεῖσ τὴν
αὐτὴν ἔννοιαν ὁπλίσασθε, ὅτι ὁ παθὼν σαρκὶ πέπαυται ἁμαρ-
τίασ, 2 εἰσ τὸ μηκέτι ἀνθρώπων ἐπιθυμίαισ ἀλλὰ θελήματι θεοῦ
τὸν ἐπίλοιπον ἐν σαρκὶ βιῶσαι χρόνον. 3 ἀρκετὸσ γὰρ ὑμῖν ὁ
παρεληλυθὼσ χρόνοσ τὸ βούλημα τῶν ἐθνῶν κατειργάσθαι,
πορευομένουσ ἐν ἀσελγείαισ, ἐπιθυμίαισ, οἰνοφλυγίαισ, κώμοισ,
πότοισ καὶ ἀθεμίτοισ εἰδωλολατρείαισ, 4 ἐν ᾧ ξενίζονται μὴ
συντρεχόντων ὑμῶν εἰσ τὴν αὐτὴν τῆσ ἀσωτίασ ἀνάχυσιν καὶ
βλασφημοῦσιν, 5 οἳ ἀποδώσουσιν λόγον τῷ ἑτοίμωσ ἔχοντι κρῖναι
ζῶντασ καὶ νεκρούσ. 6 εἰσ τοῦτο γὰρ καὶ νεκροῖσ εὐηγγελίσθη,
ἵνα κριθῶσι μὲν κατὰ ἀνθρώπουσ σαρκί, ζῶσι δὲ κατὰ θεὸν
πνεύματι. 7 πάντων δὲ τὸ τέλοσ ἤγγικεν· σωφρονήσατε οὖν, νή-
ψατε εἰσ προσευχάσ, 8 πρὸ πάντων τὴν εἰσ ἑαυτοὺσ ἀγάπην
ἐκτενῆ ἔχοντεσ, ὅτι ἀγάπη καλύψει πλῆθοσ ἁμαρτιῶν, 9 φιλό-
ξενοι εἰσ ἀλλήλουσ ἄνευ γογγυσμοῦ, 10 ἕκαστοσ καθὼσ ἔλαβεν
χάρισμα, εἰσ ἑαυτοὺσ αὐτὸ διακονοῦντεσ ὡσ καλοὶ οἰκονόμοι
ποικίλησ χάριτοσ θεοῦ· 11 εἴ τισ λαλεῖ, ὡσ λόγια θεοῦ· εἴ τισ
διακονεῖ, ὡσ ἐξ ἰσχύοσ ἧσ χορηγεῖ ὁ θεόσ, ἵνα ἐν πᾶσιν δοξά-
ζηται ὁ θεὸσ διὰ ἰησοῦ χριστοῦ, ᾧ ἐστὶν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτοσ
εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων, ἀμήν.
12 Ἀγαπητοί, μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸσ πει-
ρασμὸν ὑμῖν γινομένῃ, ὡσ ξένου ὑμῖν συμβαίνοντοσ, 13 ἀλλὰ
καθὸ κοινωνεῖτε τοῖσ τοῦ χριστοῦ παθήμασιν χαίρετε, ἵνα καὶ
ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆσ δόξησ αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι. 14 εἰ

---

1 [c] παθοντοσ υπερ ημων | [c] αμαρτιαισ 2 ανθρωπων [c] pro -πον correxit | θεου [c] ex ανθρωπου 3 [c] om υμιν | παρεληλυθωσ [c] pro -θοσ | οινοφλυγιαισ [c] pro -φρυγιαισ 4 [c] βλασφημουντεσ pro και βλασφημουσιν 5 οι αποδωσουσιν λογον suppl [c]; τω quod sequitur ipse * ex οι videtur fecisse 6 [c] ζησωσι 7 [c] και νηψατε

1 παθοντοσ pro αποθαν. | om υπερ υμων | αμαρτιαισ 3 om υμιν | πεπορευμενουσ 4 * βλασφημουνται, ** -ντεσ pro και βλασφημουσιν 5 κρεινοντι pro εχ. κρ. 7 και νηψατε 8 καλυπτει 13 om του [bent?]

1 παθοντοσ υπερ ημων | ο παθ. εν σαρκι 3 ημιν | χρον. του βιου το θελημα ϛ. εθν. κατεργασασθαι πεπορευμενουσ 4 βλασφημουντεσ pro και βλασφημουσιν 7 και νηψατε εισ τασ πρ. 8 προ πα. δε | ϛ[e] η αγαπη 9 γογγυσμων 13 ϛ[e] καθωσ

ὀνειδίζεσθε ὀνόματι χριστοῦ, μακάριοι, ὅτι τὸ τῆσ δόξησ καὶ
τῆσ δυνάμεωσ αὐτοῦ καὶ τὸ τοῦ θεοῦ πνεῦμα ἐφ᾽ ὑμᾶσ ἀνα-
παύεται. 15 μὴ γάρ τισ ὑμῶν πασχέτω ὡσ φονεὺσ ἢ κλέπτησ ἢ
κακοποιὸσ ἢ ὡσ ἀλλοτριεπίσκοποσ· 16 εἰ δὲ ὡσ χρηστιανόσ, μὴ
αἰσχυνέσθω, δοξαζέτω δὲ τὸν θεὸν ἐν τῷ ὀνόματι τούτῳ. 17 ὅτι
καιρὸσ τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρίμα ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ· εἰ δὲ
πρῶτον ἀφ᾽ ὑμῶν, τί τὸ τέλοσ τῶν ἀπειθούντων τῷ τοῦ θεοῦ
εὐαγγελίῳ; 18 καὶ εἰ ὁ δίκαιοσ μόλισ σώζεται, ὁ ἀσεβὴσ καὶ ὁ
ἁμαρτωλὸσ ποῦ φανεῖται; 19 ὥστε καὶ οἱ πάσχοντεσ κατὰ τὸ
θέλημα τοῦ θεοῦ πιστῷ κτίστῃ παρατιθέσθωσαν τὰσ ψυχὰσ
αὐτῶν ἐν ἀγαθοποιΐᾳ.

V.

1 Πρεσβυτέρουσ οὖν τοὺσ ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ συνπρεσβύ-
τεροσ καὶ μάρτυσ τῶν τοῦ χριστοῦ παθημάτων, ὁ καὶ τῆσ μελ-
λούσησ ἀποκαλύπτεσθαι δόξησ κοινωνόσ· 2 ποιμάνατε τὸ ἐν
ὑμῖν ποίμνιον τοῦ θεοῦ, μὴ ἀναγκαστῶσ ἀλλὰ ἑκουσίωσ κατὰ
θεόν, μηδὲ αἰσχροκερδῶσ ἀλλὰ προθύμωσ, 3 μηδ᾽ ὡσ κατακυρι-
εύοντεσ τῶν κλήρων, ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου· 4 καὶ
φανερωθέντοσ τοῦ ἀρχιποίμενοσ κομιεῖσθε τὸν ἀμαράντινον τῆσ
δόξησ στέφανον. 5 ὁμοίωσ δὲ νεώτεροι ὑποτάγητε τοῖσ πρεσβυ-
τέροισ· πάντεσ δὲ ἀλλήλοισ τὴν ταπεινοφροσύνην ἐνκομβώσασθε,
ὅτι ὁ θεὸσ ὑπερηφάνοισ ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖσ δὲ δίδωσιν
χάριν. 6 ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖραν τοῦ θεοῦ,

---

14 ᶜ εν ονοματι | ᶜ om αυτου post δυναμεωσ | ᶜ επαναπεπαυται 16 χρηστιανοσ: altera parte litterae η rasa correctum est χριστ. 17 ᶜ αφ ημων | cod τω λογω τ. θε. ευαγγ., sed λογω ipse * punctis notavit V, 1 sub ο in ουν vestigium inceptae litterae τ cernitur 2 υμιν ποιμνιον ᶜ correxit pro υμ(exciderunt litterae ινποιμ)νιον | μη αναγκαστωσ: ᶜ praem επισχοπουντεσ 5 ᶜ om δε

14 εν ονοματι | om και τησ δυναμ. αυτου 16 * χρειστιανοσ (** χριστ.) 17 ο καιροσ | απο ημων 18 * ο δε ασεβησ | και αμαρτωλ. 19 om αυτων V, 1 om τουσ | συμπρεσβ. 2 om κατα θεον 3 om totum versum 5 om δε et τοισ | εγκομβ. | οτι θεοσ 6 χειρα

14 εν ονοματι | om και τησ δυν. αυτ. | αναπαυεται: add κατα μεν αυτουσ βλασφημειται, κατα δε υμασ δοξαζεται 15 αλλοτριοεπισκοποσ 16 χριστιανοσ | εν τω μερει τουτω 17 ο καιροσ | αφ ημων 18 και αμαρτωλ. 19 ωσ πιστω | ψυχ. εαυτων V, 1 om ουν | συμπρεσβυτ. 2 επισκοπουντεσ μη αναγκ. αλλ | om κατα θεον 5 om δε | om τοισ | αλληλοισ: add υποτασσομενοι | εγκομβ. 6 χειρα

ἵνα ὑμᾶσ ὑψώσῃ ἐν καιρῷ, 7 πᾶσαν τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπιρί-
ψαντεσ ἐπ' αὐτόν, ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ ἡμῶν.
8 Νήψατε, γρηγορήσατε. ὁ ἀντίδικοσ ὑμῶν διάβολοσ ὡσ
λέων ὠρυόμενοσ περιπατεῖ, ζητῶν τινὰ καταπῖν· 9 ᾧ ἀντίστητε
στερεοὶ τῇ πίστει, εἰδότεσ τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῇ ἐν τῷ
κόσμῳ ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι. 10 ὁ δὲ θεὸσ πάσησ χάρι-
τοσ, ὁ καλέσασ ὑμᾶσ εἰσ τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν χριστῷ,
ὀλίγον παθόντασ αὐτὸσ καταρτίσει, στηρίξει, σθενώσει, θεμε-
λιώσει. 11 αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτοσ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν
αἰώνων, ἀμήν.
12 Διὰ σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡσ λογίζομαι,
δι' ὀλίγων ἔγραψα, παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν καὶ ταύτην
εἶναι ἀληθῆ χάριν τοῦ θεοῦ, εἰσ ἣν στῆτε. 13 ἀσπάζεται ὑμᾶσ
ἡ ἐν βαβυλῶνι ἐκκλησία συνεκλεκτὴ καὶ μάρκοσ ὁ υἱόσ μου.
14 ἀσπάσασθε ἀλλήλουσ ἐν φιλήματι ἀγάπησ. εἰρήνη ὑμῖν πᾶ-
σιν τοῖσ ἐν χριστῷ ἰησοῦ, ἀμήν.

ΠΕΤΡΟΥ
Α

---

7 [c] περι υμων 8 [c] οτι ο αντιδιχ. | [c] καταπιειν 12 [c] om και ante ταυτην

7 ** επιρριψ. | περι υμων 8 ζητων καταπιειν 10 εν τω χριστω | om θεμελιωσει 11 om η δοξα και | om των αιωνων 12 σιλβανου | om και ante ταυτην 13 om εκκλησια 14 om ιησου αμην

7 επιρριψαντεσ | περι υμων 8 οτι ο αντιδ. | τινα καταπιη 9 εν κοσμω 10 ημασ | εν χριστ. ιησου | καταρτισαι υμασ στηριξαι σθενωσαι θεμελιωσαι 12 om και ante ταυτην | εστηκατε 13 om εκκλησια. ϛ (ϛ[e] nil) haec subscripta habet: πετρου επιστολη καθολικη πρωτη εγραφη εν στιχοισ σλξ'.

ΠΕΤΡΟΥ

Β.

I.

[1] Συμεὼν πέτροσ δοῦλοσ καὶ ἀπόστολοσ ἰησοῦ χριστοῦ τοῖσ
ἰσότιμον ἡμῖν λαχοῦσιν πίστιν εἰσ δικαιοσύνην τοῦ κυρίου ἡμῶν
καὶ σωτῆροσ ἰησοῦ χριστοῦ.
[2] Χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη ἐν ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ
καὶ ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν. [3] ὡσ τὰ πάντα ἡμῖν τῆσ
θείασ δυνάμεωσ αὐτοῦ τὰ πρὸσ τὸν θεὸν καὶ ζωὴν καὶ εὐσέβειαν
δεδωρημένησ διὰ τῆσ ἐπιγνώσεωσ τοῦ καλέσαντοσ ἡμᾶσ ἰδίᾳ
δόξῃ καὶ ἀρετῇ, [4] δι᾽ ὧν τὰ τίμια ἡμῖν καὶ μέγιστα ἐπαγγέλ-
ματα δεδώρηται, ἵνα διὰ τούτων γένησθε θείασ φύσεωσ κοινω-
νοί, ἀποφυγόντεσ τὴν ἐν τῷ κόσμῳ ἐπιθυμίαν φθορᾶσ. [5] καὶ
αὐτὸ δὲ τοῦτο σπουδὴν πᾶσαν παρεισενέγκαντεσ ἐπιχορηγήσατε
ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετήν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν, [6] ἐν
δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπομο-
νήν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν, [7] ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν
φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην. [8] ταῦτα γὰρ
ὑμῖν ὑπάρχοντα καὶ πλεονάζοντα οὐκ ἀργοὺσ οὐδὲ ἀκάρπουσ
καθίστησιν εἰσ τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ ἐπίγνωσιν·
[9] ᾧ γὰρ μὴ πάρεστιν ταῦτα, τυφλόσ ἐστιν, μυωπάζων, λήθην
λαβὼν τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ ἁμαρτημάτων. [10] διὸ

---

3 ᶜ om τον θεον και 5 επιχορηγησατε: επι ipse * (ut videtur) suppl

1 σιμων | εν δικαιοσυνη τ. θεου ημ. 2 om χριστου 3 om τα | om τον θεον και | ιδια etc: δια δοξησ κ. αρετησ 4 τιμ. κ. μεγιστ. ημιν | θει. κοιν. φυσ. αποφ. τησ εν τ. κοσμ. εν επιθυμια 5 αυτ. τουτ. δε 9 αμαρτιων

ς επιστολη πετρου καθολικη δευτερα, ςᵉ πετρου του αποστολου επιστ. καθολ. δευτ. 1 εν δικαιοσυνη τ. θεου ημ. | σωτηροσ: ςᵉ add ημων 2 om χριστου 3 om τα | om τον θεον και | ιδια etc: δια δοξησ κ. αρετησ 4 τα μεγιστ. ημιν κ. τιμ. | θει. κοινων. φυσ. | τησ εν κοσμω εν επιθυμια φθ. 5 κ. αυτ. τουτ. δε 9 αμαρτιων

μᾶλλον, ἀδελφοί, σπουδάσατε ἵνα διὰ τῶν καλῶν ἔργων βε-
βαίαν ὑμῶν τὴν κλῆσιν καὶ ἐκλογὴν ποιεῖσθε· ταῦτα γὰρ ποι-
οῦντες οὐ μὴ πταίσητέ ποτε. 11 οὕτως γὰρ πλουσίως ἐπιχορη-
γηθήσεται ὑμῖν εἴσοδος εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ κυρίου
ἡμῶν καὶ σωτῆρος ἰησοῦ χριστοῦ.

12 Διὸ μελλήσω ἀεὶ περὶ τούτων ὑπομιμνήσκειν ὑμᾶς, καί-
περ εἰδότας καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ παρούσῃ ἀληθείᾳ. 13 δί-
καιον δὲ ἡγοῦμαι, ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, διε-
γείρειν ὑμᾶς ἐν τῇ ὑπομνήσει, 14 εἰδὼς ὅτι ταχινή ἐστιν ἡ ἀπό-
θεσις τοῦ σκηνώματός μου, καθὼς καὶ ὁ κύριος ἡμῶν ἰησοῦς
χριστὸς ἐδήλωσέν μοι. 15 σπουδάζω δὲ καὶ ἑκάστοτε ἔχειν ὑμᾶς
μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον τὴν τούτων μνήμην ποιεῖσθαι. 16 οὐ γὰρ
σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακολουθήσαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν
τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ'
ἐπόπται γενηθέντες τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος. 17 λαβὼν γὰρ
παρὰ τοῦ θεοῦ πατρὸς τιμὴν καὶ δόξαν, φωνῆς ἐνεχθείσης αὐ-
τῷ τοιᾶσδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός
μου ὁ ἀγαπητός, εἰς ὃν ἐγὼ εὐδόκησα. 18 καὶ ταύτην τὴν φω-
νὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐνεχθεῖσαν σὺν αὐτῷ ὄν-
τες ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ, 19 καὶ ἔχομεν βεβαιότερον τὸν προφη-
τικὸν λόγον, ᾧ καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες ὡς λύχνῳ φαίνοντι
ἐν αὐχμηρῷ τόπῳ, ἕως οὗ ἡ ἡμέρα διαυγάσῃ καὶ φωσφόρος
ἀνατείλῃ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, 20 τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες,
ὅτι πᾶσα προφητεία γραφῆς ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ γίνεται. 21 οὐ
γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη ποτὲ προφητεία, ἀλλὰ ὑπὸ
πνεύματος ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν ἅγιοι θεοῦ ἄνθρωποι.

---

10 ποιεισθε: cod -σθαι 12 sq καιπερ usque διεγειρ. υμας suppl[c] 14 exciderunt verba καθως και ο κυριος ημων, nec suppleta sunt

10 om ινα δια τ. καλ. εργων | ποιεισθαι 11 η εισοδος 12 υμας υπομιμν. περι τουτ. 13 om τη 15 σπουδασω 16 *μεγαλιοτητος 17 om του | ο υι. μου ο αγαπ. μου ουτος εστ. 18 εξ ουρανου | εν τω αγι. ορει 19 om η ante ημερα 21 προφητεια ποτε | απο pro αγιοι

10 om ινα δια των καλ. εργ. | ποιεισθαι 11 η εισοδος 12 ουκ αμελησω υμας αει υπομιμν. περ. τουτ. 13 om τη 15 σπουδασω 17 παρα θεου 18 εξ ουρανου 19 om ἡ 21 αλλ | οι αγιοι

II.

1 Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λαῷ, ὡσ καὶ ἐν
ὑμῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινεσ παρεισάξουσιν αἱρέσεισ
ἀπωλείασ, καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺσ δεσπότην ἀρνούμενοι,
ἐπάγοντεσ ἑαυτοῖσ ταχινὴν ἀπώλειαν, 2 καὶ πολλοὶ ἐξακολου-
θήσουσιν αὐτῶν ταῖσ ἀσελγείαισ, δι' οὓσ ἡ ὁδὸσ τῆσ ἀληθείασ
βλασφημηθήσεται, 3 καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖσ λόγοισ ὑμᾶσ
ἐνπορεύσονται· οἷσ τὸ κρίμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια
αὐτῶν οὐ νυστάζει. 4 εἰ γὰρ ὁ θεὸσ ἀγγέλων ἁμαρτησάντων οὐκ
ἐφείσατο, ἀλλὰ σιροῖσ ζόφου ταρταρώσασ παρέδωκεν εἰσ κρίσιν
κολαζομένουσ τηρεῖν, 5 καὶ ἀρχαίου κόσμου οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ
ὄγδοον νῶε δικαιοσύνησ κήρυκα ἐφύλαξεν, κατακλυσμὸν κόσμῳ
ἀσεβῶν ἐπάξασ, 6 καὶ πόλεισ σοδόμων καὶ γομόρρασ τεφρώσασ
καταστροφῇ κατέκρινεν, ὑπόδειγμα μελλόντων ἀσεβεῖν τεθει-
κώσ, 7 καὶ δίκαιον λὼτ καταπονούμενον ὑπὸ τῆσ τῶν ἀθέσμων
ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆσ ἐρρύσατο· 8 βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῇ
ὁ δίκαιοσ ἐνκατοικῶν ἐν αὐτοῖσ ἡμέραν ἐξ ἡμέρασ ψυχὴν δι-
καίαν ἀνόμοισ ἔργοισ ἐβασάνιζεν· 9 οἶδεν κύριοσ εὐσεβεῖσ ἐκ
πειρασμῶν ῥύεσθαι, ἀδίκουσ δὲ πεφυλακισμένουσ εἰσ ἡμέραν
κρίσεωσ κολαζομένουσ τηρεῖν, 10 μάλιστα δὲ τοὺσ ὀπίσω σαρ-
κὸσ ἐν ἐπιθυμίαισ μιασμοῦ πορευομένουσ καὶ κυριότητοσ κατα-
φρονοῦντασ. τολμηταὶ αὐθάδεισ, δόξασ οὐ τρέμουσιν βλασφη-
μοῦντεσ, 11 ὅπου ἄγγελοι ἰσχύϊ καὶ δυνάμει μείζονεσ ὄντεσ οὐ
φέρουσιν κατ' αὐτῶν παρὰ κυρίῳ βλάσφημον κρίσιν· 12 αὐτοὶ
δέ, ὡσ ἄλογα ζῶα γεγενημένα φυσικὰ εἰσ ἅλωσιν καὶ φθοράν,

---

1 c om εν τω λαω 2 οδοσ: c δοξα 3 ενπορευσ. c ex εκπορ. 4 σιροισ (ut ABC σειροισ): non mutatum | ζοφου: ita c ex ζοφοισ (ut etiam A) 5 κοσμω c ex κοσμον 9 πειρασμων (cod πιρ.): c -σμου | c om πεφυλακισμ. 10 επιθυμιαισ: *-μιασ, c -μια

1 *επαγ. αυτοισ 3 εμπορευσοντ. 4 σειροισ | τηρουμενουσ pro κολαζ. τηρειν 6 om καταστροφη | μελλ. ασεβεσι 7 *λωθ | *ερυσατο 8 om ὁ 9 πειρασμου | om πεφυλακισμενουσ 10 εν επιθυμια 12 ουτοι δε | γεγεννημενα

2 απωλειαισ pro ασελγ. 3 εμπορευσ. 4 σειραισ | τετηρημενουσ pro κολαζ. τηρ. 5 αλλ 8 εγκατοικ. 9 πειρασμου | om πεφυλακισμ. 10 εν επιθυμια 12 ουτοι δε | φυσικ. γεγενημ. (ς^e γεγεννημ.)

ἐν οἷσ ἀγνοοῦντεσ βλασφημοῦσιν, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν καὶ φθα-
ρήσονται, 13 ἀδικούμενοι μισθὸν ἀδικίασ, ἡδονὴν ἡγούμενοι τὴν
ἐν ἡμέρᾳ τρυφήν, σπῖλοι καὶ μῶμοι ἐντρυφῶντεσ ἐν ταῖσ ἀπά-
ταισ αὐτῶν, συνευωχούμενοι ὑμῖν, 14 ὀφθαλμοὺσ ἔχοντεσ με-
στοὺσ μοιχαλίασ καὶ ἀκαταπαύστουσ ἁμαρτίαισ, δελεάζοντεσ
ψυχὰσ ἀστηρίκτουσ, καρδίαν γεγυμνασμένην πλεονεξίασ ἔχον-
τεσ, κατάρασ τέκνα· 15 καταλείποντεσ εὐθεῖαν ὁδὸν ἐπλανή-
θησαν, ἐξακολουθήσαντεσ τῇ ὁδῷ τοῦ βαλαὰμ τοῦ βεώρ, ὃσ
μισθὸν ἀδικίασ ἠγάπησεν, 16 ἔλεγξιν δὲ ἔσχεν ἰδίασ παρανο-
μίασ· ὑποζύγιον ἄφωνον ἀνθρώπου φωνῇ φθεγξάμενον ἐκώλυσεν
τὴν τοῦ προφήτου παραφρονίαν. 17 οὗτοί εἰσιν πηγαὶ ἄνυδροι
καὶ ὁμίχλαι ὑπὸ λαίλαποσ ἐλαυνόμεναι, οἷσ ὁ ζόφοσ τοῦ σκό-
τουσ τετήρηται. 18 ὑπέρογκα γὰρ ματαιότητοσ φθεγγόμενοι δε-
λεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαισ σαρκόσ, ἀσελγείαισ, τοὺσ ὄντωσ ἀπο-
φεύγοντασ, τοὺσ ἐν πλάνῃ ἀναστρεφομένουσ, 19 ἐλευθερίαν αὐ-
τοῖσ ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δοῦλοι ὑπάρχοντεσ τῆσ φθορᾶσ· ᾧ
γάρ τισ ἥττηται, τούτῳ δεδούλωται. 20 εἰ γὰρ ἀποφυγόντεσ τὰ
μιάσματα τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σω-
τῆροσ ἰησοῦ χριστοῦ, τούτοισ δὲ πάλιν ἐμπλακέντεσ ἡττῶνται,
γέγονεν αὐτοῖσ τὰ ἔσχατα χείρονα τῶν πρώτων. 21 κρεῖσσον γὰρ
ἦν αὐτοῖσ μὴ ἐπεγνωκέναι τὴν ὁδὸν τῆσ δικαιοσύνησ, ἢ ἐπι-
γνοῦσιν εἰσ τὰ ὀπίσω ἀνακάμψαι ἀπὸ τῆσ παραδοθείσησ αὐτοῖσ
ἁγίασ ἐντολῆσ. 22 συμβέβηκεν αὐτοῖσ τὸ τῆσ ἀληθοῦσ παροι-

12 και φθαρησονται: [c] καταφθαρησ. 13 αδικουμενοι (ut etiam B): [c] κομιουμενοι 15 βεωρ οσ: *conflatis βεωρ et βοσορ in unum atque ita οσ absorpto βεωορσορ, [c] βοσορ οσ 16 αφωνον: [c] add εν 17 cod λελαποσ (ut AC) 19 ελευθεριαν bis scriptum est, [c] om alterum | [c] τουτω και δεδουλ. 22 [c] συμβεβ. δε

12 αγνοουσιν βλασφημουντεσ 13 απαταισ: αγαπαισ 14 μοιχαλιδοσ | ακαταπαστουσ αμαρτιασ 15 καταλιποντεσ | om οσ | ηγαπησαν 16 *ελενξιν | αφωνον εν ανθρωποισ 18 ολιγωσ pro οντωσ 20 om ημων 21 κρειττον | επιγν. υποστρεψαι εκ τησ

12 αγνοουσι βλασφημουντεσ | καταφθαρησοντ. pro και φθαρ. 13 κομιουμενοι 14 μοιχαλιδοσ | αμαρτιασ | πλεονεξιαισ 15 καταλιποντεσ την ευθ. | του βοσορ 16 εν ανθρωπου φωνη 17 νεφελαι pro και ομιχλ. | εισ αιωνα τετηρηται 18 ϛ[e] εν ασελγειαισ | αποφυγοντασ 19 τουτω και δεδουλ. 20 om ημων 21 κρειττον | επιγνουσιν επιστρεψαι εκ τησ 22 συμβεβ. δε

μίασ· κύων ἐπιστρέψασ ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα, καί· ὗσ λουσα-
μένη εἰσ κύλισμα βορβόρου.

III.

1 Ταύτην ἤδη, ἀγαπητοί, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολήν,
ἐν αἷσ διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλικρινῆ διάνοιαν,
2 μνησθῆναι τῶν προειρημένων ῥημάτων ὑπὸ τῶν ἁγίων προφη-
τῶν καὶ τῆσ τῶν ἀποστόλων ὑμῶν ἐντολῆσ τοῦ κυρίου καὶ σω-
τῆροσ, 3 τοῦτο πρῶτον γιγνώσκοντεσ, ὅτι ἐλεύσονται ἐπ᾽ ἐσχά-
των τῶν ἡμερῶν ἐν ἐμπαιγμονῇ ἐμπαῖκται κατὰ τὰσ ἰδίασ αὐ-
τῶν ἐπιθυμίασ πορευόμενοι 4 καὶ λέγοντεσ· ποῦ ἐστὶν ἡ ἐπαγ-
γελία τῆσ παρουσίασ αὐτοῦ; ἀφ᾽ ἧσ γὰρ οἱ πατέρεσ ἐκοιμή-
θησαν, πάντα οὕτωσ διαμένει ἀπ᾽ ἀρχῆσ κτίσεωσ. 5 λανθάνει
γὰρ αὐτοὺσ τοῦτο θέλοντασ ὅτι οὐρανοὶ ἦσαν ἔκπαλαι καὶ γῆ
ἐξ ὕδατοσ καὶ διὰ ὕδατοσ συνεστῶτα τῷ τοῦ θεοῦ λόγῳ, 6 δι᾽
ὧν ὁ τότε κόσμοσ ὕδατι κατακλυσθεὶσ ἀπώλετο· 7 οἱ δὲ νῦν
οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ τῷ αὐτοῦ λόγῳ τεθησαυρισμένοι εἰσίν, πυρὶ
τηρούμενοι εἰσ ἡμέραν κρίσεωσ καὶ ἀπωλείασ τῶν ἀσεβῶν ἀν-
θρώπων. 8 ἓν δὲ τοῦτο μὴ λανθανέτω ὑμᾶσ, ἀγαπητοί, ὅτι μία
ἡμέρα παρὰ κυρίου ὡσ χίλια ἔτη καὶ χίλια ἔτη ὡσ ἡμέρα μία.
9 οὐ βραδύνει κύριοσ τῆσ ἐπαγγελίασ, ὥσ τινεσ βραδυτῆτα
ἡγοῦνται, ἀλλὰ μακροθυμεῖ δι᾽ ὑμᾶσ, μὴ βουλόμενόσ τινασ
ἀπολέσθαι ἀλλὰ πάντασ εἰσ μετάνοιαν χωρῆσαι. 10 ἥξει δὲ ἡ
ἡμέρα κυρίου ὡσ κλέπτησ, ἐν ᾗ οὐρανοὶ μὲν ῥυζηδὸν παρελεύ-
σονται, στοιχεῖα δὲ καυσούμενα λυθήσεται καὶ γῆ καὶ τὰ ἐν
αὐτῇ ἔργα εὑρεθήσεται. 11 τούτων οὖν πάντων λυομένων ποτα-

---

5 συνεστωτα: [c]-στωσα 8 post ωσ χιλια ετη excidit και χιλια ετη, nec suppletum est 9 παντασ: cod παντεσ 10 και post λυθησεται excidit nec suppletum est

22 κυλισμον III, 3 γεινωσκοντεσ | επιθυμ. αυτ. 5 δι υδατ. | συνεστωσησ (sic) 7 τω αυτω λογ.[mai] [1]et[2]? 8 παρ. κυριω 9 μακρ. εισ υμασ 10 om ἡ | οι ουρανοι | om μεν | ροιζηδον 11 τουτων ουτωσ παντων

2 ημων 3 γινωσκοντεσ | εσχατου | om εν εμπαιγμονη 5 δι υδατ. συνεστωσα 7 ς[e] τω αυτω, ς αυτου omisso τω 8 παρα κυριω 9 ο κυριοσ | μακροθ. εισ ημασ 10 κλεπτησ: add εν νυκτι | οι ουρανοι | om μεν | ροιζηδον | λυθησονται | κατακαησεται pro ευρεθησεται

-ποὺσ δεῖ ὑπάρχειν ἡμᾶσ ἐν ἁγίαισ ἀναστροφαῖσ καὶ εὐσεβείαισ,
[12] προσδοκῶντασ τὴν παρουσίαν τῆσ τοῦ θεοῦ ἡμέρασ, δι' ἣν
οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθήσονται καὶ στοιχεῖα καυσούμενα τή-
κεται. [13] καινοὺσ δὲ οὐρανοὺσ καὶ καινὴν γῆν κατὰ τὰ ἐπαγ-
γέλματα αὐτοῦ προσδοκῶμεν, ἐν οἷσ δικαιοσύνη κατοικεῖ.
[14] Διό, ἀγαπητοί, ταῦτα προσδοκῶντεσ σπουδάσατε ἄσπι-
λοι καὶ ἀμώμητοι αὐτῷ εὑρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ, [15] καὶ τὴν τοῦ
κυρίου ἡμῶν μακροθυμίαν σωτηρίαν ἡγεῖσθε, καθὼσ καὶ ὁ ἀγα-
πητὸσ ἡμῶν ἀδελφὸσ παῦλοσ κατὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ σοφίαν
ἔγραψεν ὑμῖν, [16] ὡσ καὶ ἐν πάσαισ ταῖσ ἐπιστολαῖσ λαλῶν ἐν
αὐταῖσ περὶ τούτων, ἐν αἷσ ἐστὶν δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖσ
καὶ ἀστήρικτοι στρεβλοῦσιν ὡσ καὶ τὰσ λοιπὰσ γραφὰσ πρὸσ
τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν. [17] ὑμεῖσ οὖν, ἀγαπητοί, προγινώ-
σκοντεσ φυλάσσεσθε ἵνα μὴ τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπα-
χθέντεσ ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου στηριγμοῦ, [18] αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι
καὶ γνώσει τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆροσ ἰησοῦ χριστοῦ. αὐτῷ
ἡ δόξα καὶ νῦν καὶ εἰσ ἡμέραν αἰῶνοσ, ἀμήν.

ΠΕΤΡΟΥ

Β

---

11 [c] υπαρχ. υμασ 12 προσδοκωντασ: [c] add και σπευδοντασ 15 ηγεισθ. [c] pro αγεισθαι reposuit

11 om ημασ 12 προσδοκ. και σπευδοντασ 13 και γην καινην | το επαγγελμα 16 om ταισ 18 om αμην

11 υπαρχ. υμασ 12 προσδοκ. και σπευδοντασ 13 γην καινην | το επαγγελμα 15 αυτω δοθεισαν 16 εν οισ εστιν. Nec ϛ nec ϛ[e] subscriptionem habent.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Α.

Ι.

1 Ὃ ἦν ἀπ᾽ ἀρχῆσ, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἑωράκαμεν τοῖσ ὀφθαλ-
μοῖσ ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρεσ ἡμῶν ἐψηλάφησαν, περὶ
τοῦ λόγου τῆσ ζωῆσ· 2 καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ ἑωράκαμεν
καὶ μαρτυροῦμεν καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον,
ἥτισ ἦν πρὸσ τὸν πατέρα καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν. 3 ὃ ἀκηκόαμεν
καὶ ἑωράκαμεν, καὶ ἀπαγγέλλομεν καὶ ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖσ κοι-
νωνίαν ἔχητε μεθ᾽ ἡμῶν· καὶ ἡ κοινωνία δὲ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ
πατρὸσ καὶ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἰησοῦ χριστοῦ. 4 καὶ ταῦτα
γράφομεν ἡμεῖσ ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ᾖ πεπληρωμένη.
5 Καὶ ἔστιν αὕτη ἡ ἀγάπη τῆσ ἐπαγγελίασ ἣν ἀκηκόαμεν
ἀπ᾽ αὐτοῦ καὶ ἀναγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ θεὸσ φῶσ ἐστὶν καὶ
σκοτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν οὐδεμία. 6 ἐὰν εἴπωμεν ὅτι κοινωνίαν
ἔχομεν μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ σκότει περιπατῶμεν, ψευδόμεθα
καὶ οὐ ποιοῦμεν τὴν ἀλήθειαν· 7 ἐὰν δὲ ἐν τῷ φωτὶ περιπατῶ-
μεν, ὡσ αὐτόσ ἐστιν ἐν τῷ φωτί, κοινωνίαν ἔχομεν μετ᾽ ἀλλή-
λων, καὶ τὸ αἷμα ἰησοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶσ ἀπὸ

---

3 ante και υμιν * iam scripserat ῖ, sed delevit | ημετερα: in cod sequitur υμων, [c] delevit 5 * in textu scripsit ηαπαγγελιασ, correxit vero se ipse suprascriptis γαπητησε, quo effecit η αγαπη τησ επαγγελιασ, quorum loco [c] η αγγελια reposuit

Inscriptum est ιωανου α 1 *εοραχαμεν 2 και ο εοραχαμεν (**εωρ.) 3 ο εοραχαμ. (**εωρ.) και αχηχοαμ. | om και ante απαγγ. 5 αγγελια pro αγαπη τ. επαγγ. | ὀυκ εστιν εν αυτ. ουδ.

ς επιστολη ιωαννου καθολικη πρωτη, ς[e] ιωανν. του αποστολου επιστ. καθολικ. πρωτη 3 ο εωραχ. κ. ακηκοαμ. απαγγελλ. υμιν 4 υμιν pro ημεισ | ς[e] υμων 5 αυτη εστιν η επαγγελια ην 7 ιησου χριστου

πάσησ ἁμαρτίασ. 8 ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυ-
τοὺσ πλανῶμεν, καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν. 9 ἐὰν ὁμολο-
γῶμεν τὰσ ἁμαρτίασ ἡμῶν, πιστόσ ἐστιν καὶ δίκαιοσ, ἵνα ἀφῇ
ἡμῖν τὰσ ἁμαρτίασ ἡμῶν καὶ καθαρίσῃ ἡμᾶσ ἀπὸ πάσησ ἀδι-
κίασ. 10 ἐὰν εἴπωμεν ὅτι οὐκ ἡμαρτήκαμεν, ψεύστην ποιοῦμεν
αὐτόν, καὶ ὁ λόγοσ αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.

II.

1 Τεκνία μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν ἵνα μὴ ἁμάρτητε. καὶ
ἐάν τισ ἁμάρτῃ, παράκλητον ἔχομεν πρὸσ τὸν πατέρα, ἰησοῦν
χριστὸν δίκαιον· 2 καὶ αὐτὸσ ἱλασμόσ ἐστιν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν
ἡμῶν, οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ
κόσμου. 3 καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτόν, ἐὰν
τὰσ ἐντολὰσ αὐτοῦ φυλάξωμεν. 4 ὁ λέγων ὅτι ἔγνωκα αὐτόν,
καὶ τὰσ ἐντολὰσ αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύστησ ἐστίν, καὶ [ἐν τούτῳ]
ἡ ἀλήθεια τοῦ θεοῦ οὐκ ἔστιν· 5 ὃσ δ' ἂν τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον,
ἀληθῶσ ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ τετελείωται. ἐν τούτῳ γι-
νώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ ἐσμέν. 6 ὁ λέγων ἐν αὐτῷ μένειν ὀφείλει
καθὼσ ἐκεῖνοσ περιεπάτησεν καὶ αὐτὸσ οὕτωσ περιπατεῖν.
7 Ἀγαπητοί, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ' ἐντολὴν
παλαιάν, ἣν εἴχετε ἀπ' ἀρχῆσ· ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιά ἐστιν ὁ λό-
γοσ ὃν ἠκούσατε. 8 πάλιν ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ὅ ἐστιν
ἀληθὲσ καὶ ἐν αὐτῷ καὶ ἐν ὑμῖν, ὅτι ἡ σκοτία παράγεται καὶ
τὸ φῶσ τὸ ἀληθινὸν ἤδη φαίνει. 9 ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι καὶ
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῶν ψεύστησ ἐστὶν καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν
ἕωσ ἄρτι. 10 ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῷ φωτὶ μένει,
καὶ σκάνδαλον οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ· 11 ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν

9 εστιν suppl [c] II, 3 φυλαξωμεν: [c] τηρωμεν 4 εν τουτω omissum nec suppletum est 8 το sec [c] pro τον

9 om ημων sec 10 ουχ ημαρτ. II, 2 μονων 3 φυλαξωμεν: τηρωμεν 4 om του θεου 6 om ουτωσ 8 om και prim 9 om ψευστ. εστ. και 10 σκ. εν αυτ. ουκ εστ.

9 om ημων sec 10 ουχ ημαρτ. II, 3 τηρωμεν pro φυλαξωμ. 4 om οτι | om του θεου 7 αδελφοι pro αγαπητ. | ηκουσατε: add απ αρχησ 8 om και prim 9 om ψευστ. εστ. και 10 εν αυτω ουκ εστ.

αὐτοῦ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ περιπατεῖ, καὶ οὐκ
οἶδεν ποῦ ὑπάγει, ὅτι ἡ σκοτία ἐτύφλωσεν τοὺσ ὀφθαλμοὺσ
αὐτοῦ.

12 Γράφω ὑμῖν, τεκνία, ὅτι ἀφέωνται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ
τὸ ὄνομα αὐτοῦ. 13 γράφω ὑμῖν, πατέρεσ, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ᾽
ἀρχῆσ. γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι νενικήκατε τὸ πονηρόν.
ἔγραψα ὑμῖν, παιδία, ὅτι ἐγνώκατε τὸν πατέρα. 14 ἔγραψα
ὑμῖν, πατέρεσ, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ᾽ ἀρχῆσ. ἔγραψα ὑμῖν,
νεανίσκοι, ὅτι ἰσχυροί ἐστε καὶ ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει
καὶ νενικήκατε τὸν πονηρόν. 15 μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον μηδὲ τὰ
ἐν τῷ κόσμῳ. ἐάν τισ ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη
τοῦ πατρὸσ ἐν αὐτῷ, 16 ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία
τῆσ σαρκὸσ καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἡ ἀλαζονία τοῦ
βίου, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ πατρόσ, ἀλλ᾽ ἐκ τοῦ κόσμου ἐστίν. 17 καὶ
ὁ κόσμοσ παράγεται καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ, ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέ-
λημα τοῦ θεοῦ μένει εἰσ τὸν αἰῶνα.

18 Παιδία, ἐσχάτη ὥρα ἐστίν, καὶ καθὼσ ἠκούσατε ὅτι ἀντί-
χριστοσ ἔρχεται, καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγόνασιν· ὅθεν
γινώσκομεν ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐστίν. 19 ἐξ ἡμῶν ἐξῆλθον, ἀλλ᾽ οὐκ
ἦσαν ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἦσαν ἐξ ἡμῶν, μεμενήκεισαν ἂν μεθ᾽
ἡμῶν· ἀλλ᾽ ἵνα φανερωθῶσιν ὅτι οὐκ εἰσὶν πάντεσ ἐξ ἡμῶν.
20 καὶ ὑμεῖσ χρῖσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου, καὶ οἴδατε πάντεσ.
21 οὐκ ἔγραψα ὑμῖν ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ᾽ ὅτι οἴ-
δατε αὐτήν, καὶ ὅτι πᾶν ψεῦδοσ ἐκ τῆσ ἀληθείασ οὐκ ἔστιν.
22 τίσ ἐστιν ὁ ψεύστησ εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενοσ ὅτι Ἰησοῦσ οὐκ ἔστιν
ὁ χριστόσ; οὗτόσ ἐστιν ὁ ἀντίχριστοσ, ὁ ἀρνούμενοσ καὶ τὸν
πατέρα καὶ τὸν υἱόν. 23 πᾶσ ὁ ἀρνούμενοσ τὸν υἱὸν οὐδὲ τὸν πα-
τέρα ἔχει· ὁ ὁμολογῶν τὸν υἱὸν καὶ τὸν πατέρα ἔχει. 24 ὑμεῖσ ὃ

---

12 αφεωνται [c] pro -εονται 18 [c] ο αντιχρ. 22 και pr: erasum est et iam prima manu notatum

13 τον πονηρον 14 το απ αρχησ | om του θεου 16 **αλαζονεια | αλλα εκ 18 *αντιχρειστοσ et αντιχρειστοι 19 εξηλθαν | ει γαρ εξ ημ. ησ. 20 om και sec 22 om και post αρνουμ. 24 υμεισ ο ηκουσατε

13 τον πονηρον. γραφω υμ. παιδ. 16 αλαζονεια 18 ο αντιχρ. 20 παντα 22 om και post αρνουμ. 23 om ο ομολ. τον υιον κ. τ. πα. εχ. 24 υμεισ ουν ο ηκουσατε

ἀκηκόατε ἀπ᾽ ἀρχῆσ, ἐν ὑμῖν μενέτω· ἐὰν [ἐν] ὑμῖν μείνῃ ὃ
ἀκηκόατε ἀπ᾽ ἀρχῆσ, καὶ ὑμεῖσ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ἐν τῷ υἱῷ
μενεῖτε. 25 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία, ἣν αὐτὸσ ἐπηγγείλατο
ἡμῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον. 26 ταῦτα δὲ ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν
πλανώντων ὑμᾶσ. 27 καὶ ὑμεῖσ τὸ χρῖσμα ὃ ἐλάβετε ἀπ᾽ αὐτοῦ,
μένει ἐν ὑμῖν, καὶ οὐ χρείαν ἔχετε ἵνα τισ διδάσκῃ ὑμᾶσ, ἀλλ᾽
ὡσ τὸ αὐτοῦ πνεῦμα διδάσκει ὑμᾶσ περὶ πάντων, καὶ ἀληθήσ
ἐστιν καὶ οὐκ ἔστιν ψεῦδοσ· καὶ καθὼσ ἐδίδαξεν ὑμᾶσ μένετε
ἐν αὐτῷ, 28 ἵνα ἐὰν φανερωθῇ ἔχωμεν παρρησίαν, καὶ μὴ αἰ-
σχυνθῶμεν ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ ἀπ᾽ αὐτοῦ. 29 ἐὰν εἰδῆτε ὅτι
δίκαιόσ ἐστιν, γινώσκετε ὅτι καὶ πᾶσ ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην
ἐξ αὐτοῦ γεγέννηται.

III.

1 Εἴδετε ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατὴρ ἵνα τέκνα
θεοῦ κληθῶμεν, καὶ ἐσμέν. διὰ τοῦτο ὁ κόσμοσ οὐ γινώσκει
ὑμᾶσ, ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν.

2 Ἀγαπητοί, νῦν τέκνα θεοῦ ἐσμέν, καὶ οὔπω ἐφανερώθη τί
ἐσόμεθα· οἴδαμεν ὅτι ἐὰν φανερωθῇ, ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι
ὀψόμεθα αὐτὸν καθώσ ἐστιν. 3 καὶ πᾶσ ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύ-
την ἐπ᾽ αὐτῷ ἁγνίζει ἑαυτόν, καθὼσ ἐκεῖνοσ ἁγνόσ ἐστιν. 4 πᾶσ
ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ, καὶ ἡ ἁμαρτία
ἐστὶν καὶ ἡ ἀνομία. 5 καὶ οἴδαμεν ὅτι ἐκεῖνοσ ἐφανερώθη ἵνα
τὰσ ἁμαρτίασ ἡμῶν ἄρῃ, καὶ ἁμαρτία οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ.

---

24 εν sec suppl [c] 27 πνευμα: [c] χρισμα | αληθησ: non mutatum est 28 [c] σχωμεν III, 1 υμασ: [c] ημασ 4 και post εστιν: punctis notatum quae ipsius * videntur esse

24 ο απ αρχ. ηκουσατε | εν τω υιω και τω πατρι 25 υμιν | αιωνιαν 26 om δε 27 το χαρισμα ο ελαβατε | αλλα το αυτου ([mai] αυτο) χρισμα | αληθεσ 28 ante ινα add και νυν τεκνια μενετε εν αυτω | σχωμεν | απ αυτου εν τ. παρρ. αυτ. 29 om και III, 1 ιδετε | δεδ. υμιν | γινωσκ. ημασ 4 om και tert 5 οιδατε | om ημων | εν αυτω ουκ εστ.

24 ο απ αρχ. ηκουσατε | εν τω υιω κ. εν τω πατρι 26 om δε 27 εν υμιν μενει | το αυτο χρισμα διδ. | αληθεσ | μενειτε εν αυτω 28 ante ινα add και νυν τεκνια μενετε εν αυτω | οταν φανερ. | απ αυτ. εν τη παρ. αυτ. 29 om και III, 1 ιδετε | om και εσμεν | γιν. ημασ 2 οιδαμ. δε 4 om και tert 5 οιδατε | εν αυτω ουκ εστ.

[6] πᾶσ ὁ ἐν αὐτῷ μένων οὐχ ἁμαρτάνει· πᾶσ ὁ ἁμαρτάνων ουχ
ἑώρακεν αὐτὸν οὐδὲ ἔγνωκεν αὐτόν.
[7] Τεκνία, μηδεὶσ πλανάτω ὑμᾶσ. ὁ ποιῶν δικαιοσύνην δί-
καιόσ ἐστιν, καθὼσ ἐκεῖνοσ δίκαιόσ ἐστιν· [8] ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρ-
τίαν ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν, ὅτι ἀπ' ἀρχῆσ ὁ διάβολοσ ἁμαρ-
τάνει. εἰσ τοῦτο ἐφανερώθη ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ, ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα
τοῦ διαβόλου. [9] πᾶσ ὁ γεγεννημένοσ ἐκ τοῦ θεοῦ ἁμαρτίαν οὐ
ποιεῖ, ὅτι σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει, καὶ οὐ δύναται ἁμαρ-
τάνειν ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται. [10] ἐν τούτῳ φανερά ἐστιν τὰ
τέκνα τοῦ θεοῦ καὶ τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου· πᾶσ ὁ μὴ ποιῶν
δικαιοσύνην οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελ-
φὸν αὐτοῦ. [11] ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία ἣν ἠκούσατε ἀπ'
ἀρχῆσ, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλουσ. [12] οὐ καθὼσ κάϊν ἐκ τοῦ πο-
νηροῦ ἦν καὶ ἔσφαξεν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ χάριν τίνοσ ἔσφα-
ξεν αὐτόν; ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ
αὐτοῦ δίκαια. [13] καὶ μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοί, εἰ μισεῖ ὑμᾶσ ὁ
κόσμοσ. [14] ἡμεῖσ οἴδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου
εἰσ τὴν ζωήν, ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺσ ἀδελφοὺσ ἡμῶν· ὁ μὴ ἀγα-
πῶν μένει ἐν τῷ θανάτῳ. [15] πᾶσ ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ
ἀνθρωποκτόνοσ ἐστίν, καὶ οἴδατε ὅτι πᾶσ ἀνθρωποκτόνοσ οὐκ
ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν ἑαυτῷ μένουσαν. [16] ἐν τούτῳ ἐγνώκαμεν
τὴν ἀγάπην, ὅτι ἐκεῖνοσ ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκεν·
καὶ ἡμεῖσ ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰσ ψυχὰσ θεῖναι. [17] ὃσ
δ' ἂν ἔχῃ τὸν βίον τοῦ κόσμου καὶ θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ
χρείαν ἔχοντα καὶ κλείσῃ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶσ
ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ;
[18] Τεκνία, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ καὶ γλώσσῃ, ἀλλὰ ἐν ἔργῳ

---

7 [c] την δικαιοσυνην 14 et 19 in codice est μεταβεβηκεν et εκπροσθεν, nec attigit corrector, nec magis τηρωμεν (ut etiam ΑΚ alii) v. 22; versu vero 21 καταγινωσκη [c] pro - σκω correxit

6 *εορακεν 7 ο ποι. την δικ. 11 αγγελια 13 om και 14 om ημων 15 αδελφ. εαυτου | εν αυτω 18 λογω μηδε τη γλωσσ. αλλ εργω

7 ο ποι. την δικ. 11 αγγελια 13 om και | αδελφ. μου 14 om ημων | αγαπων: add τον αδελφον 15 εν αυτω 16 τιθεναι 18 τεκνια μου | λογω μηδε γλωσσ. αλλ εργω

καὶ ἀληθείᾳ. [19] καὶ ἐν τούτῳ γνωσόμεθα ὅτι ἐκ τῆσ ἀληθείασ
ἐσμέν, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πείσομεν τὰσ καρδίασ ἡμῶν, [20] ὅτι
ἐὰν καταγιγνώσκῃ ἡμῶν ἡ καρδία, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ θεὸσ τῆσ
καρδίασ ἡμῶν καὶ γινώσκει πάντα.
[21] Ἀδελφοί, ἐὰν ἡ καρδία ἡμῶν μὴ καταγινώσκῃ ἡμῶν,
παρρησίαν ἔχομεν πρὸσ τὸν θεόν, [22] καὶ ὃ ἐὰν αἰτώμεθα λαμβά-
νομεν ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι τὰσ ἐντολὰσ αὐτοῦ τηρῶμεν καὶ τὰ ἀρεστὰ
ἐνώπιον αὐτοῦ ποιοῦμεν. [23] καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα
πιστεύωμεν τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ ἀγα-
πῶμεν ἀλλήλουσ καθὼσ ἔδωκεν ἐντολὴν ἡμῖν. [24] καὶ ὁ τηρῶν
τὰσ ἐντολὰσ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸσ ἐν αὐτῷ. ἐν τούτῳ
γινώσκομεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ πνεύματοσ οὗ ἔδωκεν ἡμῖν.

IV.

[1] Ἀγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμά-
ζετε τὰ πνεύματα εἰ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, ὅτι πολλοὶ ψευδοπρο-
φῆται ἐξεληλύθασιν εἰσ τὸν κόσμον. [2] ἐν τούτῳ γινώσκομεν τὸ
πνεῦμα τοῦ θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ ἰησοῦν χριστὸν ἐν
σαρκὶ ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν· [3] καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ
ὁμολογεῖ ἰησοῦν κύριον ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ
ἔστιν, καὶ τοῦτό ἐστιν τὸ τοῦ ἀντιχρίστου, ὅ τι ἀκηκόαμεν ὅτι
ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἤδη. [4] ὑμεῖσ ἐκ τοῦ θεοῦ
ἐστέ, τεκνία, καὶ νενικήκατε αὐτούσ, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν
ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ. [5] αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου εἰσίν· διὰ τοῦτο ἐκ
τοῦ κόσμου λαλοῦσιν καὶ ὁ κόσμοσ αὐτῶν ἀκούει. [6] ἡμεῖσ ἐκ
τοῦ θεοῦ ἐσμέν· ὁ γινώσκων τὸν θεὸν ἀκούει ἡμῶν, ὃσ οὐκ ἔστιν

---

24 ᶜ και εν τουτω IV, 2 γινωσκομεν: ᶜ -σκετε

19 om και pr | την καρδιαν 20 καταγεινωσκη 21 αγαπητοι pro αδελφ. | om ημων utrumque | εχει 22 ο αν αιτωμεν | τηρουμεν 23 πιστευσωμεν 24 και εν τουτω | ημιν εδωκεν IV, 2 γεινωσκετε | εληλυθεναι 3 τον ιησουν omissis κυρ. εν σαρκ. εληλυθ. | ο (pro ο τι) ακηκοατε

19 γινωσκομεν 20 καταγινωσκη 21 αγαπητοι pro αδελφ. 22 αιτωμεν | λαμβ. παρ αυτ. | τηρουμεν 23 πιστευσωμεν 24 και εν τουτω γινωσκ. | ημιν εδωκ. IV, 2 γινωσκετε 3 τον ιησουν χριστον | ο (pro ο τι) ακηκοατε οτι

ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἀκούει ἡμῶν. ἐκ τούτου γινώσκομεν τὸ πνεῦμα
τῆσ ἀληθείασ καὶ τὸ πνεῦμα τῆσ πλάνησ.

7 Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλουσ, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ θεοῦ
ἐστίν, καὶ πᾶσ ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται καὶ γιγνώσκει
τὸν θεόν. 8 ὁ μὴ ἀγαπῶν οὐκ ἔγνωκεν τὸν θεόν, ὅτι ὁ θεὸσ ἀγάπη
ἐστίν. 9 ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν
υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ θεὸσ εἰσ τὸν κόσμον,
ἵνα ζῶμεν δι᾽ αὐτοῦ. 10 ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ, οὐχ
ὅτι ἡμεῖσ ἠγαπήσαμεν τὸν θεόν, ἀλλ᾽ ὅτι αὐτὸσ ἠγάπησεν ἡμᾶσ
καὶ ἀπέσταλκεν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἱλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν
ἡμῶν.

11 Ἀγαπητοί, εἰ οὕτωσ ὁ θεὸσ ἠγάπησεν ἡμᾶσ, καὶ ἡμεῖσ
ὀφείλομεν ἀλλήλουσ ἀγαπᾶν. 12 θεὸν οὐδεὶσ πώποτε τεθέαται·
ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλουσ, ὁ θεὸσ ἐν ἡμῖν μένει, καὶ ἡ ἀγάπη
αὐτοῦ τετελειωμένη ἐν ἡμῖν ἐστίν. 13 ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι
ἐν αὐτῷ μένομεν καὶ αὐτὸσ ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματοσ αὐ-
τοῦ δέδωκεν ἡμῖν. 14 καὶ ἡμεῖσ τεθεάμεθα καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι
ὁ πατὴρ ἀπέσταλκεν τὸν υἱὸν σωτῆρα τοῦ κόσμου. 15 ὃσ ἂν
ὁμολογήσῃ ὅτι ἰησοῦσ ἐστὶν ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ, ὁ θεὸσ ἐν αὐτῷ
μένει καὶ αὐτὸσ ἐν τῷ θεῷ. 16 καὶ ἡμεῖσ ἐγνώκαμεν καὶ πεπι-
στεύκαμεν τὴν ἀγάπην ἣν ἔχει ὁ θεὸσ ἐν ἡμῖν. ὁ θεὸσ ἀγάπη
ἐστίν, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν τῷ θεῷ μένει καὶ θεὸσ ἐν
αὐτῷ μένει. 17 ἐν τούτῳ τετελείωται ἡ ἀγάπη μεθ᾽ ἡμῶν ἐν ἡμῖν,
ἵνα παρρησίαν ἔχομεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆσ κρίσεωσ, ὅτι καθὼσ
ἐκεῖνόσ ἐστιν καὶ ἡμεῖσ ἐσόμεθα ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. 18 φόβοσ
οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἀλλ᾽ ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν
φόβον, ὅτι ὁ φόβοσ κόλασιν ἔχει, ὁ δὲ φοβούμενοσ οὐ τετελείω-

---

8 ο μη αγαπ. ουχ εγνωκ. τ. θεον suppl [c] 9 ζωμεν: [c] ζησωμεν 10 ηγαπησαμεν [c] pro -πησεν reposuit 17 μεθ ημων εν ημιν: nil mutatum | ημερα: cod αγαπη

7 γεινωσκει 8 εγνω 9 ζησωμεν 10 om του θεου | ηγαπηκαμεν | απεστειλεν 15 οσ εαν | ιησουσ χριστοσ 16 και ο θεοσ εν αυτ. με. 17 om εν ημιν | εχωμεν | εσομεθα: εσμεν 18 αλλα

7 γινωσκει 8 εγνω 9 ζησωμεν 10 om του θεου | απεστειλε 12 τετ. εστ. εν ημιν 16 και ο θεοσ εν αυτω omisso μενει 17 om εν ημιν | εχωμεν | κ. ημεισ εσμεν

ται ἐν τῇ ἀγάπῃ. [19] ἡμεῖσ ἀγαπῶμεν τὸν θεόν, ὅτι αὐτὸσ πρῶ-
τοσ ἠγάπησεν ἡμᾶσ. [20] ἐάν τισ εἴπῃ· ἀγαπῶ τὸν θεόν, καὶ τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ψεύστησ ἐστίν· ὁ γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ἑώρακεν, τὸν θεὸν ὃν οὐχ ἑώρακεν οὐ δύνα-
ται ἀγαπᾶν. [21] καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν ἀπ᾽ αὐτοῦ, ἵνα
ὁ ἀγαπῶν τὸν θεὸν ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

V.

[1] Πᾶσ ὁ πιστεύων ὅτι ἰησοῦσ ἐστιν ὁ χριστόσ, ἐκ τοῦ θεοῦ
γεγέννηται, καὶ πᾶσ ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννήσαντα ἀγαπᾷ καὶ τὸ
γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ. [2] ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἀγαπῶμεν
τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ, ὅταν τὸν θεὸν ἀγαπῶμεν καὶ τὰσ ἐντολὰσ
αὐτοῦ τηρῶμεν. [3] αὕτη γάρ ἐστιν ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ, ἵνα τὰσ
ἐντολὰσ αὐτοῦ τηρῶμεν. καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰ-
σίν, [4] ὅτι πᾶν τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ θεοῦ νικᾷ τὸν κόσμον·
καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστισ ἡμῶν.
[5] τίσ δέ ἐστιν ὁ νικῶν τὸν κόσμον εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι ἰησοῦσ
ἐστὶν ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ; [6] οὗτόσ ἐστιν ὁ ἐλθὼν διὰ ὕδατοσ καὶ
αἵματοσ καὶ πνεύματοσ, ἰησοῦσ χριστόσ· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μό-
νον, ἀλλ᾽ ἐν τῷ ὕδατι καὶ τῷ αἵματι· καὶ τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ
μαρτυροῦν, ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστιν ἡ ἀλήθεια. [7] ὅτι οἱ τρεῖσ εἰσὶν
οἱ μαρτυροῦντεσ, [8] τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ αἷμα, καὶ
οἱ τρεῖσ εἰσ τὸ ἕν εἰσιν. [9] εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώπων λαμ-
βάνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ μείζων ἐστίν, ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ
μαρτυρία τοῦ θεοῦ ὅτι μεμαρτύρηκεν περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. [10] ὁ
πιστεύων εἰσ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ ἔχει τὴν μαρτυρίαν ἐν ἑαυτῷ·

---

20 ειπη suppletum est, ab [a] potius quam prima manu | μιση (μεισῃ cod): [c] -σι V, 4 αυτη [c] ex αυτησ 9 των ανθρωπ. [c] pro του θεου

19 om τον θεον 20 ειπη οτι αγαπω | *εορακεν 21 *om τον θε. αγαπ. και V, 1 αγαπα τον γεγεννημενον 2 ποιωμεν pro τηρωμ. 5 τισ εστ. δε 6 δι υδατοσ | om και πνευμ. | μονω | και εν τω αιματ. 7 οτι τρεισ 10 τ. μαρτ. εν αυτω

19 αυτον pro τον θεον 20 οτι αγαπω | ου δυναται: πωσ δυν. V, 5 om δε 6 δι υδατ. | om και πνευματοσ | ιησ. ο χριστ. 7 οτι τρεισ 7. 8. post μαρτυρουντεσ add εν τω ουρανω, ο πατηρ, ο λογοσ και το αγιον πνευμα. και ουτοι οι τρεισ εν εισι. [8] και τρεισ εισιν οι μαρτυρουντεσ εν τη γη 9 οτι sec: ην

ὁ μὴ πιστεύων τῷ θεῷ ψεύστην πεποίηκεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἐπί-
στευκεν εἰσ τὴν μαρτυρίαν ἣν ἐμαρτύρηκεν ὁ θεὸσ περὶ τοῦ υἱοῦ
αὐτοῦ. 11 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία, ὅτι ζωὴν αἰώνιον ἔδωκεν
ἡμῖν ὁ θεόσ, καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ ἐστίν. 12 ὁ ἔχων τὸν υἱὸν
ἔχει τὴν ζωήν· ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει.
13 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν αἰώνιον ἔχετε,
τοῖσ πιστεύουσιν εἰσ τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ. 14 καὶ αὕτη
ἐστὶν ἡ παρρησία ἣν ἔχομεν πρὸσ αὐτόν, ὅτι ἐάν τι αἰτώμεθα
κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ, ἀκούει ἡμῶν. 15 καὶ ἐὰν ἴδωμεν ὅτι
ἀκούει ἡμῶν ὃ ἐὰν αἰτώμεθα, οἴδαμεν ὅτι ἐὰν ἔχωμεν τὰ αἰτή-
ματα ἃ ᾐτήκαμεν ἀπ᾽ αὐτοῦ. 16 ἐάν τισ ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ
ἁμαρτάνοντα ἁμαρτίαν μὴ πρὸσ θάνατον, αἰτήσεισ, καὶ δώ-
σεισ αὐτῷ ζωήν, τοῖσ ἁμαρτάνουσιν μὴ πρὸσ θάνατον. ἔστιν
ἁμαρτία πρὸσ θάνατον· οὐ περὶ ἐκείνησ λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ.
17 πᾶσα ἀδικία ἁμαρτία ἐστίν, καὶ ἔστιν ἁμαρτία οὐ πρὸσ θά-
νατον. 18 οἴδαμεν ὅτι πᾶσ ὁ γεγεννημένοσ ἐκ τοῦ θεοῦ οὐχ ἁμαρ-
τάνει, ἀλλ᾽ ὁ γεννηθεὶσ ἐκ τοῦ θεοῦ τηρεῖ ἑαυτόν, καὶ ὁ πονη-
ρὸσ οὐχ ἅπτεται αὐτοῦ. 19 οἴδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμέν, καὶ
ὁ κόσμοσ ὅλοσ ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται. 20 οἴδαμεν δὲ ὅτι ὁ υἱὸσ
τοῦ θεοῦ ἥκει, καὶ δέδωκεν ἡμῖν διάνοιαν ἵνα γινώσκομεν τὸ
ἀληθινόν. καὶ ἐσμὲν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἰησοῦ
χριστῷ· οὗτόσ ἐστιν ὁ ἀληθινὸσ θεὸσ καὶ ζωὴ αἰώνιοσ. 21 τεκνία,
φυλάξατε ἑαυτὰ ἀπὸ τῶν εἰδώλων.

ΙΩΑΝΝΟΥ

Α

---

13 [c] οι πιστευοντεσ 15 και εαν ιδωμ. οτ. ακ. ημων: haec omnia suppl [c] | οτι εαν εχωμεν: [c] om εαν (εχωμεν non attigit) 16 αιτησεισ et δωσεισ: raso σ (a correctore [c]?) αιτησει et δωσει restitutum | ερωτηση: [c] -σησ 20 το αληθινον: [c] τον αληθ. 21 εαυτουσ

10 ου πεπιστευκεν | μεμαρτυρηκεν 11 ο θεοσ ημιν 13 εχετε αιωνιον 15 και αν οιδαμεν οτι ακ. ημ. ο εαν αιτ. | οιδ. οτι εχομεν 16 αιτησει et δωσει 18 αλλα ο γενν. | τηρει αυτον 20 **γινωσκωμεν | τον αληθινον. Subscriptum est ιωανου α

10 ου πεπιστευκεν | μεμαρτυρηκεν 23 υμιν: add τοισ πιστευουσιν εισ το ονομα του υιου του θεου | εχετε αιωνιον και ινα πιστευητε εισ 15 και εαν οιδαμεν οτι | ο αν αιτωμ. | οιδαμ. οτι εχομεν | παρ αυτου 16 αιτησει et δωσει 20 γινωσκωμεν τον αληθινον | η ζωη αιωνιοσ 21 εαυτουσ | post ειδωλων add αμην. ς[e] nil subscriptum habet, ς: ιωαννου επιστολη καθολικη πρωτη εγραφη εν στιχοισ σογ΄.

ΙΩΑΝΝΟΥ

Β.

1 Ὁ πρεσβύτεροσ ἐκλεκτῇ κυρίᾳ καὶ τοῖσ τέκνοισ αὐτῆσ,
οὓσ ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνοσ ἀλλὰ καὶ πάν-
τεσ οἱ ἐγνωκότεσ τὴν ἀλήθειαν, 2 διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν μένου-
σαν ἐν ἡμῖν, καὶ μεθ' ἡμῶν ἔσται εἰσ τὸν αἰῶνα. 3 ἔσται μεθ'
ἡμῶν χάρισ ἔλεοσ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ καὶ κυρίου ἰησοῦ
χριστοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ πατρόσ, ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ.
4 Ἐχάρην λίαν ὅτι εὕρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περιπατοῦν-
τασ ἐν ἀληθείᾳ, καθὼσ ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρόσ. 5 καὶ
νῦν ἐρωτῶ σε, κυρία, οὐχ ὡσ ἐντολὴν καινὴν γράφων σοι, ἀλλὰ
ἐντολὴν ἣν εἴχαμεν ἀπ' ἀρχῆσ, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλουσ. 6 καὶ
αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν κατὰ τὰσ ἐντολὰσ αὐ-
τοῦ· αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα καθὼσ ἠκούσατε ἀπ'
ἀρχῆσ, ἵνα ἐν αὐτῇ περιπατήσητε. 7 ὅτι πολλοὶ πλάνοι ἐξῆλθον
εἰσ τὸν κόσμον, οἱ μὴ ὁμολογοῦντεσ ἰησοῦν χριστὸν ἐρχόμενον
ἐν σαρκί· οὗτόσ ἐστιν ὁ πλάνοσ καὶ ἀντίχριστοσ. 8 βλέπετε ἑαυ-
τοὺσ ἵνα μὴ ἀπολέσητε ἃ εἰργάσασθε, ἀλλὰ μισθὸν πλήρη ἀπο-
λάβητε. 9 πᾶσ ὁ προάγων καὶ μὴ μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ χρι-
στοῦ θεὸν οὐκ ἔχει· ὁ μένων ἐν τῇ διδαχῇ, οὗτοσ καὶ τὸν πατέρα

---

3 c παρα θεου πατρ. και παρα κυρ. | c om αυτου 8 απολεσητε c pro απολησθε reposuit

3 παρα θεου πατρ. κ. παρα ιησ. χρ. | om αυτου 4 ελαβομεν παρα πατροσ 5 γραφ. σοι καινην αλλα ην ειχομεν 6 αυτη η εντολη εστιν καθωσ | περιπατητε 7 και ο αντιχρ. 8 *ηργασαμεθα, ειργασαμεθα

ς επιστολη ιωαννου δευτερα, ς e ιωαννου του αποστολου επιστολη καθολικη δευτερα. 3 ς e μεθ υμων | παρα θεου πατρ. κ. παρα κυριου ιησ. χρ. | om αυτου 4 ελαβομεν 5 γραφων (sed ς -φω) σοι καινην | om εντολην sec | ειχομεν 6 om αυτου sec | om ινα ante καθωσ | περιπατητε 7 εισηλθον | και ο αντιχρ. 8 απολεσωμεν et απολαβωμεν | ειργασαμεθα 9 πασ ο παραβαινων | post διδαχη sec add του χριστου

καὶ τὸν υἱὸν ἔχει. [10] εἴ τισ ἔρχεται πρὸσ ὑμᾶσ καὶ ταύτην τὴν
διδαχὴν οὐ φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰσ οἰκίαν καὶ χαίρειν
αὐτῷ μὴ λέγετε· [11] ὁ λέγων γὰρ αὐτῷ χαίρειν κοινωνεῖ τοῖσ
ἔργοισ αὐτοῦ τοῖσ πονηροῖσ.

[12] Πολλὰ ἔχω ὑμῖν γράφειν· οὐκ ἐβουλήθην διὰ χάρτου καὶ
μέλανοσ, ἀλλὰ ἐλπίζω γενέσθαι πρὸσ ὑμᾶσ καὶ στόματι πρὸσ
στόμα λαλῆσαι, ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν πεπληρωμένη ᾖ. [13] ἀσπάζε-
ταί σε τὰ τέκνα τῆσ ἀδελφῆσ σου τῆσ ἐκλεκτῆσ.

ΙΩΑΝΝΟΥ

Β

---

10 ante διδαχην * iam scripserat εν (εντολην scripturus?) sed statim abiecit 12 εχω: [c] εχων | στοματι: [c] στομα | η (post πεπληρ.) [c] pro ην

12 εχων | στομα προσ (* προ) στομα | χαρ. υμων. In subscriptione ιωανου

11 ο γαρ λεγων 12 εχων | ηβουληθην | ελθειν pro γενεσθαι | στομα προσ στομα | η πεπληρωμενη 13 post εκλεκτησ add αμην. ς subscriptum habet: ιωαννου επιστολη δευτερα εγραφη εν στιχοισ λ′, ς[e] nil subscriptum habet.

ΙΩΑΝΝΟΥ

Γ.

1 Ὁ πρεσβύτεροσ γαΐῳ τῷ ἀγαπητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν
ἀληθείᾳ. 2 ἀγαπητέ, περὶ πάντων εὔχομαί σε εὐοδοῦσθαι καὶ
ὑγιαίνειν, καθὼσ εὐοδοῦταί σου ἡ ψυχή. 3 ἐχάρην λίαν ἐρχομέ-
νων ἀδελφῶν καὶ μαρτυρούντων σου τῇ ἀληθείᾳ, καθὼσ σὺ ἐν
ἀληθείᾳ περιπατεῖσ. 4 μειζοτέραν τούτων οὐκ ἔχω χαράν, ἵνα
ἀκούω τὰ ἐμὰ τέκνα ἐν ἀληθείᾳ περιπατοῦντα. 5 ἀγαπητέ,
πιστὸν ποιεῖσ ὃ ἐὰν ἐργάσῃ εἰσ τοὺσ ἀδελφοὺσ καὶ τοῦτο ξέ-
νουσ, 6 οἳ ἐμαρτύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλησίασ, οὓσ
καλῶσ ποιήσεισ προπέμψασ ἀξίωσ τοῦ θεοῦ. 7 ὑπὲρ γὰρ τοῦ
ὀνόματοσ ἐξῆλθαν, μηδὲν λαμβάνοντεσ ἀπὸ τῶν ἐθνικῶν. 8 ἡμεῖσ
οὖν ὀφείλομεν ὑπολαμβάνειν τοὺσ τοιούτουσ, ἵνα συνεργοὶ γινώ-
μεθα τῇ ἐκκλησίᾳ. 9 ἔγραψά τι τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' ὁ φιλοπρω-
τεύων αὐτῶν διοτρεφὴσ οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶσ. 10 διὰ τοῦτο, ἐὰν
ἔλθω, ὑπομνήσω αὐτοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ, λόγοισ πονηροῖσ φλυ-
αρῶν ἡμᾶσ, καὶ μὴ ἀρκούμενοσ ἐπὶ τούτοισ οὔτε αὐτὸσ ἐπι-
δέχεται τοὺσ ἀδελφοὺσ καὶ τοὺσ βουλομένουσ κωλύει καὶ τῆσ
ἐκκλησίασ ἐκβάλλει.

11 Ἀγαπητέ, μὴ μιμοῦ τὸ κακὸν ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. ὁ ἀγα-
θοποιῶν ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν· ὁ κακοποιῶν οὐχ ἑώρακεν τὸν θεόν.
12 δημητρίῳ μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων καὶ ὑπὸ αὐτῆσ τῆσ ἀλη-

---

8 εκκλησια: [c] αληθεια 9 [c] εγραψα αν τη

In inscriptione est ιωανου 3 εχαρην γαρ | μαρτυρουν omissa syllaba των 4 * ουκ εχων | χαριν | εν τη αληθεια 6 * ου pro ουσ 8 αληθεια pro εκκλησια 9 εγραψασ 10 και εκ τησ εκκλ. 11 * εορακεν 12 υπ αυτησ

ς επιστολη ιωαννου τριτη, ς[e] ιωαννου του αποστολου επιστολη καθολικη τριτη 3 εχαρην γαρ 5 και τουτο: και εισ τουσ 7 ονοματοσ: ς[c] add αυτου | εξηλθον | εθνων 8 απολαμβανειν | αληθεια pro εκκλησια 9 om τι 10 και εκ τησ 11 ο δε κακοποιων 12 υπ αυτησ

θείασ· καὶ ἡμεῖσ δὲ μαρτυροῦμεν, καὶ οἶδασ ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀληθήσ ἐστιν.

13 Πολλὰ εἶχον γράψαι σοι, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανοσ καὶ καλάμου σοι γράφειν·
14 ἐλπίζω δὲ εὐθέωσ ἰδεῖν σε, καὶ στόμα πρὸσ στόμα λαλήσομεν.
15 εἰρήνη σοι. ἀσπάζονταί σε οἱ φίλοι· ἄσπασαι τοὺσ φίλουσ κατ' ὄνομα.

ΙΩΑΝΝΟΥ

Γ

---

14 ευθεωσ σε ιδειν (mai ευθεωσ ειδειν) 15 ασπαζου. In subscriptione ιωανου

12 οιδατε 13 γραφειν pro γραψαι σοι | καλ. σοι γραψαι 15 ασπαζου. ϛ subscriptum habet: ιωαννου επιστολη καθολικη τριτη στιχων λβ'. In ϛ[e] nil subscriptum est.

ΙΟΥΔΑ.

1 Ἰούδασ ἰησοῦ χριστοῦ δοῦλοσ, ἀδελφὸσ δὲ ἰακώβου, τοῖσ
ἐν θεῷ πατρὶ ἠγαπημένοισ καὶ ἰησοῦ χριστῷ τετηρημένοισ κλη-
τοῖσ. 2 ἔλεοσ ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη πληθυνθείη, ἀγαπητοί.
3 Πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενοσ τοῦ γράφειν ὑμῖν περὶ τῆσ
κοινῆσ ἡμῶν σωτηρίασ καὶ ζωῆσ, ἀνάγκην ἔσχον γράφειν ὑμῖν
παρακαλῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἅπαξ παραδοθείσῃ τοῖσ ἁγίοισ
πίστει. 4 παρεισέδυσαν γάρ τινεσ ἄνθρωποι, οἱ καὶ πάλαι προ-
γεγραμμένοι εἰσ τοῦτο τὸ κρίμα ἀσεβεῖσ, τὴν τοῦ θεοῦ ἡμῶν
χάριν μετατιθέντεσ εἰσ ἀσέλγειαν καὶ τὸν μόνον δεσπότην καὶ
κύριον ἡμῶν ἰησοῦν χριστὸν ἀρνούμενοι. 5 ὑπομνῆσαι δὲ ὑμᾶσ
βούλομαι, εἰδότασ ὑμᾶσ πάντα, ὅτι κύριοσ ἅπαξ λαὸν ἐκ γῆσ
αἰγύπτου σώσασ τὸ δεύτερον τοὺσ μὴ πιστεύσαντασ ἀπώλεσεν,
6 ἀγγέλουσ τε τοὺσ μὴ τηρήσαντασ τὴν ἑαυτῶν ἀρχὴν ἀλλὰ
ἀπολιπόντασ τὸ ἴδιον οἰκητήριον εἰσ κρίσιν μεγάλησ ἡμέρασ
δεσμοῖσ ἀϊδίοισ ὑπὸ ζόφον τετήρηκεν· 7 ὡσ σόδομα καὶ γόμορρα
καὶ αἱ περὶ αὐτὰσ πόλεισ, τὸν ὅμοιον τρόπον τούτοισ ἐκπορνεύ-
σασαι καὶ ἀπελθοῦσαι ὀπίσω σαρκὸσ ἑτέρασ· πρόκεινται δὲ
δεῖγμα πυρὸσ αἰωνίου δίκην ὑπέχουσιν. 8 ὁμοίωσ μέντοι καὶ
οὗτοι ἐνυπνιαζόμενοι σάρκα μὲν μιαίνουσιν, κυριότητασ δὲ ἀθε-
τοῦσιν, δόξασ δὲ βλασφημοῦσιν. 9 ὁ δὲ μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελοσ,

---

2 αγαπητοι ad ea quae praecedunt trahitur 8 υπεχουσιν [c] pro ουκ εχουσιν

3 om του | om και ζωησ | γραψαι 4 παρεισεδυησαν | om και ante παλαι | χαριτα 5 ειδ. υμ. απαξ παντ. οτι ιησουσ λαον 7 om δε post προκεινται | υπεχουσαι 8 κυριοτητα 9 ο τε μειχαηλ ο αρχ. τοτε

ϛ επιστολη του ιουδα καθολικη, ϛ[e] ιουδα του αποστολου επιστολη καθολικη 1 ηγιασμενοισ pro ηγαπημ. 2 αγαπητοι ad seqq. trahitur 3 om του | om ημων | om και ζωησ | αναγκ. εσχ. γραψαι υμ. 4 om και ante παλαι | δεσποτην: add θεον 5 υμ. απαξ τουτο οτι ο κυριοσ λαον 7 τουτοισ τροπον | om δε post προκεινται | υπεχουσαι 8 κυριοτητα

ὅτε τῷ διαβόλῳ διακρινόμενοσ διελέγετο περὶ τοῦ μωϋσέωσ σώ-
ματοσ, οὐκ ἐτόλμησεν κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίασ, ἀλλ᾽
εἶπεν· ἐπιτιμήσαι σοι ὁ θεόσ. [10] οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἴδασιν
βλασφημοῦσιν, ὅσα δὲ φυσικῶσ ὡσ τὰ ἄλογα ζῶα ἐπίστανται,
ἐν τούτοισ φθείρονται. [11] οὐαὶ αὐτοῖσ, ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ κάϊν
ἐπορεύθησαν, καὶ τῇ πλάνῃ τοῦ βαλαὰμ μισθοῦ ἐξεχύθησαν,
καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ κορὲ ἀπώλοντο. [12] οὗτοί εἰσιν γογγυσταὶ
μεμψίμοιροι, κατὰ τὰσ ἐπιθυμίασ αὐτῶν πορευόμενοι, ἐν ταῖσ
ἀγάπαισ ὑμῶν σπιλάδεσ, συνευωχούμενοι ἀφόβωσ, ἑαυτοὺσ
ποιμαίνοντεσ, νεφέλαι ἄνυδροι, παντὶ ἀνέμῳ παραφερόμεναι,
δένδρα φθινοπωρινὰ ἄκαρπα δὶσ ἀποθανόντα ἐκριζωθέντα,
[13] ἄγρια κύματα θαλάσσησ ἐπαφρίζοντα τὰσ ἑαυτῶν αἰσχύνασ,
ἀστέρεσ πλανῆται, οἷσ ὁ ζόφοσ τοῦ σκότουσ εἰσ αἰῶνα τετή-
ρηται. [14] ἐπροφήτευσεν δὲ καὶ τούτοισ ἕβδομοσ ἀπὸ ἀδὰμ ἐνὼχ
λέγων· ἰδοὺ ἦλθεν ὁ κύριοσ ἐν μυριάσιν ἁγίων ἀγγέλων [15] ποιῆ-
σαι κρίσιν κατὰ πάντων καὶ ἐλέγξαι πᾶσαν ψυχὴν περὶ πάν-
των τῶν ἔργων ὧν ἠσέβησαν καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν λό-
γων ὧν ἐλάλησαν κατ᾽ αὐτοῦ ἁμαρτωλοὶ ἀσεβεῖσ. [16] οὗτοί εἰσιν
γογγυσταὶ μεμψίμοιροι, κατὰ τὰσ ἐπιθυμίασ αὐτῶν πορευόμε-
νοι, καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ ὑπέρογκα, θαυμάζοντεσ πρόσωπα
ὠφελείασ χάριν.
[17] Ὑμεῖσ δέ, ἀγαπητοί, μνήσθητε τῶν ῥημάτων τῶν προ-
ειρημένων ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ,
[18] ὅτι ἔλεγον ὑμῖν· ἐπ᾽ ἐσχάτου τοῦ χρόνου ἔσονται ἐμπαῖκται,

---

9 c σοι ο κυριοσ 12 γογγυσται μεμψ. (cod μεμψιμυροι, item infra) κατα (ita demum c pro κα) τ. επιθ. αυτ. πορευομενοι: c om | c οι εν ταισ | φθινοπωρινα c pro -ρικα 14 επροφητευσεν: cod προεπροφητευσεν nec correctum 18 εσονται: c ελευσονται

9 αλλα ειπεν | επιτιμ. σοι κυριοσ 12 om γογγυσται usque πορευομενοι | οι εν ταισ | υπο ανεμων παραφερομ. (mai ed. utraq. -μενοι) 13 κυματα αγρια | αστ. πλανητεσ | οισ ζοφοσ σκοτουσ 14 ** προεφητευσεν | ηλθεν κυριοσ εν αγιαισ μυριασιν αυτου omisso αγγελων | πασαν ψυχην: παντασ τουσ ασεβεισ | εργων: add ασεβειασ αυτων | om λογων 18 om του

9 μωσεωσ | σοι κυριοσ 12 om γογγυσται usque πορευομενοι | υπο ανεμων περιφερομεναι 13 κυματα αγρια | εισ τον αιωνα 14 προεφητευσε | ηλθε κυριοσ εν μυριασιν αγιαισ αυτου omisso αγγελων 15 εξελεγξαι παντασ τουσ ασεβεισ αυτων περ. παντ. τ. εργ. ασεβειασ αυτων ων ησεβ. | om λογων 18 οτι εν εσχατω χρονω

κατὰ τὰσ ἐπιθυμίασ αὐτῶν πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν. 19 οὗτοί
εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντεσ, ψυχικοί, πνεῦμα μὴ ἔχοντεσ. 20 ὑμεῖσ
δέ, ἀγαπητοί, ἐποικοδομοῦντεσ ἑαυτοὺσ τῇ ἁγιωτάτῃ ὑμῶν
πίστει, ἐν πνεύματι ἁγίῳ προσευχόμενοι, 21 ἑαυτοὺσ ἐν ἀγάπῃ
θεοῦ τηρήσατε, προσδεχόμενοι τὸ ἔλεοσ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ
χριστοῦ εἰσ ζωὴν αἰώνιον. 22 καὶ οὓσ μὲν ἐλεᾶτε διακρινομένουσ,
23 οὓσ δὲ σώζετε ἐκ πυρὸσ ἁρπάζοντεσ, οὓσ δὲ ἐλεᾶτε ἐν φόβῳ,
μισοῦντεσ καὶ τὸν ἀπὸ τῆσ σαρκὸσ ἐσπιλωμένον χιτῶνα. 24 τῷ
δὲ δυναμένῳ φυλάξαι ὑμᾶσ ἀπταίστουσ καὶ στῆσαι κατενώπιον
τῆσ δόξησ αὐτοῦ ἀμώμουσ ἐν ἀγαλλιάσει, 25 μόνῳ θεῷ σωτῆρι
ἡμῶν διὰ ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν δόξα μεγαλωσύνη
κράτοσ καὶ ἐξουσία πρὸ παντὸσ τοῦ αἰῶνοσ καὶ νῦν καὶ εἰσ
τοὺσ αἰῶνασ, ἀμήν.

ΙΟΥΔΑ

---

18 [c] επιθυμ. εαυτων 19 αποδιοριζοντεσ: απο puncta a [c] addita habet sed rursus rasa 25 δοξα: ita [c], * ω δοξα

18 κατ. τασ εαυτων επιθυμ. 20 τηρησωμεν (praegresso υμεισ) 22 om ουσ δε ante σωζετε 24 υμασ: αυτουσ 25 παντασ τουσ αιωνασ

18 τασ εαυτων επιθυμιασ 19 ς[e] αποδιοριζ. εαυτουσ 20 τη αγιωτ. υμ. πιστ. εποικοδομ. εαυτ. 22 ελεειτε διακρινομενοι 23 ουσ δε εν φοβω σωζετε εκ του πυροσ αρπαζοντεσ, μισουντεσ 24 υμασ: ς αυτουσ 25 μονω σοφω θεω | om δια ιησ. χριστ. τ. κυρ. ημων | δοξα και μεγ. | om προ παντοσ τ. αιων. | εισ παντασ τουσ αι. ς subscriptum habet: επιστολη ιουδα καθολικη στιχων οα´, ς[e] non habet subscriptionem.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΟΥ.

I.

1 Ἀποκάλυψισ ἰησοῦ χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεόσ, δεῖξαι
τοῖσ ἁγίοισ αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει, καὶ ἐσήμανεν ἀπο-
στείλασ διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ ἰωάνει, 2 ὃσ
ἐμαρτύρησεν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν ἰησοῦ χρι-
στοῦ, ὅσα ἴδεν. 3 μακάριοσ ὁ ἀναγινώσκων καὶ οἱ ἀκούοντεσ τὸν
λόγον τῆσ προφητείασ καὶ τηροῦντεσ τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα·
ὁ γὰρ καιρὸσ ἐγγύσ.

4 Ἰωάνησ ταῖσ ἑπτὰ ἐκκλησίαισ ταῖσ ἐν τῇ ἀσίᾳ. χάρισ
ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενοσ, καὶ ἀπὸ
τῶν ἑπτὰ πνευμάτων τῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ, 5 καὶ ἀπὸ
ἰησοῦ χριστοῦ, ὁ μάρτυσ ὁ πιστόσ, ὁ πρωτότοκοσ τῶν νεκρῶν
καὶ ὁ ἄρχων τῶν βασιλέων τῆσ γῆσ. ἀγαπῶντι ἡμᾶσ καὶ λύ-
σαντι ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, 6 καὶ ἐποί-
ησεν ἡμᾶσ βασιλείαν, ἱερεῖσ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ, αὐτῷ ἡ
δόξα καὶ τὸ κράτοσ εἰσ τὸν αἰῶνα τῶν αἰώνων, ἀμήν. 7 ἰδοὺ
ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὄψονται αὐτὸν πᾶσ ὀφθαλμὸσ
καὶ οἵτινεσ ἐξεκέντησαν, καὶ κόψονται αὐτὸν πᾶσαι αἱ φυλαὶ
τῆσ γῆσ. ναί, ἀμήν. 8 ἐγώ εἰμι τὸ ἄλφα, καὶ ἐγὼ καὶ τὸ ὦ,

---

1 [c] δουλοισ pro αγιοισ | ιωανει: [c] ιωαννη 5 βασιλεων ex -λειων ι eraso et iam prima ut videtur manu notato | [c] τω αγαπωντι | λυσαντι: [c] add ημασ 6 [c] και ιερεισ | [c] εισ τουσ αιωνασ 7 οιτινεσ: [c] add αυτον | [c] κοψοντ. επ αυτον 8 [c] om και εγω

B deficit

1 αγιοισ: δουλοισ | ιωαννη 2 οσα τε ειδε 3 τουσ λογουσ 4 ιωαννησ | απο του ο ων | πνευματ. α εστιν ενωπ. 5 πρωτοτ. εκ των | τω αγαπησαντι ημ. κ. λουσαντι ημασ απο των 6 βασιλεισ και ιερεισ | εισ τουσ αιωνασ των αιωνων 7 οψεται | οιτινεσ αυτον εξεκ. κ. κοψ. επ αυτον 8 εγω ειμι το α και το ω

ἀρχὴ καὶ τέλοσ, λέγει κύριοσ ὁ θεόσ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχό-
μενοσ, ὁ παντοκράτωρ.
9 Ἐγὼ ἰωάνησ, ὁ ἀδελφὸσ ὑμῶν καὶ συνκοινωνὸσ ἐν τῇ
θλίψει καὶ βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ ἐν ἰησοῦ, ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ
τῇ καλουμένῃ πάτμῳ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τὴν μαρ-
τυρίαν ἰησοῦ. 10 ἐγενόμην ἐν πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ,
καὶ ἤκουσα ὀπίσω μου φωνὴν μεγάλην ὡσ σάλπιγγοσ 11 λεγού-
σησ· ὃ βλέπεισ γράψον εἰσ τὸ βιβλίον, πέμψον ταῖσ ἑπτὰ ἐκ-
κλησίαισ, εἰσ ἔφεσον καὶ εἰσ πέργαμον καὶ εἰσ θυάτειρα καὶ
εἰσ ζμύρναν καὶ εἰσ φιλαδελφίαν καὶ εἰσ λαοδικίαν καὶ εἰσ
σάρδεισ. 12 καὶ ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἥτισ ἐλάλει μετ᾽
ἐμοῦ· καὶ ἐπιστρέψασ εἶδον ἑπτὰ λυχνίασ χρυσᾶσ, 13 καὶ μέσον
τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν ὅμοιον υἱὸν ἀνθρώπου, ἐνδεδυμένον ποδήρη
καὶ περιεζωσμένον πρὸσ τοῖσ μασθοῖσ ζώνην χρυσᾶν· 14 ἡ δὲ
κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ τρίχεσ λευκαὶ ὡσ ἔριον λευκὸν ὡσ χιών,
καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡσ φλὸξ πυρόσ, 15 καὶ οἱ πόδεσ αὐτοῦ
ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ ὡσ ἐν καμίνῳ πεπυρωμένῳ, καὶ ἡ φωνὴ
αὐτοῦ ὡσ φωνὴ ὑδάτων πολλῶν· 16 καὶ εἶχεν ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ
αὐτοῦ ἀστέρασ ἑπτά, καὶ ἐκ τοῦ στόματοσ αὐτοῦ ῥομφαία
δίστομοσ ὀξεῖα ἐκπορευομένη, καὶ ἡ ὄψισ αὐτοῦ φαίνει ὡσ ὁ
ἥλιοσ ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ. 17 καὶ ὅτε εἶδον αὐτόν, ἔπεσα εἰσ
τοὺσ πόδασ αὐτοῦ ὡσεὶ νεκρόσ· καὶ ἐπέθηκεν τὴν δεξιὰν αὐτοῦ
ἐπ᾽ ἐμὲ λέγων· ἐγώ εἰμι ὁ πρῶτοσ καὶ ὁ ἔσχατοσ, 18 ὁ ζῶν, καὶ

---

8 αρχη και τελοσ: [c] puncta imposuit, sed ipse ut videtur rursus delevit 9 [c] ιωαννησ | εν ιησου: [c] add χριστω | [c] μαρτ. ιησου χριστου 11 λεγουσησ: [cc] -σαν | ο βλεπεισ suppl [c] | [c] και πεμψον | και εισ σαρδ. suppl [c] 12 [c] ιδον | [c] χρυσην 16 ειχεν: [c] εχων 17 δεξι. αυτ. χειρα | λεγων: [c] add μη φοβου 18 [c] και ο ζων

B deficit

8 λεγει ο κυριοσ omissis ο θεοσ 9 ιωαννησ | ο και αδελφ. υμ. κ. συγκοι. | και εν τη βασιλεια | υπομονη ιησου χριστου | μαρτ. ιησ. χριστου 11 λεγ. εγω ειμι το α και το ω, ο πρωτοσ και ο εσχατοσ· και ο βλεπεισ γρ. εισ βιβλ. και πεμψ. ταισ εκκλησ. ταισ εν ασια | και εισ σμυρναν post εφεσον | και εισ σαρδεισ post θυατειρα | φιλαδελφειαν | λαοδικειαν 12 ελαλησε 13 και εν μεσω | ομοιον υιω | μαστοισ | χρυσην 14 λευκαι ωσει εριον λευκον 15 πεπυρωμενοι 16 και εχων | δεξ. αυτου χειρ. | ωσ ο ηλιοσ φαιν. 17 προσ pro εισ | ωσ νεκροσ | τ. δεξ. αυτ. χειρα | λεγων μοι μη φοβου εγω ειμι 18 και ο ζων

ἐγενόμην νεκρόσ, καὶ ἰδοὺ ζῶν εἰμὶ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰωνων,
καὶ ἔχω τὰσ κλεῖσ τοῦ θανάτου καὶ τοῦ ᾅδου. 19 γράψον οὖν
ἃ εἶδεσ καὶ ἅ εἰσὶν καὶ ἃ δεῖ μέλλειν γενέσθαι μετὰ ταῦτα,
20 τὸ μυστήριον τῶν ἑπτὰ ἀστέρων οὓσ εἶδεσ ἐπὶ τῆσ δεξιᾶσ
μου, καὶ τὰσ ἑπτὰ λυχνίασ τὰσ χρυσᾶσ. οἱ ἑπτὰ ἀστέρεσ ἄγ-
γελοι τῶν ἑπτὰ ἐκκλησιῶν, καὶ ἑπτὰ λυχνίαι ἑπτὰ ἐκκλησίαι
εἰσίν.

II.

1 Τῷ ἀγγέλῳ τῆσ ἐν ἐφέσῳ ἐκκλησίασ γράψον· τάδε λέγει
ο κρατῶν τοὺσ ἑπτὰ ἀστέρασ ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ χειρί, ὁ περι-
πατῶν ἐν μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν τῶν χρυσῶν· 2 οἶδα τὰ ἔργα
σου καὶ τὸν κόπον σου καὶ τὴν ὑπομονήν σου, καὶ ὅτι οὐ δύνῃ
βαστάσαι κακούσ, καὶ ἐπείρασασ τοὺσ λέγοντασ ἑαυτοὺσ
ἀποστόλουσ καὶ οὐκ εἰσίν, καὶ εὗρεσ αὐτοὺσ ψευδεῖσ· 3 καὶ
ὑπομονὴν ἔχεισ, καὶ θλίψεισ πάσασ καὶ ἐβάστασασ διὰ τὸ
ὄνομά μου, καὶ οὐκ ἐκοπίασασ. 4 ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι τὴν
ἀγάπην σου τὴν πρώτην ἀφῆκεσ. 5 μνημόνευε οὖν πόθεν πέπτω-
κεσ, καὶ μετανόησον καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποίησον· εἰ δὲ μή,
ἔρχομαί σοι καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆσ,
ἐὰν μὴ μετανοήσῃσ. 6 ἀλλὰ τοῦτο ἔχεισ, ὅτι μισεῖσ τὰ ἔργα
τῶν νικολαϊτῶν, ἃ κἀγὼ μισῶ. 7 ὁ ἔχων οὖσ ἀκουσάτω τί τὸ
πνεῦμα λέγει ταῖσ ἐκκλησίαισ· τῷ νικῶντι δώσω φαγεῖν ἐκ τοῦ
ξύλου τῆσ ζωῆσ, ὅ ἐστιν ἐν τῷ παραδείσῳ τοῦ θεοῦ.
8 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆσ ἐν ζμύρνῃ ἐκκλησίασ γράψον· τάδε
λέγει ὁ πρῶτοσ καὶ ὁ ἔσχατοσ, ὃσ ἐγένετο νεκρὸσ καὶ ἔζησεν·

---

18 αιωνων: [c] add αμην 19 [c] om δει | [c] μελλει γεινεσθαι 20 [c] εκκλησιων εισιν και αι επτα II, 1 χειρι: [c] om 2 αποστολουσ: [cc] add ειναι 3 [c] om και θλιψ. πασασ 4 [cc] αφηκασ 7 [cc] εν μεσω τω

B deficit

18 αιωνων: add αμην | τ. αδου κ. τ. θανατ. 19 om ουν | α μελλει γινεσθαι 20 αστερ. ων ειδεσ | εκκλησιων εισι και αι επτα λυχν. ασ ειδεσ II, 1 τησ εφεσινησ εκκλησιασ | om χειρι 2 επειρασω τουσ φασκοντασ ειναι αποστολ. 3 και εβαστασ. κ. υπομον. εχεισ και δια το ον. μου κεκοπιακασ και ου κεκμηκασ 4 αλλ εχω | αφηκασ 5 εκπεπτωκασ | ερχομ. σοι ταχυ (ς ταχει) 7 δωσω αυτω | εν μεσω του παραδεισου 8 τησ εκκλησιασ σμυρναιων

9 οἶδά σου τὰ ἔργα καὶ τὴν θλίψιν καὶ τὴν πτωχείαν, ἀλλὰ
πλούσιοσ εἶ, καὶ τὴν βλασφημίαν τὴν ἐκ τῶν λεγόντων ἰουδαίων
εἶναι ἑαυτούσ, καὶ οὐκ εἰσὶν ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ σατανᾶ.
10 μηδὲν φοβοῦ ἃ μέλλεισ πάσχειν. ἰδοὺ μέλλει βάλλειν ἐξ ὑμῶν
ὁ διάβολοσ εἰσ φυλακὴν ἵνα πειρασθῆτε, καὶ ἕξετε θλίψιν ἡμε-
ρῶν δέκα. γίνου πιστὸσ ἄχρι θανάτου, καὶ δώσω σοι τὸν στέ-
φανον τῆσ ζωῆσ. 11 ὁ ἔχων οὖσ ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει
ταῖσ ἐκκλησίαισ· ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῇ ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ
δευτέρου.

12 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆσ ἐν περγάμῳ ἐκκλησίασ γράψον· τάδε
λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστομον τὴν ὀξεῖαν· 13 οἶδα ποῦ
κατοικεῖσ, ὅπου ὁ θρόνοσ τοῦ σατανᾶ· καὶ κρατεῖσ τὸ ὄνομά
μου, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὴν πίστιν μου ἐν ταῖσ ἡμέραισ ἐν αἷσ
ἀντίπασ ὁ μάρτυσ μου ὁ πιστόσ, ὃσ ἀπεκτάνθη παρ᾽ ὑμῖν, ὅπου
ὁ σατανᾶσ κατοικεῖ. 14 ἀλλ᾽ ἔχω ὀλίγα, ὅτι ἔχεισ ἐκεῖ κρατοῦν-
τασ τὴν διδαχὴν βαλαάμ, ὃσ ἐδίδασκεν βαλὰκ βαλεῖν σκάνδα-
λον ἐνώπιον τῶν υἱῶν ἰσραήλ, φαγεῖν εἰδωλόθυτα καὶ πορνεῦσαι.
15 οὕτωσ ἔχεισ καὶ σὺ κρατοῦντασ τὴν διδαχὴν τῶν νικολαϊτῶν
ὁμοίωσ. 16 μετανόησον· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι ταχὺ καὶ πολε-
μήσω μετ᾽ αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ στόματόσ μου. 17 ὁ ἔχων
οὖσ ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖσ ἐκκλησίαισ· τῷ νικῶντι
δώσω ἐκ τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ ψῆφον λευκήν, καὶ
ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶσ οἶδεν εἰ μὴ
ὁ λαμβάνων.

18 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆσ ἐν θυατείροισ ἐκκλησίασ γράψον·
τάδε λέγει ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτοῦ ὡσ

---

9 [c] ιουδαιουσ | σατανα: [cc] add εισιν 10 cod βαλλειν βαλιν, sed βαλιν [c] delevit | γινου suppl[c] 13 μου pr [cc] pro σου reposuit | εν αισ [c] pro εν ταισ | αντιπασ: [cc] αντειπασ 14 εχω: [c] add κατα σου | * om βαλακ (videtur a βα ad βα transiluisse), [c] vero τον βαλακ suppl | [c] βαλλειν 17 ο ante ουδεισ [c] suppl

B deficit

9 πτωχ. πλουσιοσ δε ει και τ. βλασφημ. των λεγοντων ιουδαιουσ 10 βαλειν 13 οιδα τα εργα σου και που κατοικ. | και εν ταισ ημερ. | κατοικει ο σατανασ 14 εχω κατα σου ολ. | εδιδ. τον (ς εν τω) βαλακ 15 ο μισω pro ομοιωσ 17 δωσω αυτω φαγειν απο του μ. τ. κεκρ. και δωσω αυτω ψηφ. | εγνω pro οιδεν

φλὸξ πυρόσ, καὶ οἱ πόδεσ αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ· 19 οἶδα
σου τὰ ἔργα καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν καὶ τὴν ὑπομο-
νήν, καὶ τὰ ἔργα σου τὰ ἔσχατα πλείονα τῶν πρώτων. 20 ἀλλ'
ἔχω κατὰ σοῦ πολύ, ὅτι ἀφεῖσ τὴν γυναῖκα ἰαζάβελ, ἣ λέγουσα
αὐτὴν προφῆτιν εἶναι καὶ διδάσκει καὶ πλανᾷ τοὺσ ἐμοὺσ δού-
λουσ πορνεῦσαι καὶ φαγεῖν εἰδωλόθυτα. 21 καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρό-
νον ἵνα μετανοήσῃ, καὶ οὐ θέλει μετανοῆσαι ἐκ τῆσ πορνίασ
ταύτησ. 22 ἰδοὺ βαλῶ αὐτὴν εἰσ κλίνην, καὶ τοὺσ μοιχεύοντασ
μετ' αὐτῆσ εἰσ θλίψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ μετανοήσουσιν ἐκ τῶν
ἔργων αὐτῆσ. 23 καὶ τὰ τέκνα αὐτῆσ ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ, καὶ
γνώσονται πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ ἐρευνῶν νεφροὺσ
καὶ καρδίασ, καὶ δώσω ὑμῖν ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα. 24 ὑμῖν δὲ
λέγω τοῖσ λοιποῖσ τοῖσ ἐν θυατείροισ, ὅσοι οὐκ ἔχουσιν τὴν δι-
δαχὴν ταύτην, οἵτινεσ οὐκ ἔγνωσαν τὰ βάθη τοῦ σατανᾶ, ὡσ
λέγουσιν· οὐ βαλῶ ἐφ' ὑμᾶσ ἄλλο βάροσ, 25 πλὴν ὃ ἔχετε κρα-
τήσατε ἄχρι οὗ ἂν ἥξω. 26 καὶ ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλουσ
τὰ ἔργα μου, δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν τῶν ἐθνῶν, 27 καὶ ποιμανεῖ
αὐτοὺσ ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ, ὡσ τὰ σκεύη τὰ κεραμικὰ συντρίβε-
ται, ὡσ κἀγὼ εἴληφα παρὰ τοῦ πατρόσ μου, 28 καὶ δώσω αὐτῷ
τὸν ἀστέρα τὸν πρωϊνόν. 29 ὁ ἔχων οὖσ ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα
λέγει ταῖσ ἐκκλησίαισ.

III.

1 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆσ ἐν σάρδεσιν ἐκκλησίασ γράψον· τάδε
λέγει ὁ ἔχων τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ καὶ τοὺσ ἑπτὰ ἀστέ-

19 post πιστιν [c] add και ([cc] add την) διακονιαν 20 αφεισ: [c] αφηκασ | [c] ιεζαβελ | [c] την λεγουσαν (ν omiserat [c], sed suppl [cc]) | προφητιν [c] ex -τειαν 21 και ου θελ. μετανοησαι suppl [c] 22 βαλω [c] pro καλω correxit 23 εργα: [c] add υμων 24 cod τοισ εν λοιπ., sed [c] del εν | θυατειροισ οσοι: [c] θυατειρη οι, sed [cc] restituit priora | ουκ suppl [c] 26 [c] εξουσιαν επι

B deficit

18 ωσ φλογα πυροσ 19 post αγαπην add και την διακονιαν | υπομον. σου | εργ. σου και τα εσχ. 20 ολιγα pro πολυ | εασ pro αφεισ | ιεζαβηλ την λεγουσαν εαυτην προφητιν διδασκειν και πλανασθαι εμουσ δουλ. | ειδωλοθ. φαγ. 21 ινα μετανοηση εκ τησ πορνειασ αυτησ και ου μετενοησεν 22 ιδου εγω βαλλω | μετανοησωσιν ε. τ. εργ. αυτων 23 εργα: add υμων 24 λεγω και λοιποισ | και οιτινεσ 25 αχρισ 26 εξουσ. επι III, 1 ς om επτα ante πνευμ.

ρασ· οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι ὄνομα ἔχεισ ὅτι ζῇσ, καὶ νεκρὸσ εἶ.
2 γίνου ἐγρηγορῶν, καὶ στήριξον τὰ λοιπὰ ἃ ἔμελλον ἀποθανεῖν·
οὐ γὰρ εὕρηκά σου τὰ ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ
μου. 3 μνημόνευε πῶσ εἴληφασ καὶ ἤκουσασ, καὶ τήρει καὶ
μετανόησον. ἐὰν οὖν μὴ μετανοήσησ, ἥξω ἐπὶ σὲ ὡσ κλέπτησ,
καὶ οὐ μὴ γνώσῃ οἵαν ὥραν ἥξω ἐπὶ σέ. 4 ἀλλὰ ἔχεισ ὀλίγα
ὀνόματα ἐν σάρδεσιν ἃ οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ
περιπατήσουσιν μετ' ἐμοῦ ἐν λευκοῖσ, ὅτι ἄξιοί εἰσιν. 5 ὁ νικῶν
οὕτωσ περιβαλεῖται ἐν ἱματίοισ λευκοῖσ, καὶ οὐ μὴ ἐξαλείψω
τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆσ βίβλου τῆσ ζωῆσ, καὶ ὁμολογήσω τὸ
ὄνομα αὐτοῦ ἔμπροσθεν τοῦ πατρόσ μου καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγ-
γέλων αὐτοῦ. 6 ὁ ἔχων οὖσ ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖσ
ἐκκλησίαισ.

7 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆσ ἐν φιλαδελφίᾳ ἐκκλησίασ γράψον·
τάδε λέγει ὁ ἀληθινὸσ ὁ ἅγιοσ, ὁ ἔχων κλεῖν τοῦ δαυείδ, καὶ
ἀνοίγων καὶ οὐδεὶσ κλείσει, καὶ κλείων καὶ οὐδεὶσ ἀνοίξει·
8 οἶδα τὰ ἔργα σου· ἰδοὺ δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἠνεῳγμένην,
ἣν οὐδεὶσ δύναται κλεῖσαι· ὅτι μικρὰν ἔχεισ δύναμιν, καὶ ἐτή-
ρησάσ μου τὸν λόγον καὶ οὐκ ἠρνήσω τὸ ὄνομά μου. 9 ἰδοὺ δέ-
δωκα ἐκ τῆσ συναγωγῆσ τοῦ σατανᾶ τῶν λεγόντων ἑαυτοὺσ
ἰουδαίουσ εἶναι, καὶ οὐκ εἰσὶν ἀλλὰ ψεύδονται· ἰδοὺ ποιήσω
αὐτοὺσ ἵνα ἥξουσιν καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου,
καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγὼ ἠγάπησά σε. 10 ὅτι ἐτήρησασ τὸν λόγον τῆσ
ὑπομονῆσ μου, κἀγώ σε ἐκ τῆσ ὥρασ τοῦ πειρασμοῦ τῆσ μελ-
λούσησ ἔρχεσθαι ἐπὶ τῆσ οἰκουμένησ ὅλησ, πειράσαι τοὺσ κατοι-
κοῦντασ ἐπὶ τῆσ γῆσ. 11 ἔρχομαι ταχύ· κράτει ὃ ἔχεισ, ἵνα μη-

---

2 εγρηγορων: ε rasum et iam antea notatum 3 μετανοησησ: [c] γρηγορησησ 5 ουτωσ: [c] ουτοσ 7 [c] την κλειν (scriptum est κλιν) | και κλειων: puncta imposita sed rursus rasa (puto [c] imposuisse sed et ipsum rursus sustulisse)

B deficit

1 οτι το ονομα 2 γρηγορων | α μελλει αποθ. | om μου 3 μνημονευε ουν | γρηγορησησ pro μετανοησησ | γνωσ ποιαν 4 om αλλα | ον. και εν σαρδ. 5 ουτοσ pro ουτωσ | εξομολογησομαι | ενωπιον pro εμπροσθ. 7 φιλαδελφεια | ο αγιοσ ο αληθιν. | την κλειδα τ. δαβιδ ο ανοιγ. κ. ουδ. κλειει και κλειει κ. ουδ. ανοιγει 8 σου τα εργ. | ανεωγμενην και ουδεισ δυν. κλ. αυτην 9 διδωμι | ηξωσι κ. προσκυνησωσιν | γνωσιν 10 καγω σε τηρησω εκ 11 ιδου ερχ. ταχ.

δεὶσ λάβῃ τὸν στέφανόν σου. 12 ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτὸν στῦλον
τῷ ναῷ τοῦ θεοῦ μου, καὶ ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ, καὶ γράψω ἐπʼ
αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ μου καὶ τὸ ὄνομα τῆσ πόλεωσ τοῦ
θεοῦ μου τῆσ καινῆσ ἰερουσαλήμ, ἡ καταβαίνουσα ἐκ τοῦ οὐ-
ρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ καινόν. 13 ὁ ἔχων
οὖσ ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖσ ἐκκλησίαισ.

14 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆσ ἐν λαοδικίᾳ ἐκκλησίασ γράψον· τάδε
λέγει ὁ ἀμήν, καὶ ὁ μάρτυσ ὁ πιστὸσ καὶ ὁ ἀληθινόσ, καὶ ἡ
ἀρχὴ τῆσ ἐκκλησίασ τοῦ θεοῦ· 15 οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε
ψυχρὸσ οὔτε ζεστόσ· ὄφελον ψυχρὸσ ἦσ ἢ ζεστόσ. 16 ὅτι οὕτωσ
χλιερὸσ εἶ, καὶ οὔτε ζεστὸσ οὔτε ψυχρὸσ εἶ, παῦσαι τοῦ στό-
ματόσ σου. 17 ὅτι λέγεισ· πλούσιόσ εἰμι καὶ πεπλούτηκα καὶ
οὐδενὸσ χρείαν ἔχω, καὶ οὐκ οἶδασ ὅτι ταλαίπωροσ εἶ καὶ ἐλεει-
νὸσ καὶ πτωχὸσ καὶ τυφλὸσ καὶ γυμνόσ. 18 συμβουλεύω σοι
ἀγοράσαι παρʼ ἐμοῦ χρυσίον πεπυρωμένον ἐκ πυρὸσ ἵνα πλου-
τήσῃσ, καὶ ἱμάτια λευκὰ ἵνα περιβάλῃ καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ
αἰσχύνη τῆσ γυμνότητόσ σου, καὶ κολλύριον ἐνχρῖσαι τοὺσ ὀφ-
θαλμούσ σου ἵνα βλέπῃσ. 19 ἐγὼ ὅσουσ ἂν φιλῶ ἐλέγχω καὶ παι-
δεύω· ζήλωσον οὖν καὶ μετανόησον. 20 ἰδοὺ ἕστηκα ἐπὶ τὴν θύ-
ραν καὶ κρούω· ἐάν τισ ἀκούσῃ τῆσ φωνῆσ μου, καὶ ἀνοίξω
τὴν θύραν καὶ εἰσελεύσομαι πρὸσ αὐτόν, καὶ δειπνήσω μετʼ
αὐτοῦ καὶ αὐτὸσ μετʼ ἐμοῦ. 21 ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσαι μετʼ
ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡσ κἀγὼ ἐνίκησα καὶ ἐκάθισα μετὰ
τοῦ πατρόσ μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ. 22 ὁ ἔχων οὖσ ἀκουσάτω τί
τὸ πνεῦμα λέγει ταῖσ ἐκκλησίαισ.

---

12 αυτον [c] ex αυτω | τω ναω: [c] εν τω ναω | [c] τησ καταβαινουσησ | ex ου priore in ουρανου [c] fecerat $\overline{\theta\upsilon}$ sed ipse restituit ου antequam reliqua mutasset 14 [c] del και post αμην | εκκλησιασ: [c] κτισεωσ 15 post ουτε ψυχροσ [c] add ει 16 χλιεροσ: [c] χλιαροσ | ει (ante παυσαι): [c] (ita videtur potius quam [cc]) post ζεστοσ (* -τροσ) transposuit | παυσαι etc: [c] μελλω σε εμιν εκ του στομ. μου 17 οτι ταλ. ει: [c] οτι συ ει ο ταλ.

B deficit

12 στυλ. εν τω ναω (ς[e] λαω ex errore) | εξελθη ετι | ς[e] η καταβαινει 14 τησ εκκλησιασ λαοδικεων | om και post αμην | om ὁ ante αληθινοσ et και post αληθ. | κτισεωσ pro εκκλησ. 15 ουτε ψυχρ. ει | ειησ pro ησ 16 ουτωσ οτι χλιαροσ | ουτ. ψυχρ. ουτ. ζεστ. μελλω σε εμεσαι εκ του στοματ. μου 17 οτι συ ει ο ταλαιπ. 18 κολλουριον εγχρισον 19 οσουσ εαν 20 ανοιξη τ. θυρ. εισελευσομαι

IV.

1 Μετὰ ταῦτα ἴδον, καὶ ἰδοὺ θύρα ἠνεῳγμένη ἐν τῷ οὐρανῷ,
καὶ ἰδοὺ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἣν ἤκουσα ὡσ σάλπιγγοσ λαλοῦσαν
μετ' ἐμοῦ, λέγων· ἀνάβα ὧδε, καὶ δείξω σοι ἃ δεῖ γενέσθαι
μετὰ ταῦτα. 2 εὐθέωσ ἐγενόμην ἐν πνεύματι, καὶ ἰδοὺ θρόνοσ
ἔκειτο ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τὸν θρόνον καθήμενοσ, 3 καὶ ὁ
καθήμενοσ ὅμοιοσ ὁράσει λίθῳ ἰάσπιδι καὶ σαρδίῳ, καὶ ἱερεῖσ
κυκλόθεν τοῦ θρόνου ὁμοίωσ ὁράσει σμαραγδίνῳ. 4 καὶ κυκλόθεν
τοῦ θρόνου θρόνουσ εἰκοσιτέσσαρεσ καὶ πρεσβυτέρουσ καθημέ-
νουσ περιβεβλημένουσ ἐν λευκοῖσ, καὶ ἐπὶ τὰσ κεφαλὰσ αὐτῶν
στεφάνουσ χρυσέουσ. 5 καὶ ἐκ τοῦ θρόνου ἐκπορεύονται ἀστρα-
παὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί· καὶ ἑπτὰ λαμπάδεσ πυρὸσ και-
όμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου, ἅ εἰσιν τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ·
6 καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου ὡσ θάλασσα ὑαλίνη ὁμοία κρυστάλλῳ·
καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου τέσσαρα ζῶα
γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔνπροσθεν καὶ ὄπισθεν. 7 καὶ τὸ ζῶον τὸ
πρῶτον ὅμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῶον ὅμοιον μόσχῳ, καὶ
τὸ τρίτον ζῶον ἔχον τὸ πρόσωπον ὡσ ὅμοιον ἀνθρώπῳ, καὶ τὸ
τέταρτον ζῶον ὅμοιον ἀετῷ πετομένῳ. 8 καὶ τὰ τέσσερα ζῶα, ἓν
ἕκαστον αὐτῶν εἶχον ἀνὰ πτέρυγασ ἓξ κυκλόθεν, καὶ ἔσωθεν
γέμουσιν ὀφθαλμῶν, καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρασ καὶ
νυκτὸσ λέγοντεσ· ἅγιοσ ἅγιοσ ἅγιοσ, ἅγιοσ ἅγιοσ ἅγιοσ, ἅγιοσ
ἅγιοσ κύριοσ θεὸσ παντοκράτωρ, ὁ ἦν καὶ ὁ ὢν καὶ ὁ ἐρχόμε-
νοσ. 9 καὶ ὅταν δώσωσιν τὰ ζῶα δόξαν καὶ τιμὴν καὶ εὐχαρι-

---

1 λεγων: [c] λεγουσα 2 [c] ευθεωσ δε | και επι: cod και ο επι, sed ο erasum est 3 ϊερεισ: raso ε repositum ϊρεισ 3 sq ομοιωσ ορασει usq κυκλοθ. τ. θρονου suppl [c] 5 sq α εισιν usq ενωπ. τ. θρονου suppl [c] 8 εσωθεν [c] pro εσοθεν | ουκ εχουσιν [c] pro ουχ εξοσαν reposuit | αγιοσ octies: [c] quinquies del | [c] κυρ. ο θεοσ 9 δοξαν suppl [c]

B deficit

1 ειδον | om ιδου sec | λαλουσησ | λεγουσα 2 και ευθεωσ | επι του θρονου 3 ην ομοιοσ | σαρδινω | ιρισ pro ιερεισ | ς[e] ομοια et ς ομοιοσ pro ομοιωσ 4 θρονοι εικοσι και τεσσ. και επι τουσ θρονουσ ειδον τουσ εικοσι και τεσσαρασ πρεσβυτ. | περιβ. εν ιματιοισ λευ. | και εσχον επι τασ | χρυσουσ 5 βροντ. κ. φων. | αι εισι 6 om ωσ | εμπροσθεν 7 το προσωπ. ωσ ανθρωποσ | πετωμενω 8 και τεσσαρα ζωα εν καθ εαυτο ειχον | γεμοντα | λεγοντα | αγιοσ ter (non octies) | κυρ. ο θε. ο παντοκρ. 9 δωσουσι

στίαν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ τῷ ζῶντι εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν
αἰώνων ἀμήν, 10 καὶ πεσοῦνται οἱ εἰκοσιτέσσαρεσ πρεσβύτεροι
ἐνώπιον τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ προσκυνήσουσιν
τῷ ζῶντι εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων ἀμήν, καὶ βάλλουσιν
τοὺσ στεφάνουσ αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου λέγοντεσ· 11 ἄξιοσ
εἶ κύριε, ὁ κύριοσ καὶ θεὸσ ἡμῶν, λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τιμὴν
καὶ τὴν δύναμιν, ὅτι σὺ ἔκτισασ τὰ πάντα, καὶ διὰ τὸ θέλημά
σου ἦσαν καὶ ἐκτίσθησαν.

V.

1 Καὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου
βιβλίον γεγραμμένον ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν, κατεσφραγισμένον
σφραγῖσιν ἑπτά. 2 καὶ εἶδον ἄγγελον κηρύσσοντα ἰσχυρὸν ἐν
φωνῇ μεγάλῃ· τίσ ἄξιοσ ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ λῦσαι τὰσ
σφραγῖδασ αὐτοῦ; 3 καὶ οὐδεὶσ ἐδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ οὔτε ἐπὶ
τῆσ γῆσ ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν αὐτό. 4 καὶ ἔκλαιον
πολύ, ὅτι οὐδεὶσ ἄξιοσ εὑρεθήσεται ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὔτε
βλέπειν αὐτό. 5 καὶ εἷσ ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι· μὴ
κλαῖε· ἰδοὺ ἐνίκησεν ὁ λέων ἐκ τῆσ φυλῆσ ἰούδα, ἡ ῥίζα δαυείδ,
ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ λῦσαι τὰσ ἑπτὰ σφραγῖδασ αὐτοῦ. 6 καὶ
εἶδον ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζώων καὶ ἐν μέσῳ
τῶν πρεσβυτέρων ἀρνίον ἑστηκὼσ ὡσ ἐσφαγμένον, ἔχων κέρατα
ἑπτὰ καὶ ὀφθαλμοὺσ ἑπτά, οἵ εἰσιν τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ
ἀπεσταλμένα εἰσ πᾶσαν τὴν γῆν. 7 καὶ ἦλθεν καὶ εἴληφεν ἐκ
τῆσ δεξιᾶσ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου. 8 καὶ ὅτε ἔλαβεν τὸ
βιβλίον, τὰ τέσσερα ζῶα καὶ οἱ εἰκοσιτέσσαρεσ πρεσβύτεροι

---

10 βαλλουσιν: λ alterum (a [c]) erasum V, 1 βιβλ. γεγραμμ. suppl [c] | [c] και κατεσφραγισμ. 4 εκλαιον (-εον) [c] pro εκλααν | ευρεθησεται: [c] ευρεθη 7 του καθη. [c] pro τησ καθη.

B deficit

9 επι του θρονου | om αμην 10 om και prim | εικ. και τεσσ. | ϛ προσκυνουσι | om αμην | βαλουσι 11 om ο κυρ. και θε. ημων | την τιμην | εισι pro ησαν V, 1 εσωθεν pro εμπροσθ. 2 ισχυρον κηρυσσοντ. | om εν | τισ εστιν αξιοσ 3 ηδυνατο | ουδε επι τ. γησ ουδε υποκατω τησ γησ | ουδε βλεπειν 4 και εγω εκλ. πολλα | ευρεθη ανοιξ. και αναγνωναι 5 ο λεων ο ων εκ | δαβιδ 6 κ. ειδ. και ιδου | εστηκοσ | εχον | επτ. του θε. πνευμ. τα απ. 7 ειληφ. το βιβλιον εκ 8 τεσσαρα

ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, ἕκαστοσ ἔχοντεσ κιθάραν καὶ φιά-
λασ χρυσέασ γεμούσασ θυμιαμάτων, ἅ εἰσιν προσευχαὶ τῶν
ἁγίων. 9 καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν λέγοντεσ· ἄξιοσ εἶ λαβεῖν τὸ
βιβλίον καὶ ἀνοῖξαι τὰσ σφραγῖδασ αὐτοῦ, ὅτι ἐσφάγησ καὶ
ἠγόρασασ τῷ θεῷ ἡμᾶσ ἐν τῷ αἵματί σου ἐκ πάσησ φυλῆσ καὶ
γλώσσησ καὶ λαοῦ καὶ ἔθνουσ, 10 καὶ ἐποίησασ αὐτοὺσ τῷ θεῷ
ἡμῶν βασιλείαν καὶ ἱερατείαν, καὶ βασιλεύσουσιν ἐπὶ τῆσ γῆσ.
11 καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ὡσ φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν κύκλῳ τοῦ
θρόνου καὶ τῶν ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸσ
αὐτῶν μυριάδεσ μυριάδων καὶ χιλιάδεσ χιλιάδων, 12 λέγοντεσ
φωνῇ μεγάλῃ· ἄξιόν ἐστιν τὸ ἀρνίον τὸ ἐσφαγμένον λαβεῖν τὴν
δύναμιν καὶ πλοῦτον καὶ σοφίαν καὶ ἰσχὺν καὶ τιμὴν καὶ δόξαν
καὶ εὐλογίαν. 13 καὶ πᾶν κτίσμα τὸ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆσ
γῆσ καὶ τὰ ἐν τῇ θαλάσσῃ καὶ τὰ ἐν αὐτοῖσ πάντα, καὶ ἤκουσα
λέγοντασ·· τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ τῷ ἀρνίῳ ἡ εὐλογία
καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα παντοκράτοροσ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν
αἰώνων. 14 καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα ἔλεγον ἀμήν, καὶ οἱ πρεσβύτεροι
ἔπεσαν καὶ προσεκύνησαν.

VI.

1 Καὶ ἴδον ὅτε ἤνοιξεν τὸ ἀρνίον μίαν ἐκ τῶν ἑπτὰ σφραγί-
δων, καὶ ἤκουσα ἑνὸσ ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων λεγόντων ὡσ φω-
νὴν βροντῆσ· ἔρχου καὶ ἴδε. 2 καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵπποσ λευκόσ,
καὶ ὁ καθήμενοσ ἐπ' αὐτὸν ἔχων τόξον, καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέ-
φανοσ, καὶ ἐξῆλθεν νικῶν καὶ ἐνίκησεν.

---

8 c αι προσευχαι 13 και τω αρνιω: c om και | παντοκρατοροσ: c και το κρατοσ VI, 1 σφραγιδων suppl c | εκ ipse * suppl

B deficit

8 επεσον | εχοντ. εκαστοσ | κιθαρασ | χρυσασ | αι εισιν αι πρ. 10 ημασ pro αυτουσ | βασιλεισ και ιερεισ κ. βασιλευσομεν 11 om ωσ | κυκλοθεν του | ς om και ην ο αριθμ. αυτ. μυρ. μυριαδ. ex errore 13 κτισμ. ο εστιν εν | ουρ. και εν τη γη και υποκατω τησ γησ και επι τησ θαλασσησ α εστι | om και ante ηκουσα | και το κρατοσ pro παντοκρατοροσ 14 κ. οι εικοσιτεσσαρεσ πρεσβυτ. | προσεκυνησαν: add ζωντι εισ τουσ αιωνασ των αιωνων VI, 1 ειδον | om επτα | λεγοντοσ ωσ φωνησ | ερχ. και βλεπε 2 επ αυτω | και ινα νικηση pro και ενικησεν

3 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν δευτέραν, ἤκουσα τοῦ
δευτέρου ζώου λέγοντοσ· ἔρχου καὶ ἴδε. 4 καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ
ἐξῆλθεν ἄλλοσ ἵπποσ πυρρόσ, καὶ τῷ καθημένῳ ἐπʼ αὐτὸν ἐδόθη
αὐτῷ λαβεῖν τὴν εἰρήνην ἐκ τῆσ γῆσ καὶ ἵνα ἀλλήλουσ σφά-
ξωσιν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα μεγάλη.

5 Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν τρίτην, ἤκουσα τοῦ τρί-
του ζώου λέγοντοσ· ἔρχου καὶ ἴδε. καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵπποσ
μέλασ, καὶ ὁ καθήμενοσ ἐπʼ αὐτὸν ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐ-
τοῦ. 6 καὶ ἤκουσα ὡσ φωνὴν ἐν μέσῳ τῶν τεσσάρων ζώων λέ-
γουσαν· χοῖνιξ σίτου δηναρίου, καὶ τρεῖσ χοίνικεσ κριθῶν δη-
ναρίου· καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσησ.

7 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν τετάρτην, ἤκουσα φω-
νὴν τοῦ τετάρτου ζώου λέγοντοσ· ἔρχου καὶ ἴδε. 8 καὶ ἴδον, καὶ
ἰδοὺ ἵπποσ χλωρόσ, καὶ ὁ καθήμενοσ ἐπάνω αὐτοῦ ὄνομα αὐτῷ
θάνατοσ, καὶ ὁ ᾅδησ ἠκολούθει αὐτῷ, καὶ ἐδόθη αὐτοῖσ ἐξου-
σία ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆσ γῆσ, ἀποκτεῖναι ἐν ῥομφαίᾳ καὶ λιμῷ
καὶ θανάτῳ καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων τῆσ γῆσ.

9 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδαν τὴν ε', ἴδον ὑποκάτω τοῦ
θυσιαστηρίου τὰσ ψυχὰσ τῶν ἀνθρώπων τῶν ἐσφαγμένων διὰ
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν ἣν ἔσχον. 10 καὶ
ἔκραξαν φωνῇ μεγάλῃ λέγοντεσ· ἕωσ πότε, ὁ δεσπότησ ὁ ἅγιοσ
καὶ ἀληθινόσ, οὐ κρινεῖσ καὶ ἐκδικήσεισ τὸ αἷμα ἡμῶν ἐκ τῶν
κατοικούντων ἐπὶ τῆσ γῆσ; 11 καὶ ἐδόθη αὐτοῖσ ἑκάστῳ στολὴ
λευκή, καὶ ἐρέθη αὐτοῖσ ἵνα ἀναπαύσωνται ἐπὶ χρόνον μικρόν,

---

4 αυτω pr: [c] om | εκ τησ γησ: [c] om 6 σιτου: puncta imposita sed rursus rasa 9 [c] την ε' σφραγιδα (ipse * ex ε̅ ιδον, quod omnino in exemplari suo invenisse putandus est, per incuriam ειδον fecerat) ειδον | και δια την μαρτυρ. bis scriptum, sec loco del [c] | εσχον: [c] ειχον

B deficit

3 την δευτερ. σφραγιδ. | ερχ. και βλεπε 4 om και ιδον και ιδου | και εξηλθεν | καθημ. επ αυτω | απο τησ γησ 5 την τριτην σφραγιδ. | ερχου κ. βλεπε | καθ. επ αυτω 6 om ωσ | κριθησ 7 λεγουσαν· ερχου κ. βλεπε 8 και ειδον | ο θανατοσ | ακολουθει μετ αυτου | αποκτειναι επι το τετ. τ. γησ | εν λιμω κ. εν θαν. 9 την πεμπτ. σφραγιδα ειδον | om των ανθρωπ. | ειχον 10 εκραζον | και ο αληθινοσ | κρίνεισ κ. εκδικεισ | απο των 11 εδοθησαν εκαστοισ στολαι λευκαι | ερρεθη | αναπαυσ. ετι χρ. μι.

ἕωσ πληρώσωσιν καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν
οἱ μέλλοντεσ ἀποκτέννεσθαι ὑπὸ αὐτῶν ὡσ καὶ αὐτοί.
12 Καὶ εἶδον ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν ἕκτην, καὶ σει-
σμὸσ μέγασ ἐγένετο, καὶ ὁ ἥλιοσ μέλασ ἐγένετο ὡσ σάκκοσ
τρίχινοσ, καὶ ἡ σελήνη ὅλη ἐγένετο ὡσ αἷμα, 13 καὶ οἱ ἀστέρεσ
τοῦ οὐρανοῦ ἔπεσαν ἐπὶ τὴν γῆν, ὡσ συκῆ βάλλουσα τοὺσ
ὀλύνθουσ αὐτῆσ ἀπὸ ἀνέμου μεγάλου σειομένη, 14 καὶ ὁ οὐρα-
νὸσ ἀπεχωρίσθη ὡσ βιβλίον ἑλισσόμενοσ, καὶ πᾶν ὄροσ καὶ βου-
νὸσ ἐκ τῶν τόπων ἐκινήθησαν. 15 καὶ οἱ βασιλεῖσ τῆσ γῆσ καὶ
οἱ μεγιστᾶνεσ καὶ οἱ χιλίαρχοι καὶ οἱ πλούσιοι καὶ ἰσχυροὶ καὶ
πᾶσ δοῦλοσ καὶ πᾶσ ἐλεύθεροσ ἔκρυψαν ἑαυτοὺσ εἰσ τὰ σπή-
λαια καὶ εἰσ τὰσ πέτρασ τῶν ὀρέων, 16 καὶ λέγουσιν τοῖσ ὄρε-
σιν καὶ ταῖσ πέτραισ· πέσετε ἐφ' ἡμᾶσ, καὶ κρύψετε ἡμᾶσ ἀπὸ
προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ ἀπὸ τῆσ ὀργῆσ τοῦ
ἀρνίου, 17 ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη τῆσ ὀργῆσ αὐτῶν, καὶ
τίσ δύναται σταθῆναι;

VII.

1 Καὶ μετὰ τοῦτο ἴδον δ' ἀγγέλουσ ἑστῶτασ ἐπὶ τὰσ τέσσα-
ρασ γωνίασ τῆσ γῆσ, κρατοῦντασ τοὺσ τέσσαρασ ἀνέμουσ τῆσ
γῆσ, ἵνα μὴ πνεύσῃ ἄνεμοσ ἐπὶ τῆσ γῆσ μήτε ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ
μήτε ἐπὶ πᾶν δένδρον. 2 καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἀναβαίνοντα
ἀπὸ ἀνατολῆσ ἡλίου, ἔχοντα σφραγῖδα θεοῦ ζῶντοσ, καὶ ἔκρα-
ξεν φωνῇ μεγάλῃ τοῖσ τέσσαρεσ ἀγγέλοισ, οἷσ ἐδόθη αὐτοῖσ
ἀδικῆσαι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, 3 λέγων· μὴ ἀδικήσετε
τὴν γῆν μηδὲ τὴν θάλασσαν μηδὲ τὰ δένδρα, ἄχρισ σφραγίσω-

---

11 [c] om υπο αυτων 14 εκινηθησαν [c] pro εκινησαν 15 και πασ ελευθεροσ [c] suppl 16 κρυψετε (cod -ται): non correctum | απο sec [c] pro επι VII, 2 τεσσαρεσ: [c] τεσσαρσιν

B deficit

11 εωσ ου πληρωσονται | αποκτεινεσθαι | om υπο αυτων 12 και ιδου σεισμ. | εγενετ. μελασ | om ολη 13 εισ την γην | βαλλει | υπο μεγαλου ανεμ. 14 και ουρανοσ | ειλισσομενον | νησοσ pro βουνοσ | τοπ. αυτων εκιν. 15 κ. οι πλουσ. κ. οι χιλιαρχ. και οι δυνατοι (pro ισχυρ.) 16 κρυψατε | επι του θρονου 17 οργ. αυτου VII, 1 κ. μετ. ταυτα ειδον τεσσαρασ | πνεη 2 αναβαντα | τοισ τεσσαρσιν 3 αδικησητε | μητε την θαλ. μητε τα | αχρισ ου | ς σφραγιζωμεν ex errore

μεν τοὺσ δούλουσ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. 4 καὶ
ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐσφραγισμένων, ἑκατὸν τεσσεράκοντα
χιλιάδεσ ἐσφραγισμένοι ἐκ πάσησ φυλῆσ υἱῶν ἰσραήλ· 5 ἐκ
φυλῆσ ἰούδα δώδεκα χιλιάδεσ ἐσφραγισμένοι, ἐκ φυλῆσ ῥουβὴν
δώδεκα χιλιάδεσ, [ἐκ φυλῆσ γὰδ δώδεκα χιλιάδεσ,] 6 ἐκ φυ-
λῆσ ἀσὴρ δώδεκα χιλιάδεσ, ἐκ φυλῆσ νεφθαλὶ δώδεκα χιλιάδεσ,
ἐκ φυλῆσ μανασσῆ δώδεκα χιλιάδεσ, 7 [ἐκ φυλῆσ συμεὼν δώ-
δεκα χιλιάδεσ,] ἐκ φυλῆσ λευεὶ δώδεκα χιλιάδεσ, ἐκ φυλῆσ
ἰσσάχαρ δώδεκα χιλιάδεσ, 8 ἐκ φυλῆσ ζαβουλὼν δώδεκα χιλιά-
δεσ, ἐκ φυλῆσ βενιαμὶν δώδεκα χιλιάδεσ, ἐκ φυλῆσ ἰωσὴφ δώ-
δεκα χιλιάδεσ ἐσφραγισμένοι.

9 Μετὰ ταῦτα ἴδον, καὶ ἰδοὺ ὄχλοσ πολύσ, ὃν ἀριθμῆσαι
αὐτὸν οὐδεὶσ ἐδύνατο, ἐκ παντὸσ ἔθνουσ καὶ φυλῶν καὶ λαῶν
καὶ γλωσσῶν, ἑστῶτεσ ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρ-
νίου, περιβεβλημένουσ στολὰσ λευκάσ, καὶ φοίνικασ ἐν ταῖσ
χερσὶν αὐτῶν, 10 καὶ κράζουσιν φωνῇ μεγάλῃ λέγοντεσ· ἡ σω-
τηρία τῷ θεῷ ἡμῶν ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ τῷ ἀρνίῳ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ
τῶν αἰώνων, ἀμήν. 11 καὶ πάντεσ ἄγγελοι ἱστήκεισαν κύκλῳ τοῦ
θρόνου καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ ἔπε-
σαν ἐνώπιον τοῦ θρόνου ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύ-
νησαν τῷ θεῷ, 12 λέγοντεσ· ἀμήν, ἡ εὐλογία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ
σοφία καὶ ἡ εὐχαριστία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμισ καὶ ἡ ἰσχὺσ
τῷ θεῷ ἡμῶν εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων, ἀμήν. 13 καὶ ἀπε-
κρίθη εἷσ τῶν πρεσβυτέρων λέγων μοι· οὗτοι οἱ περιβεβλημένοι
τὰσ στολὰσ τὰσ λευκὰσ τίνεσ εἰσὶν καὶ πόθεν ἦλθον; 14 καὶ

---

4 ηκουσα: cod -σαν 5 εκ φυλ. γαδ δω. χιλιαδ. praetermissa nec suppleta, item v. 7 εκ φυλ. συμε. δω. χιλ. 9 ον [c] pro οσ | [c] περιβεβλημενοι et φοινικεσ 10 τ. θε. ημων: [c] add τω καθημενω | επι τω θρονω etc: [c] επι του θρονου και του αρνιου | εισ τ. αι. των αι. αμην: [c] om 11 παντεσ: [c] add οι 12 ἡ ante ευχαριστ. suppl [c]

B deficit

4 ρμδ΄ χιλιαδεσ 5 sqq ubique (decies) ιβ΄ pro δωδεκα, item ubique (decies) post χιλιαδεσ add εσφραγισμενοι 6 νεφθαλειμ 7 λευϊ | ς ισαχαρ, ς[e] ισασχαρ 8 εκ φυ. ιωσηφ etc ante εκ φυ. βενιαμιν pon 9 ειδον | ηδυνατο | περιβεβλημενοι | φοινικεσ 10 κραζοντεσ | τω καθημενω επι του θρονου | om εισ τουσ αι. usq αμην 11 παντ. οι αγγ. εστηκεσαν | επεσον | επι προσωπον αυτ. 13 εισ εκ των

εἴρηκα αὐτῷ· κύριέ μου, σὺ οἶδας. καὶ εἶπεν· οὗτοί εἰσιν οἱ
ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς μεγάλης καὶ ἔπλυναν τὰς στο-
λὰς αὐτῶν καὶ ἐλεύκαναν αὐτὰς ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου.
[15] διὰ τοῦτό εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ, καὶ λατρεύουσιν
αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ ὁ καθήμενος
ἐπὶ τοῦ θρόνου γινώσκει αὐτούς. [16] οὐ πεινάσουσιν οὐδὲ διψά-
σουσιν ἔτι, οὐδὲ μὴ πέσῃ ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἥλιος οὐδὲ πᾶν καῦμα,
[17] ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀνὰ μέσον τοῦ θρόνου ποιμανεῖ αὐτούς, καὶ
ὁδηγήσει αὐτοὺς ἐπὶ ζωῆς πηγὰς ὑδάτων, καὶ ἐξαλείψει ὁ θεὸς
πᾶν δράκυον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

VIII.

[1] Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν ἑβδόμην, ἐγένετο σιγὴ
ἐν τῷ οὐρανῷ ὡς ἡμιώριον. [2] καὶ ἴδον τοὺς ἑπτὰ ἀγγέλους οἳ
ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἑστήκασιν, καὶ ἐδόθησαν αὐτοῖς ἑπτὰ σάλ-
πιγγες. [3] καὶ ἄλλος ἄγγελος ἦλθεν καὶ ἐστάθη ἐπὶ τοῦ θυσια-
στηρίου ἔχων λιβανωτὸν χρυσοῦν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα
πολλά, ἵνα δώσει ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων πάντων ἐπὶ τὸ
θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν ἐνώπιον τοῦ θρόνου. [4] καὶ ἀνέβη κα-
πνὸς τῶν θυμιαμάτων ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων ἐκ χειρὸς
τοῦ ἀγγέλου ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. [5] καὶ εἴληφεν ὁ ἄγγελος τὸν λι-
βανωτόν, καὶ ἐγέμισεν αὐτὸν ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ θυσιαστηρίου
καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐγένοντο βρονταὶ καὶ φωναὶ καὶ
ἀστραπαὶ καὶ σεισμός.
[6] Καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι ἔχοντες τὰς ἑπτὰ σάλπιγγας ἡτοί-

---

15 γινωσκει αυτους: [cc] σκηνωσει pro γινωσκ., sed iam [c] επ αυτους pro αυτους ([c] non animadvertisse putandus est γινωσκει pro σκην. scriptum esse) 16 post ηλιος additum est ετι, sed iam ipsa prima manu notatum 17 δρακυον (vide etiam 21, 4 δρακυ: cohaerere videtur cum δρακειν a δερκειν): [c] δακρυον VIII, 1 ημιωριον: cod ειμιωρ. 4 ανεβη [c] pro αναβη correxit | [c] ο καπνος

B deficit

14 om μου | κ. ειπε μοι | ελευκαναν στολας αυτων εν 15 σκηνωσει επ αυτους pro γινωσκ. αυτ. 16 πειν. ετι ουδ. διψησουσιν ετ. 17 επι ζωσας πηγ. υδ. VIII, 2 ειδον 3 εσταθη επι το θυσιαστηριον | ινα δωση | το ενωπ. τ. θρ. 4 ο καπνος 5 ς το λιβανωτον et αυτο | φωναι και βρονται

μασαν αὐτοὺσ ἵνα σαλπίσωσιν. 7 καὶ ὁ πρῶτοσ ἐσάλπισεν, καὶ
ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ μεμιγμένον ἐν αἵματι, καὶ ἐβλήθη εἰσ
τὴν γῆν· καὶ τὸ τρίτον τῆσ γῆσ κατεκάη, καὶ τὸ τρίτον τῶν
δένδρων κατεκάη, καὶ πᾶσ χόρτοσ χλωρὸσ κατεκάη.

8 Καὶ ὁ δεύτεροσ ἐσάλπισεν, καὶ ὡσ ὄροσ μέγα πυρὶ καιό-
μενον ἐβλήθη εἰσ τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγενήθη τὸ τρίτον τῆσ θα-
λάσσησ αἷμα, 9 καὶ ἀπέθανε τὸ τρίτον μέροσ τῶν κτισμάτων
τῶν ἐν τῇ θαλάσσῃ, τὰ ἔχοντα ψυχήν, καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων
διεφθάρησαν.

10 Καὶ ὁ τρίτοσ ἄγγελοσ ἐσάλπισεν, καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐ-
ρανοῦ ἀστὴρ μέγασ καιόμενοσ ὡσ λαμπάσ, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ
τρίτον τῶν ποταμῶν καὶ ἐπὶ τὰσ πηγὰσ τῶν ὑδάτων. 11 καὶ τὸ
ὄνομα τοῦ ἀστέροσ λέγεται ἀψίνθιον. καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῶν
ὑδάτων εἰσ ἀψίνθιον, καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ
τῶν ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνθησαν.

12 Καὶ ὁ τέταρτοσ ἄγγελοσ ἐσάλπισεν, καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον
τοῦ ἡλίου καὶ τὸ τρίτον τῆσ σελήνησ καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων,
ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν, καὶ ἡ ἡμέρα μὴ φάνῃ τὸ τρίτον
αὐτῆσ, καὶ ἡ νὺξ ὁμοίωσ. 13 καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ἀετοῦ πε-
τομένου μεσουρανήματι λέγοντοσ φωνῇ μεγάλῃ· οὐαὶ οὐαὶ οὐαὶ
τοὺσ κατοικοῦντασ ἐπὶ τῆσ γῆσ ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆσ σάλ-
πιγγοσ τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν.

IX.

1 Καὶ ὁ πέμπτοσ ἄγγελοσ ἐσάλπισεν, καὶ εἶδον ἀστέρα ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰσ τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεὶσ

---

6 [c] ετοιμασ. εαυτουσ 11 αψινθιον (*add και λεγεται, [c] del): [c] αψινθοσ
IX, 1 αστερα et πεπτωκοτα [c] pro -ρασ et -τασ reposuit

B deficit

6 ητοιμασ. εαυτουσ 7 ο πρωτ. αγγελοσ | μεμιγμενα αιματι | om και το τριτ. τησ γησ κατεκαη 8 ο δευτερ. αγγελοσ | εγενετο 9 om μεροσ | ψυχασ | διεφθαρη 10 πηγασ υδατων 11 λεγεται αψινθοσ· και γινεται | ς om των υδατων post τριτον ex errore | εισ αψινθον | πολλοι ανθρωπων 12 μη φαινη 13 ηκουσα ενοσ αγγελου πετωμενου εν μεσουρ. | τοισ κατοικουσιν

τοῦ φρέατοσ τῆσ ἀβύσσου. 2 καὶ ἀνέβη καπνὸσ ἐπὶ τοῦ φρέατοσ
ὡσ καπνὸσ καμίνου μεγάλησ, καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιοσ καὶ ὁ ἀὴρ
ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατοσ. 3 καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρί-
δεσ εἰσ τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτοῖσ ἐξουσία ὡσ ἔχουσιν ἐξουσίαν
οἱ σκορπίοι τῆσ γῆσ. 4 καὶ ἐρρέθη αὐτοῖσ ἵνα μὴ ἀδικήσωσιν
τὸν χόρτον τῆσ γῆσ οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰ μὴ τοὺσ ἀνθρώπουσ
οἵτινεσ οὐκ ἔχουσιν τὴν σφραγῖδαν τοῦ θεοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων.
5 καὶ ἐδόθη αὐτοῖσ ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐτούσ, ἀλλ' ἵνα βασα-
νισθήσονται μῆνασ πέντε· καὶ ὁ βασανισμὸσ αὐτῶν ὡσ βασα-
νισμὸσ σκορπίου, ὅταν παίσῃ ἄνθρωπον. 6 καὶ ἐν ταῖσ ἡμέραισ
ἐκείναισ ζητήσουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν θάνατον καὶ οὐ μὴ εὑρή-
σουσιν αὐτόν, καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀποθανεῖν καὶ φύγῃ ὁ θάνατοσ
ἀπ' αὐτῶν. 7 καὶ τὰ ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων ὅμοιοι ἵπποισ
ἡτοιμασμένοισ εἰσ πόλεμον, καὶ ἐπὶ τὰσ κεφαλὰσ αὐτῶν ὡσ
στέφανοι ὅμοιοι χρυσῷ, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡσ πρόσωπα
ἀνθρώπων, 8 καὶ εἶχαν τρίχασ ὡσ τρίχασ γυναικῶν, καὶ οἱ ὀδόν-
τεσ αὐτῶν ὡσ λεόντων ἦσαν, 9 καὶ εἶχον θώρακασ ὡσ θώρακασ
σιδηροῦσ, καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερύγων αὐτῶν ὡσ φωνὴ ἁρμάτων
ἵππων πολλῶν τρεχόντων εἰσ πόλεμον. 10 καὶ ἔχουσιν οὐρὰσ
ὁμοίασ σκορπίοισ καὶ κέντρα, καὶ ἐν ταῖσ οὐραῖσ αὐτῶν ἡ ἐξ-
ουσία αὐτῶν ἀδικῆσαι τοὺσ ἀνθρώπουσ μῆνασ πέντε· 11 ἔχουσιν
ἑαυτῶν τὸν βασιλέα τὸν ἄγγελον τῆσ ἀβύσσου, ᾧ ὄνομα αὐτῷ
ἑβραϊστὶ ἀβαδδών, καὶ ἐν τῇ ἑλληνίδι ἔχει ὄνομα ἀπολλύων.
12 οὐαὶ μία ἀπῆλθεν, ἰδοὺ ἔρχεται ἔτι δύο οὐαί.
13 Μετὰ ταῦτα ὁ ἕκτοσ ἄγγελοσ ἐσάλπισεν, καὶ ἤκουσα

---

2 επι: [c] εκ 2 sq * ab εκ του καπνου pri ad εκ τ. καπν. posterius transiluit; suppl [c] 4 δενδρον; [c] super δενδ scripsit χλω, sed rursus abstersit 10 ομοιασ: cod ομοιοισ (ut A) 12 [c] η μια | [c] ερχονται

B deficit

2 ante και ανεβη habet και ηνοιξε το φρεαρ τησ αβυσσου | εκ pro επι 3 εδοθη αυταισ 4 ερρεθ. αυταισ | τησ γησ: add ουδε παν χλωρον | ανθρωπουσ: add μονουσ | σφραγιδα | επι τ. μετωπ. αυτων 5 εδοθ. αυταισ | βασανισθωσι 6 ουχ ευρησουσιν | φευξεται pro φυγη 7 ομοια 8 ειχον 10 και κεντρα ην εν ταισ ουρ. αυτ. και η εξουσια 11 και εχουσιν εφ αυτων βασιλεα | om ω | ελληνικη | ονομα εχει 12 η ουαι η μια | ερχονται | δυο ουαι μετα ταυτα 13 και ο εκτοσ

φωνὴν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ,
14 λέγοντα τῷ ἕκτῳ ἀγγέλῳ, ὁ ἔχων τὴν σάλπιγγα· λῦσον τοὺσ
τέσσαρεσ ἀγγέλουσ τοὺσ δεδεμένουσ ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ μεγάλῳ
εὐφράτῃ. 15 καὶ ἐλύθησαν οἱ τέσσαρεσ ἄγγελοι ἡτοιμασμένοι εἰσ
τὴν ὥραν καὶ μῆνα καὶ ἐνιαυτόν, ἵνα ἀποκτείνωσιν τὸ τρίτον
τῶν ἀνθρώπων. 16 καὶ ὁ ἀριθμὸσ τῶν στρατευμάτων τοῦ ἱππικοῦ
δύο μυριάδων μυριάδεσ· ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. 17 καὶ οὕ-
τωσ εἶδον τοὺσ ἵππουσ ἐν τῇ ὁράσει καὶ τοὺσ καθημένουσ ἐπ
άνω αὐτῶν, ἔχοντασ θώρακασ πυρίνουσ καὶ ὑακινθίνουσ καὶ
θειώδεισ· καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡσ κεφαλαὶ λεόντων, καὶ
ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ καὶ καπνὸσ καὶ θεῖον.
18 ἀπὸ τῶν πληγῶν τούτων ἀπεκτάνθησαν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώ-
πων ἐκ τοῦ πυρὸσ καὶ τοῦ καπνοῦ καὶ τοῦ θείου τοῦ ἐκπορευ-
ομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν. 19 ἡ γὰρ ἐξουσία τῶν ἵππων ἐν
τῷ στόματι αὐτῶν ἐστὶν καὶ ἐν ταῖσ οὐραῖσ αὐτῶν· αἱ γὰρ οὐ-
ραὶ αὐτῶν ὅμοιαι ὄφεσιν ἐχούσαισ κεφαλάσ, καὶ ἐν αὐταῖσ
ἀδικοῦσιν. 20 καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων οἳ οὐκ ἀπεκτάνθησαν
ἐν ταῖσ πληγαῖσ αὐτῶν ταύταισ, οὐδὲ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων
τῶν χειρῶν αὐτῶν, ἵνα μὴ προσκυνήσουσιν τὰ δαιμόνια καὶ τὰ
εἴδωλα τὰ χρύσεα καὶ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χάλκεα καὶ τὰ ξύ-
λινα καὶ τὰ λίθινα, ἃ οὔτε βλέπειν δύνανται οὔτε ἀκούειν οὔτε
περιπατεῖν, 21 καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν φόνων αὐτῶν οὔτε ἐκ
τῶν φαρμάκων αὐτῶν οὔτε ἐκ τῆσ πονηρίασ αὐτῶν οὔτε ἐκ
τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.

---

13 φωνην: [c] φωνησ μιασ εκ των κερατων 14 λεγοντα: [c] λεγουσησ 15 cod ινα μη αποκτ. 16 μυριαδεσ: cod -αδασ 17 θειωδεισ: θιωδ. levi rasura ex θυωδ. restitutum 19 εχουσαισ [c] ex -σασ 21 πονηριασ: [c] πορνιασ

B deficit

13 φωνην μιαν εκ των τεσσαρων κερατων του θυσιαστηρ. 14 λεγουσαν | οσ ειχε την σαλπ. | τεσσαρασ 15 αγγ. οι ητοιμ. | ωραν: add και ημεραν 16 om των ante στρατευμ. | μυριαδεσ μυριαδων· και ηκουσα 17 καθημ. επ αυτων 18 υπο των τριων τουτων (omisso πληγ.) | και εκ του καπν. και εκ του θει. 19 αι γαρ εξουσιαι αυτων εν τω στ. αυτ. εισιν | om και εν ταισ ουρ. αυτων | εχουσαι 20 om αυτων | ουτε μετενοησαν | προσκυνησωσι | και ειδωλα | χρυσα | χαλκα | λιθινα κ. τ. ξυλινα | δυναται 21 φαρμακειων | πορνειασ pro πονηριασ

X.

[1] Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ, περιβεβλημένον νεφέλην, καὶ ἡ θρὶξ ἐπὶ τῆσ κεφαλῆσ
αὐτοῦ, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσ ὁ ἥλιοσ, καὶ οἱ πόδεσ αὐτοῦ
ὡσ στῦλοι πυρόσ, [2] καὶ ἔχων ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βιβλαρίδιον
ἠνεῳγμένον. καὶ ἔθηκεν τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τῆσ θα-
λάσσησ, τὸν δὲ εὐώνυμον ἐπὶ τῆσ γῆσ, [3] καὶ ἔκραξεν φωνῇ
μεγάλῃ ὥσπερ λέων μυκᾶται. καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν οἱ
ἑπτὰ βρονταὶ ταῖσ ἑαυτῶν φωναῖσ. [4] καὶ ὅσα ἐλάλησαν οἱ ἑπτὰ
βρονταὶ ἔμελλον γράφειν, καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
λέγουσαν· σφράγισον ὅσα ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, καὶ μὴ
αὐτὰ γράψῃσ. [5] καὶ ὁ ἄγγελοσ ὃν εἶδον ἑστῶτα ἐπὶ τῆσ θα-
λάσσησ καὶ ἐπὶ τῆσ γῆσ, ἦρεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ τὴν δεξιὰν εἰσ
τὸν οὐρανόν, [6] καὶ ὤμοσεν τῷ ζῶντι εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώ-
νων, ὃσ ἔκτισεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ καὶ τὴν γῆν καὶ
τὰ ἐν αὐτῇ, ὅτι χρόνοσ οὐκέτι ἔστιν, [7] ἀλλ' ἐν ταῖσ ἡμέραισ
τῆσ φωνῆσ τοῦ ἀγγέλου τοῦ ἑβδόμου, ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν,
καὶ ἐτελέσθη τὸ μυστήριον τοῦ θεοῦ, ὡσ εὐηγγέλισεν τοὺσ ἑαυ-
τοῦ δούλουσ καὶ τοὺσ προφήτασ. [8] καὶ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ πάλιν λαλοῦσαν μετ' ἐμοῦ καὶ λέγουσαν· ὕπαγε
λάβε τὸ βιβλαρίδιον τὸ ἠνεῳγμένον ἐν τῇ χειρὶ τοῦ ἀγγέλου τοῦ
ἑστῶτοσ ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ καὶ ἐπὶ τῆσ γῆσ. [9] καὶ ἀπῆλθον
πρὸσ τὸν ἄγγελον, λέγων αὐτῷ δοῦναί μοι τὸ βιβλίον. καὶ λέ-
γει μοι· λάβε αὐτὸ καὶ κατάφαγε, καὶ πικρανεῖ σου τὴν κοι-

---

1 θριξ: [c] ιρισ 2 βιβλαριδιον: super βλ [c] notavit λι, sed abstersit antequam absolveret id quod volebat 3 post εκραξεν *add ωσ, [c] del | αι επτ. βροντ. [c] pro επτα φωναι reposuit 6 [cc] ωμοσ. εν τω ζω. | ante οτι [c] suppl και την θαλασσαν και τα εν αυτη | εστιν: [c] εσται 8 θαλασσησ και επι τησ suppl [c] 9 [c] post καταφαγε add αυτο

B deficit

1 και ιρισ επι τησ κεφ. (omisso αυτου) 2 εχων: ειχεν | ανεωγμενον | επι την θαλασσαν et επι την γην 3 τασ εαυτων φωνασ 4 οτε pro οσα | βρονται: add τασ φωνασ εαυτων | λεγουσαν μοι | α pro οσα | ταυτα pro αυτα 5 om την δεξιαν 6 ωμοσεν εν τω | ante οτι add και την θαλασσαν και τα εν αυτη | χρον. ουκ εσται ετι 7 αλλα | του εβδομ. αγγελ. | και τελεσθη | τοισ εαυτ. δουλοισ τοισ προφηταισ 8 λαλουσα et λεγουσα | om του ante αγγελ. 9 δουναι: δοσ | τ. βιβλαριδιον | λαβε και καταφαγε αυτο

λίαν, ἀλλὰ ἐν τῷ στόματί σου ἔσται γλυκὺ ὡσ μέλι. 10 καὶ
ἔλαβον τὸ βιβλίον ἐκ τῆσ χειρὸσ τοῦ ἀγγέλου καὶ κατέφαγον
αὐτό, καὶ ἦν ἐν τῷ στόματί μου ὡσ μέλι γλυκύ· καὶ ὅτε ἔφα-
γον αὐτό, ἐγεμίσθη ἡ κοιλία μου. 11 καὶ λέγουσίν μοι· δεῖ σε
πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖσ καὶ ἔθνεσιν καὶ γλώσσαισ καὶ
βασιλεῦσιν πολλοῖσ.

XI.

1 Καὶ ἐδόθη μοι κάλαμοσ ὅμοιοσ ῥάβδῳ. λέγει· ἔγειρε καὶ
μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ τοὺσ προσ-
κυνοῦντασ ἐν αὐτῷ. 2 καὶ τὴν αὐλὴν τὴν ἔσωθεν τοῦ ναοῦ ἔκ-
βαλε ἔξωθεν καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσῃσ, ὅτι ἐδόθη καὶ τοῖσ ἔθνε-
σιν, καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν πατήσουσιν μῆνασ τεσσεράκοντα
δύο. 3 καὶ δώσω τοῖσ δυσὶν μάρτυσίν μου, καὶ προφητεύσουσιν
ἡμέρασ χιλίασ διακοσίασ ἑξήκοντα, περιβεβλημένουσ σάκκουσ.
4 οὗτοί εἰσιν οἱ δύο ἐλαῖαι καὶ δύο λυχνίαι ἐνώπιον τοῦ κυρίου
τῆσ γῆσ ἑστῶτεσ. 5 καὶ εἴ τισ θέλει αὐτοὺσ ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκ-
πορεύεται ἐκ τοῦ στόματοσ αὐτῶν καὶ κατεσθίει τοὺσ ἐχθροὺσ
αὐτῶν· καὶ εἴ τισ θελήσῃ ἀδικῆσαι αὐτούσ, οὕτωσ δεῖ αὐτὸν
ἀποκτανθῆναι. 6 οὗτοι ἔχουσιν ἐξουσίαν κλεῖσαι τὸν οὐρανόν,
ἵνα μὴ ὑετὸσ βρέχῃ τὰσ ἡμέρασ τῆσ προφητείασ αὐτῶν, καὶ
ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ὑδάτων στρέφειν αὐτὰ εἰσ αἷμα, πα-
τάξαι τὴν γῆν ἐν πάσῃ πληγῇ ὁσάκισ ἐὰν θελήσωσιν. 7 καὶ
ὅταν τελέσωσιν τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, τὸ θηρίον τότε ἀναβαῖνον
ἐκ τῆσ ἀβύσσου ποιήσει μετ᾽ αὐτῶν πόλεμον καὶ νικήσει αὐ-

---

10 post η κοιλ. μου [c] add πικριασ XI, 1 λεγει: [c] λεγων, [cc*]και εστηκει ο αγγελοσ λεγων 2 την αυλην την: ita [c] ex τησ αυλησ τησ | ναου: ν ex λ correctum | εκβαλε: ita [c] pro και εκβαλε | εξωθεν [c] pro εσω | και τ. εθνεσιν: [c] om και 3 εξηκοντα: [cc*]add πεντε | περιβεβλημενουσ (ut AB al): [c] -νοι 4 οι: [c] αι, sed demum [cc] εστωσαι pro εστωτεσ | [c] και αι δυο λυχν. 5 ει τισ sec loco [c] ex η τισ 6 [c] και παταξαι 7 τοτε: [c] το

B deficit

9 αλλ εν 10 τ. βιβλαριδιον | εγεμισθη: επικρανθη 11 λεγει | και επι εθνεσιν XI, 1 ραβδω: ς[e] add και ο αγγελοσ ειστηκει | λεγει: λεγων | εγειραι 2 την εσωθεν: ς[e] τ. εξωθεν | εκβαλε εξω | om και ante τοισ εθν. | τεσσαρακοντα 3 περιβεβλημενοι 4 αι δυο ελαιαι | αι ενωπιον τ. θεου τ. γ. εστωσαι 5 αυτουσ θελη pr loco | αυτουσ θελη αδικ. sec loco 6 βρεχη υετοσ εν ημεραισ αυτων τησ προφ. | και παταξαι τ. γ. παση πλ. οσακισ 7 το pro τοτε | πολεμ. μετ αυτ.

τοὺσ καὶ ἀποκτενεῖ αὐτούσ. [8] καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν ἐπὶ τῆσ
πλατείασ τῆσ πόλεωσ τῆσ μεγάλησ, ἥτισ καλεῖται πνευματι-
κῶσ σόδομα καὶ αἴγυπτοσ, ὅπου καὶ ὁ κύριοσ ἐσταυρώθη. [9] καὶ
βλέπουσιν ἐκ τῶν φυλῶν καὶ λαῶν καὶ γλωσσῶν καὶ ἐθνῶν τὸ
πτῶμα αὐτῶν ἡμέρασ τρεῖσ καὶ ἥμισυ, καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν
οὐκ ἀφιοῦσιν τεθῆναι εἰσ μνῆμα. [10] καὶ οἱ κατοικοῦντεσ ἐπὶ τῆσ
γῆσ χαίρουσιν ἐπ᾽ αὐτοῖσ καὶ εὐφραίνονται καὶ δῶρα πέμπου-
σιν ἀλλήλοισ, ὅτι οὗτοι οἱ προφῆται οἱ δύο ἐβασάνισαν τοὺσ
κατοικοῦντασ ἐπὶ τῆσ γῆσ. [11] καὶ μετὰ τρεῖσ ἡμέρασ καὶ ἡμί-
σου πνεῦμα ζωῆσ ἐκ τοῦ θεοῦ εἰσῆλθεν εἰσ αὐτούσ, καὶ ἔστη-
σαν ἐπὶ τοὺσ πόδασ αὐτῶν, καὶ φόβοσ μέγασ ἔπεσεν ἐπὶ τοὺσ
θεωροῦντασ αὐτούσ. [12] καὶ ἤκουσαν φωνῆσ μεγάλησ ἐκ τοῦ οὐ-
ρανοῦ λεγούσησ αὐτοῖσ· ἀνάβατε ὧδε. καὶ ἀνέβησαν εἰσ τὸν
οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἐθεώρησαν αὐτοὺσ οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν.
[13] καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐγένετο σεισμὸσ μέγασ, καὶ τὸ δέκατον
τῆσ πόλεωσ ἔπεσεν, καὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῷ σεισμῷ ὀνόματα
ἀνθρώπων χιλιάδεσ ἑπτά, καὶ οἱ λοιποὶ ἐν φόβῳ ἐγένοντο καὶ
ἔδωκαν δόξαν τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ. [14] ἡ οὐαὶ ἡ δευτέρα παρ-
ῆλθεν, ἰδοὺ ἔρχεται ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ταχύ.
[15] Καὶ ὁ ἕβδομοσ ἄγγελοσ ἐσάλπισεν, καὶ ἐγένετο φωναὶ
μεγάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ λέγουσαι· ἐγένετο ἡ βασιλεία τοῦ κόσ-
μου τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει
εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων, ἀμήν. [16] καὶ εἰκοσιτέσσαρεσ

---

8 πτωματ. αυτων: [cc*]add εσται | σοδομα: [c] add και εγγυσ ο ποταμοσ (sic) | οπου και ο κυριοσ: [c] οπου ο κυριοσ αυτων 9 και ante γλωσσ. ipse * suppl | αφιουσιν: [c] videtur αφησουσιν correcturus fuisse, sed non absolvit | [c] μνηματα 10 [c] πεμψουσιν 11 ημισου (ut etiam A): eraso ο (a [c]) factum ημισυ | θεωρ. [c] ex θεορ. 12 ηκουσαν (ut etiam ACP etc): ν eraso [c] correxit ηκουσα 14 η ουαι pr loco: [c] om η 15 εγενετο: [c] εγενοντο. Cf. et v. 19. 16 εικοσιτεσσ.: [c] οι εικ.

B deficit

8 om τησ post πλατειασ | ο κυριοσ ημων εστ. 9 βλεψουσιν εκ τ. λαων κ. φυλ. | το πτωμα: τα πτωματα | αφησουσι τεθ. ε. μνηματα 10 χαρουσιν | ευφρανθησονται | πεμψουσιν | ουτοι οι δυο προφητ. 11 μετα τασ τρεισ | ημισυ | εισηλθ. επ αυτουσ 12 ηκουσ. φωνην μεγαλην | λεγουσαν | αναβητε 13 εμφοβοι pro εν φοβω 14 απηλθεν | ιδου η ου. η τρ. ερχετ. 15 εγενοντο φωναι | εγενοντο αι βασιλειαι | om αμην 16 οι εικοσιτεσσαρ.

πρεσβύτεροι οἱ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, οἳ κάθηνται ἐπὶ τοὺσ θρόνουσ
αὐτῶν, καὶ ἔπεσαν ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν
τῷ θεῷ 17 λέγοντεσ· εὐχαριστοῦμέν σοι, κύριοσ ὁ θεὸσ παντο-
κράτωρ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν, καὶ ὅτι εἴληφασ τὴν δύναμίν σου τὴν
μεγάλην καὶ ἐβασίλευσασ, 18 καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθη, καὶ ἦλθεν
ἡ ὀργή σου καὶ ὁ καιρὸσ τῶν νεκρῶν, κριθῆναι καὶ δοῦναι τὸν
μισθὸν τοῖσ δούλοισ σου τοῖσ προφήταισ καὶ τοῖσ ἁγίοισ καὶ
φοβουμένοισ τὸ ὄνομά σου, τοὺσ μικροὺσ καὶ τοὺσ μεγάλουσ,
καὶ διαφθεῖραι τοὺσ διαφθείροντασ τὴν γῆν. 19 καὶ ἠνοίγη ὁ
ναὸσ τοῦ θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, καὶ ὤφθη ἡ κιβωτὸσ τῆσ
διαθήκησ τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ· καὶ ἐγένετο ἀστραπαὶ καὶ
φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ σεισμὸσ καὶ χάλαζα μεγάλη.

XII.

1 Καὶ σημεῖον μέγα ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ, γυνὴ περιβεβλη-
μένη τὸν ἥλιον, καὶ τὴν σελήνην ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆσ,
καὶ ἐπὶ τῆσ κεφαλῆσ αὐτῆσ στέφανοσ ἀστέρων δώδεκα, 2 καὶ
ἐν γαστρὶ ἔχουσα, καὶ κράζει ὠδίνουσα καὶ βασανιζομένη τε-
κεῖν. 3 καὶ ὤφθη ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ δράκων
πυρρὸσ μέγασ, ἔχων κεφαλὰσ ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα, καὶ ἐπὶ
τὰσ κεφαλὰσ αὐτοῦ ἑπτὰ διαδήματα, 4 καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύ-
ρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔβαλεν αὐτοὺσ εἰσ
τὴν γῆν. καὶ ὁ δράκων ἕστηκεν ἐνώπιον τῆσ γυναικὸσ τῆσ
μελλούσησ τεκεῖν, ἵνα ὅταν τέκῃ τὸ τέκνον αὐτῆσ καταφάγῃ.
5 καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἄρρενα, ὃσ μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη
ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ ἡρπάγη τὸ τέκνον αὐτῆσ πρὸσ τὸν θεὸν

16 οι καθηνται: [c] om οι 17 [c] ο παντοκρατ. | [cc] om και ante οτι 18 [c] ωργισθησαν | τουσ μικρουσ etc (ut etiam AC): [c] τοισ μικροισ κ. τοισ μεγαλοισ 19 ανω: [c] om | εγενετο (ut v. 15): [c] εγενοντο XII, 1 [c] η σεληνη 4 αστερων: *add το τριτον, [c] del

B deficit

16 καθημενοι pro οι καθηντ. | om και ante επεσαν 17 κυριε | ο παντοκρατ. | ην: add και ο ερχομενοσ | om και ante οτι 18 ωργισθησαν | και τοισ φοβουμ. | τοισ μικροισ κ. τοισ μεγαλοισ 19 om ανω | διαθ. αυτου pro διαθ. τ. θεου | εγενοντο XII, 1 και η σεληνη 2 om και ante κραζει 3 μεγασ πυρροσ | διαδημ. επτ. 5 ηρπασθη

καὶ πρὸσ τὸν θρόνον αὐτοῦ. 6 καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν εἰσ τὴν ἔρη-
μον, ὅπου ἔχει ἐκεῖ τόπον ἡτοιμασμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἵνα ἐκεῖ
τρέφουσιν αὐτὴν ἡμέρασ χιλίασ διακοσίασ ἑξήκοντα. 7 καὶ ἐγέ-
νετο πόλεμοσ ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ
πολεμῆσαι μετὰ τοῦ δράκοντοσ, καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησεν καὶ
οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ, 8 καὶ οὐκ ἴσχυσαν πρὸσ αὐτόν, οὐδὲ τότε
εὑρέθη ἔτι ἐν τῷ οὐρανῷ, 9 καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγασ ὄφισ
ὁ ἀρχαῖοσ, ὁ καλούμενοσ διάβολοσ, ὁ σατανᾶσ, ὁ πλανῶν τὴν
οἰκουμένην ὅλην, ἐβλήθη εἰσ τὴν γῆν, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ
μετ᾽ αὐτοῦ ἐβλήθησαν. 10 καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην ἐν τῷ
οὐρανῷ λέγουσαν· ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμισ καὶ
ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ,
ὅτι ἐβλήθη ὁ κατήγοροσ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν αὐ-
τῶν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἡμέρασ καὶ νυκτόσ. 11 καὶ οὗτοι
ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου καὶ διὰ τὸν λόγον τῆσ
μαρτυρίασ αὐτῶν, καὶ οὐκ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι
θανάτου. 12 διὰ τοῦτο εὐφραίνεσθε οὐρανοὶ καὶ οἱ κατοικοῦντεσ
ἐν αὐτοῖσ· οὐαὶ εἰσ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, ὅτι κατέβη ὁ
διάβολοσ πρὸσ ὑμᾶσ ἔχων θυμόν, εἰδὼσ ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει.
13 καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰσ τὴν γῆν, ἐξεδίωξεν τὴν
γυναῖκα ἥτισ ἔτεκεν τὸν ἄρσενα. 14 καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ
δύο πτέρυγεσ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰσ τὴν ἔρημον
εἰσ τόπον αὐτῆσ, ὅπου τρέφεται ἐκεῖ καὶ καιρὸν καὶ καιροὺσ
καὶ ἡμίσου καιροῦ ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφεωσ. 15 καὶ ἔβαλεν ὁ
ὄφισ ἐκ τοῦ στόματοσ αὐτοῦ ὀπίσω τῆσ γυναικὸσ ὕδωρ ὡσ πο-

---

6 αυτην [c] pro αυτον | εξηκοντα: [cc*]add πεντε 8 τοτε ευρεθη ετι: [c] τοποσ ευρεθη αυτοισ 11 [c] ψυχ. εαυτων 13 [c] οτε ειδ. οτι εβληθ. ο δρακ. εισ 13 εξεδιωξεν [c] pro εδωκεν (sic) 14 [c] εδοθη (sic) | και καιρον suppl [c] | [c] ημισυ

B deficit

5 om προσ sec 6 om εκει pr | τρεφωσιν 7 επολεμησαν κατα του δρακοντοσ 8 om προσ αυτον | ουτε τοποσ ευρεθη αυτων ετι 9 ο μεγασ ο οφισ | διαβ. και ο σατ. 10 om λεγουσαν | οτι κατεβληθη 11 αυτοι pro ουτοι 12 οι ουρανοι κ. οι εν αυτοισ σκηνουντεσ· ουαι τοισ κατοικουσι την γην και την θαλασσαν | θυμον μεγαν 13 εδιωξε | αρρενα 14 του αετου | εισ τον τοπον | εκει καιρον | ημισυ 15 οπισω τ. γυν. εκ του στομ. αυτου

ταμόν, ἵνα αὐτὴν ποταμοφόρητον ποιήσῃ. 16 καὶ ἐβοήθησεν η
γῆ τῇ γυναικί, καὶ ἤνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆσ καὶ κατέπιε
τὸν ποταμόν, ὃν ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματοσ αὐτοῦ. 17 καὶ
ὠργίσθη ὁ δράκων ἐπὶ τῇ γυναικί, καὶ ἀπῆλθεν πόλεμον ποιῆ-
σαι μετὰ τῶν ἐπιλοίπων τοῦ σπέρματοσ αὐτῆσ τῶν τηρούντων
τὰσ ἐντολὰσ τοῦ θεοῦ καὶ ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν τοῦ θεοῦ.
18 καὶ ἐστάθη ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆσ θαλάσσησ.

XIII.

1 Καὶ εἶδον ἐκ τῆσ θαλάσσησ θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον κέρατα
δέκα καὶ κεφαλὰσ ἑπτά, καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτῶν διαδή-
ματα δέκα, καὶ ἐπὶ τὰσ κεφαλὰσ αὐτοῦ ὄνομα βλασφημίασ.
2 καὶ τὸ θηρίον ὃ εἶδον ἦν ὅμοιον παρδάλει, καὶ οἱ πόδεσ αὐτοῦ
ὡσ ἄρκου, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ὡσ στόμα λεόντων. καὶ ἔδωκεν
αὐτῷ δράκων τὴν δύναμιν αὐτοῦ καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ καὶ ἐξ-
ουσίαν μεγάλην. 3 καὶ μίαν ἐκ τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὡσ ἐσφα-
γμένην εἰσ θάνατον, καὶ ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐθερα-
πεύθη, καὶ ἐθαύμασεν ὅλη ἡ γῆ ὀπίσω τοῦ θηρίου. 4 καὶ προσ-
εκύνησαν τῷ δράκοντι, ὅτι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ, καὶ
προσεκύνησαν τῷ θηρίῳ λέγοντεσ· τίσ ὅμοιοσ τῷ θηρίῳ, καὶ τίσ
δυνατὸσ πολεμῆσαι μετ᾽ αὐτοῦ; 5 καὶ ἐδόθη αὐτῷ στόμα λα-
λοῦν μεγάλα καὶ βλασφημίασ, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ὃ θέλει
μῆνασ τεσσερακονταδύο. 6 καὶ ἤνοιξε τὸ στόμα αὐτοῦ εἰσ βλα-
σφημίασ πρὸσ τὸν θεόν, βλασφημῆσαι αὐτὸν καὶ τὴν σκηνὴν
αὐτοῦ, τοὺσ ἐν τῷ οὐρανῷ σκηνοῦντασ. 7 καὶ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆ-

---

17 c μαρτυριαν ιησου XIII, 1 αυτων: c αυτου 2 δρακων: c ο δραχ. 5 εδοθ. αυτω sec loco: c add εξουσια 6 αυτον: c το ονομα αυτου | c και τουσ εν | σκηνουντασ: cod -ντεσ

B deficit

15 ινα ταυτην 17 ποιησαι πολεμον | λοιπων | του ιησου χριστου pro του θεου sec 18 εσταθην XIII, 1 εχ. κεφαλ. επτ. και κερατ. δεκ. | κερατ. αυτου δεκ. διαδημ. 2 αρκτου | λεοντοσ | ο δρακων 3 και ειδον μιαν των κεφ. | ς κ. εθαυμασθη εν ολη τη γη 4 προσεκ. τον δρακοντα οσ εδωκεν εξουσιαν | προσεκ. το θηριον | om και ante τισ 5 κ. εδοθ. αυτ. εξουσια πολεμον (ς om) ποιησαι μηνασ τεσσαρακοντ. 6 εισ βλασφημιαν | το ονομα αυτου pro αυτον | και τουσ εν 7 πολεμ. ποιησ.

σαι πόλεμον μετὰ τῶν ἁγίων καὶ νικῆσαι αὐτούσ, καὶ ἐδόθη
αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν καὶ λαὸν καὶ γλῶσσαν καὶ
ἔθνοσ. 8 καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ πάντεσ οἱ κατοικοῦντεσ ἐπὶ
τῆσ γῆσ, ὧν οὐ γέγραπται τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐν βίβλῳ τῆσ
ζωῆσ τοῦ ἀρνίου τοῦ ἐσφαγμένου ἀπὸ καταβολῆσ κόσμου. 9 εἴ
τισ ἔχει οὖσ, ἀκουσάτω. 10 εἴ τισ εἰσ αἰχμαλωσίαν ὑπάγει, εἴ
τισ ἐν μαχαίρᾳ ἀποκτείνει, δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ ἀποκτανθῆ-
ναι. ὧδέ ἐστιν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστισ τῶν ἁγίων.

11 Καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆσ γῆσ, καὶ εἶχεν
κέρατα δύο ὅμοια ἀρνίῳ, καὶ ἐλάλει ὡσ δράκων. 12 καὶ τὴν ἐξ-
ουσίαν τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ
ποιεῖ τὴν γῆν καὶ τοὺσ ἐν αὐτῇ κατοικοῦντασ προσκυνεῖν τὸ
θηρίον τὸ πρῶτον, οὗ ἐθεραπεύθη ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ.
13 καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, ἵνα καὶ πῦρ ποιῇ καταβαίνειν ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ εἰσ τὴν γῆν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. 14 καὶ πλανᾷ
τοὺσ κατοικοῦντασ ἐπὶ τῆσ γῆσ διὰ τὰ σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ
ποιῆσαι ἐνώπιον τοῦ θηρίου, λέγων τοῖσ κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆσ
γῆσ καὶ ποιῆσαι εἰκόνα τῷ θηρίῳ ὃ ἔχει πληγὴν τῆσ μαχαίρησ
καὶ ἔζησεν. 15 καὶ ἐδόθη αὐτῷ δοῦναι πνεῦμα τῇ εἰκόνι τοῦ
θηρίου, ἵνα καὶ λαλήσῃ ἡ εἰκὼν τοῦ θηρίου, καὶ ποιήσει ὅσοι
ἂν μὴ προσκυνήσουσιν τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου ἀποκτανθῶσιν.
16 καὶ ποιεῖ πάντασ, τοὺσ μικροὺσ καὶ μεγάλουσ, καὶ τοὺσ
πτωχοὺσ καὶ τοὺσ πλουσίουσ, καὶ τοὺσ ἐλευθέρουσ καὶ τοὺσ
δούλουσ, ἵνα δῶσιν αὐτῷ χάραγμα ἐπὶ τῆσ χειρὸσ αὐτῶν τῆσ
δεξιᾶσ ἢ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῶν, 17 ἵνα μή τισ δύνηται ἀγορά-
σαι ἢ πωλῆσαι εἰ μὴ ὁ ἔχων τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου ἢ τὸ ὄνομα

8 ων ου [c]: *om ου | [c] om αυτων | εν: [c] εν τω (βιβλω per incuriam non mutato) 14 πληγην: cod -γησ 16 ποιει: [c] ποιησει | ινα δωσιν αυτω: [c] ινα δωσι αυτοισ 17 [c] και ινα μη

B deficit

7 om και λαον 8 om αυτων | εν τη βιβλ. | om του ante εσφαγμ. 10 ει τισ αιχμαλωσιαν συναγει εισ αιχμαλ. υπαγει | αποκτενει 12 τουσ κατοικ. εν αυτη ινα προσκυνησωσι 14 om και ante ποιησαι | μαχαιρασ 15 ποιηση | προσκυνησωσι την εικονα | ινα αποκτανθ. 16 και τουσ μεγαλ. | κ. τ. πλουσ. κ. τ. πτωχ. | ινα δωση αυτοισ | επι των μετωπων αυτ. 17 και ινα μη | το χαραγμ. η το ονομ. του θηρ. η τον

αὐτοῦ ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματοσ αὐτοῦ. 18 ὧδε ἡ σοφία ἐστίν.
ὁ ἔχων οὖσ ψηφισάτω τὸν ἀριθμὸν τοῦ θηρίου· ἀριθμὸσ γὰρ
ἀνθρώπου ἐστίν, ἑξακόσιαι ἑξήκοντα ἕξ.

XIV.

1 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ τὸ ἀρνίον ἑστὸσ ἐπὶ τὸ ὄροσ σιών, καὶ
μετ᾽ αὐτοῦ ἑκατὸν τεσσερακοντατέσσαρεσ χιλιάδεσ ἔχουσαι τὸ
ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸσ αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ
τῶν μετώπων αὐτῶν. 2 καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡσ
φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡσ φωνὴν βροντῆσ· καὶ ἡ φωνὴ ἣν
ἤκουσα ὡσ κιθαρῳδῶν κιθαριζόντων ἐν ταῖσ κιθάραισ αὐτῶν.
3 καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινήν, καὶ ἦν ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώ-
πιον τῶν τεσσάρων ζώων καὶ ἐνώπιον τῶν πρεσβυτέρων· καὶ
οὐδεὶσ ἐδύνατο μαθεῖν τὴν ᾠδὴν εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσερακοντα-
τέσσαρεσ χιλιάδεσ, οἱ ἠγορασμένοι ἀπὸ τῆσ γῆσ. 4 οὗτοί εἰσιν
οἳ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν· παρθένοι γάρ εἰσιν· οὗτοι
ἀκολουθοῦντεσ τῷ ἀρνίῳ ὅπου ἂν ὑπάγῃ. οὗτοι ἠγοράσθησαν
ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀπ᾽ ἀρχῆσ τῷ θεῷ καὶ ἐν τῷ ἀρνίῳ, 5 καὶ
ἐν τῷ στόματι αὐτῶν οὐχ εὑρέθη ψεῦδοσ· ἄμωμοι γάρ εἰσιν.
6 Καὶ εἶδον ἄγγελον πετάμενον ἐν μεσουρανήματι, ἔχοντα
εὐαγγέλιον αἰώνιον εὐαγγελίσασθαι ἐπὶ τοὺσ καθημένουσ ἐπὶ
τῆσ γῆσ καὶ ἐπὶ πᾶν ἔθνοσ καὶ φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ λαὸν
7 ἐν φωνῇ μεγάλῃ· φοβήθητε τὸν θεὸν καὶ δότε αὐτῷ δόξαν, ὅτι
ἦλθεν ἡ ὥρα τῆσ κρίσεωσ αὐτοῦ, καὶ προσκυνήσατε τῷ ποιή-
σαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πηγὰσ

---

18 ουσ: cc νουν XIV, 1 αυτων c pro αυτω reposuit 2 βροντησ: c add μεγαλησ 3 ην ipse * suppl | αι: c om | τεσσαρεσ c pro μιαν 5 εν τω αρνιω: c om εν 6 ccαλλον αγγελον | μεσουρανηματι c pro μεσωουρανηματι

B deficit

18 τον νουν pro ουσ | ανθρωπ. εστι, και ο αριθμοσ αυτου χξϛ´ XIV, 1 ιδου αρνιον εστηκοσ | τεσσαρακ. | om το ονομ. αυτου και 2 βροντησ μεγαλησ | και φωνην ηκουσα κιθαρωδων 3 αδουσ. ωσ ωδην καιν. ενωπιον | om ενωπιον tert | ηδυνατο | τεσσαρακοντ. 4 ουτοι εισιν οι ακολουθουντ. | απαρχη pro απ αρχησ | om εν ante τω αρν. 5 δολοσ pro ψευδοσ | γαρ εισιν: add ενωπιον του θρονου του θεου 6 αλλον αγγελον πετωμενον | ευαγγελισαι τουσ κατοικουντασ επι | και παν εθνοσ 7 λεγοντα εν φω. | και θαλασσαν

ὑδάτων. [8] καὶ ἄλλοσ δεύτεροσ ἠκολούθησεν λέγων· ἔπεσεν βα-
βυλὼν ἡ μεγάλη· ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆσ πορνίασ αὐτῆσ
πέπτωκαν πάντα τὰ ἔθνη. [9] καὶ ἄλλοσ ἄγγελοσ ἠκολούθησεν
τρίτοσ αὐτοῖσ λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· εἴ τισ προσκυνεῖ τὸ θη-
ρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει χάραγμα ἐπὶ τῷ μετ-
ώπῳ αὐτοῦ ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ, [10] καὶ αὐτὸσ πίεται ἐκ τοῦ
οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ κεκερασμένου ἀκράτου ἐν τῷ πο-
τηρίῳ τῆσ ὀργῆσ αὐτοῦ, καὶ βασανισθήσεται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ
ἐνώπιον ἀγγέλων ἁγίων καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου. [11] καὶ ὁ καπνὸσ
τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν εἰσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων ἀναβαίνει, καὶ
οὐκ ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἡμέρασ καὶ νυκτὸσ οἱ προσκυνοῦντεσ
τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ εἴ τισ λαμβάνει τὸ χάρα-
γμα τοῦ ὀνόματοσ αὐτοῦ. [12] ὧδε ἡ ὑπομονὴ τῶν ἁγίων ἐστίν,
τῶν τηρούντων τὰσ ἐντολὰσ τοῦ θεοῦ καὶ τὴν πίστιν ἰησοῦ.
[13] καὶ ἤκουσα φωνῆσ λεγούσησ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· γράψον· μα-
κάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν κυρίῳ ἀποθνήσκοντεσ ἀπάρτι, λέγει τὸ
πνεῦμα, ἵνα ἀναπαήσονται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν· τὰ γὰρ ἔργα
αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ᾽ αὐτῶν.

[14] Καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκή, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην καθήμενον
ὅμοιον υἱὸν ἀνθρώπου, ἔχοντα ἐπὶ τῆσ κεφαλῆσ αὐτοῦ στέφανον
χρυσοῦν, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ. [15] καὶ ἄλλοσ ἄγ-
γελοσ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ αὐτοῦ, κράζων ἐν φωνῇ μεγάλῃ τῷ
καθημένῳ ἐπὶ τῆσ νεφέλησ· πέμψον τὸ δρέπανόν σου καὶ θέρι-
σον, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τοῦ θερισμοῦ, ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸσ
τῆσ γῆσ. [16] καὶ ἔβαλεν ὁ καθήμενοσ ἐπὶ τῆσ νεφέλησ τὸ δρέ-

---

8 αλλοσ: [cc] add αγγελοσ 8 sq λεγων επεσεν usque ηκολουθησεν τριτοσ suppl [c] 13 λεγει: [c] ναι λεγει 14 εχοντα: [c] εχον

ʙ deficit

8 κ. αλλ. αγγελοσ ηκολ. | επεσεν επεσε βαβ. η πολισ η μεγαλ. οτι εκ | πορνειασ | πεποτικε παντα εθνη 9 και τριτοσ αγγελ. ηκολουθ. αυτ. | το θηρ. προσκυν. | επι του μετωπου αυτου 10 ενωπ. των αγιων αγγελ. 11 αναβαιν. εισ αιων. αιωνων 12 om ἡ | των τηρουντων: ωδε οι τηρουντεσ 13 εκ τ. ουραν. λεγουσησ μοι | ναι λεγει το | αναπαυσωνται | τα δε εργα 14 και ειδον και ιδου | καθημενοσ ομοιοσ υιω | εχων 15 om αυτου | εν μεγαλ. φων. | ηλθε σοι η ωρ. του θερισαι 16 επι την νεφελην

πανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ. 17 καὶ ἄλλος ἄγ-
γελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἔχων καὶ αὐτὸς
δρέπανον ὀξύ. 18 καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θυσιαστη-
ρίου, ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ πυρός, καὶ ἐφώνησεν φωνῇ μεγάλῃ
τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ ὀξὺ λέγων· πέμψον τὸ δρέπανόν σου
τὸ ὀξὺ καὶ τρύγησον τοὺς βότρυας τῆς ἀμπέλου τῆς γῆς, ὅτι
ἤκμασαν αἱ σταφυλαὶ αὐτῆς. 19 καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ δρέ-
πανον αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐτρύγησεν τὴν ἄμπελον τῆς γῆς,
καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν ληνὸν τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τὴν μεγάλην.
20 καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸς ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ
τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων ἀπὸ σταδίων χιλίων
διακοσίων.

XV.

1 Καὶ ἴδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ θαυμαστόν,
ἀγγέλους ἑπτὰ ἔχοντας πληγὰς ἑπτὰ τὰς ἐσχάτας, ὅτι ἐν αὐ-
ταῖς ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ θεοῦ. 2 καὶ εἶδον ὡς θάλασσαν ὑα-
λίνην μεμιγμένην πυρί, καὶ τοὺς νικῶντας ἐκ τοῦ θηρίου καὶ
τῆς εἰκόνος αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ
ἑστῶτας ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν ὑαλίνην, ἔχοντας κιθάρας κυ-
ρίου τοῦ θεοῦ 3 καὶ ᾄδοντας τὴν ᾠδὴν μωϋσέως τοῦ δούλου τοῦ
θεοῦ καὶ τὴν ᾠδὴν τοῦ ἀρνίου, λέγοντες· μεγάλα καὶ θαυμαστὰ
τὰ ἔργα σου, κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ· δίκαιαι καὶ ἀλη-
θιναὶ αἱ ὁδοί σου, βασιλεῦ τῶν αἰώνων. 4 τίς σὲ οὐ φοβηθῇ,
κύριε, καὶ δοξάσῃ τὸ ὄνομά σου; ὅτι μόνος ὅσιος, ὅτι πάντα
τὰ ἔθνη ἥξουσιν καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου, ὅτι δικαιώ-
ματα ἐνώπιόν σου ἐφανερώθησαν. 5 καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ

---

20 [c] εξακοσιων XV, 3 βασιλευ: [c] -λευς (fortasse etiam ο βας.) | αιωνων: [c] εθνων, sed restitutum (ab eodem?) αιωνων

B deficit

18 εφων. κραυγη μεγαλ. | πεμψ. σου το δρεπ. | ς om της αμπελου 19 εις την γην 20 εξακοσιων XV, 1 ειδον 2 και εκ της εικ. | εικονος αυτου: add και εκ του χαραγματος αυτου omisso και sq | om κυριου 3 και αδουσι | μωσεως δουλου 3 ο βασιλευς των αγιων 4 τις ου μη φοβ. σε | οτι τα δικαιωματα σου εφανερ. 5 και ιδου ηνοιγη

ἠνοίγη ὁ ναὸσ τῆσ σκηνῆσ τοῦ μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ, 6 καὶ
ἐξῆλθον οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι ἔχοντεσ τὰσ ἑπτὰ πληγὰσ ἐκ τοῦ ναοῦ,
ἐνδεδυμένοι καθαροὺσ λινοῦσ λαμπροὺσ καὶ περιεζωσμένοι περὶ
τὰ στήθη ζώνασ χρυσᾶσ. 7 καὶ ἓν ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων ἔδω-
κεν τοῖσ ἑπτὰ ἀγγέλοισ φιάλασ χρυσᾶσ γεμούσασ τοῦ θυμοῦ
τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντοσ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων, ἀμήν. 8 καὶ
ἐγεμίσθη ὁ ναὸσ καπνοῦ ἐκ τῆσ δόξησ τοῦ θεοῦ καὶ ἐκ τῆσ δυ-
νάμεωσ αὐτοῦ, καὶ οὐδεὶσ ἠδύνατο εἰσ τὸν ναὸν εἰσελθεῖν ἄχρι
τελεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων.

XVI.

1 Καὶ ἤκουσα φωνῆσ μεγάλησ ἐκ τοῦ ναοῦ λεγούσησ τοῖσ
ἑπτὰ ἀγγέλοισ· ὑπάγετε καὶ ἐκχέετε τὰσ ἑπτὰ φιάλασ τοῦ θυ-
μοῦ τοῦ θεοῦ εἰσ τὴν γῆν. 2 καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτοσ καὶ ἐξέχεεν
τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰσ τὴν γῆν, καὶ ἐγένετο ἕλκοσ πονηρὸν καὶ
κακὸν ἐπὶ τοὺσ ἀνθρώπουσ τοὺσ ἔχοντασ τὸ χάραγμα τοῦ θη-
ρίου καὶ τοὺσ προσκυνοῦντασ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ. 3 καὶ ὁ δεύτε-
ροσ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰσ τὴν θάλασσαν, καὶ ἐγένετο
αἷμα ὡσεὶ νεκροῦ, καὶ πᾶσα ψυχὴ ζῶσα ἀπέθανεν ἐπὶ τῆσ θα-
λάσσησ. 4 καὶ ὁ τρίτοσ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τοὺσ πο-
ταμοὺσ καὶ τὰσ πηγὰσ τῶν ὑδάτων, καὶ ἐγένετο αἷμα. 5 καὶ
ἤκουσα τοῦ ἀγγέλου τῶν ὑδάτων λέγοντοσ· δίκαιοσ εἶ, ὁ ὢν
καὶ ὁ ἦν, ὁ ὅσιοσ, ὅτι ταῦτα ἔκρινασ, 6 ὅτι αἵματα ἁγίων καὶ
προφητῶν ἐξέχεαν, καὶ αἷμα ἔδωκασ αὐτοῖσ πιεῖν, ὅπερ ἄξιοί

---

7 εν suppl [c] XVI, 2 και απηλθεν usque εισ τ. γην suppl [c] | *ελκον πονηρον κ. κακον: [c] post ελ, quo versus exit, addidit κοσ κα, quibus rursus exstersis (quum κακον post πονηρον και animadvertisset), satis habuit ελκοσ pro -κον reponere 3 και ο δευτερ. εξεχ. suppl [c] exstincto εισ quod * inepte scripserat

B deficit

6 ενδεδ. λινον καθαρον κ. λαμπρον 7 επτα φιαλασ | om αμην 8 εισελθ. εισ τ. ναον XVI, 1 εκχεατε | om επτα ante φιαλασ 2 επι την γην | κακον και πονηρον εισ τουσ | και τουσ τη εικονι αυτ. προσκυν. 3 δευτεροσ: add αγγελοσ | ωσ νεκρου | απεθ. εν τη θαλασση 4 τριτ. αγγελοσ | εισ τ. ποταμ. κ. εισ τασ 5 δικαιοσ κυριε ει | και ο οσιοσ (ς εσομενοσ) 6 αιματα: αιμα | αυτοισ εδωκασ πιειν· αξιοι γαρ εισι

εἰσιν. 7 καὶ ἤκουσα τοῦ θυσιαστηρίου λέγοντοσ· ναὶ κύριε ὁ
θεὸσ ὁ παντοκράτωρ, ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεισ σου. 8 καὶ
ὁ τέταρτοσ ἄγγελοσ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον,
καὶ ἐδόθη αὐτῷ καυματίσαι τοὺσ ἀνθρώπουσ πυρί. 9 καὶ ἐκαυ-
ματίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα μέγα, καὶ ἐβλασφήμησαν τὸ
ὄνομα τοῦ θεοῦ τοῦ ἔχοντοσ τὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τὰσ πληγὰσ ταύ-
τασ, καὶ οὐ μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν. 10 καὶ ὁ πέμπτοσ
ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ θηρίου, καὶ ἐγέ-
νετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη, καὶ ἐμασῶντο τὰσ γλώσσασ
αὐτῶν ἀπὸ τοῦ πόνου, 11 καὶ ἐβλασφήμησαν τὸν θεὸν τοῦ οὐ-
ρανοῦ ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν, καὶ οὐ μετενόησαν.

12 Καὶ ὁ ἕκτοσ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν
τὸν μέγαν εὐφράτην, καὶ ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, ἵνα ἑτοι-
μασθῇ ἡ ὁδὸσ τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ ἀνατολῆσ ἡλίου. 13 καὶ
εἶδον ἐκ τοῦ στόματοσ τοῦ δράκοντοσ καὶ ἐκ τοῦ στόματοσ τοῦ
θηρίου καὶ ἐκ τοῦ στόματοσ τοῦ ψευδοπροφήτου πνεύματα τρία
ἀκάθαρτα ὡσεὶ βατράχουσ. 14 εἰσὶν γὰρ πνεύματα δαιμονίων
ποιοῦντα σημεῖα ἐκπορεύεσθαι εἰσ τοὺσ βασιλεῖσ τῆσ οἰκουμέ-
νησ ὅλησ, συναγαγεῖν αὐτοὺσ εἰσ τὸν πόλεμον τῆσ ἡμέρασ τῆσ
μεγάλησ τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτοροσ. 15 ἰδοὺ ἔρχομαι ὡσ κλέ-
πτησ· μακάριοσ ὅ τε γρηγορῶν καὶ τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ,
ἵνα μὴ γυμνὸσ περιπατῇ καὶ βλέπωσιν τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ.
16 καὶ συνήγαγον αὐτοὺσ εἰσ τόπον τὸν καλούμενον ἑβραϊστὶ
ἁρμαγεδών.

---

9 του θεου του rescripta (a cc ut videtur): antea inepti quid videtur fuisse 10 cc εσκοτισμενη 13 ιδον: cod εδοθη | του δρακοντοσ usque εκ του στοματοσ tert suppl c | c βατραχοι 14 εκπορευεσθαι: c εκπορευονται (nec α nec και praeposito) 15 ερχομαι: cod ερχεται, sed ομ super ετ ipsa prima ut videtur manu notato | τε: c om 16 αρμαγεδων: c notaverat ε super α alterum (volebat prius?), sed rursus abstersit

B deficit

7 ηκουσα αλλου εκ 8 εν πυρι 9 om την 10 πεμπτ. αγγελοσ | εμασσωντο | εκ του πονου 11 πονων αυτων: add και εκ των ελκων αυτων | μετενοησαν: add εκ των εργων αυτων 12 εκτοσ αγγελοσ | τ. μεγ. τον ευφρ. | ανατολων 13 ομοια βατραχοισ 14 δαιμονων | s[e] α εκπορευεται επι τουσ βασ. τησ γησ και τησ οικ. ολ. | εισ πολεμον τ. ημ. εκεινησ 15 om τε 16 συνηγαγεν | εισ τον τοπον | αρμαγεδδων

17 Καὶ ὁ ζʹ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἀέρα, καὶ ἐξ-
ῆλθεν φωνὴ μεγάλη ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ θεοῦ λέγουσα· γέγονεν.
18 καὶ ἐγένοντο βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ φωναί, καὶ σεισμὸσ
ἐγένετο μέγασ, οἷοσ οὐκ ἐγένετο ἀφ᾽ οὗ ἄνθρωποι ἐγένοντο ἐπὶ
τῆσ γῆσ, τηλικοῦτοσ σεισμὸσ οὕτω μέγασ. 19 καὶ ἐγένετο ἡ
πόλισ ἡ μεγάλη εἰσ τρία μέρη, καὶ ἡ πόλισ τῶν ἐθνῶν ἔπεσεν,
καὶ βαβυλὼν ἡ μεγάλη ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ τοῦ δοῦναι
αὐτῇ ποτήριον οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆσ ὀργῆσ. 20 καὶ πᾶσα νῆσοσ
ἔφυγεν, καὶ ὄρη οὐχ εὑρέθησαν. 21 καὶ χάλαζα μεγάλη ὡσ τα-
λαντιαία καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺσ ἀνθρώπουσ· καὶ
ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν θεὸν ἐκ τῆσ πληγῆσ τῆσ χα-
λάζησ, ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ αὐτῆσ σφόδρα.

XVII.

1 Καὶ ἦλθεν εἷσ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰσ ἑπτὰ
φιάλασ, καὶ ἐλάλησεν μετ᾽ ἐμοῦ λέγων· δεῦρο, δείξω σοι τὸ
κρίμα τῆσ πόρνησ τῆσ μεγάλησ τῆσ καθημένησ ἐπὶ ὑδάτων
πολλῶν, 2 μεθ᾽ ἧσ ἐποίησαν πορνίαν οἱ βασιλεῖσ τῆσ γῆσ, καὶ
ἐμεθύσθησαν οἱ κατοικοῦντεσ τὴν γῆν ἐκ τοῦ οἴνου τῆσ πορνίασ
αὐτῆσ. 3 καὶ ἀπήνεγκέν με εἰσ ἔρημον ἐν πνεύματι· καὶ εἶδον
γυναῖκα καθημένην ἐπὶ θηρίον κόκκινον, γέμοντα ὀνόματα βλα-
σφημίασ, ἔχοντα κεφαλὰσ ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα. 4 καὶ ἡ γυνὴ
ἦν περιβεβλημένη πορφυροῦν καὶ κόκκινον, καὶ κεχρυσωμένη
χρυσῷ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίταισ, ἔχουσα ποτήριον χρυ-

---

17 ο ζʹ: ita [c] pro οτε correxit insuperque addidit αγγελοσ 18 post φωναι rursus scriptum est και βρονται, [cc] notavit | οιοσ ουκ εγενετο [c] correxit pro οισ ουκ εγενοντο 19 [c] και αι πολεισ τ. ε. επεσαν 21 ωσ ipse * suppl XVII, 2 οινου [c] pro οικου correxit 3 γεμοντα: [c] γεμον

B deficit

17 και ο εβδομοσ αγγελοσ | εισ τον αερα | απο του ναου τ. ουρανου απο του θρονου λεγουσα 18 εγεν. φων. και βροντ. κ. αστραπ. | οι ανθρωποι 19 αι πολεισ τ. εθν. επεσον | om του ante δουναι | το ποτηρι. του οινου | οργησ αυτου XVII, 1 εισ εκ των | λεγων μοι | επι των υδατ. των πολλ. 2 επορνευσαν pro εποι. πορνι. | εμεθ. εκ τ. οιν. τησ πορνειασ αυτ. οι κατοικ. τ. γην 3 γεμον ονοματων | εχον κεφαλασ 4 η pro ην | πορφυρα κ. κοκκινω | χρυσουν ποτηριον

σοῦν ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆσ, γέμων βδελυγμάτων καὶ τὰ ἀκάθαρτα
τῆσ πορνίασ αὐτῆσ καὶ τῆσ γῆσ. 5 καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆσ
ὄνομα γεγραμμένον· μυστήριον, βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἡ μήτηρ
τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυγμάτων τῆσ γῆσ. 6 καὶ εἶδα τὴν
γυναῖκα μεθύουσαν τῷ αἵματι τῶν ἁγίων καὶ ἐκ τοῦ αἵματοσ
τῶν μαρτύρων ἰησοῦ, καὶ ἐθαύμασα θαῦμα μέγα εἴδων αὐτήν.
7 καὶ εἶπέν μοι ὁ ἄγγελοσ· διατί ἐθαύμασασ; ἐγώ σοι ἐρῶ τὸ
μυστήριον τῆσ γυναικὸσ καὶ τοῦ θηρίου του βαστάζοντοσ αὐ-
τὴν τοῦ ἔχοντοσ τὰσ ἑπτὰ κεφαλὰσ καὶ τὰ δέκα κέρατα. 8 τὸ
θηρίον ὃ εἶδεσ ἦν καὶ οὐκ ἔστιν, καὶ μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆσ
ἀβύσσου καὶ εἰσ ἀπώλειαν ὑπάγειν· καὶ θαυμάσονται οἱ κατ-
οικοῦντεσ ἐπὶ τῆσ γῆσ, ὧν οὐ γέγραπται τὰ ὀνόματα ἐπὶ τὸ
βιβλίον τῆσ ζωῆσ ἀπὸ καταβολῆσ κόσμου, βλεπόντων τὸ θηρίον
ὅτι ἦν καὶ οὐκ ἔστιν καὶ πάλιν πάρεσται. 9 ὧδε ὁ νοῦσ ὁ ἔχων
σοφίαν. αἱ ἑπτὰ κεφαλαὶ ἑπτὰ ὄρη εἰσίν, ὅπου ἡ γυνὴ κάθη-
ται ἐπʼ αὐτῶν, 10 καὶ ἑπτὰ βασιλεῖσ εἰσίν· οἱ πέντε ἔπεσαν, ὁ
εἷσ ἔστιν, ὁ ἄλλοσ οὔπω ἦλθεν, καὶ ὅταν ἔλθῃ ὀλίγον αὐτὸν
μεῖναι δεῖ. 11 καὶ τὸ θηρίον ὃ ἦν καὶ οὐκ ἔστιν, οὗτοσ ὁ ὄγδοόσ
ἐστιν, καὶ ἐκ τῶν ἑπτά ἐστιν, καὶ εἰσ ἀπώλειαν ὑπάγει. 12 καὶ
τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδεσ δέκα βασιλεῖσ εἰσίν, οἵτινεσ βασιλείαν
οὔπω ἔλαβον, ἀλλὰ ἐξουσίαν ὡσ βασιλεῖσ μίαν ὥραν λαμβά-
νουσιν μετὰ τοῦ θηρίου. 13 οὗτοι μίαν γνώμην ἔχουσιν, καὶ τὴν
δύναμιν καὶ τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ διδόασιν. 14 οὗτοι
μετὰ τοῦ ἀρνίου πολεμήσουσιν, καὶ τὸ ἀρνίον νικήσει αὐτούσ,
ὅτι κύριοσ κυρίων ἐστὶν καὶ βασιλεὺσ βασιλέων, καὶ οἱ μετʼ
αὐτοῦ κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί. 15 καὶ λέγει μοι· ταῦτα
τὰ ὕδατα ἃ εἶδεσ, οὗ ἡ πόρνη κάθηται, καὶ λαοὶ καὶ ὄχλοι

---

4 γεμων: ^{c} γεμον 6 τω αιματι: ^{c} του αιματοσ 8 και παλιν παρεσται: ^{c} και παρεστιν 15 τα υδατα ^{cc} suppl | η πορνη: η suppl ^{c}

B deficit

4 γεμον βδελ. και ακαθαρτητοσ πορνειασ αυτησ | om και τησ γησ 6 ειδον | μεθυουσ. εκ του αιματοσ | εθαυμ. ιδων αυτ. θαυμ. μεγα 8 om το ante θηριον | βλεποντεσ | και παλιν παρ.: καιπερ εστιν 9 ορη εισιν επτα 10 κ. βασ. επτ. εισ. | και ο εισ εστ. | δει μειναι 11 και αυτοσ ογδοοσ εστι 12 αλλ εξουσιαν 13 εξουσ. εαυτων | διαδιδωσουσιν 15 om ταυτα | om και ante λαοι

εἰσὶν καὶ ἔθνη καὶ γλῶσσαι. 16 καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδεσ καὶ
τὸ θηρίον, οὗτοι μισήσουσιν τὴν πόρνην καὶ ἠρημωμένην ποιή-
σουσιν αὐτὴν καὶ γυμνήν, καὶ τὰσ σάρκασ αὐτῆσ φάγονται,
καὶ αὐτὴν κατακαύσουσιν πυρί. 17 ὁ γὰρ θεὸσ ἔδωκεν εἰσ τὰσ
καρδίασ αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην αὐτοῦ καὶ ποιῆσαι μίαν
γνώμην καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ ἄχρι τελε-
σθήσονται οἱ λόγοι τοῦ θεοῦ. 18 καὶ ἡ γυνὴ ἣν εἶδεσ ἔστιν ἡ πό-
λισ ἡ μεγάλη, ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασιλειῶν τῆσ γῆσ.

XVIII.

1 Μετὰ ταῦτα εἶδον ἄλλον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ, ἔχοντα ἐξουσίαν μεγάλην, καὶ ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆσ
δόξησ αὐτοῦ. 2 καὶ ἔκραξεν ἰσχυρᾷ φωνῇ λέγων· ἔπεσεν βαβυ-
λὼν ἡ μεγάλη, καὶ ἐγένετο κατοικητήριον δαιμονίων καὶ φυ-
λακὴ παντὸσ πνεύματοσ ἀκαθάρτου καὶ φυλακὴ παντὸσ ὀρνέου
ἀκαθάρτου καὶ μεμισημένου, 3 ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆσ
πορνίασ αὐτῆσ πεπτώκασιν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οἱ βασιλεῖσ
τῆσ γῆσ μετ᾽ αὐτῆσ ἐπόρνευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι τῆσ γῆσ ἐκ
τῆσ δυνάμεωσ τοῦ στρήνουσ αὐτῆσ ἐπλούτησαν. 4 καὶ ἤκουσα
ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν· ἐξέλθατε ὁ λαόσ μου
ἐξ αὐτῆσ, ἵνα μὴ συνκοινωνήσητε ταῖσ ἁμαρτίαισ αὐτῆσ, καὶ
ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆσ ἵνα μὴ λάβητε, 5 ὅτι ἐκολλήθησαν αὐτῆσ
αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐμνημόνευσεν ὁ θεὸσ τὰ
ἀδικήματα αὐτῆσ. 6 ἀπόδοτε αὐτῇ ὡσ καὶ αὐτὴ ἀπέδωκεν, δι-
πλώσατε τὰ διπλᾶ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆσ· ἐν τῷ ποτηρίῳ αὐτῆσ
ᾧ ἐκέρασεν κεράσατε αὐτῇ διπλοῦν· 7 ὅσα ἐδόξασεν αὐτὴν καὶ
ἐστρηνίασεν, τοσοῦτον δότε αὐτῇ βασανισμὸν καὶ πένθοσ. ὅτι

---

17 καρδ. αυτων [c] pro καρδ. αυτου | γνωμ. αυτου: [c] γν. αυτων | και ποιησαι: [c] om XVIII, 7 [cc] εδοξασεν εαυτην

B deficit

16 ειδεσ επι το θηρ. | καταχ. εν πυρι 17 αχρι τελεσθη τα ρηματα 18 η εχουσα | βασιλεων τησ γησ XVIII, 1 και μετα ταυτ. | om αλλον 2 εκραξ. εν ισχυϊ φωνη μεγαλη | επεσεν επεσε | δαιμονων 3 πορνειασ | πεπωκε 4 εξελθετε εξ αυτ. ο λα. μου | συγκοιν. | και ινα μη λαβ. εκ τ. πληγ. αυτ. 5 οτι ηκολουθησαν αυτησ 6 απεδωκεν υμιν και διπλ. αυτη διπλα | om αυτησ post ποτηριω 7 εδ. εαυτην

ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆσ λέγει ὅτι κάθημαι βασίλισσα, καὶ χήρα
οὐκ εἰμί, καὶ πένθοσ οὐ μὴ εἴδω, [8] διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ
ἥξουσιν αἱ πληγαὶ αὐτῆσ, θάνατοσ καὶ πένθοσ καὶ λιμόσ, καὶ
ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται, ὅτι ἰσχυρὸσ ὁ θεὸσ ὁ κύριοσ ὁ κρίνασ
αὐτήν. [9] καὶ κλαύσονται καὶ κόψονται ἐπ᾽ αὐτὴν οἱ βασιλεῖσ
τῆσ γῆσ οἱ μετ᾽ αὐτῆσ πορνεύσαντεσ, ὅταν ἴδωσιν τὸν καπνὸν
τῆσ πυρώσεωσ αὐτῆσ, [10] ἀπὸ μακρόθεν ἑστηκότεσ διὰ τὸν φό-
βον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆσ, λέγοντεσ· οὐαὶ οὐαί, ἡ πόλισ ἡ με-
γάλη, βαβυλών, ἡ πόλισ ἡ ἰσχυρά, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἦλθεν ἡ κρίσισ
σου. [11] καὶ οἱ ἔμποροι τῆσ γῆσ κλαίουσιν καὶ πενθοῦσιν ἐπ᾽ αὐ-
τήν, ὅτι τὸν ʹγόμον αὐτῶν οὐδεὶσ ἀγοράζει οὐκέτι, [12] γόμον
χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ λίθου τιμίου καὶ μαργαριτῶν καὶ βυσ-
σίνων καὶ πορφύρασ καὶ σηρικοῦ καὶ κοκκίνου, καὶ πᾶν ξύλον
θύϊνον καὶ πᾶν σκεῦοσ ἐλεφάντινον καὶ πᾶν σκεῦοσ ἐκ ξύλου
τιμιωτάτου καὶ χαλκοῦ καὶ σιδήρου [13] καὶ κινναμώμου, καὶ
ἄμωμον καὶ θυμιάματα καὶ μύρον καὶ λίβανον καὶ οἶνον καὶ
ἔλαιον καὶ σεμίδαλιν καὶ σῖτον καὶ κτήνη καὶ πρόβατα, καὶ
ἵππων καὶ ῥεδῶν καὶ σωμάτων, καὶ ψυχὰσ ἀνθρώπων. [14] καὶ ἡ
ὀπώρα σου τῆσ ἐπιθυμίασ τῆσ ψυχῆσ ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ, καὶ
πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ λαμπρὰ ἀπώλοντο ἀπὸ σοῦ, καὶ οὐκέτι
οὐ μὴ αὐτὰ εὑρήσουσιν. [15] οἱ ἔμποροι τούτων οἱ πλουτήσαντεσ
ἀπ᾽ αὐτῆσ μακρόθεν στήσονται διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ
αὐτῆσ, κλαίοντεσ καὶ πενθοῦντεσ, [16] λέγοντεσ· οὐαὶ οὐαί, ἡ
πόλισ ἡ μεγάλη, ἡ περιβεβλημένη βύσσινον καὶ πορφυροῦν καὶ
κόκκινον, καὶ κεχρυσωμένον ἐν χρυσῷ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαρ-

---

8 [c] ισχ. κυριοσ ο θε. ο κρινων 9 πορνευσαντεσ: [c] add και στρηνιασαντεσ, praetereaque [cc*] add και στεναξωσιν | πυρωσεωσ [c] pro πτωσεωσ reposuit 11 post γησ additum est σου nec deletum 12 σηρικου: cod σιρικου 13 [c] om και αμωμον | ιππων: [c] volebat ο pro ω, sed rursus abstersit 14 λιπαρα [c] pro ριπαρα 16 η μεγαλη η περιβεβλη (μενη adest) suppl [c]

B deficit

7 om οτι ante καθημαι | ιδω 8 ισχ. κυρ. ο θε. ο κρινων αυτ. 9 κλαυσοντ. αυτην | κοψ. επ αυτη | πορνευσαντ. και στρηνιασαντεσ οταν βλεπωσι 10 εν μια 11 επ αυτη 12 μαργαριτου κ. βυσσου | σιδηρου: add και μαρμαρου 13 κ. κιναμωμον | om κ. αμωμ. 14 σου post ψυχησ ponit | και τα λαμπρα απηλθεν απο | ου μη ευρησησ αυτα 16 και λεγοντεσ | ς[e] κεχρυσωμενοι, ς -μενη | κ. μαργαριταισ

γαρίτῃ, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη ὁ τοσοῦτοσ πλοῦτοσ. 17 καὶ πᾶσ
κυβερνήτησ καὶ πᾶσ ὁ ἐπὶ τὸν τόπον πλέων καὶ ναῦται καὶ ὅσοι
τὴν θάλασσαν ἐργάζονται ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν, 18 καὶ ἔκρα-
ζον βλέποντεσ τὸν καπνὸν τῆσ πυρώσεωσ αὐτῆσ λέγοντεσ· τίσ
ὁμοία τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ; 19 καὶ ἔβαλον χοῦν ἐπὶ τῆσ κεφα-
λῆσ αὐτῶν, καὶ ἔκραζον κλαίοντεσ καὶ πενθοῦντεσ, λέγοντεσ·
οὐαὶ ἡ πόλισ ἡ μεγάλη, ἐν ᾗ ἐπλούτησαν πάντεσ οἱ ἔχοντεσ
τὰ πλοῖα ἐν τῇ θαλάσσῃ ἐκ τῆσ τιμιότητοσ αὐτῆσ, ὅτι μιᾷ
ὥρᾳ ἠρημώθη. 20 εὐφραίνου ἐπ᾿ αὐτῇ οὐρανέ, καὶ οἱ ἅγιοι καὶ
οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ προφῆται, ὅτι ἔκρινεν ὁ θεὸσ τὸ κρίμα ὑμῶν
ἐξ αὐτῆσ.

21 Καὶ ἦρεν εἷσ ἄγγελοσ λίθον ἰσχυρὸν ὡσ λίθον μέγαν, καὶ
ἔβαλεν εἰσ τὴν θάλασσαν λέγων ὅτι οὕτωσ ὁρμήματι βληθήσε-
ται βαβυλὼν ἡ μεγάλη πόλισ, καὶ οὐ μὴ εὑρεθῇ ἔτι ἐν αὐτῇ.
22 φωνὴ κιθαρῳδῶν καὶ μουσικῶν καὶ αὐλητῶν καὶ σαλπίγγων
οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ πᾶσ τεχνίτησ οὐ μὴ εὑρεθῇ ἐν
σοὶ ἔτι, 23 καὶ φῶσ λύχνου οὐ μὴ φάνῃ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φωνὴ
νυμφίου καὶ νύμφησ οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι, ὅτι οἱ ἔμποροί
σου ἦσαν οἱ μεγιστᾶνεσ τῆσ γῆσ, ὅτι ἐν τῇ φαρμακίᾳ σου ἐπλα-
νήθησαν πάντα τὰ ἔθνη. 24 καὶ ἐν αὐτῇ αἷμα προφητῶν καὶ
ἁγίων εὑρέθη καὶ πάντων τῶν ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆσ γῆσ.

XIX.

1 Μετὰ ταῦτα ἤκουσα ὡσ φωνὴν μεγάλην ὄχλου πολλοῦ ἐν
τῷ οὐρανῷ λεγόντων· ἀλληλούϊα, ἡ σωτηρία καὶ ἡ [δόξα καὶ

---

21 [cc] ισχυροσ pro λιθον reponi voluit, rursus vero exstincto ισχυροσ satis habuit ex ισχυρον effingere ισχυροσ XIX, 1 δοξα και η suppl [c]

B deficit

17 κ. πασ επι των πλοιων ο ομιλοσ 18 ορωντεσ pro βλεπ. 19 επι τασ κεφαλασ | ουαι ουαι | om τα ante πλοια 20 επ αυτην | αγιοι αποστολοι 21 αγγελ. ισχυροσ λιθον ωσ μυλον μεγαν | om οτι ante ουτωσ | om εν αυτη 22 και φων. κιθαρ. | σαλπιστων | πασ τεχνιτ. πασησ τεχνησ | post ετι sec add και φωνη μυλου ου μη ακουσθη εν σοι ετι 23 φαρμακεια XIX, 1 και μετα ταυτ. | ς om ωσ | φων. οχλ. πολλ. μεγαλην | λεγοντοσ | post δοξα add και η τιμη

η] δύναμισ τοῦ θεοῦ ἡμῶν, 2 ὅτι ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρί-
σεισ αὐτοῦ, ὅτι ἔκρινεν τὴν πόρνην τὴν μεγάλην, ἥτισ ἔφθειρεν
τὴν γῆν ἐν τῇ πορνίᾳ αὐτῆσ, καὶ ἐξεδίκησεν τὸ αἷμα τῶν δού-
λων αὐτῆσ ἐκ χειρὸσ αὐτῆσ. 3 καὶ δεύτερον εἴρηκαν· ἀλληλούϊα,
καὶ ὁ καπνὸσ αὐτῆσ ἀναβαίνει εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων.
4 καὶ ἔπεσαν οἱ πρεσβύτεροι οἱ εἰκοσιτέσσαρεσ καὶ τὰ τέσσερα
ζῶα καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ, λέ-
γοντεσ· ἀμήν, ἀλληλούϊα. 5 καὶ φωναὶ ἐξῆλθον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
λέγουσαι· αἰνεῖτε τῷ θεῷ ἡμῶν πάντεσ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ, οἱ φο-
βούμενοι αὐτὸν οἱ μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι. 6 καὶ ἤκουσα ὡσ φω-
νὴν ὄχλου πολλοῦ καὶ ὡσ φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡσ φωνὴν
βροντῶν ἰσχυρῶν λεγουσῶν· ἀλληλούϊα, ὅτι ἐβασίλευσεν ὁ θεὸσ
ὁ κύριοσ ἡμῶν ὁ παντοκράτωρ. 7 χαίρωμεν καὶ ἀγαλλιῶμεν καὶ
δῶμεν τὴν δόξαν αὐτῷ, ὅτι ἦλθεν ὁ γάμοσ τοῦ ἀρνίου, καὶ ἡ
γυνὴ αὐτοῦ ἡτοίμασεν ἑαυτήν, 8 καὶ ἐδόθη αὐτῇ ἵνα περιβά-
ληται βύσσινον λαμπρὸν καθαρόν. τὸ γὰρ βύσσινον τὰ δικαιώ-
ματα τῶν ἁγίων ἐστίν. 9 καὶ λέγει μοι· γράψον· μακάριοι οἱ
εἰσ τὸ δεῖπνον [τοῦ γάμου] τοῦ ἀρνίου κεκλημένοι. οὗτοι οἱ
λόγοι μου ἀληθινοί εἰσιν τοῦ θεοῦ. 10 καὶ ἔπεσα ἔμπροσθεν τῶν
ποδῶν αὐτοῦ προσκυνῆσαι αὐτῷ. καὶ λέγει μοι· ὅρα μή· σύν-
δουλόσ σου εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν
ἰησοῦ· τῷ θεῷ προσκύνησον. ἡ γὰρ μαρτυρία ἰησοῦ ἐστὶν τὸ
πνεῦμα τῆσ προφητείασ.

11 Καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν ἠνεῳγμένον, καὶ ἰδοὺ ἵπποσ λευκόσ,
καὶ ὁ καθήμενοσ ἐπ' αὐτὸν πιστὸσ καλούμενοσ καὶ ἀληθινόσ,

---

2 δουλων αυτησ: [c] δουλ. αυτου 4 ζωα suppl [c] 5 [c] φωνη εξηλθεν et λεγουσα 6 [c] εβασ. κυρ. ο θεοσ ημ. 7 δωμεν: [c] δωσομεν | αυτω [c] pro αυτων | γυνη: [cc] νυμφη 9 του γαμου suppl [c] | [c] post κεκλημ. add και λεγι μοι | [c] λογοι του θεου αληθιν. εισιν 10 αδελφων: [c] add σου

B deficit

1 δυναμ. κυριω τω θεω ημων 2 πορνεια | δουλ. αυτου εκ τησ χ. 4 ϛ[e] επεσον | εικοσ. και τεσσαρ. | τεσσαρα | επι του θρονου 5 φωνη εκ τ. ουρ. εξηλθε λεγουσα | τον θεον ημ. | και οι φοβουμ. αυτ. και οι 6 ϛ[e] λεγοντων, ϛ λεγοντασ | εβασ. κυριοσ ο θεοσ ο παντ. 7 αγαλλιωμεθα 8 βυσσινον καθαρ. και λαμπρ. | εστι των αγιων 9 και λεγει μοι· ουτοι οι λογ. αληθ. 10 επεσον | αδελφ. σου | του ιησου bis 11 ανεωγμενον | καλουμενοσ πιστοσ

καὶ ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ πολεμεῖ. 12 οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ
φλὸξ πυρόσ, καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλά,
ἔχων ὄνομα γεγραμμένον ὃ οὐδεὶσ οἶδεν εἰ μὴ αὐτόσ, 13 καὶ περι-
βεβλημένοσ ἱμάτιον περιρεραμμένον αἵματι, καὶ κέκλητο ὄνομα
αὐτοῦ ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ. 14 καὶ τὰ στρατεύματα ἐν τῷ οὐρανῷ
ἠκολούθει αὐτῷ ἐφ' ἵπποισ λευκοῖσ, ἐνδεδυμένοι βύσσινον λευ-
κὸν καὶ καθαρόν. 15 καὶ ἐκ τοῦ στόματοσ αὐτοῦ ἐκπορεύεται
ῥομφαία ὀξεῖα, ἵνα ἐν αὐτῇ πατάξει τὰ ἔθνη· καὶ αὐτὸσ ποι-
μανεῖ αὐτοὺσ ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ, καὶ αὐτὸσ πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ
οἴνου τῆσ ὀργῆσ τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτοροσ. 16 καὶ
ἔχει ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ ὄνομα γεγραμμένον·
βασιλεὺσ βασιλέων καὶ κύριοσ κυρίων.

17 Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἑστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ, καὶ ἔκραξεν
ἐν φωνῇ μεγάλῃ λέγων πᾶσιν τοῖσ ὀρνέοισ τοῖσ πετομένοισ ἐν
μεσουρανήματι· δεῦτε συνάχθητε εἰσ τὸ δεῖπνον τὸ μέγα τοῦ
θεοῦ, 18 ἵνα φάγητε σάρκασ βασιλέων καὶ σάρκασ χιλιάρχων
καὶ σάρκασ ἰσχυρῶν καὶ σάρκασ ἵππων καὶ τῶν καθημένων
ἐπ' αὐτοῖσ καὶ σάρκασ πάντων ἐλευθέρων τε καὶ δούλων καὶ
μικρῶν καὶ τῶν μεγάλων. 19 καὶ ἴδον τὸ θηρίον καὶ τοὺσ βασι-
λεῖσ τῆσ γῆσ καὶ τὰ στρατεύματα αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι
τὸν πόλεμον μετὰ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου καὶ μετὰ τοῦ
στρατεύματοσ αὐτοῦ. 20 καὶ ἐπιάσθη τὸ θηρίον, καὶ μετ' αὐτοῦ
ο ψευδοπροφήτησ ὁ ποιήσασ τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷσ
ἐπλάνησεν τοὺσ λαβόντασ τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺσ

---

12 cod οι δε (puncta addita habet sed rursus erasa. Debebant super οι sq poni?) οι (intactum mansit) οφθ. | εχων ονομα γεγραμμενον ο ουδ. οιδεν: cod εχων ονομα οιδεν omissis mediis, [c] vero εχων ονοματα γεγραμμενα α ουδισ οιδεν | ει μη [c] pro η μη 13 περιρεραμμενον: [cc] περιρεραντισμενον | κεκλητο (excidit το?): [c] κεκληται το 14 ενδεδυμενοι: cod -μενοισ σ eraso 15 τησ οργησ: puncta addita sed rursus abstersa 19 και τα στρ. [c] pro κατα τα στρ.

B deficit

12 ωσ φλοξ 13 ιμ. βεβαμμενον | και καλειται το ονομ. αυτ. 14 ς[e] τα εν τω 15 παταση | του οινου του θυμου και τησ οργησ 16 και επι τον μηρ. αυτ. το ον. 17 ειδ. ενα αγγελ. | εκραξε φωνη | πετωμενοισ | δευτε και συναγεσθε | δειπν. του μεγαλου θεου 18 καθημ. επ αυτων | ελευθερων και δουλ. | om των ante μεγ. 19 ειδον | ποιησαι πολεμον 20 και μετα τουτου

προσκυνοῦντασ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ· ζῶντεσ ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰσ
τὴν λίμνην τοῦ πυρὸσ τῆσ καιομένησ ἐν θείῳ. 21 καὶ οἱ λοιποὶ
ἀπεκτάνθησαν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου
τῇ ἐξελθούσῃ ἐκ τοῦ στόματοσ αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ ὄρνεα
ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν.

XX.

1 Καὶ εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα, ἔχοντα τὴν κλεῖν τῆσ
ἀβύσσου καὶ ἅλυσιν μεγάλην ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. 2 καὶ ἐκρά-
τησεν τὸν δράκοντα τὸν ὄφιν τὸν ἀρχαῖον, ὅ ἐστιν ὁ διάβολοσ
καὶ ὁ σατανᾶσ, καὶ ἔδησεν αὐτὸν [χίλια ἔτη, 3 καὶ ἔβαλεν αὐ-
τὸν] εἰσ τὴν ἄβυσσον, καὶ ἔκλεισεν καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω
αὐτοῦ, ἵνα μὴ πλανήσει ἔτι τὰ ἔθνη, ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια
ἔτη· μετὰ ταῦτα δεῖ αὐτὸν λυθῆναι μικρὸν χρόνον.
4 Καὶ εἶδον θρόνουσ, καὶ ἐκάθισαν ἐπ' αὐτούσ, καὶ κρίμα
ἐδόθη αὐτοῖσ, καὶ τὰσ ψυχὰσ τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν
μαρτυρίαν ἰησοῦ καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· εἴ τινεσ οὖν οὐ
προσεκύνησαν τὸ θηρίον οὐδὲ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ καὶ οὐκ ἔλαβον
τὸ χάραγμα ἐπὶ τὸ μέτωπον καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν, καὶ ἔζη-
σαν καὶ ἐβασίλευσαν μετὰ τοῦ χριστοῦ χίλια ἔτη. 5 αὕτη ἡ
ἀνάστασισ ἡ πρώτη. 6 μακάριοσ καὶ ἅγιοσ ὁ ἔχων μέροσ ἐν τῇ
ἀναστάσει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων ὁ δεύτεροσ θάνατοσ οὐκ ἔχει
ἐξουσίαν, ἀλλὰ ἔσονται ἱερεῖσ καὶ τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ χριστοῦ,
καὶ βασιλεύσουσιν μετ' αὐτοῦ τὰ χίλια ἔτη.
7 Καὶ ὅταν τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ σατανᾶσ ἐκ

---

20 c τη εικονι XX, 1 c αλλον αγγελ. καταβαιν. εκ του ουρανου 2 sq verba χιλια ετη κ. εβαλ. αυτον omissa (ab εδησεν αυτον ad εβαλεν αυτον transiluit scriptor) nec suppleta 4 ουν ου: ου ipse * supra lineam suppl 7 τελεσθη: cod τελεσθη (exeunte versu) σε (scripturus τελεσθησεται?), sed ipse * notavit σε

B deficit

20 τη εικονι | την καιομενην εν τω θειω 21 εκπορευομενη pro εξελθ. XX, 1 καταβαινοντα: add εκ του ουρανου | κλειδα | επι την χειρα 2 οσ εστι διαβ. και σατανασ 3 εκλεισεν αυτον | πλανηση τα εθνη ετι | και μετ. ταυτα 4 και οιτινεσ ου προσεκ. τω θηριω ουτε τη εικονι (ς την εικονα) αυτ. | μετωπον: add αυτων | ς μετα χριστου | τα χιλια 5 οι δε λοιποι των νεκρων ουκ ανεζησαν εωσ τελεσθη τα χιλια ετη. αυτη η 6 ο θανατ. ο δευτερ. | αλλ εσ. ιερ. του θε. | om τα

τῆσ φυλακῆσ αὐτοῦ, 8 καὶ ἐξελεύσεται πλανῆσαι πάντα τὰ
ἔθνη ἐν ταῖσ τέτρασι γωνίαισ, γὼγ καὶ μαγώγ, καὶ συναγαγεῖν
αὐτοὺσ εἰσ τὸν πόλεμον, ὧν ὁ ἀριθμὸσ αὐτῶν ὡσ ἡ ἄμμοσ τῆσ
θαλάσσησ. 9 καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτοσ τῆσ γῆσ, καὶ ἐκύ-
κλωσαν τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων καὶ τὴν πόλιν τὴν ἠγαπη-
μένην· καὶ κατέβη πῦρ ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατ-
έφαγεν αὐτούσ. 10 καὶ ὁ διάβολοσ ὁ πλανῶν αὐτοὺσ ἐβλήθη εἰσ
τὴν λίμνην τοῦ πυρὸσ καὶ τοῦ θείου, ὅπου τὸ θηρίον καὶ ὅπου
ὁ ψευδοπροφήτησ, καὶ βασανισθήσονται ἡμέρασ καὶ νυκτὸσ εἰσ
τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων.

11 Καὶ εἶδον θρόνον μέγαν λευκὸν καὶ τὸν καθήμενον ἐπάνω
αὐτοῦ, οὗ ἀπὸ τοῦ προσώπου ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανόσ, καὶ
τόποσ οὐχ εὑρέθη αὐτοῖσ. 12 καὶ εἶδον τοὺσ νεκροὺσ καὶ μεγά-
λουσ καὶ τοὺσ μικροὺσ ἑστῶτασ ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ βιβλία
ἠνεῴχθη, καὶ ἄλλο βιβλίον ἠνεῴχθη, ὅ ἐστιν τῆσ ζωῆσ, καὶ
ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν ταῖσ βίβλοισ κατὰ
τὰ ἔργα αὐτῶν. 13 καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺσ νεκροὺσ τοὺσ ἐν
αὐτῇ, καὶ ὁ θάνατοσ καὶ ὁ ᾅδησ ἔδωκαν τοὺσ νεκροὺσ τοὺσ ἐν
αὐτοῖσ, καὶ κατεκρίθησαν ἕκαστοσ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. 14 καὶ
ὁ θάνατοσ καὶ ὁ ᾅδησ ἐβλήθησαν εἰσ τὴν λίμνην τοῦ πυρόσ.
καὶ οὗτοσ ὁ δεύτεροσ θάνατόσ ἐστιν, ἡ λίμνη τοῦ πυρόσ. 15 καὶ
εἴ τισ οὐχ εὑρεθήσεται ἐν τῇ βίβλῳ τῆσ ζωῆσ γεγραμμένοσ,
ἐβλήθη εἰσ τὴν λίμνην τοῦ πυρόσ.

---

8 γωνιαισ: [c] add τησ γησ | [c] τον γωγ και τον μαγωγ 9 sq πυρ απο usque εισ τ. λιμνην suppl [c] 12 και μεγαλουσ: [c] τουσ μεγαλ. | εστωτασ: [c] add ενωπιον (oblitus expungere επι) | *ab ηνεωχθη ad ηνεωχθη transiluit, [c] suppl και αλλο βι. ηνε. 15 ευρεθησεται: [c] ευρεθη

B deficit

8 om παντα | τα εν ταισ τεσσαρσι γω. τησ γησ τον γωγ κ. τον μα. συναγαγειν αυ. εισ πολ. | om αυτων 10 om του sec | om οπου sec 11 λευκον μεγαν | καθ. επ αυτου | ου απο προσω. 12 νεκρουσ μικρουσ και μεγαλουσ εστ. ενωπιον τ. θεου | βιβλ. ηνεωχθησαν | βιβλιον αλλο | εν τοισ βιβλιοισ 13 τουσ εν αυτη νεκρουσ | τουσ εν αυτοισ νεκρουσ | εκριθησαν 14 om και ante ουτοσ | ουτ. εστιν ο δευτ. θαν. | om η λιμνη τ. πυρ. 15 ευρεθη

XXI.

1 Καὶ εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινήν· ὁ γὰρ πρῶτοσ
οὐρανὸσ καὶ ἡ πρώτη γῆ ἀπῆλθαν, καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν
ἔτι. 2 καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν ἱερουσαλὴμ καινὴν εἶδον κατα-
βαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἡτοιμασμένην ὡσ νύμ-
φην κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆσ. 3 καὶ φωνὴ μεγάλη ἐκ τοῦ
θρόνου λέγουσα· ἰδοὺ ἡ σκηνὴ τοῦ θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων,
καὶ ἐσκήνωσεν μετ' αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ λαοὶ αὐτοῦ ἔσονται· αὐ-
τὸσ ὁ θεὸσ ἔσται μετ' αὐτῶν, 4 καὶ ἐξαλείψει πᾶν δράκυ ἐκ
τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ θάνατοσ οὐκ ἔσται ἔτι, οὔτε κραυγὴ
οὔτε πένθοσ οὐκ ἔσται, ὅτι τὰ πρῶτα ἀπῆλθεν. 5 καὶ εἶπεν ὁ
καθήμενοσ ἐπὶ τῷ θρόνῳ· ἰδοὺ καινὰ ποιῶ πάντα. καὶ λέγει
μοι· γράψον, ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί εἰσιν. 6 καὶ
λέγει μοι· γέγονα ἐγὼ τὸ ἄλφα καὶ τὸ ὦ, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλοσ·
ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω ἐκ τῆσ πηγῆσ τοῦ ὕδατοσ τῆσ ζωῆσ
δωρεάν. 7 ὁ νικῶν κληρονομήσει ταῦτα, καὶ ἔσομαι αὐτῷ θεὸσ
καὶ αὐτὸσ ἔσται μου υἱόσ. 8 τοῖσ δὲ δειλοῖσ καὶ ἀπίστοισ καὶ
ἐβδελυγμένοισ καὶ φονεῦσι καὶ πόρνοισ καὶ φαρμακοῖσ καὶ εἰ-
δωλολάτραισ καὶ πᾶσιν τοῖσ ψευδέσιν τὸ μέροσ αὐτῶν ἐν τῇ
λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὅ ἐστιν ὁ θάνατοσ ὁ δεύτεροσ.
9 Καὶ ἦλθεν εἷσ ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰσ ἑπτὰ
φιάλασ τῶν γεμόντων τῶν ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων, καὶ ἐλά-
λησεν μετ' ἐμοῦ λέγων· δεῦρο, δείξω σοι τὴν νύμφην τὴν γυ-

---

3 c και ηκουσα φωνησ μεγαλησ et λεγουσησ | εσκηνωσεν: c σκηνωσει 4 δραχυ (cf ad 7, 17): c δακρυον | οτι: ο ex ε prima ut videtur manu factum | πρωτα c pro προβατα correxit 6 γεγονα: c ν addiderat ut esset γεγοναν, rursus vero ν absterso (ab eodem?) totum verbum improbatum est | δωρεαν c pro δωρεασ 9 γεμοντων: c γεμουσων (sic)

B deficit

1 παρηλθε 2 και εγω ιωαννησ ειδον την | om ειδον ante καταβ. | απο τ. θε. εκ τ. ουρ. 3 και ηκουσα φωνησ μεγαλησ εκ τ. ουρανου λεγουσησ | σκηνωσει | και αυτ. ο θε. εστ. μ. αυτ. θεοσ αυτων 4 κ. εξαλ. ο θεοσ παν δακρυον απο των | ο θανατοσ | ουτ. πενθοσ ουτ. κραυγ. ουτε πονοσ ο. εστ. ετι | απηλθον 5 επι του θρονου | καιν. παντ. ποιω | αληθιν. κ. πιστ. 6 κ. ειπε μοι· γεγονε. εγω ειμι το α και 7 παντα pro ταυτα | εσται μοι ο υιοσ 8 δειλοισ δε pro τοισ δε δειλ. | φαρμακευσι | ο εστι δευτεροσ θανατοσ 9 ηλθε προσ με εισ των | φιαλ. τασ γεμουσασ | την νυμφ. του αρν. την γυναικ.

ναῖκα τοῦ ἀρνίου. 10 καὶ ἀπήνεγκέν με ἐν πνεύματι ἐπὶ ὄροσ
μέγα καὶ ὑψηλόν, καὶ ἔδειξέν μοι τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν ἰερου-
σαλὴμ καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, 11 ἔχουσαν
τὴν δόξαν ἀπὸ τοῦ θεοῦ· ὁ φωστὴρ αὐτῆσ ὅμοιοσ λίθῳ τιμιω-
τάτῳ, ὡσ λίθῳ ἰάσπιδι κρυσταλλίζοντι· 12 ἔχουσα τεῖχοσ μέγα
καὶ ὑψηλόν, ἔχουσα πυλῶνασ δώδεκα, καὶ ἐπὶ τοὺσ πυλῶνασ
ἀγγέλουσ ιβ′, καὶ ὀνόματα αὐτῶν γεγραμμένα, ἅ ἐστιν τῶν ιβ′
φυλῶν υἱῶν ἰσραήλ. 13 ἀπὸ ἀνατολῆσ πυλῶνεσ τρεῖσ, καὶ ἀπὸ
βορρᾶ πυλῶνεσ γ′, καὶ ἀπὸ νότου πυλῶνεσ γ′, καὶ ἀπὸ δυσμῶν
πυλῶνεσ τρεῖσ. 14 καὶ τὸ τεῖχοσ τῆσ πόλεωσ ἔχον θεμελίουσ ιβ′,
καὶ ἐπ᾽ αὐτῶν δώδεκα ὀνόματα τῶν ιβ′ ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου.
15 καὶ ὁ λαλῶν μετ᾽ ἐμοῦ εἶχεν μέτρον κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα
μετρήσῃ τὴν πόλιν καὶ τοὺσ πυλῶνασ αὐτῆσ καὶ τὸ τεῖχοσ
αὐτῆσ. 16 καὶ ἡ πόλισ τετράγωνοσ κεῖται, καὶ τὸ μῆκοσ ὅσον
τὸ πλάτοσ, καὶ ἐμέτρησεν τὴν πόλιν τῷ καλάμῳ ἐπὶ σταδίων
δώδεκα χιλιάδων· τὸ μῆκοσ καὶ τὸ πλάτοσ καὶ τὸ ὕψοσ αὐτῆσ
ἴσά ἐστιν. 17 καὶ ἐμέτρησεν τὸ τεῖχοσ αὐτῆσ ἑκατὸν μδ′ πήχεων,
μέτρον ἀνθρώπου, ὅ ἐστιν ἀγγέλου. 18 καὶ ἡ ἐνδόμησισ τοῦ τεί-
χουσ αὐτῆσ ἴασπισ, καὶ ἡ πόλισ χρυσίον καθαρὸν ὅμοιον ὑάλῳ
καθαρῷ. 19 καὶ οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχουσ τῆσ πόλεωσ παντὶ λίθῳ
τιμίῳ κεκοσμημένοι· ὁ θεμέλιοσ ὁ εἷσ ἴασπισ, καὶ ὁ δεύτεροσ
σάπφειροσ, καὶ ὁ γ′ χαλκηδών, ὁ δ′ σμάραγδοσ, 20 ὁ ε′ σαρ-
δόνυξ, ὁ ς′ σάρδιον, ὁ ζ′ χρυσόλιθοσ, ὁ η′ βήρυλλοσ, ὁ θ′ τοπά-

---

12 εχουσα pr: cod εχοντι nec correctum | εχουσα sec [c] pro εχοντασ 13 νοτου et δυσμων [c] pro βορρα (inepte repetito) et νοτου reposuit 14 εχον suppl [c] 15 καλαμον: [c] -μου 16 πολισ: cod αυτησ additum habet nec deletum est | σταδιων: [c] σταδιουσ (sed σ per incuriam omisit) 17 τειχοσ: cod χιλοσ 18 η ενδομησισ: [c] η ενδωμησισ (ut A) pro ηνενδωμασι (sic) reposuit 19 και: [c] om 20 τοπαζιον [c] pro τοπαδιον

B deficit

10 επ οροσ | τ. πολιν την μεγαλην τ. αγ. 11 om απο | και ο φωστηρ 12 εχουσαν τε τειχ. | εχουσαν | επι τοισ πυλωσιν αγγ. δωδεκα και ονοματα επιγεγραμμενα | δωδεκα φυλ. των υι. 13 απ ανατ. | τρεισ· απο βορρ. πυ. τρεισ· α. νοτ. πυ. τρεισ· απο δυσμ. 14 θεμελ. δωδεκα και εν αυτοισ ονοματα των δωδεκα 15 om μετρον 16 μηκ. αυτησ τοσουτον εστι (sic [1624]) οσον και το πλ. | ς[e] επι σταδιουσ 17 μδ′: τεσσαρακοντατεσσαρων | πηχων 18 και ην η | ομοια 19 εισ: πρωτοσ | ιασπισ· ο δευτ. | om και post σαπφ. | ο τριτοσ et ο τεταρτοσ 20 ο πεμπτοσ item ο εκτοσ, ο εβδομοσ, ο ογδοοσ, ο εννατοσ (ς ενατοσ), ο δεκατοσ, ο ενδεκ., ο δωδεκατ. | σαρδιοσ

ζιον, ὁ ι′ χρυσόπρασοσ, ο ια′ ὑάκινθοσ, ὁ ιβ′ ἀμεθύστινοσ. 21 καὶ
οἱ ιβ′ πυλῶνεσ μαργαρῖται· ἀνὰ εἷσ ἕκαστοσ τῶν πυλώνων ἦν
ἐξ ἑνὸσ μαργαρίτου. καὶ ἡ πλατεῖα τῆσ πόλεωσ χρυσίον καθα-
ρὸν ὡσ ὕαλοσ διαυγήσ. 22 καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ, ὅτι ὁ
κύριοσ ὁ θεὸσ ὁ παντοκράτωρ ναὸσ αὐτῆσ ἐστίν, καὶ τὸ ἀρνίον.
23 καὶ ἡ πόλισ οὐ χρείαν ἔχει τοῦ ἡλίου οὐδὲ τῆσ σελήνησ, ἵνα
φαίνωσιν αὐτῇ· ἡ γὰρ δόξα τοῦ θεοῦ ἐφώτισεν αὐτήν, καὶ ὁ
λύχνοσ αὐτῆσ τὸ ἀρνίον. 24 καὶ περιπατήσουσιν τὰ ἔθνη διὰ τοῦ
φωτὸσ αὐτῆσ, καὶ οἱ βασιλεῖσ τῆσ γῆσ φέρουσιν τὴν δόξαν αὐ-
τῶν εἰσ αὐτήν. 25 καὶ οἱ πυλῶνεσ αὐτῆσ οὐ μὴ κλεισθῶσιν
ἡμέρασ, νὺξ γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ, 26 καὶ οἴσουσιν τὴν δόξαν καὶ
τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰσ αὐτήν. 27 καὶ οὐ μὴ εἰσέλθωσιν εἰσ
αὐτὴν πᾶν κοινὸν καὶ ὁ ποιῶν ὡσεὶ βδέλυγμα καὶ ψεῦδοσ, εἰ
μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆσ ζωῆσ τοῦ οὐρανοῦ.

XXII.

1 Καὶ ἔδειξέν μοι ποταμὸν ὕδατοσ ζωῆσ λαμπρὸν ὡσ κρύ-
σταλλον, ἐκπορευόμενον ἐκ θρόνου τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου. 2 ἐν
μέσῳ τῆσ πλατείασ αὐτῆσ καὶ τοῦ ποταμοῦ ἔνθεν καὶ ἔνθεν
ξύλον ζωῆσ ποιοῦν καρποὺσ ιβ′, κατὰ μῆνα ἕκαστον ἀποδιδοὺσ
τοὺσ καρποὺσ αὐτοῦ, καὶ τὰ φύλλα τῶν ξύλων εἰσ θεραπείαν
ἐθνῶν. 3 καὶ πᾶν κατάθεμα οὐκ ἔσται. καὶ θρόνοσ τοῦ θεοῦ
καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται, καὶ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ λατρεύσου-

---

20 [c] χρυσοπρασοσ: [c] -πρασιοσ | αμεθυστινοσ: [c] -θυσοσ 21 μαργαριται (cod -ρειται): [c] ιβ′ μαργ. | ην [c]: *ων ην 22 οτι ο κυρ. ο θεοσ: [c] ο γαρ ο κυριοσ θεοσ (sic, sed videtur per incuriam ο ante θ̅σ̅ delevisse pro ο ante κ̅σ̅) 38 [c] φαιν. εν αυτη 25 ημερασ [c] pro ημερα 27 ο ποιων: syllabam ων exeunte versu omissam suppl [c], idem om ο | ωσει: [c] om 27 ουρανου: non correctum XXII, 2 ενθεν και: ita *, [c] suppl ενθεν, sed ξυλον ζωησ, quod deest, nec ipse addidit 3 καταθεμα [c] pro καταγμα | εσται pr: [c] add ετι

B deficit

20 αμεθυστοσ 21 κ. οι δωδεκ. πυλων. δωδεκα μαργ. | υαλ. διαφανησ 22 ο γαρ κυριοσ 23 φαιν. εν αυτη 24 και τα εθνη των σωζομενων εν τω φωτι αυτησ περιπατησουσι και οι βασ. | τ. δοξ. και την τιμην αυτ. εισ 27 εισελθη | π. κοινουν και ποιουν βδελ. | ουρανου: αρνιου XXII, 1 καθαρον ποταμον | εκ του θρονου 2 εντευθεν κ. εντευθεν | καρπ. δωδεκα | μην. ενα εκαστ. αποδιδουν τον καρπον αυτ. | του ξυλου | των εθνων 3 καταναθεμα ο. εστ. ετι και ο θρον.

σιν αὐτῷ, 4 καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ τὸ ὄνομα
αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. 5 καὶ νὺξ οὐκ ἔσται ἔτι,
καὶ οὐκ ἔχουσιν χρείαν φωτὸσ λύχνου καὶ φωτὸσ ἡλίου, ὅτι
κύριοσ ὁ θεὸσ φωτιεῖ ἐπ᾽ αὐτούσ, καὶ βασιλεύσουσιν εἰσ τοὺσ
αἰῶνασ τῶν αἰώνων. 6 καὶ εἶπέν μοι· οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ
ἀληθινοί, καὶ ὁ κύριοσ ὁ θεὸσ τῶν πνευμάτων τῶν προφητῶν
ἀπέστειλέν με τὸν ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖσ δούλοισ αὐτοῦ ἃ
δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει. 7 καὶ ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ. μακάριοσ ὁ
τηρῶν τοὺσ λόγουσ τῆσ προφητείασ τοῦ βιβλίου τούτου. 8 κἀγὼ
ἰωάννησ ὁ βλέπων καὶ ἀκούων ταῦτα· καὶ ὅτε ἤκουσα καὶ
ἔβλεψα, ἔπεσα προσκυνῆσαι ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου
τοῦ δεικνύντοσ μοι ταῦτα. 9 καὶ λέγει μοι· ὅρα μή· σύνδουλόσ
σου εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν καὶ τῶν τηρούν-
των τοὺσ λόγουσ τοῦ βιβλίου τούτου· τῷ θεῷ προσκύνησον.
10 καὶ λέγει μοι· μὴ σφραγίσῃσ τοὺσ λόγουσ τούτουσ τῆσ προ-
φητείασ τοῦ βιβλίου τούτου· ὁ καιρὸσ γὰρ ἐνγύσ ἐστιν. 11 ὁ
ἀδικῶν ἀδικησάτω ἔτι, καὶ ὁ ῥυπαρὸσ ῥυπανθήτω ἔτι, καὶ ὁ
δίκαιοσ δικαιοσύνην ποιησάτω ἔτι, καὶ ὁ ἅγιοσ ἁγιασθήτω ἔτι.
12 ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ, καὶ ὁ μισθόσ μου μετ᾽ ἐμοῦ, ἀποδοθῆναι
ἑκάστῳ ὡσ τὸ ἔργον ἐστὶν αὐτοῦ. 13 ἐγὼ τὸ ἄλφα καὶ τὸ ὦ, ὁ
πρῶτοσ καὶ ὁ ἔσχατοσ, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλοσ. 14 μακάριοι οἱ
πλύνοντεσ τὰσ στολὰσ αὐτῶν, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ
τὸ ξύλον τῆσ ζωῆσ καὶ τοῖσ πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰσ τὴν πόλιν.
15 ἔξω οἱ κύνεσ καὶ οἱ φαρμακοὶ καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φονεῖσ καὶ
οἱ εἰδωλολάτραι καὶ πᾶσ ποιῶν καὶ φιλῶν ψεῦδοσ. 16 ἐγὼ ἰησοῦσ
ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐπὶ ταῖσ ἐκ-

---

6 με : [c] om 7 ερχομαι : [c] ερχονται 10 τουτουσ : punctis improbatur quae [c] correctorem antecedere videntur 12 [c] αποδουναι 14 post η εξουσ. αυτων *add ωσ δε η εξουσια, quae [c] del

B deficit

4 om και ante επι 5 εκει pro ετι | κ. χρει. ουκ εχουσι λυχνου | φωτιζει αυτουσ 6 και κυριοσ ο θε. των αγιων προφητ. | om με 7 om και 8 και εγω ιω. ο βλ. ταυτα κ. ακ. | ς[e] επεσον | δεικνυοντοσ 9 σου γαρ ειμι 10 om τουτουσ | οτι ο καιρ. εγγυσ εστ. 11 κ. ο ρυπων ρυπωσατω ετ. | δικαιωθητω pro δικ. ποιησ. 12 και ιδου | αποδουναι | εργ. αυτου εσται 13 εγω ειμι το α | αρχη και τελοσ ο πρωτ. κ. ο εσχ. 14 μακ. οι ποιουντεσ τασ εντολασ αυτου 15 εξω δε | πασ ο φιλων και ποιων

κλησίαισ. ἐγώ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένοσ δαυείδ, ὁ ἀστὴρ ὁ
λαμπρὸσ ὁ πρωϊνόσ. [17] καὶ πνεῦμα καὶ νύμφη λέγουσιν· ἔρχου.
καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω· ἔρχου. καὶ ὁ διψῶν ἐρχέσθω, ὁ θέλων
λαβέτω ὕδωρ ζωῆσ δωρεάν.
[18] Μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ τῷ ἀκούοντι τοὺσ λόγουσ τῆσ προ-
φητείασ τοῦ βιβλίου τούτου. ἐάν τισ ἐπιθήσει ἐπʼ αὐτά, ἐπι-
θήσει ἐπʼ αὐτὸν ὁ θεὸσ τὰσ πληγὰσ τὰσ γεγραμμένασ ἐν τῷ
βιβλίῳ τούτῳ· [19] καὶ ἄν τισ ἀφέλῃ ἀπὸ τῶν λόγων τούτων τοῦ
βιβλίου τῆσ προφητείασ ταύτησ, ἀφελεῖ ὁ θεὸσ τὸ μέροσ αὐτοῦ
ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆσ ζωῆσ καὶ ἐκ τῆσ πόλεωσ τῆσ ἁγίασ, τῶν
γεγραμμένων ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. [20] λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα
εἶναι· ναὶ ἔρχομαι ταχύ. ἔρχου κύριε ἰησοῦ. [21] ἡ χάρισ τοῦ κυ-
ρίου ἰησοῦ μετὰ τῶν ἁγίων, ἀμήν.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ
ΙΩΑΝΝΟΥ

---

18 μαρτυρω: cod η μαρτυρω, nec correctum | επ αυτα επιθησει suppl [c] 20 ειναι: [c] om | ιησου: [c] add χριστε. In subscriptione scriptum est αποκαλυψεισ, ut etiam ter (saepius non repetitur) in paginarum titulis legitur.

B deficit

16 του δαβιδ | και ορθρινοσ pro ο πρωϊνοσ 17 κ. το πνευμ. κ. η νυμφ. λεγ. ελθε | ειπατω ελθε | διψ. ελθετω και ο θελ. λαμβανετω το υδ. 18 συμμαρτυρουμαι γαρ παντι ακουοντι | εαν τισ επιτιθη προσ ταυτα επιθησ. ο θεοσ επ αυτον τασ | εν βιβλιω 19 κ. εαν τισ αφαιρη απο τ. λογ. βιβλου τησ | αφαιρησει | απο βιβλου τησ ζω. | κσι των γεγραμμ. εν βιβλ. 20 om ειναι | ταχυ· αμην. ναι ερχου 21 τ. κυρ. ημων ιησ. χριστου μετ. παντων υμων αμ. Nec ς nec ς[e] subscriptionem habent.

LIPSIAE: IMPRESSIT F. A. BROCKHAUS.

ADDENDA ET CORRIGENDA.

In textu: Mt 13, 17 scribe ἴδαν et 26, 65 μαρτυριῶν 27, 60 dele αὐτὸ, quod B et ς ς[e] habent Mc 2, 8 scribe ὁ ἰησ. ἐπιγν. 2 Thess in subscriptione dele B

In notis: columm. 1. Mt 3, 15 adde [b] ad ημιν et ad 4, 23 bis 3, 16 et 7, 22 scribe [c] pro [b] ad και εργ. et εξεβαλ. 4, 7 [c] interpg. post παλιν 7, 28 adde [b] Mc 7, 34 adde εφφαθα restitutum esse Lc 12, 18 adde παντα ante τα γεν. Phil. 4, 23 [c] μετα παντων υμων Act 1, 14 scribe: *ομοθ. προσκ. ομοθ., [c] del ομοθ. sec Act 19, 33 scribe *pro* ηλθεν 1 Ioh 5, 21 adde [c]

col. 2. Mt 5, 42 Alfordo teste δανισασθ. 6, 33 *μερ. αυτησ[bent 2] 7, 12 οσα αν 13, 17 ειδαν 14, 3 *om τη[bent 2] 14, 8 ιωανου (24, 31 vide infra) Lc 18, 9 om και ante εξουθ.

col. 3. supple Mt 1, 18 γεννησισ 4, 8 δεικνυσιν 7, 12 οσα αν 10, 10 τον ιωανν. 15, 36 τω οχλω 17, 14 γονυπ. αυτω 20, 10 et 21, 22 ληψ. 27, 44 ωνειδ. αυτω Mc 4, 18 αλλοι: ουτοι 5, 33 om και sec 7, 13 τοι. πολλ. 10, 8 μια σαρξ 15, 47 om η tert Eph 1, 3 ο ευλογ. ημασ Act 12, 13 προσηλθε 21, 10 αυτων: ημων 1 Ioh 5, 1 τον γεγεννημ. Apoc 3, 17 οτι πλουσ. ειμ. 7, 17 δακρυον 13, 14 την πληγην. Item Mt 7, 19 dele notam 15, 32 dele αυτοισ 19, 26 scribe παντ. δυν. εστι 24, 31 transfer εωσ των ακρ. ad col. 2. Mc 2, 7 dele οτι ουτωσ αυτοι et 9 scribe σου τ. κραββατ. 8, 22 dele notam 14, 27 scribe plene διασκορπισθησεται Lc 5, 34 dele ο ante ιησ. 1 Co 15, 26 dele 26 ante γαρ 2 Co 11, 4 scribe ηνειχεσθε et Gal 3, 10 εν πασι 1 Thess 3, 10 dele numerum 10. De ς et ς[e] vide pag. LXXXIX.

Praeterea iniuria typorum per priorem potissimum libri partem in multis ut veremur exemplaribus accentuum et spirituum signa haud pauca perierunt.

This manuscript commences with Hebrews, 11, 27. and ends with the epistle.

ΟΔΕΕΤΙΑΠΑΣ
ΤΗΝΤΩΝΣΑ
ΟΜΕΝΩΝΗΜ
ΣΙΝΩΣΠΕΠ
ΜΕΝΩΝΙΝΑ
ΤΑΜΗΣΑΛΕΥ
ΙΟΡΑΣΙΛΕΙΑ
ΛΕΥΤΟΝΠΑΡ
ΒΑΝΟΝΤΕΣΕ
ΧΑΡΙΝΔΙΗΣΛ
ΟΜΕΝΕΥΑΡΕ
ΤΩΘΩΜΕΤ
ΒΙΑΣΚΑΙΔΕΟ
ΓΑΡΟΘΣΗΜ
ΚΑΤΑΝΑΛΙΣ
ΗΦΙΛΑΔΕΛΦ
ΝΕΤΩΤΗΝ
ΞΕΝΙΑΝΜΗ
ΘΑΝΕΣΘΕΔ
ΤΗΣΓΑΡΕΛΑ
ΝΕΣΞΕΝΙΣΑ
ΑΓΓΕΛΟΥΣ
ΜΙΜΝΗΣΚΕ
ΔΕΣΜΙΩΝ
ΔΕΔΕΜΕΝΟ
ΚΑΚΟΥΧΟΥ
ΩΣΚΑΙΑΥΤ
ΤΕΣΕΝΣΩΜ
ΤΙΜΙΟΣΟΓΑΜ
ΠΑΣΙΝΚΑΙ
ΑΜΙΑΝΤΟΣ
ΓΑΡΚΑΙΜΟ
ΚΡΙΝΙΟΘΣ
ΑΦΙΛΑΡΓΥΡΟ
ΠΟΣΑΡΚΟΥ
ΤΟΙΣΠΑΡΟΥ
ΤΟΣΓΑΡΕΙΡ

ΑΥΤΟΥΔΙΑΙΥΧΥΩΗ
ΔΟΞΑΕΙΣΤΟΥΣΑΙΩ
ΝΑΣΤΩΝΑΙΩΝΩΝ
ΑΜΗΝ
ΠΑΡΑΚΑΛΩΔΕΥΜΑΣ
ΑΔΕΛΦΟΙΑΝΕΧΕ
ΣΘΕΤΟΥΛΟΓΟΥΤΗΣ
ΠΑΡΑΚΛΗΣΕΩΣΚΑΙΓΑΡ
ΔΙΑΒΡΑΧΕΩΝΕΠΕ
ΣΤΙΛΑΥΜΙΝ
ΓΕΙΝΩΣΚΕΤΕΤΟΝ
ΑΔΕΛΦΟΝΗΜΩΝ
ΤΙΜΟΘΕΟΝΑΠΟΛΕ
ΛΥΜΕΝΟΝΜΕΘΟΥ
ΕΑΝΤΑΧΙΟΝΕΡΧΗΤΑΙ
ΟΨΟΜΑΙΥΜΑΣ
ΑΣΠΑΣΑΣΘΑΙΠΑΝ
ΤΑΣΤΟΥΣΗΓΟΥΜΕ
ΝΟΥΣΥΜΩΝΚΑΙ
ΠΑΝΤΑΣΤΟΥΣΑΓΙΟΥΣ
ΑΣΠΑΖΟΝΤΑΙΥΜΑΣ
ΟΙΑΠΟΤΗΣΙΤΑΛΙΑΣ
ΗΧΑΡΙΣΜΕΤΑΠΑΝ
ΤΩΝΥΜΩΝΑΜΗΝ

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ

ΣΤΙΧΟΙ ΨΝ

ΟΔΕΕΤΙΑΠΑΞΔΗΛΟΙ
ΤΗΝΤΩΝϹΑΛΕΥ
ΟΜΕΝΩΝΤΗΝΜΕΤΑΘΕ
ϹΙΝΩϹΠΕΠΟΙΗ
ΜΕΝΩΝΙΝΑΜΙΝΗ
ΤΑΜΗϹΑΛΕΥΟΜΕΝΑ
ΔΙΟΒΑϹΙΛΕΙΑΝΑϹΑ
ΛΕΥΤΟΝΠΑΡΑΛΑΜΒΑ
ΝΟΝΤΕϹΕΧΩΜΕΝ
ΧΑΡΙΝΔΙΗϹΛΑΤΡΕΥ
ΟΜΕΝΕΥΑΡΕϹΤΩϹ
ΤΩΘΩΜΕΤΑΕΥΛΑ
ΒΙΑϹΚΑΙΔΕΟΥϹΚΑΙ
ΓΑΡΟΘϹΗΜΩΝΠΥΡ
ΚΑΤΑΝΑΛΙϹΚΟΝ·
ΗΦΙΛΑΔΕΛΦΙΑΜΕ
ΝΕΤΩΤΗϹΦΙΛΟ
ΞΕΝΙΑϹΜΗΕΠΙΛΑ
ΘΑΝΕϹΘΕΔΙΑΤΑΥ
ΤΗϹΓΑΡΕΛΑΘΟΝΤΙ
ΝΕϹΞΕΝΙϹΑΝΤΕϹ
ΑΓΓΕΛΟΥϹ
ΜΙΜΝΗϹΚΕϹΘΑΙΤΩΝ
ΔΕϹΜΙΩΝΩϹϹΥ
ΔΕΔΕΜΕΝΟΙΤΩΝ
ΚΑΚΟΥΧΟΥΜΕΝΩΝ
ΩϹΚΑΙΑΥΤΟΙΟΝ
ΤΕϹΕΝϹΩΜΑΤΙ·
ΤΙΜΙΟϹΟΓΑΜΟϹΕΝ
ΠΑϹΙΝΚΑΙΗΚΟΙΤΗ
ΑΜΙΑΝΤΟϹΠΟΡΝΟΥϹ
ΓΑΡΚΑΙΜΟΙΧΟΥϹ
ΚΡΙΝΙΟΘϹ
ΑΦΙΛΑΡΓΥΡΟϹΟΤΡΟ
ΠΟϹΑΡΚΟΥΜΕΝΟΙ
ΤΟΙϹΠΑΡΟΥϹΙΝΑΥ
ΤΟϹΓΑΡΕΙΡΗΚΕΝΟΥ

ΥΜΙΝΤΟΝΛΟΓΟΝ
ΤΟΥΘΥΩΝΑΝΑΘΕ
ΩΡΟΥΝΤΕϹΤΗΝΕΚ
ΒΑϹΙΝΤΗϹΑΝΑϹΤΡ
ΦΗϹΜΙΜΕΙϹΘΑΙΤΗ
ΠΙϹΤΙΝ
ΙϹΧϹΕΧΘΕϹΚΑΙϹΗ
ΜΕΡΟΝΟΑΥΤΟϹΚ
ΕΙϹΤΟΥϹΑΙΩΝΑϹ
ΔΙΔΑΧΑΙϹΠΟΙΚΙ
ΛΑΙϹΚΑΙΞΕΝΑΙϹΜΗ
ΠΑΡΑΦΕΡΕϹΘΕΚΑ
ΛΟΝΓΑΡΧΑΡΙΤΙΒΕ
ΒΑΙΟΥϹΘΕΤΗΝΚΑΡ
ΔΙΑΝΟΥΒΡΩΜΑϹΙΝ
ΕΝΟΙϹΟΥΚΩΦΕ
ΛΗΘΗϹΑΝΟΙΠΕΡΙ
ΠΑΤΟΥΝΤΕϹ
ΕΧΟΜΕΝΘΥϹΙΑϹΤΗ
ΡΙΟΝΕΞΟΥΦΑΓΕΙΝ
ΟΥΚΕΧΟΥϹΙΝΕΞΟΥ
ϹΙΑΝΟΙΤΗϹΚΗΝΗ
ΛΑΤΡΕΥΟΝΤΕϹΩΝ
ΓΑΡΕΙϹΦΕΡΕΤΑΙΖΩ
ΩΝΤΟΑΙΜΑΠΕΡΙ
ΑΜΑΡΤΙΑϹΕΙϹΤΑΑ
ΓΙΑΔΙΑΤΟΥΑΡΧΙΕ
ΡΕΩϹΤΟΥΤΩΝΤΑ
ϹΩΜΑΤΑΚΑΤΑΚΑΙ
ΕΤΑΙΕΞΩΤΗϹΠΑ
ΡΕΜΒΟΛΗϹ
ΔΙΟΚΑΙΙϹΙΝΑΑΓΙ
ΑϹΗΔΙΑΤΟΥΙΔΙΟΥ
ΑΙΜΑΤΟϹΤΟΝΛΑΟΝ
ΕΠΑΘΕΝ ΕΞΩΤΗϹΠΥΛΗϹΤΟΙ
ΝΥΝΕΞΕΡΧΩΜΕ
ΘΑΠΡΟϹΑΥΤΟΝΕΞΩ

ΤΩΘΩΤΟΥΤΕϹΤΙΝ
ΚΑΡΠΟΝΧΕΙΛΕΩΝ
ΟΜΟΛΟΓΟΥΝΤΩΝ
ΤΩΟΝΟΜΑΤΙΑΥΤΟΥ
ΤΗϹΔΕΕΥΠΟΙΙΑϹΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΑϹΜΗ
ΕΠΙΛΑΝΘΑΝΕϹΘΕ
ΤΟΙΑΥΤΑΙϹΓΑΡΘΥϹΙ
ΑΙϹΕΥΑΡΕϹΤΙΤΑΙΟ
ΘϹ
ΠΕΙΘΕϹΘΕΤΟΙϹΗΓΟΥ
ΜΕΝΟΙϹΥΜΩΝ
ΚΑΙΥΠΕΙΚΕΤΕΑΥΤΟΙϹ
ΑΥΤΟΙΓΑΡΑΓΡΥΠΝΟΥ
ϹΙΝΥΠΕΡΤΩΝΨΥ
ΧΩΝΥΜΩΝΩϹΛΟ
ΓΟΝΑΠΟΔΩϹΟΝ
ΤΕϹΙΝΑΜΕΤΑΧΑΡΑϹ
ΤΟΥΤΟΠΟΙΩϹΙΝ
ΚΑΙΜΗϹΤΕΝΑΖΟΝ
ΤΕϹΑΛΥϹΙΤΕΛΕϹ
ΓΑΡΥΜΙΝΤΟΥΤΟ
ΠΡΟϹΕΥΧΕϹΘΕΠΕ
ΡΙΗΜΩΝΟΤΙΚΑΛΗΝ
ΘΑΓΑΡΟΤΙΚΑΛΗΝ
ϹΥΝΙΔΗϹΙΝΕΧΟ
ΜΕΝΕΝΠΑϹΙΝΚΑ
ΛΩϹΘΕΛΟΝΤΕϹΑ
ΝΑϹΤΡΕΦΕϹΘΑΙ
ΠΕΡΙϹϹΟΤΕΡΩϹΔΕ
ΠΑΡΑΚΑΛΩΤΟΥΤΟ
ΠΟΙΗϹΑΙΙΝΑΤΑΧΕΙ
ΟΝΑΠΟΚΑΤΑϹΤΑ
ΘΩΥΜΙΝ
ΟΔΕΘϹΤΗϹΕΙΡΗΝΗϹ
ΟΑΝΑΓΑΓΩΝΕΚΝΕ
ΚΡΩΝΤΟΝΠΟΙΜΕ

ΑΥΤΟΥΔΙΑΙΥΧΥΩΗ
ΔΟΞΑΕΙϹΤΟΥϹΑΙΩ
ΝΑϹΤΩΝΑΙΩΝΩΝ
ΑΜΗΝ·
ΠΑΡΑΚΑΛΩΔΕΥΜΑϹ
ΑΔΕΛΦΟΙΑΝΕΧΕ
ϹΘΕΤΟΥΛΟΓΟΥΤΗϹ
ΠΑΡΑΚΛΗϹΕΩϹΚΑΙΓΑΡ
ΔΙΑΒΡΑΧΕΩΝΕΠΕ
ϹΤΙΛΑΥΜΙΝ
ΓΕΙΝΩϹΚΕΤΕΤΟΝ
ΑΔΕΛΦΟΝΗΜΩΝ
ΤΙΜΟΘΕΟΝΑΠΟΛΕ
ΛΥΜΕΝΟΝΜΕΘΟΥ
ΕΑΝΤΑΧΙΟΝΕΡΧΗΤΑΙ
ϹΟΕΟΨΟΜΑΙΥΜΑϹ
ΑϹΠΑϹΑϹΘΑΙΠΑΝ
ΤΑϹΤΟΥϹΗΓΟΥΜΕ
ΝΟΥϹΥΜΩΝΚΑΙ
ΠΑΝΤΑϹΤΟΥϹΑΓΙΟΥϹ
ΑϹΠΑΖΟΝΤΑΙΥΜΑϹ
ΟΙΑΠΟΤΗϹΙΤΑΛΙΑϹ
ΗΧΑΡΙϹΜΕΤΑΠΑΝ
ΤΩΝΥΜΩΝΑΜΗΝ

ΠΡΟϹ ΕΒΡΑΙΟΥϹ

ϹΤΙΧΟΙ ΤΝ